ספר

ברית עולם

חלק שני (מכ"י)

אשר כבר יצא מוניטין שלו בחלק ראשון ברית עולם אשר נמצא ספון וטמיר בגנזי הגאון אמיתי חסיד עולם רבינו **יצחק** בן הצדיק וחסיד רבי **יעקב** אשכנזי מגוע רש"י המיוחס עד דוד המלך ע"ה. והוא ניהו אחיו של הצדיק יסוד עולם המפורסם בכל קצוי ארץ וים רחוקים, שמו נודף כבשמים ואפרסמונים, **רבי משה איוויעד** זצ"ל. והגם שקרוב לשמוע שהגאון מהר"י הנ"ל חברו, הסכימו הגאונים שזה הספר נתחבר מימי קדם קדמתה.

עם פירוש

לוחות הברית

מ א ת

הגאון הצדיק המקובל המפורסם רבי **נפתלי הירץ הלוי** זצ"ל.
שהי' אב"ד דעיה"ק יפו ת"ו והמושבות.

נערך ונסדר ונעשה בו כמה תיקונים, ונתוסף בו ציוני מקורי ההלכות והמדרשים, ויבואו באותותיהם בסוגרים מרובעים, וכן בתוספות הערות והגהות בציון „יה"ל", מאת בנו הרה"ג רבי **יוסף הלוי** נ"י מראשון לציון ת"ו

נדפס בהוצאות הרב רבי **מאיר הלוי** נ"י **ווידענבוים**
(אחי המפרש)

ירושלים
דפוס סלומון
שנת ה' תרצ"ו

רשימת הספרים שיצאו לאור אם ע"י עצמו, או בהשתתפותו בהגהות והערות ותיקונים, של הגאון המקובל רבי נפתלי הירץ הלוי זצ"ל.

א) **יהל אור**

על הזוהר מאת הגר"א זצוק"ל, — נעתק ונסדר ע"י כבוד הרה"ג החו"ב המקובל יא"מ מוהר"ר נפתלי הירץ הלוי נ"י מביאליסטאק, והעיר בו הערות ותקונים והוספות [באו בין שני חצאי מרובע ונרשם עליהם תיבת „המסדר"] כיד ה' הטובה עליו. — ווילנא, בדפוס והוצאות האלמנה והאחים ראם תרמ"ב.

ב) **קרני אור**

על הזוהר מאת המקובל אלקי מוה"ר אלכסנדר זיסקינד זצ"ל מהורדנא בעל הספר יסוד ושורש העבודה.

הוגה ונסדר עם הוספות הגהות רבות ומועילות, מצויינות ברבועים ובראשם אותיות [א"ה] (ר"ת „אמר המסדר").

מאת הרה"ג מוה"ר נפתלי הירץ בהרב המ"מ המפורסם יא"מ מוהר"ר אריה ליב הלוי שליט"א. — ווילנא, בדפוס והוצאות האלמנה והאחים ראם, תרמ"ג.

ג) **ספר הבהיר**

להתנא רבי נחוניה בן הקנה

עם פירוש „אור הגנוז" חברו חד מתלמידי הרשב"א ז"ל.

הוגה ג"כ מאת הנ"ל, (על השער לא כתוב שמו), ווילנא, בדפוס והוצאות האלמנה והאחים ראם, תרמ"ג.

ד) **ספר עמר מן**

על האדרא זוטא מהגאון המקובל מוה"ר מנחם די לוזאנו ז"ל, נסדר והוגה ג"כ על ידי הרה"ג רנ"ה ז"ל, (ג"כ לא נזכר שמו על השער, אבל רישומו ניכר פנימה חתום לפעמים בשם „המנה"ל" — ר"ת „המסדר נפתלי הירץ לוי", או חתום במלת „נפתלי"). נדפס ווילנא ראם, תרמ"ג.

כל החיבורים הנ"ל נקבצו גם בקבוצת „שבעת המאורות" שנדפסו בווילנא ראם.

ה) **סידור הגר"א**

ב' חלקים, עם ביאורים שער נפתלי ואמרי שפר.

מעשיהם ותועלתם מבואר בהקדמה כל אשר חנן האל יתש לזעירא דמן חבריא נפתלי הירץ הלוי רב בעה"ק יפו ת"ו, ירושלים, תרנ"ה. תרנ"ח.

ו) **שנות אלידהו**

מרבינו הגר"א על משניות מס' שבת כ"י, עם הערות ותקונים נדפס בתוך סידור הגר"א, ואח"כ גם במשניות הגדולים של תוצאת ווילנא, ראם.

ז) ספר **ברית עולם**

חלק שני, עם פירוש לוחות הברית ירושלים, דפוס סלומון, תרצ"ז.

*) בסיעתא דשמיא

חזינא גברא דמארי סייעי', הוא הגאון וצדיק, איש חי ורב פעלים ומרא דרזין, המנוח מ' נפתלי הירץ הלוי זללה"ה, שהי' אב"ד דעה"ק יפו תוב"ב, הוא הגבר הוקם על, אשר בו בחר ה' לגלות לו רזי עולם, בדברים שהם כבשונו של עולם, ונשמע קולו בבואו אל הקודש, להוציא לאור תעלומה, סידורו של רבינו אור העולם הגר"א זצ"ל, וזכה לנפותו בשלש עשרה נפה, ולבאר כל רמזי אותיותיו הקדושים בגלה ובנסתר, בבאור נפלא, המפליא לב כל רואיו, גלי' לדרעי' ונפל נתורא רבא, והן עתה הביא לי..... מגילת סתרים, בכתב ידו, ואומר רזי לי רזי לי, לבאר ספר הקדוש ברית עולם תנייא, חמדה גנוזה ממחברו הקדוש הנעלם, חד מבני היכלא דמלכא קדישא, דעייליי לגו בחקל תפוחין די בבתי גואי, אשר שמו סמיר ונעלם, וכבר יצא לו מוניטין בספר ברית עולם הראשון, שכבר נדפס זה קרוב לתשעים שנה, בהסכמת גאוני הדורות שלפנינו ועתה זכה הגאון מ' נפתלי הירץ ז"ל, להשיג גם את החלק השני ממנו, וכמעשהו בראשון, כן מעשהו בשני, לדרוש בסתרי אותיות הקדושים, על כל קוץ וקוץ, תלי תלים סודות עמוקים שבעתים מזוקקים, וגם על זה פקח עיניו, הגאון מ' נפתלי הירץ ז"ל, לבארו בהרחבת דברים, מאירים כספירים, ומשובצים ביסודות נאמנים, מדברי רבותינו הראשונים עמודי העולם נ"ע, וביחוד הראה נפלאות בהקדמתו הנפלאה. מרגניתא דלית לה טימי, וסוד ה' ליריאיו, ומובן כי ספר נחמד כזה, יאיר עיני העוסקים בנסתרות, ולאשר נודע, כי הרחבת למודי חכמת הנסתר בדרא בתראה הדין, הוא גרם לקירוב גאולתינו ופדות נפשינו, על כן ראוי ונכון מאד להוציא ספר הקדוש הזה לאור עולם, ישוטטו רבים ותרבה דעת אלקים בארץ, וכל מי שיתן ידו להיות לו חלק בהדפסת הספר הקדוש הזה, בסיוע דמינכרא, להוציא הספר לאור עולם, ינוחו לו ברכות על ראשו, וזכותם של הגאונים המחברים ז"ל, יעמוד לו בזה ובבא, להתברך במעולה שבברכות, כברכת המעתיר הבא עה"ח ביום עש"ק לסדר ואת הקדוש והקריב אליו, ב' תמוז דהאי שתא שנת נאדר בקודש (תרס"ז) לפ"ק.

פה ירושלם עה"ק תובב"א.

נאם חיים ברלין

(מקום חותמו)

בעזה"י

הובא לפני ס' ב ר י ת ע ו ל ם [חלק א' נדפס בווילנא שנת תק"פ וגם חלק ב' כ"י] אשר גדולי הדור הגאונים כולם מסכימים — שהגם ששם מחברו פלאי — כי מימיו מן הקדש יוצאים, וערוך עליו [על חלק שני כ"י] פירוש מכבוד הגאון המופלא המנוח מוה' נ פ ת ל י ה י ר ץ ה ל ו י זצללה"ה שהי' אבדק"ק יפו ת"ו, ושמי' דהגאון הנ"ל פקיע ומפורסם בחיבוריו הקדושים אשר הוציא לאור סידורו של הגר"א זצללה"ה שם הראה כחו בנגלות ובנסתרות וגלוי וידוע לפני הוגי התורה שבדברים האלו אשר נאמר עליהם כבשים ללבושך ולא ניתנו ליכתב כ"א ברמז מועט ובדרך משל העיקר להבינם לפרש הנמשל בסידור נכון ובסברא ישרה אשר מקורה בקודש בספרי הגאונים המפורסמים למקובלים אמיתיים וזה הי' כחו ותקפו של הגאון המנוח הנ"ל כמבואר למעיי' בפירושו על הסידור, והנה הספר הנ"ל אשר כנה הגאון המחבר את שמו [של הפירוש] ל ו ח ו ת ה ב ר י ת ישתומם המעיי' בו ובהקדמתו הנפלאה על גודל ועומק חכמת המחבר חורז חרוזים נימא בנימא להוציא תעלומה דברים שנכתבו בחידות לעשותם גלויים ונתפסים בסדר נכון ולערות מקורם ויסודם בדברי חכמי' הקדושים וישתעשע בשעשועין דאורייתא למצוא

---

*) בשנת תרס"ז היתה השתדלות להוציא לאור הספר הזה ע"י מנויים, ונתקבל אז הסכמות מגאוני ירושלם, אבל אח"כ נתבטל הדבר, ומפני חשיבות דברי רבותינו הגאונים נוחי נפש אלו, אני קובעם בדפוס גם היום. (יה"ל).

בציור האותיות קשר של קיימא לקשר מקרא ומשנה התלמוד והאגדה עד מעשה בראשית ומעשה מרכבה כל מעיי' לאשורו יודה להמוציא לאור מילי דמיטב עידי עידית וכל מן דין סמוכו לנא. בפרטות המשתדל להיות חלקו ממזכי הרבים ע"י הוציאו לאור גנזי חמדה מגאונים המקובלים המפורסמים לזכר נשמת הוריו ואחיו המסתתרי' ראוי להחזיק בספר הזה שגם מחברו בעסקו בתורה לשמה השתדל להסתיר שמו והגאון המפרש גם הוא הי' מהמסתתרים הגדולים אשר זכיתי לשיחתו וממש מעולם לא החזיק טובה לנפשו ונתקיים בו כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברי' הרבה כי בלתי זה כמעט א"א לחבר חיבור כמוהו, ויהי נועם ה' על כל המשתדלים לסייע להוציא דברי חפץ שכל חפצים לא ישוו בה ויזכו לשובע שמחות ולזמן המקווה יתגלה כבוד ה' וכבוד תורתו הקדושה וכבוד יראיו שומרי מצוותיו ודבקים בתורתו באמת ומלאה הארץ דעה וכו' בב"א כעתירת שש ושמח בדברים ששמחים כנתינתם ונרעד מגדולת המחבר הקדוש וצללה"ה זי"ע ועל כל זרעו ועל כל עמו ב"י המחכה לישועה קרובה הבעה"ח ער"ח תמוז דהאי שתא לזכר קדשו (תרס"ז) לפ"ק פעה"ק ירושלם תובב"א.

הק' יוסף חיים זאננענפעלד

תהלה לאל שהחייני וקיימני והגיעני לזמן סיום וגמר הדפסת הספר הקדוש הזה, ורוב ברכות וטיבותא יחול לראש האי גברא יקירא ה"ה כבוד דודי הרב ר' מאיר הלוי ג"י וויידענבוים שהשקיע מהונו וכספו למצוה רבה זו של הדפסת הספר הקדוש הזה, וזכות המחברים ז"ל יעמוד לו ולזרעו עד העולם, ינוב בשיבה טובה, ויזכה לגאולת ישראל, ואני מקוה שהנדיבים בעם יקבלו את ספר זה בחיבה ובסבר פנים יפות, וישתתפו במצוה זו ג"כ בעין יפה.

החותם בברכה, ומצפה לישועת ה' הקרובה

יוסף הלוי

ראשון לציון, ל' כסלו תרצ"ז.

אסור לאחרים להדפיס ספר זה בלי רשותינו

ה ק ד מ ה

אמר נפתלי הירץ הלוי, הן אלה קצות דרכי המצרים אשר אחזו דרכם בקודש, טרם יבואו פניהם אל הקודש לבאר דברי הספר יתאמרו בחרט לנוס את גודל פרשת גדולת המחבר ודרכו בקודש חסידתו ופרישותו ותוקף פלפולו ועומק גאונו, ואם יקרה שפה המחבר פלאי לא נודע אל מי מקדושים הנהו, יפלקו נתיב בעומק יס הספרים אשר יביאו דבריו למכביר, ומאלה יבינו לרשפיהו בחיבה מן היושים הרשפונים אשר כי' לפניהו חי' המחבר וכפין לור חבוריו הקדושים, ויש אשר יפחרו ויקלקלו גודל מעלת החבור ותועלתו אשר יקבלו ממנו עם בני ישראל הגדולים אשר בארץ המה, או הלעיגים אשר עדיין לא זרחה עליהם שמש חכמת התורה, או אשר כולם כאחד יביטו ממנו תועלתם בקטן בגדול אים לפי ערכו, ואנכי תולעת ולא איש אחרי אשר זיכני ד' להוציא לאור מעט מחעלומות הספר הקדוש הזה אשר עליו נשם מדברותי, ושם המחבר פלאי, החובה מוטל עלי לפלק נתיב גם בדברים הללו, ודין קדימה אתן לבאר מעשה החיבור ותועלתו כפי אשר יורני הי"ת: וזה הלי בעזה"י —

גרסינן בפנחות כ"ט ב' עתיד אדם אחד להיות בעולם ועקיבא בן יוסף שמו ועתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות, ע"כ לשון הגמרא, בחזיונו שמעמו שמשה חבותיו חז"ל הקדושים ספרו לנו מדרשת ר' עקיבא על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות, אבל בעיונו לא רחינו, כי חלקי התורה הנעלמים כעת בידינו יתהלקו על עיניים שונים, יש מהם בהלכות מרובות, ובקוג הזה המצויות והחוספתות ומכילתא וספרא וספרי דבי רב, ושני התלמודים בבלי וירושלמי, ועליהם יקובצו כל אשר ספרי הגאונים קדמוני ואחרוני, יש מהם שאחזו דרכם לברר הלכות פסוקות משני התלמודים והם הרי"ף והרמב"ם ובעל הלכות וספר העטור הרא"ש והטור והמ"ע ובעל המפר, ובדומה, ויש מהם שדרכם להקשות ולפרק ולברר דברי חז"ל להטמידם על מכונם בפלפול וסברת ישרה, והגאונים הקדמונים ביחרו כל אחד כפי דרכו על חיזה מהכתות עד שקם רחם הפרשנים רש"י ז"ל, ועלו פלפלו רבני צרפת בתוספותיהם, והרמב"ן והר"ן והריטב"א, ומשם ואילך רבו למעלה רחם, ולא אלמן ישראל בכל דור ודור יש הכמים אשר יוכיחו לקח ופלפול להגדיל תורה ולהאדירה, ומקור ההלכות ותולאותיהם מתורה שבכתב הן אלה י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן כמו שקדרש ר' ישמעאל, — והקוג הנני הן הנה הגדות חז"ל ומדרשות, ויתהלקו לבני חלקים, החלק האחד פשטי המקראות ועליהם יקובצו כל דרכי הדרוש מגאונים רשאונים ואחרונים, וילכו הספרים עד כי חדל לספור כי אין מספר לכוונת הפסוקים וכבל ניתן מרושה אחד לפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, ודרכי דרשות רבותינו הקדושים בחגדת התלמודים ובמדרשות שהוא חגדות חרן ישרחל, הן הנה ל"ג מדות דר' יוסי הגלילי, החלק הב' הוא תיקון המדות והמוסרים אשר גם לזה שמו חז"ל עיניהם לעמוד בפרץ ולגדור גדר בעד גלי היום הסוער תמיד על החדש להפילהו בעמקי יס התהוות והמדות הרעות והמה ברוח קדשם שקלו בפלס שבלם ורוח מציאתם בכל מדה ומדה עד היכן יגיע היזק ממנה לבני חדש, וכל מדה כיותר מסוכנת גדלו בעדה בגדרים כיותר חזקים, ויש לשם על מה שיקמוהו כי לכל גדר וגדר מלאו קמך מן המקרא, ומהרייהם בחו חכמי כל דור ודור, והתחכמו גם המה להסיר המכשלה מדרך עם בני ישרחל, — הקוג הג' הן המה אשר אחזו דרכם בקודש לגלות מלפוני התורה בחרות בחתית ומעשה מרכבה, והיא החקירה המלקיית אשר חז"ל הסתירו בתוך התלמודים, ורק קלת מהם אשר ידברו בהם בגלוי כגון בריותא דמעשה בראשית, ובריותא דמעשה מרכבה, ספר יצירה, ספר הזוהר, ותיקונים, וקבלת גאוני קדמוני, ואחריהם גם הגאון רמ"ק ז"ל וקבץ בעמיר גורנה כל מה שבאו בספרי הרשפונים מענין זה, ואחריו קם עוד וקדים מן שמיא רבינו הגדול האריז"ל אשר כל רז לא מניס לי', וגם בדורות האלו הקים לנו ה' איש אשר רוח בו דמי לבר מלכין רבינו הגדול הגר"א ז"ל, הוא ניהו הגבור הוקם על כתף מן קדמיין, הוא ניהו אשר האיר לנו הדרך בכל חלקי התורה נגלה ונסתר מתון כמותו, והמה גם בדרכי הקבלה יש בהם דרכים ושניניים שונים, ובכלל הם ב' קונים, הקוג האחד היא קבלה חלקיית והיא חכמה הכוללת ידיעת דרכי הנהגות ה' יתי עם ברואיו, וקדר הבריאה, והשתתפותו עם העולמות שברח, וכל אלה הם דרכים וחקירות עמוקות מאד עד אשר יאלו גו גדולים מקרי לב לבוא על תוכן כוונתם,

ועומק עד אשר לא יאומן כי יכופר בחקירות הסתומות שיש בשעה שכל תיבה מדברי המקובלים החמתיים, (ומעט מזעיר גליתי בספרי כפף משנה על משנת חסידים ויעזרני ה' להוציאו מכח אל הפועל), וכל דברי המקובלים הם בכל הדרכים בחלק הנגלה, יש מהם שיבינו המקראות לפי פשוטם שלפי עומק הפשט בדברים הנגלים כן הוא בעלמא אשר יגלו לנו קודות מוחות בעיניים אשר יבינו בהם, והכל על פי דרכי ההבנין להפילוסופים הרחשונים הרמב"ם ז"ל וכדומה אשר כל משכיל יודה על אמיתת ההבנין היא החכמה אשר תגלה לנו דרכי המשל והמליצה, היא תפלק נתיב ותגלה לנו אור בכל תיבה ותיבה לית היא משמשת לכמה ענייניים שונים וכל עולים בקנה אחד, ד"מ כל שם ושם שכתוב על דבר מה חיוו מורה על עלם הדבר הזה רק על מהותו ותכונתו, וא"כ נוכל לשמש בשם הזה ובתיבה ההיא גם על דבר אחר רק בחופן שיהי' גם לדבר הזה המהות ותכונה אשר עליו יורה השם והתיבה ההיא, ככה התנהגו המקובלים להבין קודות נסגדות בפשטי המקראות, וככה התנהגו המקובלים גם בדבריהם להשתמש בתיבות הגיוניות, כמעט אין דבר שלא יבי' מזה בחופן. ומהם אשר שמו עין עיונם בגמטריאות פרפראות לחכמה, וע"י הגמטריאות החלב דיומו תיבה לתיבה, ויולאו מעניין לעניין, וגילו מוסדות ומקורות החכמה עליונה והמשגבה אשר כל דבריהם בגחלי אש, עליהם אין להוסיף ואין לגרוע, ואם יקשה המתעקש הלא ע"פ הגמטריאות נוכל להוציא גם עניינים בלתי נאותים ודברי הבל והבאי ?, דע אחי ואחי אם תלמה ליבך בזה שים לבך לדבריהם תלה אשר אנכי נותן לפניכם היום, ואל תרון לבך בקורת בהקדמת המחברים המספרים תולדותיהם וקורותיהם, רק תשים עיונך ושכלך עליהם ואז תבין, לאחנו עם בני ישראל מאמינים בני מאמינים בחורת ה' אשר ניתן לנו ע"י נאמן ביתו אדני הנביאים מרע"ה, ובכל דברי הנביאים והחכמים, בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, וידענו נאמנה כי אין דבר שלא נאמר למשה מסיני, אל אחד אמרן וכו', והנה דרך החכמים המדברים, אשר יסקלו במאזני שכלם את כל דבריהם טרם יוציאם החוצה, ויוציאם במדה ובמשקל לבל יפול בהם שום טעות אשר יוכל השומע לכשול בהם ולהביאם בחופן בלתי נאות, ואם יזדמן מכם אחד גדול, אשר יבואו מכל פינות העולם לשמוע חכמתו, ויאמרו לאותו אנשים שונים בענייניים שונים, ויוכל היות שיתחכם החכם ההוא במעשהו ויוציא דבר השוה לכל נפש, וכל אחד מהשומעים יביאהו לפי ענין הלריך לו, וכל אחד ימלא במעשה היית תשובה נכונה על שאלתו, הלא גודלי חיים כזה חכם גדול יחשב, אמנם לריך ודאי להתחכם ולחשוב בענין היטב טרם שיוציאו, הלא יוכל אחד לטעות בדבריו בטעות אשר יפקיד כוונתו, לך בכל זאת לא ימלט מטגיאות שיוכל הכשיל לשפוט בשכלו על דבריו בדברים שלא כיון בהם המומרם, ויוכל ליפול בטעות לא יוכל קום, אמנם בתורה הקדושה אשר אומרם כי כחל ית"ש, אשר גודלי יקיף בשכלו כביכול את כל השכלים שבעולם, מכשיל שבכשילים עד החכם שבחכמים וגודלי על כל תיבה ותיבה שהוציא כביכול מפיו, שיער בדעתו כל השכלים וכל ההבנות, שיוכלו להבין בתיבה ההיא, הכשיל והחכם יחד נאין כבדל, ואחרי אשר ידענו כי שיער כביכול בדעתו כל ההבנות האלו אפילו מן הכשיל שבכשילים, גודלי אין דבר לבטלה, וכבר ידענו כי מחשבתו ית"ש עושה רושם בגודלי, ונעניין כי גם הכשילים גם החם ברוחי ה', וגודלי גם עליהם יופיע ה' שפע השכל לפי ענין הכשיל ההוא ולרכו, וכבר ידעת כי התורה זה הקיפה הקב"ה וברח את העולמות, ועל ידה יופיע ה' שפע העולמות כמו שחרז"ל במדרש [בראשית רבה פ"א פ' א'] וא"כ גודלי גם הכשיל ועבר אשר חי בעולם, גם עליו יופיע שפע התורה, וכן הוא בפשטים והביאורים הבלתי נאותים, ודברי שקר ותעתועים אשר פושטי ישראל יביאו עתק על התורה הקדושה, וע"ז יחשבו שפע ותות עליהם מן התורה הקדושה בעולם הזה, ובעולם הבא יתשיבו עליהם עומק הדין, והם הוא רקיעו שוא המכך בדברי הזוהר, שכם הם כחות השפע למורדים בה' ותורתו, [עי' בתפלת הלוחות] ובחופן הזה גם דרך הגמטריאות, גודלי גם בהם יגעם דבריה הבלתי נאותים, אשר על ידם יומשך שפע חיות לכחות הרע ז"ל, אבל עיקרם גודלי טובים הם, ועל הרשעים הופיע עליהם רוח הקודש, ונגלה להם אליהו זכור לטוב, והודיעם הדרך הנכונה לבלי נטות ימין ושמאל, והנה הנ' מדרכי הקבלה הוא אשר בחרו להם לעיין בחכמת הקבלה מעשיות, וגם בחכמה הזאת יש בה עניינים שונים, יש מהם שמות המלאכים הממונים על כל דבר ודבר, ומהם יש שמות הקודש שמהם יקבלו המלאכים שפעם ומיותם מהש"י, והשמות האלו יולאים מר"ת וסופי תיבות ואופי תיבות האותיות ביושר או למפרע או יושר ולמפרע, או יושר ולמפרע ויושר, או בחילופי האותיות ע"י האלפי ביתות דרל"א שעירים פנים ואחור, וכן בגימטריאות וכל תופעי השמות בהם, עד הנה הגיע דבריהם את אשר ידענו מכל חלקי הספרים הנמלאים בעולם ומפורסמים לנו, ובכל אלה לא נמלא בידינו ספר אחד אשר יגלה לנו מעט מזעיר מדרך התנא האלקי ר"ע ז"ל שדרש על כל קוץ וקוץ מהאותיות תילין תילין של הלכות,

אלה לחיות הם, ואל מי מקדושים נפנה, שיורה לנו מעט מן המעט מדרך הזה, ועתה נגה עלינו אור הספר הזה, ספר ברית עולם הוא גילה לנו מעט מעט מדרכים האלה כאשר יחזה הקורא בספר הזה חלק שני ממנו: — ובאשר נצא לתאר את דרכי הספר ועניניו, נמשך על ג' חופנים שונים, ח' ידמם על כל אות ואות בפשוטו וגורתו וקוציו ותגיו, תילין תילין של הלכות ממש, ד' על הנקודות והטעמים, ג' על מילוי האותיות וביאת האותיות זה תוך זה, ה' בתוך ד', ד' בתוך ח', ח' בתוך ג', בתוך ד', וכו', כאשר נתבאר בשער הכללים בעזה"י בזה היטב, והמחבר ז"ל חילק את כל האותיות ללפף ביתה על כל חללי דעלמא, לפי התמזגות היסודות, הם מים רוח עפר, אשר כל אות ואות מהם שולט על ח' מהתמזגות היסודות, כמבואר בשער האיתן לקמן, כן בדרך זה דרכו ג"כ המקובלים לשונים ואחרונים, וברחשם בעל ספר יצירה, שחלק האותיות חמ"ש לשוין מים אש, כי אלה הם ראשי היסודות, שברא הקב"ה אותם, ומהם נייר את עולמו בשיווי הרכבתם עם יסוד העפר, כדעת הפילוסופים הקדמונים שהניחו ד' יסודות אלה מרמ"ע ליסוד מוסד, ולפי כדעת החוקרים האחרונים שהוסיפו למנות יסודות כעמיים עד ק"ג או ק"כ כחות כפי מפלגות דעותיהם, ואנחנו לפי כן קבלנו, כי דעת הראשונים עיקר ואין לזוז ממנו, ולמען לפי תכי' הדעת הזה מוכחת לעיני הרואה, אמרתי לדבר בזה מעט, וזהו, — כבר דברו בזה הקדמונים, כי בהם ובמים הרוח והעפר, אשר אין רואים בעיניו, חוש הד' יסודות הפשוטים, כי אלה מורכבים ממה, כל אחד מארמ"ע, ומה שקראו את היסודות בשמות אלה, חוש אלא שמות מושאלים, לאשר היסודות הפשוטים שבעה שזה לפי מיש רוח עפר שאנו רואים בעיניו, ומעתה בין תבין את אשר לפניך, כי טרם תניחך אל פניש העין תטייל עמך תרוכות וקלרות, עד אשר תניחך אל מחוז חפלי, ודע אחי ואהובי כי כבר רמזתי לך, כי ברוב דברי תקויש מאמר רז"ל [מגילה י"ד ב'] שפיל וחזיל בך לווזח ועיוכי מטייפן, ואמרו בשם הגר"א מווילנא ז"ל, כוונתם על מאמרי רז"ל ויחידותם, שמדברים בדברים שפלים מעניני עוה"ז, ועוסק מטייפן לדברים רמים ועלוונים מאד, וככה אנכי הפעל והלעיר, הלכתי בעקבותיהם, להקתיר דברי ולהלבישם בלבוש הראוי, ומתוכם יבין המשכיל בעניינים יותר עליונים: —

ידוע כי האדם עולם קטן כמו שאמרז"ל [אדר"נ פל"ח] כל מה שיש בעולם יש באדם, ולכן כל מה שאדם בעולם, נוכל להקיש ממנו לעולם, וכן להיפך, והכוונה לזה כי מצוייר בדעתינו דרך משל אדם אחד שאר יעשה כמה וכמה פעולות ועניינים שונים, שאר אין להם קיצור זה עם זה, וכל אחד פעולה בפני עצמה, ולא תקשה עלינו למה עשה אלה הפעולות ולא יותר, כי האיש הזה לא ידע ולא כי' ביכולתו לעשות יותר, ואלו כי' ביכולתו כי' עושה יותר, ואינו דומה לאיש בן גילו, שאר גם הוא עשה פעולה נפלאה, אך ורק פעולה אחת ולא יותר, כי על האיש הזה אין לנו הכרח לומר שלא יכול יותר, כי אפשר ביכול עוד יותר, רק שלא רצה לעשות רק פעולה אחת, מפש"כ האיש שעשה פעולות הרבה ואח"כ חדל, בוודאי מטעם שלא ידע יותר, (וז"ש מאמרז"ל [ראש השנה ד' ג'] תפסת מועט תפסת, תפסת מרובה לא תפסת, כי זה ההבדל בין רב למעט, כי במועט יש לו גבול אחד ואין שני לו, אבל המרובה אין לו גבול ותוכל להוסיף עליו עד אין קץ, והכל יהי' בכלל המרובה), ומ"ש בוודאי על כאל יתפ"ש שברא את עולמו, אם נאמר שברא דברים נפרדים מ"ש תפסת המרובה, ומ"ש יקשה עלינו תיקף למה לא ברא יותר, ולכן תתפוס את המועט כי לא עשה כי יתפ"ש רק דבר אחד, וכל העולם ומלואו הוא בכל ברייה אחת נפלאה, והיא צורה כוללת שלשה שבה היתפ"ש, ודבר זה למדנו מדברי רבינו הגדול הגאון רמח"ל זלה"ה בספרו פתחי חכמה, ובאשר נצוה לחקור על הצורה הכללית של העולם, שלשה שה המתגלה, בוודאי הכרחה שהיא הצורה המעולה, אחר שכבר נלה ולא נחפרת, ומלינו באדם שנאמר עליו (בראשית ה' כ"ז) בצלם אלהים ברא אותו, מ"ש בוודאי היא הצורה המעולה הנרצית, מ"ש בהכרח בכל העולם בכלל ים לה צורת האדם, וכל הנבראים כולם הם הכל טעפים ממנו, ומצא הנבראים כולם צורת בוחם לכלל צורת האדם הם ברוחים נפרדים והם בכלל המרובה, אבל אחרי בוחם והכללם בצורת האדם, יגלו מכלל המרובה לכלל המועט, ובכלל חוזם רק האדם אחד, וז"ש (דברים ז' ז') כי אתם המעט מכל העמים, והבן, ועתה נדון ונקוש מן האדם אל העולם, האדם הזה בכל אבר ואבר שלו בתוך גשמיותו ממש מתלבש אבר אחר דוגמתו רוחניי, והם מיצרי הנפש, ואין לך נקודה קטנה מן הקטנות, שלא יתלבש בתוכה נקודה רוחניית, וזה ידוע לכל בעל חמוה, ואנחנו לא נדבר פה, רק להסיר מעליהו תלונות בלתי מתנועים המתעקשים ומציקים רחוק להבחים ממוקמיהו, על זאת הכהרח לנו להוכיח בחשש בפניהם ולהעמיד דברי חז"ל על תלם, אמנם להוכיח בטופחים חזקים על אמונתינו אין מן הצורך כלל, כי האמונה תעיד על עצמה, אמנם חרפה היא לנו לנקש אות ומופת על דבר ה' ואמונתו, כי אין לך מופת מגולה מזה, אחרי כי דבר ה' היא, ומצוה וגמולה כי האדם מורכב מנפש וגוף, וא"כ אחרי שהעולם

בכלל הוא נגמר לפי צורת האדם, ח"כ ע"כ גם פרטי העולם יש בהם רוחניות וגשמיות, גוף העולם ונפשו, ולכן כמו שידענו שיש הפרש גדול בין גוף ונפש האדם, עד אשר לא יוכל האדם להמשיך מהות נפשו בעודו בחיים חיותו, כן ג"כ בעולם בכלל אין דומה מהות גוף העולם לנפשו, וא"א להמשיך מהות נפש העולם עד לאחרי פטירתו של האדם, שאז ישיג מהות נפשו של האדם בעלמו ועל ידו ישיג גם נפש העולם, ממלא אין לך נקודה קטנה שבעולם שלא יהיו אותה הנקודה בעלמה מורגש לנפש בחופן הנפשי, וה"ס ג"ע התחתון, שנמצא מקום הג"ע הוא בכל העולם ממש, חלא שהוא רוחניות העולם, וז"ש מדרז"ל (עירובין י"ט ע"א) גן עדן אמר ר"ל אם באתה ירושלמי בית שמן פתחה ואם בערביא בית גרס פתחה ואם בין הארזים הוא דומקנין פתחו בבבל אבני משחצה בפירי דמעבר ימינא, דבא משחצה בפירי דהרפניא, ופירש"י בית שמן פתחה, שפירותיה מחוקין מכל ע"י: משחצה בפירות דעבר ימינא, משחצה בפירות של עבר הנהר פרת בדרומו: עכ"ל, מכח דפירש"י גבי בית שמן משמע להטעם שבחרו במקומות אלה מפני שבא הפירות, ויש לו זה מכח לאבני משחצה בפירי דעבר ימינא והרפניא, והנה לכאורה יפלא על המעיין, חוץ ישקו פתח ג"ע במקומות אלה דווקא, ועי' רש"ל, ומה ענין שבא הפירות לפתחא דג"ע, וכאשר נבוא לחקור על כל אלה נמצא בשו"ת מכוונים, כבר ידענו כי מקום הג"ע הוא בכל מקומות העולם רק ברוחניותו של עולם כענין הנפש בגוף האדם, כי אין לך נקודה קטנה מגוף האדם שלא יתראה בהשגה הנפשית אותה הנקודה בעלמה בצורה רוחניות, וכמו כן העולם בכללו השגה הנפשית שבה הוא הוא הגן עדן התחתון, ובודאי א"א לאדם לבוא עד השגה הזאת רק לאחר מותו, אמנם בעודנו בחיים חיותו לא יוכל לבוא עד תכליתה, רק בהסיר ממנו לבוש הגשמי, עד אשר יפשיט גופו מנפשו בעודנו חי, עד אשר כמעט יתבטלו חושיו דוגמת הנעדר בשעת הכין עלמו לקבל שפע הנבואה, ויתבטלו חושיו הגשמיים, ומדבק ברעיונות נשגבות רוחניות, והנה כתיב (בראשית ג' כ"ד) ויגרש מקדם לגן עדן את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת, והכוונה כי א"א לאדם להשיג השגה הרוחניות מלד שני עניינים החופפים ומוכיחים בעדו, והם אלה: א' הרואים הגשמית, והם הנקראים כרובים בקוד כרובי עזיא, שהם המוכיחים בעד העין שלא להסתכל למעלה, וכמו כן השגה הגשמיות המונעות את האדם מלהסתכל למעלה ברואי הרוחניות נקרא בשם הכרובים, ועוד נדבר להלן מזה בענין הבדים, שהם ג"כ מעלימים את ההשגה, עוד ענין אחד יש, והוא שלריך האדם להתמיד ברעיונו בענין הרוחניות, ולא יפסיק בהם רעיון אחר, אז יוכל להתפעם מגשמיותו, והנה המלאכים עשה בעבע מות האדם ועשתותיו, אשר לא יזוזו ולא יוכלו לעמוד על מעמד ומצב אחד, רק תמיד יתחלפו מענין לענין בחותו ענין, ותמיד יפקקו במשך רעיונותיו הטובים, על ידי רעיון זר המפסיק ביניהם, והנה הרעיון המפסיק נקרא בשם חרב שהוא מפסיק רעיונותיו ומפריד ביניהם, והחרב הזה הוא חרב המתהפכת, שתמיד מתהפך מענין לענין ולא יזוח כל"ל, וזכו להט החרב המתהפכת, כי כמו שיש בעולם כרובים ולהט החרב, כן יש באדם ג"כ כרובים ולהט החרב, והם הם ג' עניינים שביארנו, והנה המשיס האלה אשר יוכלו להשיג השגות רוחניות, לזו כל אדם זוכה, כמו שאמרז"ל [שבת ל"ג ע"ב] אין השכינה שורה אלא על חכם גבור עשיר ובעל קומה, והוא כי אין השכינה שורה אלא על שיש בהדוק ומוסכם שלא יטעו ולרו בכל לופני הפיתוי, כי יש אשר יתגאה בחכמתו, ויש בגבורתו ויש בעשרו, ויש ביפיו שהוא בעל צורה ובעל קומה, וכל המתגאה אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור במקום אחד [עי' קוטה ה' ע"ב] ולכן מי שיש לו כל המעלות והוא עניו, הוא בחיים הרחוי שתשרה עליו שכינה, והחיים הזה בודאי יחפץ עליו ילרו ויתגבר עליו בכל מיני התגברות, כמאמרם ז"ל [קידושין ל' ב'] ילרו של אדם מתחדש עליו בכל יום, והחיים הזה אם יהי' לבן חיל ויגלח ילרו בכל לידי התחבולות והמלחמות, שיש הזה רצוי להיות מעבדי המלך מלכי המלכים הקב"ה, ולכן המשיס האלה ילרם גדול מאוד, וכשאמרז"ל [סוכה נ"ב ע"ב] כל הגדול מחבירו ילרו גדול ממנו, כי את זה לעומת זה עשה האלהים, כי מי שיתגבר עליו כח הרע והיצר, לעומת זה יתגבר עליו כח היצר טוב והקדושה, והנה כבר הקדמנו כי מאדם נוכל לדון ולהקיש אל העולם בכללו, כמו כאן נאמר, כי פתח הג"ע שפירותו מקום שנוכל ליגע מהגשמיות ולבא אל תוך הרוחניות, לאו כל מקום רצוי לזה, ובהכרחנו אל מקום תגבורת הגשמיות, בודאי שם בחותו המקום בעלמו ים פתח לרוחניות, וכשם מקום המתקת הפירות יותר מכל העולם, שהוא עניני תענוגי עולם הגשמי, שם ים בודאי פתח הג"ע, והנה אבני משחצה בפירי דעבר ימינא, ורצה משחצה בפירי דהרפניא, ולריך להבין פלוגתתם, והוא בהקדם, דפתחא דג"ע ים לפרשו, הדברים המביאים את האדם אליהם לג"ע, והנה כל מדינה ומדינה ילרה חיות מיוחד ליגר מדינה אחרת, כי לפי האקלים כן טבע מזגי בני אדם הדרים שמה, יש מדינה שיתגבר בה כח התאוה מאד, ויש מדינה שיתגבר בה כח הקנאה, כמו שאמרז"ל [מכות ט' ב'] על גלעד דנפישי רוצחים, וכמו כן בכל מדינה לפי ענייניה, והתגברות האדם על ילרו לפי ענין המדינה הוא הוא הפתח המביאו

לג״ע, והכי אמרינן בפרק קמא דיבמות [י״ז ע״ב] דהרפניה כל הפקולים פוטים לפס, וזהו הר פניה, ונמלא פס הי׳ מקום התחום, ורבא ס״ל דעיקר התגברות היולר הוא התחוני, ומי שיוכל לנלחו הוא הבן חיל שיוכל לבא לג״ע, כי כשיתמם במדת התחום כפי שלוחו ה׳, דהיינו שיתחזל בתורת ה׳ בחשק רב כאשר יתעסק בחשוקתו בעניו טוב״ז, ככה יתעסק בתורת ה׳ ובמלוותיו, וזה פרי התועלת מן התחום והם הם פרי הרפניה, [ס״ב כי הא דאמרינן בברכות (י״ז ע״ב) מרגלא בפומי׳ דרבא תבלית חכמה תשובה ומע״ט, שלא יהא לחם קורח ושוטה בחיבו ובריבו וכו׳ וכל העוסק שלא לשמה כו׳, והעניו כי כל אחד הי׳ מכיר טבעו ועניינו, ולפי טבעו שידע שיוכל היולר להתגבר עליו, ככה בהתמם בקנוחת ועניוניס חשב יוכל להמלט מו היולר המיגעו, ולכן הרגילו את עלמם כל אחד מהחכמים באחמר קלר הכולל התעוררות נפלאה להגיל מילרם, ומהאחמר הקלר הזה של רבא נוכל לשפוט שהיולר שהי׳ מיגע את רבא הי׳ יולר הגחוה, ולכן אמר רבא שהתפלל שיתנו לו עצותותיו דרבה בר ר״ה ולא נתנו לו [עי׳ מ״ק כ״ח ע״ו] ולכן היו מתחבא רבא בפירי דהרפניה, כי הרפניה פי׳ הר שפוטה וקר מאחרי ה׳, והעניו כי הטוב בחר מדבקות החדש בה׳, כי תמיד יעיס ילחת ה׳ על פניו, עד שכל מעשיו יהיו לחבדים בעיניו, שלא הוא הפועל, רק ה׳ יפעל כל זאת, והחדש היו שלא בגרזן ביד החוצב בו, ולכן בחר יתגאה לאחרי שכל מעלותיו ועניניו לוים שלו, רק ה׳ הוא הפועל ועושה הכל, ולכן מרע״ה שהי׳ מחביב עלמו כלא, דהיינו שלייר בדעתו לוך הכל ה׳ הפועל ועושה, ולכן אמר (שמות ט״ז ז׳) (ונחנו) [ונחנו] מה, והי׳ עניו מכל החדש, והוא קנולה נפלאה לבטל הגחוה, וחס״ה (ילמי׳ ט׳ כ״ב) אל יתהלל חכם בחכמתו כו׳, והוא עיון עיקר עבודת החדש, שידע ויכיר לאיתת העיון הזה, וידע בחמת, כי לף שנראה לבחורה שים לו לחדש בחירה לפעול בעולם כרלונו, יבטל בחירתו וידע כי אין שום פעולה קטנה בעולם שלא יהי׳ ה׳ העושה זאת, והוא עיקר עיון העניה, אלא שלפ״ז יש ח״ו לטעות, שלא׳ גם בעיון המלוות יבטל בחירתו, שלא יוכל לפעול היפך כוונת ה׳, ולא׳ ח״ו בטלה התורה והמלוות. לזאת לריך להתחמם במדת הגחוה ולפעמים מעט מה׳ ולחשוב כאלו החדש הפועל ועושה כל התיקונים בכל העולמות ע״י תורה ומלוות, ובהדי כבשי דרחמנא למה לך, אלא דמפקדת לישבי לך למיבד, וז״ס משרז״ל [חגיגה ט״ו ע״ב] על מט״ט שניתן לו רשות למיתב למיכתב זכותא דישראל, והיינו שניתן לו רשות דיוקא, דהיינו בבחירה שבעת שכותב הזכיות ליסראל היינו משגיח מט״ט על ה׳ בביכול, שבחמת ה׳ בעלמו הי׳ עושה המלוה הזאת, ולמה לו ליתן שכר ליסראל? אלא שאין משגיחים על זה, רק משגיחים על ההנחת בבחירה, שלפי ההנחה הזאת יש שכר ועונש, ומופלגה ממך אל תחקור, והבן זה מאוד, וזה הי׳ עיקר עבודת רבא תבלית חכמה תשובה ומעשים טובים, ול״א יוכל להתגאות אחר שים לו בחירה ופוגה מעט מה׳, ולזה מקויים בחדש הענוה שלא יהי׳ בועט בו׳ וזהו פירי דהרפניה שהוא בבחירה ובבן זה, ואביי מרגלא בפומי׳ (ברכות שם) לעולם יהא חדש ערוס בירלאה מעשה ך משיב חמה ומרבה שלום בו׳ הרי שכל לאחרת לגבי ה׳ על השלום, מפני שבשבו הי׳ קפדן, ולכן התחזק במדת השלום, להסיר מכשול הקנלאה והכעס, והוא כי החכם הוא מכיר תיקף כל העניינים ומרגים יותר מאנשים אחרים כמו שמרז״ל [שבת י״ג ב׳] שוטה היו מרגים, ונאמר (קהלת ז׳ י״ח) יוקף דעת יוסיף מכאוב, ולכן טבע החכם להרגים הכל ומקפיד תיקף, ומדת הברגשה הזאת טובה מאד שיוכל להיות ערוס בירלאה, ובכל זאת לא יקפיד, ולכן קויס מעשה רק משיב חמה, ולכן הי׳ משתבח אביי בפירי דעבד יומיא שהוא ענין החכמה והטרמיומת כמו שמרז״ל [ב״ב כ״ה ב׳] הרולה להחכים ידרים, ודרוש הוא יומין כמו שנאמר (תהלים פ״ט י״ג) לפון ויומין]. [ואביי משתבח בפירי דעבד יומיא, והיינו מדת הקנאה, כי קנאה הוא בגד ימין קנא וזוקק בכח ביד ימין, משא״כ תאוה הוא רך וחלש והוא ביד שמאל יד ככה, ולכן קנאת קופרים תרבה חכמה שהוא התורה שניתנה בימין מתרבה ע״י הקנאה, ופרי הקנאה הוא החכמה ולכן משתבח בפרי דעבד יומיא, ואל״מ להחריך עוד], וכאשר נבא לחקור עוד על ענייני החדש להקים ממנו על מליאות העולם, לריכין לזכור עוד על פרט אחד הנמלא אלל החדש, והוא כח הדמיון הנמלא אלל החדש שמדמה ומלייר בעלמו הדברים שרלה בבר חעפ״י שאינם עתה לפניו, מ״מ יוכל לדמות בעלמו כאלו רואם עתה עומדים לפניו, וכמו כן יוכל לדמות במחשבתו מה שלא רלה מימיו, ולליירם כפי הדמיון שיעלה ברלונו, והוא חלק אחד מחלקי הכוחות שבח הזה טמון בתוכו, והוא נקנה מוח הדמיון, וחלק הכוחות הזה מלטיירים בו כל חלקי הדמיונות מכל חלקי ופרטי העולם, והוא מתפעל גם בכל חיבורי הגוף ופועל עליהם בהתרגשותיו להפחידם או לשמחם כפי הדמיון שיתפעל ממנו, ולפעמים ידמה לאדם על חיבריו שנתגדלו יותר משיעורם או נקטנו או שנתנו מלורתם כידוע לחכמי הרפואה, וכמו שכח הדמיון הזה שבאדם הוא כח ממש, וכל חלקי חיבריו של אדם לכולם נתן להם הבורא יתי׳ חליפות לורות שונות זה מזה, דהיינו שברא חומר אחד גשמי ועליו נתן ג׳ לורות שונות זו מזו, י׳ לורה

הגשמית, ד' צורה השכלית אשר ביאורנו לעיל, ג' צורה הדמיונית, כן בכל הטולס בכלל יש להם ג' צורות אלו לבד חומרם, והם צורה הגשמית, צורה השכלית, צורה הדמיונית, כי כל נקודה ונקודה מנקודות הטולס יש להם כח לקבל ג' צורות אלו בהלטרף התנאים המלוך לכל צורה כפי עניינה, הצורה הגשמית התנאי שלה הוא הטבע, והצורה השכלית מ' מהתנאים שבה הוא ביטול הטבע, כי הלא הצורה השכלית אי אפשר לחומר לקבלו, רק אחר התבטלו ויהי' כלא כי', ע"ז יקבל הצורה השכלית, כאשר תחזינה עיניכם, כי הנביא כשליך לקבל השגה זאת, יתבטלו חושיו, ותנאי הצורה הדמיונית הוא ג"כ ביטול הטבע, אבל היו כמו ביטול הטבע לצורה השכלית, כי אם הוא ביטול הטבע ממש, ואין לו עסק עם הטבע כלל, רק עסקו ולנוכו להתבטל ולקבל הצורה השכלית, מפ"כ בצורה הדמיונית שאדרבה כל עסקיו אל הטבע, רק שחשקו ולנוכו יותר מלפי כחו, וע"ז מרוב החשק לטבעי עלמו בעלמה היותר גדולה, אשר אין כח בחלקיו לקבלו, ע"ז יתבטלו טבעי עלמו ויקבל צורה הדמיונית, והם הם ברוחים בחלה אשר החומר הזה שנברא בעולם היו מקפיק להם לרוב חשקם ותאוותם בעניניו הטוב"ז הגשמי, ואינם יכולים להתדבק אל החומר, כי תיכף שהתדבקם אליו יתבטל החומר מכל וכל לרוב חולשתו לקבל הצורה הבהיר, ושאלה הצורה הבהיר חופפת על החומר, ותמיד חשקה להתחבר עם החומר ואינה יכולה, והיא הצורה הדמיונית כנ"ל, והם הם השדים [וכ"ם מאיר"ל (ברכות ו' ח') וקיימי עלן כי כקלא לטוגיא כמוכן] שחולקים ושותים בבני אדם ופריס ורבים בבני אדם וכל התאוות בבני אדם, וכל כחותם הכל בדמיון כי אין להם חומר לפי ערכם כנ"ל, ולכן ניתן החומר לבני אדם שהוא לפי ערך תאוותם, ואשר באדם אים לו חומר יתחזק לו תאוותו וימשוך אחריהם יבנם לתוך גשוטם, וקוף כל קוף יפקיד חומרו כמו שגם הם אין להם חומר, וז"ס הגיהנם, והם הם הכרובים שחלל פתח ג"ע, והבן כי הצורה הדמיונית היא בין הצורה הגשמית לצורה השכלית, והנה האדם אם בעודו בחייס נכפף וכלתה נפשו להתבטלות הגשמיות, הלא לז בעודו שהוא עתה בהתבטלות גשמיותו, יאיר בתור החייס ויגיע צורה הרוחנית והשכלית שזהו מדרגתו, כאשר ביאורנו לעיל ענין הצורה השכלית, אמנם האים אשר אחר מכפי כח חומרו תאוה יותר מכפי יכולתו, אשר על ידי זה יגרום מיתה לנפשו, כי זה שתאוותיו יותר מכפי כח חומרו גורם ביטול החומר, ולכן בעודו יחדבק לצורה הדמיונית שזהו מדרגתו כנ"ל, והוא מקום הגיהנם, והבן מאוד בכל זה, והנה זהו מה שחרז"ל בפי בתרא דיומא [ע"ב ג'] בענין המן שאמר בו (במדבר י"א ח') והיה טעמו כטעם לשד השמן ותרג"ל כשד מה שד זה מתהפך לכמה גוונים כך המן משתנה לכמה טעמים, וקשה מה יתרון לנו בזה שנמשילהו לשד, ומה כי תכף לנו אם גילה לנו בכתוב קחם שמשתנה לכמה טעמים גלה למשל הזה, אבל לפי דבריו יובן היטב כי הורה לנו בכתוב זה מוכר השכל בענין תעוגוגי הטוב"ז והנאותיו כי כולם אינם אלא לפי דמיונות האדם שמדמה בדעתו כי המזון והטעם הזה טוב מאוד, ויהנה בהשיגו ד' מעניניס המדומים, ואלו יוויר אלה יאכל אדם כמה שבועות שום לחם רק בשר ודגים ומיני מעדנים, ואח"כ ימליחו לפניו פת במלח אשר לא טעם זה כמה. הלא בעודו בכפו יבלעגה, ויתענג על טעמו וממנו יותר מכל המעדנים אשר בבר בחלב נפשו בהם, והכל מלד הדמיון שחשקה נפשו בטעם הפת הזה ולא השיג זה כמה, ועתה שהשיגו יתענג בו, אמנם כל התענוגים אינם אלא מלד הדמיון [וזהו שהמשילהו חז"ל לשד] והנה האדם כל מאכלו ומזונו הוא מהמדרגות שלמטה ממנו, והם דומם צומח חי, והיינו כי האדם מקבל מותם המדרגות הרחוויס להתדבק אל האדם, וע"י אכילתו מקבלם ומעלם למדרגה העליונה שהוא האדם, והם הם הטעמים שימלא האדם ממאכלו שהוא התדבקות נפש הדמ"ח בנפש המדבר כידוע, וכמו כן כשיעלה האדם למדרגת צורה השכלית, הלא לז גם כן מזונו יהי' המדרגות שלמטה ממנו, והיינו אותו המופשט והטוב הרחוי להתדבק ממדרגה התחתונה למדרגה שלמעלה, והנה למטה מצורה השכלית יש צורה הדמיונית, ואשר הצורות הדמיוניות יגיעו כי אי אפשר להם עוד להשיג מבוקשם ותאוותם יתבטלו כח דמיונם, והוא ע"י מעשי בני האדם אשר יעיתו לבם על דרכיהם, ולא יציטו על דמיונות שיש מעניניו טוב"ז המדומה, אז גם הצורות הדמיוניות יתבטלו, כי מאחר שהצורה הדמיונית אין לה חומר כנ"ל, וכל מהיותה רק בחומר הצורה הגשמית וחופפת עליו כנ"ל, ולכן בהתבטל דמיוני החומר הגשמי יתבטלו הצורות הדמיוניות, ואז יתדבקו ויתדבקו כולם אל הצורה השכלית, והם הם מזון הצורה השכלית, ממלא לפי דבריו מזון הצורה השכלית הוא ביטול הצורה הדמיונית על ידי מעשה בני האדם, ומתדבקים להצורה השכלית, והוא הטעם והטעונ אשר תתענג הצורה השכלית בהוכלה את הצורה הדמיונית, דהיינו שמקבלת אליה כל הביטולים מכל תעוגוגי טוב"ז ודמיוניו, וה"ס המן לחם שמלאכי השרת אוכלים אותו, והבן כי אין זה מלאכי השרת רק הצורה השכלית שהוא למעלה מהם שהוא נשמת האדם, ומ"מ גם מלאכי השרת נהנין ממנו שהם מקבלים ממנו, והבן, וזה שאמר ר' ישמעאל וכי מלאכי השרת אוכלי לחם הן ? (יומא שם), וכ"ז נרמז

בדברי רז"ל על כמן מה שד זה מתכפף לכמה גווניס לף כמן מצתגה לכמה טעמיס, והוא כי כמן הוא ממש ביחור הטוב והחבטלות לטורות הדמיוניות שהם השדיס כנ"ל, והבן מאד הסוד הגדול והנורא הזה: [וכדי לבאר הענין יותר נקריך תני לבאר בעה"י מאמר מ' בתגיגה (י"ב ב') ר"ל אמר שבעה ואלו הן וילון רקיע שחקיס זבול מעון מכון ערבות, וילון הוא משמש כלוס אלא שבתיה יולא ערבית ומחדש בכל יום מעשה בראשית כו', רקיע שבו חמה ולבנה כוכבים ומזלות קבועים כו' שחקים שבו רחיים עומדת וטוחנות מן לגדיקים שנאמר (תהלים ע"ח כ"ג) ויצו שחקים ממעל ודלתי שמיס פתח וימטר עליהם מן לאכול וגו', זבול שבו ירושלים ובית"מ ומזבח נחוש ומיכאל השר הגדול עומד עליו ומקריב קרבן כו', מעון שבו כיתות של מלאכי השרת שאומרות שירה בלילה וחצות ביום מפני כבודן של ישראל כו', מכון שבו אוצרות שלג ואוצרות ברד ועליות טללים רעים ועליית לגלים ומדרש של קופה וקטרה ומערה של קיטור ולפותיהן שם כו' דוד בקש עליהם רחמים והודיען לאדן כו' לדיק תאב כ' לח יגור במגורך רע כו', ערבות שבו לדק ומשפט וללקה גזו חיים שלוס וגזו שלוס וגזו ברכה ומשתן של לדיקים ורוחות ונשמות שעתיד להבראות וטל שעתיד הקב"ה להחיות בו מתים, עכ"ל הגמרא, והנה כבר תמרנו מענין הלורה הדמיונית, והוא כי כשמדמה האדם בשכלו איזה ענין לז שולט הכח המדמה על חוצו וילגים בחוש הראות כאלו רואה את הדבר המדומה, ובחוש השמע כאלו שומע ממנו, ובחוש המשוש כאלו ימשבהו, כידוע, ולי"ב לריך להבין שים איזה חלקים בעולם שים להם הכח והקבולה הזאת, שיוכלו להתדמות אל האדם לפי ענין כח המדמה, והנה חלקים אלה שים בעולם הם מתחיים לב' קוגים, והוא כי המדמה לפעמים יבא מלד הלורה הכללית כגון דמיוני הנבואה וכדומה, ולפעמים יבא כח המדמה בחזיונותיו מלד התגברות הלורה הגשמית כנ"ל, והם כל כחות הס"א קטרא דמסאבא, והנה בחופן הס' כשבא כח הדמיון מלד התגברות הלורה הכללית, אשר על ידה יתעוררו איזה חלקים מזה העולם שיתראו ויתדמו באיזה לורה מיוחדת, הלא אז בודאי הלורה הכללית תחלבש ותתפשט באיזה ענין ולורה אשר לאשם שהיא לורה הכללית וקופה תוכל להתפשט אל הלורה הדמיונית, והם הם לורה קבועות לאשם בלורה הכללית ועומדים הכן לעת הלורך להתלבש בלורה הדמיונית, והם המלאכים הקדושים, וכאשם נשלחים למטה מתלבשים בהחלקים הנ"ל העומדים להתדמות כנ"ל, וכן כשיעשה כח המדמה פעולתו על ידי התעוררות הגוף שהוא הלורה הגשמית, אשר אז ג"כ ים חלקים המתדמים בלורה הדמיונית לפי ענין כח המדמה ההוא, ולי"ב לריך להבין ג"כ איך מתקבלים ענייניס אלה זה בזה, החלקים המתדמים עם הכח המדמה, אך הענין הוא ג"כ כנ"ל, כי כל התפעלות החלקים הנ"ל המתדמים בלורה הדמיונית, הכל חלוי בלורה הכללית שהוא רחשית כל הלורות, וממנו מתפשטים כל הלורות, ולכן בעת שיתפעל כח המדמה בחזיונותיו, הלא אז יפרד על שני ענייניס, כי הלורה הכללית תשלח בחותיה בהלורות הממוצעות, העומדות תמיד הכן להתלבש בתוך לותס חלקי הבריאה המוכנים להתדמות כנ"ל, ואם רחשית התפעלות הי' גס בלורה הכללית, אז מתחברת היא תמיד בתוך הלורות הממוצעות הנ"ל, והם המלאכים הקדושים כנ"ל, אמנם אם התעוררות הוא רק מלד הלורה הגשמית, אז יפרדו חלקים קטנים מהלורה הכללית ויתחברו בתוך לורות כאלה המוכנות ג"כ להתחבר ולהתלבש בתוך החלקים המתדמים, רק שאלו הלורות הינס מחוברים אל הלורה הכללית, כי חלקי הלורה הכללית הנכנסים לתוכס נפרדו מהלורה הכללית, כי היא לא נתפעלית ולא נתעוררה כנ"ל, ולכן הינה מתחברת עמהם, ולכן הלורות האלה אם זה לעומת זה נגד הלורות הראשונות, והלורות האלה אם בחוח הס"א, אע"פ הלורות הראשונות אם מלאכים קדושים, והנה כמו כן ים מלאכים המתחדשים בכל יום ומתבטלים שירה ומתבטלים, ועניינם הוא כי העולם ומלואה ים בתוכה בכל מקום איזה חלקים הפועלים תמיד לורה ומקבלים לורה אחרת, וזהו תמיד התחדשות העולם וזיורו החלקים, כי מתחברים היסודות תמיד זה עם זה, ומתרכבים הרכבות שונות, כי כן יקד מלכו של עולם, והנה כמו כן בנפשות היסודות יעשו הרכבות מחודשות תמיד, והוא כמו כן בהלורה הכללית שלהם, וכמו כן תמיד מתפעלים מהשגה שלמעלה מהם ומתרכבים מטה ומעלה, וי"ק אלו החלקים המתבטלים תמיד ממילותם ומתדבקים למילות עליון רוחני, ותמיד מספיע הקב"ה בכל מדרגה ומדרגה השגה ממה שלמעלה ממנה, וע"ז ים בכל מדרגה איזה חלקים המקבלים זוהר השפע והחפעלים ממנו עד שמתבטל מילותם ועולים למעלה, וי"ק עליית העולמות וזיורו העולמות, ובעולם הזה השפל הי"ק המלורות העליונים שהוא השפע הנשפע מגרמי השמים לחלקי האדמה, וכשנכנס הזוהר ולורס בתוך האויר ומעבה האדמה, אז הגילולות שקבלו האוה הזה מסיגים את מקור האוה, ומתפעלים ממנו עד שמתבטלים, ובעת ביטולם הוא עלייתם, והבן זה, ועולים למעלה עד המקור של האור שהסיגו ושם נחים, וכמו כן בעולמות העליונים דוגמת זה, ולותם המסיגים האור ממדרגה שלמעלה מהם, הם המלאכים המתחדשים

בכל יום, וע' בפ' ברית מנוחה, ונברחים ומברפים בנהר דיונר, הוא הפעם כנהר וממבטלים כנ"ל, וכמו כן בנפשות ישראל (דברים ד' ד') ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כו', נמצא לפי הנ"ל יש להבחין טרם כל כח המעלה הזאת, שלמעלה כח המעלים לא הי' שייך חידוש גילוי אור המדרגה שלמעלה, והכח המעלים באור שלמעלה הוא הנקרא ויונן, והוא נמנה אחרית פי' מתכנם ומתלמם הכח ההעלם, וע"ז באור מתגלה, ויונן ערבית פי' מתפעל ונעלם האור, ומחדש בכל יום מע"ב כנ"ל מלאכים המתחדשים, למען הפעם והלימורות שבהם נפעם הפעם מהפגם מעט לנקודת המתפעלים כנ"ל, שהם חמה ולבנה כוכבים ומזלות כנ"ל, וכח הפעם ההוא, הוא הנקרא רקיע שבו חמה ולבנה כו', נמצא רקיע הוא מקום קיבוץ שמתקבלים בו הפעם להפעיע ולגלות למטה, למען הפעם הזה ברחוי להתגלות למטה צריך להתמתק פי' להתחוות עצמו בתופן ברחוי לקבלת התחתונים, והנה ההתחוות הזה הוא שיתחדרו בתופן נחות לפי הפגת התחתונים, והוא הפגת בירור הדברים הנעלמים למטה, דהיינו שיגיעו מליותם החמתי, לת כאשר הגיעו עד כה מליותם התחתון והחילון, רק עתה יגיעו מליותם העליון הפנימי, ולף גם זאת ההפגה חיסם מגיעים רק בסדר ההדרגה לפי הרחוי להבנתם והפגתם, והוא הפגה היותר קטן ודק לערך מליות העליון בעצמו, וזהו שחיקת המן, שהוא להקטין הפעם ולהדק תותם, שיהי' רחוי לתחתונים להגיע, נמצא כי הפחקים בכח הפומק והטוחן ומקטין הפעם כנ"ל, והנה טחינת המן הוא בתופן זה, כי ים בו ג' פעולות, הקטנת הפעם כנ"ל, והפרדת הדברים המעלימים ההפגה, דהיינו כי מה שהן התחתונים מגיעים הוא מלד התעצות הפגה התחתונה, והוא ענין הרגשם ושכלם, שתמיד ירגישו הרגש התחתון לבד, ולא ישיגו מה שלמעלה כלל, וכל מגמתם ותפלם ותשקם רק להפגה התחתונה הזאת, וזה נקרא התעצות השכל, ולריך לטחון התחתונה הזאת כדי שיגיעו מה שלמעלה, וזהו הפרדת הדברים המעלימים ההפגה, והכל בפחקים כח הטוחן הנ"ל, וז"ש ויצו ויפל הטל עליו, שהוא הכח הטוחן שלמעלה, ולתי שמיס פתח הוא הפרדת הדברים המעלימים ההפגה, ויומר עליהם מן לתכול הוא הפעם בעלמה שהוא כפי הרחוי לתכול פי' כפי הכנת התחתונים לקבל, והנה ע"י הפעם הזה שהם מגיעים מליותם הפנימי, שהוא התחוות מליות התחתון לעליון, לז יעלו המגיעים, ויתבטל מליותם לגמרי, כי יגיעו מליות העליון, ויתקרבו אלו ויתבטלו מליותם, והוא מפני כח הפעם העליהם בכח רב עד שיתבטלו למדרגה העליונה, וז"ש בקרבן שהוא קרבת מדרגה התחתונה למדרגה העליונה, והכל ע"י המלאך שהוא הלורה הקדושה הנ"ל הדבוקה ללורה העכלית, רמשית כל הלורות, ובכן זה, וה"ש הזבול, והנה הכח הזה כלול מב' כחות, ל' הפעם הנפעם לתחתון להגיע, עד שמתעגג בו ומתפעל ממנו ורולה להתקרב למעלה, ב' התבטלות התחתון, שמתבטל מרוב החשק, וה"ש משון ומכון, משון הוא הפעם שבו מתפעל התחתון ורולה להתקרב למעלה, והוא ענין שיהי שהומריס, שהוא התפעלות התחתון לפי מה שהוא, מכון הוא הכח המפריד ומבטל כחות התחתון והוא החם, וכל שאר ענייניס הכל כחות המבטלים הרגשות התחתוניות, ודוד הורידן לארן, כי שם חיסם רע רק למטה הוא רע כמובן לכל מבטיל, ואין להחריך בזה, והנה אחר שמגיעים ומתקרבים ומתבטלים למה שלמעלה, אז אח"כ מגיעים התעוג הנפלא שאין למעלה ממנו, כידוע, והתעוג הזה נמשך עליהם בלי קוף, והוא ערבות, כח התעוג הנפלא, הנלוי עליהם בהשגתם, כמבואר בגמרא] : כלל היולה מדברינו, כי הטולם נכלל ים בו לורות מתחלפות זה מזה, לורה הגשמית, ולורה הדמיונית, ולורה השכלית, ובל עניני עולמ"ז ומעשיהם, הכל הכנות אשר הכין ה' בחכמתו, שקוף כל קוף תתבטל הלורה הגשמית הלזה, ותתחבר אל הלורה השכלית, וא"כ צריכין אנו להבחין כח אחד בתוך כללות הטולם, הטומד עליהם לבטלם, ולהטלותם למעלה מהם, שהוא הלורה השכלית, והוא אם היסודי שהיומו קדמונינו, וכיון שיקוד אש הוא המעלה את הטולם למדרגת לורה השכלית, ולכן בוודאי בו שורה רוח החיוני, כיון שים לו התחברות עם הלורה השכלית, שהוא נשמת האדם, (והבן זה מאד, ויתבאר לך זאת קודות נעלמים, לא יכולתי להטלותם על הכתב), ויסוד האש הזה שורה בתוך כח אחד שקראתיו התחרונים העלטקטערילעטעט, ובכח הזה יתלחזו ג"כ הלורות הדמיוניות, ואין כאן מקום להאריך בזה, ואחרי שידענו שים כח אחד המבטל את הטולם, לריך להבחין שמקטמת ים טוד כח אחד המקייס את הטולם, שלמעלה כן לא הי' הטולם יכול להתקייס, וכמו שאמרנו שהכח המבטל טבעו להתדבק למדרגה שלמעלה ממנו, ועל ידי כן יתפרדו כל ההרכבות מזה הטולם הגשמי, כמו כן לריך להיות הכח המקייס להיפך, דהיינו טבעו ותשקו לחומר הגשמי, ועל ידי כן מתרכבים כל ההרכבות שבטולם, והוא היסוד והכח שקראתי קדמונינו יסוד המים, ויסוד המים הלזה שורה ומתגלה בתוך כח אחד שקראתיו התחרונים מאגנעטיזמום, ובין שני כחות אלו יתלחזו הלורות הדמיוניות, ועתה נבא להבחין על כל פנייני זה הטולם, והם שני קוגים, חוייים ומולקים כידוע לחכמי הבטמיע, והם הם ב' היסודות הוא עפר

שממרו הקדמונים, וכיונו כי רוח הוא הבא המורכב משני בחות הרחשונים הם ומים, דהיינו כח המפריד וכח המרכיב, דהיינו שתמיד יעשה שני פעולות הפכיים, יחכיב, ואת שכבר גמר הרכבתו ופעולתו יפריד, ומתגלה הכח הזה בכח החויריים שקרחום החהרונים זויער שטוף שטוק שטוף ווחסקטר שטוף, וכדומה, ותמיד ירחה בחויריים החלה מרחות בונות ומתחלפות זו מזו, ים מהם שיתרכבו בכח המחגנעטיזמום, ויש מהם שיתפרדו בכח הטעלעקטרילעטעט, וכ״ם מה שמעיר החמה בדקיע [עי׳ יומח כ׳ ב׳] דהיינו הטפרדות בעומק החמה בחויר בכח הכוח והחם שלה, ושכ״מ בזיער דבריס חלה, והיבגע דיומח הם לוחם שעדיין לח יוכלו להתפרד, ויתגבר עליהם כח המחגנעטיזמום, והנה יש כח אחד המגשים חת כל הנ״ל, למען יוכלו להתרחות לעין חדם ברוחה והוח יקוד הטפר, ומתגלה בכל מיני הבדרחים שבעולם וכל יקוחותיהם, כגון הליום והפלחטין בזכב הכקף והנחושת הפחקפחר ודומיהם, והנה מחרי כי הגעתי עד כה, נחזור לדברינו הרחשונים, כי מעתה נקל לכל משכיל להבין, חיך ד׳ יקחות שביחרנו עניינם הם בויס מתם לחרמ״ע הנרחים לעינינו, ומחרי בידענו כל זה נבין על בוריים, כי מה שבחינו הרחשונים לוחות חמ״ע לחויר מים לחם, הם היקודות שביחרנו עניינם, ועל דרך שביחרנו בשער הכללים טעם הדבריס לפי ענין חם מים רוח הנמציים הנרחה, ככה יחבחר ג״כ על היקודות החלו כי הם דומים זה לזה: — ולמען לח יפול לך הקורח עליו בחומרו ח״ו, כי הלוחיות הם ח״ו הקמציים, ככל שחר לבחות הגויים, נזכח לחן ולומר, כי לח מחכמה שחלת על זה, כי כבר דרשו חז״ל בשבת פ׳ הבונה [ק״ד ח׳] בחמ דרשות על נוסח הלוחיות, וכדי להסיך הענין על בוריו, נריך חני לבחר מחמר מ׳ בדברי חז״ל בשב״ו: — — גרסינן בפסחים (נ״ד ח׳) שעשרה דבריס נברחו בע״ש בין בהמבות כו׳ הכחב והמכחב, ויסרם״י ג״ל, כחב, זו היח חקוקת לוחות: והמכחב, הוח טט ומרט: טע״ל, ונריכין חנו לבחר תחלה מה הוח ענין טרב שבח בין הטמבות, כחיב (שמות ל״ח י״ז) כי שבח ימים עשה ה׳ חת השמים ואת החרן ויום הכביעי שבח ויופש, ויודע כי בכל יום ויום היו פעולות גדלות בעניו מיוחד, כידוע קדר הבריחה, ביום ח׳ בלולות הבריחה בחים ובכל לבחיכם חרן וכל לבחיכם, ות״ל היו לריך להטחים ביום ההוח בכחו הגדול הכולל כל הבריחה בבחת חקדו ברח חת כל העולם כולו כמו שנחמר (תהלים פ״ט ג׳) עולם חקד יבנה. ביום הבעי כחיב (בראשית ח׳ ו׳) יהי רקיע בחוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, ות״ל טימם ביום ההוח נכח הכוח והגבורה להבדיל ולהרחיק המקורבים זה מזה בזרוע טוזן, ביום השלישי טשם שני פעולות, הגביל המים שתרחה ביבשה, וברח לממחים טעבי השדה ועץ טובה פרי, וכשנחחין בפעולה ההגבלה של המים, הם נוטיס למדת הכח של יום השני, כי לריך לזה גבורה לכבוש חת המים לגבל יבשה חת החרן, ומ״מ חינו כ״כ כמו ביום השני, כי חם חי׳ לריך להבדיל בין מים למים חבם דבר ח׳, והי׳ לריך להרחיק בזרוע חת המקורבים, והי׳ לריך להחחמם בידו החזקה להרחיקם ולהבדילם, משא״כ ביום השלישי שבח להבגיל חת המים ולהבדילם מן החרן, לגלות פני החדמה, והמים והחרן הם שני דבריס נפרדים, ולכן לח הי׳ לריך להחחמם כ״כ בידו החזקה כ״ל מעט, ופעולה השני הוח בריחת הממחים והחילות, שהם גדיות טובות וחילות טובות להעות בהם שני חדם, והוח טעות הסד עם החנשים, ממלח פעולות יום השלישי דרך כלל מורכב משני עניינים הפכיים, והם הגלוים החת בוג פעולה חחת לגלות יופי פעולתו ותפחרתו, לגלות פני הבל והדרת יפעתה, להלציחה בחלבושי רקמה, דשח העשב ועני המד, ביום הבריעי נחלו החחרות למשול ביום ובלילה, ולהבדיל בין החור ובין החושך, וכבר חמרנו לעיל, כי החמה עושה חזיונות רבים, ועל ידה מזדכרים כל הנשמיים שבעולם, בחרן מוליחה פירותיה, החויר יהפרד לחלקיו, דהיינו הטטחפין שבו, היסוד החמלי ויסוד החנקי, ומעט מיסוד הפחמי המעורב בה, היסוד החמלי גם הוח יתפרד לחלקיו שבורכב מהם, והם החור והחושך, והם שני הפכיים שנתרכבו יחד בלורת החויריו הנ״ל, והם תמיד לוחמים זה בזה לבטל ח׳ חת חבירו, ומפני שהבורח נרחם בבח עוה, לח יוכלו להתגבר זה על זה, ועומדים תמיד בלורתם החויריו, והחמה בגבורתה מגברת תמיד בח החור ונדחה החושך מפניו, ובלילה חז יתגלה החושך הנדחה מפני החור, וכן היום וכוכביה יגבירו ג״כ חת החור מעט, ע״י כח השמש השופע בהם, וכבר דברנו מזה במקום חחר בחריכות, נמלח לפי הנ״ל מלחכת יום הרביעי הוח כח הגלמון שיגביהו כח החור על החושך, ובכח זה של הקד״ה שימם בו הקב״ה ביום הרביעי, ובו ברח חת המחורות, יום החמישי נברחו בו דגים ועופות, ובו היתה ברכה רחשונה שבירך הקב״ה חת טולמו, והדגים ועופות הם בריות המשוטטים תמיד דגים במים, ועופות בחויר, וכחשר תחויר השמש בזווה והדרה, והחויר הזה ישלח עדנו ותפוקו בעולם, והחילות יגבהו, וריחות הנילים נרחו בחרן, הלח הז עח הזמיר הגיע, וקול החור והעיט נשמע, שמשבח ומרומם למחרי עלמא, ונותנים תודה וזמר לחל שברחם והמליח להם כל לרכיהם ומשלות לבם להתעג על טוב החויר ולחותו, וכן הדגים שכל תחותם וחשקם לעמוק מים קריס על נפשם העיפה, וכחשר ימטיר

כ׳ על הארץ וארזיף מים יגיח לתוך פיהם. יודו ויזיעו רגב מהגה פיהם לה׳ אלהי הארץ המשניע נפשם בגשמה, ועל ידי הודתם שמשמחים למאורי עלמא, על ידי זה יעוררו שפע ברכה מלמעלה ויברך אותם אלהים לאמר פרו ורבו, ובהוולד להם אז ירגישו גם הם טוב, ויודו וישבחו לאדון עולם, ומלא בטנה בהרגש שברית כ׳ בבריאת טופות ודגים שירגישו נגע ועוגג, על ידי זה יודו לה׳ ביולאם מנגע לעוגג, והוא הכח מכחותיו שהשתמש בו הקב״ה ביום החמישי, שהוא שירגישו נגע ועוגג ויודו לה׳ חסדו, ויתכפך מנגע לעוגג, ומדוה להוד והודיה, ביום השני ברית בהמה וחי׳ ואדם נגלם אלהים ברית אותו, והוא הקולם מוצא ארלה ורשעו מגיע בשמיטה, בגופו ונפשו שנפח בו ה׳ יית׳, והוא המתקף לכל המחנות, כי כל ברתי וכחות כל הנברחים בכל נטעם כ׳ בגוף האדם ונפשו, והוא הרודה ומושל בכל, ועל ידי מעשיו אשר לא טובים יכריע את כל העולם לכף חוב, ואם יתנהג בדרך הטוב אז בזכותו יתקיים כל העולם, ועליו נאמר (משלי י׳ כ״ה) ולדיק יסוד עולם, ומלא ביום השני הי׳ הקב״ה צריך להשתמש בכח ה׳ כללי, שיתקבלו בו כל הכחות מימים הראשונים, ובאותו הכח יברא את האדם, ואותו הכח הוא מה שאחז״ל בפ׳ חגיגה פ׳ אין דורשין [י״ב ב׳] טמוד ה׳ ולדיק שמו, והוא לדיקו של עולם שמלדיק תמיד את עולמו ומשפיע שפע ברכה לעולם ואח״כ בא יום השביעי ומה כי׳ העולם חסר מנוחה באתה שבת מנוחה, ואחז״ל [קוף תמיד] מזמור שיר ליום השבת מזמור שיר לעתיד לבא ליום שכולו שבת, והטעין דע כי כל יום ויום הוא מנוחה ליום שלפניו, כי כל יום ויום פעל בו הקב״ה בכח מיוחד, ולכן לותו הכח שפעל בו ביום ה׳ בא למחרתו, שאז נשתמש בכח אחר, ומ״מ לא היתה עדיין מנוחה שלמה, כי כבר אמרנו שביום השבי פעל בכח המחשף לכל המחנות, דהיינו שכללות כל כח מיום ויום נחקף בכח יום השבי, ועי״י כללות כל הכחות נברא האדם ביום השבי, שלכן הוא מתקן במעשיו כל העולם ומלואו, ומלא לא נגמר פעולה כל הכחות מחמשה ימים הראשונים עד יום השבי שנברא האדם, ולכן לא היי עדיין מנוחה שלמה עד בא יום השבת, שאז שבתו כל הכחות את פעולתם היומי, והנהיג הקב״ה את עולמו במנוחה, ויום השבת הוא מנוחה של כל הימים כנ״ל, והיינו כי פעולת כל כח וכח שפעל בעולמו, וודאי הוא לתכלית גדלה מאתו ית׳, והתכלית הוא המנוחה בעולם הבא, והיינו שכל כח וכח נעשית פעולתו על ד׳ אופנים, ל׳ עשיית הפעולה לפי ענינו הנעשה ע״י הכח הכוח, ב׳ השבתת הפעולה, כי כח המנוחה עומדת ומולטת על הכח הכוח הפועל בעולם, ויורד ומתגשם למטה עד בואו בעולם הגשמי הלזה, ועומדת עליו כח המנוחה ומשבתת פעולת הכגשמה מעט מעט, עד שמעלה את כל הגשמיים למדרגת הרוחניות, וגם שם משבתת פעולת הרוחניות הכוח למדרגה יותר עליונה, וכן להלאה, וזה מדרגת עוה״ב, עולם שכולו שבת, שישבית כל המלאכות מן העולמות, ויעלו למדרגה יותר עליונה, וכל זה בענין פעולת העולמות בעלמם, העולם הבא הוא מקום המנוחה והשביתה, אבל לענין השגת אלהות, גם בעוה״ב יגלו מחיל אל חיל, וכל מה שיתעלו יותר, עוד יותר יכספו להשגת אלהות, כי אין חקר וקוף להשיגו, וז״ש [ברכות ק״ד ה׳] ת״ח אין להם מנוחה לא בעוה״ז ולא בעוה״ב כו׳, נמלא דרך כלל ענין השבת ועוה״ב, הוא ענין חזרת הפעולות למקורם, דהיינו שמה שנתגשמו הפעולות בששת ימי המעשה, יחזרו למקורם ויתעלו למדרגת רוחניותם, ומרוחניות לרוחניות יותר עד אין קץ, וזהו הכח שהשתמש בו הקב״ה ביום השבת, וז״ש כי ששת ימים עשה כו׳ וביום השביעי שבת ויפש פי שאותה הפעולה בעלמה שעשה בששת הימים, אותה הפעולות בעלמם עשתם במדרגת השפתה כנ״ל, והעלם למדרגת הנפש והרוחניות, ולפי דבריו שפעולות ששת ימי המעשה הם בגשמיות, ופעולות יום השבת ברוחניות, ל״ב פעולות ערב שבת אין השמות היא פעולה הממולעת בין הגשמיות והרוחניות, וכדי להבדיל הטוב מה היא פעולה ממולעת הנ״ל, לריך שתדע כי הפעולות הם נפעלות ברוחניות ומתגשמים למטה, ול״ב לריך לזה פעולה מיוחדת אשר ועשיה את רוחניותם, והוא כח אחד מיוחד שפעל בו הקב״ה בכל יום ויום להגשים פעולותיו בששת ימי המעשה והנה כחו של הקב״ה המגשם פעולותיו נותן לכל פעולה ופעולה הגשמיות הצריך לו, ואז מתחדים והיו לאחדים ממש כדבר אחד כי מאחר שהיותם פעולות של הקב״ה הרוחניות והגשמיות, מי יעכב על ידם שלא יתאחדו, האומר והעורב יחד ביחוד חזק וקיים, ולכן העורב הרוחניות שורה תמיד על האומר הגשמי ולא יתפרד ממנו, למנע אותם הפעולות שנעשו בב״ש בין השמות פעל בהם הקב״ה פעולות רוחניות, והנה המגשם לא פעל בעת הזאת, מפני שהוא ממולע בין חול לשבת, והבן זה, ול״ב נשארו אותם הפעולות ברוחניותם, ומ״מ הלא בהם הקב״ה שיתאחזו בגשם, אך לא בכחו הנ״ל המגשם, רק שיהיו תלוי לפי מעשה בני האדם, אם להתגשם או לא, ומשלו הלומות נברתו בב״ש בין השמות ברוחניותם, ועמדו כך עד בוא זמן נתינת הלומות, אז על ידי זכות בני ישראל, זכו שיתגשמו הלומות מעט ויתנו לבם, ומ״מ לא היו יכולי להתאחד ממש עם הגשמיות, רק לחיבה בעלמא, כאשר יתבאר בעזה״י, דהנה הלומות הראשונות כתיב (שמות ל״ב ט״ז) והלומות מעשה אלהים המה, והלומות האחרונות כתיב

(סם ל"ד מ') פסל לך שני לוחות מבנים כראשונים, והענין כי הלוחות הראשונות היו מעשה אלהים, דהיינו שלא נתגשמו כ"כ, רק בתורת מחיזה לבד, והיינו בתופן זה כי ישראל נתעלו אז למדרגה רוחניות, ועי"ז יכלו לקבל הלוחות ברוחניותם והוא כי הלוחות הם פעולות אלהים, וכבר ידעת שהלוחות לא היו מספר להם להתגשם כ"א במעשה בני אדם, וכיון שמעשה אלהים המה, לא היו יפעה להם להתגשם, רק לפי שישראל נתעלו אז למדרגה רוחניות (שלכן נתקדשו הפעם בלוחות הראשונות) ע"ז נתאזו הלוחות מעט בגשמיות, אבל אח"כ בלוחות האחרונות נתגשמו יותר כמו שנאמר פסל לך, והיינו כי בלוחות הראשונות שנאמר בהם (שם ל"ב ט"ז) חרות על הלוחות אל תיקרי חרות אלא חירות כו' [אבות פ"ו מ"ב], והיי אז כמעט בטל הילכ"ר והבחירה, וכבר ידעת כי הלוחות אי אפשר להם לקבל חומר גשמיי כי אם על ידי בחירת בני אדם ומעשיהם, וכיון שבטל הבחירה היו הלוחות מעשה אלהים. משא"כ בלוחות האחרונות שכבר חטאו ישראל ואזר הילכ"ר למקומו והבחירה ניתן לישראל, א"כ היי אפשר להם לעשות חומר גשמי אל הלוחות, וז"ש הקב"ה למשה פסל לך כו', ולפי דבריהם אלה נקל להבין ג"כ כי הכתב והמכתב שבראשו בע"פ בין הפעמות הם ג"כ על זה האופן, והיינו כי כל מבטיל יבין, כי עניין הכתב שים לכל חות ואות לורה מיוחדת ונכתב ע"י הספר בדיו וחרט חוט והלורה היינה נעשית רק על ידי הדיו. שהלקי הדיו ונקודותיו מתפשטים ונדבקים על הספר זה אחר זה, לפי קדר לורת האות בהוה, נמלא שנקודו חלקי הדיו לפי קדר הלורה הבית, נמלא הדיו חיבה הלורה, והלורה חיבה הדיו, רק שבדיו הוא חומר ללורה בהיה, והספר והקלף הוא מקום מעמד החומר שעליו יקודקו חלקי החומר לפי הלורה, וא"כ לורת האותיות שחקקו בראשונה בע"פ בין הפעמות קאי על הלורה של האותיות, ולא על הדיו שהוא החומר, והנה לורה בלא חומר א"א להבזיג בחוש רק ברעיון, וכבר אמרנו כי דבר שים לו לורה בלא חומר, ועומד להתגשם ולהתחבר אל החומר, זה נקרא בע"פ בין הפעמות, ולכן נמצא גם הכתב עמהם, והמכתב שהוא הטעו והחרט גם הוא נקרא בזמן הנ"ל, והענין דע כי האותיות לא ידעו לורתם כשהם למטה בעולם הזה הגשמי, אל הלורה שים להם בעולם הרוחניי, וכן להלאה, אלא שים להם שיוכות מעט, לורה ללורה, כאשר יתבאר בעזה"י, הרכבת האותיות הם מד' דברים, קוים ונקודות, ועוד יש בהם קולין, ויתגלו האותיות לפי מיון הקוים והנקודות וגם הקולין הנ"ל ולפי מקום מעמדם, מעלה ומטה ימין ושמאל ואמצע, וגם יתגלו לפי קדר מעמד בחוכ ורוחב ולאלכסון (ואיכות האלכסון כזה \ או כזה /) וריבוע ועיגול, אלה הם כללי שיעורי האותיות, והנה ההבדל שבין נקודה לקו, הוא כי הקו הוא נבנה מנקודות הרבה, העומדים זה אצל זה בלי הפסק כזה ..... , אלא שבקו הם דבוקים כ"כ עד שאין ניכר הפרש ביניהם כלל, ודרך כלל הוא נקודה בחרט שמתפשטת להלאה נקודה אחר נקודה עד שנעשה קו, והנה כל צורות האותיות הם מקבילים לעניינים רוחניים שלמעלה, והיינו כי בעולם הרוחניי נבראו מאורות רוחניים כאלה שעומדים על מעמדם ואינם מתפשטים עלמיותם, גם למטה, ולכן כשנלייך למטה באותיות עניינים מקבילים למאורות האלה, צריך לעייר נקודה, שהיא נקודה עומדת על מעמדה ואינה מתפשטת, אמנם יש ג"כ למעלה מזה רוחניות שעומדים על מעמדם ומתפשטים גם להלאה מהם, וא"כ צריך לעייר למטה באותיות ליור קוים, כי כל קו הוא נקודה המתפשטת כנ"ל, וכמו כן למעלה בהנהגת המלוכ וכחותיו ופעולותיו, יש ג"כ להבין ב' אופנים אלו, דהיינו פעולה המפעלת בלמעלה מעט מן המעט, ואינה מתפשטת בהרחבה, ועוד פעולה המתפשטת בהרחבה גדולה, והם נקודה וקו, וכן יש מאורות שטבעם להיטיב לזולתם, ומאורות שטבעם להרע לזולתם, ומאורות ממולעים פעמים מריעים ופעמים מטיבים לפי הענין, והם מלויירים באותיות ימין ושמאל ואמצע, וכן יש מאורות שטבעם להתגבר על אחיהם ולעלות ברום המעלות לרוב זכותם ותשקם למושכלות, ויש מאורות שפלים בעיניהם, יקפיקו בשבתם מתחת, ולא יכפפו למה שלמעלה, וכן יש מאורות ממולעים בעניינים בין מעלה למטה, וזהו מעלה ומטה שבאותיות, וכן אמצע בין מעלה למטה, וכן בהנהגת המלוכ ופעולותיו, אחד דין רחמים הם ימין ושמאל ואמצע, וירידת השפע מאתו יתי' אל העולמות שלמטה, ועליית העולמות והתעטלותם למה שלמעלה, כמו שבארנו לעיל ורמזנו עניינים, הם מעלה ומטה, וכן החוכ והרוחב לפי התפשטות המאורות הם מיוחן למאזל או מלמעלה למטה, וכן בפעולות, וכן ביוצר והלכאון הוא כי לפעמים מאור אחד מתחיל לפעול ולהאיר לפי עניינו וטבעו, ומאור תמיד טבעו ועניינו, וזה נקרא יוצר, ולפעמים מתחיל מאור אחד להאיר ואינו שומר עניינו וטבעו, רק תמיד מתפשט בדרכים וטבעי מאורות אחרים זולתו, וזה נקרא הלכאון, ולפעמים נוטה תמיד למאורות שלמטלו, ולפעמים נוטה תמיד למאורות שלימינו, להרע או להטיב, והם ג' מיני הלכאונים הנ"ל, וכן נקל להבין לכל מעשיו בפעולות המאזל על דרך הנ"ל, וכן חיבור ג' מאורות, שבשלה האחד פעולתו יתחזל השני לפעול לפי עניינו, אלא נמלא שני קלוות ג' המאורות מתחברים יחד שמקום אזה שלה זה מתחזל, ואופן חיבורם של ג' אופנים, מ' הוא שבשעה שיפעול האחד יפעול רק לפי עניינו, ולא יבחי ה

מעט למאור הגדי הנה לחכיון, וחיבור זה הוא חיבור זוויית הכיוון שכל קו הולך לפי דרכו, חופן ד׳ הוא שמאור החד נקוף פעולתו עומד בערך שוה אשר יוכל להשתוות לפעולת מאור הנה לחכיון, וחיבור זה הוא חיבור שני קוין המתענגים בקליפה להשתוות ימד כזה ך , והנה כשנבחין היטב כל קדר ההשתוות כאלה נחלקי נורות האותיות, נראה כי נורות האותיות והשמנותיהם הם ד׳ עניינים, כי השמנותיהם הוא ענין שבלי, ונורות האותיות הם נורות חומיות, והנה זאת ידענו בבירור כי הרוחניי לא יתדמה לגשמיי בשום חופן, ות״כ האותיות בעלמם שם בעולם הרוחניי הם ג״כ עניינים רוחנייים, אשר יתיגוס בעיניים רוחניות, חלח שכל חלקי ההשתוות הנ״ל, וכן כל אשר ההשתוות שיוכלו להבין מענין הנורה האותיות של האותיות, יבינו ג״כ כל אותם ההשתוות מנורה הרוחניית הנראית לענין הרוחניי, נמלח לפי דבריהו, כל הנורה החומיית משתנה לפי החום, גשמיי או רוחניי, ועוד להלאה ולהלאה, אבל השתוות השכליים הם מתדמים, כי כולם קובעים על ענין ת׳, ועכשיו נבח אל המכוון, כי הנה ענין הטעם והמרכ הוא כלי שפעולתה לקדר את החומר שהוא הדיו, נחופן שיקבל את הנורה של האות, ולפי מה שבאמרנו כי ענין האותיות בכל מקום שהם הוא חומר אחד, כל מקום לפני עניינו, אשר החומר ההוא מקבל הנורה של האות, בכל מקום לפי מה שהוא, והוא הורחת הפעולות והאורות כנ״ל, ות״כ נריך להבין כמו כן, שבכל מקום יש כח ת׳ המקדר את החומר הזה, ובוגר בעייני האות ההוא, שהוא הטעם והמרכ, ובאמת הכל חלוי במעשה האדם הנדיק, שהוא מוליך ומביא את הטעם הנ״ל, ומקדרו לפי מעשיו של הנדיק ההוא, כי אחרי כלות מעשה הנדיק אשר פעל ועשה, אחרי כן יראה טוב בעמלו, כי לפי הכנות הנדיק ומעשיו הטובים, ככה יראום למעלה רושמי הטוב, ויקדרו האותיות לפי מעשיו, ונמלח פעולות הטעם הוא קוף מעשה הנדיק יקוד העולם, ולכן אחר שנברח האדם ביום השני, שהוא הנדיק יקוד עולם, אז בקוף יום השני, שהוא ע״ש בין השמשות, נברח המכתב שהוא הטעם לפירש״י, ומעתה לא יקשה בעיניך כל הדרשות שידרשו על האותיות, כי כולם הם חורות רוחנייים, וגם אל יפלא בעיניך לוך רבינו המחבר ז״ל ידרוש על כל קוץ וקוץ תילין ותילין של הלכות, ולפעמים גם הפלפולים והספיקות שנמלח בתלמוד, ומחלוקות המגאים והחלמורלים, ולפעמים גם מחלוקות הפוסקים, את הכל כלל המחבר ז״ל בלאות לבושו, והראה מקורם בהותיות וקוליהם, והוא דבר זה לבלורה, ועל זה תרמוז לך מקור ויקוד נחמן בדברי רז״ל, והוא בנדרים (נ״ה ת׳) דהפלפול ניתן למשה ונהג בו טובת עין ונתנו ליתרחל, וכתב שם הרח״ש ז״ל בפירושו, שכל הפלפולים והבנת השכל הכל נרמז בנורת האותיות עכ״ד, והוא מוכרח שם בקונית הג׳ למעיין שם, והוא עד מוכיח ומקור נחמן לדבריהו : — עד הנה הגיע דבריהו במהות הספר ותכונתו, ועתה נבח לחקור אחר שם המחבר, והוא פלאי : —

והנה בהסכמות הגאונים על הלק לחשון הנדפס בשנת תק״פ בדפוס ווילנא, זה יאמר ככה וזה יאמר ככה, הגאון החכיד ר׳ ליב זלנ״ה מבריסק וכן אחיו הגאון החכיד ר׳ שמוא זלנ״ה מווילנא, יטידון ויגידון כי הספר נמלח בחותחת הגאון החמיתי מ׳ יצחק ז״ל אחיו של הרב החכיד המקובל המפורסם מ׳ משה חיווייטר זלנ״ה, ולא גילו לנו מי הוא המחברו, ואמנם הגאון המפורסם הנדיק מ׳ משה זאב זלנ״ל מטיקטין, אשר הי׳ אבנ״ד דפנ״ק ביאליסטאק, כתב שם בהסכמתו בדברים האלה, אחרי שספר בשבח הגאון מהר״י הנ״ל והחכיד מהר״מ הנ״ל, כתב וז״ל, „אבל לא נודע למי מקדושים הוא כי שם המחבר פלאי, לפי הנראה שחולין בשמו, כי ממשנות אריות מהר״י או מהר״ש יצאו הדברים בבושים כו׳, ואם בחולי לא מלבש הטהור יצאו הדברים אבל בעתיקו מילים מס׳ בת״י קדמון שהי׳ בחזקת ידש״ עכ״ל, וכן הרב הגאון פ״ה מהר׳ אברהם אבלי זלנה״ה ווילנא הרבה לספר בשבח מהר״י ומהר״ש הנ״ל, וסיים „ובודאי דברים היוצאים מפי גדולים ומפורסמים כאלה ממקום קדוש יהלכו, ובפרט לדעת הרבה חכמים והגראה שנמלח חלמ מחיזה קדמון גדול הדור״ עכ״ל, נראה דעת הגאונים הנ״ל מקופקים, אם הספר הלזה נעתק הגאון מ׳ יצחק ז״ל יצאו או מהגאון מ׳ משה חיווייטר ז״ל או חולי בתיקו מס׳ קדמון אחד, אמנם ראיתי להגאון החכם מ׳ דוד לוריא ז״ל בספרו הנקרא קדמות ספר הזוהר, העמיק הרחיב לדבר תודות לשון אחרי של ספר הזוהר, והביא שכל ענין הקבלה ברוב הספרים נאמרו בלשון אחרי, וכן דברי המגיד להבית יוסף שדבריו בדרושי הקבלה הן בלשון אחרי, ומביים שם וז״ל „וכן ס׳ ברית עולם הנדפס בדורותינו (ווילנא תק״פ) שנמלח בכ״י הרב מ׳ יצחק חיווייטר ז״ל, שלפי ההשערה (וכן שמעתי מפי רבים) שחובר ע״פ מגיד מן השמים (ולזה רמז תוך הספר בחות כ׳ שער הסוד שכתב וז״ל ואני המחבר מחותם מחת חנני השי״ת בזה החיבור כו׳), הנה נראה לעין שעיקר דברי הספר, שהן דברי המגיד נאמרים בלשון אחרי, ואחרי דבריהם, וכן חיזו שעריהם בשער הכולל שבפיהו ונכתבו בלשון הקודש שהן דברי המחבר עלמם״, עכ״ל הגאון ר׳ דוד הנ״ל, והדברים ברוים ואמתיים, ויש לי כמה ראיות על זה, ואיך ואמה לא ראיתי להעלות על הכתב מפני טעמים הבאים אחר : —

ואמנם החלק הזה נמצא בכ"י הרב המופלג וכו' מ' יצחק בן מ' חיים, שהוא כי' המעתיק את חלק הראשון והשלישי, והוא העתיק גם את החלק הזה, כמבואר בפנים בכמה מקומות, אמנם כמה וכמה יגיעות יגעתי עד אשר הוצאתיו לאור, לקדרו כראוי, ובאשר יגעתי עליו כמה יגיעות לקדרו, נתתי אל לבי, כי הספר הזה הוא דומה לכל שאר המון ספרים שבעולם, כי דברי תורה ענייש בקוש אחד ועשירים במקום אחר, אשר יקבץ קצר זה ימלא בספר אחר מפורש בשאר היטב, לא כן בספר הלזה כי בעקבותיו לא הלך שום מחבר עד הנה, והוא ספר אחד אשר לא נמצא דוגמתו בירבר בעניינים אלה, והדברים שכם קושי הבנה בזה הספר מ"ש שימצאם בספר אחר מבואר, לזאת גמרתי בדעתי לפרשו, וזה מעשה הפירוש, ברוב דברי לא נטיתי ימין ושמאל ממה שכתב בפנים, רק שהוספתי עליו ביאור בפי הענין, ובמעט מזעת נטיתי לי ממה שכתוב בפנים, להיות נראה לי הדברים יותר חריפים, ולפעמים נוכל לפרש על כמה הופנים, ואנכי בחרתי לי דרך מ', ולא רציתי להאריך להאבת הקיצור, וקראתי שם הביאור לוחות הברית ע"ש שבלוחות אלו נכתבו ונחקקו דברי הברית עולם, ולאשר לא כורגלו המעיינים בענייניש כאלו עשיתי שער הכללים בראש הספר, להקל על המעיין, ועתה אברך את ה' אשר הביאני עד הלום, ויזכני לגמר זה הספר, הוא יזכני להוציאו לאורה בלי מכשול והוא יחזק לבנו בתורה, ולעבדי שכם אחד בטהרה, ויזכנו לביאת הגואל במהרה, ב' נ' ל' כ' ולי מ' ע' י' מ' ס' נ' ו' :

לוחות שער הכללים הברית

כלל א'. המותיות יש להם שתי סגולות, סגולה מ', מבואר בספר יצירה שיש לכל אות ואות מאותיות מ' ב' סגולה מיוחדת בעניני העולם הגשמי והרוחניי בכל פעולותיהם, אשר האות הוא כמלך המושל על הפעולה להיות בכל הלקוח, סגולה ב' הוא כי ידוע מאמרם ז"ל ( ) כי התורה נתרגת מאותיות מ' ב', ואף שאינו יולא מפשוטו, כי הקב"ה לקח כמה אלפין אלפי ביתין ולוקח מהם תיבות ומהם נעשה התורה, מ"מ לפי דרך הרב המחבר זללה"ה יש בזה סוד גדול, והוא כי בכל אות ואות בתורתו ובתגין שלו מרומזים בו כל מלות התורה ודקדוקיה קלין וחמורין וגזירות שוות, הכל כמו שמבואר בפנים הספר, ועתה נריך לחקור על איזה אופן יש להבחין שתי סגולות הנ"ל בהאותיות ? ומה היא סגולתם ? זה יבואר בכללים הבאים בס"ד :

כלל ב'. מבואר בספר יצירה כי אותיות מ' מ' ב' המליכם הקב"ה על ג' היסודות העיקריים של העולם, שהם משל יס רוח, דהיינו מ' המליכו הקב"ה ביסוד חויר רוח, מ' ביסוד המים, ב' ביסוד האש, דהיינו כי על אותיות אמ"ש הנ"ל שורה עליהם רוח אלוה, ויתן להם כח לשלוט על ג' היסודות הנ"ל, ואף לעפר יש אותיות שממושים עליו כמו שיתבאר להלן, אלא שבספר יצירה אינו מדבר רק בג' היסודות שהם עיקריים הפועלים בעולם, שהם אש מים רוח, לא כן יסוד העפר שאין בו כח לעשות שום פעולה, רק מה שמקבל מג' היסודות, הוא מוליח מכח אל הפועל, ולכן לא הזכירו בספר יצירה :

כלל ג'. עוד מבואר בספר יצירה פרק ג' משנה ה', שאם אמות אמ"ש כנ' וילמו מהם חויר אש מים, ומהם נולדו אבות ומאבות תולדות עכ"ל המשנה, ופי' בו הרב המחבר ז"ל, כי ג' אותיות אמ"ש הם אבות ועיקריש לג' היסודות, אבל שאר האותיות שממוזים ג"כ על פעולות זה העולם, ולכל פעולה ופעולה ע"כ יש בו מג' היסודות, ולכן בשאר אותיות ג"כ יש בהם רמז לג' היסודות אלא שהם תולדות לג' אותיות אמ"ש, והדרך שאר בו נבחין פעולותיהם בג' היסודות יבואר בכללים הבאים בס"ד :

כלל ד'. יסוד האש טבעו לעלות למעלה כידוע, ורק אם יש לו דבר שיהי' נאחז בו, אז יהי' נאחז למטה, ואף כשיהי' למטה ימשוך את עלמו למעלה, ולכן בכל אות ואות בשים בצורתו כמין קו למטה וקו מן הלד, ומלמעלה הוא פתוח כזה ⌊ אז כזה ⌋ , הוא מרמז לנו בזה לידע שהאות הזה המליכו הקב"ה על יסוד האש, כי הקו שאר מן הלד הנאחז למטה ומושך את עלמו למעלה, מרמז ליסוד האש שמושך את עלמו למעלה, רק אם יהי' לו למטה דבר שיאחז בו וישרפנו אז יתאחז למטה, ולכן אות ש' כזה ש המליכו הקב"ה על יסוד האש, וכזה יש להבחין בשאר האותיות כל אחד

לפי בחינתו :

כלל ה. יסוד המים לריק כלי לקבל בתוכו המים, ולכן כל אות ואות שכתוב דוגמת כלי, כגון שים לו כמין מחילה וקו למעלה ולמטה כזה ב, מרמז לנו לידע שכמליכו הקב"ה על יסוד המים, ולכן אות מ' שים לו ג"כ מחילה לעיל ולתחת כזה מ פקיד ליסוד המים:

כלל ו. יסוד האויר הוא מתפשט בכל העולם למעלה ולמטה ובתרבע רוחות העולם, ואין דבר שיעכב לאותו, כי הוא מלא בכל דבר כמו שמצינו בספר הברית, כי בכל דבר יש נקבים דקים למאוד שאר חיים ויכריס לעין כלל, והם נקראים נקבי הפתרוס והם מלאים אויר, ואף בכל מיני מתכיות היותר קשים שבעולם, יש בהם ג"כ נקבי הפתרוס המלאים אויר, נמלא כי אין לאויר שום גבול שיגבולו ויעכב עליו לבלי יתפשט בתוכו, וגם הוא מתפשט בכל רוחות העולם, ולכן אלכסון של א' מרמז לנו שכמליכו הקב"ה על יסוד האויר, והטעם כי בכל אות ואות יש בו ד' רוחות עליונו של האות הוא מזרח, ותחתיתו מערב, ימין האות דרום, וממלו לפון, ועורת אלכסון שהוא תופס ומתפשט בכל הרוחות, כמו יסוד האויר שמתפשט בכל הרוחות, וגם עורת אלכסון א' אין לו גבול, פי שמתפשט יותר על גבולי א', כי גבולי א' הם י"ד עליון וי"ד תחתון, ואלכסון הוא מתפשט למעלה מי"ד תחתון ולמטה מי"ד עליון, מרמז על יסוד האויר שאין לו גבול, כי הוא מתפשט אף בהמתכיות ביותר קשים שבעולם כדלעיל:

כלל ז. יסוד האפר טבעו לרדת מטה, אם לא שיהי' דבר המעכב אותו אלא יפול למטה, ולכן בכל אות ואות כשיהי' בעורתו כמין קו ו' מן הגג וקו ו' מלמעלה, ולמטה הוא פתוח כזה ן או כזה ך, הוא מרמז ליסוד האפר, כי יסוד האפר יש לו כח המושך מלמעלה למטה, ולזה מרמז הקו שאר מן הגג ונאחז למעלה בקו העליון, ליסוד האפר, כי יסוד האפר אף שנאחז למעלה עיקר מציאתו למטה, כעין הקו שנאחז בהקו שאר מלמעלה ומושך עלמו למטה, כגרולה בליור לעיל:

כלל ח. דע כי כל אחד ואחד מד' היסודות נחלקים לכמה וכמה חלקים, כמבואר בספר ולידה, ואפשר אחד מהיסודות וממנו תקום כל השאר, יסוד האויר הוא מלא כל העולם כולו כידוע, כי אין דבר מהגלגלים ולמטה שלא יהי' מורכב מד' היסודות, ואין לך נקודה קטנה שבקטנות שלא יהי' בו ד' היסודות, ואפילו במים ואש ועפר ואויר יש בכל אחד מהן כל ד' היסודות, כי המים שלנו הוא המים היסודיים, וכן האש הוא האש היסודי, רק שם מורכבים מכל ד' היסודות, נמלא כי בכל העולם ומלואו יש בהם יסוד אויר, וכן שאר היסודות, ונדבר מיסוד האויר, כי הוא בוודאי האויר שאר בגד מזרח הוא דומה כל האויר שאר בגד מערב, ולא כל האויר שאר בגד לפון, ולא כל האויר שאר בגד דרום, כי לא ראי זה כראי זה, כי בוודאי לא לחנם נעשה אויר זה במקום זה ואויר אחר במקום אחר, אלא אויר שאר בגד מזרח הוא לא ואם יותר, דרום הוא ג"כ אם רק שהוא יבש, מערב קר ויבש, לפון קר ולח, כמבואר בזוהר שמות כ"ד ע', וכן ג"כ בכל אחד ואחד מהשדדים שם נחלקים ג"כ בענין רומית ותחתית ואמצעית. כי כל מה שלמעלה הוא יותר דק משלמטה ממנו, ולהבחין בהאותיות בחיזה חלק מהיסודות הוא מרמז, אם בחלק מזרחית תחתית או בחלק מזרחית אמצעית או במזרחית רומית, או במערבית תחתית או במערבית רומית או במערבית אמצעית וכו', יש להבחין על ידי עמידת הרמז של היסודות במקום מעמדם ומצבם אם בדרומית האות או במזרחית אם בתחתית האות או באמצעיתו או ברומית האות, וכן כולם על דרך זה:

כלל ט. כתיב בספר יצירה פ"ב משנה ו' וקיומן לדבר עשרים ושתים חפלים בגוף אחד, ופי' בו הרב המחבר זללה"ה, דהנה בכל אות ואות יש בו כמה פרקים (פי' פרקים חלקים־חלקי האות) ד"מ באות מ' יש בו חמשה פרקים כזה א, דהיינו פרק מ' אלכסון ושני פרקים ביו"ד עליון של אות מ', דהיינו פרק עליון מלמעלה ופרק שני מלמטה, וכן ב' פרקים ליו"ד התחתון מאות מ' (כי אות מ' עורתו כמו יו"ד מלמעלה ויו"ד מלמטה ואלכסון באמצע כזה א)הרי חמשה פרקים באות מ',והנה במקום הפרקים של אות מ' הנ"ל נוכל לכתוב במקום אות אחד מאותיות מ"ב ולא יפחות עורת א', כגון אות ב' אם נכתוב אותו במקום פרקי א' יהויר ג"כ אות מ' שב' כזה בשני פרקיו כתבנו במקום שני יויו"ן, ב' אחד רחב דוגמת פרק מ' של יו"ד עליון, וב' שביבי כתבנו בדרכו קלר בדרכו דוגמת פרק שני מיו"ד עליון, וב' שביבי אלכסון מ' שהוא פרק שביבי מא', וב' רביעי כתבנו במקום פרק רביעי של אות מ' שהוא קלר בדרכו, וב' חמישי רחב כתבנו מתחתיו דוגמת פרק חמישי מא', וכן נוכל לכתוב במקום הפרקים שאר אותיות ולא יפסיד א' עורתו, וכן באות ב' נוכל לכתוב במקום פרקי ש' כזה אאא, ואז כ"ב אותיות ים, ונמלא כי בכל אחד מכ"ב אותיות יכולין לבא לתוך פרקיו כל מ' מהכ"ב אותיות, וזהו סוד כ"ב חפלים בגוף אחד, כי כל

הכ"ג לותיות יכולין לבא בלשון תוך גוף אחד מהכ"ג לותיות, וכוונת הענין יתבאר בכלל הבא בס"ד:

כלל י'. דע כי הטעם מתנהג בשני הנהגות, הנהגה כללית, והנהגה פרטית, פי' שני הנהגות הלו הוא זה כל ברייה וברייה מושגחת מאת הש"י, ומונהגת מאתו בהנהגה פרטית כפי הנאות אל הברייה ההיא, ובכל זאת היא מושגחת מאתו ג"כ בהנהגה כללית, דהיינו שכל העולם בכלל נברא לתכלית כוונה אחת הכרלית מאתו יתברך, ולכן הוא מסגיח ומנהיג כל הברואים ג"כ בהנהגה הזאת שלא יגלו מהכוונה התכליתית הכרלית מאתו יתברך, ולכן לפעמים כשילטרך דבר אחד להעשות בהנהגה הפרטית אשר יפסיד את הכוונה התכליתית, אז תנבר בה הנהגה הכללית ולא יניחו לעשות הפעולה הזאת, והנה כמו שאמרנו בכלל העולם, כמו כן בפרט אחד מהחלק לפרטיו רציש תמיד יתנבר בה הכללי והוא העיקרי והשאר טפלים אליו, והנה הקב"ה ברא בעולמו כ"ג כללים שבהם מתנהג העולם, והם כ"ג לותיות, שהם כ"ג מיני הנהגות ופעולות כלליות שהמליך הקב"ה את הלותיות עליהם והנה בכל אחד מהכללים יש בהם ג"כ פרטיים, והפרטים הם כפי מנין פרקי הלות, והם משתנים כפי ענין הלותיות שיבאו לפרקיו, ד"מ בשיבא לות ס' לפרקי לות א', נורה הכללית של לות ההוא הוא ס' שהוא פקיד ליקוד לויר, ופרקיו שהם הפרטים מהנהגה הכללית ההיא הוא לות ס' שפוקד ליקוד הם, ומלת כי עיקר ההנהגה ההיא הוא יקוד לויר, ויקוד הם טפל אליו, כמו הנהגה פרטית הטפלה אל הכללית ולהיפך כשיבא ס' לפרקי לות ס' עיקר ההנהגה הוא יקוד הם ויקוד הם טפל אליו, וכן כולם על דרך זה:

כלל י"א. המלות כולם נחלקים לפי ענייני העולם, יש מלות המוהגים ביקוד הם כגון לא תבערו הם בכל מושבותיכם (שמות ל"ה ג'), וכן ביקוד המיס כגון מי אפר פרה לטהר, וכן ביקוד הלויר כגון מלות תקיעת שופר שהוא על ידי רוח בחדש החוקש, וכן ביקוד הספר כגון ספר קרקע המשכן ליתן במי קודה, והנה כבר אמרנו (כלל ח') בקולה הב' של החותיות שמרומז בהם כל המלות ודקדוקיהם, והנה הם נרלה להבחין בזאת מן החותיות, על איזה מהמלות הוא מדבר, תחלה נריכין אנו להבחין על רמז היקודות באות הנוטה, ואח"כ נוכל להבחין על איזה מהמלות הוא מפקד, כי המלות ג"כ נחלקים לפי היקודות, ולפי כי יש ג"כ מלות על בחדש ובעלי חיים ואומח ודומם, מ"מ הם ג"כ ניזונים וחיים על ידי ד' היקודות, וכן ג"כ יש להבחין על ידי הנקודות על איזה מהמלות וד' היקודות הוא מדבר בשאר יתבאר:

כלל י"ב. החותיות הם דוגמת הגוף, והנקודות הם דוגמת הנפש, והענין כי כמו שהגוף אין לו לעשות שום פעולה ואין לו תנועה כלל כי אם על ידי הנפש, כן החותיות אין להם תנועה כשבטח כי אם על ידי הנקודות, והנה המלות המרומזים בחותיות על ידי רמז ד' היקודות (ע' כלל י"ח) וכן שאר הרמזים בחאר יבואר בפנים בספר, הם מתחלקים בשניהיהם לפי נקודות בחות, ד"מ חות ס' שהוא פקיד ליקוד הלויר, וכן מ' שהוא ליקוד המיס, לא ידענו המלות המרומזים בהם, אם הם המלות השייכים ליקוד הלויר והמיס הפועל בחדש, או הפועל בחי בלתי מדבר או אומח או דומם, וכל זה ידענו על ידי הנקודות, ובזה ג"כ הם דוגמת הנפש, כי עיקר רמיזותיהם הוא על ידי הנקודות, והנה הדרך אשר בו נוכל להבחין הרמז בנקודות בחאר נדקדק בחלק הראשון ברית עולם ובחלק הזה, ירבו הפתיחות והמבוכה חברי עלומה, אך בחמה יבוי כלל זה בידך כי הרמז משתנה בכל פעם לפי ענין המלה, ואי אפשר לפרש פה כלל להד שהוא העיקרי, אשר במעט משתמש בו בכל הספר, וזכו:

הלל בעדי, והנה נמרתי לפרש פה כלל להד שהוא העיקרי, אשר במעט משתמש בו בכל הספר, וזכו:

כלל י"ג. נקודת חולם שבומדת על החות, מרמזים על פעולות היקודות בעולמות העליונים, כי אף שבעולמות העליונים הם רוחניים, אין שהם רוחניים, אף שהם רוחניים אויר רוחניי אפר רוחניי, כי כל העולמות אינם משתנים אלא ברוחניותם, כדרך למילתא קמייתא כי נקודת חולם מרמז על פעולה היקודות הד' בעולמות העליונים, כמו שבחולם עומד על גבי החות, חיריק מורה על פעולת היקודות בחדש, והנה לפעמים מלינו כי חיריק מורה על פעולת היקודות בשהמה ?, ורמלה לחרן בהקדש עוד קובעה בנקודת שורוק בג' נקודותיו, כי לפעמים מלינו שמרמז לפעולת היקודות בדומם לומח חי, ולפעמים מלינו כי מרמז לפעולת היקודות בלומח חי ומדבר ?, וקושיא זאת בבר תרלה המחבר זללה"ה, וזכו, החדש לפי מעשיו משתנה מדרגתו, כי חדש נדיק בחרן בחאר יעשה מעשה הטוב ולא יחטא הוא במדרגה בעלונה כמלאך, עד שאמרו חז"ל [בראשית י"ח ח'] נדיקים במיתתם קרויים חיים, ולהיפך רשעים בחייהם קרויים מתים, כי הרשעים בעודים מעשה בהמה נופלים ממדרגתם למדרגת הבהמה, ובשופל ממדרגתו

נקלע מת, וכשהוזרים בתשובה לא שבים למדרגת האדם, והנה כשהאדם חוטא הוא נפרד מהתורה, כי היינו מקיים מצוותיה וחוקותיה, וכשעשב בתשובה הוא מתחבר אל התורה ומתדבק במדותיו של הקב"ה, והנה זאת ידעתו כי התותיות הם התורה שנתרבו מהם (ע' כלל ח') ולכן כשהאדם חוטא כשם שהוא נפרד מהתורה, כן הוא נפרד ג"כ מן התותיות, וכשעשב בתשובה שהוא מתדבק אל התורה הוא מתדבק ג"כ אל התותיות, ולכן כשיצא נקודה למטה מן התות שמרמז טל דיירי תרעא, כגון נקודת שורוק, ויש לו שלשה נקודות כזה ∴ , אשר הנקודות האלו עומדים כמו שליבות הסולם, הוא מרמז על ג' מדרגות מזה העולם, הנקודה ∴ העליונה מרמז על העליון מכל דיירי תרעא שהוא האדם, נקודה שניה למטה ממנו מרמז על מדרגה למטה ממדרגת האדם שהוא בעל חי, נקודה שלישית למטה מהולם מרמזת על מדרגה למטה ממדרגת החי שהוא הצומח, וכל זה כשחטא האדם ונפרד מהתורה, כי אז אין לו רמז בהותיות שהם התורה כי אם בנקודות, ולכן היום מרמזים ג' נקודות השורוק כי הם לג' מדרגות העליונות שהם, צומח, חי, מדבר, ואין בו רמז אל הדומם, אבל כשאדם יעשב האדם ויתדבק אל התורה, אז הרמז על האדם הוא ה' אות בעצמו, ומעלה נקודה עליונה של השורוק הוא מדרגה למטה מן האדם שהוא הבעל חי, ונקודה שניה לצומח, ונקודה ג' לדומם, ומעלה כי נתקרבו המדרגות ועלו יותר ממדרגותיהם, כי הדומם נתעלה למדרגת הצומח, והצומח למדרגת החי, והחי למדרגת האדם, והאדם נתדבק אל התורה, וזהו הענין שכשהאדם עב בתשובה מביא קרבן שפי' קרבן הוא שנתקרבו המדרגות על ידי תשובת האדם ומעשיו הטובים, ולכן נוהג הקב"ה (ויקרא ד' י"ג) על כל קרבנך תקריב מלח, כי מלח הוא דומם, ומרמז בזה שעל כל קרבנך תשוב בתשובה שלמה ותתדבק אל התורה ואז יתקרבו המדרגות עד שתקריב גם את המלח שהוא דומם שיהי' גם לדומם רמז בג' נקודות השורוק כדלעיל, ומעתה יתורץ גם קושיתינו כי זה שנראה בהמה מקומות בספר בריית עולם כי חיליק מרמז על הבהמה, היינו אלו האדם המעלה שנתדבק אל התורה ומרמזים התותיות בעצמם למדרגת האדם, ואז החיליק שהוא למטה ממנו במדרגה מרמז על הבהמה, אבל כשאבד חטא האדם והפריד עצמו מהתותיות שהם התורה, נפל האדם ממדרגתו ונשאר נקודת חיליק רמז למדרגת האדם: נקודת ניירי מרמז לנו אל היקודות אשר בדרום ואשר בצפון כמו שהנקודות הם אחד בימין ואחד בשמאל כמו שנאמר (תהלים פ"ט י"ג) צפון וימין כו': נקודת שוא מרמז אל היקודות אשר במזרח ואשר במערב, כמו שהנקודות הם אחד למעלה ואחד למטה (ע' לעיל כלל ו'):

כלל י"ד. כבר אמרנו לעיל (כלל ח') כי בכל דבר שבעולם יש בהם ד' היקודות ואפילו בהם ומים ואויר ועפר, והנה זאת רמזנו כי עיקר חיות האדם הוא על ידי הנשימה שעושה האויר בכל עת ובכל רגע ולולמלא יפסק נחיריו אפילו רגע אחד לא יתקיים כלל, והטעון כי האדם יש לו שני חלקים חלק החיצוני וחלק הפנימי, ופי' שני חלקים הלו הוא זה, כי הגוף יש בו שני חלקים, החלק החוץ, חלקי הגוף בעצמו וכחותיו, והוא חלק החיצוני, חלק הב' הוא הבה שיש להגוף להתדבק אל הנשמה, והוא חלק הפנימי, ולכן צריך האדם שני מיני מזונות אל שני החלקים הנ"ל, המזון אל חלק החיצוני הוא חלבלתו ושתייתו אשר המאכל הוא מד' היקודות, וכן האדם מורכב מד' היקודות, ובשהאדם חוכל נפרד המאכל ליקודותיו ונתחלק ונתפשט בד' יקודות האדם, המזון אל חלק הפנימי הוא האויר שנושב אל נחיריו ותוך הפה אשר האויר ג"כ מורכב מד' היקודות, ובשנכנס לתוך האדם נפרד ליקודותיו ונתדבק אל יקודות האדם, והנה כל אדם חיינו שונא בשונא רק כל אחד שונא לפי מזגו את האויריים הפיכים לו וטבעו כמו מזג האדם ההוא, שחיינו שונא אלא חיינו, כן האדם חיינו שונא אלא אויר המורכב ביקודותיו לפי מזג האדם ההוא, והנה נקודת קגול מרמז אל היקודות הנאחזים לשני נחיריים ופה, כי שני נקבי הנחיריים ונקב הפה, הם בעורת קגול כזה ∴ , כי כל ד' היקודות נאחזים תוך הנחיריים ופה כדלעיל, נקודת פתח מורה ביקוד האויר על כח התפשטותו בכל העולם כמו הפתח שהוא קו ברוחב התפשט, נקודת קמץ מורה על נפש הבהמה וד' יקודותיה כמו שהקמץ הוא כמו קו ונקודה תחתיו כזה ∴ , אשר הקו מפסיק בין האות להנקודה והנקודה יורדת מטה לנפש בהמה כיורדת למטה:

כלל ט"ו. התותיות הם נקראים היכלות, כי הם היכלות לתיבות התורה כי כל תיבה ותיבה יש לה היכל מיוחד בתותיות התורה על התופן שיתאחד, כל תיבה בת ג' תותיות היכל שלה הוא ב', התיבה שיש לה ד' תותיות היכל שלה לפי מנין התותיות וכל להבחין תיבה תות היכל שלה לפי מנין הפרקים של התות, כי כל תיבה שיש לה ד' תותיות היכל דילה תות ד', וכל פרק נכתוב במקומו תות או שני פרקים כגון תיבת את שיש לה שתי תותיות היכל דילה תות ד', וכל פרק נכתוב במקומו תות אחד מהתיבה כזה א (ע' לעיל כלל ט'), ואם התיבה בת ג' תותיות היכל שלה תות ב', כגון תיבת

ברא כזה בב, וכן שאר התיבות, והנה מניינו בתורה תיבה שיש לה ט' אותיות כגון תיבת למשפחתיכם (שמות י"ב כ"ח), ואיה נמלא היכל לתיבה כזאת?, לזה המליץ הקב"ה שתי אותיות שיש בהם תשעה פרקים, הוא אחד הוא ס' של ד' רחמין הנכתב על התפילין כזה ש שיש בו תשעה פרקים שני פרקים בכל ו"ו, ד' ווין הרי שמונה פרקים, פרק תשיעי מתחת הד' ווין המחברם ביחד, וכן ים עוד אות אחד שיש בו ג"כ תשעה פרקים והוא אות פ' כפולה כזה פפ המלמד בכמה מקומות במקרא, שתי אותיות הלו ס' דתפילין ופ' כפולה הם היכלות לתיבת למשפחתיכם שיש בה תשעה אותיות:

כלל ט"ז. ענין ניחת האותיות תוך היכלות לריך לבאר היטב, כי לכאורה הוא דבר זר מאוד, והענין כי כל התורה כולה המדברת מעניני הבריאה ודרכי הילוך העולם ושיווי הטבע והניסים אשר עשה הש"י לעיני כל ישראל, הנה מבואר בספרי המקובלים כי בתוכם הפקודים והתיבות שמספר הכתוב מעשה הש"י בתוכן התיבות בעלמא גרמו השמות אשר ישתמשו בהם לעשות הפעולה ההיא כגון פקוד גרחשית ברא אלהים זו גרמז השמות הפועלים בריאת שמים וארץ אשר הם עומדים עד היום בגיווי השי"ת לשמור פעולת השמים וארץ, וקדר הכתוב בפקוד עיניי השמות הבם כבר מפורש בתר היטב בדברי המקובלים, הן בראשי תיבות וסופי תיבות הן בתילופי אלפי ניחות כגון שם מ"ב אב"ג יתי"ן וכו' יולה מחילופי אלפי ניחות מבראשית עד ב' דובבו, וכן שם אהו"ה יולה מר"ת של השמים ואת הארץ, שם בווי"ו יולה מראשי הפקודים של פרשה ראשונה דבראשית, שם למרכ"ד יולה מסופי הפקודים הנ"ל, וכדומה, ונמלא כל פעולה ופעולה היתה פעולה גדולה כ"כ עד שהולרכה להלטרפות אותיות רבות הנמלאים בפקוד הכולל שהשם יולאים כל השמות היולאים מר"ת וס"ת ואמלעי התיבות ואותיות שניות או שלישיות וכדומה, ובהלטרפות כל השמות בשילוב זו יולו משם התיבות הפקוד ומשתכללו שמים וארץ, נמלא ים בהפעולה שני מיני פעולות, ס' פעולות השמות בעלמא שכל ס' מהשם פועל פרט ס' בכל מולאיו ומוציאיו, ד' הלטרפות השמות ושילובם זה בזה לעשות משם תיבות התורה, וכבר ידעתו שאין לך פעולה בעולם שלא יהי' נכלל באותיות שבל ידי האותיות ברא השי"ת שמים וכל תולדותיהם הארץ וכל תולדותיהם, ולכן גם הפעולה הזאת של הלטרפות השמות ושילובם להוליא תיבות גם הפעולה הזאת לריך להיות נכלל באותיות, והוא מה שאמרנו שיש היכלות לאותיות, והיינו מה שכל תיבה ותיבה נלטרפה ונסדרה מהשמות להיות תיבה אחת והוא על ידי כח אות ס' העומד עליו ומנהיג ומסדר להעמידה על מכונה, ד"מ תיבת בראשית יש בו השם אותיות, ונריך אות אחד שיש בו השם פרקים אשר על ידיהם ינהג את התיבה הזאת, והוא אות ת', וכל פרק מאות ת' ממשיך אליו ומסדר מן השמות שנבראו בהם שמים וארץ אות ס' ונלטרפו יחד ונעשה תיבת ברחשית ולורתו כזה בי אי רי שי: היכל אחד

כלל י"ז. עוד לריך לבאר לפי כלל ט"ו שלפי מספר האותיות של התיבה כן יש לו נאות שיש לו פרקים כמספר ההוא ס"ב יקשה תיבה שיש בה עשר אותיות כגון ומשפחותיך (שמות ז' כ"ח), איה נמלא אות שיש בו עשר פרקים, וכן תיבה בת שמונה אותיות לא נמלא בכל הש"ב תיבה שיש בה שמונה פירקין, לזאת תנן ואומר, כי הנה לירוף האותיות הם על ג' אופנים, ס' על המעשה של הפעולה ההיא, שהיא מעשה גופנית, ות' על נפש ופנימיות הפעולה, ולפעמים לריך ג"כ להלטרפות האותיות לעשיית הפעולה לריך ג"כ להלטרפות האותיות לנפש הכ"ל, והנה בכל האותיות יש בהם ג"כ ג' חלקים הלו, דהיינו האותיות בעלמא הם גופים ומתנין הם נפשים שבהם והבעניין כי כמו שהמלך המיוחד הוא ע"י הפג וכתתר שברחשון, כן כל בדי חשוב לפי נפשו שמזחו שברחשון, וכמו כן האות בעלמו בו ברא הש"י הגופים, והתנין רומזים לדבר החשוב שבהם שהוא נפשם הכ"ל, ולכן בכל פעולה שלריך לרמז שני כחות הנ"ל מעשה הגופניות ומעשה הנפשיות, כמו כן האות המלרף יש בו ג"כ שני מיני כחות לצרך ולצרף מן השמות, כח ס' לצרף האותיות למעשה הגופניות וכח ג' למעשה הנפשיות, והם הם התיבות הכ"ל מצד שמונה אותיות ועשר אותיות, שהיכלות דילהון הם אותיות עם תגין, והיינו לתיבה בן שמונה אותיות היכל שלו הוא אות ס' שיש בו חמשה פרקים וג' תגין כזה ע, ולתיבה בן עשר אותיות היכל שלו אות ס' שיש בו ז' פרקים וג' תגין כזה ש, ואין כאן מקום להאריך עוד:

סליק שער הכללים, נעזרת עוזר דלים:

אמר המבאר אעפ"י שיש עוד כמה כללים נלאתי לכותבם פה, כי חוגם נחוצים כ"כ, ורלוויים הם להתבאר במקומם, לך עוד עיקר אחד שכוונ יחד ופיוצ בכל דברי הספר הקדוש הזה, והוא שער בחינן מחלק רחמון ברית עולם, ורחיתי להעתיקו הנה, ולבתרתו בעזרת האל הנומר עלי מעודי ועד עתה:

אות א׳. א) איהו יסוד אויר רוח ב) והמליך אות א׳ ברוח ג) ובהנך תרין פרקין ר׳ עילאי לימינה איהו דברא יתברך שמו לעד יתיה לפקוד על יסוד המים ד) ובהך אלכסון דאזיל לעילא בקצה ממש איהו יסוד אש ה) וכולם יתיסדו מן אוירא סוד הרוח כי כן יסד המלך מלכו של עולם ו) והכי פקיד מים לימין ואש לשמאל ורוח בגו אמצעית׳ ז) ובהנך זויות דמלבר ח) ובהנך תרין פרקין מי׳ תתאה א׳ ג״כ יסוד המים בפנימאה מי׳ תתאה [ט) וקצה אלכסון תתאה איהו דפקיד על יסוד עפר ואוירא באמצעיתא עיקרית (כתב יד)] ואוירא עקרית :

אות ב׳. י) תוכו פקיד ליסוד המים יא) תולדה לאות מ׳ יב) דאיהו עקרית יסוד המים, יג) ופירקא תתאה מני, דאזיל לבר מהנך יד) תרין פרקין דיתחברו ליה, טו) איהו יסוד אש טז) דרומית תחתית, יז) תולדה לש׳ דאיהו יסוד אש עקרית, יח) וכד בא ב׳ מן א׳ איהו מהצדדים יסוד אויר רוח תקיפה מתלת רוחים ויסוד מים באמצעית :

אות ג׳. יט) מה שבין תרין פרקין דקיימין כמו ו׳ איהו יסוד המים, כ) ומה דאזיל מניה באלכסון רגלה דג׳ ואזיל יתיר מן פירקא קדמא

א) ע׳ לעיל כלל ו׳ : ב) פי׳ אותיות מ׳ הוא כמלך על הכותב שעל ידו נעשה כל פעולות הכותב : ג) ע׳ לעיל כלל ה׳ דכל מקום שים שני קויים מלעיל ומלתחת פקיד ליסוד המים, ולכן באות מ׳ ביו״ד עולמי דילי׳ שעומד ליומין מ׳, דחית בי׳ ג״כ קו מלעיל שהוא פרק קמח מיו״ד עולמי וקו מלתחת שהוא מלכקון שם בהאי מקום ממש ליסוד המים : ד) ע׳ כלל ד׳ ושם ביארנו דכל מקום שים בו קו מלתחת וקו מלדו כזה ⌊ או כזה ⌊, פקיד ליסוד המים, והכא זאת ידענו כי כל אלכסון תופס בתוך וברוחב (וע׳ לעיל כלל ו׳), ולכן נחשב קצה עליון של אלכסון כאלו ים לו שתי קויס כנ״ל בתוך וברוחב כזה ⌊ ולכן פקיד ליסוד המים : ה) ע׳ כלל מ׳ שם ביארנו כי יסוד הכותב כלול מדי׳ היסודות, ולכן אלו המים והאש הכתובים באות מ׳ הוא מים ואש עיקריים כי מ׳ עיקרו יסוד חויר רוח אלא שהשם מים ואש הכלולים בחויר, ולקמן יתבאר בהאריכות יותר בעזהי״ו : ו) כמו שמבואר בזוהר חדש (שיר השירים במאמר המתחיל מסכני מחריך נהורא) וז״ל אש מקטרא דא מים מקטרא דא רוח פקיק בחמלעיתא כו׳ : ז) הנך ג׳ תיבות „ובהנך זויות דמלבר״ ליתא בכתב יד : ח) זה ג״כ מבואר כלעיל ביו״ד עולמי : ט) ע׳ כלל ז׳ דכל מקום שים שני קוין מלעיל ומן כלד כזה ⌊ או כזה ⌊ פקיד ליסוד עפר ולכן קצה תתאה דאלכסון פקיד ג״כ ליסוד עפר כמו שאמרנו לעיל בעניין יסוד אש דאלכסון תופס חורך ורוחב, ולכן נחשב קצה תתאה מאלכסון כאלו כי׳ שני קוין כזה ⌊, ולכן פקיד ליסוד עפר, ומ״ש ותוירא בחמלעיתא פי׳ כי בכאן יסוד עפר מיומין בקצה תתאה מאלכסון ויסוד המים בשמאל ביו״ד תתאה ותוירא בגו אלכסון שהוא בחמלעיתא, ומ״ש ותוירא עיקרית פי׳ כמו שכתבנו לעיל כי מה שחשוב בכאן יסוד עפר ויסוד עפר ויסוד המים חיסם יסוד עפר ויסוד המים העקריים, כי המליך אות מ׳ ברוח, אלא רוח הוא העיקרי ומים ועפר חיסם אלא הכלולים בחויר כלעיל בסימן כ׳ : י) ע׳ כלל כ׳ כי כל מקום שים קו לעיל ולתחת פקיד ליסוד המים, וכאן אות ב׳ נחלק לשני חלקים, והיינו כי פרק שליטי מאות ב׳ שהוא פרק התחתון נחלק לב׳ חלקים (על ידי פרק שני מב׳ הנעומד עליו) לד הדרומי ולד הלפוני, לד הלפוני נקרא תוך ופנימיות אות ב׳ כי הוא עיקר לורת הב׳, ולד הדרומי נקרא חלק הלבר מב׳, וז״ש תוכו שהוא לד הלפוני מב׳ חשב אש ב׳ קויס מלעיל ומתחת פקיד ליסוד המים : יא) ע׳ כלל ג׳ מענין אמות ותולדות : יב) פי׳ אות מ׳ היסו עיקר ליסוד המים ע׳ כלל ב׳ וכלל כ׳ : יג) היינו לד הדרומי כנ״ל : יד) כמ פרק עליון ופרק תניינא שהוא מן הלד, אשר שניהם מתחברים לפירקא תתאה : טו) ע׳ כלל ד׳ דכל מקום שים שני קויס דהיינו קו אחד מלמטה ואחד מן הלד כזה ⌊ פקיד ליסוד אש ולכן כאן פקיד ליסוד אש כי לד החילון של הב׳ הוא ממש כזה ⌊ : טז) ע׳ כלל ח׳, ובכאן כאן הרמז על האש הוא לד דרומית של האות ובתחתיתו כזה ב : יז) ע׳ כלל ג׳ וכלל ב׳ וכלל ד׳ : יח) ע׳ כלל ט׳, ולורתו כזה ג, ו״ש ויסוד חויר כו׳ מתלת רוחים ויסוד מים בחמלעית הוא מבואר כי תלת חלפין שהם מקיפים אותו חויר, ובו ברח הקב״ה במים, ובתוכם בין מ׳ עילאי לתי׳ תתאה יסוד בריות כאלו הכריכים למציאת היסודות על זה המופן : יט) לורת הג׳ כזה ג עליון ופרק שני מלדו ופרק שליטי עומד מעט בחלכסון ומתחיל מחמלע עומד מלד פרק שליטי, ובכה לורת הג׳ הוא כמו שני ווין אלא שאחד הפוך כזה ך, וז״ש מה שבין תרין פרקין דקיימין כמו ו׳, והיינו בין פרק קמח לפרק שליטי הוא ליסוד המים, וע׳ כלל ה׳ : כ) פי׳ כי פרק שליטי הולך ומתרחב יותר לנד נפון יותר מפרק קמח, ומלמע כי במקום הזה שמתרחב יותר שם הרמז ליסוד המים, והרמז משר שם הוא יסוד אש, וע׳ כלל ד׳, ובכה בכאן אותו קו משר בלד אות ג׳

קדמא לרחבו איהו יסוד אש, כא) צפונית תחתית, כב) ותחותי' דג' מה דבין הנך תרין ווין הך רוחא בנייהו איהו יסוד עפר ;

אות ד'. כג) איהו דפקיד ליסוד עפר מתרין סטרין רובו מן הצפון ומעוטו מן הדרום ;

אות ה'. כד) איהו דפקיד ליסוד עפר מה דבין ו' דקאי לדרום ובין הך כה) רגלה פסיקא, כו) ומה דאיהי פירקא קדמא מן ה' עדיף על רגלה פסיקא איהו גם כן יסוד עפר, נמצא רובו מן הדרום ומעוטו מן הצפון, כז) ומה דקביל רגלה פסיקא קבל פירקא קמא הוא יסוד המים פקיד צפונית רומית :

אות ו'. כח) כד איהו קאים בלחודוהי בלא חפצים כ"א דיליה כט) ליסוד עפר אמצעית מזרחית ודרומית מצד ;

אות ז'. ל) איהו דפקיד ליסוד עפר דרומית וצפונית מתרין סטרין כמו שקאי עמודי באמצעיתא :

אות ח'. לא) תרין זייני"ן דקיימו בגו ח', זיי"ן דרומי פקיד לב) ליסוד עפר דרומי מחולקי דלבר וצפוני עפר מחלק פנימאה, וזיי"ן דקאי

תע"פ שהוא רחוק מחותו מקום הרמז ליקוד הם, מ"מ נתחבר תחלו, מפני שחיונו צריך ליקוד המים, כי ליקוד המים די הרמז בהקו תחר מלעיל ומתחת, ולכן נתחבר הקו הזה לד המקום שנתחבר הפרק העליוני יותר מפרק קמץ, וזה יהיו לו למקום הזה ב' קויס קו אחד מלמטה ואחד מן הלד כזה ⌊, ולכן פקיד ליקוד הם : לא) ע' כלל ח', ונכתן הרמז של יקוד הם בלד הלפוני מחות ג' ובתחתיתו : לב) היינו

בין קלה תתחר דפרק שני מג' שהוא כמו ו' ובין פרק רביעי שהוא ג"כ כמו ו' שם פקיד ליקוד עפר, וע' כלל ז' : לג) לורתו כזה ד והקו תחר מן הלד מפסיק ומחלק את הקו העליון לשני חלקים בלתי שוים, מלד דרום שהוא ימין היינו רק מיעוט הקו, ובלד שמחל שהוא לפון רוב הקו, לרמז על יקוד העפר הנרמז בחות ד' לפי כלל ז' שרובו מחלק הלפון ומעוטו מחלק הדרום, כי ים עפר דרומית ועפר לפונית כמבואר בכלל ח' : לד) זה ג"כ מבואר לפי כלל ז' דפקיד ליקוד עפר : לה) הוא רגל שמחל על ה' שנפסק והיינו מחובר לגג הה' : לו) פי' כי לורת ה' כזה ה תחר רגלה פסיקא הנ"ל ונכנס לתוך הה', וגגו נתפצל ברחבו להלן מרגלה פסיקא הנ"ל, וזה ג"כ פקיד ליקוד עפר לפי כלל ז', ולפ כי רגלה פסיקא היינו מתחבר לגג הה', מ"מ יתחבב לו כחלו ים לו שני קויס קו אחד למעלה וקו אחד מן הלד כזה ן, ולכן פקיד ליקוד עפר חלה דהך עפר יתחבב לפון, ועפר הרחבון שהוא בין רגל הדרומי לרגלה פסיקא היינו עפר דרומי, ועפר דרומי הנ"ל רחב יותר מעפר הלפוני, והוא מפקד על בריות כחלו תחר הרכבתם משני מיני עפריות כחלו רובו מחלק הדרום ומעוטו מחלק הלפוני, וגם חלק המים ים בו כחחר יתבחר : לז) לפי כלל ה' כל מקום שים שני קויס כזה = מלמעלה ומלמטה, פקיד ליקוד המים, וכאן בחות ה' ים ג"כ יקוד המים כי טובי רגלה פסיקא הוא הקו תחר מלמטה, וחלק מגג הה' מה שנגד טובי רגלה פסיקא הוא הקו תחר מלמעלה, ולכן פקיד ליקוד המים, והחי רמז קחי בסטרת דלפון מחות ה' ודרומית החות, ולכן מרמז על יקוד המים לפונית רומית, נמלח גג הה' נחלק לג' חלקים, מה דבין רגל הדרומי עד רגלה פסיקא פקיד ליקוד עפר דרומית, ומה שנגד טובי רגלה פסיקא ליקוד המים לפונית רומית, ימה שלאלן מרגלה פסיקא ליקוד עפר לפונית : לח) ע' כלל ט', ואף כי שם כתבנו כ"ב חפלים, דע כי עיקר הכיוון על רמז היקודות היינו חלה בכ"ח, והטעם כי כל חות פקיד ליקודות מיוחדים, ולכן כחחר יבא לחות אחד בפרקיו לח ישתנו היקודות, ולכן עיקר הכיוון היינו חלה בכ"ח חותיות הנחתרים : יבא חות הזה בעלמו לפרקיו לח ישתנו היקודות, ולכן עיקר הכיוון היינו חלה בכ"ח חותיות הנחתרים : לט) ע' כלל ז', ולפי שהרמז הוא בכל החות מרחשו ועד תחתיתו ולכן נקרא חמלעית, והוא ג"כ מלד מזרחית ודרומית כלורת הוא"ו, כי פרק עליון הוא מזרח והפרק חחר מלדו הוא לד דרום : מ) לורתו כזה ז והקו חחר מלד החות מחלק חת הפרק העליון לשני חלקים שוים, ולפי כלל ז' ים כחן שני מיני עפר, מיימן הקו (שהוא עמודא דקאי בחמלעית פרק עליון) שם פקיד לעפר דרומית, ומשמחל הקו לעפר לפונית : מא) חות ח' לורתו כזה ח שים גו שני זייני"ן, זי"ן ימיני הוא זי"ן דרומי, וזיי"ן שמחלי הוא זי"ן לפוני, וכך חלי ענולה שעונד על שני הזייני"ן הם החטוטרין : מב) ע' לעיל כלל י"ד, שם ביחרנו חיך המדם שוחב בנחיריו מכל ד' היקודות חחר בחוין, והם מזונות פנימיות המדם, וכנה בוודחי חינם שוים החוין ושחר היקודות הנכנסים בתוך המדם חל החוין והיקודות העומדים ומרחפים בעולם, חלה שכן עשה הקב"ה שהמדם לח ימשוך בתוכו כי חם חוירים ויקודות הרחויים לו, ולקמן בהקדמה מרחיב הדבור בעזהי"ת, ונמלח שים כחן ב' מיני יקודות, יקודות פנימים, ויקודות חילוניים, הרחויים ליכנס לתוך המדם הם יקודות פנימיים, והנשחרים בחוץ ומרחפים על פני כל העולם (חחר על זה המין מרמז נקודת פתח) הם יקודות חילוניים, והנה בחות ח' ים בו פנימיות החות הוא מה

עבין דמי קוין רגלי כח׳, ולבר מהאות הוא לגדי האות, והנה בזוי״ן דיומיני מאות ח׳ ים בו שני חלקי עפר דרומי ולפוני הוא זוי״ן, והנה עפר הלפוני הוא תוך כח׳ ועפר דרומי לבר מפנימיות כח׳, והוא מרמז בעפר הלפוני על עפר לפוני מפנימיות הנכנסים לתוך האדם כמו שעפר הלפוני הוא תוך כח׳, ובעפר דרומי הטומד לבר מפנימיות כח׳ מרמז על עפר דרומי מחלק דלבר, וכל זה בזוי״ן דיומיני,

דקאי לשמאלא עפר דרומי פנימאה וצפוני לבר, לג) ואמצעיתא דח׳ יסוד עפר, לד) נמצא תלת חולקי עפר פנימא חי״ת, ושני חולקי לבר, לה) הך חצי עגולא דלעיל המחבר לתרין זייני״ן מה דמעגל קבל פירקין קדמאין מן ז׳ לקבליהון, אינון פקודים ליסוד מים עליונים, לו) לז׳ ימין צפונים מים עליונים, לז׳ שמאלי דרומים עליונים, לח) ומה דפירקין קדמאים קיימין לבר מחטוטרין אינון פקודים ליסוד אש, לח) ז׳ ימין אש מזרחי דרומי רומי, ז׳ שמאלי אש מזרחי צפוני רומי ;

אות מ׳. לט) הך פירקא דכייף לגוי׳ איהו דפקיד ליסוד מים עליונים מצד ימין, מ) ומה דלהלן מן פירקא עד פירקא שמאלי איהו ליסוד אש, מא) וההוא פירקא דשמאלי דקאי לבר מן ט׳ איהו דפקיד ליסוד עפר צפון ;

אות נ׳. מב) פקיד ליסוד עפר מזרחית רומית ; מג) וכאשר בא בו ש׳ ליסוד אש רום חלק מזרחי נוטה לדרום מד) וכן כאשר בא בו מ׳ איהו יסוד המים בגוונא דא :

אות כ׳. מה) איהו דפקיד ליסוד המים הכוללים מג׳ שטרין מזרח דרום מערב ;

אות ל׳

מכן בזוי״ן שמאלי הוא להיפך כמובן : לג) ממעיתא דח׳ היינו תחת הטיגול העליון בין הצני זייני״ן, וט׳ כלל ז׳, וכאן ים לו קו אחד מלמעלה שהוא עליונו של הטיגול, וקו מן הלד שהוא גדו של הטיגול, הרי מרמז ליסוד הטפר, כי גדו של טיגול הוא נחשב אל הרמז של יסוד המים אשר יתבאר להלן, וט׳ לעיל בחות ג׳ קיימן כ׳ : לד) ג׳ חלקים הם בפנימיות הח׳, חלק הלפוני בזוי״ן דרומי, וחלק הדרומי בזוי״ן לפוני, וחלק מחמלטעת הח׳ מטיגולא שלו, ושני חלקים לבר הם חלק הדרומי מזוי״ן דרומי, וחלק לפוני מזוי״ן לפוני שהם לבר מפנימיות הח׳ כדלעיל : לה) ע׳ כלל כ׳, והנה בכאן ים ג״כ הרמז ליסוד המים בשני מקומות, כי זוי״ן דרומי פרקא קמא דליה הוא הקו אשר מלמטה ומיגולא הוא הקו אשר למעלה, וכן ז׳ שמאלי פרקא קמא דליה הוא הקו אשר מלמטה, ומיגולא הוא הקו אשר מלמעלה, וכיון שים בשני מקומות אלו קו למעלה וקו מלמטה לכן מפקדים ליסוד המים, ולאשר הרמז הוא בגובה בחות לכן הם מים עליונים : לו) פי׳ כי הטיגול מחלק את הפרקין קמאים של התרין זייני״ן לשני חלקים, כנראה בעורת הח׳, והנה הרמז של יסוד המים בזוי״ן ימיני הוא בחלק הלפוני מפרקא קמא דליה, ולכן רומז למים עליונים לפוניים, ובז׳ שמאלי הרמז של יסוד המים הוא בחלק הדרומי מפרקא קמא דליה, ולכן פקיד למים עליונים דרומיים : לז) ע׳ כלל ד׳, והנה בכאן ים ג״כ רמז בשני מקומות ליסוד הם, כי ז׳ ימיני פרקא קמא דליה בחחלק לב׳ חלקים כדלעיל, לד הדרומי שלו הוא הקו אשר מלמטה, ולדו של הטיגול הוא הקו אשר מן הלד כזה ⌐, ונמלא כאן רמז ליסוד הם, וכן ז׳ שמאלי פרקא קמא דליה לד הלפוני שלו הוא הקו אשר מלמטה ולד הטיגול הוא הקו אשר מן הלד כזה ⌐, ולכן ים כאן ג״כ רמז ליסוד החם, ואף כי כבר חשבנו לעיל (קיימן ל״ג) לד הטיגול ליסוד הטפר, אין זה קפידא כי נדרש להכא ולהכא : לח) כבר אמרנו כי ז׳ ימין הרמז של החם בלד הדרומי, וז׳ שמאלי בלד הלפוני, ושניהם עומדים ברומו של החות למעלה מן החות וגם הוא לד מזרחי של החות, ולכן נחשב לז׳ ימין הם מזרחי דרומי רומי, ולז׳ שמאל הם מזרחי לפוני רומי : לט) זה מבואר לעי כלל כ׳ כי הימין של הט׳ פקיד ליסוד המים, כי ים בו קו מלמעלה וקו מלמטה, חלק שמין אלו יודעים על מיזה מים, ולפי הנראה הוא מפקד על מים חמלעים, ועי לעיל בחות ו׳, לזה ממרז לנו הח׳ פרקא דכייף לתוך הט׳ למעלה ואינו יורד עד למטה לרמז כי הני מים המרומזים בט׳ חלל פירקא דכייף הכ״ל הם מים עליונים והם חלד ימין שהם מים דרומים, כי ימין הוא דרום : מ) זה ג״כ מבואר לפי כלל ד׳ כי בכאן ים קו למטה וקו מן הלד כזה ⌊ ולכן פקיד ליסוד הם : מא) פי׳ בשמאל הט׳ ים כמין ת״ו והוא מרמז ליסוד עפר לפי המבואר בכלל ז׳ : מב) זה ג״כ מבואר לפי כלל ז׳ שהוא ליסוד עפר חלח שהוא בחזרת החות עי׳ כלל ו׳, וכן ר הוא גבוה כפי סדר החותיות ולכן מפקד ליסוד עפר מזרחית רומית : מג) ע׳ כלל ט׳ ולורתו כזה ש׳ חשר משני השיוי״ן נעשה כמו יו״ד גדולה, וכבר ידעת כי ש׳ רומז ליסוד הם הטיקרי ולכן בכאן פקיד ליסוד הם מזרחי נוטה לדרום בגין דפירקי יו״ד הם אחד למזרח ואחד לדרום : מד) לורתו כזה ב׳ חשר משני ממיי״ן נעשה כמו יו״ד גדולה : מה) חות

אות ל׳. מו) הך ו׳ דקאי לעילא לצד שמאלה איהו דפקיד ליסוד עפר צפונית רומית, מז) וההוא פרקא קמא מני ל׳ דבי דאזיל אות כ׳ להלן מן פרקא תתאה ו׳ דקיימא על כ׳ מח) פקיד ליסוד עפר מערבית תחתית לחלק הצפון, מט) ופירקא תתאה מני ל׳ מה דאזיל קביל פירקא עילאה מני כ׳ איהו דפקיד ליסוד מים מערבית דרומית תחתית, נ) ומה דלעיל קביל ו׳ דזקיף לעילא בעיר יסוד אש מחלק הדרום ומזרח:

אות מ׳. נא) כ׳ מני איהו דפקיד ליסוד המים, נב) ואות ו׳ דקאי בצדו איהו דפקיד ליסוד עפר צפונית, נג) והוא בית קיבול דבין כ׳ ובין ו׳ מני דאיהו חרטומו איהו דפקיד על יסוד אש צפוני;

אות ם׳. נד) איהו דפקיד ליסוד המים כלולים כעזקא יסוד מי אוקינוס המסבבים לכל העולם, נה) ומגו צפונה דפנה לבר:

אות נ׳. נו) הך ו׳ מני דקאי לימין איהו יסוד המים, נז) ומאי דאזיל פירקא תתאה מני להלן מעילאי איהו דפקיד ליסוד אש:

ל׳ פקיד ליסוד העפר, וכגון דקאי לשמאל האות שהוא לד לפועי ולכן פקיד לעפר לפועים, ולאחר רמז העפר לפועים עומדים ברוח האות לכן פקיד לעפר לפועית רומית, ודע לך כי כל מקום בלפועית ים להבחין בו רוח ותחת ולמעלית וכן בדרומית, מפני שבשיכס קויס עומדים כזה |, ובמזרחית האות שהוא עליונו של האות תמיד קו שוכב כזה — תיך יוכל להבחין בו מעלה שהוא רוח וכן תחת וכן למעלית ?, אבל הענין כי יוכל להבחין על זה החופן אם הרמז על היסודות שהוא במזרח הוא שהוא לשאר האותיות או גבוה מכן כגון אות ל׳, לז הוא מרמז ליסוד הרוח של מזרחית רומית, ולכן הך עפר לפועית רומית הוא מזרחית לפועית רומית, ולכן בכלן גבוה מכל שאר האותיות לרמז על רומית מזרחית, שאי אפשר לעיר במזרחית חלק הרוח כי אם על זה החופן, אלא שהרמז ג״כ לצד שהוא עומד בשמאל האות, וכן מבואר בהדיא בזל״ח שעריס בפי׳ אות ת״ל ע״ש, וכן בהקדמת ברית עולם חלק רחשון:

מז) פי׳ כי לורת הלי כזה ל, דהיינו כי ועל הכי קיימת ו׳, והנה פרק עליון מכי במקום דקאי עלוי ו׳ שם חזיל האי פרק ומתרחב יותר מן פרקא תתאה של האי כ׳, וז״ש ו׳ דקיימת על כ׳ פי׳ במקום שקיימת ו׳ על כ׳: **מח)** לשו״ד נראה טעות בכתן (אף כי בכ״י איתא נמי הכי) וכן ל״ל ״ליסוד עפר מזרחית תחתית לחלק הצפון״, וכן משמע בזל״ח שעריס בפי׳ על אות ת״ל, ת״ל ל״ל ״מערבית רומית לחלק הלפון״, והטעם שם כתן ג׳ קויס בלי שהם לרוחב האות, והם פרקא קמא מן אות ל׳ ופרקא תליתאה ופרקא חמישאה כזה ב, ולכן פרקא קמא הוא מזרחית רומית כדלעיל קי׳ מ״ו, ופירקא חמישאה למערבית תחתית, ופירקא תליתאה שהוא בשמלע יתחשב לתרויהון, למערבית יתחשב רומית, ולמזרחית יתחשב תחתית, וכן כתב בהדיא בהקדמת ברית עולם חלק רחשון כי האי פרקא תליתאה נחשב למערבית, מחלק הרוח ע״ש, וכבר ידעת לפי כלל ז׳ כי בכתן פקיד ליסוד עפר, וע׳ לעיל סימן כ׳: **מט)** הוא ג״כ מבואר לפי כלל ה׳ שים כתן קו למעלה וקו למטה, ולכן פקיד ליסוד המים, ומ״ש מערבית דרומית תחתית הוא ג״כ מבואר לפי מה שבארנו קי׳ מ״ח: **נ)** פי׳ למעלה על הכי של אות ל׳ בלד דרום אלל אות ו׳ של הלי שם ים קו מלמטה וקו מן הלד כזה |, ולכן בעור שם יסוד אם לפי כלל ד׳, והוא בחלק הדרום ומזרח של האות לפי מה שבארנו לעיל קי׳ מ״ח: **נא)** זה ג״כ מבואר לפי כלל ה׳ וע״ש: **נב)** זה ג״כ מבואר לפי כלל ז׳, והך רמיזא בפטרא דלפון מאות מ׳, ולכן פקיד ליסוד עפר לפועית: **נג)** פי׳ כי לורת המ׳ הוא לורת כ׳ מימין, אות ו׳ מסמלא, ותג אחד יולא מן הכ׳ ומתחבר אל הו׳ כזה כן, והאי אלל שים למעלה מן התג בין כ׳ אל ו׳ הוא נקרא מרטוש המ׳, ואיהו פקיד על יסוד אם לפי כלל ד׳ כי כל מקום שים קו מלמטה וקו מן הלד כזה | או כזה | פקיד ליסוד אם, ולכן בכתן פקיד ג״כ ליסוד אם, והאי רמז נקרא בפטרא דלפועי ולכן רמיז על אם לפועי: **נד)** זה ג״כ מבואר לפי כלל כ׳, ולפי שים באות מ׳ קתומה מרובעה מחיות שלמים מתרבעה לדדים ולכן רמז שבמים הם כלולים מד׳ קטרין בעזקא קוד מי תקיינום המסבבים לכל העולם מד׳ קטרין: **נה)** פי׳ שמרמז אות מ׳ קתומה דפירקא קמא דילי׳ חזיל ומתרחב להלן יותר מכל הפרקין לצד הלפון כזה ם, לרמז על העולם שפתוח לצד לפון ואם אין לו גבול: **נו)** זה מבואר לפי כלל ה׳ כי כאן באות כ׳ כפופה ים ג״כ קו מלמעלה וקו מלמטה, ולכן פקיד ליסוד המים: **נז)** זה מבואר על הדרך שנתבאר לעיל באות ג׳ סימן כ׳ כי בכתן ג״כ פירקא תתאה מאות ו׳ רחב יותר מפרק קמא ולכן פקיד ליסוד אם, וע״ש בסימן כ׳:

אות ן׳. נח) הך עמודי דקאי באמצעית, פקיד לעפר תהתית חלק הדרום וחלק הצפון כל חד באנפי נפשי:

אות ס׳. נט) ליסוד המים המקיפים כל העולם ס) ולעומקי דתהום וארעא קיימא עלי׳ כאשר בא דבר קדשו (תהלים קל״ו ו׳) לרוקע הארץ על המים כו׳, [והך פירקא קמא סא) מן אות סמ״ך דאזיל לבר פקיד ליסוד עפר צפונית]:

אות ע׳. סב) הך ו׳ דקאי לימין איהו דפקיד ליסוד המים, ו׳ דקאי לשמאלא ג״כ פקיד ליסוד המים, נמצאו דרומים וצפונים מים, סג) וביניהם יסוד אש דבעיר לדרום להדי׳ ולצפון בעיר מלבר:

אות פ׳. סד) הנך תרין פרקין דכייף לגו כגוונא דו׳ בהיפוכה עם פרקא קדמא מן פ׳ דקאי להדי איהו דפקיד ליסוד המים צפונית רומית, סה) [והך ו׳ דקאי בהיפוכה עם פרקא בתראה מן פ׳ דקאי להדי׳ איהו דפקיד ליסוד המים צפונית תחתית], סו) והך ו׳ מן פ׳ לימין איהו דפקיד ליסוד המים דרומית סז) מערבית תחתית:

אות ף

נח) לות י׳ פסוטה כזה ך כוף ממם כלורת הזוי״ן ולכן יתבארו היסודות על דרך שנתבאר לות הזוי״ן בסימן ו׳, חלק שבכאן הקו יולא ומתפשט למטה יותר משאר הלותיות, ולכן יקודי העפר הפקודים בו הם מחלק התחתית: **נט)** זה ג״כ מבואר לפי כלל כ׳ דפקיד ליסוד המים, וכמו שים בשמ״ך ד׳ קויס המקובלים כל הארבעה לדדים של הלות מזרח מערב דרום לפון (וע׳ כלל ו׳) כמו כן המים הפקודים בלות שמ״ך הם ג״כ מים המקיפים לכל העולם פי׳ בכל הארבע קטריס הנ״ל, וע׳ לעיל כלל מ׳ לויך שים בכל היסודות חלקי ד׳ קטרין: **ס)** פי׳ כי בלות שמ״ך יש שיעור מעט מלות מ״ם שתומה כי מ״ם שתומה מורה ג״כ למים של הד׳ קטרין כדלעיל בלות מ״ם שתומה, חלק שבכאן יש בו עוד רמז נוסף והוא על המים שבר בעמק תהום שבר הארץ חופף ומכסה עליהם וקלים ג״כ עליהם, והטעם כי נרמז בשם הלות שמ״ך שהוא לשון קמיכה שבארץ קומך ועומד עליהם: **סא)** לפי שרלויתי כאן בלות שמ״ך עוד רמז בהיסודות לפי המבואר ברל״ח שעריס בביאור לות מ״ם, ולכן הגהתי בכאן זה הלשון המבואר ומוסגר בפנים, ופי׳ כי פרקא קמא מן פ׳ מזיל לכאן מקיפורא דלות שמ״ך ושם ליכא פרק מתחתיו כזה ם, ונמלא שים שם קו מלמעלה וקו מן הלד כזה ך ולכן פקיד ליסוד טפר לפי כלל ז׳, והך רמז הוא בלפוניות הלות ולכן פקיד לטפר לפוניות: **סב)** לות ע׳ לורתו כמו שני ווין עומדים זה בלל זה, ו׳ ימיני מעט בהלכסון ושלו ו׳ שמלי, ועוד הלכסון לחד למטה משני ווין והוא מחברם כזה ע , ו׳ ימיני למים פקיד לפי המבואר בכלל כ׳ וכן ו׳ שמלי, וז״ש שמלו דרומים ולפוניים מים, כי ו׳ ימיני הם מים דרומים ו׳ שמלי מים לפוניים: **סג)** יסוד אש יש בו ג״כ שני רמזים בלות ע׳, חלק א׳ נרמז בין השני ווין והוא מבואר לפי כלל ד׳ וע׳ סימן כ׳, חלק השני נרמז לבר מלות ע׳ במקום שההלכסון שלמטה הולך לבר ולהלן מן השני ווין, ונמלא שים שם קו למטה וקו מן הלד כזה ל ועיין סימן כ׳, ולכן פקיד ליסוד אש לפי כלל ד׳, חלק שים הבדל בין שני חלקי האש הנ״ל, כי חלק הראשון כמו שהרמז הוא בתוך הע׳ בין השני ווין, כמו כן יסוד האש הנרמז בו הוא אש פנימי, וכמו שהחלק השני הוא נרמז בחלק החילוני מלות ע׳ כמו כן יסוד אש הנרמז בו הוא יסוד אש חילוני, וההבדל שבין אש פנימי לאש חילוני ע׳ לעיל סי׳ ל״ב שם ביארתי כי יש יסודות פנימיים ויסודות חילוניים, יסודות פנימיים הם מה שנכנסים לתוך האדם או לתוך שאר הבריותים, ויסודות חילוניים הם המופיעים וקוכבים עליהם מלבר: **סד)** לורת הפי׳ הוא כלורת כ׳ ו׳ כי מה דכייף לתוך הפי׳ הוא לורת ות״ו שהוא שכייף כזה פ, וז״ש הנך תרין פרקין פי׳ מן לות ו׳ דכייף לגו כשאר גלף חלקו פרקא קדמא של הכ׳ שאר בלות פ׳, יהי׳ נרמז בו יסוד המים כי פרקא קדמא הוא קו למעלה, ופרקא תגייעא מן כן׳ שאר בתוך הפי׳ הוא קו למטה, ולכן פקיד ליסוד המים לפי המבואר בכלל כ׳, ומשום שהוא בלפוניות הלות וכן בדומית הלות ולכן פקיד ליסוד המים לפוניות רומית: **סה)** גם בכאן רלויתי עוד רמז ליסודות בלות פ׳ לפי המבואר ברל״ח שעריס בביאור לות מ״ם, ולכן הגהתי בכאן זה הלשון המוסגר בפנים ופירושו מבואר כי פרקא תגייעא מן ו׳ בשאר נחשבו עם פרקא בתראה מן לות פ׳ יהי׳ בו ג״כ יסוד המים כי פרקא תגייעא מן ו׳ הוא קו למעלה ופירקא בתראה מן פ׳ הוא קו למטה ולכן פקיד ליסוד המים לפי כלל כ׳ והוא בלפוניות הלות ובתחתיתו, ולכן פקיד ליסוד המים לפוניות תחתית: **סו)** זה ג״כ מבואר לפי כלל כ׳ כי לימין לות פ׳ יש ג״כ קו למעלה וקו למטה ולכן פקיד ליסוד המים, ומ״ש ו׳ מן פ׳, הכי פירושו כי נקוט הכי כללא בידך בכל לות ולות שבר הוא נכנה מקויס או נקודות, כל קו נחשב לות״ו וכל נקודה נחשב ליו״ד, והך ו׳ שבר לימין הפי׳ שהוא דרום מרמז על המים שנלמו שהם דרומיים: **סז)** לא ידעתי כוונתו בזה, וגם ברל״ח שעריס בביאור לות מ״פ לא מזכר כי שם מים דרומיים [ע׳ לקמן סי׳ פ״ח]:

אות ח׳. סח) מאי דכייף ליה איהו כדין יסוד המים סט) ומאי דאזיל לימין דרום פקיד ליסוד עפר דרומית תחתית :

אות צ׳. ע) הך ו׳ דקאי לימין איהו יסוד מים דרומים, עא) והך ו׳ דקאי לשמאלא איהו פקיד ליסוד עפר צפונית רומית, עב) הך אחורי דקאי לימין ו׳ איהו דפקיד ליסוד אש, ונמצא להדי המים ימין, עג) ובין הנך תרין ווין רווחא בעיר יסוד אש, צד) ובעיר לצד שמאלא מאחורי ולצד דרום לפנים, עה) וההוא כ׳ דקאי תחות צ׳ איהו מים דרומית תחתית, עהי) [וההוא אלכסון צ׳ דאזיל עדף עלי פירקא תתאה פקיד ליסוד עפר] :

אות י׳. עו) הך ו׳ דלימין ליסוד המים מזרחית דרומית רומית, עז) והך ו׳ דקאי לשמאלא [איהו פקיד ליסוד] עפר צפונית מערבית תחתית, עח) ויסוד אש בעיר בהך רוויחא דלעיל בין תרין ווין איהו אש מזרחית :

אות ק׳. עט) הך פירקא קדמא דאזיל להלן מן רגלה דלי׳ איהו דרמיז

כמו כ׳ למטה ושני ווין על הכי כזה צ רק עו׳ ימיני הוא היפך משאר ווין, והכה הך ו׳ דקאי לימין חיכו יסוד המים כי פרק עליון מחות ו׳ הוא קו למעלה ופרק עליון מחות כ׳ הוא הקו אשר מלמטה ולכן פקיד ליסוד המים לפי כלל כ׳, ולפי שהוא בדרומית התחת לכן פקיד למים דרומים : עא) כי הך ו׳ דקאי בשמאלא ליה לו קו מלמטה ואין לו רק קו מלמעלה ומן הצד ולכן פקיד ליסוד עפר לפי כלל ז׳, ולפי שהוא בצפונית וכן הוא ברומית התחת לכן פקיד לעפר לפונית רומית : עב) הכי׳ אשר מלמטה הולך ומתרחב יותר מחות ו׳ העליון לצד דרום כזה צ , ולפי זה חית בי׳ קו מלמטה וקו מן הצד כזה L (ע׳ קימן כ׳) ולכן פקיד ליסוד חם לפי כלל ד׳ והוא חלל המים מימינם: עג) זה ג״כ מבואר לפי כלל ד׳ בפשיטות עד) וביאור ההבדל שים בין שני חשות חלו, והוא, דע כי פני החות נקרא למקום שפונים פרקיו, ולכן ו׳ ימין שהוא לכיוך ופונה וכפוף לצד ימין כזה / נקרא פנים שלו לד ימין של הוא״ו, והוא״ו שמאלי שפונה לשמאל נקרא פנים שלו לד שמאל, ונמלא / שגם שמאל ו׳ ימין הוא חלל פני החות, וגם שמאל ו׳ שמאל הוא מחוריו, ומהו ההבדל בין גם פנים לגם מחוריים ? לריך שתדע כי היסודות פועלים בעולם בלווויי הקב״ה להשפיע בהנברחים ולהעמידם ולקיימם, ולפעמים הם משפיעים בשדה גדושה השפעה היותר גדולה, ולפעמים משפיעים בשדה מחוקה רק כדי קיוס, והנה ההשפעה היותר גדולה בשדה גדושה נקרחת פנים כמו שדרך נדיב לב בשעתן לעני הוא נותן לו בשבר פנים יפות, לא כן הכילי כשהוא נותן מחזיר פניו לאחור כי חיש יכול לראות כי זולתו יקבל טובה מהנו, ולכן בשדה גדושה שהוא מדת הנדיבות נקרחת פנים, אבל בשדה מחוקה שהוא מדת הכילות היא נקרחת מחוריים, וזכור כלל זה : עה) זה ג״כ מבואר לפי כלל ה׳ כי הכוונה כי פקיד ליסוד המים, חלה שהכוונה כי הוא בדרומית חות י׳ ובתחתיתו ולכן יסוד המים שהו הוא מחלק דרומית ומחלק התחתית : עה*) הנחתי זה הלשון לפי המבואר לקמן בהשער מחות י׳, והוא מבואר כי אלכסון ד׳ חזיל עודף על פירקא תתאה מן י׳ ונמלא לפי כלל ז׳ כאי עודף פקיד ליסוד עפר : עו) לורת חות י׳ פשוטה כמו שני ווין חלה שו׳ ימין הולך מעט בחלכסון ומתחבר בסוף ו׳ שמאלי, ובמקום שמתחברים משם יולא ו׳ שמאלי עוד למטה כמין ן׳ פשוטה כזה ין, והנה פרק עליון הנה׳ ימיני נחשב לקו מלמעלה והקו חשר מגדו כיון שהוא בחלכסון נחשב לקו מלמטה, ולכן פקיד ליסוד המים לפי כלל כ׳, ולפי שהרחם הוא בדרומית התחת והוא ג״כ למעלה ונחשב למזרח כי פרק עליון של הו׳ הוא במזרח ולכן פקיד ליסוד המים דרומית מזרחית, ובגין שהלי יורד יותר למטה מכל שאר התותיות וכבר ידעת כי למטה נחשב למערב ונמלא כי המערב יותר למטה מכל שאר התותיות ולכן נחשב בכלן המזרח לדרומית : עז) זה מבואר לפי כלל ז׳ דפקיד ליסוד עפר חלה שהוא בצפונית התחת וגם הקו יורד למטה מכל שאר התותיות, ולכן נחשב למערבית ולתחתית ולכן פקיד לעפר לפונית מערבית תחתית : עח) זה ג״כ מבואר לפי כלל ד׳ חלה שהאי רמז חיכו נוטה לשום לד לא לדרום ולא לפון ולכן נחשב לשם מזרחית : עט) לורת הק׳ כמין כ׳ ו׳ כזה כך חלה שהו׳ הוא בתוך הכ׳ ופירקא קמא של הכ׳ חזיל ומתרחב להלן מן הו׳ כגלחה בלורת התות, והך ו׳ נקרא רגל הק׳ וכן ל״ל דרמיז לעפר לפונית מערבית תחתית, והוא מתבאר ממש על דרך שנתבאר לעיל בתות י׳

סח) כיאור זה בעניו הוא ממש על דרך שנתבאר לעיל בתות פ׳ קימן ק״ד בקופו : סט) זה ג״כ מבואר לפי כלל ז׳ דפקיד ליסוד עפר שהרי כתן בתות פ׳ פשוטה בדרומית התות יש ג״כ קו מלמעלה וקו מן הצד ולכן פקיד ליסוד עפר, ולפי שהרחם הוא בדרומית התות לכן פקיד ליסוד עפר דרומית, ולפי שהקו יורד עד למטה יותר מכל שאר התותיות ולכן יסוד עפר דרומית שהו הוא ממלק תחתית : ע) לורת כל׳ הוא

פסוטה סימן ט״ז, ועיין לעיל באות כ׳ סימן כ״ו: פ) גם בכאן רמיתי עוד רמז באות ק׳ כפי המבואר בכמה מקומות מזה המיבור, ולכן הגהתי בכאן זה הלשון המוסגר בפנים ופי׳ מבואר ממש על דרך שנתבאר באות כ׳ סימן כ״ז: **פא)** זה ג״כ מבואר לפי כלל כ׳ הלזה בגין דאית כאן תרין יסוד המים, אחד בלפונית לקבל עובי הרגל שהוא למעלה מזה המים הפקודים כאן, ולכן נחשבים מים אלו למים מחלק המערב דרמיז לעפר [צפונית] מערבית תחתית, פ) [והך פירקא קדמא דאזיל קבל עובי רגלה דק׳ איהו דרמיז ליסוד המים צפונית רוחית] **פא)** והך פירקא קדמא דאזיל קביל פירקא תליתאה זעירא איהו דרמיז ליסוד המים דרומים מערבית **פב)** והך אמצעיתא דפירקא קמא מה דקבל רווחא מן רגלה דקוף עד פירקא זעירא איהו עפר אמצעותא מערבית:

אות ר׳. **פג)** איהו ליסוד עפר רמיז **פד)** ויבא ביאורו ברל״א שערים:

אות ש׳. **פה)** הנך תלת ווין **פו)** מה דקביל פירקא קמא מן כל ו׳ לקבליהון מה דפירקא תתאה ש׳ דמחבר להון אינון יסוד המים, **פז)** תרין ווין דקיימין לימין אינון מים **פח)** דרומים מזרחים אמצעים **פט)** ו׳ תליתאה דקאי לצפון עפר צפונית **צ)** ושני אורין בין הנך תלתי ווין איהו יסוד אש:

אות ת׳. **צא)** איהו דרמיז ליסוד עפר מה דאזיל פירקא קמא לצד שמאל יתיר מן רגלה דלי׳ **צב)** והך פירקא קמא דאזיל קביל רגלה דקאי לבר איהו יסוד המים צפונים **צג)** משוך מעט לדרום **צד)** והך רגלה תתאה דכייף לחוץ איהו יסוד אש מערבית צפונית: סליק:

כידוע כי מעלה הוא מזרח ומטה הוא מערב, וכן פירקא זעירא הוא ג״כ נחשב למערב וכן הם מים דרומים שהם בדרומית בחות, ועד״ז יתבאר ג״כ מ״ש לעיל בחות פ׳ סימן ס״ז הלזה שהם נחשב ג״כ לתחתית אבל בכאן לא יוכל להחשב תחתית כי רגל הק׳ יורד עוד יותר למטה ודו״ק: **פב)** פי׳ כי פירקא תליתאה מן הק׳ היינו זעירא והיינו מתחבר אל רגל הק׳ ויש ריוח בינו לרגל הק׳ ומה שים מן פרקא קמא נגד אותו ריוח הוא פקיד ליסוד עפר לפי כלל ז׳ הלא שהטפר הוא מערבית בגין דמלגו נמשך רגל הק׳ שהוא יורד למטה ולכן נחשב למערבית, ומ״ש למעלה פי׳ שהיינו נוטה לשום לחד מהלדדין לא לדרום ולא לצפון: **פג)** גם זה מבואר לפי כלל ז׳: **פד)** לפנינו לא נמלא שם וכן בכתב יד לא נמלא: **פה)** לורת הש׳ הוא תלת ווין וקו לחד מתחתיהם המחברם: **פו)** פי׳ מה שים מקו המחבר את הווין נגד פירקא קמא מכל ו׳, ונמלא שים שם בכל ו׳ קו למעלה הוא פירקא קמא מכל ו׳, וקו למטה הוא הקו המחברם מתחתיהם ולכן פוקדים לפי כלל ה׳ ליסוד המים: **פז)** פי׳ זהו דווקא בתרין ווין ימיניים שהם ים קו מתחתיהם ולכן פוקדים ליסוד המים לא כן בוא״ו תליתאה לגד שמאל כאשר יתבאר להלן: **פח)** פי׳ כי יסוד המים שבשני הווין ימיניים הם מים ממלעיים מזרחית דרומית, וזה יתבאר ממש על דרך שנתבאר לעיל יסוד הטפר שבאות וא״ו סימן כ״ט: **פט)** וא״ו שלישי מש׳ שים שם קו למעלה ומן הגד, ולמטה אין שם קו, ולכן פקיד ליסוד הטפר לפי כלל ז׳, ומשום דקאי לגפון הש׳ פקיד לטפר לפונית: **צ)** זה ג״כ מבואר לפי כלל ד׳: **צא)** לורת הת׳ הוא קו למעלה ושני רגלין לי׳ לחד מימין הקו ולחד משמלו הלא שרגל שמאל היינו מתחבר לקצה הקו ממש הלא מעט לפנים ממנו ולורת רגל שמאל כימין ו׳ הפוכה זה **רת**, ונמלא לורת הת׳ כימין ר׳ כזה **רת**, ולכן יתבאר לות ת׳ ממש על דרך שנתבאר לות ר׳ ולות נ׳, וכאן מדבר על לות ר׳ שבאות ת׳ שרגל ימיני של הת׳ הוא רגל הר׳, ופירקא קמא של הת׳ יוצא מן רגל ימיני ומתרחב לגד שמאל, ומלמטה אין לו קו כנגדו ולכן פקיד ליסוד עפר לפי כלל ז׳: **צב)** כאן התחיל לדבר באות נ׳ של הת׳, וכך פירקא תתאה מן הנ׳ קרי לי׳ המחבר זללה״ה רגל דקאי לבר שהוא לבר מן לות ת׳ ולמעלה כנגדו חזיל פרקא קמא מן הת׳ ולאו בבל רוחבו כי אם נגד מעט מן רגל דקאי לבר, ושם פקיד ליסוד המים לפי כלל ה׳, הלא בגין שהוא בלפונית לות ת׳ ולכן יסוד המים שהוא הוא מים לפוני: **צג)** כבר ידעת כי בכאן הוא לורת הנ׳, וכמו שבאות נ׳ פירקא תתאה הוא מתרחב יותר מפירקא קמא, ושם פקיד ליסוד המים דרומים, ובלפוניות לות נ׳ פקיד ליסוד שם, ועי׳ באות נ׳ סימן נ״ז, ולפי כי שם היינו מבואר כי המים שם דרומים מ״מ הוא מובן מאליו כי נגד יסוד שם שהוא יותר לצפון נחשב ליסוד המים לדרום, כמו כן כאן באות ת׳ לפי כי הוא בלפוניות האות מ״מ הוא מעט לדרום נגד יסוד שהם הרמוז בו כאשר יתבאר להלן: **צד)** זה ג״כ מבואר כי רגלה תתאה הנ״ל דקאי לבר הוא מתרחב יותר מפירקא קמא של הת׳ ואין שם למעלה קו כנגדו ולכן פקיד ליסוד שהם לפי כלל ד׳, הלא בגין דהוא במערבית האות וגם בלפוניות האות ולכן פקיד ליסוד שם מערבית לפוניות:

סליק ביאור שער האיתן כולה, כך יעזרני ה׳ לבאר את הספר מהחל ועד כלה.

הקדמה

חלק שני

זה הספר ג"כ יתקרא בריית עולם כחלק הראשון ממנו, בגין דתורה יתקרא ברית דאיהו קיומא דעלמין עלאים ותתאים, וע"ש בהקדמה בארוכה לחלק הראשון, ומה שצריך לחלק שני אבאר ואעתיק בעזר הש"י החונן לאדם דעת:

הש"י שמו לעד ברא האתון וצייר בהם את התורה א) והם קדושתם רב למאוד, וברא קדם שברא את עולמו כאשר בא מאמר קדשו (משלי ח' כ"ב) משחקת בתבל ארצו, חמדה גנוזה אלפים שנה קודם שברא עולמו [א], והשליטם על ד' יסודות ב), שבראם לכך וקבעם בהם יסוד בל ימוט לעולם, ובכל יסוד איתי בי' ד' גוונין ג) לבנה שחורה ירוקה ואדומה, כן ביסוד האויר רוח, ויסוד עפר, וביסוד המים, ויסוד האש, בכל

א) ע' כלל ח' בשער הכללים: [ח] [עי' בחצות דר' נתן פרק ל"ח מסכת ג', ובנרתקיית רבה פרשה ח' סי' ג' וברש"י שבת דף פ"ח ג' ד"ה תתקע"ד דורות] (יה"ל): ב) ע' שער הכללים כלל ג' ד' ה' ו' ז': ג) ענין גוונים הלו לפי פשוטו הוא, כגון ביסוד חם יש בו חם לבנה חם שחורה חם ירוקה חם אדומה כמו שחרז"ל בברכות פרק הלו דברים [נ"ג ב'] הרבה גוונים יש בחור, וכן בחמס יש מיס לבנים וכן מיס אדומים כגון דם או יש כחדום וכן מיס ירוקים כמו שחרז"ל במנחות [מ"ג ב'] תכלת דומה ליס כור, וכן מיס שחוריס כגון דיו או יש בחמור, וכן ביקוד העפר יש בו ג"כ ד' גוונים עפר לבן עפר שחור עפר אדום עפר ירוק, ועל יקוד חויר מקיים המחבר זללה"ה כי לף שחין עין גחמית שלנו יכול לעלות בו ולהבחין ההבדל של הד' גוונין של יקוד החויר מ"מ יש בו ד' גוונים, והנה לבחר לך ההבדל בין ד' גוונים הלו לחמיתתן לריך חני לטייל עמך תחוכות וקלרות, דע כי המחקריס כיום חת מדת החסד בחם לובן ומדת הדין בחם לודם ומדת הרחמים בחם ירוק, והטעין מובן לכל כי מדת החסד הוח בח ממדת יסוד הדעת שמדת בעל החסד להיות גח ושקט ומיושב בדעתו, לח כן בעל הכעס והרוגז כי דמו לח ישקוט בקרבו עדי יקוס מחויניו ויבלס לשונתו חל פניהס, והנה דרך המיושב בדעתו להיות דמו שוקט בקרבו וחז נרחב בו לחות ולובן טוב בבשרו, ופניו יחוורו, לח כן בסיכעוס ודמו רותח בקרבו חז חדמו פניו מפנינים, ולבן מלייריס מדת החסד בלובן ומדת הדין מלייריס בחודס, חבן מדת הרחמים שהוח ממוזג מחסד ודין כס מלייריס בליור ירוק שהוח ג"כ ממוזג מלובן ומודס, והנה דין היינו דע כי כשהאדם כועס היינו רע בפועל רק כשגבר הכעס לממוד ועשה פעולתו, חז רק להמקבל הפעולה הרית, ולפעמיס חף כי יעשה הכעס פעולתו לח יהיו רע, כי יגבור על כעסו, וחף חס יקוס נקמתו חז יעשה בנדך ובמיסור כי יבלוט ברוחו, לח כן כשמדת הדין לוקה וחינו פועל ביושר חז חינו מבחין בין לדיקוס לרשעיס וחז הוח רע ממש, כענין שחמר רז"ל [ב"ק ס' ח'] מניחן רשות למשחית חינו מבחין כו', והנה זחת המדה מלייריס בליור שהוח חסך ענן וערפל, וזה נרמז בזרז"ל [חולין מ"ז ב'] הלי שחור לודס הוח חלח שלקה פי כשלקה מדת הדין שהוח לודס ופועל רע חז מלייריס חותו בשחור, ולחר שיודעת הקדמה זחת ידוע תדע כי עיקר העולם מתנהגת על ידי ג' מדות חסך דין רחמיס, ולפעמיס מספיע לעולם בשמדת החסך ולפעמיס בשמדת הדין ולפעמיס בשמדת הרחמיס, והנה עיקר הכשפעה לעולם הוח ד' היסודות שעל ידס קיוס כל העולס, ולכן לריכין חנו להבחין בכל חחד מד' היסודות כשהוח מספיע לעולם חס הוח ממדת החסך חו ממדת הדין, חו כשח"י נגבר כח הדין ומדת הדין לוקה ח"ו, חו ממדת הרחמיס, וזה יש לנו להבחין על ידי ליור הגוונין חשר ביחרנו לעיל, והנה בחקום חחר כתבתי עוד מענין ד' גוונים והכוני להעתיקו הנה, דע כי המחקריס כתבו כי לורת הלבן מורה על הקנין פי' יסות, ושחור הוח העפר, ותכלת יהל הוח מורכב מן הטהר ויסות, כשחר תרחה להלן בהמשך הדברים. והנה בחס הנו מבחיניס שלשה פעולות, ח' פעולות החור שמחיר לחרץ ולדרים עליה, ב' פעולת החמימות, ג' פעולת היליון דהוח שורף ומכלה כל, והנה בפעולת היליון הנו מבחיניס שני הבחנות, ובחחלה לריך שתדע היכות היליון, והטעין כי כל גשס מורכב מד' יסודות ולכן יש בו חס מיס חויר עפר, וזחת יבוע לכל מבין כי טעין ההרכבה הוח כי כל המורכבים מעילבים חיש חל מחיו בחופן שחס יחחז מחד מהס יתחקו כולס, ומין כחן מקוס לנחר חופן ההרכבת ד' היסודות, ולכן כשחר חס חילוני יתדבק חל בשחס

מז טבעו להמשיך חלויו יקוד האש שבגשם הכוח, ועל ידי זה נפרד הכוכבית הגשם, ולכן יקוד העפר נשאר למטה והוא האפר, ויקוד האש נתאבד אל האש ועלו למעלה אל שורשם, ויקוד האויר ויקוד המימי מורכבים יחד ונעשה מהם עשן, ועל ידי זה נפרד הגשם ליסודותיו, ולפי זה ידענו כי יקוד האש שבגשם נתאבד אל האש החילוני ומתרבה האש החילוני על ידו, וידוע תדע כי לא יתכן לבוא בשם הטבע דבר שאין לו שייכות כלל בדבר הזה, דרך משל אש נראה פרי יבש ואין בו לחלוחית כלל יתכן עליו לומר שנעדר ממנו הלחות שהי' בו עד הנה, אבל לא יתכן לומר על האבן שנעדר ממנו הלחות כיון שלא היו בו כלל, והנה כמו כן בשנראה דרך משל עץ מוגה לפנינו אשר עיקרו מיקוד העפר ואף כי יש בו ד' יקודות אינם ניכרים בו כלל ואינם טולים על דעתינו שיהי' שייך בכלן כלל יקוד האש או שאר היקודות, עד שיתכן לומר בהוית ישות או העדר בעץ הכוח, אבן כאשר יבא האש החילוני ויאחז בכל קצות העץ אז יתכן לומר על העץ הכוח כי יקוד האש העלמי שבתוכו הוא בבחינת העדר, כי כיון שאנו רואין שהאש נתאבד אל העץ בוודאי ים בעץ הזה יקוד האש דהיי לאו הכי לא הי' לאש שייכות והתחברות לעץ, רק על ידי שניזון האש ממנו שנתרבה האש החילוני על ידי יקוד האש שהי' בעץ הזה, על ידי זה יש שייכות והתחברות לאש אל העץ, וכיון שכן על כורחיך אנו מבחינים שהי' בו עד כה יקוד אש אלא שלא הי' ניכר בו עד כה, ולכן יקוד האש שהי' בו עד כה הוא בבחינת העדר, והנה בשעה שנשרף העץ, ויקוד האש שבו נתאבד אל האש החילוני אז יולא האש שבתוך העץ מכלל העדר לכלל ישות, אך טרם שנשרף העץ לגמרי רק שהאש נתלכד קצוצות העץ ורולה לשורפו אז אנו אל האש שבתוך העץ הוא מורכב מהעדר וישות, שאנו מבחינים בו שיולא מכלל העדר ועדיין לא בא לגמרי לכלל הישות, והנה עיקר הישות אל האש הוא כח החור שלו ואותו אנו מכנים בשם לבן, אבן כח החמימות של האש בו שני הבחנות, כח האש אל העדר וישות, וכח העדר, והנה כח העדר נקרא שחור כמו חשך שהוא העדר החור והוא שחור, והמורכב מן העדר וישות הוא יבוק, והטעם כידוע כי עיקר המראה של הריקוע שהוא ירוק תכלת הוא מפני שעד כאן כלתה רלייתינו ומכאן ואילך אין אנו יכולים לראות כלל, ולכן משם ולהלאה נחשב להעדר אלויו מפני שאין אנו יכולים לראות עוד משם ולהלאה, ומה שעד היקף הראי' הוא הישות, ולכן בזמקום היקף הראי' שם הורכב מהעדר וישות, ולכן אנו רואים לורת תכלת שהוא מורכב מאור וחושך העדר וישות, הרי בינתינו ד' גוונים בינוני האש, ולא לייתי להאריך יותר בשאר יקודות: ד) דע כי בפי המקובלים נזכר בכל המקומות ד' עולמות ונקראים בשמותם אלילות, בריאה, יליר, עשיה, ועניינם מבואר כי עשיה הוא עולם הגלגלים ועולם השפל בכלל העשיה, יליר הוא עולם המלאכים ושם ממונים לעשות שליחות ה' להניע את הגלגלים ולעשות כל שאר הפעולות הנפעלים בעולם, ושם מקבלים כח מאת ה' לפעול כל הפעולות, בריאה עולם הנשמות שהם למעלה מן המלאכים, ולכן לעתיד לבא כאשר יזדככו ישראל ויעלו למדרגת הנשמות, אז יהיו למעלה ממדרגת המלאכים ולפנים ממחיצתם ואז יאמרו המלאכים וישאלו לישראל מה פעל אל (במדבר כ"ג כ"ג), אלילות הוא עולם האלהות ופי' העניין כי אף כי האלהים בשהוא פועל פעולותיו בכל העולמות הכל רק על ידי שם אחד גדול בלתי קוף, אבן בשאנו מבחינים בו כל הפעולות אין בנו כח להבחין איך מתייחדים כל הפעולות בשם אחד, ולכן אנו מלייחים לכל פעולה שם מיוחד, דרך משל כשאנו רואים שם השמיטה בחדש הרי תיבף אנו מבחינים בה' שהם לו כח זה לפעול ולעשות בחדש שם השמיטה, וכשאנו רואים בחדש חום הרחות אנו מבחינים בה' שהם לו ג"כ שם זה לעשות בחדש חום הרחות, הרי אנו רואים ומבחינים בה' לכל פעולה שם מיוחד אף כי בחמת חינם רק שם אחד מכחותיו, כי לי אפשר לומר בו כחות מיוחדים ומובדלים כיון שאין לו תכלית ולא לכחותיו תכלית, שם למה זה דומה, לשם היקוטרי (דאמפף מאסין) המושך בכחו כמה מיני גלגלים ועל ידיהם הוא עושה כמה פעולות, משאב חורג (וועבערייי), טוחן קמח, נוסר נסרים, וכדומה, הרואה יאמר כי היקוטר יש לו כח אחד לעשות משאב חורג, ולטחן קמח, ולנסר נסרים, ובכל זאת יש לו על כל בחות מ"ל רק שם אחד שם המושך את הגלגלים, כמו כן בדיוקו בו יתברך אין אנו יכולין להבחין רק לכל פעולה שם מיוחד אף כי בחמת חינם רק שם אחד לפועל כל הפעולות, והנה מקום הבחנות כל הבחות של הנהגת ה' הוא הנקרא עולם הילולות, והבחות האלו שם הנקראים בכל מקום ספירות, כי לפי השגתינו אין אנו יכולין להשיג היחוד האמתי כי אם בחות ספירות, לכל פעולה שם מיוחד, והנה אחר שידעת ענין ד' עולמות אבי"ע

בכל חלק מהם יש ד' גוונים, ויסוד אויר רוח אם שהוא דק למאוד ואין עין שלנו גשמית יכול לשלוט בו מ"מ יש בו ד' גוונים, ויש מהם מכל ד' היסודות ד) שהם אויר ומים אש ועפר שקדושתן רב למאוד ובהיר, ובהר

ובהר [סיני] הנבחר ליתן תורה לעם סגולתו נאמר (שמות כ׳ י״ח) (ויראו) [וכל העם רואים] את הקולות, שנזדככו שם עד שראו את האויר מה שאין העין יכול לשלוט בו, ה) ויש אויר רוח מגבול מזרח ויש מגבול דרום ויש מגבול צפון ומערב, ו) ולכל סטרא ד׳ גוונים, ויש מהם ד׳ מרומית, מזרחית [רומית], דרומית רומית, וכן לכל ד׳ סטרים רומית, ואית ד׳ סטרים [תחתית], מזרחית תחתית, דרומית תחתית, וכן לכל ד׳ סטרים תחתית, וכן ד׳ סטרים אמצעית, מזרחית אמצעית, דרומית אמצעית, וכן לכל ד׳ סטרים, ז) ובכל סיטרא וסיטרא ממה דמבואר אית בי׳ ד׳ גוונים בכל חלקי היסודים, וחילוקיהון רב למאוד, ח) יש מהן דק ויש מהן דק מן הדק ויש מהן עב, כן לכל סיטרא וסיטרא, וכן לכל גוונא וגוונא, שחורה אדומה לבנה וירוקה, כן ביסוד אויר רוח וכן ביסוד עפר וכן ביסוד המים וכן ביסוד אש כל הנ״ל, ולכל או״א מהם יש פעולה בעצמו אשר בראו השם [יתברך] שמו לעד לפעול כן בעולמו לגדל בהם כל הצמחים ופרחים שבעולם, ובכל מיני אילנות ובכל מיני גידולי קרקע ומכל המינים שבתבואות הארץ, וכן לכל המינים חי שאינו מדבר לפי ערכם בריאתם מעמדם וצביונם והילוכם ודרכם והנהגתם הם ג״כ מד׳ היסודות הנ״ל אשר בראם יתברך ש״ל וטבעם אשר קבעם בהם לכל הנ״ל, וכן למבחר היצורים לחי מדבר אשר הם מדקות היסודות הנ״ל וחלקיהון רב למאוד אלף אלפים רבבות אין מספר לגדודיו לחלקי אויר רוח, וכן לכל ד׳ היסודות:

וישראל עם סגולתו אשר ניתן להם דת וחוקים אשר בהם קיום השמים וכל צבאם והארץ וכל צבאיה, ובא דבר קדשו (דברים ל׳ י״ט) ובחרת בחיים, ט) הם משיכת הנשיבה והחזרה הרוח משני נחירים ופה, וכאשר יעסוק האדם בפקודי דאורייתא בתשובה ובקיומה (ובוחר) [הוא בוחר] לנשיבתו רוח דק ובהיר, כמאמר קדשו (ישעי׳ י״א ב׳) ונחה עליו רוח ה׳ רוח חכמה ובינה [וגו׳] רוח דעת ויראת ה׳, וכן (תהלים נ״א י״ד) ורוח נדיבה תסמכני, וכן (ישעי׳ י״א ג׳) והריחו ביראת ה׳, וכמוהו רבים. וכאשר נמזגו אלו עם אלו י) ג׳ היסודות עם כל חלקיהון הנ״ל ביסוד אויר רוח המזרחי לבנה דקה למאוד מבהיק יש לכאו״א שנמזג בו פעולה בפני עצמו, שברא יתברך שמו לעד לפעול בפני עצמו שפקד עליו

(ר״ת תלולות בריחה ועיכה עשיה) כי תלו העולמות הם דוגמת כל זה לזה, כמו ד״מ תולן הטומד על בתרן ולל נגדו כל מה שים בתולן יש בלל, כי נתלייר שם בלל כל ענפי התילן תלת שתים בתופן תחד, כי מה שבתולן הם ענפים ממש ובלל תיש רק לל הענפים, כמו כן בתלו ד׳ עולמות כל תחד לל לעליון ממנו, וכיון שתנו רוחים בעולם הזה ד׳ יסודות תם מיס רוח עפר כמו כן ישנם בעולמות שלמטה, תלת ש״ס משתנים כל תחד לפי ענינו, וכל מה שלמטה הוא יותר קדוש ממה שלמטה ממנו, כי בעולמות שלמטה הם היסודות יותר קדושים ותתים ובהירים מהיסודות שבעולמות שלמטה: ה) ע׳ לעיל שער הכללים כלל ח׳: ו) פי׳ בכל תחד מהלדדים יש בכל תחד ד׳ גוונים כגון תויר תדום מזרחי ותויר שחור מזרחי ותויר ירוק מזרחי ותויר לבן מזרחי, וכן בדרום תויר תדום דרומי ותויר שחור דרומי ותויר ירוק דרומי ותויר לבן דרומי, וכן בלפון, וכן במערב, וכל זה בתויר, וכמו כן בשאר היסודות וכן יש ג״כ בכל הלדדים חילוק היסודות בענין תלעות רומית תחתית כלשהו בפנים קדר תילוקם, וענין רומית תלעות תחתית נתבאר לעיל כלל ח׳ ולקמן יתבאר עוד מזה: ז) פי׳ בכל תחד מהקטרים הנ״ל יש בו ד׳ גוונים לגון במזרחית רומית יש בו מזרחית רומית תדום ומזרחית שחור ומזרחית רומית ירוק ומזרחית רומית לבן, וכן בכל שאר הקטרים: ח) ענין החלוק בין דק לעב הוא זה כי הנה בוודאי כשאנו רואים כל כך מיני גרואים בעולם בוודאי לא ישוו היסודות שבכל תחד ותחד, כי לא רצי היסודות שבמדבר כרצי היסודות שבחי, ולא רצי היסודות שבחי כרצי היסודות שבצומח, ולא רצי היסודות שבצומח כרצי היסודות שבדומם, והנה כמו כן לא ישוו בענין האדם בעצמו כי הרי אנו רואים כמה אני אדם לקטניסים יותר מחבריהם, וכל זה הוא לפי שיעור היסודות בדקותם, כי הדומם מיסודות עבים והצומח מיסודות יותר דקים, והחי מיסודות יותר דקים, והמדבר מיסודות יותר דקים מכולם, וכן לענין אני אדם בעצמם כל מי שהיסודות שבו הם יותר דקים מחבירו, הוא לקטניס יותר ממחבירו ומדותיו יותר מעולים ממדות חבירו, וכן בענין הלחמים בעצם כל מי שיסודותיו יותר דקים הוא מצוחצח מחבירו. ט) פי׳ כי בחומש מוסף אל עלמו נשיבת תויר רוח ותיכף ומיר מחזיר את הנשיבה לתוך וי״ם ובתרת בחיים בעל ידי מעשיו הטובים הוא בוחר לנשיבתו רוח חיים רוח לת ובהיר: י) פי׳ שכל הנברחים יחתנו בטבעם ולבושם, והוא רק לפי שיעור מזיגת היסודות, ולכן יש לכל תחד ותחד מהמזיגות פעולה בפני עלמו, דרך משל ביסוד תויר רוח מחלק המזרחי וגם לבנה וגם הוא דק תם יתמזגו בו שאר ג׳ היסודות ג״כ מחלק המזרח לבנות ודקות מז יעשו פעולה תחת השייכת להם, ותם יתמזג ביסוד תויר הנ״ל שאר ג׳ היסודות מחלק המזרח לבנות ועבות יעשו פעולה תחרת, ותם יתמזג בו ג׳ היסודות מחלק המזרח ירקות ודקות יעשו

פעולה לחרת, וכן שאר גוונים: יא) וכן יש שיעור בעניין הכמות של המזוגה שם כיתה שום בשום אז לא, דרך משל יקוד לויר נמזג עם שאר היסודות, יש שיעור בפעולה שם יקוד הלויר שום בשום עם שאר היסודות אז כח פועלים פעולה בפני עצמו, ואם לא יתחזו כגון שיקוד לויר יש בו חלק אחד, וג' חלקים מג' היסודות אז יתחזה הפעולה, וכן יתחזה הפעולה עם יקוד לויר ואם מכל אחד חלק אחד ומיקוד מים ועפר שני חלקים, וכן שאר שיעורים, ודעת לנבון נקל: יב) פי' דהפעולות יתחזו לפי עניין הגוונים דרך משל ביקוד שם, שם בשם שאר הוא שם שמורה יש לו פעולה בפני עצמו, ולשם יהוקה פעולה בפני עצמו, וכן לשם אדומה וכן לשם לגבוה: יג) וכן יש בשדל בעניין הפעולות מעניין היסודות, מחיזה לד הס, דרך משל ביקוד שם שם הוא שם מזרחי יש לו פעולה מיוחדת, ושם הוא שם דרומי יש לו פעולה לחרת וכן לשאר קטיים, וכן בשם מזרחי גופי' יש בשדל שם הוא שם מזרחי מחלק הרוח או מחלק ממעטי או מחלק תחתית, וכן בשם דרומי יש ג"כ בשדל שם מחלק הרוח או מחלק ממעטי או מחלק תחתית: יד) תחלה נקדים ביאור משנה זאת לפי מה שביארנו במבחרים ושח"כ נשאר בעזה"י לפי דרך הרב המחבר זללה"ה, כבר ידעת כי כל אות ואות מאותיות ש"ב יש לו פעולה, וע' בשאר החיות, ולפי זה תבין ענין לירוף האותיות והשמות, כי מהלטרפות האותיות זה עם זה נעשה התמזגות היסודות העולמות, כי גם העולמות העליונים גם הם נגנו מיד יסודות רק שהם מן דקות היסודות ומן דק מן הדק כמבואר כל זה בהקדמת בחית עולם חלק רחמון, וע' לעיל בביאור הקדמה זאת סימן ד', וזה שהביא כאן מספר יולית שני חצים כו' פי' כי בהלטרף דרך משל אות ש' עם אות ב' יש בזה להבחין שני מיני פעולות המתולדים מן שיעור התמזגות היסודות, כי ש' שהוא לויר רוח נתמזג עם ב' שהוא יקוד המים וגם שם כלול בו (וע' בשאר החיות), אבן יש שיעור, שם תחלה משתמשים להפעולה ביקוד לויר רוח ואח"כ ממזגים בו יקוד המים, או להיפך תחלה יקוד המים ואח"כ לויר רוח, ולזה שפיר נוכל להבין ע"ז שיעור מלב האותיות ומעמדם, כי ש' מורה כי תחלה משתמשים לפעולה שהיא ביקוד לויר ואח"כ ביקוד המים, ב' ש' מורה כי תחלה משתמשים ביקוד המים ואח"כ ביקוד הלויר וזה פי' מ"ש בקפר יולית שני חצים פי' שתי לותיות, כי האותיות נקראים חצים, על שם שהם שוקלים ומודדים ד' היסודות לתת לכל בריה ובריה במדה ובמשקל, והחצים הם משקלות חצני לדק, שני לותיות בוגים שתי בתים בשאר ביחתו כי בח"ב יש להבחין שני מיני פעולות הם ש' קודם לב' או ב' קודם לש', כדלעיל, וכה"ג שביארנו באותיות ש' ב' ממנו תקים לכל שאר האותיות ולירופם כגון ש' ג', או ב"ג, או ש"ד או ב"ד או ג"ד וכו', וכה"ג שביארנו שים מיוקים שתי לותיות כה"ג תבין בג' לותיות, כגון חב"ג, אלא שבג' לותיות יש להבחין שהם מיני לירופים, והטעם שהרי בג' לותיות יש

עליו, אין חקר לתבונתו (שם מ' כ"ח), החקר אלוה תמצא (איוב י"א ז'). ומכאן ואילך חשוב מה שאין הפה יכול לדבר ולהלב לחשוב כי אין שיעור לגדולתו ריבוא רבבות עד אין מספר יא) כאשר נמזגו אלו עם אלו ואלו עם אלו ומקצת אלו עם כל אחד מהם, ואם יש חלק אחד מן אויר לבנה דקה למאוד וקלה ושני חלקים יתערב בו מכל חלקי היסודות הנ"ל כולו או מקצתו, ואם נמזג בו אש לבנה לפעול בהם כאשר בראם לזה, יב) דאם נמזג אש שחורה בפני עצמו, וכן אש ירוקה בפני עצמו, או אדומה, לכל אחד פועל עומד בפני עצמו, יג) וכן אם נמזג בו כל חלקי יסוד אש הנ"ל מגבול מזרח, וכן לכל ד' סטרים, וכן מרומית לכל ד' סטרים, וכן מאמצעיתה, וכן תחתית לכל הנ"ל לכל אחד פעולה בפני עצמו, וכן ד' חלקי עפר, לבנה שחורה ירוקה אדומה, וכן לכל הסטרים, וכן ביסוד המים, וכן אם נמזגו שני חלקי יסודים עם אחד כולו וכן כולם על דרך זה אין קץ, כמבואר (ספר יצירה פרק ד' משנה ט"ו) שני אבנים יד) בונים שתי בתים, שלשה אבנים בונות ששה בתים וכו' מכאן ואילך חשוב וכו', לכל אחד פעולה בפני עצמו, ונתן יתברך שמו לעד תורה לעם סגולתו לעסוק בהם ולקיים פקודי דאורייתא בכל אינון ד' היסודות, יש מהם גדולי קרקע שצוה יתש"ל להפריש מהן תרומות ומעשרות, בכורים לקם שכחה ופאה וכו', ויש מהם מדומם מזבח אבנים תעשה לי (שמות כ' כ"ה) אבני החושן ואופד, ציץ הזהב, וחי להקריב מהם קרבנות, ולאכול מהם מה שצוה, ושלא לאכול מה שבא באזהרה מהם, כי כל אוכל חלב (ויקרא ז' כ"ה), ודם לא תאכל [עי' ויקרא ג' י"ז, ז' כ"ו], וגיד הנשה, ואבר מן החי, והמינים שטעונים שחיטה, ופקודי שבגוף האדם, מילה בבשרו, לא תקיפו פאת (ראשיכם) [ראשכם] (ויקרא י"ט כ"ז), פאת הזקן, ומצוות שעל גופם לא תלבש שעטנז (דברים כ"ב י"א), ומצוות שבשותפות האדם עם אדם, גירושין ונשואין וחליצה ויבום, דיני ממונות, ויש מצוות הנוהגים בעפר לחוד כגוונא (במדבר ה' י"ז) ומן העפר אשר יהי' בקרקע המשכן, יתן אל המים

לך לעשות על זה המופן, היינו שבתחלה תבחין אם אות מ' יעמוד על מלבו ומעמדו ולא יתחלף כלל, רק שאני אותיות מחרוזות אם יתחלפו, וכבר ידעת כי שאי אותיות בזוגות שתי בחיים, וח"כ יהי' לך ב' לירופים אשר אות מ' יעמוד גבל מלבו ומעמדו ולא יתחלף כלל ממלב למלב רק יעמוד רחשון להם, וח"כ תעשה כן בשתי השאי שאות השאי יעמוד רחשון לכולם ולא יתחלף, רק אות רחשון ואות שליש אם יתחלפו זה בזה ויולידו ג"כ שני לירופים, וח"כ תעשה ג"כ על זה המופן בשתי אותיות השליש, ויהי' ג"כ שני לירופים, ועז יהי' לך ג' פעמים ב' לירופים שהם שאשה לירופים, וזה שאמר בספר לירה שאשה שניים בזוגות שאשה בתים, וכזה תעשה ג"כ בחרבעה אותיות כגון מ"ב ג"ד, שבתחלה יעמוד מ' על מלבו ומעמדו רחשון לכולם, והשאשה אותיות מחרוזות אם אשר יתחלפו זה בזה ע"ד שביארנו לעיל ויהי' לך שאשה לירופים, וח"כ תעשה בשתי ב' על זה המופן שיעמוד תחלה לכל האותיות ואותיות הג"ד יתחלפו זה בזה ויהי' לך עוד שאשה לירופים, וכן עד"ז בשתי ג', וכן עד"ז בשתי ד', ויהי' לך תרבעה פעמים שאשה לירופים, שהם עשרים ותרבעה לירופים, כלל זה יהי' נקוט בידך, שכל לירוף הוא על זה המופן, שתי אותיות שני לירופים, וג' אותיות הם ג"פ שתים שהם שאשה לירופים, וד' אותיות הם ד' פעמים שאשה שהם כ"ד לירופים, ה' אותיות הם ה"פ כ"ד שהם מאה ועשרים לירופים. ו' אותיות הם ו"פ ק"כ שהם תש"ך לירופים, ז' אותיות הם ז"פ תש"ך שהם חמשת אלפים ותרבעים וכו', זהו פירוש המשנה לפי דרך המקבלים ז"ל, ועתה אפרש בעזה"י לפי דרך המחבר זללה"ה, עיקר שיווי הפעולות לפי דרך המחבר זללה"ה כבר ידעת לפי כלל ט' וכלל י' משער הכללים ע"ש, מעניין לורה הכללות ולורה הפרטיות, כי דרך משל בשי אותיות אלו מ' נ', כאשר יבא אות מ' במקום פרקי הב' כזה בנ אז הלורה הכללית שהוא העיקר בהפעולה הוא אות ב' דפקיד ליקוד המים, והלורה הפרטית הוא אות מ' שהוא הטפל בפעולה והוא יקוד אויר רוח, ולהיפך כשיבא ב' לפרק מ' כזה בנ אז הלורה הכללית הוא אות מ' לרמז שעיקר הפעולה הוא יקוד אויר, והלורה הפרטית הוא אות ב', כי הטפל בפעולה היה הוא יקוד המים, וזה שאמר כי ב' מבנים בזוגות שתי בתים, והוא כאשר ביארנו, כי דרך משל באותיות מ' ב' ים להבחין בשני חופנים או שאות מ' יבוא לפרקי ב', או ב' יבא לפרקי מ', לכן בג' אותיות כגון שילטרף להם עוד אות ג', אז ים להבחין בהם שאשה חופנים, והוא ד"מ כשיבא מ' לפרקי ב', והכה באות ב' ים ב' ג' פרקים, וח"כ יהיו בו ג' חלפין כדלעיל בלורה, והכה באות מ' ים בו חמשה פרקים, וח"כ בג' חלפין שבאות ב' ים בהם חמשה עשר פרקים, והכה במקום כל אחד ואחד מחמשה עשר פרקיו נולל לכתוב במקומו אות אחד מאותיות חלפא ביתא כגון אות ג', ועל ידי זה יוליד ג"כ חמשה עשר בפעולות, והכה כמו כן נולל לגייר בדעתנו כי בשיבא ב' לפרקי מ', אשר אז יהי' בו ג"כ חמשה עשר פירקין, אז נולל לכתוב במקום כל פרק ופרק מחמשה עשר פרקין את אות ג', וכן נולל ג"כ לגייר כי בשיבא ב' לפירקי ג' כזה בנ אשר אז יהי' בו י"ב פרקין נולל לכתוב במקום הפרקים הנ"ל את אות מ', וכן להיפך בשיבא ג' לפירקי ב' כזה גב או כזה בנ , ים בו ג"כ י"ב פרקים נולל ג"כ לכתוב במקומו של הפרקים הנ"ל אות מ', וכן בשיבא מ' לפירקי ג' יהי' בו עשרים פרקים ונולל לכתוב במקום הפרקים את אות ב', וכן להיפך בשיבא ג' לפירקי מ' יהי' בו ג"כ ב' פרקים ונולל לכתוב במקום הפרקים את אות ב', הרי לך שאשה חופנים בג' אותיות, הכלל יהי' בידך ג"כ על דרך הנ"ל בפי קמע, כי הוא הוא ממש על זה המופן למבין ומשכיל כי כן בד' אותיות אבג"ד, כי בתחלה נמלא ונכתוב במקום פרקי מ' את אות ב'. ויהי' ט"ו פרקין, ואח"כ נמלא את הט"ו פרקין ונכתוב במקומן אות ג', ובג' ים ד' פרקין, וח"כ יהי' ד' פעמים ט"ו הרי שים פרקין, ואח"כ נמלא את השים פרקין ונכתוב במקומן אות ד', ובזה ים כ"ד חופנים שאדר מילואן והמשכיל יבין, ועתה הגיע עת דודים לבאר לך סוד גדול ושים לבך לדברים אלה כי מורחים המה, דע כי חרז"ל ( ) כי התורה נתרנת על שם הוי"ה, והטעין דע כי מבואר בדברי האר"י זללה"ה שלעתיד לבא יתעלו העולמות עליה אחר עליה עד אשר יתעלו ויתכללו בה', דהיינו שבעולם הזה נאחר מאתנו השגחת ה' האחר גדול, אבל בעולם המלאכים שם האחר היינו כל כך גדול, ולכן אי אפשר לנו להשיג את עולם המלאכים, וכן עולם הנשמות שם יותר גילוי השגחת ה' ויכלתו, ולכן עולם הנשמות יותר נעלם מאתנו מעולם המלאכים, ועולם התליות שם גילוי השגחתו יותר מגולה מכל שאמרנו, ולכן הוא יותר נעלם מאתנו. אבל לעתיד לבוא יוכר השגחת ה' גם בעולם הזה גילוי אחר גילוי, וזה ענין עליית העולמות שתהלה יתגלה השגחתו בעולם הזה, כאשר יתגלה בעולם המלאכים וח"כ יתגלה גילוי יותר בעולם הנשמות, וח"כ יתגלה יותר גילוי כאשר בעולם התליות, עד אשר נשיג אמיתת ימותו של המשיל ית"ש, ואז יתדבקו הנפלגים בהמשיל ית"ש, מחמת רוב השקט, וכמה כבר ידעת מאמר חז"ל [עי' בזרעיתים דבה פ"ח סי' ח'] שהתורה כלי אומנתו של הקב"ה, ופי' שנתחכל הקב"ה בכל אות ואות מהתורה וברא מכל אות ואות כמה וכמה עולמות לפי מדרגתם, שבאות רחשון מהתורה ברא ב' עולמות יותר עליונים, ובאות שני ברא ב' עולמות

ממדרגה זאת למטה מעולמות הרמזים, ובאות שליטי כדת עולמות ממדרגה שליטית, וכן כולם עד"ן, והכה בעת עליות העולמות אשר לז נכלל העולם שלמטה בעולם שלמעלה ממנו, וכן מדרגה אחר מדרגה, הכה לז גם אותיות התורה יתכללו זה בזה, שיבא אות אחד ממילוי הפרקים שבאות הקודם לו, כגון בספר הרמזים שהוא מקיים בתיבת עלריס, לז המ"ם שהוא תתעלה ממדרגתה ותתכלל בפרטי האות י' כזה ם, והח"כ י' הזה כמו ם שהוא יתעלה ממדרגתו ויתכלל באות כ', והח"כ יעלה גם הכ' הזה ממדרגתו אל אות ז', והח"כ יעלו מן הכ' אל המ', ונמצא לז כל תיבת עלריס אינו רק אות אחד מ"ס שבו נכללו כל שאר האותיות, וכן יעלו ג"כ ממדרגת אות מ' אל מדרגת אות הקודם לו, בתיבה הקודמת, וכן יעלו ממדרגה אל מדרגה מאות לאות ומתיבה לתיבה, עד שאר יוכללו כולם באות ב' של הרמזים, וכן ספר ואלה שמות יוכלל כל הספר באות ו' של ואלה וכן ספר ויקרא יוכלל כל הספר באות ו' של ויקרא. והנה ספר במדבר נחלק לג' ספרים, דהיינו ספר מ' מרחם עד ויהי בנסוע הארון (י' ל"ה), ספר ב' ויהי בנסוע הארון עד ויהי העם כמתאוננים (י"א מ'), ספר ג' ויהי העם כמתאוננים עד קופו, והנה כל אחד מג' ספרים הלו נכלל כל הספר הזה באות הראשון של הספר הזה, וכן ספר דברים נכלל כל הספר באות מ' של אלה הדברים, הרי כאן שבעה אותיות שנכלל בהם כל התורה כולה, והם ב' של ברחשית, ו' של ואלה שמות, ו' של ויקרא, ג' ווין של ג' ספרים של במדבר, מ' של אלה הדברים, והנה שבע אותיות אלו גם הם יתעלו ממדרגתם ויתדבקו בה', דהיינו שיוכללו בג' אותיות הראשונות של שם הוי"ה, כי כ' מחשובה תורה נחשבת כי היא כפולה נגד כ' הראשונה, והתכללותם הוא על זה המופן, כי ביו"ד אות זו תרין פרקין ובה' הראשונה תלת פרקין הרי חמשה פרקין, ובוא"ו תרין פרקין הרי שבעה פרקים, ובמקום השבע פרקים הנ"ל נכתוב במקומן את השבעה אותיות הנ"ל על דרך שנתבאר לעיל ענין ביאת האותיות זה תוך זה, הרי לך כי כל התורה כולה שהיא כלי תומנות של הקב"ה שבה ברא את העולמות, היא נכללת כל אותיותיה זה תוך זה עד שנכללת בשם הוי"ה, וזה סוד כל התורה נאחזת על שם הוי"ה, והוא ממש ענין עליית העולמות כדלעיל: שו) תגב

המים להשקאת סוסה, המזבח מחובר לעפר דווקא, עפר נתיצת בית המנוגע יוצא מחוץ לעיר, עפר כסוי הדם, קרקע עיר הנדחת לא תבנה עוד (דברים י"ג י"ז), עפר תרומת הדשן אל (מקום) שפך הדשן (ויקרא ד' י"ב), עפר תרומות המזבח, אפר פרה אדומה, אפר כל הקרבנות. אפר בגד המנוגעת, וכמוהם רבים, ויש מצוות הנוהגים ביסוד המים בלחוד, וטבל אותה במים החיים ובדם הצפור השחוטה [עי' שם י"ד ו'], ובכל זריקות הדם על גבי המזבח, דם מליקת תורים ובני יונה, דם עריפת עגלה ערופה, וכן לא תאכלו (את) [על] הדם (שם י"ט כ"ו), וכל פיקודים, כאשר בא דבר קדשו (שם י"א ט') את זה תאכלו מכל אשר במים (וכל) [כל] אשר לו סנפיר וקשקשת [וכו'], את זה לא תאכלו מהם, וכל הטבילות בין טומאה לטהרה, טבילת כלים במים, טבילת כתנים המשנים מבגדי זהב לבגדי לבן, כל אשר במים צמר מהם אינם מטמאים בנגעים, עזרות מן בריות הים טהורים [עי' נגעים פי"א מ"א], עצמות מן חיות הים אם עשה מהם כלים אינם מקבלים טומאה [עי' כלים פי"ז מי"ג], שרץ המים אם אכל מהם לוקה (חמש) [ארבע] [עי' עירובין כ"ח א', פסחים כ"ד א', מכות ט"ז ב'], הזאות ממים הניתן בהם אפר פרה להזות על טמא מת, ניסוך המים והיין, ושמן הניתן למנחות, ולוג שמן של מצורע, וכמוהו רבים. יש מהמצוות הנוהגים ביסוד האש לבד, כמאמר קדשם (עירובין ס"ג א') הגם שאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט, אש על גבי המזבח, שריפת כל הקדשים. שרפת נותר ושרפת את הנותר באש (שמות כ"ט ל"ד), שריפת פרה אדומה בהר המשחה, שריפת פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים על שפך הדשן ישרף (ויקרא ד' י"ב), שריפת יין נדבה, שריפת המנחות, שריפת בגד המנוגעת, שריפת נשמה וגוף קיים [שבת דף קי"ג ב'], וכמוהו רבים. יש מצוות התלויים באויר רוח, לימוד התורה ודברת בם (דברים ו' ז'), רוח עיקרית מקום תחנותה בריאה המנשבת, ט"ו) הגם שעור שטחו על גבי הבריאה אין בה שום נקב, ברם בשר הבריאה מליאה נקבים ששורה שם רוח החיים, כאשר בא דבר קדשו (בראשית ב' ז') ויפח באפיו נשמת חיים, כמו ספוג שמלאה נקבים לשאוב המים, וכאן שואב אצלו הרוח וחונה שם, ונוסף לזה ששואב הרוח משגי נחירים יפה, וכאשר מדבר בתורת ד' ובתפלה מנשב הרוח לכלי המבטא חמש מוצאות, וכל אחד עושה פיקודו שגבלו מלכו של עולם, כאשר בא דבר קדשו (איוב ז' א') הלא צבא לאנוש עלי (אדמה) [ארץ], וכל אחד מושך אצלו אויר רוח בקדושה כפי עסקו בתורת ה, באמת ובתמים ובתשוקת הלב, תקיעת שופר ברה"ש וביוה"כ לחזרת קרקע ולשיחרור עבדים ולתשובה הכל באויר רוח נעשה, ונטילת לולב

מולין

מוליך ומביא באויר רוח, בכל זריקות הדם על גבי המזבח זורק באויר, תנופות והגשות מנחה ותנופות קרבנות יש מהן חי ושחוט, ושתי הלחם מוליך ומביא באויר הרוח, כי כן פקד מלכו של עולם, ואית ד' יסודות בגוף האדם, פיקודי דזב וזבה נדה ויולדת ונגע צרעת דנתקלקל יסוד המים אדומים הדם נעשה לבן, וגם פיקודי וירקה בפניו (דברים כ"ה ט') רוק הנראה לדיינים [יבמות ק"ו ב'], ומעיינות הזב והזבה רוקה ושכבת זרעה מתעגל ויוצא [ע' נדה י"ט ב', נ"ו א'], ופיקודי דאורייתא פרו ורבו (בראשית א' כ"ח) דאיהו יסוד המים טז) שבכל הד' יסודות, וכמוהו רבים, וכן ביסוד אש ובאדם בא פיקודי דאורייתא קדישא להניח תפילין על הראש י"ז) דאיהו יסוד אש עקרית, ותפילין של יד כנגד הלב דבגוי' שרי' תולדות הדם י"ח) חמימותה דליבא ג"כ, וכן לא תקיפו פאת (ראשיכם) [ראשכם] ולא תשחית [את] פאת זקניך (ויקרא י"ט כ"ז), וכן שמע ישראל (דברים ו' ד') שמיצת האוזן והבנת הלב עיקרית י"ט) מיסוד האש מיסוד אוירא דשרי' בגוי', וכן עסק התורה ביסוד אש חמימותה דראש ודליבא ותשוקתם, וכן ורצע אדוניו את אזנו במרצע (שמות כ"א ו'), וכן אם שן עבדו יפיל בעבד כנעני [ע' שם פסוק כ"ז], פיקודי דכל אלין, ביסוד אש עיקרית, ביסוד אש כ) הכלול שאויר רוח בו בתולדתו עיקרית, וכמוהו רבים, ואות פיקודים ביסוד עפר האדם, כמו כא) הנחת תפילין על גשם האדם, וכמוהו מצות חליצה וחלצה נעלו מעל רגלו (דברים כ"ה ט'), נמצא עסק התורה (ובכל) [הוא בכל] צבא העולם ובכל גוף האדם. והתורה ברא יתברך שמו לעד שהוא להיות קיומא ותיקונא דעלמין עלאין ותתאין כב) כאשר בא דבר קדשו (תהלים ק"ד ד') עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט, ורוח מלפני יעטוף (ישעי' נ"ז ט"ז) נהר דינור, וכאשר בא מאמר קדשו (איוב ל"ז ו') (ולשלג) [כי לשלג] יאמר הֱוֵא ארץ שאמרו חז"ל (מדרש כונן) [פר"א פ"ג וע' שמ"ר פי"ג] נטל גוש שלג מתחת כסא כבודו ואמר יהי ארץ, ויש פקודים שהן בשותפות אדם חי מדבר עם חי שאינו מדבר, וכגוונא לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו (דברים כ"ב י'), ועבודה אסורה בקדשים, בהמתך לא תרביע כלאים (ויקרא י"ט י"ט), אסור להטיל מום בקדשים, ושלא להקדיש בעל מום, ושלא להמיר את הקרבן, גיזה בקדשים ובפסולי המוקדשים

שמצאר כהן יסוד חויר רוח שכוח לימוד התורה מצאר ג"כ שט"ו עסק התורה ועשה שימוי בהמויר שמושך מלמו, כי ע"י עסק התורה מושך מלמו חויר קדוש, ומח"כ חוזר להבריו הרחשומים לבחר המלוות שביקוד חויר: טז) פי' שהאדם מורכב מד' יסודות, ומ"כ טיפת הזרע שממנו גולר האדם, לריך שתהיה בלולה מד' יסודות, אלא שבכל זאת הטיפה היא מים, והיינו כי בכל הד' יסודות ים בכל אחד מהם ד' יסודות דהיינו ביקוד אש בו אש שבאש מיס שבאש אויר שבאש עפר שבאש, וכן באויר ים בו אש שבאויר מיס שבאויר אויר שבאויר עפר שבאויר, וכן אש שבמיס מיס שבמיס אויר שבמיס עפר שבמיס, וכן בעפר ים בו בל הד' יסודות, ובטיפת הזרע נתקבלו בו בל אלקי המיס מד' היסודות דהיינו מיס שבאש, מיס שבאויר, מיס שבמיס מיס שבעפר, וז"ש דמלות פרו ורבו רוח ביקוד המיס שבכל ד' יסודות: יז) דע כי באדם יש בו נפש רוח נשמה, נפש רוח בחיוני של האדם, רוח רוח רוח בהמיות, נשמה רוח השכל, ולקמן נדבר עוד מזה בעזה"י, והנה בנפש מצינו בבגד, והרוח בלב, ובנשמה בחמה, והנה בנפש אמר בבגד רוח בדם כי הדם רוח בנפש (דברים י"ב כ"ג), והנה הדם רוח יסוד המים מיס אדומים, והרוח שבלב רוח בנשמה שמושך אלו אויר רוח, ובנשמה שבחמה רוח יסוד אש, בחי' שידוע לחכמי המלבימוע, כי עיקר פעולת החמה הוא על ידי בח ט ל ע ק ט ר ע י ט ע ט שהוא בח האש החזק, וזה שבאמר בהן כי הרחם הוא יסוד אש עיקרית: יח) פי' שתפילין של יד ג"כ יסוד האש שהוא נגד הלב שאש בחמיות בחי יסוד אש, אף כי אמרנו לעיל שאש שוכן הרוח, אך הכוונה בהן על יסוד האש שבאויר רוח בחבור בהנה מקומות שבנשמה מצלמת קוי אורה אל יסוד האויר שהוא אלק הרוח, וכן הרוח אל הנפש: יט) ע' בסימן י"ח ותבין בהן: כ) ע' ג"כ סימן י"ה והבין בהן: בא) אע"ג דלעיל חשיב בנחת תפילין ממלוות שביקוד האש שבאדם, ובהן אמר שתפילין הוא ממלוות שביקוד עפר שבאדם ?, אבל הענין כי בחמת המלוה זאת היא מיקוד עפר, כי הרי היא על הגוף שהוא מיקוד עפר, אבן כי בחפצר בי' להניח תפילין בחיזה מקום שיהי' גגוף, ובאמרו בהמקומות אלו שאש נגד הרחם וגגד הלב שאש, משבן הנשמה והרוח, וגשמת אדם הוא מיקוד אש, וז"ש לעיל כי מה שבאמרו בהמקומות אלו שבגוף הוא מיקוד האש שבאדם: בב) מביא ראיה שבאמת קיום עולמות העליונים, שהרי התורה מלותה בס על בל הד' יקודות בשאר ניאר לעיל, וגם העולמות העליונים ג"כ נבראו מד' יקודות במו שמביא מהפסוקים מלאכיו רוחות ואש לוהט וגהר דימול ושלג תחת בפא

המוקדשים תזבח ולא גיזה בשר ולא חלב [בכורות ט"ו א'], וכל זביחת הקדשים ותנופתם, וזריקת דם על גבי המזבח, יש מהן חי מדבר עם צומה, כגוונא תנופות המנחות והגשה למזבח, כי תקצור קצירך (דברים כ"ד י"ט), לא תכלה פאת שדך (ויקרא י"ט ט', כ"ג כ"ב), לא תזרע כרמך כלאים (דברים כ"ב ט'), לקט קצירך לא תלקט (ויקרא שם ושם), ופרט כרמך לא (תעולל) [תלקט] (ויקרא י"ט י'), וכמוהו רבים, חי מדבר עם דומם אבני חושן ואופד ואבני מילואים ואבני השוהם. האורים והתומים, וכי יפתח איש בור (ולא יכסנה) או כי יכרה איש בור [ולא יכסנו] (שמות כ"א ל"ג), וכן חי מדבר עם צומה, לקט שכחה ופאה, תרומות ומעשרות ובכורים, וכן חי מדבר עם חי שאינו מדבר הזרוע והלחיים והקבה, זרוע בשלה מן האיל הניתן לכהן, וכן חי מדבר עם חי מדבר, לפרות ולרבות, ראיית הנגעים וטהרתם על ידי כהן, נתינת ישראל לכהן, העבט תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו (דברים ט"ו ח'), חי שאינו מדבר עם צומה, לא תחסום שור בדישו (שם כ"ה ד') חסמה בקול [ב"מ צ' ב'], צומה עם דומם, לא תזרע כרמך כלאים (דברים כ"ב ט'), שדך לא תזרע כלאים (ויקרא י"ט י"ט), צומה עם צומה,

הרכבת אילן באילן:

ואבאר בעזר הש"י החונן לאדם דעת אלמדך בינה, אות א' בראו יתש"ל, ובראו יסוד אויר רוח, וחלוקיהם — כמבואר מקודם — רב למאוד, והשליט עלי אויר רוח אות א' קדישא, וא' יראוי וחרד לקיים פקודו ומצבו של מלכו של עולם, כג) והעד ע"ז שאות א' קבעו יתש"ל בגרון שהוא מוצאו ומובאו של האויר רוח החיוני השוכן בריאה, כד) ואי תימא אות ח' ואות ה' ועיין ג"כ קבעם בגרון?, כה) ברם אות ח, פנה בתרין סטרין מכל ד' דילי' למטה ליסוד עפר, ואמצעיתה פנימאה דח' ג"כ פנה למטה, וחטוטרים דילי' קימים באמצעות גבולו של כל ז', כו) הגם שכל אלכסון תופס אורך ורוחב ז', כז) להגי חטוטרים יש להם גבול בתוך הגבולים של הזיינ"ן

כתבוד שגגרת מהשלג
מרן: נג) כתב כאן הטעם ורמיה לזה שאות מ' שולט על אויר רוח, שהרי אות מ' רוח ממולע בגרון, כי אותיות מהמ"ע בגרון, וכבר ידוע כי בגרון בו מוציא בחדש ושוחב את האויר רוח, ולכן אות מ' שולט על אויר רוח: נד) בקשב, וכלא אותיות מ' כ' ט' ג"כ מולאם מהגרון ולמה אותם שולטים על האויר: נה) כאן תירץ קושיא הנ"ל, וכלל דבריו הוא זה, כי כל הנגרמים ים לחם גבול וממולע, בגון האדץ, הימים מגבילים אותה ממציעים אותה, שהאדץ היא בחמץ הימים, וכן שאר הנגרמים, לא כן האויר כי הוא מתפשט בכל העולם כולו מזרח מערב דרום לפון מעלה ומטה, וכן בכל הנגרמים הוא מלא (ע' לעיל שער הכללים כלל ו'), והנה העינן שאויר מלא בכל שאם קלוות העולם

לריך להבין בו ענין אחד, והוא כי כללות הד' יקודות הם שני טבעים, אחד שטבעו לעלות למעלה, והשני שטבעו לרדת מטה, אם עולה למעלה, מיס ועפר יורדים מטה, אבן אויר ממוזג בין שניהם שאויר ים בו שני הפכים טבע אחד מושכו למעלה, וטבע שני המכריחו לרדת מטה, ולכן נשאר על עמדו בחמץ, ולכן הוא ממלא את כל העולם בין למטה בין למעלה, ובזה נרמז באות מ' בחלבקון, כי בקוף העליון מחלבקון בעיר שם יקוד אש, ובקול התחתון של מ' יקוד עפר פקיד שם, כמבואר בשער החיתן אות מ', ולכן מרמז חלבקון מ' על יקוד אויר, כי יקוד אש מושכו למעלה ויקוד עפר מושכו למטה, ולכן ג"כ החלבקון לא קאי לא עומד ולא שוכב אלא מוטה בחלבקון, אבן אות מ' כל הרמזים דילי' הוא רק ליקוד העפר כמבואר בשער החיתן אות מ', והרמז הוא בשני לדדים מכל ז', כי לורת מ' הוא שני זיינ"ן, ויקוד האש שנרמז בכל ז' חלל החטוטרים כמבואר שם, הוא בחמץ אות ז' שבחי', ולא כמו אות מ' שיקוד אש ויקוד עפר הנרמזים בו הם בשני קוות בחלבקון, ולכן יש לפרש בו הרמז ליקוד אויר כאשר אמרנו, משא"כ באות מ'. וכן בא הרמז בחלבקון על האויר מפני שהוא מתפשט בכל העולם לאורך ולרוחב, וכן בחלבקון הוא תופס לורך האות ורחבו (ע' כלל ו'), ואע"ג שבאי ג"כ ים בו חלבקונים למעלה על השני זיינין שבו כזה ,תירון קושיא זאת תירץ במאמר בשיטים הבאים: נו) כאן בקשב קושיא הנ"ל כי באות מ' אות בי ג"כ ב' חלבקונים, וכל חלבקון תופס לורך ורוחב וא"כ יפקוד ג"כ על יקוד האויר?: נז) הוא תירון לקושיא הנ"ל, והוא כי כבר אמרנו בשיטים ב"כ כי יקוד האויר הוא כשאר היקודות, כי כל שאר היקודות ים להם גבול, יש גבול לאדץ, חול גבול ליש, וכן שאר היקודות כגון אם שבעו לעלות רק למעלה, ומה שנמלא למטה הוא רק על ידי קיבה מה שמעבדו, וכן עפר ומים שבעם לרדת מטה, וכשנמלאים למעלה הוא רק על ידי קיבה המעבדו, לא כן האויר שבעו להתפשט בלי גבול למעלה ולמטה ולהרבע רוחות אם לא שיהי דבר המעבדו לבלי יתפשט,

הזיינין, ואות ה' ג"כ פנה למטה ולתת לי' אלכסון, כח) ואות ע' קדישא הגם שיש לו אלכסון, יש לו גבול בתוך הגבול, מתחיל לבתר פירקא קמא מן יו"ד ימין מן ע' והולך מגבול מזרחית דרומית אמצעית, וקצה דילי' אזיל לבר מיו"ד שמאלי, כט) ופקד על יסוד אש מחלק צפונית מערבית תחתית, ויסוד עפר יתמזג בגוי' מגבול מזרחית צפונית רומית, ואות א' קדישא לא כדין פקיד, דאלכסון דלי' אזיל מגבול מזרחית צפונית רומית עד גבול דרומית מערבית תחתית, ואזיל יחיר בקצה עילאה עלי יו"ד תתאה, ובקצה אלכסון תתאה אזיל יחיד

ולכן כרמז ליקוד החויר בחותיות הוא באלכסון, שבאלכסון תופס תורך ורוחב מעלה ומטה, אך ורק באיזן לו גבול כמו בחות ה' שבאלכסון שבו אין לו גבול בשתי קלותיו כמו החויר שאין לו גבול, כי קלה תחתון מאלכסון ה' יורד יותר למטה מיו"ד עילאי, וקלה עליון

א טולה יותר למעלה מיו"ד תתאה כזה , משא"כ בחות ה' שבי' באלכסונים שבו הם מוגבלים כי קלה תחתון שלהם גבול שלו עד הז', ומלמעלה גבול שלהם עד מקום פגיעת האלכסונים זה בזה כזה , וכן בחות ה' יש בו ג"כ ד' הטעמים, טעם ה' המבואר בשי' כ"ה מפני שפוגה רק למטה ליקוד ועפ"ז, וטעם ד' שאין בו אלכסון כלל: **נח)** לכן בחות ע' שבפ"י שם בו אלכסון, מ"מ יש בו גבול לאלכסון בקלה עליון שלו, כי לולא ע' הוא שני יודי"ן והאלכסון אחד הולך מקלה יו"ד ימיני עד לבר מיו"ד שמאלי כזה : **נט)** ע' שבער האיבן חות ע', כי יש בחות ע' ד' חלקים שם, ה' בין השני יודי"ן, ואחד **ע** לבר והוא הלבר הוא בלפון, ומ"ש מערבית הוא כי בבר ידעת כי הרמז ליקוד שם הוא על ידי שני קוין לפי שער הכללים כלל ד', וכאן הרמז הוא ג"כ בשני קוין, קו אחד מיו"ד שמאלי וקו שני למטה הוא האלכסון של הע' והאלכסון שהוא למטה הוא בשרש החות (ע' כלל ו'), ולכן יקוד שם כזה הוא שם לפונית מערבית, וגם הוא מחלק התחתית כי קלה זה של ע' יורד למטה מכל שאר בחותיות, ולכן פקיד לחלק התחתית, ומ"ש ויקוד עפר יתמזג בגוי' הוא בלתי מובן כי בחות ה' אין בו רמז ליקוד עפר כלל, וע' בשער האיבן בחות ע', וא"ל להגיה בכאן "ויקוד המים יתמזג בגוי' ", במבואר שם דביו"ד שמלי חית בי' מים לפונים ע"ש, ובבר ידעת כי יקוד המים נרמז בשני קוים מעלה ומטה ע' בשער הכללים כלל כ', והקו חבר למעלה הוא מזרח, ולכן נחשב למים לפונים מזרחים, ואע"ג שם גו קו למטה שהוא מערב, מ"מ הוא נחשב רק כמזרחי וגד יקוד שם שבחות ע' שעיקרו למטה בשרש, לא כן יקוד המים שהוא יותר למעלה מיקוד שם בחות ע' כמבואר למשכיל, ולכן נחשב מזרחי, ולכן נחשב ג"כ לחלק הרומית, וכוונת כאשר בחלו הדברים ליתן עוד הבדל בין חות ה' לחות ע', כי בחות ה' יקוד שם הרמז גו הוא בקלה עילאה של אלכסון במזרחית לפונית רומית של החות, ויקוד עפר הוא בקלה תחתה של אלכסון בדרומית מערבית תחתית של החות, ולפי זה שייך הרמז ליקוד החויר בחות ה', והטעון כי בבר ידעת כי טבע השם למשוך עלמו למעלה וטבע מים ועפר לרדת מטה, וחויר ממוזג ביניהם כי הוא נמלא בכל המקומות למעלה ולמטה, ואם כי טבע החויר לעלות למעלה כי כל החויר עולה למעלה ולא היו נמלא אלויו לף מעט, וכן אם כי טבעו לרדת מטה לא כי נמלא למעלה כלל, אלא וודאי הוא ממוזג משני הטבעים, ובאמת עניו בהבדל בין טבעם זה הוא לפי עניו הקלות והכבדות, כי טבע השם קל מאוד כעניו כמי שאפשר את עלמו כן טבע השם להיות מקיל עלמו ולכן עולה למעלה, אבל טבע המים להכביד את עלמם ולכן אם יורדים למטה, אבל טבע החויר מורכב מקלות וכבדות, ולכן יתחלק החויר לפי עניו התמזגותו משני הטבעיים הנלה, כי במקום שיתגבר עליו כח הקלות יעלה מעלה ויבקע במרומיים, ובמקום שיתגבר עליו הכבדות ירד למטה על האדץ, ובמקום שהתמזגות שני הטבעיים אלו אם שוה בשוה אז ישים עצמנו באדץ בחמלע לף למעלה ולא למטה כי אם בינוניים. וזה ג"כ עניו התחלקות החויר לרומית חמלעית ותחתית, וזה הרמז הוא ממש בחלכסון ה', כי בקלה אלכסון לעילא בעיר שם יקוד שם שטבעו להיות מקיל עלמו ולכן בא הרמז למעלה, ולמטה בא הרמז ליקוד עפר שטבעו הוא הכבדות, ובחמלע בא הרמז ליקוד החויר שהורכב מן ד' הטבעים קלות וכבדות, ומה שלמעלה הוא יותר מתדמה לאש שהתגבר עליו טבע הקלות ולכן עולה למעלה בחשב אחרנו, וכל מה שהחויר יותר למעלה נתגבר עליו הקלות ביותר עד שנמלא החויר היותר עליון הוא כמעט מתדמה לאש שטבעו, וכן להיפך כל מה שהחויר יותר למטה מתגבר עליו הכבדות יותר עד שנמלא החויר היותר תחתון הוא כמעט מתדמה למים ועפר שטבעו, ולכן בחלכסון בא הרמז ליקוד החויר שבקלה עליון הוא מתדמה לאש ולכן בקלה תחתה של אלכסון בעיר שם יקוד שם, וכן בקלה התחתון של החויר הוא מתדמה ליקוד העפר ולכן בקלה תחתה של אלכסון פקיד ליקוד עפר, מה שאין כן בחות ע' כי אם הוא להיפך ממש, כי יקוד המים שטבעו כבידות הוא למעלה בדומית חות ע', ויקוד שם שטבעו קלות הוא בתחתית החות, ולכן לא שייך שם בחות ע' הרמז כמ"ל

ליקוד המויר: ל) הוא טעם הכ"ל כי מה שמזיל יתיר חלכלון של התרין יודי"ן שהן גבולין של חלכלון וכן במה שהחלכלון תופס חורך ורוחב מרמז בזה על המויר שמתפשט בכל העולם בחורך וברוחב ואין לו גבולים: לא) מ"ש שלית מקום פנוי מחויר הוא כמאמר מבחר וכולך שחף הדומם מוכח ג"כ חללו חויר רוח לחיות, ועיינו עיין שער הכללים כלל ו': לב) לגדל כל חשר כו' פי' חוזר חל מעלת חויר על שחר היקודות כי לגדל כל חשר בחרץ לריך שכל חחד יעסוק חללו חויר רוח כראוי לו לגדלו: לג) חוזר למעלה, ומתיבת ויבח עד תיבת החיבור הוא מאמר המוסגר: לד) מבחר כחן כי כל הנבראים ים להם מקום מיוחד לפי החקלים, כי בכל חקלים משתנה שם הטבע ומוליח שם למחיס לחריס וברוחים לחריס, כי ים מיני חיות ועופות כדריס דרך משל בחפריקי, חשר לח יוכלו לחיות בחרץ אחרת, ויקוד החויר פועל על כל הנבראים בכל מקומות מושבותם לפילו במקום היימים והנהרות: לה) פי' כחן מבחר הפסוק ורוח נדבה תסמכני לשון נדבה מתנת חנם ומפרש הכל על יקוד החויר שחדם ממשיך להזכו על ידי כלי הנשימה והיא מתנת חנם. ואין לחדם שום תביעה על הש"ת שיתחייב לו ליתן לו במתנה הזאת, חלא שהיא מתנת חנם. ועוד טעם אחר כי היא נקראת מתנה על מנת להחזיר שמה מתנה, כי הכי דרך נשימת החדם לנשום לתוכו יקוד החויר ולהחזיר

יתיר מיו"ד עילאה, ל) ושביל אלכסון תופס אורך ורוחב, ואויל יתיר עלי גבולים יו"ד עילאה ויו"ד תתאה, בגין דפקד עלי יסוד אויר רוח שהוא מלא על גדותיו עודף על הגבולים האמצעים, כמאמר קדשו (תהלים כ"ד א') לה' הארץ ומלואה, ומלואה מורה עלי יסוד אויר רוח שהוא מלא על כל העולם, ולית מקום פנוי מניה, לא) ושאר הנבראים שבראם ית"ש יש להם גבול אמצעים כמו הארץ ויושביה יש לה גבול אמצעי שהימים מקיפים אותה וכל תולדות הארץ יש להם גבולים, לב) לגדל כל אשר בארץ מאילנות ודשאים ותבואות וחי שאינו מדבר וכו', כ"א גדל ומושך אצלו אויר רוח הראוי לו לגדלו, כאשר פקד ית"ש על עבדו נאמן ביתו אויר רוח, והטביע בו טבע לכל הנ"ל, הגם שלדומם אין בחירה והשכלה לזאת, טבעו ממילא מושך אצלו כנ"ל, ויש מהם חילוקי אויר רוח הנמזגים — ויבא ע"ז שער בפני עצמו בסוף החיבור [לא זכינו לזה השער] — לג) חילוקים ומספרם רב אין מספר לגדודיו, לד) וכל הנבראים הנראים בכאן לא יראו ולא יחקרו במקום אחר, ולא יעשה שם פרי ולא טבעו, ברם אויר רוח בכל מקום מקצה הארץ עד קצה והימים המקיפים, בכל מקום התפשטותו של אויר רוח יעשה שם טבעו ופקודת מלכו של עולם, הן לגדל כל אשר בארץ מכל חלקי הבעלי חיים לנשוב אויר רוח לנחירים כי בהעדר זה הם כלים ונפסדים, (ולגדל הן [והן לגדל] מרומם וצומח ואבני ספיר ויהלום, עם שאר היסורות שיתמזגו בו לפום חלקיהון, ולפי חום הטבעי שהוטבע במוח ובלב כל הבעלי חיים, וחלוקיהון רב הגם למין אחד, זה קטן וזה גדול, זה שמן וזה כחוש. זה ירסיב וזה יתיבש, זה קר וזה חם, ובמבחר היצורים אשר נשמה באפו חילוקיהון אין מספר, זה חכם וזה חכם ממנו, וכמה מעלות ומדרגות בזה אין מספר, וזח אין בעולם שני בני אדם אשר לפי הנראה מזגם וטבעם שוה מכל מקום יש חילוק ביניהם, כמאמר קדשם (סנהדרין ל"ח א') אדם חותם מטבעות בחותם אחד וכולם דומים זה לזה. אבל השי"ת חתם כל אדם בטבעו של אדם הראשון וכולם אינם דומים זה לזה, ואם הוא מזגו אשר לא טוב כפי תכונת הגלגלים בעת ההולדה ויציאתו לאויר העולם, הבחירה חפשית. וע"ז נאמר (דברים ל' י"ט) ובחרת בחיים. בעסק התורה בתשוקה ובקיומה מושך אצלו — לאבריו שהם רמ"ח ושס"ה גידיו שבילי הדם ומהם שבילי האויר רוח — אויר רוח זך ובהיר משבילין ידועים כמאמר קדשו (משלי ג' ח') רפאות תהי לשריך ושקוי לעצמותיך. ובא מאמר קדשו (שם ד' כ"ב) ולכל בשרו מרפא. ונאמר (ישעי' י"א ב') ונחה עליו רוח חכמה ובינה וכו', (שם פסוק ג') והריחו ביראת ה', והריחו דייקא לנשיבת החוטם והפה. (תהלים נ"א י"ד) ורוח נדיבה תסמכני מאוצר מתנת חנם חנני הוא אויר רוח דכיא בגין שהמתנה הוא חנם ע"ד מאמר קדשו (איוב מ"א ג') מי הקדימני ואשלם לה) וגם המתנה אינה כשאר המתנות שאדם יכול לקבלו על אריכות הזמן, ברם זאת המתנה נקראת חנם בגין שהקבלה והחזרה הן תכופות זו לזו, ואם יאריך הקבלה בלתי חזרה כלה ואבד האדם מן העולם, כי כשימשוך האויר רוח לנחיריו ולא יכול להחזיר הנשימה (אם) מפני שנעשה הנשימה בריאה אויר עב לא יכול להתקיים, ואם מחזיר הנשימה ולא יכול לקבל למשוך נשימה, ג"כ אין יכול להתקיים, ולזה הכוונה נקרא מתנת חנם, הגם שאין אל המתנה שיעור ועדך שזה קיום האדם בחיים חיותו? — נקראת חנם שהחזרה תדירה, תן לי ואני אחזירנה לך תיכף, ואם יתעכב, חסרון בחייו, וחנני שאקיים פקודי דאורייתא בטוב:

וכאשר

וכאשר בא לאות א' לו) לפרקים דלי' האחרון קדישים מא' עד ת' יתמזגו האויר רוח אין שיעור וערך. לז) בסוד רל"א שערים פנים ואחור. לח) וכאשר יבא לאות א' גיקוד שורוק, גיקוד ראשון נוסף חלק אויר רוח לחי שאינו מדבר לכל המינים אשר נשמת רוח חיים באפיו, וחלקי האויירים רב למאוד, לכל המין אויר רוח בפני עצמו, וחלוקיהון

תיכף לחזן, ואם לאו לא יתקייס החדש, ולכן נקרא מתנה חנם פי' כי המתנה הזאת נרחית בלשון כביכול נתנה לנו לחנם כי הרי לריכין אנו תיכף להחזיקה לו, ויאמר שאמר בכתוב (תהלים עם פסוק ג') תיבת חנני קאי על המתנה הזאת יחנני שאוכל לקייס פיקודי דאורייתא, כי אי אפשר לפרשו כפשוטו לפי טעם זה, והבן: לו) ע' שער הכללים כלל ט' וכלל י' ותבין בעזרת כאן: לז) עזרין ל"ת שערים פנים ואחור נתבאר בחלק רחשון. ופי' כך, כבר ידעת לפי כלל ט' ענין כ"ב חפלים כנוף אחד וע"ם, כאשר תדקדק תראה כי בכל לות ולות אשר ים בכל אחד כמה פרקים ונוכל לכתוב במקום הפרקים אחד מאותיות ת' ב' וכו', ד"מ לות ב' ים לו ג' פרקים נוכל לכתוב במקום פרקיו את לות ת' ולורתו ע' לעיל שער הי"ח לות ב' קיימן י"ת, וכן לות ג' נוכל ג"כ לכתוב במקום פרקיו את לות ת' כזה א וכן לות ד' מאות ת' כזה א וכן שאר האותיות כולם נבנים מאות ת' נמלא שים לא כאן כ"ח אותיות כולם נבנים א מאות ת' והם מאות ב' עד ת', ולעיל בשער החיהן בלות ל' קיימן ע"ד פירשתי כי פני האות נקרא הלד שפרקיו פונים ונוטים לבם, והנה בכתב תשורית כל האותיות פונים פרקיהם לשמאל ולכן בכתב הולך ג"כ מימין לשמאל, ולכן פני הא' הוא לד שמאל שלו ואחורי הא' הוא לד ימין, ולכן בבאן בעזין ביאת האותיות זה תוך זה, לות ת' כאשר בא לפרקי שאר האותיות נקרא בכל פנים כי לפי סדר הי"ב כל האותיות עומדים בלד שמאל של ת', ולכן לות ת' נקרא שהולך לפניו ובא לתוך פרקי שאר האותיות שהם לפניו, אבל באחוריו אין לו שום לות. משל"ב בלות ב' בשהות בא לתוך פרקי ת' נקרא אחור שהרי ת' לאחורי ב', וכשהות בא לפרקי ג' או לפרקי ד' או לפרקי שאר האותיות נקרא פנים, נמלא כי בלות ת' כל הכ"ח אותיות מיכולים להבנות ממנו כולם פנים, ובלות ב' כ' אותיות פנים ות' אחור, ובלות ג' י"ט פנים וד' אחור, ובלות ד' י"ח פנים וג' אחור, עד שבלות ש' ת' פנים וכ' אחור, ובלות ת' כל הכ"ח אותיות אחור, נמלא, כי הפנים הולך ומתמעט אחד אחד, והאחור הולך ומתרבה אחד אחד, והמספר הגדול שבשניהם הוא עשרים ואחד, והמספר הקטן הוא אחד, נמלא כשנדקדק יהיו בשניהם מספר ל"ת בפנים ובאחור, כי מאחד עד כ"ח בשתלרף כולם ביחד יהיו ל"ת, כי יש בכל אחד, אחד עשר פעמים כ"ח, כיולד המספר הגדול הוא כ"ח, ת' עם כ', ב' עם י"ט, ג' עם י"ח, ד' עם י"ז, ה' עם ט"ז, ו' עם ט"ו, ז' עם י"ד, ח' עם י"ג, ט' עם י"ב, י' עם י"א, כל אלו גימטריה שלהם כ"ח, י"א פעמים כ"ח הוא ל"ת, והם הל"ת שערים פנים ואחור: לח) ע' לעיל שער הכללים כלל י"ב וכלל י"ג, שם תיאלרו מענין הפקודות והזהלותיהם, ובאן נלריך עוד לזה, ידוע כי האותיות אין להם תנועה בלתי הנקודות, וכן הנופות כולם אין להם שום תנועה ואיות בלתי הנפשות, ולכן כמו שעיקר פעולת כל הברואים הוא רק על ידי הנפשות כמו כן עיקר הורלת האותיות הוא רק על ידי הנקודות. כאשר יתבאר, ולכן נקראים הנקודות נפשות האותיות, ותחלה נבאר ענין נפשות דומם לומה חי מדבר ומהותם, והנה נפש הדומם הוא כי ידוע כי כל הנבראים נלכבו מד' יסודות שם מיס רוח עפר, והנה היסודות הם הפכיים בטבעם זה לזה, כי טבע האש הפך מטבע המים, אש חם ויבש, מים קר ולח, וכן טבע האויר הפך מטבע העפר, כי טבע האויר חם ולח וטבע העפר קר ויבש, וכן מים מכבים אש, רוח מפזר העפר, ואש כן טבע הברכבה הוא מן הנמנעות, רק שברלות כי דרכי הברכבה גם חויבו יסליש אחו, ואז יתקרבו הרחוקים בטבעם ויהו לאחדים, ויולידו התולדה הנרלית מאחו יתברך, נמלא כי הרצון האלהי הוא הכח המחזיק לבלי יתפרדו היסודות, ודע כי בכל מקום שתמלא ענין חומר ולורה פירושם כך, חומר הוא ענין הדבר, לורה הוא תכלית הדבר, דרך משל כסף, חומרו הוא הברזל, ולורתו הוא תכליתו דהיינו החיתוך, וכמו כן לורת הברואים כולם הוא נפשותם, ד"מ הדומם לורתו הוא נפשו שהוא הכח המחזיק אם יסודותיו לבלי יתפרדו, כי בודאי אחר שנרלה מאתו יתברך למזק יסודותיו, בודאי יש בזה תכלית גדול, ולכן כח המחזיק הזה שהוא נפש הדומם נקרא לורה. והנה הנפש הזה אין נברא גם מהלומה, כי נלתו אי אפשר להתקייס, אבל הנפש הזה נקרא חומר בשרך הנפש המעולה אשר לו שהוא נפש הלומה וכל חלקיו, והטעם כי מאחר שבוקף הש"ית ללומה נפש הלומת הרי בודאי יש תכלית אחר לזה הבריאה אשר התכלית הזה לא יושלם בנפש הדומם, וכיון שתכלית הלומה אינו הנפש הדומם למה

יקרא זורה, ולכן נפש הדומם שבצומח נקרא מזמר בערך הצומח, וכן לחי יש לו ג״כ נפש הדומם ונפש הצומח, אלא שתכליתו הוא תכלית לחדוד תלוי ית״ש, ותכלית לחדוד לו כוסף עליו עוד נפש החי עם כל חלקיו, ולכן נפש הדומם והצומח חשב אצל החי נקראים מזמר בערך נפש החי, מוקף עליהם המדבר שמלבד אלו ג׳ נפשות יש לו עוד נפש המדבר, חשב כל הג׳ נפשות נקראים מזמר בערכו, ודע כי דומם הוא נגד יקוד העפר ולומה נגד יקוד המים, וחי נגד יקוד חויר, ומדבר נגד יקוד האש, והטעם כי הדומם אין לו תנועה כלל, רק כח המושך שבארץ הוא הגורם לו להיות משכנו על הארץ, רק כשמשמלהו היפך טבע המושך אשר לארץ, כשיקור כח המגביהו, אז ישוב על העפר כשהיה. ולכן נפש הדומם לעפר יחשב, כי אין לו שום תנועה רק מכח העפר שבאדמה המושכו, וגם יקוד העפר אין לו שום תנועה, לא כן הלומח כי יש לו תנועה אחת אשר אם בו הגורה ולא יותר, ולכן נפשו נחשב למעלה, אבל לו אין רק תנועה אחת כפי כח הגידול שאם בו הגורה ולא יותר, ולכן נפשו נחשב למעלה, כי המים יש להם תנועה אחת קיבועית שמקבלים את העולם וזוחלים, אבל אין להם כי אם תנועה אחת ולא יותר, וגם על ידי כח המים לומחים כל הלמחים שבעולם, אבל אין להם לו תנועות רבות כידוע, ולכן נחשב נפשו ליקוד החויר, כי חויר יש לו ג״כ תנועות רבות, כפי שיכי אם הרוח ללכת. כי על ידי הרוח יתנועע החויר בתנועות שונות, אבן רוח היא בחנוש רוח התנועה היא לנועית שים לו בחירה לעשות היפך טבעו, והטעם כי נשמת רוח חיים אשר בחפיו טבעה ממש כמלאכים שוכני רומה, ויותר מהם, רק שבהתחברו אל הגוף טבעו לרדת מטה לאותן התאוות המדומות והכוזבות, אבן בקור המכריח כגון בהתגבר הנפש אל הגוף אז צד להיות כמלאך, ולכן נפש החדש לאש יתחשב, כי טבע האש ג״כ דוגמת זה ממש, כי טבעו לשכון מרומים אך בהתחברו אל אחד מעלמי הגופים אז יכי האש למטה, ובקור המכריח הרוח יעלה למעלה, והנה כבר אמרנו כי נפש הדומם יש בכל הלמ״ס, ונפש הלומח בלמ״ס, ונפש החי בח״ס ונפש המדבר במדבר, והנה בודאי לא יהיו נפשות הדוממים שבלמ״ס זה לזה, וכן נפש הלומח שבלמ״ס, ונפש החי שבח״ס לא יהיו זה לזה, והטעין דע כי מבואר בכמה מקומות כי החדש יש לו נפש רוח נשמה, והדם הוא הנפש, והדם גורם תמימות רב בחדש, והוא התמימות הזה הוא עיקר חיות החדש ועיקר משכנו בכבד שהוא מלא דם, ומבואר בע״ח שער טעמ״ש פ״ה כי בלב שוכן הנפש והרוח, והיינו כי עיקר משכן הנפש הוא ג״כ בלב, כידוע כי פ״ד פעמים הוא דפיקת הדם בלב בכל מיעוט שהדם הולך ובא בלב, ולכן גורם תמימות רב בלב עד מאוד, ולזה צריך החדש לכה הנשימה לשמוף חויר רוח זך וקר להקר תמימותו, והוא על ידי הריאה המשבב על הלב בחויר רוח שנופף הריאה על ידי הקנה, והחויר הזה הוא רוח חלק ג׳ מג׳ חלקי הנפש, והנשמה הוא נפש המשכלת השוכן בגוות, אף כי בחמת נר״ל הם חורות עליונים, אך כבר ידעת מענין ד׳ עולמות חילות בריאה יגידה עשיה ע׳ לעיל בהקדמה זאת קיומן ד׳, ומבואר בספרי האריז״ל כי החדש יש לו נפש רוח נשמה מעולם עשיה, שהוא עולם הגלגלים ועולם הכפל, וכל ג׳ נר״ש חלו נקראים נפש, זכה יחויל יהבין לו רוח שהוא נר״ש מעולם היוצרה, זכה יחויר יהבין לו נשמה שהוא נר״ש מעולם הבריאה, זכה יחויל וכו׳, ועתה בין תבין את אשר לפניך, כי נר״ש דעולם עשיה הם ג׳ היסודות, יקוד המים הוא הנפש, כי הדם הוא הנפש, ודם הוא יקוד המים מים חדומים, חויר הוא רוח משיה, אף הוא נשמה דעשיה, והם נפש הלומח והחי והמדבר שבחדש, כי נפש הדומם הוא יקוד עפר שהוא הגוף, וח״ש ידעתו כי נפשות החדש שבעשיה הם הד׳ יקודות שבעשיה. וכן רוח העיקרי שבעולם היוצרה הוא ג״ש מד׳ יקודות שבעולם היוצרה, כי גם העולמות שלמעלה הם ג״ש נפיוש מד׳ יקודות, אלא שהד׳ יקודות אשר שם הם יותר רוחניים מד׳ יקודות אלו שבעולם הנשמי, וכן כל מה שלמעלה הכל ברוחניות יותר, וכן הנשמה מעולם הבריאה, והיינו כי הגוף אשר נשמה מד׳ יקודות, מושך מח״ש עוד מד׳ יקודות להמיותו, והנה הנבדל שבין החי למדבר הוא זה כי החי חף שמושך אלו ג״ש מד׳ היסודות, מ״מ עיקרו הוא אלא נפש דעשיה שהוא החדש, והשאר חיוש רק טפלים לו, כי עיקר חיותו הוא הנפש שהוא החדש, רק שמוש החמיות של החדש לריך שימשוך הרוח רוח קל להקר החמיות שבלב על ידי בנפי הריאה המנשבים הרוח קל אלי מפתחי הלב, אך ורק מפני שכחאשר ימשוך הרוח הקר יתחמם מיד מחמת תוקף חמימות הלב, ולכן לריך להחזיר הנשימה תיכף ומשוך אלא חויר קר אחר, ולכן לריך לזה הרוח שיהנים החמימות ויימשוך תמיד אלו רוח קל, ושוב נלרך אלו הרוח כי החדש שהוא הנפש מתבבר תמיד על ידי הבולתו, ולכן לריך לזה הרוח שיש לו כח המתאוה וכח ההרגש ושאר כחות, נמלא כי נפש הטיקרית אשר בחי הוא החדש כי החדש הוא הנפש, ושאר הנפשות טפלים לו, ולכן נחשב אלו החי בחלו אין לו רק נפש דעשיה דעולם הכפל, אבל שאר הנפשות חיש שיקריים בו, אבל החדש כל ג׳ הנפשות שיקריים בו. כי שיקר שבודת החדש אשר שלח הש להיות שולה ממדרגה למדרגה, כי בתחלה לריך לזכות לנפש הוא

שמה דעשיה, ותח"כ צריך להיות זוכה ג"כ לנר"נ דיצירה ולנר"נ דבריאה ולנר"נ דאצילות, ומלת כי תכלית כוונת חיוני שלו, כי אם לעלות למעלה מדרגת לדרגת, ולכן מדרגת נפשות העליונות הם יותר עיקריים בו, כי הנפשות נר"נ דעשיה חיים אלא טפלים כדי שיוכל לעלות למדרגה עליונה, ועוד יש הבדל בין נפשות בחי' לנפשות האדם, והוא כי ידוע כי כל אחד מהד' יקודות כלולים מכל הד', דהיינו בחי' ים שבחי', מים שבחי', רוח שבחי', וכן במים אש שבמים רוח שבמים מים שבמים עפר שבמים, וכן ברוח אש שברוח מים שברוח ורוח, וכן בעפר, וכבר אמרנו כי הדומם הוא נגד יקוד הטעפר והלומה נגד יקוד המים וכחי נגד יקוד הרוח והמדבר נגד יקוד האש, ומלת כי הדומם ד' יקודות אשר בו הם חלקי הטעפר מכל ד' היקודות, דהיינו עפר שבעפר עפר שבמים עפר שברוח עפר שבאש, וללומה מים שבעפר מים שבמים מים שברוח מים שבאש, ולחי רוח שבעפר רוח שבמים רוח שברוח רוח שבאש, ולמדבר אש שבעפר אש שבמים אש שברוח אש שבאש, והנה אחר שידעת ההבדל שביקודות ובדלח"ס, וכבר ידעת כי כל חוש וחוש מורכב על ד' היקודות כמבואר בשער החיתן, ח"כ צריך אתה להבחין בחוש על איזה מד' היקודות הוא מרמז אם על ד' היקודות שבדומם או בלומה או בחי או במדבר, והנה בהבנה זאת תפסר להבחין על ידי הנקודות, ד"מ נקודת חולם שעומדת על חוש מ' [כזה] **א** ונקודת מלאפוס עומדת בחוש כזה **אן**, הנה יש להבחין בשני נקודות אלו על מקום מעמדם שעומדים אלל החוש בשמאלו, ומרמזים שד' יקודות שבחוש מ' הם היקודות שבמדבר, והטעם יבואר בהקדם דהנה כבר אמרנו לעיל בהקדמה זאת סימן כ"ד מענין טבע היקודות, כי הם שני הפכים, כי טבע מים ועפר לרדת מטה, וטבע האש להגביה עוף, ולהיות רק למעלה, והנה כבר ידעת כי מדת הדין ומדת החסד הם מנהיגים את העולם, ושני המדות האלו הם מרומזים בשני יקודות אש ומים, והטעם כי מטבע בעל החסד להיות מטיב ומשפיע לזולתו, ומדה זאת נדמה לנו שוכני מטה כאלו השפע יורדת מן השמים ומשפיע עלינו כל טוב, ולכן אנו מכנים מדה הזאת בשם מים כמו השים שיורדים מלמעלה למטה, לא כן מדת הדין שזאת המדה נותנת לבלי השפיע רק לזוכים בדין, ולכן נדמה לנו כאלו המדה הזאת מסלקת מאתנו ההשפעה ועולה למעלה למקורה, ולכן מכנים זאת ההשפעה במדת הדין אנו מכנים לותה בשם אש, שאש ג"כ טבעו לעלות למעלה, והנה שני מדות אלו הם ג"כ מכוונים בשם ימין ושמאל, והטעם כאשר אמרנו כי מדת החסד היא השפעה גדולה בלי שום עכוב, ומדת הדין היא משפעת ג"כ רק שאינו כ"כ גדולה מפני שמדת הדין מעכב, ולכן מדת החסד מכוונה בשם ימין, כמו שכיימין הוא עיקר בעבודת ופעולת האדם, כן מדת החסד ג"כ עיקר ההנהגה וההשפעה, ומדת הדין מכוונה בשם שמאל יד כהה, בשם ההשפעה חיונה גדולה כ"כ, כמו השמאל שאינה יכולה לעשות בפעולות כמו הימין, ועתה נבוא אל המכוון כי נקודות חולם ומלאפוס שבניהם עומדים בשמאל האות שהוא מדת הדין שהוא יקוד האש, מרמזים בזה על היקודות הנרמזים באותו אות שהם יקודות שבמדבר, שהמדבר הוא נגד יקוד אש, אלא שההבדל בין שני נקודות אלו חולם ומלאפוס הוא זה, והוא כי כבר ידעת, כי נר"נ הם אש מים רוח שבאדם כאשר ביארנו בשמים בחותו אות שהם כוונה יסוד אש שבאדם כי האדם בכלל הוא ג"כ אש, ולכן נקודת חולם שעומדת למעלה, ואלל קלה עליון שבאש, מרמז על חלק העליון שבג' הנפשות שהוא הנשמה, ולא עוד אלא שעומדת אלל קלה עליון שבאות מ' שהם בעיר יקוד אש ומרמז על יקוד אש שבאדם, כי השמאל בעלמו הוא ג"כ יקוד אש וקלה עליון שבשלבקון מ' שהוא ג"כ בשמאל ושם בעיר יקוד אש מטעם המבואר בשער החיתן, ולכן הוא מרמז ליקוד אש שבאש שהוא נשמת האדם, אבל נקודת מלאפוס שהוא בחמץ אות כזה **אן** הוא מרמז על הרוח הכוכן בלב שהוא בחמלטיתא דגופא כמו הנקודה שהוא בחמץ האות, והנה נקודת שורוק שהוא למטה מן האות כזה **א** הוא רומזת על נפש הבהמה היורדת למטה וכל שכן על נפש הלומה והדומם, כי תלת נקודות ' השורוק שהם זה למעלה מזה הם מרמזים לג' מדרגות מזה העולם דומם לומה חי, ועי' שער הכללים כלל י"ג שם ביארנו מענין נקודת שורוק שלפעמים מרמזים ג' נקודותיו לדומם חי מדבר ושם ביארנו בטעם, כי בגבריה טולם הלק הלשון שער מ' מאות ת', כי שם מבואר כי חולם מרמז לרוח החי' בחופניים, ושורוק לנפש רוח שמה דאדם ע"ש, והוא שתירה לדבריו אלה?

והנה תשובה לקושיא זאת נלע מאמר מיוחד פה כי הוא עיקר גדול. והוא —

בראיב (בראשית ג' ז') ויהי האדם לנפש חיה, וכבר ביאר האקוק הזה הגאון ר' חיים מוואלאזין ז"ל בספרו הקדוש נפש החיים בריש', כי פירושו שהאדם הוא הנפש חיה של כל העולמות, ע"כ לוך שהאדם על ידי מעשיו הטובים נתעלים כל העולמות, וח"ש להיפך הוא מוריד אותם כל העולמות ממדרגתם, ואשר בך בתשובה תמיתים, אז שבים העולמות ג"כ למדרגתם ונבחר תהלה ענין אחד מה שנעשה בזה העולם בגוף הנפש לא תמלא, שאפילו יהיו לו לאדם כל ממון שבעולם שיהו לא השבע

עומר, וכן בכל התחוות, אך הענין בהקדם ענין התחוה, מהיו לו לחדש התחוה לדברים המקורים, הרי הנפש הוא המתחוה ואיך יתחוה לדברים המקורים?, אבל הענין יתבאר בהקדם ביאור ענין הנמשה של החדש, שהוא חלק חלוש ממעל, מה ענינו?, דע את חלכים כי הוא בעל הרצון החמיתי, ות"ת מה הוא רצון החמיתי ומה הוא רצון בלתי חמיתי?, דע כי לפעמים יזדמן שיהיה חדש אחד דבר מה, ואינו הדבר הגרוע מאתו בחמת, ד"ת הנשים החולים במחלת החילטומכא שחומרים תמיד שרוצים דבר מה, ואח"כ כשמביאים לפניו חומר שאינו רוצה רק דבר אחר, רצון כזה נקרא רצון בלתי חמיתי, אבן בעל הרצון החמיתי הוא שהחולים ולא זולתו כאשר יתבאר בהמשך הדברים, והנה קיום כל הדברים תאר בעולמות הוא על ידי רצונו של הש"ת, כי על ידי שרוצה בקיומם הם מתקיימים, והוא הוא הנפש של כל הנבראים דלמ"ס, וכן משאר כל העולמות, נמצא כי רצון ה' הוא הנפש לדל"ת, יתר עליהם החדש שים לו רצון, אבל דע כי רצון החדש הוא על זה החופן, כי בוודאי ובחמת ה' הוא הרוצה ולא זולתו, אך רצון ה' נתלבש ונתנשם בדרגות הנשמיים החלו של החדש, ד"ת כשהחדש רוצה דבר מה ומתחווה חליה ורוצה בה, הוא מפאת הנשמה שהוא רצון ה' בטעון בחוכו, אך בחמת כי רצון ה' הרוצה בדבר הבוא חיהו ברצון החדש, אך בענין כי החדש ע"י מעשיו ים לו לתקן כל העולמות, דהיינו כי בכל דבר ודבר ים בו מטט קדושה, והיינו ברצון ה', כי חפילו בק"ש ים קדושה כי לולא רצונו בביכול לא היתה מתקיים הקט"ת, ורצון ה' הוא יניקת הק"ש מן הקדושה, והנה החדש כשרוצה דבר מה, והרצוה הוא על ידי כחות הנשמה, ואז מתעוררת הנשמה מיד לתקן את ניצון הקדושה שים בדבר הבוא, והנה חופני התקון על כל דבר ודבר, הם מצוחיים בתוה"ק בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, ים מהם על ידי קום עשה, וים מהם על ידי לא תעשה, וזה הוא בחחוה של הנשמה שהיא מתעוררת לתקן הדבר הבוא, כגון כשרוצה חזיר, אז מתעוררת הנשמה לתקן הניצון הקדוש שבתוך החזיר על ידי קיום הלא תעשה, וים לנשמה תחוה רבה לזה כי על ידי קיום הלא תעשה מתרכבים עוד ניצוצות וצלומות קדושים ויתוספים אל הנשמה, אבן החדש כשרוצה שנפשו מתחוה לדבר הבוא חיהו יודע מה הוא מתחוה ובאור שמתחוה לאכול הדבר הבוא, ולבן הנפש לא תמלא כי חיהו רוצה בזה כלל, ולבן הרצון הזה של החדש בדברי העולם יקרא רצון בלתי חמיתי, אבן בחמלת ה' עליהו לבל נלך ונפול בחבדון ח"ו, והוא בעל הרצון החמיתי, ויודע הרצונות שלהו על חמיתם, נתן לנו את התורה, ושם ביאר לנו כל הרצונות שאנו רוצים בחיי היטב, נמצא כי התחוה וכחפץ של הנשמה הוא מפני ניצוצי הקדושה הנמלאים בכל ברואי מטה, והיא מסבת תלה ניצוצות הקדושה ומתקנת אותם, וז"ש ויכי החדש לנפש היה שהוא הוא הנפש של כל העולמות שעל ידו ניתקנו, ועתה נבא אל המכוון כי הנה החדש כשמקריב קרבן הוא מקדש את כל העולמות כולם ומעלה את כולם למדרגתם וכן בזה העולם הוא ג"כ מקדש את המדרגות מלמ"ש כי הדומם והצומח והחי כולם טולים על גבי המזבח, חי הוא הקרבן שור או כשב או עז תורים ובני יונה, צומח הוא מנחות סלת, ויקוך היין, דומם הוא המלח על כל קרבנך תקריב מלח (ויקרא ב' י"ג) (וע' שער הכללים כלל י"ג) וכן המדבר ניתקן על ידי הקרבן שנתכפרו עוונותיו, ושב להיות גדול אף ממלאך כידוע, והנה כבר אמרנו כי נר"ן של החדש הם נקראים נפש הצומח ונפש החי ונפש המדבר, והנה הצומח והחי והמדבר כשהם מתקנים ע"י תשובת החדש, אז ניצולי הלח"מ נדבקים אל נשמת החדש גי חלקיו, ניצולי הצומח לנפשו, ניצולי החי לרוחו, ניצולי המדבר לנשמתו, וכן הדומם ניתקן כי ניצולי הדומם נדבקים אל גוף החדש כי דומם הוא נגד גופו אבל עיקר תיקון של הניצולות אף מהדומם חיהו רק על ידי נפשו כי הגוף אין לו קדושה רק על ידי נפשו, נמצא כי ותקנים ביחד הלח"מ עם נר"ן של החדש, ונמצא כי נקודות השורוק המרמזים לנפשות החדש נר"ן הם הם בעלמם הלח"מ, וכן החדש הוא חיות ג"כ אל המלאכים והחופנים כי נרדתו ירדו הם ובעלותו יעלו גם המה, ולבן נקודות חולם מרמזת שהחדש המרומז בחולם הוא חיות ג"כ לחופנים ולמלאכים, ודע כי נקודת שורוק מבואר בחיקונים בכמה מקומות, כי שורוק מרמז על קצר, כי ברק חוחיות קצר והוא רמז ג"כ לנר"ן, כי הם קצורים זה מזה חלק התחתון של הנשמה הוא מתדבק ומתקצר בחלק העליון של הרוח, וכן רוח בנפש: **לט)** ע' לעיל סי' ח' בהקדמה זאת מענין החילוקים של עבות היסודות ודקותם: **מ)** כבר אמרתי כי החדש כאשר אב אז יבא רמז בשורוק גם לדומם וכאשר יחטא אז לא יהי' להדומם רמז בשורוק, וע' שער הכללים כלל י"ג טעם לזה, כי כאשר אב אז הרמז אל המדבר הוא בחות עלמו

וחלוקיהן רב למאוד, למין אחד, והכל מאויר רוח עב, לם) — ויבואר מזה שער בפני עצמו —, ניקוד שני לצומח לפי מיניהון וחלוקיהון, ניקוד שלישי אויר רוח לדומם, מ) ואות א' בעצמו לחי מדבר לישראל עם סגולתו, ולחי מדבר ללשונותם אויר החיצוני

החיצוני מא), וכדין א' איהו לכלי אומנות על אויר רוח, וכאשר בא לנשיבת הרוח החיוני, בגוונא דא מב) אלכסון פקיד על הקנה דנשיבת הרוח ב'. הן הנשיבה מאויר החיצוני הבא לנחירים עיקר מג) המעורר לרוח החיוני השורה בריאה — דרך הקנה, ותמידין כסדרם זה בזה יפגשו דרך הקנה רוח הפנימי עם החיצוני, ובריאה כח המחזיק לאויר רוח מחום שטבע יתש"ל במוח ובלב, ובגין דא הולך הוא"ו מן א' באלכסון בגין דאית אויר רוח רום ואמצעית ותחתית, ואלכסון שביל ד'י' תופס אורך ורוחב וגובה ועומק ואמצעות, ורוח החיוני החום מוליך ומביא עם חלקי האווירים על מזג השוה, כפי שיסדם מלכו של עולם, מד) ובא תרין ווין בגו אלכסון א' יחדיו יודבקו לתרין סמנים קנה וושט, ומזה מבואר בחלק ראשון ברית עולם: וכן מה) חי מדבר עם חי מדבר, [וחי מדבר] עם כולם במספר, בדומם צומח חי, וחי מדבר פקודים וכי תמכרו ממכר לעמיתך... אל תונו איש את־אחיו (ויקרא כ"ה י"ד) ולא תגזול (ולא) [לא] תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר (שם י"ט י"ג), וחי

מדבר

ע"ש, וזה שכתב כי מות ח' בעלמו לחי מדבר:

מא) כבר אמרנו כי עיקר חיות האדם הוא מאויר החיצוני המופק על האדם ונושאב אליו על ידי ג' נחירים ופה וז"ש אויר החיצוני: מב) מבאר בכאן כי אלכסון של ח' מרמז ופוקד על הקנה שבו נושאב את האויר הוא לתוכו שהוא עיקר חיות האדם כאשר נתבאר ויבואר עוד להלן בע"ה, והטעם שרומז לקנה מבואר בהקדמה זאת, כי כמו שאלכסון תופס אורך ורוחב ועומק כידוע מטבע האלכסון, כמו כן הקנה מוליך ומביא כל חלקי האווירים לתוך האדם מכל הסיטרין מזרח מערב דרום לפון רוח ותחת, כאשר ביארנו לעיל בהבדל שיש בין האווירים מזרח ומערב דרום ולפון רוח ותחת, כי האדם כלול מכל חלקי היקודות הנ"ל מכל הסיטרין, וכן הוא, כדי שבכל מקום שיבאו יוכלו להתקיים, ולכן הקנה מושך חלקי האויר ומשפיעה זאת נתערבו כל האווירים, כי בזה חלל האדם דרך שבילין ידועים מכל הסיטרין עד המקום שעם שוכן האיש ההוא המושך חלקי האויר, ולכן אלכסון רומז ג"כ לקנה שאלכסון תופס כל הסיטרין: מג) כבר נתבאר כי הרוח הסובב בריאה מגעב בכנפיו עלי מפתחי הלב להקר החמימות של הלב, ודע כי כמו כן הלב בהמימותו הוא פועל על הרוח הסובב בריאה, והטעין כי כמו שמזונות האדם הוא מאכלו ושתייתו כמו כן ניזון ג"כ מהרוח שמושך חלקי, וכמו שמזונותיו נטחנים ונבשלים ע"י החילטומכא כמו כן נעשית החויר נתבשל על ידי חמימות הלב, וכמו שמוליח מותרי המזונות על ידי שני נקביו נקב הרעי והשתן, כמו כן מותרי חויר ג"כ מוליח על ידי שני נקבים הפה והחוטם, והיינו כי עיקר מזונות האדם הוא משתי היקודות עפר ומים, כי אכילתו עיקרו מיקוד העפר ושתיתו מיקוד המים, ואף כי כלולים מכל ד' יקודות, מכל מקום עיקרם מיקוד עפר ומים, ולכן עשה לו הקב"ה כלי הפה והחוטם לשאוב חלקי ג"כ מזונות משני יקודות עליונים שהם חויר ואש, והוא על ידי שמושכים חלקי החויר, כי יקוד אש בעלמו אי אפשר לאדם לימשך כי ישרף, ולכן מושך את יקוד האש על ידי החויר כי שניהם רוחניים, וכמו שלהוליח מותרי ופקולת מזונו הוצם באדם שני כלים מיוחדים לזה, נקב הרעי להוליח פקולת יקוד העפר, והאמה להוליח מותרי יקוד המים, כמו כן הוצם באדם שני כלים מוליחים המותרות משני יקודות הרוחנייס, והוא הפה ליקוד החויר, והחוטם ליקוד האש (פי' אם שאחויר כי יקוד אש בעלמו אי אפשר לימשך חלקי), והנה כל זה הדיבור הוא נעשה על ידי חמימות הלב, כי הוא מבדר יקודות אש וחויר הרחוייס לאדם זה ודומה המותרות, ומז יתברך שני יקודות אלו שנאחזו בתוכו עם שני יקודות הנשמייס מים ועפר שנאחזו בתוכו, ועל ידי ד' יקודות אלו נפח בו בגידול לאדם, ודע כי הקנה יורד ומתפלל לשני קניס, אחד הולך אל הלב ואחד אל הריאה כמבואר בחולין [עי' חולין דף מ"ב ב' אמר אמימר מאמיר דרב נחמן תלתי קני הוו. לאחר שהקנה נכנס לאחזה מתפלל לשלשה לריאה ואחד פרים לכבדא, ופורס ר"י תלתא קני הוו. לאחר שהקנה נכנס לאחזה מתפלל לשלשה ע"ל, ויתכן שאחמו"ר זצ"ל מדבר רק מהקניס העיקריס המשמשים לנשימה] (יה"ל), ותיקף בעת נשיבת האדם האויר רוח על ידי הקנה, אז תיקף מתעוררים שניהם קנה הלב וקנה הריאה, הלב משלח חמימותו ומפריד את האויר לחלקיו, ואז חלק הנשייך לזה האדם ימשיך אליו רוח הפנימי הסובב בריאה על ידי כח המושך שלו, והמותר ידחה המולח, על ידי כח הדוחה כידוע, וזה יתבארו דברי המחבר בכאן:

מד) כן מבואר בזוהר ובספר התמונה ובעץ חיים בכמה מקומות בגון בעטר תורן חומש פ' פרק ב' כי נתחלק האלכסון שבאות ח' לשניס, ו"ו עליון ליו"ד עליון, ו"ו תחתון ליו"ד תחתון, ורומזים לנ"ב שניים שבפה, י"ו לעילא ו"ו לתתא ע"ש, וכתב הרב המחבר בכאן כי שני הווין שבאלכסון רומזים לקנה וושט שעל ידיהם נמשך לאדם מזונות רוחני ומזונות הגשמי כאשר ביארנו, והטעם לרמז זה ע' לעיל סי' מ"ג, ויבואר עוד מזה להלן בע"ה: מה) מוזר בכאן למה שביארנו לעיל אות כל פקודין דאורייתא

כלולים בכל חלקי העולם: **מו)** ולפי שכתב כאן עבודת כהן גדול ביאר כאן ג"כ ענין עבודת כל אדם בהכנעה ושפלות: **מז)** פי' כי שלשה חלקים יש באדם, חלק השי"ת וחלק האדם וחלק האדם ושלשתן חלקו השי"ת חלקו שהוא בשמים, אז חלק האדם והחלק האדם יאמרו כאלו דומם [עי' נדה ל"א ע"ב]: **מח)** פי' חלקי הגוף כגון אכילה ושתיה וחמדת הממון נקראים מה, כי למה נאמרו, כי בשיטול השי"ת את הנשמה אז יבטלו כל התאוות והתענוגים, וזה שאמר משה (ונאמרו) [ונאמרו] מה, שעשה נתלונו על שאין לכם למלאות תאוות הגוף באכילה, וזה אמר להם שאין לאיש לדאוג על זה העולם כלל, כי כמה נשבב הוא, אפילו אם יבוי לנו הרבה למלאות תאוותינו מה נעשה אם פתאום יבא מדבר עם דומם וצומח כאשר בא כהן גדול לפני ולפנים בבגדי לבן וציץ הזהב ואבני החושן וכו', **מו)** — והעבודה והכנעה להשי"ת שהוא יחיד שליט בכל, כאשר בא דבר קדשו (תהלים ק"ג י"ט) ומלכותו בכל משלה, ולולי העדר השגחתו ית' הכל כלא הי' כחרס הנשבר, ושלא לאבדם ח"ו בשום אופן עבודה, כי הן האדם מבחר היצורים כאשר יתפרד מאתו נשמתו ונשארו מז) ב' החלקים כאבן דומם, כמאמר קדשו (ישעי' ב' כ"ב) (כי) [מן] האדם אשר נשמה באפו [כי] במה נחשב הוא, מצינו באבות הקדושים שהקטינו את עצמם, אברהם אבינו (בראשית י"ח כ"ז) ואנכי עפר ואפר, משה רבן של כל ישראל (שמות ט"ז ז') (ואנחנו) [ונחנו] מה, כלל כל ישראל ואמר (ואנחנו) [ונחנו] מה, כי תלינו (שם) מח) בשביל דבר הנוגע לגופינו ולממוניגו, — אית פיקודים דנוהגים ביום דווקא, ואית פקודים דנוהגים בלילה דווקא. והשמש בראו יש"ל לְשַׁמֵּשׁ לואת וכן הירח, כאשר בא דבר קדשו (ירמי' ל"ג כ"ה) אם לא בריתי [יומם ולילה] — הוא ברית התורה — חוקות שמים וארץ לא שמתי, על דרך זה שיהי' הילוך החמה והלבנה על סדר זה למנות בהם ימים ושנים וקצב כל דבר, כי אם לא הי' הילוכם [רק] על סדר (אחד) [אחר] הי' טיבעם ג"כ לגדל בטבעם מט) אשר קבע יש"ל, לבשל הפירות ולהחם ולקרר על מזגם. ברם פקודי דאורייתא השליטים על כל צבא, ויש מהם הנוהגים ביום דווקא ויש בהם בלילה דווקא, ולקדש את יום השביעי, ולמנות בהם רגלים, וכל היקום עומד ע"ז, בגין דא שם אותם על סדר אחד הילוכם וסיבובם, ולפקודי אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד (ויקרא כ"ב כ"ח) ביום הראות בו (נגע) [בשר] (שם י"ג י"ד), ולפקודי הנוהגים בלילה דווקא, בערב תאכלו מצות (שמות י"ב י"ח) ואכילת פסח, וכמוהם רבים. נ) ואויר רוח לחי שאינו מדבר, לאינון חמשה מינים שבא להקריבה שור וכשב ועז ותורים ובני יונה, בשבילין ידועים, כאשר פקד ע"ז שורוק במבואר לעיל, וכאשר בא לשורוק לתמונתו כ"ב אתוין קדישים נא) ויתחלקו לחלוקים

מות מ' מרמז ג"כ על המזבח כמבואר בפנים הספר, כי ימין הוא דרומו וממלו לפון, ולמעלה הוא מזרח ולמטה מערב, וא"כ מלבקון מ' כולן מקבן מזרחית לפונית עד קרן מערבית דרומית מרמז על זריקת המזבח שכי' בקרנות תלו שתים שהן מרבע, וכן גימ' של מ' שהוא י' למעלה ו' למטה והוא"ו שבאמצע נחלק לשנים, נמלא שתות מ' חרין יודי"ן ותרין ווין גי' ל"ב כמנין חמות המזבח [מדות פ"ג מ"ח], ולכן מרמז חות מ' כשבח לפקודי הוא לחי שחיו מדבר הוא מרמז לחותן חיות הקרבים על המזבח, חמשה פרקי מ' על חמשת המינים שור כו', וסדרן ברמז הם' יבואר במקום אחר בע"ה: **נא)** פי' כשיהי' שורוק תחת תות מ' ויבואו לפרקי תות מ' שאר

לחלוקים רבים אויר רוח לחי שאינו מדבר, נב) אית גדולים מאויר ומבעם לעוף תמידים, ואית עוף השמים הגדילים מתולדות המים, ורב טבעם מאויר, ואית גדול פרים ורבים בהמות הארץ נג) ומבחר היצורים, כמאמר קדשם (ברכות י, א') מה השיש"ל מלא כל העולם גדולתו אין חקר כן הנשמה שברא יתש"ל מלא כל הגוף לעסוק בתורת ה' השליטים על כל איבריו וגידיו כנ"ל, ונראה בחי ולא מדבר שיש לו נפש הבהמית מחלק העב התחתון, שמלא מאויר רוח כל איבריו, להיותו נפש חי מהלך לפי טבעו, ולפי הצורך לבני האדם, כי הכל ברא בשביל האדם, אם שהוא מאוחר בבריאה, שלא יוות דעתו עליו נג), ויהי נדמה בנפשו כי כמו הבהמה היא ברשותו של האדם להאכילה ולהשקותה ולהטעינה משא עליה לפי רצונו, כן האדם בהשגחת השיש"ל להאכילו ולהלבישו ולטעון עליו משא כפי שבא עליו בתורתו הקדושה, ואם יזוח דעתו נד) יטענו משא כבד ממשא מלך ושרים, או ממשא טורח מזונותיו עליו, ואם מיישר דרכו טוב טוב לו כל השתדלותיו, ואם שרב טורחו במזונותיו שהם ח"ו מצומצמים, יעלה על רוחו שהש"י יעשה לו טוב לאחריתו, ואם שעושים לו בעבור העבר, או להבא, או במספר הדורות שלפניו כמאמר קדשו (בראשית ט"ו ט"ז) ודור רביעי ישובו הנה, וצדיק ה' בכל דרכיו (תהלים קמ"ה י"ז), ויעלה על דעתו מצדקת דוד המלך ע"ה, ומה שעבר עליו משאול המלך, ומבנו (תהלים ג' א') מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו, ועבד את ה' בכל נפשו ומאודו, ושפך נפשו לפני ה' באמת ובתמים, כן מחויבים כל ישראל לעבוד השיש"ל באמת ובתמים כל הימים:

ואם שאות א' נה) איהו סוד אויר רוח לאדם, התרין ווין נו) שבאו לאלכסון א' יתחברו כחדא אינון לפקודי קנה ווסט, קנה איהו ו' דלעיל הסמוך ליו"ד עילאי, נז) דאיהו שואב אויר רוח שעקרית משכונה בתוך הריאה כנ"ל, ווסט איהו ו' תנינא הסמוך ליו"ד תתאה, נח) ופנה לצפון בראשו אתרי' דתאוות, כדבר קדשו (בראשית ד' ז') לפתח חטאת רובץ... ואתה תמשול בו נט), כגוונא דקאי י' ימיני על קצה אלכסון תתאה דזקף לו ע"י עסק התורה דקיימא לימין, כגוונא שבא בדבר קדשו (דברים ל"ג ב') מימינו אש דת למו, וצפון אתרי' דתאוות דפנה אלכסון תמן בקצה עילאי, כגוונא דלבא לשמאלא, [וכתיב] תהלים

לעבוד השיש"ל באמת ובתמים כל הימים:

שאות א' נה) איהו סוד אויר רוח לאדם, התרין ווין נו) שבאו לאלכסון א' יתחברו כחדא אינון לפקודי קנה ווסט, קנה איהו ו' דלעיל הסמוך ליו"ד עילאי, נז) דאיהו שואב אויר רוח שעקרית משכונה בתוך הריאה כנ"ל, ווסט איהו ו' תנינא הסמוך ליו"ד תתאה, נח) ופנה לצפון בראשו אתרי' דתאוות, כדבר קדשו (בראשית ד' ז') לפתח חטאת רובץ... ואתה תמשול בו נט), כגוונא דקאי י' ימיני על קצה אלכסון תתאה דזקף לו ע"י עסק התורה דקיימא לימין, כגוונא שבא בדבר קדשו (דברים ל"ג ב') מימינו אש דת למו, וצפון אתרי' דתאוות דפנה אלכסון תמן בקצה עילאי, כגוונא דלבא לשמאלא, [וכתיב] תהלים

כל"ב לותיות (ע' שעל כללים כלל ט' ובשער מקומות) מז מרמז להתמזגות המוח על ידי שער היקודות כמבואר בכמה מקומות: **נג)** פי' שבכלן מבאר כי כל הברואים חיותם מהוח, כי יש מין עוף שטבעם לעוף תמיד והינו מ כלל, וכן לפילו הגדלים ממים יש להם טבע רב מהוח והוא עיקר חיותם, וכן הבהמות שהם פרים ורבים ג"כ עיקר חיותם על ידי הוח שמוכיח לגיומתם, ומה שקולת לבהמות פרים ורבים מסוס שים כמה וכמה ברואים במים שחיים וולדים רק מעפוש המים, שעל ידי שהמים מתעפשים וולד מהם יתושים ובבולוים וחומטים, ולכן קולת לבהמות פרים ורבים: **נד)** פי' כי האדם נר"ל שלו הם מכוונים ג"כ בשם הוח, כי כל דבר רוחני נכנס תחת קוג הוח רוח, והבפרט שבין האדם לבהמה הוא מענין גסות ודקות האויריס: **נג)** [כוונתו לממאר חז"ל (סנהדרין ל"ח ע') שהם חזית דעתו עליו אומר לו יתום קדמך במעשה ברחשית] (יב"ל): **נד)** כפי המבואר במשנה (חגיגה פ"ג מ"ב) כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות וזה שאמרו (שם פ"ד מ"ו) הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה פי' הוי ממעט בעסק ועל ידי מה תוכל למעט בעסק על ידי עסק התורה כי אז מעבירין ממנו עול דרך ארץ: **נה)** חוזר כאן למה שביאר לעיל בענין אלכסון ע' דפקיד לקנה ווסט: **נו)** עי' לעיל סימן מ"ד: **נז)** נותן טעם למה מרומז בכאן הקנה כי הקנה עיקר הפטולה שלו למסוך הוי רוח לאדם, וכאן מדבר בחות ע' כאשר בא לאויר רוח על האדם: **נח)** נותן טעם למה רומז על הווסט, וקאמר מפני שאלכסון ע' נוטה לצפון, כידוע כי לכל חות וחות ים לו ד' קטריס ולזו הממלית הוא לפון כמבואר בשער הכללים כלל ו', והנה לפון אחרי' דתאוה כמו שמביא לקמן כי הלב בשמאל האדם ומינו תאוה בלב כמו שנאמר תאות לבו נתת לו, ולפון הוא בשמאל, ועוד מינו שהילו"ר נקרא לפוני כמו שאר"ל בקוכה (נ"ב ע') ולכן רומז על הווסט שהוא מכניס כל מיני מאכל כמו שאר"ל בפ' הרואה [ברכות ס"א ע']: **נט)** מבאר כאן למה אמרנו כי ו' טילאי מאלכסון מרמז לקנה ו' תתאה לווסט, למה לא נאמר להיפך ?, ולזה מביא הפסוק לפתח חטאת רובץ ואתה תמשל בו, ופי' כך כי עיקר החטאת הוא ע"י הווסט, כי רוב עוונות הוא על ידי אכילה ושתיה כמו שאר"ל בפ' אין עומדין [שם ל"ב ע'] מלי כריסיה זני ביעתא ופרש"י שעל ידי מילוי הכרס באו מיני חטאים הרעים, ולכן הווסט שעיקרו לאכילה ושתיה נרמז בחיצת חטאת, והנה לפון הוא פתחו של עולם כידוע מאמרם ז"ל

[ג"כ כ"ה ג'] כי ג' רוחות הטעם מקובצים ורוח לפון פתוח, וז"ש לפתח סתום רוח לפון סס החטאת סתום הוסגט רובן שוכב ונוטה, כאשר ממרו בחלכסון ל' סרומז ג"כ על הוסגט, וחלכסון הוא נוטה ללפון לחתי' דחתווה, לכן ואתה תמשל בו פי' ואתה בן אדם התחזק שתמשול בו על ידי עסק התורה, כי בהתעסק אדם בתורה וכל עסקו אך לקיולתו ומתיתו הכל כדי לעסוק בתורה אז יהי' גם לקיולתו ומתיתו נחשבת כקרבן, והנה עיקר עסק התורה הוא על ידי הדבור כמאמרם ז"ל בכולד מעברין [עירובין נ"ד ל'] חיים הם למוליאיהם (משלי ד' כ"ב) למוליאיהם בפה, ועיקר הדיבור הוא על הקנה, ולכן ו' עולתי על חלכסון מרמז על הקנה, ו' תתאה על הוסגט, לרמז כי הקנה יוכל לעלות על הוסגט על ידי עסקו בתורה, ודע כי לורת הפ' הוא כמין עמוד אשר לדו לאחד מוגח על הקרקע ולדו השני מוגח על האבן כזה , והנה י' תתאה על הפ' ים לו שני פרקים, פרק הראשון שלמטה הוא דוגמת הקרקע, ופרק הקלר שבלדו הוא האבן המוגח על גבי קרקע, וחלכסון הוא העמוד שלדו אחד מוגח על האבן ולדו השני יורד למטה, ואם כי' לדו השני מגיע עד לארץ כי' לריך שחלכסון יגיע עד פרק הראשון של י' תתאה שהוא הקרקע, אלא שי' עולתי הואז בו ואינו מניחו לירד למטה והוא דוגמת אדם האוחז בעמוד שלא יפול לארץ, והנה י' עולתי הוא בימין ל' והתורה נקראת ימין ומרמז בזה שהקנה שהוא הדבור ועסוק בתורה שהוא ימין לז יזקוף את החלכסון ולא יניחו לירד למטה לתחתית הטעם שהרמז בוסגט המרומז בחלכסון כדלעיל, לז ואתה תמשל בו: **ס**) פי' כי הוס"ו העמוך לי' תתאה המרמז לוסגט נטה מדרכו על ידי הקנה העסוק בתורה, כי עיקר חכילתו הוא רק כדי שיוכל לחע"ל לעסוק בתורה כמו שמפרש הפסוק כל עמל אדם לפיהו: **סא**) עו' לעיל קימן נ': **סב**) פי' כי כבר אמרנו בכלל ל' כי כל אות מיוחד לפקוד על אחד מפקודי התורה, והנה אות ל' אחד מפקודיו הוא פקודי המזבח, ולז יבואר בו הדברים שיבאר להלן, כי חלכסון ל' פקיד על המזבח: **סג**) חלכסון מרמז על המזבח כמבואר בפנים, וע' לעיל קימן נ', ועוד כי חלכסון ל' מרמז על כבש המזבח והוא ממש בחלכסון כמו הכבש, וחורך הכבש ל"ב אמה, וכן הפ' גו' ל"ב ו' לעילא ו' לתתא וחלכסון נחלק לשני ווין הרי ל"ב, וכן הכבש היו ג' אמותיו העליונות על אמה יקוד ואמה קובע של המזבח שבניהם היו אחתיו, כמו כן ו' תתאה הוא תחת החלכסון, ושני פרקיו הם ממש דוגמת היקוד והקובע, כי הקובע נגנה על היקוד וכנגד לתוכו אמה כי הקובע קלר מן היקוד אמה לכל לד, ושני פרקים שים ביו"ד עליון שעומד על שיפולי חלכסון מרמז על שני כבשים קטנים שהיו בשיפולי הכבש, ואמה שיו"ד עולתי מקחכל כלפי יו"ד תתאה מרמז לנו כי שני כבשים חלו שבשיפולי הכבש הם עולים אחד ליקוד ואחד לקובע, כי יו"ד תתאה מרמז ליקוד וקובע כאשר אמרנו: **סד**) פי' אותן המינים המותרים באכילה יעלו לרלון על המזבח לכפר עליו מאשר חטא על הנפש ויבא נפש ויכפר על נפש: **סה**) דע כי

(תהלים כ"א ג') תאות לבו נתת לו, (משלי ג' ב') אורך ימים ושנות חיים ושלום וכו', וכאשר ישים אל לבו תשוקת עסק התורה והמצוות ס) ונפה ו' הסמוך לי' תתאה למאמר קדשו (קהלת ו' ז') כל עמל אדם לפיהו וכו' להיות עוסק בפיו בתורה הבא קול מקנה הריאה המנשבת לחמש מוצאות, ולווישט למלאות נפשו כי ירעב, (אבות פ"ג מי"ז) ואם אין קמח וכו', וזהו כל עמל אדם שנברא לכך, לפיהו לעסק התורה עמל מן הגרון, ואם למלאות נפשו כי ירעב וגם נפשו לא תשבענה, כי כמו שהתשוקה לאכילה ולכל צרכי הגוף הנאותים לו, כן יהי' תאוות נפשו למלאות בתורה שלא יהי' שבע מזה, כאשר בא דבר קדשו (דברים ו' ז') ודברת בם, שיהי' עיקר דיבורך בם (רש"י שם בשם ספרי וכן ביומא י"ט ב'), וזהו (משלי ג' ו') בכל דרכיך דעהו, אם אכילה ושתיה ועסקך הכל יהי' לעמל פיו כדי שיהי' יכול לעסוק בתורה, ונפשו לא תשבענה כי הכל קטן אצלו כמאמר חז"ל (אבות פ"א מי"ד) וכשאני לעצמי מה אני:

ואם בא פקודי מא' לחי שאינו מדבר סא) אויר רוח לאינון מינים המותרים באכילה שור וכשב וכו', ותרין ווין דיתחברו באלכסון אינון לקנה וושט כמבואר, סב) ואינון כאשר בא לפקודי דמזבח סג) דאלכסון א' סוד מזבח דאלכסון אזיל מגבול מזרחית צפונית עד דרומית מערבית כגוונא דזריקה על המזבח הן שתים שהן ארבע בהנך קרנות, ע"ש בחלק ראשון (שער הראשון מאות א'), סד) ויעלה לרצון על המזבח לכפר כאשר בא דבר קדשו (ויקרא ב' א') נפש כי תקריב, כאשר קרב נפש הבהמה או מצומה, יעלה על דעתו שנפשו הוא מעלה ע"ג המזבח, ויבא נפש ויכפר על הנפש, וצרות נפשו שציער על שחטא יכפר על נפשו שמרד במלכו של עולם, ואם הי' לו איזה שמחה ותענוג ח"ו, ישחר תארו ע"ז, ושב ורפא לו (ישעי' ו' י'), כי בעוונינו אין לנו קרבן לכפר עם התשובה, סה) וי' תתאה מן א' איהו דפקיד על פרידת

הנפש מהגוף, סו) אם בא לפקודי אדם על פרידת נפש האדם, ואם בא א' לפקודי בהמה [על] פרידת נפש הבהמית, ומחובר י' תתאה סו) לאלכסון דאיהו קנה ושש לדרשה, לשחוט התרין סמנים, ולזרוק דם ע"ג המזבח. זה מבואר ומדויק בחלק ראשון (שער הרביעי מאות א') ס"ח) ואזיל אלכסון הנעלם מי' עילאי פירקא קמא דילי' דאיהו אש לבנה עד פירקא תתאה מי' תתאה, ואזיל ממזרחית דרומית עד צפונית מערבית לשחוט תרין סמנים, ובגין דא לא בא פקודי דשחיטה בפירוש באורייתא קדישא, כגוונא דבא בא' באלכסון הנעלם ולא בא בא' בפירוש, כגוונא דא בא

יו"ד עליון מאות ל' מורה על כניסת הנפש בגוף, וי' תתאה מורה על פרידת הנפש מהגוף, והטעם להורתה זאת הוא כידוע כי בעל כורחיך אתה מי ובע"כ אתה מת [מאות פ"ד מכ"ב], כי בעת שמשתלחת הנשמה למטה חיזה רוצה ליכנס לתוך הגוף והיא מחוברת למעלה בקשר חמין רק נילון קטן מקרני הוד שלה שולחת למטה ומף זאת הוא בקושי גדול כי בע"כ אתה חי, ולזה מורה לותת יו"ד עליון כזה י כי עיקר היו"ד הוא נקודה העליונה הגדולה רק קו דק יולא ממנו למטה והוא דוגמת הנשמה כשיורדת לתוך הגוף עיקר משכוה למעלה, רק קו דק מקרני הוד שלה יורד למטה, והכה כמו כן בע"כ אתה מת כי הנשמה חיזה רוצה ללאת ממנו והיא משתכבת בו כ"כ עד שיליאתה מן הגוף דמו מותה חז"ל בברכות פ"ק (ח' ע"ל) ובקוף מ"ק, לחיזרא בגבבא דטומרת דלאחורי נסרא וכפיטורי בפי ווטט, שכ"כ הוא יולא ממנו בקושי, ולזה מרמז י' תתאה שקאי בהיפך כזה י שעיקר חיזתה למעלה הוא בקושי גדול: סו) ע' לעיל בשער הכללים כלל י"ב י"ג י"ד שם ביאורנו כי לפי הנקודה משתנה הולחות האות שם לאדם שם לבהמה, והנה נדבר בנקודת פתח וקמץ, ונקדים הקדמה אחת, והוא, נפש הלומת נחלק לג' כחות, והם הזן, המגדל, המוליד, והנה הזן בעלמו נחלק לה' כחות, ל' כח המושך והוא כח המושך אלו המזון הרלוי להלומה ההוא, ג' כח המחזיק והוא כח הממחזיק חלקי מזונו עד יתעכלו בו, ג' כח המעכל שהוא מעכל ומכלה מזונו שממשיך מן הארץ עד שנפרד המזון ההוא לכל החלקים של המזון, ואחר שנפרדו כל החלקים אז משתמש בכח ד' שהוא כח המבדר, שמבדר בחלקי מזונו מה שרלוי להרכבתו ולהיות משתתף אלו בגוף הלומה, ומה שאינו רלוי, ואח"כ משתמש בכח החמישי כח הדוחה, שהוא מעשיר בו מה שרלוי להרכבתו, ודוחה ממנו מה שאינו רלוי, הרי כי כח הזן נחלק לה' כחות אלו, כח המושך, כח הממחזק, כח המעכל, כח המבדר, כח הדוחה, והנה יש לו עוד שני כחות שממנו, כח המגדל וכח המוליד, כח המוליד הוא שגדל בתוכו מין זרע שכשאר מזרעו יוגדל מאתו עוד לומה מ' ממש כתמונתו, כח המגדל הוא מה שהלומה גדל בעוביו ובקומתו, ובהגיע תור גמר ביסודו אז נעדר ממנו הכח הזה בבחי' לממים. ולכן אין לך נחשוב רק כחות הקיימים לו, או נאמר שכח המוליד לא נחשבהו כיון שאינו לתועלת עלמם כי אם לקיום המין, נמלא כי עיקרי הכחות של לומת הם שבה, ולזה מרמז נקודת פתח בשבא תחת אות אחד, כי היסודות הנרמזים בחות ההוא הם יקודות הלומת, כי פתח לורתו כזה ▬, וכל קו הוא ו"ו לרמז על שבה כחות של הלומת, ונוסף עליו בשבא אי שים לו עוד שבר כחות, והם מ' כח התועבה שיוכל להתנועע בכל מקום שירלה, עוד ים לו ל' כחות שהם ה' חושים, ראיה, שמיעה, טעם, ריח, משוש, הרי שבה כחות, ועוד כח המשיג שבשבה שהוא רוחב דבר אחד אז הוא משיג ומדמה בחות ומרגיש כאלו הדבר הוא בחות עלמו בשעת הראיה, ועוד כח הזוכר שאף בשעה שהבר חלף הלך ממנו הדבר הנראה לעין הוא זוכר בדמיונו כאלו ממש עומד לפניו, הרי שמונה כחות נוספים לבעל חי, ועוד ים לו כח המעורר וכבה הזה נחלק לשתים, למעשה ולמדות, מעורר למעשה היינו שמתעורר לעשות מעשים שהם לו לתועלת כגון לבקש טרפו, ולברוח מן המזיק לו, מעורר למדות הוא שמתעורר לעשות מדות כגון לרחם על הולד, ולהתחזר על בעלי חיים זולתו לטורפם ולהזיקם, הרי שבר כחות לבעל חי, ובהלטרף אליו עוד שבה כחות שבלומת אשר גם לו לא יעדרו, הרי ט"ז כחות, ולזה מורה קמץ על בעל חי, כי קמץ כזה ▼ שהוא מחובר מקו ונקודה בגי' ט"ז: סו) י' תתאה הוא לפרידת נפשה של בהמה עי' לעיל קי' ס"ה ס"ו, ולאלכסון חיזו קנה ווטט ע' קימן מ"ד ס"ז ס"ח, ולכן מרמז על שחיטת ג' קימנין: סו) בכלן מבאר עוד רמז על השחיטה בתרין קימנים, והוא דע כי תרין יודי"ן שבאי"ה הם מתחלקין זה לקבל זה כזה , פי' שפרק עליון מיו"ד עילאה עומד בגלגלטון מעט, וכן פרק תחתון מיו"ד תתאה, כמבואר בגלות אי, ולפי חלכסונם של תרין פרקין הנ"ל נראה כאו שהם מתחלקין זה לקבל זה, חבל השתלשלותם זה לקבל זה חיזו ביושר כי אם בחלכסון כמבואר בלות ל', וזה נקרא חלכסון הנעלם שבולך מפרק קמץ דיו"ד עליון שהוא נקרן מזרחית דרומית עד פרקא תתאה מיו"ד תתאה שהוא נקרן מערבית לפונית, וקו השתלשלות הזה

שהוא מלכות הנעלם הולך ותותך את מלכות מ' שהוא רומז לקנה ושפט ממנו נגו שלריך לחתוך ולשחוט את התרין קמיים, ומ"ם דחיבו הם לנגה קמי על מלכות הנעלם, והטעם כי התורה נכתבה בהם שהורה על גבי הם לנגה [עי' שקלים פ"ו הל' מ] פי' שהגויל הוה הם לנגה והדיו הוה הם שהורה, וכן האותיות שהם התורה, ומלא כי מלכות הנעלם שהיו מהכתב מלא שהגויל שעליו נכתב הם' ניכר ממנו מלכות הזה הנעלם מפרק עליון של יו"ד עליון עד פרק תחתון מיו"ד תחתון, ולכן מלכות הנעלם נקרא הם לנגה כמו הגויל שהוא הם לנגה: **סט)** ע' לעיל שער הכללים כלל י"ג והקדמה זאת כי מ' ניתנו כי ניקוד שורוק כשיבא למ' מרמז על לומה חי מדבר, וכשהחדש שב בתשובה נתדבק על התורה בה כרמז לחדש בחות עלמו, וג' נקודות שורוק נתעלו מז בחם החי והלומה, כי הם נרמזים בשתי נקודות עליונות מהשורוק ונתעלה מז הדומם ג"כ שים לו רמז בניקוד הג' מהשורוק, ומצאר בכלן כי כשבא זקף קטן למ' מרמז על חדש בעל תשובה, כי מי שהקטין את עלמו דעבר על פיקודים דחורייתא יזקיף את עלמו בתשובה, וכיון שכב בתשובה נתעלו כולם כאשר חמרנו, ומצאר ניקוד ג' משורוק לדומם: **ע)** פי' דיו"ד עליון מורה לחדש ויו"ד תחתון לבהמה, כי רוח החדש טוב למעלה ורוח הבהמה יודע למטה, והנה כבר ידעת כי מלכות מ' פקיד לחויל רוח, והנה מלכות מ' נחלק לתרין ויון כזה אא, ע' לעיל כי מ"ד, ונמלא שוא"ו עליון הוא חויל רוח החיוני לחדש שנרמז ביו"ד עליון, אבל הוא"ו התחתון הוא חויל רוח הבהמית הנרמזת ביו"ד תחתון, והנה ידוע כי החדש יש לו רוח הבהמית שהוא נפש הדומם והלומה והחי, ויש לו ג"כ נפש החדש, והנה כשהחדש טובא מלוות מז ממשיך חליו רוח לה ובהיר מבחיך למחוד דהיינו הנפשה הקדושה, ומז מתחברת הנפשה עם נפשו הבהמית ומזכבת חותה, אבל כשטובר על ל"ת מז נפשתו מסתלקת ממנו, ומז נתפרד נפשת החדש מנפש הבהמית, ולזה רומז פירוד בחלכות מ', דיו"ד עולה עם ו' עליון של מלכות שמרמז לנפשת חדש מתפרד מן וה"ו תחתון ויו"ד תחתה הרומזים לנפש הבהמית, ומז לה תזכך הנפשה הת נפש הבהמית, אבל כשבר יעבר החדש תשובה, מז תשוב הנפשה חליו ומזכך הת נפש הבהמית שלו נפש החי והלומה והדומם, ולזה רומז כי כשבר יזקוף הקטן ויעבר תשובה, מז יתחבר יו"ד עליון ויו"ד תחתון וגם התרין ויון שבחלכות מ', ודע כי זה שנמרנו שהם ח"י יעבור על פקודי לה תעבה יעבד פירודה בחלכות מ', אין הדברים ממורים על חות מ' בעלמו שהוא נתפרד ח"ו, חיו כן, אלא הכוונה שנורם החדש חגל עלמו כאלו נפרד הת', שהת' מרמז על כחות החדש שהם בו בחיבור, דהיינו נפשתו ונפשו הבהמית, וכשבר יפרדו הכחות האלו, דהיינו שהנפשה מסתלקת ממנו, הרי הוא כאלו הפריד בת', ובוודאי בת' אין ציור, אלא שהחדש לפי מעשיו, כן החדש מקבל את חויל רוח החיוני שלו מחות מ' כפי שפקד עליו מלכו של עולם, והם ח"ו פגם החדש במעשיו, נותן לו חויל רוח בפירודה, והם יתקן בתשובה הוא מקבל מחות מ' חויל רוח בחיבור, דהיינו שנשמתו מתחברת עם נפשו הבהמית ומתקנת ומזככת חותה, והשיורי הוא הכל חגל קבלת החדש, אבל בחות מ' בעלמו אין שם שיורי כלל, כשבר ניתר המחבר בעלמו לקמן, והנה ים זה רמז ודבריס יקרים ת"ל, ואין כאן מקום, ואי"ה במקומם אבאר כשבר יגמור החל בעזרי: **עא)** פי דקרבן ע"ג המחבח מרמז שיתקרבו תרין ויון שבחלכות מ' כי מלכות קוד המחבח: **עב)** כי קול נגינה של זקף קטן הוא קול נמוך לרמז כי כייף עלמו בתשובה,

בא זה הלכה למשה מסיני [עי' חולין כ"ח א']. **סט)** וכאשר בא זקף קטן לאות א' בא א' אויר רוח לאדם חי מדבר ונשאר ניקוד תליתאה מן שורוק הבא לא' לדומם, וא' בא לאדם דכייף ליצרו ועבד תשובה כדקיאות, ואם יתקטן דעבר על פקודים דאורייתא ע) ולא יכול למשוך אויר רוח כי [אם] מא' פירודה, דיתפליג אלכטן י"ו לעילא וי"ו לתתא, כד עביד תיובתא זקף קטן ויתחבר י' תתא לי' עילאי כד יתחברון תרין ויון אלכסון א' והביא עא) קרבן על גבי המזבח דאלכסון א' סוד המזבח, וזקף גדול הוא כאשר בא באורייתא קדישא אשר נשיא יחטא (ויקרא ד' כ"ב), ודרשו חז"ל (רש"י שם בשם ת"כ והוריות יו"ד ב') אשרי הדור אשר נשיא מביא קרבן עם ווידוי כדקיאות על שגגתו אשר שגג שמשים אל לבו. עב) וקול נגינה מעיד מני זקף קטן כי כייף ודחיק לרוחי' בתשובה, וזקף גדול קול נגינה מעיד אשר הוא גדול חדור ובשגגה בא מעשה לידו, בא דבר קדשו (ויקרא י"ח ה') (אלה המצוות) אשר יעשה [אותם] האדם וחי בהם. עיקר חיותו לבו ובשרו ומאודו יהי' בהם, גם וחי בהם באלה המצוות לשמור בריאת הגוף והנפש, כאשר יעסוק בתורתו באמת ובתמים ימשוך רוח דקות לנחירים מאתרא דקדושה. והריחו ביראת ה' (ישעי' י"א ג'), ואם ח"ו יעבור על פקודי, תיכף יעבור עליו זעם של מלך שלא יכול למשוך אוירה מאתרי' דקדושה, כאשר בא דבר קדשו (ויקרא כ' ז') והתקדשתם

והתקדשתם והייתם (לו) קדושים, והתקדשתם בקיום פקודי דעשה, ולא יעבור ח״ו על לא תעשה, ואם עבר ועשה תיכף תשובה והייתם (לי) קדושים במחשבתו, וידח ממנו רוח תאוה מאתרי׳ דלא דכיא דמשך עלי׳, ולא ישמור אצלו אותו האויר ההבל שמשך ואח״כ יעשה תשובה ע״ז לפי חטאו, וכאשר יעסוק בתורתו הקדושה וקיום פקודו, כי מה זה האדם אשר יבא אחר המלך אשר כבר עשהו [עי׳ קהלת ב׳ י״ב], כאשר בא מאמר קדשו (קהלת א׳ ט׳) אין כל חדש תחת השמש, כי השיש״ל ברא התורה וכל העולמות וכל האוירים אשר אין ספור לגדודיו שיעור חלקי האוירים, ואין על האדם כי אם עסק התורה, וע״פ הד״ת יהי׳ כל עניניו מזונותיו ומלבושיו ובניו, ויש אשר נמשך עליו ע״י עסקו בתורה אור לבנה זכה דקה מגבול מזרח ויש מגבול צפון וכו׳, ויש דקה וקלה למאוד ומבהיק למאוד, ויש ירוקה וכו׳ כנ״ל, וכאשר בא מאמר קדשם (חגיגה י״ב ב׳) כל העוסק בתורה בלילה השיש״ל מושך עליו חוט של חסד ביום. הוא סוד אוירים חוטים לנחירים, ויש מצד הרחמים ויש מצד הדין, ותמים תהי׳ עם ה׳ אלהי׳ לעבדו באמת ובתמים כל מה שיגיע אליך הן דין והן רחמים, ואם לפעמים יראה בעיניו שמעשיו מתוקנים ואינם מצליחים לפום שעת׳ יעלה על דעתו מאמר קדשו (של דוד המלך ע״ה) (ירמי׳ י״ב א׳) מדוע דרך רשעים צלחה שלו כל בוגדי (און) [בגד], וצדיק ה׳ בכל דרכיו (תהלים קמ״ה י״ז) כי פעמים על עבר, ופעמים לזכותו להבא, ולפעמים עג) במספר הדורות לפניו, ועבודתו כאשר תמה יזכה בזה ובבא. ואם ח״ו יעבור על פקודי דלא תעשה עד) עביד פירודה באות א׳, ויתפלג רגרין ווין דקיימין כחדא מחוברים בא׳, ומושך לגרמי׳ מי׳ תתאה ויתפלג, ושבילין רבים בזה חלקי האוירים, עה) ובאות א׳ קדישא ליית בי׳ פירודה, כאשר בא מאמר קדשו (תהלים י״ט ח׳) תורת ה׳ תמימה משיבת נפש. אם תמימה שלא פגם עו) משיבת נפשו, אבל כאשר יעבור על פקודי דלא תעשה עז) לגרמי׳ עביד פירודה, ולא יכול למשוך אצלו אויר רוח אלא כמו א׳ בפירודה, ואין משיב נפשו ואין נחת רוח לנפשו מהך אוירה עד דעביד תיובת׳ כדקיאות, הדא דכתיב (במדבר ה׳ י״ד) (ועליו) [ועבר עליו] רוח קנאה וקנא את אשתו, עח) דמשך לגרמי׳ בעובדי׳ דקשוט לקנא את אשתו סן נטמאה ויאשם אם יבא אלי׳ וכו׳ [עי׳ סוטה ז׳ א׳], ותביא מנחת שעורים כגוונא דעבדה מעשה בהמה [שם י״ד א׳] דמשכה אויר רוח הבהמית, ואם לא חטאה במעשה עט) חטא במחשבה, ולא עשתה תשובה להדיח מעליה רוח זנונים, ונמשך עלי׳ כמו א׳ בפירודה, וקרבנה צריכה תנופה, וכהן מניח ידיו תחות ידיה ומניף [שם י״ט א׳] לתקן מה דקלקלה דיתפרדו תרין ווין אלכסון א׳, ובתנופה כמצווה יתחברו, ואם טהורה היא ונקתה-מאויר רוח-ונזרעה זרע [במדבר ה׳ כ״ח], ושלשים ושש כריתות האמורים בתורה מי שיעבור ח״ו מהן יש אשר מושך אויר רוח כמו בהמה רוח חי ולא מדבר, ותיקונו להביא קרבן ויתוקן במה דקלקל, ויש אשר מושך עליו עוד תערובות מרוח צומח ודומם, וצווה יתש״ל להביא שמן ומנחה. ומנחת חוטא בלי שמן ברם אית בי׳ מלח שהוא דומם, ואית דמשך מאויר רוח דמושכים העופות הטהורים כמאמר חז״ל (סוטה ג׳ א׳) אין אדם עובר עבירה [אלא] א״כ נכנס בו רוח שטות מבהמות או מצומח לפי התעכבו בחטאו, ולתקוני נפשו וגופו בקיום פקודי דאורייתא בקורבנים, ויתקדש גופו ונפשו לפקודי דאורייתא. כאשר בא מאמר קדשו (שמות י״ט ו׳) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, כאשר תהי׳ עבודתכם תמה בעסק התורה, וכהנים השלטים לעבוד עבודה ע״ג המזבח, אתם תהיו ג״כ, כי כל העוסק בפרשת חטאת כאלו הקריב

חטאת

וקול נגונה של זקף גדול כוח קול מדיר קול מושל מרמז על נסיון: עג) לעיל מציון מפקוק ודור רציני יכונו הנה: עד) עי׳ לעיל סי׳ ט׳: עה) עי׳ לעיל סימן ט׳: עו) פי׳ הם תמימה שלא פגם חז תמוך נפשו שהיא נשמת האדם ותתאבר על נפשו הבהמית ותזכך לותה, ואם לאו ח״ו מהשלכת הנשמה ממנו: עז) ט׳ לעיל סי׳ ט׳: עח) דמשך לגרמי׳ רוח קנאה מהות ת׳, כי חות ת׳ פקיד לכל הרוחות ולויניס כי ירא פן יחטא דג׳ ונטמאה כתיבי בקוטב ת׳ לבעל ות׳ לבועל ותחד לתרומה, וכן הקוטב פגמה ג״כ בחות ת׳ למשוך מת׳ בפירודה, כאשר ביארנו לעיל בסימן ט׳, ות״ש לקמן בפנים בספר בשער המדבר מהלכות קוטב תדבר מזה, וע״ש ותבוה נחת, וכשמביא קרבנה חז רוצה לתקן שיתאברו יו״ד עולה ויו״ד תתאה ותרין ווין דשלמכון ת׳: עט) פי׳ דלא תקשה היך לפשר טעם תנופה לתקן את חטא טוחה הקוטב בפרידה בחות ת׳ ונתנופה תניף את י׳ תתאה ותחברו לי׳ עולה, כל קוטב קפק זעלי, ות״ש לפשר דלא חטאה כלל ומה לריכה לתקן ?, ותירן דלף הם לא חטאה בשעשה חטאה בחטאה, ויבואר ע״פ מאמר רז״ל (מ״ק י״ח ב׳) אין חדש נחשד אלא אם כן עשה מקלתו כרכר בלנו, וע״ש, והנה הקוטב נחשדה בעיני בעלה ות״ש לכל הפחות

חסאת [מנחות ק״י א׳] וכן כולם, אם שלא תוכלו להקריב כי כל זר לא יקרב למובח, מכל מקום ממלכת כהנים אית בכם ע״י עסק התורה, ומה גם כשתהיו עוסקים בתורה בתשוקה ותהיו זהירים בפקודים שלי אתם מקרבים לפני חי שאינו מדבר לחי מדבר, פ) ומצומח לחי שאינו מדבר ומזה לאדם כי כאשר יאכלו בשר כאשר בא באורייתא קדישא (דברים י״ב כ׳) כי תאווה נפשך לאכול בשר, ולא להנאת הגוף, ותעשה הכל שתהי׳ בריא לעבודתו ועסק התורה, כי כאשר יאכל ויתחזק בנפשו תלת חולקי הנפש, נפש המשכלת השוכן במוח ונפש המתאווה השוכן בלב ונפש היוצאת השוכן בכליות, ועבודתו תמה בעסק התורה [תורת] ה׳ תמימה משיבת נפש, רצונו שהוא משיב נפש חי שאינו מדבר לנפש חי מדבר בעסקו בתורת ה׳, ורוח חמנשב מהריאה לכלי המבטא לחמש מוצאות, וזהו שבא מאמר קדשו (ירמי׳ ט״ו י״ט) ואם תוציא יקר מזולל כפי תהי׳, כביכול, כי אני בראתי כל היצור וצויתי עליך פקודי דאורייתא ולעסוק בהם פא) ולהוציא יקר מזולל, ואמר כפי תהי׳ כי ברוח פיו כל צבאם כביכול והאדם השלם כנ״ל עושה מצומח ומחי שאינו מדבר, לחי מדבר, והדברים נחמדים ועתיקים אם היות פשוטים, ואם ח״ו יעבור על פקודי דלא תעשה פקודי דאורייתא בעריות דמשך עליו רוח מסאבה לחדא, ויש מהן חייבי כריתות ומהן חייבי מיתות בי״ד, ותשובתו קשה עליו מאוד, וכאשר ח״ו נוסף ע״ז הוליד ממזר כאשר בא מאמר קדשו (קהלת ד׳ א׳) דמעת העשוקים ואין להם מנחם, כי הוא עשוק וגזול כל הימים, כי לא יכול להמשיך עליו קדושה מאוירא דכיא, כי אביו הביאו לעולם בעבירה [עי׳ בויקרא רבה פל״ב סי׳ ח׳ וקהלת רבה פ״ד פסוק ושבתי] וכאשר יעשה אביו תשובה גדולה מאוד תשובת המשקל כמאמר (איוב ו׳ ב׳) לו שקול [וישקל] כעסי והוותי, (אזיל) [אז] יועיל לעצמו אבל לא לו, (ולא) [ולו] אין מנחם, אעפ״כ כאשר יעסוק בתורה שהיא גדולה למאוד תיקונו רב למאוד, עד שבא דברי קדשם חז״ל (הוריות י״ג א׳) ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול ע״ה, ע״פ (משלי ג׳ ט״ו) יקרה היא מפנינים, זה נראה בעלי׳ אין גדול עסק התורה בגמרא ופוסקים אין קץ, כי הדברים הפשוטים מניעים כל הדברים הרמים, וכל צבא השמים עומדים ע״ז לימוד הפשוט כפשוטו כאשר פקד השיש״ל, החקר אלוה תמצא (איוב י״א ז׳), ובא דבר קדשו (דברים כ״ג ג׳-ד׳) (וממזר) לא יבא [ממזר] בקהל ה׳ ... עד עולם, כי הוא הוא נוצר באיסורא, ולא יכול לאמשכה אוירה כ״א מא׳ בפירודה, שיתפלג י״ו אלכסון לעילא וי״ו לתתא, וכגוונא (שם כ״ד א׳) והי׳ אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר, ולא יכול לקימא בגין דיתפלג אלכסון פב) ולא מיתדר ביניהם

כי

הכהיה בלבב, ועי׳ כס״ו סנהדרין מ״ב ס׳ ד״ה ועוסקין: פ) פי׳ שעל ידי תכילתו של אדם את הבעל חי זה מעלה את הבעל חי למדרגת האדם וכן הלומה, לפ כי לפעמים תוכלו הבעל חי, מ״מ מתעלה הלומה למדרגת הב״ח ותח״כ בשהב״ח נתכל של האדם זה מתעלה גם הלומה למדרגת האדם: פא) פי׳ שהולות דבר יקר מתכילתו שנפש החי ונפש הלומה מתקנו על ידי תכילתו ועל ידי עסקו תח״כ על ידי הכח הכוח שניתוסף לו בתכילתו הוא עוסק בתורה: פב) דע כי אלכסון ל׳ שים בו שני ווין שוכנים זה על זה כזה

מרמז על זיווג ותיבור חיים בחשתו, וזה כד לא פגמה בל״ת, אבל כשאר פגמה בלא תעשה עבדה פירודה באלכסון ל׳ וזה לא מיתדר ביניהן, והטעין ביותר ביאור, כבר ממרנו לעיל סי׳ ס״ה כי וי״ד עילאה מל׳ מרמז לכניסת הנפש בהגוף וי״ד תתאה מרמז לפרידת הנפש, והכה אלכסון עומד מי עילאי ומתקרב אל י תתאה וכוח מרמז על האדם, שתיכף בעת הוולדו הוא מתקרב בכל רגע ליום המיתה, וי״ד עילאה מתדבק לשיפולי אלכסון תתאה לרמז כי כניסת הנשמה בגוף הוא בעודו קטן ותיכף מתחיל להתקרב אל המיתה עד שבהיותו גדול אז יבא יומו יום המיתה, ולכן י״ד תתאה ממרמז על פרידת הנפש הוא מתדבק אל אלכסון בגובהו, לרמז כי יום המיתה רובו בגובה האדם לזקנתו, והכה בעבור זה שהוא מתקרב אל המיתה לזה לעטווה לפרות ולרבות, ולזה בחו תרין ווין באלכסון לרמז על זיווג חיים בחשתו, והוא בעבור שהוא טוב ומתקרב ליום המיתה ועל כן ועזב חיים את אביו ואמו שהביאו לחותו לעולם, ומרמז בי״ד עילאה שהכניסו הנשמה בגוף ואדם הנרמז באלכסון עוזב אותם שאלכסון טוב מי׳ עילאי ועוזב לחותו ומתקרב לי״ד תתאה הממרמז על יום המיתה, לכן ודבק בחשתו והיו לבשר אחד, ופי׳ על כן על אשר כמו (בראשית י״ט ח׳) על כן בחו בגל קורתי, נמלה לפי הדברים כי אלכסון מרמז לזיווג, וכשהוא מתדבק בחשתו אז ממשיך לנשימה רוחה קדושה והיא השכינה הנרויה בישיסה [עי׳ קוטב י״ז ל׳], והנשמה הוא מחות ל׳, הממונה על כל הרוחות, ואז נמלה אז אשה על בעלה רוח אז מחות ל׳, והי׳ אם לא תמלא אז בעינו שלא ימשיך רוח אז מל׳,

כי לא יכול לאמשכה [רוחה] כאשר בא באורייתא קדישא (שם) וכתב לה ספר כריתות בגין דיתפלג ו' אלכסון הכתובה באש שחורה ע"ג אש לבנה [עי' שקלים פ"ו הל' א']. ובא תיקונה וכתב לה ספר כריתות כגוונא דקילקלה דיתפלג הכתיבה ונראה האש לבנה מעובי' אלכסון כגוונא לכתוב ספר כריתות, ויתקן בכתיבה מתגרשת ויתוקן מה דפגם ובכתיבה מתקדשת [ע' קידושין ה' א'] שיתחבר ו' אלכסון א' להמשיך רוחה, ויקח אשה אחרת, והיא תנשא לאחר, ואם הי' הדבר מפני שלא זכה להבנות ממנה פג) כגוונא דא ממזר יתקרא מום זר, שהוא זר מישראל כי לא יכול להתחבר בקהל השיש"ל, כי מושך מא' בפירודה. ועם סגולתו חבורא חדא כאשר בא דבר קדשו (שמות י"ט ב') ויחן שם ישראל נגד ההר [ודרשו חז"ל] (רש"י שם בשם מכילתא) כולו בלב אחד, ופושעי ישראל מלאים מצוות כרמון [ברכות נ"ז א'] כי כאשר יעשה תשובה נכונה אם ברעיונו הזך עשה תשובה ויקיים ואהבת לרעך כמוך (ויקרא י"ט י"ח) הוא מושך בחיבורא, הגם שלא תיקן עדיין תשובתו [של] הגוף בפועל תשובת המשקל, עוד יתקן, ובכוונתו העצומה לתשובה מושך בחיבורא, ברם ממזר שבא מביאת האיסור לא יכול לאמשכה כנ"ל, ואם בחיר ה' דוד המלך ע"ה אמר בעבדו השיש"ל באמת ובתמים למאוד, אמר (תהלים נ"א ז') ובחטא יחמתני אמי, בא מאמר קדשם ע"ז (נדה ל"א ב') שאין אשה מתעברת אלא סמוך לווסתה, וכל שעבר עליו מן המצרים עבד את ה' בשמחה ובגודל שפלת נפשו עד שאמר (תהלים כ"ב ז') ואנכי תולעת ולא איש ברי' שפילה מחי ולא מדבר, והקטין את עצמו נגד גדולת השיש"ל שאין חקר וגבול ותכלית, מה נענה אנחנו אחריו, ומחוייבים אנחנו ישראל עם סגולתו להיות שפלות הנפש למאוד ברעיון, ולעבדו בשמחה שבחר בנו לעבדו, ויעויין בהקדמה לספר ברית עולם חלק ראשון ע"פ והאיש משה עניו מאד וכו', ולא יעשה חברותה קמא שמיא, ואם נאמר (דברים י"ד א') בנים אתם לה' אלהיכם, אצלו נחשבנו לבנים, אבל עבודתינו וכל יגיענו יהי' כעבדים המשמשים את הרב מלכו של כל העולמות ומלואם, והעד ע"ז (במדבר י"ב ח') מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה, יעד עליו הכתוב על בחיר הנביאים שעבד השיש"ל כעבד תמים במעשיו, ובא מאמר קדשו (תהלים ל"א כ') מה רב טובך אשר צפנת ליריאיך, טובך קאי על יסוד אויר רוח דק ובהיר ומבהיק למאוד אשר צופים בו מראש העולם עד סופו ומתענגים בו, וזאת לאו כל הנביאים להשיג התענוג, (ישעי' י"א ג') והריחו ביראת ה' אם יעסוק בתשוקה כמאמר קדשם (אבות פ"ה מ"כ) רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים, רצונו כאשר לא ילאה אדם לישא משא אבן יקרה מכמה ליטרות מגודל תשוקתו לזה, ג"כ לא ילאה בעסק התורה אם היא בתשוקה, ויהי' קל באבריו בתשוקה וטוב לב לעבוד מלכו של כל העולם ומלואה:

וכאשר בא אות א' פד) ליסוד אויר רוח בשנה, לזרע וקציר וקור וחום [וכו'] יתחשב תרין ווין אלכסון ליב חדשי השנה, וי' עילאי לרוח היום שהשמש נאצל עליו רוח זך כפי עובדי' דישראל עם סגולתו בעסק התורה, להמחיק ולבשל הפירות והתבואות, ויתחלק לכמה אוירים אין שיעור, וי' עילאי הולך קצת מזרח ודרום כולו, וי' תתאה הולך מצפון

כי מלת זכה עלוות דכר ועי"ז פגמה בחות ה', ונמצך עליה רוחא מה' בפירודה, שנברת אלכסון ה' לתרין כזה , ולכן מדה כנגד מדה וכתב לה ספר כריתות, או מפני שלא זכה להבנות ממנה, והנה עיקר הנטייה שנוטה מי"ד עילאי ויעזוב אביו ואמו מפני שנוטה ליוסף המיחד ולריך לקיים פריה ורביה לקיוס ההין, ולכן ודבק באשתו ונתדבקו תרין ווין שבאלכסון ה', לכן כשלא זכה להבנות ממנה ועזב את אביו ואמו, ולכן ו' עילאי יתפרד מי' תחתון שבאלכסון ויתקרב לי' עילאה הרוממים, ואז יכרת אלכסון לתרין ווין, וכמו כן וכתב לה ספר כריתות: פג) פי' כמו שביארנו לעיל גידולין כמו כן הוא בעניו ממזר לא יבא בקהל ה', כי כיון שנברא בעבירה לא יכול למשוך כי אם מה' בפירוד, אבל ישראל הם כולם גוף אחד חיבורא חדא, ולכן ממזר לא יבא בקהל, ות"ת ה"ק שאר עובדי רוחא מה' נמי ? , ותירץ דשאר עובדי עבירה מתקניס בתשובה לא כן ממזר שהוא מוס זר שנברא בעבירה ולכן הוא זר מיסרחל: פד) פי' כי בספר יצירה מחלק את הברייאה לג' חלקים, עולם, שנה, נפש, וכמו שכל האותיות פוקדים כל אחד על בריאות של העולם על כל ד' היקודות נכל חלקיהם כמבואר בשער

כחיתן, כמו כן פקודתם על השנה שהוא קדר זמנים, והנה כבר ידעת כי קדר זמניס הוא על ידי השמש והירח, והכא גרמיס בג' יודין של ה', כי כמו שבהתכלות השמש על הילת היא נותנת קרני הודה עליה עד שגם היא נאצל רוח זך ובהיר כמו שנאצל על השמש, כמו כן תרין יודין הם מתכללין זה בקבל זה וחויר רוח נאצל עליהם כי ה' פקיד ליקוד חויר, ט' לעיל קרי ק"ת, והנה כמו שהשמש עיקר מהלכה

מצפון ומערב לרוח אוירה להַיָרח, המסבבים בי״ב חדשי השנה, כגוונא דתרין יודי״ן המסבבים לאלכסון א׳, ואתפלא ואשתומם עלי האדם היותו מבחר היצורים, יתש״ל שבראו על מצב זה מעמדו לשאוב הרוח בנחיריים ולהחזירו למי שבראו תמידין כסדרן מתנה ע״מ להחזיר ואם שואב ואינו מחזיר מיד הוא כלה ואבד מן העולם, ואם מחזיר ואינו יכול לשאוב ג״כ כלה ועבר, ומהויתו לעולם הוא תמיד חייו תלויים ועומדים בטובת מלכו של עולם עליו, ולא בראו יתש״ל על מצב שיהי׳ שואב הרוח ומחזיר פעמיים ביום, כי אם בכל רגע, נמצא טובת השיש״ל מתמדת בלי שיעור, כדי שידע האדם אמתת הדברים איך לעבדו בפקודי דאורייתא אשר יעד עליו, כי השגחתו וטובתו מתמדת, ואיך יעלה ח״ו על רעיונו להתרשל בעסק אורייתא קדישא, ומכ״ש לעבור ח״ו על פקודי דאורייתא, ודי בהערה זאת לישראל עם סגולתו, וראו עם סגולתו מד׳ יסודות שברא יתש״ל וברא מהם עלמא, ודומם וצומח וחי בלתי מדבר וחי מדבר לא יכלו לחיות אפילו רגע אחד בלתי אויר רוח שהוא מוכרח לקבל לנחיריו ומוכרח להחזיר, כמאמר קדשם (אבות פ״ד מכ״ב) על כרחך אתה חי וכו׳ שלא יכול לקבל אויר רוח על זמן רב בבת אחת, וכן אפילו לדומם בלתי אפשרי להיות קיומם בלתי אויר רוח וכן לצומח, כי כן פקד הש״י על אויר רוח שברא לשמש לכל זאת, ומשל לעבד שבא למלך ואמר אדוני המלך תן לי מתנה א״ג [ר״ת א׳ גדול *)] כי חיי תלויים בזה, ואני מחזיר לך בחזרה כי ג״כ חיי תלויים בזה. ובהיות המלך רחמן הבין דבר על בוריו, שלא [כדי] להטריח המלך אמר כן ליתן לו בכל רגע א״ג, ולא לקבל מאתו אלף אדומים על זמן ארוך, הואיל וחייו תלויים בזה בהנתינה ובהחזרה ג״כ, העמיד ממשרתיו ליתן לו בכל פעם ולקבל מאתו בחזרה תמידין כסדרן, כן אנחנו העמיד לנו יתש״ל ממשרתיו היינו אויר רוח להיות משמש לכל היצור וגם לאדם מבחר היצורים לשאוב מחלקי אויר רוח, ולכל אחד משרת לפי טבעו שטבע בו יתש״ל, יש מושך לו מחלק אויר תחתית עב, ויש דק תחתית, ויש מגוונים חלוקים כי כן חייבה חכמתו יש״ל, ולפעמים מעניש השיש״ל הד׳ יסודות שידעו נאמנה, כי מחודשים המה ואין בהם ממש לעבדם, — והגם שבאו מקצת דברים שאכתוב, בספר הנחמד ברית עולם חלק ראשון שהוצאתיו לאור עולם בעזר השיש״ל החונן לאדם דעת, ושם באו בקצרה, וגם מה שמצאתי מחודש בזה אעתיק ערך חצי דף: —

ציון באורייתא קדישא שהעניש השיש״ל ליסוד אויר רוח, כאשר בא דבר קדשו (ויקרא י׳ ב׳) ותצא אש מלפני ה׳ ותאכל אותם, במיתת בני אהרן, ובאיוב (א׳ ט״ז) (ותפל אש מן השמים ותאכל את הנערים ובגדים) [אש אלהים נפלה מן השמים ותבער בצאן ובנערים ותאכלם] נאמר ותצא ונאמר ותפול וכו׳, כי יסוד אש אין יכול להתקיים בעולם, כמו האדם מבחר היצורים אין יכול לחיות בלתי שמושך אויר רוח לנחיריו ומחזירו, כן יסוד אש [א״א להתקיים] בלתי שיהי׳ מחובר לדבר ויאכל אותו וזה לו לקיומו כמו האדם במזון, וכאשר אין לו מה לאכול נעשה ממנו העדר ונעשה כלא הי׳, לידע נאמנה כי הוא נברא ואין בו ממש לעבדו ח״ו, ומפני זה נאמר ותפול אש מן השמים פה) במהירות, ובא לכלות הנערים ובקר וצאן, כי בהתאחר הי׳ העדר ממנו, ויש אש אוכלת את האויר וזה לו לקיומו, לכן במיתת בני אהרן נאמר ותצא אש ולא נפל במהירות כי הי׳ מחובר להאויר לשרוף האויר וזה לו לקיומו, כן בראו יתש״ל להאש הלז כי הוא מעניש לאויר רוח לפעמים בו, ופעל ועשה במיתת בני אהרן ששרף אויר רוח המושך לנחיריהם שלהם כפי טבעם. פו) שזהו המקשר חלק הנפש נשמה לגוף

*) [כן ציין אמסו״ר וצ״ל, ול״נ כי הוא ר״ת „א׳ גילדן״ או „אלף גילדן״ והיא מטבע שהיתה מהלכת בזמן המחבר וצ״ל במדינת פולין, והיא מטבע קטנה לשוה אלף אדומים שמטיים המחבר, וד״ל] (יה״ל) :

לגוף, וכאשר נשרף זה יסתלק הנפש למרום, וזהו שריפת נשמה [שבת קי"ג ב'] פי' שריפת נשימה, ולפעמים מעניש יתש"ל ליסוד האש כמאמר קדשם (יומא כ"א ב' וסנהדרין ל"ח ב') הושיט אצבעו ביניהם ושרפם, וכן העניש אויר רוח במצרים (שמות י' כ"א) וימש חשך, שנעשה אויר רוח עב כמחיצת ברזל המקיף למצרי שקם לא יכול לישב וכו' [עי' מדרש ש"ר פי"ד סי' ג'], ונעשה נס שנעשה האויר רוח שסמוך לנחירים של מצרים נעשה שם דק שיכול לשאוב אותו לנחיריו שלא ימות תיכף כי מוכרחים הם לטבוע בים, וכל מקום שהלך ישראל נעשה האויר זך כמלוא קומתו עד הרקיע וראה השמש, וזה הנס הי' כל מקום מדרך כף רגל ישראל כדבר קדשו (שמות י' כ"ג) ולכל בני ישראל היי אור במ"שבותם פז) כל ענינים ה"היתעכבם, ולכן בא תיבת במושבותם, וכן העניש לפעמים יסוד המים, והמים אשר ביאור נהפכו לדם, ולפעמים מעניש שכלה ועבר, כאשר בא מאמר קדשו (מ"א י"ח ל"ח) (וגם את) [ואת] המים אשר בתעלה לחכה, האש בתפלת אליהו, כלחוך השור, שאפילו המים הבלועים בקרקעית התעלה לחכה האש, וזה הנס הי' ששלח השיש"ל אש כזה ששורף את המים אשר אין העולם מכירו, ועשה טבעו שבראו יש"ל לזה למשוך המים הבלועים ג"כ ולשרוף, וכאשר שרף נעשה ממנו העדר כי לא יכול להתקיים בלתי מחובר, והי' כלא הי', וכן לפעמים מעניש יתש"ל ליסוד עפר כאשר בא דבר קדשו (דברים כ"ט כ"ב) שרפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמח וכו' אם נאמר לא תזרע וכו' איך אמר שרפה כל ארצה, אבל דבר קדשו סובב כן, שריפה כל ארצה כי מה שנשרף נשרף הכל ולא נשאר ממנו אפילו אפר שריפה, וגם אמר שריפה כל ארצה כי כמה חלקי הארץ נשרף מעבי' עפר לבן וירוק מכל גוונים, ומה שנשאר ממנו לא תזרע וכו' כי גידי הארץ יש מגדל אילנות משונות וכן לכל הגדולים מחלקי הד' גוונין וחלוקיהון אין מספר, ובא דבר קדשו (שם פסוק כ"ג-כ"ד) על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת וכו' ואמרו על אשר עזבו ברית ה' וכו', אשר כרת ברית עם ד' היסודות בטבע אשר בראם והוטבע בהם להיותם משרתיו בכל חלקי העולם, ועזבו ברית ה' אשר בראם וחשבו שיש בהם ממש, וסובב על ברית התורה אשר כרת על כל ד' היסודות אשר פקד עליהם כמבואר בהקדמה שיש פקודי דאורייתא שנוהגים ביסוד אויר רוח לבד, ויש בחלק האש, וכן לכל ד' היסודות, ואם לא יעשה כתורה ח"ו עבר על פקודי מלכו של עולם כולו ומלואה, ע"ז בא מאמר קדשו (תהלים מ"ט י"ג) אדם ביקר בל ילין, אם יעבור על פקודי מלכו של העולם נמשל כבהמה נדמו, הגם שיש לו מבטא, אבל זה כבהמה, כי לא מושך אצלו אויר כ"א כבהמה, עד אחר תשובה יתוקן כלי המבטא למשוך אויר רוח כחי מדבר קודש, ויש חיות בדבורו כאשר יעסוק בפקודי דאורייתא כאשר [בא] מאמר קדשו (קהלת א' ג') מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, שישאר תחת השמש כל עמל פיו, ולא יעלה רוחו למעלה, כי לא משך רוח מלמעלה בעסק התורה לשמה, כי היא תורת ה', ובתורת ה' חפצו, ולקיים כל פקודיו, ושלא יהי' ח"ו בהיפך, ע"ז בא מאמר קדשו (תהלים נ' ט"ז) ולרשע אמר א' מה לך לספר חוקי ותשא בריתי עלי פיך, ולבו אטום מזה כ"א עלי פיך, כמאמר (שם י"ב ה') שפתינו אתנו מי אדון לנו, זה נחשב כבהמה, טוב לו לידום ולא לישא דבר ה' על שפתיו, עד שיתקן לעשות תשובה במחשבה וזכה עצומה למאוד, לדחות מעליו רוח זונים (המעטתו) [המעטפתו], ואח"כ יעשה תשובה גדולה לפי הלאוין שעבר ולפי ביטול תורה שפרק עול תורה מעליו ושב ורפא לו, ובא דבר קדשו (במדבר י"א א') ויהי [העם] כמתאוננים רע באזני ה' כי כאשר התעיבו עלילה להפריש מדרכי ה', תיכף נמשלו דיבורם כבהמה, ואמר רע באזני כי קול כזה לא ישמע לפניו, כי רוח כזה מהמבטא לא ישמע לפניו, ובא דבר קדשו (שם) ותבער בם אש ה' שנשרף זה האויר רוח מסאבה שפעלו ונסתלק מן העולם, (שם פסוק ד'-י') והאספסוף כו' בוכה למשפחותיו ויחר אף ה' מאוד, וכל חרון אף עושה רושם (זבחים ק"ב א') שנלקה אויר רוח מן העולם כולו, לכן נאמר (במדבר שם) בעיני משה רע שראה

שנתקלקל

לזה יש נפש רוח נשמה דעשיה, והוא ג' היקודות מיט נפש כי הדם הוא הנפש מיט מדומיט, חויר רוח, שם נשמה, ומגומר בזוהר וצתן חייט כי נפש שיתופף דגופף ולא יחשב למדרגה בפ"ע, וכבר ידעת לפי זה כי הרוח שהוא שהוא מה שמדש שומש לתוך נחיריו (ע"ש בסוי' ל"ח) הוא מדרגה ממעטית בין הגוף והנשמה, ועי' לעיל סוי' ג"ג כי שם ביארנו כי יקוד הלויר שמדש שומש לנחיריו על ידו שומש ג"כ יקוד השם שהיא חלק הנשמה, ע"ש:

פז) פי' בכל מקומות שהתעכבו שם אחד משראל הי' הלויר זך ממוד ומחיר ממוד הנשמם שעליהם:

ברוך ד' כי הביאני עד הלום, לבאר את ההקדמה משלם, כן יעזרני לבאר כל השערים כולם:

שנתקלקל [האויר] בשביל שעברו על ברית ה' בתאוותם לאכול בשר, ואמרו חכמינו ז"ל (רש"י בשם ספרי) שהתאוו על עסקי עריות, ואמר משה (שם פסוק י"א) למה לא מצאתי חן בעיניך, נאמר בתורה מצאתי חסר א' שנחסר א' שהוא סוד אוירה דכי' מסטרא דקדושה, מחמת גודל חטאם, אבל אני לא חטאתי, ומפני מה חסר ממני רוח חן מעבדיך, א' שבראת לי לזה ולא מצאתי אותו, וכמאמר קדשו (ישעי' כ"ד כ"א) יפקוד ה' על צבא (מרום) [המרום] במרום שישאר שם ולא יעשה שליחותו באדמה נשארו מלכי אדמה באדמה כחציר יבש וכמאמר קדשם (ב"ק צ"ב א') בהדי הוצא לקי כרבא, ולזה אמר (במדבר שם) לשום את משא כל העם [הזה] עלי, כי עוונותיהם הם גרמו שנענש האויר עב לפי חלקו, ואם ככה את עושה לי (שם פסוק ט"ו) למשוך כזה אויר רוח. הרגני נא הרוג ואל אראה ברעתי אשר יגיעני כי טוב מותי מחיים כזה שאין חיים, כי אם יהי' הדורשיו לפי הדור שקלקלו העולם ומלואה האוירים מסטרא דקדושה, בא דבר קדשו (שם פסוק י"ז) ואצלתי מן הרוח אשר עליך שיספוק אפילו להשבעים איש, ומכ"ש שלא יחסר הרוח ממך, כמאמר קדשם ז"ל (ספרי בהעלותך פ' צ"ג) למה הי' משה דומה למנורה שמסתפקים ממנה ואין אורה חסר כלום, כללו של דבר השיש"ל ברא השמים וכל צבאם הארץ ומלואה, והאדם מבחר היצורים השליטו השיש"ל על כל הנבראים כמאמר קדשו (תהלים ח' ז'-ט') כל שתה תחת רגליו צנה ואלפים כולם צפור שמים ודגי הים, ופקד על האדם פקודי דאורייתא שיקיים כאשר גזר עליו, ולא יפול דבר ארצה כקטן כגדול תשמעון, ובא פקודי אם יעבור להענישו במלקות, ויש מהן חייבי כריתות ומיתות ב"ד, ויש מהן שיסורים ממרקים ומיתה מכפרת [יומא פ"ו א'], ויש מהן שמקבל עונש בעה"ז ושמור מזה ג"כ להענישו לעה"ב, כאשר בא דבר קדשו (במדבר ט"ו ל"א) הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה, דרשו חז"ל (סנהדרין ס"ד ב') כפל הלשון בעה"ז ובעולם הבא שתיכרת התערובות נפש חי שאינו מדבר מנפש חי מדבר שפל בעוני התערובות, וכאשר שב כגמול ידיו ישולם עד שיתוקן, ועיין בחלק א' ברית עולם, וגזר על האדם בפקודי דאורייתא על דומם וצומח וחי וחי מדבר כנ"ל, ויש מהן חי מדבר עם חי מדבר בחוק ומשפט ושלא יעבור עליו זעם של מלך, ויהי' תמים בעבודתו לבורא כל העולמים, כאשר בא דבר קדשו (דברים י"ח י"ג) תמים תהי' עם ה' אלהיך, ותהי' לחלקו (שם ל"ב ט') כי חלק ה' עמו, ויזכה לחזות בנועם ה' אמן:

סליק ההמדרשה

אמר המקדר והמצחר מלחתי גרלם הספר ח' שערים קטנים והם שייכים לשער הרחמן מאות ח' בחלק רחמן ברית עולם, ומדרתיס הגה, ולהיות שמשונים שערים אלו מכל השערים, שבקוף אלו השערים מסויים במחבר בקוף כל שער "סליק פירקא" והוא שער אחד ונחלק לפרקים, וגם כפל שייך לשער אחד כאשר אמרנו, ולכן קריתי לזאת "שער הפרקים":

לוחות הברית

פרק א' משער הפרקים

ברית עולם
חלק שני

השער מאות א'

א) דע כי הטעמים נחלקים לג' חלקים בענין הבנת הרמז בהם, ח' בלורת הטעם, ד' בשמו, ג' בקול הנגינה, ועל כל אחד מג' חלקים ים להרום עליו רמז, זכלן דורש על חות ח' אם יבא עליו טעם פשטא, ודרש שם הפשטא שהוא מלמון פושט את ידו לשון פריקה, וכבר ידעת כי חות ח' הוא ליקוד לויר הוא פקוד, ועי' שער הכללים כלל ב' ו', ומבאר כאן כי פשטא לחות ח' מרמז לדבר קדשו המבינתך יאבר נן ומרז"ל ב"ב פ"ב [כ"ה ח'] על פסוק זה שרוח דרוס מלמלה בן נן מעמידו בבנפיו לא היי העולם יכול להתקיים, כי מלאך שמו בן נן פורס כנפיו ומעכב על רוח דרוס שלא ילא ויחריב את העולם, וכטעם לרמז זה, כי הנה הפשטא עומד תמיד ליתין חות ח' כזה א, ויתין הוא דרוס, כמבואר

אמר בראני יוצרי לפקוד על יסוד אויר רוח — כמבואר בספר ברית עולם חלק ראשון — בקרנות דבי, ואמר פשטא להעיד לדבר קדשו (איוב ל"ח כ"ו) המבינתך יאבר נן יפרוס כנפיו לתיתין, כאשר העמדני יוצרי לתיתין אות א', וקול נגינה דבי מעיר ע"ז, שאז קול למעלה, שיוצרי העמיד מלאכיו לפקודי

לפקודי שיתקיים עלמא ופירש כנפיו לתימן, בי וכאשר יבא בי א' אזלא גרש הוא בא לדבר קדשו (משלי כ"ה כ"ג) ורוח צפון תחולל גשם, דקיימא על רגלוהי לצפון, ותחותי' א' תרין פרקין מי' תתאה פקודי מים כמבואר בחלק ראשון, ומלעיל קאי אזלא גרוש, להעיד יתחולל אינון חללים דאית ביסוד המים דאוירה רחיף עליהון כגוונא דתרין חללים, בי א' י' עילאי ותתאה, וקול נגינה מני אזלא באמצעית' ולא לעילא כגוונא דפשטא בגין דגשם קיומא דעלמא תתאה. ג) וכאשר יבא בי זקף קטן לדבר קדשו (סליחות לשני) כי קטן יעקב ודל אני מעיד על השי"ל שהוא מקים מעפר דל (ש"א ב' ח'). ד) וישראל כאשר הם דלים מקיום המצוות צויתי להם פקודי דקרבנות להביא לרצות קרבן מנחה וקרבן בהמה ולכפר אם ח"ו יעברו על פקודי לא תעשה, ובא לפקודי דא זקף גדול על דבר קדשו (תהלים ח' ז'-ח') כל שתה תחת רגליו צנה ואלפים כולם, וזקף קטן יבא נפש ויכפר על הנפש שבחר יתש"ל נפש בהמה לכפר על נפש אדם, ובזה זקף גדול, ויעלה לריח ניחוח לה' ויכופר עוון, ויתוקן יסוד אויר רוח, דבי א' יסוד אויר רוח המנשב משני נחירי' ופה, ויפח באפיו נשמת חיים (בראשית ב' ז') מיסוד קדושה, וזהו לריח ניחוח כאשר צוה ה' (ויקרא ח' כ"א) באורייתא קדישא, ובאנו לדבר קדשו (יחזקאל ל"ו כ"ו-כ"ז) והסירותי את לב האבן מבשרכם... ואת רוחי אתן

מקום בנפון בחות כזה **א**, ות' פקיד ליקוד חויר רוח כרי לגו רמז רוח בחות ת', ונפון בעמידת חזלא גרם לנפון בחות כרי נרמז כאן רוח נפון, ובחות ת' חית ג"כ יסוד המים בחותו ליוח שבין יו"ד תתאה לאלכסון ת' כמבואר בשער בחיתן בחות ת', והאי מים רוח מים שבחויר, כי ת' עיקרו ליסוד בחויר, והמים שבו הם מים שבחויר, והגשם רוח מים שבחויר תחת הרקיע, וחזלא גרם עומד מלמעלה על י' תתאה מחות ת' מרמז ג"כ על הגשם שתחתיו ביו"ד תתאה בא על ידי רוח נפון הנרמז בחזלא גרם כדלעיל, וגם קול בגיגה חיו למעלה כמו קול הפשטא, כי הם קול ממוצע, ולכן מרמז על הגשם שהוא ממוצע למעלה מהארץ ולמטה מיושבי הרקיע, והגשם הוא קיום עלמא תתאה ולא ליושבי הרקיע, וגם מלת תחולל נרמז כאן שהוא לשון חלל והם החללים של המים המלחים חויר, ע' כלל ו' מענין נקבי ס פ ל ר ו ק, והם מרומזים בחות ת' דאית בי' תרין חללים בין יו"ד טילאה לאלכסון ובין יו"ד תתאה לאלכסון: **ג)** כאן מבאר טעם הזקף קטן בעמו, שפירושו זוקף ומעמיד את הקטן ודל שהם ישראל הדלים ודוויים בזה העולם, ולעתיד לבא יקים אותם, ודע כי אלכסון ת' מרמז על ישראל, כי אלכסון הוא עמוד התווך בחות ת' מבריח מן הקצה אל הקצה. ולכן מרמז על ישראל שהם ג"כ עמוד התווך שעליהם העולם עומד, כמו שאמרז"ל [ויק"ר פל"ו סי' ד'] בשביל ישראל שנקראו רחמנים נרמז את העולם, וכמו שהאלכסון הוא עוטה וכפוף כן ישראל הם כפופים בעוה"ז, והנה בקצה אלכסון תתאה ת' פקיד ליקוד עפר כי' בשער החיתן חות ת', לרמז כי ישראל הם כפופים לעפר בעוה"ז, ולע"ל תרומם קרן ישראל ויהיו כולם זקופים, וזהו שנאמר במדרש תלפיות כי לע"ל יהי' לורת ת' כזה **יוד** כי אלכסון ת' הוא כמין ו' והוא מרמז על ישראל והם שתה כפופים כמו אלכסון ולע"ל יהי' זקופים, וזהו ענין מקום מעפר דל שיהי' ישראל זקופים ועומדים, וזהו זקף קטן כי בעוה"ז קטן ישראל ודל וכפופים כמו אלכסון, ולע"ל יהי' זקופים ועומדים: **ד)** כאן מבאר זקף גדול וזקף קטן, כי זקף גדול מורה על האדם שנקרא גדול כמו שנאמר כל שתה תחת רגליו, והבהמות נקראו קטן, וכשיתעה האדם יבוא קרבן מבהמה וזו יזקוף את הקטן שהוא הבהמה שיעלה לחותו על המזבח ויהי' קדש במדרגה גדולה, וגם שבו שתה ה' לקרבן, ועל ידי זה יזקוף ג"כ את הגדול שהוא האדם שיתכפרו עוונותיו, ולפי שהטעמים הנ"ל עומדים על חות ת' שפקיד לחויר רוח ופקיד ג"כ לחויר רוח שמושך לנחיריו, כי חות ת' מרמז ג"כ על החוטם שעשה הרוח כי בחוטם שני נקבים ובשמלעה מהילה כמין קו, וכמו כן בחלף שני יודי"ן שבו הם כעין נקבים (ע' לעיל שער הזה סי' ב') ואלכסון רוח דוגמת מחילת החוטם, וכן מבואר בעז חיים שער מח"פ, כי חוטם דוגמת ת' ע"ם, ומבואר בהקדמה כי כשהאדם חוטא מושך לנחיריו חויר עב וגם, ולזה מרמזים זקף קטן וזקף גדול כי עתה שמתקן חטאו על ידי שזקף את הבהמה שהוא קטן והעלהו על גבי המזבח אז ימשיך לחוטם חויר רוח

לעיל בכמה מקומות, נמלא כשנתחין נרמיזה הנ"ל ונמלאים בחות ת' **רוח**, בשם הפשטא **פריסה**, בעמידתו לימין ת' **דרום**, בקול הנגינה שלו שהוא מלמטה למעלה כי כן הנגינה של הפשטא מרמז בזה על שוכני מעלה על הרקיע והם המלאכים ונמלא בכתן רמז **מלאך**, וכאשר נקבץ את כל הרמזים הנ"ל, והיו להאחדים בידיו, נמלא **מלאך פריסה רוח דרום**, והוא ממש דרז"ל מלאך בן בן פורס כנפיו ומעכב על רוח דרום כדי שלא יתריב את העולם: **ב)** חזלא גרם קאים בכל

קדישא, וזכו ליחס ניחוח שכל ידי תיקון חטאו ימשוך אליו חויר רוח קדישא שהוא ליחס ניחוח לכ' פי' כאשר זוכה כי בחוריותך קדישא, וזכו ג"כ כוונת הכתוב והסירותי את לב האבן מבשרכם ואת רוחי אתן בקרבכם שכל ידי סיסיר את לב האבן וישוב מחטאו על ידי זה ואת רוחי אתן בקרבכם שימשוך בקרבו רוח קדישא שהוא הנפש, כי בחטאו מסתלקת הנשמה ממנו, ובשובו תשוב, וזכו זקוף גדול שיזקוף הנפש: ה) וגם

אתן בקרבכם, וקף גדול חלק הנפש. ה) ואני עומד ומייחל בתמונה דשני זקפים להרים קרן ישראל בקיום המצוות שהקרבת קרבנות כהן הדיוט וכהן גדול פנימה ולפני ולפנים בקטורת ומתן דמים ולעמוד לשרת שתהי' השירות בעמידה בין קטן בין גדול. ו) ובא פשטא לשני הזקפים לעבוד עבודה בבגדי קודש לדבר קדשו (ויקרא ו' ד') ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרי' ובין לעבודת הקטורת ובין להוצאת כף ומחתה עבודה גדולה וקטנה, כי כן צבא לאנוש על אדמה אם קטן ואם גדול שבגדולים יפרד הנפש מהגוף וישאר הגוף כאבן דומם והניח לבושו כאשר יזכה במקום טהור, ז) וזקף גדול יש עילוי לדומם וצומח וחי שחי מדבר, כי הכל נברא בשביל האדם, וכאשר הוא יתעלה בעבודתו ליוצר כל, עילוי לכל. ח) ואני א' בראני יוצרי אויר רוח לחי ולחי מדבר ולדומם ולצומח לכל אחד בשבילין ידועים, וכאשר בא בי פשטא ואני לחי אויר רוח, ובי י' עילאי שור וכשב, ועז לאלכסון, ובא פשטא לפקודי (ויקרא א') ופשט את עור העולה, וכן לכל הקרבנות דבי א' פקודים: ט) וקול הנגינה מורה על הסתלקות ענין מענין ובא פשטא לאות א' לאינון קורבנים

כשני זקפים מורים שהנה מלפים שיבנה בית המקדש ויקריב קרבנות על ידי כהן הדיוט וכהן גדול, ושניהם יעבדו עבודתם בעמידה, וזכו זקף קטן פי' כהן הדיוט שהוא קטן נגד כהן גדול הוא יעבוד עבודתו בעמידה ובזקיפה, וזקף גדול פי' שלף כהן הגדול כשיעבוד עבודתו הוא ג"כ בעמידה ובזקיפה, וכן מרמז בין בעבודת פנים בין לעבודת לפנים ולפנים, כי עבודת פנים שכפרתה מרובה בכל יום היא עבודה גדולה נגד לפני ולפנים: ו) פשטא מרמז שיפשוט הכהן גדול את בגדיו ולבש בגדים אחרים פחותים להולאת הדשן כמו שהמרו ביומא [י"ב ב'] ונוהלו קריס [שבת קי"ד ב'], וכן להקטרת קטורת לריך לעשות בגדיו, בין זקף גדול שהוא עבודה גדולה שהוא הקטרת קטורת, בין זקף קטן שהוא עבודה קטנה הולאת כף ומחתה, שלריך הכהן גדול לעשות את בגדיו כשהכי"פ מבגדי זהב לבגדי בוץ, ומבגדי לבן לבגדי זהב, ומרמז בזה בפשיטה ולבישה על ימי שנותיו בהם שעשים שנה, וכשהר יגיע הענ יפשוט את לבושו שהוא הגוף ויניחו בשוע"ז בשפל, ושם יעבוד עבודתו עומד ומשמש לפניו במרום, ושם יזכה יניח את לבושו במקום שהוא גן עדן התחתון, כמו כן ביוכ"כ פושט את בגדיו ומניחם שם: ז) פי' כי זקף גדול מרמז כי זקיפה ועילוי גדול יש לכל העולם דומם וומח וחי ומדבר על ידי מעשה האדם הטובים: ח) כאשר ידעת כי חות מ' פקיד ליקוד החויר כמבואר בשער הכללים כלל ו', ופעמים בא חויר לחי, ופעמים לומח כו', כפי הורחות הנקודות כמבואר בשער הכללים ובהקדמה, וד"מ כשיבא נקודת קמץ לחלף פקיד ליקוד החויר לחי (ע' בהקדמה סי' ס"ו) והוא מרמז על בעלי חיים הרחוויים להקריב, כי מ' מרמז על המזבח (ע' בהקדמה סי' ס"ג), והרחוויים להקריב הם חומש, שור, כשב, עז, תורים, ובני יונה, והם נגד חומש פרקי מ' [כזה] והוא כי יו"ד עולתי מרמז על המינים שעומדים על גבי קרקע, והטעם כי למטה בשיפולי מלכות שם רמז ליקוד עפר כמבואר בשער החיתן בחות מ', ולכן יו"ד עליון שעומד שם בגרגלו על קלה תחתה שיפולי מלכות מרמז על המינים שעומדים על גבי קרקע, ואינם יכולים להגביה עוף, והם שני מינים שור וכשב, כי על עז מרמז מלכות כשהר יתבאר, ושני מינים אלו מרומזים בשני פרקי יו"ד עליון כזה ספרק עליון שהוא רחב וגדול מרמז על מין הגדול משני מינים הנ"ל שהוא שור, ופרק השני למטה ממנו שהוא קטן מרמז על כשב שהוא קטן משור למטה ממנו במדרגה, ומלכות הוא עז, והטעם כי דרך העז לקפוץ תמיד, וכשהוא מתחזק לקפוץ הוא מגביה ידיו שלפניו ועומד על שתי רגליו, ואז הוא ממש דוגמת מלכות מ', ויו"ד תחתה של מ' מרמז על תורים ובני יונה המינים אשר שם פורחים בחויר, והטעם כי יו"ד תחתה הוא מחובר למעלה בקלה עליון של מלכות, ומרמז על המינים המעופפים למעלה בחויר, ושם ג"כ שני מינים תורים ובני יונה כמנין פרקי יו"ד תחתה, והנה בכלן כשיבא פשטא לחות מ' מרמז בשמעותו של הלשון פשטא על מלוות פשיטה עור העולה: ט) פי' כי קול נגינה של פשטא מורה על הסתלקות ענין מענין כידוע לחכמי הקדוק הטעמים, והוא מרמז שים הפרש בין ענין לענין, כי הקטרים על המזבח לריכים הפשט והגשרפים בבית הדשן חון לריכים הפשט, כי בזי' נרמזים שני עניינים הנ"ל, כי מלכות מ' סוד המזבח (ע' לעיל בהקדמה סימן ס"ג) והנה מלכות נחלק לחלק

קורבנים דבאו בגו מקדשא, דאלכסון סוד המזבח דבגו מקדשא, ברם אינון דלבר ממקדשא כגוונא דפרה אדומה ופר ושעיר של יה״כ (עי׳ ויקרא ט״ז כ״ז) על שפך הדשן ישרף את עורה וכו׳. י) וזקף קטן בא מונח מבי׳ לקצה אלכסון תתאה א׳, לאינון גדולי קרקע שבא מנחה מנהון שטעונים תנופה בקרן מערבית דרומית, כגוונא דקאי מונח לדרום א׳ ולמערבו אויל שבילין דמונח, וטעונים הגשה בזה הקרן, וזהו זקף קטן, וזקף גדול לקורבנין שור וכבש שטעונים הגשה ותנופה, ועילוי הוא זה שמנחה צומח וזה קרבן מחי, ויתפלג לתרין נקודי׳ וקף גדול דאית מנהון שטעונים תנופה חי ושחוט ויבואר לקמן, יא) וכאשר יבא א׳ לפקודי אדם לרוח האדם רוח הוא באנוש [עי׳ איוב ל״ב ח׳]. זקף גדול לתנופת הלויים שהניף אותם משה, וכאשר נמנו מבן חודש ומעלה כמו שנמנו ישראלים מבן עשרים, שכדאי הוא לגיון של מלך למנות לעצמו, נקראים זקף גדול שהם גדולים מבן חודש. יב) ואמר פשטא זקף קטן כאשר יבא לאות א׳ דאיהו סוד המזבח כמבואר, ואלכסון קצה תתאה מני׳ דפקיד ליסוד עפר, סוד (איוב ל״ח ו׳) מי ירה אבן פינתה, ויתפשטה מזה עלמא מאמצעות׳ כמאמר קדשם (עי׳ שם פסוק ל״ח) ובי רגבים יודבקו, ובההוא אתרי׳ צוה יתש״ל מזבח אבנים תעשה לי (שמות כ׳ כ״ה), דעלמא קאי על עבודת קרבנות, ופינתה איהו קצה אלכסון תתאה בפנה אלכסון, וזריקה על אלכסון מזרחית צפונית ודרומית מערבית, ויתפקדו לעשות משכן להקריב. יג) ובא מאמר קדשם (זבחים קי״ב ב׳) כי לא באתם עד עתה

מקלה לאלכסון תתאה עד יו״ד עולה ומיו״ד עולה עד יו״ד תתאה ומיו״ד תתאה עד קלה לאלכסון עולה, והכה תרין יודי״ן שמכפלין את אלכסון שבין יו״ד עולה ליו״ד תתאה הם ממזים על ההיכל, כי אלכסון הוא המזבח וההיכל הוא סביב המזבח, ולכן התרין יודי״ן ממזים על ההיכל, וקלה תתאה דלבר מיו״ד עולה ממזם על לבר ממקדשא, והכה בקלה אלכסון עולה יש שם יקוד אש כמזבח בשער החיתן לות ה׳ והוא ממזם על כל האלכסון בין מה שבתוך ובין מה שלבר ממקדשא שניהם נשרפים, חלף שזה על המזבח וזה לבר ממקדשא, על שפך הדשן יעכף במקום מדרון כמו שאמרו רז״ל בזבחים [ק״ו ו׳] ובזומא [ס״ח ב׳], כי אלכסון הוא מדרון:

י) מבאר כי שני הזקפין ממזמין לתנופות וכגשות כי זקף פירושו שומר שמעמידו אלל המזבח והוא בגשה, וכן זקף הוא לשון הגבהה וממזם על התנופה, ושניהם הגשה וכן תנופה לריכים להיות בקרן מערבית דרומית, ולזה ממזם מונח שבא לקלה אלכסון תתאה מפי כזה א, וכבר ידעת כי אלכסון הוא סוד המזבח, והמונח שתי פרקיו אחד בדרום ואחד במערב (עי׳ שער הכללים כלל י׳) ולכן ממזם על מקום ההגבה והתנופה במזבח שהוא במערבית דרומית, וזקף קטן וזקף גדול הם לשני מיני קרבנות קרבן קטן וקרבן גדול, קרבן קטן מנחה, וגם המונח עומד לקלה אלכסון תתאה וגם פקיד ליסוד עפר כמבואר בשער החיתן לות ה׳, ולכן ממזם על גדולי קרקע שהוא מנחה, והרמז לגדולין הוא גלות המונח כי יש לו שני קוין שוכב ועומד, השוכב הוא דוגמת הקרקע, והעומד הוא דוגמת לומת שיוק מן הקרקע ועולה למעלה, ולכן ממזם למנחה שהוא גדולי קרקע קרבן קטן, וקרבן גדול שממזם בזקף גדול הוא שור וכבש, לרמז כי כולם לריכים תנופה והגבה בזה הקרן, ומי שקרא קרבן גדול שמעולה מן הטומה, ובזקף גדול מיכא שני נקודות כזה א לרמז שבקרבן גדול מיכא שטעונים תנופה חי, ומיכא שטעונים תנופה חי ושחוט, ומ״ת בזקף קטן גמי מיכא תרין נקודין?, הרמז לזה יתבאר לקמן: יא) לפעמים בא ה׳ לרוח האדם כמבואר בשער הכללים, וזקף גדול הוא תנופה כללית, וממזם לתנופת הלויים, וגדול ממזם על הלויים שהם גדולים ומשובים שממנים מבן חודש וכדאי הוא לגיון של מלך כנ׳: יב) כבר ידעת כי אלכסון ה׳ הוא סוד המזבח, וקלה תתאה מאלכסון פקיד ליסוד עפר כמבואר בשער החיתן לות ה׳, ומ״ש ממזם לקרקע שתחת המזבח, שממנו נגדל העולם כמו שאמרז״ל בזומא [כ״ד ב׳], ולזה ממזם פעמים שהעולם ממקום המזבח, וזהו סוד מי יהב לבן פיתחה, ממזם על אלכסון ה׳ שהוא פומה ומוטה באלכסון, וזהו פי תיבת פיתחה, ולבן ממזם על מזבח מבנים, ופומה באלכסון כנגד זריקות שתים שהן מרבע שהיו במזבח במקום שני קרנות שהן כשני קלות האלכסון, ועי׳ בהקדמה קי״ג, ובי רגבים יודבקו, וממזם לזה שהפעמים העולם הוא ממקום המזבח, כי קיום העולם הוא על ידי קרבנות שקריבים על המזבח, ובשני יודי״ן מה׳ ממזם לעשרים מבחן ט׳ לעיל קי״ט, והכה ממזם לזקף קטן יתבאר להלן: יג) כל״ל כמו שהגהתי בפנים שהו לגלגל הוא הי בגמות וכן הוא בזבחים בפי׳ פרת חטאת, והטעם מבואר שם דכתיב אשר ישחט מחוץ למחנה, הינו לאקור אלא במקום מחנה, ובגלגל לא היתה מחנה כי היו נפולים בכל המדבר, ולזה ממזם פעמים זקף קטן פי׳ כאשר התפשטו ולא היו מחנה ליעקב כמו שכתי במדבר שהיו חוזים סביב למשכן ולמזבח,

ולזה מרמז פסטא שנתפשטו ונתפזרו מעל ה׳ המרמז למשכן ומזבח כדלעיל, לז זקף קטן שהותר לכם לזקוף ולהעמיד כמה קטנה, כלו לשילה נתקרו הבמות, מרכבה שילה הותרו הבמות, אבל משכנו לירושלים, לף משהרכבה נתקרו הבמות, והטעם מפורש בזבחים [קי״ט ה׳] כי לא נתחתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים ליתן היתר בין זה לזה, וכל זמן שלא נתו אל הנחלה כי׳ עדיין היתר לבמות משהרכבה שילה, אבל משכנו אל הנחלה נתקרו הבמות וקדושה ראשונה קדשה לפתחה וקדשה לעתיד לבא, אבל בשילה כי׳ מנוחת עולמי מרכבה שילה בטלה הקדושה

עתה אל המנוחה ואל הנחלה (דברים י״ב ט׳) באו (לשילה) [לגלגל] הותרו הבמות כדבר קדשו (ויקרא י״ז ג׳) (ואיש) [או] אשר ישחט אל מחוץ למחנה, כי לא היתה מחנה כמו במדבר בדגלים כולם כאחד אלא היו מפוזרים והותרו הבמות, לזה בא פשטא לא׳ דאיהו יסוד אויר רוח שבראו יתש״ל לקיומו דעלמא, כאשר התפשטו ולא היתה חנייתם כאחד זקף קטן הותרו הבמות, וכאשר באו לירושלים נאסרו הבמות להקריב, וזקף גדול הגם שהיו נפוצים, כי אחר קדושת ירושלים לא היתה עוד היתר [זבחים שם], יד) וטעם הנגינה מורה מזקף קטן כי רחוק המקום לבוא שם, אבל פשטא זקף גדול מורה הגם שרחוק המקום לכאשר נזקף נאסרו הבמות ומבואר לקמן, טו) ומה שאמר למעלה פשטא והפשיט את העולה וזקף גדול וכו׳, נאמר — אבל תורים ובני יונה עם נוצתה, כי הם פקודים בי׳ תתאה מא׳, ופשטא פנה לקצה עילאי דאיהו שור וכשב ועז טז) ומה דבא פקודי מאלכסון תתאה דאיהו גדולי קרקע לתחות, לפקודי סולת תאפינה, ומה שבא מאמר לעיל שזקף גדול יתחלק לתרין נקודים לקרבנות שטעונים תנופה חי, ומנהון שטעונה חי ושחוט, נאמר עתה — שזקף קטן יתחלק ג״כ לתרין נקודים לתנופה גדולי קרקע שני מינים דאינון מנחת חטים טעונים הגשה ותנופה בקרן מערבית דרומית כמבואר באורייתא קדישא, ומנחת שעורים עומר התנופה ומנחת סוטה שבא משעורים, יז) ואמר פשטא כאשר בא לאות א׳, ופנוהי לא׳, עומר בדרום ופנוהי לצפון, להזהיר שאסור לשאול מה למטה ומה למעלה, ומה שהורשית התבונן ולא יותר, והשואל ע״ז טוב (לא) [לו] שלא בא לעולם.

כגוונא

מחותו מקום והותרו הבמות, ולזה מרמז פסטא זקף גדול פי׳ זקף גדול קדושת מזבח של ירושלים שהיא קדושה גדולה לעתה ולעתיד לבא, לפיכך בפסטא שנתפזרו ונתפשטו ישראל בין האומות ולא היו מהנה, מ״מ דווקא בזקף גדול מזבח שבירושלים מותר, אבל בכמה קטנה כמת יחיד אסור: יד) פי׳ כי זקף גדול קול נגינה שלו ככול ליווי מובל, והוא כמובל שכותב ואומר ״כלה זקף גדול יש בירושלים ואיך תרצו להקריב בכמה קטנה ?״, אבל זקף קטן היו קול מובל כי אם הפסק ענין, ופי׳ כאשר פסטא דהיינו שנתפזרו ואין להם נחלה, מה יעשו ? — זקף קטן יזקפו בכמה קטנה, ויקריבו שם, והיינו כשהיו בגלגל, כדלעיל: טו) פי׳ לעיל בזה השטר אמר ג׳ דברים, ה׳ בענין הפסטא טוב הטולה, ג׳ רמז דזקף גדול בענין ג׳ תנופות חי ושחוט, יוקיף המחבר עתה ביאור לדברים אלו על לשון רשון ועל לשון אחרון אחרון, מה שכתב לעיל כי כ׳ מינים הם נרמזים בה׳ שור וכשב ועז ותורים ובני יונה, ופסטא היינו מרמז על הפסטא כי אם לשור וכשב ועז, ופי׳ כאן ״ הטעם למה היינו מרמז גם על תורים ובני יונה, כי הפסטא שמרמז על הפסוקה לורתו על ה׳ כזה א שהוא כופף עצמו נגד קלה טילתה מהלכסון ה׳ וכן קלה טילתי מהלכסון משתפך ומשפע להלכסונו נגד פסטא לרמז כי פסיקת הטור הנרמז בפסטא היינו רק על הנרמז ביו״ד טילתי ובהלכסון שור וכשב ועז, אבל תורים ובני יונה הנרמזים ביו״ד תתאה אין לריכין הפסטא, ועי׳ לעיל קי׳ ח׳: טז) טעמיו מבאר מה שאמר לעיל הרמז בזקף גדול שים בו שני נקודות מרמז לשתי תנופות לקרבן גדול שור וכשב חי ושחוט, טעמיו מבאר זקף קטן שים בו ג״כ שני נקודות, וכבר מבואר שם לעיל קי׳ יו״ד כי מונח זקף קטן שבה׳ כזה א כי מרמז למנחה קרבן קטן גדולי קרקע ומונח שבה׳ תחות קלה הלכסון תחתה שם פקיד ליקוד ״ עפר כמבואר בשטר הליתן, מרמז לגדולי קרקע ע״ש בקי׳ י׳, ומרמז בטעונים תנופה בקרן מערבית דרומית ע״ש, ונתחלק הזקף קטן לשני נקודות לתרין מנחת חטים ומנחת שעורים שבהיכן שטעונין תנופה: יז) פי׳ כי ה׳ פקיד ליקוד חויר ״ רוח, והוא מרמז על שחילת האדם שהוא בדבור פה על ידי חויר רוח, ופסטא כפוף קומתו לאות ה׳ כזה א לרמז שחקור לשחול מה למעלה כגוונא דפסטא מקתכל וכפוף למטה, וכן לורת הפסטא עומד על האות והיינו עומד למטה, והפסיק ה׳ הינו למטה, מרמז שחקור לשחול מה למטה, וע׳ לקמן בשטר פתיחת הספר שם יתבארו הדברים בהוך בעזה״י, וכן עומד הפסטא בדרוש האות, ומתכתל לצפון שהוא לפניו והיינו עומד בצפון במקום שפניו מקתכלים, לרמז שחקור לשחול מה לפניו, כמו שהוא נקוג

כגוונא דלו שכפוף קומתו כלפי א׳ לצפון, ואתנחתא מעיד שאסור לשאול מה למטה כי יורד אל שחת, יח) ואמר פשטא העמידני יוצרי לאות א׳ שבראו יתש״ל להיותו שליט ביסוד אויר רוח כלי אומנתו שבראו לכך, ואני מעיד ופקיד לציווי מלכו של עולם להיות התפשטות אויר רוח בכל העולם ומלואו, וברוך חי העולמים שברא ליסוד אויר רוח להיותו בפקודתו חיות לחי מדבר ולחי בלתי מדבר ולדומם ולצומח, כי אי אפשר להיותם בלתי אויר רוח, יט) ואם היות אדם מבחר היצורים, הנשימה השלוחה לו מחי העולמים צריך לנשימת אויר רוח, כי כן גזר חי העולמים, כ) והעמידני בוראי על אות א׳ לדבר קדשו (קהלת ח׳ ח׳) אין אדם שליט ברוח (לבלע) [לכלוא] את הרוח, כי כל אשר נשמת רוח חיים באפיו שואב הרוח ומחזיר את הרוח למי שבראו מתנה ע״מ להחזיר, ועל כל נשימה ונשימה תהלל יה בין על הנשימה בין על החזרה ששואב ומחזיר, ואם אין יכול להחזיר מיד כלה ואבד מן העולם, כא) וזקף קטן וזקף גדול בנשימת אויר רוח לחי מדבר, ולחי ולדומם וצומח, כי כולם חיים שבראו יתש״ל בקיום פקודי דאורייתא, ואם חו״ יעברו ישראל עם סגולתו אני פשטא שמתי פני לצפון לדבר קדשו (ויקרא א׳ י״א) ושחט אותו על ירך המזבח צפונה, וחטאת טעונה צפון, ונזקף הקטן, ואם מנחת סולת או מן התורים או מהבהמה, ונתקן הגדול האדם שבראו יתש״ש לעד, להיותו גדול על כל הנבראים בקיום התורה, ואם אינו יכול לשאוב האויר מפני שנעשה עב סמוך לנחיריו לפי מזגו, ואם יכול לשאוב ואינו יכול להחזיר, מפני שנעשה עב בריאה, כי כל אחד מושך האויר לפי מזגו, ולפי שבילין הידועים בפקודי דאורייתא כאשר מקיים, ואם חו״ל מקיים, שואב אויר רוח כבהמה ששואב ג״כ מאויר רוח הבהמיות, ולזה בא מאמר קדשם (סוטה ג׳ א׳) אין אדם חוטא אא״כ נכנס בו רוח שטות, ובא מאמר קדשו (משלי ג׳ ו׳) בכל דרכיך דעהו וכו׳, כב) וכאשר בא זקף קטן לאות א׳, יתחלק אויר רוח בשבילין ידועים

לחזור מלפון שכוח פניו ועומד בדכוש, ועוד נוטה וכופף עלמו מדכוש לצד לפון לרמז כי חקור לשכול מה לחזור, כי דכוש כוח לחזוריו, וכופף עלמו לצפון כלפי מקבלק מן הדכוש שחקור לשכול מה לחזור, וגם שם בלפון למקום שכופף עלמו גם שם חיו טומד הפשטא, כי גם מה לפניס חקור לשכול, וכל השוכל רחוי לו שלא בח לעולם כמו שחרש״ל בפי׳ חין דורשין [חגיגה י״ל ב׳], לזה מרמז חתנחתא שילך למקום המנוחה, והשוכל מה למטה כגוונא דחתנחתא למטה מן כלות יורד אל שחת כגוונא דלורת חתנחתא כזה א שכוח לורת דבר הנשפך ^ מלמעלה למטה שמתהלה יורד קלוח חחד וחח״כ מתחלק לכמה קלוחים לרמז שישתפך נפשו וכוחו ויורד לשכול: יח) פי׳ כי פשטא מעיד

על חות מ׳ שכוח כלי חומנות ליקוד חויר רוח כמבואר בשטר הכללים ובשטר הליתן ובהקדמה, מעיד עליו פשטא שם׳ טוסה שליחותו ומחפשט בכל העולם בכל הדלח״ם, חו שמרמז לנו שלוה כ׳ על מ׳ שיחפשט בכל הדלח״ם להכיותם: יט) תיבת ו״חם היות״ הוח כמו ״לפילו״ בכל דברי המחבר: כ) קחי ג״כ על הפשטא שהעמידו הקב״ה על חות מ׳, כי כל חות וחות יש לו שימושים מקודות וטעמים כי כן גזר המלך שיהי׳ הטעמים מפרשים רמזי כל חות וחות, ובכר ידעת כי מ׳ פקיד ליקוד חויר רוח ובכר חמרנו לעיל קיומן ד׳ שבטר זה כי מ׳ פקיד לחויר שמושך החדם חל נחיריו ומעיד פשטא כי חין חדם שליט לבלוע חת הרוח על זמן רב רק תיכף לריך להחזיר נשימתו, כמו שהפשטא עומד כפוף לרמז שתמיד לריך להיות מקבל, והמקבל הוח נכנע וכפוף: נא) פי׳ כי עד כה נסי׳ י״ח־כ׳ ביחר המחבר שני רמזים בפשטא, מ׳ שחות מ׳ ליקוד חויר מתפשט בכל הדלח״ם, ב׳ שחין חדם שליט לבלוע חת הרוח בקרבו רק לריך לשחוב ולהחזיר, ומקיים המחבר תשלום ביחור שני רמזים חלו בזקף גדול וזקף קטן, על רחשון רחשון ועל חחרון חחרון, כי ידוע שלפי מעשה החדם כן משתנה מזיכת החויר רוח על הדלח״ם בעין הזכוך והטהירות, כי כשהחדם עוסק בתורה ובמלוות ממשיך על כל הדלח״ם חויר רוח זך וטהיר, וכשחטא חז ח״ו להיפך, וזכו זקף קטן וזקף גדול שעל ידי מעשה החדם גורם שיתפשט החויר על החדם שכוח גדול, ועל הקטן שכם דל״ת, ומבחר וחולך כי פשטא מרמז בהתחלותו וכפיפתו לצפון כזה א של שחיטת החטחת שטעונה לפון, שחף שם יחטוח החדם וגרם על ידי מעשיו שימשוך רוח שטות פי׳ רוח בלתי טהור על כל העולם, חז לריך לזקוף חת הקטן דהיינו הבהמה חו מנחת סולת חו תורים יזקוף חותם למדרגה גבוה שיהיו קדשי מזבח וחז יחוקן החדם, וזכו זקף גדול, וכוח עיין רמז הטני שלריך לשחוב ולהחזיר, ושם חיתו כן כוח מפני חטחו: כב) כבר כתב כי כל חחד מושך עליו חויר רוח כפי קיומו פקודין דחורייתא כי לכל מלוה ומלוה חית לו שביל ידוע בהנהגת העולם בחם מיס רוח שפר, ע׳ בהקדמה פרי ג׳, וע׳ שם פרי ח׳, וכגה כל החוירים בכל

חלקיהם הם מופקדים בחות מ׳, ועתה מבאר המחבר, כי התרין נקודים שבזקף קטן הם מרמזים לתרין כפרה דקרבנות וכפרה דשעיר עזאזל, דהנה על ידי חטא האדם עושה שני דברים. מ׳ שמשך עליו רוח מדומה מקטרג דדינא כמבואר בהקדמה סי׳ ג׳, ב׳ שמשך עליו רוח שטות הבהמית, לכן נוהג כי״ת למי שחטא ומכניף עליו רוח מדומה שיבוא קרבן על המזבח, ומאי רוח מדומה קטרג דדינא ימשך על הקרבן, ומה שמכניף עליו רוח שטות רוח הבהמית, כי רוח האדם עולה למעלה רק בתורה ועבודה, והוא בחטאו פוגם אל הבהמי רוח הבהמה היורדת למטה על

ידועים, אית עב ואית דק ואית אויר רוח אדומה, לשאוב אויר רוח, לאינון קורבנים דמקרבים ע״ג המזבח לכפר, ובווידוי דברים (ויקרא ט״ז כ״א) והתוודה עליו את כל עוונות בני ישראל, יתמשך יסוד אויר רוח מנחרים המנשב — להבהמה, לדבר קדשו (שם פסוק כ״ב) ונשא השעיר עליו את כל עוונתם אל ארץ גזרה, דאין אדם חוטא אלא א״כ נכנס בו רוח שטות, וכאשר יתוודה יסתלק ההוא רוחא מעמא קדישא ויחות על השעיר, וזהו אל ארץ גזרה, ועל עמא קדישא יתמשך רוח קדישא מא׳, כמאמר קדשו (ישעי׳ א׳ י״ח) כג) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, כד) ולכן בא לזקף קטן תרין נקודים, חדא לקורבנין דמקרבים ע״ג המזבח, ותניינא דקאי קביל שיפוע דאלכסון לפקודי שעיר לעזאזל שילוח למיתה, ויתגלגל בשיפוע ההר, כה) ולזקף גדול לרוח אוירה קדישא לכהנים בעבודתם, דיתמשך עלייהו אוירה רוח קדישא יתיר, ולדא קאי בזקף גדול תרין נקודים, ולהדייהו קאי ו׳ בזקיפה, דכהנא סולם [מוצב] ארצה וראשו מגיע השמימה (בראשית כ״ח י״ב), ותניינא לכהן הדיוט, כהן גדול קאי לפני ולפנים, באתר דכהן גדול נכנס לשם, מוזהר כהן הדיוט מלכנוס שם, כו) מרכא דא רוחא דמגדל כל מיני פירין זיתים וענבים, טפחא דא הוא רוחא משביליין ידועי׳ — הכל מא׳, דברא יתש״ל לכלי אומנות וברא בו כל מיני רוחות קיומא דעלמא — המגדל כל מיני תבואות הארץ, חטים ושעורי׳, ולכל מין יתפלג לו אויר רוח לפי מזגו וטבעו, וחלוקיהון רב אין מספר לגדודיו לחלקי האוירים שברא יתש״ל, וסימניך שולחן (בדרום) [בצפון] ומנורה (בצפון) [בדרום]. כז) אתנחתא

דא

בארץ, ועל ידי זה משך לגרמי׳ לפומא ולגחיליו רוח הבהמה, וגזר כי׳ שיתוקן זה על ידי ווידוי שיתודה על השעיר דעזאזל, שזה יתמשך הלאי רוח הבהמה על השעיר, וזכו ונשא עליו השעיר שמשך עליו רוח השטות, שהוא רוח הבהמה היורדת למטה על הארץ וזכו אל ארץ גזרה, וזה כשאר יתוקן שני הדברים הנ״ל אז יתמשך על עמא קדישא רוח קדישא מאות מ׳ מקטרג דחסד רוח לבנה ולא אדומה, כי כל האויירים על ידי מ׳ בחי׳: ובעוטר דברי המחבר כך הם, וכשאר בח זקף קטן לאות מ׳ (אשר אות מ׳ פקיד) לכל מיני אויריס שבעולין כו׳, (אז יבא זקף קטן) לשאוב אויר רוח (אדומה) לאיזון קורבנים כו׳ לכפר, (ועוד מרמז כי) בווידוי דברים והתוודה כו׳ יתמשך יסוד אויר רוח מנחירים המנשב (בהבל רוח שטות, אל) הבהמה, כו׳: נג) הם חטאיכם גרמו שיתמשך עליו רוח אדומה כשני מקטרג דדינא מע״כ יתוקן עד כשלג ילבינו שיתמשך עליו רוח לבנה כשלג מקטרג דחסד: נד) נקודה קמא עלויה זקף קטן מרמז על הקרבנות שעולים במעלה גדולה שקריבים על המזבח, נקודה תחתונה המתקרב לאלכסון מ׳ מרמז על השעיר לעזאזל כי אלכסון פקיד לשעיר כמבואר לעיל בשער זה סי׳ ח׳, ועוד מרמז אלכסון שהוא בשפוע דוגמת כך, על השעיר דעזאזל שעולה לכך ודוחפים אותו ומתגלגל ויורד: נה) זקף גדול מרמז לכהנים שהם גדולים מישראלים, ותרין נקודים שבו, נקודה עליונה לכה״ג נקודה תניינא לכהן הדיוט, כי הוא במעלה יותר מכהן הדיוט, שהרי כהן גדול מותר לכנס לפני ולפנים ביוה״כ משא״כ בכהן הדיוט, והוא״ו שקודי בזקף גדול אחל התרין נקודים כזה ⁘, לרמז שבכהנים הם קולס מוגד מלמה כו׳, שעומדים למטה אחל המזבח המרומז באלכסון מ׳ ומקריבים קרבנות ומתקנים עולמות עליונים, כמו הקו שעומד למטה ולשמו עולה למעלה: נו) פי׳ כי מרכא עומד בדרום הלאות כזה א, וטפחא בלפון הלאות כזה א, ומ׳ הא לאויר רוח לכל המינים, והנה רוח לפון מגדל תבואות הארץ׳ ורוח דרום מגדל פירות׳ האילן כמו שמרמ״ל ביומא [כ״ח ב׳] וקיומיך שולחן שעליו לחם מתבואות בלפון, ומנורה שבה שמן מפירות האילן בדרום, לזה מרכא טפחא זה מרמז לפירות האילן וזה מרמז לתבואה כמבואר בפנים, ומיטור דברי המחבר כך ״טפחא דא רוח רוחא משבילין ידועים המגדל כל מיני תבואות״, ומתיבת הכל עד היכא דעלמא, הוא מאמר המוקבל: ומ״ל וקיומיך שולחן בלפון ומנורה בדרום: נז) ידוע כי הכבדל שבין הדומם לצומח מי מדבר שדומם אין לו תנועה כלל, וצומח יש לו תנועה מיוחדת לפי גידולו, והי יש לו תנועות רבות ע׳ בהקדמה סי ל״ח, ולכן מ׳ שמרמז על כל הרוחות בשבא אתנחתא תחותי׳ מרמז על רוח הדומם שגם במקום אחד ואין לו שום תנועה, כי אף הדומם חיותו מאויר כמבואר

דא הוא רוחא דמחזיק כל מיני דומם, כח) קדמא ואזלא כד בא לא' כדבר קדשו (תהלים ג"א י"ד) ורוח נדיבה תסמכני, בני בכורי ישראל וכל העולם כולו לא נברא אלא בשביל ישראל שיקימו פקודי דאורייתא, ועמוד ענן לפניהם יומם להנחותם הדרך ולילה בעמוד אש כאשר בא דבר קדשו (שמות י"ג כ"א) וה' הולך לפניהם יומם דאיתער השי"ת עליהם ההוא רוחא קדישא להביאם אל ארץ הקדושה אשר היא נבראת מקודם ובה רגבים יודבקו [עי' איוב ל"ח ל"ח], כט) ואזלא גרוש, כד חטאו וגלו שכינה וגלו שני גירושין, וכאשר עשו רצון קונם בא לא' גרשיים, לדבר קדשו (במדבר ג' י') והזר הקרב יומת, וגם בא לפקודי לפני ולפנים שאסור לכהן הדיוט לכנס לשם, וגם כהן גדול אינו נכנס לשם כי אם ביה"כ בעבודת הקטורת, ואזלא גרוש דא פקיד ויתפללו דרך ארצם [עי' מ"א ח' מ"ח] שיחזיר השי"ת שכינתי' וישראל עם סגולתו לארצם, ל) וקול הנגינה מעיד על ריחוק נדוד, ועל עשר גליות שגלתה שכינה עד שהרחיקה [ר"ה ל"א א'], לא) וגרשיים מורה על שני גירושים מקדש ראשון ושני, שבאו לאות ומעידים שקלקלו, על שלא קימו אוריתא קדישא, ולא גלו עד שעברו על ששים ושש כריתות [איכה רבה פרשה א'] וקילקלו בא' דאיהו יסוד אויר רוח, דאיהו קיומא דעלמא כאשר מקיימים פקודי דאורייתא מסיטרא דקדושה, וא' בא בו פקודי דעריות כמבואר בחלק ראשון (שער העשירי מאות א'), וגלו מארץ הקדושה דאיהו אוירא דמחכי', כי קלקלו בא' דאיהו אוירה, ואיהו מעיד, על השי"ת שהוא יחיד שליט במטה ובמעלה ובכל גבולי אלכסון כמבואר ופתח בו יתש"ל (שמות כ' ב') אנכי ה' אלהיך (וכו') אשר הוצאתיך מארץ

בהקדמה בכמה מקומות: כח) פי' דעמוד ענן הוא רוחא קדישא כידוע כי ענן הוא רוח ולכן עמוד ענן שהוא שליח ה' הוא רוחא קדישא, וזהו שכתב וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן פי' שהוא דחרן ישראל מחכים [ב"ב ק"ח ב'] בגון דהם שריא רוחא קדישא, ולכן כשבא ה' להנחותם הדרך להביאם אל ארץ הקדושה, שבשם בעגנים ענני כבוד רוחות קדישים לוויה דחרן ישראל, וז"ש ורוח נדיבה תסמכני פי' שהוא נדיבה רוחא קדישא הוא יסמכני להביא לארץ ישראל, והיה כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל ישראל, ובשה ארץ ישראל נקראו בכורים בני בכורי ישראל [שמות ד' כ"ב] ולכן ניתנה להם ת"י שהיא קדומה לכל התולות, וז"ש וה' הולך לפניהם פי' שה' הולך להביאם למקום שהוא דוגמתם שכמו שהם קדומים ובכורים כן הארץ ההיא קודמת לכל התולות, וזהו לפניהם, לפני להם, כמו שהם לפני כולם וקודמים ובכורים לכולם כן הארץ היא נבראת לפני כל התולות, וזהו קדמה ואזלא שמזיל ההוא רוחא קדישא מהות ה', להביא את ישראל למקום קדמת דהיינו ת"י שקודמת לכל התולות: כט) טרם פי' עין אזלא גרוש הקדיש עיון גרשיים, שכד חטאו וגלו עם השכינה, וגם הם גלו שני גירושין, וזהו גרשיים, וטרם גלו מהם גרשיים על שני מיני גירושין, גירוש הזה מעבודה, וגירוש של הכהנים מלפני ולפניים, ואזלא גרוש מהם שמתפללים שילך וייחיל הגרוש דהיינו ישראל ושכינה יגלו ויעזבו לארץ ישראל, וה' מהם על התפלה כי ה' פקיד ליקוד חויר רוח, ודבור התפלה בא על ידי יקוד החויר: ל) פי שקול הנגינה מעיד על רחוק נדוד דהיינו עשר גליות שנתרחקה כ"ק, עד שגלתה עשר גליות: לא) עי' לעיל בקי' ט' שם ביארנו כי ה' מהם על ההיכל, וז"ש כי גרשיים שהוא לשון רבים מורה על שני גירושין מב' מקדשים, שבהו ומהמו בחות ה', ועוד ים רמז בלורת הגרשיים כזה א ומהמו כי לא גלו ישראל עד שעבדו פירוד בחלכתן ה' שלא קיימו פוריתא קדישא ועבדו על ל"ו כריתות, כי כנגד רמזנו בהקדמה קי' מ"ד כי חלכתן ה' נחלק לתרין כזה א, ועי' בהקדמה קי' ע' וקי' פ"ב שם ביארנו שבעבדו על ל"ת ועריות הוא ממשיך עליו רוח כמו מה' בפירודה, והמעין כי ה' מורה על יחוד ה' למעלה ולמטה כי ה' מספרו חחד ולורתו י למעלה וי' למטה וחלכתן בחמש לרמז על יחודו למעלה ולמטה ובכל גבולי חלכתן, ויתבאר זחת ת"ר במקומו בחריכות, והיה בשחוטה החדס הוא כופר ת"ו ביחודו שחילולי ה' ממין בהשגחתו החמיתית חף בעולם הבפל לא ה' חוטח, ולכן בשחטח עובר פירוד בח' המורה על יחוד ה' למעלה ולמטה בחשר ביחרנו, ועוד מורה ה' על יחוד ה' כמו שפתח בו ה' חלכיך ה' וכן הוליחם ה' מחרן מלרים ערות החרן שיפרשו מעריות שהיו פרוצים בהם חנשי מלרים, כי על ידי חטח העריות ממשיך עליו מה' בפירודה, ולכן הביחם לחרן הקדומה שהם שורה רוח קדישה חוילה דמחכים, חבן כשחטחו בעריות קלקלו בח' שהוח חויר הקודם, גלו מחרן הקדומה, והוח ענין הכריתות כמו שכרתו חת חלכתן לגמיס על ידי חטחם כמו כן ונכרתו בנפשות הטומות (ויקרח י"ח כ"ט), וזהו דרמז בגרשיים שהגלות ה' על ידי שגרמו בחטחם

להפריד הלכלכון לשני קויס כמו בגרעיים שלורמו שני קויס: לב) פי׳ כי מרמז כי בדרגא דעלויהו שכי׳ ליתרחל בשפע ברכה, תביר נתבר ונשבר על ידי חטאם: לג) יתיב מרמז כד יתובו יתרחל בתשובה לז ואב כי הלכיך את שבותך ורחמך: לד) פי׳ שזרקא בשבא לאות ל׳ טומד למעלה בחמע החות כזה א שהוא בין יו״ד עילאי לקלה עילאי של הלכלכון ל׳, ומבואר בשער הליתן לות ל׳ כי סם בקלה עולאי של הלכלכון בעיר סם יקוד הם, ועתה מצאר תמונת הזרקא שהוא כמעט כתמונת ל׳, שתמונת הזרקא קו אחד עגול בימין ומשם מתעגל ועולה בשמאל שהוא לפון ומשם מתעגל עוד, ויורד מלמעלה למטה כזה ∞ ולורה זאת הוא ממש כלורת ל׳ כמין י׳ למעלה ולמטה והלכלכון בחמע, והנה כמו שבקלה הלכלכון העליון מל׳ ים סם יקוד הם כמבואר בשער הליתן לות ל׳ ע״ם הטעם, כמו כן מלותו הטעם בעלמו ים יקוד הם בקלה עילאי מהלכלכון דזרקא, וגמלא שים כאן זרקא דקלי לל׳ שני מיני חשות, ל׳ בקלה הלכלכון ל׳ והשני בקלה הלכלכון דזרקא למעלה מהלכלכון ל׳, והנה הם הרחשון שהוא בקלה הלכלכון ל׳ הוא הם לדומה והשם בקלה הלכלכון דזרקא היא הם לשנה, והטעם כי הם של הלכלכון ל׳ טומד בשמאל החות וכשר ניתרמו בהקדמה קי׳ ל״ח כי ימין הוא חסד ושמאל הוא דין, ועוד ניתרמו בהקדמה קי׳ ג׳ כי גוון לדום מורה על הדין ולכן הם של הלכלכון ל׳ שטומד בשמאל הוא הם לדומה, משל״כ בשם של הזרקא שעי״ש שטומד בשמאל, לך כיון שטומד למעלה מן הם הכ״ל הוא מורה על הם רוחניי יותר כמו שבדבר הרוחניי הוא קל ביותר ולף למעלה מן הגשמי, ולכן מורה על הם לשנה, ועוד טעם אחר כי הם לשנה היא הגשמה והם שמורה הוא הגוף כי לשן מורה על הגשמה שהיא זכה ובהירה ושהור הוא גוף הטבור, והגשמה נריכה לתקן את הגוף ע״י קויס פקודי דאורייתא, והתורה מרמזת לזה כי בתובה בשם שמורה ע״ג הם לשנה, כי החותיות של החותיות הם שמורים והגויל לבן והתורה נקראת הם (דבריס ל״ג ג׳) הם דת למו, נמלא כי החותיות של תרי״ג מלות שבם לות שמורה שבתובים בדיו שחור, והקלף של מקום החותיות, לשר תחת לותיות השחורות הם קלף לשן ממש כלורת החותיות הם ג׳ מיני לותיות שמורים ולבנים, ולותיות השמורים מלבישים על לותיות הלבנים, והם ממש דוגמת תרי״ג חיברי הגוף מלבישים לתרי״ג חיברי הנשמה והוא רמז לפשט וקוד, והנה הטעמים והחותיות ג״כ מרמזים לזה, כי טעמים לא נכתבו בס״ת, ואין להם רק מקום הגויל הרחוי לכתוב הטעמים, ולכן הם שם לשנה דוגמת הגויל מרמזים על הנשמה, ולכן הם שזרקא הוא שם לשנה, ועוד מרמז כי הגוף בקיומו בתרי״ג מלות של החותיות השחורות הוא קולם מוצ מלכה ורחמו מגיע הנשמה לתקן הנשמה שם לשנה והמלאכים שאין חומריס שיכה עד שמתחילים מלמטה [חולין ל״ח ב׳]: לה) עבשיו מוכח לפאר הרמז זזרקא כי חיכו קלים נגד פירקא קמא מי׳ עולאי של ל׳, וכבר נתבאר בשער זה קי׳ ל׳ דפירקא קמא מי׳ עולאי בא לפקודי שור ע״ם, והנה השמאלי שבזרקא מתעגל לתחות כזה א ומתקבל כלפי פרקא קמא מי׳ עולאי ל׳, לרמז כי חיכו פקיד ג״כ של עין שור, רק שהוא לתחות מן השור דהיינו נוקבא שהיא לתחותי דזכר דהיינו פרה, ושמה שהרמז הוא שלל יקוד הם שבהלכלכון ל׳ שהוא הם לדומה מרמז כי הפרה תהי׳ לדומה, והנה בהחות ים למעלה ממנו הטעמים, לכן בהטעמים חין למעלה מהם, והרמז בא בטעם הזרקא שאין למעלה מהטעמים כלום, מרמז בזה שהפרה לא עלה עלי עול: לו) פי׳ כי הם מרמז על שרפה, וזרקא מתעגלים כל פרקיו יחד זה תוך זה ומרמזים על קשר חלקי הפרה טורה ושהרה הכל יחד יחרפה: לז) כזה א, והבר ידעת משער הליתן לות ל׳ כי קלה הלכלכון תתחה מל׳ פקיד ליקוד שפר,

מארץ מצרים — מערות הארץ, לב) ודרגא תביר ההוא טובה רבה ושפע קדושה, לג) וכד יעבדו ישראל תיובתא כדקיאות יתיב יתיב יש״ל לארעא קדישא כמאמר קדשו (דברים ל׳ ג׳) ושב ה׳ אלהי׳ את שבותך וכו׳. לד) וכאשר בא זרקא לאות א׳ וקאי זרקא בהך רויחה מי׳ עילא עד קצה אלכסון עילאי דבעיר שם יסוד אש, ותמונה דזרקא יתעגל מימין לשמאלה ומימין יתהדר לצפון ויתעגל לתחות, דאיהו אש אדומה, ומלעילא אש לבנה דאיהו דקה וקלה וקימא לעילא, ולעמא קדישא אישתלחת נשמתא מעלמא עילאי, לתקונה דלי׳ לקיים פקודי דאורייתא, וכתובה באש שחורה ע״ג אש לבנה [עי׳ שקלים פ״ו ה״ל א׳]. בגין דתקונה דילה (בראשית כ״ח י״ב) סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה (איוב ל״ח ז׳) וברן יחד כל כוכבי בוקר והדר יריעו בני האלוהים [עי׳ חולין צ״א ב׳]. לה) וקאי קבל פירקא קמא מי׳ עילאי א׳ דאיהו כאשר בא לפקודי חי שאינו מדבר איהו שור, ומראה זרקא דיתעגל לתחות דאיהו נוקבה פרה אדומה תמימה אשר לא [עלה] עלי׳ עול (במדבר י״ט ב׳) כגוונא דקאי לעיל בלי שום חפיפה עלי׳ דזרקא, לו) ולשרוף אותה כגוונא דזרקא מראה בקשורא חדא דיתעגל יחד את עורה ואת בשרה וכו׳ (שם פסוק ה׳), לז) ומונה דקאי לתחות א׳ לעפר שריפה, בגין דקאי לתחות אלכסון תתאה א׳ דפקיד לעפר, לח) וסגול כד בא לא׳ הוא פקיד

לאויר

לאויר רוח חי שאינו מדבר פקיד לחלקה לעפרה לתלת חולקים, חד למשמרת, ותרין חולקים להזות על טמא נפש [ע' פרה טוף פ"ג] כמו שפקד מונח, שבמונח תרין פרקין וקאי לתחות שפולי אלכסון לפקודי (תהלים ט"ז י') (א) [לא] תתן חסידך לראות שחת, שיתפרד הנפש מהגוף, והנך תרין חולקים אב ואם נשארו כאבן דומם, ולטומאת נפש צריך הזיות לט) וז' אמר להזות ז' הזיות מדם הפרה כמו ז' פרקין בא' ושתים מהם בהעלם, מה דאזל אלכסון [יתיר] מי' תתאה, ומה דאזיל אלכסון יתיר מי' עילאי, מ) והזאה בהר המשחה להלן מירושלים [ע' פרה פ"ג מ"ו-ט"] כגוונא דקאי זרקא לבר מא', ובהר כגוונא דקאי זרקא גבוה מקצה אלכסון עילאי, ובא לכפר על שמעלו במאן דשלים למעלה ומטה ובכל גבולי אלכסון:

סליק פירקא;

הקב"ה, וחלק חב, וחלק חס, וכשיקלק הקב"ה את חלקו, ישארו שני חלקי החב וחס כאחד דומם [ע' נדה ל"ח ח'], ולזה מרמז מונח שים בו שני חלקים קו לאחד עומד וקו לאחד שוכב כזה |_, מרמז על שני חלקי חב וחס שהם מונחים כאחד דומם, והמונח הוא חלל קלה תתאה מאלכסון ח' כזה א, וקלה תתאה פקיד ליקוד עפר מרמז לקוף החדס לעפר, וכן מרמז מונח שלחסידיו יתן האחה שלח ילמו אחת: לט) פי' ז' פרקים שבתי בא לרמז על ז' הזיות, כי בתי' יש ז' פרקים, תרין פרקין ביו"ד עילאי ותרין פרקין בי' תתאה הרי ד', ושלשה פרקים באלכסון הרי ז', כולל, בכל י' תרין פרקין פרק ח' באורך ופרק ח' ברוחב כזה י', ובאלכסון שלשה פרקים, פרק ח' מקלה אלכסון תתאה עד י' עילאי, פרק ד' מיו"ד עילאי עד י' תתאה, פרק ג' מי' תתאה עד קלה עילאי, וזה נקרא תרין חולקים בהעלם, כי החלוקה באלכסון היו בפירוש רק נרמזה בכל חלק לחוד, ונמצא כי ניתוקפו ד' חלקים בהעלם: מ) הרמז בזרקא להר המשחה הוא כי לפעמים מלינו הזרקא לבר כזה א-, ת"ש כי הזרקא היו עומד בתוך חלל הא' רק למעלה ממנו וזה נקרא לבר מחות ח', ולשנת קמת קמיה דהא לעיל אמר כי לזות הזרקא כזה א, והנה אלכסון ח' מרמז למחצה ע' לעיל בהקדמה קי' ס"ג, והתירן יודי"ן הקובעים את האלכסון מרמזים לירושלים הקובע את המקדש והמזבח, ולכן לבר מחות ח' הוא לבר מירושלים, וכן מרמז במה שעומד הזרקא למעלה מאלכסון ח', ואלכסון מרמז על הר, כי הר הוא בפיפוע כמו אלכסון, ומרמז על הר שהון לירושלים שהוא הר הזיתים הר המשחה:

סליק פירקא

ברית עולם
חלק שני

פרק ב' משער הפרקים

לוחות הברית

השער מאות ב'

א) כאשר יבא פשטא לאות ב' קדישא להעיד על עלמא דקאי על קבלת התורה, כאשר בא מאמר קדשו (ירמי' ל"ג כ"ה) אם לא בריתי [יומם ולילה] חוקת שמים וארץ לא שמתי, כי אות ב' הוא מעיד על התורה כמבואר בחלק ראשון (שער הראשון מאות א') ב) ואמר פשטא (איוב י"א ט') ארוכה מארץ מדה כגוונא דפירקא תתא מב' אזיל אחורי' לימין, דפנימא דב' כל עלמא, ואחורי'

א) אות ב' מורה על התורה שמתחלת באות ב' ברחשית, וע' בחלק רחמנן שער הרחמנן מאות ח' שם ים זוד דבריס נפלאיס, ואין כאן מקום, וכאשר יבא פשטא לאות ב' מרמז כי כתפשטות העולם וקיומו הוא על אות ב' שהוא עניו קבלת התורה: ב) דע כי ב' מרמז נ"ב על העולם כי העולם מקובצת מג' רוחות מחרב מערב דרום, ומלד לפוני אוכ מקובצת, כמו שתרי"ל [ב"ב כ"ה ב'], והנה בקובב [ב"ב ח'] תמרינן שבע שמות ים לו ליהו"ה ותשוב שם לפוני שנאמר (יואל ב' כ') ואת הלפוני ארחיק מעליכם,

ואחורי׳ דפרק תליתאה דאזיל לאחורי פנימה ב׳, דאיהו אחורי עלמא, כי התורה קדומה לעלמא. ג) ופשטא אזל שביל דלי׳ לצפון למאמר (איוב שם

ונריכין לומו לנאמר שם הזה לנמיכם לרוח לפונית ולילה״ר מה עניונו. דע כי רוח זאת נקרא נפון על כי עיקר לפוני גנזי נסתרות הבריאה שם הם, והענין כי ידוע גודל הפליטה שים לכח המדמה על המושגות כידוע כי לפי דמיון האדם כן יתראה המליאות לפניו, כי כח המדמה שולט כל כך עד שים בכחו להחליף המליאות המושג, לפשוט לורתו ולנלום לחרת כידוע לחכמי המחקר, והנה כח הזה ידמו החוקרים שהיו רק בפרטים, כו לפי דמיונו ככה יתראה לעיניו פרט לחד מעניני העולם, לבל העולם בכללו לא הסיונו החוקרים שיסתנה לפי כח המדמה, לך בחמת לא כן הוא כי לף העולם כולו בכלל יסתנה לפי כח המדמה של האדם, לך מהין יוולד לנו הקשר הזה לכח המדמה עם כל העולם כולו בכלל וכן בפרט?, לא היתה לנם ביבשתא די בהיל רוח דנת להחויה, לף כי ת״ל לחתי בדברים הלו רוים נפלאים, לעיר לנכי לימים על כן זהלתי ואירא לחוות דעי בזה; לך למיתת קשר הנפלא הלזה נעלם מחתנו, ומקום קשר דברים הלו הוא נרוח הלפוני, שמה ים קשר הרוחניו עם הגשמיו, חשר על ידי קשר הזה ים לכח המדמה הכח הנפלא הזה שממרנו, לך למען לא יתורו בני האדם נרוח הלפוני ויגיעו לקוף רוח דנת על ידי חקירת תכונת טבעי רוח הזה, הנביר ר׳ כח הקור נרוח הלפוני, שמה יתיפח ים הקרח נדולו למען לא יוכלו בני אדם למלא את מעשה האלהים, ולכן נקרא רוח הזה לפוני כי לפונית כל העולם שם המה, וזה הענין שחרז״ל בלא יחפור [ב״ב כ״ה ת׳] כשרוח לפונית נושבת מזלת את הזהב פי׳ ברוח לפונית ים לו הכח הזה להויות מהפך דבר היפך ממה שהיי, כיון שעם קשר המדמה עם המוחש, ולכן כשהשלוט רוח לפונית בעולם דהיינו המדמה, לז תוכל להויות הזהב (שהוא יקר) בזול, וכל מעשה תקפו של ולה״ר וגבוריתו הלא המה על ידי הקשר הזה שממרנו, כי תחלה ישרים היער הרע בלא האדם חמונות כוזבות, ועל ידו יגבר כח המדמה של האדם בחמונה הכוזבת הלזו, ועל ידי הקשר של המדמה עם המוחשות, לז יתראה לפניו האדם ממש כדמיונו, וזהו ענין תחבולת היער ועורמתו כי הוא רק על ידי הקשר הזה שממרנו שהוא נרוח הלפוני, ולכן נקרא היל״ר לפוני, וז״ש רוח לפונית תוציא מקובצת (עם בלא יחפור) הכוונה כי כל הרוחות והענייניס שבעולם אדם יכול לקבץ בשכלו ולעמוד על בוריים חוץ מרוח הלפוני שהוא קשר הנ״ל, שברוח הלפוני לא יוכל אדם לקבץ בשכלו ולהגיע לאמיתתו, עד יערה רוח ממרום עליונו, וזהו ענין שהות ב׳ מרמז על העולם שרוח לפונית תוציא מקובצת, ונמלא כי שמאל החות רוח לפון, וכלן בהות ב פתוח מלד לפון לרמז על העולם שרוח לפונית תוציא מקובצת, ונמלא כי פניס החות הוא מרמז על כל העולם והקון של אחורי הב׳ אשר מתחתיו מרמז על קודם היקף העולם דהיינו התורה שקדמה לעולם, וזה אחוכה מאחרן מדה שהיא קודם לעולם,ונמלא כי היקף הזמן של התורה אחוך יותר מהיקף הזמן של העולם, ולזה מרמז פשוט שהיא וזמנה של התורה מתפשטת יותר מן העולם: ג) נקדיש בתחלה הענין שכתב אלל אחרן אחוכה מאחרן מדה ואלל יס כתב ואחבה מני יס, לך הענין דע כי העולם כולו בכלל הוא רבוע בתוך עגול, דהיינו האחרן הוא מרובע כדלתוב (יחזקאל י״ח ו״ג) מאחרבע כנפות האחרן, והיס הוא עגול, כי דבר עגול יש לו תנועה סיבובית, ודבר מרובע הוא נה במקום אחד כמו שכתבו התוס׳ בשבת דף ח׳ ע״ב חלוק בין תיבה לחבית לענין הנאה ע״ש, והנה כמו כן האחרן אין לה סוף תנועה וז״ש (קהלת א׳ ד׳) והאחרן לעולם עומדת, אבל היס הוא קובב והולך כי כל הנחלים הולכים אל היס והיס אינו מלא (שם פסוק ז׳), ועוד נראה בבאר מקומות שירד היס באר מעלות. ומוכחו בלד השני שלה היס אותן המעלות עלמן והוא מובא בדברי החוקרים חוקרי זמנינו, והוא תנועת היס ולא סיבוב האחרן כאשר יחבבו חוקרי זמנינו, והוא לפי שיטתם שהאחרן יש לה תנועה ומקפת את השמש, ואין מקום לדברים הלו פה, ועיין לחכמי המדות כי כל דבר עגול נקרא עגולו בשם רוחב ולא אורך כמו שחרז״ל [עירובין י״ג ב׳] כל שים ברוחבו טפח יש בהקיפו שלשה משל״כ במרובע נקרא אורך, והנה כמו כן בדברי התורה יש ג״כ עגול ורבוע פשט וסוד, כי פשט נקרא רבוע שאין לו שום תנועה; כי פשטי המלות והלכותיהן לא ישתנו לעולם משל״כ הסוד , כי בכל עת ובנע משתנה הסוד שהוא טעמי המלות, כמו שכ׳ האריז״ל לענין התפלה שמעת שתקנו אנשי כנה״ג את התפלה לא היתה תפלה שום לחברתה בכוונתה, אע״פ שהתפלה אחת היא, מ״מ יש תה כוונתה לפי ענין תיקון העולמות, כי בכל רגע וזמן יש תה הנהגת העולמות, כמו כן בטעמי המלות שפס תיקון העולמות לפי מה שלריך ג״כ יש תה בכל עת ובכל זמן, ולכן נקרא הסוד שים לו תנועה, ולכן הוא מכוונ בשם עגול, ולכן מכוים בזוהר עוסקי בפשטי התורה בשם הולכי היבשה שהוא אחרן מדבר, והעוסקים בסוד מכוונים בזוהר בשם שוטטי היס שהוא עגול, וז״ש מרוכה מאחרן מדה כיוצו בפשט ורחבה מני יס הוא הסוד, והכתוב אלל

שם) ורחבה מני ים, ד) כגוונא יו"ד תתאה דפקיד ליסוד המים, וכגוונא דא יו"ד עילאי כד יתעבד ב' מאות א', ה) ופנה י' עילאי להוא סיבובה דתרין יודי"ן המסבבים לאלכסון כגוונא דים אקינוס מקיף לעלמא. י) וכאשר יבא קדמא ואזלא לאות ב', אמר מני התורה קאזיל, כאשר בא דבר קדשו (משלי ח' ל') ואהי' אצלו אמון כגוונא דאומן צייר ציורא ואח"כ עביד עבידתא כגוונא דא ברא יתש"ל לאורייתא ויסתכל בה ובנה עלמא (ב"ר פ"א ס' א'), ז) אזלא גרוש אמר כאשר יבואו בני ישראל לארעא קדישא, וגרשתמו (מלפניך) [מפניך] וכו' (שמות כ"ג ל"א), ולא תכרות להם ברית (דברים ז' ב'), ועל פקודי ואשריו תשרפון באש וכו' (שם י"ב ג'), וקול (נגיע) [נגינה] מעיד להרחיקם מעל גבול ישראל, ח) וגרשיים גם קול נגינה מעיד על קדושת הארץ, (ע"ז מ"ה ב') המבער ע"ז צריך לשרש אחריהם, ויהי' עבודה תמה לה' לבדו ולא תעשה כמעשיהם. ט) ופסילי אלהיהם תגדעון (דברים י"ב ג') בא מאמר קדשם (ע"ז מ"ח א') פיסלו גידעו לשם ע"ז נוטל מה שנתחדש, ואם נטעו לשם ע"ז צריך לשרש אחריהם [עי' שם מ"ה ב'] כאשר בא דבר קדשו (דברים י"ג י"ח) ולא ידבק בידך מאומה (מהחרם) [מן החרם], כי מושך אצלו אויר מסטרא דמסאבה, כאשר בא דבר קדשו (ויקרא י"ח כ"א) ולא תקיא הארץ אתכם כו', כי אוירה דארץ ישראל מסיטרא דאורייתא קדישא, ואם תמשיך עליך רוחא מסאבה לא תוכל הארץ לסבול י), ובא דבר קדשו (דברים י"א י"ב) (הארץ) [ארץ] אשר ה' אלהי' דורש אותה, כי פקודי דאורייתא בה נדרשים בכל חובת קרקע. יא) ובא דבר קדשו (שם י"ז ח') כי יפלא ממך דבר למשפט וכו' וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה', בחר לא נאמר אלא יבחר, כי דבר הווה תמיד כדבר קדשו (שם י"א י"ב) תמיד עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה וכו', אם נאמר תמיד למה נאמר מראשית השנה וכו' יב) לאמר אם חו"ו ישראל עם סגולתו לא יעשו פקודי דאורייתא ויחטאו ויגלו, מכל מקום יבחר ה' ההוא אתרי' קדישא, וגלות בבל הי' שבעים שנה כנגד השמיט' והיובלות שבטל [עי' אבות פ"ה מ"ט ורש"י ויקרא כ"ו ל"ד], יג) ועניינו תמיד כי לא יפסוק ח"ו תמיד מקדושת הארץ, יד) ובא מאמר מראשית וכו' כי — ר"ה — חוק לישראל ומשפט לאלהי יעקב [תהלים פ"א ה', ועי' ר"ה ח' ב'] חוק לישראל לקיים החוקים עסק התורה כאשר פקד באורייתא קדישא, ומשפט לאלהי יעקב אם יקימו ככתוב. לעשות משפט עבדו (מ"א ח' נ"ט) בכל

טוב

ים רוחב כי בעגול צריך רוחב, והכא עיקר הקוד בגוו של עגין זה של חיבור הרוחניי עם הגשמי אשר הוא ג"כ עגין המדמה שמקושר עם המחשבות, והכא הקשר הזה כבר ממרנו בסי' ב' שהוא ברוח הלפוני, וז"ש כי פשטו דאזיל דלי' לפון מרמז על ורחבה מני ים שהוא הקוד כדלעיל שמתפשט ומתרחב יותר מן כיס: ז) פי' כי גם ב' ים בו רמז אל היס כאשר יתעבד ב' מאות ה', ע' בשער הכללים כלל כ' וזורתו כזה א, ובאות ה' יו"ד עילאה ב ותתאה פקודיס ליקוד המיס כמבואר בשער החיתן אות ה': ח) פי' דלא תקשי הא באות ב' פשוט נמי ים בו יקוד המיס?, לזה תירץ כי אות ב' המיס הם בתוך האות כמבואר בשער החיתן אות ב', משא"כ בה' יו"ד עילאה וכן יו"ד תתאה פונים ומקבלים את האלכסון, ולכן מרמז לים הוקיינוס שמקיף את העולם כי העולם הוא מרומז באות ב' כדלעיל סי' ג': ו) קדמא ואזלא מרמז כשיצא על אות ב', וב' מרמז על העולם כלעיל סי' ג', ומרמז כי העולם מן התורה נברא ואזלא, שהיא קדומה לעולם ונסתכל בה הקב"ה וברא את העולם ומשלח שהילוך העולם הוא מן התורה שהיא קדומה: ז) אזלא גרום מרמז כאשר אזלו ישראל ובאו לארעא קדישא, אז גרום שיגרשו את ז' האומות, וכן קול הנגינה מאזלא גרום שהוא בקול מוסר המלוה, שיסורו מעליו וירחיקו מעליו, והוא מרמז שירחיק מעל גבול ישראל את הע"ז והמחשבות: ח) שם הנרמיים מורה שצריך לגרש את שורש ע"ז מהארץ מרוב קדושתה, וכן קול נגינה הוא בקול מזהיר למען השם ולמה"ש הזהרו והזהרו לשרש ע"ז מהארץ ישראל: ט) לפי שבא לידו ענין ע"ז שהזהיר הי"ת שצריך לשרש לחריה אם נטע חילן לשם ע"ז צריך לעקור לפי השרש, מה הוא ענין זה שהזהיר כ"כ, ופי' כי הארץ ישראל לא תוכל לסבול לפלוג שמן דבר מע"ז וכן בעריות ממר ולא תקיא הארץ אתכם כי הארץ ישראל לא תוכל לסבול את מי שהמשיך עליו רוחא מסאבה: י) מביא ראיה על קדושת הארץ ישראל: יא) עוד ראי' על הכ"ל, ומגד ביאר את הפסוק, וכן מביא עוד ראיה על קדושת הארץ מפוף הפסוק הכ"ל מראשית השנה: יב) הוא כמו הקדמה שקדושת הארץ הוא לפי שגלו, תדע דהא גלות בבל הי' שבעים שנה כנגד השמיטין והיובלות שבטלו: יג) עכשיו חוזר לתרץ הקושיא הכ"ל אם נאמר תמיד כו' ובזה תתלה מ"ם תמיד: יד) ועתה מבאר ענין מראשית השנה ועיקר התירוץ הוא כך כי מ"ם תמיד היינו על קדושת הארץ כי לא נפסקה לפי

לאחר הגלות, ומ״ש מרחשית העמר היינו על המשפט שהוא ברחם העמר, ונגד ניחר הפסוק שנכתב על ר״ה כי חוק ליסראל הוא כו׳: טו) ניחר הטעם שכתב לאלהי יעקב ולא כתב לאלהים, וניחר הטעם כי יסראל מה שמקבלים טוב ולא שאר לומות הוא כי יעקב בחר לו עסק התורה שהוא קיום שני העולמות, וכשחוטא נטל חולקא דניומא, ומי הוא שמלקה לותו הוא עצמו שנאמר על תרכך תחי׳: טז) בשער הקודם לזה סי׳ י״ז ניחרנו כי לורת חתנחתא מורה על שפיכת דבר ע״ש, ולכן כאן מרמז ג״כ על ניסוך היין והמים, וכן מרמז על השיתין שיורדין עד התהום כאשר יתבאר: יז) ניחר לוך הרמז שניסוך שמרומז בחתנחתא על המים כי פנימות לות ב׳ פקיד ליקוד המים: יח) ניחר הרמז על מקום הניסוך שהוא על המזבח כי אלכסון מ׳ רומז למזבח כאשר ניחרנו בכמה מקומות, ולות ב׳ עומד לחר מ׳ ויקון דלחחורי הב׳ כזה ב הוא כמראה. בחנצע על מקום הניסוך שהוא בחלכסון מ׳ שהוא המזבח: יט) ע׳ בשער הכללים כלל ו׳ כי תחתית החות הוא מערב ויעיין דרוש נמלא כי הקון שבחות ב׳ הוא בקרן דרומית מערבית לרמז כי הניסוך הוא בקרן הכ״ל: כ) בח לבאר הרמז על הניסוך שמרומז בחתנחתא לוך הוא מרמז על היין, והוא כד בח ב׳ מ״ש מקוד כ״ב חפלים בגוף לחד כמבואר בשער הכללים כלל ט׳ ולורת הב׳ יהי׳ כזה ב ומבואר בשער החיחן חות ס׳, שבשתי החלקים שבין חלת ווי הש״ן בעיר שם יקוד חם, ו׳ הפלישי מ״ש פקיד ליקוד עפר ע״ם, והיה בכחן בחות ב׳ נתכפך יקוד החם שבשיע״ן דילי׳ היינו ס׳ התחתון וס׳ שמן הלד נתכפכו ליקוד המים, וכן יקוד העפר שבס׳ העליון ויקוד העפר שבס׳ חשר מן הלד ג״כ נתכפכו ליקוד המים, והטעם מבואר למשכיל לפי מה שביחרנו בשער הכללים כלל ד׳ כי ז׳ ע״ש היטב, והרמז בזה כי ידוע כשחטא חדה״ר הפיל ניולי הקדמות בחרץ ולכן לפי הניולות של הקדמות הבלועים בחיזה מקום ככה תוליח החרץ למחה ים מרץ מגדלת חטיס מרץ מגדלת תמים מרץ מגדלת עגבים, והנה הקדמה היא חם והחרץ עפר, וכשהיא מגדלת עגבים היינו שמ שנתכפך חלקי הקדמה שהוא חם וחלקי החרץ שהוא עפר נתכפך לעגבים שעומד למשקה שהוא יקוד המים והוא הרמז שחמרנו, ומ״ת מ״ש לפשר לומר ג״כ דקאי הכי רמז חשמן? תרין דיין יש לו ממימות הדבה והרחי שמשכר ומחמם חת הגוף, ולכן בכחן ס׳ שבח לחוך ב׳ יש כאן חם שם ס׳ עליון ולכן מרמז על היין, ומ״ש ויתכפך בשבילין ידועים מן חויירה כו׳ כבר ביחרנו בהקדמה סי׳ מ״ט כי עיקר הגידול הוא על ידי הלויר: נא) עכשיו מבאר הרמז לשיתין יורדים עד התהום כי חתנחתי מרמז על התהום והשיתין כי לורת חתנחתי הוא חלי שיגול מלמטה ועלו כמין קו כזה ∠ והנה התהום שהוא המים שבחוך החרץ הוא מרומז בחלי שיגול כי היס הוא לורת שיגול כמבואר בשער זה סי׳ ג׳ והקו חשר עליו הוא לורת הנקב של השיתין שנוקב ויורד עד התהום ומקום השיתין הוא חלל המזבח כחשר יתבאר להלן שמרומז בחות ב׳: נב) עכשיו רולה לבאר הרמז בב׳ על מקום המזבח והוא על ידי קון התחתון של הב׳ שמתכלל של מ׳ כזה אב כחשר יתבאר להלן, ונגד ניחר עוד רמז בהכ״ל והוא שמעיד שקיום העולם הוא על התורה, כי הב׳ מרמז על העולם ע׳ לשון שבר כזה סי׳ ב׳, ופונה קון התחתון של ב׳ לגד מ׳ לרמז כי קיום העולם המרומז בב׳ הוא על התורה המרומז בחות מ׳, כי מ׳ פקיד על חויר הוא החדם המשבח בניחר שים לב חמש לוחות ולומה ושיוויתא דוורדא כמו שחרז״ל בחלו טרפות [חולין מ״ז ע״ב], הרי כי בהעלם בתוך החדם יש שבעה חלקי החויירים בניחר ולבסוף חינו מתגלה רק

טוב משפיע להם, ואם ח״ו יעברו, משפט לאלהי יעקב, טו) כי יעקב בחר לו יה (תהלים קל״ה ד׳) ענייננו עסק התורה שהם קיום שני העולמות שבראם יתש״ל בשם י״ה [עי׳ מנחות כ״ט ב׳], ואם יעבור ח״ו נטל חולקי דדינא (בראשית כ״ז מ׳) על חרבך תחי׳, וכאשר טז) יבא אתנחתי לאות ב׳ פקיד לניסוך היין והמים, והשיתין יורדים עד התהום (סוכה מ״ט א׳), יז) כגוונא דאות ב׳ בי׳ יסוד המים ב׳ פנימא כמבואר (בשער האיתן אות ב׳) יח) ובפרק תליתאה תתאה מב׳ אזי״ל יתיר אחורי׳ לאות א׳ דאיהו סוד המזבח אלכסן דלי׳ רמיז לי׳ לנסך המים ע״ג המזבח יט) בחלק מערבית דרומית כגוונא דקאי פרק תליתאה למערב ואזי״ל לבר בקצה לאחורי לדרום כ) ונסוך היין כד בא ב׳ מש׳ מיסוד כ״ב חפצים בגוף אחד דבעיר יסוד אש בין הנך תלת ראשים מש׳, ויתהפך בשבילין ידועים מן אוירה דרחיף עליהם לגדל עגבים לנסכו ע״ג המזבח, כא) בא אתנחת׳ לב׳ לפקודי דשיתין יורדים עד התהום, כב) ובגין דא ב׳ איהו דמעיד על התורה בגוונא דפנה בפירקא תליתאה דאזי״ל לבר לצד א׳ דא׳ איהו מעיד על אוירה רוח, רוח האדם המנשבת בריאה והולכת בחמש מוצאת הפה וממנו הדיבור כאשר בא דבר קדשו (דברים ו׳ ז׳) ודברת בם (יומא י״ט ב׳) שיהי׳ דיבורך בדברי תורה, ולזה בא ב׳ בתר א׳ דקיומא דעלמא על

אורייתא קדישא, כג) ופתח בו (שמות כ' ב') אנכי ה' וכו', כד) וא' פנה בי' עילאי לתעיד לה' הארץ ומלואה (תהלים כ"ד א') היינו ומלואה אויר רוח שמלאה כל הארץ שבראם. ואין מספר לגדודיו חלקי האויר רוח, המחי' את כל הבעלי החיים בפקודת הבורא, ומגדל כל אשר בארץ, כה) ופנה ב' בקוצא דלבר לאלכסון ע"ש בה רגבים יודבקו [ע' איוב ל"ח ל"ח] אבן שתיה שממנו הושתת העולם [יומא נ"ד ב'] מקום המזבח לכפר, כו) ולפקודי דאורייתא דקיימא כל העולמות, כז) ובא אתנחת', לא' קדישא דאוירה מרחף על פני תהום כאשר בא דבר קדשו ורוח אלהי' מרחף על פני תהום כה) שליחא דמלכא דכל העולמות, מרחף ושלוח בכל אתר בפקודי המלך בשביל קיומא דאורייתא דפקידו על כולם ועל אוירה כמבואר בהקדמה, פקודים דפקד על אויר רוח, ועסק התורה בדיבור אויר רוח, כט) ובא דרגא תביר לאות א' אם אדם חטא על איזה פקודי דאורייתא שעבר ותביר ההוא דרגא מחי מדבר ודברת בם (דברים ו' ז'), ואחיד ברוח תתאה, ואין אדם חוטא אא"כ נכנס בו רוח שטות (סוטה ג' א') רוח דייקא, תתאה מחי ולא מדבר, יתיב — יתיב בתשובה שקדמה לעולם [פסחים נ"ד א'] ויתקן, ויסתלק מני' ההוא רוח תתאה, ויבא קרבן, ל) סוף פסוק כאשר בא דבר קדשו (זכרי' י"ג ב') ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, לא) וכאשר יבא זרקא לאות [ב'] בא לדבר קדשו למלך ישראל שיעשה משפט וינקום נקמת ה' כאשר בא באורייתא קדישא, לא תחי' כל נשמה (דברים כ' ט"ז) וכתב לו את משנה התורה וכו' וקרא בו כל ימי חייו (שם י"ז י"ח - י"ט), מונח סגול שיהי' לעם סגולתו במנוחה מאויביהם, וטעם הנגינה מורה על שליטה בתחתונים שהשליטו בורא כל העולמים, לב) ובזכות המשפט התורה, השי"ת משרה שכינתו על ישראל ומישבם על אדמתם, וטעם קול הנגינה מורה מזרקא ע"ז, שהולך בעלמא תתאה סחור סחור ואזיל לעילא ומלעילא נחית לתתא בזכות קיום התורה משפט וחוקים כמאמר קדשו (תהלים פ"ה י"ב) אמת מארץ

חמשה חלקים חמש מלחות הספר, וכמו כן בחות ה' ימים בו ז' פרקים בהעלם ובגלוי חיוו רק חמשה כמבואר לעיל בשער הקודם סי' ל"ט ע"ש, נמלא כי ה' מרמז על הדבור ועיקר הדבור הוא עברת להיות בד"ת כמו שמרז"ל ביומא (י"ט ב') ולכן מרמז ה' על התורה: **כג)** עוד רחי' שם' מרמז על התורה: **כד)** לגד ביאר הטעם שפתח דיבור הרמזון שהוא על יחוד כ' פתח בו בה', כי י' עולמי שבה' שפונה למעלה מורה על יחוד כי שהכל מאתו תפי' האויר המרומז בחות ה' שמחי את כל ומגדל הכל: **כה)** חוזר לבאר הרמז בקוץ התחתון מד' על מקום המזבח, כי ד' הוא מרמז על העולם כלעיל סי' ד', ומתחבל למלכות ה' שמרמז על המזבח כמבואר בהקדמה סי' ס"ג, ומרמז בזה כי רגבי העולם נדבקו ומיתוקפו על חבן שהיה בחוה בבית המקדש מקום המזבח, וכן במזבח מקום הקרבת הקרבנות לכפר שהוא קיום העולם: **כו)** הוא הרמז דלעיל סי' כ"ג: **כז)** לגד שביאר לעיל סי' כ"ל דאתנחתא מרמז על התהום ע"ש, ביאר ג"כ בכאן רמז על דרך זה כשיבא אתנחתא לחות ה' שפקיד לאויר רוח שמולט ומרחף בכל אתר לפילו על פני תהום כאשר מבאר ומולך: **כח)** זה הפסוק חיוו בשם מקום וחולי כוונתו על פסוק ברחשית (ה' ג') ומשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים, ודרים כמי ורוח אלהים מרחפת למעלה ולמטה מקרא נדרש לפניו ולאחריו, על פני תהום ורוח אלהים מרחפת, ורוח אלהים מרחפת על פני המים, ובכל הוא רק על ידי שכר קיום המלוות הכתובים בחויב בגון עסק התורה, אז על ידי זה יתקן החויב ויוכל לכלוט בכל אתר ולקיים כל העולמות, וגם על האדם יתמשך רוח זך ובהיר על ידי עסקו בתורה: **כט)** לגד שביאר בחות ה' הרמז בתתנחתא שמשתנה החויב בכל העולמות לפי קיום התורה, ביאר ג"כ הרמז בדרגא תביר ויתיב ופסוק לחות ה', היך ג"כ אלל האדם נמשנה החויב לפי קיום המלוות והתורה: **ל)** סוף פסוק מרמז כי לסוף יפסוק רוח הטומאה מן הארץ: **לא)** דע כי זרקא מורה על מלך, כי המלך לריך לזרוק חימה שיורחו מלפניו, וכן קול הנגינה מזרקא הוא כמטיל חימה, והוא מרמז שיטיל חימה על הבעל תומות ויחגור חימה לנקום נקמת כי אלא להחיות כל נפשה, וכן מרמז על וכתב לו את משנה התורה כי מרומז על התורה בחות ה' כלעיל סי' ה', וד' מרמז על שני ס"ת שלריך המלך — המרומז בזרקא — לכתוב, ומונח בגוד מרמז שיתראל שנקראו יהי' לכם מנוחה אם יחזיקו את כל ז' עממים כדכתיב (במדבר ל"ג פסוק י"ב): **לב)** קול הנגינה מזרקא הוא תחלה קול נמוך ומתעגל קביב קביב ואח"כ הולך הקול מלמטה למעלה ואח"כ יורד מלמעלה למטה והוא ממש דוגמת צורת הזרקא כזה ~ , ומרמז על מעשה בני האדם למטה שמקבלים את כל העולם במעשיהם הטובים משפט וחוקים, ואז עולים מעשיהם למעלה ומעוררים את ה', ואז הוא מוריד להם שפע שכינתו על ישראל, וזהו אמת מארץ תצמח שהתורה

שנקרעת ממת תלמת מלמטה ומח"כ נדק מסמים נסקף שמגיח על כתחתונים להשרות עליהם שכינתו: לג) ב' כד יתעבד מס' עו' לעיל קי' כ'. והנה לות ס' ים בו ז' פרקים כזה ש, שהוא מחובר מג' ווין, ובכל ו' שני פרקין כזה ן ונמלא שסה פרקין בס' ופרק ח' המחבר לתלת ווין מתחת הרי ז' פרקים והוא קושר עליהם מלמטה, ומלמעלה הם פתוחים, ולות ב' הוא כל העולם כולו כלעיל קי' ב', ולכן ס' כתשר יבא לפרקי הב' הוא מרמז למעשה העולם, ומה שפרק שביעי קשר עליהם מלמטה מרמז שביום השביעי לקוד נמלאכה, ומסתכל למעלה לרמז שמי שהוא למעלה שהוא ה', שבת ג"כ ביום השביעי, ומונח מרמז על ויום ביום השביעי:

מארץ תצמח וצדק משמים נשקף, לג) וכאשר בא מונח תחת ב' דיתעבד מש' וש' פקד לשבות ביום השבת דפנה בתלת ווין לעילא ופירקא שביעי סגר עליהון מעובדי' תתאה כמבואר לקמן (בשערי הש') כאשר בא דבר קדשו (שמות כ' י"א) וינח ביום השביעי מנוחת הגוף ממלאכה ומנוחת הנפש לענגו כי יום זה ענגו השי"ת וברכו במן [מכילתא שם] שמשפיע בכל עלמין המאיר לארץ ולדרים:

סליק פרקא:

סליק פרקא:

לוחות הברית

פרק ג' משער הפרקים

ברית עולם

חלק שני

א) כי ג' נכתב בתר ב', וב' מרמז על התורה כמבואר בשער הקודש, ובא ג' לתקני לרמז שהתורה ניתנה לישראל המרומזים בלות ג' שהם במספר שלשה כהנים לויים וישראלים: ב) כי פשטא הוא לשון פריקה ולות ג' מרמז על ישראל כלעיל קי' ס', ומרמז כי ישראל נפרשו בד' רוחות והכוונה כמו שדרשו ז"ל: ג) פי' כי הפשטא עומד בדרום הלות ונוטה עלמו לד לשון כזה ג, ומרמז על מלפון זהב יתתה וכיונו כי ידוע כי מלפון תפתח הרעה [ילמי' פ' י"ד] וכיונו כי כבר ממרנו לעיל בהקדמה קי' ל"ח כי מדת החסד נקרא ימין ומדת הדין נקרא שמאל ט"ס, והנה דרום הוא בימין ולפון שמאל, ולכן נקרא לפון לחתרי דדינא ולכן מלפון תפתח הרעה אם יעבור על פקודי דאורייתא, ומתקנה לזה שיעשה תשובה ויבא קרבן בחטאת שחיטתו בלפון, ואז יתהפך כחי דינא לרחמים, שמלפון החטאת שחיטתו בלפון זהב יתתה שיפיע עליו עושר המרומז בלות ג', ושלשה קשורים זה בזה שהם כהנים לויים וישראלים, כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם להתפלל על הקרבן שיהי' לרצון: ז) הטעם לזה כי גימל הוא לשון גמילות חסד והוא בלוריתו מרמז לזה, ולכן מרמז לעושר, וע' שבת דף ק"ד ס': ה) כבר ממרנו כי ג' מרמז על עושר כתשר יבא פשטא עליו כלעיל קי' ג', וזקף קטן מרמז שבעשרו יזקוף את הקטן ולל, וע' לעיל קי' ד': ו) כי קול המגיפה הוא קול מנחה: ז) כי ג' שמרמז על כהנים

השער מאות ג'

ג' במספר שלשה א) להעיד על התורה שנתנה לישראל עם סגולתו שהם שלשה כהנים לויים וישראלים קשורא חדא כמבואר (בחלק ראשון שער הראשון מאות א'), ב) ובא פשטא לג' למאמר קדשו (זכרי' ב' י') בד' רוחות השמים פרשתי אתכם, ובא ע"ז מאמר קדשם (תענית ג' ב') כשם שאי אפשר לעולם בלי רוחות כך אי אפשר לעולם בלי ישראל, כי הם מקימי' בתורה קיומו דעלמין, ושמתי פני לצפון מצפון זהב יאתה (איוב ל"ז כ"ב), ג) ואם ח"ו יפנה לבבך לעבוד על פקודי דאורייתא, תעשה תשובה ותביא קרבן לכפר, ושלשה קשורים זה בזה להתפלל שיהי' קרבנם לרצון ולא יתעבד אתרי' דצפון דינא ויתהפך לרחמים, ד) והמליך אות ג' בעושר (ספר יצירה פ"ד מ"ח), ה) וכד בא זקף קטן לג' לפקודי (ויקרא כ"ה ל"ה - ל"ו) ומטה ידו [עמך] והחזקת בו... וחי אחיך עמך, ו) וקול נגינה מעיד ע"ז לגמול עמו חסד להשתתף בצערו ז) וכאשר בא זקף גדול לפקודי (שם כ"א י') הכהן הגדול מאחיו [ובא] מאמר קדשם (יומא י"ח

א׳, חולין קל״ד ב׳) גדלהו משל אחיו, ח) דבא על אחיו שיהי׳ עובדים את ה׳ בפקודי דאורייתא ציווי מלכו של כל העולמות כולם באמת ובתמים, ומושכים עליו קדושה, כגונא אדם אם הוא במזג השווה ואוכל לבריאת גופו לעבוד הש״י באמת ובתמים, יהי׳ ראשו בריא כאולם, כזה דורשיו לפי הדור, וגם מצווה לעשרו, ולזה בא זקף גדול תרין נקודי׳ חד לקדושה ותניינא לתחות — לעשרו, ט) ולזה בא חד ו׳ בוקיפה להנך תרין נקודים שיהי׳ הוא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה (בראשית כ״ח י״ב) בעבודתו בקרבנות ובעבוד הקטורת להוריק תוהה ויראת שמים על עם סגולתו, י) ושעם הנגינה מורה שיש לו שני תנועות, מתתאה לעילא ומלעילא לתתאה, ובעבודתו תמה טוב אדונינו ע״ה, יא) ומשך ראשו לדרום פירקא קמא ג׳, שיהי׳ ראשם בתורה עקרית, וברגלי׳ דג׳ פנה לצפון למאמר קדשם (אבות פ״ד מ״ב) כל תורה שאין עמה מלאכה, יב) וכאשר בא דרגא תביר לאות ג׳ הוא לדבר [קדשו] (שופטים ו׳ ו׳) וידל ישראל, יתיב יעשה תשובה, יג) ומסתכל פירקא קמא מג׳ על רגלה דלי׳ דיעשה פקודי דאורייתא נתון תיתן לו (דברים ט״ו י׳) עשר תעשר (שם י״ד כ״ב) בשביל שתתעשר [שבת קי״ט א׳] כמאמר קדשו (מלאכי ג׳ י׳) בחנוני נא בזאת, יד) וקאי יתיב לדרום לתת מנת למחזקים בתורת ה׳ (חולין ק״ל ב׳) ותורה איהו לדרום מימינו אש דת למו (דברים ל״ג ב׳), טו) וקול נגינה מעיד ע״ז שיהב מדלי׳ ויסתלק עצמו מזה כמאמר קדשם (כתובות ס״ז ב׳) שלא ידע ממי מקבלו, ויש לו שני תנועות נתינה וקבלה, והרקותי לכם ברכה (מלאכי ג׳ י׳), טז) סוף פסוק ע״ש מאמר קדשו (משלי י׳ ב׳) וצדקה תציל ממות (שם כ״א י״ד) ומתן בסתר יכפה אף, סוף מורה על הסתלקות נפש האדם למעלה למקום שחוצבה, ופסוק מורה על משכונה בגוף לקיים פקודי דאורייתא כאשר פסק עליו מלכו של עולם ימי שנותינו, יז) שלשלת לג׳, שלשה אדוקים זה בזה לקבל טוב זה מזה

ולויים וישראלים, וכשיבא עליו זקף גדול מרמז שיזקפו ויגדילו את הכהן הגדול, ומצאר והולך במה יגדל: ח) ביאר כאן כי בשני דבריס צריך לגדל אותו, ט׳ בקדושה והיינו כי כאשר בדבר הנשמי דרך משל האדם כשגופו בבריאות אז גם נשמו בריא, אולם כמו כן בכל דור ודור, דוגמיו שכם הראשים של ישראל בחר גופו אזיל, שאם ישראל קדושים הם ועוסקים בתורה ובמצוות אז גם הראשים נמשך עליהם קדושה יתירה, וזהו גדלהו משל אחיו, שהקדושה שלהם יגיע אל אחיו, ואל ישעו בזה הטובים ד״ל, ושוד לריכים לגדלו בעושר, ושני דבריס אלו מרומזים בשני נקודות הזקף גדול כי נקודה העליונה מרמז לקדושה והתחתונה במדרגה לעושר: ט) כי לורת הזקף גדול הוא כמין ו׳ אחל בשני נקודות בזה ב והקו הוא בזקיפה והנקודות שאלו הם כמין שליבת הקולם לרמז שהכהן גדול הוא קולם מוצב מלמעלה ולחתו מגיע השמימה שבעבודתו למטה הוא מעורר למעלה להוריק שפע תורה ויראת שמים על ישראל: י) נגינת הזקף גדול יש לו שני תנועות מתתא לעילא ומלעילא לתתא, ומרמז על זה שבעבודה שלו מעורר למעלה ולחי״ב יורד השפע מלעילא לתתא: יא) כאי רמז קאי בני בעלמו, כי לורת הני כזה ג כי רגל הני למטה הוא רחב יותר מראשו, והרגל מתרחב לכל לפון ומלה כי ראשו נחשב דרוס נגד הרגל, ואמרו ז״ל [ב״ב כ״ה ב׳] הרואה להחכים ידריס להעשיר ילפין, ומלה כי ראש הני שהוא בדרוס מרמז על החולה שהבי׳ עיקר כמו שראש הטוקר, והמלאכה המעשרת את בעליה ומעמידו על רגליו המרומז ברגל הני שהוא לפון גם מזה אל תגע ידיך: יב) בחות ג׳ מרומז העושר, ואם ח״ו נתבר הדרגא דעושר וילד ישראל, אז יתיב יעשה תשובה ואז יבוא העושר לבעליו: יג) ומבאר לזה על ידי התשובה יבוא העושר, והוא כי פירקא קמא מג׳ מרמז על התורה ורגל הני על מלאכתו המתפרנס ממנה כדלעיל קי״ו ע״ח, ומסתכל פירקא קמא של הרגל שיתנהג בפרנסתו על פי התורה שיתן לדקה ומעשר ללוי ועל ידי זה יתעשר עשר בשביל שתעשר: יד) יתיב הוא לדרום לחות ג׳ בימינו כזה ג, וכבר אמרנו בקוי״ג שמרמז שיתן לדקה ומעשר, ומרמז בזה שעומד בדרום החות, שלמי יתן דווקא למחזיק בתורת ה׳ כמו שאמרו״ל בחולין (ק״ל ב׳), כי דרוס מרמז על התורה כי דרוס הוא ימין והתורה נקראת ימין מימינו אש דת למו: טו) קול נגינה מיתיב הוא קול הרחקה, והוא מרמז שאדם נותן לדקה מאלו, מ״מ יקחיר עלמו ויתרחק מן העני בכדי שלא ידע העני ממי מקבלו שלא יפיון פניו, וכן יש ליתיב שני תנועות הפכיות, לרמז שאדם שעתה הוא הנותן לדקה לעני, מ״מ בקוף יהי׳ להיפך כי העשיר יהי׳ מקבל דהיינו שיקבל שפע ברכה מה׳ בזכות עשיית הלדקה: טז) קוף פסוק כאשר יבא לאות ג׳ מבאר על הלדקה הנ״ל שאנשי ממות כי קוף הוא המות קוף כל אדם, ופסוק הוא החיים ימי הקלבה שנפסק על האדם ימי שנותינו שנתנו שם (תהלים ל׳ י׳): יז) פי׳ שלשלת לוריתו כזה ג שהוא ג׳ קצרים שהם מהודקים ומחוזים זה בזה, ומרמז על ישראל ג׳ חלקים כהנים לוים וישראלים מדוקים זה בזה לענין קיום התורה שהוא על

ידיכם כי ים מלוח הסייכים בכהנים ויש מלוח הסייכים בלוים ויש מלוח הסייכים בישראלים דווקא, נמלא כי על ידי שלמתם נתקיים כתורה, וזכו הקטר שלכם, ומנלמד כי גם בכל הטולם בכלל יש ג' קטורים זה בזה כגון היות מקבלת תורה מהשמש וכן הכוכבים יש מהם הרבה שמקבלים תורה מהשמש, והשמש מקבלת תורה מהשי"ל, וכן הגוף חיותו מהנשמה והנשמה מהשי"ל, וכן הכחות עיקר חיותו וקיומו ע"י תורה, ועיקר קיום התורה מה' יתב"ל, וכן הענייש מקבלים מהשירים לדקה וגמילות חסדים, והשגחת ה' מחמדת על הטולם כולו בזכות הלדקה, וכן ישרחל והתורה והשפעת ה' קטורים זה בזה: מזה כגוונא הירח מקבל טוב מהשמש וכן לכל צבא השמים. וכן הגוף מקבל שפע מהנשמה והנשמה מהשיש"ל, וכן לדומם חיותו וקיומו מאויר רוח, וכולם מושפעים מאתו יתברך ברוך חי העולמים. וצווה לגמול חסד זה עם זה ואל תקח מאתו נשך ותרבית וכו' (ויקרא כ"ה ל"ו) וכמוהם רבים, והשגחתו מתמדת בכל העולמות, ונסקרים בסקירה אחת [ר"ה י"ח א'] המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ (תהלים קי"ג ה'-ו'), ושלשה קשורים זה בזה כהנים לוים וישראלים לקיים פקודי דאורייתא, ובזכות התורה שמקיימים באמת ובתמים כדבר קדשו (דברים י"ח י"ג) תמים תהי' עם ה' אלהיך משפיע השיש"ל שפע ברכה לעלמין ומזכים נשמתם לעידון הנצחי:

סליק פרקא:

סליק פרקא:

לוחות הברית **פרק ד' משער הפרקים** ברית עולם חלק שני

השער מאות ד' מבואר בחלק ראשון (שער הראשון מאות א')

א) ט' לטיל פ"ח מזה הטער קי' ל"ח, שם ביארנו לוך לות ל' מרמז על יחוד ה', והנה כאשר יבח ל' לפירקי לות ד' כזה א לז נלטרף הרמז א על היחוד לאות ד' לרמז שמיחדים לותו בד' רוחות הטולם:

ב) פשטו מרמז על יחודו שהוא פשוט ומופדל מכל דמות והשגה: ג) פי' כי פשטו בהלטרפו לזקף קטן וזקף גדול מורה שהוא פשוט לף מזקף קטן וזקף גדול דהיינו משכן שלה הוא הזקף קטן שזקפו והטמידו ישרחל דירת טרחי כבידול להקב"ה, וכן בנית טולמים שהוא הזקף גדול, שם ג"כ הוא פשוט ומופדל מלטרות שם שכינתו רק שלמלם שכינתו בין בדי החרון בטבור חיבתו לישרחל, וכן התורה נתן להם בהכבתו לותם, וכן כדי לקיים הכבושה שנשבע לאבות להטרות שכינתו בין ישרחל ולמלוך טליהם ביד חזקה: ד) אהבת השיש"ל לישרחל נקרא בלשון שם, כמו שהם המרחמת על בנה ואוהבת לותו, ולכן טשר גליות גלתה שכינה כי כבד טליו מלוד להסבל מישרחל, וזהו (כי בפשעכם) [ובפשעיכם] שולחה לחמכם שהוא האהבה שנפרדה ח"ו מישרחל, ולזה מרמז דרגת תביר כי בשבר הדרגת מישרחל שהיו במדרגה גדולה עד שהכעס השיש"ל: ה) יתיב מרמז כי יבוב ה' ויבנה בית המקדש ויבוב

א) שאות ד' מעיד שהשיש"ל, עם סגולתו מיחדי' אותו בד' רוחות העולם [ברכות י"ג ב'] אין עוד מלבדו (דברים ד' ל"ה), ועתה נאמר ב) כאשר בא פשטא לאות ד' הוא מעיד שאין לו יתברך שום גבול ודמות להשיגו ג) וזקף קטן וזקף גדול הן משכן שילה הן משכן אוהל מועד ובית עולמים כאשר בא מאמר קדשו (מ"א ח' כ"ז) (הן) והנה] השמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף [כי] הבית הזה, ומאהבת השיש"ל עם סגולתו [ולקיים] השבוע' לאבות, ברית התורה נתן להם וקיבלו בבחי' וכמאמר קדשו (יחזקאל כ' ל"ג) אם לא ביד חזקה [ובזרוע נטויה] ובחמה שפוכה אמלוך, (עליהם) [עליכם], שתקימו פקודי דלי', והכל באהבת כנ"ל, ד) ודרגא תביר כדבר קדשו (ישעי' נ' א') (כי בפשעכם) [ובפשעיכם] שולחה אמכם, אמכם ענינו האהבה כביכול, ע"ש (ר"ה ל"א א') עשר גליות גלה שכינה עד שחרב הבית, ה) יתיב ע"ש (ירמי' נ"א ה') כי לא אלמן ישראל [ויהודה] מאלהיו, כי יבנה להם בית המקדש ויפסיק שעבוד גליות מעמו והיה ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד

אחד (זכרי' י"ד ט') ו) (ואהפוך) [כי או אהפוך] אל עמים שפה ברורה, (צפני' ג' ט') כי יודכך עלמא ולא יכול לדבר כוב, כי לא יכול לנשוב לנחירי' ולכלי המבטא מאוירה דלא דכי', כי את רוח הטומאה אעביר מהארץ [עי' זכרי' י"ג ב'] והאלילים כרות יכרתון, ובהכרח יאמר האמת, והדברים עתיקים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, ולזה אמר אהפוך שלא ברצונם כי לא יכלו לדבר אחר, אבל לא כדין ישראל עם סגולתו כי עובדים את ה' בבחירתם, אבל האומות הגם שאינם בני תורה יוכרחו לדבר האמת כנ"ל:

סליק פירקא:

נחלקים לס"ב חלקים כמו יסוד החמלי (זויינר שטאף) יסוד החנקי (שטיק שטאף) יסוד המימי (וואסער שטאף) יסוד הפחמי (קאהלען שטאף) וכו' עד ס"ב בחות כמספר שם חדש, ע' בספרי הטבעיים ותעמוד על עיקרן על דברים כי כולם מורכבים מחלו היסודות אבר ויובש בכולם שם חויים ומפולו המאטעריע בגון הלינק והפלאטין ודומיהם עיקר חיותם ע"י החויר המלחים בנקבי הפאדרום שלהם, והנה החויר הוא מלא קליפות בעו שבתוך המר"י זללה"ה, ותע"ש שהלטיגו עליו תבני בלי שם בכתבי הטבעיים, עפרא לפומיכון כי לא ידעו ולא הבינו תוכן דבריו, ותע"ש שכל דבריו שם מלחים קודות לא ניתן ליכתב, בכל זאת לא מעתי את עני מלכתוב בוועתו ע"פ פשוטו להסיר מעליו תלונת המתעקשים וכמוניס, כי עיון קליפה הלא דבר המופך ומסתיר השגחת ה' ויכולתו בעין קליפת החגוז המופף על החוכל, והנה תין לך דבר המסתיר השגחת ה' כמו הטבעים, והנה עיקר פעולת הטבעים הוא על ידי החויריס, ולכן זה נקרא שהחויר מלא קליפות, ויתן בלן מקום להחריך עוד בזה, וזה עיון רוח הטומאה רוח דייקא, אבל לעתיד לבא כשיהי' מחד מז יכירו הכל החמת כי ה' הוא המשגיח ומפועל בארץ, ואת רוח הטקר רוח הטומאה יעבור מן הארץ, וכל זה הוא על ידי מעשה ישראל הטובים שהם גורמים במעשיהם להמשיך היחוד להגלות בעולם, ונמלא כי אלא ישראל הוא רק על ידי מעשיהם הטובים כי בבחירתם ממשיכים עליהם רוח קדושה, לא כן אלא האומות כי הם אלא יוכלו לדבר כזה ויוכרחו לדבר אמת חינו מפאת בחירתם רק מחמת ישראל שגרמו על ידי מעשיהם הטובים שבחיוד יתגלה בעולם על ידי זה יוכרחו ג"כ האומות לדבר אמת:

סליק פירקא:

ברית עולם
חלק שני

פרק ה' משער הפרקים

לוחות הברית

השער מאות ה' א) מעיד על חמשה חומשי תורה, כאשר יבא ה' מא' דאיהו אוירא אויר יה המושך לחמש מוצאות הפה העוסקים בתורה, ב) וג' א' דקימין בה' לאינון כהנים לויים וישראלים העוסקים בתורה, ג) וכאשר יבא פשטא לאמר התפשטות התורה בכל העולם ומלואה, עם סגולתו לקיים, בדומם, צומח, וחי, ומדבר, שפקודי

א) מספר כי הוא חמש, לכן מרמז על חמשה חומשי תורה, והטעם שמספר החמש קלי על התורה הוא כאשר יבא כי מ' פקיד ליקוד החויר, וכח הדיבור של החדש הוא ג"כ על ידי החויר, ולכן המ' מרמז על הדבור (ע' לעיל בפרק ב' מזה הספר סי' כ"ב), וכן מרמז על דבור התורה ג"כ כמבואר שם: ב) שהשם חלפין בה' לעיל דלעיל, מרמזים לכהנים לויים וישראלים, כי התורה יש בה ג' חלקים מצוות הטיוכים בכהנים, ומצוות הטיוכים בלויים ומצוות הטיוכים בישראלים: ג) פשטא כאשר יבא לאות כי

ת הגליות ויקבלם: 1) ביאור הדברים דהנה כבר ידעת מהמה מקומות בהקדמה כי עיקר החיות של כל הנבראים תפילו לדומם הכל מחויר רוח, וכל הטבעים שבעולם הכל נפעלים ע"י החויר כידוע לחכמי הכימיע כי הכל מורכב מהשתפין שהם חויים וחליים והם

שמרמז על התורה, מרמז כי התורה מתפשטת ושולטת על העולם ומלואה כאשר מצאר והולך: ד) מצאר כי בגרמי השמים ג"כ שולטים התורה ופי' הפסוק את המאור הגדול לממשלת היום, ואין פירושו כי השמש מושל ביום דש"כ למשל כי"ל למימר, אך כוונתו שהשמש הוא משרת לממשלת היום פי' למי שמושל על היום שהם המלוות והפקודים המוכנים ביום, וכן ואת המאור הקטן לממשלת הלילה: ה) זקף קטן כאשר בא לאות כ' מרמז כי על ידי קיום התורה נתעלה ונזקף גם הקטן במדרגה שהם הדומם נומח מי: ו) דרגת תביר כאשר בא לאות כ' מרמז שהם ח"ו יחטאו יפגר הכוח דרגת עילוי כנ"ל: ז) כאשר בא יתיב לאות כ' מרמז על התיקון להכ"ל שיושב בתשובה: ח) דע כי העולם כולו בכלל נקרא הולך כידוע כי לריך האדם להיות הולך מדרגה לדרגה, ולכן קדמה ואזלא כאשר בא לאות כ' ובאות כ' מרומז התורה כדלעיל, ולכן מרמז כי התורה היא קדמה ואזלא שנברית קודם הבריאה שנקרא אזלא שהוא תרגום של הולך: ט) ט' לעיל פרק שני משער זה סי' ל"א כי זרקא מורה על המלך, ואות כ' מרמז על התורה, ומרמז כי בי מלכים ימלכו, ומוח סגול מרמז כי ישראל בשיקיימו התורה יעמדו בתלמס, וזכו מוח סגול ישראל שנקראו סגולה יעמדו בתלמס:

סליק פירקא:

לוחות הברית

פרק ו' משער הפרקים

ברית עולם
חלק שני

השער מאות ו'

א) זה הלשון הוא לשון ברית עולם חלק ראשון משער הראשון מאות ו', וכוונתו כי ו' מספרו שהם, וכוונתו על ימות כ' בשהם סיטריס, מזרח, מערב, דרום, לפון, מעלה, מטה, ועי' לעיל פ"ד מזה השער סי' ו': ב) פי' כיון שהוא"ו בת ברמז על כל העולם כולו ולמעלה ולמטה, לכן בת הרמז ג"כ על המלאכים שהם למעלה פשוטים מלורת הנשמיות, ולזה מרמז פשטא על בריאת המלאכים שהם פשוטים: ג) בת לשאר רמז בזקף קטן וזקף גדול פי' כי זקף פי' מושל, כי כמושל זקוף ועומד לא כן שאר העם שהם כנועים, ומשאר כי בין זקף קטן ממשלה קטנה ובין זקף גדול מושל גדול הוא הכל על ידי שרו למעלה: ד) מביא א) וא"ו מעיד על ד' סטרים כמו ד', ונוסף הוא להעיד מעלה ומטה כו', ב) וכאשר בא פשטא להעיד שפשט והעמיד מלאכים לשמש במרום קדשו וזהירים במלאכתם, ג) וכל שר ומושל למטה ומלך למטה העמיד לו מלאך לשמשו לזה, ונזקף הקטן וזקף גדול, ד) כאשר בא דבר קדשו (ישעי' כ"ד כ"א) יפקוד ה' על צבא (מרום) [המרום] במרום ועל מלכי (אדמה) [האדמה] באדמה

שפקודי דאורייתא שליטים על כל, בדומם על כל קרבנך תקריב מלח (ויקרא ב' י"ג) וכמוה' רבים, כמבואר בהקדמה על כולם, ד) וכן בגרמי השמים כגוונא (בראשית א' ט"ז) את המאור הגדול לממשלת היום, ולא אמר למשול ביום? — כי הוא סובב על פקודי דאורייתא שהם מושלים ביום, וברא יתש"ל את השמש לשרת לזה, כמו תפלין וליצית וכמוה' רבים, וצריך להכיר יום, ואת המאור הקטן לממשלת הלילה (שם) לשרת לפקודים דנהגים בלילה, כמו (שמות י"ב י"ח) בערב תאכלו מצות, וכמוה' רבים, ה) וזקף קטן בפקודי דאורייתא יש עילוי לדומם צומח וכו', ו) ואם עבר על פקודי דרגא תביר ההוא דרגא, ז) יתיב בתשובה, ח) וקדמא ואזלא כד בא לה' לאמר שהתורה קדומה לעולם [פסחים נ"ד א'] שברא יתש"ל קודם שברא העולמות, ט) וזרקא מונח סגול כמאמר קדשו (משלי ח' ט"ו) בי מלכים ימלכו, וקול נגינה מזרקא מורה על שליטה בכל העולם, ולו יתברך שמו לעד הממשלה והמלוכה כי הוא לבדו ממליך כל מלך, ובזכות קיום פקודי דאורייתא ינוחו עם סגולתו, בארצם משנה ירשו (ישעי' ס"א ז') וישלטו בעמים:

סליק פירקא:

באדמה, ה) כי נפשט ממנו ונתעדר ממנו הממשלה, ו) וכאשר יניח אותו הוא מושל כאשר מונח זרקא מעיד על הממשלה, וכמאמרם ז"ל, (ברכות נ"ח א') אפילו ריש גרגות' מהשמי' אוקמיני', וכאשר יפקוד על צבא מרום שלא יסייע למלכי אדמה, נשארו מלכי אדמה, כחציר יבש וכלה, ז) כאשר בא מאמר קדשו (ישעי' י' י"ג) ואסיר גבולות עמים, גבול שגבלתי במרום מלאכים לזה אסיר ממנו שלא יעשה תפקידו ח) ואת זה למול זה עשה אלהי' טוב גנוזה לטובים, אבל לרעים אין להם טובה גנוזה כי אם הטוב שקבלו בעה"ז בממשלתם או בעשרם, אבל עם סגולתו שעסקו בתורת ה' יש להם מלבד הטוב שמקבלים בעוה"ז יש להם טובה גנוזה לחי' עידן נצחי, כי עסקו בחמדה גנוזה, ולזה אמר ואסיר ענינו אסיר שרו, וכדין ברא המלאכים לשמש לכל הברואים שברא, ואין לך כל עשב מלמטה שאין לו שרו מלמעלה שאומר לו גדל (ב"ר פ"י ס"ו) ובא מאמר קדשו (תהלים ק"ג י"ט) ומלכותו בכל משלה, רצונו שמלכותו בכל המושלים, וכאשר יגזור על שרו שלא יסייע נשאר כחרס הנשבר, ט) וכאשר יבא תלישא קטנה לה, שנתלש ממנו מעט ממלכותו, כאשר בא דבר קדשו (עובדי' א, ב') הנה קטן נתתיך בגוי' וכו', ויש תלישא גדולה, י) וכאשר יבא פזר כמו שניבאו הנביאים הקדושים על האומות הנידחים ממקומם, וכאשר בעווינינו הרבים שנדחנו מעיר הקודש ואין בידינו בית הבחירה יא) ותיקנו חז"ל [בי"ח ברכות — עי' מגילה י"ז ב'] לאמר ברוך אתה ה' מקבץ נדחי [עמו] ישראל, ענינם כמו (משלי י"ג י"א) קובץ על יד ירבה, כי מקבץ בכל פעם, כי בכל דור ודור יש המתקנים בעסק [התורה] ובעבודה באמת ובתמים מתקנים בכל פעם מה שהעוו הראשונים, והשיש"ל מקבץ עד שיתוקן ויבוא הגואל במהרה בימינו, והעמיד מלאכי מעלה על העיקרים והשרשים והעלים, והיודעים בחכמת הניתוח יודעים הדברים שבראם יתש"ל לרפואת אדם בכל המיני תחלואים, ובא דבר קדשו (שמות כ"א י"ט) ורפא ירפא, רצונו, המעותד לרפואה מאתו יתברך שמו לעד, ירפא הרופא חכם, ואם לאו לא יועילנו בחכמתו והעשבים והעיקרים בטבעם, כי מושך לנחיריו כפי גמול ידיו אויר רוח כזה שלא יועילנו כלום, ואם יעשה תשובה ולבו לשמי' ניתקן ויועיל לו הרפואות, וע"ד אמר ירמיהו (י"ז י"ד) רפאני ה' ואפי' לגופי למשוך אויר רוח לנחירים היועיל, וארפא מהחכמים, יב) וכמה גדולים דברי חכמינו ז"ל (ברכות נ"ז ב') סימנים לחולה שיתרפא עיטוש שנאמר (איוב מ"א י') עטישותיו תהל אור, כי מושך לנחיריו אויר טוב, ויועיל לו הרפואות, ואם שהארכתי בזה, הדברים מדוייקים בעזר החנון לאדם דעת, לידע נאמנה כי מאתו כל הטובות, וכולם שלוחיו ועבדיו ומשועבדים לו:

סליק פירקא:

רחי' על כי"ל כי ממשלת התחתונים הוא רק על ידי ממשלת המלאכים ומשלר וכולך הפקוק: ה) תחלה יבאר עוד רמז בפסוק מזה זרקא, וממנו יובן הפסוק הנ"ל, כי פשטות מרמז כי בעת יפקוד על צבא מרום מז יתפשט ויתעדר הממשלה ממלכי אדמה: ו) מזה זרקא מרמז, כי כאשר יניח לזה ולא יפקוד על צבא מרום מז יהי' המלך התחתון מושל, וזהו מזה זרקא, כי זרקא מורה על הממשלה (עי' לעיל פ"ב משער זה קי' ט'): ז) ביאר על דרך זה הפסוק ואסיר גבולות עמים, כי מלאכים הם הגבולות של עמים שעל ידיהם יהי' להם גבול הממשלה: ח) מפרש למה יקרא גבולות עמים כי ליסרמל גנוז הטוב לע"ל עידון גלוי, לא כן המומות שאין להם רק מה שיש להם בעוה"ז בגבול ותכלית: ט) פי' תלישא קטנה כאשר יבא על מות ר' לוימוד כי"ל של ממשלת המלכים על ידי המלאכים כנ"ל, מרמז כי לפעמים נגזר שיתלש ממלכותו ולפעמים התלישה היא קטנה ולפעמים היא גדולה: י) פזר מרמז על פיזור המומות: יא) מבאר כשבקש מקבץ נדחי עמו ישראל, כי הכוונה שבקש"ה מקבץ את התיקונים שמתקנים ישראל בתורה ועבודה, הוא מקבץ אותם על יד על יד עד שבא יתוקן לגמרי: יב) ביאר דברי ז"ל שזה שכתב לעיל כי מה שלא יועילו לפעמים רפואתו של הרופא הוא מפני שהחולה מונע לנחיריו אויר רוח כזה הגורם שלא יועילו הרפואות, אבן אם החולה מתעטש מורה כזה העיטוש שנתחלף האויר רוח שבנחיריו לאויר טוב, וזהו הכוונה במה שאמרו ז"ל כי העיטוש סימן יפה לחולה שיתרפא, כי העיטוש בא מנחיריו:

סליק פירקא:

לוחות הברית **פרק ז׳ משער הפרקים** ברית עולם
חלק שני

השער מאות ז׳ ומאות ח׳ ז׳ מעיד שהשיש״ל שליט בז׳ רקיעים כמספרו, ובא פשטא לז׳ שהתפשטותו בלתי גבול וערך שכל משרתי עליונים אומרים אי׳ מקום כבודו [קדושת מוסף לשבת], וקדמא ואזלא, הכל אזיל מקדמונו של עולם שבראם. (גרש) גרשיים א) שהמלאכים שהם פקודים על שרי מטה, כאשר נתמלא סאתו אז נגרש הממונה ממקומו, וכמה מיני גירושין, החקר אלוה תמצא (איוב י״א ז׳) ב) אזלא גרש הם המלאכים הנשלחים ממחיצותם, ודרגא תביר, מהממונה ומשר המטה, ג) ואם יתיב כאשר בא מאמר קדשו [ג] ואשיב נדחי אשור, סוף פסוק כי (לא) [ולא] יהי׳ שריד לבית וכו׳ (עובדיה א׳ י״ח), כי סוף דבר הכל נשמע (קהלת י״ב י״ג) כשתבין הכל תכלית הדבר הוא את האלהים ירא ואת מצוותיו שמור (שם) ענייננו שמור הוא עסק התורה, כי העוסק כאלו קיים, כי זה כל האדם (שם), ובא מאמר קדשו (משלי ט׳ י״א) כי בי ירבו ימיך, רצונו, בימיך תרבה בי בעסק התורה, כי בעסק התורה — ויוסיפו לך שנות חיים (שם) — ענייננו, החיים ד) הקצובים לך מהחותך חיים לכל חי, יהי׳ לך הרב העסק בתורה ובקיום חוקים, אבל אם תרבה הכל בקניית הון ועושר ספיר ויהלום, כאשר תלך לעולמך ותעזוב חילך מה לך מזה:

אמר אות ח׳ ה) בי באו תרין זייני״ן, בז׳ ימין להעיד שהוא יחיד שליט בז׳ רקיעים; בז׳ שמאלי שליט בז׳ ארצות תבל [ע׳ בויק״ר פכ״ט סי׳ י״א], ו) וכאשר בא פשטא למאמר קדשו (מ״א ח׳ כ״ז) (הן) [הנה] השמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה ז) וכולם עומדים על עסק התורה כמאמר קדשו (משלי ט׳ א׳) חצבה עמודיה שבעה אינון תרין עמודים מח׳ קדישא, דקיימין תרין עמודים זייני״ן, דאינון מעמידים על תרין לוחים דיהב יתברך שמו לעד לישראל, ח) וחטוטרי׳ אינון שכפה עליהם הר כגיגית [ע״ז ב׳ ב׳], ובא לדבר קדשו (שמות י״ט כ׳) וירד ה׳ על הר סיני, ט) ואינין תרין עמודים חצבו שבעה כל עמוד, לאינון ז׳ רקיעים וז׳ ארצות תבל שכולם קימים על עסק התורה, ובלוחותן כל התורה כלולה, ותרין לוחות שלא נכתבו על לוח אחד? — להורות שקיומן דב׳ עולמות על עסק התורה:

סליק פירקא:

א) כ״ל למחוק תיבת גרש, וכ״פ כי גרשיים שהוא לשון רבים מורה על גירושין הרבה כי לפעמים נגרש המלך מכמה מחילות ומדרגות: ב) לזולת גרש לשון יחיד מרמז על גירוש לחד מחבילתו: ג) פי׳ שבמומות העולם לפילו כאשר יסוב ויקבץ נדחיכם, בכל זאת בסוף יהי׳ שיבו כליה ופסקים וכתיב כי לא יהי׳ שריד כו׳ ולזה מרמז יתיב וסוף פסוק, והטעם כי הכל תלוי בירצת שמים: [ג] [לזולי פסוק בשום מקום, ומלי כ״ל ״ובאתי בשום מוסב (ירמי׳ מ״ח מ״ז)״ לו ״מסיב שבות בני עמון (שם מ״ט ו׳)״ לו ״משיב את שבות עולם (שם פסוק ל״ט) ״] (יב״ל): ד) פי׳ בפסוק ויוסיפו לך שנות חיים כי בעסקך בתורה לז יוסיפו לך כל ימיך, הרב טוב, ומיים הללחיים, לא כן בהבלי עוה״ז: ה) לזולת הה׳ שבוא תרין זייני״ן ועליהם כמין חטוטרות, וכוונתו בכאן הוא דוגמת כוונת היחוד בה׳ של אחד בק״ם: ו) פשטא בשבע לאות ח׳ מרמז שכל הז׳ רקיעים וז׳ ארצות הוא מופשט ומובדל מהם כי לא יוכלו לכלכלו: ז) ביאור הפסוק חגבה כו׳ שקאי על התורה שים בה שבעה חלקים כמו שאר״ל בשבת (קט״ז ח׳), ביאור לפי דרכו שקאי על לאות ח׳ שים בו כמין שני עמודים, וכל אחד הוא ז׳, והם מעידים על התורה שניתנה בשתי לוחות, ומבאר והולך: ח) כחטוטרות שעל הח׳ הוא כמין עגול כפוף למרמז על ירידת כ׳ על הר סיני שכפה הקב כגיגית: ט) ביאור הטעם שעמודי הח׳ הם זייני״ן:

סליק פירקא:

פרק ח' משער הפרקים

השער מאות ט' א) (ואות י') ב) אמר אות ט' כאשר יבא לי בשטא, ואני מעיד על ט' טהרות מקודים לישראל, כמבואר בחלק ראשון (שער הראשון מאות א'), לפקודי בשטא לכיבוס בגדים כי מגע בחיבורין מטמא, ג) וזרקא, שטמא נפש צריך הזאה, משא"כ שאר טמאים הגם טומאה היוצא מגופו, ד) ואות ט' כאשר בא מא' פקיד על הסתלקות רוח האדם*) למעלה כאשר פנה ט' לעילא כמאמר קדשו (קהלת ג' כ"א) מי יודע (נפש) [רוח בני] האדם העולה [היא] למעלה, ה) וקוצו דכייף לגו ט' שגופו מטמא, ו) בא זרקא שצריך הזאה מעפר פרה אדומה, כמבואר לעיל (פרק ראשון משער זה), שהוא פקיד על פרה אדומה, ז) ובההוא אתרי דכייף קוצי פנימא ליסוד המים מקודים לטבילה, ח) וההוא קוצי דכייף פנימא עביד מחיצה שמטמא באוהל, כאשר יתעבד ט' מא' דאיהו אויר רוח ויסתלק למעלה למקום שחוצבה משם, ט) וארבע טמאים בטת, כלים בטת אבי אבות

*) ג"ב, "כי א' איהו אויר רוח האדם" ע"כ:

א) לח נמלא כאן בשער הזה מאות י' כלל ולכן הקפחיו בשני חלקי לבנה: ב) מבואר בחלק ראשון בשער הראשון מאות ט' כי ט' פקיד לטי' טהרות, ואלו הם, טומאת מת, טומאת זיבה, שכבת זרע, קרץ, נגעי בתים, נגעי בגדים, נדה, ויולדת, מלורע, הרי השטא, והשאר דלא קחשיב מפרש התם הטעם, ט' לעולל שער הכלליים כלל ט"ו כי לכל תיבה ותיבה יש לה היכל מיוחד לפי מנין האותיות שלה, ד"מ אם מנין האותיות הם ג', היכל שלה הוא אות שם לו ג' פרקים, ודע כי יש עוד הבדל אם התיבה מתחלת באות ט' אז היכל דילה אות כזה שיש לו פרקים כמספר אותיות התיבה אך אות הבוא הוא בסלוי אות ט', ד"מ תיבת איש יש לו ג' אותיות היכל דילי הוא אות ג' שיש לו ג' פרקים, אך מפני שאות ראשון שלו הוא אות ט', לכן היכל שלו הוא אות ג' בסלוי ט' אות ג' שיש לו ג' פרקים, נמלא כי תיבת טמא היכל דילי אות ג' בסלוי ט' וכן טהור, ולכן אות ט' מרמז על טומאה אא, וטהרה, ומספרו תשעה מרמז על מספר ט' טהרות ל"ל, וכבר ידעת כי באות ט' יש בו יסוד המים ט' שפעי המיתין אות ט', ושאר יצא פשטא לאות ט' מרמז על דגיים הנפשטים מן האדם שהם הנגדים, כי בעת שנגע האדם אז היו עליו הבגדים בחיבורין וטומאו, ולריכין כיבוס במים: ג) זרקא מרמז על זריקה והזאה שלריך לטמא מת, והטעם כי לריך דווקא לטומאת מת ולא לשאר טומאות מבאר והולך כרמז: ד) אות ט' כשאר בא מא' שורתו כזה אא. שהוא ט' הנגוה מלפיון לכל פרק מ' כידוע למבין, וכבר ידעת שאות מ' פקיד ליסוד חויר אא רוח האדם, כי מ' פקיד ליסוד חויר רוח כמבואר בשער המיתין אות מ', ולכן כל הרוחות שבעולם נפקדות בו, וכן רוח האדם הוא ג"כ באות מ' (וע' בהקדמה פי' ס"ה) ולכן כאן בשא' בא בסלוי לפרקי אות ט', מרמז להסתלקות רוח האדם כמו שאות ט' הוא פתוח למעלה כזה פ, מרמז למת שנסתלק הרוח למעלה כי רוח בני אדם עולה למעלה, ולכן פקיד לטומאת מת דווקא: ה) דע כי שורת הטי' הוא ממש כמו מי שכופף מלבטו שלל מגודל, והנה כבר אמרנו שהסתלקות הנפש נרמז בהלל שים בטי' שפתוח למעלה, נמלא כי קולו דכייף נוגע ממש שלל הקמיחה של הסתלקות הנפש, והוא מרמז על נגיעה בשא שנטמא גופו: ו) זרקא מרמז על הזאה כפירושו של תיבת זרקא, והזאה תהי בפרה אדומה כי זרקא מרמז על פרה אדומה, וע' לעיל פ"ח משער זה קי' ל"ה: ז) קוץ הפנימי של הטי' שלנו מגד ימין יש יסוד המים כמבואר בשער המיתין אות ט', והוא ממש כקופף מלבטו, והוא מרמז על וטבל מלבטו במים המטורפים בשפר פרה: ח) כוונתו כי קו מ' מן הלד וקו אחד למעלה כזה ך הו כזה ך הינו נראה כחוכל, אבל אם שורתו כזה ך הוא ממש שורת חוכל טוב, כמו שמלינו בשאכן שהיוחות העליונות מאחוריו היו יורדים עד למטה לארץ ומלמעלה פרוס ע"ג כל המשכן ומלפניו היתה חלי היריעה כפולה כשורה הי"ל, והמשכן נקרא חוכל, ולכן הש' של ידי קוץ הפנימי שלו מרמז לחוכל, שמת הנרמז בט' כאשר יצא מ', מטמא בחוכל: ט) מבאר דין טומאת מת דאיך כרי הוא בחלל, וכשיטת הרמב"ם והרע"ב ז"ל דכל

הכלים הרי הם כחלל לגבי מכלי חרס כמו שיתבאר להלן, ואין שם טומאת הכלים ולדם, כי אם תרבץ, דכלים ולדם אין מקבלין טומאה כ"ש מאב הטומאה, ולזה מרמזין הד' חלפין שים בחות ט' הבא מ"ו, ואט"פ שים בו שבא חלפין כדלעיל בלורה, אך שני חלפין ים בו שלא בחו למעיינא, והיינו מ' שבא לקולא דכייף לגאון התלוי למעלה לא בא למיין, כי עיקר הורחתו על הסתלקות הנפש, כי רוח האדם המרומז בחות מ', עולה למעלה, ועיקר הרמז לזה הוא בחך קין העליון של פוימית ט' שתלוי למטה: י) וענין הכ"ל של חרב הרי הוא כחלל הוא דווקא לעניין מגע ולא לטומאת אוהל, והטעם כי הרמז של הט' מרמז למגע בהאי קולא דכייף לפניה, וט' לעיל בפ' ט': יא) נותן טעם למה זה הדין של הרי הוא כחלל הוא דווקא לכלי שתף, ולמה לא תמרינן דווקא בכלי מתכות דכתיב בחלל חרב? — ומפרש הטעם דחות מ' דקאי לדרוש ט' בלעיל פ' ד' מרמז לכל הכלים הנעשים מגדולי קרקע כאשר יתבאר: יב) וה"ת הא לגבי לאו גדולי קרקע נינהו? וי"ל כיון שהכפתים ניזונים מן הקרקע גדולי קרקע נקראו כמו שמ"ל בבילובין (כ"ז ב') וט' בסוף הפרק: יג) מבחר חיך ים רמז בח' הדרומי לגדולי קרקע, כי פרק התחתון מחות ט' הוא מרמז על תרעא, כמו שכל הנכרחים עמידתם וקיומם על הארץ כי הארץ מחזיקתם, כמו כן הלי פירקא תחתה סגר על כל הט' וכל פירקי הט' טומדים עליו, ולכן מ' הדרומי שמחובר לח' תחתה בלעיל פ' ד' מרמז על הלומה שמחובר לקרקע, ומרמז שאם שבא מהם כלים וגגעו בהם, כאשר יתבאר: יד) יבאר כי חרב לאו דווקא מתכות כי חרב עגיינו מחריב שעושה חלל: טו) יבאר הרמז דהכא מיירי שהיו הגדולי קרקע כלי קבול כיודע כי בין פרקא דרומי של חות ט', ובין פרקא דכייף, שם ביניהם יש יסוד המים כמחובר בשער החיתן חות ט', לרמז כי היא כלי מקבלת מים: טז) שער החותיות הוא שער החיתן: יז) יבאר חיך שחוצים בכלי קבול הנרמזים בח' הדרומי פוקדים את המקוה, וכמדומה לי שכן ל"ל "ומתחת פתיחה לג' שני פרקים [מי טילאה] מח' תתחה", וכ"פ דהאי מ' הדרומי פתוח למטה לתוך שני פרקים של י' עליון מח' תתחה של חות ט' כזה ט' לעיל פ' ד', ושם בשני פרקים של י' עליון פקיד ליסוד המים, כמחובר בשער החיתן, וח' תתחה מחובר לח' הדרומי בקצה תתחה של חלכסון. וכן הח' י' עליון של ח' תתחה מחובר לקצה תתחה של חלכסונו, וקצה תתחה של חלכסון ח' פקיד ליסוד שפר כמחובר בשער החיתן, נמלא שהכלי הנרמז בח' הדרומי עומד בשפיכה למטה והתחברותם הוא במקום יסוד שפר לרמז שהמים שבהם חיוב כשרים לטהר בטבילה רק במחוברים לקרקע. יח) רוצה של חלכסון מח' הדרומי פתוח למטה, ומיעוטו נכנס ביו"ד תתחה, ומרמז למה שמחובר בפנים, וביותר ניחוח כי ח' תתחה מרמז לקרקע כלעיל פ' י"ג, וח' הדרומי לכלי קיבול, ולכן בנוה שפתוח למטה מרמז למחוברין לקרקע, ובמה שמכוסה ומובדל מלמטה מרמז על הורחת עלמו שהוא כלי: יט) לעיל חציד מארבע טומאת במת כלים וחלדם, והנך הרמז בכלים בבר מתבאר, ושתה יבאר הרמז בחלדם שהוא בח' תתחה שהוא לקוף חות ט' כמו בחלדם שנברא לקוף, וח' הוא רוח רוח החלדם: כ) ח' הרחשון של דרוש הט' חשר מימינו הוא ח' הדרומי ומשמלו פירקא דכייף לפניה הט' חות ח' הרחשון יתחשב למעין של הד' כלים, פ' לעיל פ' ט': כא) פירקא קמא של לפניה

אבות, אדם בכלים אב, כלים באדם אב, הרביעי טומאת ערב (אהלות פ"א מ"ג), כגוונא דקיימא ד' א' מלבד פירקא דכייף לגווי' דבא לפקודי מת, הסתלקות הנשמה, וא' חמישי דקאי לשמאלה אהדר פנוהי מט' פנימאה, דאיהו לא מטמא ולית מחושבנא, בגין דאין אדם מקבל טומאה כ"א מאב. י) והך פקודי למגע הוא, כגוונא פירקא דכייף לגווי' דאיהו מגע, יא) בגין כאשר בא ט' לפקודי דא, א' דקאי לדרום ט' פקודי לכלי עץ ושאר כלים הנעשים מכל גדולי קרקע יב) בגדי צמר ופשתן, יג) בגין דקאי ויתחבר לא' תתאה דסגר לט' מתתאה, וכל היקום כל הנבראים בארץ קימי' על ארעא, וא' הדרומי לגדולי קרקע הנעשים מהם כלים, ונגעו במת כמאמר קדשם (פסחים י"ד ב') חרב הרי הוא כחלל, יד) וחרב ענינו המחריב אם שנעשה ממתכות או עץ לבר מכלי חרס כמבואר בחלק ראשון (שער השנים עשר מאות א'), ט"ו) וא' הדרומי לכלי קיבול בגין דקאי (ולקבלי) [לקבל] ההוא פירקא דכייף דאינון פקודים ליסוד המיים, טו) כמבואר בשער האותיות בחלק ראשון, ומקבלים למיים, יז) ומתתא פתיחה לגו שני פרקים מא' תתאה, ויתחבר לקצה תתאה אלכסון דקאי לשפיכה ליסוד עפר שהמי' יהיו מחוברי' לקרקע, ואין טבילה בשאובים, ורובה אלכסון קאי בשפיכה לקרקע יח) לפקודי אם הי' רובה בקרקע ומיעוטה מילא בכלי ע"י המשכה כשר [ע' תמורה י"ב א'] יט) וא' דקאי לתחות דסגר לט', פקיד על אדם, וקאי לתחות דברא יתש"ל יתי' לסוף, כמאמר קדשם [סנהדרין ל"ח א'] שלא יזוח דעתו ואפילו יתוש קדמך, כ) וא' קמא דקאי לפירקא קמא ט' מימין ופירקא דכייף לגווי' יתחבר לי' למניינא, כא) וא' הצפוני פנה לבר עם פירקא קמא דלי' דלית ממניינא ולטומאת ערב,

כב)

כב) וכגוונא דא׳ הדרומי פקיד על גדולי קרקע דאינון צומח כגוונא דא פקיד א׳ דקאי לפירקא קמא מימין ט׳ לגדולי בעלי חיים דאינון צמר כבשים, כג) וא׳ דקאי לפירקא דכיף איהו ג״כ לגדולי קרקע בגין דקאי קבל א׳ הדרומי לפשתן העולה בד בד [יומא ע״א ב׳], אם נעשה מזה אוהל טמא האוהל גופו. [שבת כ״ז ב׳] כד) בגין דקיימין הנך תרין בגוונא מאהל, לאוהל שטעון טבילה והזאה

(נראה שחסר כאן תשלום המאמר, וכן חסר השער מאות י׳)

כטי דפנא לבר לגו יתחשב למיין ד׳ כלים, כלעיל סי׳ טי: כב) כבר ממרנו לעיל שם הדרומי פקיד לגדולי קרקע שהוא לומח ומ״ש פירקא קמח של דרומית כטי שהוא למעלה מסי הדרומי מרמז על בידולי מדרגה למעלה מהדרגת הלומח שהוא בעלי חיים וכיוצו למר כבשים, ועי לעיל סי׳ י״ב: כג) כלי פירקא דכיף לתוך כטי שעומד נגד פרק הדרומי של כטי, ולכן כמו שפרק הדרומי פקיד לגדולי קרקע, כן כלי פירקא דכיף פקיד ג״כ לגדולי קרקע, דהיינו על הפשתן, ונמלא כי נרמז בכאן למר ופשתן שאם נעשה ממם אוהל נטמא האוהל גופו: כד) מפרש איך נרמז אוהל בכאן, שהרי תרין פרקין דהיינו פירקא דכיף לתוך כטי ופרק הדבוק לו מלמעלה, הם דוגמת אוהל, ועי לעיל סי׳ ח׳:

סליק פירקא:

סליק שער הפרקים, בעזרת גוזר ומקים:
כן יעזרני לבאר את הספר, הנותן אמרי שפר:

אמר המבאר והמסדר עבור כי ראיתי רבים מתעניתים מאין יוולד למחבר ז״ל דברים כאלה כמתעייפים לב שומעיהם כאשר תחזינה עיני הקורא בהדברים אשר עד הנה מקודרים, ואשר להבין יהי׳ עוכרים ומעורים, לכן אמרתי לפתוח פתח בחודו של מחט, ולברחיב הדבור מעט בחיזה מקומן, למען ירחו המשכילים ויבינו עד היכן הדברים מגיעים, וכי כל הדברים הם עומדים ברומו של עולם, לך לבאר את כל דבריו על זה בחופן לא יקפיקו כל חולי נביות, לכן מחזתי דרכי דרך קלרה, לך במעט מזעיר מרחיב הדבור:

ברית עולם

חלק שני

שער פתיחות הספר

לוחות הברית

שער פתיחות הספר.

אמר יצחק באאמ״ו מהו׳ חיים, מאוצר מתנת חנם חנני השיש״ל להוציא לאור עולם ספר ברית עולם, כן יחון עלי להעתיק ספר חלק שני ברית עולם ולהוציאו לאור עולם. חנני השיש״ל כי בן חסי נפשי:

מבואר בחלק ראשון (שער א׳ מאות א׳) א) אמר אות א׳ התמונה שבראני יוצרי להעיד עליו בי׳ עילאי שהוא יחיד בעליונים, ובי׳ תתאה שהוא יחיד בתחתונים, ובאלכסון שהוא שליט בכל גבולי אלכסון

א) כבר ביארנו לעיל בהקדמה לזך בסי׳ יט בו׳ עליון וי׳ תחתון ואלכסון בחמלע, ועוד ים באלכסון הנעלם, ע״ש, בהקדמה סי׳ ק״ח, ואחרעה חלקים אלו שבאות מ׳ מרמזים ליחוד כל בעליונים ובתחתונים, ובכל גבולי אלכסון שהם י״ב גבולים, דהיינו כי ים שהם קלות, מזרח, מערב, דרום, לפון, מעלה, מטה, ובשהם קלות אלו ים י״ב גבולי אלכסון, ושוה כי בכל גשם מטוקב ים בו שהם שטחים הסובבים לותו, והם מזרח, מערב, דרום, לפון, מעלה, מטה, והנה בכל גשם מטוקב שים בו שהם שטחים הנ״ל, השטחים מתחברים זה עם זה בכל חרעה רוחותיהם, על ידי קוים המגבילים את השטח מחרעה רוחותיו כגון שטח המזרחי, קובעים לותו ד׳ קוים מד׳ רוחותיו, ולותן הקוים עלמם

מגבילים שטחים לחרים דכיונו מעלה, מטה, דרום, לפון, וכן שטח מעלה, הקויס שלו משותפים עם שטחי מזרח מערב דרום לפון, וכן כולם, וממלא בכל גשם מעוקב ים ו״ב קויס משותפים כאלה, דהיינו ד׳ קוין בשטח מעלה כנ״ל, וכן ד׳ קוין בשטח מטה, ועוד ד׳ קוין עומדים קו ח׳ עומד בין מזרח לדרום, קו ב׳ במזרחית לפונית, ג׳ מערבית דרומית, ד׳ מערבית לפונית, והנה ו״ב קויס אלה הם הם ו״ב גבולי אלכסון, והם מגבילים את עצת השטחים שבמעוקב, ונקראו אלכסון, כי כל קו הוא שורש ב׳ שטחים שלו, והשטחים מתפשטים להלאה ומתרחקים זה מזה, וגבול הרחקתם עושה אלכסון מזה לזה, ולזרתו כזה שהקויס א ב ג ו הם גבולי שטח מזרחי, וקוי ג ד ה ו הם גבולי שטח לפוני, וקו ו ג הוא גבול משותף בין ב׳ השטחים, וממנו והלאה מתרחקים השטחים זה מזה, ובקוף גבול הרחקתם יולד ביניהם קוי אלכסון, ח כ ב ד, והנה ממלא הקו הזה שורש האלכסוים כנ״ל וכמו שבשטח לבד הנקודה הוא שורש האלכסון כאשר יתבאר, כמו כן במעוקב הקו הוא שורש האלכסוים, והוא מובן בהקדם, גדר ועניו האלכסון מה הוא, והוא כי אלכסון הוא גדר המשולש, ובהיותו כי ים משולש, נלע הזוית כזה ונקמן בכאן המשולש נלע שניה מא׳ עד ג׳, אלכסון שכל מה יתגדל גם האלכסון מאשר אלכסונו נגזר בג׳ נלעותיו, נלע א׳ ואלכסונו מב׳ עד ג׳, שיתגדלו ב׳ הנלעות כאשר תחזינה עיניכו, חינו רק כמו הקו

כי בעוד הנלע לא יגיע רק עד ו׳ והנלע השני עד ז׳ לז אלכסונו ו״ז, וכאשר יתפשטו עד ד״ה לז יהי׳ אלכסונו כמו הקו ד״ה, וכבר יתגדלו עד הקו ב״ג, ידעינו מזה כי שהי הנלעות יבנו את האלכסון, ושורש ב׳ הנלעות הוא הנקודה שביניהם והוא נקודת ח׳ שממנו מתפשטים הנלעות ח״ב ח״ג, והנה כל השאר קוות שאמרנו ים שיהי מכל אחד בשבעה ע׳ שאר הכללים כלל ה׳ כי מזרח טבעו לח וחם, דרום חם ויבש, מערב קר ויבש, לפון קר ולח, מעלה טבעו קלות, מטה טבעו כבדות, והנה ד״מ במרובע כזה הנה אלכסון שבלד מזרחית דרומית הנלעות מזרח ודרום, וכן הנקודה שבין המורכבת משני הטבעים מזרח דרום, מערבית דרומית, מערבית לפונית, הנ״ל שכל ח׳ עומד בין ב׳ שטחים גבולי אלכסון, וכן ים עוד ד׳ גבולי אלכסון של מעלה עם מזרח, מעלה עם דרום, מעלה עם מערב, מעלה עם לפון, וכן ים עוד ד׳, מטה עם מזרח, מטה עם דרום, מטה עם מערב, נוטה עם לפון, הרי הלו ו״ב גבולי אלכסון, והם גרמזים באלכסון ח׳, אשר כבר ידעת מכמה מקומות שאלכסונו נחלק לתרין כזה ונמלא שים באלכסון תרין ווין בגיו ו״ב, הרי ידעינו כי רמזים בי׳ עליון ובי׳ תחתון באלכסון, והרמז הרביעי באלכסון הנעלם, יתבאר לכלן בעזה״י, ותחלה נרחיב הדיבור מעט בענין הרמז של יחוד כ׳ בחות ח׳, דע כי הנהגת העולם הוא על ידי ג׳ מדות של הקב״ה שהם חסד דין רחמים, והיינו כי חסד הוא שנותן ומשפיע לכל, לזכאי ולחטאי זכאי, לפי גלוי התעורות דלתתא, כמפורסם בעצע לים חסד שידו פתוחה לכל, ודין הוא שאינו נותן מלא למי שזכאי ויגע בעמלות ובמע״ט לזה נותן, אבל לבלתי זכאי לפי שאין יגיעו להנין ולחסד ומשפיע לו מעודו, ודע כי ג׳ ממוזג בין שניהן, ולכן לפי לבלתי זכאי אם יחתן לפניו יתנהו להן ולחסד ומשפיע לו מעודו, ודע כי ג׳ מדות הלו מכוונים בפי המקובלים, גדולה הו חסד למדת החסד, גבורה הו פחד למדת הדין, תפארת למדת הרחמים, ועשה שמות הלו הין כאן מקומם, ומסמנים להם בחותיות הלו חג״ת, ר״ת חסד גבורה תפארת, ודע כי כל ההנהגה שבעולם ש״ע להיות רק על ידי ג׳ מדות הלו חד״ר, ר״ת חסד דין רחמים, שכם חג״ת הנ״ל, דהיינו שכל מה שנעשה בעולם לא יעשה רק על ידי שיסכימו כל הג׳ מדות, והנה הנו רואים כי לפעמים ניתן השפעה לעולם רק בגמלום כדי חיות, ולפעמים בריות גדול, והוא כאשר התחתונים עושים רצונו ומקיימים פקודיו הוא משפיע לעולם בריות, וכשח״ו אין עושים רצונו אז הוא משפיע לעולם רק בגמלום, הרי כי הנו מבחינים קשר ההנהגה של המלאל עם מעשה התחתונים, והנה ע״כ יש מקום לבחינה זאת בהנהגת המלאל ית״ש, והיא לאחת ממדותיו של הקב״ה שתהי נקשר ההנהגה עם מעשה תחתונים וכן היא המדה, והמדה הזאת נקראת מלכות, כמו המלך שעל ידי המלוכה הוא נקשר אל עמי הארץ, כן הקב״ה נקשר על ידי המלכות אל התחתונים, ולכן נקראת המדה הזאת

שכינה שכן יה, שסוכן בתחתונים, שם בהמדה הזאת יתקבלו כל ההנהגות והכשפעות של המלוך, וכן מעשה התחתונים ועלולותיהם יולקטו שם אחד אחד, והיא המדה המחלקת מזון לכל העולמות כמלך המחלק מזון לעבדיו, שתה ידענו בצירור כי המלכות היא המשפעת לתחתונים כי שם הוא קבל התחתונים עם ההנהגה, וכבר ידענו כי עיקר ההנהגה הוא רק על ידי ג' מדות חד"ת, שהם הג"ת, ס"ב נרליון אנו להבחין שהג"ת אלו יפעיפו למלכות, ולכן יש כאן ג' השפעות, השפעה מהקד, השפעה מגדורת שהוא דין, השפעה מתפארת שהוא רחמים, והם נקראים בפי המקובלים גלגלים גלה הוא השפעת החכד, הוד הוא השפעת הדין, יסוד הוא השפעת הרחמים, ודע כי שהם קפיות אלו הג"ת וגלה הוד יסוד, שהיסוד הג"ת ה"י נקראים בפי המקובלים בשם בעל, והמלכות בשם אשה, והטעם כי כמו שהבעל הוא עיקר התולדה שמטיפה זרעו נבנים כל רמ"ח איברים, אלן להוציא את הוולד מכח אל הפועל ולהוציאו לאור עולם זה הוא חלק האשה, כמו כן עיקר ההשפעה שהם הג"ת ה"י מכונים בשם בעל, והמלכות שהיא המוציאה מכח אל הפועל את ההשפעה אל התחתונים היא מכונה בשם אשה, וכן כשמשפיע הג"ת למלכות ע"י הה"י מכונים אותה בשם זיווג, וזהו ענין לשם יחוד קוד"ב וש"י שאנו אומרים, שפי' כי ההג"ת וה"י הם מדותיו של הקב"ה, והשהם מתיחדים עם השכינה שהיא המלכות ומשפיעים לה אז תוכל המלכות להשפיע לתחתונים, וזה נעשה על ידי מעשינו הטובים, והוא יתודע תתאה בזכר בזוכר, והנה המקובלים האריכו מאוד בענין זה של זיווג העליון קוד"ב ושכינת"י, וכיצד שם כל הענינים הנשמעים של מעשה הזיווג כגון מיין נוקבין ומיין דכורין אשר ענינם יבואר לקמן בעזה"י בארוכות, וכאן נאמר בקיצור, כבר אמרנו כי השכינה שהיא הנוקבא הוא כח של הקב"ה ואשה ממדותיו דהיינו המדה הזאת של קשר מעשה התחתונים עם הנהגתו, וכן מעשה התחתונים יגוירו שהם גם אחד מהם מין נגרע, וכאשר יגויר שהם מעשה התחתונים לטוב אשר תורה שרחויים הם להשפעה אז יתבוררו לעומתה המדות העליונות חג"ת נה"י וישפיעו לה כל טוב, והנה שני המשוררות האלו שם מיין נוקבין ומיין דכורין, והיינו כי הציור של מעשה התחתונים לטוב הוא קיבוץ השכינה כמו הנקבה אשר היא מתקבצת כדי לעורר בעלה לזיווג, והקיבוץ הזה נקרא מיין נוקבין, והכתפוררות של השפע מדות הנ"ל הוא נקרא מיין דכורין, והנה ידוע כי שם בעליונים היחוד נגלה לחמיתו כי לא שהו אומרים שהם מדות מיוחדות, בכל זאת ידוע לכל בעלי השגה שהם היחוד האמיתי, דהיינו כי רק בעבור שהתחתונים אי אפשר להם להשיג את היחוד האמיתי, ולכן מתראה להם לעניותם ובעלי השגה בדרך מראה הזאת שהם בעלי גדול ומדה, אבל בעת השגתם גם זאת משיגים שאינו כן כדרך שמתראה להם רק שהוא בדרך היחוד, ועניין היחוד האמיתי והמרחות יתבארו במקומם בעזה"י, והנה עיקר מעשה הטוב של התחתונים תלוי בחמונה כדלכתיב (תהלים קי"ט פ"ו) כל מצותיך אמונה, וכמו שפרש"ל [מכות כ"ד ע'] בא חבקוק והעמידן על אחת, ו"א קיבוץ השכינה עיונו האמונה של התחתונים כדלעיל, והאמונה הוא ענין יחוד כ' וזה מלא מין את מינו וניעור שמתעורר לעומתה גם היחוד שבעליונים וזה יתרבה השפעה כי גילוי היחוד גורם רבוי ההשפעה כאשר יתבאר במקומו בעזה"י, ו"א ידענו שעיקר מ"נ ומ"ד (ר"ת מיין נוקבין ומיין דכורין) הוא ענין היחוד, והטעם שנקראו בשם מיין נוקבין ולא שם נוקבין או רוח, הענין כי עיקר האמונה הוא שהקב"ה מפיע בכל העולמות עליונים ותחתונים ובכל ניצוצים מחתו, והנה ההשפעה מכונה בשם מים, כי כמו שהמים מחפשטים בכל מקום מולסם, כמו כן השפעתו מתפשטת בכל העולמות, והנה מ"נ ומ"ד אלו מרומזים בחות מ' כמבואר בדברי האר"ל בשם הזוהר בשער מ"נ ומ"ד פ"ח, כי ו' עליון של מ' מ"ד, ויו"ד תחתון מ"נ ע"ש, והיינו כי כבר אמרנו בשער היחוד חות מ' כי בין ו' עליון לתלכתון שם פקיד ליקוד המים וכן בין ו' תחתה לתלכתון, והם שני מיני מים הנ"ל מ"נ ומ"ד, וכבר ידעת כי מ"נ הוא העלאה את מעשה התחתונים בגיזוי למעלה, ומ"ד הוא התעוררות מלמעלה מלמעלה למטה, וע' לעיל בהקדמה קי' ס"ה ותבין היך ו' עילאי רומז לירידה מלמעלה למטה ולכן רומז למ"ד, ו' תתאה רומז לעליה מלמטה למעלה ולכן רומז למ"נ, וכבר ידענו כי מ"ד הוא יחוד בעליונים ומ"נ הוא היחוד בתחתונים, וזה שכתב כאן כי ו' עילאי מורה שהוא יחיד בעליונים ויו"ד תתאה שהוא יחיד בתחתונים וכו', וע' לעיל בהקדמה קי' פ"ב, והנה מ"נ ומ"ד הנ"ל המרומזין בתרין יודי"ן בחות מ' שהם דוגמת זיווג הנשמי שלמטה, וכמו שלמטה זיווג איש ואשתו בעת התעוררותם לזיווג אז מתכללים זה על זה, כבר גם למעלה בעת העלאת מ"נ ומ"ד הנ"ל גם השפע מדות חג"ת נה"י הנ"ל והשכינה שהיא מלכות מתכללים זה על זה, דהיינו בבינול שמתכלל אור וכמה רחויים התחתונים להשפיע להם, וזה מרומז בתלכתון הנעלם שהוא השתלשלות שני היודי"ן זה על זה כמבואר בהקדמה

סי' ק"ח ט"ס: ב) כצד ידענו כי הטעמים מפרשים ומצחרים הרמז על החות ביותר ביאור (וע' לעיל פ"ח משער הפרקים סי' ח') וכמן מצחר הרמז הנ"ל בסי' הקודש בטעם על ח' שם הוה פעמים מה ירמוז בשם הפעמה ובמה שפניו על הפעמה פונים לפונה א שמוטה לצד שמאל שהוא לפין: ג) פעמה בשמו מורה על השם"ל שהוא פשוט ומוכדל מכל גשם: ד) יצחר הפסוק ואל מי אחר אתם בעלמכם תדמיוני אלכסון, ויש בי אלכסון הנעלם כמבואר, מעיד שהוא נעלם מעיני כל חי— ועתה נאמר ב) כאשר בא פשטא לאות א' ופנה פנוהי לצפון, ג) אמר להעיד על השיש"ל שהוא פשוט מכל גבול וגשם, ד) כאשר בא דבר קדשו (ישעי' מ' כ"ה) ואל מי תדמיוני ואשווה יאמר קדוש, פי' ואשווה למה שאני מדמה, כאשר מצינו ביחזקאל הנביא שאמר (יחזקאל א'), [וכן] וארא את ה' יושב על כסא רם ונשא וכו' (ישעי' ו' א'), וכי יש ימין [עי' רש"י מ"א כ"ב י"ט ומקורו במדרש שה"ש פ"א פסוק לסוסתי], מצינו במצרים נדמה כבחור, על הים כזקן [עי' מכילתא בשלח לפסוק י"ד ג', ויתרו כ' ב', וצ"ע], יאמר קדוש עניני מובדל ומכוסה מעין כל, ה) וגם יאמר ואשווה יאמר קדוש, שווה בשווה אם אני מדמה למבחר היצורים שלי האדם שבראתי אם אני מדמה לשאר הבריות, כאשר בא מאמר קדשו [עי' הושע י"א י"] ה' כארי' ישאג, או שאני מדמה לאש והנה הסנה בוער באש (שמות ג' ב') ה' באש יבא וכסופה מרכבותיו (ישעי' ס"ו ט"ו), יאמר קדוש, ו) ואני פשטא שמתי פני לאות א' כפוף קומתו

וגם מה שחשוב מה שאני בעלמי משוח ומדמה לותי להם כגון חזיוני הנבואה על כולם יאמר עליהם קדוש שהוא פרוש ומובדל מכם כמו שפירש"י קדושים תהיו (ויקרא י"ט ב') פרושים תהיו: ה) יצחר בהופן אחר את הפסוק הנ"ל, שיאמר קדוש בשווי על כל הנבראים שלא תטעה לומר שאינו דומה הבדלתו מהיות ואם להבדלתו ממצחר היוצרים שהוא החדש, אינו כן רק שהוא ב בשווי גמור: ו) עבשיו מצחר הרמז בלשת הפעמה במה שהוא עומד כפוף ומקבל לאות ח' כזה א ואינו מקבל למעלה מרמז בזה על החקירה והדרישה שחקור לחקור רק במה שנעשה בעולם הזה במקום הבריאה הרמוז בחות ח', אבל למעלה ממקום הבריאה ולמעלה ממקום הבריאה אסור לחקור, ורחיתי להכריח כלן מדבור אוך חות ח' רומז בלשתו לכל העולמות בכללם, דע כי יש ד' עולמות חב"ע (ר"ת בריאה יצירה עשייה) ועניינם, עשיה הוא עולם הגלגלים ועולם הספל, יצירה עולם המלאכים, בריאה עולם הנשמות, תלולות הוא עולם ההנהגות, והיינו מה שאנו מצחיגים שהקב"ה למעלה יכולתו ומנהיג את כל העולמות רק לפי מה שאנו יכולין להשיג, וע' לעיל סי' ח', כצד ביאורנו שם אוך שיש שם מדות מג"ת נה"י ומדה הנשיעית מלכות שהם עיקר ההנהגה שמנהיגים את כל העולמות, והנה אנו רואין שיש בהנהגה כי לפעמים משפיע להם בלמעלה רק כדי חיות, ולפעמים ברוות, והנה בוודאי יש שיש בהנהגת המדות הנ"ל בזמנים אלו, ולכן אם הי' ההנהגה הנ"ל מנהיג בכח עלמותם לא הי' הספל להשתות רק תמיד היו משפיעים בשופן אחד, ולכן מהראוי להבחין שגם הם בעלמם לא יפעלו בעולם רק על ידי קבלתם ממה שלמעלה מהם, והם כדמיון המחשבה והמעשה, אשר מעשה ידי אדם הם היוצרים החילוים, ובמחשבה יש לו שני כחות, כח אחד מחשבה פשוטה, וכח ב' מחשבה עמוקה, ולכאר יחשוב האדם מחשבה הפשוטה אז לא יוכל לפעול רק לפי המחשבה ההיא, אבן כאשר ירצה להשתדל בהיוצות ובזריזות להוציא דבר מכח אל הפועל אז צריך לחשוב בכח הב' שהוא מחשבה עמוקה, ככה גם שמה הספל מדות מג"ת נה"י הם כלי המעשה, ולמעלה מהם כחות המחשבה בשני לופנים, כנ"ל, ובויותר ביאור, כי למעלה בהאדם כשמתעוררת המחשבה תוכף יתעוררו כלי המעשה, והוא, כי המוח הוא כלי המחשבה, והמוח המתפשט בכל היוצרים הוא יוצא מן המוח שבראש, וכשהמוח יחשוב לעשות פעולה אז תוכף יעורר את המוח שבחיוצרים, ואח"כ יתעוררו החיוצרים לעשות פעולתם, והנה גם למעלה כשעלה ברעוני לעשות חיזה פעולה אז יחשוב במחשבתו כל הפעולה ותיכף יתעוררו כלי המעשה הנ"י לעשות פעולתם, נמלא כי הם מקבלים מן המחשבה העליונה, וכלי המחשבה הם ג' חכמה בינה דעת, חכמה הוא המחשבה של הפעולה, בינה היא מחשבה המתבוננת איך להוציא את הפעולה מכח אל הפועל דהיינו שלא להשפיע במדה יותר גדושה עד שלא יוכלו התחתונים לקבל, ולכן בבינה היא הותנת מדה וקבלה וגבול להשפעה, ודעת הוא מה שמתפשט המוח בחיוצרים לעשות הפעולה, וככה גם למעלה מחשבה העליונה תוך הנ"י נה"י הנ"ל והוא הדעת, וחכמה בינה דעת הם דוגמת חבד דין רחמים, ודי לחכם ומבין מדעתו, והנה המחשבה הנ"ל דרך כלל נחלקת לשתי חלקים, דהיינו כשרוצה להשפיע רק בגלוי אז משתמש במחשבה בלתי עמוקה אשר נחלקת לחב"ד הנ"ל, וכשאר יולה להשפיע ברווה אז ישתמש בחלק הב' דהיינו יותר עליון מחשבה עמוקה ג"כ נחלק לחכמה בינה דעת הנ"ל, וכחלק הא' לא פסיק תדיר כי הוא כדי הכרת

לחיות העולמות, והחלק הב' הוא לפרקים, (ולבעלי הסוד חלק ג' הוא י"ם ותבונה וחלק הב' הוא ו"ק וזיווג ו"ם ות' לג פעמים וזיווג ו"ק לפרקים, וע' עץ חיים שער ל"ך קוף פ"ת) והנה שם הוי"ה מורה על כל הבחינות כנ"ל חכמה גימ' נ"י מלכות, י' חכמה, ה' בינה, ו' ג"ת נה"י, ה' מלכות, והוא כי כבר ממרנו שג"ת נה"י הם עיקר ההנהגה, והמלכות הוא הקשר של ההנהגה עם התחתונים, ולכן ו' שהוא קו מורה על עיקר ההנהגה שהוא התפשטות השפע וכל קו מורה על התפשטות, לכן ה' אחרונה מרמזת על המלכות שהיא הסכיכה, והטעם כי היא נקראת עניה דלית לה מגרמה כלום, כי אף שממרנו לעיל סי' ו' שעיקר ההשפעה לתחתונים הוא רק על ידה כיון שהיא הקשר של ההנהגה עם התחתונים, בכל זאת אינה משפעת רק מה שמקבלת מעיקר ההנהגה ג"ת נה"י כדלעיל סי' ו', ולכן נקראת עניה דלית לה מגרמה כלום, והנה שני יקודות חויר ועפר הם מרמזים לשני כחות הנ"ל עיקר ההנהגה שהם ג"ת נה"י, והקשר שהיא המלכות, וכיוון כי יקוד החויר הוא עיקר המחי' לכל הברואים כמבואר בהקדמה ובכמה מקומות מזה הספר, ולכן עיקר ההנהגה המחי' לכל, הוא מרומז ביקוד חויר, לכן הסכיכה נרמזת ביקוד עפר, כי כמו שיקוד עפר רק על ידי מה שעשר היקודות פועלים בו על ידיהם מתפעל יקוד העפר כידוע, כמו כן הסכיכה ליתא לה מגרמה כלום רק מה שמקבלת מחג"ת נה"י, ולכן ה' אחרונה מרמזת לסכיכה, וכיוון כידוע כי ה' צורתו כזה ה"ך הרי כי ה' יש לו צורת ג' אותיות והם ד' ואתוך הד' וא"ו קטנה, והנה בהסכיכה הנ"ל מבחינים שני הבחנות, הבחנה א', בשהנו (מדת מלכות שהיא הסכיכה) מבחינים אותה נגד השפע מדות חג"ת נה"י הנ"ל נקראת עניה דלית לה מגרמה כלום הנרמז ביקוד עפר כדלעיל, הבחנה ב' בשהנו מבחינים הסכיכה נגד ג' עולמות בריאה ויצירה עשיה שמקבלים ממנה (כי עיקר קבלתם הוא על ידי הסכיכה המקשרת התחתונים אל ההנהגה של המדות) אז נקראת משפיע נגדם, אשר התפשטות השפע נרמז בקו כדלעיל, ולכן הסכיכה נרמזת בחות ה' אחרונה של שם הוי"ה, הנרמזים ביקוד עפר וקו, וכבר ביארנו בשער הכיתן אות ד' כי ד' מורה על יקוד עפר, ומרמז על הבחנה של עניה דלית לה מגרמה כלום, ועל הבחינה השנית שהיא משפעת בג' עולמות מרמז על זה אות ו' שבתוך הד', כי ו' הוא קו מרמז על השפעה כנ"ל, ובהלטרפם יחד נעשה אות ה', ועי' בשער הכיתן אות ה', והנה חכמה בינה שבארנו לשון עניה מרומזים באותיות י' ה', והוא כי כבר ידענו כי חכמה הוא בשעלה במלין העליון להשפיע ועדיין לא נתן מדה וגבול להשפעה, והבינה היא הנותנת מדה וגבול להשפעה כדי שיוכלו התחתונים לקבל, והנה חזיון הנפלאה להרחות לנבואתו בחזיה מדה מגיע לם במדת החכמה שהוא בלתי גבול אז במדת הבינה שהוא בגבול או בשער המדות, והנה כשרוצה לקמן לו מדת החכמה, וכיון שהוא בלי מדה וגבול אין שייך בו לא אורך ולא רוחב, ולכן מרמזה לו בחזיון הנפלאה כמין נקודה שהוא קימן למדת החכמה, כי נקודה אין לה לא אורך ולא רוחב, ולכן ממרנו כי אות י' של שם הוי"ה מרמז לחכמה כי יו"ד הוא נקודה כידוע, אבל כשרוצה לקמן לו מדת הבינה מקמן לו בחות ה', והטעם כי כבר ידענו כי אות ה' נחלק לב' אותיות והם ד' ו', והנה כבר ממרנו כי הבינה נותנת מדה וגבול להשפעה, ולכן ים להבחין בבינה שני הבחנות, הבחנה א' שני בהבחנות הלו, והיינו על ידי ב' אותיות ד' ו', והוא כי ד' כזה ד"ך ים בו אורך ורוחב, ולכן כשהקב"ה רוצה להרחות ולקמן לנביאיו מדת הבינה בהבחנה א' שהוא מדה וגבול לריך לקמן להם בחות ד' שהוא קימן למדה אורך ורוחב, וכשרוצה לקמן הבחנה ב' של הבינה שהוא מה שעל ידי הבינה שהוא הגבול והמדה יוכל להשפיע למדותיו חג"ת נה"י, לריך לקמן בחות ו' שהוא מרמז להשפעה כדלעיל, ולכן ד' חופף על הי' שבתוכו כזה ד"ה נרמז בחות ו', והנה הדעת ים לו ג"כ מעט רמז בשם הוי"ה, כי הדעת הוא מה שמשפטת המחשבה העליונה שהיא הבינה ומשפעת למדותיו חג"ת נה"י שהוא הוא הבחנה הב' של הבינה והרמז שלו הוא בוא"ו שבתוך הה', והנה בהסכיכה הנ' מבחינים דרך כלל שהיא המקשרת ההנהגה העליונה עם כל התולמות, אך כאשר נבחין בדרך פרט נבחין ג' הבחנות ג' מה דלית לה מגרמה כלום ומקבלת מחג"ת נה"י, ב' מה שמשפעת לתולמות, ג' הקשר של שני הבחנות הלו דהיינו מה שנקשר בקבלה מחג"ת נה"י עם ההשפעה לתחתונים בכל בחינה הנ' נרמז בשלשה הרמשונים כבר ביארנו שנרמזים בחות ה' אחרונה של שם הוי"ה אבל הבחנה הנ' נרמז בשפר וגי' של שם הוי"ה (כידוע בשתבי האר"י זללה"ה בכמה מקומות, כי כל שפר וגי' בתולות) והטעם כי בכל חות ואות יש בו שני הבחנות, ה' צורת האות ומרחבו, ב' שפר וגי' של האות, והנה בצורת האות נפרדים ואות זה לזה כי לא ראי זה כראי זה, אבל בשפר שתבנו אותיות שוים דומים זה לזה, ד"מ ב' ה' שהם בהצורה נפרדים הם זה לזה, ואוים דומים כלל, אבל בשפר וגימטריא הם דומים זה לזה, כי

ב״כ״ג׳ ז׳, ולכן הוא המחבר והמקבל לחויות שאינם דומים כלל, ולכן כשנגלה לרמז בחינה זאת שהכינה מקבלת הנהגה עליונה שהם לחלות גמור עם הטולמות שהם נבראים, אנו מרמזים לזאת בגימטריה, ולכן לחלר שעיקר ההנהגה הוא בשם הוי״ה, ולכן בהחינה הג׳ על הסכינה נרמז בג׳ על שם הוי״ה שהוא כ״ו, ונמלא כי בכללות ההנהגה מכל הטולמות נרמז בג׳ על שם הוי״ה שהוא כ״ו, וזה שכתבנו בתחלת דבריט כי הוא ס׳ רומז לכל טולמות, ובריט כי הוא ס׳ הזה א׳ ו׳ למטה ו׳ למטה ו׳ בחמלע הוא בג׳ כ״ו כשם הוי״ה, ולכן פשטא שטומד בפוף, ומקבל על ס׳ הזה א׳ ואינו רולה להקבל למטלה, לרמז כי לקוב לבחול למטלה מן הטולמות המרומזים בו בחות ס׳, וגם

קומתו למאמר קדשו (דברים ד׳ ל״ב) כי שאל נא לימים [ראשונים אשר היו לפניך] למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ, אבל השואל מה למטלה ומה למטה מה לפנים [ומה לאחור] ראוי לו שלא בא לעולם (חגיגה י״א ב׳), כגוונא דאנא מעיד, ז) שמתי פני לא׳ דאיהו אויר רוח ממלא, כאשר בא א׳ בניקוד צירי ובניקוד סגול, דאיהו אוירה דכיא נשימת אויר רוח לנחירים ובפה, פנוהי לא׳ ולא לעיל מינה׳, וא׳ מבדיל ביני ובין לתחות. ח) וקול הנגינה דבי מעיד שהוא הסתלקות ענין מענין, כי לא יצוייר ויובנל כמאמר קדשם [בשיר יגדל] אין לו דמות הגוף ואינו גוף לא נערוך אליו קדושתו, ט) וגם בא בי א׳ פשטא על התפשטות אויר רוח דבי א׳ שבראני יוצרי לכלי אומנות לברא בי יסוד אויר רוח לדומם, צומח, חי, מדבר, ודרכים רבים חלקי האוירים אין חקר לתבונתו (ישעי׳ מ׳ כ״ח), י) בא דבר קדשו (בראשית ג׳ י״ח) ואכלת את (ירק) [עשב] השדה, דרשו חז״ל (פסחים קי״ח א׳) שזלגו עיניו דמעות מאדם הראשון אני וחמור [נאכל] באבוס אחד, ולא מצינו שזלגו עיניו דמעות על נשימת אויר רוח לנחירים המקשר נפש ונשמת האדם בתוכו, שהוא וחמור מושכים אויר רוח אחד, ברם אכן רוח הוא באדם ונשמת שדי תבינם (עי׳ איוב ל״ב ח׳) איך להמשיך הרוח מאתרא דדכיא ע״י עוסקם בתורה, כי כל אחד מושך אויר רוח אחר, כמאמר קדשו (ישעי׳ י״א ג׳) והריחו ביראת ה׳, ואלף אלפים רבבות חלקי אויר רוח בשביליין ידועים, החוקר אלוה תמצא [איוב י״א ז׳], וכל מין ומין שואב אצלו ההוא מין הרוח שיהי׳ מין במינו כמו אבן השואבת ששואב את הברזל, יא) ואמר פשטא להעיד לדבר קדשו (ויקרא כ״ו ט׳) ופניתי אליכם והפריתי אתכם והרבתי אתכם והקמותי את בריתי אתכם, ופניתי אליכם ע״ש (שם פסוק י״א) ונתתי משכני בתוככם, והפרתי אתכם שתהיו פרים ורבים, והרבתי אתכם ע״ש אחד מישראל יש ששקול כנגד רובו של סנהדרין [עי׳ ב״ב קכ״א ב׳

למטה מן הטולמות לינו מסתכל כי ס׳ מפסיק בינו למטה, כי גם למטה מן הטולמות לסקור לשמוע: ז) יבאר לינ מרומז בכאן שלמה, לזה לאמר כי ס׳ בניקוד קגול מורה לאויר רוח ממלא ועי׳ לעיל שער הכללים כלל י״ג י״ד, ונקודת לירי .. מרומז בו לאויר רוח לנחירים, כי ב׳ נקבי הנחירים הם דוגמת הלירי: ח) ע׳ לעיל פ״ח משער הפרקים סי׳ ס׳, ועתה מפרש כרמז בנגינת הפשטא שהוא הסתלקות ענין מענין כידוע לחכמי הדקדוק כמו שקול נגינה שלו ממטה למטלה לרמז כי כי יתפ״ל הוא מקולק מהשגתינו כי אי אפשר לנו להשיגו אפילו לשוכני מטלה כל שכן לשוכני מטה: ט) עי׳ לעיל פ״ח משער הפרקים סי׳ י״ח. י) ניאור בכאן מה שאמר שדרכים רבים ים לחוירים והוכיח זאת מהגמרא שזלגו עיניו של אדם הראשון דמעות על אכילתו הגשמי אין יאכל הוא וחמור בחבוק אחד, ולא שכך כלל על אכילתו הרוחני (ע׳ לעיל שער הכללים כלל י״ד) שלריך למשוך אויר רוח לנחירים ופה כדי לקשר הנפש עם הגשמה שבאוכו (וע׳ לעיל בהקדמה סי׳ ל״ח כי הרוח הוא המחבר ומקויים לנפש ונשמה כי הנפש הוא הדם יקוד המים והגשמה הוא יקוד האש שני הפכים והאויר רוח מוכרח משניהם, וע״ש בשאר מקומות) ואין רוח מוסך אויר רוח הוא וחמורו באחד, אלא וודאי כל אחד יש לו שביל מיוחד לעלות לתוכו אויר מיוחד כפי מזגו: יא) הרמז של הפשטא מאחר שרמז השני להלן, אלא שבתחילה מביא הפקוקים אין שקיום כל הטולמות על התורה, והא״כ מאחר הרמז בפשטא דהיינו בעיקר התורה הנרמז בחות ס׳ לויל רוח ממלא שהוא קיום לכל הטולמות הנרמזים ג״כ בחות ס׳ כלעיל סי׳ ו׳, לא תימא כי עיקר קיומה הוא רק בפנימיות התורה, כמו שפי׳ האר״י זללה״ה טעמי המלוות כל ס׳ ואחד על פי בריאות הטולמות הטליונים שכל אחד מהאן בטולמות הטליונים תיקון ופלא, אבל הדברים הפשוטים בשלומדים שור שגגה את הפרה ואחר הדברים והוא מביניס פנימיות הטעין וקדושתו מה תיקון יהי׳ בטולמות הטליונים, לזה מרמז פשטא כי אף הדברים הפשוטים אם תלמוד בחשוקה רבה לקיים מלותיו, יהי׳ לכל הטולמות תיקון נפלא, הרבה יותר ממה שמתקנים במלוה ועבודה שבלב זו תפלה אף אם תכוין לפנימיות המלוה ופנימיות התפלה, והטעם כי ג׳ חלקים ים בחדם, חלק החב, וחלק החס, וחלק השיפ״ל, והנה מחלק החב וחלק החס מהם

ב'), ויש כנגד אלף*), ויש אחד ששקול כנגד ששים רבוא [מדרש שה"ש פ"א פסוק עיניך יונים וגם בפ"ד, — ובמכילתא בשלח], והקימותי את בריתי אתכם הוא ברית התורה שכל צבא השמים עומדים ע"ז הבטיחנו יוצרינו להקים ברית התורה אתכם כביכול, אני בראתי השמים וכל צבאם הארץ וכל צבאיה, ואתם מקיימים אותם בעסק התורה, ואתכם [פי'] כביכול אני ואתם ע"י שנינו יש קיום לעולמות, אני בראתי ואתם עוסקים בתורה מקיימים אותם, ואמר פשטא סוף דבר הכל נשמע (קהלת י"ב י"ג) אם תבין הכל כל החכמות שבתורה מה שביכולתך להבין תבין כי תכלית הדבר את האלהים ירא (שם) יב) היינו עסק התורה רוח ממלא שתעסוק בהבל פיך בעסק התורה גמרא, הלא הדברים הפשוטים מניעים כל הדברים הרמים, והכל הבל, עומד על ההבל עסק התורה שהוא כנגד חלק השיש"ל שנתן לך הנשמה, ואת מצוותיו (שם) קיים פקודי דעשה יג) שהוא כנגד חלק האב, ושמור (שם) שלא תעבור על לא תעשה שהוא כנגד חלק האם לתקן כי חוה עברה תחלה על לא תעשה, כי זה כל האדם (שם) כי כשיסלק השיש"ל [חלקו] ישארו שני החלקים כאבן דומם, נמצא כל העולם ומלואו עומד על עסק התורה, יד) ואמר פשטא שמתי פני לאות א' שהוא מעיד שהוא יתברך יחיד, לעילא וכו' ושליט בכל גבולי אלכסון למאמר קדשו (תהלים ט"ז ח') שויתי ה' לנגדי תמיד, טו) ואמר פשטא אני מעיד על אות א' שבראו יתש"ל לכלי אומנות לברוא בו יסוד אויר רוח, ופשטותה דלי' בכל חללא דעלמא שבראו יתש"ל להיותו חי העולמים בהשגחתו יתש"ל, ואני מעיד על א' טז) שהוא יראוי וחרד לדבריו לעמוד על פקודיו, ופחד יעבור עליו פן יבא עליו זעם של מלך מלכו של כל העולמות, אם יעברו ח"ו עם סגולתו על ברית התורה שהיא קיומא דעלמין, ולזאת אני עומד על א' בכפיפת קומה, יז) ושמתי פני צפונה לתשוקה ולפקודי ושחט אותו על ירך המזבח צפונה (ויקרא א' י"א) לתקוני דעלמא לפקודי דאורייתא כאשר בא מאמר קדשו (ירמי' ל"ג כ"ה) אם לא בריתי —ברית התורה— חוקות שמים וארץ לא שמתי, ולזאת אני עומד בבהילו בפשיטת קומתי יח) ואני מעיד על דבר

*) [מצאתי במקום אחר בכתבי המחבר ז"ל בפירושו לקהלת (א — ט"ו) שמביא ג"כ הענין הזה ומסיים „הקטן יהי' לאלף"] (יה"ל)

נגמה כנגף של המלך, לכן חלק השמ"ל הוא הרוחניות של המלך שממנו הדבור וכו' ע"כ נמס' נדה [ל"ח א'], והנה כדי לתקן הנוף שהוא דבר גשמי נתן לנו המצוות שהם גשמיים, לכן לתיקון הנשמה נתן לנו התורה שע"י רוחניות הדבור הכל הפך שהנו עוסקים זה עיקר חיות הנשמה, ומזה תבין הכפלת שים בין תורה למצות, כי העסק במצוה עיקר העסק בגוף רק בהלטרף המחשבה הוא עסק המחשבה, לכן בתורה עיקר העסק בנשמה, וכפל יהוה שים כי כל העולמות ניזונים מן הנשמה, כי לכן ניתן תיקון העולמות למלך שים לו נשמה, ומקור הנשמות למעלה מכל העולמות כלעיל סי' ו', ועי' בנפש החיים, וזהו עיקרו של עדות הפסוק שלך דברים הפעולים על התורה מתקנים כל העולמות, לכן שלך הפסוק והפרתי אתכם כי הוא הלא לגד שמניח פסוק זה מפרש לו, וכן הפירוש

בתיוך עדות של הפסוק פסוק קוף דבר וכו': יב) זה מרומז בפסוק קוף דבר כי דבר הוא דיבור התורה: יג) כי חלק האב הוא המיברים רמ"ח מיברים כנגד רמ"ח מצות עשה וכן מזכר חייב בכל מצות עשה, משש"ך תשב שפטורה ממצות עשה שהזמן גרמא: יד) כבר ביארנו לעיל זה הפעור קוי' מ' חיך חות מ' מעיד על יחוד כ', וכן בחות מ' גרמז שם הוי"ה י' למעלה י' למטה ו' בחמלע כ"ו כמספר שם הוי"ה, ולכן פשטא שעומד על חות מ' ופניו נוטה לע' לרמז שיהיה החדש תמיד פניו אל ה' להיותו שוויתי כו': טו) ע' לעיל סי' ט': טז) לורת הפשטא שעומד כפוף על חות מ' זה א ומ' פקיד על יקוד חויר מרמז שיקוד החויר ירא וחרד כמצוה בפנים, כי הירא דרכו להיות עומד כפוף: יז) הפשטא מע"פ שהוא כפוף לרמזים הנ"ל הוא יכול להיות כפוף ללד דרום כזה א ובמה שעומד לצפון הוא מרמז לזה שנאמר, כי דרך מי שחושק לדבר אחד ואינו יכול להשיגו מחמת שאינו יכול ליכנס ממקום שהוא עומד ואינו יכול לבא אל הדבר ההוא אז הוא כופף את עצמו ללד אותו דבר ועומד בבהילו, כמו כן כאן שחשקו אל חויר רוח אשר הוא החיות לכל העולמות ואפלו שלא יתקלקל ויוכל ליתן לכל אחד ואחד כדי לרכו, ומחמת שהוא ירא ורחד פן יחטאו וישרשל ויתקלקלו בהיזורות והשבילין שכל אחד מושך אלינו חויר רוח להיותו, לזאת תשוקתו שיהי' לכם אחר החטא כפרה ע"י תשובה והקרבת הקרבן, וחויר הזה עומד על עמדו שאינו יכול להשיג הדבר הזה שהרי זאת האדם בבחירתו לעשות תשובה, ואף אם יתחנן החויר לפני כי שיעשו ישרשל תשובה לא יועיל כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים [ברכות ל"ג ב'], ולזה כופף קומתו כמו שחושק ואינו יכול להשיג, וכפיפתו ללפון לפקודי דקרבנות ושחט על ירך המזבח לפונה, ורמז המזבח הוא בחות מ' כי אלכסונו פקיד למזבח כמשמר בכמה מקומות: יח) מרמז פשטא שמתפשט וממלא האדם וכל

דבר קדשו (תהלים כ"ד א') לה' הארץ ומלואה פי' ומלואה היינו אוירה דכי' שהיא מלאה כל העולם ולית אתר דלית בי' אוירה, בגין תבל ויושבי בה (שם) שיהי' הישוב, ואם לית דא לית ישוב אפילו לדומם, וכ"ש לצומח חי, וחי מדבר, יט) וענינו תבל בלול הכל מכל מיני אוירים המגדלים כל מינים שבעולם, והוא על ימים יסדה (שם פסוק ב') ואינו דומה טעם דג העולה וכו' (בראשית רבה פ"ה סי' ח'), וכל מיני החלוקים בדגים ממשיכת האוירים החלוקים שכל אחר מושך לנחיריו מין אויר מינו שיהי' מין במינו, לזאת אני עומד ומיחל לחסדו המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, לאינון ד' יסודות שבראם קודם כדבר קדשו (בראשית א' א') בראשית ברא א' את השמים אש ומים שבראם וערבם זה בזה וברא מהם השמים, ובראתיו אויר רוח בערבוביא אלפי אלפים אוירים ההולכים כ"א בשבילין ידועים להמינים שבראתי בעולמי, וישראל עם סגולתו אשר נתתי להם ברית התורה קיומא דעלמים כד יקיימו להגות בהם כאשר בא דבר קדשו (יהושע א' ח') לא ימוש ספר התורה הזה מפיך. מפיך דייקא הבל פיך ותשוקה דליבה מושך לגרמי' אוירה דכי', והריחו ביראת ה' (ישעי' י"א ג') דמורח ודאין (סנהדרין צ"ג ב'), כ) וכאשר יבא בי קדמא ואזלא איהו מעיד על קדמונו של עולם דמני' קאזל, כאשר בא מאמר קדשו (תהלים קי"ג ה'-ו') מי כה' אלהֵינ', המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ כא) אמר קדמא העמידני יוצרי קבל שני פרקים א' קדישא י' עילאי, וגבול גבל לי מלכו של עולם שלא (יזוז) [אזוז] ממנו, והעמדני בוראי להעיד לעמו על עסק התורה כמאמר קדשו (דברים ל"ג ב') מימינו אש דת למו, ואזלא העמדני בוראי קבל קצה אלכסון מא', וגבול גבל לי מלכו של עולם שלא אזוז ממנו ושלא יעקרו רגליהם ממקום עמידתם ומשל למלך שהעמיד עבדו למקום מיוחד לו ושלא יעקור רגליו ממקום עמידתו עד בא את דברו, והניח לפניו ברחוק מקום מעט אוצר נחמד למאוד לקבלו, ושלא לעבור על פקודו, תשוקתו להאוצר הנחמד גורם לו שיכוף קומתו ויפשוט גופו ופושט ידו ומושך צאווריו בכדי להשיג, כן העמדני בוראי לאזלא קבל קצה אלכסון עילאי מא', למאמר קדשו (איוב ל"ז כ"ב) מצפון זהב יאתה, ולמאמר קדשו (חגי ב' ח') לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות, וקדמא כפוף קומתו ומושך עצמו לצד צפון לקבל האוצר ולא עקר רגליו ממקום עמידתו לקיים פקודי דאורייתא בהשגת האוצר, כדבר קדשו (ויקרא כ"ה י"ד) וכי תמכרו ממכר לעמיתך... אל תונו וכו' (שם פסוק ל"ו) ואל תקח מאתו נשך ותרבית וכל פקודים, ולזה עמידתי העמדני בוראי לימין הדום רגלי, ואזלא העמדני בוראי לצפון הדום רגלי, לדבר קדשו (דברים י"א ו') (וכל) [ואת כל] היקום אשר ברגליהם [ובא] מאמר קדשם [פסחים קי"ט א'] זה ממונו של אדם אשר מעמידו על רגליו, ושמתי פני לאחי לימין להוא תשוקה רבה עסק התורה, ולקיים פקודי דאורייתא כאשר בא דבר קדשו (דברים ט"ו י') כב) נתן תיתן לו

פי'

לנחיה: יט) ביומר תיבת תבל שהוא מלשון בלול, ומלשר ובולך לוך שים כמה מיני מוירים לכל מין ומין: כ) קדמה ואזלא כלשון אֶ, ויש לאות מ' לורתו כזה א, ויש לו רמז בשמו ובלורתו כלשון יתבאר, בשמו כיצד? ירמוז כי הלויר המרומז באות מ' שפועל בכל דיורי מרעה הכל בהשגחת ה' כמו שנאמר המשפילי לראות בשמים ובארץ, וזהו קדמה ואזלא שאזל הלויר ובולך ושוטה הכל בגזירת קדמונו של עולם: כא) השתא מפרש הרמז בלורת הקדמה ואזלא שעומדים בפופים, והרמז במקום עמידתם, ובלל דבריו כי קדמה שעומד בימין הוא מ' של השני פרקים של י' עילאי, הוא מרמז על המורה כמו שנאמר מימינו אש דת למו, וגם בא' ים רמז על התורה שם מ' מרמז על רוח פיו של האדם בדבור של עסק התורה כמשמר בכמה מקומות, ואזלא שמרמז לנו (בעמידתו על קצה עליון של אלכסון) של מלכסון מ' שהוא בלפון) של שמירות, הרומה להעשיר ילפין [ב"ב כ"ה ב'] כי שולחן בלפון, ואמר מלפון זהב יאתה, וזהו הרמז הוא במקום עמידתם, והרמז בכפיפתם הוא זה שנאמר, דע כי ג' דרכים הם דרכי ה', כי בגל החכמה בגל הכסף (קהלת ז' י"ב) כמו ישמכר וזבולון, כי זבולון לחוף ימים ישכון (בראשית מ"ט י"ג) לשבור הכף ולעשות לדקה והבד ולהחזיק לומדי תורה, והוא רחים רבנן, וכל ההתלוותו רק להחזיק תורה ולומדיה, ולזה מרמז אזלא שעומד מגד שמאל ומלפון זהב יאתה לשבור טובר וכל זאת טיקר תשוקתו לימין של הקדמה שעומד בימין מ' מרמז על התורה, דהיינו להחזיק לומדי תורה, ולזה כופף האזלא את עלמו לגד הקדמה כמשוחר במשל, שמגד החשק כופף עלמו לגד הרוח, וקדמה שעומד לגד ימין וכופף עלמו לשמאל מרמז שכל חים וחים מיתרחל לגיך לעמוד על עמדו על דרך התורה כי אע"פ שחשקו להרבות הון בלא משפט כגון להוסות את חבירו או ליקח בצך ותרבית בכל זאת יכבוש יצרו ותאוותו, לזה כופף עלמו לגד לפון להרחות אתאוותו דבה להרבות הון בכל זאת עומד על עמדו בגד ימין שהוא דרך התורה שניתנה בימינו: כב) פי' שגריך ליתן על כך עד שגם המקבל

פי' נתון תיבת נתון תיתן לו שיכול לקיים נתינה לטרף ביתו די מחסורו (שם פסוק ח') העושה צדקה [בכל עת] זה המפרנס בני ביתו, והמצווה בכפילה, כג) ואמר קדמא ואזלא אנחנו תרין סהדים לישראל עם סגולתו שיקיימו עסק התורה בלימוד, ולקיים פקודי דאורייתא בקום ועשה מעיד קדמא, ושלא לעבור על לא תעשה מעיד אזלא דקאי לשמאלה אתרי' דדינא יתעבד, אם מלקות או חיוב כרת כמבואר באורייתא, כי מצפון סטרא דשמאלה, ולבא מצד שמאלה אתרי' דתאווה ולבא יתאווה כאשר בא באורייתא קדישא, ומאן דפגם באורייתא פגם בליבא, ורפואת הנפש ושב ורפא לו (ישעי' ו' י'), כד) ובגין דא עדות בעמידה [שבועות ל' א'] כאשר העמידני יוצרינו, כה) וקדמא ואזלא אהדרו פנוהי חד לחברי' בגין דכל חד ידע בסהדותי' דחברי', ולא הוי עד מפי עד [שם ל"ה א'], כו) ואנחנו עומדים כפופים לפני בורא עליונים ותחתונים להעיד על עם סגולתו שיתפלל

יוכל לקיים מצוות נתינה לטרף ביתו שכוח לדקה בכל עת כמו שאמרו"ל [כתובות נ' ע'] : נג) עסק התורה בלימוד, הרמז בתוח מ' גופי' שכוח רוח ממללא, לכן הקדמת ואזלא הם מעידים על קיום התרי"ג מצוות דהיינו קדמת מעיד על קיום מ"ע, ואזלא על שס"ה ל"ת, והטעם כי בתורה הקדושה ישׂ בה פנימיות וחיצוניות, הפנימיות הוא שיש בכל תוח ותוח ובכל תיבה ותיבה ישׂ בהם קדושת גדולות ונוראות, והחיצוניות הוא פשטיות התורה, והנה פשטיות התורה נחלק לג' חלקים, חלק מ' הם המצוות עשה, וחלק הב' הם המצוות ל"ת, וחלק הג' הם הסיפורים והנה חלוקתן מ' נחלק לג' חלקים, הלק מ' מקצה חלוקתן תחתה עד י' עילאי וחלק הב' מי' עילאי עד י' התחה, וחלק הג' מקצה עילאי עד י' תחתה, והנה ג' חלקי החלוקתן מרמזים לג' חלקי פשטות התורה הנ"ל, והוא בהקדם, כבר ביארנו לעיל לית שיש חג"ת נה"י אשר בהם מנהיג הקב"ה את עולמו, והם אשר מדות, והם מרומזים בתוח ו' שבתוך מ', והשאשה מדות הנ"ל הם מקבלים מחכמה ובינה כדלעיל סי' ו', נמלא כי יש בהם ג' חלקים, חלק מ' הם חג"ת שהם עיקר המדות, וחלק הב' הם נה"י, שהם כח השפעתם שהם משפיעים למלכות, וחלק הג' הוא קבלתם מחכמה ובינה, נמלא כי נה"י שהם משפיעים למלכות, שם יש חיבור המדות עם המלכות, וכבר ידענו כי שאר מדות והמלכות הם ו"ה של שם, וחכמה ובינה הם י"ה של שם (ע' לעיל סי' ו') וחז"ל אמרו [ ] שמי עם י"ה שק"ה נגד שק"ה ל"ת, זכרי עם ו"ה הם רמ"ח נגד רמ"ח מ"ע, נמלא כי מ"ע תלויים בתותיות ו"ה, ומצוות ל"ת תלויים בתותיות י"ה, נמלא כי בחו"ד תלויים מל"ת, ובנה"י תלויות עשה, והחלק הג' שהוא חלק הסיפורים תלויים בג' מדות חג"ת עלמה, והטעם יבואר לך בהקדם ענין מ', והוא כי כל חיים וחיים כאשר יתנהג ככה ישׂרה עליו רוח קדושה ממרום, אם יתנהג במדת החסד ישׂרה עליו מדת החסד, ואם יתנהג במדת הדין ישׂרה עליו רוח גבורה שהוא מדת הדין, ואם יתנהג במדת הרחמים ישׂרה עליו מדת התפארת, והנה המצות הם הם המרכבה להיותו שישׂרה עליהם שפע מדות הלו חסד גבורה תפארת, כמו שמליונו בפקוח חסד לאברהם (מיכה ז' כ') דהיינו שהתנהג במדת החסד, וישׂרתה עליו מדת החסד, וכן מליונו בכתוב פחד יצחק (בראשית ל"ו מ"ב) דהיינו שהתנהג במדת הדין וישׂרתה עליו מדת הגבורה שנקרא פחד כלעיל סי' ס', וכן מליונו תפארת יעקב *) דהיינו שהתנהג במדת הרחמים וישׂרתה עליו מדת התפארת, נמלא כי המצות הן הן הג' מדות הנ"ל, והנה כל הסיפורים מהתורה הם מהמצות וכן משה ואהרן הם תלויים ג"כ במדות הלו, ואין כאן מקום להאריך, וזה מה שאמרנו כי חלק הסיפורים תלוי בחג"ת עלמה, וכבר אמרנו כי הלכתן ס' מרמז לשאר ספירות חג"ת נה"י והלכתן נחלק לג' חלקים ומרמז לג' חלקים של המדות הנ"ל, דהיינו חלק העליון מהלכתן מרמז לחלק העליון מהמדות שהוא קבלתם מחכמה ובינה שהם מרמזים למצות לא תעשה כלעיל, וחלק האמצעי מהלכתן מרמז לחלק האמצעי מהמדות שהם חג"ת, וחלק התחתון מהלכתן מרמז לחלק התחתון מהמדות שהם נה"י שמרמזים למצות עשה, נמלא כי קדמת שעומד לימין תוח מ' שתחתיו חלק התחתון מהלכתן מרמז שהוא מעיד על קיום מ"ע, ואזלא שעומד לשמאל על הלכתן עילאי מרמז על קיום מל"ת, ועי' בפנים עוד טעם לאזלא, ומ"ש כי לבא יתאווה כאשר בא בתוראתא קדישא, ע' לעיל בהקדמה קוף סי' ל"ת במאמר המתחיל בחיב : נד) פי' שהקדמת ואזלא עומדים כמו שׂ שעדות בעמידה : נה) וכן הקדמת ואזלא מתכללים זה על זה פי' שעוטים אחד לגד חביבו כזה א לרמז שבעדות פקול עד מפי עד רק בשוה ידעו העדות : נו) עוד רמז בכפיפתם של קדמת ואזלא שמרמזים לתורה ועובר, כלעיל סי' כ"ח, מלמוש שלריך החדש שיהי' מתפלל תמיד לה'

*) [לא מצאתי רק תפארת ישראל (איכה ב' א') ובישראל יתפאר (ישעי"ה מ"ט כ"ג) לישראל תפארתי (שם מ"ו י"ג) ישראל אשר בך אתפאר (שם מ"ט ג')] (יה"ק)

על תורה ועובר, ודרך המתפלל להיות נכנע וכפוף: * נו) כוונת המחבר על פסוק מ"ל ג' י"ל ויתן לפניו שלמה כו: נו) דע כי מה שהתפלה לריכה להיות דרך ירושלים בעניין פסוק, כי ירושלים של מעלה מכוון כנגד ירושלים של מטה ושורה עליה רוח קדושה ממרום, וכן המקדש בעפקו בתורה ובתפלה זה חוזרה דפיו שהוא רוח קדוש מלא מין לפת מיום ויעור בתוריה דירושלים וזכו קדמה ותזלה כי התפלה בגרמז בקדמה ותזלה לזיל למקום קדמה, שהיא ירושלים קדושה לכל העולם שעם הזה שיהיה שממנו הוספת העולם: נח) הגד שכתב שכל לחד ממשיך עליו רוח לפי מעשיו מבאר הפסוקים מעניין זה, ופי' בידך אפקיד לחוחו הרוח שממשיך עליו במעשיו, ומהרוח הזה נעשה הגן עדן של כח"ל לפי כבודו, ורוח קדוש של המשל תעלה עליו: נט) ביאר שאע"פ שבתשובה יקלק מעליו הכבל העוה הזה של עדיין חסר ממנו המשכת רוח טהרה לכן לריך לעסוק בתורה להמשיך עליו רוח טהרה. ל) יבאר כי כל דבריו הוא רק בשביל שהיום חוזרים בתשובה ושומרים מלעם הבל העוה, הבל הם יעשו תשובה שע"י שם שהלשיו עליו גרמו לו רעה, והקב"ה יעשה לו נס ומפשר כי יוקה לו מזכיותיו בכל זאת ישמח: לא) מה שבא לעון שמחה בשפילה הוא בשביל שהי שמחות שיהי' לו, דהיינו שעל ידי הנס שיעשה לו ה' יוכרהו גם המה לעשות תשובה המלשין והמקבל לעון הרע תחרי שיהרו הנס וע"ז משמח כי חילו היו נעשים על ידי לא הייתי נכנס בשחילתו של הקב"ה כי כל שמביהו נעשם ע"י כו' הבל עתה תכנס שם: לב) טרם הגה לביאור הדברים הלה לריך הני להקדים הקדמה החת בעניין מיעוט הלשון מה הוא כמו שביהרהו המקובלים, דע כי בשעה שהות הגי"ת נה"י הם נקראים שמם, והמלכות היא נקראת לשון, והטעם כי כמו שהשמש

שיתפללו ע"ז כמו שתקנו חכמינו ז"ל [בברכת אהבה רבה] והאר עינינו בתורתיך וכו', וכמו שהתפלל שלמה המע"ה שאמר לו יתש"ל (מ"א ח' י"ח) יען [אשר] היי עם לבבך וכו' * ויתפללו על עושר כדבר קדשו (חגי ב' ח') לי הכסף וכו', וכל מה שברא יתש"ל לא בראו אלא לכבודו כו) והעמדני בוראי להעיד לישראל שיתפללו דרך ארצם, לאתר קורבנו לירושלים עיר הקודש, ירושלים של מעלה כנגד ירושלים של מטה [תענית ה' א'], אתר דאוירה דכי', ואוירה מפיו בעסק התורה והתפלה, אוירה לבנה מבהיק עד סוף העולם, וקלה, כ"א לפי עובדי' דקשוט, כח) ואמר דוד המלך ע"ה (תהלים ל"א ו') בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי ה' וכו', מאמר קדשו סובב, בידך אני מפקיד אותו הרוח אשר השגתיו בעת פדיתה אותי כשהייתי בצרות זו מזו שונות, והי' לי פחד מות ורעב, והיו המעיקים לי מסביב בני תורה הגדולים בעלי בחירה, ועליך השלכתי כל מאווי והייתי מתפלל ועוסק בתורה שתגמול לי חסד, אותו הרוח שהשגתי, בידך אפקיד רוחי, ואח"כ בצר הרחבת לי והשגתי רוח אחר ע"י עסקי בפיקודך בשמחה, האלהים אמת, אם אצטרך עוד לנס סיעני עוד להשיג עוד אותו הרוח כי אתה הוא מהווה את כל, ורוח המושל תעלה עלי, ואמר (שם פסוק ז') שנאתי השומרים הבלי שוא, כנגד המלשינים עליו בפני שאול המלך וחוסאים. כמאמר קדשו (שם ק"א ה') מלשני בסתר רעהו וכו', ומושכים עליהם בפיהם ובנחירי' הבל שוא לא מאתרי' דדכי', ועוברים ע"ד תורה שהיא תיקונה דכל עלמין ועושים להיפך, ואמר השומרים כמו (בראשית ל"ז י"א) ואביו שמר את הדבר, שאין עושים תשובה ע"ז ושומרים אצלם הרוח השוא, שאין לך אדם שאינו חוטא לפעמים אם ח"ו במזיד או בשוגג או ברעיונו, אבל אם עושה תשובה ע"ז ואינו שומר אצלו החטא, אותו ההבל השוא נסתלק ממנו, כט) וכאשר יתקן מעשיו לעשות תשובה נכונה ע"ז כי בהירהור תשובה דוחה אותו מלפניו, אבל צריך עוד לתשובה לפי הענין החטא ולעסוק בתשוקה רבה בתורה למשוך עליו אוירה דכי', והריחו ביראת ה' (ישעי' י"א ג'), ל) ואם הי' עושה תשובה, הגם שחבירו שהלשין אצלו ייצר לו, מכל מקום אמר דוד המלך ע"ה אם לא הי' שומר אצלו [הבל] השוא ועושה תשובה, אין מהראוי לשנאתו, כי ואני [בה'] [אל ה'] בטחתי (תהלים ל"א ז') שיוציאני ויחזקני ולזה אמר (שם פסוק ח') (יגל לבי בישועתיך) [אגילה ואשמחה בחסדך]. הגם שיעשה לי השיש"ל נס בגלוי, ואם ח"ו ינקה לי מה טוב אשר עשיתי כמאמר קדשו של יעקב אבינו ע"ה (בראשית ל"ב י"א) קטנתי מכל החסדים. אבל אם המלשין יעשה תשובה, ואתה בחסדך תפלטני מידי הקמים על נפשי, אגילה ואשמחה (בך) [בחסדך], בא בכפילה לא) כי כל שחבירו נענש ע"י כו' [שבת קמ"ט ב'] אבל אתה העמדת במרחב רגלי שאוכל לכנוס במחיצתו יתש"ל, כי שתי תשובת בא ע"י, המלשין והמקבל הלשון הרע, אם תעשה לי נס יוכרח גם הוא לתשובה ואתה מקבלו, לב) ואשמח בך שהבטחת על התשובה, בך דייקא שפתחת (שמות כ' ב') אנכי ה' אלהי' באות א' קדישא עדות נאמנה על התשובה, וזהו א' רבתי באשריך

באשריך ישראל (דברים ל׳ ג כ״ט) שהוא מעיד על התשובה, עם נושע בה׳ (שם) דייקא שפתח באותו א׳ דהוא מעיד על השיש״ך בי׳ עילאי שהוא שליט בעליוני׳ ובי׳ תתאה שהוא שליט בתחתוני׳ ובאלכסון שהוא שליט בכל גבולי אלכסון, והציץ אות א׳ למעלה ונענש שמעטו השיש״ך, וזהו א׳ זעירא, ואח״כ עשה תשובה והחזירו השיש״ך למעלתו הראשונה, וזהו א׳ רבתי בתיבת אשריך ישראל, אין אומר אשריך אלא למי שהי׳ מעוקך ונעשה אחיך ישר, עם נושע בה׳, נושע על התשובה, עדות נאמנה בה׳ שפתח אנכי באות א׳, וקדוש יאמר לו להעושהו תשובה ועוסק בתורה, (ג״ך)

חהד [חולין ק׳ ב׳] ומיעט הקב״ה את הלבנה, ולעתיד לבא יהי׳ אור הלבנה כאור החמה, והקוד בזה הוא בהקדם הקדמה אחת, והוא דע כי שמא מדות אלו מקד גבורה תפארת נלח הוד יסוד, נקראים בשם זעיר אנפין, והטעם כי כשעולה בדעתו של הקב״ה להשפיע לבריותיו אז חכמה ובינה משפיעים לשמא מדות הנ״ל, כנדי שכח יפיעו לעולמות, ויש השפעה תמידית חכמה ובינה משפיעים לשמא מדות הנ״ל, שהיא השפעה כדי הכרח בלמוס גדול, ויש השפעה בלתי תמידית והוא השפעה ברווח, ולכן נקראים השמא מדות הנ״ל זעיר אנפין דהיינו שכח השפעה שים לו בתמידות הוא השפעה מועטת, נמלא כי זעיר אנפין יש לו חצב מדות, שמא מדות הנ״ל ועוד שלשה דהיינו קבלתו מג׳ מדות חב״ד ע׳ לעיל קי׳ ו׳, נמלא כי יש בזעיר אנפין חב״ד חג״ת נה״י, ועוד יש מהה אחת נקראת בשם כתר, והיינו כי הזעיר אנפין שהוא ההנהגה על כל העולמות שהקב״ה ממניג אותם, יש לו קשר עם המשפיע עליונה, שהיא הבינה, כי אף על פי שהוא מקבל משם מחכמה ובינה, אין מזה הכרח שיהי׳ לו קשר עמהם, דהיינו שהשתלשלותו יהי׳ גם לחכמה ובינה עליה, זהו ענין אחר ומזה אחרת, שבעת הז״א (ר״ת הזעיר אנפין) יתדבק לו תוקפת השפעה ע״י מעשה התחתונים, אז גם הבינה תעלה למדרגה עליונה, והנה הבחינה הזאת נקרא כתר, שחיבור וקשר הבינה עם הז״א הוא כתר לז״א, נמלא כי הכתר והמלכות ענין א׳ להם, אלא שהמלכות הוא קשר הז״א עם התחתונים והכתר הוא קשר הז״א עם עליון ממנו שהוא הבינה, והנה הקשר הזה, הוא על ג׳ לופנים, או מפאת לון כי בעלמו בלתי תתערותא לתתא, אפשר שיתעורר מעלמו להשפיע למדותיו ותתקשר הבינה עם הז״א, או ע״י תיתערותא דלתתא ויתעוררו המדות ויעלו עליה אחר עליה מדרגה אחר מדרגה, והנה המלכות אחר שאין לה כח עלמי כלל עניה לית לה מגרמה רק מה שמקבלת מז״א, לכן אי אפשר לה לעלות במדרגת הז״א דהיינו להתקשר עם הבינה בעלמה, וכל זה דווקא בלא תיתערותא דלתתא, אבל בתיתערותא דלתתא דהיינו שהתחתונים במעשיהם גורמים השפעה גדולה בעולם, אז מדרגת הגורם ההשפעה הוא המלכות שכח הבינה הז״א כח המלאה (ספיגל קרפ״ט) שכח מתלויר מעשה התחתונים הטובים ועי״ז תשפיע הבינה הז״א ובמלכות השפעה גדולה, נמלא כי מדרגת עיקר הקשר של הבינה הוא עם המלכות, והנה טרם נרא מדם על הארץ אז לא הי׳ תיתערותא דלתתא וכבל הי׳ ע״י התעוררות נלון העליון לבד ולכן קטרגה המלכות, אי אפשר לב׳ מלכים להשתמש בכתר אחד, דהיינו שגם המלכות תקבל הכתר מהבינה כדלעיל, ולכן מיעטה הקב״ה דהיינו שהשפעתה תהי׳ ע״י תיתערותא דלתתא שהוא ירידה לה, וגם אפשר לה ח״ו להיות השפעתה מועטת מאוד אם לא ילדק לפניו כל אי ח״ו, אבל לעתיד לבא כאשר יתוקנו מעשה התחתונים אז יהי׳ אור הלבנה כאור החמה משתמשים בכתר אחד שהוא הקשר של הבינה הז״א, והתדבקות תהי׳ במדרגה יותר גדולה כדלעיל, ואז תהי׳ עטרת בעלה, וזה שכתוב המחבר כאן כי אי הלין למעלה ונעשם שמיעטו, והכוונה כי אי מרמז על זיווג הבינה עם ז״א ע׳ לעיל קי׳ א׳, והנה יש בזה שני מדרגות אם בשמלכות במדרגה הקטנה דהיינו אלא תשתמש בכתר אחד עם הז״א, והיא קטנה ממנו במדרגה שמקבלת עיקר השפעתה מן ז״א, מדרגה הב׳ כשמשתמשים שניהם בכתר אחד שגם היא מקבלת מן הבינה והדרגה היא גדולה ממנו כדלעיל, וזהו אי הלין למעלה פי שלתה להיות למעלה עטרת על הז״א שהיא תהי׳ עיקר בהקבלה מן הבינה, ולכך מיעטו הקב״ה כדלעיל, (ועדותו של אי על כי שהוא שליט בעליונים ובתחתונים הוא גי״ב ענין זה כלעיל קי׳ א׳, ועתה יתבן הכתוב המתמר בזה כמובן לכל בעל שכל), ומ״ש ואח״כ עשה תשובה והחזירו השיש״ך למעלתו, דהיינו אחר שמיעטו ועשה הכל ע״י תיתערותא דלתתא אז שם יעשו התחתונים תשובה ויתלייר בהשכינה מעשיהם הטובים אז תוכל לבא למעלתה הנ״ל, וזהו שים בתורה אי זעירא אי רבתי, קודם התשובה היא זעירא, ואחר התשובה היא רבתי אי דרבתי אי זעירא, ובתיבת אשריך ישראל הי׳ לו להכריב המחבר ז״ל מקורה אחת שהי׳ בתוב אי רבתי (ע׳ בספר אור ישראל

פי׳ על ל״ח ט״פ קוד בהקדמתו ובכמה מקומות שם מביא ל׳ רבתי בתעריך יסרחל) [וכן הכוו״כ בחומש מאור עיניים בקוף דברים מביא ״ויש קופרים שכותבים רבא בחל״ף של תעריך יסרחל] (יכ״ל), ולפ״ז שים לדחוק ולפרש בעיון אחר לך לשונו משמע הכי, ולכך ביאורו על התשובה, ולכך פתח בעשרת הדברים בחות ל׳ לרמז על התשובה:

לג) יתבר טעם לכל התותיות שים מהם גדולים ומהם קטנים כי הכל תלוי בחות ל׳ הכ״ל. והוא כי כל התותיות כולם בחים לבושים לחות ל׳ בקוד כ״ב בגוף ל׳ ט׳ לעיל בטעד הכללים כלל ט׳, ובהקדמה כי׳ ל״ז, ובטעד החיתן כי׳ כ״ח שם מתבאר שהיום חלה כ״ל, ומלה כי עיקר התותיות הוא שם מלבישים לל׳ דברה זז שם מלבישים לחלף זעירא זז שם לותיות קטנות: לד) דבר זה מבואר וט׳ לעיל בהקדמה כי׳ ס״ג: לה) לירי מרמז לנשימת חויר רוח לחי שהיו מדבר שהיום מגשמים כי שם מד׳ נקבי החוטם שהם דוגמת לירי, והיום להם כח הפה כמו האדם שים לו דבור פה, ולכן קגול מרמז עליו שהוא דוגמת ד׳ נקבי החוטם והפה, וגם בעורת הבהמה חין הפה והחוטם בעורת קגול כי היום בלא ׳ אחד כידוע, ולכן לירי מרמז לחי שהיו מדבר: לו) ע׳ פ״ח מטעד הפרקים כי׳ ח׳: לז) לורתו כזה א, והנה היתה בחגחות (כ׳ ע״ח) דמקרבן הוי לחיבה לפילו בתנדב עליה טעון מלח וכן דם, ת״ל ׳ מגחה מה מגחה שהקריבה לאחריה כגון שהקריבה לעליה להקטרה חף כל כך ולחו עליה ודם שחין קריבה לשם דבר, וכי תימה שתדרוש בחופן אחר מה מגחה הקומץ מתיר שריים לאכילה, חף כל שמתיר, וחביה גמי דם שמתיר לימורין למזבח ובשר לכהנים, ת״ל מעל מגחתיך ולח מעל דמיך, ומקיק (שם ע״ב) לפיק עליה ועויל נקביה, ע״ש, חבל כמן דדרשה דחות ל׳ דיתרו בחופן אחר דכל שמתיר טעון מלח וכ״ת ל״ב דם גמי מתיר כוח, י״ל מה מגחה עולה לחיבה חף כל כך יצח דם שהיו עולה לחיבה כמו שדרים שם ר׳ ישמעחל גמו של ר׳ יוחנן בן ברוקה ע״ש דף כ״ח ע״ח, וכרמז דמתיר בחות ל׳ הוח כי יש שני מתירין, מתיר למזבח לימורין, ומתיר לכהנים בשר, ושני מכילות חלו מכילת כהנים ומכילת מזבח נרמזים בשני הווין שבאלכסון ל׳ כזה ✕ שהם מרמזים לקנה ווסט ט׳ לעיל בהקדמה כי׳ ס״ז ס״ח, ווסט ליהיו מכילת לדם זה מבואר, שמכילתו ✕ של האדם הוח בווסט, וקנה ליהיו מכילת מזבח כי על ידי קרבנות שעל המזבח נשפע שפע ומזון רוחני בעולם, והוח הכל ע״י התשובה ווידוי דברים שמתוודים בעת הקרבת הקרבן והוח עיקר המזון של המזבח, ולכן נרמז בקנה שבו מולים קול: לח) מרמז בזקף קטן שני מיני קרבנות נגד הכתי נקודות שבו מבעל חי ולומה שני דרגות זה למעלה מזה: לט) ע׳ פ״ח מטעד הפרקים כי׳ י״ג, וכמו שהמזבח הוח קיום העולם ונרמז בקנה אלכסון ל׳ תחתה, כן המוח שתחתיו מרמז ג״כ על דבר שהוח קיום העולם שהוח המלח:
מ) מרמז ג״כ המיטוט של הדם המבואר לעיל כי׳ ל״ז כי אלל הזקף קטן בעיר שם יקוד אש בחות ל׳ בקנה עילאי, וע׳ בשער החיתן חות ל׳ כי׳ ד׳:

סליק:

לג) וכן האתוים מנהון זעירי׳ ומנהון רברבים, דכולם באו באות א׳ בכ״א לבושים דלי׳, ובאו בא׳ זעירא ובא׳ רברבה, לד) וכאשר בא זקף קטן לאות א׳, בא לפקודי על כל קרבנך תקריב מלח (ויקרא ב׳ י״ג), דאיהו קטן מכל הנבראים, ולזקוף אותו להקריב ע״ג המזבח, דא׳ איהו סוד המזבח, כמבואר בחלק ראשון, לה) וכאשר בא צירי תחות א׳, איהו לרוח חי שאינו מדבר, הנשימה מאויר רוח, דאות א׳ לאויר רוח לכל חלקי האוירי׳, לו) ותרין פרקין מי׳ עילאי אינון שור וכשב, ואי אלכסון לעז, ותרין פרקים מי׳ תתאה לתורים ובני יונה כמבואר בחלק ראשון, לז) וכאשר בא זקף קטן וקאי כתמונת מונח תחות אלכסון תתאה א׳, ותרין נקודים קימים לעיל א׳, בין אוירה די׳ עילאי עד קצה אלכסון עילאי, לפקודי כל דקרב ע״ג [המזבח] כגוונא דקריבו תרין נקודים לאלכסון דאיהו המזבח, ויש לו מתירים כגוונא דאלכסון, דתרין ווין דיתחברו לאלכסון אינון קנה ווסט, ווסט איהו אכילת כהנים בעלים מתכפרים, קנה איהו אכילת מזבח כמבואר, כל זה צריכים מלח, כדבר קדשו על כל קרבנך תקריב מלח, וכל הבהמות ועופות ומנחות אקרי קרבן שקרב והגיש למזבח צריך מלח, לח) ויתפלג לתרין נקודי׳ דאינון [ניקוד קמא] חי שאינו מדבר, וניקוד תניינא לצומח דאינון כל המנחות טעונים מלח, לט) ומונח דקאי תחות קצה אלכסון דהוא אמר מי ירה אבן פינתה (איוב ל״ח ו׳) שממנו עלמא יתבנה, וסוד קיומא דעלמא על עבודת הקרבנות, ומלח איהו ג״כ קיומה, דאיקרי מלח ברית עולם (במדבר י״ח י״ט) מ) ולקבליהון דהנך תרין נקודים בעיר יסוד אש כמבואר בחלק ראשון בשער האיתן, לדבר הבא על האש, הקרבן צריך מלח, ברם דם הבא ע״ג המזבח ולא ע״ג האש, אין צריך מלח:

סליק השער פתיחת הספר:

הקדמה א' לשער הראשון מאות א'

אמר המחבר טרם תחל בביאור שער הנה ראיתי להקדים כאן ג' הקדמות בעזר ה"ת שמו ויתעלה:

הקדמה א' והוא שעם כמה גילוי המחבר מלות קוטב בחות ח', ומה רחב על כבב, ובאחר מה שכתב המחבר ז"ל בחלק רחשון שער ג' מחות ח', שהקוטב גרמה פירודה בחות ח' דהיינו שחלכון חות ח' וחלק בעודנו לחרין כזה ✕ והוי י"ו לעולה י"ו לחתחת, וכתב שם שגרמה שיתמעט בחות ח' יקוד המיס ביו"ד תחתה ולפיכך משקיט חותה מיס המחרים ופי' מחרים מחקריס, מדה כנגד מדה כיון גרמה שיתחסר המיס בחות, ולכך כשמשקיט חותה ימחרבה שה המיס, וכמו שקלקלה יקוד חש רוח מיס שבחות ח', כבה גם המיס מקלקלים בחוכה רחש בטן וגויה, רחש נגד יקוד חש, בטן נגד יקוד המיס, גויה נגד יקוד הרוח, י' טילחה מחות ח' הוח חסד, י' תחתה הוח גבורה, ולכן נעשתה מקיטרת דגבורה י' תחתה, וחש טבוראה כיח וקחתה וזרעה זרע מקוד עלח, ע"כ דבריו בשינוי לשון, ולשחר דבריס חלו נקדיס הקדמה חחת, והוח כבר ביחרנו לעיל בשער הקודם קי' ל"ב חיך שהמגבה העליונה הנקרא זעיר חנפין יש עשר מדות הנקראים ספירות, פי' שבהמלילו חין להבחין בו מדה מיוחדת דהיינו הסד לחסד ודין לדין ורחמים לרחמים וכיוצא, שחין לו גבול, לכן לחשר רלה המחליל להרחות לעבדיו חת המבחתו שהוח מנהיג חת העולמות, ואינהו חין חנו יכולין להשיג המבחתו הזאת הבלתי בעל תכלית, ולכן למלס עלמו והרחה לעבדיו המביחים המבחתו חת העולמות בדרך שיכולין להשיגו ולהביגו, דהיינו לכל פעולה מדה מיוחדת, לחסד חסד, ולדין גבורה, תפחרת לרחמים, וכיוצא, ובחמת המדות המלה הס מחדות גמור, חך שחין יכולין להשיג ואתרחה לנו במדות מיוחדות ומובדלות, ולכן נקראו ספירות מלשון ספורות שחספר לנו לספור המדות, ומלחנו המדות עשר, והס המנויים בשער הקודם קי' ל"ב ע"ש, והנה מבואר בדברי האריז"ל בפרי עץ חיים שער לולב פ"ב כי בחסד יש שם יכ"ו וגבורה שם הו"י, והטעין כי כבר ביחרנו לעיל בשער הקודם קי' ו', חיך שם הו"ה נרמז בהבחתו של המחליל, ו"ה הס השפה ספירות והמלכות, ו' הוח השפה ספירות, כי הוח המלכות, ו"ה הס חכמה ובינה, י' חכמה כי בינה, ע"ש הטעם, והנה בחסד יש להבחין עיקר הבחתו, ומה שמקבל מהגבה עליונה שהס חכמה ובינה, וכן בגבורה יש להבחין כמו כן, והנה כבר ביחרנו כי החכמה היח השפעה בלי גבול, והבינה היח הנותנת מדה וגבול להשפעה, ולכן החכמה נקרחת חסד כמו שטבע חיש חסד להשפיע ולהטיב בלי גבול, חבן הבינה נקרחת דין שטבעו להקטין ולגמלס ולהגביל השפעתו, ולכן החסד השהוח מקבל מחכמה ובינה נרמז בשם יכ"ו, ו"ה קבלתו מחכמה ובינה, ו' הוח הנהגתו של החסד בעלמו, והנה בחסד ניבריס בו שני ההשפעות של חכמה ובינה, ולחרבה נתגבר בו השפעת החכמה יותר כיון שהוח חסד, וזהו הרמז בשם יכ"ו שנתגבר, כי י' שהוח חכמה נתגבר על ה"ו, חבן בגבורה שהוח דין שם נתגבר הדין על החסד, וזהו נרמז בשם הו"י כי עיקר הקבלה של הגבורה הוח מבינה וזהו ה"ו ואח"כ י' לרמז כי קבלתו מהחכמה נעלמת בו"ו, הרי ידענו כי יכ"ו בחסד, הו"י בגבורה, והנה כבר ידענו כי עיקר ההשפעה הוח ז"ת חג"ת נה"י, והמולילה ההשפעה מכוח חל הפועל הוח המלכות, ולכן מכניס המקובלים ל"ת בשם בעל, ולמלכות בשם חשה, והטעם מבואר, כי כמו שעיקר גניו הולד נולר מטיפת זרע החב, והחשה הינה חלה מוליחה חת הולד מכח חל הפועל, ככה גם ז"ת ומלכות בעניו ההשפעה, ולכן כשמשפיע ז"ת חל המלכות על ידי הנה"י (ע' בשער הקודם קי' ח') חז מכניס בשם זיווג, ומבואר בזוהר הקדוש פ' נשח בדיני קוטב, וזה תורף הדברים, כי הקוטב פגמה בשניהם, במלכות בהקרחת חשה, ובז"ת בעלה, וכשהי' הכהן כותב חת השם במגלת קוטב הי' כותב שני שמות חחד יבר ואחד הפוך, ע"ש, ופי' הרמ"ז בספר מקדם מלך כי פגמה בשניהם בקוד מיס נוקבין ומיס דכורים, וכויב כישהה בזה ידוע"ד והכפוכה בזה הוי"ה, ע"ש, ועניינם יובן בהקדם ביחור מיס נוקבין ומיס דכורים מה שניינו (ע' לעיל בשער הקודם קי' ח') הט חזניך ותבין בע"ה:

טרם נגחר ענין הס"י ומ"ד הכ"ל, נגחר בתחלה ענין הקליפות המובא בספרים הקדושים, והוא כי ידוע כי המחליל העליון הוא המשגיח בכל העולמות, והוא המשפיע בהם כרלונו, והנה הם נשחל על דבר אחד מאין קיומו ומאין חיותו?, נשיב לו כי רלונו של השי"ת חשר רלה על הדבר הזה שיתקיים הוא המחי' חת הדבר ההוא, והוא בגורם קיום של הדבר הזה, כי על ידי רלונו של השי"ת המשגיח

בכל העולמות ורוצה בקיומם על ידי זה שם חייס וקיימים, לכן כשנתנו נעלמת מחתנו, כי הרצון האלהי חינו מתגלה לנו כלל, רק שנראה לנחורה כי הכל תלוי בטבעיות, ולכן כל מה שהטבעיות נתגלה ביותר, נתרבה התעלמות הכשגחה ביותר, והנה העלמת הכשגחה הם נקראים קליפות, כמו חגוז שבתוכו חוכל והקליפה קובב עליו ומחפה על התוכל והחוכל חינו נגלה, כמו כן הכשגחת המאציל נעלמת, והטבע חופפת על הכשגחתו ומכסית עליו, ונראה כמו שהטבעיים הם הפועלים בעולם, והכשגחת המאציל חינה נראית שפועלת כלל, ולכן הטבעיים נקראים קליפות, וזהו ענין שכשאדם עובר עבירה נותן כח בקליפות ח״ו, ומפלת ניזון מגשמתו בקליפות, והיינו כי הגשמה הוא הכלי, ודרך משל כשאדם חוכל דבר חיקור, מראה בעלמו שממין שהיותו מן טבע, ולכן קבר כשחוכל דבר חקור שהאכילה הסיח תתן לו חיות על ידי טבעיות המאכל, וזה נקרא שניזון נשמתו ונפלה בקליפות, כי המקום שבו יבקון הכשכל הזה בגשמתו נפל ממדרגתו שהוא הראוי הנרורה של הכשגחת כ׳ יתע״ל, ונפלה אל הקליפות שהם הטבעיות, ולפעמים נותן כח בקליפות הממון והמשא ומתן כ״ל (לקמן נדבר עוד מזה בע״ה), אבל כאשר ירצה הטבעיות מתגברים בעולם יאמין כי הטבעיות בעלמם הם כלה ואין להם כח כלל, רק הכל בהשגחת כ׳, אך שכך רצה המאציל שהטבעיות יתגלו בעת הזאת, זה נקרא העלמת גילוים קדישין הנזכר בספרי המקובלים, כי הגילוים הם הם הכשגחת המאציל וגילוו המפתיע ומתעלם בטבעיות של העולמות. וכשאנו מגלין הכשגחתו זאת על ידי מעשיו, נקרא שבירת הקליפות, שאנו מבטלין הקליפות המילוחות המופשות וקובעות על הכשגחתו, ומגלין את האוכל הפנימי שהוא הכשגחתו וגילוו בעולמות, והנה כבר ידענו כי המלכות היא הקצר של ההשגחה עם התחתונים, ושם נעטיוהו כל מעשה התחתונים, ושם נעטיר אין שאנו מאמינים בחמונה שלמה למעלה נפשינו ורוחינו על זה, אין שכל הטבעיות אין להם כח כלל, וכלל ברצונו ית״ש ובהשגחתו ובכל אחד אחד מהנו שם לעשות כדרך הטבע או לשבר הטבע, והנה כשנעטיר זאת בהשגחה אז כשרואה הבעה״ל חמונתינו זאת, אז מתעורר, להשפיע לכל העולמות, כיון שאחר שהתעלמות אנו ג״כ מכירים האמת שהכל מאתו ית׳, למה לו להתעלם כלל?, ולכן יתעורר להשפיע, והנה ההלטיירות הזה הוא העלמת גילוין, שהם הרצונות של המאציל המחיה את כל העולמות המכוסים בתוך הטבעיות, ונמלא שעל ידי חמונתינו למטה אנו מגלים אותם הגילוין ושוברין הקליפות שהם הטבעיות, ותיכף נעטיירה חמונתינו זאת למעלה בשלות, ולכן נקרא העלמת גילוין, והעלמת גילוין אלו הם קיצוטין להמלכות שהיה מתקצרת גם אלא בעלה זעיר אנפין, והם נקראים מיס נוקבין, ולכן המיס נוקבין נקראים ג״כ בשם מקצרת מ״ש בפי המקובלים, כמו העלמת הגילוין שהם הרצונות (והנה אותיות זקצר״ן מתחלפים זה בזה ולכן אותיות נוזן בשתחלף ׳ אחד בחות ר׳ הם לנון), ומיס דצורים הוא התעוררות על הבעל שהוא ז״ת להשפיע להמלכות, (ע׳ לעיל בשער הקודש קרי ת׳), והנה דע כי המ״ד הם מבוחים בשם חקד, כי המ״ד הם ההשפעה שמשפיע ז״ת להמלכות, ובוודאי ההשפעה מכוחה בשם חקד כי מטבע חוא חקד להשפיע, אבל המ״ם הם דין, והטעם כי הטבע הוא התחייבות עין מעינן, דרך משל טבע המזון להשביע נפש רעבה, וכוי כל שמא לבו למיס, ואי אפשר שהמזון יבוי את הנפש ובמיס ישביעו הרעב, וזה נקרא התחייבות עין מעינן, ולכן נקראו הטבעיים מוגבלים, כי אין להם רק פעולה מיוחדת ווים להם קצבה עד פה תבא ולא תוקוף, ולכן הטבעים הם מדת הדין, כמו שמובא בספרים אלביס ג׳ הטבע, ואלביס הוא דין בידוע, והטעם כי הדין הוא ג״כ התחייבות עין מעינן כי לפי מעשיו ככה יתנהגו עמו אם לזכות ואם לחובה, ולכן המ״ם שהם מה שמוחיים הגילוים מהטבעיים הם ג״כ דין, כי הגילוים שבתוכם הם דין כי הם מין בחינו הגילוים עם הלבוש שעליהם, והנה כבר אמרנו לעיל כי בחקד יש שם יסו״ד ובגבורה שם הו״י, וכבר ביארנו לעיל בשער הקודש קרי ו׳ כי במלכות יש שם ה׳ אחרונה שבשם הוי״ה ע״ס, ונמלא כשתחבר שם יסו״ד שבחקד עם ה׳ אחרונה יהי׳ שם שם יסו״ד, ושם זה הוא במ״ד חקד, ובמ״ם שהם ממדת הדין שהוא הגבורה שיש שם שם הו״י כשתחבר עם ה׳ אחרונה שבמלכות יהי׳ הוי״ה, והנה הקוטב מצלה ואינה מתקצרת "לפניו למעלה חן בחינו ומזנה תחת בעלה פגמה בזיווג העליון של ז״ת ומלכות, כי בלא מלכים עשה את האדם, טיפת הזרע של הבעל והקיבוץ של האשה למטה למעלה חן בחינו בעלה שם דוגמת מ״ש ומ״ד הכ״ל, ולכן פגמה הקוטב במ״ש ומ״ד הכ״ל, וכבר אמרנו לעיל בשער הקודש קרי ת׳ אוך מ״ש ומ״ד הכ״ל מרומזים בחות ת׳ ע״ם שיו״ד ימין מורה על מ״ד ויו״ד שמאל על מ״ש, כי ימין הוא תמיד חסד ושמאל דין, כמו שעיקר הנתינה שהאדם נותן לחבירו ועיקר הפעולה הכל ביד ימין, ולהלבון ת׳ מורה על הזיווג שהוא התחברות והשפעה של הז״ת

חל המלכות כמו שהלבון מתחברין שני ווין הזה ﴿ וע׳ בהקדמה קרי פ״ב:

ועבשיו נבא לביאור תחלת דבריו, כבר ידענו שהקוטב ﴿ פגמה בזיווג העליון שהוא על ידי המ״ש ומ״ד, שהוא הנה רוצה להתקצר בפני בעלה ולעשות מעשים הוצרים בעוני

בעלה ואינה מעלת מ״ג, ועי״ז אין הבעל רוצה להזדווג עמה, ככה גורמת למעלה שאין המלכות מעלת מ״ג וגורמת פירוד בחצה ובעלה העליונים שהם ז״ת ומלכות, והנה כבר ידענו שהזיווג גרמז בחלקון ל׳ שהם מתחברים שני ויוים, ולכן עתה כשגורמת פירוד למעלה גם הרמז בחות ה׳ שבחלק החלקון לשני ויון וגפרדו, וכמו שהיא אינה מעלת מ״ג כן גורמת בחצה העליונה שאינה מעלת מ״ג, ולזה גם הרמז בחות ה׳ שבחמעט יקוד המים ביו״ד תחתה מחות ה׳ שהוא ו׳ שמלוי שמרמז למ״ג, כדלעיל, והרמז הוא על זה המופן, דע כי לזה הי׳ הוא כמו שני חנשים נופשים עץ גדול, ורצם האחד מונח על כתיפו על שם האחד העומד מלד שמאל, והרצם השני כדי שלא יפול לארץ עומד אחד מלד ימין ומגביהו בידיו מעט מן הקרקע, ובוודאי אם העומד בלד ימין לא יגביהנו יפול לארץ, כמו כן הוא בחות ה׳, בלד שמאל מחות ה׳ עומד שם ו׳ תחתה ועליו מונח החלקון הזה א, והנה חלקון הזה היינו נוגע בשני קלות ביו״ד הזה א רק נוגע בקלה העליון ולא בתחתון והוא א על ידי שהחלקון הזה קשור ודבוק אל ו׳ ימין שהוא מגביהו מעט הזה א, והנה החלל שים בין ו׳ תחתון לחלקון שם שים יקוד המים כמבואר בשער החיתן חות ה׳, וכל א מה שחלקון יתקבל אל ביו״ד יתמעט חלל הנ״ל ויתמעט יקוד המים שבו, והנה הקוטב קלקלה בזיווג העליון ועי״ז נפרד החלקון לשני ויון הזה א והנה כבר חמרנו בטעם שהחלקון חינו נוגע בשני קלות ביו״ד בתחתון הוא מפני שקשור ודבוק ליו״ד עליון, חכן עתה כשבר נפרד החלקון לשנים מז חלקון בתחתון יפול למטה ויתקבל ליו״ד תחתון עד חסר יגע בו הזה א ועל ידי בתקרבות הזה יתמעט יקוד המים שביו״ד תחתון בחות ה׳, וזה רמז שהקוטב פגמה וגרמה א מיעוט המים נוקבין, ועתה מבוחרים כל הדברים שבחצנו בדצם דביניו, ומ״ש ו׳ עליון חקד ו׳ תחתון גבורה הוא ג״כ מבואר כמו שבחצנו לעיל כי ו׳ עליון מורה על מ״ד שהוא חקד, ו׳ תחתון מורה על מ״נ שהוא דין גבורה ולכן נעשתה מקיטרת דגבורה ו׳ תחתה, ומ״ש ואם טהורה ונקתה ונזרעה זרע מקור נלח, הוא כי כבר ביארנו לעיל כי קוד טפת הזרע הוא בשפעה שמשפיע הז״א למלכות, ועיקר בהשפעה הוא על ידי נלח הוד יקוד, בג׳ מדות חקד דין רחמים (ע׳ לעיל בשער הקודש סי׳ ח׳) נלח הוא בשפעת החקד הוד בשפעת הדין יקוד בשפעת הרחמים, ע״ש, והנה עיקר בהשפעה הוא בחקד כי במ״ד הוא השפעה שהוא החקד, ולכן עיקר בהשפעה הוא על ידי הנלח שהוא בשפעת החקד במלכות:

סליק הקדמה הראשונה, בעזרת שוכן מעונה:

הקדמה ב׳, לבאר לך כלל חשר עליו נבוי כמעט כל הספר, והוא חות ק׳ שמרמז על מלוות הבעל לחשתו שחרה בקושה ועונתה לא יגרע (שמות כ״ח י׳) כי ק׳ כזה ק מרמז לדו פרצופים זכר ונקבה, דהיינו הקו של הק׳ הוא הנקבה, והיקף הק׳ הוא זכר, והטעם לזה כי מצואר בזוהר ויולא קי״ב ע״ב וז״ל ״רבי יודה פתח ואמר (ש״ח ב׳ ט׳) רגלי חקידיו יאמור וגומר חקידו כתיב, חד, ודא חברהם דקב״ה נטיר לי׳ תדיר, ולא לעדי נטירו מני לעלמין, ומה דאמר רגלי דא חתתי׳ דקב״ה דבר שביעתי עמה ונטר לה תדיר״, עכ״ל, פי׳ חקידו כתיב, חקר יו״ד לחר הד׳ והוי כלילו כתיב חקידו בחולם הד׳ שהוא לשון יחיד, חקיד חחד, ולכן קאמר דקאי על חברהם שנקרא חחד דכתיב (יחזקאל ל״ג כ״ד) חחד היה חברהם [יותר מפורש בישעי׳ נ״ח ב׳ הביטו חל חברהם חביכם ... כי חחד קראתיו ואברכהו וארבהו (יב״ל)] וז״ש חד ודא חברהם: דקב״ה נטיר לי׳ תדיר, פי׳ שבקב״ה שומר חותו תמיד: ולא לעדי נטירו מני לעלמין, פי׳ ולא הסיר השמירה מחתו לעולם: ומפרש מה היא השמירה ששמר חת הרגל שלו דהיינו שרה חשת חברהם, שחשתו של חדם נקראת רגל, והיינו כשלקחה חבימלך לא נתנו חלהים לגעת חליה, כרי כי רגל מרמז לחשתו של חדם, ולכן רגל הק׳ מרמז לנקבה, והיקף של הקוף מרמז לזכר כמו שהזכר מקיף חותה בהשגחתו עליה בשחרה בקושה ועונתה, והם מרומזים בג׳ פרקי היקף הק׳, פרק עליון לשחרה, פרק תחתון לעונתה, פרק חמלעי המחבר העליון והתחתון לבקושה, והטעם לזה הזה הוא כחשר ביחרנו לעיל בשער החיתן חות ק׳ ע״ש, חיך שים בק׳ מיס עליונים, בין פירקא קמא דק׳ לרגל הק׳, ומיס תחתונים בין פירקא לפרקא היינו בין פרק קמא לפרק השליש זעירא, ובמיס הללו יוכדים למטה בחות ק׳ יותר מן המיס הרחשונים, ולכן נקראו הרחשונים מיס עליונים ובמיס הללו נקראו תחתונים, והנה כיון שק׳ ממרז לד׳ פרלופים זכר ונקבה כדלעיל נמלא כי שני מיני מיס הללו הם מרמזים לשני מיני מיס שבחדם, מיס עליונים שבחדם הם מיס שבתוך הפה, ומיס התחתונים הם מיס שבתוך החמה, ונמלא כי הריוח שבין פרקא קמא דק׳ לרגל הק׳ הוא הפה, ופירקא קמא דחופף עליו מרמז שהבעל המרומז בהיקף הק׳ הוא ממוייד להשתדל עבור הפה של חשתו הנרמזת

ברגל הק', והיינו ליתן לה מזונות, ולכן ממרנו כי פירקא קמא מרמז לשמרה ותרי"ל [כתובות מ"ז ב'] שמרה זו מזונות, והנה כבר ממרנו כי המיס התחתונים שבתוך הק' הסובבים על פרק עליוני מהיקף הק', הם מיס שבתוך גיד החמה, ולכן ממרנו כי פירקא תליתאה שהוא פרק התחתון מהיקף הק' מרמז לעונתה, עוד מבואר שם בשער החיתן כי מצוי לדדי רגל הק' יש שם יקוד עפר, היינו לשטה בשני לדדי רגל הק' ע"ש, ונמלא כי יקוד עפר הוא כמין לבוש וכסות על רגל הק', ולכן פרק למלעי איירך ג"כ ממעלה למטה דוגמת יקוד עפר הנ"ל ומופף על רגל הק' ומרמז על הבעל כדלעיל, לרמז כי הבעל לריך ג"כ להשתדל עבור כסות לאשתו, והנה במקום אחר כתרכתי בזה על פי קוד ואין כאן מקום להאריך, ואם יזכני השם לגמור זה החיבור, שם אתן את דודי לך אם ירצה השם בעדי:

סליק הקדמה השניה, בעזרת רב העליליה:

לוחות הברית

שער הראשון מאות א'

ברית עולם

חלק שני

שער הראשון מאות א'. מבואר בחלק ראשון כאשר יבא א' קדישא לפקודי דסוטה, א) וכאשר בא פשטא לאות א', לפקודי בעובדי' דלא קשוט דיתפלג א' י"ו לעילא וי"ו לתתאה, ובאתוין ליה פירודה, ובר נש לגרמי' עביד, ולית ליכול לנשוב אויר כגוונא דא' שבראו יתש"ל להיותו ממנא על אויר רוח לחי לישראל עם סגולתו כי אם כמו מא' בפירודה, ב) ובא פקודי זקף קטן וזקף גדול שמנחתה טעונה תנופה מנחת שעורים, וכהן גדול בשנים וזקן שלא יבא לידי הרהור מניח ידיו תחת ידיה לתנופה, ג) ובאו כמו מונח תרין פירקין מזקף קטן לתחות קצה אלכסון תתאה דרום ומערב שמנחתה טעון תנופה בזה הקרן, ד) ויתפלג י"ו לעילא וי"ו לתתא מהנך תרין נקודים מהזקף, דקימא לעילא בהך רויחה מי' עילא עד קצה אלכסון עילאי, דיתמעט ממנחתה הנך תרין נקודים, ה) חד דקאי קבל פרק

א) ע' בהקדמה הראשונה לשמרה לשער הזה כי הקוטב פגמה בחות ה' ונחלק לחברון לתרין, ונמלא י"ו למעלה הזה וי"ו נפרדים זה מזה, ומרמז בזה כי נפסק הזיווג ח"ו בז"ת ומלכות כדלעיל, ומרמז פשטא כי בחמת לא נפסק הזיווג מז"ת ומלכות רק אגל אחד הזה, כי ה' יתב"ל הוא פשוט ואין בו שינוי כלל רק השינוי מתראה לאחד הזה לפי מעשיו, כי בדרך שאדם הולך בה מוליכין אותו, ומסתירים ממנו השמחת ה' והשפעתו, ונראה כאלו הטבעיים הם פועלים בעולם, וע' לעיל בהקדמה קי' ע' ותבין כאן: ב) זקף גדול מרמז על התנופה כי זקף הוא לשון זקיפה שזוקף ומניף את המנחה, וגדול מרמז שהמניף יהיה כהן, גדול בשנים וזקן, שהתנופה לריכה להיות יד הכהן תחת יד השתה, ופן יבא לידי הרהור ולכן לריכה כהן זקן שלא יבא לידי הרהור, כמו שהביאו התוס' סוטה י"ט ע"א ד"ה וכהן בשם הירושלמי, וזקף קטן מרמז שהמנחה היא של שעורים כהא דתנן סוטה דף י"ד ע"א, כי מנחה הוא קרבן קטן מכל הקרבנות, ולפילו המנחה בעלמה היא ג"כ מנחה קטנה מן השעורים שהוא מין הגרוע, וזכו זקף קטן כי זקף הוא ג"כ לשון קרבן שזוקף ומעלה את הדבר הבוא במעלה גדולה, שהוא קודם וקרב ע"ג המזבח, וזכו זקף קטן פי' קרבן קטן: ג) שיעור דברי המחבר הם כך. שתרין פרקין מהמונה שבח תמיד של שחר זקף קטן והמונח הוא תחת קלה תלכסון תתאה של ה' כזה א וקלה תלכסון תתאה של ה' הוא בקרן דרומית מערבית, כשתוכר בכמה מקומות כי ד' גדלי החות, מעלה הוא מזרח, מטה הוא מערב, ימין דרום, שמאל לפון, וכן המונח שני פרקיו הם שני כותלים שלו ה' בגד דרום וה' בגד מערב, לרמז כי התופה המרומז בזקף קטן (כי זקף הוא לשון תנופה כדלעיל) תהיה בקרן דרומית מערבית של המזבח, כדתמרינן בסוטה י"ד ע"ב, ולתלכסון ה' מרמז על המזבח כשהוא מקומות מזה הספר, וע' בהקדמה קי' ס"ג: ד) לשון המחבר ז"ל ליתנה קלילה הוא, ויתפלג הוא כמו לשון ויתפלג, וכ"ש, כבר ביארנו כי פגם הסוטה הוא שעבדה פירודה בחות ה', ונחלק חלכסון לתרין ונמלא י"ו לעילא י"ו לתתא כזה : , ונמלא כי ע"ז נחלקו המונח והזקף קטן זה מזה, ובא לרמז שמנחת סוטה חיוב טעונה לא שמן א ולא לבונה כמו שיתבאר: ה) פי' ניקוד תגיינא מהזקף קטן מרמז על השמן, כי הוא עומד נגד א פרק תגיינא מיו"ד

פרק תניינא מי׳ עילאי דאיהו יסוד המים כמבואר בשער האיתן (אות א׳) וקאי לדרום, למעט שמנחתה אינה טעונה שמן, ו) כמו שקאי מונה תחות [קצה] אלכסון תחאה לגדולי קרקע דמגדל סיטרא דדרום, ז) ופירקא תניינא ממונה דקאי על ח) פירקא תניינא דלי׳, ט) דתניינא איהו פקיד לקרקע עצמית המגדל, ופירקא תניינא הדרומי איהו אילנא דמגדל פירות (נכתב בצדו י) „שני לארץ״) דאיהו שמן, וסימן לדבר מנורה בדרום, יא) וניקוד תניינא דקאי קבל פירקא קמא מיו״ד ע לאי לפקודי (במדבר ה׳ ט״ו) ולא (ישים) [יתן] עליו לבונה, דקאי בגובה דאיהו תולדת אש לבנה, יב) ובתנופה שיעשה כפקודי דאורייתא ובהקרבת קרבן שלה יתחבר מה שיתפלג, והנך נקודים כדקיימא למעט ממנחתה הנ״ל, יג) טפחה, וצבתה בטנה, לפקודי (שם פסוק כ״ז) ובאו בה המים וכו׳ וצבתה בטנה כמו (פסחים מ״ח ב׳) (טפח תיתן) [תפח תלטוש] בצונן, יד) וקול הנגינה ממרכא מורה על דבר שבא בגופה בקרבה, היינו והשקה (במדבר שם), ומאתרי דקדושה מים קדושים והמגילה הנכתב בקדושה, שקול הנגינה אול מעילא לתתאה, ומערערין אותה ומשקים אותה ע״כ. אחר המחיקה אם אינה רוצה לשתות [סוטה כ׳ א׳], כן מורה ממרכא פתיחת הפה לקול הנגינה, טו) וכמו שהכתיבה יתפלג כתיבת אלכסון א׳ י״ו לעילא וי״ו לתתאה, דהשיש״ל איהו יחיד לעילא ויחיד לתתאה, ובעובדה יתפלג. דבא א׳ להעיד על זה, ולזה בא מאמר (קדשם) [קדשו] (במדבר ה׳ י״ב) איש איש כי תשטה וכו׳ ומעלה וכו׳, ובא ע״ז מאמר קדשם (מדרש במדבר פ״ט סי׳ ב׳ ומ״ד) שמעלה בה׳ איש מלחמה ובבעלה, בגין דיתפלג דאיהו מעיד ששליט בכל גבולי אלכסון

עליון כי ב׳ פרקי י׳ עילאי כס נגד ב׳ נקודי הזקף ואזל פרק תניינא יש סס יקוד המים כמבואר בשער כתיתן, ונקוי בקיטרא דדרום כאי י׳ עילאי, ורוח דרומי מגדלת פירות כמו שמרז״ל [יומא כ״ח ב׳] וקימניך מעורב בדרום, ולכן כאי מים כס מים שבפירות פירות, משקה: ו) מ״ת מניין שמרמז על השמן דילמא על שאר פירות? ולזה נא הרמז במונח, כאשר יתבאר, כי במונח עומד תחת קלה אלכסון תחאה כזה א ושם פקיד ליקוד טפר כמבואר בשער כתיתן, ורוח בלד דרום, ובמונח יתבאר להלן יש בו ג״כ רמז לקרקע ורמז לגידוליו, נמלא שים רמז, להגידולין שני פעמים

טפר, וכתיב (דברים ח׳ ח׳) ארץ חטה ושעורה וכו׳ ארץ זית שמן כו׳, נמלא שים בכתוב שני פעמים ארץ, ואחר ארץ השני כתיב זית שמן, ונמלא כי הרמז בכאן הוא לשמן: ז) שני פרקים שבמונח כזה ⌊, וכאן קאי על פרק הדרומי כעומד: ח) פרק השוכב: ט) פרק השוכב, ועי׳ פ״ת משער הפרקים סי׳ י׳ ותבין כאן: י) ע׳ ברכות מ״ת ב׳ ולריך לומר כאן כהוגה כאשר בילתת בסי׳ ו׳ ע״ש שפירושו ארץ כשני ע״ש, (ודע פרפרת נאה, כי לעיל פ״ת משער הפרקים סי׳ י׳ בילתנו כי מנחה מרומז במונח זקף קטן לאות ת׳, ועי׳ בתוס׳ שם ד״ה שני לארץ, המדקדק שם ירחה כי שעורים וזית שוין בחשיבות, והמבין יבין): יא) עי׳ לעיל סי׳ ה׳, ופירקא קמא מיו״ד עילאי מרמז לשם לבנה, כי שם ים אלכסון הנעלם באות ת׳, שמתחיל פירקא קמא מיו״ד עילאי נגד פירקא תניינא מיו״ד תחתה, ועי׳ לעיל בהקדמת הספר סי׳ ק״ת, שהוא שם לבנה, והנה כל דבר מברואי מטה מולכב מד׳ יקודות מרמ״ע ועי׳ לעיל בהקדמת הספר ס׳ ל״ת, ודע כי עיקר הפועל בטבעי העולם הוא יקוד שם שהוא חמימות, שהוא נפש כל הברואים, כמו שרמזנו בהבדל בדלת״ס כי כל מה שתתגבר בו החמימות תתגבר בו נפשו, כגון הלומת חס יותר מהדומם, והחי מהלומת, והמדבר מהחי, ועי׳ לעיל בהקדמת הספר סי׳ ג׳ עיין כד׳ גווגין לבנה שמורה יקוקה לדומה, וסס ניכרים בד׳ היקודות ובכל הברואים לפי תמונתם חס לבן, מלמד כי היקודות הם לבנים, וכדומה, ולכן לבונה שתמונתה לבן, שם לבנה פועל בה: יב) למדקדק בדבריו ילמד כי עיקר הרמז לשמן ולבונה הוא כאשר אות ת׳ עומד בגורלו כזה א, לכן כאשר יפרד האלכסון יתרחק המונח מהזקף קטן ולא יהי׳ רמז לשמן, ע׳ לעיל סי׳ ו׳, וכן יפקד האלכסון הנעלם ולא יהי׳ רמז ללבונה כלעיל סי׳ י״ת, ולזה קאמר כי בתופפה יתאחד האלכסון שיוף את האלכסון שנפל למטה ויחברו עם האלכסון שלמעלה, ואז שני נקודות שבזקף קטן ממעטין שלא יתן שמן ולא יתן לבונה, כי כל נקודה למטה: יג) טפחה הוא מלשון תפח תלטוש בצונן, כי ט׳ מתחלפים באותיות דטלנ״ת: יד) קול הנגינה ממרכא מורה על השקאת המים, כמו שקול הנגינה הוא מלמעלה למטה, כמו כן השקאה הוא מלמעלה למטה, דהיינו שמשקים לותה בפה וכנכם בתוך בטנה, ועוד כי השקאה הניא הוא ממקום גבוה ממקום קדום דהיינו מים קדושים, וגם המגילה נכתבה בקדושה: טו) יבאר רמז למחיקת המגילה, ועי׳ בהקדמה רחשונה לזה בשער שם מבואר פגם הסוטה באות ת׳, ולפי פשוטו ע׳ בהקדמת הספר סי׳ ע׳, ועי׳ בשער פתיחת הספר סי׳ ת׳, כי ת׳ מרמז על יחוד ה׳ והשגחתו על כל העולמות, ומי שאינו מאמין בו עושה פירוד באות ת׳, וזכו שמרז״ל שפגמה הסוטה בה׳ הוא מלחמה, ולכן כמו שבכתיבת הוא ת׳ נחלק האלכסון לתרין וממחק מעט בין שני אלכסונים זה אל כנה לריך

לכתוב את האלות ולמחוק, וז״ם וכדין וכתב האלות ומחה (פסוק כ״ג), טז) וכאשר בא א׳ לפקודי אשר יעבור עליו רוח קנאה וקנא את אשתו, דיתער רוח קדישא מא׳, וכל אתוין אית באדם ישראלי, כגוונא דנשיב אויר רוח מהריאה לחמש מוצאות הפה, ונפקא אתוין בקדושה אם עסוק באורייתא ובפקודי׳ או בתפלה, ואם יעבור ח״ו פגם בזה האות שפקודי דאורייתא פקד בי׳, יז) ובאתוין לית פגימותה, ובר נש לגרמי׳ עביד דלא יכיל לאמשכה אויר רוח מאות א׳ בשלימותה כי אם בפירודה, יח) וכאשר בא א׳ מק׳ קדישא כמבואר בחלק ראשון מסוד כ״ב חפצים בגוף אחד, דאינון לבושים אתוין באתוים, יט) וקימא ק׳ לאלכסון א׳ וכן לכל פרקים דיליי כ) וכגוונא דיתחברו תרין ווין באלכסון כגוונא [דא] קיימין תרין ק׳ באלכסון דא בגו דא, כא) וכד יתפלג אלכסון נחית ק׳ דקאי פנימאה בגו ק׳ דלבר נחית לתתא, ורגלה דק׳ דלבר דקאי באנפוהי דק׳ דלבר נפיק ג״כ לבר עם ק׳ פנימא, כב) ורגלה איהו סוד נוקבה והקיפה לרגלה איהו סוד זכר ונקבה בראם (בראשית ה׳ ב׳) נמצא ק׳ פנימא נפיק עם רגלה דלי׳ וגם רגלה דק׳ דישאר לעילא, דא רגלה דק׳ דלבר, והיא יצאנית, כג) וקנא לה בעלה ונסתרה, כגוונא דק׳ פנימא אהדר אחורי׳ לק׳ דקאי לעילא וקאי מוטה במקום סתר ודא הוא ונסתרה דפנה לה, כד) וכד יתעבד א׳ בפשוטתה, כד יתפלג, י״ו דקאי לעילא איהו דכורה, ו״י דקאי לתתא איהו נוקבה, כה) ובא דבר קדשו באורייתא קדישא (במדבר ה׳ י״ב) איש איש כי תשטה (שתה) [אשתו, שטה] מעליו ועבור (משלי ד׳ ט״ו), כגוונא דנחית ק׳ פנימא לתתא ונטל עמי׳ רגלה דק׳ דלבר, דישאר קאי לעילא ודבק באורייתא קדישא, ופנימא דנחית לתתא, ודא הוא שדרשו

אלכסון עילא ותתא, וכדין וכתב האלות ומחה (פסוק כ״ג), טז) וכאשר בא א׳ לפקודי אשר יעבור עליו רוח קנאה וקנא את אשתו, דיתער רוח קדישא מא׳, וכל אתוין אית באדם ישראלי, כגוונא דנשיב אויר רוח מהריאה לחמש מוצאות הפה, ונפקא אתוין בקדושה אם עסוק באורייתא ובפקודי׳ או בתפלה, ואם יעבור ח״ו פגם בזה האות שפקודי דאורייתא פקד בי׳, יז) ובאתוין לית פגימותה, ובר נש לגרמי׳ עביד דלא יכיל לאמשכה אויר רוח מאות א׳ בשלימותה כי אם בפירודה, יח) וכאשר בא א׳ מק׳ קדישא כמבואר בחלק ראשון מסוד כ״ב חפצים בגוף אחד, דאינון לבושים אתוין באתוים, יט) וקימא ק׳ לאלכסון א׳ וכן לכל פרקים דיליי כ) וכגוונא דיתחברו תרין ווין באלכסון כגוונא [דא] קיימין תרין ק׳ באלכסון דא בגו דא, כא) וכד יתפלג אלכסון נחית ק׳ דקאי פנימאה בגו ק׳ דלבר נחית לתתא, ורגלה דק׳ דלבר דקאי באנפוהי דק׳ דלבר נפיק ג״כ לבר עם ק׳ פנימא, כב) ורגלה איהו סוד נוקבה והקיפה לרגלה איהו סוד זכר ונקבה בראם (בראשית ה׳ ב׳) נמצא ק׳ פנימא נפיק עם רגלה דלי׳ וגם רגלה דק׳ דישאר לעילא, דא רגלה דק׳ דלבר, והיא יצאנית, כג) וקנא לה בעלה ונסתרה, כגוונא דק׳ פנימא אהדר אחורי׳ לק׳ דקאי לעילא וקאי מוטה במקום סתר ודא הוא ונסתרה דפנה לה, כד) וכד יתעבד א׳ בפשוטתה, כד יתפלג, י״ו דקאי לעילא איהו דכורה, ו״י דקאי לתתא איהו נוקבה, כה) ובא דבר קדשו באורייתא קדישא (במדבר ה׳ י״ב) איש איש כי תשטה (שתה) [אשתו, שטה] מעליו ועבור (משלי ד׳ ט״ו), כגוונא דנחית ק׳ פנימא לתתא ונטל עמי׳ רגלה דק׳ דלבר, דישאר קאי לעילא ודבק באורייתא קדישא, ופנימא דנחית לתתא, ודא הוא שדרשו

זה לעיל סי׳ מ׳, ועי׳ בהקדמת הספר סי׳ ט׳ ע״ש היטב: יח) עי׳ בשער הכללים כלל ט׳: יט) הלוחה כזה ק׳ כי בחות מ׳ ים בו חמשה פרקים ולכל פרק הלבנו ק׳ במקומו: כ) כיון שהלבנו לכל פרק מחות ק׳ מ׳ ק׳ במקומו מ״כ באלכסון שחלק לתרין ווין כידוע כזה ⟋, מ״כ לריך סיהי באלכסון תרין ק׳ ותהי׳ לורתו כזה ⟋ כבר אמרנו כי הקוטב ⟋ גרמה פירוד באלכסון מ׳ : נא) ונחלקו התרין ווין שבאלכסון ק׳ זה מזה, והנה כמו כן נחלקו ג״כ התרין קופין זה מזה, ולכן גם הק׳ העליון בעלמו נחלק לשנים שהרי ק׳ הפנימי מפסיק בין היקף ק׳ החילוני לרגל דילי׳ כמו שנראה בלורה, ולכן כשיורד ק׳ הפנימי בהברח יורד ג״כ רגל של ק׳ החילוני כזה : נב) ע׳ בהקדמה שניה לשער זה שם ביחרנו חוץ היקף הק׳ רומז לזכר ורגל הק׳ נקבה, ע״ש, וכאן מרמז כי ק׳ פנימי כשיורד למטה יורד עם הרגל דק׳ דלבר כלעיל בלורה, ובתחילה היתה בתוך היקף שלה שהוא בעלה והשתא ילחת ממנו והיא ילחנית : נג) ובאלר כמו שתראה בלורת מ׳ הכ״ל שק׳ הפנימי של מלכות מ׳ עומד מחוריו של ק׳ העליון (ופי׳ פנים ואחוריים בחות ק׳ הוא ניכר על ידי היקף הק׳ לד הפתוח נקרא פנים ולד הסתום נקרא אחור) ואל זה רומז שמחזיר אחוריו לק׳ העליון ברומה שהבטל לא ירחה חוחו והולך במקום שהר, אבל ק׳ העליון פונה פניו אל ק׳ התחתון רומז שפונה דעתו אל חשתו לדעת היכן היא ולמה נסתרה : נד) מ׳ בשפוטתה בלא מילוי חותיות כד יתפלג יהי׳ לורתו כזה ⟋ י״ו למעלה ו״י למטה, וכבר ביחרנו אוך י׳ עליון מרמז למים דכורים י׳ תחתון למים נוקבין, ⟋ וע׳ לעיל בהקדמה רחשונה למטר זה, וכן התרין ווין שבאלכסון מרמזים לשביבת הזכר על הנקבה ע׳ לעיל בהקדמת הספר סי׳ פ״ב, ונמלא כי י״ו מרמז לזכר ו״י מרמז לנקבה, והכוונה בזה כי גם בחי׳ פשוט ים ג״כ רמז לזה כי כבר ידעת מענין מלכות בעלה שהוא בשני יודי״ן זה על זה, ועי׳ בהקדמת הספר סי׳ ק״ח, ובשורדת למטר ואז נפקד י׳ עילאי מי׳ תתאה ואיהו מביה עליה וזהו ונסתרה: נה) כבר אמרנו כי הקוטב גורמת להפריד מלכות מ׳ לשנים ונמלא הק׳ הפנימי כשיורד למטה חולק את הק׳ החילון לשנים היקף הק׳ למעלה ורגלו למטה עי׳ לעיל סי׳ כ״ח, ומרמז בזה כי בעל החשב הגרמת בהיקף ק׳ החילון עבר עליו רוח טהרה (כי חות מ׳ פקיד לרוח) ונקנח את חשתו כדברי ר׳ עקיבא דאמר (סוטה ג׳ ע״ח) חובב נקנות את חשתו, ואל זה מרמז מה שעומד למעלה ודבק בחורייתא קדישא, ועשה כתורה חשב

חז״ל (מדרש במדבר פ״ט סי׳ ב׳) שמעלה מעל בה׳ איש מלחמה, כי מאן דפנה מאורייתא פקודי דילי׳ יתברך ש״ל לא צאיית למלכא דעלמא, כו) ובא דבר קדשו (במדבר שם) ומעלה בו מעל, כגוונא דבא באתוים דיתפלג וישאר לעיל מק׳ פנימה דנחית לתתא, נמצא ק׳ דקאי לעיל מעל דמעל, ממעל דק׳ דקאי תחותי׳, וק׳ דקאי תחותי׳ איהו ממעל לרגלה דק׳ דקאי לעיל, כז) ובא מאמר (קדשו) [קדשם] (סוטה ״כ״ו ב׳) פרט לקינא לה מן הקטן, בגין דתרין קופין הנ״ל אינון זכר ונקבה בעל ואנתתי׳ ואין אישות לקטן, כח) ונעלם מעיני אישה (במדבר שם פסוק י״ג) כגוונא דקאי ק׳ פנימא דנחית לתתא דקאי במקום סתר, כט) וק׳ דלעיל קאי בבהילו נוטה. שוסתרה ונטמאה או לא נטמאה, פרט לבל שאינו מקפיד ואינו מקנא דאם בא עליה אין המים בודקים אותה (סוטה כ״ח א׳), ל) ומעיני אישה פרט לסומא (שם כ״ז א׳) כגוונא דקאי ק׳ דלעיל מוטה ומסתכל כלפי ק׳ תניינא, לא) ועד אין בה (במדבר שם) עד טומאה (סוטה ב׳ א׳ וב׳) כגוונא דתרין קופין מי׳ תתאה א׳ כד יתעבד מק׳ דקיימי תרוויהון באחוריהון לק׳ דנחית לתתא, דלא ידע חד מנהון אם נטמאה אם לא, (הי׳) [הא] אם הי׳ עד אחד שנטמאה לא היתה שותה שרגלים לדבר (סוטה שם) ועד אחד נאמן בה, לב) אבל עידי קינוי בעינן תרין סהדין (שם) כגוונא דק׳ דיתפלג מן ק׳ פנימאה וקאי לעיל אהדרו לי׳ תרין קופין מיו״ד עילאי א׳ אפיהון לק׳ עילאי אלכסון דנסל לתרין סהדין וקנא לה אל תסתרי, לג) ועבר עליו רוח קנאה, ועבר עליו ולא נטמאה, ובא תרין זמנין ועבר, בגין דתרין סהדין מתרין קופין מיו״ד עילאי דבאו לפקודי דא, קדמא והיא נטמאה, תניינא והיא לא נטמאה, לד) בגין דקריב לאלכסון ונגע בו. דאיהו בא זה ולימד ע״ז, דספק אם טהורה היא, לה) ואי איהו דברא יתש״ל לכלי אומנות לברוא בו יסוד אויר רוח, ובא מתרין פרקין בכפילה, לו) וגם דפנה ק׳ קמא לתניינא ורגלה דק׳ קמא קאי מקורה למעלה, לח כן מצאתי בגרמזת בגרגל בק׳ בחילון והבועל הגרמז בק׳ הפנימי שיורדים למטה ומועלים בה׳ חיים מלחמה, כי מלן דפנה מאורייתא מועל בה׳, כי ירידתם למטה רומז שחיים מתדבקים בחורה שמקורה למעלה: נו) יתן טעם למה שנכפל בתורה ומעלה בו מעל שני פעמים מעל, לרמז על מעל דמעל, פי׳ שבגדה בבעלה הגרמז בחות ה׳ למעלה מלמעלה ממנה כזה ועי׳ לעיל סי׳ כ״ג, כי רגל ק׳ בחילוני הוא בחטא, וק׳ הפנימי הוא למעלה ממנה והוא הבועל, וכיקף ק׳ בחילון הוא מעל דמעל שהוא בעלה: נז) כבר ידענו כי ק׳ מרמז לזכר ונקבה ועי׳ לעיל בהקדמה שיש לשער בזה, והנה ק׳ הפנימי של אלכסון מרמז לבועל כלעיל ורגלה דק׳ הפנימי מרמז שיהי׳ גדול ויוכל להיות לו חטא פרט לקינא לה מן הקטן: נח) עי׳ לעיל בשער זה סי׳ כ״ג: נט) פי׳ כי ק׳ עליון של אלכסון עומד עומד בחלכסון לרמז שבעתו של הבעל עומד ופוגם אליה לבעת חס נטמאה או לא נטמאה ועומד מבוהל ואינו מוחר על סחירתה כלל כמו מי שעומד בחלכסון שהוא מבוהל שירא שמא יפול, פרט לבעל שאינו מקפיד כו׳: ס) עי׳ לעיל סי׳ כ״ג כי לד הפתוח נקרא פנים ונמצא כי ק׳ עליון פונה בגד הפתוח אלו לק׳ תניינא עי׳ סי׳ כ״ח בזוהר, מרמז כי מסתכל הוא עליו פרט למי שאינו יכול להסתכל דהיינו קומת: סא) כבר הזכרנו כי היקף הק׳ לד פתוח נקרא פנים ולד הסתום נקרא אחור, ונמצא שבוי״ד תחתון שבת׳ שים בו שני פרקין וגויד במקומם שני קופין (עי׳ לעיל סי׳ כ״ח בזוהר) אשר אחוריהם פונים לחלכסון ואלכס הוא מקום הסתירה, ואינם מסתכלים בו לרמז כי אינם רואים מה שנעשה בחלכסון שהוא אם נטמאה או לא, ודווקא שאינם אינם רואים כמו שבני תתאה שני הקופין פונים אחוריהם לחלכסון אבל אם אחד מי׳ רואה מי׳ נאמן ולא היתה שותה: סב) בא לרמז כי עידי קנוי בעינן שני עדים בי״ד עליון של מ׳, אשר ים לו שני פרקים ובמקומם שני קופין (עי׳ לעיל סי׳ כ״ח) יהי׳ פני הקופין שהם ב׳ פרלופים נריכים לרחות את מעשה היקף הק׳ החילון שהוא בעבל דהיינו הקיוי, ולריך שני עדים אל הקיוי, אבל ב׳ קופין כתחתונים פונים אחוריהם אל רגל הק׳ החילון, לרמז כי אל מעשה הרגל שהוא בסתירה לריכים שבני העדים יפגו באחוריהם ולא יראו מעשה בסתירה (ע׳ לעיל סי׳ ל״ח): סג) תרין פעמים ועבר עליו רוח קנאה כתיב, פ׳ גבי ונטמאה, ופחד גבי ולא נטמאה, כמו שבתו תרין קופין בי׳ עילאי ק׳ קדמא והיא ונטמאה, תניינא והיא לא נטמאה, כאשר יתבאר: סד) הטעם שתניינא מרמז על ולא נטמאה, כי רגל ק׳ תניינא נוגע לחלכסון (עי׳ לעיל סי׳ כ״ח) ובא רגל זה ולימד על רגל ק׳ החילון שבחלכסון, שאפשר שהיו נריך לרחקה מביתו לא ומוגעת בו, שספק לו אם לא נטמאה: סה) לכן בא בתורייתא ג׳ פעמים ועבר עליו רוח קנאה, כי רוח קנאה פקיד חות פ׳ שפוקד על כל הרוחות וכו רמוזים בשני פרקיו שבוי״ד עליון בשני הקופין: סו) רגלה דק׳ קמא פקיד על והיא נטמאה, שהוא מרוחק מק׳ תניינא

וחיו נוגע בהלכתן (ע׳ לעיל סי׳ כ״ח) לרמז שהפסר שירחקה מביתו ויגרשה שפקק לו פם נטמאה: לז) ועוד יש רמז על והביא כהנים את פתו לפני ה׳ את הכהן, ותהלה נקדים הקדמה אחת כתיב (משלי ג׳ י״ח) עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר, הכוונה כי התורה הקדושה הנקראת התחתונה ומז לריך מי שיחזיק בה להקיומה מז כגמולו יעשה לו, כמו שהוא נתן חיות בתורה שהמטו ונשתכח ח״ו ובמדרש התחתונה ומז לריך מי שיחזיק בה נתן לה רוח חיים, ככה עץ חיים היא למחזיקים, אבל כשהתורה לא תשתכח מישראל רק שתוטה ליפול ח״ו, והוא תומך אותה שלא תפול, מז מדה כנגד מדה, כמו שהוא תיקן את התורה כן ותומכיה מאושר, ובזה שני הענייגים הנ״ל נרמזים בזאת ס׳, כשהפר כבר אמרנו בהקדמה לחשובה לפער זה שהלוחות ס׳ שהיו״ד עילאי הוא דוגמת אדם החוזר בעל תרוך שהוא בהלכתן להגביהו, ויו״ד תחתה דוגמת אדם החוזר את הבעל על כתיפו ע״פ בפוף הקדמה הנ״ל, וכבר אמרנו בכמה מקומות שאות ס׳ מרמז על התורה שהוא הדבור מאויר רוח שלי׳ פקיד עליו, וכתיב (דברים ו׳ ז׳) ודברת בם ולא בדברים בטלים [יומא י״ט ב׳], ולזה בא הרמז ביו״ד עליון למחזיקים בה כמו שמחזיק את הלכתן שהוא התורה כי עיקר האויר נרמז בהלכתן ע׳ בפער הכללים כלל ו׳, ותומכיה נרמז ביו״ד תחתה שהוא תומך את הלכתן, והנה זאת ס׳ כשאר יבא ק׳ לפרקיו יהיו ביו״ד עילאי שני קופין ובהלכתן שני קופין וביו״ד תחתה שני קופין כדלעיל סי׳ כ׳, והנה ס׳ פשוט כזה א״א יש בו רמז כי יו״ד עילאי הוא ירידת הנשמה לגוף ויו״ד תחתה הוא עליית הנשמה מהגוף וירידת הגוף לקבר, ע׳ לעיל בהקדמת הספר סי׳ ס״ה, והלכתן הוא רמז על ישראל, כי הלכתן רומז על המזבח ע׳ בהקדמת הספר סי׳ ק״ג, והמלטו של העולם הוא המזבח, וממנו נברא בעבול ישראל, ולכן נרמזים בהלכתן והם עמוד התוך שעליהם העולם עומד, והלכתן הוא ג״כ עמוד התוך בזאת ס׳, והנה יו״ד עליון הם יבא ק׳ לפרקיו וק׳ מרמז על פלוף, ולכן שני הקופין מרמזים לפרלופים שהם כהן ולוי ק׳ קמא כהן כמו שהכהן הוא קודם ורחמון לכל דבר, ותעיוגא הוא לוי כמו שהלוי לריך שיתחבר אל הכהן ולשרתו כן ק׳ שני מתחבר אל ק׳ קמא כזה ק׳ והנה כבר ידעתו שבני קופין שבהלכתן הם מרמזים לבעל ובועל וכשהקטוטה גרמה פירוד בהלכתן ונפרד היקף הק׳ החילון ודבק לבני קופין שבי׳ עליון שהם כהן ולוי וישראל קשורת חזק, והם יש רמז עץ חיים היא למחזיקים בה כדלעיל לרמז ודבק בעץ החיים שהוא התורה, וגם היקף ק׳ החילון עומד למעלה מרמז על התורה שדבק בה וקנא לאשתו, לא כן רגל הק׳ החילוני שירדה למטה ודבקה ביו״ד תחתה שמרמז על ירידת הנשמה מהגוף לרמז שירדה למטה עד שתול תתהיה, כי שוחה עמוקה זונה, ולזה מרמז ורגליה יורדות מות, וק׳ מהלכתן עילאי יו״ד עילאי זקף לי לעילא. דאיהו אחיד בעץ החיים למחזיקים בה ותומכיה מאושר (שם ג׳ י״ח) ותרין קופין מיו״ד עילאי אינון תרין פרצופים, פירקא קמא כהן דאיהו ק׳ קמא, ותניינא לוי דיתחבר לי׳ (ונלוו אליך) [וילוו עליך] וישרתוך (במדבר י״ח ב׳), ועמוד התוך דאיהו ק׳ עילאי אלכסון איהו ישראל, דמזה יתבנא עלמא, ובה רגבים יודבקו [עי׳ איוב ל״ח ל״ח], בראשית ברא וכו׳ בשביל ישראל [עי׳ רש״י בראשית א׳ א׳, ומקורו בתנחומא כ״י באבער ועי׳ ויקרא רבה פל״ו סי׳ ד׳], ועלמא מאמצעיתה יתבנא, וגמצא קריב קצה אלכסון עילאי מא׳ יתיר כדין לי עילאי לק׳ קמא, לפקודי והביא האיש את אשתו אל הכהן, לח) והעמידה לפני ה׳ (במדבר ה׳ ט״ז) בהך רויחה מי עילאי עד קצה אלכסון א׳, דפנה לעיל, להעיד על השיש״ל דשליט בכל, כאשר בא מאמר קדשו

קאי מרוחק מני׳ עד קבל ק׳ תניינא, ורחוקה היא ממנו ולגרשה מביתו שהיא נטמאה, או לא, לז) והביא האיש את אשתו אל הכהן (במדבר ה׳ ט״ו) כגוונא דקאי ק׳ מאלכסון לעיל דיתפלג, ומוטה לק׳ תניינא דלי׳, דיתפלג מני׳ ונטל רגלה דלי׳ מביתה דלי׳ דאיהו אנתתי׳ כמבואר, ומוטה דאיהו והביא האיש את אשתו אל הכהן, כגוונא דהשתא יתפלג ק׳ וקאי לעיל, וי׳ עילא מא׳ דאינון תרין קופין דיתעבד מנהון יו״ד עילאי קימין על ק׳ אלכסון וזוקפים לאלכסון לעילא, להון יתקרב, ויתפלג מק׳ תניינא אלכסון דקאי השתא יתיר ק׳ תניינא אלכסון ליו״ד תתאה דלי׳ נחית לתתא, כמאמר קדשו (משלי כ״ג כ״ז) שוחה עמוקה (פי) זונה (שם ה׳ ה׳) ורגליה יורדות מות, וק׳ מאלכסון עילאי יו״ד עילאי זקף לי׳ לעילא. דאיהו אחיד בעץ החיים למחזיקים בה ותומכיה מאושר (שם ג׳ י״ח) ותרין קופין מיו״ד עילאי אינון תרין פרצופים, פירקא קמא כהן דאיהו ק׳ קמא, ותניינא לוי דיתחבר לי׳ (ונלוו אליך) [וילוו עליך] וישרתוך (במדבר י״ח ב׳), ועמוד התוך דאיהו ק׳ עילאי אלכסון איהו ישראל, דמזה יתבנא עלמא, ובה רגבים יודבקו [עי׳ איוב ל״ח ל״ח], בראשית ברא וכו׳ בשביל ישראל [עי׳ רש״י בראשית א׳ א׳, ומקורו בתנחומא כ״י באבער ועי׳ ויקרא רבה פל״ו סי׳ ד׳], ועלמא מאמצעיתה יתבנא, וגמצא קריב קצה אלכסון עילאי מא׳ יתיר כדין לי עילאי לק׳ קמא, לפקודי והביא האיש את אשתו אל הכהן, לח) והעמידה לפני ה׳ (במדבר ה׳ ט״ז) בהך רויחה מי עילאי עד קצה אלכסון א׳, דפנה לעיל, להעיד על השיש״ל דשליט בכל, כאשר בא מאמר קדשו

קדשו (תהלים ק"ג י"ט) ומלכותו בכל משלה. לט) ופרע את ראש האשה (במדבר שם פסוק י"ח) כגוונא דסלקה מביתה דההוא סיבובה דחפף על ראשה, דהוא היקפה מק', דקאי לעיל בלי רגלה, שהי' חופף על ראשה. מ) ולא יתן שמן ולבונה כמבואר לעיל ובחלק ראשון. מא) והשביע הכהן את האשה (שם פסוק כ"א) כגוונא דקרב קצה עילאי אלכסון יתיר לגבי י' עילאי לפירקא קמא דילי', ולית כאן רויחה כי אם מעט, ויתמעט בכאן אויר רוח דאיהו גבואה, ולית מאן דידע. מב) ופנה כולה למאן דשליט וידע מה בחשוכא ונהורא עמי' שריא [דניאל ב' כ"ב] ודא הוא פקוד' והשביע, כאשר בא דבר קדשו (בראשית י"ד כ"ב) הרמותי ידי (לה') [אל ה']... קונה שמים וארץ, כגוונא דא [רם] * מב) יו"ד עילאי לאלכסון לעילא דלי' ויתפלג. מג) וכדין יו"ד עילאי נחית לתתא כד זקיף לאלכסון לעילא דלבי' לשמים, וכדין נחית י' לתתא לפקודי (ויקרא ט"ז ט"ז) השוכן אתם בתוך טומאתם. מד) ושמי שנכתב בקדושה ימחה על המים אם טהורה היא להיות שלום ביניהם [שבת קט"ז א'] כמאמר קדשם (סוטה י"ז א') זכו איש ואשתו וכו', מה) וי' הנכתב למעלה נחית לתתא דיתעבד מתרין קופין וכדין רגליהון יתקרבו, כפי דאלכסון יתפלג יזקיף למעלה כדין יו"ד לתתא. מו) ומה דאית מכל פירקא קמא ק' קבל עובי' רגלה דילי' איהו יסוד המים פקד כמבואר, וכן לרגלה דק' תניינא. מז) וקיימין כדין יתיר בשיפולי אלכסון, וקצה תחאה איהו יסוד עפר. מח) ומפקדים תרין רגלים מתרין קופין יו"ד עילאי, קמא פקיד ליקח מים קדושים, ותניינא דמסתכל יתיר לקצה תחאה אלכסון בשיפולי ליקח כלי חרס. מט) בגין דכל פירקא קמא מן הנך תרין קופין דקיימין ליו"ד עילאי מה דאזלין לבר מרגליהון אינון

מ' וכבר ידעתו כי פנימית התורה הוא לד הפתוח שלו, ולכן ים לתורה מ' פנימי מחת למעלה בתורתו ביום שבין י' עולמי לקצה תלכסון עולמי, ומרמז שפורה למעלה אל כ' ומחמין בהסגמתו: לט) כמו שנאמרת ק' הרגל של הק' היא נקבה ומיקף הק' חופף ומכסה על רחם הרגל כזה ך שהוא מרמז על כיסוי רחמה, וכשנפרד הרגל מהיקפו נק' החילון של תלכסון ט"י חטא הסורה כנראה לעיל קי' כ"ח בעורה, מרמז בזה שיפרע רחם הרחם כמו שנפרע רגל הק' מהיקפו: מ) עי' לעיל קי' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"ח: מא) ליור הח' הוא מתכפך מלמעלה למטה וממטה למעלה כזה א תחר עורתו שוה חם ביושר או בהיפך, והכה כבר ידעתו ליור הח' בהקדמה רחשוה לשער זה חיך כחתר יתפלג החלכסון יתקרב החלכסון התחתון לי' תחתה כזה א ט"ס, והכה כמו כן חני חלכסון העליון יתקרב חל י' עולחי כזה א כי ככה קדר התחלקות החלכסון זה ירד למטה וזה יעלה מעלה, ט"ס בהקדמה הנ"ל ותבין ביותר חם בעל נפש לחתה, וגמלח כי יקוד החויר שהוא בין פרק קמח חיו"ד עילאי לחלכסון נתמעט בכחן, והכה דרך המותן שבעוה לחביהו הוא חפני שחין יודע מה בלבו חולי מכחש, ואם הי' מתחמם בגבולה לח הי' לריך להסביעו ובכחן לוה כ' להסביעה ולח יחתמם הכהן בחדת הגבולה, ועל זה מרמז בחות ת' כי פרקא קמא של י' עליון מחות ת' הוא הגבולה גרמז ופקיד עליו חות ת', והכה ת' פקיד לכל חיני רוחות וחויריס המכריס בפקוק, ולכן גם רוח הגבולה גרמז ופקיד עליו חות ת', ובכחן כמה שנתמעט החויר מרמז למה דחמרן שלח יחתמם ברוח הגבולה רק והסביע הכהן חותה: מב) דרך הנסבע שמריס ידו למעלה כמן כן י' עליון מריס חת חלכסון למעלה כחער ביחרנו בהקדמה רחשוה לשער זה ליור זה, ומרמז בזה שלריכה ליסבע בשם כ': * מב) (בכתיבת יד מטושטשים שני חותיות חלו, וכן כ"ל, ופי' הריס) : מג) יו"ד עליון מספיל עלמו למטה לשיפולי חלכסון ומגביה חותו, ט' בהקדמה רחשוה לשער זה, וי' עליון מרמז על כ' ועל יחודו לרמז שמספיל עלמו כ' ושוכן בתוך טומחות בני ישרחל: מד) וכן מספיל עלמו בזה שנמו שנכתב בקדושה יימחה בסבין לעשות שלום בין חים לחתו, ומז זכו חים וחתו שכיוה שרויה ביניהם: מה) מבחר שכל מה שבחלכסון הוח מזקף למעלה והוח יותר גבוה, לעומת זה יו"ד העליון ניכר יותר וירידתו למטה, וכן רגל שני הקופין שביו"ד עילאה יתקרבו זה לזה לפי זקיפת החלכסון, שחם החלכסון למטה חז ים מקוס לרגלי הקופין לעמוד בזה ך, חך כחער יזקוף החלכסון ויתקרב לי' עילאי חז חין מקוס לרגלי הקופין לעמוד ויתקרבו זה לזה ך כזה ך והרמז בזה יתבחר להלן: מו) ט' בשער החיתן חות ק' קי' פ', הרי כחן רמז מיס למעלה מרגל הק' בשני הקופין ביו"ד עילאי, ויתבחר להלן הרמז: מז) והכך תרין קופין קיימין בשיפולי חלכסון שחם פקיד ליקוד ספר ט' בשער החיתן חות ת' קי' ט': מח) מיס שבק' קמח לרמז ליקח מיס קדושים, ותניינא לרמז ליקח כלי המקבל מיס והוח של חרס כחער יתבחר: מט) ט' בשער החיתן חות ק' קי' ע"ט, גמלח ים כחן ג' פעמים ספר בשני הקופין, ספר מק' קמח מרמז שיקח ספר מקרקע המשכן, כי שם ביו"ד עילאי ים רמז למשכן כי חלכסון קוד המזבח כמבחר בכמה מקומות, ותרין יודיין המקבדים

ומקיפים את האלכסון מרמז למשכן שמשכך ומקיף את המזבח, וק׳ תניינא עפר שבו מרמז לכלי הנעשה מעפר כי בק׳ תניינא ים עוד רמז לעפר שמיפולי האלכסון שעומד עליו ואינו טומד על שיפולי ממש שסם יסוד עפר כי האלכסון מפסיק מעט, כי עפר שבק׳ מעוך מעט מעפר שבשיפולי האלכסון כידוע בגורת הא׳ שיו״ד עולמי עומד מעט למעלה מקלה האלכסון תחתה, ומרמז בזה שאותו עפר ליגו עפר ממש כי אם כלי הנעשה מעפר, ולזה מרמז שאלל עפר הכ״ל בחות ק׳ ים בו יסוד המים הכ״ל כי מ״ו לרמז שאותו עפר יוכל לקבל מים דכייגו כלי חרס, וכן ים עוד רמז לכלי ברגל הק׳ אשר עליו למעלה ים בו יסוד המים והוא דוגמת ליגור אשר המים מקלחים דרך בו, ותחתר שם בחלק ראשון שמרמז על המילה באחר הקדום שהוא דוגמת ליגור שמקלח מים ע״ש,

אינון פקודי׳ ליסוד עפר, ק׳ קמא דקאי בגובה פקיד על עפר מקרקע המשכן, בגין דאלכסון הוא המזבח, וסיבובה דק׳ איהו למשכן, ותניינא פקיד לכלי חרס בגין דאלכסון קצה תחתה אפסיק, לא לקרקע עצמית, כ״א לכלי הנעשה מקרקע, כמו ירגלה דאיהו צינורא דשאיב מים, כאשר בא ק׳ לאות ב׳ ע״ש בחלק ראשון (שער א׳ מאות ב׳ כ״ה ע״ב) דבא לפקודי ימול בשר ערלתו (ויקרא י״ב ג׳), נ) והנך תרין רגלים מתרין קופין דיתקרבו, לפקודי ונוטרו כל הנשים ולא (תהי׳) [תעשינה] כזמתכנה (יחזקאל כ״ג מ״ח) דתרין רגלין איהו נוקבא והיקפה דכורא כמבואר, נא) וביד הכהן יהי׳ מי המרים (במדבר ה׳ י״ח) בא פקודי כד יתעבד א׳ מש׳, דקיימין תרין שינין ליו״ד קמא א׳, וקאי ש׳ תניינא בתלת ווין דילי׳ לקבל תרין ווין מש׳ קמא, בגין דאיהו מאתווים רברבים, נב) וכד יתעבד א׳ מק׳ דאיהו פרצוף כהן כמבואר, דכך מפקד, וכד יתעבד מש׳ איהו ולקח הכהן (שם פסוק י״ז), דאינון חמש אצבעים, תלת מש׳ תניינא ותרין אצבעים פקיד מש׳ קמא, כגוונא דקיימין תרין שיני״ן, נג) ומים מפקדים וא״ו תניינא מש׳ קמא, דפירקא קמא דילי׳ קבל פירקא תתאה ש׳ המחבר לתלת ווין, איהו יסוד המים, וכד יתעבד מק׳ דק׳ תניינא איהו לכלי חרס פקיד כמבואר לעיל, לפקודי ולקח מים קדושים בכלי חרס (שם פסוק י״ז), נד) ואהדר ו׳ תליתאה מש׳ קמא לבר מש׳ פנימאה בפירקא קמא דילי׳ ליסוד עפר ליקח עפר מקרקע המשכן, נה) דבא זה ולימד ע״ז י׳ לא׳ דיתעבד מק׳ ליו״ד מא׳ דיתעבד מש׳, נו) ובגין כן ש׳ קמא ו׳ שמאלי דילי׳ פנה לבר, דאיהו לית בחושבנא, כ״א תרין ווין דילי׳ ותלת מש׳ דקאי תחותי׳ בגין דקיימין קבל תרין ווין מש׳ [קמא], דאינון כולה בחושבנא, ואיהו חפיף עלי׳ דש׳ תתאה בתרין ווין, כמו דתרין ווין באו בחושבנא, כן ש׳ תתאה ו׳ תליתאה דלי׳ בא ג״כ למניינא, נז) ברם פנה ו׳ דלי׳ לבר, בגין דפקודי בא לקמיצה וקמץ הכהן (במדבר ה׳ כ״ו) שדרשו חז״ל (יומא מ״ז א׳) שלא יעשה מדה כ״א בקומצו, ושיעור קמיצה תלת אצבעים, ומוחק בגודל למעלה ובזרת למטה [מנחות י״א א׳], וכדין מפקדים תרין ווין תליתאים דקיימין לשמאלה מהנך תרין שיני״ן, נח) וקמיצה בימין [שם ו׳ א׳] כגוונא דקאי ש׳ תניינא לימין ש׳ קמא, ואחיד ההוא מספרא בימין,

נט)

וכאן מרמז על הכלי: נ) ע׳ לעיל סי׳ מ״כ לרמז שמתקבלים כל הנשים לרחות בזיווגה כדתנן בסוטה [ז׳ ג׳] וכל הרוצה לרחות יבא וירחה ומוסרו כל הנשים ולא יעבו כמעשיהם מעשה מי המרים יכיו ביד הכהן כאשר יתבאר שבא הרמז בחות ה׳ במילוי ס׳ כזה עולמי הוא מאתוין רברבים: נב) גרלה בגורה כי התלת ווין שבש׳ תניינא ביו״ד השני ווין שבש״ן קמא אשר כל הווין הללו יחד הם חמשה ווין, ומרמזים ליד שים בו ה׳ אלפות וכל אלפא הוא גורת ות״ו, ופירקא קמא מיו״ד עולמי כד יתעבד מק׳ מרמז על פרלוף כהן כדלעיל, ובא זה ולימד על זה, שגם ביד הרמז כאן בא׳ כד יתעבד מש׳ הוא יד כהן: נג) בא הרמז שיקח ביד הכ״ל כלי מלא מים קדושים ובתוכם עפר מקרקע המשכן כי בות״ו תניינא מש׳ קמא בין פירקא קמא של הות״ו הכ״ל לפירקא תתאה של הש׳, שם ים יסוד המים ע׳ בשער החיתן חות ס׳ קי׳ פ״ו, וכד יתעבד מ׳ מק׳ ים שם רמז לכלי חרס כלעיל סי׳ מ״ט, ובא זה ולימד על זה שבא׳ במילוי ס״ן גם המים אשר שם הם בכלי חרס: נד) ולוקח עפר מקרקע המשכן גם כן מבואר כאן, כי בות״ו תליתאה מש׳ קמא מ׳ יסוד עפר, ע׳ בשער החיתן חות ס׳ קי׳ פ״ט, והכי ס׳ קאי ביו״ד קמא מאות מ׳ ושם פקיד למשכן כלעיל סי׳ מ״ט: נה) זה קאי אסי׳ נ״ב נ״ג: נו) ע׳ לעיל סי׳ נ״ב, ופי׳ פנה לבר שפירקא קמא מהות״ו של הש״ן פונה לחוץ לא לתוך הש״ן: נז) מה שפונה ו׳ תליתאה מש׳ תניינא לבר, והלא הוא נכנס בתוכן? לרמז על לימוד הקמילה שבש חיזו נכנס למעלה חיזה רק שלשה אלפות, ובאחד מוחק למעלה ובאחד מוחק למטה, ולזה מרמזים שני ווין שבשני השיני״ן שפונים לבר אחד למעלה ואחד למטה, וכן לא יעשה מדה לקומץ, כי אם ביד הכהן הרמז בתרין שיני״ן שביו״ד עולמי כלעיל סי׳ נ״ב: נח) קמילה בימין

נט) ושקדמה שכיבת בעל לבועל [סוטה כ״ד ב׳] כגוונא דקאי רגלה בק׳ דלבר, ס) וכדין מפקדים תרין רגלים מתרין קופין דקיימין ביו״ד עילאי א׳, סא) רגלה דק׳ קמא מים קדושים סב) דאלכסון סוד המזבח כמבואר בחלק ראשון (שער הראשון מאות א׳), וי׳ דקאי עלי׳ בההוא סיבובה דעל המזבח דאיהו משכן, וליקח מים קדושים, סג) ופירקא קמא מק׳ [קמא] דאויל להלן מרגלה פקיד ליקח עפר מקרקע המשכן, סד) ורגלה מק׳ תניינא פקיד ובאו בה המים לצבות בטן, סה) ופירקא דאויל לבר מרגלה פקיד לכלי חרס, ומסהכל לרגלי דילי׳ לעומקי עפר דאיהו כלי חרס, סו) וכד יתעבד פירודא באלכסון נפיק ק׳ פנימא מק׳ דלבר עם רגלה דק׳ דלבר, כדין בא דבר קדשו (במדבר ה׳ כ׳) ואת כי שטית (טומאה) תחת אישך וכי נטמאת, בא בכפילה? ודברים עתיקים כאשר ברא יתש״ל באתוון כן בא באורייתא קדישא, כמו שקיימין בגו אלכסון תרין קופין, וקימא ק׳ פנימא בגו ק׳ דלבר, ורגלה דק׳ דלבר קאי להדי ק׳ פנימא באנפוהי לבר מק׳ פנימא להדי׳, וק׳ פנימא אפסקי בין ק׳ דלבר ובין רגלה דק׳ דלבר, ברם קאי בגו חופאה מק׳ דלבר, להדי׳ פירקא קמא מק׳ דלבר, דחפיף עלי׳ רגלה, ואזל עודף עלי׳ רגלה לבר, ודא בא לדבר קדשו (ויקרא ט״ו ל״ג) והדוה בנדתה, שאסורה לבעלה ויתרחקה מבעילה (מפיקדה) [מפירקא] זעירא דילי׳ דפקיד על עונתה לא יגרע (שמות כ״א י׳) דהיא אסורה עד אשר תטהר, ודא כי שטית סז) כד יתפלג אלכסון ונחית ק׳ פנימאה עם רגלה דק׳ דלבר, ולא קימא תחות חופאה דפירקא קמא מק׳ דלבר, ואפסקה ק׳ פנימא ושווי׳ יצאנית, סח) וכי נטמאת, קיימא ק׳ פנימאה לאפסקה מפירקא זעירא דלבר לרגלה דילי׳, סט) אבל אם יתן איש בך (שכבתך) [שכבתו] מבלעדי אישך (במדבר ה׳ כ׳) כי יתפלג ונפיק, וגמולה דא מבעלה [סוטה מ״ב א׳], ודא מבלעדי אישך דנפקת לבר, כי רגלה דק׳ דלבר ג״כ נפק עם ק׳ פנימא, ודא מבלעדי אישך דנפקת לבר מחופאה דילי׳ ע) ואם לא שטית (שם פסוק י״ט) בא תביר תחות שטית קול הנגינה מעיד כי לא פעלה ביש, ואפסקה מק׳ פנימא בגין טומאה, וישאר קימא תחות איש כנ״ל. עא) והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה (פסוק כ״א), עב) דבא פקודי מק׳ פנימא דנחית לתחות דבגוי׳ יסוד המים כמבואר בחלק ראשון בשער האיתן, ובטן ממים, ודא בטנך

כמו שגרמה לעיל בגורה סי׳ נ״ח כי ס׳ תניינא הוא בימין ס׳ קמא והוא מרמז ליד ולקמולה כדלעיל דהיינו שיקמון בימין: **נט)** כבר למדנו כי מה שהלכסון נוטה מורה על שכיבה, וחיבור שני חותמות שהלכסון מורה על זיווג, וכשיבא ק׳ לחותם ס׳ יהי׳ שני קופין בהלכסון כזה

אבל שיקף הק׳ בחילון שהוא כשבועל הוא למעלה משיקף הק׳ הפנימי שהוא כשבועל לרמז כי קדמה שכיבת בעל לבועל. **ס)** חוזר לשאר הרמשנות: **סא)** ע׳ לעיל סי׳ מ״ו מ״ח: **סב)** בא לפרש שהמים יהי׳ לקוחים ממקום קדוש מהמשכן, וע׳ לעיל סי׳ מ״ט, והלכסון הוא המזבח כמו שזכיתי שהים שהיו בקרן מזרחית לפונית ובקרן מערבית דרומית הן הלכסון ס׳ נמשך בקרנות אלו: **סג)** ע׳ לעיל סי׳ מ״ט: **סד)** למעלה מרגל הק׳ אם ים יסוד המים ע׳ בשער האיתן חותם ק׳ סי׳ פ׳, ורגל הק׳ הוא קו יסב היורד מלמעלה למטה לרמז שהמים שעליו יורדים לתוך הגוף מלמעלה למטה: **סה)** ע׳ לעיל סי׳ מ״ט: **סו)** תוכן דברי המחבר הם כך, דקשה לו מה שנכפל בתורה, דהיינו כי שטית והיינו וכי נטמאת? — ותירץ דהכא בחותם ס׳ ים גו תרין פקודין טומאת הקוטב וטומאת נדה, והכפל ביניהם הוא כי הקוטב עבדה פירודא בחותם ס׳, ולכן בהלכסון שם גו תרין קופין ירד ק׳ הפנימי עם רגל ק׳ החיצוני למטה, ועי׳ לעיל סי׳ כ״ח, ומלת כי רגל ק׳ דלבר ילמד מתוך היקפה שבתחלה כי חופף עליה, ולא כן עתה שילמד מתוך היקפה לרמז שהקורה לבעלה ולריך לגרשה מביתו הם חיזה רואה לחתות, אבל הנדה לא גרמה פירודא בחותם ס׳, ולא נפיק רגל ק׳ דלבר מהיקפה רק ק׳ הפנימי חפסיק בין פרק ג׳ מהיקף ק׳ דלבר לרגל שלו, ע׳ לעיל סי׳ כ׳, וע׳ בהקדמה שניה לשער זה כי פרק ג׳ מהיקף הק׳ מרמז למלות טונה, ורגל הק׳ הוא לחתי׳, וכאן חפסיק ביניהם שהקורה לבעלה, לא מפני שהיא יולאית בקורה, רק מלד אחר מפני טומאת נדה: **סז)** עכשו מתרץ קושיא הנ״ל, דכי שטית קאי אטומאת קורה שהיא מעליו והיא יולאית כמו שעבדה פירודא בחותם ס׳: **סח)** וכי נטמאת קאי אטומאת נדה: **סט)** קאי אקורה דנפיק הרגל חוץ מהיקפה וזכו מבלעדי לוסף: **ע)** כתיב ואם לא שטית טומאה תחת לוסף, וכ״ש אם לא שטית רק מה שהפסיק ק׳ הפנימי בין פרקא זעירא לרגל ק׳ דלבר הוא מפני טומאה, ואיזה טומאה שנשארת תחת לוסף ולא נחית רגלה לתחת רק נשארת תמות היקפה שהוא לוסף: **עא)** יבאר סדר השבועה בחותם ס׳ כד יתפלג לתרין: **עב)** מבואר בספר יצירה כי בטן ממים כי אם מבטן הנפש והנפש הוא מים מדומים כי הדם הוא הנפש, ובהיקף הק׳ גו יסוד

כמוס, ע' שער החיתן סי' פ"ח ומרמז לבטנך לבה: עג) זה פסוק: עד) כמו שנחית רגל ק' דלבר לתחת ונפקת מקרב ק' דלבר, כמו כן דייקת תיבת בקרב עמה, ולשלה פקיד י' תתאה כד יתעבד נוק' ויתיב בו תרין קופין ועומדים מחוריהם לרגל ק' דלבר (ע' לעיל סי' כ"ח) לרמז שהיו לשלה, ואינם רוצים להסתכל ולהיגע בכל אשר לה כמו שנאמר קורו גג וגו'! עה) תוכן דבריו הם כך, כתוב אחד אומר את ירכך נופלת ואת בטנך נבקע, וכתוב אחד אומר ולבטנה בטנה ונפלה ירכה, הא כיצד? וכבר אמרו רז"ל על זה [סוטה כ"ח ע'], ודברי המחבר כך הם כי בעת הסתירה שאז עובדה פירודה וידד הק' הפנימי שמרמז לבטן כלעיל סי' ע"ב, ורגל ק' דלבר שמרמז לירך כלעיל סי' ע"ג, ואז תשלה יורדת הרגל שהוא היורך, ותח"ב ק' הפנימי שהוא הבטן, כמו שנרשם בלורה שלך כיוצא כלעיל סי' כ"ח, לכן תח"ב בעת שיהיו יצועים למטה שהם ים רמז לקללה, שירדו למטה לגד הקרקע וכמו שנתקללה האדמה בשביל הערוות ונתקללה כן נתקלקל הבטן והירך, ובעת שנעידתם שם חז הק' למעלה מרגל ק' דלבר ולכן תשלה בטן ותח"ב ירך: עו) בא בכפילה ואם לא נטמאה ולא לרמז על שיהיה שלה נטמאה בטומאת קוטה וטהורה היא מנדה כי שניהם פקודים בחות מ' כלעיל סי' ק"ו: עז) כיון שגם נדה היא, ח"ב למה בא ק' תוך ק'?, ברם מרמז לעיבור שנמצאן ואילך תהי' יולדת ונזרעה זרע, בגין דק' הוא פרלוף, ופרלוף בגו פרלוף הוא עובר במעי אמו. עח) מבאר והולך היך גרמז קדר העיבור בחות מ', הנה חות מ' לורתו י' למעלה י' למטה ו' בחמלע הרי א וכחתר יבא ק' לחות מ' יהי' לורתו כלעיל סי' י"ט, ורגל ק' תניינא מיו"ד עליון נדבק לפרק מ' מפרקי ק' שבחלכסון, ובק' יש בו ד' פרקים ג' פרקים בהיקף הק' ופרק מ' הוא הרגל, והלי פרק מק' חלכסון שיתחבר לק' שביו"ד עליון מורה שבפרק הזה לחיד מספר יו"ד, והוא ולא מכלל הד' פרקין שבק' וללמד על הכלל כולו ולא שכל הד' פרקין יהי' לכל לחד מספר יו"ד הרי"ל חט"פ שהוא ממוצעים לו, הרי כאן ד' פעמים י', והם מרבעים יום ילירת הוולד: עט) ובטעם דהני מרבעים הם ימים ולא מספר לחר? כי בחות מ' ים בו רמז לימים כי יו"ד עולמי זעירא הסמך, ויו"ד תתאה זעירא הלבנה ע' בהקדמת הספר סי' פ"ד ט"ס בטנך צבה (שם), עג) וירכך נופלת (שם) כגוונא דרגלה דק' דקאי לבר נחית לתתאה כד יתפלג, עד) לאלה בקרב עמה (פסוק כ"ז) כגוונא דנחית מקרב עם פרצוף ק' דלבר, וקאי להדי ק' פנימאה דנחית לתתא, ויו"ד תתאה מא' דיתעבד מתרין קופין דאינון כל אחד סוד זכר ונקבה בראם (בראשית ה' ב'), וקיימו באחוריהון לרגלה דק' דלבר, כגוונא (אל תגעו בנפשות החטאים האלה) [סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה ואל תגעו וגו'] (במדבר ט"ז כ"ו), ולזה בא דבר קדשו והיתה [האשה] לאלה בקרב עמה, בקרב דייקא, והדברים עתיקים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, עה) ובא דבר קדשו את ירכך נופלת ואח"כ את בטנך צבה כגוונא דפקודין באתווים קדישין דנפק רגלה מק' דלבר מקודם אבל קאי תחות חפופאה, לחוד דק' פנימא אפסקה, וכאשר קנא לה ונסתרה נחית ק' פנימא מקרב ק' דלבר. ובגין דא בטנך צבה לבתר יריכך, וכאשר נחית לתחות בא דבר קדשו (בטנך צבה) [לצבות בטן] וכו' (פסוק כ"ב) דקאי ק' פנימא דנחית לתחות, קאי בטן קודם ואח"כ יריכך דבא פקודי מרגלה, כגוונא דפנה ק' לתחות לקרקע, כאשר בא דבר קדשו (בראשית ו' י"ג) קץ כל בשר בא לפני על הערירות, שנתקלקל האדמה וניטשטש ונוטל שומן הארץ [עי' בראשית רבה פל"א סי' ז'], עו) ובא דבר קדשו (במדבר ה' כ"ח) ואם לא נטמאה [האשה] וטהורה היא ונקתה ונזרעה זרע, אם לא נטמאה בסתירה זאת, וטהורה היא מנדה, בגין דשניהם פקודים בא' כמבואר, עז) ונקתה המים שבה מנקים אותה כמו שדרשו חז"ל (סוטה כ"ו א') אם הי' יולדת בצער יולדת בריוח שחורים יולדת לבנים, ואם לא היתה יולדת כלל יולדת עכשיו, ובאו הנך תרין קופין דקיימין לאלכסון דא בגו דא פרצוף בגו פרצוף לעיבור דקאי גופה בגו גופה, עח) ויו"ד עילאי מא' זה דיתעבד מתרין קופין, ויתחבר ברגלה דק' תניינא לאחורי ק' דקאי בגו אלכסון, ואות ק' אית בי' ד' פרקין, ג' פרקין המקיפים לרגלה [ורגלה] ואחיד רגלה דק' [תניינא די'] דיתחבר לאלכסון הנ"ל למספר דילי', דיו"ד עשרה, ודבר שהי' בכלל ויצא לא ילמד על עצמו יצא אל על הכלל לא לבד לההוא פרקא דיתחבר רגלה אחיד למספר עשרה, כי לכל הפרקין אחיד ההוא מספרא, דאינון ד' פרקין לארבעים יום יצירת הוולד [נדה ל' א']. עט) ויו"ד מעיד על יומין בגין דיו"ד עילאי מעיד על יומם דאול מזרח ודרום זריחת השמש, ויו"ד תתאה התחיל שביל צפון מערב דאיהו זריחת הלבנה, ותרין ווין דיתחברו בא' פשוטתה אינון י"ב חדשי הלבנה המשמשים לפקודי דאורייתא לפקודי דנהגים ביום ולנהגים בלילה. ותפסת מועד תפסת [סוכה ה' א'] דתפיס רגלה דק' תניינא דאחיד באחורי

ק׳ אלכסון ליומין לארבעים [יום] יצירת הוולד, פ) וק׳ קמא מי׳ רגלה דילי׳ דפנה לאלכסון, לחדשים לעיבור, ואחיד מספרא בכפילה, לאינון תרין קופין דקיימין דא בגו דא׳ באלכסון, דאינון שמונה פרקים בתרין קופין אלכסון, ורגלים תרין מי׳ עילאי ליומין בגו חודש תשיעי, כאשר בא מאמר קדשם (נדה ל״ח ב׳ כ״ז א׳) יולדת לחשעה יולדת למקוטעים פא) נמצא רגלה דק׳ תניינא דאחיד בפירקא דק׳ אלכסון ליומין, ורגלה דק׳ קמא לחדשים, בגין דמן רגלה קמא יתכפל רגלה דק׳ תניינא, להוא מספרא דיתחשב בו שנה, ושנה נמנה בחדשים, פב) ורגלים מפקדים להוא תוספא ירח תשיעי, פג) בגין דק׳ הדרומי מי׳ עילאי פקיד שבעת ימים תהי׳ בנדתה (ויקרא ט״ו י״ט) כגוונא דק׳ הדרומי כאשר בא לפקודי נדה אחיד לק׳ מזרחי דילי׳, ומספרא דפרקין שמונה, ז׳ ימים בנידתה, ורגלה דק׳ הדרומי יתחבר לאלכסון דהיא טהורה לבעלה, וכאשר בא לפקודי הנ״ל אחיד ק׳ הדרומי מספרא דשבעת ימים, וק׳ המזרחי דלי׳ אחיד לירח יומים, בגין דקיימין על אלכסון דיתעבד מתרין קופין דא בגו דא, וקיימין כדין כל חד למספרא בדלי׳, ק׳ הדרומי אחיד לשבוע, וק׳ המזרחי לירח יומים כנ״ל, ולירח יומים בא לפקודי כמספרא פרקין בתרין קופין אלכסון, ורגליהון דתרין קופין מיו״ד עילאי דנפקין מגו הקיפה דילהון ופניהון לאלכסון, למניינא חדא מנהון דאינון לתרין יומין פד) ואי תימא אמאי אחיד רגלה ההוא מספרא מתרין ק׳ אלכסון לחוד, ולא מתרין קופין דקיימין ליו״ד תתאה א׳?, בגין דתרין ק׳ מיו״ד תתאה אהדרו אחוריהון לק׳ אלכסון דלא באו להוא מספרא, פה) ברם ק׳ מיו״ד עילאי אזיל רגלה דילי׳ לאלכסון ולא נגע, דאיהו בא לאוספי׳ לפרקים דבגו ק׳ פנימא, לאוספי׳ על מספרא מק׳ דקאי לבר למספרא ארבעים יום יצירת הוולד, ומק׳ פנימה ארבעים יום יצירת נקבה, דאיהו לשמונים

ותרין ווין דאלכסון כס י״ב חדשי הלבנה, ומרמזים ג״כ לי״ב שעות היום והלילה, וכ״ת מ״כ ים ג״כ רמז לחדשים?, לך ים למו לתפוס המספר המוטע שכם ימים כי כלל הוא בידינו תפקת מוטע תפקת: פ) מבאר ואזיל לאיך חדשי העיבור ג״כ נרמזים בשות מ׳ כד יתעבד מק׳, רגלה דק׳ קמא די׳ עילאי הוא מלכלכון, לרמז שבו ים רמז אל מה שנרמז בלכלכון שהוא העיבור כלעיל סי׳, ט״ז, והכה כמי רגלה דק׳ קמא מי׳ מקתיים בחמש רגל ק׳ תניינא כזה ק׳ נמלא כי על ידי רגל ק׳ קמא נחלק רגל ק׳ תניינא לתרין וממרמז בזה לחכפלה המי מספרא, דרגלה דק׳ תניינא מחיד ק׳ מחד בד׳ פרקין למניינא דידיה, כדלעיל סי׳ ט״ח, לא כן רגלה דק׳ קמא דמחיד בכפילה תרין קופין דבלכלכון שים שכם שמונה פרקים לשמונה חדשים, והטעם שנחסר לחדשים יחבאר להלן, והתרין רגלין שבתרין קופין מי׳ עילאי הם בעלמם מפקדים לתרין יומין בירח תשיעי כחבר יחבאר, ויולדת לטי׳ יולדת למקוטעים [דוקא לחד מהן דחמר, עי׳ נדה כ״ז ב׳ ל״ח ב׳, (יכ״ל)] : פא) יבאר טעם למה כהן מהניין דכני שמונה הם חדשים ולעיל גבי יצירת הוולד חשיב מרבעים יומים משום דתפקת מוטע תפקת, ולמה נתפוס כהן מספר המרובה?, ותירץ משום דרגלה דק׳ קמא מכפיל רגלה דק׳ תניינא כלעיל סי׳ פ׳, ולכן נתפוס כהן מספר המרובה־חדשים: פב) תרין רגלין דבק׳ קמא ותניינא דיו״ד עילאי הם מפקדים לתרין יומין בירח תשיעי, ולזה נפרד מחלכלכון שהיו חודש ממש כספירקין שבחלכלכון רק מקצת שבחודש קצי שהוא יום.לו יומים: פג) ומ״ת היכן מלינו דכהי ק׳ קמא פקיד לימים ולא לחדשים, והלא יתכפל רגלה כלעיל סי׳ פ״ח?, ותירץ דמלינו דפקיד לימים בעניין נדה, כי בשני קופין שבויו״ד עילאי הם שכם שמונה פרקים, ופרק השמיני שהוא רגלה דק׳ תניינא יתחבר לחלכלכון, וכבר ידענו כי חלכלכון רומז לזיווג וע׳ לעיל בהקדמת הספר סי׳ פ״ב, ומרמז בזה כי ביום השמיני חז מותרת לבעלה לח כן ב׳ ימי נידתה המרומזים בחחר ז׳ פרקים, ודם נדה מרומז כאן כחבר יחבאר להלן, ולימים פקיד כי ר׳ עילאי זריחת השמש מרמז ליום, ובכפלת המספר בתרין רגלים יחבאר להלן : פד) מקשה בכאן הלא עיקר הטעם שהוא חומרים שמונה חדשים לעיבור כמנין שמונה פרקי בתרין קופין שבחלכלכון הוא מפני שק׳ קמא מתחל לחלכלכון הים זו תרין קופין, מ״כ קשה הלא מתחל נמי כלפי יו״ד תחתון מי׳ כידוע מענין חלכלכון הנעלם, ולמה לא נחשוב נמי בתרין קופין שבי׳ תחתה?, ותירץ משום די׳ תחתה תרין קופין דילי׳ עומדים מחוריהם לחלכלכון כזה ק׳ לרמז כי חיום נחשבים למספר החדשים של עיבור: פה) עי׳ לעיל סי׳ ע״ח כי בחה שבתק׳ ק׳ תניינא מי׳ עילאי ד׳ לחלכלכון מרמז לחרבעים יום יצירת הוולד במספר ד׳ פרקין שבק׳ חלכלכון, וכיוצו ק׳ דלבר, שחליו דבק, והכה ק׳ קמא בח לחכפלה המספר כלעיל סי׳ פ׳ וכיוצו שחופף ג״כ מספר כד׳ פרקין שבק׳ פנימי שבחלכלכון, (וק׳ פנימי הוא נקבה, כי חלכלכון ד׳ שפעטו ים בו תרין ווין שמרמזים לזיווג כלעיל בהקדמת הספר סי׳ פ״ב, ונמלא כי ר׳ עילאי בעל, ר׳ תחתה לחתי׳, ולכן ק׳

פנימי שהוא נגד ו' תתאה הוא נוקבא) כי גם הנקבה לריכה מ' יום ליולדה, נמלא כי בק' קמא יש רמז לשמונים יומים, מ' יום ליולדת זכר ומ' יום ליולדת נקבה, דהיינו פ' יום ליולדת הנקבה כדעת ר' ישמעאל בנדה דף ל' ע"ש ע"ש: **פו)** יבאר דיוקי הלידה כי לפי סי' הקודם רגלה דק' תניינא פקיד לזכר ורגלה דק' קמא לנקבה, ומרמז ק' תניינא כי בעת לידת הזכר טמאה שבעת ימים ולבתר טהורה, ע' לעיל סי' פ"ג: **פז)** בא זה ולימד על זה, רגלה דק' קמא מלמד כי הטהרה שמהוא בק' תניינא רגלה דילי', היינו לפ"פ שמטיפה פתוח כי רגלה דק' תניינא מורה לנקבתא מעיין ורגלה דק' קמא על מעיין פתוח, כאשר יתבאר: **פח)** ושיעור דם טוהר, דון מינה ואוקי בחתירה, לק' תניינא דפקיד לזכר מרבעים יום ולק' קמא דפקיד לנקבה שמונים יום, ע' לעיל סי' פ"ב: **פט)** ע' לעיל סי' פ': **צ)** רגלה דק' קמא הוא ממש נגד ממלכות ק' שבחלכות, ומחלכות פקיד למזבח כמבואר בכמה מקומות, לרמז כי אחר שמונים יום תביא קרבן על המזבח, ומ"ם חור לשמונים ואחד לאו דווקא כי גלולה הין מביאין קרבן: **צא)** קאי לאחר מי' לזכר ופ' לנקבה כאשר יתבאר: **צב)** כל רגל דק' הוא ליעור של דם כאשר יתבאר, ובמה שרגל דק' תניינא יתחבר לחלכות מורה כי חלכות קותם הליעור, דהיינו שפקק מטייעה, וע' לעיל סי' פ"ג, ומלא כי קיתום המעיין בא הרמז בפרק שמיני שהוא יום השמיני, לרמז כי אף שתראה כל שבעה ופקקה לעיב בשמיני טהורה לבעלה, כמבואר לעיל סי' פ"ג: **צג)** ע' לעיל סי' מ"ט וע' בהקדמת הספר סי' ג', וק' הוא פרוף לחדם והמים שבו הם מים חדומים דם: **צד)** ע' שער החיתן חות ק' סי' פ': **צה)** יבאר הרמז לילידה, כי רגלה דק' קמא מרמז על ק' פנימי שבחלכות כלעיל סי' פ"ב, והחי ק' פנימי מרמז לוולד כלעיל סי' ע"ז, זכמו שרגלה דק' קמא נפרד מחלכות וחיו מחובר, ככה מרמז שנפרד החי ק' פנימי שהוא הוולד ויולא ממעי אמו: **צו)** השתא מפרש מה שרמזנו בסי' פ"ז, ולעיל סי' ל"ב אמרנו כי ק' תניינא ליעור דילי קתום במה שוגע לחלכות, אבן רגלה דק' קמא חיו קתום ומרמז על מעיין פתוח, ומ"מ טהורה לבעלה כלעיל סי' פ"ז, אחר ז' לזכר ושבועיים לנקבה, כי לנקבה בא במקפר בנפולה כלעיל סי' פ': **צז)** עי' לעיל סי' ל"ב כי ק' תניינא פקיד לדם טומאה ולבן לריך שיקתם המעיין, וק' קמא לדם טוהר כלעיל סי' ל"ו, וק' תניינא הוא בגד היומן מק' קמא כגרלה בליור לעיל סי' י"ט, וק' קמא נמשך לגד שמאל שהוא ק' המזרחי, ויומן תמיד קודם לשמאל: **צח)** הוא דעת לוי עם, וע' לעיל סי' ל"ב ל"ו: **צט)** הוא דעת רב

לשמונים יום [נדה ל' א'], פו) ובא זה ולימד על זה, רגלה מק' תניינא דאחיד באחורי ק' אלכסון דלבר, ואחיד כל מספרא די' דאינון שבעה פרקין, לאינון שבעת ימים כנידת דוותה [ע' ויקרא י"ב ב'], וברגלה דאיהו פרק תמינאה דבק בק' אלכסון דאיהי טהורה לבעלה, פו) ורגלה דק' עילאי, מפקד הגם שתראה לבתר לידה טהורה לבעלה לבתר ז' ימי נידתה, דדמה טהור, פח) לזכר ארבעים יום ולנקבה שמונים יום, דרגלה דק' תניינא דאחיד באלכסון בהיקפה דאיהו דכורה, ברם רגלה דק' דקאי לעילא איהו דפקיד על מה דבא בגו ק', דאיהו ק' תניינא נוקבא. דאינון שמונים יום לנקבה, מזה שבועיים לנידתה, פט) בגין דרגלה דק' מי', ק' קמא דילי' בא לאכפלה הדין מספרא, בגין דהוא עביד לרגלה דק' תניינא דילי' בכפילה, דרגלה דק' קמא אויל לקבל חצי רגלה דק' תניינא, ובגין דא בא ללמד על ק' פנימא דקאי בגו אלכסון, וקאי בגובה ואחיד מספרא המרובה מרגלה דק' דקאי תחותי', צ) ומראה רגלה לאמצעית אלכסון ק', דאיהו בא לפקודי מזבח כמבואר בחלק ראשון לפקודי אור לשמונים ואחד תביא קרבן [פסחים ג' א'], צא) וגם שתראה היא טהורה, צב) כי רגלה דק' דקאי תחותי' פקיד על נדה שבעת ימים, הגם שתראה כל שבעה ופסקה לערב בשמיני טהורה לבעלה, כאשר נפסק דמה, כי נסתם הציור, כגוונא דיתחבר, צג) דרגלה איהו ציור דשאיב מים בכל ד' גוונים כמבואר, צד) דעובי' דרגלה. ומה שבא לקבלי דעובי' מפירקא קמא [ק'], איהו יסוד המים בד' גוונים, ויסוד המים יתהפך בגוף האדם לעורקים דילי' במזיגת היסודות לגוונא סומקא לדם הנפש, צה) ורגלה דק' קמא מי' דפקיד לק' פנימאה ללידה, כגוונא דרגלה מק' קמא דלא מחובר, ובא לפקוד על לידה דיתפרד גופה מגופה, צו) וציור דילי' אינו סתום מק' קמא, לפקודי הגם שתראה לבתר ז' לזכר ושבועיים לנקבה, דם טהור הוא ומותרת לבעלה, צז) ודם טהור בתר דם טומאה, כגוונא דקודם יתחשב ק' דקאי לתחות ליו"ד עילאי, דאיהו קאי לימין לדרום וק' קמא מי' קאי להלן למזרח, וכדין איהו אחיד ההוא מספרא דילי' להקדים, צח) ובא מאמר קדשם (נדה ל"ה ב') נסתם הטמא ונפתח הטהור כגוונא דתרין רגלים. חד סתים וחד נפתח, צט) ומאן דסבר חד מעיין הוא והתורה טימאתו וטהרתו, סבירא לי', חד רגלה דסתים בא לנדה לחוד, ורגלה דק' תניינא דפקיד לק' פנימא דאיהו לידה אחיד רגלה בדלי', ובא זה ולימד

ע"ז, דמקודם דם טומאה בלידה ואח"כ יומי טוהר, ורגלה דרומי איהו דלמד ע"ז, לק' פנימאה, דמקודם דם טומאה, ק) ובא רגלה מזרחי ללמד על חיבור' בבעלה הגם שתראה, כמו רגלה דק' קמא דפתוח המעיין כנ"ל, כי דם טוהר הוא, קא) ורגלה דק' דרומי דיתחבר לק' אלכסון, בגין יומים שבעה דאסור חיבור', ובשמיני יתדבק, קב) וקאי בשיפולי אלכסון לאתרי' דבא לקבלי ק' תניינא מי' תתאה א' דיתעבד מק', דאיהו סובב אל צפון, דבאורת' ליל לשמיני טהורה היא, והדברים עתקים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, קג) ורגלה מק' קמא י' עילאי מראה לכל מספרא בגוו' ואלכסון וי' תתאה, דאינון כ"ד פרקין, לכ"ד חדשים להניק [כתובות ס' א'] קד) ובא מאמר קדשם (סנהדרין כ"ב א') ארבעים יום קודם יצירת הוולד בת קול יוצאת בת פלוני לפלוני, כגוונא דק' פנימא דאיהו עֲבור דכורה, וקימא עם רגלה דאיהי נוקבה, לבת גילו, קה) הגם שבא לפקוד לימי טוהר כנ"ל, תרווייהו איתנהו בהון, קו) וי' מספרו עשרה כמבואר בחלק ראשון (שער הראשון מאות א') ונוסף ביאור, כאשר יתעבד א' מק' קימין תרין ק' ליו"ד עילאי, דאינון שמונה פרקים וק' דיתעבד לפירקא קמא י' איהו אחיד מספרא הדין ולחד פירקא יתחשב, וכדין אינון ד' פרקין אינון חמשה, וכדין לק' תניינא, וכדין עשרה, דכמו בא' פשוטתה לחד יתחשב, קז) וכגוונא דקיימין דא בגו דא כתובי' כן מתקדשת בכתיבה [קדושין ה' א'], קח) וכד יתפרד ק' פנימאה ונחית לתתא, וכן בכתיבה מתגרשת [שם], קט) כגוונא דכתיבן ק' דא בגו דא דאינון פרצוף אדם, ק') ופנה אלכסון לצפון מצפון זהב יאתה (איוב ל"ז כ"ב) דמתקדשת בכסף [קדושין ב' א'], קיא) ונתן הוא, כגוונא דכתיבין באתוון קדישים, דתלת פרקין המקיפי' דכורה ורגלה נוקבה, דא ולקחה לו לאשה ויחדה לביתו, קיב) והאב מקדש את בתו כשהיא קטנה או נערה [שם מ"א א'] כגוונא דקיימין תרין קופין דא בגו דא, ק' דקאי לבר איהו אב, ורגלה איהו אם, וק' פנימא, הקיפה איהו בן, ורגלה איהו בת, ובא ללמד כשהיא

עם נדה, ולפי דכריו ל"ל דרגלה דק' תניינא לא פקיד רק על נדה, ורגלה דק' קמא ליכו דפקיד על דם לידה, ואינו אלא מעיין אחד, רק דרגלה דק' תניינא אינו אלא מגלה על רגלה דק' קמא שדם לידה דפקיד בק' קמא כלעיל סי' ל"ב, מתחלה ים לו דם טומאה כנדה ומח"כ דם טוהר: ק) ע' לעיל סי' פ"ז וסי' ל"ו: קא) ע' לעיל סי' פ"ג: קב) הנה שני היודי"ן שבאות ל' הם זה כנגד זה, פירקא קמא שביו"ד עילאי נגד פירקא קמא שבי' תתאה, ופירקא תניינא מי' עילאי נגד פירקא תניינא שבי' תתאה, וכן כאשר יתעבד מק', וי' תתאה מורה ללילה, דמיהו קונב על לפון, ע' לעיל בהקדמת הספר סי' פ"ד, ומרמז כי הטהרה שמרומז בק' תניינא מיו"ד עילאי בשמיני כלעיל סי' פ"ג, הוא בליל שמיני: קג) בת' ים זו שבא קופין כלעיל סי' ל"ג, ובכל ק' ד' פרקין, הרי שבא פעמים ד' הם כ"ד, ורגלה דק' קמא פקיד ללידה כלעיל סי' ל"ב, וכאן מרמז שאחר הלידה לריך כ"ד חדשים ליניקה, כי רגלה דק' קמא לחדשים פקיד, כלעיל סי' פ"ח, ותופס כל המספר ליניקה: קד) ק' פנימי שבאלכסון הם ד' פלופיס זכר ונקבה כידוע, וזכר מרמז על לידת הוולד, ורגל הק' הוא נקבה בת זוגו, וארבעים יום כדלעיל סי' ע"ח, וע' לעיל סי' פ"ב: קה) זה מבואר וע' לעיל סי' פ"ז: קו) כ"ל כוונתו למ"ש בשער הרחמין מאות ל', וז"ל "ר' מספרו עשרה, עשר קדושות הן, חרן ישראל מקודשת מכל הארלות [כלים פ"ח מ"ו]" ט"ש, וכוונתו כי כמו שקודש ילירת הוולד נגזר עליו שהוא יקדם בתו של פלוני, כמו כן נגזר על כל תומה ותומה בחיזה מדיוק תשב, וקודש ילירת העולם נגזר על חרן ישראל שתהי' חבל נחלתו של יעקב, והיא מקודשת לישראל כי הם עלו בהשבה תחלה, וזהו חרן ישראל מקודשת מכל הארלות, שמקודשת לישראל, וכאן מבאר כי העשר קדושות מרומזים ג"כ ביו"ד שבאות ל', כי אלכסון ל' הוא מזבח, וחרין יודי"ן המכוונים לאלכסון רומזים לחרן ישראל שמכוונים את המזבח, וכן לכל שאר העשר קדושות, ומפרש איך היו"ד שבאות ל' הוא עשרה, כי חרין קופין יבאו לתרין פרקין, וק' קמא חית בי' ד' פרקין, ובא בפשוטו אין בו כי אם פרק אחד ולכן נחשוב כאן שני המספרים, פרק ל' שבאי פשוט, וד' פרקין שבק' כשיתעבד ל' מק', הרי כ' פרקין, וכן לק' תניינא, הרי עשר: קז) כיון שאמרנו לעיל סי' ק"ד כי ים כאן רמז לנשואין, יבאר ג"כ שים כאן רמז לדיני הקדושין, ע' לעיל סי' פ"ב כי ק' המילוי הוא זכר וק' הפנימי נקבה, וכמו שבא כתוצים זה תוך זה לרמז שמכוסה לתוך ביתו על ידי כתיבה בשטר: קח) ע' לעיל בהקדמת הספר סי' פ"ג, וכמו כן הרמז כאן בשער יתעבד ל' מק', ולכן פקיד שמתקדשת בזהב וכסף: קיא) דברים פשוטים שהוא המותן והוא מכוסה לביתו כמו שרגלה דק' נכנסת תוך היקפה, וע' לעיל סי' ק"ד: קיב) כוונתו כי לפי

מה שמזכיר לעיל סי' ע"ז כי ק' פנימי שבאלכסון מרמז לעובר במעי אמו, נמצא כי ק' לבד שהוא זכר ונקבה הוא גם ואם, וק' הפנימי היקפה תיכון ורגלה בת, ומרמז כאן שהבת ברשות האב לקדשה לכל מי שירצה כאשר יתבאר: קיג) ר"ל כמו שהגהתי בפנים, וכ"פ, כי לפעמים אנו מוצאין בי' עילאי לאב ובן כמו שכתוב בפנים, ואז אין כאן רמז לבת שהיא ברשות האב כמו שיתבאר מתוך המשך הדברים להלן, ואז פקיד למה שיתבאר בשער הבא בס"ד, מה שי"ב באלכסון ים רמז שהבת ברשות האב כאשר יתבאר: קיד) לורת התרין קופין שבאלכסון כזה , נמצא כי רגל ק' לבד מכניס את ק' הפנימי ורגל שלו ובוגר אותו בתוך היקף ק' לבד, לרמז שרגל שהוא הבת הוא ברשות היקף ק' לבד שהוא האב, ורגל ק' לבד הוא נגד חלי רגל ק' הפנימי והרמז כזה יתבאר להלן: קטו) וכזמן שהיא ברשות האב הוא י"ב שנה וחלי כאשר יתבאר, ט' לעיל סי' כ"ג כי לד הפתוח מהיקף הק' נקרא פנים ונמצא כי פני הק' לבד שבאלכסון הוא לגד י' תתאה, לרמז שק' לבד תופס ג"כ המספר שבי' תתאה, ונמצא ים כאן ג' קופין, ק' לבד וב' קופין שבי' תתאה, וכל ק' ד' פרקין הרי י"ב פרקין נגד י"ב שנה: קטז) יבאר הרמז לשנה, שהי"ב הנ"ל הם שנים, ט' לעיל סי' ע"ט, ובהקדמת הספר סי' פ"ד: קיז) ט' לעיל סי' קי"ד, וכבר ידענו כי כל פרק לשנה פקיד, וכאן תופס ג"כ חלי פרק מק' פנימי לחלי שנה פקיד: קיח) זה מלאתי נכתב בין השיטין בקוף השטר, וחוזר לעיל לדיוקי קושטא, וט' לעיל סי' ל"ח:

סליק:

לוחות הברית

שער השני מאות א'

ברית עולם

חלק שני

א) זה יתבאר להלן בס"ד:

ב) ביאמה אין שטר וכקף גומרים בה כי אם בית, וכתב הטעם למה אין שטר גומר בה כמו שמליזו בקושטא שכותבים מגילה? ותירץ דקושטא עבדת פירודא בחות מ' וממקח בחות מ' בשלכסון ולכן פתח וממה ט' בשטר הקודם סי' ט"ו: ג) ואם תאמר כל אשה נמי חע"ג דלא עבדה פירודא ואפילו וכשמת בעלה או נתגרשה בעלמא לאחר מיתת בעלה, מ"מ כשנשאת לאחר מיתת בעלה?, ותירץ כידוע כי הבעל עושה אותה כלי, כשהיא נערה ברשותו לקדשה למי שירצה [כתובות מ' ב'] קיג) ולא כדין קיימין בא' קדישא דיתעבד [מק' בי' עילאי], קאי אב' לפירקא קמא ליו"ד עילאי, וק' הדרומי י' דקאי תחותי', איהו בן הקיפה, ורגלה בת, ובאלכסון קיימין כנ"ל. קיד) ואוי"ל רגלה דק' דלבר להדי' קצה דרגלה דק' פנימא, לחדי מעט ממנו, לפקודי כאשר היא ברשותו את בתי נתתי לאיש הזה, (דברים כ"ב ט"ז). בגין דאיהו אחיד כל דקאי בגווי', ואיהו חפיף על רגלה ושליט, קטו) ואהדר אלכסון פנוהי ליו"ד תתאה, למספרא דפרקין די' תתאה, דאינון שמונה פרקין, ומספר ד' פרקין דק' דלבר, ללמד על ק' פנימאה רגלה נוקבה דאיהו בתו ברשותו כל ימי קטנות ונערות, דאינון י"ב שנה. קטז) בגין דאלכסון לשנה, תרין יודי"ן המסבבי' לי"ב חדשי השנה, הילוך החמה י' עילאי, ולבנה יו"ד תתאה. קיז) ואחיד רגלה דק' דלבר חצי רגלה דק' דבא פנימא, לפקודי ביתו, לאינון ששה חדשים שבין נערות לבגרות [קדושין ע"ט א'] וכדין י"ב שנה וחצי היא ברשותו לקדשה, דכל פירקא לשנה פקיד, קיח) (ונסוג אחור ק' מיו"ד תתאה מק' קמא דלי', ואהדר פנוהי מק' אלכסון ונסוג אחור, דעד אין (בא) [בה] (במדבר ה' י"ג) אפילו חד, וחד מהימן [סוטה ב' א']):

סליק:

השער השני מא'. מבואר בחלק ראשון (שער השלישי מאות א') א) כאשר יתעבד א' מק' בא לפקודי מצוות חליצה ויבום, ע"ש. ב) ובא מאמר קדשם (קדושין י"ד א') ויבמה (דברים כ"ה ה') ביאה גומר בה ואין שטר וכסף גומרים בה. בגין דמצוות יבום לא בא כדין כמצוות השקאת סוטה, דסוטה עבדת פירודה בא' באלכסון כמבואר, ולא כדין מצוות יבום. ג) ואי תימא כל אשה כשירה לבעלה לא עבדת פירודה, וכשהיא נשאת לאחר ← כשמת בעלה או גרשה

גרשה — בכסף ובשטר, בגין חבורא כמבואר בחלק ראשון (שער י״א מאות א׳) למשוך אוירה בההוא זיווגה דמיתדר ביניהון, ברם דא היא זקוקה ועומדת מקדושי בעלה הראשון, אין גומרים [בה] כי אם ביאה; ד) והי׳ הבכור וכו׳ (דברים כ״ה ו׳) דרשו חז״ל (יבמות כ״ד א׳) מצווה ע״י הבכור ליבם, כגוונא די׳ תתאה דיתעבד מתרין קופין, ופירקא תתאה דא׳ ק׳ הנ״ל נסוג אחור, וקרוב סמוך לקצה אלכסון תתאה א׳ בגין דאיהו שבק רווחה לק׳ עילאי דלי׳ דיתעבד לי׳ פרקא קמא, בגין דקאי בהיפוכה, ורווחה שביק לרגלה דילי׳ ונסוג אחור מליבמה, וקרב לקצה אלכסון תתאה ליו״ד עילאי לפירקא תניינא דלי׳ דאיהו הבכור, וליבם איהו אותה, ה) ויקום על נחלתו [שם], די׳ עילאי וי׳ תתאה כגוונא חדא לפקודי דא, דאינון אחים המיוחדים בנחלה [שם, ו״ז ב׳] באלכסון פלגא ליו״ד עילאי ופלגא לי׳ תתאה, ו) ואלכסון יתחשב ליו״ד תתאה, ק׳ דקאי באלכסון חמיו ורגלה חמותו, ואם חמיו דא הוא רגלה דק׳ דלבר, דאזיל להדי ק׳ פנימאה, לקבל רגלה דק׳ פנימא דאיהו חמותו, ורגלה דק׳ דלבר איהו אם חמותו, דא אשה ובתה לא תקח (ויקרא י״ח י״ז), ובגין דא תרין קופין דקיימין בי׳ תתאה אהדרו פניהון מאלכסון, לפקודי לא תקח בת בנה (שם) איהו

ק׳

בגין כהנ רוחא דשבק נפש בעלה, כי מצותה לשמח בזיווגה כי בגיהה לשמחה שניה נפש בעלה רוחא חדא ונהו מקשקש תמיד בגופה, ונהו עוזר לה תמיד לילד בניס, ונהנה רוחה ממשיכים מאות ס׳ כממונה על חויר רוח, ולכן בעת שס׳ נהו בחבורה יכולה להמשיך רוח קדישא עליהן ולכן מתקדשת בשטר לרמז על הכתיבה בחות ס׳ בחיבורה להמשיך רוח קדישא, ולף בשטחת כבר לחתר, מ״מ כשמת חו גירשה בטל כהנ רוחא דשניה נפש בה ונפסק ולריכה להמשיך רוח חדש,

מטח״כ ביאה שניה זקוקה, דכהנ רוחא שבק בעלה בהחטון ולא נפסק, וכן קדושי כסף נרמזים בחלכסון ס׳ שהוא לשון כדלעיל בשער הקודש סי׳ ק״י ע״ש, וזה בשהוי שאר בשים שנרמזים בחלכסון ס׳ כדלעיל בשער הקודש סי׳ ק״ד, מטח״כ ביאה שנרמז בתרין יודין שבס׳ כתשר יתבתר: ד) מלוה בבכור ליבם, והרמז כי ס׳ בשבשה מק׳, היא בי׳ תשר קופין וע׳ בשער הקודש סי׳ כ׳ בליור, תרין קופין ליו״ד עילאי ותרין קופין ליו״ד תתאה ותרין קופין בחלכסון זה תוך זה, וידוע כי ק׳ רומז לד׳ פרלופים ולכן ק׳ עליון מיו״ד עילאי שהוא רחב יותר מק׳ תתאה שלו כזה ק׳ הק׳ עליון רומז לחב ותס, היקף חב ורגלה תס, וק׳ תניינא רומז לבן ובת, שהוא קטן מק׳ עליון ועומד תחתיו, ובן ובת אלו לימון מיים וקיימים, כי י׳ עילאי רומז לירידת הנשמה תוך הגוף ע׳ בהקדמת הספר סי׳ ק״כ, לכן ליו״ד תתאה נרמזים בק׳ עליון מיו״ד תתאה לימון בניו, דמיתו בלא בני, כתשר יתבתר, וע״ש בהקדמה כ״ל, כי י׳ תתאה פקיד לפרידת הנפש מהגוף, וק׳ תניינא מי׳ תתאה לימון ג״כ בניו דמיים וקיימים, בגין דקריב לקלה תתאה אלכסון דשם קאי פירקא תניינא מי׳ עילאי דליהו בן הבי, והנה בן שבי עילאי הוא בן בכור נגד בן הבי שביו״ד תתאה, בגין דליהו עולה מיני, וק׳ קמא מיו״ד תתאה דליהו בן המת, רגלה דילי׳ ליהו לימתי, וי׳ תתאה לורתו כזה ק׳, נמלא כי ק׳ תניינא נסוג אחור מרגלה דק׳ קמא דליהו לשת המת, לרמז כי לא עליו המלוה ליבמה, ומתקרב לנגד ק׳ תניינא מי׳ עילאי (כמבואר בלורה בשער הקודש סי׳ כ׳), דמיהו בן בכור, לרמז כי עליו המלוה ליבם: ה) ולימון תרין לחין, המת והמייבם, לימון לחין מן המ׳ המיוחדים בנחלה, שלוקחים נחלה לחת, כי המת הוא ליו״ד תתאה, והמייבם ליו״ד עילאי, ושניהם מולקים ליניהם את האלכסון, כי אלכסון נחלק לתרין, י׳ לי׳ עילאי, ו׳ לי׳ תתאה: ו) הנה באלכסון יש תרין קופין שבאלכסון הם ק׳ דלבר חב ותס, ק׳ פנימי בן ובת, ע׳ בשער פרלופים זכר ונקבה, וח״כ תרין קופין שבאלכסון הם ק׳ דלבר חב ותס, ק׳ פנימי בן ובת, ע׳ בשער הקודש סי׳ ע״ז, והנה בי׳ תתאה דאות ס׳ לית בי׳ ג״כ תרין קופין, והתרין קופין דבאלכסון הם קומכין עלי׳ דיו״ד תתאה, והנה כבר אמרנו כי ליו״ד עילאי התרין קופין שבו לימון חב ותס בן ובת, בגין דק׳ עילאי מיו״ד עילאי למעלה ורב מק׳ תתאה שבו, ובגין דק׳ קמא מיו״ד עילאי עומד עליו דק׳ תניינא ליושב, ולכן ג״כ מורה עלי׳ דק׳ תניינא ליושב, דליהו בנו ממש, לכן ק׳ באלכסון דליהו ג״כ רב מהקופין דליו״ד תתאה ולימון עומד ליושב, מורה עלי׳ דקופין דליו״ד תתאה דליהו בנו ממש, כי הם חתנו דחתנו כבנו, וח״כ ק׳ הפנימי של אלכסון ליהו חמיו וחמותו, דק׳ הפנימי הוא בעל ולחתתי׳ ע׳ בשער הקודש סי׳ ק״ד, ורגלה דק׳ דלבר ליהו הם חמותו ותרין קופין דליו״ד תתאה מהדדו מחוריהן לאלכסון כמו שנתבאר בשער הקודש סי׳ כ׳, לרמז דאסור ליקח חמותו במרומז באלכסון דהיינו הסב ובתה, ואם חמותו דא הוא רגלה דק׳ דלבר ליהו הם חמותו ולא הם חמיו דהא ק׳ פנימי ליה בי׳ נמי חמיו, ומפרש דאזיל להי רגלה דק׳ דלבר נגד רגל ק׳ הפנימי דליהי חמותו בשבותה בליור, ולכן רגל ק׳ דלבר ליהו הם חמותו, דהיינו בת בתה, ובת בנה נמי אסור, בגין דבכל ק׳ רגלה דלי׳ ליהו דבר

שהי׳ בכלל ויצא מן הכלל, דרגלה דק׳ חיכו קאי מעט פנימא תוך היקף הק׳ ומעט יוצא לחוץ כזה כ, וכיוצו דבר שהי׳ בכלל דרגלה כי׳ בכלל היקף הק׳ ויצא מן הכלל בהיקף, ולא ללמד על עצמו על רגלה דק׳ בלחוד אתא כי אם על כל הכלל דהיינו היקף הק׳, ולכן מרמז רגלה דק׳ פנימא, כמו דרגלה דק׳ דלבר נגד רגלה דק׳ פנימא חיכו אם חמותו, כן נגד היקפה דק׳ פנימא חיכי אם חמיו, ותרוויהו לסיון, ואם חמיו היינו בת בנה, וכ״ל ״דבר שהי׳ בכלל ויצא מן הכלל, וקאי קאי רגלה פנימא, כמו שאסור בת בתה כן בת בנה״:

ז) ט׳ בהקדמת הספר סי׳ ס״ב, וט׳ בשער הפיתן כי בקלה עליון מלכסון בעיר שם יקוד אש ולכן תחות קלה עילאי הוא היפך האש שהוא חשך ז״ש דקאי במקום חשך: ח) ט׳ לעיל סי׳ ד׳:

ק׳ פנימא, ואת בת בתה (שם) דדבר שהי׳ בכלל ויצא מהכלל, וקאי קצת רגלה פנימא, כמו שאסור בת בנה כן בת בתה, ז) וק׳ קמא מיו״ד דקאי בהיפוכה לפקודי צלמות כי נגזר מיתה בחטא אדם, ואמר (ישעי׳ סי׳ ב׳) הנה החשך יכסה ארץ, כגוונא דקאי במקום חשוכה דיתחבר תחות אלכסון קצה עילאי, ואמר (שם) ועליך יזרח ה׳, ובגין דא קאי יו״ד בהיפוכה דאיהו על פרידת הנפש מהגוף, ונשמתה דאישתלחת למטה בי׳ עילאי סלקת לעילא, ח) ופירקא תניינא הגם שקאי בשיפולי אלכסון קצה תתאה איהו היבם, ונסוג אחור לפירקא תניינא מיו״ד עילאי ליבם, ט) ואיהו דקאי תחות קצה תתאה איהו דאחיד באילנא דחיי, דאיהו יתחשב ליו״ד עילאי לפירקא קמא, י) וק׳ דקאי לפירקא קמא מי׳ תתאה מפקד יקום על נחלתו [יבמות כ״ד א׳] כגוונא דפנה לקרקע עולם בגין דק׳ תניינא נסוג אחור כי לא חפץ ליבם, ומאן דמיבם ירש את אחיו, יא) ואם אין מיבם אין לאחים במקום האב כלום [שם מ׳ א׳], יב) וגם נסוג אחור לפקודי (איש כי ימות) [ומת אחד מהם] ובן אין לו (דברים כ״ה ה׳) ולא בת ולא בת הבת ולא בן בנו ולא בת בנו [עי׳ רא״ש יבמות פ״ב סי׳ ג׳] כגוונא דק׳ תניינא מיו״ד קאי בהיפוכה נסוג אחור שלא נשאר מני׳ זרע דנסוג אחור, דק׳ איהו דו פרצופים, ויתחבר לפירקא זעירא ק׳ דקאי עלי׳, דאיהו לפקודי עונתה (שמות כ״א י׳), ויתחבר לי׳ בחד תגא כאשר נסוג אחור, לפקודי עיין עליו, דלא נשאר לו זרע, יג) ואפילו זרע פסול (יבמות כ״ב ב׳), כגוונא דקאי תחות פירקא תניינא מיו״ד דקאי בהיפוכה, ולא יתחבר לאות תניינא, בגין דאיהו סיומא, לפקודי אפילו ממזר דאסור בחיבורא לא יבא בקהל ה׳ (דברים כ״ג ג׳) פוטר מיבום [יבמות שם], יד) ולא נשאר לו זרע אפילו מאשה אחרת כגוונא דק׳ תניינא מי׳ בהיפוכה, יתחבר לפירקא זעירא מהקיפה דאיהו דכורה, ונסוג אחור דלא נשאר זרע קיימא, וזקוקה ליבם, טו) ותרין קופין דקיימין בגו אלכסון דאינון זקני השערה סנהדרין, ועלתה השערה (דברים כ״ה ז׳) בגוונא דקיימא יתקרא

ועלתה

ט) פי׳ דהאי ק׳ תניינא מי׳ תתאה לחיד בחולנא דחיי, ט׳ לעיל סי׳ ד׳, ומ״ש דחיכו יתחשב ליו״ד עילאי לפירקא קמא, דדבר מבואר כי י׳ תתאה הוא ממש בהיפך מיו״ד עילאי, לחית ביו״ד תרין פרקין פרק רחב ופרק קלה, ולכן פרק הרחב דחיכו יתחשב ליו״ד תתאה פרק תניינא, חיכו יתחשב ליו״ד עילאי פרקא קמא, ולכן האי פירקא כיון דקריב לקלה תתאה מלכסון שפיר עומד י׳ עילאי, לכן גם הוא בין המיים יחשב כיו״ד עילאי: י) רגלה דק׳ קמא מיו״ד תתאה נחית לתתא ומין דבר מפסיק לתתא מני׳ וט׳ בשער הפיתן חות ק׳ סי׳ ע״ט פ״ב, דמתרין קטרי רגלה דק׳ פקיד ליסוד שפר, ולכן רגלה דק׳ קמא דנחית לתתא כזה ק פקיד לקרקע עולם על נכסין וקניינין דחית לאחיו המת, וק׳ תניינא נסוג אחור ואינו רוצה ליבם, לכן לא יירש את אחיו, ולכן שבק רווחא לרגלה דק׳ קמא ואינו מפסיק ביניו לקרקע עולם, לרמז שלא יקח ירושת אחיו: יא) ט׳ לעיל סי׳ ט׳ כי האי פירקא תניינא ליו״ד תתאה הוא במקום פירקא עילאה ליו״ד עילאי, והכי פירקא עילאי הוא אב, כלעיל סי׳ ד׳, ומרמז כי אם אין מי ליבם, כגוונא דהאי פירקא תניינא מיו״ד תתאה נסוג אחור מליבם, אז האי נחלה לאב דחיכו פירקא קמא מיו״ד עילאי: יב) האי ק׳ תניינא יתחבר לפירקא תליתאה מיו״ד תתאה בחד תגא כלעיל סי׳ י׳, ופירקא תליתאה מק׳ פקיד לעונתה, ט׳ לעיל בהקדמה שניה לשער הקודש, ומלא כי האי פירקא תליתאה פקיד לחבר בזרע, ולכן האי ק׳ תניינא דיתחבר לי׳ פקיד לזרע, ולאו דווקא בנו ממש גם בן בנו וכו׳, והאי ק׳ תניינא נסוג אחור מיני׳ לפקודי וזרע אין לו: יג) האי רמז דאין לו זרע דבא ק׳ תניינא מיו״ד תתאה, היינו אפילו זרע פסול דהיינו ממזר אין לו דק׳ תניינא חיכו מרמז לזרע פסול שאסור לבוא בקהל, דאי׳ם לו חמשה קופין בפרקין דלי׳, וכל ק׳ יתחבר למטה לק׳ לחבר, חון מק׳ תתאה שבי׳ תתאה שלא יתחבר עוד לק׳ לחבר, ומרמז בזה שאחריו לא יוכל עוד להיות פרנוף לחבר, כי הוא ממזר ואסור לבא בקהל, כי כל ק׳ הוא פרנוף: יד) ק׳ תניינא יתחבר להאי פירקא זעירא דק׳ קמא, ולא לרגלה דהיא לתתי׳, לרמז שגם מחשבה אחרת אין לו זרע, וט׳ לעיל סי׳ י״ב: טו) קמא הוא פרנוף ולכן תרין קופין

ועלתה היא מקודם דקיימא בקדמיתא לשערה, והוא דקאי לפירקא תניינא מיו״ד עילאי בא דבר קדשו (שם פ״ח) וקראו לו זקני עירו, וכגוונא דברא יתש״ל באתוון כגוונא דא [בא] דבר קדשו וקראו לו זקני עירו. וקיימא אלכסון בשיפוע כגוונא דהר הבית דקאי בשיפוע ההר, וסנהדרין אצל המזבח, סז) ואשת אח עם בנים אסורה, כגוונא דאלכסון אפסקה בין אח דקאי היינו ק׳ תניינא מיו״ד עילאי, ובין ק׳ דקאי קמא מיו״ד תתאה דלית לי׳ בנים קימים, וכגוונא דפנה אלכסון, ומטה ואסתמך על יו״ד תתאה, ולי׳ לית סמיכה כגוונא יו״ד עילאי דיסתמך על קצה אלכסון תתאה, ולי׳ לית סמיכה, דלית לי׳ זרע, יז) כלל העולה, י׳ עילאי יתחבר רגלה דהיא נוקבה להיקפה דק׳ אלכסון דאיהו דכורה, להולדה, ברם י׳ תתאה יתחבר פירקא תניינא דלי׳ דאיהו ק׳ תניינא דכורה בדכורה, היקפה דק׳ תניינא פירקא קמא דלי׳, בפירקא זעירא מק׳ קמא דלי׳, לפקודי אשת אח בלא בנים, יח) ולא הי׳ לו בנים גם מאשה אחרת, כגוונא רגלה מק׳ אלכסון, לקבל פירקא קמא מיו״ד תתאה, ויתחבר ג״כ היקפה דלי׳ להיקפה דאלכסון, יט) וק׳ תתאה מיו״ד תתאה נסוג אחור, דבחיי אביו אין לו לירש, אם לא יבם, האב קודם לכל יוצאי יריכו [ב״ב קט״ו א׳, יבמות מ׳ א׳] דאינון תרין אחין, כ) ואלכסון אפסקה לאסור אשת אח עם בנים, ובלא בנים זקוקה, דבא דבר קדשו (דברים כ״ה ה׳) לא תהי׳ אשת המת החוצה לאיש זר, כמו דקיימין באתוון, שתרין קופין מאלכסון א׳ אהדרו פניהון לההוא ק׳ קמא מיו״ד דקאי בהיפוכה, לאכנסה לה לההוא ביתה דקאי על אלכסון, דהיינו י׳ עילאי פירקא תניינא דלי׳ דאיהו ק׳ תניינא, דק׳ תניינא מי׳ תתאה נסוג אחור ותלה בגדול האחים, ויו״ד עילאי זקיף לאלכסון לאכנסה לביתו, והוצה דייקא דקיימא רגלה בלחודה דלית לה בעלה היקפה מק׳ כמבואר, כא) וקיימין מוטים ק׳ אלכסון, עסוקים בדא לאכנסה לה, וכמאמר קדשם (יבמות מ״ד א׳) משיאים לו עצה אם הוגנת לו, כב) ותרין רגלים מתרין קופין דקיימין באלכסון אחדו לדשא פנימא ק׳ לפקודי אם הך אח דקאי ליו״ד עילאי ק׳ תניינא, נשא אמה או בתה של יבמה — כגוונא דתרין רגלים

מתרין

קמת דלי׳ ליכו לח דלית לי׳ בנים, בגין ביו״ד תתאה לין לו סמיכה, ולאלכסון לפסיק בין י׳ תתאה ליו״ד עילאי, וכמה פני הק׳ הוא לד לפתוח מהיקף הק׳, נמלא כי לד לפניס של ק׳ אלכסון הוא לגד י׳ תתאה, ולמורי הק׳ לגד י׳ עילאי, וכבר ידענו כי י׳ תתאה פקיד למיתב, וי׳ עילאה לאח המי, ולזה מקתלין הקופין שבאלכסון שכם זקני עירו לרמז שכם משתלים בעבור אח המת שתתיבם לאחו, ויודיע״ן שבא׳ מקתלין זה לקבל זה לרמז שאם יתכפך הענין שהחיות שבי עילאי יהי׳ ביו״ד תתאה, ולמיתה שביו״ד תתאה יהי׳ ביו״ד עילאי שמרמז לאח לית לי׳ בנין, מז ק׳ שבאלכסון מ׳ הפך לחוריו ליו״ד עילאי שלא יתחלו להתיבם לאחו, כי אמת אח עם בנים לקוחה : יז) יבמה ביאור, כי הכוללה הוא מחיבור זכר ונקבה, ולכן י׳ עילאי מרמז לאח שים לו בנין, ויו״ד תתאה לאח בלא בנים כמבואר בפניס, וע׳ בשער הקודם סי׳ כ׳ בליור : יח) ע׳ לעיל סי׳ י״ד, ומופף ביאור, כי יתחבר ג״כ דכורה בדכורה, פירקא קמת דק׳ קמת מי׳ תתאה בפירקא קמת דק׳ אלכסון, ולא יתחבר לרגלה דק׳ אלכסון, לרמז שגם מאשה אחרת אין לו בנים כי רגלה דק׳ אלכסון הוא לאשה אחרת, כי אמתו דהשתא של ק׳ קמת מי׳ תתאה הוא רגלה דולי׳ : יט) ע׳ לעיל סי׳ י״ח : כ) ע׳ לעיל סי׳ ט״ז, וע׳ לעיל סי׳ ד׳, וכתיב לא תהי׳ אשת המת כאמור, ככוונה שהיא בשתא כאמור, דבחיי בעלה לא היתה כאמור, כי רגלה דק׳ הוא תוך היקף הק׳ כזה כן, משא״כ בשתא כשמת בעלה היא כאמור, שאין לרגלה היקף, ומ״ש כי י׳ עילאי זקיף לאלכסון ע׳ בשער הקודם סי׳ מ״ג, ומרמז כי ק׳ תניינא דולי׳ מכניסה לביתו : כא) ע׳ לעיל סי׳ ט״ז, כטייתם מרמז להשתלות כי מה שכופף ומוטה לגד י׳ תתאה לרמז שמטים דעתם אליו להשתדל עבורו וליתן עליה הכלה בו ליעל כוי ע״ב, כלי חז״ל ליילו לאח היקף הק׳ דוגמת פתח ורגלה דק׳ דוגמת

שבאלכסון הם קהדרין שהם יושבים אצל המזבח, ואלכסון רומז לבר הבית שהוא בשיפוע כמו הר, וגם רומז למזבח כמבואר בכמה מקומות, ולכן הקופין שהם פרלופים שבאלכסון הם קהדרין שאצל המזבח, ובתחלה היושבים עולה לבם, ואח״כ וקראו אל היושב, שהיושב הנרמזת ברגלה דק׳ קמת מיו״ד תתאה (ע׳ לעיל סי׳ ד׳) היא קרובה יותר לאלכסון שהם סנהדרין, מהיושב הנרמז בפירקא תניינא מיו״ד עילאי, בגין דהיא עומדת אצל בלה עילאי מאלכסון, והוא עומד על בלה תתאה מאלכסון. ולכן עלתה היא מקודם ואח״כ היושב : סז) ועוד מרמז ק׳ תניינא מיו״ד עילאי על אח דלית לו בנים, בגין דהוא סמיך על אלכסון ויש לו סמיכה ומסיכת אבות בנים, כמו שאר״ל [כתובות ק״ד א׳] בעינא חוטרא לידא ומרה לקבורה, ויו״ד תתאה ק׳

דלת הקותם לחותו, ומלת כי תרין רגלים שבתרין קופין שבאלכסון אחדו לדשה בפני ק' פנימא, כי הסנהדרין רוצים להשתדל שתתיבם אלת הצרת חס תתרין אחין נשואים אחד ואתה, כגוונא דתרין רגלין מתרין קופין באלכסון שהם אלה ואתה כמבואר לעיל סי' ו', אז נעשה דלת בפניהם אלת שתאדלו שתתיבם כמו שהתרין רגלין בעלמא קוגרין הדלת בפני הקופין: **כג)** ע' בשער הקודש סי' כ' בגורה, כי תרין רגלין שבתרין קופין באלכסון, עומדים כל אחד נגד חלי של חבירו, ומלת כי כל אחד חולק את חבירו לשתים (וע' לעיל סי' ו', וכאן יתבאר בחופן אחר) וכבר אמרנו כי תרין רגלין שבתרין קופין באלכסון הם אשה ואתה, ומלת כי רגלה דק' פנימי הוא אתה. ורגלה דק' דלבר הוא חמותו של הנושא אשה, וכאן שנחלק ק' פנימי רגלה דילי לתרין על ידי רגל ק' דלבר, הוא מרמז לתרין בנות שהם שתי אחיות וכן מה שנחלק רגל ק' דלבר על ידי רגל ק' הפנימי, לתרין חמות, שהם חמותו ואם חמותו, וכן אם חמיו נמי מתרצה דהי' מיניהו מפקת, וע' לעיל סי' ו' כי רגל הק' הוא דבר שהוי בכלל ועלה מן הכלל ומלמד על הכלל כולו גם על היקף הק' ע"ש, ולכן כמו שנכפל רגל ק' דלבר שהוא נוקבא כן נכפל היקף ק' דלבר לכורה שהוא חמיו, כי כמו דרגלה דילי' חמותו כן היקף חמיו, ולא תימא שהם תרין דכורין כי ההכפלה של הזכר יהי' בזכריות אך כיון שעיקר הלימוד מהכפלה הוא מרגל הקופין שהיא נוקבא, לכן גם הכפלת היקף הק' הוא בנוקבא דהיינו שם חמיו, ונקוג לחור ק' תניינא מיו"ד תתאה שהם היצמה לחת מכל הי"ל, נקוג היכם לחור ממנה מכל וכל, לא ליבוש ולא לחלוטה: **כד)** יבאר כי מ"ש לעיל דאלכסון הם סנהדרין לאו דווקא סנהדרין כאשר יתבאר, כי דווקא בקטנה בעיונן סנהדרין של ע"ש, כאשר מבאר וכולך, כי אית בת' כ"ד פירקין, ולא נחשב אלא כ"ג כמבואר בפנים: **כה)** באלכסון אית בי' תרין קופין ומרמז לאכפלה האי מקפר, דהיינו כי כל ק' תופס כל מקפר כ"ג הי"ל, ועיקר הרמז בקטנה הוא בק' תתאה שבאלכסון כדלעיל בשער הקודש, והוא תופס ג"כ את מקפר התרין קופין שבי"ד תתאה, הרי ג' קופין, וכל ק' תופס מקפר כ"ג הי"ל, הרי ג' פעמים כ"ג הם ק"ט: **כו)** הנה הסנהדרין מפורש בכתוב שבעים, ואחד הוא משה שהי' על גביהם, ולכן כמו כן כאן בחות ק' ים גו רמז ביו"ד עילאי שהוא עומד על גבי כל המקפר הי"ל, וכיוון רגלה דק' תניינא מיו"ד עילאי דנגע באלכסון ועומד עלי', שהוא ק' הדרומי, ופני אלכסון הוא לגד י' תתאה כלעיל סי' ט"ז, לרמז כי מה שנרמז באלכסון לאכפלה המקפר חינו אלא ביו"ד תתאה, שם כל ק' תופס מקפר כ"ג, משא"כ ביו"ד עילאי לפילו כאי רגל דק' תניינא דבא למקפרא לא נחשב כי אם יחידי, וכיון רגלה דק' קמא מיו"ד עילאי הוא נגד חלי רגלה דק' תניינא כזה ק , והוא בא לאכפלה מקפרא דילי' שהוא מקפר אחד הי"ל, ולכן לתרין פקיד, תרין וס"ט הרי ע"ש: **כז)** יבאר ההבדל בין קוטה ליבוש, כי קוטה עבדא פירודא בחות ק' וגחלק אלכסון לתרין, ויכיר הכפלות בעת פירוד האלכסון, לא כן בחלות יבוש, אלא עבדא פירודא לא בא מתרין קופין אלכסון, שהם אשה ובתה כמבואר לעיל, בחלק ראשון — אינה זקוקה ליבם [יבמות ב' א'], כג) ואם השני אחים — כגוונא דקיימין שני פרצופים קופין ליו"ד תתאה — נשואים שני אחיות [שם], מהך אלכסון דפקודים על אשה ובתה חמותו ואם חמותו, ופקודי' ג"כ לשני אחיות, כגוונא דרגלה דק' לבר אז"ל לפלגא דרגלה דק' פנימא, ומלמדים ז"ז רגלה דק' דלבר בא לאכפלה מה דקאי בגו ק' פנימא שהן שתי אחיות נשואות לשני אחים, והך רגלה דבגו ק' פנימא מלמד על רגלה דק' דלבר לחמות שתים, חמותו ואם חמותו ואם חמיו [יבמות שם] דהי מגייהו מפקת, הוי רגלה מלמד על עצמו ועל הקיפו דאיהו דכורה, ומלמד בגוונא דלי' דהיא אמו, כמו רגלה דאיהו נוקבה, ולפוטרה מהאי ביתה לגמרי, כל שאינה [עולה] ליבום אינה עולה לחליצה [שם ג' א'], ולא נסוג אחור ק' תניינא מיו"ד תתאה, כד) וכאשר בא א' לפקודי סוטה בעינין סנהדרין גדולה [סוטה ז' א'] דיתפלג אלכסון לתרין חלוקים, מה שבא בגו א' היינו ששה ק', וכל חד אית בי' ד' פרקין דאינון כ"ד פרקין, וחד נפק ממניינא, רגלה דק' דקאי לבר באלכסון, דאיהו פקיד לסוטה נפקת ברא, נמצא כ"ג, כה) ואלכסון דיתפלג לתרין בא לאחזוקי הדין מספרא בכפילה, כגוונא דקיימין תרין ק' באלכסון בכפילה בקשורא חדא, וכדין בקילקולה יתחשב, נפיק ק' פנימה לבר לפקודי סוטה ונקיט בדלי' בכפילה, דאינון תלת ק' עם תרין קופין דקיימין בגו י' תתאה, וכדין תלת זמנים כ"ג כו) ובא הך רגלה מק' קמא מיו"ד עילאי דאיהו עביד לרגלה דק' הדרומי דלי' בכפילה, לאכפלה תרין בגוונא דלי', וכדין ע"א, כאשר בא דבר קדשו (במדבר י"א ט"ז) (אספו) [אספה] לי שבעים איש מזקני ישראל, ומשה ע"ג (סנהדרין ב' א'), כגוונא דקיימא רגלה מק' קמא יו"ד עילאי א', על גביהון דההוא מספרא כולה, כז) לא כדין מצוות יבום דקאי א' בקשורא חדא לפקודי דא, ולא צריך לסנהדרין, כח)

כח) בא דבר קדשו [ע' דברים כ"ה ז'—ח'] אל זקני העיר השערה, ומעות זקני שנים (ובא דבר קדשו יכח). ואם צריך שלשה [סנהדרין שם יבמות ק"א א'] למה פרש הכתוב זקני ואין במשמע אלא שנים? בגין השערה. אינון תרין ק' דקיימין באלכסון כמבואר. ובאורייתא קדישא בא דבר קדשו כאשר כתובים באצבע אלהי' האתון קדשים, ברם בא באורייתא (שמות כ"ג ב') אחרי רבים להטות, ואין לעשות ב"ד שקול? כי בעינין הטי' [סנהדרין ב' ב'—ג' ב' יבמות שם], וכדין שלשה, כט) ומצוה בחמשה לפרסומי מילתא [יבמות ק"א ב'] כגוונא דפרקין בגו א' פשוטתה אינון חמשה, וכל חד וחד ק' איהו פרצוף אדם שלם סוד זכר ונקבה בראם (בראשית ה' ב'). ל) ולית אות בכל אלפא ביתא דנפקא גופה מגו גופה לבר, לבד אות ק' סוד אדם וחוה לא) וכד נפק ק' פנימא אלכסון לאכפלה מספרא הדין למספר פרקין, בגין דבכל פרקא ופרקא יבא אתוין אוחרנים בסוד כ"א לבושים בכל אות. לב) ואם אמר לא חפצתי לקחתה (דברים כ"ה ח') והיא אומרת (שם פ"ז) מאן יבמי להקים וכו'. בגין דק' קיימין באות א' לפקודי דא. דאות א' איהו סוד אויר רוח, שברא יתש"ל לכלי אומנתו ולאויר רוח המנשב בריאה ושואב מנחירי' ומנשב לחמש מוצאות כלי המבטא, ומפקדים לקול הדברים שיאמרו היבמה והיבם מעניא דיבום. לג) ומה דאית מפירקא קמא קבל עובי' דרגלה דק' איהו יסוד המים. פה. קול דברים ומים הנובעים בפה. לד) וירקה (שם פ"ט) כגוונא דק' דקאי באלכסון מוטה. לה) וחלצה נעלו (שם) כגוונא דמראה רגל דק' קמא לק' תניינא מיו"ד [עילאי] לרגלה לסוף דלי' יו"ד. לו) ואיהי (יחלוץ) [תחלוץ] המנעל מרגל היבם. כגוונא דאיהי קיימא ק' קמא מיו"ד דקאי בהיפוכה בא' י' תתאה דהיא מוטה לחלוץ מנעלו, דאיהי קיימא תחות

(שיפולי)

בכפילה, וגם בקוטב לריך לתקן ולקצר מה שנפרד ולכן תופס כל המקפר דלות ק', משמ"כ ניבוס: כח) יבאר מקפר הזקניס ב' כמו באלכסון חרין קופין, ואין ב"ד שקול מוקיפין עליכס עוד לחד הרי כלן ג', ואגב יבאר ככתוב שכתוב זקני דהיינו מיעוט זקני עניס ולא כתב בפירוש שלשה? משום דבמותיות אין רמז כי אס לעניס דהיינו חרין קופין דבאלכסון, וז"ס בשערה דהיינו כמו שנרמז באלכסון שהוא שער עיר לעיל קי' כ"ג: * כח) מוקף בכתב יד: כט) לכתחלה מצוה בחמשה לפרסומי מלתא, כי באות ק' אית בי' חמשה פרקין, ובכל פרק אות ק' וכל ק' הוא פרצוף, ולכן רומז לחמשה גברי: ל) דע כי באות ק' נרמז בריאת אדם ואוה, שבתחלה נבראו שניהם אדם אחד, ואח"כ נקרם הקב"ה והוליח אח חוה ממנו ויצן אח הללע, והנה כל האותיות כל פרקיהם מחוברים זה לזה חוץ מאתיי אותיות ב' ק', והנה באות ב' שהוא צורת ד' ו' כזה ד, הוא"ו אינו יורד יותר למטה מן הד', רק שויס המה, משמ"כ באות ק' כזה ק הוא"ו שבאוכו יורד יותר למטה מהקיפו, ורואס הוא"ו הוא באוך הבוקף וקופו יורד למטה חוץ מהוקף, כגוונא בריאת חוה שבתחלה היתה מחוברת לאדם, לזה מרמז רואס הוא"ו שבאוך הבוקף, וקופו מרמז שלקוף יואת מן האדם לפרלוף בפני עלמה, משמ"כ באות ב', ע' שהקדמה שניה לשער הקודם: לא) יבאר מה שכתב לעיל בענין קוטב קי' כ"ב כ"ז, כי בשה שנפוק ק' פנימא שבאלכסון לתתא מורה הכפלת המקפר לכל פירקא של מקפר הכ"ב, ע"ס, יבאר הטעם כי בכל פירקא אית כ"ף לבושים מכ"ף אותיות ע"ס לעיל שער הכללים כלל ט', ובשער האיחון קי' כ"ח, ותרין כוללים כולל ק' של הפרק וכולל ק' של האות בכלל, הרי כ"ב, ק"ל כי בכל אות ואות אין בו שני חלקים, כי כל פרקיו בקטורת אחת, חוץ מאות ב' ק' שים בכל אחד שני חלקים כלעיל קי' ל', נמלא בכ"ף אותיות כ"ג חלקים, ק"ל אם לומר דקאי אמ"ם לעיל קי' כ"ט, דכולל מקפר ממשה כמנין פרקי אות ק', לאמשה פרלופים כמו שבאו כל האחוון באוך פרקי אות ק', וא"כ יבא ג"כ ק' לפרקיו, ולכן מרמז לאנשים חמשה כמו ק' שהוא פרלוף, ואופס כל המקפר מכל החמשה פרקים, כמו שנכפל בחלכקון חרין קופין: לב) מרמז על לאויר רוח בגין לאויר רוח שבאות ק', רוח ממללא, וע' לעיל בפרק שני משער הפרקים קי' כ"ב: לג) לורת הקי' יש בו שני מיני מים, ע' בשער האיחון באות ק', אחד בין פירקא קמא לפירקא תליתאה זעירא, השני בין פירקא קמא לרגלא דק', האחד מים תחתונים, והשני מים עליונים, ע"ס בקי' ע"ט פ', וכיון שק' הוא פלוף אדם, מים עליונים הס מים עליונים שבאדם דהיינו מים שבאוך הפה, ומים תחתונים הס מים שבאוך גיד האמה, וע' בהקדמה שניה לשער הקודם, נמלא כי הריווח שבין פירקא קמא לרגלה הוא הפה, ולכן מרמז לקול דברים, והמים שבאוכו הס רוק הפה: לד) וירקה הרוק הנ"ל ודרך הרוקק להיות מוטה: לה) כל"ל כמו שהגהתי בפנים, וכ"פ דרגל ק' קמא מיו"ד עילאי מחלק את הרגל מק' תניינא דלי' לתרין, ותחלת רגל ק' תניינא נכתב ברגל ק' קמא וקופו מגולה, ולזה נחלק קוף הרגל מתחלתו, לרמז כי כאן קאי על הנעל דאיהו בקוף הרגל: לו) כיוצא בגרסת ברגל

ק' קמא מיו"ד תתלה כדלעיל, וקיימא תמות סיפוט מלכסון, לרמז שהיא מוטה ומספעת עלמה לחלוק מנעלו מעל רגלו: לז) עי' לעיל סי' ט"ו, והיכמה גרמזת בק' ה"ל, והוא מהדר לחורי לחלכסון ולא תיתא שמרמז שחין לריך שהדיינים ירחו לח הרקיקה, חלח דמה שפני הקופין שבחלכסון לגד י' תתלה, מרמז שלריכים רוק שירחו הדיינים, ועי' לעיל סי' ל"ג ל"ד, ומה שהחזיקו הקופין שביו"ד תתלה לחוריהון לחלכסון עי' לעיל סי' כ"ג, וכחן עוד רמז כמבוחר: לח) מלוות הקריחה על כל העומדים שם ברבים גרמזים בחות ס' שבה ק' שהם ו' פרלופים ולח נפרד הה': לט) חלילת המעטל הגרמז בגלגל דק' תניינח מיו"ד עילחי כדלעיל סי' ל"ה, והחי רגלה נדבק לחלכסון בלי הפסק, לרמז שהחליצה תהי' מעל הרגל ממש ולח מעל המעל: מ) דווקח לחיש שים לכם יציבה לחת בעולם לחפוקי לחיו שלח הי' בעולמו [ביחות י"ז ב'], כגוונא דתרין קופין שביו"ד תתלה הם ביחד: מא) דווקח לחיש מן הלד המיוחדים [בגחלה] כגוונא דק' תניינח מיו"ד עילחה דליכו בן ק' קמח דילי דליכו לד ע' לעיל סי' ד', וכן ק' תניינח מיו"ד תתלה מתרחב עד לנגד פירקח קמח מיו"ד עילחי דליכו לד, לרמז שכן לחין מן הלד, כח לחו הכי לימה עולה ליבום וכל שלימה עולה ליבום לימה עולה לחליצה: מב) ע' בהקדמה לחשובה לפער חיכו ק' הדרומי דליכו ק' תניינח מיו"ד עילחי כדלעיל סי' ד': מג) ע' פרק ל' מפער הפרקים סי' ג' ומ' בהקדמת הספר סי' ק"ג, וגופף ביחור, חלכסון ל' נחלק לחלית חולקין חלק ל' מקלה חלכסון תתלה עד י' עולמה, חלק ב' מיו"ד עילחי עד יו"ד תתלה, חלק ג' מיו"ד תתלה עד קלה חלכסון עילחי, והם מרמזים לג' חלקי המזבח,

היסוד, והסובב, ומקום הקרנות, שהיו בחלכסון, דהיינו עלה למה זה היסוד [מדות פ"ג מ"ח] כמו חלק ל' שחין בו רק פרק ל', עלה למה זה הסובב [שם] כמו ממעה פרקים דהיינו פרק ל' הוח חלכסון הי"ל, ודי פרקין מתרין יודי"ן המלבדים לותו שהם מגבילים חת החלק הי"ל, עלה שלם זה מקום הקרנות [קובה מ"ה ל'] כמו חלק ג' מחלכסון הי"ל, והוח תופס שלם למות כמו ג' חלקי החלכסון שהוח עליון עליהם ולכן תופס כל הג' למספר למותיו: מד) ל' הוח רחשון לחותיות, והתורה נברחת קודם לעולם, חם כן ל' שהוח רחשון גם לתורה, כי התורה מחותיות נבנית, ול' קודם לכל החותיות, ל"ה ל' קודם לכל דבר, ולכן פתח הקב"ה בחות ל' לנוכי: מה) בקוטה דעבדת פירודא בחלכסון ולכן שני הקופין חיכו זה תוך זה, ולכן חין כחן עיכובא לעכב הקריחה בלשון הקודם, חך בחלוות יבוח דלח עבדת פירודא, ל"ה כפילת הקופין בחלכסון לעיכובא, כמו בחוריית שהכפל לעיכובא. מבח"כ בקוטה שבח הכפל למספר

(שיפולי) [שיפוע] חלכסון ח', לז) ובח דבר קדשו (שם) וירקה בפניו רוק הנראה לדיינים (יבמות ק"ו ב') הגם שהיא קיימא בחחורי ק' חלכסון שהוא לפקודי דיינים, בעינן רוק הנראה, כמו שפני קופין חהדרו לה, ומה דקיימא חחורי, לפקודי לחסור חם חחי בעלה נשא חחותה, כמבוחר לעיל, חינה זקוקה, לח) (וקרח) (ונקרח) שמו בישרחל בית חלוץ הנעל (פ"י) בגין שבחו כולם בחיבורח חדה בגו ח', הנך ששה ק', לקול דברים כמבוחר לעיל, ומלווה על העומדים שם לחמר בית חלוץ הנעל [יבמות שם], לט) ולח מעל דמעל [שם ק"ב ח'] כגוונח דקחי היבם דחיהו ק' תניינח מי' עילחי, ויתדבק ברגלי ממש לחחורי חלכסון ק', מ) ובח דבר קדשו (פ"ה) כי ישבו חחים יחדיו כגוונח בחות ח' קדישח דקיימין תרין קופין ליו"ד דקחי בהיפוכה יחדיו (יבמות מח) ודרשו חז"ל (יבמות י"ז ב') מיוחדים בנחלה כגוונח דנסוג ק' תתחה מיו"ד תתחה ונסוג עד קבל פירקח קמח מיו"ד עילחי דחיהו חב כמבוחר, וק' דקחי לדרום מיו"ד עילח דחינון חחים מן החב [שם], וכל שחינה עולה ליבום חינה עולה לחליצה [שם ג' ח'] חם היח חסורה דחורייתח לו, מב) ולקחה לו לחשה (פ"ה) כגוונח די' עילחי זקף לחלכסון דקחי עלי' וליו"ד תתחה, לפירקח קמח דילי', ק' הדרומי לפקודי מלוות יבום, דח הוח ולקחה, מג) וגדולה מלווה דזקף לחלכסון המוטה דחיהו עמוד התווך בין תרין יודי"ן דממנו עלמה יתבנה, דחיהו מקום המזבח ובו רגבים יודבקו [עי' חיוב ל"ח ל"ח], וישרחל עם סגולתו חינון עמוד התווך, בקיום פקודי דחורייתח מקיימים עלמח, כמחמר קדשם [עי' ר"ש' בראשית ח' ח' ומקורו בתנחומה כ"י באבער] בראשית בשביל ישרחל שנקרחו ראשית תבוחתו (ירמי' ב' ג') ראשית הבריחה, מד) דחיהו ח' קדישה דברח יתש"ל בקדמיתח לפקודי עם סגולתו, ופקיד בי' בקדמית חנכי ה' ח' (שמות כ' ב') שפתח בח', ולפקודי שיתעסקו עם סגולתו בחורייתח קול דברי', מה) וככה עכובח שנחמר בלשון הקודש (סוטה לב' ח') בגין דקיימין תרין קופין בחלכסון בח בכפילה לעיכובח, ולח כדין

כדין קבלת סוטה [שם] דנפק ק' פנימאה, וסימן לדבר (בראשית י"א ח') ויפץ ה' אותם משם, וסוטה הדבר תלוי בתשובה:

סליק:

סנהדרין ע' לעיל סי' כ"ב כ"ו, והכיומן כמו בעת ויפץ מז נתבלבלו הלשונות, כמו כן בסוטה כיון שנפרד התלכדון מין כמן טוב הסוטה הדבר תלוי לעיכובא ללמון הקודם דווקא חלה גם שמר לשונות שפיר דמי, וקיים נדבר בתשובה:

סליק:

שער השלישי מאות א'

השער השלישי מאות א', מבואר בחלק הראשון ברית עולם (שער הרביעי מאות א')

א) כאשר בא א' קדישא מאות ש' דבא ש' לכל פרקים דלי' בא לפקודי על אינון דיתבחרו לקרבן, נאמר עתה בחלק שני תוספ' ביאור מחודש מקודש, ב) החמשה מינים המותרים באכילה שור וכשב ועז והעופות דיתבחרו לקרבן תורים ובני יונה ומן המותרים לישראל קרב ע"ג המזבח, ג) ובא דבר קדשו (ויקרא י"א ג') כל (בהמה אשר היא) מפרסת פרסה [וגו'] (ומעלת) [מעלת] גרה בבהמה אותה תאכלו, כגוונא דברא יתש"ל האתון המעידים על פקודי דא, כאשר בא א' מש' דקאי יו"ד עילאי ש' תניינא דלי' תחות תרין ווין מש' עילאי, בגין דש' עילאי איהו מאתוון רברבים, וש' תתאה, תניינא דלי' מאתוין זעירי', קימין כתמונת יו"ד, ויתחבר ש' תניינא בסופו דילי' קאי על קצה אלכסון תתאה, ופקיד על הבהמה אשר היא מפרסת פרסה על עמודה דילה, שהיא מותרת לאכילה, אם היא מעלת גרה, ד) כגוונא דש' פתיחא לעילא וקיימא באלכסון א', בגין מה שיש כל ו' פירקא קמא דלי' קבל פירקא תתאה מש' המחבר לתלת ווין אינון יסוד המים פקודים, ובהך רויחה להלן מכל פירקא קמא עד ו' תניינא, איהו יסוד אש חמימותה לפום חלקיהון, כאשר בא א' לסוד אדם ואיהו סוד הרוח, איהו לנשימת אויר רוח לחיות אדם שברא יתש"ל לא' לדא, ה) כאשר בא בניקוד חיריק, ו) ואם הוא בניקוד חולם איהו לאויר רוח דק מהדק צח מצוחצח קבל ההוא רוח תתאה, ומבהיק מסוף העולם עד סופו, ובגוונא לובן לפום חלקיהון, כמאמר קדשו (תהלים ק"ד ד') עושה מלאכיו רוחות, ואית ד' גוונים אויר רוח, ולו יתברך שמו לעד אין לו דמות מכל בשמים ובארץ שרפים ואופנים וחיות הקודש נבהלים ממנו

א) זה יתבלר מתוך המשך הדברים: ב) כל החמשה מינים הללו הם גרמוזים בה' פרקים דבתות ת' כאשר יתבאר להלן, וע' פ"ת מעשר הפרקים סי' ח': ג) תחלה יבאר כי גם קיומי היתר המינים הנ"ל בהלכלה מבואר בתות ת', כי קיומי בהמה טהורה מפרסת פרסה ומעלת גרה מפורשים בתות ת' כאשר יעשה מש' כזה ומרמז כי שור וכשב ועז הנרמזים בתות ת' הם לריכין להיות מפרסת פרסה, כי ש' תות ת' קדקן לרמז שפרסותיהם יהי' קדושות, ות"ת הלא בבהמה אין בה רק קדק אחד ברגליה וכש' תרין קדקין ?, ותירן דטיקר הלימוד מפירקא תניינא מיו"ד עילאי דהיכו קמכא דיו"ד עילאי דעלי' מקמיך היו"ד על הלכלון ומרמז על רגלה, וש' תניינא דתות בי' תלת ווין ותרין קדקין קאי בכל תלת ווין תחת תרין ווין מש' קמא מיו"ד עילאי, ובתרין ווין ליכא כי אם אד קידקא לרמז כי אד קידקא בעופין לפרסות בבהמה: ד) כרמז למעלת גרה הוא בש' שבהלכלון, כי עניו הגרה הוא מלד חמימות בחילטומא שמגרית את האוכל, ועל ידי זה מעלה גרה וכל זה נרמז בתות ת', שים גו יקוד חמים ויקוד אם בין הווין שבש', וע' שער האיחון תות ש' סי' פ"ו ג', ולכן ים בבהמ רמז לחמימות הנ"ל, ולחמימות על הנפש שהוא מים שבש', כי בדם הוא הנפש מים אדומים, והנה דרך המים שבכלי בשהוא עומד בהלכלון הם מתפכין בחון, ות"ת בהמ' שהש' עומד בהלכלון מרמז על יקוד המים שמתפך והוא העלמת גרה, זהו תוכן דבריו: ה) ע' שער הכללים כלל י"ג: ו) ע' שער הכללים

ממנו ואין משיגים אותו, ז) וכאשר בא א' בניקוד שורוק הוא אויר רוח לחי שאינו מדבר, בשבילין ידועים שהוא מושך לו אויר רוח לנחירי' כמו אבן השואבת ששואב הברזל כן הוא מושך לפי מזגו, ואדם שואב אויר רוח הנברא לו לחי מדבר לפי מזגו ולפי עסקו בתורה ובחרת בחיים (דברים ל' י"ט) וכאשר בא ש' לפרקים דלי א', דאיהו חמימותא דברא יתש"ל לחיות כל אשר בארץ מחי מדבר השורה בדם, כאשר בא דבר קדשו (ויקרא י"ז י"א) כי נפש הבשר בדם הוא, וכל אחד מושך אצלו בשבילין ידועים כאשר ברא יתש"ל להחיות בהם נפש כל חי, וחלוקים רבים בהם, וכן לאש וכן לכל היסודות כמבואר בהקדמה, וכאשר בא א' למינים חי שאינו מדבר ולבהמות המותרים באכילה, בא ש' לא' לפקודי מפרסת פרסה כנ"ל, ח) ופרסה סדיקתו חד הוא, בגין דקאי ש' תחות ש' עילאי בחד רווחה מה דקבל ו' קמא ותניינא ולא אול יתיר, ואיהו ש' עילאי פקיד עלי' לחד סידקא, ט) ובא דבר קדשו (שם י"א ג') ושוסעת שסע כגוונא דבא בכפילה בש' תניינא דאיהו תלתי ראשים ותרין רווחים בי', ברם בא לפקודי שיהי' הבשר והעצם סדוק י) וכגוונא דש' דקאי באלכסון מוטה, דמה דבא בגוי' חוזר לראשו, היינו יסוד המים וחמימותה לחי שאינו מדבר, דאיהו בחמה מעלת גרה האגור בתוכו וטוחן ונשאר בתוכה, יא) ואלכסון סוד המזבח פקיד כמבואר בחלק ראשון, ולאקרבה קורבנים משור וכשב ועז, פירקא קמא פקיד לשור, ופירקא תניינא מי' עילאי לכשב, דשור קרבן גדול במינו, יב) ועז פקיד אלכסון שבא לכפר וכפרתו מרובה למאן דחטא ופנה אל אלהי' אחרים בשגגה מביא שעיר עזים, דאלכסון למאן דשליט במטה ובמעלה ובכל גבולי אלכסון, יג) ושעיר המשתלח שמכפר על כל קהל עדת ישראל, וישראל אינון עמוד התווך דבשבילים ברא עלמא לקיים פקודי דאורייתא, וכפר בעדו [ובעד ביתו] ובעד [כל] קהל (עדת) ישראל (שם ט"ז י"ז). דעם סגולתו מקהלים ומעמדי', בקיומם פקודי דאורייתא עולמות עליונים ותחתונים, ו' עילאי אינון ישראלים, דאלכסון יתפלג בעובי' לתרין ווין, יד) וכאשר בא לפקודי דקרבנות (שם פ"ז) ולקח [את] שני השעירי' והעמיד אותם לפני ה', הנך תרין ווין לפקודי שני שעירי', טו) ולפני ה' כגוונא דאלכסון פקיד למאן דשליט, יו"ד עילאי [מעיד] מעלה, יו"ד תתאה מעיד למטה, ואלכסון מעיד בכל גבולי אלכסון, כאשר בא לפקודי קרבנות, אינון תרין ווין דיתחברו באלכסון, ולקח שני השעירים כמאמר קדשם חז"ל (יומא ס"ב ב') שעירים שנים ולמה נאמר שנים שיהיו שניהם שוים במראה ובקומה ובדמי' כו', כגוונא דתרין ווין אינון שוים, יז) ואפילו אינם שוים כשרים [שם ס"ב א' וב'] כגוונא דקאי י' עילא לא על קצה תתאה ממש, וי' תתאה לא תחות קצה עילאי ממש, יח) שעיר אחד לה' פקיד ו' עילא מאלכסון, וא"ו תתאה פקיד לעזאזל שעיר אחד, יט) ובא מאמר קדשם (שם ל"ט א')

אם

סם, וט' בהקדמת הספר סי' ג' ד' ח', ובקוף סי' ל"ח: ז) ע' שער הכללים כלל י"ג: ח) ע' לעיל סי' ג': ט) בש' תניינא דלית בי' תלת ווין ותרין רווחים ביניהם לזון מפקדים על תרין סדקים, כדלעיל, רק מפקדים על ליבנה כפולה דבא בחוריתא ושוסעת שסע, ואיהו בא לפקודי שבשקדים יהי' בתרין בשר ועצם שפרס"י בחומש: י) ע' לעיל סי' ד': יא) ע' בשער השני מאות ל' סי' מ"ג, ולכן פקיד לקרבנות שקרבים על המזבח, וע' לעיל סי' ג': יב) אלכסון הוא המזבח ועליו מקריבין הקרבנות המכפרים וכפרה הגדולה הוא מי שמכפר על ע"ז, ושעיר עזים מכפר על ע"ז, ולכן אלכסון פקיד לעז, וכן אלכסון מעיד על יחוד ה' בכל גבולי אלכסון, ולכן מאן דפגם בזה שחטא בע"ז נרמז קרבנו באלכסון: יג) מעיל עוד טעם למה נרמז הענ באלכסון בגין דשעיר המשתלח מכפר על כל קהל עדת ישראל, וישראל אינון עמוד התווך דמשלח אינון בחלכסון, בגין דישראל אינון עמוד התווך שהעולם נשען עליהם, כאשר מקיימים פקודי דאורייתא כח קיומא דעלמין עלאין ותתאין, ואלכסון הוא עמוד התווך בין י' עולמי ליו"ד תתאה: יד) זה פשוט כי באלכסון תרין ווין כזה ובאלכסון ושם נרמז ליחוד

ואלכסון פקיד לע"ז ח"כ פקיד לשני שעירים: טו) פשוט כיון שהשעירים מרומזים ה' לכן והעמיד אותם לפני ה': טז) זה ג"כ פשוט כמו שני ווין שבאלכסון שוים הם כן השני שעירים לריכין לכתחילה להיות שוים: יז) ובדיעבד אפילו לאו שוים כשרים, כי ו' עילאי שעיר לה', ו' עילאי שעיר לה' ו' תתאה לעזאזל כאשר יתבאר, ובא ו' עילאי וגבו באלכסון למעלה משם מקום תתאה לרמז שאף אם השעיר לה' פחות משם השעיר לאשר לעזאזל כשר, וכן ו' תתאה נגע לאלכסון משם למטה מקום עילאי לרמז שאם השעיר לאשר לעזאזל פחות מהשעיר לאשר לה' ג"כ כשר: יח) ו' עילאי פקיד לשעיר אחד לה', בגין דאיהו עלאין ואוח מרמז על המזבח, ו' תתאה דאיהו דוגמת שיפוע הכבר, דאיהו מדרגה למטה מו' עילאי לכן פקיד לעזאזל דנופל מראשי זוקין, וע' בפ"ח משער הפרקים סי' כ"ד: יט) ע'

אם של שם עלה בימינו הסגן אומר לכהן גדול הגבה ימינך, כי לפקודי דא פירקא קמא מי' עילאי לכהן גדול, הגם שפירקא תניינא בא ללוי כמבואר לעיל (שער הראשון מאות א' סי' ל"ז) ז; ברם כד בא זקף קטן וזקף גדול לא' תרין פירקין מי' עילא לכהן גדול ולכהן הדיוט, כ) ואם של שם עלה בשמאלו ראש בית אב אומר הגבה שמאלך [שם] כמו י' תתאה סמיך לאלכסון, וי' עילאי זקף לי', וי' תתאה אמר (ש"א ב' ח') מקים מעפר דל עם סגולתו כשעושים תשובה, כא) ושחיטה בסימני' אינה מפורש באורייתא, כמו שבאו בוא"ו אלכסון וא"ו אחד ובהעלם הן שתים שהן שני סימנים קנה וושט, והם הלכה למשה בסיני [חולין כ"ח א'] וכגוונא דקאי ש' באלכסון דבי' יסוד המים ויתהפכו לסומק, דד' גוונים ביסוד המים, חמימותה דדמא השורה בנפש, וקאי אלכסון מוטה אהדר לרישא דם הנפש לשחוט הסימנים ונשפך דם הנפש, כאשר בא דבר קדשו (ויקרא י"ז י"ג) ושפך את דמו, בגין דא' קדישא איהו יסוד אויר רוח ונשימת אויר רוח לבהמה דאיהו הקנה דמשך [על ידי] הנחירי' לקנה ולריאה, ו' תניינא איהו וושט, לשחוט אותם, ולזה בא מאמר קדשם (חולין כ"ז א') ממקום ששח חטהו, דפקודי בא מש' אלכסון דשח ממקום שקולו הולך ומוטה לצפון, כב) ואם הוא קרבן צריך לקבל הדם בכלי ולזרוק ע"ג המזבח, כגוונא דקאי ש' מיו"ד תתאה תחות קצה אלכסון עילאי בחד קיבולו דקאי במישור תחות הצוואר לקבל הדם, ואיהו חד קיבולו תחות אלכסון בהך רוויחה מוא"ו קמא עד וא"ו תניינא, ומוא"ו תניינא עד תליתא קאי תחות ש' עילאי מני' ולא לקבל אלכסון, ואלכסון סוד המזבח, כג) ושחיטה כשירה בקדשים אפילו בזר [זבחים ל"א ב'] כגוונא דנטה קצה אלכסון עילאי שביל דלי' לצפון רחוק מפירקא קמא דיו"ד עילאי דהוא כהן דק' דלי' לפרצוף כהן ונטה לאתרי' וקאי בדלי' דעמוד התווך אינון ישראלים להכשיר זר כמאמר קדשם (ברכות ל"א ב' זבחים ל"ב א')

מקבלה

שער הרחמין מאות ס' סי' ל"ז, ועי' בשער הפרקים פ"ח סי' כ"ב, ויתר הדברים יתבאר להלן: נ) הכוונה כי כשעלה של שם בימינו קיום טוב ליעקב, וכשעלה בשמאלו מ"ו להיפך, והכוונה כי למיומנים בה קמת דחיי ולמשמשים בה קמת דמותא, והכוונה כי התורה נרמזת בחות ס' כי שם נרמז בדבור בחורייתא, והנה בימין ס' יום י' עולמי, ובשמאלו י' תתאה, ועי' בהקדמת הספר סי' ס"ב כי י' עולמי רומז לכניסת הנפש בגוף, וי' תתאה ליציאת הנפש מהגוף ע"ש, וזכו למיומנים בה רמז ליו"ד עילאי שהוא קמת דחיי, ולמשמשים בה רמז ליו"ד תתאה שהוא קמת דמותא, והתיקון לזה שיעשו רמז די' תתאה על דבר לחר ולא על המיתה, דהיינו שיעשו תשובה, הנרמז בי' תתאה, כי התשובה הוא שיעבדו לשם למקום, דהיינו שישראל למטה יעבדו לשם למעלה, והיא דוגמת י' תתאה שהוא דוגמת ליעור העולה ממטה למעלה, ולכן כשעלה של שם בימינו הוא קיום שישראל מיומנים בה, ואז עולים מדרגה לחר מדרגה, וזכו ליו"ד עילאי זקף למלכות, ע' בהקדמה הרחשונה לשער הרחמין מאות ס', ולזה רמז שהמר לו הקגן הגדה ימינך, ופירקא קמא מי' עילאי הוא כהן גדול, ופירקא תניינא הוא הקגן שהוא תחתיו בשעלה, וי' תתאה הוא רמז בית אב שהוא למטה מהקגן, וכשעלה בימין לו הקגן שהוא בימין, וכשעלה בשמאל אומר לו רמז בית אב שהוא בשעלה י' תתאה, הגדה שמלך שיחזרו בתשובה, ולזה קומך י' תתאה למלכות שהם ישראל בעוד התווך, כי התשובה היא קמיכה לשם שלא יפלו, ועב ורפא לו: נא) ע' בהקדמת הספר סי' מ"ד ס"ח ס"ט, דתרין קיומים פוקדים בתרין ווין דשלמלכות, ולמלכות פקיד לשחוטה ע' בהקדמה הנ"ל סי' ק"ז ק"ח, וכשאר יבא ש' למלכות ובש' יקוד שם ומים כמבואר בשער החיות, ובמים ד' גוונים כמבואר בהקדמה הנ"ל סי' ג', והיקוד שם הנ"ל מרמז לחמימותה דנפש ולכן מים שבו חיות מים חדומים דם כי הדם הוא הנפש, והש' שבמלכות מרמז לשפיכה ע' לעיל סי' ד', לרמז שישחט וישפך דם הנפש, והשחיטה תהי' בתרין קיומים כמו תרין ווין דשלמלכות, וכמו שהה שמלכות נחלק לתרין חיות ויכר בפירוש רק ידעינן בשעלה שהתרין יודי"ן יו"ד עילאי מושך אלו ו' עילאי מלמלכות ויו"ד תתאה ו' תתאה, כמו כן הלכות שחיטה בש' ג"כ בשעלה הלכה למשה מסיני, וכמו שמלכות פקיד לקנה שמושך החוזר הוא ומוליך קולו, ע' סי' מ"ד בהקדמת הספר, כן דרשו חז"ל על ושחט חין ושחט חלא וקחט ממקום שהא שמוליך קולו חטהו, ולוושט פקיד בגין דוושט לצפון ע' בהקדמה הנ"ל סי' י"ח: נב) ע' לעיל סי' ג' בליור ס' שם תרין שיני"ן מיו"ד תתאה הם זה תחת זה, ותרין ווין שבש' תתאה הם תחת ש' קמת, נמלת כי נכתב החלל שבין התרין ווין הנ"ל, והחלל הנני שהוא בין ו' קמת לתניינא חיות נכתב כזה ו והחי רוחח קמת חיות כמו חיות קבול ושקולי תחות מלכות ומלכות הוא המוזבח לרמז כי הקרבנות המשחטים למזבח לריכים יקבלת הדם בכלי: נג) ידחר ההבדל שבשחיטה בשיכה בזר וקבלה לריך כהוכה דווקא, כי בשיבא חות ק'

לאות מ' פקיד לפלוסיס דני פירקא קמא כהן פירקא תניינא לוי כמצוא בשער כרשמון מאות מ' קי ל"ז, ואלכסון קוד ישראל עמוד כתווך, והמחיטה גרמז באלכסון והוא נוטה וממרחק מפירקא קמא די עילאי שהוא כהן לרמז שהמחיטה אין נריך כהן רק ישראל כמו באלכסון ישראל, לא כן קבלה שגרמז בפרק תניינא מיו"ד תתאה, וי' תתאה הוא היפך י' עילאי ומה שביו"ד עילאי נחשב לפירקא קמא יחשב ביו"ד תתאה פירקא תניינא, ולכן מרמז לכהן: כד) שחיטתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת בצפון כגוונא די' תתאה דקאי בצפון לות מ' כי ימין כחות דרום ומחלו לפון ממנא י' תתאה בצפון מ', וקבלה גרמז בי' תתאה כדלעיל, לכן קבלה בצפון יהלכסון ג"כ נוטה לצפון, ובאלכסון מרומז שחיטה לכן שחיטתן בצפון: כה) ע' בהקדמת הספר קי' י': כו) זה פשוט כיון דהשחיטה

מקבלה ואילך מצוות כהונה, בגין די' תתאה כד יתעבד מש' דפקיד על קבלת הדם בכלי ואיהו פירקא תתאה דלי' יתהדר בשביל דלי' לקבל לפירקא קמא מיו"ד עילאי, בגין מה דיתחשב פירקא קמא ליו"ד עילאי יתחשב פירקא תניינא ליו"ד תתאה, ואיהו פרצוף כהן פירקא קמא מי' עילאי דאיהו פירקא תניינא מי' תתאה, ולקבלה ולכהן, כד) ושחיטה באתרי' דא דקאי י' תתאה, דאלכסון המזבח, ואיהו קאי בצפון לשחוט בצפון, וקיבול דמם בכלי שרת בצפון [זבחים מ"ז א'] כגוונא דאלכסון לצוואר שני סימנים, וקאי בההוא אתרי' עם הדם כנ"ל, כה) לעבוד זריקה שתים שהן ארבע [שם נ"ג ב'] כגוונא דאוז אלכסון בהנך קרנות לעבוד זריקה כו) ושלא יהי' אחד שוחט שני זבחים (עי' חולין ל"ב א') דתרין ווין אלכסון לזבח אחד ושני סימנים, כז) ובעיניך כוונה לשחיטת זבח דמתעסק פסול בקרבן (זבחים מ"ז א' חולין י"ג א') דאיהו פירקא קמא מי' תתא קאי בתלת ווין דלי' תחות אלכסון, בגין ההוא עיסקא, מה דלית בפירקין מי' עילאי, כח) וקימא ש' תניינא מי' תתאה בתרין ווין קיימא תחותי', וחד ו' יתרחק ואוז לאלכסון כתמונתו, ואינון חמש אצבעים, ואוז ו' תליתאה לאלכסון לימין לימד כל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינו אלא ימין (זבחים כ"ד ב' חולין כ"ב א') כגוונא שפנה למזבח לימין קבלות הדם וזריקה ע"ג המזבח וקמיצה, כט) בגין דכד יתעבד י' תתא מק' דק"ימא רגלה מק' קמא יו"ד תתאה לקרקע, בגין דשבק רווחה ק' תניינא דלי' דפנה לאלכסון, ופנה לגדולי קרקע הבאות למזבח למנחות הטעונה קמיצה, ל) וי' עילאי מא' דיתעבד מש' דאוז ש' קמא דלי' בחד ו' לצפון מש' דקאי תחותי', ותרין ווין דלי' וש' דקאי תחותי', דקיימין תלת ווין דלי' קבל הנך תרין ווין איהו יד, וחד לפקודי ויקח את המאכלת לשחוט כו' (בראשית כ"ב י') ושחיטת קדשים טעון כלי (זבחים צ"ז ב') לא) ולפקודי איש איש (מבני) [מבית] ישראל אשר ישחט... מחוץ למחנה ואל פתח אוהל מועד לא הביאו (ויקרא י"ז ג'—ד') כגוונא דקיימין תרין ש' בגו אלכסון עמוד התווך דאינון ישראל, ובא תרין זמני לב) ואל פתח וכו' (פ"ד ופ"ט) כגוונא דשינין מיו"ד עילא פתוחי', וי' עילאי ותתאה מקפי' את המזבח להביא הקרבן אל אוהל מועד, לג) בר מחולין אינו צריכה

גרמז בתרין ווין שבאלכסון, והם לתרין קיומי הכתוב כדלעיל, ל"ל לית כאן רמז כ"א לזבח אחד: לב) זה ג"כ פשוט כי ס' קמא מי' תתאה כל כתלת ווין דלי', וכתרין רוויחין דלי' בין כתלת ווין הם פתוחים למעלה ומסתגלים אל אלכסון שהם רמז המחיטה ומרמז שלריך שיכוון לזריחה שדרך המכוון להסתכל לדבר המכוון אליו: לג) תלת ווין שבס' דמלעיל כתחילו בפירודא וקיימו מתחת בחיבורא הם דוגמת כיד באלבעים דילי', וכנה בי' תתאה תרין ווין דס' תניינא הם תחת תלת ווין דס' קמא (ע' לעיל קי' כ"ב בגיור) תלת ותרין חיון הממ באלבעים דיד, ו' קמא מס' תניינא פונה אל הימין ומתקרב לאלכסון, ומרמז לאלבע, שכל מקום שנאמר באלבע הוא ימין, וכמי פירקא תניינא מי' תתאה מרמז לכהן כלעיל קי' כ"ב, כי כל מקום שנאמר בכוהנ ג"כ ימין, ובמה שפונה לאלכסון מרמז דקרבנות הקריבים על אלכסון שהוא המזבח טעונים ימין שחיטה וזריקה המרומזים באלכסון וקבלה הגרמז ביו"ד תתאה וקמיצה כאשר יתבאר: לד) רמז למנחות שהם גדולי קרקע הוא בס' כל יתעבד מק', כי רגלה דק' קמא מי' תתאה פונה לקרקע ע' שער הכפני מאות מ' קי' י', וי' תתאה עומד בצפון, ומ' פקיד לאויר הוא, הרי הוא לפוניה שמגדלת זרעים, ואלכסון מיהו במזבח, הרי רמז לזרעים הקריבים על המזבח דהיינו מנחות: ל) חוזר לדיני שחיטה דבקדשים בעיונין כלי דווקא, וע' בשער הכוונות מאות מ' קי' ס"ב, כי חמשה ווין ליד פקיד, וחד ו' מס' קמא דמיהו חון מחמשה ווין הנ"ל, מיהו פקיד לסכין דומ"ו דוגמת סכין וזהו ויקח את המאכלת: לא) כמו שבאלכסון תרין ניו"ן כן בא בכתוב תרין זמנין לום לום: לב) לפתח מרמז ס' קמא מיו"ד עילאי דכל כתלת ווין דילי' פתוחין למעלה, ומהל מועד מרמזים כתרין יודי"ן שמקיפים את אלכסון, ואלכסון הוא במזבח, ומהל מועד מקיף את המזבח: לג) ס' תניינא מיו"ד תתאה נקוג לחור מס' קמא דלי' לגד דרום

צריכה כוונה לשחיטה כגוונא דקיימא ש׳ תניינא לדרום משוך מאחוריי דאיהו ש׳ קמא מי׳ תתאה, דנסוג אחור מפקודי דבא בש׳ קמא מיו״ד תתאה לכוונה הנ״ל. לד) ברם כח גברא בעינן כאשר בא מאמר קדשם (חולין ל״א א׳) נפלה סכין ושחטה כו׳ דבעינין כח גברא, דש׳ תניינא מיו״ד עילאי פקודי בי׳ יד לשחיטה, כמו בש׳ עילאי וחדא בחולין וחדא בקדשים, לה) ואבר מן החי אסור כגוונא דבא בכאן וזבחת כאשר צויתיך (דברים י״ב כ״א) בתרין סימנים [עי׳ חולין כ״ח א׳]. לו) ודם אסור כגוונא דבא בש׳ אלכסון מוטה לשפיכה על הארץ תשפכנו כמים (דברים י״ב כ״ד). לז) ודם קדשים לקבל בכלי לזריקה כמבואר בי׳ תתאה. לח) ובא ו׳ תליתאה מש׳ תניינא מי׳ תתאה, אזל לדרום לאלכסון א׳ תתאה, להההוא אתרי קמיצה, ואיהו אזיל בכפילה מרוויחה דבתרין ווין דלי׳, דאיהו סיום כפול לפקודי מוחק בגודל מלמעלה לט) ובאצבע קטנה מלמטה [מנחות י״א א׳] פקיד ש׳ קמא מי׳ עילאי, דאזיל בוא״ו תליתאה דלי׳ לצפון לשמאל לפקודי באצבע קטנה מלמטה, וש׳ מי׳ תתאה אזיל לימין לגודל, מ) הגם שתרוויהון אזלין בכפילה ?. אם אינו ענין לגודל תניהו לאצבע, וקומץ תלת אצבעים כמו שפקודי בא מש׳ קמא מיו״ד תתאה, מא) וישארו שני ווין מש׳ תתאה דקיימין תחות ש׳ קמא מי׳ תתאה, ההוא רויחה בין תרין ווין דקיימין במישור לקדושת כלי, מב) ושלא יעשה כלי לשיעור קמיצה [יומא מ״ז א׳] כמו דקאי ש׳ לעיל לקמיצה ותחותי׳ קיימא התרין ווין לבתר הכי לקדש בכלי כלי שרת, מג) וכן בא מי׳ עילאי מתרין שיני״ן דילי׳, ובא בכפילה דבעינין קודם קמיצה ולאחר קמיצה מתן בכלי שרת [מנחות כ״ו א׳], וגם בא בכפילה למנחת כהן הגם ששיריים אינן נאכלין טעון קמיצה [עי׳ שם ס׳ א׳ וע״ב ב׳]. מד) ותרין שיני״ן דקיימין בגו אלכסון, חד ש׳ דד׳ ראשים קאי פנימא, וש׳ דג׳ ראשים קאי לבר, ובתוכו ד׳ ראשים, בגין דאורייתא כתובה בש׳ דג׳ ראשים וד׳ ראשים קיימין על תפילין, וכאשר בא לפקודי

וש׳ קמת פקיד לקדשים שמתחבר לאלכסון שכוח כמזבח וש׳ תניינא לחולין, וש׳ קמת פקיד לכוונה כלעיל סי׳ כ״ז, וש׳ תניינא נקוג לחור לחולין לה לריך כוונה: לד) ביו״ד טולמי בהלטרפות התרין שיני״ן דלי׳ פקיד ליד כמבואר בשער הרחמן מאות ס׳ סי׳ נ״ב, ולכן כל ש׳ תופס כרמז הנ״ל ליד, נמלא תרין פעמים יד, חד לחולין וחד לקדשים, דהיינו כח גברא כי כח המדם בהגרופו, כי לחולין לריך ג״כ כח גברא: לה) זה מבואר לעיל מלאכתן ס׳ דדווקא בשחיטה ולא לבר מן החי: לו) ע׳ לעיל סי׳ כ״ח, כי מלאכתן מרמזים לשפיכת הדם, כי דם הקור: לז) ע׳ לעיל סי׳ כ״ב: לח) נורת השי״ן דחות בי׳ תרין רווחין, דוויחה קמת כפול מרוויחה תניינא כזה ש וידוע כי קיט כרישות שבין מלבא לחמה, וקיט כפול כוח הרישות שבין הגדל למלבא ע׳ שבת ק״ו ע״א רש״י ד״ה מחוי פשוט ע״ש, ומ״ה הלי ס׳ תניינא מיו״ד תתאה, דומ״ו קמת דכוח ומ״ו דרומת דילי׳ אזל לכלן מש׳ קמת מיו״ד תתאה ומתקרב למלכתן הלי ו׳ חיכו הגדל בגין דרוויחא דלי׳ כפול מרוויחא תניינא כגוונא דרוויחא מהגודל למלבא כפול מרוויחא בין מלבא לחמה, וע׳ לעיל סי׳ כ״ט דכלן רמוז המנחה בי׳ תתאה, ולכן ו׳ הכ״ל דכוח הגודל דעומד חון מקטרת דג׳ מלבעים דבש׳ קמת מיו״ד תתאה לרמז שחיטו מן הקמילה רק שבו מוחק מלמעלה: לט) ו׳ טולמי תרין שיני״ן דבי׳ מרמזים ג״כ ליד, ומ״ו תליתאה מש׳ קמת פוגה חון מקטר היד, וכוח בשמלו לרמז על מלבא שמלי שבשעת הקמילה פס היד למעלה וגב היד למטה בעת הממוקה ומרמז על מלבא קטנה שמוחק בו את הקומץ ולכן פוגה חון מקטר היד, וע׳ יומא [מ״ז ס׳ וב׳]: מ) עיקר רמז הקמילה כוח בתלת ווין מש׳ קמת מיו״ד תתאה, שבס תלת מלבעים, מלבא למה קמילה, ומ״ת הרי ו׳ קמת מהלי ס׳ רוויחה שמלו ג״כ בכפילה מרוויחה דבין תרין ווין ומ״כ פקיד ג״כ לגודל? תרין מס חיו עין כו׳: מא) תלת ווין דבש׳ קמת מיו״ד תתאה, וגם ומ״ו קמת מש׳ תניינא דילי׳ כבר למרנו הרמז בכס, ונשאר לנו לבאר הרמז בשני ווין דס׳ תניינא ויש רווח בין התרין ווין וכוח דוגמת כלי לרמז שלריך לקדש בכלי שרת: מב) לא יעשה מדה לקמילתו ויקמון בזמדה, רק יקמון ביד ומ״כ יקדשנה בכלי כמו בתחלה ס׳ קמת פקיד לקמילה ומ״כ ס׳ תניינא לכלי: מג) בי׳ טולמי ס׳ קמת ו׳ תליתאה דלי׳ לחלבא קטנה כדלעיל ס׳ תניינא לקמילה בתלת מלבעים מלבא למה קמילה, ותרין ווין בש׳ קמת המחריס ובזיכון רוויחה דוגמת כלי, ובגין דכתי כלי קיימת למעלה מרמז הקמילה שכוח בש׳ תניינא דילי׳ לרמז שקודש הקמילה לריך ג״כ קידוש כלי, ומה שבא רמז הקמילה תרין פעמים דהיינו בי׳ טולמי ובו״ד תתאה לרבות מנחת כהן: מד) כמו שבמלכתן תרין ווין כן בא בו תרין שיני״ן, וכמו ש׳ דג׳ ווין כוח נכתב בכל התורה וניתן בכתב גלוי לכל, וס׳ דד׳ ווין נעלם רק בתפילין נכתב והוא מתורה שבעל פה, כן במלכתן ס׳ דד׳ ווין כוח ס׳ פנימי ונבלע ונעלם תוך ס׳ דלבר שכוח דג׳ ווין, וכבר ידענו כי רוויחה

קמח מס׳ הוס כפול מרוויחא תניינא, ולכן חין מקום לכתוב הלחי ס׳ דד׳ ווין כי הם תוך כך רוויחה כזה נמלא ז׳ ווין תוך חלכסון ומבואר בחלק רחשון דפקיד לז׳ קני מנורה, וכאן יתבאר על כלי חרת חחרים: מה) ס׳ דקאי לבר פקיד על חיפה כחצר יתבאר, והנה יו״ד עילאי עומד נגד התחלת ס׳ פנימי, ויו״ד הוא עשר, ומרמז כי ס׳ פנימי הוא עשירית דס׳ דלבר דהיינו עשירית החיפה: מו) כוונתו לבאר תיך נרמז כאן חיפה, בבר תמרנו כי כל ו׳ שבם לחלבב נחשב, ות״כ בוגרת ס׳ המשכה מס׳ יש בו י״ט חלבבות, כילד ביו״ד עילאי תרין סיגין כזה ש״י הרי שבה חלבבות, וביו״ד תחתה עוד שבה כזה ש״י הרי י״ב, ובחלבכון שבעה כלטיל הרי י״ט, והנה התרין יודי״ן הם דבוקים לס׳ דלבר, ולכן ס׳ דלבר תופס כל המקפר גם מהתרין יודי״ן, תרין סיגין דבכל יו״ד, וכן ס׳ פנימי כלול בתוך ס׳ דלבר, ולכן תופס ס׳ דלבר גם המקפר דס׳ פנימי, הרי דס׳ דלבר תופס כל הי״ט חלבבות, והוח עומד בחלכסון וכל חלכסון תופס חורך ורוחב וגובה, לרמז על מדה המחזקת י״ט חלבבות מטוקב, דהיינו י״ט חורך, וי״ט רוחב, וי״ט גובה, דהיינו חיפה, כילד, חיפה ג׳ סחין והמחה שבה קבין הרי חיפה י״ח קבין, ותחלה נקדים גדר המטוקב מהו ותח״כ נבח לל הביחור, המטוקב הוח דבר שחורכו ורוחבו וגובהו שוה, ואם ים לנו מטוקב שחורכו ורוחבו וגובהו טפח, ונלמה להוסיף עליו ולטבחותו מטוקב של טפח וחלי, והנה המטוקב הזה הוח בן שבה קלוות, מזרח מערב דרוס לפון מעלה מטה, ולכן נוסיף עליו ד״מ מלד מזרח תחיכה שגבהה טפח ותרכה טפח ורוחבה טפח וחלי טפח, ות״כ יהיו׳ ברוחב ממזרח למערב טפח וחלי, ותח״כ נוסיף ג״כ תחיכה כזו בלד דרוס ויהיו׳ גם רוחבה מדרוס לפון טפח וחלי, ותח״כ נריכין לנו למלח הקרן בדרומית מזרחית שהוח כמין שמוד גבוה טפח ותרכו ורוחבו חלי טפח, וחז יהיו׳ לנו תחיכה חחת תרכה ורוחבה טפח וחלי וגובהה טפח, ותח״כ נריכין לנו להשלימה למטוקב טפח וחלי, ולהוסיף עוד מרובע לחד כזה שהוח כלול מתרבע תחיכות, חלי טפח, תחיכה ג׳ ד׳ תרכן טפח, וגבהן ורוחבן חלי טפח, והם כמדת הטמוד הנ״ל, תחיכה ג׳ הוח מטוקב קטן תרכו ורוחבו וגובהו חלי טפח, נמלח דרך כלל נריכין לנו להוסיף דרך כלל ג׳ תחיכות תורכן ורוחבן כמדת המטוקב הרחשון, וגובהן כמדת הכוספב, ועוד ג׳ עמודים גובהן כמדת המטוקב הרחשון ותורכן ורוחבן כמדת הכוספב, ועוד מטוקב לחד תורכו ורוחבו וגובהו כמדת הכוספב שנלמה להוסיף, ועתה נבח לל הביחור, מדת המקום תרבעים קחה תורכה ורוחבה לחה וגובהה שלש לחות, נמלח המקום ג׳ מטוקבים של לחה לל לחה גרוס לחה, נמלח מטוקב לחד של לחה, מחזיק שלים מתרבעים קחה, דהיינו $13\frac{1}{8}$ קחה, וכל קחה שבה קבים הרי שמונים קבים, כי כשתכפיל שבה פעם $13\frac{1}{8}$ יהיו׳ שמונים, והנה שם נחלק המטוקב של לחה לשנים יהיו׳ תורכו ורוחבו לחה וגובהו חלי לחה, ויחזיק בתוכו תרבעים קבים, חלוק תותו לתורכו, יהיו׳ תורכו של לחד לחה, ורוחבו וגובהו חלי לחה, ויחזיק בתוכו עשרים קבים, חלוק גם תותו לשנים ויהיו׳ כל לחד מטוקב תורכו ורוחבו וגובהו חלי לחה, ויחזיק בתוכו עשרה קבים, והנה כל לחה בת שבה טפחים, וכל טפח מחזיק תרבע חלבבות גדול, ושית בזוטרתי וחמש בחלבב בינוני כמו שחרח״ל בפ״ק דעירובין [ע׳ מנחות מ״ח ב׳], וחלו נחשוב בחלבב שהוח חמש לטפח, נמלח מטוקב חלי לחה הוח מטוקב של חמש שתרה חלבבות תורך ורוחב וגובה, וממזיק בתוכו עשרה קבים, ותיפה היח י״ח קבים, ולכן נריכין לנו להוסיף על המטוקב הזה, עוד ח׳ קבים, והנה שם נעשהו מטוקב בן י״ח חלבבות, נריכין לנו להוסיף ג׳ התיכות תורכן ורוחבן חלי לחה, וגובהן ג׳ חלבבות, חשר בגובה הזה הוח $\frac{1}{5}$ מן חלי לחה, ולכן כל חחיכה מחזקת $\frac{1}{5}$ מעשרה קבין, דהיינו ב׳ קבין, ות״כ ג׳ התיכות הנ״ל מחזיקים שבה קבין, ועוד נריכין לנו להוסיף ג׳ עמודים גובהן חלי לחה ותורכן ורוחבן ג׳ חלבבות, ות״כ כל עמוד מחזיק $\frac{1}{5}$ מחתיכה הנ״ל דהיינו $\frac{2}{5}$ קב, ות״כ ג׳ העמודים מחזיקין קב וגם $\frac{1}{5}$ קב, ס״ה $7\frac{1}{5}$ קב, ות״כ יחסר לנו עוד $\frac{4}{5}$ קב, ועוד נריכין לנו להוסיף מטוקב מג׳ חלבבות שהוח מחזיק $\frac{1}{5}$ מעמוד הנ״ל, דהיינו $\frac{2}{25}$ קב, והנה החסר לנו הוח $\frac{4}{5}$ דהיינו $\frac{20}{25}$, ות״כ חסר לנו עדיין $\frac{18}{25}$, ות״כ נריכין לנו להוסיף עוד על המטוקב מ״ח חלבבות עוד $\frac{1}{4}$ חלבב בקירוב, וכיון שנכנס בתוך חלבב הי״ט חשיב לי׳ כמחבר ז״ל שחיפה הוח

ב	ג
ח	ד

לפקודי ועשית מנורת זהב וכו׳ (שמות כ״ה ל״א) מבואר בחלק ראשון ע״ש (שער השביעי מאות א׳) וכאן מבואר ג״כ פקודי דכלי שרת כנ״ל. מה) וש׳ דקאי לבר איהו דפקיד על איפה. ש׳ דקאי פנימא איהו עשירית האיפה. בגין די׳ דקאי עלי׳ פקיד על עשירית האיפה סולת (ויקרא ה׳ י״א, ו׳ י״ג) עשירית דההוא דקאי לבר. מו) אינון י״ט אצבעים דבאו בא׳ קדישא דאינון תרין שיני״ן ליו״ד עילאי ותרין שיני״ן ליו״ד תתאה, ותרין

בגו

בגו אלכסון, חד ד' ראשים וחד ג' ראשים, וכדין אינון י"ט אצבעים על י"ט אצבעים באורך וברוחב ובקומה (מרובע) [מעוקב]. בגין דאלכסון תופס אורך ורוחב וגובה, מז) ויתפלג לתרין אוירי' לפקודי עשרון עשרון לכבש האחד (במדבר כ"ח י"ג), כמו דקימא ו' עילאי על האלכסון לפקודי עשירית האיפה, ובגין דא בא בכפילה באורייתא קדישא, מח) ושני עשרונים לאיל (שם פי"ב כ' כ"ח, כ"ט ג' ט' י"ד) פקיד יו"ד עילאי, דאינון תרויהון בגוונא חדא יו"ד עילאי פירקא קמא שור ותניינא כבש זכר דהוא איל, ו' תתאה קאי בהיפוכה דהוא בת זוגו דיו"ד עילאי, פרה וכבש, וכדין יו"ד תתאה ההוא רויחה מש' דד' ראשים פקיד לעשרון לכבש, ויו"ד עילאי דזקף לאלכסון לדילי' להך תרין רויחים דבגו ש' דד' ראשים לפקודי שני עשרונים לאיל, מט) וקימין תרין שינ"ן בגו אלכסון דאיהו המזבח פקיד כנ"ל לחמשה דברי' הקרבי' ע"ג המזבח מקרבן קבל חמשה רויחי', נ) כלי קיבול דם לזריקה איהו הך רויחה מו' קדמא עד ו' קדמא מש' דד' ראשים, דקימא בהך רוויחה, ואיהו אזיל בשפיכה סחור סחור לש' דד' ראשים עד ו' רביעי דלי', נא) ובהך ו' רביעי דקיימא פירקא לבר, איהו מקבלו, הגם שקאי לבר, מכל דא איהו קימא פנימא דש' דג' ראשים, הגם שבא לפקודי על הארץ תשפכנו כמים (דברים י"ב כ"ד) מכל דא מקבלו ו' רביעי להתירה דם מהמינים שאין טעון שחיטה, כגון דם דגים וחגבי', נב) רויחה תניינא מוא"ו קדמא מש' דד' ווין עד ו' תניינא דלי', לחלב קרב ע"ג המזבח, בגין דש' דלבר איהו קנה, דא' איהו אויר רוח דנשיב מלבר מנחירי' לקנה, ש' תניינא איהו לפקודי וושט, ובו הכרס לחלב הקרב, נג) ופירקא קמא מוא"ו קמא דש' דד' ווין מקבלו, לחלב חיה שמותר לאכילת

מעוקב מי"ט לאלכסון:

מז) פי' דכתיב עשרון עשרון לכבש כתחד והוי לו למכתב עשרון לכבש, וכפל הלשון, עשרון עשרון, כי עשרון פקיד י' עילאי, כדלעיל, והכוח רוויחא מן ו' קמא לתניינא מש' דלבר נחלק לתרין על ידי ש' פנימי כדלעיל בליור, לכן כפל הלשון עשרון עשרון: מח) תרין פרקין דביו"ד עילאי חיון שור וכבש, ע' לעיל סי' י"ל, ועי' בהקדמת הספר סי' כ"ט לוין י' עילאי זוקף לאלכסון וי' תתאה קומך מותו, והכי י' עילאי וי' תתאה מקבלים זה לקבל זה והוא כמו שמרז"ל [יומא כ"ד ע' ב'] לעניין הכרובים שמקבלים זה לזה והוא עניו הכה זכר ונקבה כמער לום וכו' (מ"ח ז' ל"ו), כמו כן כאן י' עילאי זכר וי' תתאה נקבה, ולכן בתרין פרקין דביו"ד עילאי פוקדים לשור ולחל זכריס ותרין פרקין מיו"ד תתאה פוקדים לפרה וכבשה, וכאן ש' דד' ווין פקיד לעשירית האיפה כדלעיל סי' מ"כ, ובי' לית תלתא רוויחין וכס פוקדים לתלתא עשרונים, עשרון אחד לכבש המרומז ביו"ד תתאה בגין דיו"ד תתאה לאו רק קומך לאלכסון ולכן לאו תופס רק מעט ממקפר העשרונים דכוינו אד עשרון, ואול דפקיד י' עילאי לריך תרין עשרונים בגין דיו"ד עילאי זוקף לאלכסון ואוחז לאחו בשלו ותופס רוב העשרונים דבגו כאלכסון דכוינו רובה דתלתא לאחו תרין עשרונים: מט) תרין ש"נין קיימין בגו אלכסון אד דג' ווין ולית בי' תרין רוויחין, ואחד ש' דד' ווין ולית בי' תלת רוויחין, כרי חמשה רוויחין, ומבאר והולך כי כס מרמזים לחמשה מינים הקרבים ע"ג המזבח כי אלכסון הוא המזבח, ואלו כס, מ' דס, ב' חלב, ג' בשר, ד' יין ושמן, ה' קולת כאשר יתבאר: נ) הך רוויחא מוא"ו קמא דש' דלבר עד ו' תניינא שהוא ומ"ו קמא דש' פנימי, הך רויחא אזיל ומקוף לת ש' כפנימי מכל לד ועי לעיל סי' מ"ד בליור, ולכן מפקד לדס שמקבלין אותו בכלי ע' לעיל סי' כ"ל, והך רוויחא מקבל בתוכו ש' פנימי, כרי נרמז בכאן ג"כ קבלה, ולכן הך קבלה נדרש ג"כ לקבלת הדס, ועוד מרמז בהקיפו לת ש' כפנימי לשפיכה, כמו דס ומיס שמשתפכים וקובעים בכל מקום מולאם, ומרמז שלריך לשפוך הדס, כי דס לאלור: נא) הנה בשוף בהיקף של ריוח הנ"ל כמבואר בלוחה סי' מ"ד שם בהשתפכות הדס קביע ש' כפנימי כדלעיל, שאר יעכב על השפיכה פירקא קמא מוא"ו דביעי דש' פנימי, לרמז כי יש דס שאין לריך לשפוך כגון דס דגים וחגבים שמותר, שאינם טעונים שחיטה, וזה מרומז ג"כ בעבבת השפיכה כי רמז השחיטה הוא בשפיכת הדס, ע' לעיל סי' כ"ח שאם כי עומד בחי פירקא קמא הנ"ל לבר לא כי מרמז לעיכוב כי בחון אינו מעכב כ"כ, אבל כיון שעומד תוך ש' לבר ונמלא כי להדי פירקא קמא הנ"ל עומד נגדו ו' תניינא מש' דלבר כמבואר בליור, וזה הוא מעכב על השפיכה: נב) ש' כפנימי מוא"ו קדמא עד ומ"ו תניינא דלי' פקיד לחלב הקרב על המזבח כי בחלבים ל' לית בי' תרין ווין כזה , ו' קמא פקיד לקנה, ו' תניינא לווסט, ע' בהקדמת הספר סי' מ"ד נ"ז נ"ח, ומ' פנימי הוא נגד ו' תניינא דבחלבים, ונמלא ש' פנימי פקיד לווסט, וזו תלוי הכרס שהוא בחלב לרמז על החלב הקרב ע"ג המזבח, דחלבים קוד המזבח, ובקנה חלבים חילי בעיר יקוד חם, לרמז על שריפה שהוא חילית מזבח, אבל לחילית חדש חקור כאשר יתבאר: נג) תרין יודי"ן שבאות ל' לוין בחו לקיבוד השמע והירח לת העולם, ע' בהקדמת הספר סי' פ"ד, נמלא כי חלבים המוקף מן התרין יודי"ן מרמז לעולם,

ויש בו בהלכתן ג׳ חלקים, חלק ה׳ המקובל מן התרין יודי״ן ומרמז על יסוד העולם, ועוד ב׳ חלקים לבר מן סיבובא דתרין לדרום ולצפון מהלכתן, ומרמזים לבחי מיוחד מן העולם בדרום ובצפון מרוב הקור שבצפון ומרוב החום שבדרום, והנה ס׳ פנימי שבהלכתן הוא נגד י׳ עולמי כמבואר בזוהר, וס׳ לבר יורד למטה מי׳ עולמי לכן מרמז לבר מיסובב, ולכן בסיבובא ניקוד חיריק לומר ה׳ שפקיד לחי שאינו מדבר כמבואר פקיד לחי שהוא לבר מיסובא דהיינו חיה, והנה להלן יתבאר כי י׳ תתאה פקיד לחיקור חלב לאדם, לכן בהלכן פירקא קמא מס׳ פנימי

לאכילת אדם. בגין די׳ עילאי מא׳ קימא לא על קצה אלכסון תתאה כי אם לעיל מיני׳, וקצה תתאה אוף לבר. וקימא קבל ש׳ פנימאה סיומא דלי׳, ועודף עלי׳ ש׳ דלבר אוף לבר מי׳ עילאי, וקצה תתאה פקיד על חי׳ בו תרמוש כל חיתו ארץ לבר מישוב, ובא להתיר חלב חי׳ לאכילה, ואין (בה) [בא] ממנה קרבן, דקימא לבר מחיבורה דתרין יודי״ן, כגוונא דקיימא פירקא קמא הנ״ל למטה מסתכל, נד) ו׳ תניינא מש׳ דד׳ ראשים עד ו׳ תליתאה, הך רויחא לבשר הקרב ע״ג המזבח, ופירקא קמא ו׳ תניינא מקבלו, להבשר הנאכל לכהנים, ומשלמים לבעלים, ועולה שכולה כליל עורה לכהנים, נה) רויחה מוא״ו תליתאה עד וא״ו רביעי לגדולי קרקע, בגין די׳ עילאי כד בא לפקודי דא איהו פקיד לחי שאינו מדבר, ויו״ד תתאה לצומח לגדולי קרקע ליין ושמן, דאיהו תפיס בכפילה, דהך רויחה ליתא בש׳ דג׳ ראשים, ואיהו איתוסף, ותפיס בכפילה ליין ושמן, ואיהו לדרום קבל תרין ווין דקימין מש׳ דג׳ ראשים, וסימן מנורה לדרום דאיהו מין אילן מגדל וכמוה׳, שמן פקיד מו׳ רביעי עד רויחה דו׳ תניינא דש׳ דג׳ ראשים, ואיהו ו׳ רביעי פעל לתרין פקודי׳, עם ו׳ תליתאה דלי׳ ליין, ועם ו׳ תניינא מש׳ דג׳ ראשים לשמן, ורויחה מוא״ו תניינא דש׳ דג׳ ראשים עד ו׳ תליתאה דלי׳ לסולת, דאיהו קרב יתיר לתחות לגדולי קרקע ממש. נו) (וחלב) וחלב הכליות והקרב ויותרת הכבד קרב ע״ג [המזבח], כאשר בא דבר קדשו (ויקרא ג׳ ט׳) לעומת העצה יסירנה, כמו שפקיד י׳ עילאי א׳ שקאי על אלכסון ש׳ דפקיד על מעלת גרה, כגוונא

שקאי

בוי״ו קמץ דלי׳, הוא מעכב על רוויחה דוא״ו קמץ מס׳ פנימי שמרמז לחלב כלעיל קי׳ נ״ב, מרמז שלפעמים מותר חלב בהכילה כגון חלב חיה כמו שלעיל בקי׳ נ״ח הטיבוב מרמז להיתר, והנה להלן יתבאר כי י׳ עילאה מרמז לקרב על המזבח, ויו״ד תתאה לאכילת אדם, והאי פירקא קמא כנ״ל יורד למטה כמו שנראה בעיור, מרמז כי בהיתר הוא לאכילת אדם ולא על המזבח כי חיה אינה קריבה על המזבח: נד) תרין חולקין דהאי ודא״ו דהיינו, רויחה, ופירקא קמא, כל אחד מרמז על שלו, רויחה על שריפת המזבח כי שם ברויחה יש יסוד שם כמבואר בשער היחין, ופירקא קמא להיתר אכילה שהוא מעכבו לעלמו לאוכלו, ובאיכס על שאר פקודים, כי ס׳ פנימי לושט פקיד וכל התלויים בו כלעיל, ולכן ודא״ו קמץ למובחר שבו דהיינו חלב, ו׳ תניינא לבשר, ואפילו בעולה יש היתר לכהנים עור השולה: נה) הנה בהלכתן הזה חיה כי שאם לויריס, כי חויר הראשון של ס׳ לבר נחלק לתרין כמו שנראה בעיור, על ידי ס׳ הפנימי שבתוכו, תלת לויריו העליונים ונחלקים ונגרעים בתר י׳ עילאי ותלת לויריו התחתונים בתר י׳ תתאה, והנה כאן י׳ עילאי מרמז לחי שהוא מדבר וי׳ תתאה לצומח, ונתבאר כי י׳ תתאה הוא דוגמת למחים, הלומחים מן הקרקע ממטה למעלה, כזה ⌐, וי׳ עילאי מרמז לחי שהוא מדבר, כמו שי׳ עולה הוא גבוה יותר מי׳ תתאה, וכמו כן בבעלי חיים שם בחדרגה יותר מן הלמחים, ולכן תלת רויחים עילאין מתרין שיו״ן דבהלכתן מרמזים למיוים דחי, דהיינו דס חלב בשר, ותלת רוויחין התחתין דסיכוים בתר י׳ תתאה מרמזים לצומח, דהיינו יין שמן קולת, והנה הכי תרין רוויחין, דהיינו חד מוא״ו תליתאה עד וא״ו רביעאה דס׳ פנימי, וחד מוא״ו רביעאה עד וא״ו תניינא דס׳ לבר, (ט׳ קי׳ מ״ד בעיור), שם פוקדים ליין ושמן, והנה לט״ג שהם סיוכים בתר י׳ תתאה כלעיל כי כל הלכתן נחלק לתרין לוי״ד טולמה ולוי״ד תתאה, מ״מ שם יותר קרובים לוי״ד עילאי מרוויחא דוא״ו תניינא עד וא״ו תליתאה מס׳ לבר, וויו״ד טולמי הוא בדרום הוא ה׳, ורוח דרום מגדל לולגות, ולכן הכי תרין רוויחין פקודים ליין ושמן מין חילן, ועוד שהם גבוהים מרוויחא תליתאה לכן מרמזים ללולגות שהם גבוהים, משא״כ רוויחא דבין וא״ו תניינא לוא״ו תליתאה מס׳ לבר שהוא למטה מרמז לקולת, ועוד שהוא מהקרב יותר לוי״ד תתאה שהוא לפון ושם מגדלת זרעים ופת כי שולחן בלפון, ואית הך רוויחא מוא״ו רביעאה דס׳ פנימי עד ו׳ תניינא מס׳ לבר כבר רמזנו לעיל קי׳ נ׳ רמז אחר? לזה תירץ כי תרין רמזים ליין ושמן תופס וא״ו רביעי בכפילה מתרין קטרין דלי׳ כמבואר בפנים: נו) ט׳ לעיל קי׳ ד׳ כי בהלכתן נרמז מעלת גרה בגין דקאי בשפיכה ע״ש, והיינו תלוי בושט, בגין דרמיז בהלכתן לקנה ושט, ולכן רמיז לכל התלויים בקנה ושט, כגון חלב התלוי בושט, וכן התלויין בקנה כגון יותרת הכבד התלוי בריאה שהוא קריבה, קריבים על המזבח,

שקאי בשפיכה נז) ופקידו מתרין יוד"י, יו"ד עילאי זקף לי' לדם שקרב ע"ג המזבח, וי' תתאה פקיד על הארץ תשפכנו כמים (דברים י"ב כ"ד) כמו שקאי בשפיכה, ויו"ד עילאי זקף לי' לפקודי דלי' לזרוק על המזבח. דאלכסון סוד המזבח, וכן לחלב קרב ע"ג המזבח, בא ג"כ פקודי מיו"ד עילאי, ויו"ד תתאה לאסור לאכילת אדם, ברם יין ושמן דפקידו דלהון באו מהנך רויחי' דסמכים ליו"ד תתאה, וכן לסולת, אחיד יו"ד תתאה בדלי' שמותרי' לאכילת הדיוט, נח) ברם כאשר יתקדשו בקדושת דמים וכ"ש בקדושת כלי נאסרים להדיוט, לגוונא דא בא אלכסון בשפיכה, וכל זר לא יקרב, נט) וכל האוכל בטומאת הגוף קדשים חייב כרת (ויקרא ז' כ'—כ"א), כגוונא דקצה תתאה אז לבר מי' עילאי א', דאיהו אויר רוח לחי מדבר לבר דלא נשיב ההוא רוח קדישא, לפקודי תיכרת הנפש ההיא מלפני, וכל אוכליו יכרת [עי' ויקרא י"ז י"ד], ס) ויו"ד קאי עלי' להההוא אתרי' פנימאה, ליותרת הכבד התלוי בריאה דאיהו קנה ו' קמא מאלכסון ומה שתלוי בחי' וושט דאיהו הכרס לחלב הכרס, סא) ובא דבר קדשו (שם ז' כ"ד) יעשה לכל מלאכה, דחלב בא מפקודי ו' תניינא אלכסון, דו' קמא איהו קנה, ותניינא איהו וושט דמחובר לי' הכרס, וכגוונא דא דיתעבד מתרין שיני"ן, ש' תניינא פקיד לווושט כנ"ל, ברוויח' דש' דד' ראשים, ולקבלי קימא תחותי' ש' מיו"ד תתאה דאיהו יד, כמו שקימא ש' תניינא דלי' בתרין ווין תחותי' דאיהו יד, יעשה לכל מלאכה, סב) ויו"ד עילאי דקאי על קצה תתאה אלכסון דהך קצה פנה לקרקע להמינים דקיימא על ארעא, וחי' ג"כ טעון שחיטה ב' סימנים, כמו שאזל קצה תתאה לבר מיו"ד עילאי, דהוא לבר מפנימא א' לאינון דמדריהון לאו עם בני נשא, ויו"ד תתאה דיתחבר לקצה עילאי אלכסון א', דאיהו אויר רוח להמינים הפורחים באויר לעופות די בסימן אחד [חולין כ"ז א'], בגין די' עילאי זקף לאלכסון ותפיס כל דבגוי, לאינון תרין ווין לשני סימני' כנ"ל, ופנוהי בשני פרקים דלי' לאלכסון, ולא כדין יו"ד תתאה דאזיל לחוד בפירקא

תניינא

דאלכסון קוד כמזבח: נז) ידוע כי התרין יודי"ן הם מקבלים לאלכסון, ולכן כל אחד מהם מרמז לפי מה שהוא על כל הדברים הנרמזים באלכסון וכבר ידענו להיות לית יו"ד עילאי מגביה לו לאלכסון לרמז שכל הדברים הנרמזים באלכסון מגביה לו למעלה עליונה להקריב ע"ג המזבח לשם חלב דבר יין שמן קולת הנרמזים באלכסון כי אלכסון קוד המזבח, אלכן יו"ד תתאה מרמז לאכילת אדם שהוא למטה ממדרגת אכילת המזבח, אך הגדל ים ביניהם כי דם חלב שהם קרובים ליו"ד עילאה לרמז כי הם קרובים יותר לאכילת מזבח, ומתחקו מיו"ד תתאה שהוא אכילת אדם כי הם אקוריס לו, אלכן ביין ושמן וקולת שהם קרובים ברמז שלהם ליו"ד תתאה כדלעיל, מרמז כי הם מותרים לאכילת אדם: נח) אם

נתקדשו קדושת הגוף לו קדושת דמים, אקוריס לזה, כגוונא דבא הרמז באלכסון שהוא טוטה ומתרחק מיו"ד עילאי כזה א, וע' בשער הלשון מאות מ' סי' ל"ז כי פירקא קמא מיו"ד ככה ואלכסון ישראל והוא מתרחק ממנו כי זה לא יקרב: נט) אלכסון פקיד לאויר רוח, ויו"ד עילאי ותתאה מרמזים על יחוד כ', ע' בשער פתיחת הספר, ולכן אלכסון שבין התרין יודי"ן הוא אויר קדוש, וקלה תתאה מאלכסון הוא אויר מקיטרא דלבר, ומרמז לפי לנקודה שבו אם נקודת חיריק מרמז לאדם, או מלאפוס ג"כ לאדם, ולכן קלה תתאה מרמז לאדם טמא שמוסך אויר רוח מקיטרא דלא קדישא, ואם אוכל את הקדשים הנרמז באלכסון כדלעיל, אז ונכרת, כי לא יעשך רוח קדישא: ס) וכן אוכל חלב ונכרתה, כמו י' עילאי שקאי על קלה אלכסון תתאה, והוא מקבל כלפי אלכסון לפניו שהם ים רמז לחלב לרמז שדומה לעיל הוא ג"כ לאוכל חלב: סא) כמו שהתרין ווין דאלכסון חד לקנה וחד לוושט, כן תרין יויי"ן ש' לבר קנה, ש' פנימי ווושט, ומרמזים לחלב התלוי בהם כדלעיל, והם יעשה לכל מלאכה, כי י' תתאה ים בו תרין יויי"ן כזה ש, וכל התלת ווין מש' קמא דיו"ד תתאה הם על התרין ווין מש' תניינא, ומרמזים ליד שים בו חמש ש לנטעות כדלעיל, והיד מרמז על המלאכות הנעשים ביד, שהחלב הממומן באלכסון יעשה לכל מלאכה: סב) ע' לעיל סי' כ"ח דאלכסון מ' רמז לשחיטת ד' סימנים קנה ווושט, ומבאר כאן דיש שחיטה לבהמה חי' ועוף, וכאן בקלה תתאה אלכסון שם ים יקוד עפר כמבואר בשער האיתון, ויו"ד עילאי דקאי אגל קלה תתאה מרמז על המינים שעומדים על האדמה, הן בהמה הן חי' כי קלה תתאה מאלכסון מרמז לחי', ע' לעיל סי' נ"ג, ויו"ד תתאה מרמז בגין שדבוק לקלה עילאי אלכסון מרמז על הטופות שפורחים למעלה, ע' בשער הפרקים פ"ח סי' ח', ולכן הנרמזים ביו"ד עילאי ובקלה תתאה אלכסון דומים בהמה וחי', טעונין שחיטה בד' סימנים דיו"ד עילאי זקף לאלכסון ועוד שפונין שני פרקיו לאלכסון, כי בכתב חשורי הכתב כולך מימין לשמאל, ודרך ההולך להיות פניו אלו למקום שהוא הולך, ולכן יו"ד עילאי שנטויות פרקיו לשמאל נקרא שפונה לאלכסון כי שמאלו הוא פניו לגד באלכסון, ולכן תופס כל מה

שבאלכסון, שתרין ווין שבו הם תרין קיומים, משמ"כ ו' תתאה שאינו מקתכל לאלכסון, רק פרקא תניינא דלי' מתקרב לאלכסון, שהוא פרק אחד מד' פרקים דציו"ד תתאה לרמז שאינו תופס רק אחד מד' קיומים שבאלכסון דלטופות חד קיומן כשר:

סג) פי' דמ' קמא מיו"ד תתאה הוא מתחבר לאלכסון ולאלכסון הוא מזבח, וכבר אמרנו שמרמז על הקומץ שקרב על המזבח, ע' לעיל סי' ל"ח ל"ט מ', ויד פקיד תרין זיוי"ן דציו"ד תתאה ע' לעיל סי' ס"ל, ומשתייר ו' תליתאה מס' תניינא דיתקרב לאלכסון ואינו מחובר לי', מרמז על הסיוריים שבקומץ שאינו קרב אל המזבח, והאי ס' מתקרב לאלכסון עד גגד פירקא קמא מיו"ד עילאי כזה ופירקא קמא מיו"ד עילאי הוא כאן, כמבואר בכמה מקומות לרמז שהסיוריים נאכלין לכהנים.

סד) ו"ו תליתאה מס' תניינא כנ"ל יתפרד מקיסורא דיד שמרמז לקמיצה לרמז שכיון שהוא סיוריים, וממנו לחיצים כגוונא דהקומץ המרומז בס' קמא מיו"ד תתאה מחובר לקצה אלכסון עילאי שסם הם המזבח כמבואר בשער הפיתן, ואלכסון הוא מזבח, אז הסיוריים המרומזים בו' תליתאה כנ"ל יתפרד מקצה בשער מאלכסון שהוא קרבים על המזבח וכה בגל תקטירו:

סה) ע' לעיל סי' ל"ט כי ו' עילאי תרין זיוי"ן דציו"ן הם ג"כ מרמזים לקמיצה, ו"ו תליתאה של ס' קמא דילי' אזיל ג"כ לבר מקיסורא דיד, אלא שהוא מתקרב אל אלכסון קצה עילאי דילי' שסם הם המזבח, והוא מרמז ג"כ על הסיוריים, אך על אותן סיוריים שקריבים ג"כ, ומה שאלכסון הסיוריים מהקומץ ברמז הזה היינו שהסיוריים קריבים לעצמן והקומץ קרב לעצמו, וכיינו מנחת כהן חוטא לגיבא דכ"ם בנחות דף ע"ד ח', כי פירקא קמא דיו"ד עילאי שסם רמז הכ"ל הוא מרמז לכהן כמבואר בכמה מקומות:

סליק:

לוחות הברית

שער הרביעי מאות א'

ברית עולם

חלק שני

א) ע' שער הכללים כלל ט' ולורתו כזה: **ב)** מבואר בחלק רמאלן כי חות ס' מרמז על הרגלים פסח עצרת סוכות, דלאלכסון ים דו שלשה חלקים, שקצה תחתה עד י' עילאי, ומיו"ד עילאי עד י' תתאה, ומיו"ד תתאה עד קצה עילאי, וממוזים לשלש רגלים תחוג לי בשנה (שמות כ"ג י"ד), דלאלכסון מרמז לי"ב חדשי השנה ע' בשקלים סי' פ"ד, ולכן תלת חלקי מלאלכסון הכ"ל מרמזים לשלש רגלים בשנה, ולכן מרמז בו ג"כ קרבנות הרגלים כי מלאלכסון קוד המזבח ע' שער השני מאות ס' סי' מ"ג: **ג)** הוא הקדמה לביאור שיבחר לכהן,

השער הרביעי מאות א'.

א) התמונה אמר אות א' שבראני יוצרי כאשר בא ק' לפרקים דלי', **ב)** כאשר [בא] דבר קדשו לתנופת הלחם עם הכבשים בעצרת [ויקרא כ"ג ב'], **ג)** כאשר בא באלכסון תרין קופין (נ"א ווין) דא

תניינא דלי' יתקרב לאלכסון (לתרין) [לחד מתרין] סימנים, סג) ופקיד י' תתאה כד יתעבד מש' דאזל בחד ו' לאלכסון אחיד ש' תניינא דלי' ובתרין ווין דלי' קאי תחות ש' קמאי דלי', יתפלג, תרין ווין לקומץ קרב לגבי מזבח, ושריים נאכל לכהנים, דבחד פירקא תפיס לקצה אלכסון עילאי למזבח להקריב הקומץ, כמו שקאי בתלת ווין דלי' מחובר לקצה אלכסון, ותחותי' קאי תרין ווין (מיו"ד) [משי"ן] תניינא דלי' לקומץ ביד ה' אצבעות ולקמיצה כנ"ל, ובחד ו' אזל לתחות אלכסון לקצה תתאה להדי פירקא קמא מיו"ד עילאי דאיהו כהן, להשיריים לאכילת כהנים, סד) וכל שממנו לאישים הרי הוא בבל תקטירו (יבמות ק' א' ושי"נ) כגוונא דיתפרד ו' תליתא ואזל לקצה אלכסון תתאה, סה) ולא כדין יו"ד עילאי הגם דאזל ואו תליתאה מש' קמא דלי' [לבר] מקישורא דיד דאינון תרין ווין מש' קמא ותלת ווין מש' [תניינא] דלי' דקאי לדרום, לפקודי הקומץ קרב לעצמו והשיריים לעצמו [שם, ומנחות ע"ד א'], בגין דהשיריי' יתקרבו בהך ו' תליתאה לפני המזבח, והדברים עתיקים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת:

סליק:

דא בגו דא, ובגוונא דא באו תרין קופין דיתעבדו מנהון יו״ד עילאי, וכדין ליו״ד תתאה, ד) ומבואר בחלק ראשון דפירקא תניינא מיו״ד עילאי לכבש, ה) כאשר בא בניקוד חיריק דבא לפקודי חי שאינו מדבר, ו) וכד קיימין תרין קופין דא בגו דא ליו״ד תתאה, וכדין לכל פירקא מיו״ד תתאה, וכן ליו״ד עילאי, (והך) [והנך] תרין קופין דקיימין ז) לפירקא דרומה ח) לפקודי שני כבשים [שם פי״ט—כ׳], ט) והקופין דקיימין ליו״ד תתאה אחוריהון לאלכסון ובאנפיהון לבר, י) ומסתכלין ליסוד עפר המגדל (שעורים) [חיטים], יא) וחמץ תאפנה (שם פי״ז) כאשר אבאר, יב) וסעונה תנופה עם הכבשים כגוונא דיו״ד עילאי זקף לאלכסון, יג) ואחיד פירקא תניינא מיו״ד עילאי כל המספרא. יד) כגוונא דרגלה דק׳ תניינא מי׳ עילאי איהו דיתחבר לאלכסון דאיהו המזבח להקריב כבש למזבח, ולא על עצמו בלבד יצא אלא על כל פרקים דלי׳ דאיהו שבעת כבשים (שם פי״ח) כאשר אבאר, טו) ולפקודי דא יתחבר י׳ תתאה דקאי בהיפוכה, ומה דיתחשב ליו״ד עילאי פירקא קמא יתחשב ליו״ד תתאה פירקא תניינא, ומה דיתחשב לי׳ עילאי פירקא תניינא יתחשב ליו״ד תתאה פירקא קמא, דאיהו הך פירקא דבא לפקודי כבשים, דהך פירקא תניינא אחיד ההוא מספרא מפירקא קמא ג״כ, כגוונא דקאי בהיפוכה ויתחשב לפירקא קמא, לפקוד דנטל כל ההוא חושבנא, מפירקא קמא כד קאי ביו״ד תתאה, ופירקא תניינא כד קאי ביו״ד עילאי, טז) וכדין מספרא דתרין קימין תרין ק׳ בכל פירקא, יז) חד יתחבר ברגלה למזבח אלכסון א׳, יח) וחד יתחבר בפירקא קמא דלי׳ לאלכסון קצה עילאי, יט) דאיהו הך פירקא לפקודי פרק תניינא פקודי כבשים, קבל כל חושבנא הדין, כי בא זה ולימד ע״ז, ראש וסוף לפרקים למניינא שבעת כבשים, כ) וישאר חד פירקא מיו״ד עילאי וחד פירקא מיו״ד תתאה

וכוונתו כי כמו שבמלכות יש ג׳ תרין קופין דא בגו דא כמבואר בכמה מקומות בגוונא דא יתכפל בכל פרק תרין קופין ועוקימו כזה:

ד) ע׳ בשער הפרקים פרק ל׳ קי׳ ח׳: ה) טעם שמרמז לכבש שהוא מי שעיקר מדבר הוא כאשר בא בניקוד חיריק כי׳ בשער הכללים כלל י״ג: ו) הליור כדלעיל קי׳ ג׳: ז) הוא פרק תניינא מיו״ד עילאי שים בו שני קופין: ח) כגוונא דתרין קופין שלו עי׳ לעיל קי׳ ד׳: ט) מבואר בלורה קי׳ ג׳: י) ל״ל חיטים כי שתי הלחם בחלות מן החיטין והרמז בחלכות ל׳ תחת קלה עילאי שלו חלל יו״ד תתאה משמאלו ים שם יסוד עפר כי יש שם קו למעלה וקו מן הלד

כזה א קלה עילאי מחלכות הוא קו מלמעלה ויו״ד תתאה הוא קו מן הלד, ולפי כלל ז׳ בשער הכללים פקיד ליסוד עפר והוא בלפונית החות ולכן פקיד לחטים, כי ל׳ פקיד לחויר רוח, והוח לפונית מגדלת חיטים וסימיך שולחן בלפון כו׳ כמו שחרז״ל [יומא כ״ח ב׳] : יא) יחבאר להלן: יב) בכבש המרומזים בפירקא תניינא מיו״ד עילאי בתרין קופין דלו עם שתי הלחם בהרמזים בפירקא תניינא מיו״ד תתאה טעונים תנופה, בגוונא דיו״ד עילאי זקף ומגביה לחלכות, ע׳ בהקדמה לחמותם לשער הרחמין מחות ל׳: יג) חוזר לפרש לפי הלורה בקי׳ ל׳ למקפר שבעה בכבשים חון משני בכבשים הכ״ל, דפירקא תניינא מיו״ד עילאי בשם ותופש מקפר פרקין דק׳ תניינא מיו״ד עילאי ודק׳ קמא מיו״ד תתאה דחיונן שמונה פרקים לשבעת בכבשים בחשבר יחבאר: יד) הוא טעם למה לא נחשב שמונה בכבשים, כי רגלה דק׳ תניינא מי׳ עילאי לא נחשב למנין כי הוא מרמז על הקרבת הקרבן על המזבח כי חלכות קוד המזבח, ורגלה דק׳ תניינא מי׳ עילאי, יחחבר לחלכות לרמז על הקרבת הקרבן: טו) יפרש למה יחשב גם יו״ד תתאה פירקא קמא דלי׳ למקפר בכבשים, כי יו״ד תתאה עומד ממש להיפך מיו״ד עילאה, כי פירקא קמא מיו״ד עילאה שהוא רחב הוא פירקא תניינא מיו״ד תתאה שהוא ג״כ רחב ופירקא תניינא מיו״ד עילאה שהוא קלר ברחבו הוא קמא דיו״ד תתאה, ולכן תופס ק׳ שני מיו״ד עילאי לת ק׳ קמא מיו״ד תתאה ג״כ למקפרו: טז) מזה הטעם תנו חוספין ג״כ כל פרק מיודי״ן חלו כפול משני קופין כלעיל קי׳ ג׳: יז) כמו פרק תניינא מיו״ד עילאי: יח) כמו פירקא קמא מיו״ד תתאה: יט) פי׳ כל הפרקים שבק׳ קמא מיו״ד תתאה נחשבים ג״כ למקפר ז׳ כבשים: כ) דע כי הרמז לז׳ כבשים בק׳ תניינא מיו״ד עילאי ותופש ג״כ המקפר חק׳ קמא מיו״ד תתאה ונחשב כאלו ים לו תרין קופין כדלעיל, כן גמי פירקא קמא מיו״ד תתאה תופש ג״כ כל המקפר הכ״ל לשבעת בכבשים מחריס שים בעלרת כאשר יחבאר להלן, והנה בפרקים הכ״ל נחשב כאלו בכל אחד ים דו תרין קופין, ובא זה ולימד ע״ז, ובכל ק׳ ד׳ פרקים, נמלא שמונה פרקים בפירקא תניינא מיו״ד עילאי לשבעת בכבשים ויחאר חד פרק, וכן ח׳ פרקים בפירקא קמא מיו״ד תתאה לשבעת בכבשים אחרים ויחאר ג״כ חד פרק, ותרין פרקים אלו לגמי פרים פקודים, בק׳ קמא מיו״ד תתאה נפיק ממספרא דכבשים פירקא קמא דק׳ בגין דנחתא מכל הפירקין דיתחבר לחלכות לפירקא קמא דק׳ חלכות

כזה (ע׳ בשער הרמזון מאות ס׳ סי׳ י״ט), ומרמז לנו בזה כי פקודי דלי׳ פקודי קמא דת׳ דהייגו פר ע׳ בשער הפרקים פ״ח סי׳ ח׳: **נא)** בק׳ תניינא מי׳ עילאי יתחבר לאלכסון, רגלה דילי׳, ונפיק מהיקף הק׳ לרמז דנפיק ממספר כבשים למספר פר, דהוא ג״כ יתחבר לאלכסון, כסי׳ הקודם: **נב)** פי׳ נותן טעם למה לא נחשב למספר הפרים גם את שאר הפרקים דהייגו בהיקף מק׳ תניינא מיו״ד עילאי, וכן בהיקף מק׳ קמא מיו״ד תתאה, כי הע״פ שאמרנו כי ביו״ד תתאה בת לפקודי דפר פירקא קמא מהיקף, אין הכוונה על פירקא קמא גופה, אלא שהוא מרמז כי יש בהאי ק׳ רמז לפר כלעיל סי׳ כ׳, אבל עיקר הלימוד מרגלה דילי׳, אלא יתחברו אל היקפא דילכון לרמז עילאי ממספר פרקין דהיקף וכדין חזן אלא שני פריס: **נג)** ת׳ פרקים ביו״ד עילאי הייגו בפירקא תניינא דלי׳, ודי׳ תתאה פירקא קמא דלי׳, ע׳ לעיל סי׳ כ׳, מרמז לתרין פעמים ז׳ כבשים, שבשה כבשים דתופה בפ׳ חמור, וז׳ כבשים דמוספים בפ׳ פינחס: **נד)** יבאר בחופן אחר הרמז לשני פריס, כי הק׳ בפירקא קמא מיו״ד עילאי מרמז לשור שהוא פר כלעיל סי׳ כ׳, ובשה שיתקרב לאלכסון שהוא המזבח מרמז על הקרבתו על המזבח, ובשה דרגלה דילי׳ לא נגע אל המזבח מרמז כי לא נחשב למספר כל הפירקין שבק׳ רק פר אחד כי אלו כי רגל הק׳ נוגע אל המזבח הוי מלמד על כל הפרקים כי רגל הק׳ יוצא מן היקף הק׳ ונקרא יוצא מן הכלל ומלמד על הכלל כולו, וכן יו״ד תתאה נוגע ק׳ קמא דילי׳ בפירקא קמא דק׳ ולא ברגלי׳: **נה)** משא״כ בכבשים שבק׳ תניינא מיו״ד עילאי הוא כל היקום אשר ברגליהון כי יוצא מן הכלל ותופס כל המקפר: **נו)** רמז לשני כבשים לתופה הוא בשני קופין אשר ביו״ד תתאה כי רגלים שלהם מרמזים לשתי הלחם ע׳ לעיל סי׳ י׳, והיקף הקופין לשני כבשים כאשר יתבאר ע׳ לעיל סי׳ ז׳ ח׳: **נז)** יתרץ כי לעיל אמר כי י׳ תתאה רומז לשבעה כבשים המוספים: **נח)** ע׳ לעיל סי׳ ט״ו וסי׳ כ״ג: **נט)** תרין קופין דביו״ד תתאה עומדים לחוריהם לאלכסון וליו״ד עילאי להורות שמרמזים בחופן אחר מיו״ד עילאי שמוחז כל המקפר לשבעת כבשים והך לאחדו מפיהון מרמז זה ואינם מרמזים רק לשני כבשים: **ס)** כאי לאחד פירושו כמו ברש, ועי׳ לעיל סי׳ כ״ד כ״ה: **סא)** ע׳ בחלק לאלכסון בריח עולם שער הרביעי מאות ס׳, ועי׳ בשער הפרקים פ״ח סי׳ ח׳ כי אלכסון ס׳ לעז פקיד, ופירקא תניינא מי׳ עילאי לבשב, והנה בבאן נרחיב הדבור עוד מעט מה שנרמז באלכסון עז, והוא כי ידוע כי אלכסון ס׳ נחלק לתרין כזאב ✠ נמלא כי אלכסון הוא פרק אחד בפול מבשים, ובקשה תתאה שלו מחובר לפירקא תניינא מיו״ד עילאי שהוא בשב, וממרמז על הכפלת מין הזאב שהוא שה, דהייגו שה בשבים ושה עזים, ודמה שיתחבר ק׳ תניינא מיו״ד עילאי לאלכסון ממרמז לשני חילים כאשר יתבאר בפי׳ הבא

(ג״ב חגה״ח) כב) ואינון תרין הקיפן מק׳ עילאי ומק׳ י׳ תתאה דיתחבר לאלכסון לא באו פירקיהון למניינא, בגין דרגליהון לא יתחברו ולא נסק למספרא פרקין וכדין פרים שנים, (ע״כ ההג״ה):

תתאה, לפרים בני בקר שנים (במדבר כ״ח כ״ז), ודא מיו״ד תתאה דיתחבר לאלכסון בפירקא קמא דלי׳, וכן לאלכסון פירקא קמא, דאיהו קאי תניינא ביו״ד עילאי ובכאן איהו קמא, לפקודי קמא בא דפירקא קמא א׳ מיו״ד עילאי לפקודי שור פר, ולדא יתחבר לקמא דלקמא למד * כא) וק׳ רגלה דילי׳ מק׳ תניינא דנפיק ויתחברו לאלכסון, נפיק ממספרא דכבשים למספרא פר, וכדין רגלה דק׳ קמא מיו״ד תתא דיתחבר לפירקא קמא ובפירקא קמא דלי׳ לפר, וכדין פרים בני בקר שנים, כג) ושמונה פרקים ביו״ד עילאי בתרין קופין דקיימין בי׳, וכדין בי׳ תתאה, לפקודי שבעת כבשים, ותרין זמנין שבעת כבשים, חדא עם שני כבשים דתנופה, ושבעת כבשים למוספים (שם), כד) ואית מימרא כדין, דק׳ מפירקא קמא יו״ד עילאי, קרב לגבי מזבח ולא נגע כגוונא דרגלה דק׳ תניינא דלי׳, לפר אחד (ויקרא כ״ג י״ח) וכגוונא דלי׳ יו״ד תתאה בפירקא קמא דלי׳ נגע באלכסון, לפר אחד כה) ורגלה דק׳ תניינא קאי על אלכסון דאחיד דא כל היקום אשר ברגליהון אחיד מספרא לכבשים, כו) ושני כבשים לתנופה (שם פ״כ) פקודי מיו״ד תתאה, דתרין רגלים דלי׳ אזלים ליסוד עפר לגדולי קרקע לחלות הטעונות תנופה עם (הלחם) [הכבשים] והיקפה דלכל רגלה לכבשים, כז) בגין דבתרין גוונים בא פקודי מיו״ד תתאה, כח) בחד גוונא לשבעת כבשים המוספים (במדבר כ״ח כ״ז), כגוונא דקאי בהיפוכה מקבילות לקבל יו״ד עילאי, דאינון בקדמיתא ודא בבתריתא כנ״ל, דפירקא קמא מי׳ תתאה אחיד המספרא כמו פירקא תניינא מי׳ עילאי, כט) ובחד גוונא דהדרו אפיהון תרין קופין דקיימין בי׳ תתאה מאלכסון א׳ ומיו״ד עילאי, לפקודי לתרין כבשים, ולא כגוונא דיו״ד עילאי דפקיד לשבעת כבשים, ל) לחוד בגין דקאי על רגלה יתחבר לאלכסון והיקום לז׳ כבשים כנ״ל, לא) ואילים שנים (ויקרא כ״ג י״ח) כמו שיתחבר רגלה מק׳ תניינא מי׳ עילאי לאלכסון דפקיד

דפקיד לאיל, דאלכסון סוד שה כשבים ושה עזים (דברים י"ד ד') כמבואר, ויו"ד תתאה אהדרו (פניו) [פניהון] מאלכסון אחוריהון לאלכסון דאיהו דכורה, ויתחבר להקיפה דק' אלכסון לפקודי שני אילים, לב) הגם (נרשם עליו תיבות אלו „מה גם") שק' הדרומי מי' עילאי רגלה דלי' יתחבר לאחורי אלכסון דאיהו דכורה, מפקיד לשני רגלים דב' ק' אלכסון כנ"ל, והדברים עתיקים מדויקים בעזר החונן לאדם דעת, לג) ופקיד לתנופה עם הלחם הוא הכבשים דווקא ולא הפרי ולא האיל, כגוונא דיו"ד תתאה אהדר פניו, מאלכסון דהוא האיל, ומיו"ד עילאי נמי אהדר דהוא לפקודי הפרים, ואחיד יו"ד תתאה בדלי' דפקיד לכשבים ב' ולשתי הלחם, לד) ופקד הלחם על שני כבשים בתנופה (ויקרא כ"ג כ') כגוונא דקאי י' תתאה בהיפוכה מי' עילאי, והלחם לקבליהון כאשר בא פקודי מתרין רגלים תרין ק' ביו"ד תתאה, לה) וחמץ תאפינה (שם פי"ז) כגוונא דפקודי' דרגלים גדולי קרקע ויסוד המים באו לקבליהון, דהך אוירה מפירקא קמא ק' עד קבל עובי' רגלה דכל ק', ולא לקבליהון יסוד אש כמו שבא באות צ' קדישא לפקודי שתאפה מיד שיבא בהם מים שלא יבא לידי חימוץ, לו) ורגלה דק' תגיינא מיו"ד עילאי דיתחבר לאלכסון, ורגלה איהו נוקבה אחיד כל מספרא הדין נוקבא לז' כבשים ולכל מספרא דפרקין כגוונא דרגלה מק' קמא בא לקבלו, לז) והקיפה מתרין קופין לשני האילים * לח) ומה גם דתרין רגלים מי' עילאי, חד יתחבר לאלכסון, וחד אזיל ומסתכל לאחורי ק' אלכסון, דהקיפה

(נ"ב הגה"ח) לס) ויו"ד עילאי לשני פרים ואיל אחד (במדבר כ"ח

עילאי שזוקף את האלכסון, וכן גרמז ביו"ד תתאה שהוא זוקף וקומך את האלכסון, ותרין קופין דביו"ד תתאה מהדדו פניהון מאלכסון ומיו"ד עילאה לרמז כמבואר בפניס, וע' לעיל קי' כ"ו כ"ט: לז) ויבאר כי גם להם נריך תנופה, ע' לעיל קי' י': לח) והנה עיקר הרמז על לחם הוא ברגלה דתרין קופין מיו"ד תתאה כי נחות ק' בשמאל הרגל שלו יש יסוד עפר לפוניות תחתית, ע' שער האיתן קי' ע"ט, והוא לפוניות מגדל חיטים וקימניך שולחן בלפון [יומא כ"ח ב'], ועוד כי הקופין בעלמין העומדין ביו"ד תתאה הם בלפוניות הוא מ', והנה נחות מ' מבואר לקמן דיני מלה, שאם יש מלא יסוד במיס שבו (ע' בשער האיתן חות מ' קי' ע') אם מלא יש יסוד חם, ע"ם קי' ע"ג, ומרמז בזה כי תיקף בצוא המיס לעיסה תיקף יניחם מלא החם ליחפות כדי שלא יבואו לידי חימוץ ע' לקמן בהשער מחות מ', משא"כ הכא מצחי הלחם שצא הרמז בחות ק' שבחות מ', ובחות ק' יש בו יסוד המיס בין פירקא קמא דק' לעובי הרגל ע' בשער האיתן חות ק' קי' פ', ואין שם יסוד חם אלו, ולכן כאן שעומדים בחות מ' ולמעלה מהקופין בקלה עילאי מלכסון יש יסוד חם ע' בשער האיתן קי' ד' מרמז על הפייה, ואינו אלו ממש כמו בחות מ', לרמז שחמץ תאפינה: לו) חוזר לבאר מה שכתב לעיל קי' ט"ו וכ"ו כי פירקא תגיינא ביו"ד עילאי תופס מספר הפרקים של שני קופין, לז' כבשים, ואמר הטעם, כי יתחבר לאלכסון רגלה דק' תגיינא, ורגלה איהו נוקבא כידוע בהקדמה רחמונה לשער הרחמון מחות מ', ופירקא תגיינא מיו"ד עילאי למין הכבשים, ורגלה דק' דפרק כ"ל לנוקבא ממין הכ"ל, יתחבר לאלכסון להקריב על המזבח, כי אלכסון סוד המזבח, והנה בשני הקופין דביו"ד עילאי רגלה מק' קמא הוא נגד חני רגלה דק' תגיינא כזה לאלכסון מספרא שיתפוס המספר של פרקי שני קופין: לז) ע' לעיל קי' ל"א ל"ב, דבקי' ל"א ביארנו כי רמז שני לוחים הוא ביו"ד תתאה, ובקי' ל"ב אמרנו כי רמז השני לוחים ביו"ד עילאי, ומבאר כאן ביו"ד עילאי כי רגלה דתרין קופין פקודים לז' כבשים ותופס כל המספר כלעיל קי' כ"ד כ"ה וקי' ל"ו, והקיפה דתרין קופין לשני לוחים: לח) יותר ביאור על הכ"ל, ברגלה דק' תגיינא מי' עילאי מרמז לחול כלעיל קי' ל"ב, וכן ברגלה דק' קמא מי' עילאי מסתכל ג"כ להיקף ק' אלכסון (ע' קי' ל"ח בציור) והיקפה חיכו דכורה, לחול, נמצא כי גם הרגלין מפקדים לתרין לוחים: לט) בהגה"ה זאת יבאר בחופן אחר כי בפי אמור נאמר פר אחד ואילים שנים לחובת היום, ובמוספים דפי פינחס נאמר פרים שנים חול אחד, וי' עילאי פקיד למוספים שני פרים וחול אחד, דפרקא קמא מיו"ד עילאי חיכו שור פר וע' לעיל קי' כ"ד, ותופס מספר תרין פרקין דיו"ד עילאי לתרין פרים, כי הרמז לחול חינו רק ברגלה דק'

תניינא מי׳ עילאי (ע׳ לעיל סי׳ ל״ב) ולכן לאו חד לחד, וק׳ קמח לאו נקוג לחור מק׳ תניינא דילי׳ ולכן תופס שני פרים מצמ״כ בי׳ תחתה דפקיד לפר אחד ולאילים ב׳, דלכאורה פקיד לאילים (ע׳ לעיל סי׳ ל״ב וסי׳ ל״ח) ותרין קופין דלכאורה פניהם לויו״ד תתאה כמבואר בלעיל, לתרין לוליס, וק׳ תניינא מיו״ד תתאה דלאיהו נגד פירקא קמח מי׳ עילאי פקיד לפר כידוע ולאיהו נקוג לחור מפירקא קמח דילי׳, ולכן לאו תופס מספר תרין פירקין רק פר אחד: מ) ע׳ לעיל סי׳ ל״ח, וק׳ דלכאורה אם כבשים דלאיהו יתחבר לפירקא תניינא מיו״ד עילאי, וק׳ פנימי אם עזים, ולכן רגלה דק׳ קמח מי׳ עילאי שמתכל לאלכסון ולאו מתחבר לו מרמז על חלק מאלכסון שלאו יכול להתחבר דהיינו פנימי שעיר עזים, וקאי רגלה הנ״ל ממרחק מאלכסון שהוא המזבח, לחטאת שלאו כליל על המזבח: מא) ע׳ בשער הקודש סי׳ כ״ח וסי׳ כ״ו: מב) ויו״ד עילאי דמה שעומד על אלכסון בקצה תחתה שלו מרמז על דבר התלוי בקצה למעלה מן הכל דהיינו כליות והם שתים מדובקות כמו תרין ווין באלכסון: מג) יותרת הכבד הוא כמו אהל ומחיצה בתוך הגוף למעלה מהכליות ולכן פירקא קמח מיו״ד עילאי הוא דוגמת יותרת הכבד: מד) פי׳ י׳ תתאה מרמז על חלב הנ״ל שמסור לאכול לפרעוף אדם ולכן הקופין שהם פרעופים אהדדו פניהם מאלכסון שהוא המזבח לרמז שיותרת הכבד דווקא למזבח מותר ולא לאכילת פרעופים שהוא אדם: מה) ות״ת תינח חלב קדשים חלב חולין מנלן, זה מבואר בחלק (שער התשעה עשר מאות ל׳) ועי׳ בשער הקודש סי׳ כ״ז:

דהקיפה איהו דכורה, לפקודי שני אילים, מ) ושעיר עזים אחד לחטאת„(שם פי״ט) פקיד רגלה מפירקא קמא די׳ עילאי, דקאי ממרחק מק׳ אלכסון דאיהו סוד המזבח, ופקיד לק׳ תניינא פנימא דקאי בגו אלכסון לשעיר עזים, מא) ויו״ד עילאי דקאי על קצה אלכסון תתאה, ופנה לאלכסון לתרין ווין דיתחברו כחדא באלכסון בא׳ פשוטה, דפקודים על קנה ושט, לתרין חולקים יותרת הכבד מקנה, וחלב הכרס דאזיל מושט, מב) ויו״ד עילאי פקיד דיתחבר לוא״ו קמא מאלכסון דאיהו קנה, ויתחבר בשיפולי מקום הכליות, דאינון שתים מדובקות כגוונא דתרין ווין דיתחברו כחדא, מג)[1] ופירקא קמא מי׳ עילאי אזיל להלן מפירקא תניינא דלי׳, ליותרת הכבד להלן מהכליות מד) ויו״ד תתאה דקאי בהיפוכה איהו פתח במאי דמסיי׳ י׳ עילאי לפקודי כל אורך חלב הכרס להקריב ע״ג המזבח, ונאסר לאכילת אדם כגוונא דתרין קופין מי׳ תתאה, אהדרו מאלכסון פרצופים דילהון דאיהו לחוד על המזבח להקריב, מה) ובבהמת חולין ג״כ נאסר לאכילה כמבואר בחלק ראשון:

[1] כ״ח כ״ז) בגין דק׳ תניינא מיו״ד עילאי אחיד ברגלה דלי׳ ק׳ תניינא לאיל אחד, ולא כדין יו״ד תתאה דפניה דתרין קופין אלכסון פנותי לי׳, לתרין איילים ולפר אחד (ויקרא כ״ג י״ח) בגין דק׳ תניינא מיו״ד תתאה שבין לי׳ ואזל לאלכסון (ע״ב הגה״ה):

סליק שער הרביעי:

סליק:

שער החמישי מאות א׳

השער החמישי מאות א׳, אמר אות א׳ התמונה שבראני יוצרי א) להעיד על פקודי

כאשר בא דבר קדשו (ויקרא כ״ב כ״ז) שור (ולשב ועז) [או כשב או עז] כי יולד והי׳ שבעת ימים תחת אמו, ב) דא׳ בא לפקודי אויר רוח, ג) כאשר בא ניקוד חיריק לאויר רוח לחי שאינו מדבר, דאינון הבהמות המותרות לאכילה, ד) ומעבות האוירי׳ למינים האסורים באכילה, ה) ותרין פירקין מי׳ עילאי לשור וכשב כמבואר, ו) וי׳ עילאי הילוך החמה, וי׳ תתאה איהו סובב, דאיהו יום שלם, ז) וכל פרק בא פרצוף שלם

א) פי׳ במילוי ק׳ כדמוכח לקמן: ב) ע׳ שער הכלליס כלל ו׳: ג) ע׳ שער הכלליס כלל י״ג: ד) ע׳ בהקדמת הספר סי׳ ח׳: ה) ע׳ בשער הפרקים פ״ל סי׳ ח׳: ו) ע׳ בהקדמת הספר סי׳ פ״ד: ז) פי׳ כל ובח ח׳

שלם, ח) וכד בא (בא) למספר הימים כל פרק ליום שלם, ט) ותרין פרקין אית בהעלם א׳ הנראה, היינו קצה עילאי אלכסון מה דאזיל יתיר על יו״ד תתאה, וקצה תתאה אלכסון דאזל יתיר על יו״ד עילאי, דאינון שבעה פרקין בא׳ פשוטתה לשבעה יומים, ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן (שם) המזבח דאיהו אלכסון, י) (ולידה) [ולידה] פקודים בגין דק׳ סוד זכר ונקבה, ומילדים פרק קמא מי׳ עילא לפרק תניינא דלי׳, יא) וק׳ אלכסון אהדר (פני) [פניו] מי׳ עילאי ואלכסון סוד המזבח לפקודי דמחוסר זמן פסול למזבח, יב) ואהדר פני ק׳ אלכסון לי׳ תתאה דאיהו סובב למספר הימים דאיהו למנינא חדא דאיהו שבוע, דיתפקד ביומים ז׳ ימים שבעת ימים שבוע חדא דברא יתש״ל עלמא ונח ביום שביעי, יג) ובגין דא בא באלכסון תרין פרקים בהעלם להוסיף על יום השביעי בכניסתו וביציאתו [יומא פ״א ב׳] כגוונא דאלכסון אזיל יתיר מי׳ עילאי ומי׳ תתאה זריחה ושקיעה, יד) ואיהו סהדותא רבה לעילא ולתתא דאיהו ברא עלמא, ובקיומא פקודי אורייתא יתדבקו כחדא עלמא עילאי ותתאה וקיימא בקיומא, כגוונא דיתדבקו תרין יודי״ן עילאי ותתאה באלכסון א׳ דאיהו אוירה סוד רוח ממללא דעסקים בדבור באורייתא קדישא, ולזה בא מאמר קדשם (שבת י׳ ב׳) שאמר יתברך שמו לעד מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה לך והודיעם, טו) בבית גנזי דא א׳ קדישא דברא יתש״ל לאויר לחיות כנ״ל, להעיד על דא, ונגנז בתוכו ו׳ תניינא העלם, דתרין ווין יתחברו באלכסון כחדא, טז) ונוסף ו׳ אלכסון על תרין יודי״ן בתרין קצהו, נוסף על ששת ימי המעשה ברא יתש״ל יום השביעי, ובו שבת מכל מלאכתו אשר ברא א׳ לעשות (בראשית ב׳ ג׳), יז)

בזמלוי ק׳ כזה וכל ק׳ הוא זו פרלופיס ט׳ בהקדמה ג׳ לספר כרחמון מאות ק׳: ח) פי׳ כיון שבת׳ נרמז יום שלם כולל החמה וקיבודו, ולכן כל פרק מאות ק׳ כמו שבתוכו פרלוף שלם כן מרמז ג״כ ליום שלם: ט) בת׳ חית בי׳ חמשה פרקין כידוע ותרין פרקין בהעלם דכיונו קלה תתאה וקלה עילאי כמבואר בפנים, והכי איתון שבעה פרקין וכל פרק ליום פקיד בלעיל קי׳ ח׳ הרי שבעה יומין, וכל זמן שלא השלים השבעה יומין כנ״ל המרומזים בפרקי אות ק׳ איתו לאוו לפקודין דאות ק׳ דהיינו קרבן על המזבח ע׳ בשער השני מאות ק׳ סוד המזבח: י) שבעת ימים כנ״ל היינו אחר לידה כנרמז בת׳ בזמלוי קופין וכל ק׳ הוא פרלופיס זכר ונקבה וק׳ קמץ מי׳ עילאי שהוא גדול כולל תת ק׳ תניינא שהוא קטן: יא) ק׳ מאלכסון אחוריו ליו״ד עילאי שהם רמז לילידה, לרמז שאחר לידה תסור למזבח כמרומז באלכסון טרם נשלמו ז׳ ימים: יב) בי׳ תתאה שם נשלם אות ק׳ בזיווגו ושם נשלם ז׳ פרקין, ומרמז על שבעת ימים, ובאלכסון נרמז יום השבת כאשר יתבאר כי לורת ק׳ בשבעה פרקין כזה ואז נשלמה כי ג׳ פרקים מימין ק׳ וג׳ פרקין משמאל ק׳, ואלכסון באמצע והוא דוגמת יום השבת שהוא לו ג׳ ימים קודם השבת לביעי בשבת וחמשה בשבתא ומעלי שבתא, וג׳ ימים אחר השבת אחד בשבת ותרי בשבת ותלתה בשבתא כמו שאמרו רז״ל [גיטין ע״ז ע׳] לעתין גיטין, ובשבת באמלע לכן אלכסון רומז לשבת, וק׳ שבאלכסון אהדר פניו לי׳ תתאה לרמז שתופס ג״כ למספר כל השבוע לענין הקרבה על המזבח כנרמז באלכסון: יג) תלת פרקין שבימין הם ג׳ ימים דמקמי שבתא שנשלמה קלה תתאה דאלכסון הוא מעלי שבתא ומתחבר לאלכסון לרמז שלריך להוסיף מיום ו׳ על יום השבת והיינו בעוד יום יקבל עליו שבת כי שם אחד י׳ עילאי שמרמז לזריחת השמש כמבואר בהקדמת הספר קי״ד, ותלת פרקים שמאליים הם תלת יומין דשבתא שנשלמה כי קלה עילאי מאלכסון הוא יום ו׳ ומתחבר לאלכסון לרמז שלריך להוסיף מיום ו׳ על יום השבת והיינו מליל מוצאי שבת, ושם אחד י׳ תתאה שמרמז לשקיעת החמה דהיינו ליל: יד) ו׳ דפקיד ליקוד החויר ופקיד לרוח ממללא כמו שים נשמות ו׳ חמש פרקין כידוע כן ים חמש מוצאות הפה, ולזיון לקבל חמשה חומשי תורה, וע׳ לעיל בשער הרחמון מאות ק׳ קי׳ ל״ז, ובפ״ד משער הפרקים קי״ב וע״ש, וכמו כן בתורה ים חמשה חיתמים בגלוי ובשבת בהעלם כמו שאמרו״ל בשבת [קט״ז ע׳] חלבה טמודיה שבשבת (משלי ט׳ ע׳), וכמו כן בשות ו׳ בפרקין כידוע, ולכן פקיד על התורה, ותרין יודי״ן בשות ק׳, עילאי ותתא מרמזים לעולמות עליונים ותחתונים ומתדבקים בתרין יודי״ן באלכסון ו׳ שהם רמז על התורה, וע׳ לעיל שער פתיחת הספר קי״ג ומרמז כי עיקר קיום העולם הוא התורה, ויקודי התורה נתויים על ענין זה לגלות חידוש העולם, ולכן בת ג״כ הרמז ליום השבת בשות ק׳ כי שבת מורה ג״כ על חידוש העולם כידוע: טו) פי׳ דרז״ל שאמרו כי שבת הוא בבית גנזיו של קוד״ש הייגו כי הרמז לשבת הוא שות ק׳, ושות ק׳ נקרא בית גנזיו שהם נגנז ו׳ תניינא העולם כי בגלוי תיגו נראה באלכסון כי שם ו׳ אחד וחמשה ים כו תרין ווין כי אלכסון ו׳ נחלק לתרין ווין כידוע: טז) ע׳ לעיל קי״ד ח״ג, ובכאן יבאר כי יום השבת

יז) דאינון ששת ימים דברא מהם לעשות יום השביעי, שברא אותם בתוספת לכל יום ויום על כ"ד שעות, ולקח מהם יתש"ל חלק מכל יום ויתאספו החלקים ביום השביעי, יח) וכדין מההוא יומא ברא יתש"ל ברכה, דמיני יתברכו כל אינון יומים, כגוונא שבא באורייתא קדישא עשר תעשר (דברים י"ד כ"ב) בשביל שתתעשר [שבת קי"ט א'] וכל אשר תתן (לו) [לי] עשר אעשרנו לך (בראשית כ"ח כ"ב) וכגוונא דא נתן תתן (דברים ט"ו י') [שני] עישורים כל יומא ויומא, יט) וחלקי החשבון יתבאר בשער בפני עצמו, ושם יבואר ממדת עשרון ויין לנסכים, כ) ויתפקד ז' ימים תחת אמו, לאינון ד' פרקין מתרין יודי"ן וא"ו אלכסון יתחשב לתלת כנ"ל, כא) ובגין דא בא תרין יומים בהעלם למקצת היום כנ"ל

נצרף מהמוקפות שניתוקף על כל יום כאשר יתבאר בעזהים"ל: יז) פי' הפסוק שבשבת ימים נרמז לותם לעשות מכל יום השביעי, וזהו שאר נרמז ל' לעשות, והעניין ביותר ביאור כי כבר הקדמנו לעיל בכמה מקומות לויך יש שבה מדות שמהיושים בהם לת העולם שקיומם תג"ת נה"י ע' לעיל שער פתיחת הספר סי' ל' ומדת המלכות שביעית להם ומקבלת מהם והם הם שבת ימי המעשה ושבת שביעית להם כמבואר בזוהר כי בכל יום ויום שלט בו מדה לחת ממדות הנ"ל, ולאשר לך כלל לחד גדול ושמור לותו ע' בשער הנ"ל סי' ל"ב שם ביארנו כי טיקר שינוי הספירות והמדות הנ"ל לם ההבחה בלמלוס לו ברייות הכל תלוי במדת מלכות השביעית כי שם יש ליור מעשה התחתונים ולם מלמיעים בה לז יתחבג עמהם בהבחת החסד והרחמים שהיא הנהגה בלתי מוגבלת, ולם ח"ו לא יזכו יתחבג עמם במדת הדין הנהגה המוגבלת, וכמו כן בעניו הימים הם מוגבלים כ"ד שעות ליום כשח"ו לא נזכה ולנו תחת הזמן וכשנטיד מטעינו לא נפול תחת הנהגת הזמן ולא יהי' זמן מוגבל כ"ד שעות, רק בהנהגה הבלתי מוגבלת, ועניו כ"ד שעות הם כ"ד בתי דיוין ממדת הדין הנהגה המוגבלת, והעניו כי שם שלהים הוא מדת הדין ויש בו המש לותיות, וע' לעיל בהקדמת הספר סי' י"ד שם ביארנו כי לתיבת בת המש לותיות יש ק"כ ליורופים ע"ש, והנה בית דין הוא בהנהגה המוגבלת בידוע, ובאשר נרלה לבעות דבר המוגבל נבוה לותו בשם בית כמו בית המוגבל בלותו ורוחבו, והנה דרך משל ליורוף הרחמון משם שלהים, באשר נרלה לבעותו כמו בית, שהליורוף הרחמון יהי' בלותך ורוחב ושבוך ולנו עוד ליורופים כנרלה בליור

צרוף הראשון	צרוף השני
מ ל ה י ס	מ ל ה מ י
ל ה י מ מ	ל ה מ י מ
ה י מ מ ל	ה מ י מ ל
י מ מ ל ה	מ י מ ל ה
מ מ ל ה י	י מ ל ה מ

ובאשר תדקדק בליורים אלו תראה לוך שם הוי' הוא בלותך וברוחב ובאשר הוכרחנו לכתוב לות ל' בשורה שניה הוכרחנו לכתוב שם לחד המתחיל בלות ל' והשם הזה ג"כ בלותך וברוחב וכן שם השלישי וכן שם הרביעי ושם החמישי, וכן בליוף השני והשם דוגמת בית בלותך וברוחב, והשם נקראים בתי דיוים וכל בית יש בו חמשה שמות, ולכן בק"כ ליורופים הנ"ל יש בהם כ"ד בתים כי כ"ד פעמים ה' הוא ק"כ, וכל בית שולט בשעה לחת מכ"ד שעות היום, לכן כל זה בשלח נזכה ח"ו ומתנהג במדת הדין, לכן בשנזכה הכ"ד שעות הם י"ב ביום וי"ב בלילה בנגד י"ב ליורופי הוי"ה, ולף כי תמיד פועלים הי"ב ליורופי הוי"ה, לך לוים נגלים לנו כי הרי מדת הדין פועלת לכן בשנזכה יהי' מדת הרחמים הפועל בליורופי הוי"ה, ולא"כ יתעורר הנהגה הבלתי מוגבלת ולז יתופף ויתארך כל יום ויום כי לא יפול תחת הזמן, וזהו עניו שבת ויומת החול, כי הם שבת ימי המעשה הנהגה המוגבלת ובנרך בכל לשר תעשה (דברים ט"ו י"ח), לא כן יום השבת שמרמז על הנהגה הבלתי מוגבלת כי לז שובתים ממלאכה, ומרמז על הנהגת הממוצע והבטחון, וז"ש כי התוקפות בכל יום ויום על כ"ד שעות שהוא מהנהגה הבלתי מוגבלת נתחקפו החלקים ביום השביעי וד"ל: יח) כבר מבואר זה בקיומן הקודם, ומביא רלוה שבשביל המעשר מתברכים, כמו כן כשמעשרים מכל יום המעשר ושושים לותו קודם ביום השבת בשביל זה מתברכים, וכמו עשר תעשר שפי' ליתן כ' עישורים להיוהו חומש וכמו שפסק הגר"א ז"ל, וכן נתן תתן דרז"ל [קפרי דברים ט"ו י"] נתן פעם לחת תתן פעם לחרת, כמו כן כלן נרלה ליתן כ' עישורים מכל יום: יט) לא נמלא לפיהו בשער הזה, ודרך החשבון לפעני"ד כי יום השבת כ"ד שעות ותוספת שבת מתחיל מחלות יום ו' דהיהו ו' שעות ק"ה שלשים שעות, ועוד תוספת ב"ש עד שלים הלילה שהוא זמן שעודת מלוה מלכה שהוא זמן פרידת הנפש יתירה כמבואר בכתבי האר"י זללה"ה והם מרבע שעות הרי ס"ה ל"ד שעות שבת, וכל ימי השבוע ז"פ כ"ד שעות ק"ה קס"ח שעות, ול"ד שעות הם חמישית מקס"ח בקירוב, והם כתרין עישורין בקפי' הקודם: כ) עכשיו מוכן לתחלת הענין ע' לעיל סי' ט': כא) שלכאון נחלק לתלת כמבואר בסי' ט' הנ"ל על ידי הורלת הכ'

כבולו, מקצת יום הלידה אפילו נולד חצי שעה קודם שקיעת החמה ליום יחשב, ולמקצת יום הקרבה להקריבו לתמיד, או אחר תמיד של שחר. [ע' ספרא ויקרא כ"ב], כב) ואלכסון פקיד ללידה כמבואר, ואזל לבר מי' עילאי ולבר מי' תתאה דבעינן בחיותה פרט ליתום שפסל לקרבן (חולין ל"ח ב') דבעינן חדא שעתא תחת אמו, כמו שהלך אלכסון לעיל מיו"ד תתאה, כג) ובא פקודי מי' עילאי דיתעבד מתרין ק' ובהון שמונה פרקים, ויתחבר לרגלה דאיהו פירקא תמינאה, לאלכסון שהוא פקיד למזבח, לפקודי מיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה' (ויקרא כ"ב כ"ז), כד) ובא בכתוב כמו שמפורש באתוון, שור (שם) פירקא קמא מיו"ד עילאי, או (כבש) [כשב] (שם) פירקא תניינא, (עז) [או עז] (שם) דא לאלכסון, כה) כי יולד (שם) דא ק' תניינא דקאי גו גופה ק' דלבר כו) וקאי ק' אלכסון פנוהי למטה, ובאחורי יתחבר ק' תניינא [מי' עילאי] ברגלה דילי', ואהדר אפיה מי' עילאי לאפוקי כלאים אסורים להקריב ע"ג המזבח [חולין שם], וכל שעיבורם שנה מתעברים ויולדים זה מזה [בכורות ח' א', חולין קכ"ז א'], וכדין כאשר בא פקודי מק' דקאי לפרק תניינא לכבש, ואלכסון לעז אהדר אפי' ק' אלכסון מלהקריבם על גבי מזבח, כז) בק' אלכסון קיימין תרין קופין דא בגו דא אהדרו פניהון מפקודי שור וכשב דפקידי מי' עילאי לנדמה פסול [חולין ל"ח ב'] כדבר קדשו (במדבר י"ח י"ז) בכור שור עד שיהא הוא שור ובכורו שור (בכורות ה' ב'), כח) ותרין פרקין מי' עילאי תרין ק' דקיימין בי' יתחברו הקיפה בהקיפה דכורה בדכורה, לפקודי וכל מקנך תזכר (שמות ל"ד י"ט) דאם הלידה הראשונה זכר קדוש בבכורה, כט) כגוונא דקיימא גופה בגו גופה, דאיהו דו פרצופים זכר ונקבה, וק' דקאי פנימה לעיבור ללידה פקיד כאשר בא דבר קדשו (בראשית א' כ"ח) (ויברא) [ויברך] אותם א' ויאמר להם [א'] פרו ורבו, ובבהמה נאמר ג"כ בברכה, ל) ויו"ד תתאה אהדרו יודי"ן, וכגלוי מיגו כי אם פרק ל', נמלא כי שני פרקים הם בו בהעלם, ומורים כי בדין זה דהקנאה יש שני ימים איכוליס להתעלם דהיינו יום רחמנן יום הלידה שאפילו מקצתו נחשב ככולו, ולא תימא שמפני זה שאין יום רחמנן שלם לכך לריך יום שמיני איכוי הוא שלם בתקוס הרחמנן?, זה תיגו כי לף יום שמיני תיגו לריך יום שלם רק מקצתו ככולו, ולזה גם עוד פרק ועשה בהלכתן לרמז שיום השמיני לא ישלים את שבעת הימים שלמים כי מותר להקריב תותו מיד ביום השמיני לתמיד של שחר, ודו"ק: לב) ט' בשער הרחמנן מאות ל' קי' ע"ז כי ל' שמילוי ק' פקיד לעיבור וע' בהקדמת הספר קי' פ"ב כי הלכתן מרמז לזיווג וכאן נאמר כי י' תתאה הוא הוולד הגולד מהזיווג

כ"ל והוא למטה מהם, ולכן מרמז שלריך להיות שהוא תחת תחת תחת שמו כמו הי"ד שהוא תחת הלכתן מעט פרט ליתום דהיינו זה פרט למיתה וזה פרט לחיים כמו שמרז"ל [חולין ל"ח ב'] : לג) ט' לעיל קי' ז' בזוהר כי י' עילאי יש בו תרין קופין וכל ק' ד' פרקין, נמלא שמוהה פרקים הי"ד עילאי ופרק השמיני יתחבר להלכתן דפקיד למזבח כמבואר בהמה מקומות לרמז כי ביום השמיני אז יוכשר למזבח דהיינו הקרבה: לד) ט' בפרק ל' משער הפרקים קי' מ' ובשער הרציעי מאות ל' קי' ל"ח : לה) ט' בשער הרחמנן מאות ל' קי' ע"ז כי בהלכתן יש שני קופים זה תוך זה כידוע : לו) לוהת ל' מק' כזה פני הקופין שבהלכתן למטה ורגל ק' תניינא מי' עילאי מתחבר לק' שבהלכתן, וכבר ידענו משער הפרקים קי' מ' כי פרק תניינא מי' עילאי פקיד לבבש והלכתן לעז והחיבור כ"ל מרמז כי רגל מק' תניינא נקבה יתחבר להיקף ק' הלכתן שהוא זכר ט' לעיל בהקדמה שניה בשער הרחמנן מאות ל', ובשער השני מאות ל' קי' ל', ולכן מרמז לזיווג בבבש והעז, ושניהם בהמה דקה וע יבורס שוה ויולדים זה מזה, ולכן מרמז על הוולד הגולד שהוא בלאים שהוא אסור על המזבח, כי הלכתן קוד המזבח, ולכן פני הקופין למטה כי מה שלמעלה אם יתחבר להלכתן חיגו רמוי למזבח : לז) וכל זה בדרש לף שייך גלף בפירקא תניינא מי' עילאי והלכתן שהם בבש ועז שניהם בהמה דקה ועיבורס שוה ומתעברים זה מזה, משא"כ בתרין פירקין מי' עילאי שהם שור ובבש (וע' תוס' חולין ל"ח ע"ב בד"ה לו בבש) וע"כ לנדמה אתא שהוולד שמרומז בהלכתן שמרמז לעיבור ק' בתוך ק' פרלוף בתוך פרלוף שהוולד שהוא מן עז המרומז בהלכתן נדמה לשור או לבבש ולאסור למזבח בקרי הקודש : לח) זה מבואר בזוהר כי בתרין קופין מי"ד עילאי מתחברין הקיפה להקיפה, וכבר ידענו כי כל ק' דו פרלופים היקף זכר ורגל הק' נקבה, ונמלא כי בהלכתן נתחבר היקף להיקף דהיינו דכורה בדכורה לפקודי שהם הוולד הרחמנן זכר קדוש בבכורה בהמה יתבאר להלן : לט) כאן יבאר כי הלכתן ט' פקיד ללידה תרין ק' דבי', ט' בשער הרחמנן מאות ל' קי' ע"ז : מ) מבואר ג"כ בזוהר, והרמז יתבאר להלן דהלידה דווקא דרך

רחם: לא) דע כי רגל ק׳ פקיד ללידה כי ק׳ הוא דו פרצופים כמבואר בכמה מקומות, ונמצא כי כל עניני הפרצופים נרמזים בחות ק׳ ורגל הק׳ קלב אחד בתוך היקף הק׳ וקלב ת׳ לבר כזה כן וזה דוגמת הלידה, שבעת יליחתו רחמו ילא תחלה ואחרי שאר הגוף בתוך בטן אמו, והנה כבר אמרנו כי בחות ת׳ שים זו תרין קופין בחלבון מרמז לעיבור ע׳ לעיל סי׳ כ״ו כ״ז, והנה בלורה נרחב חיך רחם. רגל ק׳ לבר עומד אצל קוף רגל ק׳ פנימי ולכן הגבהתי כמו שכתוב בפנים, אך אפשר לפרש ג״כ הלשון הקודם כי כבר ידענו כי רגל פקיד ללידה ולידה יולא ברחם תחלה ונמצא כי קלב רגל הק׳ שיולא מהקיפו הוא רחם וקלב הפנימי הוא הקוף, וז״ש ויקימת רחמו דרגלה דק׳ פנימת קבל קופו דרגלה דק׳ לבר ופבוט, ומרמז שיליחת רחם הרי הוא כילוד כי ק׳ פנימי הוא הטובר ויולא רחמו לבד, ואלו קופו דרגלה דק׳ לבר לרמז שהרי הוא כחלו ילא ג״כ קופו ורגלה הוא נקבה ע׳ לעיל בהקדמה שיש מאבר הרחמן מאות ת׳, לרמז על יליחת רחם הנקבה תחלה, הבא לחבריו לחיו בבור כחבר יתבאר: לב) רגל ק׳ הפנימי מקיפין עליו שני הקיפים מבני הקיפין בחלבון והקיפא הוא דכורא כידוע ומשה לעבד כי יליחת הרחם במרומז ברגל ק׳ פנימי דווקא בזכר חשיב בבור: לג) כיולדת דרך רחם כורעת לולד אבל לא דרך דופן כידוע: לד) ק׳ קמא פקיד לכהן כגוונא דאיהו מתקרב ומתכלל לחלבון שהוא המוזבח כמבואר בכמה מקומות ע׳ לעיל בשער השני מאות ת׳ סי׳ מ״ג וכהן הוא הקרב אל המוזבח ולכן ק׳ קמא מי׳ טילחי פקיד לכהן ורגלה דילי׳ יתקרב לחלבון כמבואר בלורה לרמז שהבכור המרומז בחלבון ניתן לכהן: לה) ע׳ בשער החיתן חות ק׳ וע׳ בשער הכללים כלל ט׳ ובהקדמת הספר סי׳ י״ז וסי׳ ל״ח ותבין היך ק׳ קמא מרמז לדם והוא היולו מחובר לחלבון לרמז על הזריקה שלריך לזרוק את הדם על המוזבח מרמוז: לו) עי׳ לעיל סי׳ כ״ח ובהקדמה שיש בשער הרחמן מאות ת׳ כי פרק תליתאה מק׳ פקיד למלוות עוגה ולכן פקיד ג״כ ללידה, דהיינו שק׳ קמא מוליד את ק׳ תניינא, ומתחבר לקמא לרמז על לידה רחמוה, וזכר מרומז במה שהחיבור הוא בהקיפא והוא קדום בבכורה: לז) ורגלה דק׳ תניינא מי׳ טילחי דפקיד ג״כ ללידה כלעיל סי׳ ל״ח, ויתחבר לאחורי ק׳ חלבון לרמז שאם ללידה שלא כדרכה דרך דופן לרמז שאם ללידה פנים אל הקרקע ואיזו קדום בבכורה, והוא פנה ועוטה ממנו חלבון שאסור למוזבח כי חלבון קוד המוזבח: לח) אם נולדו שני וולדות, ת׳ דרך דופן ושני דרך הרחם שניהם חיים קדושים, והם מרומזים בשני הקופין שבני״ד טילחי ק׳ תניינא מרמז ללידה דרך הרחם בגין דיתחבר לחלבון ולחלבון פקיד ללידה דרך הרחם כלעיל סי׳ ל״ג וק׳ קמא ללידה דרך דופן בגין דלא יתחבר לחלבון ונגדם יתפשט בחלבון רגל שלו לבר מחיבורא דפירקי חות ת׳ אהדרו אחוריהון דק׳ ק׳ אלכסון לפקודי ללידה ראשונה דאיהו פטר רחם, לא) ויליאת ראשו הרי הוא כילוד [בכורות מ״ו ב׳] ואם נקבה יליאה ראשה תחלה והחזירה ואח״כ נולד הזכר אינו בכור, כגוונא דקיימין תרין ק׳ דא בגו דא וקיימא ראשו דרגלה דק׳ (פנימא) [דלבר] קבל סופו דרגלה דק׳ (דלבר) [פנימא] לפקודי יליאת הראש הרי הוא כילוד, דרגלה לפקודי לידה גופה מגו גופה, כן באדם וכן בבהמה, לב) וכן יליאת ראש הזכר תחלה והחזירו ואח״כ יליא אחיו, הראשון קדוש בבכורה שפטר הרחם [ע׳ שם י״ז א׳] וקיימא רגלא דק׳ מפנימא, בהקיפה דשני ק׳, דהקיפה איהו דכורה לפקודי על לידת הזכר תחילה, לג) ודרך רחם הוא קדש, אבל דרך דופן אינו בכור לכהן [שם י״ט א׳] כגוונא דקיימא בגו אלכסון דפקיד ותכריע ותלד (ש״א ד׳ י״ט), לד) ורגלה דק׳ קמא מי׳ עילאי פקיד בכור לכהן כגוונא דרגלה דק׳ קמא קרב לפני (אל) המזבח דאיהו אלכסון לפקודי קרב אל המזבח, וצריך ליתן לו דווקא, לה) ולזורוק דמו ע״ג המזבח, כגוונא דקאי רגלה דילי׳ דק׳ קמא ומה שבין רגלה עובי׳ דילי׳ עד פירקא קמא איהו יסוד המים, וכד יתעבד ק׳ מש׳ איהו יסוד אש דמתהפך לדם והנפש יסוד מים אדומים שתולדת חום הנפש שרוי עליו, לזורוק ע״ג המזבח בגין דקאי להלן מאלכסון וצריך לזורוק מרחוק, לו) ומה שמחובר ק׳ תניינא מי׳ עילאי לפירקא זעירא מק׳ קמא, דפירקא זעירא כד בא לפקודי אדם בא לפקודי עונתה לא (תגרע) [יגרע] (שמות כ״א י׳) ואיהו ג״כ פקיד ללידה כמבואר בחלק ראשון (ע׳ בשער י״ט מאות א׳) ויתחבר הקיפה להקיפה לק׳ קמא לפקודי ללידה ראשונה זכר, לז) ונגע רגלה דק׳ תניינא באלכסון באחורי פנה מני׳ לפקודי, דרגלה פקיד ג״כ ללידה פנה באחורי ללידה שלא כדרכה פסול להקרבה ואינו קדוש בבכורה אם נולד דרך דופן, לח) ואם יצא הראשון דרך דופן והשני דרך הרחם כגוונא דק׳ תניינא מי׳ עילאי יתחבר באחורי הק׳ וק׳ קמא לא יתחבר, ומפקד ללידה דפנה לאלכסון ג״כ לפקודי לידה, הגם שפטר הרחם ברם אזל רגלה דק׳ אלכסון לדרום קבל רגלה הדרומי דיתחבר לאלכסון דשניהם אינם קדושים בבכורה זה לא פטר הרחם

הרחם ושני שפטר אבל לא ראשון לוולדות [בכורות י״ט א׳]. לט) וגם י׳ תתאה פקיד כמו רגלהק׳ אלכסון׳ דאזל מני׳ להלן לדרום להלן מהקיפה דאיהו מזבח ולבר מאמה היסוד והסובב כמבואר בחלק ראשון (שער י״ט מאות א׳) כדין פקיד יו״ד תתאה אם הלידה נשתנה, כגוונא מה שבא ביו״ד עילאי לפירקא תניינא הוא שבא ביו״ד תתאה לפירקא קמא, ולפקודי אם הוולד תניינא הוא קמא ללידה דרך רחם שקדמה דרך דופן אהדר פני י׳ תתאה מאלכסון שאינו בכור. מ) ואם כדון יתחשב כמו בפירקא קמא אם יצא הראשון ראשו תחילה הרי זה כיולד הגם שקדמו אחיו, כמו בי׳ תתאה שהראשון יתחשב שני אהדר ק׳ קמא מי׳ תתאה מפני המזבח ופירקא קמא יתקרב דאיהו תניינא, הגם שהלידה שנית, ברם אם הראשון דרך דופן שניהם אינם קדושים:

סליק השער:

כמבואר לעיל בשער מאות ט׳ כ״ו וכוח קלח תתאה מהלכסון לנד דרום וכוח היסוד כמבואר בחלק ראשון בשער מאות ט׳ ע׳ לעיל בשער הבני מאות ט׳ ט׳ מ״ג וכוח לבר ממקום הקרבה לרמז כי ג׳ הוולדות הנ״ל לוים קדושים בבכורה: לט) וכן י׳ תתאה מרמז כנ״ל כי י׳ תתאה הוא בהיפך מי׳ עילאה כי פרק הדק והקלר שבוח בי׳ עילאה תניינא הוא בי׳ תתאה קמא, לרמז שאם הוולד תניינא הוא קמא ללידה דרך רחם אהדר י׳ תתאה ק׳ דילי׳ פניו מהלכסון כמבואר בכמה מקומות לרמז שאינו בכור וחינו רשוי להקריבו על המזבח הנרמז בהלכסון: מ) אם יצא וולד בראשון רחם תהלה ובחזירו ותח״כ יצא לחוץ, בראשון קדוש בבכורה ולזה מרמז פירקא תניינא מי׳ תתאה שמתקרב להלכסון כמבואר בלורה, ובי׳ עילאה בחי פירקא יתחשב לקמא דהיינו שתהלה יצא לחוץ, ובי׳ תתאה יתחשב לתניינא דהיינו שללידה הוא שני לזה יתקרב פרק תניינא מי׳ תתאה להלכסון שקדוש בבכורה ורשוי להקריבו ע״ג המזבח, לכן אם בראשון דרך דופן ובשני דרך רחם אינם לוים קדושים כלעיל:

סליק השער:

ברית עולם

חלק שני

שער הששי מאות א׳

לוחות הברית

השער הששי אמר אות א׳ א) תרין שינ״ן דקימן באלכסון א׳, חד מתלת ראשים קאי בגו ש׳ דד׳ ראשים, בין ו׳ קמא לרויחה דו׳ תניינא, ואית בו׳ ווין ששה אוירים. ב) והך אלכסון פקיד לשחיטה בתרין סימנים קנה ושט כד יתפלג אלכסון חצי ליו״ד עילאי וחצי ליו״ד תתאה כמבואר לעיל (בשער הג׳ מאות א׳) ג׳)

א) ט׳ לעיל בשער הסליסי מאות ט׳ דקאמר שם להיפך ע״ש לורת הכ׳, וכאן כלורה כזה ולעיל בלורה כוח להיפך ס׳ דד׳ רחשים כתוך ס׳ דג׳ רחשים ע״ס הטעם, ודע כי שניהם ממיתיים ולודקים, ולריך לחי להקדים לך הקדמה לחת נעוץ הסיני״ן למה בחורה כתוב ס׳ דג׳ רחשים ובתפלין ס׳ דד׳ רחשים, והטעם כי כבר ידעתו מעוץ הנהגת העולם גג׳ מדות חסד דין רחמים שהם חג״ת ע׳ לעיל בשער פתיחת הספר סי׳ ח׳ ו׳ ע״ש, ומהד רביעית היא המלכות המקבלת ומופלגת בהנהגה לתחתונים, ולכן ס׳ דג׳ רחשים מרמז על עיקר ההנהגה שהם ג׳ חג״ת, וס׳ דד׳ רחשים מרמז ג״כ על המלכות, ולכן בחורה שהם מהויג הקב״ה חת עולמו ס׳ דג׳ רחשים רמז לעיקר ההנהגה חג״ת, לכן בתפלין שים שם קבריס מרמזת למידת המלכות הרביעית המקבלת כלעיל, ולכן שים שם ס׳ דד׳ רחשים, ועיקר הרמז מס׳ דד׳ רחשים הוא לנה״י והמלכות כי עיקר קבלת והתקשרות המלכות הוא מנה״י, וע״ש בשער הנ״ל וע׳ טוד שם סי׳ ל״ב כי לפעמים המלכות למטה מחג״ת נה״י והיא נכללת בהם, ולפעמים היא למעלה עטרה על רחשיהם ע״ם וזה נרמז בהלכסון ס׳ כי בשהם ד׳ דד׳ רחשים מקיף חת הס׳ דג׳ רחשים מרמז על המלכות שהיא עטרה על רחש חג״ת נה״י, ואם הוא בהיפך מרמז להיפך: ב) ע׳ בשער הסליסי מחות ס׳ סי׳ כ״ח:

ג) ע"ם סי' כ"ב כ"ג ני"ט: ד) ע"ם בסוי' י' ני"ג ומה שמסכל פירקא קמא מו' מס' דלבר לתחות נגד קלה תתאה מאלכסון שמרמז לחי' שאוה לבהמה לאסור לעיל דס: ה) ע"ם סי' ס"ג: ו) כשתדקדק בלורה כי"ל סי' ל' תלאה כי רוויחא קמא לאזל מפירקא קמא דו' קמא מס' דלבר ומקיף לת ס' פנימי עד פירקא קמא מו' בלישי מס' פנימי, נמלא תופס בהקיפו תרין ווין מכל נד, ופירקא קמא פקיד לחי' בהסתכלו למטה בלעיל סי' ד', ואלכסון פקיד לבחיטה בלעיל סי' ג', מרמז שחי' טעון שחיטה ב' קיומים כמו התרין ווין בכי"ל: ז) עי' בשער כי"ל סי' י"ד שם כתב להיפך תחילה רמז לחלב ותח"כ לבשר, וכאן אומר רמז תחלה לבשר ותח"כ לחלב, אבל הענין תלוי במה שכתבנו בסי' ל' בשיטה בלורת כל' בתרין שיו"ן שבאלכסון דשם בשער כי"ל שמלכות למטה תחת נה"י והיא נכללת בחג"ת נה"י וכאן מיירי שעלתה עטרה ברחם חג"ת נה"י ומתהפך המלכות שהיא למטה למעלה, ולכן נהפכו ג"כ כל הרמזים שבכאן בתחילה בשר ותח"כ חלב, וכן לקמן בענין קולת יין שמן נהפך ג"כ הרמז לטעם כי"ל (יום זה קודות גדולות ולא ליתי להחריך) והבשר בשר בהמה ולא חי' ללא חזי' להקרבה כמו שהיו מהלך בחי' ו' מס' פנימית עד קלה תתאה מאלכסון דפקיד שם לחי' ט' בשער כי"ל סי' נ"ג וט' לעיל בלורה, אלכן ס' דלבר יורד למטה והוא לבר מי' עילאי והוא לבר ממקום הקרבה, ט' שער הקודש סי' ל"ח: ח) חלב בהמה הוא מדברים פנימים שבפנים של המזבח מותרת אבל אכילת חוץ דהיינו אכילת אדם אסורה, ואלב חי' להיפך לאכילת חוץ מותרת אבל לאכילת מזבח אינה רלויה להקרבה, וכבר אמרנו כי עיקר המזבח הוא מי' עילאי ולמטלה, אבל קלה תתאה מאלכסון הוא יקוד המזבח נמלא כי ס' פנימי שהיו מהלך רק עד קלה תתאה ולא עד בכלל, הוא עיקר המזבח, ומרמז לאכילת מזבח, ט' בהקדמת הספר סי' נ"ז נ"ח נ"ט ובשער הבלישי מאות מ' סי' ק"ח, כי ס' פנימי הוא ושבו וחכו אכילת מזבח, ולכן החלב שמרומז בין ו' תניינא לוא"ו תלאתאה מס' פנימי פקיד לאכילת מזבח ועל בהמה בלעיל בסי' ז' אלכן מה דפירקא קמא מו' תלאתאה עוטה לבר מפנימיות הס' ומקבל על קלה תתאה מאלכסון מ' דפקיד לחי' וט' לעיל בלורה, מרמז לחי' שהוא לבר מהקרבה ומותר לאכילת אדם דהיינו מזבח: ט) ט' בשער הבלישי מאות מ' סי' נ"ה ובשער זה סי' ז' ובפ"א משער הפרקים סי' י': י) הקולת נריך להיות גם בקרבנות המרומזים בס' פנימי ולזה רמז הקולת בחלי רוויחא יורד עד למטה מס' פנימי ומקיפו לרמז כי כל הקרבנות הקדושים בס' פנימי טעונים קולת למנחה: יא) ט' בשער הבלישי מאות מ' סי' נ"ה ובשער זה סי' ז': יב) בהך ס' דד' לחמים ו' תלאתאה דילי' חיטו פוגה לבר בפירקא קמא דילי' כמו ס' דג' לחמים, לרמז כי בשמן חיטו קרב בפני עלמו רק בתוך קרבן אחר דהיינו בתוך הקולת המרומז קודם לו, כלעיל, כמו שהוא פוגה לתוך פנימיות הס' דד' לחמים משא"כ ביין כאשר יתבאר: יג) ט' בשער הבלישי מאות מ' סי' נ"ה: יד) יין שרמז דילי' עד ו' רביעי מס' דלבר והוא פוגה בפירקא

ג) הך רויחה מש' דלבר עד רויחה דו' קמא מש' דקאי פנימא דקאי בשפיכה באלכסון, איהו לדם שפיכה, ולקבל בכלי לזריקה ע"ג המזבח כמבואר לעיל (שער הנ"ל) ד) ואזל הך רויחה בין ו' קמא מש' דלבר סחור לש' פנימאה דהוא עד קצה אלכסון תתאה ובי' פקודי חיות כמבואר לעיל (שם), וקאי ו' מש' דלבר, פירקא קמא דילי' מסתכל לתחות לאסור דם חי' כמו דם בהמה, ה) וכן לדם עוף שקצה אלכסון דלעיל מפקד עליו כנ"ל כדבר קדשו (ויקרא י"ז י"ד) דם כל בשר לא תאכלו, ו) ופירקא קמא מוא"ו תלישאה מש' פנימאה דטעון שחיטה כמו בהמה ב' סימנים כמו תרין ווין דילי', ז) והך רויחה מוא"ו קמא דש' פנימאה עד ו' תניינא דילי' לבשר שקרב ע"ג המזבח בשר בהמה, כגוונא דלי' דלא קאזל עד קצה תתאה מאלכסון (תתאה) דבו פקידו חי', ברם ש' דלבר הוא דקאזל ולא חזי' חי' להקרבה, והך רויחא מו' תניינא עד ו' תלישאה איהו דפקיד לחלב שקרב ע"ג המזבח כמבואר לעיל (שער הנ"ל), ח) ובפירקא קמא מו' תלישאה מסתכל לתחות ואזיל הך רויחה סחור לש' פנימא עד קצה אלכסון תתאה דחי' לבר מהקרבה וחלבו מותר, כגוונא דפירקא מן הך ו' פנה לבר מש' פנימא דאיהו המזבח, דחי' לבר מתקרובתא, ולהתיר חלבו לאכילה, ט) והך רויחה מש' ו' תלישאה דלי' עד ו' תניינא מש' דלבר פקיד על גדולי קרקע דאיהו יתחשב לי' תתאה מא' דפקיד לגדולי קרקע למנחות הקרבים ע"ג המזבח, דאזל רויחא דלי' עד קצה אלכסון תתאה דפקיד ליסוד עפר לגדולי קרקע, י) ואזל ש' דלבר בחד ו' קמא דלי' אחיד לש' דג' ראשים פנימא להסעין לקרבן, כאשר בא דבר קדשו (במדבר כ"ח ד'—ה') את הכבש אחד תעשה בבוקר וכו' ועשירית האיפה סולת למנחה בלולה בשמן, יא) והך רויחא מו' תניינא עד ו' תלישאה מש' דלבר פקד על השמן דקרב ע"ג המזבח, יב) וליתן שמן בתוך הסולת כגוונא דפירקא קמא מו' תלישאה פנה בגו ש' פנימאה בגין דאיהו ש' דד' ראשים, יג) והך רויחה תלישאה עד ו' רביעי מש' דלבר פקיד על היין שקרב ע"ג המזבח, יד) ופנה ו' רביעי בפירקא

בפירקא קמא דילי' לבר, דאיהו קרב בפני עצמו ולא בתוך המנחה כמו השמן (ע' מנחות ק"ד ב') כי אם לנסך ע"ג המזבח כאשר בא דבר קדשו (במדבר כ"ח ז') הסך נסך, טו) ובגין דהך רויחה מש' פנימא ו' תליתא' דילי' עד ו' תניינא מש' דלבר, הך רויחה קאי לבר מש' פנימא ולבר מש' דלבר, ברם ו' קמא מש' דלבר איהו דאכניס לי' פנימא, בגין דאיהו בא לפקודי עיני ה' [המה] (משוטטות) [משוטטים] בכל הארץ (זכרי' ד' י') דפנה ש' בד' ווין למעלה, ואיהו כתובה על תפילין דמרא עלמא שפקד לעם סגולתו, ובא דבר קדשו (דברים כ"ח י') וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, טז) והך רויחה מו' תניינא עד ו' תליתאה מש' דד' ראשים איהו כלי קיבול, דאיהו מה שמקבל מן הארץ וצומח מהארץ וגדל עליו, דאיהו אילנא דעבד פירין, יז) ואיהו יתחשב דרומי קבל רויחה מו' תליתא עד ו' רביעי וסימן מנורה בדרום, יח) ושמן צף על כל המשקים כגוונא דקאי בגובה עליהון, יט) וסימני בהמה כסימני חיה (חולין נ"ט א' ע"א א') ולהתיר חלבו בעינן קרניים מפוצלות ומיבלע חירקייהו [שם נ"ט ב'] כגוונא דקאי ש' פנימא בגו ש' דלבר וקיימו בתוך חד רויחה ו' קמא מש' דלבר עד תניינא, ופקידו דחלבו ברויחו מו' תניינא ש' פנימא לו' תליתאה, ופירקא קמא מו' תליתאה מסתכל לתחות דאיהו לחלב חי' כמבואר לעיל, והך פירקא קמא פלג לש' פנימאה דפקד לקרנים מפוצלות להתיר חלבו, כ) ויו"ד תתאה מא' כד יתעבד מש' ויתחבר לקצה אלכסון עילאי, ואלכסון כד יתפלג, ו' עילאי איהו קנה ו' תתאה איהו וושט, ויתחבר י' תתאה לפקודי דוושט, כא) וכגוונא דלי ש' תתאה

לבר לרמז שהוא קרבן בפני עלמו משמ"כ בשמן כלעיל קי' י"ב : טו) ס' דד' רמזים מרמז על הסגמת כ' בכל המקן כמו שכתוב על תפילין דיסרמל וכתיב ולמו כל עם המקן כי שם ה' נקרא עליך ודרשו ר"ל [ברכות ו' מ'] על תפילין כי עיקר הסגמת כ' והכגתו את העולמות הוא בעשר ספירות שבללם ד' ט' בשער פתיחות הספר קי' מ' ו' ט"ס, והס ד' לותיות הוי"ה, ועיקר הד' ג' מד"ל רק המלכות היא הרביעית, והס ס' דג' רמזים ס' דד' רמזים ט' לעיל קי' מ', כי ו' רביעי הוא המלכות, ומה שעולה למעלה נעשית עטרה על ראש כולם, והיא שורש התחתונים, ועלייתה למעלה הוא הורתה על התגלות הסגמת כ' גם בתחתונים, והיא קולת הוא עיקר הלחם שעליו יחי' המלך ויין ושמן חיים אלא תעטוגים מוספות ועיקר עמל המלך על הלחם כי בתעטוגים תפשר לממלא עלמו ולא לרדוף אחריהם רק לעסוק בתורה וירהה, אך הכרחיות שהוא הלחם זה מי תפשר לממלא ולריך לרדוף אחריו והוא הגורם ביטול תורה ומלוות, אבן כאשר יתגלה הסגמתו יוודע כי לא על הלחם לבדו יחי' המלך וכו' [דברים ח' ג'], ומעלה כי אמנה בהסגמת כ' גורם להכניס גם הלחם בקדושה שלא ירדוף אחריו רק בתו"ל, ולכן כך רויחא מוש"ו תליתאה דם' פנימא עד ומ"ו תניינא דס' דלבר דקאי לבר מהשוע"ן רק ומ"ו קמא מס' דלבר אכניס לי' פנימא כגרסה בגליון שמורה על הסגמת כ', כאי רויחא פקיד לקולת כלעיל קי' ט' ועי' קי' ז' : טז) יצחר עוד כי ידוע בקלה תתאה מחלכסון פקיד ליקוד עפר כמבואר בשער האיתן קי' ט' ולכן כאי רויחא דקי' הקודם מש"ג דחזיל עד קלה תתאה מחלכסון, אך ליח לו בית קבול כי משתפך שמה בציב ס' פנימי, אך בהך תרין רויחין חד מוש"ו תניינא עד תליתאה וחד מוש"ו תליתאה עד רביעאה יש להם בית קבול כי רויחין מחוברים עד למטה והם דוגמת חולן שיונק מן האדן ועולה למעלה ומרמזים על קיבולה מן האדן ולומחים ממנו ולכן תרין רויחין הנ"ל מפקדים לחולנות כמו שהחולן תמיד מחובר לאדן ולא פקידו לקולת בגין דתבואה נקלרת מן האדן, משמ"כ רויחא דקי' הקודם הוא מחובר לקלה מלכסון תתאה ומרמז לדבר הנקלר דהיינו קולת : יז) יצחר טעם למה רויחא קמה מתרין רויחין הנ"ל לשמן פקיד ותניינא ליין כלעיל קי' י"ח ו"ג בגין דרויחא יותר לגד דרוש מתניינא כמבואר בליור ומבורה בדרוש והס מדליקין בשמן : יח) עוד טעם אל הנ"ל כי רויחא קמה למעלה מרויחא תניינא ושמן לף על כל המשקים : יט) קימני חי' להיות הלבב מותר הוא קרניים מפולות דהיינו בעין קרני הלבי לפי פירש"י [חולין נ"ט ב'] והיכא דלא מיפלגי בעינן חרוקות והוא דמיבלע חירקייהו דהיינו שיהי' להם חרילין תכופות וקמוטות ומובלטות זו בזו, והכא ס' פנימא מרמז על קרני הרחם כאשר יתבאר להלן בקי' כ"ה, והאי ס' יש בו חרילין חרילין תרין רויחין שבו ועומדים בחד רויחא מס' דלבר לרמז דמיבלע חירקייהו שמובלעות זו בזו, והרמז לקרניים מפולות יתבאר בקי' כ"ה, ועי' לעיל קי' ז' ח' : נ) הוא כמו הקדמה לביאור הרמז לקרניים מפולות כאשר יתבאר בשע"י בס' פשוט שבו נחלק לתרין ווין ומרמזים לקבה ושט ו' עליון לקבה ו' תתון לושט ע' לעיל בהקדמת הספר קי' ז"ח כ"ט, ומלה י' תתאה נמי שדבוק לו' תניינא מלכסון מ' כזה הוא דבוק לושט : כא) הלורה כזה ומ"ש ס' תתאה קאי בתלת ווין ר"ל ס' קמא מי' תתאה תלת ווין דילי' תחת מלכסון וס' תניינא נחלק לתרין, תרין ווין דילי' השמלויים תחות

ס׳ קמח וחד תג. לזל מס׳ קמח לוע״ו ממלי מס׳ תחתה, וחד ולע״ו כימיני לזל ומתקרב לקנה תחתה מלכסון, נמלא כי כמנחש ליתין ים כתן כל התלת ווין וכממלא ליכא תלת תרין ווין וכס דוגמת כריחה שים לה תלת חוטות מימין ותרין ממלל, וכריחה תלויה בקנה, נמלא שים רמז ביו״ד תחתה לקנה: **נב)** נמלא לפי סי׳ כ׳ כ״ח כי י׳ תחתה פקיד לקנה ויתחבר לוושט, ומרמז לעוף כתחר ביתרו בפ״ח מעטר הפרקים סי׳ ח׳, וגס לשחיטה ים רמז בפ׳ כמבואר בעטר הממיני מאות ס׳ סי׳ כ״ח ועוף הכשירו בסימן אחד סם סי׳ ס״ב, ומרמז שבין בקנה בין בוושט קגי ולא תימא דווקא וושט: **נג)** כמו שבלכסון ס׳ הפסוט פקיד לקנה וושט כן בלכסון מתרין סיני״ן, וידוע כי בקנה וכוושט הס חלוליס ולכן פקודי קנה בדוויחא קמא מתרין סיני״ן דבלכסון ופקודי וושט בדוויחא תניינא, ולכן קנה פקיד בדוויחא דו׳ קמא מס׳ דלבר עד ו׳ קמא מס׳ פנימא ע׳ לעיל סי׳ ס׳ בלוור נמלא כי ליוור הזה דפקיד לקנה מורכב ממני סיני״ן ס׳ דג׳ לחמיס בכתוב בתורייתא ום׳ דד׳ לחמיס הכתוב על התפילין, והוא רמז על חיבור תורה וילמה, כי תפילין עניו ילחת כ׳ לשעבוד לבו ומחשבותיו ומעשיו לכ׳, כי ילחת כ׳ היא חולר התורה כידוע, ולכן ס׳ דג׳ לחמיס שהוא התורה הוא בתוך ס׳ דד׳ לחמיס שהוא הילמה (וע׳ לעיל סי׳ ח׳, והכל חדא ל״ח), וידוע כי עקב הילמה לריך להיות קודם עקבו בתורה, וכן אחר לימודו לריך שלא יפקוח ממנו הילמה אבל בחמלא הלימוד אף ופסק הדביקות מעט אין בכך כלום כמבואר בשפת החיים, ולכן ופסק ועקדן בקנה לתורכו בשר רק שיחתר מחתו ומחתו למעלה ומחתו ובכן: **נד)** אבן הוושט שבא פקודי מו׳ קמא דס׳ פנימא עד ו׳ תניינא דילי כלעיל סי׳ כ״ג, והכל בס׳ הפנימי שהוא התורה, אפילו ויקב הוושט טריפה כי הפוסק מלימודו מעט מעט נופל לחבדון כי עץ חיים היא למחזיקים בה, כל זה כתבתי לבאר עומק דברי המחבר שכתב כי בקנה יתחלקו התרין סיני״ן זה מזה, ולית לן בה, אבל וושט יתחלק הס׳ עלמו ודו״ק: **נה)** ע׳ לעיל בהקדמת הספר סי׳ ל״ח ובעטר החיתן חות ס׳, נמלא כי ס׳ פקיד לרחמים, וס׳ הפנימי שהוא מעט בגובה בתוך ס׳ דלבר כמבואר בלורה סי׳ ח׳ הוא מרמז על מה שבגובה הרחמים, והס׳ הוא דוגמת קרניים, ולמפולות פקיד בגוונא דתרין סיני״ן הס חלוקים זה מזה רק במעט המה מחוברים, וע׳ סי׳ כ״ג, וגס הס׳ עלמו דוגמת קרניים מפולות: **נו)** ע׳ לעיל סי׳ ג׳ ז׳ ט׳ י״ח י״ג, וכל הרוויחים הס דוגמת כלי קיבול ולכן מרמזים לכלי שרת לכל הפחה דבריס הנ״ל כמבואר בפנים: **נז)** ע׳ שער החיתן [חות] ס׳ סי׳ פ״ט, ובס׳ דד׳ לחמיס ו׳ רביעי שלו פקיד ליקוד עפר ע׳ לעיל סי׳ קרקע טולם וכן במקום מעמד פירקא קמא שהוא לבר מי׳ תחתה פקיד ג״כ ליקוד עפר ע׳ לעיל סי׳ ס׳ בלוור, וע׳ בשער הכללים כלל ז׳, וידוע כי דלח״ם הס נגד חם מים רוח עפר נמלא כי דומס נגד יקוד עפר ולכן מרמז כאן למלא שהוא דומס: **נח)** ע׳ בשער הממיני מאות ס׳ סי׳ ג׳ ד׳: **נט)** כגוונא דק׳ בתוך ק׳ פקיד ק׳ הפנימי לעובר כלעיל שער הרחמון מאות ס׳ סי׳ ע״ז, כן ס׳ פנימי בתוך ס׳

תתאה קאי בתלת ווין, ש׳ דקאי תחותי׳ יתחבר לי׳ לשמאלה בחד תגא, ו׳ תליתאה מהך ש׳ אזיל לימין בחד ו׳ להתעבד פירקא תתאה מי׳ תתאה, ואזל לימין לקצה אלכסון תתאה, וישארו תרין ווין דלי׳ לשמאלה, בגוונא דא ריאה, חמש אונות תלת מימין ותרין משמאלה (חולין מ״ז א׳) וחיי ריאה תלויים בקנה כגוונא דו׳ תליתאה מש׳ תתאה קאזל להלן לסימן שני דאיהו קנה, כב) וי׳ תתאה יתחבר לוושט ופקיד על קנה בגין דאיהו פקיד על עוף הכשירו בסימן אחד (שם כ״ח א׳) לא תימא דווקא בוושט בגין דחיותא קימא בי׳ יתיר, להכי פקיד על קנה ג״כ, כג) קנה בא פקודי מו׳ דש׳ דלבר עד רויחה מו׳ ש׳ פנימה, ולהכי כי נסדק לאורכי׳ כשירה [שם מ״ה א׳] כי יתפלג ש׳ דג׳ ראשים מש׳ דד׳ ראשים, בש׳ דג׳ ראשים אורייתא כתיבה, ש׳ דד׳ ראשים כתובה על תפילין וכל חד בדילי׳ אחיד, ובאו תרויהון לפקודי הנ״ל. כד) וושט בא פקודי מו׳ קמא מש׳ פנימא עד ו׳ תנייגא דלי׳ דאיהו בשלימותא דלי׳ לפקודי ניקב הוושט [שם מ״ב א׳], כה) ופקודי קרנים מפוללות [שם נ״ט ב׳] דש׳ איהו יסוד אש, בבעלי חיים איהו הראש וקיימא ש׳ פנימא בגו ש׳ דלבר בגובה הראש לקרנים פקידו כנ״ל, כו) ובהנך ז׳ ווים מתרין שיניי״ן קדשים, אית בהון ששה רויחים דאינון כלי קיבול, חד לקדשים לדמו לקבל בכלישרת, וחד לבשר קדשים סכין שחיטה מקדשו [עי׳ זבחים ו׳ ב׳ צ״ז ב׳ ומנחות ע״ח ב׳], וחד לחלב וחד לסולת וחד לשמן וחד ליין שצריך כלי שרת, כז) והך פירקא קמא מו׳ רביעי מש׳ דלבר דקאי לבר מגו ש׳ פנימא. פקיד על כל קרבנך תקריב מלח (ויקרא ב׳ י״ג), ופנה לקרקע דאיהו דומם ולבר מי׳ תתאה דיתחבר לי׳. (כח) וש׳ דלבר וש׳ פנימא שניהם מפקדים את זה תאכלו מכל מפרסת ושוסעת [עי׳ ויקרא י״א ג׳], (כט) ולפקודי בהמה בבהמה תאכלו להתיר (שליש) [שליש] בשחיטת אמו (חולין ס״ט א׳).

ל)

ל) וכסידרן שהם באלכסון פשוטתה כדין באו באלכסון מש', ו' קמא מש' דלבר לסי' ראשון, ו' קמא מש' פנימה לסימן שני, ואם הוא בבהמה ניתר בשחיטת אמו, ובגין כן בא סימן שני לש' פנימא. להקיש שניתר בשחיטת אמו. לא) ושניהם למדים זה על זה, אם לא כלו לו חדשיו והוא נמצא לאחר שחיטה, למד הוא ו' מש' פנימה שחיטת אמו מתירתו מכל בבהמה, ואם לאחר שחיטה נולד חי, חדשים ואוירה גורמים להחשב בהמה בפני עצמו וצריך שחיטה אם בעודה מפרכסת נולד דרך רחם [ע' שם ע"ה א'] לב) ולומד ו' קמא מש' דלבר שטעון שחיטה לעצמו אם הבהמה היא טרפה. בגין דד' סימנים אכשרי' בי' רחמנא (שם ע"ה ב') אם האם היא כשירה ניתר בשחיטת אם. לג) ואם הוא בן ח' ניתר בשחיטת אמו [שם ע"ד א'] ואם נטרפה אין לו תקנה. דלזה פנה ש' דלבר לש' פנימא אם הוא בר קיימא כגוונא דאם ניתר הוא ג"כ בשחיטתו: ואינון לד) ז' ווין בתרין שיני"ן אלכסון בקשורא חדא לקטורת מפקדים, לשבעה תיבות באו באורייתא קדישא, קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבונה זכה (שמות ל' ל"ד) סמים קמא לה) קבל ו' קמא מש' דלבר, והנך תלת קבל תלת ווין מש' תניינא דקיימא בגו ההוא רויחה, וסמים אחד ו' תניינא מש' דלבר, לו) וסמים קמא ליחדא תרין שיני"ן דקיימין דא בגו דא, וסמים תנינא קבל כל מספרא הדין דאינון עשרה, ולבונה זכה אינון י"א סממני הקטורת [ע' כריתות ו' א' וב']. לז) סמים קמא ו' קמא מש' דלבר גם ו' תניינא מש' דלבר, ובגווי' קאי ש' דג' ראשים נטף ושחלת (ולבונה זכה) [וחלבנה]. לח) סמים תניינא תרין ווין מש' דלבר מצד שמאלה, ותפיס לחושבנא דלי' בכפילה עוד להנך תלת ווין מש' פנימאה, כגוונא די' עילא וי' תתאה מלמטה למעלה ומלמעלה למטה לט) ולבונה זכה קבל קשורא דתרין ליחדא ההוא מספרא, מ) ולמעלה

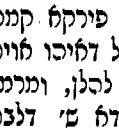
דלבר פקיד ג"כ לעובר כמעי אמו, ואם הוא בהמה ניתר יתבאר: ל) כמו שבאלכסון הפשוט תרין ווין שלו לתרין קיומיס לבחיטה כמבואר לעיל, כן באלכסון מסיני"ן תרין ווין קמאין מתרין סיני"ן פקודים לתרין קמיס, ובאו בתרין קמיס באמה ובנדה להקיש שבולד ניתר בשחיטת אמו: לא) כ"ל כוונתו דבן ח' שלא כלו לו חדשיו ניתר בשחיטת אמו לכולי עלמא, אפילו לר"מ, ואם הפריש על גבי קרקע מדלבנן לריך שחיטה בפני עלמו וז"ש לאחר שחיטה נולד חי, ולולי כוונתו לפקוק כהרמב"ם דפסק כר"מ דבן ט' חי טעון שחיטה, ומ"ש דווקא נולד כיון שמשם בניו מת בתוך ל' ימים כדלעיל ד"ה ע"ד מ' ע"ש, ומ"ש בעודה מפרכסת דלא משכחת לה

קיטור ויהי׳ ריחו נודף כי עשן טיקרו יקוד כחוכ, ומ׳ פקיד ליקוד כחוכ, ודי״ד עולמי מאות מ׳ כגח מס׳ כזכ שש ים גו תרין טיני״ן כטומדים במיקום, והוין שלכס טוליס ממטכ למעלה, ולכן מרמז על חויר רוח כטולה ממטה למעלה דהיינו קיטור: מא) ע׳ בשער כחיתן בחות ס׳: מב) דע כי מ׳ כזכ א מרמז לחוטס י׳ טולמי ותתלה כס ב׳ טוניים, ולשכון כחוטס כהולך בין כטוניים, ולכן מרמז דבעת כשריפה כרמז לטול קי׳ מ״ח ועלה עשן כלטול קי׳ מ׳ ויטלה כריח למוטס דהיינו קטורת: מג) יבאר מה שבא רמז כחוטס בשלכסון מ׳ שטיקר יקוד כחויר נרמז בשלכסון מ׳ ע׳ שער ככללים כלל ו׳ לרמז שיקוד כחויר מלא בכל כעולם, ויחא כחדש בחורה שנרמזת בשלכסון שהוא עמודא דשלמיתא קיום כל כעולמות כמו שלכסון שהוא עמוד ממלעי, ועי״ז נשיבת כחוטס יהי׳ מחויר רוח קדוש: מד) מממני הקטורת ים בשם פירי חולמ כגוונא דשיני״ן שכס דוגמת כחילנות כטולים ממטה למעלה ע׳ לטיל קי׳ ט״ז: מה) תרין טיני״ן דשלכסון וכלל מ׳ בית קבול וכן ס׳ דלבר מקבל לס׳ פנימי לרמז לנתינתן בשכתשת, וכלי בית קבול דס׳ פנימי הוא לפני ולפנים שהוא בית קבול פנימי בתוך בית קבול חילוני, ומרמז לנתינת כהן גדול לפני ולפנים שמחזירו בשכתשת לתרין ס׳ בשו לשכפלה נתינתן בשכתשת, ולכהן גדול מרמז פירקא קמא מי׳ טילמי ע׳ שער כשלישי מאות מ׳ קי׳ י״ט כ׳: מו) קול יפה לבשמים כגוונא דמ׳ פקיד לקול דחיכו חויר רוח ממללא: מז) תרין טיני״ן דשלכסון מרמזים לדגים שביים ובנחלים כשער יתבאר להלן, ומרמז לקיומן טכיר בדגים הוא קשקשת דהוא לבושו דדג מחזיקות קטנות מדובקות, כגוונא דמ׳ ס׳ דלבר מלבים לס׳ פנימי, וכשן כרמז להיפך דס׳ דג׳ רחשים מלבים לס׳ דד׳ רחשים כזכ וע׳ לעיל קי׳ מ׳, ובטעם לזכ כבר חמרנו שס כי ס׳ דג׳ רחשים רומז לחג״ת וס׳ דד׳ רחשים רומז לנכ״י ומלכות, ומלכות יש לה ב׳ בחינות לו עטרה על רחש כולם, והוא כשכע״ן דלבר הוא מד׳ רחשים ועולה כמלכות על גביהם, לו כשביל למטה מכולם, והנה כבר ידענו כי עיקר כהשפעה כשלריכה לרדת מטה לריכה להתלבש במלכות כי שס יש קשר כהנהגה עם כתחתונים ע׳ בשער פתיחות כשפר חות מ׳, והנה יושבי מטה קרובי מטה לא יוכלו לקבל כהשפעה מכהנהגה כמו שהיא שלין להם שייכות עם כהנהגה, רק לחר שתתלבש ותתכסה כהנהגה במלכות חשר שס יש להם שייכות הלא לז יוכלו לקבל, ולכן מלכות היא בבחינת מלבוש, ולכן יש כלן תרין מלבושים ס׳ פנימי דד׳ רחשים יש גו מלכות שהיא מלבוש, וכן ס׳ דלבר מלבים לס׳ פנימי בלויר, ולכן מקיש מלבוש דס׳ דלבר למלבוש דס׳ פנימי, דס׳ פנימי זוטר מס׳ דלבר כגוונא דא מלבוש ס׳ דלבר הוא מלבוש גדול מדביקים קטנים דהיינו קשקשת שמלבים את כל גוף הדג מקשקשים קטנים, משמ״כ אם כי ס׳ דלבר מד׳ רחשים לא כי ס׳ כפנימי מרמז כלל למלבוש ולא כי כרמז כנ״ל: מח) רמז לדגים ושער מינים שבמים דס׳ פנימי עומד חלל המים שלו ו׳ קמא מס׳ דלבר ע׳ שער כחיתן קי׳ פ״ו וע׳ בס׳ שחבר

ולמעלה קיטור וריחו נודף [עי׳ כריתות שם] בין דקיימין שיני״ן בא׳ דאיהו אויר רוח, ומתמר ועולה כגוונא דקיימין הווין בגו שיני״ן לפירקא קמא ותניינא מי׳ קמא, מא) ונתינתן על האש כגוונא דש׳ יסוד אש, ומתמר ועולה ע״י כח האש, מב) וריחו נודף כמבואר בחלק ראשון (שער ט״ו מאות א׳) דא׳ איהו סוד החוטם, אלכסון דבי׳ בין העיניים, דמשיך לאויר הרוח, מג) וקאי באלכסון דמעיד כמו שהנשמה מלא הגוף כן ברא יתש״ל אויר רוח בכל העולם ומלואה, והלויתן רב, רום ותחת ובאלכסוני׳, ושיאחז האדם באורייתא קדישא עמודא אמצעיתא, דעלמא עילאי ותתאה עלי׳ קיימא, ובחרת בחיים (דברים ל׳ י״ט) לנשוב לנחירים אויר רוח ע״פ דרכי התורה, מד) ונטף הוא מעצי הקטף [כריתות שם] ויש מהן גדולי קרקע [שם] כמו שמבואר בהנך שיני״ן גדולי קרקע ופרי אילנא (ימולח) [ממולח] כמבואר לענין הקרבנות, מה) וכאשר בא כהן גדול פנימאה לפני ולפנים להקטיר קטורת, נתנו עוד מחזירו במכתשת [שם] בגין תרין ש׳ קבולי לפנים, מו) ולכן בא מאמר קדשם [שם] והשוחק אומר הדק היטב היטב הדק שהקול יפה לבשמים, בגין דפקודים בא׳ דאיהו אויר רוח ממללא, וש׳ כתובה בא׳ לפקודי דא:

ובא מז) ש׳ בא׳ לפקודי כל אשר (יש) לו סנפיר וקשקשת [במים] בימים ובנחלים אותם תאכלו (ויקרא י״א ט׳) כגוונא דש׳ דג׳ ראשים חפיף עלי׳ דש׳ דד׳ ראשים ואיהו זוטר מני׳ ומלביש לי׳ ש׳ דלבר, ובא זה ולימד ע״ז, כגוונא דמלבוש מש׳ פנימאה דזוטר מני׳ כן מלבוש מש׳ דלבר, דאינון שריון קשקשים הוא לבוש [ש״א י״ז ה׳] מחתיכות קטנות מדובקים, כגוונא דש׳ פנימאה לבושו מדובק לעצמות, מח) ובא להמינים דבמים כגוונא דש׳ דלבר פירקא קמא מו׳ קמא מה דמיני להדי׳

פירקא

פירקא תתאה המחבר לתלת ווין איהו יסוד המים, מט) ובא דבר קדשו [ויקרא שם] בימים כגוונא דאזיל יסוד המים סחור סחור, מו' קמא מש' דלבר סחור לש' פנימא עד ו' רביעי דלי', דקאי ו' רביעי דלי' בפירקא [קמא] לבר מני', ובתוך (פ') [ש'] דלבר, ומה דאית מפירקא קמא [מא"ו רביעי מש' פנימא] עד פירקא תתאה מש' דלבר איהו ג"כ יסוד המים, ואזיל מזרח קצת ודרום ומערב וצפון, נ) ובגחלים [ויקרא שם] איהו יסוד המים בו' קמא מש' פנימא דאיהו אזיל לחוד מה דבין פירקא קמא דלי' עד פירקא תתאה המחבר (לתלת) [לארבע] ווין, וכן בין ו' תניינא עד תליתאה הכל בין פירקא קמא דילהון עד פירקא תתאה המחבר לארבע ראשים דלי', וחמור הים, מותר באכילה [ע"ז ל"ט א'] בגין דאית לי' קשקשים ובא מאמר קדשם (חולין ס"ו ב') כל אשר יש לו קשקשים יש לו סנפיר ובא באורייתא קדישא סנפיר יגדיל תורה ויאדיר (ישעי' מ"ב כ"א), נא) וכל המינים דבמים המותרים אינם טעונים שחיטה, בגין דשחיטה, פקודים מי' עילאי א', דקאי ברגלי על קצה אלכסון תתאה דפקיד על יסוד עפר כמבואר לעיל, ופקיד להמינים דפרים עלי ארץ, וי' תתאה דמחבר לאלכסון פקיד על עופות דטעונים שחיטה, אבל המינים שבמים באסיפה בעלמא סגי כאשר בא דבר קדשו (במדבר י"א כ"ב) אם את כל דגי הים יאסף להם (חולין כ"ז ב'), ולפקודי דא פנה ווין בפירקין קמאים דילהון בגו ש' ואהדרו פניהון מיו"ד עילאי א', וגם אלכסון נטה מיו"ד עילאי לפקודי דהמינים שבים באסיפה בעלמא סגי להו, ואין צריכים שחיטה המינים שבגווי' דש' [מאלכסון] פקודים, בין פרקין קמאים מה דקבליהון יש מפירקא תתאה המחבר להון, דאינון המינים שבים ובנהרות הנ"ל שמותרים באכילה, נב) הגם שפירקין מי' תתאה ג"כ לשחיטה פקודים? פנה להון פירקא קמא מוא"ו בתרא לעפר מסתכל, להמינים שקימים על ארעא פקודי' שחיטה, נג) דש' דקאי לפירקא קמא מיו"ד עילאי א' אזיל בחד ו' להלן מש' דקאי תחותי', לאלכסון אזיל, וישארו חמשה ווין דאינון חמש אצבעות יד, ותפיס ו' תליתאה דילי' למאכלת לשחיטה להמינים כמבואר, נד) ותלת ווין בגו ש' תניינא די' עילאי א', התלת ווין קרבים זה לזה כמאמר קדשו (עמוס ט' ו') ואגודתו על ארץ סדה אינון תלת יסודים עפר ואש ומים, כי יסודם בארץ, ויש להם גשם במראה ובגישוש, ברם יסוד הרביעי דאיהו אויר רוח על הארץ, אינם מבינים יסודו אך פעולתו ניכרת, כי אין לו גשם במישוש כי אם כאשר

יתמזג

זכ: מט) יש הוא המתפשט מרחוק הרכב ומקיף כמה מדינות, ונחל הוא נחל קטן אשר עקבותיו נודעו בדרך המיוחד לו, והכה לפי שער הכללים כלל כי כל מות שים לו קו למעלה וקו למטה פקיד ליסוד המים, וכמן פרקא קמא מוא"ו קמא מש' דלבר חופף על פרקא קמא מוא"ו קמא מש' פנימי כנראה בגויר לעיל סי' מ"ז ונמלא שים קו למעלה וקו למטה, ופקיד ליסוד המים, וכן בין ו"ו קמא מש' דלבר עד ו' קמא מש' פנימי פקיד ג"כ ליסוד המים ע' שער המיתן סי' פ"ו, וכן תחת ש' הפנימי עד פרקא התחה מש' דלבר פקיד ג"כ למים לפי כלל הנ"ל ע' בגיור הנ"ל, וכן פירקא קמא מו' רביעי מש' פנימי פקיד ג"כ למים, מע"ג דהאי פירקא פקיד לעפר כמבואר בשער המיתן סי' פ"ט? מ"מ כאן מתכפך האי פקודא למים, דנגדו ים למטה ממנו פרקא תתאה מש' דלבר, נמלא כי מארבע רוחות האות ים יסוד המים וע' בשער הכללים כלל ו', ולכן פקיד

ליס: ג) ונחל פקיד כנך ווין קמאים דש' פנימי דפקודים למים כשער המיתן סי' פ"ו והמים מינם מקיפים ולכן לנחל פקיד: נא) ע' בהקדמת הספר סי' ס"ז ס"ח כי פקודי שחיטה נמו מי' עילאה ותתאה וי' עילאה מרמז להמינים שעומדים על הארץ כמו שעומד על קלה תתאה מאלכסון דפקיד לעפר ע' שער המיתן סי' ט', וי' תתאה פקיד לעופות ע' פ"ח משער הפרקים סי' מ' וכם טעונים שחיטה, מש"כ דגים שמרומז בתרין ווי"ן דאלכסון בחסיפה בעלמא קבי, ולזה מרמז ווי"ן דאלכסון שפירקא קמא מכל ומ"ו פונה לתוך הש"ן ולא לגד חוץ לגד י' עילאי, לרמז שרמז השחיטה הנרמז בי' עילאי לא קאי למינים שבתוך אלכסון דהיינו בתוך ים ונהרות כלעיל סי' מ"ט ג', והמוחרים באכילה שים לו קשקשת הנרמז בכאן כדלעיל סי' מ"ז: נב) וכי תימא הא פירקא קמא מכל ומ"ו דש' אלכסון פונה לגד י' תתאה, ואם ג"כ פקודי שחיטה ונימא דקאי ג"כ למינים שבאלכסון? לזה כתב דהאי פירקא קמא מוא"ו בתרא פקיד לעפר כמבואר בשער המיתן בתוח ש', ואם ממובר י' תתאה ומרמז ג"כ דפקודי שחיטה דבי' תתאה ג"כ דווקא להמינים שעומדים על הטפר: נג) ע' בשער הטליתי מאות מ' סי' ל': נד) כלומר כזה ✓ תלת ווין דש' תניינא מי' עילאי שהם קרבים זה לזה הם ג' היסודות אם מים טפר שהם ניכרים לחוש, אך יסוד האויר אינו ניכר, לכן לא נא בווין על יסוד אויר רק בכללות האות מ' שמרמז לאויר כידוע, שהוא ג"כ כלל כל היסודות שהוא הממחזק והמקיימם

כי אם ומים הפכיים, ומוכר עומד אלוס בזיונם, כמבואר בכמה מקומות כי יסוד לחוד עיקר הכל, ומכח למעלה מהתלת ווין דכמ' תניגע מי' עילאי מאות ל' ים אם ב' ווין מ' קמץ דיו"ד עולמי, וחד ו' לחזיל למלכטון יתקרב, ועיקר יסוד המוכר הוא במלכטון כמבואר בכמה מקומות, לרמז שיתפרדו היסודות תרין ווין דם' קמץ למיונן מקורבים לחיים מותמים לזיון יסוד המים ויסוד עפר שמתרים גם לאחר שחיטה, וחד ו' הנפרד מהם לרמז כי השלימי מהתלת יסודין דליהוי יסוד אם וכן יסוד המוכר המרומז בהתקבות ות"ו השלימי למלכטון שיהם יתפרדו מהבחה ע"י השחיטה המרומז בי' עילאי ותתאה כמבואר בהג"ה כנ"ב: נה) חוזר לעיל בשם שמרז"ל [חולין ס"ו ב'] כל שים לו קשקשת ים לו קשפיל, ולשם נכתב בתורה קשפיר יגדיל תורה ויאדיר, כי רמז קשקשת בשי"ן פנימי כלעיל סי' מ"ז, ורמז קשפיר בשי"ן דלבר, ום' פנימאה קלי בשים אדירים ותורה נקראת שים אדירים, וס' לבר גדל מע' פנימי וזכו יגדיל תורה ויאדיר: נו) ובאר רמז קשפיר בש' דלבר כמו שמב' נדדיו אוכח תרין יודי"ן המקבבים אותו, ושם בין היודי"ן למלכטון יש יסוד השים כמבואר בשער הכוונת סי' ג' ח' ובתרין יודי"ן שם בהיפך זה מזה, כי פרק הראב דיתחשב פירקא קמץ ליו"ד עולמי לאיהו פירקא תגיינא מיו"ד תתאה, ופרק הקלר דאיהו פירקא תגיינא מיו"ד עילאה אוהו פירקא קמץ ליו"ד תתאה לרמז שמכפיים בשם את השים ושטים בשם ואיהו קשפיר, ורמז ג"כ על התורה שמכפיים ושטים בשים אדירים ום' פנימאה ומקשים ומתלים לבר הלכה, וזכו יגדיל תורה ויאדיר: נז) ונראה שהסר כאן השלום המשמר כי בכתב יד נשאר בכאן הרבה חלק:

שלים:

לוחות הברית

שער השביעי מאות א'

ברית עולם
חלק שני

השער השביעי. אמר אות א' התמונה שבראני יוצרי כך אני בא במלוי ק' לפרקים דלי' א) וסוד פקודי נדה וזבה ויולדת מבואר מקודם ב) ובא לפקודי דנדה וזבה מטמאים משכב ומושב [ע' כלים פ"א מ"ג-ד'] כגוונא דאזיל אלכטון מושכב ג) ואהדר פני

א) ע' לעיל בשער הרמטון מאות ל' מסי' ע"ז עד סוף השער: ב) משכב מרומז במלכטון שהוא מוטה כמו משכב: ג) פני הק' הוא

ג"ב, דאיתון יסוד המים ויסוד עפר, ברם בשחיטה הולך נשיבת הרוח ויסוד אש החימותה:

פני אלכסון מיו"ד עילאי, בגין דא' כד בא בפשוטתי' דלי' אלכסון פקיד לסוד המזבח ואהדר אלכסון כד יתעבד מק' דבא לפקודי נדה וכו' וזב וזבה, אהדר פניו לפקודי והזרתם את בני ישראל שלא יגשו אל המזבח כשהן טמאים-לכהן, כאשר בא דבר קדשו (במדבר ה' ג') ולא יטמאו את (מקדשי) [מחניהם], ד) ולהזהיר שלא יאכלו קדשים בטומאה וטומאת מגע [עי' מכות י"ד ב'], ה) ובא אלכסון לפקוד על טומאת משכב ומושב שמטמאים האדם במגע, כגוונא דק' מפירקא תתאה יו"ד יתקרב לאלכסון ולא נגע, ו) כי אין נטמא בטומאת אוהל כ"א המת וכזית ממנו ואבר ממנו, כגוונא דקיימין תרין קופין בגו אלכסון ופנה למטה ליסוד עפר כי עפר אתה ואל עפר תשוב (בראשית ג' י"ט) ומת בנפש, ז) ולטומאת בית הסתרים אינו מטמא [נדה מ"א ב'-מ"ב ב'] כגוונא דנפיק רגלא מק' פנימאה ע"ש בחלק ראשון מזה (בשער השנים עשר מאות א') ' ח) ברם כדין בא לפקודי זב ונדה טומאת משכב וכל הראוי למשכב לאפוקי כפה סאה וישב עלי' אינו מטמא [נדה מ"ט ב'] כגוונא דאהדר פניו ק' קמא מי' תתאה מאלכסון, דאיהו פקיד לגדולי קרקע, ולא לקרקע עצמית דזה פקיד ק' תניינא מי' תתאה, ואיהו פקיד לגדולי קרקע, ולכלים הנעשים מהם (אינון) [אינן] מטמאים מושב, כי אומרים עמוד ונעשה מלאכתינו [נדה שם], ט) ובע'נין המיוחד למשכב כגוונא דמיוחד ק' קמא מי' תתאה לאלכסון המוטה עליו, ופנוהי לבר לפקודי אם אינו מיוחד, הגם שכחו נשען עליו רובו אינו מטמא, י) ותניינא דאזיל לשפולי אלכסון הגם שיחדו כמו דאזיל יתיר תחותי' אינו מטמא מושב, כי כלי חרס אינו מקבל טומאת (משכן) [משכב], ואיהו פקיד לכלי חרס בגין דרגלא דילי' אזיל לעומקא דארעא, כאשר בא דבר קדשו (ויקרא ט"ו ה') (איש) [ואיש] אשר יגע במשכבו מקיש משכבו לו, מה הוא שיש לו טהרה במקוה אף משכבו, לאפוקי כלי חרס שאין לו טהרה במקוה, שאין מטמא משכב ואין נעשה אב הטומאה (שבת פ"ד א'). יא) ברם נעשה ראשון ע"י מגעו בתוכו או ע"י היסטו שהוא מגעו ככולו, וכגוונא דא היסט שנשען אלכסון

על

גד פתוח שלו נמלא כי קופין שבאלכסון כזה מהדרו פניהון מי' עילאי של ק', וידוע כי אלכסון פקיד על המזבח כמבואר בכמה מקומות, ותרין ק' דביו"ד עילאי חיון לפקודי זב וזבה ונדה ויולדת ע' בשער הרחמן מאות ק' קי' ל"ב ל"ה ל"ז ואהדר אלכסון פניו מהון שלא יקרבו אל המזבח: ד) כי אכילת קדשים ג"כ נרמז באלכסון ע' לעיל בשער השלישי מאות ק' קי' ג': ה) אלכסון מרמז על משכב ומושב כלעיל קי' ג', וי' תתאה פירקא תניינא דלי' מתקרב לאלכסון ולא נגע לאלכסון לרמז שלריך לזהר מנגיעת במשכב ג"כ כי משכב ומושב טמטום במגע: ו) יבאר שחיון דומה זב ונדה למת שחיום מטמאים באוהל, הגם שגם זה נרמז באלכסון שהוא אוהל על י' תתאה, אך לזה מרמזים הקופין שבאלכסון שפונים למטה לרמז על מת, כי רוח בני אדם עולה למעלה כמו קלה עילאי מאלכסון שעולה למעלה על י' תתאה, והגוף כי עפר אתה ואל עפר תשוב כמו שפונים למטה ליקוד עפר משל"ך בזב ונדה כאשר יתבאר: ז) תרין קופין דאלכסון גופה בגו [גופה לעובר פקיד ע' בשער הרחמן מאות ק' קי' ע"ז, ואם מת כעובר בתוכה חיון מטמא דטומאת בית הסתרים היא ולזה נפיק רגלא דק' פנימי לבר מק' החיון דחיון מטמא רק כאהל לחוץ: ח) לטומאת מת בא אלכסון לטומאת אוכל ולכן תרין קופין מי' תתאה דפקודים לגדולי קרקע ולקרקע עלמית כאשר יתבאר, בזו לפרושי דיוי אוכל כמבואר בחלק הרחמן בשער השנים עשר מאות ק', וכאן בזו לפקודי דיוי משכב, דהגה ק' קמא מיו"ד תתאה פקיד לגדולי קרקע, וק' תניינא לקרקע עלמה, והטעם כי ק' תניינא יש בו יכוד עפר מתרין לדדי כרגל מימין ומשמאל (ע' שער החיתן לות ק' קי' ע"ט פ"ג) וק' תניינא יורד הרגל למטה מכל האות כנראה בזהר, לכן פקיד לטומקא דארעא קרקע עלמה, משל"ך ק' קמא שהוא למעלה רומז לדבר העולה מן הארץ דהיינו גידולי קרקע, ומרמז לכלים הנעשים מהם, כי ק' הוא דוגמת כלי המקבלת, כי יש בו ד' מחיצות, ויקוד כמיס תרין (בשער החיתן קי' פ' פ"ח) כל ק' בדילי, ק' קמא לכלי של גדולי קרקע, ק' תניינא לכלי מטפר, כלי חרס, ואהדר ק' קמא פניו מאלכסון, שהיו מטמא משכב ומושב כמרומז באלכסון: ט) ק' קמא פקיד לבני דבריס, כמה שאלכסון קומך עליו לפקודי דמיוחד למשכב טמא, וכמה דאהדר פניו דהם חיון מיוחד למשכב טהור: י) ותניינא דפקיד לכלי חרס כלעיל קי' מ', וכמה שחזיל ומתקרב לאלכסון מרמז על יחוד למשכב כמרומז באלכסון מ"מ חיון מטמא, כי ק' הוא פרלוף הדם וכמה שק' מלכסון מוטה מרמז למשכב, ולכן מקיש משכבו לו שים לו טהרה במקוה לאפוקי כלי חרס כאשר יתבאר: יא) מ"מ נהיפוקי ובמגע מקבל טומאה כגוונא דאלכסון נשען על ק' קמא וע"י כאן ניפוק ק' תניינא דחיוכו כלי חרס, ומתקרב לאלכסון, ונעשה ראשון לזה

מתקרב בחמוריו לאלכסון לרמז שחיוו נעשה כמותו רק לחמריו, ולד הטומאה: יב) אלכסון פקיד למזבח כידוע, וק׳ תניינא דחיכו כלי חרס קרב גבו למזבח שמגבו חיו מקבל טומאה: יג) וכלי חרס אין לו טהרה במקוה כ״ש שבירה, כי כמו שנדרש לענין חרס ככה נדרש לענין כלים, כי לפי ענין המקודות (ע׳ שער הכללים כלל י״ב י״ג י״ד) וכמה כשנדרש על החרס פקיד למיתב כי טפר אתה ואין לו תקנה כי אם אל טפר יסוד, ככה גם בכלי חרס אין לו תקנה אלא שבירתן זו היא מיתתן: יד) חוזר לדיני זב, כי אלכסון מטופט ויקוד המים שבאות ק׳ שבו זבין למטה ואות ק׳ דו פרלופין זכר ונקבה כידוע ולכן פקיד לזב וזבה: טו) ידוע כי יסין הוא חקד ושמאל דין, וכבר ידענו מענין ליוד אות ת׳ כי יו״ד טולאי מגדיה לאלכסון (ע׳ קוף הקדמה רחשונה לשער הרחשון מאות ת׳) ולכן רגלה דק׳ אלכסון שחיוו מחובר לי׳ טולאי כנרחה לעיל בליור ונוטה לנפון באות שהוא שמאל דין ועליו ים יסוד המים (ע׳ שער המיתן קי׳ פ׳) ולכן מים המלו הם קומקים דומע (ע׳ בהקדמת הספר קי׳ ג׳) ולכן חסה מטמחה בחודש, משח״כ בהיקף הק׳ שים בו ג״כ יסוד המים (בשער המיתן קי׳ פ״ח) והיקף הק׳ מחובר לי׳ טולאי (ע׳ לעיל קי׳ ג׳ בליור) ויו״ד טולאי ימין חקד שהוא לבן (ע׳ בהקדמת הספר קי׳ ג׳) והיקיפא דכורא ולכן זכר מטמא בלובן: טז) יבאר דיני טומאת מת ואלכסון פקיד לאוהל על הכלים שמחתיו ויו״ד תחתה כלעיל קי׳ ו׳ ח׳, ואם האוהל מדבר בעטוה נטמא גם האוהל בשער יחבאר בקי׳ כ״ב כ״ג, ודווקא בלמר ופשתן כגוונא דפקודי לילית לשער בחות ק׳ פקיד ללמר ופשתים, והיינו כי רגלה דק׳ שיולה לחון ותלוי למטה הוא דוגמת לילית התלוי בצבד, וד׳ פרקין בחות ק׳ הם ד׳ לילות, והסיבה ק׳ לחות ב׳ כזה מרכב רגלין מתרין ווין קמחים הם מרכב חוטים שבכל לילית, וב׳ רגלים שבו תלית׳ה, דבמ״ן טפר (ע׳ שער המיתן קי׳ פ״ט) ולכן תרין רגלין הכ״ל מפקדים לדבר הטולה כמו שהם טומדים בד בד, דהיינו פשתן, ויקוד המים דכמו, מרמז לדבר הממחמם דהיינו למר, ולכן כאן פקיד ג״כ ללמר ופשתן ויקוד קמן חיכו פקיד לגידולי קרקע (ע׳ שער הכללים כלל י״ד) דפקיד לבעלי חיים והם ג״כ גידולי קרקע נקראו כמבואר בעזרובין (כ״ז ב׳) והיינו ג״כ למר: יז) טבילה מרמז דהיקף ק׳ למים פקיד (ע׳ שער המיתן קי׳ פ״ח) וק׳ אלכסון פונה לקרקע והמים שבו מתפכים כיון שהוא נוטה באלכסון ללמן כי המים לריכים להיות מחוברים לקרקע ולא מתקבלים ושחוכים בכלי: יח) והזאה מרומז באלכסון כלקמן קי׳ כ״ח הוא דווקא לטומאת מת כגוונא דק׳ תניינא מי׳ תחתה יתקרב לאלכסון ושם פקיד לפרידת הנפש כלעיל קי׳ ו׳ י״ג: יט) והזאה לריך בשלושי ובשביעי כמו שבאלכסון תרין סיני״ן חד ג׳ לשמין, וחד מד׳ שהם יחד ז׳, ולכן לריך הזאה לג׳ וג׳, וכ״ת נימא לד׳ על ק׳ קמא ותניינא דאזל קרב באחורי לאלכסון, יב) וכלי חרס אינו מטמא מגבו [כלים פ״ב מ״א] בגין דבגבו קרב לגבי המזבח דאלכסון פקיד. יג) ושבירתן היא טהרתן [שם] ואין להם טהרה במקוה, כגוונא דבא א׳ לפקודי אדם בא ק׳ תחתה דאזיל לשפולי אלכסון תחתה לדבר קדשו (בראשית ג׳ י״ט) כי עפר אתה וכו׳ להתפרדות הנפש מהגוף, כן כד בא לפקודי כלים, וק׳ תחתה מי׳ תחתה דאזל לאלכסון לכלי חרס כנ״ל לפקודי שבירתן היא טהרתם, והיא מיתתן ואין להם טהרה אחרת, יד) וק׳ אלכסון הקיפה דכורא ורגלה נוקבה, ולדבר העומד משופע וזב ממנו, וזב מהם ממקום שחלק בין זכר לנקבה, טו) והאיש מטמא בלובן והאשה באודם [נדה ל״ב ב׳] כגוונא דקימא רגלא מק׳ אלכסון לאחרי לצפון מוטה, וקימא רגלה ראשו יתיר לצפון מוטה, ורויחה מעובי רגלה עד פירקא קמא ק׳ איהו יסוד המים ויתהפכו לגוונא סומקא, ולא כדין דזקיף לי׳ יו״ד עילאי להקיפה לדרום שזכר מטמא בלובן, טז) וכד בא ניקוד קמץ לא׳ דאיהו פקיד לגדולי קרקע אם נעשה האוהל מהם מדבר הנטוח, כי גזירה שוה למדום זה מזה כאשר בא ק׳ באות ש׳ דפקיד על גדילים תעשה לך (דברים כ״ב י״ב) מחוטי צמר ופשתן כמבואר בחלק ראשון (בשער מאות ק׳), כן כאשר בא ק׳ באות א׳ קדישא ג״כ פקיד כזה, דק׳ דקיימין באלכסון למאהל על המת שמטמא כל הכלים ואם הוא מצמר ופשתן נטמא גם האוהל [עי׳ שבת כ״ז ב׳-כ״ח א׳], יז) וצריך טבילה כגוונא דפנימא ק׳ מאי דאית מפירקא קמא קבל פירקא זעירא דלי׳ פקיד ליסוד המים, ופניהון לקרקע ורגלה אזיל לקרקע דבעינן מים המחוברים לקרקע ולאפוקי שאובים בכלים פסולים, והוויתם ע״י טהרה, כגוונא דקימא ק׳ אלכסון מוטה שאין יכול לקבל מה שבתוכו ומחוברים לקרקע ולאפוקי שאובים, יח) והזאה רק לטומאת מת, כגוונא דפקיד ק׳ תחתה מפירקא תחתה דיתקרב לאלכסון לפרידת הנפש כמבואר לעיל, והוא יתקרב לאלכסון ללמד דעל פקודי דא בא אלכסון ללמד על טומאת אוהל דווקא במומאת מת, יט) וצריך הזאה שלישי ושביעי זה מבואר כאשר יתעבד אלכסון בחות ש׳ קדישא

קדישא, דקיימין תרין שינ״ן בגווי׳ חד מתלת ווין להזאה שלישי דכתיבי אורייתא קדישא בש׳ דתלת ווין, ותניינא ארבע ווין וקימא בקיומא חדא דאינון שבעה להזאה שביעי, כ) ומאפר פרה כגוונא דפירקא תתאה יתקרב לאלכסון, מיו״ד תתאה, דפירקא קמא מיו״ד עילאי איהו שור והך איהו בת זוגו פרה אדומה, כמבואר בחלק ראשון (שער השלשה עשר מאות א׳) ע״ש. כא) וקיימא מוסה להזות על האדם והכלים שהיו באוהל המת, כב) ושאר אוהל הנעשה על המת, הגם שמביא טומאה על האדם והכלים, מכל מקום האוהל טהור, כי המחובר לקרקע אין מקבל טומאה, כגוונא דאוזל רגלא לקרקע, והקיפה דאיהו לאוהל פקיד לא אויל כדין בגין דבא ללמד על האוהל שאין מחובר לקרקע נטמא, כמו כל הכלים המטלטלים, כג) ברם אם נעשה מצמר ופשתן כגוונא דפקיד רגליהון, דאזלים הששה רגלים בא׳ קדישא שתי, והמהלכים ערב, טמא האוהל עצמו, הגם שמחובר לקרקע כגוונא דרגלא עם (יתודות) [יסודות] כד) וכד בא א׳ פשוטתה אלכסון דלי׳ סוד המזבח כמבואר, וכד בא ק׳ באלכסון כנ״ל לפקודי זב וזבה לפקודי דא אהדר פני ק׳ אלכסון מיו״ד עילאי לאסור אכילת קדשים בטומאה, דאלכסון א׳ פשוטתה תרין ווין דיתחברו בו אינון פקודים לקנה וושט לאינון קורבנין אכילת אדם ואכילת מזבח, כה) ובגין דא יתחברו תרויהון קנה לוושט דקנה בראו יתש״ל לכלי נשימת אויר רוח לקול דברים רוח ממללא, לדבר קדשו (דברים ח׳ י׳) ואכלת ושבעת וברכת, וכשהוא שבע מברך כשהוא רעב לא כל שכן כמאמר קדשם ז״ל (ברכות ל״ה א׳ [מ״ח ב׳]). ואסור ליהנות מהעולם הזה בלא ברכה [שם ל״ה א׳] למאן דברא העולמות העליונים ותחתוני׳ וכה צבאיהם, כו) ואסור ליגע בטומאה בקדשים ולקרב לגבי המזבח ולאכול בטומאה כגוונא שפירקא תתאה מי׳ תתאה דאיהו פקד לטומאת מת קרב לאלכסון ולא נגע, כז) ואסור ליתן לוושט כ״א כאשר יברך על הזבח כמאמר קדשם (תוספתא סוף פסחים) בא לאכול פסח יברך ברוך השיש״ל אשר קדשנו לאכול פסח, וכן על הזבח, וכן המנחות כולם, הגם שאכילתם מצוה מברך ומכל שכן אכילת הדיוט כח) ומברך קודם לעשייתם [פסחים ז׳ ב׳] כגוונא דקנה קדים לוושט, דתרין ווין דיתחברו באלכסון א׳ וא״ו עילאי ליו״ד תתאה איהו קנה, דא׳ איהו אוירה קול דברים, ותניינא דמסה ליו״ד תתאה איהו וושט, *) כט) וקצה אלכסון עילאי דפקד למשכב ומושב, פקד כגוונא דק׳ קמא מי׳ תתאה ושארי ק׳, ולא בגוונא דק׳ תניינא מי׳ תתאה לפקודי מת בנפש בגין דשביל דילי׳ מעילא לתתאה יתרחק מפקודי דפירקא

תניינא מפקודי משכב, והדברים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת:

אבל המבאר והמסדר מצאתי חתיכה הראויה להתכבד אשר לענ״ד שייך לכאן במקום שציינתי הכוכב, ולכן סדרתיו הנה, וז״ל:

ל)

ולז׳? לזה תירץ דכתיבא תוריית׳ בש׳ דתלת ווין הכוונה כלעיל שער הבשמי מלות מ׳ קי׳ מ׳, כי ש׳ דג׳ ווין מרמז לתורה עיקר הכהנה חג״ת וש׳ דד׳ ווין נהי״ם, ומלכות עיקר היחוד והקשר ט״ם ולכן ש׳ דד׳ ווין כולל כל הז׳ והכן מלוד: ל) ע׳ שער הפרקים פ״ת קי׳ מ׳ כי פרקא קמא מיו״ד עילאי שור, ולכן פירקא תתאה מיו״ד תתאה לפרה פקיד דתיכו בת זוגו (ע׳ בפ״ת משער הפרקים קי׳ ל״ב): לא) והזאה מרומז בתלכסון כמו שדרך מזה להטות עלמו לנד כמזה: לב) היקף הק׳ הוא דוגמת תוכל, ורגלא דתלכסון מק׳ שבו מזיל עד קלה תתאה מתלכסון דשם פקיד ליקוד עפר (ע׳ שער ליתן קי׳ ט׳) ולכן מרמז על חיבור התוכל אל הקרקע משא״כ היקף הק׳ דלא מזיל עד קלה תתאה ומין בו יקוד עפר מרמז על תוכל שמינו מחובר לקרקע טמא התוכל עלמו: לג) תכן ברגל הק׳ שמרומז בו תוכל המחובר לקרקע, היינו מלא כגוונא דרגליהון דשתה קופין שיש בתות מ׳ (ע׳ לעיל קי׳ ג׳) ים מהם שהם הולכים שתי, וים מהם שהולכים ערב דהיינו נטוה מז הם טמאים ולריך טבילה גם התוכל כלעיל קי׳ ט״ז י״ז: לד) ע׳ לעיל קי׳ ג׳ ד׳: לה) תרין ווין דתלכסון דפקודים לקנה ווטט כזה א הם מחוברים בתלכסון ותוכם ניכרים וגרועים כתחד כי הקנה מוליך קול, ווטט מכניס כל מיני מתכל שלריך לברך קודם תכילה ותחר תכילה: לו) פירקא תתאה מי׳ תתאה פקיד למת (ע׳ בהקדמת הספר קי׳ ס״כ ולעיל קי׳ י״ח) והוא מתקשר לתלכסון שהוא תכילת מזבח ותיכו נוגע לרמז שמי שלריך לתכול קדשים לתור ליגע בתת, וכל זה כתב המחבר דרך חגב שכתב דיני תכילת קדשים כתב ג״כ דיני הכרכה לתכילת קדשים: לז) בקדשים ג״כ לריך לברך טרם תכילה ולזה מרמז התחברות קנה לווטט בתלכסון מ׳ כלעיל קי׳ כ״ה: לח) יתבר כי הברכה לריך להיות קודם עשיית המזון תכילה כמו שבתלכסון הרמז לקנה הוא למעלה מווטט בוא״ו עילאי (ע׳ בהקדמת הספר קי׳ ל״ט) לט) יתבר כי דיני משכב ומושב תיכו כולך על המרומז בק׳ תניינא מיו״ד תתאה דהיינו כלי חרס, רק לטומאת מת, לזה תמיכתו על ק׳ קמא מיו״ד תתאה ולא על ק׳

תניינא ומתרחק ממנו כי פקודי מסכב לוגם בכלי חרס (ע׳ לעיל סי׳ מ׳ ט׳) : ל) דרך המחבר לכתוב קונטרסים ולעיין כל קונטרס כיון הסיומות שלו, ויש בכתביו מהדורא קמא ותניינא, והקונטרס הזה במהדורא קמא ומחבר שם הקונטרס שמסיים כך, וכל הנכתב עד הנה הוא במהדורא תניינא, ולטי״ד שייך במקום שלישתי הכוכב, מט״פ שרובו כבר נכלל בדברים הקודמים לה מעשתי לכותבו : לא) ק׳ תניינא מיו״ד תתאה ליתו נוגע לתלכתן, כדי שתלכתן לה יסתתך עליו ויהי׳ רובו נשען על ק׳ קמא, דבעיון רובו של זב : לב) גבי זב לין דו ט מאת תוכל כ״ש לגבי מת כתשב יתבאר : לג) דפקודי לוכל כמת נרמז כך, בתלכתן יש דו הרין קופין, וק׳ הפנימי מרמז למיתת תדס בהסתלוחו למטה שיוד למטה, ושב תל העפר (ע׳ לעיל סי׳ ו׳) ולכן הרמז שיוד למטה מק׳ דלבר לנד י׳ תתא ונמלא כמת ולכיס בתוכל תחד, כי תרין פרקין מיו״ד תתאה לכליס פקודיס, (ע׳ לעיל סי׳ מ׳) וק׳ דלבר תשב בתלכתן לתוכל פקיד, בגין דסובב על כולם תל ק׳ פנימי ועל ב׳ פירקין מיו״ד תתאה לרמז כי הס בתוכל תחד : לד) תל תטעה כי ירד מ״ו ק׳ פנימי למטה ממש כי בתתוין ליה פירודא (ע׳ שער הרתשון מאות ל׳ סי׳ ח׳) רק שתנו תוסבין לפקודי דא כתלו ירד למטה : לה) והכליס שמרומזים ביו״ד תתאה ליוס נוגעים בתת לזה מרמז בתה שבפי הקופין מיו״ד תתא לבר דליוס נוגעים ותפילו הכי טמתין כתשב יתבאר : לו) תכן לפקודי דזב לא ירד ק׳ הפנימי למטה ולכן לין שם פקודי דתוכל רק למגע פקיד בגוונא דנגע ק׳ פנימי ליו״ד תתאה בתד תגע (ע׳ לעיל סי׳ ג׳ בליור וסי׳ י״ד) : לז) תכדרו התרין קופין שביו״ד תתאה פניהס תתלכתן שבוא התזבח כי הקרב למזבח תסור לטמא את עלמו (ע׳ לעיל סי׳ ג׳ כ״ו) : לח) ע׳ לעיל סי׳ מ׳, דפירקא תניינא מיו״ד תתאה פקיד לכלי חרס, ותס הוא מוקף למיד פתיל לינו מטמא בתוכל. דק׳ תניינא מיו״ד תתאה דפקיד לכלי המוקף למיד פתיל כי ק׳ תתאה לינו נגד תלכתן רק פירקא קמא דילי, והכא פתח נקרא מקום שהטומאה מקדמת שם, והטומאה הוא ק׳ פנימי שבתלכתן כדלעיל, ולכן בק׳ קמא מיו״ד תתאה נתשב פתח כתי רוויחא שבין רגל בק׳ לפירקא קמא דילי, שהטומאה נרחית שם, משו״כ בק׳ תניינא לינו נרחית רק נגד פירקא קמא, ושם מוקף למיד פתיל דהיינו פירקא קמא הנ״ל ולכן ק׳ קמא דפקיד לכלי טן פקיד, דלף שפירקא קמא מכלי ק׳ הוא למיד פתיל על הק׳ מ״מ נתשב כאלו טומאה מקדמת לפתחו, לזה מרמז מה שנרחית הטומאה נגד פתח הק׳, משו״כ בק׳ תניינא, לף נתשב זה לפתח רק כמו נקב ולינו נכנס שם הטומאה ולכן לף

ל) זה שייך לסוף הקונטרס במאי דמסיים ליו״ד תתאה וושט, לא) ואלכסון דאול ויסתמך על ק׳ קמא מיו״ד תתאה מושכב בגין דבעינן רובו של זב [עי׳ תורת כהנים מצורע ט״ו ד׳] וכן לזבה דמטמאים במשכב ומושב לרובה של זב נשען עליו, וכדין ק׳ תניינא קרב לגבי אלכסון ולא נגע בכדי שיהי׳ רובו נשען על אחד, לב) ולית לגביהו טומאת אוהל, הגם שכולה למדים מאלכסון א׳ כד בא [במילוי] ק׳ לג) בגין דכדין בא למילף לפקודי טומאת מת, דהך ק׳ פנימא בק׳ אלכסון דאיהו פרצוף אדם פנה למטה לפקודי אדם כי ימות באהל (במדבר י״ט י״ד) דפנה לעפר כדבר קדשו (בראשית ג׳ י״ט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב, והרוח תשוב אל א׳ [קהלת י״ב ז׳], וכדין לפקודי דא יתחשב דנפיק ק׳ פנימאה מק׳ דלבר, וכדין נשארים תרין פרקים מיו״ד תתאה קימין באוהל ק׳ דלבר, ולא נגעו בו. בגין דק׳ דלבר אזיל עודף על יו״ד תתאה, כגוונא דאלכסון א׳ אזיל עודף עלי יו״ד תתאה בקצה דלעיל, ויו״ד תתא יתחבר לפירקא קמא מק׳ פנימא, לד) וכד נפיק יתחשב ק׳ פנימאה לפקודי דין, ולא דנפיק ממש ברם כדין הוא דילוף כד בא לפקודי דא, לה) וישארו שני פרקין דאיהו מיו״ד תתא קימין בתוך האוהל, ופניהון לבר לפקודי שמטמאים באוהל אפילו בלי מגע, לו) ולא כדין כד בא ק׳ אלכסון לפקודי זב דילוף עליהון ק׳ פנימאה בחיבורין שמטמאים דווקא במגע ובמשא הוא אב (הוא) [הטומאה], ולא באוהל, בגין דק׳ פנימא מלמד כגוונא דיתחבר בתגא ליו״ד תתאה, לז) ואהדרו אפיהון ללמד דאלכסון סוד המזבח לאינון דמקרבים למזבח כהנים בעבודתם דיתקשרו לעבודת המזבח שלא יטמאו במת ולא בשום טומאה, לח) וכד בא יו״ד תתאה פירקא תניינא דלי׳ לפקודת כלי חרס כמבואר לעיל. בא לפקודי דא קריב לגבי קצה תתאה אלכסון, ופירקא קמא מק׳ אלכסון מאהיל עלי׳, לפקוד דכלי חרס אינו מטמא באוהל אם הוא מוקף צמיד פתיל, כגוונא ק׳ תתא פירקא קמא דילי׳ קביל פירקא קמא ק׳ אלכסון לא יתחזי לי׳ בתוכו כ״א בפירקא קמא מק׳ תתאה, לדבר קדשו (במדבר י״ט ט״ו) וכל כלי פתוח שהטומאה מקדים לפתחו (חולין כ״ה א׳) ואם יש צמיד פתיל עליו טהור שאין הטומאה נכנסת דרך הנקבים, כגוונא דפתיחא בין רגלא דק׳ תתאה מיו״ד תתא קבל פירקא קמא דלי׳, אם רובו שלם הוא כלי ומציל בצמיד פתיל,

לט)

לט) וכל הכלים אשר באוהל שכזית מהמת או אבר ממנו בתוכו טמאים, דכד בא ניקוד קמץ, בא פקודי דק׳ לכל הכלים, כלי עץ או בגד. כלי עור, [וכלי עצם], דק׳ פקיד כאשר בא לא׳, כאשר בא׳ פשוטתה דפקודי בי׳ שור וכשב ועז, ומכל דא כלים הנעשים מהם מקבלים טומאה [חולין כ״ה ב׳] (וכלי עצם), מ) ובעינין מטלטל מלא וריקם [עי׳ ת״כ שמיני י״א ל״ב ושבת פ״ג ב׳ וש״נ] ואריג מקבל טומאה [שבת ס״ג ב׳ — ס״ד א׳] מא) כגוונא דק׳ פקיד כאשר בא לאות ש׳ דפקיד לגדילים תעשה לך (דברים כ״ב י״ב) מצמר ופשתן, ע״ש בספר ברית עולם חלק ראשון (השער מאות ק׳) ואזלין פרקין מק׳ אלכסון לאורך ורוחב כגוונא דאלכסון תופס (ואורך) [אורך ורוחב], לאורג שאזלין החוטים לאורך ורוחב. מב) ומלא וריקם כגוונא דק׳ דקיימין ביו״ד עילאי ויו״ד תתאה, לכלים המקבלים פקודים ואלכסון לכלים ריקם, כגוונא דפיתחא דק׳ פנה למטה, מג) כלל הדברים כי א׳ קדישא פקיד לכל אשר בארץ כגוונא דא בראו יתש״ל להיותו אויר רוח בדומם צומח וחי וחי מדבר, ובכל דא אית דכר ונוקבא, כגוונא דבא ק׳ לא׳ קדישא, ובגין דא א׳ קדישא פקיד על כל דא שליטים פקודי דאורייתא, דאיהו קיומה קיום כל העולמים, מד) וק׳ קמא מיו״ד תתאה איהו פקיד לכל הכלים הנעשה מגדולי קרקע, כגוונא דפנה רגלה לתחות דאיהו לגדולים מהקרקע, מה) ופנה רגלה דק׳ אלכסון לאחורי ק׳ קמא לפקודי ארוג דמקבלים ושאינם מקבלים מקבלים טומאה. כגוונא שק הנעשים מנוצה של עזים דאלכסון לשה כבשים ולשה עזים פקיד, ברם ארוג בגד מטמא משום בגד אם ראוי לתשמיש. מו) ופנה לק׳ קמא י׳ תתאה בתרין גוונים, עם היקפה למקבלים, ושאין מקבלים [ברגלא] דבעינין מטלטל מלא וריקם. מז) וכלי עץ העשוי לנחת אינו מקבל טומאה כמחובר לקרקע [חגיגה כ״ו ב׳] דלמד היקפה על היקפה הנ״ל, דבעינן מטלטל כמו היקפה דאלכסון דמטלטל קבל ק׳ דקיימין בגו י׳ עילאי ותתאי ופנה לק׳ קמא מיו״ד תתאה ללמד עליו דכלים המטלטלים מקבלים טומאה, מח) וק׳ תניינא מיו״ד תתא דאול לשפולי אלכסון דאיהו פקיד לקרקע עצמית לכלי חרס כנ״ל לעומקא דקרקע, ולא כדין ק׳ קמא מיו״ד תתאה דאיהו פקיד לגדולי קרקע, וכדין איהו פקיד לכלי מתכות כאשר בא דבר קדשו (במדבר ל״א כ״ב) אך את הזהב ואת הכסף וכו׳, בא ק׳ אלכסון ללמד עלי׳, הגם שאין מקבלים-טמאים, כגוונא דרגלא, ומקבלים דהיינו היקפה, ולכלי חרס, מט) ורגלה

ג״ב הגה״ה וז״ל „ולארוג הגם שאינו מקבל״ עכ״ל ההגה״ח :

נרמזים עם הטומאה : לט) ניקוד קמץ בא לגדולי קרקע וגם בעלי חיים בכלל (ע׳ לעיל סי׳ ט״ז) מע״פ שאמרנו בהקדמת הספר סי׳ ק״ו כי קמץ פקיד לבעלי חיים, היינו שניכם בעלי חיים ולומה כי בלורתו ים ג״כ פתח כזה ■ וכולל עמה כחות של הלומה ע״ש, ועוד שהוא מורכב משני נקודות פתח וחיריק, פתח ללומה וחיריק לב״ח (ע׳ שער הכללים כלל י״ג) : מ) יבאר שני דברים, מתחלה הדומים, ואח״כ הרמז כל אחד לבדו : מא) רמז להורג כי כל אלכסון תופס לאורך ורוחב כידוע, והרוג החוטין שבו הולכין באורך ורוחב (ע׳ לעיל סי׳ ט״ז כ״ג) : מב) רמז למטלטל מלא וריקם, כי ק׳ הוא כלי מלא מים, ולכן הקופין שעומדים ביושר כגון בי״ד עילאי ותתאה מרמזים לכלים מלאים שאינו משתפך המים שבהם, וק׳ שבאלכסון רמז לכלי ריקם שדרך כלי העומד באלכסון להשתפך : מג) הוא כמו הקדמה למה כל הכלים רמוזים בחות ה׳ בחילוי ק׳, שמרמז על גדולי קרקע שכולם ניזונים מאויר שפקיד חות ה׳ כמבואר בהקדמת הספר בהריכות וגם בכולם ים זכר ונקבה כמו בק׳ דו פרצופים, כידוע מענין החילונות [עי׳ בראשית רבה פמ״ח סי׳ ח׳, ובמדרש במדבר פ״ג סי׳ ח׳ ובשומר טוב מזמור ל״ב] (יכ״ל) : מד) עי׳ לעיל סי׳ ח׳, ורגל ק׳ קמא פונה למטה לארץ לרמז שיונק מן הקרקע : מה) עי׳ לעיל סי׳ מ״ח כי אלכסון לאורג פקיד, ועי׳ בפ״ח משער הפרקים חות ה׳ כי אלכסון פקיד לעז ולכן מרמז לאורג הנעשה ממולה של עזים מטמא מגוף אורג מע״פ שאינו בגד בין מקבל בין אינו מקבל : מו) כי היקף של ק׳ אלכסון הוא מקבל יכול כמיס שבו כמבואר בשער החיתן, ומש״כ רגל בק׳ אין בו יכול כמיס בעלמו ולכן פקיד לבאינו מקבל, ודווקא שם שמטלטל מלא וריקם כללטל : מז) דווקא כלי המטלטל, ולא העשוי לנחת, כי ק׳ אלכסון נחשב עשוי לטלטל, כי דבר העומד ביושר כגון י׳ עילאי ותתאי עמידה זו היא קביעות, ומש״כ אלכסון דבר הנוטה עשוי לטלטל וליקח ממקומו : מח) עי׳ לעיל סי׳ ח׳ וק׳ תניינא מרמז לכלי חרס כגוונא דמחיל לגד שיפולי אלכסון דשם פקיד ליכול ספר כמבואר בחות ה׳ בשער החיתן ופקיד ג״כ לכלי מתכות שהוא ג״כ ספר מן הלומה (ע׳ לקמן סי׳ י״ח) ופקיד דבין מקבלים בין אינם מקבלים כגון פשוטי כלי מתכות טמאים, וכלי חרס דווקא מקבל לזה מרמז אלכסון, בכיוקף הק׳ דאיהו מקבל לכלי חרס, ובגגל הק׳ דאיהו אינו מקבל לפשוטי כלי מתכות (ע׳ לעיל ס׳ מ״ו) : מט) ע׳ לעיל סי׳

מ״ח דאלכסון פקיד לאורוג ורגלה דק׳ הוא נוקבא כידוע ולכן פקיד לאורוג על תכשיטי נשים ג״כ טמאים: ב) מוזר לבאר מה דכתב לעיל סי׳ מ״ח ועי׳ סי׳ מ״ו: נא) יבאר היך גרמו כלן כלי מתכות, בגין דק׳ תתאה פקיד לכלי חרס מרעא ממש, והיקף ק׳ אלכסון חפיף עלי׳ ומסתכל למטה לגרמו כי הוא ג״כ פקיד לכלים הנעשים מחרס ממש, רק לא לכלי חרס רק לכלי מתכות, והטעם כי הוא כולך ומתפשט לנד דרום, ומ׳ פקיד ליסוד מויר, ולכן הוא מויר דרומית, וידוע כי ים כמה מיני מויריס רוח המגדלת זרעים רוח המגדלת חולנות וקימניך שולמן בלפון ומעורב בדרום [עי׳ יומא כ״ח ב׳], וכמו כן ים רוחות המגדלת מיני מתכות, ורוח דרום הוא רוח תקיפא לחדא כמארז״ל [ב״ב כ״ה מ׳] חלמלא בן זן מעמידה וכו׳, ומבואר בזוהר שמות פ׳ ואתה כ״ד דמערבית דרומית הוא היבשות הגדול מתרין סטרין, ולכן בהלטרף שניהם רוח תקיפא הג״ל והיבשות מגדל מתכות:

ורגלה לאריג ולתכשיטי נשים מקבלים טומאה [שבת ס״ג ב׳] דרגלה נוקבא, נ) ולפשוטים כלי מתכות מקבלים טומאה [כלים פי״א מ״א] כגוונא דק׳ דאזיל מי׳ תתא לשפולי אלכסון ורגלה אזיל לעומקא דארעא פקיד לדומם לכלים הנעשים מחרס, ולכלי מתכות פשוטיהם טמאים כגוונא דאחיד ק׳ אלכסון לרגלה דילי׳ לפקוד עלי פשוטים, נא) כגוונא דהיקפה דפנה למטה ובא ללמד עלי׳ דק׳ תתאה מיו״ד תתאה, דרגלא דלי׳ אזיל לעומקי דארעא פקיד לכלים הנעשים מחרס, מלמד עלי׳ הקיפה לכלי מתכות זהב וכסף ונחושת וכו׳ לכל הכלים הנעשה מהם, בגין דק׳ אלכסון חפיף עלי׳ ומלמד עלי׳ לארעא ממש, דבגין כן מטה כדין, ברם לא לכלי חרס כי גם לכלי מתכות, כגוונא דאזיל אלכסון לדרום, ואויר רוח דרומה תקיפא לחדא, וארעא מגדלת כדין מתכות, דאיהו אוירה דרומית מערבית:

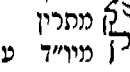
סליק: (ע״כ מצאתי):

שער השמיני מאות א׳

השער השמיני מאות א׳.

אמר המבאר והמסדר בכאן נשאר חלק הרבה, ומצאתי במקום אחד המדבר מענין זה השער וסמכתיו לכאן וז״ל:

ראיתי

א) נוסח מ׳ מק׳ כזה ותרין רגלין ק׳ מתרין ן מיו״ד עילאי לתתאי כגוונא דאילנא דתרין ענפין ותרין שרשין, ותרין רגלין דק׳ מתרין ן מיו״ד עילאי לתתאי לעמי כבשים בגוקר ובערב תמיד בכל יום כאשר יתבאר, דפירקא תנויא מיו״ד עילאי לתתאי כגוונא דאילנא דתרין ענפין ותרין שרשין, ותרין רגלין דק׳ מתרין ן מיו״ד עילאי לתתאי לעמי כבשים בגוקר ובערב תמיד בכל יום כאשר יתבאר, דפירקא תנויא

ראיתי לדבר בכאן ענייני הקרבנות, ה) אמר אות א' קדישא כאשר בא אות ש' לפרקים דילי', מבואר בספר ברית עולם דפירקא קמא מן א' כאשר בא ניקוד חיריק תחותי' לפקודי שור, ופירקא תניינא לכשב ואלכסון לעז ע"ש. ו) ונאמר עתה, כד קימין תרין יודי"ן מגי א' דיתחברו לאלכסון א', י' עילאי דיתחבר בפירקא תניינא דילי' לא כסון בא לפקודי את הכבש אחד תעשה בבוקר, יו"ד תתאה פקיד ומצווה לישראל עם סגולתו ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, ז) ואהדר אפי' יו"ד תתאה בפירקא תתאה דילי' לאלכסון מסתכל קבל פירקא תניינא מן יו"ד עילאי לפקודי אין לך דבר הקרוב קודם לתמיד של שחר, ולפקודי אם הכבש האחד תעשה בבוקר יעשה הכבש השני בין הערבים דמסתכל לי' כדין אם הקריבו, ואימתי בזמן שלא נתחנך המזבח, דאלכסון סוד המזבח, אבל נתחנך המזבח, הגם שלא קרב הכבש בבוקר יקריבו בין הערבים, ח) ועשירית האיפה סולת (במדבר כ"ח ה') בא פקודי מן א' אלכסון כאשר בא מן ש' קדישא, דקיימין תרין שינ"ן דא בגו דא כגוונא דקיימין תרין ווין כחדא באלכסון פשוטתה, ט) הך רויחא מן ו' קמא מן ש' דקאי לבר פקודי לעשירית האיפה סולת, והך רויחה תנייא, מן ו' קדמא מש' פנימאה דקאי בין רוויחא מש' דקאי לבר, מן רוויחא דו' קדמא עד רוויחא דו' תניינא, בא לפקודי (בלול) [בלולה] בשמן כתית (רבע) [רביעית] ההין (שם), י) בגין דרוויחא מן ו' קמא עד תניינא איהו רברבא, בגין דאיהו דקאי בגווי' ש' פנימא, ולקבלו יתחבר י' עילאי, דיתחבר לקצה אלכסון תתאה לא על קצה ממש, וקצה אלכסון תתאה פקיד לגדולי קרקע, וכאשר יתעבד מן ק' קימא רגלה דק' אלכסון בגבול צפונית קבל תלת פרקין המקיפים, דמפקדים לגדולי קרקע, ואיהו צפונית (תחתית) אמצעית, דמגל חיטים וסימניך שולחן בצפון [יומא כ"א ב'], ורויחא תניינא דאיהו מן ו' קדמא מש' פנימאה עד ו' תניינא דילי' איהו שמן, ומנורה בדרום [יומא שם] דאיהו דרום אמצעית, קבל ש' פנימאה, יא) ויין לנסכים איהו מן ו' תניינא עד ו' תליתאה דפקיד ליין דאיהו יתהדר לאמצע עובי' אלכסון ואוף משפע לגבול דרומית מערבית מקום שמנסכים ע"ג המזבח. — יב) ולקמן בעזר החונן לאדם דעת אעתיק איך נשמע מפקודי דאתוון שיעור סולת ושמן ויין לכל קרבן וקרבן, — יג) ויתהדר

בשעה ימוש, כי יתחבר י' עילאי להיקפה דאלכסון ושם ב' היקפין זה תוך זה ויש בהם שעה פרקים: ה) ע' שער השלישי מאות ל' קי' מ"ח וקי' ל': ו) ע' בהקדמת הספר קי' פ"ד כי י' עולמי פקיד לבוקר וי' תתאה לערב ט"ם, והתרין יודי"ן הם זה לנגד זה, ולכן גם י' תתאה פרק קמא דילי' המחובר לאלכסון פקיד ג"כ לבכם, כמו פרק שני מיו"ד עולמי המחובר לאלכסון: ז) זה שמסתכל י' תתאה על יו"ד עילאי (ע' בהקדמת הספר קי' ס"ח) מרמז שבשם של בין הערבים המרומז ביו"ד תתאה ליום קרב אלא אם כבר הקריבו תמיד של שחר, לזה מסתכל על י' עולמי אם הקריבו כבר את הכבש המרומז שם דהיינו תמיד של שחר ואתי"ל במנחות פ"ד [ני' ל'] דל"ת אלא נתחנך המזבח, אלא נתחנך המזבח אלא הקריבו על המזבח הזה קרבן מעולם, אבל אם כבר נתחנך המזבח אע"פ אלא הקריבו בשעה יקריבו בין הערבים, לזה מרמז הפסק אלכסון שהוא קוד המזבח (ע' שער השני מאות ל' קי' מ"ג) שאם כבר אם מזבח עליו שנתחנך אע"פ אלא הקריב בשחר מקריב בין הערבים: ח) ע' שער השלישי מאות ל' קי' מ"ו: ט) נורת ל' הנעשה מש' ע"ם בשער השלישי מאות ל' קי' מ"ד, ויבאר כאן בשעה רוויחים שבאלכסון ל' רוויחה קמא לקולת ורוויחא תניינא לשמן וע"ם קי' נ"ב (וע' בשער השני מאות ל' קי' ח' י"ח י"ב י"ג): י) בטעם להכי"ל, כי רוויחא קמא מתעגל בקיבוב הש' פנימי, וידוע כי אלכסון הוא העליון נגדר בחר יו"ד עילאי ותליו בתחתון נגדר בחר יו"ד תתאה (ע' קוף הקדמה הראשונה לשער הלבנון מאות ל') וגמלא רוויחא קמא שמתעגל בקיבוב ש' הפנימי והוא מתעגל עד חציו התחתון של אלכסון נחשב לפון כמו י' תתאה, והוא ג"כ יורד עד קצה אלכסון תתאה יותר משאר הרוויחים כנראה בציור, ושם פקיד ליקוד עפר כמבואר בשער המיתון לות ל' ולכן פקיד לגדולי קרקע שמגדל רוח לפון דהיינו סולת וסימניך שולחן בלפון, משם"ך רוויחא תנייא דהיינו בחלי העליון של אלכסון ונחשב ליו"ד עילאי דרום מרמז לגידולים שמגדל רוח דרומית (כי ל' פקיד ליקוד חויר) והיינו שמן וסימניך מנורה דרום וש"ם כאשר יתעבד מן ק' כו' היינו חלק שעק כמו שעק בשאלכסון נחשב רגל ק' לפון כן נחשב ג"כ בש', חלי התחתון של אלכסון נחשב ג"כ לפון: יא) הרמז ליין הוא ברווח השני מן ש' פנימי שהוא ממש בחלוק באלכסון כי ו' שלישי מש' פנימי הוא ות"ו החלוקי משבעה ווין שבאלכסון (ע' בלוור בשער ג' מאות ל' קי' מ"ד) ולכן לא נחשוב אותו לא לימין ולא לשמאל (ע' קי' הקודם) רק נחשבנו כמו אלכסון הפשוט העומד בפני עלמו ומשפע בתחתיתו ללד דרומית מערבית, ואלכסון קוד המזבח ולכן מרמז שמנסכין אותו על המזבח בקרן דרומית מערבית: יב) לפניו ליתה: יג) לע"ד

גריך לומר "פירקא קמא מן יו"ד תתאה" וכוי פקיד לכבש הכני בין הערבים ט' לעיל קי' ו': יד) מתחבר יו"ד תתאה לקלה אלכסון עילאי, לרמז כי תמיד על בין הערבים ממרומז בי' תתאה יקריבנו קודם הסקיעה בשעה שהחמה עדיין למעלה כי י' עולאי פקיד לזריחה ויו"ד תתאה לסקיעה: טו) פריס שניס מקריבים בראש חודש כי פרקא קמא מיו"ד עילאי פקיד לשור, ומסתכל נגד פרקא תניינא מיו"ד תתאה שאיכו ג"כ פקיד לשור לפעמים דיו"ד תתאה מסתכל ליו"ד עולאי שפקיד כמותו: טז) יבאר היכן גרמז כאן לשם חודש, ותחלה יבאר מה שהרי"ל [ט' ח'] מה שאומר בר"ח חטאת לה' אמר הקב"ה יביאו כפרה עלי שמעטתי את הירח וידוע כי י' עולאי פקיד לחמה ויו"ד תתאה לנבנה (ע' בהקדמת הספר קי' פ"ד) וידוע ענין מיעוט ירח (ע' שער פתיחות הספר קי' ל"ג) כי בתחלה היו שויים שויס, על

ויתהדר פירקא תתאה מן יו"ד תתאה לפקודי ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבוקר וכנסכו (במדבר כ"ח ח'), בגין דאלכסון א' איהו המובח, ויתחברו תרין יודי"ן עילאי ותתאה, בפירקא תניינא דילהון לאלכסון, ופירקא תניינא פקודי דילי' כבש, יד) ובגין דא כאי יו"ד תתאה בהיפוכה ויתחבר לקצה אלכסון עילאי, לפקודי להקריב ביום קודם שקיעת השמש כאשר בא פקודי דאורייתא קדישא (ויקרא ז' ל"ח) ביום צוותו [זבחים צ"ח א', מנחות פ"ג א'] והדמים נפסלו בשקיעת החמה: טו) ובראשי חדשיכם וכו' פרים בני בקר שנים (במדבר כ"ח י"א) כאשר מסתכל פירקא קמא מי' עילאי קבל פירקא תתאה מי' תתאה דקאי בהיפוכה, טז) ואזיל אלכסון הנעלם דאיהו אש לבנה מפירקא קמא מיו"ד עילאי עד פירקא תתאה מיו"ד תתאה, דיו"ד תתאה איהו לסיבוב הירח ויו"ד עילאי להילוך החמה, ואי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד וכו' ואמר השיש"ל יביאו כפרה עלי שמעטתי את הירח [חולין ס' ב' שבועות ט' א'], יז) ומסתכלין תרין פרקין זה קבל זה, ואלכסון אפסיק ביניהם, ובא לקשורא חדא למספרא לפירקין כמו דמסתכלין תרין פרקין קמאים זה לזה, ואינון חמשה פירקין, ומספרא דיו"ד עילאי עשרה, וכדין יו"ד תתאה, ואלכסון בא בקשורא חדא לחדא מספרא ששה, כגוונא דמיחדא מספרא תרין פירקין קמאים מתרין יודי"ן לפרים בני בקר שנים בחדא זמנא, למספרא ל"א ימים יצשה ר"ח, יח) ופעמים חסר, דיתחשב תרין יודי"ן למספרא עשרים, וא"ו אלכסון לששה, ויו"ד עילאי לחד וכדין יו"ד תתאה, בגין דפעמי' בא בארוכה ופעמים בקצרה [ר"ה כ"ה א']. כגוונא דתרין פירקין מיו"ד עילאי. חד אזיל בקצרה וחד בארוכה, וכדין יו"ד תתאה, וכדין וא"ו אלכסון לחד, לאינון כ"ט ימי החודש, יט) וכד יתעבד א' מן ש' קדישא יו"ד עילאי יתעבד כדין, ש' עילאי מאתווין רברבי' וקאי תחותי' ש' מאתווי' זעירין ברחבו, וקאי תלת ווין מש' תתאה קבל תרין ווין מש' עילאי, ובחד וא"ו אזיל יתיר ש' עילאי מתתאה, כ) וש' קמא אזיל יתיר לימין בתרין ווין ועודף על ש' דקאי תחותי' בחד וא"ו, כא) ויו"ד תתאה מא' קאי כדין תלת ראשים מש' קמא דיתחבר לקצה אלכסון עילאי, קאי קבל ש' דקאי תחותי' תלת ווין דילי' קבל תרין ווין מש' דקאי תחותי' ובחד ו' אזיל לימין, כב) ומה דיתחשב לפירקא קמא ביו"ד עילאי, יתחשב ליו"ד תתא פירקא תניינא בגין דקאי בהיפוכה, וכדין נעיץ סופו בתחילתו דאיהו

המסבבים

מקטרגה הלבנה (ע' פ"ח מאמר הפרקים קי' ג') כי מ' לוקחו כזה יוי מלא שמתקס הוא"ו ומכפך יו"ד תניינא למטה כזה א וזהו ענין הלבנה שמתחלה היתה שוה עם החמה מלא שנתמעטה מחמ"ת, ובזה בתחילה לא היו יכול החטא לפגום ח"ו בקוב"ה ושכינתי', מאז עתה על ידי הפגם שלנו ח"ו יוכל להגיע בשכינתי' מחר מיעוט הירח (ע' שער פתיחת הספר קי' ל"ב) וזהו יביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח, וזה מרומז בחלקון הנעלם כפרה לה' שהוא נעלם מכל (ע' בהקדמת הספר קי' ס"ח): יז) ידוע כי י' עולאי ותתאה ליום קיבוד השמש והירח, ותרין יודי"ן שבמ' ווא"ו שבחלקון גי' כ"ו, ותרין פרקין דיו"ד עולאי ותרין דיו"ד תתאה וחד בחלקון חיזון חמשה פרקין, חמשה וכ"ו גי' ל"ף, שר"ח ביום ל"ף, כמו שהרמז לתרין פרים בת מתרין יודי"ן, כן למספר הימים בחו ג"כ תרין יודי"ן: יח) ופעמים כ"ט ימים בחודש, כ"ו כנ"ל, וכל יו"ד לחד פרק חשב הא תלת פרקין בת' תרין יודי"ן ובחלקון, ג' וכ"ו הרי כ"ט, ולזה ים פרקא דבדבא ופרק קלר בכל יו"ד לרמז כי לפעמים נחשב למספר דברבא כל י' לתרין פרקין ולפעמים במספר קלר כל י' לחד יחשב. יט) תחלה יבאר לוקח מ' מן ס', תחלה ליור י' עולאי מן ס' כזה ש : כ) פי' כי ס' קמא בתרין ווין עומד ליומין על ס' תתאה, וא"ו שמחלי שלו מזיל עודף להלן מס' תתאה: כא) לוקח י' תתאה מס' כזה ש : כב) יבאר כי בר"ח שהוא תחילת מספר הימים הנ"ל אז יקריבו הבני פרים הנ"ל כי התרין [יודי"ן] הם עומדים בהיפוך זה מזה, ולכן פרקא תניינא מיו"ד תתאה שמרמז לפר (כלעיל קי' ט"ו) מע"ג שהוא

המסבבים חמה ולבנה המשמשים ליומי החודש ובאו לתחילת החודש בחדשו כג) וכדין ו' דקאי עודף מיו"ד עילאי פקודי לפר דאיהו קאזל יתיר לאלכסון, דאיהו סוד המזבח דפקודי בא לפר, וכדין יו"ד תתאה ו' העודף דקריב יתיר לאלכסון ג"כ פקודי לפר, לפקודי פרים בני בקר שנים (במדבר כ"ח י"א) כד) ו' קמא מן ש' דקאי תחות. ויתחבר בחד תגא לקצה תתא מן ו' קדמא מש' עילאי לפקודי איל אחד (שם) דיתחבר ימין בימין סוד דכורא, וישארו תרין ווין מש' דקאי תחותי והך ו' אמצעית' נהיר לגו ש' דקאי תחותי', בגין דחד ו' מן ש' עילאי אזל לאלכסון קריב ו' ימין ללמד על ש' תתאה מינ' לפקודי כבשים (שם), וכד יתחבר לו' ימין מן ש' עילאי לפקודי איל מן הכבשים כה) וישאר ו' אמצעיתה ללמד לגו ש' דקאי תחותי', ונהיר לי' מגו פירקא תתאה מן ש', לפקודי דיתחשב כל הפרקים מן ש' לפקודי כבשים, ובגין דא בא ו' אמצעיתה מש' קמא לחשבונה דש' דקאי תחותי' לחושבנא דפרקין דאינון שבעה פירקין לשבעה כבשים (שם) תלת ווין אינון ששה ופירקא תתאה דמחבר להון, כו) ושעיר עזים אחד לחטאת לה' (שם פט"ו) בא פקודי מן אלכסון הנעלם דאזל מפירקא קמא מיו"ד עילאי עד פירקא תתאה מיו"ד תתאה, ואלכסון איהו לפקודי שעיר עזים כמבואר בספר ברית עולם חלק ראשון כז) ובא לפקודי העלם כגוונא דאלכסון בא' פשוטתה בי' בהעלם כל אתוין כאשר בא בפירוש באלכסון ואלכסון איהו חד בא' פשוטתה לפקודי שעיר עזים אחד לחטאת, בגין שהוא מעיד על העלם שהשיש"ל נעלם מעיני כל חי ומהמלאכים, כח) ובא פקודי ביום השבת שני כבשים בני שנה (שם פ"ט) כגוונא דקיימא ביו"ד עילאי א' ש' תניינא תחות פירקא תתא מן ש', דאיהו פירקא שביעי, וא' איהו רוח לרוח היום (בראשית ג' ח') די' עילאי איהו הילוך החמה ויו"ד תתאה איהו סובב דאיהו יום שלם, ופירקא שביעי מן ש' עילאי דיו"ד תתאה איהו ליום שביעי ליום השבת, כי בו שבת מכל מלאכתו (שם ב' ג') מאן דאיהו העלם מכל, אפילו המלאכים לא יכלו לראותו ונבהלים מפניו, ואלכסון הנעלם [איהו] דקאזל מפירקא קמא מיו"ד עילאי כמבואר לעיל, וכדין ש' קמא מיו"ד עילאי איהו דמעיד למאן דברא עלמא

נ"ב הג"ה: כגוונא (ופר) [דפר] איהו דכורא דאיהו ו' תליתא שמאלי דקריב לאלכסון כדין ו' ימיני [פקיד] דכורא לכבשים לחד איל:

שני ביו"ד תתאה, מ"מ ביו"ד עילאי נחשב לקמא שיקריבם ביום הראשון: כז) ע' בפ"ת מספר הפרקים סי' ח' כי פירקא קמא מאות ח' פקיד לגוד פר, מטעם שכתוב גדול מפירקא תניינא, וכאן בתות ח' מן ס', גדלות פירקא קמא ניכר בות"ו המחלי שכתוב מתקבל יותר לאלכסון ולכן איהו דפקיד לגוד וכן בפירקא תניינא מיו"ד התחה: כד) אבל תרין ווין דימינים מס' קמא שעומדים בצפון נגד ס' תתאה פקודים ג"כ לפקודא דס' תתאה דהיינו כבש (ע' בספר הפרקים סם) ו' קמא מס' קמא שמחובר לו ו' קמא מס' תניינא בחד תג כמבואר לעיל סי' י"ט בגיור פקיד לזכר ממין הכבש דהיינו חול, בגין שאני הווין הכ"ל כח בימין וכל ימין רמז לזכר (שכוד יד שמאל שנקראת ידכה רמז לנקבה) ולכן פקיד לחול זכר, ועוד כי ידוע כי תרין ווין שבאלכסון הפנוט ו' עילאי פקיד לזכר (ע' בהקדמת הספר סי' פ"ב) ולכן לאמרנו בסי' כ"ג כי ו' תליתאה מס' קמא דקריב לאלכסון פקיד לזכר דהיינו פר וכמו כן כאן פקיד לזכר חול: כה) נמלא כי לאמרנו רמז לוא"ו קמא וות"ו תליתאה מס' קמא וות"ו קמא מס' תניינא, ונשאר לנו לבאר הרמז בות"ו לאמרנו מס' קמא שני ווין השמאליים מס' תניינא, וכאלו ות"ו לאמרנו הכ"ל ים מתרין לדדין יכוד הם (ע' בשער הפיתן סי' ל') וז"ש דנכיר כאלו ו' לס' דקאי תחותי', לרמז שאריך לרחות ולהבחין ולדקדק בכאלו מספרת דפרקא תניינא דפקיד לכבשים, דהיינו להכוב כל הפרקים של כל הווי"ן הכ"ל לחיוון שכתב, וגם כאלו ו' לאמרנו מס' קמא דנכיר לס' תניינא הוא דרך פרקא תתאה מס' קמא לרמז דגם פרקא התחה נחשב למספר הם לחיוון שכתב לשבעה כבשים: כו) אלכסון הנעלם ע' בהקדמת הספר סי' ס"ח, וכל אלכסון פקיד לעז ע' בפ"ת מספר הפרקים סי' ח' ובשער הפלאי מאות ח' סי' י"ב, וכח כאן לרמז באלכסון הנעלם לרמז לחטאת לה' שכוב נעלם מכל (ע' לעיל סי' ט"ז): כז) כמו שאלכסון ח' נאלו בי' כל לחיוון בכוד כ"ב חפלים בגוף לחמד, כמו כן באלכסון הנעלם נאלו בי' כל לחיוון אלא שכם בהעלם כמו שכוב נעלם, ומרמז על ה' שנעלם מעיני כל חי, ולכן גם כאן בח' הנעלם מס' נחשב כאלו ים כאן ס' בהעלם, אלא כיון שכוב בהעלם לא נחשב למספר פרקי הם' לפקודי דשעיר עזים, אלא כמו בח' פשוט ולכן שעיר עזים אחד לחטאת,: כח) אלכסון הנעלם מעיד על השי"ל שכוב נעלם מעיני כל חי, ואלכסון הנעלם מתחיל מפירקא קמא מיו"ד עילאי, ולכן ס' דפירקא קמא מעיד ג"כ על השי"ל, והיינו שים גם שבעה פרקים, ומרמז על שבעת ימים, דח' בכלל פקיד לרוח היום (ע' בהקדמת

כספר קי' פ"ד) ולכן פירקא תתאה מס' קמא מיו"ד עילאי פקיד ליום השבת, ומעיד על השי"ת ביום השביעי, כאשר יתבאר להלן בעזה"י, וס' תניינא מיו"ד עילאי עומד תחת פירקא תתא מס' קמא דפקיד ליום השבת, וס' תניינא לחיכו דפקיד לכבשים, ולית בי' ג' ווין ועומד תחת ב' ווין מס' קמא, לרמז כי עיקר הכוספה לחיו הלא תרין כבשים מוקפי שבת, ומה שים בו ג' ווין מרמז על כבש אחד תשבה בבוקר כי ו' ימיו מס' תניינא פקיד להלי כבש: נט) ולי"ת הלא לעיל ברחם חודם לא אמרינן הכי ע"ש? לזה תירץ שים תרין גווינים בחות ס' הנשבה מס', כי ים ב' לורות בכתיבת ס', לורה לאחד כל י' בעגול מעט כזה א לורה ב' כל י' ביושר כזה א, והנה ברחם חודם לריך להשוב כל מספר הביני"ן להשבון החודם, כי כל ס' שבוע שבעת ימים וד' ביני"ן דהיינו יודי"ן הם ד' שבועות החודם כאשר יתבאר להלן בעזה"י, ולכן היודי"ן הם בעיגול לרמז שמתעגלין החשבונות זה תוך זה, והחשבים למספר אחד, משל"ל בשבת שכל ס' בפני עלמו ים בו פקודי דשבת, ולכן חיוס מתעגלים היודי"ן, והנה ברחם חודם לורת יודי"ן הנשבה מס' בעיגולתה כזה ש ל"ש להתחבר רק תרין ווין קמלין מתרין ביני"ן, ולכן למרנו לעיל דנהיר לחון ו' למלעי מס' קמא לבשבה כבשים ע"ם דים מעט הפסק בין פירקא תתאה מס' קמא לתרין ווין השמלעיים מס' תניינא, וכן לא יתחבר רק ליחין שהוא דכולא חיל, משל"ל בים השבת שלותו ביושר כזה ש גם ווין השמלעיים מתחבריס, וגם לא נהיר, ולכן פקיד לג' כבשים תמיד ומוספים: ל) דבריו נבחן פשוטים כלעיל קי' כ"ח: לא) מכן אם כי' רמז המוספין ביו"ד תתא, בס' שני לז כי לריך להשוב מלבד, כי ו' קמא נפרד מהשני ווין ולחיל ומתקרב אל מלכסון: לב) ע' בהקדמת הספר קי' פ"ד וכמו שבת' פשוט ו' עילאי פקיד לשמש כן בת' הנשבה מס', והנה ביום חרוך מתחלת לזרוח בקרן מזרחית לפוניה כמו שמרמ"ל בעירובין בפ' כילד מעברין [ל"ו ח'] לזה מרמז ס' קמא מיו"ד עילאי שמתקרב ו' שלישי שלו לגד מזרחית לפוניה: לג) וכן ו' תתאה פקיד לירח, ומתקרב ס' תניינא בוא"ו קמא שלו לגד מערבית לפוניה שהוא מקום שקיעת החמה והתחלת זריחת הלבנה ביומת החושך בלילות החרוכים כמשמרמ"ל בעירובין שם: לד) בס' חית כי' שבשה פילקין כידוע, וח' פקיד ליום כלעיל וח"כ שבשת פרקים לשבשה ימים פקודים, ופרק שביעי ליום השבת, ולכאר יתעבד ס' מק' בת לפקודי לחסור כל המלאכות בשבת כאשר יתבאר חי"ב להלן בכשער מאות ס' ט"ם, וח"כ מרבשה ביני"ן דבתרין יודי"ן מאות ס' לימון מרבשה שבועות בחודם, ומה שמקיים לדבר קדשו ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, נ"ל כי חסר כאן דף אחד או שני דפין והוה קיום למאמר אחד שרשה לבאר דבחולין תחלה ערב וחח"כ בוקר: לה) בכתיבת ס' תחילה כותבין יו"ד עילאי דפקיד ליום וחח"כ כותבין יו"ד תתאה דפקיד

עלמא ונח ביום שביעי, ופירקא תתאה מן ש' קמא מיו"ד עילאי דאיהו פירקא שביעי ליום השבת, וקאי ש' תחותי' זעירא ברחבו, כל תלת ווין קבל תרין ווין מש' עילאי, וא"ו ימין מש' זעירא לכבש אחד תעשה בבוקר, ותרין ווין לשני כבשים מוספי שבת, כט) בגין דבתרין גוונים יתחבר ש' תניינא מיו"ד עילאי א', כאשר בא לפקודי דראש חודש יתפקד ויתחבר ו' קמא מש' תניינא לוא"ו קמא ימין מש' עילאי * וכך בא לפקודי שבת, כל התלת ווין מש' תניינא יתחברו לפירקא תתאה מן ש' קמא דאיהו פירקא שביעי ליום השבת וכדין וביום השבת שני כבשים (במדבר כ"ח ט') ל) ובגין דא בא דבר קדשו (שם פ"י) על עולת התמיד, ולא נאמר מלבד? בגין דבאו כאן השלשה כבשים ביחד, לא) ברם ביו"ד תתא באו ליום השבת שני כבשים בפני עלמם, כי וא"ו תליתאה יתרחק מתרין ווין ואזיל לחוד קריב לגבי אלכסון:

* נ"ב הגה"ח "וכדין יתעבד י' קמא מא' בעגולתה מעט" ע"כ הגה"ה.

ויו"ד עילון מחתון בתוספת ביאור לב) יו"ד קמא כד יתעבד מש' ש' קמא דקאזיל יתיר בו' תליתאה דלי' על ש' דקאי תחותי, וקאי יתיר לצד מזרחית צפונית שואף לשם דאיהו דפקיד לזריחת השמש להמאור הגדול לממשלת היום (בראשית א' ט"ז) לג) יו"ד תתאה דאזיל יתיר בפירקא תתאה דלי' בש' דלי' בחד ו' לצד דרומית מערבית, בלילות הארוכים, ולפקודי את המאור הקטן לממשלת הלילה (שם), ואיהו מקבל נהורא משימש' דקימי מקבילות, לד) ותרין שיני"ן דקימין בגו יו"ד עילאי, דכל ש' יתעבד משבעה פרקין, תרין פרקין בכל חד ו', ופרק שביעי דסגר עליהון לתתא, וכד יתעבד ש' מק' לאסור עבודה כל עבודת קרקע מחובר ותלוש כמבואר בחלק ראשון ברית עולם (בהשער מאות ש') ואינון תרין שיני"ן לתרין שבועים, וכדין תרין שיני"ן מיו"ד תתאה לתרין שבועים, (נראה שחסר כאן איזה דפים), לדבר קדשו (שם פ"ה) ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, לה) ברם בקדשים הלילה הולך אחר היום [חולין פ"ג א']

א'] ויום קדים כגוונא דיתעבד יו"ד עילאי קודם מיו"ד תתאה ופנו לאלכסון לפקודי קורבנין דיום קדים, לו) וכדין אינון ירחי קדם דיתחשבו בהם שנה, דתרין יודי"ן יתחברו כחדא לתרין וין מותאמים דבאלכסון א', לאינון ד' שבועים, וחלקיהון, דבאו בחודש, לחדשי השנה מותאמים לפקודי שמור את חודש האביב (דברים ט"ז א') בזמן אביב [ע' ר"ה ז' א' כ"א א'], ומספרא שנה בי"ב חדשים, לז) ואזיל עודף אלכסון בקצה עילאי עודף על יו"ד תתאה, ובקצה תתאה עודף על יו"ד עילאי, לעודף א' י"ב תשצ"ג לחדשים, וקצה *לז) תתאה לעודף על השנה חודש, חדשים אתה מונה לשנה ואי אתה מונה ימים לשנה [מגילה ה' א'] לח) בגין דא יתחבר לקצה תתאה לפקודי מה דבתרין יודי"ן יתחשב לשנה, וקצה אלכסון תתאה יתעבד לבתר דיתעבד קצה עילאי דאיהו סיומא דכולא, לט) הולך אל דרום (קהלת א' ו') יו"ד עילאי דקאי לדרום ונחית למטה אלכסון דקאי עלי', וסובב אל צפון (שם) יו"ד תתאה דקאי תחות אלכסון לצפון, וסובב יתקרא בגין דקאי בהיפוכה, קבל יו"ד עילאי, מ) וא"ו תליתאה מש' דקאי בפירקא קמא יו"ד לבר מש' פנימאה ויצא ללמד, לא על עצמו יצא אלא על הכלל כולו יצא, על מספרא הפירקין, וכדין אית בש' שבעה פרקין, מא) וש' אש בעיר בההוא רויחה מן הווין דאיהו יסוד אש לבנה סוד נשמתא דאישתלחת מעלמא עילאי לגופה, לעבוד גופה לנשמתא לקימא פקודי דאורייתא שפקד מלכו של עולם כולו, מב) כמו שפקד אות ש' על השי"ן שברא כל עלמא וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה (בראשית ב' ב') בפירקא שביעי מש' דסגר ושלם עבדתי', ופנה בתלת ראשים לעילא לאסהודי דא ולאסור מלאכה ביום השביעי מג) ולא תבערו אש בכל מושבותיכם (שמות ל"ה ג') ביום השביעי, כגוונא דסגר פירקא שביעי עלי' דיסוד אש שבין הווין, מד) ופנה למעלה לעבודת הש"י לקורבנים לגבוה סלקא

ומותרת

לגילה, ומני כיודי"ן מתכלין לתלכסון ותלכסון פקיד למזגם כיודע ומרמז על הקרבנות שקרבים על המזבח, לז תחלה יום ותמ"ך לילה כדרך הכתיבה, כי בקדמיס הלילה הולך תחר היום: לז) חוזר לדבריו הרמבמוניס דתרין יודי"ן מרמזים לתרבעה שבועות מחודש כמנין ד' פרקין מכ' יודי"ן כזה ד', ועוד הנוסף על ד' שבועות כתשר יתבאר, ותרין יודי"ן תלו מתחברים לתלכסון, ויודע כי בתלכסון הפשוט נחלק לתרין ווין ומרמזים לי"ב חדשי השנה, ומ"ם לפקודי שמור את חודש האביב יתבאר לכאן: לז) חודש הוא עודף של תרבעה שבועות, יום תחד וי"ב שעות, ושבע מאות ושבעים ושלשה חלקי תתר"ף, כמו שתרז"ל [רמב"ם הלכות קידוש החודש פ"ו סי' כ',

וטור ס"מ סי' תכ"ז] וקיומו ס' י"ב תשל"ג, וכן בשנה לפעמים עודף חודש תחד על י"ב חדשים כגון בשנת העיבור, ולכ' עודפים תלו מרמז שני העודפים של תלכסון על כ' יודי"ן, וקלה תתאה היכו עודף חודש העיבור, דכבר ים עד קלה תתאה תרין וין בתלכסון הפשוט לי"ב חדשים: *לז) על תיבת תתאה נמלא מחק בכתב יד: לח) חדשים תתר מוכה לתוקף על השנה ולא ימים, דתתרין יודי"ן מרומז חודש כדלעיל עם קלה עילאי שהוא המוסף על החודש, ולפקוף יתעבד קלה תתאה, לרמז שמכל הגרמז בכל חות ס' זה יתוקף לשנה דהיינו חודש: לט) י' עילאי מרמז על זריחת השמש ביום הולך אל דרום די' עילאי קאי בדרום, וכובע אל צפון י' תתאה שעומד בצפון ונקרא קובע שהיום הלילה ממש כמו שי' תתאה עומד בהפך, והוא קיבוע השמש בגילה שיולדת למטה וקובעת לעלות למעלה משח"ר ביום הולכת לרדת מטה, וזה שעומד י' עילאי על קלה תתאה תלכסון, ומרמז על חיי האדם, וזהו פי' למ"ם לעיל קיומה דכולא, וכאן: מ) זה יתבאר להלן כי ס' קמח מיו"ד עילאי פירקא קמח מו' עליוני שלו שעומד לבר מפיומיות הש', מלמד לס' תגיעת מיו"ד עילאי שכל שבעה פרקיו בתו לפקודי דילי' כצם, דחיונו שבעה כנגדם: מא) תחלה רומה לבתר חיך בת לפקודי בהמות, ובזהר כי י' עילאי מרמזת לנשמתא (ע' בהקדמת הספר סי' ס"ה) ומ' לית בי' יקוד תם בין הווין כמבואר בשער בחיתן סי' י', ובזהו תם לבנה (ע' בהקדמת הספר סי' ג') בגין דכתן קאי בחו' ס' לעיל בתות מ' בי' עילאי לד ימין חסד (ע"ם בסי' הי"ל) ותם לבנה חיכי בנשמה הקדושה (ע"ם סי' פ"ו, ועי' בפ"ח משער הפרקים סי' ל"ד ע"ם) ונתן בנשמה לגוף לשעבד הגוף לנשמה לקיים המלוות: מב) ומפקד ס' זז פרקיו למקור מלאכה ביום השבת, וכל המלאכות נרמזים בתות ס' דכל המלאכות הם עיקר בג' יקודות, שהם עיקרים הפועלים בעולם ויקוד שפר חיו חלח מתפעל מהם, ובש' לית בי' תם ומיס כמבואר בשער החיתן, ובמ' יקוד החוול, ולכן נרמז כתן כל הפעולות, ופרק שביעי מס' קסר על כל הווין מס' לרמז שביום שביעי נקבעים כל המלאכות שהקוריס, והווין פונים למעלה בס', לרמז על הים"ל שהשבת ג"כ ביום השביעי: מג) בין הווין שבש' ים יקוד תם, כמבואר בשער החיתן, ופרק שביעי קסר עליהון לאקור הבערה בשבת: מד) ועוד מרמז בפניית

הווין למעלה שלעבודת גבוה מותרים כל המלאכות והבערת אש: מה) פירקא קמא מו"ו תליתאה מש' פוגה לבר מפגיומות הש', כי פגיומות הש' שמרמז לנפש כדלעיל פקיד לנפש היצרלי שהוא פגיומות כל הטולמות שבהתעוררותו לקיים המצוות הוא קיום כל הטולמות, והלי פירקא כ"ל דפגה לבר הוא לנפש דעבדי מחיוגיות כל הטולמות שהוא נפש הבהמי, ולכן פקיד לחי שאינו מדבר, וכמו שהרמז בזה בחד פרקא כן מלמד על הכלל כולו לחשוב כל פרקין דאות ס' לחלי פקודא שיתבאר: מו) הלי רמז הוא לכל המועדות ר"ה יו"כ שמ"ע, חוץ משבת ובוכות, ולכל ל' יום רמז: מז) תהלה ישלר ר"ח, דפירקא קמא פקיד לשור, וכן ס' קמא מיו"ד עולה בוא"ו שלומי שיתקרב לתלכסון פקיד לפר (ע' לעיל קי' כ"ג): מח) ידוע כי גם הטעמים נדרשים, כמבואר בשערים הרשאוים, וכאן דרים טעם מקף, שפירושו חיבור, ומרמז שאפ"פ דוה"ו תליתאה

ומותרת עבודת הקרבנות ביום השבת והבערת אש ע"ג המזבח, מה) ופגה וא"ו תליתאה בפירקא קמא לבר מש', דש' פגימאה איהו הערת נפש ישראלית חי ומדבר לקיים פקודי דאורייתא, ובפירקא דפגה לבר לחי שאינו מדבר מהמינים המותרים באכילה דיתחברו להקריב קורבנין לרעווא. ועל הכלל כולו יצא כאשר בא ש' בניקוד קמץ שכולם פקודים לחי שאינו מדבר, מו) ולקורבנים במועדם בשבת וראש חודש ולשלש רגלים, מז) בגין דש' כד קיימין בא', ואלכסון סוד המזבח, לפקודו בא בשיני"ן למספרא דקורבנין יו"ד עילאי מא' דיתעבד מש', דפירקא קמא מא' פשוטתה לפקודי שור, ותניגא לכשב, ואלכסון לשעיר עזים, כמבואר בספר ברית עולם חלק ראשון. וכד יתעבד משיני"ן, ש' קמא דאזל יתיר בחד ו' לאלכסון יתיר מש' דקאי תחותי' לפירקא תניגא מיו"ד, לפקודי פר, מח) ואית מקף ומחבר באורייתא קדישא, ונטל ו' תניגא, —הגם דו' תליתאה יתרחק מני' ואזל מני' קריב לגבי אלכסון, למהוי יתיר ברחבו עלי' ש' דקאי תחותי' לפירקא תניגא מן י', נטל ו' תליתאה לו' תניגא לדרשא פרים בני בקר שנים (במדבר כ"ח י"א), מט) ומה גם די' תתאה ג"כ פקיד עלי', דאזל בו' תליתאה דלי' יתיר לקבלי דו' תליתא' מש' קמא מיו"ד עילאי, לאתויי לי' ו' תניגא, נ) וישאר ו' מש' עילאי ו' קדמא דקאי לימין לאיל אחד (שם) לדרשא, בגין דיתחבר לי' ו' קדמא מש' תניגא דקאי תחותי' לכבשים להוא ו' דקאי לעיל דאיהו ש' קמא ליו"ד עילאי לדכורא איל זכר מן הכשבים, נא) וישאר ש' דקאי תחותי' לכבשים בני שנה תמימים שבעה (שם) כמספר פרקים דלי', דא הוא מצווה פירקא קמא מו' תליתאה דקאי לשמאלה, לפקודי דפגה לבר מש' פגימאה, פקיד על דקאי לבר מש' קמא דאיהו ש' תניגא דלי', יתחשב פקודי דלי' כמספר פרקים דלי', כגוונא דפירקא קמא נפיק מגו מספרא דש' קמא, ללמד על מאן דקאי לבר מדלי' יתחשב. ובא פקודי דלי' לפרקים כמספרם הגם דש' קמא פקודי דלי' יתחשב לווין. נב) ופגה פירקא קמא מיו"ד עילאי דאיהו יתעבד מש' לפקודי דראש חודש, נג) ופגה לקצה אלכסון עילאי מא' קדישא דפקד על חג הפסח להקריב קורבנין כדין, נד) ושעיר עזים אחד לחטאת (שם פט"ו וכ"ב) כגוונא דיתחבר פירקא תניגא מיו"ד עילאי לאלכסון וקאי עלי' בחד רגלה, הגם שיתעבד פירקא תניגא מש', דאיהו קימא בתלת ראשים ווין דלי' לש' עילאי ?, ברם פירקא תתאה מש' תניגא המחבר כחדא לתלת ווין איהו יתחבר לקצה אלכסון תתאה. לפקודי שעיר עזים חטאת אחד, ובגין דא [בא] באורייתא קדישא תיבת אחד, הגם דקיימא בתלת ווין פירקא תניגא

נפרד מו"ו תניגא, מ"מ יחשב גם ו"ו תניגא לפקודי דפר, ולכן פרים שנים: מט) ועוד י' תתאה מרמז ג"כ שנחשוב עוד פר (ע' לעיל קי' כ"ג) ולכן יתחבר ו"ו תניגא עם קמא מיו"ד עילאי להלי פקודא לפרים שנים: נ) ע' לעיל קי' כ"ד: נא) והשתא נשלר ס' תניגא מיו"ד עילאי דפקיד לכבש כיוצא כי פרק תניגא מיו"ד עילאי פקיד לכבש, ומרמז בכאן לשבעה כבשים כמספר פרקין דש' תניגא, והטעם שנחשוב כל הפרקים, ולא נחשוב למספר הווין כלעיל בעניו הפרים, לזה גם הטעם בפירקא קמא מו"ו תליתאה עם' קמא לחשוב כל הפרקים גם' תניגא כלעיל קי' מ"ה, והרמז הוא דווקא על ס' תניגא, כמו שהרמז הוא בפירקא כ"ל שעומד לבר מפגיומות הש' ללמד כי לא על עלמו מפקד כי אם על מה שמרמז ממנו דהיינו ס' תניגא, לחשוב כל הפרקים למספר הכבשים: נב) וכל כ"ל הוא על לחם מודם כי ביודי"ן פקודי דחודם כלעיל קי' ל"ד, והרמז הוא בפירקא קמא מיו"ד עילאי לרמז על לחם מודם: נג) כל הקרבנות כ"ל הם ג"כ בימי הפסח דהלי פירקא כ"ל פוגה לקלה עילאי תלכסון דהם נד) פקיד לפסח כתבר יתבאר: עזים לחד חטאת, בפסח, והלי לחד מיותר דמלי למיכתב שעיר עזים חטאת, אבל הכוונה על רמז דשעיר עזים שבח ס' תניגא מיו"ד עילאי שעומד על תלכסון ותלכסון פקיד לעז כידוע, ותט"ג דהם ליכא ג' ווין, מ"מ נחשב לחד, בגין דיתחבר הלי ש"ן לתלכסון בפירקא

תניינא מיו״ד, מכל מקום אחד, בגין דיתחבר בפירקא תניינא דסגר ומיחדא להון, נה) וקצה אלכסון עילאי איהו דפקיד על חג המצות, כמבואר בס׳ ברית עולם, ואמצעי אלכסון לחג השבועות כדין קורבנין, וקצה תחתה מאלכסון באתרי דיתחבר לי׳ יו״ד עילאי לאו בקצה ממש פקודי בא לחג הסוכות, וכדין באו כסידרן באורייתא קדישא, נו) ויו״ד עילאי דאיהו זקיף לאלכסון קצה עילאי, ויו״ד תתאה דאיהו סמך לי׳ לקצה עילאי, וזקף קצה אלכסון יו״ד עילאי באתרא דקאי בקצה אלכסון תתאה לפקודי בא לחג הסוכות, נז) ופנה ו׳ תליתאה מש׳ עילאי היינו פירקא קמא מיו״ד עילאי בפרקי קמא דלי׳ מו׳ תליתאה, דאזל לבר מש׳, פנימאה דלי׳, לפקודי כמספר פרקים דלי כדין בא מספרא דפרים, ופנה לש׳ אלכסון ג״כ כדין מספרא, כמספרא דפרקים כן מספרא דפרים, בגין דמה דפנה לבר דאיהו פירקא קמא מא׳ פשוטתה דאיהו פר כמבואר, כדין מספרא כל הפרקים דלי לפרים, וכדין מש׳ דקאי באלכסון, וחד פירקא מש׳ אלכסון מו׳ תליתאה דלי׳ דפנה לבר מההוא חושבנא, בגין דאיהו קימא לבר מאתרי׳ דיתחבר לי׳ יו״ד תתאה, וכדין מספרא שלשה עשר פרים (שם כ״ט י״ג), נח) וכדין לכל יומא ויומא יתמעט פר אחד, דו׳ תליתאה לא על עצמו בלבד יצא אלא על הכלל כולו יצא, נט) בגין דבתרין גוונים יתחשב פקודי פירקא קמא מיו״ד עילאי מש׳ פירקא דקאי לבר, לפרקים על הפרקים דיתחשבו כל חד לפקודי, וגוונא תניינא ש׳ תניינא מיו״ד עילאי דיתחבר לקצה אלכסון תתאה, לפקודי דיתחשבו לחד כל ווין, ס) וא״ו מש׳ אלכסון ומש׳ קמא דיו״ד עילאי ו׳ תליתאה בתראה מש׳ אלכסון פירקא קמא דלי׳ דקאי ופנה לבר מש׳ פנימאה דאלכסון סוד המזבח לחסר אחת ממניינא הדין, לי״ג פרים, וא״ו תליתאה מש׳ קמא יו״ד עילאי בפירקא קמא דאזל לבר לפקודי לחסר כדין בכל יומא ויומא, סא) ולא כדין ש׳ תניינא מיו״ד עילאי דקאי בו׳ תליתאה דלי׳ לבר לאמצעיתא דאלכסון, לא קבל פירקין קמאים מש׳ אלכסון לא בא לחסר ממניינא ולא לאצטרופי למניינא דאלכסון, ברם בא קבל אמצעיתא דאלכסון ובא לחוד למספר פרקים דלי׳ מספר הכשבים לאקרבה ע״ג המזבח, דאיהו אלכסון א׳ סוד המזבח, סב) ולא כדין בא פקודי לקצה אלכסון עילאי ש׳, דאיהו

תתאה דילי׳ כזה ש ש ש ופירקא תתאה חימו מלא לחד לזה חימו מלא עז לחד לחטאת לזה נח תיבת לחד בתורה: נה) כבר תמרנו כי י״ב חדשי השנה כס רמוזים בחלכסון מ׳ (ע׳ לעיל קי׳ ל״ו) ולכן השלשה רגלים בשנה רמוזים בג׳ חלקי החלכסון, והוא כי תרין יודי״ן הם עומדים בהיפך זה מזה, ולכן פירקא קמא מיו״ד תתאה נחשב כמו ביו״ד עילאי דהאי פירקא חיכו תניינא, והשה י׳ עילאי יומות החמה, וי׳ התחתה ליומות החורף (ע׳ לעיל קי׳ ל״ג) ולכן קלה תתאה פקיד לקוף יומות החמה דהיינו חג הסוכות, וקלה עילאי לקוף יומות החורף דהיינו חג המצות, כמו שעומדים שני הקצוות הללו קוף היודי״ן, ואמצע אלכסון לחג השבועות שהוא בין שני הרגלים: נו) ע׳ לעיל בהקדמה רחשוב לשער הרחשון מאות ל׳ בסופי שם בימרנו הלשון חיך י׳ עילאי מגביה לאלכסון כולו ויו״ד תתאה חימו מלא קומך לומר, ולכן לפקודי דו׳ עילאי יומשך מלשון ג״כ את האלכסון, ויו״ד עילאי טומד על קלה תתאה מאלכסון דשם פקיד לחג הסוכות כי כל הפקודים שיתחשבו להלן חימו מלא כחג הסוכות: נז) ידוע כי פרקא קמא מיו״ד עילאי פקיד לשור פר כידוע, וכמספר הפרקים דש׳ קמא מיו״ד עילאי דחימון שבעה ועוד שבעה פרקים דש׳ של אלכסון שמורתו כזה חון מפירקא קמא מוא״ו שליטי מש׳ אלכסון אשר שם יתחבר י׳ תתאה חיכו לה בה למספר ושאר שלשה עשר פרקין לי״ג פרים, וכמו דהאי פירקא קמא מו״ו תליתאה מש׳ קמא מיו״ד עילאי נפיק לפקודי פר (ע׳ לעיל קי׳ כ״ג) כן כל הפרקים בהו למספר פריס: נח) וכל יום ויום יחסר פר אחד, לזה פנה ס׳ קמא מיו״ד עילאי בו׳ תליתאה דילי׳ בפירקא קמא פונה לבר ומתחבל נגד פירקא קמא מוא״ו שליטי מש׳ אלכסון לרמז שלא על עלמו בלבד ילא האי פירקא הנ״ל מש׳ אלכסון לחסר מי״ד לי״ג, אלא גם הי״ג בעלמו נחסר כל יום פר אחד: נט) ע׳ לעיל קי׳ מ״ה כי פירקא מש׳ קמא הנ״ל פקיד לש׳ תניינא למספר הפרקים לשבעה ע״ש, וכאן פקיד לחסר ממניינא דפרים? ותירץ דבתרין גוונים פקיד, כי ס׳ קמא פקיד על הפרקים שיתחשבו כל הפרקים למניינא, וס׳ תניינא פקיד להיפך שנחשוב כל הש׳ לאחד כלעיל קי׳ נ״ד ונחסר יתורץ הכל: ס) ולכן בש׳ קמא דפנה לאחי פירקא הנ״ל לבר, על עלמו לא בא ללמד על ענין הפרקים כלעיל קי׳ נ״ח, ומלמד על אלכסון ועל עלמו בעמידתו לבר לחסר ממניינא, ועוד כי על עלמו לא לריך ללמד על הפרקים כי מהיכי תיתי להיפך: סא) משא״כ בש׳ תניינא דאיכא למטעי למחשב לחד כלעיל קי׳ נ״ד ולכן בא פירקא קמא מוא״ו תליתאה מש׳ קמא ללמד על ס׳ תניינא לחשוב כל הפרקים למספר הכשבים, ועוד כי לא נוכל לומר ללמד לחסר, כי עיקר הלמוד בהתחלותו נגד פירקא קמא מש׳ אלכסון כלעיל קי׳ נ״ח, וס׳ תניינא חיכו מתחבל נגד הנ״ל, רק לאמצעיתא דאלכסון: סב) וכל הנ״ל הוא לחג הסוכות

ולא לחג הפסח, כי חג המצות נמי מקרי יומא דעלאי מלכאון, וקרי יומא דעלאי מתרחק מיו"ד יומא דעלאי לרמז שפקודי י' יומא דעלאי חיזו נמי לחג הפסח, לכן נמי שעומד פירקא תניינא מי' יומא דעלאי על קרי מלכאון תחתה דשם פקיד לחג הסוכות כדלעיל וזקף לי' מרמז שכל הפקודים הנ"ל, נמי לחג הסוכות:

דאיהו חג הפסח, בגין דקצה אלכסון עילאי נסוג אחור מפירקא קמא יו"ד עילאי דיתעבד מש', ו' תליתאה דלי' יתרחק אורחי' מני' ובפירקא תניינא מיו"ד עילאי דקאי על [קצה] אלכסון תתאה, באתרי' דא זקיף לי' לקצה אלכסון עילאי, ובמאי דקאי עלי' באתרי' דאיהו חג הסוכות, לדא זקף לי' לפקודי פירקין קמאי למספרם לפקודי הפרים, והדברים עתיקים מדויקים בעזר החונן לאדם דעת:

סליק:

סליק:

לוחות הברית

שער התשיעי מאות א'

ברית עולם

חלק שני

השער התשיעי מאות א'

(אמר המסדר והמבאר השער הזה מצאתיו בסוף שער אות ך' פשוטה, ואני סדרתיו לכאן, וז"ל)

ומצאתי את שאהבה נפשי לבאר מה שבא בספר ברית עולם חלק ראשון שדפסתי באות א' בשער התשיעי, וראה הכהן... והסגירו שבעת ימים (ויקרא י"ג ג'—ה') א) כגוונא דסגר אלכסון על י' תתאה, ב) וכאשר בא בי א' אות ז' איהו לפקודי דא אם שער לבן פרח בו, דהנגע הפך השער ללבן כגוונא דתגין, ג) ולבאר זאת בגין דכד יתעבד א' מז' קדישא כדין קימין תרין זיינין בגו אלכסון א', כגוונא דתרין וורין באלכסון א' וקימא ז' תניינא בגו ז' קמא דקאי לבר באלכסון, ואיהו פנימה לו קימא בגו הך קצה שמאלי מז' דלבר, וז' תניינא איהו מאתוין זעירי', ויתחבר ז' קמא מי' תתאה א' לקצה ז' תניינא דקאי בגו אלכסון בחד תגא לקצה פירקא קמא דלי', וישאר הך עובי' מפירקא קמא מז' קמא דקאי באלכסון עודף באורכי' מאיתחברותא דז' קמא מי' תתאה, בגין דתמונת א' ברא יתש"ל דאלכסון דלי' אזיל יתיר עלי' די' תתאה, וקצה תתאה אלכסון אזל יתיר מיו"ד עילאי, ד) וכדין יתחבר ז' קמא מיו"ד תתאה, בתגא קמא דילי' בפירקא קמא מז' פנימא, וישאר רווחה מזה הזי"ן עד ז' דקאי לבר באלכסון, ה) וההוא רווחה פקיד לאש לבנה, בגין דאורייתא קדישא כתיבא באש שחורה ע"ג אש לבנה [תנחומא בראשית סי' א', ושקלים פ"ו הל' א'] והוא רוויחא ניירא לבן יתחזי', ו) ובעיר לקבל תגין דקיימין לז' קמא מיו"ד תתאה, ולפקודי דא התגין לשערות פקודים, ובגין דבעיר יסוד אש לבנה בראש פירקא [קמא] מז' מיו"ד תתאה, ומראש פירקא קמא מז' אלכסון, וכד יתעבד א' מאות

ק'

א) זה יתבאר לי"ש לכלן בסי' י"ז לזיך נרמז בכלן נגע, ועיקר הרמז בא ביו"ד תתאה כאשר יתבאר בעזה"י, ואלכסון חופף על י' תתאה כמו חוכל, לרמז על הסגר, ויתבאר לכלן בעזה"י דיני הסגר: ב) כל זה הוא לשון חלק רשמון שם ויתבאר לכלן בעזה"י: ג) ליזור כל המדומר כאן באלכסון מ' ויו"ד תתאה כזה אלכסון מ' נעשה מתרין זיוי"ן, ווי"ד תתאה ג"כ מתרין זיוי"ן, ולשון דז' קמא מזיל עודף עלי דיו"ד תתאה, היינו ז' קמא דאלכסון: ד) מה שכתב שיתחבר ז' קמא מיו"ד תתאה בתגא קמא דלי' לז' תניינא מאלכסון נלמ דווקא בתגא קמא דלקמן מי' י"ד כתב בתגא דמעלי, ומשאר ריוח בין כאי ז' קמא מיו"ד תתאה, עד ז' קמא מאלכסון: ה) והכריוח הנ"ל הוא שם לבנה (עי' בהקדמת הספר סי' ס"ח): ו) ושם לבנה הנ"ל הוא נגד התגין דז' קמא מיו"ד תתאה וכתגין הנ"ל פקודים לשערות, ומרמז כי נהפך השער ללבן, וכתגין הם שערות כי הם עומדים על שם ז', ולמד מה' כאשר נת מן ק' שמרומז כאן פרוף אדם כי כל ק' הוא דו פרופיס ולכן מרמז לשם כז' לשם אדם

ק' קימא כגוונא דא, וק' איהו פרצוף אדם, וכדין לשערות פקודים ז) וכד יתעבד א' מז', ז' קמא מיו"ד תתאה איהו יתקרב אל אלכסון בגין דקצה עילאי איהו יתיר קריב אלכסון, ולהלן אזיל יתיר רחבו, וז' תניינא דאיהו לפירקא תניינא מיו"ד תתאה איהו יתקרב, ואזל פירקא קמא מז' צד ימין איהו יתעבד יתיר אזיל, בגין דרווחא מני' עד אלכסון יתיר ברחבו, ואזל פירקא אורכי' יתיר מפירקא קמא מז' קמא, וכדין פקיד אם פשה הנגע בעור, כגוונא דפשה פירקא קמא מז' תניינא, יתיר מצד שמאל דילי', ואיהו עמודא דקאי בתווך, לאו באמצעיתא ממש, בגין דצד שמאל פירקא קמא מז' תניינא איהו לא אזל כך רב כמו חלק הימין, ח) ונעיץ סוף בתחילתו, סוף ז' קמא מיו"ד תתאה בתחילת ז' תניינא מיו"ד תתאה לפקודי פסיון מטמא בסוף ראשון או בסוף שני אם עמד בעיניו בראשון [נגעים פ"א מ"ג ועוד] ט) הגם שפירקא קמא מז' קמא לא אזל בפסיון לגבי אלכסון ז', מכל מקום בא ז' תניינא ולמד על קמא, בגין הגם שפירקא קמא דלי' שווין, הך חצי פירקא ימין דאזל לאלכסון, כמו חצי פירקא דאזל לשמאלה מעמודא דאמצעיתא ז' ז, מכל מקום הך צד ימין מז' עילאי יתקרב לאלכסון כמו שיתקרב מז' תניינא דאזל בפסיון פירקא קמא צד ימין דילי' לאלכסון, * בגין דקצה עילא רווחא יתקצר מאלכסון עד ז' קמא מיו"ד תתאה וכדין תרין זיינ"ן לשבוע פקודים להסגר, וראה הכהן ביום השביעי והנה פשה

ג"ב הגה"ה וז"ל ,י) ובא ללמד שאין פסיון מטמא בתחילת שבוע ראשון" עכ"ל:

כדבר קדשו. יא) וז' דקאי באלכסון לשבעת ימים פקיד בגין די' עילאי מא' איהו הילוך החמה ויו"ד תתאה איהו סובב כמבואר לעיל, נמצא הילוך וסיבוב איהו יום שלם, וכדין ז' יומים, יב) וכדין שער לבן מטמא בתחלה (בסוף) [ובסוף] שבוע ראשון ובסוף שבוע שני [שם פ"ג מ"ג] בגין דקיימין התגין קבל התחלת ז' אלכסון, קודם דאזל אלכסון, לבתרין יודי"ן דלי' דמפקדים ליומי הילוך החמה וסיבובה, וכדין פקודי דשערות בתחילה, ברם סוף דאזל אלכסון לבתרין יודי"ן דלי', וכדין סימן טומאה בתחילה ובסוף שבוע ראשון ושני, יג) ולא כדין עמודי דאמצעית' מתרין זיינ"ן מיו"ד תתאה דאזלין קבל אורכי' דאלכסון דאזיל בנחיי', ומפקדים לפיסיון מתרין פירקאים קמאים דילהון לסימן פסיון בסוף שבוע ראשון ושני, יד) ואזל פירקא תתאה מיו"ד תתאה לקצה תתאה מאלכסון א', ולקבלו בעיר אש לבנה מה דאזיל רווחה מפירקא מז' דלבר דקאי באלכסון א' דאיהו יתקצר מפירקא קמא מז' תניינא דקאי בכנפותי היינו בההוא חולקא שמאלי לעבר עמודא התווך דקאי בז' דלבר, ואזל פירקא קמא מז' תניינא יתיר עלי דפירקא קמא מז' דלבר, והך ז' קמא דקימא לפירקא קמא מיו"ד תתאה יתחבר בתגא אמצעית' דקאי עלי' לפירקא

והתגין שעליו הם דוגמת שער הראש: ז) כל זה מבואר לעיל סי' ג' בליור דז' תניינא מיו"ד תתאה העומד למעלה על הז' לינו ממש בתמלט, כי לד ימין מראש ז' רחב הרבה כדי להתקרב לאלכסון, משא"כ בז' קמא דסוף סוף לינו קרוב לאלכסון, ולכן ז' תניינא הני"ל פקיד לפסיון הנגע כמו שפשה פירקא קמא מז' תניינא נגד ימינו (וכ' לקמן סי' י"ז): ח) והנה כל ז' מספרו שבעה ומרמז לשבעה ימים, תע"ג שעיקר ז' ימים בהלכות פקיד בשאר יתבאר, מ"מ מרמזים על הלכות לתרין שבועים כמו תרין פרקין מיו"ד תתאה, אבל עיקר השבוע בהלכות פקיד, ומניהם פקודים לפסיון, ז' קמא ותניינא מיו"ד תתאה כאשר יתבאר: ט) תע"ג דעיקר הפסיון בא הרמז בז' תניינא כלעיל סי' ז'? מ"מ מרמז ג"כ לפסיון ז' קמא מיו תתאה, דלמד מז' תניינא, שכמו שז' תניינא יתקרב להלכות כן ז' קמא, ולכן ז' קמא פקיד ג"כ לפסיון כמו ז' תניינא: י) זה יתבאר להלן סי' י"ג: יא) הנסגר נרמז בהלכות כלעיל סי' ו', ולכן שיעור הנסגר מבואר בהלכות כי י' עילאי פקיד להילוך החמה ויו"ד תתאה לקיבוב החמה (ע' שעור השמיני מחות ו' סי' ל"ט, ובהקדמת הספר סי' פ"ד) והילוכה וקיבובה הוא במעת לעת ולכן מלכות מרמז למעת לעת כמבואר בהקדמה שם, וכאן שהלכות הוא ז' מרמז לשבעת ימים: יב) יבאר כי שער לבן הינו דומה לפסיון, כי שער לבן מטמא בתחלה ובסוף שבוע לחסון ושני, כי הרמז לשער לבן הוא בתגין, ועיקר השבוע נרמז בז' שבהלכות בהתפשטותו בין התרין יודי"ן כלעיל סי' י"ל, והתגין קיימין גם אחר שהם כל' התפשטות מלכות שבמרמז לתחילת השבוע, וביו"ד תתאה קיימין התגין גם אחר התפשטות מלכות בסוף, למרמז שעשרות מטמאין בתחילה ובסוף: יג) משא"כ פסיון שבא הרמז בעמודי דאמצעית דזיינ"ן דאיהו מחלק רחם הזיי"ן להיות ניכר שם פשה לד אחד או לא (ע' לעיל סי' ז') ועמודים הנ"ל דתרין זיינ"ן מיו"ד תתאה אינם הולכים נגד רחם הז' שבהלכות רק נגד התפשטות הז' שבהלכות בין התרין יודי"ן שמרמז לסוף שבוע, ומרמז כי פסיון הוא מטמא אחר בסוף שבוע לחסון או שני: יד) פירקא שני מיו"ד תתאה יתקרב להלכות (ע' לקמן סי' ט"ז)

ויש רוויחה בחלכקון, כי ז' תניינא שבחלכקון, לד ימין מרחבו הוא תחת לד שמאל מרחם ז' קמא שבחלכקון ולד שמאל מז' תניינא לזיל עודף על רחם ז' קמא, והיינו רוויחה שבאחר חלק בחלכקון: שו) ובדוויחה כ"ל ים חם לגבה כלעיל סי' כ': שז) ונגד כחי חם לגבה כ"ל, יורד יו"ד תחתה עד פירקא תניינא דלו' דפירקא תניינא פקיד לפקיון, וכן פירקא קמא פקיד לפקיון כלעיל סי' ז' ט', ופקיד חם לגבה כ"ל, חפי' חם שבחבה כגבו ללבן יותר ממה שכו' מקודם, מ"מ לא הוי קיומן טומאה רק פקיון, וכן בסוף הסגר שני המרומז בפירקא תניינא מיו"ד תחתה כלעיל סי' ח', חפי' חם שבחבה ללובן לא הוי סי' טומאה רק פקיון או מחי' כחבר יתבאר: יז) בחדם כשכל יקודוחיו כם בחזג השוה הוא בריח לולם, חכן כשחיוס בחזג השוה יחלה בחדם, ולזה מרמז ז' תניינא מיו"ד תחתה, שלא נחלק רחמו שוה בשוה בגרחה לעיל לוח ג' בליור, ומרמז שבחלקל מזגו, ולזל י' תחתה יש בו יקוד המיס (ט' שער החיתן סי' ח') לרמז שבחלקל הדם יקוד המיס שבחדם ומכפן ללובן כלעיל סי' ט"ז: יח) ולח פשב לא יקגירנו, ולט"ג דהפקיון בז' תניינא הוא שמתקרב לחלכקון ולחלכקון פקד להסגר כלעיל סי' ה' מ"מ לא יקגירנו חם פשב כגוונא כחבר יתעבד ה' מק' כזה דיו"ד תחתה תרין קופין שבו חהדרו חפיכון מן חלכקון, ומלמדים טל ה' בנשבה מז', שבתקרבות כז' לחלכקון הינו חלא ללמד פקיון, חבל הסגר לא לריך, כמו שחהדרו הקופין חת פניכם מן חלכקון: יט) תג חמלעי מז' קמא מיו"ד תחתה, דחיכו טומד למעלה נגד טומד החמלעי מכח ז' ומרמז לבשר חי, דכיוון שגרחה בחמלע הנגע בשר בריח, ולעיל סי' י"ז למרנו כי טומד כז' בשבומד בחמלע מרמז טל בריחות, ולכן תגח כ"ל טבומד טל טומד החמלעי מרמז שבוח ג"כ בשר בריח: * יש) זה נכתב בין השיטין: כ) ודווקא בחמלע הנגע כמו תג כ"ל שבוח בחמלע רחם כז': כא) יבחר הטולה מכל כ"ל, לימוד המחי מתג החמלעי מז' קמא מיו"ד תחתה כלעיל סי' י"ט: כב) טי' לעיל סי' ז': כג) ט' לעיל סי' ו' תחרין תגין מז' קמא פקודים לשטר לבן והיינו ימיני ושמלי כי חמלעי למחי' פקיד כלעיל, וכן תרין תגין מז' תניינא ימיני ושמלי (ט' לקמן סי' ל') ולכן השטרות חפילו מפוזרות הוי קיומן טומאה וחפילו מן הלדדים כמו שבם כתן בלות ז' מפוזרות, ומהלדדים משל"כ בחמי': כד) דווקא חם בהרת קדמה לשטר לבן הוי קיומן טומאה, ואם שטר לבן קדם לבהרת לא הוי קיומן טומאה [נגעים פ"ד מי"ח] דתרין תגים כ"ל סי' כ"ג, שחמרו דהם פקודים לשטר שבתכף ללבן, הם קרבים לטומד החמלעי מז' קמא מלמטה, ומלמטה הם מתרחבים כדרך התגין שבהם בחלכקון מטה למעלה, ולמטה מתקרבים ללד טומד החמלעי של כז' לרמז שבשם הנגע לא היו לבן ולמ"ל נהפכו ללבן, כמו שבהם קרבים למטה ולמ"ל למעלה הם נהפכים ומטים ללדדים: כה) פי' בזה

קמא מז' תניינא, טו) וכדין בעיר אש לבנה בההוא רווחה מפירקא קמא מז' תניינא עד קבל פירקא סיומא מז' קדמאה טז) ולקבלי לתחות אזיל פירקא קמא מז' תניינא דקאי גו יו"ד תתאה, דאיהו יתקרב יתיר אזיל לאלכסון לפקודי פסיון, לפקודי הגם שהנגע נשתנה לעזה כשלג משאת שהיתה בו מקודם אם לית בי' פסיון היא טהורה, וכן בשבוע ראשון אם נשתנה לעזה ולית בי' שער לבן או פסיון אינו מטמאה, כי אם שצריך הסגר שני, ובסוף שני מטהרו הגם שהלובן יתיר אם לית בי' פסיון או מחי', יז) ועמודא דקימא בז' עמוד התוך דאיהו מזג השווה, ואם יש בו נגע כגוונא דעמודא דז' תניינא מיו"ד תתאה דלא קיימא במזג השווה, בגין דפירקא קמא מז' תניינא אזיל יתיר לאלכסון בקצה ימין דלי' ופשה, לא יסגירנו כי טמא הוא, יח) הגם שאזל לאלכסון דסגר עלי' ?, זה בא פקודי כד יתעבד אות א' קדישא מאות ק' קדישא, דקיימין תרין קופין בתרין פירקין מיו"ד תתאה, ויתהדרו אנפין מק' אלכסון שאין צריך הסגר כיון שפשה, וכדין מלמדים כד יתעבד מז' לתרין הסגרים, וכד יתעבד מק' לפסיון לפקודי כאשר בא דבר קדשו (ויקרא י"ג י"א) לא יסגירנו כי טמא הוא, יט) והך תגא דקיימא עלי דפירקא קמא מז' קמא מיו"ד תתאה, תגא אמצעית', לפקודי וביום הראות בו בשר חי יטמא (שם פי"ד), דקימא קבל עמוד התווך * יט) [ואיהו יתחבר וישתלם עם עמוד מז' קמא] כ) ובעינן מבוצרת באמצע הנגע [נגעים פ"א מ"ו] קיומא המחי' כגוונא דתגא קימא באמצע, כא) וכדין מחי' מבוצרת למדים מתגא דקימא על ז' קמא מיו"ד תתאה תגא אמצעיתא, כב) פסיון מפירקא קמא מז' תניינא מיו"ד תתאה כג) שער לבן מתגין זעירי דקיימין על ז' * כד) ואינון רווחי מלעיל, ומתתאה אינון יתקרבו לקבל עמוד התווך דבגו פירקא קמא, דבעינן והיא הפכה שער לבן (ויקרא י"ג י'), ולא כדין אם הי' בעור בשר שער לבן, או בנגע אחרת, ואח"כ בא נגע עליה' שאינו סימן טומאה [נגעים פ"ד מ"ו] כה) ובא כאן בחלק שני, כד יתעבדו

ג"ב הג"ה ו"ל "ראינון לשערות פקודים ובגין כן לא בעינן בנוסים דאפילו מפוזרים בנגע מטמאי" [שם פ"ד מ"ג] ולא בדין המחי' דבעינן מבוצרת בתוך הנגע ולא ברצועה ההולכת מנגע" עד כאן הגה"ה

יתעבדו תרין פירקין מיו״ד תתאה א׳, מאתוין בינונים שוין תרין זיינין״ן דבאו ביו״ד תתאה. כו) לחוד כגוונא דבא עמודא דז׳ קמא לגו אמצעית׳ קבל עמודא דז׳ תניינא, ואיך יתעבד פירקא תניינא? מני? בהכרח אזיל פירקא קמא מז׳ תניינא, יתיר לצד אלבסון מקצה דלי׳ דאזל לבר מעמודא דאמצעית׳ דאזל לשמאלה, וכדין פקיד לפסיון שהוא טמא בלא הסגר, הגם שהלך פירקא קמא יתיר לאלכסון דפקודי דלי׳ הסגר ז׳. ברם קצה דהך פירקא שאזל לצד שמאל, דאיהו לא אזל כל כך כמו צד ימין בא ללמד עליו שאין צריך הסגר, ולמעט עליו לדרוש שלא אזיל צד ימין יתיר ממה דאזל לצד שמאל, מה דאזיל יתיר לאלכסון, לחוד, ללמד על פסיון ולא ללמד על הסגר, כז) ברם כד יתעבדו מתרין זיינין בינונים שוים, ויתחבר עמודא מן ז׳ קמא מיו״ד תתאה לפירקא קמא בקצה הפירקא שמאלי, וכדין אזיל כל ז׳ תניינא לאלכסון לפקודי הסגר, בדיל דכדין לא פקד על פסיון דלא פשה, כי אם דקימא כדין יתקרב יתיר לאלכסון וסגר עלי׳ אלכסון לפקודי הסגר, כח) ובגין דא יתחבר לקצה שמאלי פירקא קמא, בגין דבא לפקודי הסגר שיתקלקל הנפש ח״ו, וחולי הגוף גוונא חדא, ולא קיימא במזג השווה, כאשר בא דבר קדשו (דברים ד׳ ב׳) לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצווה אתכם ולא תגרעו ממנו, וכדין הוא במזג השווה נפשו, כאשר יתחבר כל ז׳ לאורכי׳ שיהי׳ כל עמוד עומד באמצעית פירקא קמא דלי׳, כט) וכד קימין תרויהון זה בקבל זה, ויתחבר רגלה דז׳ קמא לגו אמצעית פירקא קמא מז׳ תניינא, ואזל פירקא קמא יתיר ברחבו לאלכסון, לפקודי פסיון, שהנגע פשה, בגין דלא איהו במזג השווה, ל) והשערות אינון שתי׳ כגוונא דתרין תגין בז׳ ימין ושמאל תג, והך תגא אמצעיתא מז׳ תניינא ליו״ד תתאה, אזיל ויתכלל בגו גופה דעמודא אמצעית מז׳ קמא דלי׳ ליו״ד תתאה, לא) וכדין אין צריכים מבוצרות ואפילו מפוזרות ומהצדדים סימן טומאה, ברם מחי׳ דאתי׳ מדרשא מעמוד דז׳ קמא בעינין מבוצרות, לב) ונגעי בתים מטמאים מתבררים בשלשה שבועות, בירק ובאדמדם, אם עמד בעיניו בשבוע שני מטמאו הגם שלא פשה [עי׳ נגעים פי״ב מ״א] לג) בגין דזה נלמד מאות ק׳ קדישא כד בא לא׳ קדישא, וקימין תרין קופין באלכסון א׳, וק׳ דלבר רגלה דלי׳ אזיל קביל חצי רגלה מק׳ תניינא, ללמד הגם שעמד בעיניו טמא, כגוונא דסליק רגלה ולא ישתלם קבל רגלה דק׳ תניינא, ולא נחית כי אם עד פלגא דלי׳, לד) ולא כדין רגלה דק׳ פנימא דקאזיל יתיר מני׳ מהקיפה דלי׳, לפסיון, הגם שפשה לאחר הפטור טמא [שם פ״א מ״ג ועוד], לה) וע״ש בחלק ראשון ברית עולם בשער תשיעי דשם מבואר מאות ק׳ לנגעי בתים, כגוונא דתרין קופין קיימין דא בגו דא. פנימאה איהו אדם, וק׳ דלבר דחופף עלי׳ איהו בית המגין על האדם, לו) והך פירקא קמא מק׳ דלבר דאזיל

כהלק ידבר לפס יתעבד י׳ תתאה מזיינין״ן בחופן חמר כלכלן סי׳ כ״ז: נו) פי׳ לחוד כמו דווקא, לטיל סי׳ ג׳ בליור עמודא דז׳ קמא נגד עמודא דז׳ תניינא, וא״כ ע״כ פרק תניינא צריך להתקרב לאלכסון יתרחב לד ימין על רפס הז׳, ופקיד לפסיון כלעיל סי׳ ז׳, ולד שמאל שלו שויו מתרחב ולא לזיל לאלכסון מרמז דפס פשה מין לריך הסגר כמו לד שמאל שויו מתקרב לאלכסון שמור על הסגר (ע׳ לעיל סי׳ י״ח): נז) מכן כאשר גליר בחופן לחר כזה ✎ זז׳ קמא מתחבר ✎ לגד שמאל ז׳ תניינא, ומין לריך להרחיב פילקא קמא מז׳ תניינא, ומין כלן פסיון, וכולו מתקרב לאלכסון ולריך הסגר כיון דעמד בעיניו דאלכסון פקיד להסגר כלעיל סי׳ ס׳: נח) דכיון דהסגירו זכו תיקונו והתיקון הוא להיות בשוב הטוב כן בנפש כן בגוף כשבואר בפיוס ולכן בא כלן הרמז דגם ז׳ תניינא עמוד החמלעי שלו הוא בחמלע ממש שיורה על מזג הטוב כלעיל סי׳ י״ז: נט) משמ״כ בפסיון שאז הוא טמא ומתקלקל מזגו ושויו במזג הטוב, לכן בא הרמז

בז׳ תניינא שעמודא דחמלעיתא דלי׳ שויו בחמלע ממש: ל) שיעור השערות שתים, כגוונא דתרין תגין ימין ושמאל בז׳ תניינא, כי תג חמלעי יתחבר לעמוד חמלעי מז׳ קמא: לא) ע׳ לעיל סי׳ כ״ג: לב) תחילה יבאר דיני נגעי בתים שלריכים הסגר ג׳ שבועות, וקיומם ירקרק או מדמדם, וטמא בשבוע שני מע״ב שלא פשה: לג) ע׳ לקמן סי׳ ל״ב כי לות ח׳ הנשבה מק׳, הקופין חשב בחלכסון פקודים לנגעי בתים, ע״ש, ולולחו כזה ✎ ולגל ק׳ דלבר הוא נגד חלי רגל ק׳ הפנימי, וק׳ הפנימי ליהו פרלוף חדם בבא בחוך הבית ✎ דהיינו ככן לרחות הנגע, ומרמז על עמידה כגוונא דעמד החי ככן ולא נחית למטה עד קוף רגל ק׳ דלבר, והיינו עמד בעיניו: לד) רגל ק׳ הפנימי דחזיל יתיר מהיקף ק׳ דלבר, מרמז שחט״פ שבבר ילא בבבן מן הבית וטבלו, שם פשה אחר״כ יטמאנו הבהן, וכן בחי רגל פקיד בפסיון: לה) ק׳ פנימי ליהו חדם כידוע דק׳ ליהו דו פרלופים, וק׳ דלבר חופף עליו כגוונא דחוכל דמשבך על החדם, ולכן פקיד לבית: לו) ק׳ פנימי נטמן כולו בתוך ק׳ דלבר ולכן מרמז לבית, משמ״כ בך חלק

מפירקא קמא מק' דלבר דלזל יתיר מפירקא קמא מק' פנימה וחפיף טל רגל ק' דלבר ולזו מכסהו כולו ולכן מרמז לבגד, ומבואר בו נגעי בגדים: לז) נגעי בתים המרומזים בכל היקף ק' דלבר שים בו שלשה פירקין מרמז לשלשה הסגרים, כי אלכסון ק' מרומז בו יומים הילוך החמה וקיבובה (כמבואר בהקדמת הספר סי' פ"ד) כי התרין יודי"ן מפקדים לזה: לח) אבל נגעי בגדים לא בא פקודי דלי' מן ג' פרקי הק' רק מפירקא קמא בקלה שמאלי דילי כלעיל סי' ל"ו, ולכן אין בו רמז לשלשה שבועות, רק לב' שבועות כאשר יתבאר: לט) כי עיקר הלימוד לג' שבועות מג' פרקין משל"ב בלבושין נגעי בגדים דבא הרמז כנ"ל, ומרמז להתרין הסגרים, כי קופי"ן שאלכסון אם שניהם יתעבדו מק' כזה

וכן ק' השני ק' פנימי, ומלמע פירקא קמא משני הקופין שנעשו מלפין יש בשניהם רמז הסגר

דאזיל עדף עלי' דק' פנימה, בגין רגלה דקימא בק' דלבר בק' דלי', לפקודי רגלה איהו אדם וחופאה איהו לבושו לכסות בשרו, לז) וכדין בא פקודי לנגעי בתים ויתבררו בתלת שבועי', בגין דלנגעי בתים פקודי' מתלת פרקין המקיפי' לק' פנימא, וכדין קימין באלכסון, ואלכסון דלי' פקיד בתרין יודי"ן דלי' להילוך החמה וסיבוב כמבואר, לח) ולא כדין לבושי בגדי' דבא פקודי מפירקין קמאי מתרין קופים בהך קצה שמאלי דחפיף עלי' יתיר על רגלה, לא מפקדים כי אם לתרין שבועים, לט) כי הפירקין מלמדים זע"ז, ולא כדין לבושי דבאו מתילתא פירקין קמאים מתרין קופי' דקימין באלכסון החופפי' על רגליהון, ואינון פקודים לתרין שבועי' הסגרי', כגוונא דא' כד יתעבד ק' מני' דסגר אלכסון עלי' יו"ד תתאה בא' דקאי לפירקא קמא מן ק' דלבר, וכדין סגר מק' דקאי פנימא ג"כ כד יתעבד ק' מא' פקודי, וכדין תרין הסגרים, מ) הגם שק' דקימא באלכסון יתעבד בלבושי דלי', ולא מן א' ז, מכל מקום כד יתעבד מא' כדין יתקרא ק', וק' דקאי בלבושי בלחודהי, וגזירה שוה, ולמדים זה מזה, מא) ושחין ומכווה מטמאים בשבוע אחת [נגעים פ"ג מ"ד] בגין דבא פקודי כד יתעבד א' קדישא מאות ש', ותרין שיני"ן דקימין בגו אלכסון, דקימא ש' תניינא ברויחה משי' דלבר מוא"ו תניינא עד ו' תליתא, מב) ורויחה מוא"ו קמא עד תניינא כד בא לפקודי דא לשחין פקיד, דקימין יסוד המי' דבין הוורן דאיהו יסוד הדם דמו בנפשו יתהדר לצפון, ובעיר יסוד אש בין הוורן, ומו' תניינא עד תליתאה בעיר יסוד אש, פקיד מתרין סטרים מימין ומשמאלה, וכדין איהו תקיפא לחדא, ויתהפך המזג והדם ונעשה הנגע, מג) וש' אלכסון סגר חד הסגר, בגין דכד קימא תרין קופין דא בגו דא יתעבד תרין הסגרים עלי יו"ד תתאה, חד הסגר מה דסגר רגלה מק' פנימא עלי' דהקיפא, ותניינא הסגרה דסגר ק' דקאי לבר עלי' דק' פנימאה, וכדין תרין הסגרים לחד פרצוף דאיהו לק' דקאי פנימאה, מד) ולא כדין בש' קדישא דכל חד פקיד וא"ו על חד הסגירה, וכולם באו ללמד על חד הסגירה עלי' די' תתאה, כגוונא דבא מאמר קדשו (במדבר ט' י') איש איש כי יהי' טמא לנפש דקאי על [כל] חד וחד משפטו כך, כדין בא ש' קדישא בווין דלי' על חד שיהי' בו כדין צריך הסגר בשבוע אחת, מה) וכדין (נמא) [נמי] מטמא בשער לבן בתחילה [נגעים שם] כגוונא דתגין קימין מקודם לאתוין, מו) ובפסיון בסוף שבוע לאחר הפטור, [שם]

בתלכסון שבשני מלפין כלעיל סי' מ' ולכן מרמז לשני הסגרים: מ) פי' תע"פ שק' שבתלכסון הוא ק' פשוט ?, מ"מ למדים גזירה שוה זה מזה ק' פשוט מק' הנעשה מאות מ', כי שניהם נקראים ק': מא) שחין ומכווה פקודים בתלת מ' הנעשה משי' כאשר יתבאר, ותרין סיני"ן קימין בתלכסון ברווח שמוע"י תניינא עד ו' תליתאה כזה : מב) שחין פקיד ברוויחא קמא משי' דלבר, דשחין הוא מקולקל כדאם, מרוב החמימות, שלא כח הכאה (ע' לקמן סי' נ"ח) דבוע"ו קמא תניינא כמבואר בשער המיתן סי' פ"ו, ובשי' תלכסון מרמז לדם, בגין שהוא פוגה לנפון, ולפון הוא שמלא תתרא דדיעה כידוע, וקומק הוא דין, (ע' בהקדמת הספר סי' ג') ולכן נהפך המים לקומק שהוא דם, ויקוד שם הוא מתרין לדדי ו' תניינא כמבואר בשער המיתן סי' ל' ומרמז על רוב חמימות הדם עד שנתקלקל ונעשה שחין: מג) ושחין הין לריך כי אם הסגר אחד, בגין דפקודי משי' כאשר יתבאר, כי בשלמא בתרין קופין שבתלכסון, וכל ק' הוא דו פרלופין, נמלא כי רגל ק' פנימי הוא כמין הסגר על ק' דילי', ורגל ק' דלבר קושר על רגל ק' פנימי נמלא שם כאן תרין הסגרים ולכן אמו דורשין הרבה הסגרים בקופין: מד) משל"ב שם', וכל ווין שבשי"ן שהוא חלש לומר דלכל אחד לריך הסגר אחד לשחין או למכווה, כי תלכסון קושר על י' תתאה כלעיל סי' מ', ומביא ראיה שלע"פ שנכפל הין כוונתו חלש זה או זה, כמו שים שים כי שכוונתו אחד מהשניים: מה) שער לבן מרומז בתגין דאות ש', ושומדין ברשם תלכסון ומרמז לתחלת השבוע (ע' לעיל סי' י"ג) ופי' קודם לאות ש' הוא רשם תלכסון: מו) רגלה ק' פנימי שבתלכסון

[שם] דא למדין מק׳ דבאלכסון א׳ פנימאה, דאזל רגלה יתיר לתחות לממד על פסיון לאחר הפטור שמטמא, כגוונא דאזל רגלה לתחות לאחר כל ההסגרים מז) ומטמאים בשבוע אחת שהן שבעת יומין [שם] ולא כדין שני שבועות האמורים בשאר נגעים, ונגעי בתים שהן מתבררים בשלשה שיום שביעי עולה לכאן ולכאן [שם מ״ה—ח׳] מח) בגין דפקודי דלהון מאות ק׳ קדישא דקימא באלכסון ורגלה דק׳ קמא דאזיל קבל רגלה דק׳ פנימא, אזל קבל רגלה דק׳ פנימא עד מקצתו, שמקצת יום השביעי עולה לכאן ולכאן, מט) בגין דאלכסון לימים פקודים, וי׳ עילאי איהו הולך, וי׳ תתאה איהו סובב, המסבבים לאלכסון, וכדין לימים פקודים, נ) ומספרם שבעה מתרין קופין דבאלכסון, אינון שמונה פרקים ברם הך רגלה דק׳ פנימא דאזיל לתחות מהקיפה דלי׳, דלקבלי אזיל פירקא תתאה מיו״ד תתאה להתחלת רגלה, כד יתעבד א׳ מז׳ דאיהו פקיד על פסיון, אזל רגלה עוד לתחות, ללמד על פסיון שהוא מטמא לאחר הפטור, וכדין איהו פקיד, לאחר השבוע בשחין ומכווה, לאחר שתי שבועות בשאר נגעים, ולאחר שלש שבועות בנגעי בתים, וכדין לא בא במספרא, נא) וכד קימין תרין קופין באלכסון א׳ ופקודיהון נגעי בתים ונגעי בגדים, ואזיל לבר רגלה מק׳ פנימא, לבר מההוא קשורא, ורגלא דק׳ דלבר אזיל עד פלגא דרגלה דק׳ פנימאה, ורוויחה בין תרין רגלים לפקודי פסיון הרחוק ג״כ יחשב לפסיון (נגעים פ״ב מ״ז ע״ש בתוי״ט) נב) ולא כדין בנגעי עור בשר, דבא פקודי מא׳ כאשר יתעבד מז׳ קדישא, ויתקרב ז׳ תניינא מי׳ תתאה יתיר לאלכסון כמבואר בקונטרס הקודם, הגם שרויחא בין הזי״ן מפירקא קמא דלי׳ עד אלכסון ז׳, ברם לקבלי אזיל קצה עילאי מאלכסון מלמד שהפסיון איהו קרוב לגבי נגע מחוק, דלקבלי יתחשב ז׳ תתאה פגע ונגע ממש באלכסון נג) ופסיון מחוק לנגע, ודברי׳ עתיקים בזה כמאמר קדשם חכמינו ז״ל (נגעים פ״ו מ״ג) ואין הנגע פושה לתוכו, נד) ותלת תגין דקיימין על ז׳ קדיש׳ אלכסון, דתגא גדול אמצעית, לבשר חי בשאת, נה) ואינון תרין תגין דקיימין ימין ושמאלה אינון שתי שערות. נו) ומתחית יתקרבו ומלעיל רוויחה, רווחה ביניהון ואינון לאחוריהון כמוטה לשכוב. דאינון שתי שערות שעוריהון כדי להנטל בפי הזוג של מספרים [שם פ״ד, מ״ד, נדה נ״ב ב׳], נז) וכארכו לדרום וכדין לצפון למדוד וכן מזרח ומערב, וכדין שעורה דבשר החי דהוא כעדשה [נגעים פ״ד מ״ו ועוד] וכדין

מרמז לפסיון (ע׳ לקמן סי׳ נ׳) ולאחר הפטור כתיב יתבאר להלן: מז) בשבעת ימים שבכלן הם רומזים כמ׳ מלכקון שים גו ז׳ ווין כלעיל בגיור ולכן הם ז׳ ימים שלמים ולא לחמרינן מקלת היום ככולו: מח) משמ״כ בתרין הסגרים, שבת פקודי מק׳ דלבר הוא נגד מקלת רגל ק׳ הפנימי לרמז שלחמרינן מקלת היום הוא ככולו, ועולה לכאן ולכאן: מט) ע׳ לעיל סי׳ י״ח: נ) שמונה פרקים בתרין קופין שבאלכסון ופקודים לשבעת ימים, כי פרק אחד בא לדבר אחר כאשר יתבאר, כי כאשר יתעבד ל׳ מז׳ בא י׳ תתאה לפקודי פסיון (ע׳ לעיל סי׳ ז׳) ורגל ק׳ הפנימי שבאלכסון מזיל ויורד עוד יותר למטה מיו״ד תתאה הנ״ל, ולכן בא לפקודי פסיון לאחר כל ההסגרים לאחר הפטור, די׳ תתאה פקיד ג״כ להסגרים (ע׳ לעיל סי׳ ח׳) ולכן פקיד לאחר כל אחד מההסגרים כמבואר בפנים: נא) ורגלה דפקיד לפסיון עיקר לימודי

לנגעי בתים ובגדים דפקודים בק׳ אלכסון (ע׳ לעיל סי׳ י״ב ל״ו) ומה דאזיל רגל ק׳ הפנימי לבר מקצה תרין הקופין, ונגדו רגל ק׳ דלבר, יום ריוח בין התרין רגלין, מרמז בנגעי בתים ובגדים אף אם יפסק נגע במקום אחר, לא אזל נגע זאת, דהיינו פסיון הרחוק ג״כ יחשב לפסיון: נב) משמ״כ בנגעי עור בשר, דבא פקודי מא׳ כד יתעבד מז׳, דפקיד לפסיון בתרין זיניו״ן, אף דזי״ן דפירקא קמא, תע״ב שים ריוח בין ז׳ קמא מיו״ד תתאה לאלכסון, דז׳ תניינא יתקרב לאלכסון ולא ז׳ קמא? מכל מקום למעלה קלה עילאי מאלכסון אזיל ומתקרב אליו, לרמז שבנגע פושה מחוץ ומתקרב לנגע ממש, עד שנוגע בו בנגע ממש, כגוונא דז׳ תתאה שיחשב כאלו פגע וניגע ממש באלכסון ז׳ קמא: נג) ולזה אין הנגע פושה לתוכו, כגוונא דרויחא דכ״ל מאלכסון ליו״ד תתאה, שאלכסון כולך ומתקרב מבחוץ עד שפגע אל הנגע ממש שהוא ז׳ תניינא שמרומז בו הפסיון: נד) ע׳ לעיל סי׳ י״ט, וכאן מבאר על ז׳ אלכסון: נה) ע׳ לעיל סי׳ י׳, וכאן מבאר על ז׳ אלכסון: נו) ע׳ לעיל סי׳ כ״ד, ובמה שמוטים התגים לצידיהם מרמז שבעור הבשר שדי שיוכלו להנטל במקפרים, אף הוא עם נטייתם ליפול: נז) וכן מרמז הממיה שהוא בחמלע, כלעיל סי׳ י״ד, ומב׳ לדדיו תרין תגין חד מלד זה וחד מלד אחר לרמז שבעור הנגע קביב הממיה מכל לד שהוא אל הממיו, ובעור הממיו הוא כעדשה כמבואר בחלק לחמון, נמלא שבעור הנגע ט׳ עדשות כזה

עדשה	עדשה	עדשה
עדשה	ממיה כעדשה	עדשה
עדשה	עדשה	עדשה

סכוח עם המחי׳: **נח**) ע׳ לעיל קי׳ מ״ש מ״ב, וכאן יבאר בלופן אחר מעט וביותר ביאור, כי שמון פקיד מוא״ו תניינא דס׳ דלבר עד וא״ו קמא מס׳ פנימא, והוא כמאמר רז״ל כי מי שמכניס את חבירו בבושת דמיסא סכוח בלאו הכי מלא הכל כי לא יכסב שמה כרוח, ועוד כדליק בתוכו שרגא עי״ז יזיק לאותו אדם מכוד החמיומות, ס׳ הוא בלאו הכי מס, אלא דוא״ו קמא מס׳ יש לו ריוח מעט מתרין לדדיו שמון שם יקוד שם כל כך, אך כאשר הוא בתוך ס׳ דלבר, אז ירבה בו החמיומות, וגם וא״ו תניינא הל״ל מס׳ דלבר מטה על ס׳ פנימא, כמו מקל המכה את האדם שממנו בא ג״כ כשמין: **נט**) רוויחא קמא מס׳ הפנימי פקיד למכוות שם ממש, דים שם מתרין לדדי ו׳ תניינא מס׳ הפנימי: **ס**) ותולדת שם הוא ג״כ בכלל מכוות, דכוא״ו תניינא אית בי׳ יקוד המיס כמבואר בשער החיתן, ואלו יקוד שם כמבואר שם, אלא שכוחם יקוד המיס והוא תולדת שם: **סא**) הוא הקדמה למה שכתב בקרי ק״ב, והיינו כי אלכסון פקיד לפתיחת התורה כי י׳ עולמי מורה על יחוד ה׳ כמבואר לעיל בשער פתיחת הספר, והוא עומד על קלה תחתה מאלכסון לרמז על יריעת ה׳ למטה, ואלכסון מרמז לכל כמו שהולך בשיפוע כמו הר ומרמז ליריעת ה׳ על הר סיני, ומה שאלכסון פונה למעלה לפון מרמז על שהתורה ניתנה מבונה (ע׳ לעיל בשער פתיחת הספר קי׳ ו׳) ביאורו שם עניו חכמה ביאה דעת בהנהגה עליונה, והנה בחלק רחמון ברית טולם בקופו במאמר המתחיל ברא כוי ש״ם ביאור כתר חכמה ביאה (ע׳ לעיל בשער הל״ל קי׳ ל״ב) וז״ל, כתר חיכו יקוד שם לבנה, חכמה חיכו יקוד המיס, ביאה חיכו יקוד חויר רוח, כולהו מלד כלונן, עכ״ל, והוא פלא גדול היפך מכל המקובלים, שהם כתבו, כתר חויר, חכמה מיס, ביאה שם, אבל בחמת שניהם כאחד טובים, כי מס׳ ביאה חיכו יקוד חויר רוח היינו בהתלבשות הביאה בז״ת (ע״ש קי׳ ו׳) כי ז״ת דהיינו הבשר מדות חג״ת נה״י, נקרא רוח כידוע בפי כל המקובלים, ומ״ש כתר חיכו שם לבנה היינו כתר ז״ת שהוא מביאה כידוע בלמודי הארי״ז זלה״ה, והנה ו׳ מלכסון שבת׳ מרמז לבשר מדות חג״ת נה״י, וקלה טולמי הוא קבלתו שהוא כתר שלו ולכן יש שם בקלה טולמי יקוד שם, מרמז לביאה ועוד מרמז בנטיית אלכסון ללפון ולפון מתרי דתחתון כמבואר בהקדמת הספר קי׳ י״ח, ומרמז לבשר בתחתון, ולהבוג כדרך התורה: **סב**) ומרמז כי לויו נגעים היינו דווקא שם התחלת הנגע כי אחר מתן תורה לו אחר שנתבה, אבל בלאו הכי חיכו מטמא בנגעים: **סג**) ביאור כי עיקר התורה הוא לתותם הדרך בעניו התחתון כמו עמוד שם ועניו כמבואר בפניס: **סד**) ובקיומה תרין שיני״ן דא בגו דא באלפסון א׳, וקיומא

וכדין בהרת ט׳ עדשות [שם פ״ו מ״א] מזרח ומערב ג׳ ג׳, צפון דרום לכל אחד אחד, ואחד באמצע, ומאמצעו לכל אחד עדשה, וכדין אמצעית ג׳ עדשות שהן תשעה. **נח**) וכד יתעבד מש׳ דקימא באלכסון א׳ וקימא ש׳ תניינא ברויחה מו׳ תניינא עד ו׳ תליתאה מש׳ דלבר. הך רויחא מי׳ תניינא דלבר עד ו׳ קמא מש׳ תניינא כאשר בא לפקודי דא פקיד על שהין, דאיהו חום הנולד על ידי הכאה בכח [שם פ״ט מ״א] כגוונא מאמר קדשם (סנהדרין ע״ז א׳) האי מאן דעייל חברא לביתא דשישא ואדליק עלי׳ שרגא דדחק לי׳, וכגוונא דא ש׳ דקאי בלחודוהי רווח לי׳ עלמא לוא״ו קמא, ולא כדין כד אכניס לי׳ ש׳ דלבר לש׳ פנימאה, ומטה עלי׳ באלכסון כגוונא הכאה. **נט**) ורויחה מוא״ו קמא מש׳ פנימא עד ו׳ תניינא דלי׳ איהו פקיד למכווה, דכדין בעיר אש מתרין סטרים בוא״ו תניינא מש׳ פנימאה, וכדין פקיד על מכוות אש ממש. **ס**) וכן לתולדת אש שנולד החום מהאש [נגעים שם] וכדין הוא תולדת אש כגוונא שהוחם יסוד המים דבו׳ תניינא מאש מתרין סטרים. **סא**) וש׳ אלכסון דפקיד על ענייני נגעים כנ״ל, איהו דפקיד על נתינת התורה ג״כ כמבואר בחלק ראשון (ע׳ בשער ז׳ ובשער י״ז מאות א׳) דאיהו מעיד וירד ה׳ על הר סיני (שמות י״ט כ׳) וכגוונא דלי׳ דהולך וזוקף כגוונא דא אורייתא קדישא יתיהב על הר סיני, ופנה ראשו לצפון דמתמן יתיהב לן אורייתא מבינה, ולמאמר קדשם צפון אתרי דתאווה, וניתן לן אורייתא קדישא להיות תאב כאשר בא באורייתא קדישא את זה תאכלו וזה לא תאכלו (ויקרא י״א) כי יקח איש אשה דיני נדה וזבה ולידה וכו׳ [נ״ב הגה״ה, אל תיקח מאתו נשך ותרבית (שם כ״ה ל״ו)], **סב**) ובא ללמד על הנגע שהי׳ בו קודם מתן תורה שאינו מטמא בנגעים [נגעים פ״ז מ״א] בנכרי ונתגייר אינו מטמא בנגעים [שם] להיות תחילתו נוהג דין נגעים, סג) וכדבר קדשו (דברים ד׳ מ״ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל שיהיו הולכים בחוקי התורה ובמצוות ה׳, כמו אשר היו הולכים בעמוד הענן ההולך לפניהם יומם לנחותם הדרך ובעמוד אש לילה כן בקיום המצוות. ושלא לעבור על לא תעשה צריך לצנן התאווה כמו עמוד הענן, ולקיום המצוות צריך להגביר הזריזות ולהגביר התאווה לחמם כמו עמוד האש, **סד**) וכד קימין תרין שיני״ן דא בגו דא באלפסון א׳, וקיומא

ו׳ שמאלי מש׳ פנימא בין הווין דלית בהון תגא דלית תגין כי אם בו׳ שמאלי מש׳ דלבר, וכדין בש׳ פנימא בו׳ שמאלי דילי׳, וקיומא דילי׳ במקום שער, ברם דלית כאן שער דאיהו נתק טומאת נתקים, סה) בגין דש׳ איהו דפקיד במצוות שבראש אדם, כמו שיתעבד מק׳ קדישא וקימא באתר דא דאיהו פרצוף אדם ובראש תולדות אש, יתיר באדם, וש׳ דאיהו יסוד אש עיקרית בראש, דאיהו חמימות׳ דליבא, ולילבא תולדת אש חמימותה דגופה, וראשה מלא שער, ברם קימא ש׳ פנימא בין הווין דלית בהון תגין לפקודי דנשר השער ומטמא בנתקים, סו) ותגין דקימין על ו׳ שמאלי מש׳ פנימה, אש בעיר מתרין סטרים לפקודי שער צהוב צמוח בו, סז) וכד יתעבד אלכסון מק׳ קדישא ואזיל יתיר ראשה מק׳ אלכסון באלכסון יתיר ממאי דאזיל ש׳ אלכסון לפקודי פסיון כמבואר לעיל, ולפקודי דאין נתקים מצטרפים לנגעים ואין פושים מזה לזה בגין דתרין ש׳ כד קימים דא בגו דא באלכסון ראשיהון דווין כולם בשווה, פנימאה ש׳ עם ש׳ דקימא לבר, ולא כדין תרין קופין דקימין דא בגו דא, דפנימאה קימא תחות ק׳ דלבר, ורווחא ביניהון בראשיהון, ויו״ד תתאה יתחבר לראשו דק׳ פנימאה, וכדין יתיר אזיל אלכסון הנ״ל עלי יו״ד תתאה ברווחא מן ק׳ פנימאה עד ק׳ דלבר ועם עובי׳ פירקא קמא דק׳ דלבר, סח) ואהדרו אפיהון מק׳ אלכסון מיו״ד עילאי לפקודי פסיון הגוף אבל לא פסיון הראש לגוף, דאין פושים מזה לזה, בגין דאלכסון איהו גוף, וסימן לדבר גוף מאויר רוח מכריע בנתיים, ויו״ד עילאי איהו ראש, סט) ואלכסון איהו כפוף ומוטה לפני השיש״ל דאיהו מעיד שהיש״ל איהו הי׳ והווה ויהי׳, כגוונא דאזיל אלכסון, ראש לעיל מיו״ד תתאה, ותוך בין התרין יודי״ם, וסוף דאזיל יתיר מיו״ד עילאי, ע) ביו״ד עילאי מעיד שלמעלה אין עוד מלבדו, בלי ראשית, [ובלי] תכלית, ולו לבדו העוז, והוא הנותן העוז, ויתן

עוז

כאלכסון, ום׳ פנימי בין הווין דש׳ לבר וכדין בכון תגין, וע״ל שכוח כזה וכוח רמז לשבעת ימי הספר, ום׳ מאלעי כוח שבת שלישי להוסיף עליו קודש לו ומחריו ולכן כולל תלת יומין, ותרין ווין שקודש לו כש כתרין יומין לחריס שקודש שבת, ותרין ווין שאחריו כש תרין יומין לחריס שאחר שבת, ומרמז במה דליח במקומו תגין דליח כלן שער שבשר דכיינו נגע כנתק, ומ״ם וקיומא דילי׳ במקום שער יתבאר להלן: סה) במקום שער כיינו נרחם, כי ם׳ מרמז לרחם חדש, כי למדיש זה מזה שם כי׳ נעשה מק׳ כי׳ בכלן רמז לחדש דו פרלופין וש׳ בעלמו רמז לרחם, כי ם׳ כוח חם, וחם כוח רחם (ע׳ בהקדמת הספר סי׳ י״ז י״ח) כי מרמז לשכחם בחוח, ודע כי כוח כוח נפש וחיות של הנפש ונשמה כוח נפש וחיות של כרוח, ועיקר החיות כוח החמימות, ונפש משכנו בכבד ומשלח גידיו ועוקיו לכל הגוף, וכרוח בלב, והנשמה בחוח, ובזה תבין דברי המחבר בכלן: סו) ותגין דקיימין על ם׳ פנימח, מתרין לידי תגין יש יקוד חם, מימיו כמבואר בשער החיתן סי׳ י׳, ומשמלו לעפ״י שבשאר איני״ן אין שם יקוד חם? מ״מ כאן מפני ם׳ לבר יש שם ג״כ חם, ולכן מרמז שבמקום נתק כנ״ל לחתך בו שער לכוד, ותרגם חונקלוס קומק, כמו כאן שים חמימות רב, וכוח מרמז לקומק (ע׳ בהקדמת הספר סי׳ ג׳) סו) בק׳ גופי שבאלכסון יש בו רמז פסיון, מפני שאלכסון שלו גדול משאר אלכסונים פגון אלכסון הנעשה מש׳, שאר י׳ התאה יתחבר למקום הכפוף שבש׳ והיינו על פירקא קמח מש׳, ומשלח שעודף אלכסון של י׳ התאה אינו אלא בעובי פירקא קמח מש׳, משא״כ באלכסון הנעשה מק׳, כתרין קופין שבאלכסון שם זה תוך זה, ויתחבר י׳ תחתה לפירקא קמח דק׳ פנימי כזה ומשלח שעודף אלכסון על י׳ תתאה עם כריווח שבין ק׳ לק׳ ועם עובי פירקא קמח מק׳ דלבר, אלכסונים ומרמז לפסיון, ואין פושים מרחם לגוף כחתך יתבאר: סח) ידוע בספר יצירה כי רחם מחם גוף מחויר בטן ממים, וגוף בחמלע מכריע בין חם למים, ואלכסון מכריע בין התרין יודי״ן, י׳ עילאי חיכו רחם, לעי״ע דלית בי׳ יקוד כמים כמבואר בשער החיתן, מ״מ מתחכל י׳ עילאי נגד קלה עילאי של אלכסון דשם יקוד חם, ולכן מרמז לרחם, י׳ תתאה בטן בגין דשם יקוד מים כמבואר בשער החיתן, אלכסון כוח גוף יקוד כרוח שעיקר כרמז באלכסון כאשר כבר ביארנו בכמה מקומות, וכאשר יתעבד אלכסון מק׳, אהדרו פניהון הקופין שבאלכסון מיו״ד עילאי לרמז שלא יוכלו להתחבר בנגעים אלו באלו, נגעי הרחם עם נגעי הגוף כי ליש מלטרפים זה עם זה: סט) הה״ד כוחם יכי׳, פי׳ כי׳ ברחם, וכוחם בשתא שנקרא ממלא תוך, ויכי׳ בקוף, ואלכסון יש בו ג׳ אלקיש למעלה מיודי״ן, ולמטה מהיודי״ן, וביניהם, וכיינו רחם תוך קוף, וכתרין יודי״ן מרמזים על יחוד כ׳ כאשר יתבאר, ואלכסון מוטה לפניו לרמז על שליטתו בשער וכוחב ועתיד, כיב כוחב ויכי׳: ע) יו״ד עילאי מעיד על שליטתו למעלה אין עוד מלבדו כמו שביו״ד הוא למעלה, ולפי פי׳ אחד, ויחיד ש״ת י׳, ולכן בוודאי ירש קרן משיחו

כמיגיע כעת ואין מי שימחה בידו אם ירצה: עא) יו"ד תתאה על יהודו למטה, ועוד י' תתאה מוה קוף ק' ומרמז לחברי כללות הכל לבדו ימלוך מלך: עב) ועיקר כיחוד בא בחות ק', בגין בלא לטעות, כי לויר קודם כל כיקודות נברא, וגם אין כל הברואים מתקיימים אלא ביקוד האויר כמבואר בהקדמת הספר, ולכן לו נאה לייחד את הש"ם:

עוז למלכו וירם קרן משיחו (ש"א ב' י') עא) וביו"ד תתאה שלמטה אין עוד מלבדו, ואחרי ככלות הכל לבדו ימלוך נורא על כל צבא מעלה וצבא מטה, עב) ובגין דא א' איהו מעיד בגין שבראו יתש"ך, ליסוד אויר רוח לכלי אומנות, ואויר רוח הוא מעלה על כל היסודות שברא יתש"ך [בששת ימי] בראשית כדבר קדשו (בראשית א' ב') ורוח אלהי' מרחפת, פי' אויר רוח דכיא שבראו, הוא על פני המי', קודם שברא ליסוד המים. וכן בראו שבלעדו אין קיום לדומם צומח חי מדבר, כי כן פקד עליו יתש"ל:

סליק:

לוחות הברית

שער העשירי מאות א'

ברית עולם

חלק שני

השער העשירי מאות א'

(אמר המסדר והמבאר גם זה מצאתי במקום אחר וסדרתיו הנה לשער בפ"ע, וז"ל) א) אמר אות א' כד בא בי ק' קדישא, ובניקוד חולם בא אני, בראני בוראי להיות פקודי אויר רוח לחי מדבר, ב) וכאשר בא בי ק' דאינון פרצוף אדם לפקודי חי מדבר עם חי מדבר דכר ונוקבה לפרות ולרבות, ג) שארה כסותה ועונתה לא יגרע (שמות כ"א י') דהקיפה סביב מתלת רוחים לאינון תלת פקודים, ד) וכאשר יתחבר ק' קמא לתניינא דקמא אב ותניינא בן פקודי כיבוד אב, ונסוג אחור מפני ק' תניינא מקמא לכבדו כאשר בא מאמר קדשם (קידושין ל"א ב') לא ישב במקומו, לא יסתר את דבריו, כי אות א' קדישא לחי מדבר לרוח ממללא, ונסוג אחור לא יסתר דבריו, ה) וכמה דיתחבר ק' קמא לפקודי אב לתניינא בן בתלת פרקין, ואינון תלת פירקין המקפים לרגלה לפקודי שארה כסותה ועונתה, כדא יתחייב אב לבנו, ו) שארה דא ללמדו תורה [שם כ"ט א'] דאיהו מזון ושפע לכל עלמין ולכל צבאיהם, ז) כסותה ללמדו אומנת [שם] שיכול לפרנס א"ע והנלוים לו, ודא איהו לך כסות עיינין כסות תפארת, בגין מאן דאכיל דלאו מדילי' ביש לאסתכלה [ירושלמי ערלה פ"א ה"ג] וגדול הנהנה מיגיע כפו יותר מירא שמים [ברכות ח' א'], ח) דהוא יראוי יותר, השמים יראים לשנות מתפקידם שנבראו כך לשמש לבוראם כל אחד על דגלו, ומזה שהם עושים רצון קונם הם מקבלים שפע רב כמאמר קדשו [סנהדרין מ"ב א'] שמחים לעשות רצון קונם כי כמו שתשוקתם רב לזה

א) ע' שער הכללים כלל ט' וע"ש עוד בכלל י"ג כי נקודת חולם מורה לעולמות עליונים וכאן כתב לאדם? לך כאן אמר לפקודי פרי ורבי להמשיך נשמה מעולמות עליונים ולכן בא חולם לפקודי אדם: ב) ע' בהקדמה שניה לשער הרמשון מאות א' כי ק' הוא דו פרצופים זכר ונקבה, ובאלכסון א' רומז לזיווג (ע' בהקדמת הספר שני פ"ד: ג) ע' בהקדמה שני לשער הרמשון מאות א': ד) ק' קמא מי' עילאי יתחבר לק' תניינא מיו"ד עילאי, ופני ק' תניינא נקוב מחור מק' קמא כזה ק' וק' קמא גדול מק' תניינא, וק' תניינא תחתיו, וק' חיבו אדם, ולכן ק' הגדול מרמז לאב, וק' תניינא לבן, וחיבו נקוב לחור שלא יאב במקומו, ולא יסתר דבריו, דבא' חית בי' רמז לרוח ממללא (ע' בפ"ב משער הפרקים שי כ"ב): ה) תלת פירקין מק' קמא הם מתחברים לק' תניינא שבאב חייב בג' פקודים שארה כסותה ועונתה כמבואר בג' פרקי הק' לעשות ג"כ לבנו כאשר יתחבר: ו) שארה הוא מזונות, ולימוד התורה מזונות לכל העולמות: ז) כסות הוא לימוד חומות, כי כסות הוא דבר המכסה חברתו, וכן המתפרנס מן חומות שלו חיבו מתביים, מבש"ב מלן דאכיל דלאו דילי' בעית לאסתכולי בחפי' כמו שאר"ל [ירושלמי ערלה פ"א ה"ג] ח) ומבאר דברי ר"ש [ברכות ח' ב'] גדול

לזה הן. מקבלים תענוג נפלא כמאמר קדשו (ישעי' מ' ל"א) ירוצו ולא יגעו, וישראל עם סגולתו היום ולמחר לקבל שכרם [ע"ז ג' א'] ועוסקים בתורה בתמים ועושים למחיתם. ט) ועונתה להשיאו אשה [קידושין שם]. י) וכאשר היו ישראל עם סגולתו היו אוכלים מן במדבר היו יראים השיש"ל כמו השמים, כי ביראתם הם מקבלים שפע רב והם יראים וחרדים לדבריו, כי בהעדר מהם עשות רצון [ה'] הי' מהם העדר, והם מקבלים תענוג, אבל עכשיו ישראלים עם סגולתו הם יותר יראים מהיראה שהשמים וכל צבאם יראים מה', ושהם יראים ועוסקים למחיתם, כאשר בא באורייתא קדישא לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו (דברים כ"ב י') כי תקצור וכו' לא תכלה פאת שדך (ויקרא י"ט ט', כ"ג כ"ב) וכמוהם רבים. ולא תגזול (שם י"ט י"ג) ולא תקח מאתו נשך ותרבית (שם כ"ה ל"ו). (לא תגזול) וכמוהם רבים בעסק משא ומתן ומקיימים המצוות שאין עניינם למחייתם והחוקים והמשפטים:

סליק:

כמכה מיגיעו יותר מי"ם, שכוונתם ישראל עם שכם לריכים לפרנסם לת עלמם, ובמה שכם טובדים לכ' לת ירלו בעת קיום המלוות פרי תכליתם כי היום לעשותם ומחר לקבל שכרם, ומ"מ טובדים לכ' ומקיימים פקודי דאורייתא קדישא כם יותר גדולים מהשמים וכל לבתם, כי השמים וכל לבת מעלה הם רואים בעיניהם תכף גודל הפעולה והחועלת בזה שמקיימים לון הבורא, וגם תיכף ים להם השכר הגדול שמחים לעשות לון קונם, וזה שאר"ל יותר מי"ם פי' שכם יותר גדולים מהירלה של שמים וכל לבתם: ט) עונתה הוא פשוט שמחויב כתב להשיאו תשב שגם הבן יקויים מלוות טוב: י) ובאר שהירלה שישראל ירלוים מכ' עכשיו בזמנים היה יותר גדול"ת ותשובה לפני הקב"ה שהיו ישראל ירלוים לפניו במדבר כי שמה ראו שפרנסתם ומחייתם תלוי ביד הקב"ה, משא"כ עתה שעוסקים במחייתם ומ"מ ירלוים ממנו ומקיימים פקודיו, בדבר הזה חביב לפני הקב"ה יותר ויותר:

סליק:

ברית עולם

חלק שני

השער האחד עשר מאות א'

לוחות הברית

וראיתי לכתוב בכאן מה שמבואר בחלק ראשון [ברית עולם, בשער אחד עשר, א) כד יתעבד ק' קדישא מא' קדישא, דיתעבד רגלה מא' מאתוין רברבי', ב) לפקודי הכהן הגדול, דא' איהו אויר רוח בניקוד חולם לחי מדבר, ג) ומשמש בשמונה בגדים כגוונא חמשה פירקין בא', ותלת א' המקיפים לרגלה כדין אינון פקודים לשמונה בגדים, המלבשים לכהן הגדול, ד) אבל ברם כל א' אית בי' חמשה פירקים מא' המקיפים ומה דיתחשבו לכהן גדול לאחד? עתה נאמר בגין דכל א' איהו פקודי לכהן

א) הלוכה כזה לראה: ב) מ' הגדול שטומד לרגל הק' מיכו דפקיד לכהן גדול, כי ק' הוא זו פלוסיס כידוע, וכבו ביאורנו בשער הכללים כי לפי הנקודות יתהב ההוראה, ולכן אם בת ניקוד חולם לקוף שטומד על האות מרמז על פרלוף שגדול ועולה על כולם לפיכו ממלך לפעמים והיינו כאן שמקריב קרבנות ומתקן כל העולמות ולכן הוא גדול לפיכו ממלך, מה שמ"ב בשער שמדם היו ג' שמעלה כל כך מז המלך גדול ממנו ואז חולם פקיד למלך כנזכר בשער הכללים, וכאן פקיד לכהן כנ"ל, ויודוע כי מ' פקיד לאויר רוח, ולכן כאן פקיד לאויר רוח החיוני של כאדם הכהן, ומ' הגדול של רגל הק' כיון שהוא גדול מרמז לכהן גדול: ג) ומשום בשמונה בגדים, כי בגדים נרמז כאן כאשר יתבאר בשי' ז', ומספר שמונה נרמז במספר הפרקים של מ' הגדול שכם חמשה ועלוך לכם ג' חלפים שכן בהיקף הק' כרי שמ"ב ג', וכ' כם שמונה: ד) וח"ת כמו שחשבנו שת' הגדול כל פרקיו, למה לת נחשב ג"כ בחלפין המקיפין כל פרקיהן ויהיו שמ"ב עשריס? לזה תירן דכמו שכחשבנו שכי' ב' דכאן פקיד לכהן ח"כ גם חותן החלפין המקיפין הם ג"כ בהנים חלת שת' שברגל הק' שהוא גדול רומז לכהן גדול משא"כ חלו

רומזים לכהן הדיוט, וידוע כי כהן הדיוט משמש בארבעה ולכן ד' פרקים שבכל מ' מהמקיפים הם רומזים לד' בגדי כהן הדיוט, ומ"כ כשאר מכל מ' פרק מ' ומג' אלפין ג' פרקים וכשנגרפם לחמשה פרקין שבת' שברגל הק' הרי ק"כ שמונה בגדים לכהן גדול: ה) וזה גרמז בדברי רז"ל שדרשו גדוליו משל אחיו, דהיינו שגדולתו משמש בשמונה הוא לוקח משל אחיו, שלוקח פרק אחד מג' אלפין המקיפים שהם כהנים הדיוטים ומגרפם לחמשה פרקיו וזה גרמז שמונה בגדים: ו) יבאר היכן גרמז בכאן בגדים וקאמר מפני שהאלפין מקיפין לרגלה והם דוגמת לבוש שמקיף את הגוף ולכן פרק מ' שבכל מ' המקיפים שבת ללמד על כהן גדול הגרמז ברגל הק' בת ללמד על בגד כמו שהוא מקיף את רגל הק' ומ"כ למד מ' שברגל הק' מאלפין המקיפין כמו שפקודי דכהן גדול שבאלפין המקיפין פקיד לבגדים כן כל הפירקין מת' רבבא ג"כ פקודים לבגדים, שהוא פקיד לכהן גדול, ומ"כ למד כהן הדיוט מכהן גדול דהם בכהן הדיוט ליכא רמז בגדים דעיקר רמז בגד הוא ע"י רגלה שבאלפין מקיפין אותו ורגלה הוא כהן גדול ממ"כ כהן הדיוט שלא גרמז אלא בת' שבהיקף לבד מ"כ היכ ריתז בבגדים, לזה כתב כי רגל הק' יוצא מתוך הקיפו לחוץ, ומלא כי רחשו הוא בתוך כלל ההיקף ומ"כ למטה יצא מתוך כלל ההיקף ומרמז לדבר שהי בכלל ויצא מן הכלל זו מדה בתורה שלא על עלמו בלבד הוא מלמד כי חס על הכלל, וכן כאן מלמד על כל האלפין כמו שפרק מ' שברגל בהו כל פרקיו לבגדים כן כל מ' המקיפים בהו כל פרקיהם לבגדים: ז) דקאי אלטיל מאלפים המקיפים את היקף הק' לרגלו שכל פרקיהם לבגדים פקודים כנ"ל: ח) מ"ש דאיהו גדוליו משל אחיו היינו פרק מ' מכל אלפין המקיפים שנשאר יותר על ד' בגדי הדיוט והוא בת לכוסף על בגדי כהן גדול ולהשלים לשמונה בגדים כדלטיל סי' ג' ד':

לכהן הדיוט וכהן הדיוט משמש בארבעה בגדי, וכדין לא ישאר לרגלה לפקודי כי אם מכל א' מספר אחד, ה) וזהו שדרשו חז"ל (יומא י"ח א') הכהן הגדול מאחיו (ויקרא כ"א י') גדליהו משל אחיו דייקא, ואם דאית בכל אלפא חמשה פרקין וכהן הדיוט משמש בארבע בגדים ישאר אחד לכהן גדול מכל א' דאינון תלת אלפין תלת, וא' דקאי לרגלה מאתוין רבבים איהו חמשה דאינון שמונה בגדים ו) ופרקין דמפקדים לבגדים כגוונא דתלת פירקין מקיפין לרגלה דאיהו לבושה, ולא על עצמו בלבד הוא מלמד כי אם על הכלל כולו יצא, דומה לדבר שהי בכלל ויצא, וכגוונא דפקודי לרגלה בא פקודי מן אלפים המקיפים ללבושה כן מרגלה א' פרקין דלי' כגוונא פרקים דלי' כגוונא דא מאלפים המקיפים. [נ"ב, ז) הקיפה דק' בתלת אלפין לרגלה מא' רבבים ח) דאיהו גדליהו משל אחיו נטל מכל א' חד מספרא, וכדין כהן גדול משמש בשמונה בגדים וכהן הדיוט בארבע]:

סליק:

ברוך רחמנא דסייען עד כען לסדר ולבאר כל השערים מאות אלף,
ככה יעזרני לסדר ולבאר כל השערים דהאי חיבורא בלי סילוף:

לוחות הברית

השער מאות ב' מהדורא קמא

ברית עולם
חלק שני

א) גולת ב' כגעשה מק' כזה כח : ב) ופקיד שם כח לא מל עגום כרת, ומרמז תחלה עגין הכרת, בגין דפגימת

וכד בא ק' א) לאות ב' קדישא לפרקים דלי', ב) דפקיד (וכל ערל) [וערל] זכר אשר לא ימול [את] בשר ערלתו ונכרתה (בראשית י"ז י"ד) כגוונא דק' דקאי לתחות באות ב' קדישא, ויתחבר לי' רגלה דק'

הדרומי

הדרומי, ויתרחק ק׳ המערבי מרגלה דלי׳, ואזיל יתיר לימין להלן מק׳ הדרומי מהקיפה דלי׳, כגוונא דב׳ פירקא תתאה דלי׳, ואחיד רגלה דק׳ הדרומי לדשא מב׳ פנימאה כד יתחבר לק׳ תתאה ודחי לי׳ לבר מעלמא— דבגו ב׳ פנימאה איהו כל חללה דעלמא—למאן דלא ימוך בשר ערלתו, ג) וההוא רגלה דק׳ הדרומי איהו ההוא צינורה, הגם שכל רגלה מק׳ איהו נוקבה ? ברם ההוא רגלה איהו דכורה, בגין דיתחבר להקיפה דק׳ תתאה דאיהו דכורה, ד) והמל ימול [ע״ז כ״ז א׳] כגוונא דק׳ תתאה דאיהו יתפקד על המילה, וכגוונא דרגלה דק׳ קמא אוף קבל פלגא דרגלה דק׳ הדרומי לכרות ההוא תוספאה החופה את העטרה היותו קימא בגילוי, ה) בגין דכד יתעבד ב׳ מא׳ קדישא יתחבר י׳ עילאי מא׳ תתאה בחד תגא לקצה אלכסון תתאה מא׳ דרומי, וי׳ דיתחבר לי׳ בחד תגא קימא לבר מפנימא ב׳ דאזיל יתיר לדרום, ו) וכן כד יתעבד ב׳ מש׳ קדישא קימא ו׳ קמא מש׳ תתאה לבר מפנימאה ב׳, ז) וכדין אוירה מאות א׳, ויסוד אש מש׳ מפקדים לב׳ כד יתעבד מק׳ כנ״ל לאשדויי הערלה לבר לאשדויי דמה דמהולתא, ואוירה, ויסוד המים שבוא״ו קמא מש׳ תתאה, ויסוד אש, לאיסתלקה נוכראה מההוא צינורה לשאב זרע כשר. ח) ואזיל יתעבר ק׳ תתאה משמאלה לימין ופגע ברגלה דק׳ הדרומי לחתוך ההוא ערלתו במקום שחלק זכר מנקבה, בגין דרגלה דק׳ נוקבה פקודי, וכאן בגין דיתחבר להקיפה דק׳ תתאה דכורה יתחשב, למקום שחלק בין זכר לנקבה, ט) וכמו שא׳ בא ב׳ לפרקים דלי׳, דאלכסון לחיתוך פקיד כמבואר בחלק ראשון לשחיטת קדשים, כגוונא דאלכסון פלג מה דלעילא ומה דלתחות ופלג למים עליונים ותחתונים, כדין פלג בשר קודש:

סליק:

כד׳ פקוד לכל כעולה כמו שהוא מקובב מג׳ רוחות ורוח לפומי לויה מקובבת, וע׳ בפרק שני משער הפרקים סי׳ ב׳, ג׳, וק׳ תליתאה מד׳ קלת ממנו הוא לבל מפנימית הד׳ כנראה בגיור, ורגלה דק׳ תניינא קגר בפניו שלא יכנס בפנים הד׳ שהוא העולם ונכרת מארץ החיים: ג) יבאר טעין המילה כי רגלה דק׳ תניינא הוא לגבר הנימול שהוא לגור מים דלמעלה מהאי רגל ים שם יסוד המים והוא ליגור המים, וע׳ בשער הרמזים מאות ס׳ סי׳ מ״ט, ומט״ג דבכל מקום רגל הק׳ הוא נוקבה, מ״מ כאן מרמז לזכר בגין שיתחבר להיקף ק׳ תתאה שהוא דכורה ומלמד על רגל ק׳ תניינא דאיהו ג״כ זכר: ד) ק׳ הוא ד׳ פרצופים כידוע, ולכן ק׳ תתאה דיתחבר להד״ל מרמז על המים שעליו החיוב למול, והעולה שחופפת על העטרה מרומז בק׳ קמא מד׳ שרגלה דלי׳ הולך נגד חלי מרגלה דק׳ תניינא ומכאן עלי׳ ומרמז על העולה החופה את העטרה ולריך למולו כשער יתבאר: ה) לורה ד׳ הנעשה מא׳ כזה ב׳ : ו) לורת הד׳ הנעשה מד׳ כזה ש׳ : ז) ונמלא כאן עומד לבר מפנימית ד׳, מעט מיסוד חויר מאות ס׳ ומעט מיסוד אם ש׳ מאות ס׳ שעומדים לפירקא תתאה ד׳, וכן מעט מיסוד המים עומד לבר דיו״ד עילאה מא׳ פקיד ליסוד המים כמבואר בשער המיתן סי׳ ג׳, וכן וא״ו קמא מד׳ כמבואר שם סי׳ פ״ו דפקיד ג״כ ליסוד המים, לרמז דלריך לאוכדה לבר דמה דמהולתא, דדם חיכו יסוד מים מדומים, וכן חמימותא דדמא נגד יסוד אם, וכן לגלות בפני העטרה החוירא ולהסיר מעליה חופאה, ולא יתשוך ממוה להאי מבר זרע בשר, כי הזרע כלול ג״כ מהלת יסודות הנ״ל אם מים רוח, בסוד האי״ר הנזכר בזוהר שהוא ר״ת חור מים רקיע, ה״פ חור ומ׳ פעמים מים ומ״פ רקיע הנזכר בפי׳ ברחשית, כי חור הוא אם כידוע, מים הוא יסוד מים הנ״ל, רקיע המבדיל בין מים למים הוא חות מ׳ דפקיד לחויר, כי אלכסון מ׳ מבדיל בין מים עליונים של י׳ עילאי ובין מים תחתונים של י׳ תתאה, ועי׳ בשער המיתן בחות מ׳: ח) יבאר מאמר רז״ל [שבת ק״ח א׳] מיון למילה בחותו מקום, ומני לו מקום להיכר בין זכרות לנקבות, וזה ג״כ מרומז כאן כי כאן בחות ק׳ תניינא מחות ב׳ היכר בין נקבות לזכרות, כי בכל מקום רגל הק׳ נוקבא וכאן הוא זכר, והוא על ידי ק׳ תתאה שיתחבר לי׳ ע׳ לעיל סי׳ ג׳: ט) יבאר רמז מיתוך הערלה הנ״ל הוא בד׳ הנעשה מחות מ׳ כי אלכסון מ׳ מרמז למיתוך כמו שמרמז לשחיטת קדשים מיתוך הסכין את הסומיים, ע׳ לעיל בהקדמת הספר סי׳ ס״ח, וכאן מבאר כמו שאלכסון מ׳ מפליג ומבדיל בין מים עליונים לתחתונים כמו כן כאן יבדיל בין מבר הנימול לערלתו, והיינו מחות מילה:

סליק:

ברית עולם
לוחות הברית השער מאות ב' מהדורא תניינא
חלק שני

השער מאות ב', אמר אות ב' א) התמונה שבראני יוצרי כאשר בא אות ק' קדישא לפרקים דלי'. ומבואר בחלק ראשון (בשער הראשון מאות ב') לפקודי מילה ביום השמיני כמבואר שם. דתרין פרקין קמאים מב' יתעגלו כאשר יתדבקו דא בדא, ואינון תרין קופין ח' פרקים קדשים לתמניא יומים. לפקודי ביום השמיני ימול בשר ערלתו (ויקרא י"ב ג') ב) בגין דפירקא תניינא מב' דיתחבר לפירקא תליתאה, היינו ק' תליתאה, והוא נסוג אחור יתיר לדרום מהנך תרין פרקים דלי', ויתקרב לא' דאיהו פקיד ליומים חלוקים, י' עילאי הילוך החמה וי' תתאה סיבוב, ג) ורגלה דק' תניינא בא לפקודי זכר, הגם שרגלה איהו נוקבה ? בגין דיתחבר ק' תגיינא לקמא לפירקא זעירא דלי' ואיהו דחפיף עלי', לפקודי כל דא דבא בק' תניינא לפקודי דכורא, ואיהו ו' ציניורא דכורא במקום שחלק זכר מנקבה. ד) ולמול ערלתו לאשדא דמא דמהולתא, לגוונא דאזיל פירקא תאה יתיר לא', דאיהו אלכסון לזרוק דם הקרבן בן שמונת ימים יהי' תחת אמו, ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן (ויקרא כ"ב כ"ז) לגוונא דמא דמהולתא, ה) ואחיד לדשא רגלה דק' תניינא. והקיפה מני' קיימא לבר מפנימאה ב', ו) ורגלה דק' תליתאה נחית לקרקע לפקודי גדולי קרקע, והקיפה פקיד בתלת פרקים לתלת אפרשותא. תרומה, ומעשר ראשון, ותרומת מעשר, ורגלה פקיד למעשר שני בההוא חולקא דקאי רגלא פנימא שצריך הבאת מקום, ז) ובההוא חולקא דנחית רגלה לתחות פקיד על מעשר עני, בשנה הרביעית, לגוונא דתלת פרקים המקיפים לתלת שנין, ורגלה לשנה הרביעית. ח) לפקודי דא אחיד רגלה דק' תניינא מפנימא ב', דכהן ערל לא יאכל בתרומה, ט) ותרומה ותרומת מעשר ניתן לכהן, לגוונא דפירקא קמא מק' ופירקא זעירא מק'. ולא כגוונא פירקא דרומה מק' לפקודי מעשר

א) לזרתו כזה ב' על כל ח' מפירקי הב' ב' הלבנו ק' במקומו ותרין קופין קמאים ים בהם שמונה פרקים, ומפקדים למילה ביום ח' כתיב יתגלל, ומ"ם דתרין פרקין קמאים מב' יתעגלו כידוע לזרת הב' כזה ב', וכוונתו לתת טעם כי לכן נתנו שני הקופין הנ"ל יחד למספר הח' ימים, כי לחד חסיבי: ב) הוא טעם למה אמרנו כי כל פרק מהקופין הנ"ל ליום פקיד, כי ק' עליוני מב' הנ"ל קלה דרומי שלו לחזיל לבר מאות ב' ומתקרב אל ח' הקודם לו, ממזח דכל פרק מב' קופין הנ"ל ליום פקיד כמו שאות ח' פקיד ליום ביו"ד טולמי ויו"ד תתאה (ע' בהקדמת הספר קי' פ"ד) : ג) ידוע כי רגל הק' נקבה וכוקפה דכורה, וכאן רגל הק' תגיינא לפקודי זכר, בגין שכל הק' הנ"ל מתחבר לפירקא זעירא מק' קמא ופירקא זעירא הנ"ל חופף על כל הק' תגיינא לרמז שכל הק' לזכר לפילו רגל שלו (וע' בהקדמה שניה לשער הראשון מאות ח' ובשער הנ"ל קי' מ"ט) : ד) רגל ק' תגיינא שמרמז לחבר המילה מקום שחלק בין זכר לנקבה חותו לריך למול ולחתוך ממנו דמא, כגוונא דמתקרב פירקא תליתאה מב' לא', ושם פקיד דוגמת זה על הקרבן לשחוט חותו ולזרוק דמו על המזבח ביום השמיני (ע' לעיל בשער החמישי מאות ח') כגוונא דא כאן בשאת ב' לחתוך דמא דמילה בשם שמיט : ה) בק' תגיינא מב' היקף הק' חיו מסתכל לפנימיות הב' כי רגל שלו מפסוק, והכרח יתבאר להלן קי' ח' : ו) אלל רגל הק' ים בו יקוד טפר מב' לדדיו (ע' שער החיתן קי' ע"ט פ"ב) וק' תליתאה מב' יולד רגל שלו למטה וממרח לגדולי קרקע, והיקף הק' הנ"ל שנפרד מרגלו שים בו ג' פרקים מרמז לג' דבריס שלריך להפריד ולהפרים מגדולי קרקע, פירקא קמא פקיד לתרומה, פירקא תניינא למעשר רחשון, פירקא תליתאה לתרומת מעשר, ורגל הק' כגוונא דהיקף פקיד לדבר הנפרם מגדולי קרקע כן רגלה ג"כ פקיד, ומחלק לתרין לך קלה דעומד בתוך היקף מרמז למעשר שני, שעומד נגד פירקא תגיינא מהיקף דפקיד למעשר רחשון וקלה רגלה הנ"ל פקיד למעשר שני ולכן לריך להפת מקום מחרן ישרחל לירושלים שגבוה מכל החרלות כמו שקלה הנ"ל עומד בפנים בתוך היקף הק' : ז) וכך קלה שיורד למטה חיהו ג"כ למעשר לך למעשר שני, ומ"ם לסמך הרביעית לא קחי למעשר שני דזמנה בשמית ובשלישית, רק קחי על כל הנ"ל בזמן הביעור שהוא בסוף הרביעית, כגוונא דד' פירקי ק' : ח) רמז למ"ם בסוי' כי שאם לא מל כגוונא דרמיז רגל ק' תגיינא לחקור בתרומה, ולדא קגיר רגלה על היקף : ט) (ע' לעיל סי' ו') פנימית הק' מרמז לפנימית העולם ומלעיותו דהיינו ביהמ"ק שממנו הוסתת העולם וק' הוא פרלוף, ומרמז לפרלוף הנכנס לפנים בביהמ"ק ומשום דהיינו כהן לו ניתן תרומה ותרומת מעשר

מעשר, עלי׳ דידי׳ פקיד רגלה דק׳ תליתאה דנפיק מהקיפה לבר דנאכל לזרים, ולא דווקא כהן כגוונא דתרומה העובד פנימא, י) ברם ללמד יצא דכהן בעל מום הגם שאינו עובד פנימא. אוכל בקדשי׳ דקאי להדי׳, יא) וק׳ תליתאה דאזל אורחי׳ יתיר משני פרקים המחוברים לי׳, אזל ויתיר לדרום לא׳ קדישא לאלכסון קצה תתאה, דאיהו ויבדל בין המים אשר (מעל) [מתחת] לרקיע ובין המים וכו׳ (בראשית א׳ ז׳) כגוונא דאזל אלכסון בין תרין יודי״ן, דיסוד המים בי׳ עילאי, וכדין בי׳ תתאה, ואיהו ויבדל בין ישראל עם סגולתו ובין העמים בפקודי דמילה, מספר רובע ישראל (במדבר כ״ג י׳) שנזרע בקדושה, ואבר המהול שלא יטמא האבר, יב) וכגוונא דאפסיק אלכסון בין המים דלעילא בי׳ ובין המים דלתחות, כגוונא דא אפסיק בההוא אבר בין המים ובין קילוח הזרע יג) ויתחבר ק׳ תניינא מיו״ד עילאי לפירקא זעירא מק׳ קמא דאיהון פקיד עונתה לא יגרע (שמות כ״א י׳) ופקודא מפירקא זעירא למעט ההוא תאווה, ומה גם דאסורה בנידתה ובזיבותה, וההוא חופאה לחתוך אותו ערלתו, יד) ופנה פרק תליתאה מב׳ דהוא ק׳ תליתאה דאזל לבר לדרום מפנימאה ב׳, דהקיפה בגו ב׳ איהו כל חללא דעלמא, ובקצה דלבר לבתר עלמא, דיתברא אדם בעלמא צריך לתקוני דא למול בשר ערלתו, ובקצה דלי׳ פנה לבר לקצה אלכסון תתאה מא׳ דקאי לבר מי׳ עילאי, לחתוך ההיא תוספאה, וכדין איהו קאי פנימא כגוונא דקאי אלכסון א׳ פנימא מה דקימא קבל י׳ עילאי וקבל י׳ תתאה, טו) ואלכסון סוד אויר רוח המליך אות א׳ ברוח, יוכדין ברית המעור שהוא כנגד הלשון בתיקונה חדא לעסוק בפקודי דאורייתא, כאשר בא דבר קדשו (דברים י״ח י״ג) תמים תהי׳, כאשר תהי׳ תמים בפקודי מילה שלא לטמא בשר הקודש, תהי׳ עם ה׳ אלהיך, תתקרב לאורייתא קדישא שהיתה עם ה׳ א׳ משחקת בתבל ארצו (משלי ח׳ ל״ב) [אבות דר״נ פל״א סי׳ ג׳], ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו, דא הוא הנטיעה למול בשר ערלתו כגוונא דנטיעה ג׳ שנים ערלה, טז) וקימא רגלה מק׳ קמא ב׳ קבל רגלה דק׳ תליתאה להההוא חולקא דיתיהב מלוי לכהן דאיהו תרומת מעשר, דפירקא קמא ב׳ איהו כהן, ותניינא דרומה איהו לוי, וכד קיימין ק׳ לפרקים אינון פרצופים כהן לוי, דיתחב לוי לכהן פירקא תניינא לקמא כדבר קדשו (במדבר י״ח ב׳) (ונלוו אליך) [וילוו עליך] וישרתוך, יז) וקימא הקיפה מק׳ תניינא לבר מפנימא ב׳ כמו דסגר ברגלה דלי׳ דיתחבר לפירקא תתאה ק׳ תתאה,

בגין

כמרומזים בכיקף הק׳, משא״כ מעשר שני שמרומז בפירקא תניינא מכיקף הק׳ ולגגדו טומד רגל הק׳ ונפיק לבר מפנימיות הק׳ דנעשר נאכל לזרים לאכלם קדושת מעשר שני יכול לכנוס לפנים ולשמש: י) ומה שעומד רגל הי״ל בפנים מעט מגל תרומה ותרומת מעשר, דמי שנכנס לפנים שכוח כהן מגע שיולא חא״כ למון מפני שכוח בעל מום כוח יאכל בקדשים תע״פ שאינו עובד: יא) מוזר לשאר מ״ם לעיל סי׳ ג׳ ד׳, דלמילה יליפין ממה דקאי תתאה מג׳ מזיל למאת מ׳ ומשאר טוד שכמו במאת מ׳ יש הבדלה בין מיש העליונים שבי׳ שילאה למיש תחתונים שבי״ד תתאה דאלכסון מפסיק ביניהם (ע׳ במאת מ׳ בשער החיתן) כגוונא דא בא כרמז במאת מ׳ ד׳ הבדלה שהבדיל הקב״ה בין ישראל לעמים במלוה זו״ל של מילה: יב) וגם משאר גרמז במאת מ׳ שאלכסון מפסיק בין תרין מיני מיש כגוונא דאשר המילה שים בו תרין מיני מיש, מי שמתנה ומי הזרע, וכותל מפסיק ביניהם כידוע לחכמי המאות: יג) פירקא זעירא מק׳ פקיד לעונתה לא יגרע (ע׳ בהקדמה שניה מעשר הראשון מאות מ׳) ובא כרמז בפירקא זעירא מק׳ למעט ההוא תאוה, וק׳ תניינא דילי׳ ד׳ דיתחבר לפירקא זעירא מק׳ קמא דפקיד למילה כדלעיל, ג״כ רמז למעט ההוא תאוה ופירקא זעירא הי״ל מופף על ק׳ תניינא לרמז שהמילה תכלי׳ מאבר דחיכו עטרה: יד) פנימית הב׳ איהו כל הטולם כולו וקלה תתאה מפרק שליסי מב׳ דאזל לבר מרמז לבתר עלמא (ע׳ בפ״ב משער הפרקים סי׳ ב׳) וק׳ שבאות ב׳ חיכו פרלוף חדם, ופנה כלי קלה תתאה מב׳ הי״ל לקלה תתאה מאלכסון מ׳ שהוא לבר מי׳ עילאה, דאיהו תוספת על אלכסון, וכאשר נתחוך ההוא תוספת מאות מ׳ נשאר הכל פנימה בין היודי״ן כגוונא דא כד יתגזר ישאר פנימה בתוך הכל ישראל (ע׳ לקמן סי׳ כ״ב): טו) יבאר כי באות מ׳ נרמז ברית הלשון חויר רוח ממללא ולריך לקיים פקודי דאורייתא וברית המעור מכוון כנגד ברית הלשון, ואגב מבאר הפסוקים תמים תהי׳ וכו׳ ומאחר ואיי עולם נטע בתוכינו שהוא דוגמת נטיעה שערלה אסורה כן כאן לריך להסיר הערלה: טז) יבאר הרמז לתרומת מעשר שמרומז בק׳ הליסי מב׳ הלעיל סי׳ ו׳ הוא חיוב של הלוי שיתן לכהן, כי תלת קופין בב׳, ק׳ קמא פרלוף כהן, ק׳ תניינא פרלוף לוי, ק׳ שליסי פרלוף ישראל, וכמו שק׳ שני יתחבר לק׳ קמא כן הלוויים מתחברים לכהנים כמו שנאמר (ונלוו עליך) [וילוו עליך] וישרתוך, ורגלה דק׳ קמא עומד נגד רגלה דק׳ שליסי, ושם פקיד לגדולי קרקע כלעיל סי׳ ו׳, ועומד בגד ק׳ תניינא מב׳ מרמז על נתינת הלוי מגדולי קרקע לכהן: יז) חרן החיים נרמז בפנימיות הב׳ כמבואר להלן סי׳ י״ח,

ובק' תניינא סס פקיד למילה ברגלה דילי' כלטיל קי' ג' ד', ורגלה דהלו ק' קגר על כיקף הק' שלא יכנס פנימה כלטיל קי' ה' ומרמז שמי שלא מל נכרת מארץ החיים: יח) כל העולם נרמז בג' כמו ג' הקופין שמרמזים לכהנים לווייס וישראלים, וכל היקום עומד ע"ז, כמו רגל ק' שלישי שיורד למטה, והוא רגל בסיס לכל העולם: יט) ג"כ רמז לתורה עבודה גמ"ח, כהן עבודה לוי תורה, ישראל גמ"ח תרומה מעשר: ב) יבאר איך כל העולם עומד בשביל ג' הפרלופים הנ"ל שם יקיימו כדת: בא) ע' שער הכללים כלל י"ג, וק' תליתאה רגלה דילי' יורד למטה לטפר (ע' לטיל קי' ו') ע"ש מי יראה לאדם פינתה, כי יבידת הרגל למטה הוא כמי שזורק מלמעלה למטה: בב) קלה תתאה מב' דחזל לבר מרמז לבחר עלמא כי פנימית הב' הוא עלמא, וקלה דלבר לבחר עלמא שהוא מקום עידון הנלחי, וט"י המילה גורם שזרע בניו יהיו נזרעים בקדושה ויוכלו לבא למקום עידון הנלחי ט"י תורה ומלוות: בג) הלי דחזל לבר בחות ב' הטעמה מק' הוא מקלת פירקא קמע מק' וכל פירקא זעירא וכל פירקא הדרומי מק' כזה פקיד לזרע כי מאבר הנ"ל לזרע כגוונא דים שם יקוד ורמז למי זרע ולכך פקיד לעומה, ואם הוא מהול אז

בגין מאן דלא ימול בשר ערלתו נכרת מארץ החיים, יח) ופנימא ב' חלקה דעלמא לשבת יצרה, כגוונא דקימא פרצופים גו ב' כד יתעבד מק' דאיהו סוד זכר ונקבה בראם (בראשית ה' ב'), משפחת כהונה ק' קמא מב', פרצוף תניינא משפחת לוי', וק' תליתאה איהו ישראל עם סגולתו, דאינון כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראלים במעמדם, דאיהו כל היקום כגוונא דכולהו יתחברו לפירקא תליתאה והיקום עומד ע"ז כגוונא דק' תליתאה לפרק תליתא ב' עומד על רגלה, יט) ואינון תלת יתפקדו בעסק התורה עקרית שכל היקום עומד ע"ז, תורה ועבודה וגמילות חסדים זה עם זה, כ) וקימין בגו חללה ב' התלת פרצופי', דעלמא בשבילם ברא יתש"ל, ומקבלים שפע טוב ממאן דברא כל העולמות עלליונים ותחתונים וכל צביונם, אין חקר לתבונתו שברא האדם על מצב זה, שמצא בעולמו מוכן לטוב כ"א עובד את בוראו עולם שאין משנים את תפקידם אשר מצווים ועומדים ממלכו של עולם איש על דגלו בדומם צומח חי וחי מדבר אשר כולם מקבלים טוב מאתו יתברך בגידולו ומצב ומעמד שלו, ואדם מבחר היצורים ציווה יתש"ל לקבל טובו מהעולם במאכל ובמשתה ובמלבושים ובמשגל ובדירה לחסות מזרם, ובעסק, הכל ע"פ דת התורה שפקודי דאורייתא שליטים על כל, ושיהי' לבו פנוי לעסק התורה לקבוע עתים לתורה, כא) וכד קימין תלת נקודים תחות ב' שוריק, ב' מפקד בתלת פרצופים, ק' קמא לחי מדבר, ק' תניינא לחי שאינו מדבר, ק' תליתאה לצומח, ורגלה דלי' דנחית עוד לתחות פקיד לדומם כי צומח מדומם בא, כאשר בא מאמר קדשו (איוב ל"ח ו') מי ירה אבן פינתה, ופנה לדא רגלה דק' כב) אמר יתברך שמו לעד (בראשית י"ז א') התהלך לפני והי' תמים ע"ש המילה כמאמר קדשם [שבת קל"ז ב'] וצאצאם חתם באות ברית קודש לעידון הנצחי שיעשה האדם חוק בבשר בניו שיהיו נזרעים בקדושה כגוונא דבא פקודי מק' תליתאה באות ב' דאזל לבר מתרין קופין לתרין פירקין דקימין עלי', דפנימא ב' איהו כל חללה דעלמא, ואזל לבר לבחר עלמא לעידון הנצחי שיסגל בתורה ובקיומא שיבא לזה, כג) ואיהו אזל לבר מקצת פירקא עילאי, ופירקא דרומה כולה, ופירקא זעירא כולה, וקלה פירקא זעירא מה דאית מפירקא קמא איהו יסוד המי', והקיפה דילהון אינון דכורא, וזעירא איהו דפקיד לעונתה לא יגרע כנ"ל, מאבר המהול איהו הזרע:

סליק:

ם פקיד למילה כלטיל קי' ה' ומרמז שמי שלא מל נכרת מארץ החיים: יח) כל העולם נרמז בג' כמו ג' הקופין שמרמזים לכהנים לווייס וישראלים, וכל היקום עומד ע"ז, כמו רגל ק' שלישי שיורד למטה, והוא רגל בסיס לכל העולם: יט) ג"כ רמז לתורה עבודה גמ"ח, כהן עבודה לוי תורה, ישראל גמ"ח תרומה מעשר: ב) יבאר איך כל העולם עומד בשביל ג' הפרלופים הנ"ל שם יקיימו כדת: בא) ע' שער הכללים כלל י"ג, וק' תליתאה רגלה דילי' יורד למטה לטפר (ע' לטיל קי' ו') ע"ש מי יראה לאדם פינתה, כי יבידת הרגל למטה הוא כמי שזורק מלמעלה למטה: בב) קלה תתאה מב' דחזל לבר מרמז לבחר עלמא כי פנימית הב' הוא עלמא, וקלה דלבר לבחר עלמא שהוא מקום עידון הנלחי, וט"י המילה גורם שזרע בניו יהיו נזרעים בקדושה ויוכלו לבא למקום עידון הנלחי ט"י תורה ומלוות: בג) הלי דחזל לבר בחות ב' הטעמה מק' הוא מקלת פירקא קמע מק' וכל פירקא זעירא וכל פירקא הדרומי מק' כזה פקיד לזרע כי מאבר הנ"ל לזרע כגוונא דים שם יקוד ורמז למי זרע ולכך פקיד לעומה, ואם הוא מהול אז

ם פקיד למילה כלטיל קי' ד' ואם המיס (ע' שער המיתן קי' פ"ו) זרע בקדושה ויזכה לעידון הנלחי:

סליק:

השער מאות ג'

השער מאות ג'.

א) הלוה כזה ה : ב) כל פרק ופרק מן המותיות נמשך לחמה, כי אמר אות ג' א) התמונה שבראני יוצרי כאשר בא בי' ק' קדישא לפרקים דלי', ב) והך עמוד' מני

מני ג׳ דקימא לימין לאורכי׳ איהו אמתיי׳, בגין דכל פרק מאתוים קדשים אינון אמה, והך עמודא בגין דמני אזל הך עמודא דקאזל מעט באלכסון ויתחבר לי׳ רגלה עמידתו ג׳, איהו אפליג, ויתחשב בהעלם לתרין פרקין אמתיים, והך רגלה דלי׳ דאזיל לבר מהקיפה דלי׳ לפקודי חצי אמה, וכדין בא לפקודי ארון (שמות כ״ה י׳) עצי שיטים אמתיים וחצי ארכו, ג) ואמה רחבו כגוונא דפירקא קמא ק׳ קמא, דקאי לעמודא לרחבו איהו אמה, ד) והך ק׳ קדישא דאזל מעט באלכסון מק׳ הדרומי, ולי׳ יתחבר ק׳ זעירא להיותו רגל ועמודה לג׳ איהו ג״כ אמה, כגוונא דפירקא קמא מג׳, ה) ואי תימא איהו קימא רווחה להלאה מפירקא קמא כגוונא דאלכסון מרחיב לי׳ ואינון לפקודי חדא לאמה רחבו? ברם יאות מה דאזל פירקא תתאה יתיר בגין ההוא פקודא (שם פכ״ב) ונועדתי (אליך) [לך] שם ודברתי (עמך) [אתך] מעל הכפורת, ולו יתברך שמו לעד אין קץ וגבול סובב ולית מדע אשר ידעך ולא בא כאן סובב וגבול ו) והך רגלה דאזל לבר מק׳ הקיפה דעומד באלכסון הוא חצי אמה, וכדין מלמד עלי׳ פירקא זעירא לפירקא קמא ג׳ לאמה וחצי רחבו, (שם פ״י) הגם שקאי יתיר מפירקא קמא לרחבו, ז) ואמה וחצי קומתו (שם) לתוכו לעומקו בא מק׳ אלכסון ומק׳ זעירא דקיימין לתוך לעומקי כגוונא דרגלה מק׳ זעירא לעומקי אזיל לדבר שיש לו תוך פקודים והדברים עתיקים בעזר הש״י החונן לאדם דעת, ח) ואי תימא מה דבא ג׳ לפקודי לא כדין בשולחן בגין דבא פקודי מג׳ כאשר בא בעצמו, ולא כדין פקודי כד בא ג׳ לפירקין דילי׳ ק׳ בא לפקודי ארון הקודש, כי ק׳ דעומד לפרקים איהו אמה, ברם אזל רגלה לחוץ והחצי דאזל לבר איהו חצי אמה, ט) ותרין רגלים היינו מק׳ דבאלכסון וכן מק׳ זעירא כל חד אזל באלכסון, ואלכסון איהו תופס אורך ורוחב כי כן הילוכו מאלכסון לפקודי הבדים נתונים מטבעות לטבעות הנתונים לרחבו של ארון הקודש, וארכו מפסיק בין הבדים, כגוונא דק׳ דקאי באלכסון פנוהי מעט לעיל לפקודי ליתן הבד שיהי׳ ארכו מפסיק בין הבדים, וק׳ זעירא דיתחבר לי׳ פנוהי לסופו דאורך ג׳ קדישא ליתן כאן הבד השני י) ואינון תרין קופין לשני פרצופים עומדים לקצות הכפורת, כי כגוונא דקיימין הבדים לצדדים פקודים, הגם דקיימין בג׳ סמוכים? כגוונא דפנוהי מק׳ אלכסון פנה למעלה כגוונא

כל חוט פקיד לד׳ היקודות כידוע בשער הפתין, וכוח כלי המובד את היקודות לפעול במדה ובמשקל, ולכן כל פרק מכל חוט נקרא תמה, והך פרק ימין מן ג׳ נחשב לחמתיים, בגין הך פרק שבאלכסון מעט מחלק לחוטו לשניים כזה ב, וחוט ג׳ פקיד לתורה (ע׳ שער הפרקים פ״ג) וכחשר יבא ק׳ לחוט ג׳ מרמז לתלמידי חכמים מקום משכן התורה כי ק׳ הוא דו פרצופים, ובמשכת יומא בקופו [ע״ב ב׳] דיומו חז״ל ת״ח לתרון ולכן לחוט ג׳ פקיד לתרון, ואורך התרון מרמז בחורך הגג, והגה ק׳ של פרק ימין מג׳ רגל שלו נחלק ג״כ לתרין לך לא נחשב לחמתיים רק לחלי תמה כי היו נחלק ממש לתרין כי לא נתחבר לי׳ הקוף הק׳, ולכן מעט הורגת החלוקה היו חלק חלי תמה, כי נרחה לעין שכולו היו חלק אחד, ולכן יש כאן רמז לחמתיים וחלי תורך התרון: ג) ופירקא קמא מק׳ קמא ג׳ דעומד לרחבו מרמז לתמה תחת רוחב התרון ועוד חלי תמה יתבאר להלן: ד) ק׳ שבאלכסון מרמז ג״כ לתמה כמו פירקא קמא מג׳ ומלמדים זה על זה ויהיו לקומה פקיד כחשר יתבאר ומלמד ג״כ על רוחב כחשר יתבאר: ה) מעט״ג דפירקא ההתה מג׳ שבוח באלכסון רחב יותר מפירקא קמא מ״מ נחשב ג״כ לתמה כי מה שחזל ברחבו יותר מרמז על הערות הכעיכה שחין לו גבול, כי שם יש יקוד חם כמבואר בשער הפתין, וכי חם מוכלה הוא: ו) רגל הק׳ שבאלכסון שמרמז ג״כ לחלי תמה ללעיל קי׳ ג׳ מלמד על ק׳ קמא מג׳ דפקיד לתמה רוחב ועוד חלי תמה דכיינו תמה וחלי רחבו: ז) וחלי חלי תמה מלמד ג״כ על עלמו דפקיד לתמה כלעיל קי׳ כ׳ דכיינו תמה וחלי, ולקומה פקיד כי קומה הוא עומקו של תרון כי ק׳ זעירא שמתחבר לשמחלו של ק׳ חלכסון חזיל רגלה שלו לעומק יותר מכל קופין שבג׳, ומרמז לעומק של תרון שהוא קומתו תמה וחלי: ח) הך ג׳ פקיד ג״כ לעולמן כגוונא דג׳ פקיד לעובר (ע׳ נפ״ג משער הפרקים קי׳ ד׳) ועולמן הוא עובר כידוע, ושם בשולמן יין בכל המדות חלי תמה, והטעם כי חלי תמה נרמז ברגל הק׳ כלעיל קי׳ ג׳, ולכן שולמן שבא הרמז בג׳ פעוט יין הו חלי תמה, משח״כ תרון שבא הרמז בג׳ בשלוי ק׳ כלעיל קי׳ ג׳ ולכן פקיד לחלי תמה: ט) שני רגלין מתרין קופין ק׳ חלכסון וק׳ זעירא שניהם הולכים מעט בחלכסון כידוע בלורת הג׳ פעוט כן החותיות העומדים בפרקיו וכל חלכסון תופס אורך ורוחב לרמז על הבדים (כי רגלי הקופין הם דוגמת הבדים המתוחים בטבעות שהם היקפי הק׳) הנתונים ברחבו של תרון וגם תופסים באורך כי אורכו של תרון מפסיק בין שני הבדים, וכן מרומז בק׳ שבאלכסון שפניו למעלה ולמטה ממרז לרמז באורך כי שם ניתן בד אחד, וק׳ זעירא שמרמז בפניו שמוטה למטה על נחיצת בד השני בסוף האורך: י) תרין קופין, ק׳ דבאלכסון וק׳ זעירא שמלדו לתרין

פלוסופים הכרוכים שהם בשני קלות הכפורת, ומט״ג שתרין קופין הנ״ל הם כמוכים זה לזה בחות ג׳? מ״מ פקיד לתרין קלות הכפורת כמו הבדיס שהם בשני לדדי התרון כגוונא דת הכרובים, וכמו שפני ק׳ שבאלכסון למעלה כן הכרובים פורשים כנפיהם למעלה: יא) התרין קופין הם זעירין נגד שתר הקופין שבחות ג׳ לרמז למה שדרשו רז״ל [הגיגה י״ג ח׳] כרביה דכייבו מדם קטן כי ק׳ הוא פרלוף מדם כידוע, ושני הקופין מרמזים לג׳ כרובים: יב) ט׳ בשער התיתן סי׳ כ״ב כי למטה בג׳ פקיד ליסוד עפר, וט״ס עוד סי׳ ט״ט פ״ב, דשתרין לדדי רגל הק׳, פקיד ליסוד עפר, והנה בשבת ק״ב ט״ח מדשה הש״ק את חות ג׳ בלויהו לאדם הכולך ברגליו, ולכן פקיד על קום התהלך בארץ לאדכה ולרחבה, והכוונה שגרמז כאן כל הברואים המהלכים בארץ והוא הקדמה לקרי כ׳: יג) פי׳ דפקיד ג״כ על המינים הפורחים באויר, וכן על המלאכים, כי ק׳ הוא דו פרלופים, ולמד גזירה שוה מלאכון מג׳ מלאכון מת׳ דפקד לתויב, והיינו פרלופים הפורחים באויר: יד) על זה פקיד מלאכון מג׳ כזה שכולך מקרן מזרחית דרומית עד קרן מערבית לפוניה דוגמת מלאכון האעלם מחות ת׳ ושם פקיד על הש״ת שהוא נעלם מעיני כל חי ומרמז באן על עבודה מיוחדת שחקור לעבוד לכל נבא השמים ולבחות הארץ רק לה׳ לבדו שהוא נעלם מעין כל חי, כאשר יתבאר: טו) יבאר בפתוב ושמרתם לנפשותיכם הכוונה שחקור לעבוד חפילו להנפש מתולדת השמים, ונפש האדם שהוא חלק אלוה ממעל: טו) יבאר פי׳ לנפשותיכם, כי נפשות כל נבא השמים ג״כ נקראו נפשות על ידמלא,

דא הכרובים, יא) ואינון תרין פרצופים זעירים לפקודי לעשות הכרובים פרצוף אדם רביא ושני כרובים, יב) ופירקא דרומא מג׳ איהו בקימא נחית לקרקע לפקודי קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה (בראשית י״ג י״ז), יג) והך ק׳ דאזל מעט באלכסון איהו פקודי פורשי כנפי למעלה (שמות כ״ה כ׳) להמינים דפרח באויר כגוונא שברא יתש״ל המלאכים, יש מסים בשתי טיסות ויש בטיסה אחת [ברכות ד׳ ב׳] ופניהם פני אדם (יחזקאל א׳ י׳), יד) והך אלכסון דאזל מג׳ כגוונא דאלכסון הנעלם מא׳ קדישא, לעבוד ליתברך שמו לעד בלתי שום שיתוף כלל וכלל, כי הוא נעלם מעיני כל חי, ואפילו המלאכים אין משיגים אותו ונבהלים מפניו, ואסור לשתף בעבודתינו, שום מלאך ושרפים כי כולם נחשבו נגדו יתש״ל, וכמו שאסור לעבוד לכל נבא מטה, כן לכל נבא מעלה, וכל המשתף שום נברא מגלגלים ושרפים אופנים וחיות הקודש עובד ע״ז ונעקר מהעולם, כי העבודה לעם סגולתו לו לבדו יתברך שברא העליונים ותחתונים כמאמר קדשו (דברים ד׳ י״ט) (פן) [ופן] תשא עיניך (השמים) [השמימה] וכו׳, טו) ומאמר קדשו (שם פט״ו) (ושמרתם) [ונשמרתם] מאוד לנפשותיכם שלא לעבוד ח״ו לחלק הנפש המחי׳ את הדבר, כאשר בא מאמר קדשם ברוך חי העולמים [ע׳ תוס׳ ברכות ל״ז א׳ בד״ה בורא] שמחי׳ כל נבא השמים הברואים שלו שרפים ואופנים וחיות הקודש, ומדור התחתון חמה ולבנה וכוכבים וגלגלים וכל דיירי ארעא כאשר בא דבר קדשו (דברים ד׳ ל״ט) בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, מלבדו שברא את כולם ומחי׳ את כולם, ולא תעבוד לחלק הנפש שבכל הנ״ל המחי׳ אותם, הגם שתדחה חלק הגוף והגשם ותעבוד לחלק שבתוכם המחי׳ אותם מאתו יתש״ל, להיותו קיום לכל הנבראים הן לעולמות העליונים וכל צביונם והן לעולם התחתון וכל נבאם, והאדם מבחר היצורים, ישראל עם סגולתו שקבלו אורייתא קדישא בא באורייתא לא תעבדם (שמות כ׳ ה׳, דברים ה׳ ט׳) לכל חלקי הנפש הנ״ל — אם היות שהנשמה חלק אלוה ממעל — לתולדת השמים כנ״ל והאדם מבחר היצורים, לא תעבדם לאדם ולא לשום דמות, כי זה עובד ע״ז ממש, ומטיל מום בקדשים כי הם נבראים לשרת בקודש ולא לעבוד אותם, כי כל נברא יש לו תמונה וגבול ולו יתברך ש״ל אין לו שום דמות כמו שבא מאמר קדשם (ישעי׳ מ׳ כ״ה) ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש כמו שאני מובדל ומרומם מהארץ וכל צבאיהם הגשמים כן אני מרומם ולא יכלו להשיגו כל צבא השמים, וכולם בשווה ברואים שלי, ואסר הבורא כל מלעבדם, טז) ובא דבר קדשו (דברים ד׳ ט״ו) לנפשותיכם ?, סובב כן, כל צבא השמים וכל צבא הארץ נפשות כל הנ״ל נקראו נפשותיכם, כי כל העולם ומלואה וצבא השמי׳ בראם יתש״ל בשביל ישראל שיקימו את התורה ולעסוק בהם, שפקודי דאורייתא שלטים על כל, בדומם, וצומח, וחי, וחי מדבר, ועל כל צבא השמים כמבואר בהקדמת הספר, כאשר בא דבר קדשו (בראשית א׳ ט״ז ע״ש) את השמש לממשלת היום, פי׳, שברא השמש לשמש לפקודי דאורייתא הנוהגים ביום, ואת הירח ברא לשמש לפקודי דאורייתא הנוהגים בלילה, ולזאת ישראל עם סגולתו כאשר עוסקים באורייתא קדישא ומקיימים פקודים על זה מעמד ומצב השמים וכל צבאם הארץ וכל צבאיה׳, ולזה אמר לנפשותיכם כי בקיום פקודי דאורייתא היא נשמה לכל הנבראים בשמים.

בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, יז) ואמר (דברים ד׳ י״ח) תבנית כל רמש [באדמה] תבנית כל דגה אשר במים ותבנית כל צפור [כנף] אשר תעוף בשמים (פי״ז) וכו׳, ופן תשא עיניך (השמים) [השמימה] וכו׳ (פי״ט) וכל צבאם, להשוותם, כמו שאסור לעבוד הציפור אשר תעוף בשמים לחלק הנפש המחי׳ אותם ותבנית דגה, כן אסור לעבוד לכל צבא השמים, כי כמו תבנית ציפור אשר כצל עובר ואין בו ממש ודגי הים הנאחזים במצודה אין בהם ממש לעבוד לחלק הנפש אשר בהם כן לחמה ולבנה ולכל צבא השמים, ואם שהם גדולים במעלתם וחלק המחי׳ אותם רב כאשר יסדם הבורא יתש״ל, שווה בשווה אסר לנו בוראינו לעבוד אותם, ואמר (שם פכ״ח) ועבדתם שם... עץ ואבן אשר לא יראון ולא ישמעון, אם תעבוד כנ״ל לחלק הנפש, סוף שתעבוד לעץ ואבן שאין להם חלק הנפש לא יראון ולא ישמעון, ותעבוד לחלק המקשר אותם להיותם קיומם בארץ שבראם יתש״ל על סדר זה יח) או אם תעבוד לצורה כבוד חונה, שתמשוך עליו רוח אשר לא טהור אם תמשוך עליו רוח טהרה, על כן בא סידרם כזה באורייתא קדישא, יט) כלל הדברים כל אשר לו תמונה אסור לעבדו, וכל גרמי השמים כולם יש להם תמונה, אם שתמונתם הוא דק נגד חלקי הגופים הנפרדים, ושרפים וחיות הקודש כולם יש להם תמונה, והספירות ולו יתברך שמו לעד אין לו דמות ובהלו כל עשתונות מלציירו ומלהגבילו, ובהלים ושוללים אי׳ מקום כבודו ולא יכולים להשיגו, ואסר לנו לעבדם לחלקי הנפשות מהם כאשר בא דבר קדשו (שם פט״ו) כי לא ראיתם כל תמונה וכו׳, קול דברים אתם שומעים וכו׳ (פי״ב), כ) יראו עם סגולתו כאשר בא דבר קדשו (שמות כ״ה י״ח-י״ט) ועשית [שנים] כרובים וזהב... כרוב אחד מקצה מזה וכו׳, ונתת אל הארון את העדות אשר אתן אליך (שם פט״ז) ובא דבר קדשו בלוחות (שם כ׳ ג׳-ד׳) לא יהיו לך אלהי אחרים על פני לא תעשה לך פסל (וכו׳) וכל תמונה [וכו׳], אם היות שהמקום מקודש קודש קדשים שנאמר (שם כ״ה כ״ב) ונועדתי לך שם ודברתי (עמך) [אתך מעל הכפורת] מבין שני הכרובים, אסור לנו לעבוד ח״ו למעשה הכרובים לעשות צורה לכבוד חונה ח״ו, כא) גם להורות שפקודי דאורייתא הכלולים בלוחות שליטים בכל צבא השמים וכל צבא הארץ, שכולם כלולים בגוף זכר ונקבה, כמבואר בגוף הארץ ראש עפרות תבל (משלי ח׳ כ״ו), ידים לארץ והארץ רחבת ידים (שופטים י״ח י׳) טבור הארץ (שם ט׳ ל״ז, יחזקאל ל״ח י״ב) ערוות הארץ (בראשית מ״ב ט׳ י״ב), וכן לצומח יש זכר ונקבה [ע׳ ב״ר פמ״א], ומבחר היצורים האדם שברא יתש״ל, ומהלכו בארץ, וכל צבא הארץ המהלכים על הארץ, ומינים שיש להם כנפים העוף יעופף על הארץ, וצבא השמיים כמאמר קדשו (זכרי׳ ג׳ ז׳) ונתתי לך מהלכים בין [העומדים] האלה, ויש שטסים בשתי

טיסות

כי מעמד וקיום כל הטולמות הוא על ידי ישראל שעוסקים בתורה ומקיימים מצוותיה: יז) יבאר קדר הכתוב תבנית דגה ורמש ועוף ותבנית הבשמים וכל לבהם פי׳ שכמו שברמש ודגה ועוף שאין לבם נפש חלק חלוה ממעל בוודאי מאסר לעבדם ככה גם לשמים וכל לבהם שים לבם נפש ג״כ אסור לעבוד אפילו להלק הנפש שבהם, ומקויים הכתוב ועבדתם שם עץ ואבן, פי׳ שאם תאמר כך להלק הנפש מותר לעבוד קוף שתעבוד ג״כ לעץ ואבן שהרי ים לבם ג״כ נפש הדומם (ע׳ בהקדמת הספר קי׳ ל״ח) שהוא קיסור ד׳ היסודות מרכון חלוה: יח) כבוד חונה מובא בפי׳ לפי שהרי חורה בשער המ״ל, ושם הוגה בבוד חופה ע״ש הפי׳ ועל כל בבוד חופה (ישעיי ד׳ ה׳), אבל העיון בן כי בתבו הקדמונים הובא בספר פרדס רמונים לרמ״ק בשער ערבי הבינויים ערך בבוד, כי כל הספרי כולם נקראים בבוד לערך הספרי שלמטה ממנה ולבל ספרי שם מיוחד היינו לחבמה בבוד ראשון, לבינה בבוד עליון, לחסד בבוד חל, לגבורה בבוד אלהים, לתפארת בבוד ה׳ וכו׳, והמלבות נקראת בבוד חופה, וגם לפי דעת הפרדס נקראת בבוד חופה, והרחמונים בגון ירבעם וחביריו טעו בעיון זה להמשך רוח טהרה מהבינה על נוקבא ז׳ להקטיר למלבות הבמיס וטעו כי על ידי זה המשיכו רוח אשר לא טהור, כי העבודה לפנימיות הספירות, ואין כאן מקום להאריך: [ועי׳ לקמן בשער השני מאות קמ״ך קי׳ כ״ד] *) (יכ״ל): יט) כלל דבריו כי לכל דבר שים לו תמונה לקור לעבוד ולכל יש תמונה חוץ מלו יתש״ל ולספירותיו: כ) ועכשיו ביאר בכתוב ונתת אל הארון את העדות פי׳ שהלוחות מעידים שלא יטעו בני ישראל ברוחים שהבינה ברויה בין הכרובים, ויטעו לעשות ח״ו צורה לחברת הבינה לזה ליוה לא יהיו ויהיו בבוד שלה חונה שמה, ויאמרו שהקורה יש לה ממש ונורמת להברחת הבינה לזה ליוה לא יהיו לך אלהים אחרים: כא) עוד מורים שהתורה כולה שהיא מרומזת בלוחות שולטת על כל העולם כולו

*) וסגנון לשון „בבוד חונה" החבר באבן עזרא ורמב״ן ובחיי בפ׳ כי תשא בשנין העגל, ע״ש (יח״ל):

המרומז בכרובים, כי הכרובים ים לכס תורת חדש וכס זכר ונקבה וכס עופות, ומרמז על כל העולם, כי בתורן ים לה תורת פרנוף כמבואר בפנים ובגומה ים זכר ונקבה, ועופות ומלאכים שהם ג״כ טסים כעופות ויש להם פרנוף חדש וכולל כל נדע המלכים בתרך המלכו בתרך: כב) עוד רמז שתסור לעבוד לכל נדע השמים כמו לכרובים שתין בהם רוח כי גם כלים למשכן, כן המלאכים וכל נדע השמים חיים כי גם מוכנים לעשות מלאכתם שהפקידם הבורא: כג) ויאמר הפקוק ונדחת והשתחוית שפי׳ שתף תדחה הגשם והנוף ותעבוד רק לפנימיות שהוא הנפש ג״כ תסור וזכו לא תעשון תתי ודמינו חז״ל לותי, ופי׳ תתי במדור העליון דהיינו המלאכים, ולותי היינו הנפש שהוא חלק חלוה ממעל: כד) ויאמר הפקוק אל תמר בו, תעפ״י שהמי בקרבו חלק הנפש שבו אל תמירני לעבוד לותו, וכן פניו הוא פי׳ נפש כמו ויפח בתפיו נשמת חיים: כה) בא קבול תחת מ׳ של השמר ומרמזים לתלת חלקי הנפש של הבינוני שהי נקבי הנחירים ונקב הפה (ע׳ בשער הכללים כלל י״ד) וכמו החדש תשר נשמת רוח חיים בתפיו ובמה נתשב הוא, כן לכל נדע השמים: כו) מעשה תחרוז כי׳ ג׳ תרוגות חילון תמלעי תיכון, חילון של זהב, תמלעי של טן, תיכון של זהב, (ע׳ לעיל סי׳ ג׳) כי ג׳ פקיד לאהרון, והנה בחות ג׳ בלפונו דק׳ תלכסון ים שם לפוני כמבואר בשער בחיתן סי׳ כ׳ כ״ח, והנה מלפון זהב יחתה (חיוב ל״ז כ״ב), וכן זהב ים בו יסוד תם יותר מכל המתכות, טיסות את העולם ויש שטסים בטיסה אחת כל העולם [ברכות ד׳ ב׳] וציווה יתברך שמו לעד לעשות הכרובים דמות עליונים ותחתונים להורות שפקודי דאורייתא שליטים על כל צבא מעלה ומטה, וקיום התורה קיום העולמות העליונים ותחתונים, בקיום המינים לפרות ולרבות המין הנבחר לעסוק בתורה, ולכל המינים כגוונא את זה תאכלו וזה לא תאכלו (ויקרא י״א), והמינים המותרים באכילה שליטים פקודי דאורייתא להלקיהון, בהמה בשני סימנים, עוף הכשירו בסימן אחד [חולין כ״ז א׳] ואסור חלב בהמה ומותר חלב חיה, ודמם וגידין אסור, וכמוה׳ רבים, כב) ולהורות שכל צבא מעלה שרפי׳ ואופנים וכו׳ אין בהם ממש לעבדם, כמוה׳ הכרובים פורשי כנפים אין בהם רוח לעבדם ח״ו כן לכל צבא השמים, והכרובים הם כלים שצווה מלכו של עולם לעשות במשכן כן השרפים וחיות הקודש הם כלים משרתים לעבודת מלכו של עולם כל אחד על דגלו אשר פקד עליו מלכו של עולם, כמאמר קדשם חז״ל (ב״ר פ״י סי׳ ו׳) אין לך כל עשב מלמטה שאין לו שר מלמעלה, ומכל שכן להגבראים הגדולים במעלתם זהירי׳ על משמרתם וחלים וזעים מלפני מלכו של עולם, וצווה יתברך שמו לעד לעשות הכרובים וממנו תלמד שהשווה הכתוב דגי הים ותמונת עוף ותמונת כל צבא מעלה כמו לזה כן לזה אסור, כג) ובא דבר קדשו (דברים ד׳ י״ט) (פן) [ופן] תשא עיניך (השמים) [השמימה]... ונדחת והשתחוית, רצונו הגם שתדחה ממנו הגשם ותכוין לפנימיות המחי׳ למלאך או לכל צבא השמים גם זה אסר לנו בוראינו כאשר בא דבר קדשו (שמות כ׳ כ״ג) לא תעשון אפילו איתי לחלק המחי׳ לצבא השמים, איתי דרשו חז״ל [ע״ז מ״ג ב׳] במדור העליון, ודרשו חז״ל [שם] אותי, והבין, כי אם לו לבדו יתברך שמו לעד העבודה, כד) ובא דבר קדשו (שמות כ״ג כ׳) (הנני) [הנה אנכי] שולח מלאך לפניך לשמרך בדרך, השמר מפניו... אל תמר בו (פכ״א) בא מדרשם ז״ל [סנהדרין ל״ח ב׳] אל תמירני בו הגם ששמי בקרבו, ואמר כי שמי, נתינת טעם, שמא תאמר הואיל ושמי בקרבו מותר לעבוד לו אל תעשה זאת, כי העושה כן עובד ע״ז ממש, והבין זאת למאוד שאין לעבוד כי אם לבורא כל העולמות, וכל הנבראים שלו משמים ממעל ועל הארץ מתחת הם כלא נחשבו מלעבדם ח״ו כחרס הנשבר, ובא דבר קדשו השמר מפניו, רצונו שלא תעבוד לחלק המחי׳ אותו, ע״ד (בראשית ב׳ ז׳) ויפח באפיו נשמת (רוח) חיים, והשמר שלא תעבוד לו, כי אם שמוע תשמע בקולו (שמות כ״ג כ״ב) אבל לא תעבדנו, ועשית כל אשר אדבר (שם) מה שאני מפקד עליו לדבר לך, ואיבת את אויביך וכו׳ (שם) כי אני העושה כל צרכיך וצורך כולם, ובא דבר קדשו (שם פכ״א) כי לא ישא לפשעיכם כי שמי בקרבו, הגם ששמי בקרבו מכל מקום לא יכול לישא לפשעיכם, כי נלאה להכיל, כי בחטא האדם נתמעט כח המלאכים ולא יכול לשאב השפע כמקודם, כה) ובא השמר בניקוד סגול לתלת חלקי הנפש הנשיבה מהנחירי׳ ומהפה שבאדם, וכן להמלאכים לפי ענינם, ולכל צבא השמים שמקבלים שפע מאתו יתברך ש״ל, ומהאדם תבין אשר נשמת רוח חיים באפיו כי במה נחשב הוא [עי׳ ישעי׳ ב׳ כ״ב] וכן לכל צבא השמים, ובא דבר קדשו (שמות כ״ג כ״ה) ועבדתם את ה׳ אלהי׳, תיבת את רצונו כביכול עם חלק הנפש שנתן לך יתש״ל תעבדנו ולא ח״ו לחלקי הנפש מכל בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, והארכתי כי זה העיקר גדול שכל עבודתינו תלוי בזה, כו) ונחזור לפקודי ג׳, הגם

שפירקא זעירא היותו רגלה דג' רגלה דק' זה פקיד על רוחב אמה. ואם שאזיל לרוחב עודף על פירקא קמא, כי פירקא קמא פקיד על ארון הפנימי של זהב נתון בתוך של עץ, ופירקא דאזל באלכסון פקיד על ארון החיצון של זהב ונתן של עץ בתוכו, וכגוונא דפירקא הדרומי ולקבלי אזל הך פירקא מעם באלכסון, ונעשה פירקא דרומה בכפילה כדבר קדשו (שם כ"ה י"א) מבית ומחוץ תצפנו. ואלכסון אזל אורך ורוחב לפקודי לעשותו בכפילה כדבר קדשו מבית ומחוץ תצפנו, כו) והלוחות נתונים בארון ואינון ד' אוירים חלולים השלטים בהון, רוח אוירה בין ג' ארונות שני אוירים, השלישי בתוך הארון פנימאה. ואויר הרביעי על הכפורת שהי' מקיף סביבו כמין זיר, והי' לו תוך, ואינון אוירים לאינון ד' חלקי אוירים מסיטרא דקדושה שברא יתש"ל לרוח אוירה קיומא דעלמא לדומם צומח וחי והי מדבר, וכל אויר רוח יתחלק לכמה אלפים אוירי' אין מספר לגדודיו כמבואר מזה בהקדמה, ופקודי דאורייתא שלטים על כולם כמבואר, כח) ובא הך ק' קדישא דעומד באלכסון ג' דפנה בפנותי מעט למעלה, ופקיד עמידתו מהארון הקודש ארכו לרחבו של בית, כגוונא דק' אלכסון יתחבר לק' הדרומי מג' ללמד על ארכו לרחבו של בית, כט) ורגלה דנפיק מק' אלכסון ללמד על הבדים שיהיו נתונים לרחבו של ארון הקודש, שיהי' ארכו מפסיק בין בד לבד, כגוונא דאלכסון הק' תפיס הרוחב ללמד על ק' הדרומי שפקיד על אורך הארון בא פקודי מק' העומד באלכסון שיהי' ארכו לרוחב הבית והבדים כנ"ל:

סליק:

ג ד

וג' פירקא קמא דילי' כעשה מק' פקיד לאחון הפנימי, כי הרוחב הכ"ל כי' אמות כדלמרינן בפ"ק במק' בבא בתרא [י"ד ע'] גמלא כי אחון הפנימי כי' קלר ברחבו מאחון החיצון, ולכן פירקא קמא הכ"ל שהוא קלר מאלכסון הג' פקיד לאחון הפנימי והוא כי' על זה כמו שלנגדו בעיר אם לפנים הכ"ל, ופירקא דאלכסון פקיד לאחון החיצון על זה שמדתו היתה שלמה, ולורת הג' קו הדרומי עם האלכסון כזה הוא ממש דוגמת דבר החופף וסוכך על דבר אחד מג' לדדיו, ופקיד מבית ומחוץ תצפנו, ואלכסון אזל אורך ורוחב כידוע לרמז שהמלוה על מדת ומחוץ תצפנו הוא בארכו בין ברחבו, ומ"ש הכא שפירקא זעירא כו' רגלה דק' זה, אין כוונתו על ק' זעירא רק על ק' אלכסון שרגלה דילי' מחובר לק' זעירא: נז) ד' לוחיות יש באחון, תוך האחון, וג' חללים בין ג' ארונות, ואלל אחד על הכפורת הרי ד' לוחיות, והלוחות נתונים בתוך האחון לרמז שהם שולטים על כל ד' האוירים שבד' אלקי הצבאותם, דומם צומח, חי, מדבר, ועי' בהקדמת הספר: נח) אורך האחון מרומז בק' הדרומי מג', ואלכסון המחובר לאורך הג' מרמז כי אורכו של אחון לרוחב המשכן כי אלכסון הכ"ל הוא ברוחב: נט) ורגל מק' אלכסון פקיד לבדים שיהי' אורך האחון מפסיק בין בד לבד (ע' לעיל קי' כ'):

סליק:

ברית עולם

חלק שני

השער מאות ד'

לוחות הברית

השער מאות ד'. (אמר המסדר והמבאר השער הזה מצאתיו בשני מהדורות קמא ותניינא ואני אסדר בלשון מהדורא קמא, ומה שיהי' שינויים בתניינא, יהי' מוקף בין ב' חצאי לבנה, ובשם נ"א יכונה, ולפעמים הקפתי גם מה שנמצא במהדורא קמא וציינתי עליו כוכב *).

אמר אות ד' א) התמונה שבראני יוצרי כאשר בא בתמונתי אות ק' קדישא, וכדין קימין תרין ק' קדשים. קמא מאתוין רברבים לפירקא קמא, ותניינא קאי לפירקא תניינא ד', דאזל אורח דלי' להלן מק' קמא דרומה וישאר רווחה לבר מני' (נ"א, ותניינא קאי לפירקא דרומא אורח דלי', ויתחבר לק' קמא לא על קצה ממש

כי

כי אם נסוג אחור מקצהו הדרומי, וישאר רווחה לבר מפנימא ד'). כתמונת ד', ב) ובאות ק' פנימאה הך רויחה מן רגלה דלי' עד סיומא פירקא זעירא מק' איהו דפקיד ליסוד עפר. ג) והך רויחה, מן רגלה לבר עד קצה עילאי פירקא קמא ק' (נ"א, מאי דאזי? פירקא קמא עודף על רגלה דילי') איהו פקיד ג"כ ליסוד עפר. ד) וכדין לק' תניינא. ה) והך עודף דקאזל [ק'] מפירקא קמא (*ק') יתיר על רגלה דרומה דלי'. (נ"א, והך עודף דקאזל ק' קמא עודף לדרום על ק' הדרומי) איהו ג"כ פקיד על יסוד עפר. ו) ואינון פקודים לה' חלקי עפר. דקיימא על (*דא) פקודי דאורייתא קדישא בחמשה חלקים (*תורה) דקיומא דעלמין קיימא על דא. ז) הך רוויחה מרגלה דק' קמא פנימאה לעפר קדישא גרמי השמים כאשר בא מאמר קדשו (איוב ל"ז ו') כי לשלג יאמר (הוי) [הֱוֵא] ארץ, ונטל גוש שלג מתחת כסא כבודו וכו' [פר"א פ"ג וע' שמ"ר פי"ג] ומזבח אבנים של מעלה מכוון כנגד מזבח של מטה [ע' תענית ה' א'] ומזבח פקודי להיות מחובר בקרקע דווקא כמאמר קדשם [ע' זבחים נ"ח א' ומכילתא שמות כ' כ"ד] בנה המזבח ע"ג (כפיסין) [כפין] פסול, ולבושים המלאכים השלוחים וממהרים בשליחותם, לבושי דלהון כד ישתלחו לארעא דא מיסוד עפר ק', וכגוונא שם מושאל נגד יסוד עפר הידוע לנו, ח) ויסוד עפר דקאזל לבר מרגלה לעפר השני עד דמסיים פירקא קמא מד', איהו עפר לחי מדבר העוסקים בתורת ה', ט) ומלעילא לקצה רגלה פנימאה אינון יתחברו כחדא, בגין דאדם השלם איהו בקיומו פקודי דאורייתא קיומא דעלמין, י) ומה דבא בק' תניינא מד' אינון תרין חולקים עפר לחי שאינו מדבר, ותניינא מה דלעבר השני מרגלה לצומח, יא) ומה דבא פקודי יסוד עפר מעובי רגלה דק' תניינא לתחות, לדומם, וכגוונא דא מעובי רגלה דק' קמא ג"כ לדומם, בגין דתרין גוונים דומם, אבני חפץ לא יערכנו זהב, ושארי דומם, יב) ובגוונא דא הך רוויחא ימין מה דאזל ק' קמא עודף לדרום על ק' תניינא דלי', וישאר רווחה לימין לבר מפנימאה ד', מק' קמא פירקא זעירא דלי' דאזל עודף עלי' דרגלה ד', איהו חי מדבר דלא קבילו אורייתא קימא לבר, יג) ופירקא זעירא מק' תניינא תחות דפקיד ליסוד עפר לחי שאינו מדבר שאסרם התורה לאכילה כאשר בא דבר קדשו (ע' ויקרא י"א) ואת אלה מהם לא תאכלו וקימא לבר מפנימאה ד' יד) ועל כל דא בא פקודי דאורייתא גוי ששבת חייב מיתה [סנהדרין נ"ח ב'] ז' מצוות שנצטוו בני נח [שם נ"ו א'] קברי גוים אינם מטמאים באוהל [יבמות ס"א א'] דמה לא מטמאה בנידה [נדה ל"ד א'] ואינם מטמאים בזיבה רק משום גזירה מדרבנן [שם] וכמוהם רבים, ובדין בהמה אשר איננה טהורה חלב מטמא טומאת נבילות, אבל לא מבהמה טהורה שמתה חלבה אינו מטמא טומאת נבילות שחלב שלה חלוק מבשרה [חולין ל"ז ב', זבחים ע' א']. ט"ו) וכדין מה דאזל רגלה

ב) ע' שער המיתן סי' פ"ב וכוח עפר פנימי דק': ג) ע' שער המיתן סי' ע"ט, וכוח עפר לבר בק': ד) בין עפר פנימי ועפר לבר: ה) ק' קמא בכלל פקיד ג"כ ליסוד עפר כמו בחות ד' דפקיד פירקא קמא דילי' לעפר, וכאן קאי על עפר דרומי (ע' שער המיתן סי' כ"ג): ו) כי חלקים עפר הכ"ל מפקדים לכי חלקי העולם דלמ"ס ומלאכים, וכס עומדים על פקודי דאורייתא: ז) עפר הפנימי מק' קמא פקיד ליסוד עפר למלאכים, כי ק' קמא מרמז למי שכס במעלה עליונה דהיינו ישראל ומלאכים, ולהיות המלאכים כס יותר פנימים מישראל כי עפר שלכס יותר דק ורוחניו לכן עפר הפנימי מק' קמא לעפר המלאכים, כי בעולם העליון יש ג"כ עפר דק שהוא רוחני, ומציח רחוות שים למעלה עפר, כגון שלג תחת ככא הכבוד מזבח שלמעלה מחובר לקרקע כמו מזבח שלמטה, וכן לבושי המלאכים מעפר דק: ח) ועפר לבר מק' קמא לעפר מגוף חים ישראל שהוא במעלה עליונה עוסק בתורת ה': ט) תרין חלקי עפר הכ"ל שמתרין לדדי רגל הק' מתחברים למעלה על רגל הק', לרמז שישראל בקיומם פקודי דאורייתא מתקנים גם חל המלאכים: י) בק' תניינא עפר הפנימי לחי ועפר דלבר לצומח: יא) לפי יסוד עפר בכלל ז' שבח הרמז בק' למעלה ומן הלד כזה ▛ או כזה ▜ לא כי לו לרמז כאן יסוד עפר תחת עובי רגל הק', אך לפי שרגל הק' יורד לעומק מכל שאר ח' ב' לכן פקיד ליסוד עפר, וגם פקיד לדומם שהוא במעלה יותר למטה מכל הכרובים, רגל ק' קמא לדומם המעולה מאני חפץ טופך ספיר וכו', ורגל ק' תניינא לשאר דומם: יב) עפר שתחת פירקא זעירא מק' קמא לחות ד' בלד ימין מק' תניינא לויכו ג"כ עפר לחי מדבר בגין שהוא בק' קמא, אך כיון שהוא לבר מרמז למדבר דלא קביל אורייתא: יג) עפר דפירקא זעירא מק' תניינא דפקיד ג"כ לעפר לפי כלל ז' שעל הכללים הוא עפר לחי בלחי מדבר בגין שהוא ק' תניינא במעלה, ובגין דהוא לבר בדדום חות ד' פקיד לחי האסור באכילה: יד) וכללים בכאן כל הכ"ל גם גויס ובעלי חייס האסורים דפקודי דאורייתא עליהם גם עליהם: טו) יתבר ג"כ שמרמז כאן לפקודי החיים והמתים בתרין פקודין

רגלה מק׳ תניינא בפנימא ק׳, ומה דאזל לבר, יתחלק לתרין חולקים, מה דבפנימא להמותר באכילה, ומה דאזל לבר לפקודי וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה (ויקרא י״א ל״ט), וכדין רגלה מק׳ קמא מה דפנימא לאדם חי שפקודי דאורייתא שליטים עליו, ומה דאזל לבר לפקודי אדם כי ימות באוהל (במדבר י״ט י״ד) וכל פקודי דלי׳, איהו אבי אבות, והנוגע בו אב, ואם כלים נוגעים בו בחלל חרב (שם פט״ז) חרב הרי הוא כחלל [חולין ג׳ א׳] וכמוהם רבים, כמבואר במקומם לקמן, טז) ובההוא רוויחא מק׳ קמא מפירקא זעירא דלי׳ עד רגלה דלי׳ פתיחה למטה לאינון מלאכים דאישתלחו למטה ולאינון נשמות המשתלחים כאשר בא מאמר קדשו (ישעי׳ נ״ז ט״ז) (ורוח) [כי רוח] מלפני יעטוף, יתכסה כמו לבוש בו, ונשמות אני עשיתי (שם), יז) ואית בק׳ קדישא תרין חולקים מים מה דאזיל מפירקא קמא ק׳ לצד פירקא דרומה ולקבלי מה דתפיס פירקא זעירא קבל קמא איהו יסוד המים, והך רוויחה מרגלה דק׳ עובי׳ דלי׳ רויחה מיני׳ עד פירקא קמא ק׳ ג״כ יסוד המים, וכדין ק׳ תניינא, יח) ואיהו ק׳ תניינא זעירא ברחבו, והתחלת רחבו אזיל מחצי פירקא זעירא יתחבר ותפיס לקבלי ואזיל יתיר ברחבו מפירקא זעירא יתקרב לרגלה מק׳ קמא, וק׳ תניינא הגם שהוא זעירא קבל ק׳ קמא, מכל מקום הוא תפיס יתיר מפירקא קמא ק׳ קמא (נ״א, מפירקא זעירא דק׳ קמא) בגין דיתחבר להדי סופו מפירקא זעירא תילתא דילי׳ (נ״א, בגין דיתחבר לאמצעית דפירקא זעירא) הוא דתפיס, וכדין מה דתפיס יתיר ק׳ זעירא מק׳ קמא פירקא קמא דלי׳ איהו יסוד המים, ומה דאזיל ק׳ תניינא קבל פירקא זעירא מק׳ קמא איהו ג״כ יסוד המים, יט) והך תגא דיתחבר ק׳ תניינא לפירקא זעירא לא קאי הך תגא בקציהו ממש מק׳ תניינא אלא נסוג אחור מקציהו ויתחבר לפירקא זעירא, (נ״א, וכדין ישאר רווחה מק׳ תניינא לפירקא זעירא מק׳ קמא) וההוא רווחה איהו לבר מפנימאה ד׳, וכדין פקיד ליסוד המים לבר מפנימאה ד׳, ואינון ז׳ חלקי מים דפקודי דאורייתא שליטים עליהון ועל גדוליהון (כ) ואינון לז׳ ארצות [ויקרא רבה פכ״ט סי׳ י״א] יסוד עפר כמבואר, הגם שבא לח׳ חלק עפר? הא מבואר שחד הוא שבא לדבר קדשו (איוב ל״ח ו׳) מי ירה אבן פינתה, כא) וז׳ חלקי המים לז׳ נהרות [ב״ב ע״ד ב׳], וכשבא אות ק׳ קדישא לאות מ׳ קדישא לז׳ ימים פקודים, כב) וכשבא אות ק׳ קדישא לאות מ׳, וכדין יתעגל פירקא קמא מ׳ עם פירקא דרומה קצת מראשה וכדין קימין התרין קופין ולית בהון כ״א ד׳

חלקי

תניינא מד׳: יח) כלומר כזה נמלה ים כאן ז׳ פעמים יסוד המים, תרין בכל ק׳ הרי ד׳, ואחד מה שים על פירקא קמא דק׳ תניינא מלד שמאלו נגד פירקא קמא דק׳ קמא דפקיד ליסוד המים לפי כלל כ׳, ותרין חולקי מים על פירקא קמא דק׳ תניינא כי״ל בלד ימין נגד פירקא זעירא מק׳ קמא, כי התגא מחלק לתרין כזה אחד ללד פנים ואחד לדמיון הרי ז׳ חלקי מים ויתבאר להלן: יט) פי׳ נקוג לחוד היינו שיתחרב ללד פנימית הד׳: כ) ע׳ לעיל קי׳ ז׳ ח׳ ו׳ י״ח ו׳ י״ב שמבואר שם ח׳ חלקי עפר לעולם העליון, ולישראל, לחי, ולגומת, לג׳ דוממים לבני חפן ושארי דוממים, למדבר דלח קביל תורייתא, ולחי כשאכול בשכילה, וכל אחד מהכי״ל לריך יסוד המים והם הז׳ יסוד המים הנרומה כאן, ולע״ג דיסוד העפר לית בי׳ שמונה חלקים? מ״מ מ׳ מח׳ חלקי עפר הכי״ל בא למאמר קדשו מי ירה פינתה דהיינו מקום המזבח שממנו הושתת העולם, והיינו הלחי חלק עפר דקי׳ ז׳ מזבח של מעלה מכוון כנגד מזבח של מטה ע״ש והבן: כא) ועוד מרמז ז׳ חלקי המים הכי״ל לז׳ נהרות שמקבלים את ארץ ישראל, וחלק מ׳ מחלקי העפר הכי״ל שיותר על ז׳ חלקים מרמז על ארץ ישראל מי ירה פינתה: כב) ז׳ ימים פקיד כשבא אות ק׳ קדישא לאות מ׳ קדישא כזה עשר ים באות מ׳ שמשה פרקים, והלמנו במקומם שמשה קופין והבא ק׳ קמא אות בי׳ תרין חלקי מים כידוע, ויתעגל ויתחבר לק׳ הדרומי דאות בי׳ ג״כ תרין חלקי מים וביניהם ליכא יסוד

ק׳ קמא לחי מדבר, ורגלא דק׳ מה שבתוך כיקף הק׳ לחי ומה שיולא לבר למת, כמו שרגל יורד למטה לעומק לרמז ליסוד עפר שיורד לעומק לאחר מיתה, וכן בק׳ תניינא לחיים ומתים מן חי בלחי מדבר שבשרים לאכילה (ט׳ לעיל קי׳ ז׳ מ׳ י״ג): שז) ידוע כי ק׳ פקיד לשמרה כקותה וטוהרה (שמות כ״ח י׳) (כמבואר לעיל בהקדמה שניה לשער הרשעון מאות ס׳) והנשמה הוא כמו לבוש להקב״ה, שבשעה רולה להשפיע לבריותיו מתלבש בכסא הכבוד שהם הנשמות כמו שנאמר (ורוח) [כי רוח] מלפני יעטוף, ולכן נרמז בק׳ ג״כ ענין הנשמה, והפתח של הק׳ שבין הרגל לפירקא זעירא מק׳ שפתוח למטה לרמז על שילוח הנשמה למטה, וזכו טעם שממנו לעיל ברגל הק׳ ענין המיתה, כי הרגל הוא בגוף נגד הנשמה שממנו בריחב פעמי הכי״ל בין הרגל לפירקא זעירא: יז) זה מבואר לפי המבואר בשער הלילות קי׳ פ״ח דים בק׳ תרין פעמים מים, וכן בק׳

המים, כי קלה כשמלי מפירקא קמא דק' הדרומי יתחבר לקלה הימני מפירקא תליתאה זעירא דק' קמא, משי"כ בין ק' הדרומי לק' תליתאה המערבי שעומד במישור ותג אחד מחבר פירקא זעירא מק' הדרומי לפירקא קמא מק' תליתאה, ושם ים בין הבריות קו למטה וקו למעלה דפקיד ליסוד המים לפי שער הכללים, ותרין יסוד המים בק' המערבי הרי ז' חלקי מים, והשם פקודים לז' ימים, והתרין ק' שבשמל' המי' אחד לאורך ואחד לרוחב לרמז כי המים מקבלים אורכו ורוחבו של עולם: **נג)** ע' קי' ל"ג שבגיהל לכל ד' היסודות ויסוד שפר רב יותר מיסוד המים וזהו רמז בחות ד' מק' שים בו ח' חלקי שפר, וז' חלקי עפר, לרמז שים בשרשי מטה שפר יותר משאר יסודות, אע"פ שהמים בחיסותם חשוב יותר: **נד)** ק' הדרומי מד' שנכנס ואינו מתחבר בקלה ק' העליון, וק' הוא פלוף, לרמז על הגוים שעומדים לבר ים להם רשות לכנס לפנים להיות גר, ע' לעיל קי' ח' י"ב. **נה)** ע' קי' מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה: **נו)** ע' בשער החיתן קי' פ"ו ל': **נז)** ע' בשער החיתן קי' פ"ט ל': **נח)** כשורה כזה ש : **נט)** יקד שם דש' קמא מחר ותי"ו קמא דילי', יתפלג על ידי ש' זעירא, חליו לבר מש' זעירא ש וחליו נגד התרין ווין משי' זעירא, ויסוד המים כולו לבר: **ס)** ע' שער הכללים כלל ד' בטעם דש' פקיד ליסוד שם מפני שפתוח למעלה, וכל זה שם שפתו מבל כאן שי' זעירא כמ"ל בחות ד' דחופף עליו ש' קמא נמלא שים שם קו למעלה וקו למטה ופקיד ליסוד המים לפי כלל ה', אך מ"מ ש' פקיד ליסוד שם נמלא שים כאן שם ומים מעורבים יחד לברוח את הבמים: **סא)** ע' לעיל קי' כ"ח כ"ט, ולפ"ז ים ד' חלקי שם רק שש' קמא לחוד כי פלגא דשם מוח"ו קמא עד ותי"ו תגייהא, כלי פלגא נחשב לתרין דנהיר לגו תרין חשין דש' זעירא ונחשב כאלו כל הד' רויחיס מתרין שיני"ן הוא שש' קמא: **סב)** כשורה כזה א : **סג)** ע' שפ"ד משער הפרקים, כי ד' מעיד על יחוד ה' שד' רוחות העולם, ועורת הד' בחות כזה ד ובקוץ א דלבר הוא

חלקי המים פקודים, ופירקא תליתא מערבי אוף שביל דלי' במישור מפירקא הדרומי יתחבר, ובדין קימא ק' תליתאה, ובחד תגא יתחבר הק' מפירקא קמא דילי' קצה הדרומי לק' הדרומי לפירקא זעירא דילי' לקציהו הדרומי, וישאר רווחה מק' המערבי לק' הדרומי ביניהון מה דקימא התגא, וכדין ג"כ ליסוד המים פקודים, ותרין יסוד המים בק' המערבי, וחרטומו דקימא לבר מפנימאה מ', תרין ק' דקיימין בו חד אוף רוחב וחד אוף אורך, בא ללמד על אינון ימים ז' דבגו מ' פנימאה פקודי' אינון מסבבים העולם לרוחב ולאורך עגול סביב, (כל זה בנ"א)) כג) ואני אות ד' בראני יוצרי לשמו הגדול שדי שאמר לעולמו די [חגיגה י"ב א'], ובלתי יסוד עפר לא יכול לעצוד מצעדי גבר כוננו, בראתי יתיר על חלקי יסוד המים, שהחלקים מעפר רב, הגם שהמים באיכותם רב, כד) והך כניסה כד יתחבר תרין ק' בד' הכניסה דעומד לבר מפנים ד', למאמר קדשו ונסחפו על בני ישרא[צ"ל ונסחפו על בית יעקב (ישעי' י"ד א') (יה"ל)], כה) וכד אני ד' בא מש' קדישא לאינון חלקי יסוד אש, כו) תרין רוויחים בין תלת ווין מש', הך רוויחא מה דלבר מפירקין קמאים דילהון איהו יסוד אש, ומן ימין דילי' יסוד המים, כדין לתרין ווין, כז) מוא"ו תליתאה מימין דילי' יסוד אש, ומשמאלה דילי' יסוד עפר, כח) וש' תניינא דיתחבר לש' קמא איהו אתווין זעירי' ברחבו, ושבק רווחה ויתחבר ש' זעירא לש' קמא קבל אמצעית רוויחא מש' קמא מוא"ו קמא דילי' עד תניינא, וקימא כתמונת ד', כט) ויתפלג שביל דילי' יסוד אש, חצי בעיר להדי' רוויחה מש' זעירא לבין הביניים דתרין ווין דילי', וחצי קאי לבר מפנימאה ד' לצד ימין, ויסוד המים כולו לבר מיני' (נ"א, מפנימא), ל) והך רוויחא תרין דבתלת ווין מש' זעירא, הגם דקיימין בתווך בגין דש' קמא חפיף עליהון, ומה דבתווך איהו פקיד על יסוד המים? ברם אות ש' קדישא ברא יתש"ל להיותו פקיד על יסוד אש, וכדין יסוד אש ומים בו כלולים בלולים יחד כמאמר קדשם [חגיגה י"ב א'] שמים אש ומים שטרפם זה עם זה וברא מהם שמים, לא) וכדין בעיר יסוד אש מהך רוויחה קמא ש' רבתה עד ו' תניינא דילי', פלגי דלי' דקאי פנימאה ד' בעיר כדין בהנך אוירים תרין דבין תלת ווין מש' זעירא, וכדין ד' חלקי יסוד אש, מה דבעיר בד' רווחים דבין תרין שיני"ן, לב) וכד יתעבד אות ד' קדישא מאות א' קדישא, ויתעבד א' תניינא דקאי לפרק דרומא ד' זעירא ברחבו, וקאי יו"ד עילא מא' לבר מא' זעירא דקאי תחותי' ואזיל ביו"ד עילאי לימין יתיר, וכדין אוירה דפקיד קצה אלכסון תתאה ויסוד המים דפקיד י' עילאי קימין לבר מפנימאה ד' מקצתם, לג) ובראני יוצרי לשמו הגדול שנקרא שדי שאמר לעולמו די [חגיגה שם], בד' יסודות שבראם להתנהג בהם עלמא, ולעבוד ליתש"ל בכל החלקים הנ"ל כאשר פקד עלינו בתורתו הקדושה על כל חלקי היסודות הנ"ל, שפקד פקודיו להתנהג בהם, ולהגות בפקודיו תמיד, (נ"א, ושפך את דמו וכסהו בעפר (ויקרא י"ז י"ג) וכו' הכל כמבואר בהקדמה,

ולהגות

ולהגות בפקודיו תמיד ה' מוצאות הקבועים בפה, שהם ג"כ קבל ד' היסודות וחלק הנעלם בהם, כמאמר קדשו (נחמי' ט' ו') ואתה מחי' את כולם, כל אחד משיג לפי טוב עסקו בתורה ובמצוות): לד) והך יסוד אש דפקיד ש' רבבה בחצי אוירה דאויל לבר, חצי דבין תרין ווין מפנימאה ד', הגם דאויל לבר, ברם פנה לעילא לפקודי מימינו אש דת למו (דברים ל"ג ב') ולמאמר קדשו (איוב י"א ט') ארוכה מארץ מדה, ובגין דא כאשר הסתכלו מלאכים קדשים תמונה דאות ד' אמרו תנה הודך על השמים (תהלים ח' ב') [שבת פ"ח ב'] בגין דפנה לעיל, ברם מפי עוללים ויונקים יסדת עוז (תהלים שם פ"ג) כמאמר קדשם (שבת קי"ט ב') הבל פיו שאין בו חטא, ואם חטא יאחז בתשובה בתשוקת הלב ויהי' הבל פיו שאין בו חטא כאשר בא מאמר קדשו (תהלים נ' ט"ז) ולרשע אמר אלוהי' מה לך לספר חוקי ותשא בריתי עלי פיך, ברית התורה על פה שיש בו הבל חטא שמושך מאוירים חיצונים אשר לא טהורים, לה) וד' מספרו ארבע בגין שהוא תופס אורך ורוחב. ובאורך לחוד יש לו ארבע פיאות, וכן לרוחב, כמו שיתפלג בד' אורך לחוד ורוחב לחוד בהנך שני פירקין להעיד על השיש"ל שהוא יחיד שליט במעלה ובמטה בד' כנפות, ושליט על כל היסודות שבראם, לו) וכאשר פקד ד' על יסוד עפר לבר מפנימאה ד' הוא לפקודי עפר נתיצת בית המנוגע יוצא מחוץ לעיר [ויקרא י"ד מ"א], ומה דבא משמאל לבר היינו לבתר רגלה מק' מה דקבל פירקא קמא ק' לבתר רגלה דילי' דקאי בד', (לז) ופתיחה לעיל לבא לאחר הסגר לראות אם כהה הנגע) לח) ויתפלג לעפר דפקיד לבר מרגלה מצד ימין לעפר חוץ לארץ, ועפר דפקיד מרגלה דק' לשמאלה, מה דמן רגלה לימין פנימא דק', הוא עפר בית המקדש קרקע העזרה והיכל כולו, ומה דלבר מצד שמאלה מרגלה, איהו עפר ארץ ישראל וארץ מקודש לענין חובת קרקע בתרומת ומעשרות וכו', לט) ומקודש לענין קרבנות להקריב במקום המקודש דווקא, כמו שבא באות ק' ד' חלקי קרקע, מה דפנימה ק' ומה לתחות פירקא זעירא, ומה דלהדי פירקא קמא מה דאויל להלן מרגלה פקיד לתחות לקרקע, ומה דמסיי' רגלה דק' תחות עובי' קצה תתאה ג"כ לקרקע, לקבליהון ד' חלקים, תוך חומת ירושלים לאכילת קדשים קלים [זבחים קי"ב ב'] תוך עזרה לשחיטת כל הקדשים [שם מ"ז-נ"ו ב'] ולאכילת קדשים [שם קי"ב ב'], ההיכל לקטורת ולזריקת דמים. לפני ולפנים לקטורת ולזריקת דמים, (נ"א, פר ושעיר של יה"כ ופר העלם [דבר] של ציבור) כמבואר באורייתא קדישא, מ) וכד יתעבד ד' מק' קדישא דאית בי' ז' חלקי קרקע כמבואר לעיל, לפקודי פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים נשרפים על בית הדשן [שם מ"ז ב'], פסולי קדשים נשרפים בבירה [פסחים כ"ד א', פ"ב ב'], פרה אדומה נשרפת בהר המשחה [פרה פ"ג מ"ו] מעשר שני נפדה חוץ לחומת ירושלים אבל לא נאכל [עי' מעשר

פתח הבית, ומאי טפר למהר יתרחל פקיד כלקמן סי' ל"ח: לז) כל זה נמחק במהדורת תניוגא (ע' לעיל בטעה התמיהו מאות ח'): לח) ובאחר תרין חלקי טפר דלבר בחות ד', מה דלבר מק' טפר הון למהר ותרין חלקי טפר דק' זעירא מה דלימין הרגל שהוא בפנימיות הק' לטפר בית המקדש, ומה דלשמאל רגל הק' שהוא לבר מק' לך לפנים בחות ד', להיכו טפר מהר יתרחל שהוא ג"כ מקודש לענין חובת קרקע: לט) ובאחר בק' קהס ד' חלקי טפר שם בו, היינו בי' מצני לדדי הרגל כמבואר בטעה החיתן, ואחד תחת פירקא זעירא מק' דפקיד לטפר לפי כלל ז', ואחד תחת רגל ק' כמבואר לעיל סי' י"ח ומרמזים לד' חלקים, תוך חומת ירושלים, תוך עזרה, היכל, קדשי קדשים: מ) מהן בד' דחות בי' תרין ק' דחות בי' ז' חלקי טפר כלעיל סי' כ', כי בכל ק' ד', ובתרין ק' ח', רק פירקא זעירא דק' קמח מין בו יסוד טפר כי ק' תניוגא מבטלו (ע' טעה הכללים כלל כ' וכלל ז') רק בהאי חלק לבר מק' תניוגא

יו"ד הכי ד' י' וזכו שמתר לעולמו די, ור"ת זי ד' יסודות, וכל מיוחד להי' כי פקודי דאוריית עליהים על כל ד' היסודות: לד) כך ד' דפקיד ליסוד טפר כמבואר בטעה החיתן וכך קלה דאזיל לבר ליהו פקיד לתתא מק' טפר הון למהר ותרין חלקי טפר דק' זעירא מה דלימין הרגל שהוא בפנימיות הק' לטפר בית המקדש, ומה דלשמאל רגל הק' שהוא לבר מק' לך לפנים בחות ד', להיכו טפר מהר יתרחל שהוא ג"כ מקודש לענין חובת קרקע: לט) ובאחר בק' קהס ד' חלקי טפר שם בו, היינו בי' מצני לדדי הרגל כמבואר בטעה החיתן, ואחד תחת פירקא זעירא מק' דפקיד לטפר לפי כלל ז', ואחד תחת רגל ק' כמבואר לעיל סי' י"ח ומרמזים לד' חלקים, תוך חומת ירושלים, תוך עזרה, היכל, קדשי קדשים: מ) מהן בד' דחות בי' תרין ק' דחות בי' ז' חלקי טפר כלעיל סי' כ', כי בכל ק' ד', ובתרין ק' ח', רק פירקא זעירא דק' קמח מין בו יסוד טפר כי ק' תניוגא מבטלו (ע' טעה הכללים כלל כ' וכלל ז') רק בהאי חלק לבר מק' תניוגא

מעשר שני פ״ג מ״ז, וזבחים קי״ב ב׳], מא) ואינון ז׳ חלקי מים שמבוארים בתרין קופין דקיימין באות ד׳ קדישא כמבואר לעיל לפקודי דם זריקות ע״ג המזבח, חטאת טעון זריקה בד׳ קרנות [זבחים נ״ב ב׳] שלמים ועולה זריקות שתים שהן ארבע [שם נ״ג ב׳, נ״ד ב׳ — נ״ה א׳] היינו מקומות חלוקים, בכור ומעשר מתן אחת [שם נ״ו ב׳] חטאת למעלה, ועולה למטה, עוף בהיפך נשתנה, חטאת העוף למטה, עולת העוף למעלה [שם ס״ה א׳ ועוד], שירי הדם הפנימי נשפכים על יסוד מערבי [שם מ״ז א׳ וב׳] ודם החיצונים על יסוד דרומי המזבח [שם נ״ג א׳], מב) וכאשר בא ש׳ קדישא לד׳, כדין בכל ש׳ בין תרין אוירי׳ מתלת ווין אינון תרין יסודים אש, ותרין חולקים אש מש׳ זעירא ברחבו דקימא תחות ש׳ מזרחי רברבה. ואיהו קאי להלן מקצה ש׳ מזרחי בחצי אוירה מוא״ו קמא עד וא״ו תניינא, ובההוא חצי, ש׳ מזרחי עודף על ש׳ תתאה, ויתפלג ההוא אש לתרין חולקים, חלק חד לבר מד׳ פנימא, וחלק חד בגו ד׳ פנימא, מג) ובגו ו׳ קמא קבל פירקא פנימא קמא דיל׳ איהו יסוד המים, וחמימותא דאֵשה רוחניות שוכן עלי׳ דאיהו מים סומקים דם הנפש, הדא הוא דכתיב שמות כ״ד ו׳ - ח׳) חצי הדם זרק על העם, וחצי הדם זרק על המזבח, הנה דם הברית אשר כרת ה׳ עמכם וכו׳, לאינון פקודים דאורייתא השליטים ומופקדים על ד׳ היסודות שהם אויר ומים ואש ועפר ותולדותיהם שפקודים דאורייתא פקודים עליהם, מד) ואינון ז׳ חלקי אש שפקודים בגו תרין שיני״ן דקיימין בגו ד׳ קדישא, תרין חולקים דבוערים מש׳ זעירא דקא תחותי׳, דבוערים בהך רוויחא מוא״ו קמא עד תניינא מש׳ רברבה, וההוא חולקא חצי מרחבו מוא״ו קמא עד תניינא דקאי בחצי דלבר מד פנימא לאינון חולקי אש על המזבח תוקד בו לא תכבה [ויקרא ו׳ ה׳] אש מצווה להביא מן ההדיוט [יומא כ״א ב׳] אש לקטורת ניתן ממזבח החיצון [שם מ״ג ב׳] אש מחתה לקטורת לפני ולפנים [שם נ״ב ב׳] אש מנורה להדליק ממזבח החיצון מערכה בפני עצמו, אש לפרים הנשרפים ושעירים הנשרפים בבית הדשן [זבחים מ״ז ב׳] אש לפרה אדומה בהר המשחה [פרה פ״ג מ״ו-ט׳], מה) ובעיר מחד רוויחא מוא״ו קמא עד תניינא בגו תרין רוויחים מש׳ זעירא, להדלקתם ממזבח החיצון כגוונא דקאי חצי רוחב מוא״ו קמא עד תניינא חצי מני׳ לבר מפנימא ד׳, למחתה ומנורה:

וכאשר בא אות א׳ קדישא לפרקים דאות ד׳, מו) דאינון תרין אלפים, חד רברבא וחד זעירא, וכדין תרין חולקים אוירים באות א׳ בהנך זויות מה דלבר מיו״ד עילאי, קבל סיומא דיו״ד עילאי, ומאי דאזל אלכסון לתחות בקצה תתאה, וכדין ליו״ד תתאה עם קצה אלכסון העודף עליו דאיהו קצה עילאי, וכדין לא׳ זעירא דיתחבר לא׳ רברבה, ויתחבר א׳ זעירא לא׳ רברבה, י׳ עילא מא׳ זעירא לאלכסון קצה תתאה מא׳ רברבה, ולא לקצה ממש כ״א נסוג אחור מני׳, ויתחבר לאלכסון בההוא אתרי׳ דיתחבר י׳ עילאי מא׳ רברבה כדין יתחבר תחותי׳ י׳ עילאי מא׳ זעירא, וכדין ההוא אוירה מא׳ רברבה לבר מפנימאה ד׳,

וכדין

סם ים יקוד טפר וכלי חלק דלבר לחון מחומת ירושלים לעניו מעשר שני כמבואר בפנים, וז׳ חלקים הנשארים, לד׳ דלעיל סי׳ ל״ט, ועוד ג׳ בית הדשן, בירה, וכר המשחה: מא) ז׳ חלקי מים דאמות ד׳ דלעיל סי׳ י״ח פקודים לז׳ חלוקים שם בזריקת הדם מים לחומים, היינו, ה) ד׳ קרנות, ג) שתים שהן מרובע, ג) מתן אחת, ד) למעלה, כ) למטה, ו) שפיכת הדם ליסוד המערבי, ז) שפיכת הדם ליסוד דרומי: מב) ע׳ לעיל סי׳ כ״ח כ״ט: מג) ע׳ שער המיתן סי׳ פ״ו דים יקוד כמים אלל הווין נמלא בוא״ו קמא מש׳ קמא ים יקוד כמים ואלו יקוד שם כמבואר בכל ס׳ וחמימותא דאמא מכפך כמים לדם, וכגוונא דאלך כאי שם לעיל בש׳ קמא לתרין על ידי ס׳ זעירא כגוונא דא מרמז על חלוקת הדם לתרין חלקים בעת נתינת המזבח המרומז בכאי ס׳ לעיל סי׳ ל״ד: מד) בגו תרין שיני״ן שית בי׳ ד׳ חלקי שם ושם אחד מש׳ קמא נחלק לחלת, כאי שם דמוא״ו קמא עד תנייא, חלק א׳ לבר מש׳ דתחותי׳, וחלק א׳ אשר על ס׳ זעירא נחשב לתרין דנכיר לתרין חשין דש׳ זעירא, ע׳ לעיל סי׳ ל״ח, כרי ז׳ חלקי שם, כי שם הכולל לכל ג׳ חשין הנ״ל נחשב ג״כ לאחד, וכש לז׳ חשין דפקודים דאורייתא שליטים עליהון, ואלו הן, שם על המזבח שיוד מן השמים, שם שמלוה להביא מן ההדיוט, כרי תרין, ג׳ שם ממזבח החיצון לקטורת, ד׳ שם מחתה לקטורת לפני ולפנים, כי מערכה לשם מנורה, ו׳ שם בנית הדשן, [ז׳] שם בכר המשחה: מה) תרין חשין מש׳ זעירא כש נגד שם אחד מש׳ קמא, לרמז שים הרין חשות שממקום אחד נאו ממזבח החיצון דהויו שם מחתה ומנורה, שמביאם ממזבח החיצון, כמו שים שם לבר מפנימא ד׳ בש׳ קמא: מו) ע׳ לעיל סי׳ ל״ב, תרין חלקי חויר בש׳ עילאי מד׳, חלק א׳ מה דלבר, דהויו מימין ליו״ד עילאי מש׳ עילאי, על קצה תתאה של אלכסון, וחלק א׳ כפנימי שאלל י׳ תתאה דהויו על קצה עילאי מאלכסון, וכן

וכדין מא' זעירא לבר מפנימא ד', מז) ואינון ד' חלקי אוירים קבל ד' מבחר הברואים שבראם יתש"ל לעבוד אותו ולקבל עול תורתו, אינון כהנים לויים וישראלים בכלל לימוד התורה כולה כולם יתפקדו, וכהנים ולויים ניתוספו עליהם מצוות יתירות, וכהנים בעבודת הקרבנות, ומוזהרים על הטומאה, וכהן גדול נבחר לעבודת לפני ולפנים ביה"כ, מח) ותרין אוירים קיימין לבר מד' פנימאה בהנך לבר מתרין יודי"ם עילאים, מתרין אלפין דקיימין בד', דאינון תרויהון לבר מפנימאה ד', לישראלים ולויים, חד קאי יתיר לבר לישראל, וחד קריב לפנימא ללויים, הגם שקאי לבר, וכמאמר קדשו (במדבר י"ח ד') ונלוו (אליך) [עליך], מט) ולתרין פקודים להזר הקרוב לעבודת המזבח יומת, (שם פ"ז), ותניינא לכהן הדיוט דקימא לבר מעבודת לפני ולפנים, נ) וכהן גדול הותר לו לחוד בעבודת יוה"כ ולא בשאר זמנים, ובגין דא קימא יו"ד עילאי מא' קמא רבריבה בכפילה לבר, לבר מפנימאה דד' ולבר מיו"ד עילאי מא' זעירא דקאי תחותי' לפקודי למעוטי הכנסה פנימאה כי אם בעבודת יה"כ, נא) וכגוונא דפנה י' תתאה מא' רבריבה בהיפוכה ולבו לשמיים דפנה בפירקא קמא דילי' למעלה ויתחשב פירקא קמא כמו ביו"ד עילאי מה דהוא פירקא קמא, ויו"ד תתא מא' זעירא קימא בפנוהי לבר מד' פנימאה, ברם הוא קאי פנימאה ברם פנוהי אהדר לבר, לפקודי הגם שנבחר לעבודת לפני ולפנים, מכל מקום אב יבא בכל עת אל הקודש (ויקרא ט"ז ב'), ולמאמר קדשו (יומא נ"ב ב') ויצא ובא לו כדרך כניסתו שיצא דרך אחוריו נב) ואינון ד' אוירים הנ"ל לפקודי כאשר בא דבר קדשו (בראשית ב' ז') ויפח באפיו נשמת חיים ממקום קדוש יהלכון כאשר עוסקים באורייתא ומקיימי פקודי' דאורייתא מושכים מאוירי' דקים קדושים, כמבואר בהקדמת הספר, ורוח אלוהי' מרחפת על פני המים (שם א' ב') איהו אוירה רוח דק שברא יתש"ש לעד, לקיומא עלמא, וחלוקים אוירים עד אין מספר לגדודיו שחלוקיה' רב כמבואר בהקדמה, נפח לא נאמר כ"א ויפח? לאויר רוח שברא כן לחיות עולמו שברא יתש"ש לעד זה, וחלוקים לדומם צומח ולחי שאינו מדבר, ולחי מדבר, ולחי מדבר מבחר היצורים העוסקים בתורת השיש"ל, ופקד על עבדו נאמן ביתו שיפח לכל אחד ואחד חלקי האוירים לפי מזגו לדומם וכו', ולמבחר היצורים מאוירים הדקים וקלים למאוד העוסקים בתורתו כנ"ל, ואינון ד' אוירים ד' גוונים אדום ירוק שחור לבן, ויש כלולים כולם ביחד, ויש כלולים נמזגו אלו עם אלו, ויש מושך מצד החסד, חלוקיהון מבואר בהקדמה:

סליק:

מא' זעירא לבר מפנימא ד', מז) ואינון ד' חלקי אוירים קבל ד' מבחר הברואים שבראם יתש"ל לעבוד אותו ולקבל עול תורתו, אינון כהנים לויים וישראלים בכלל לימוד התורה כולה כולם יתפקדו, וכהנים ולויים ניתוספו עליהם מצוות יתירות, וכהנים בעבודת הקרבנות, ומוזהרים על הטומאה, וכהן גדול נבחר לעבודת לפני ולפנים ביה"כ, מח) ותרין אוירים קיימין לבר מד' פנימאה בהנך לבר מתרין יודי"ם עילאים, מתרין אלפין דקיימין בד', דאינון תרויהון לבר מפנימאה ד', לישראלים ולויים, חד קאי יתיר לבר לישראל, וחד קריב לפנימא ללויים, הגם שקאי לבר, וכמאמר קדשו (במדבר י"ח ד') ונלוו (אליך) [עליך], מט) ולתרין פקודים להזר הקרוב לעבודת המזבח יומת, (שם פ"ז), ותניינא לכהן הדיוט דקימא לבר מעבודת לפני ולפנים, נ) וכהן גדול הותר לו לחוד בעבודת יוה"כ ולא בשאר זמנים, ובגין דא קימא יו"ד עילאי מא' קמא רבריבה בכפילה לבר, לבר מפנימאה דד' ולבר מיו"ד עילאי מא' זעירא דקאי תחותי' לפקודי למעוטי הכנסה פנימאה כי אם בעבודת יה"כ, נא) וכגוונא דפנה י' תתאה מא' רבריבה בהיפוכה ולבו לשמיים דפנה בפירקא קמא דילי' למעלה ויתחשב פירקא קמא כמו ביו"ד עילאי מה דהוא פירקא קמא, ויו"ד תתא מא' זעירא קימא בפנוהי לבר מד' פנימאה, ברם הוא קאי פנימאה ברם פנוהי אהדר לבר, לפקודי הגם שנבחר לעבודת לפני ולפנים, מכל מקום אב יבא בכל עת אל הקודש (ויקרא ט"ז ב'), ולמאמר קדשו (יומא נ"ב ב') ויצא ובא לו כדרך כניסתו שיצא דרך אחוריו נב) ואינון ד' אוירים הנ"ל לפקודי כאשר בא דבר קדשו (בראשית ב' ז') ויפח באפיו נשמת חיים ממקום קדוש יהלכון כאשר עוסקים באורייתא ומקיימי פקודי' דאורייתא מושכים מאוירי' דקים קדושים, כמבואר בהקדמת הספר, ורוח אלוהי' מרחפת על פני המים (שם א' ב') איהו אוירה רוח דק שברא יתש"ש לעד, לקיומא עלמא, וחלוקים אוירים עד אין מספר לגדודיו שחלוקיה' רב כמבואר בהקדמה, נפח לא נאמר כ"א ויפח? לאויר רוח שברא כן לחיות עולמו שברא יתש"ש לעד זה, וחלוקים לדומם צומח ולחי שאינו מדבר, ולחי מדבר, ולחי מדבר מבחר היצורים העוסקים בתורת השיש"ל, ופקד על עבדו נאמן ביתו שיפח לכל אחד ואחד חלקי האוירים לפי מזגו לדומם וכו', ולמבחר היצורים מאוירים הדקים וקלים למאוד העוסקים בתורתו כנ"ל, ואינון ד' אוירים ד' גוונים אדום ירוק שחור לבן, ויש כלולים כולם ביחד, ויש כלולים נמזגו אלו עם אלו, ויש מושך מצד החסד, חלוקיהון מבואר בהקדמה:

סליק:

השער מאות ה'

אמר אות ה', התמונה שבראני יוצרי להעיד א) על פקוד הבכור נוטל על פי שנים [דברים כ"א י"ז] מבואר מזה בחלק ראשון ברית עולם, ועתה נוסף ביאור, כד בא באות ה' קדישא אות ק' קדישא לפרקים דאות ה', ב) וק' דקאי בצד דרומי ה' איהו דפקיד לכל יוצאי יריכו של בן קודם לבת [ב"ב קט"ו א'] בגין דפירקא הדרומי קאי כאשר בא בעצמו בתמונתו באות ה', כדקאי ק' דאיהו יתחבר לפירקא זעירא מק' קמא ה', איהו דכורא הקיפה דלי', ורגלה איהו בת, לפקודי בן וכל יוצאי יריכו של בן קודם לבת, ג) הגם שיתחבר לפירקא זעירא דאיהו ראשית אונו, והקיפה ק' הדרומי ג"כ איהו דכורה, ורגלה דלי איהו נוקבה, ויתחשב לפירקא קמא דאיהו ק' בן ובת ואיהו בת הבן, ואיהו קדים לבתו ממש דאיהו רגלה דק' קמא דאיהו בתו, ד) ואוי"ל ק' הדרומי עם רגלה דלי' יתיר דאיהו דְיָרית, כמאמר קדשם [שם] בן וכל יוצאי יריכו של בן קודם לבת, דאיהו יתחבר לפירקא זעירא דאיהו ראשית אונו, ולקבלי' קאי הך רגלה פסיקא דיתעבד ג"כ מק' דאיהו ג"כ לפקודי בן, ברם הך פירקא דרומא איהו בן הבכור ורגלא פסיקא לפשוט, ה) ואיהו פירקא דרומא אחיד בפירקא זעירא מק' קמא דאיהו דאחיד באחוזתו דאיהו דְיָרית לאביו ולא הבת במקום שיש בן, כגוונא דרגלה דק' קמא קאי בק' קמא פגע ולא נגע, ובגין דא בא דבר קדשו (ויקרא כ"ה מ"ו) לרשת אחוזה, דאיהו לבן דיתדבק לק', אבל בת כשהיא יורשת במקום שאין בן לא איתקריאת לרשת אחוזה, בגין דירושתה אינה אחיזה כי בעלה ובנה יורשת אותה ומסבת נחלה מחזקת אביה לבעלה ובניהם שהם על יחוס אביהם, ו) ומאמר קדשם [ב"ב קט"ז א'] כל שאינו מניח בן הקב"ה מלא עליו עברה, דצונו כי כמה העברת יש, כי אפילו בן הנולד מהבת מעביר נחלה כי יתחשב על יחוס משפחתו מצד אביו, ז) ובא ללמד על בנו של הבכור או בתו, שהיא יורשת חלק בכורו, אם מת הבכור בחיי אביו, והניח בן או בת, ואח"כ מת אביו, נוטל שני חלקים בנכסי זקנו ואחי אביו נוטלים חלק אחד, כמאמר קדשם [ ] פי שנים (דברים כ"א י"ז) מקיש חלק בכורתו לחלק פשיטותו מה חלק פשיטותו בת הבן קודם לבנות, ושווה לחלוק עם הבנים, כן חלק בכורתו נוטל הבת במה שיש מהנכסים מוחזקים מאביה' זקנם, ואם הי' הבכור חייב לאביו ומת אביו, נמצא זה הי' אצל אביו ראוי ואצל הבכור מוחזק כי אין לך מוחזק גדול מזה נוטל הבכור חציו מזה חלק בכורתו [ב"ב קכ"ו א'] וההיקש מקיש חלק בכורתו לחלק פשיטותו כנ"ל, שיורש הבכור יורשו כמו הוא בחייו, ח)

א) ט' בשער מאות כי בחלק לחסון, והלוחה כזה ב) הנה כל ק' הוא דו ק' פלוסופיס זכר ונקבה כידוע, וג' פרקי היקף הק' הם לשארה לסותה ועוזתה (שמות כ"ח י') ופירקא זעירא לעוזתה כידוע, ולכן הא' ק' הדרומי דיתחבר על פירקא זעירא והוא לחסון לכל יולאי יריכו דהיינו בן בכור, ורגלה דהאי ק' נוקבא איהו בתו דבן הבכור, והאי רגלה דק' קמא איהו בתו, ג) הגם דק' קמא איהו בת הבת, וק' הלפוסי איהו ג"כ בן, אלא שהוא קטן מבן קמא פסוט, ופקיד בבן וכל יולאי יריכו קודם לבת כאשר יתבאר: ג) הגם פי' כמו אף גם, וק' הדרומי מתחבר לק' קמא לרמז דאיהו יריית, ולא הבת המרומז ברגלה דק' קמא, וכן בת הבן קודמת לבת, דרגלה דק' הדרומי דאיהו בת הבן, איהו נגד פירקא זעירא מק' קמא: ד) עי' לעיל פי' ב' ג' שם מבואר כל זה והוא ג"כ הקדמה למה שיתבאר: ה) יבאר למה אין לנו ירושת הבן כתיב מחוזה ולנו ירושת הבת לא כתיב מחוזה, דהבן יש לו מחיזה לירושתו מבן הבת מין מחיזה לירושתה דהיא מסבת נהלה, וזה נרמז בשות כי כנ"ל דק' הדרומי בן דְיָרית איהו מוחז ונוגע לאב דאיהו היקף דק' קמא כי הבן נקרא על שם אביו, אבל הבת דאיהי רגלה דק' קמא כאשר יושבת מסבת נחלה לשבט אחר ולכן לא נגע רגלה להיקפה: ו) דיש לשון מלא עליו עברה, לשון העברה, שמי שאין לו בן רק בת הוא מלא העברות מכל לד, שאפילו בן הנולד מהבת מעביר נחלה וכ"ש בת הנולדת מהבת: ז) תחלה יבאר הדינים ואח"כ יבאר הרמזים, והם דינים אלו, ר', אם מת הבכור בחיי אביו בנו או בתו בל הבכור נוטלים שני הלקוח בנכסי זקנם ואחי אביהם אינו נוטל רק חלק אחד, כי מקום חלק בכורה לחלק פשיטותו כמבואר בפנים (ועי' בפ' יש מוהלין), ב', אין הבכור נוטל בראוי כבמוחזק, ואם יש לאחיהם חוב במקום אחר נקרא ראוי ואינו נוטל חלק בכורה כמלוה, ואם הי' הבכור חייב לאביו, נמלא אבל אביו הוי ראוי, ואבל הבכור לא הוי ראוי אבהי מוחזק הו, תקנת חכמים היא שיטול מחלק בכורתו, וכמו שאחרז"ל בים מוהלין (דף קכ"ו ע"ח ועי"ש בתוס') מלוה שעמו פלגי, ע"ש, וכן הדין בבנו ובתו בל הבכור, שיורשו עומד במקומו לף לחלק בכורתו,

ח) והדברים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, כד קאי אות ק׳ קדישא לפירקא דרומא ונפיק רגלה מני׳ דאיהו פקיד לבתו, ואזל אורח דלי׳ יתיר מק׳ דקאי לרגלה פסיקא לפקודי דאיהו נוטל פי שנים קבל בנו [הפשוט], דפירקא קמא דרגלה דרומה דאזל באורך איהו בן הבכור דיתחבר לפירקא זעירא דאיהו ראשית אונו, ורגלה פסיקא איהו בנו הפשוט, ט) אזל רגלה מק׳ דרומי, דבת דבנו הבכור נוטל פי שנים קבל בנו הפשוט דפקיד רגלה פסיקא, י) ומאי דאזיל רגלה מק׳ זעירא דקאי לרגלא פסיקא לפקודי בת הבן קודם לבנות בירושה, כגוונא דאזיל רגלא מק׳ זעירא דקאי לרגלא פסיקא יתיר מרגלה דק׳ קמא דקאי לפירקא קמא ה׳ קדישא, דאיהו פרצוף אב הקיפה, יא) ורגלה הגם דבק׳ פשוטתה איהו נוקבה דאיהו זכר ונקבה? ברם באות ה׳ קדישא בא לפקודי בת בגין דרגלה דק׳ קמא אזיל לבר ואכניס לק׳ דקאי לרגלה פסיקא פנימאה ואזל באנפוהי וזהו לפקודי דבר הלמד מעניינו ולגזירה שווה כמו ק׳ דקאי לרגלה פסיקא בא לפקודי בן הפשוט, כן רגלה דק׳ קמא דאיהו לפקודי אב רגלה דילי׳ לפקודי בת ובא ללמד ונמצא למד, כי כמו דרגלה דק׳ קמא איהו בת, כדין רגלה דק׳ לרגלה פסיקא ג״כ בת מבנו הפשוט, יב) ואזל רגלה מק׳ הדרומי באורכי׳ יתיר, לפקודי שבת הבכור נוטל פי שנים כמבואר לעיל, נגד בן הפשוט, יג) ולפקודי תניינא מרגלה פסיקא שבת הבן הפשוט יורש בין הבנות ולא הבנות, כגוונא דאזיל יתיר ק׳ מרגלה, רגלה מק׳ פסיקא יתיר מרגלה דק׳ קמא דשבק ירושה לבת הבן ולא לבנות, יד) ואי תימא אמאי רגלה מק׳ דרומי לפקודי פי שנים קבל רגלה מק׳ פסיקא, ורגלה מק׳ פסיקא קבל רגלה דק׳ קמא לפקודי דבתו אינה יורשת כלום במקום בת הבן, דילמא חולקא יתיר היא נוטלת?, ברם רגלה מק׳ הדרומי ורגלה מק׳ דקאי לרגלה פסיקא קימין תרויהון באות ה׳ קדישא פנימאה לפקודי חולקא יתיר הוא דנסיב, ולא כדין רגלה מק׳ קמא בגין דאיהו קאי לבר מק׳ דקאי לרגלה פסיקא, ואיהו דחי לרגלה דק׳ קמא לבר מפנימאה ה׳, לפקודי דאין לבנות בירושה כלום במקום בן, וגם בת הבן יורשת, ואין לבנות זכות בירושה, כמו דבא פקודי [נ״ב הג״ה, מק׳ דרומי עם רגלה דנפיק מני׳, טו) לפקודי בת הבכור נוטלת פי שנים], סז) כלל הדבר ק׳ כאשר בפשוטתו בהך רויחה מרגלה דק׳ עד פירקא קמא דפתיחה לצפון היא לפקודי מצפון זהב יאתה (איוב ל״ז כ״ב) כאשר בא מאמר קדשו (קהלת ב׳ ח׳) כנסתי לי [גם כסף] (זהב) [וזהב] וסגולת מלכים, יז) והך אוירה מאורך רגלה בגו הקיפה ק׳ הוא כניסה מגדלת קרקע קרקעות ועבדי׳ וגדולי קרקע, יח) וק׳ דקאי לרגל ה׳ מצד ימין ויתחבר לפירקא זעירא ק׳ איהו ראשית אונו

שהוקשו זה לזה חלק בכורה וחלק פשוטה: ח) חוזר לומר כל הנ״ל (ט׳ לעיל סי׳ ג׳) דק׳ הדרומי בן בכור, וק׳ דקאי לרגלה פסיקא בן פשוט, כ״ש, ורגלה דק׳ הדרומי היה בתו של הבכור (ע׳ לקמן סי׳ י״ח) ורגלה הנ״ל הוא גדול מכל ק׳ דקאי לרגלה פסיקא לרמז שהיא נוטלת חלק יתיר מבן הפשוט דהיינו פי שנים (ע׳ לקמן סי׳ י״ד): ט) פי׳ דרגלה מק׳ דרומי חזל באורך יותר מק׳ לפוני לרמז הנ״ל בסי׳ ח׳: י) כיוקף מק׳ קמא לאיהו חד ורגלה דילי׳ בת, וק׳ הלפוני בן פשוט ורגלה דילי׳ בת הבן (ע׳ לקמן סי׳ י״ח) והאי רגלה אורך יותר מרגלה דק׳ קמא, בגין דק׳ קמא הוא בפירקא קלר באורכו, וק׳ הלפוני אורך יותר כידוע בגורת ה׳, לרמז שבת הבן קודמת לבתו של אח ומדמת אותה לגמרי (ע׳ לקמן סי׳ י״ד): יא) הקשה הלח מבואר בכמה מקומות כי כי ק׳ דו פרלופים נמלא רגלה דק׳ בת זוגו מבתו, ואיך נאמר כאן דפקיד לבתו?, ותירן דק׳ דקאי לרגלה פסיקא עומד אלל רגלה דק׳ קמא מבפנים, ולמדים זה מזה, כמו ק׳ הלפוני דקאי לרגלה פסיקא איהו בנו יולא חלציו, כן רגלה דק׳ קמא ג״כ יולא חלציו, ומפני שהוא נוקבא פקיד לבת, ואח״כ למד רגלה דק׳ הלפוני שהוא ג״כ בת הבן, מרגלה דק׳ קמא: יב) כ׳ לעיל סי׳ ה׳ ט׳: יג) ע׳ לעיל סי׳ י״ד: יד) הקשה אאמי מורינן לעיין בת הבכור מק׳ הדרומי נגד בן הפשוט, שאינו נוטל רק חלק יתירה כלעיל סי׳ ח׳ י״ב, ולעיין בת בן הפשוט נגד בתו מדמת אותה לגמרי, ותירן דפנימית הכי נקרא בין התרין רגלין דילי, לכן ק׳ הדרומי וק׳ הלפוני שניהם בתוך הכי, לכן אינו מדמה אותו לגמרי, משא״כ רגלה דק׳ קמא דק׳ הלפוני קלר באפי ונמלא רגלה דק׳ קמא לבר לרמז שמדמה אותה לגמרי ואינה נוטלת כלל. טו) ע׳ לעיל סי׳ ח׳: טז) למעלה מק׳ הלפוני שים שם ריווח כמו בכי הפשוט והוא פתוח לגד לפון ומרמז לזכר כמו שנאמר מלפון זכר יאתה, ולפני הריווח הזה עומד רגלה דק׳ קמא ומכניס האי רוויחא לפנים לפקודי דנסתי לי זכר: יז) ע׳ בשער האיתן בחות ק׳ כי מצני לדדי רגל הק׳ פקיד ליקוד טפר והך רגל הוא בחורך ונחית לעומקי לפקודי גדולי קרקע כמבואר בכמה מקומות, וק׳ הוא דו פרלופים ומרמז לעבדים עבדי כמקרקעי ורגל הק׳ קבר על הק׳ לרמז על שכנס ג״כ עשירות מקרקעות ועבדים וגדולי קרקע: יח) ע׳

לטול סי' ג': יט) בכור חיו נוטל פי שנים כרגיל ק' כשמוחזק וגרסי' כרגל ק' קמא דפקיד לקרקע כמו כל רגלי הק' לפקודי דכל הדיוטים המצוחר בתוח כי' דבכור נוטל פי שנים, זה דווקא בדבר המלוי ומוחזק כמו קרקע אבל כרחוי לבע חיו נוטל פי שנים: כ) כיון דרגלה דק' קמא פקיד למוחזק, ומי הקופין לפוני ודרומי היקפה דילהון נגד רגל דק' קמא אף היקפה דק' הדרומי עומד יותר נגד רגלה דק' קמא כ"ל לרמז דק' דרומי שהוא בכור נוטל במוחזק יותר מק' לפוני שהוא פשוט, אבל למטה מרגלה דק' קמא שמרמז לחיו מוחזק דהיינו רחוי שם עומדים שניהם בשוה הדרומי ולפוני לרמז שברחוי חיו נוטל בכור פי שנים רק שוה בשוה עם הפשוט: כא) בכור מאב קרוי בכור לעניו נחלה ולא בכור מאם, חוץ לעניו חמש הלעיט דבכור מאם חייב בפדיון, וכרמז לעניו נחלה כמו ק' הדרומי שהוא הבכור יתהבר להיקפה ק' קמא והיקפה חיהו דכולא חד לרמז שכל דיני בכור כ"ל הוא בבכור לאב אבל אם הוא בכור לרגלה ק' קמא דחיהו אם (כי כל ק' הוא דו פרצופים חום ומשתו כידוע) אז חיו נוטל פי שנים לפשוט בנכסי האם, ק' הלפוני לפסיק בין ק' הדרומי לרגלה ק' קמא לרמז דבנכסי האם הוא שוה לפשוט ואיהו נוטל פי שנים: כב) עוד רמז דיולאי יריכו של בכור נוטל ג"כ פי שנים ק' הלפוני מרמז לעיבור ולידה דחיהו קאי בתוך כ' כמו גוף בתוך הגוף דכשיהו עיבור, ולידה פקיד בשה שהוא נגד חויר שבין פירקא שניה לרגלה ק' קמא, וחויר כ"ל פקיד לרחם כידוע כי פירקא שניה פקיד לעוברה, וק' הלפוני שעומד נגד האי חויר פקיד לגוף שיולא ופטר הרחם לרמז על יולאי יריכו של הבכור ג"כ דין בכור להם: כג) לפ"ג לידה פקיד בקוף הלפוני, מ"מ פקיד על ק' הדרומי דחיהו בכור דאין כאן אלא לידה א' ברמז לרמז על לידה קמייתא דחיהו הבכור: כד) בכור חיו אלא בן קימא שנולד לטי חדשים, כמי ק' הלפוני הנולד הוא אחר התרין קופין ק' קמא וק' הדרומי שבהם ח' פרקים לכל ק' ד' פרקים, ועוד פרק א' תג המחבר לתרין קופין כלעיל בלוהב הרי טי לטי חדשים פקיד: כה) בכור חיו אלא אם נולד בחיי אביו אבל נולד לאחר מיתת אביו חיו בכור לנחלה, דבעינן יכיר שיכירו אבל לחלק פשוט אפילו נולד לאחר מיתת אביו נוטל כמו ק' הדרומי שהוא בכור יתהבר לק' קמא דחיהו אב, אונו בן הבכור, ונוטל פי שנים, דאיהו בן, דיתהבר לפירקא ועירא מהקיפה ק' קמא דאיהו דכורה, דרגלה דק' קמא איהו נוקבה, דאיהו זכר ונקבה בראם (בראשית ה' ב'), ותלת פירקין דמסבבים לרגלה אינון שארה וכסותה ועונתה לא יגרע (שמות כ"א י'), וכד יתהברו הקיפה דק' קמא להקיפה דק' הדרומי דבא ללמד על ק' קמא דאיהו אב, ורגלה לבתו כמבואר לעיל, נט) ובכל אשר ימצא לו (דברים כ"א י"ז), בא פקודי מרגלה דק' קמא, הגם שרגלה נפיק מגו הקיפה ק', ברם פקודי לקרקע נחית, וקרקע מצוי ומוחזק לו ובא לעולם, לאפוקי תבואה והיא שחת שאינו נוטל בשבח [ב"ב קכ"ד א'] ולא במלווה המחוסר גובייגא [שם קכ"ה ב']. כ) וק' הדרומי אזל הקיפה מני יתיר באורכי' ממה דעומד לקבלי ק' דקאי לרגלה פסיקא ה' לפקודי דבכור נוטל פי שנים קבל הפשוט ממה דמוחזק אבוהון ולא בראוי [שם] כגוונא דרגל דנפיק מק' דקאי לרגלה פסיקה דחולקים בזה בשווה, כא) ובכור מאב דווקא נוטל תרין חולקים הגם שאינו בכור לאם [שם קכ"ב ב'] אבל לא בכור מצד האם [שם] כ"א לחמש סלעים, כמו שיתחברו תרין קופין מזרחי ודרומי מה' היקפה בהקפ', וק' דעומד לרגלה קאי פנימאה ה' בגין דרגלה דק' קמא קאי לבר ואיהו דאכניס לק' פנימאה ורגלה דק' קמא איהו לבר דבא רגלה דק' קמא לפקודי אמו, וקימא לבר, דרגלה פסיקא דחי דלא יטול הבכור פי שנים בנכסי אמו, ואפסקה ק' דקאי לרגלה פסיקא בין ק' הדרומי דפקודי לבן הבכור ובין רגלה דק' קמא דקיימא לבר לחלוקה דא שאין הבכור נוטל פי שנים בנכסי האם כב) וכגוונא דק' דקאי לרגלה פסיקא דקאי כמו גופה בגו גופה דהקיפה איהו סוד פרצוף אדם דאיהו סוד העיבור וסוד הלידה דנפיק מגו גוף ק' קמא ה' קדישא, דקאי קבל אוירא מק' קמא אוירא מהקיפה עד רגלה דק' קמא לפקודי לו משפט הבכורה (דברים שם) ויוצאי יריכו להם משפט הבכורה לירש בנכסי אבי זקנו עם אחי אביו ליטול פי שנים [ב"ב קס"ז ב'] כג) הגם שקאי בגו הך רויחה איהו רגלה פסיקא? בא ללמד על רגלה דקאי לדרום שנולד קודם לו משפט הבכורה, כד) וק' מזרחי וק' דרומי דאינון שמונה פירקין והך תגא דמחבר ק' דרומי לק' מזרחי איהו תשעה לט' ירחי לידה דאיהו בן קימא שדבק לאביו, כאשר בא דבר קדשו (דברים שם) ראשית אונו מי שלב אביו דווה עליו לאפוקי בן ח' חדשים שאינו בן קימא [ב"ב קי"א ב'] כה) ואיהו דבק לפירקא קמא מן ה' דאיהו ק' קמא דבא לפקודי אב לפקודי יכיר (דברים שם) יכירנו לאפוקי בן שנולד לאחר מיתת אביו אינו נוטל פי שנים דבעינן יכיר [ב"ב קמ"ב ב' נדה מ"ד ב'], כגוונא דק' הדרומי הוא יתחבר

יתחבר לק' המזרחי, דק' דרומי לבכור פקיד ובעינן יכיר שיתחבר לו לפקודי דא, ולא כדין ק' דקאי לרגלה פסיקא דלא יתחבר דלא בעינן כדין לירושת הפשוט, והתחברות קאי לחיים בחיותו בגין דתגא אזיל מלעילא לתתא, כו) ואיהו דיתפקד להכירו ולא אמו, וכדין פקודי דפדיון הבן בכור לאם פטר רחם, איהו דיתפקד לפדות את בנו [קידושין כ"ט א'] אבל לא אמו, דבכור היינו פקודי מק' דרומי איהו יתחבר להקיפה דק' קמא דאיהו הקיפה איהו דכורה דאיהו אב, ולא יתחבר לרגלה דק' קמא דרגלה פקיד לאם, כז) וכד יתעבד ה' קדישא מאות ש' וקימא ש' קמא דקאי לפירקא קמא מה', וש' תניינא איהו זעירא ברחבו קבל ש' קמא וקאי ויתחבר ש' תניינא מהחצי רחבו דבין וא"ו קמא עד ו' תניינא מש' מזרחי רברבא ואזל וא"ו תליתאה מש' זעירא עד קבל עובי' וא"ו תניינא מש' מזרחי ויתעבד רויחא מוא"ו תניינא עד וא"ו תליתאה עודף עלי' ש' הדרומי, וקיימא ש' תליתא זעירא באמצעיתה לתחות (ק') [ש'] מזרחי וקאי לרגלה פסיקא ה' כח) וקימא (ק') [ש'] דרומי בההוא אתרי דקימא ק' דרומי כד יתעבד ה' מק' קדישא בא זה ולמד ע"ז ממידת היקש, כמו שקימא ק' באות ה' קדישא וק' דרומי איהו דכורא דאיהו בנו הבכור, ויתחבר להקיפה דאיהו פקודי אב ולא רגלה דק' קמא דפקיד על אם, כדין כד יתעבד מש', ש' קמא פקיד על אב וש' דרומי פקודי בנו, כט) ויתחבר באמצעית רווחא מוא"ו קמא עד וא"ו תניינא, וההוא רווחא פקודי עלי יסוד אש דפקיד עלי אורייתא קדישא הכתובה באש שחורה ע"ג אש לבנה [תנחומא בראשית סי' א' ושקלים פ"ו הל' א'], וכאשר בא דבר קדשו (דברים ל"ג ב') מימינו אש דת למו, ולפקודי האב חייב ללמוד את בנו תורה [קידושין שם] ולא כדין אמו, ל) ומה דאזל לבר חצי רווחה מוא"ו קמא עד וא"ו תניינא, לבר מפנימאה ה', מש' מזרחי, לפקודי דעסק פקודים גם לבר מארעא קדישא לעסוק, הגם בפקודים דנהגים דווקא בארעא קדישא כגוונא חובת קרקע, מכל מקום חייב לעסוק גם לבר מארעא קדישא באורייתא בכל פקודים דאורייתא גם מה דנהגים לחוד בארעא קדישא. לא) וכד בא אות א' קדישא [לאות] ה', ובא א' לפירקא דרומה ה' כגוונא דמבואר באות ק' דקאי לדרום ה' לפקודי בנו הבכור, ואזל א' קדמא דקאי לפירקא קמא ה' לבר מפנימאה ה' בקצה אלכסון תתאה א', עד קבל דיתחבר י' יו"ד עילאי א' קימא כדין לבר, בגין דא' הדרומי יתחבר ביו"ד עילאי דילי' לאלכסון א' עילאי בההוא אתרי', לב) וקצה תתאה אלכסון פקיד ליסוד עפר וקימא לבר מעלמא דקאי בגו ה' פנימא כאשר בא דבר קדשו (ישעי' כ"ו ד') כי ביה ה' צור עולמים העולם הזה נברא באות ה' [מנחות כ"ט ב'], לפקודי דאם הלידה הוא לבר דלא קימא כגון בן ח' חדשים או בן ט' שיצא ראשו מת דקימא לבר מעלמא, הבא אחריו בכור לנחלה ולא לכהן, דלא ראוי לשבת, ובא דבר קדשו (דברים כ"א י"ז) ראשית

על ידי תג לחד בכולך ממעלה למטה, (ע' לעיל סי' ח') ומרמז על חיי האב שהחיים נמשכים מלמעלה למטה דהיינו הנשמה, משא"כ לאחר מיתה שמתחלקת הנשמה ממטה למעלה (ע' בהקדמת הספר סי' ס"ב) משא"כ בק' הפוטי שהוא בן פשוט חיינו מתחבר לק' קמא דחלק פשוט נוטל חפילו נולד לאחר מיתת חבירו: נו) אבל נולד לאחר מיתת האב כגון זה פירש למיתה וזה פירש לחיים לית לן בה וכרי בכור, וכן לעניין פדיון הבן ג"כ בחיוב לפדות על האב דווקא ולא על האם, כי ק' הדרומי דחיובו בן בכור יתחבר להיקפה דק' קמא דחיובו דכורא אב ולא לרגלה דק' קמא דחיובו דכורא אם כנ"ל בהתחברות כנ"ל דווקא על האב, וכן פדיון הבן ג"כ על האב: נז) הכותב כזה

: נח) יזכור כי ס' קמא וס' הדרומי למדין מק' קמא וק' הדרומי דהיינו ג"כ פקודים לאב וכמו כמו בקופין: נט) ס' דרומי הוא נגד יסוד אם כיומיני אם קמא כמבואר בשער בחיקן כי בין הווין פקיד ליסוד אם, ואם כיומיני מרמז על בתורה כמו שנאמר מיומיו אם

דק למו, ומרמז שכתיב על האב ללמד את בנו תורה ולא האם דיתחבר ס' דרומי לאב ולא לאם כלעיל כי' כ"ה: ל) הכותב"ז נגרע בכי כידוע מאמר חז"ל במנחות [כ"ט ב'] ופנימית הכי מרמז לאדם יסראל ולד הדרומי שהוא לבר מכי מרמז על הון לאדם שהוא לבר מאדם יסראל ומרמז על מצוות הלימוד שחפילו כשאינו לבר מצ"י לריכים אנו ללמוד חפילו המלוות הנוהגים בנ"י: לא) הכותב כזה

וכמו שכתב הנעתב מק' ק' הדרומי לבן הבכור כן ס' הדרומי ג"כ לבן בכור, וקלה תתאה מה' קמא הוא לבר מפנימית הכי: לב) ע' בשפר החיתן בחות ס' דקלה תתאה פקיד ליסוד טפר ומרמז על העולם כולו כנעתב מעפר כי הכותב"ז נגרע בכי, וקלה תתאה מאלכסון ס' קדמאה עומד לבר מפנימית הכי, ומרמז על הלידה המרומז בחות כי מק' כדלעיל שם נולד וולד שהוא לבר מהעולם שאינו יכול לחיות, אז כבא אחריו בכור לנחלה ולא לכהן, דהוולד דלאו בר קיימא לאו בכור

הוא לגמלה דבעינן לאוי לצבת בעולם המרומז בתוך כ' הנעשה מח' ולא מי שהוא לבר מיבוצא דעלמא ואין לב אביו דוה עליו: לג) יבאר כאן דאיזן פקודים דמבואר בהי כד יתעבד מק' ח' ג"כ מלמד עליהם דלמדים זה מזה, ומ' דלפוני עומד במקום ק' דלפוני דפקיד דבנכסי כאם שוה פשוט עם הבכור ע' לעיל סי' כ"ח: לד) יבאר ביותר ביאור כי ח' הדרומי הוא כמו ק' הדרומי ומ' דלפוני כמו ק' דלפוני, דהומי לעינן נכסי בהא ולפוני לנכסי אם ע' לעיל סי' כ"ח ולקמן סי' מ"ד: לה) יבאר כי בהתחברות של פרקין דהי הכל לפירקא קמא, והי תק' כלעיל סי' ח' יתחבר להקיפה דק' קמא והיקפה היינו דכורא דהיינו הא דלפקודי דכל יהוק בכניס תחר בהא: לו) ודווקא אם הקדושין כסדרים זה בולך אחר בהא כמו שבק' קמא דהי מכניס לרגלה דהאי ק' לתוך היקפו כידוע בזיוור כל ק' כזה ק דפירקא קמא דק' מתרחב לכאן מרגלו ומכניס לי' פיומא וק' הוא דו פלוסיפס חים ומשתו, והייגו דמכניס לה לביתו שקידושין תופסין לו בה: לז) הבל לפעמים הולך ג"כ אחר השם כגון היכא דים קידושין ויש עבירה (ע' ביצמות ע"ח:) שהוולד הולך אחר הפגום, ואם אמו פגומה יותר הולך אחר השם, כמו דק' לפוני עומד נגד רגל דק' קמא דהיינו השם: לח) בק' הבא בפוד י' מבואר הרמז כי (יהי') [תהיין] לאיש שתי נשים כאשר יתבאר בפי' ל"ט, ובאן בזאת כי יתחבר ק' הדרומי להיקפה דק' קמא דהיינו דכורא הא לרמז שלא יוכל לבעות את הבכור רק מי שהוא לשאית אונו לו משפט הבכורה תע"פ שהוא בן שנאה בנשואין כי הבכורה תלוי בהא לשאית אונו: לט) ע"פ בשער הרשמות מאות כ', כי ק' הוא דו פלוסיפס חים ומשתו כידוע, ובני יודי"ן עלוויס מל' (בק' הבא בפוד י') שלותם כזה ב מרמז לשתי נשים, י' ימין להמובה בנשואין ויכניסה לתוך ביתו כמו שרשם הלי ו' לגד פנים הל', וי' שמלי לשנואה בנשואין שרשם הלי ו' לבר שבעמוד והולא קלי: מ) ע"פ בשער י"ח מאות ח': מא) יפוד עפר בכל השבה עתים לם לו פעולה מיוחדת משמ"ב יפוד הלויר שעומד תמיד על משמרתו, וכן יפוד הפעל בעת הזריעה התחיל לקלוט ונגמר פעולת הקליטה בג' ימים ותמ"ב ימשך זמן עד יגמר פעולת הלמימה משמ"ב בלויר שפעולתו שריך לעשות היא תמיד נגמרת: מב) ולכן כשאר יבא ח' לאות כ' וח' פקיד לאויר רוח מרמז שדיני הבכור המרומז באות כ' הוא דווקא בשוחזק כמו הלויר שפעולתו מוחזקת

אונו מי שלב אביו דוה עליו [ב"ב קי"א ב'], לג) וקיימא א' קדישא לפירקא פסיקא ה' קדישא קב"ל רגלה דק' עילא, ובמקומו קאי, דבאתרי' דקאי ק' כד יתעבד מני' ה' כדין יתעבד מא' דקאים במקומו, דהוא קבל אתרי' דאזיל רגלה מק' עילאי לפקודי בנכסי אם, דהוא רגלה פקיד לאם כמבואר, וקאי ברא פשוטתה לפקודי בנכסי אם אינון שוים דאין הבכור נוטל פי שנים בנכסי אם וכדין קיומא דברא פשוטת', לד) א' דרומה יתחבר לדרומה וקאי במקום ק' כד יתעבד ה' מק' ויתחבר לק' עילאי כמבואר לעי"ל דאיהו יתחבר להקיפה דאיהו אב, וא' דקאי לרגלה פסיקא קאי לקבל רגלה דק' כד יתעבד [ה'] מק', בגין דברא פשוטא איהו דזכי בשווה עם אחיו הבכור, לה) ואיתחברותה אינון הכל לפירקא עילאי, וכד יתעבד פירקא עילאי מק' דהקיפה איהו דכורא, ויחברו תרין פירקין מה' קדישא בהקיפה לפקודי על משפחת אב יהי' יחוס הבנים, ישראלית הנשואה לכהן בניה כהנים, לו) ולכל מי שקדושין תופסי' לו, כגוונא דהקיפה דאכנים לרגלה שקדושין תופסי' לו בה לז) ומקום שיש קדושין ויש עבירה הוולד הולך אחר הפגום (קדושין ס"ו ב'), כגוונא דרגלה פסיקא קימא קב"ל רגלה דאם. לח) וא' דרימה יתחבר לק' מזרחי להקיפה לפקודי (וכי יהי') [כי תהיין] לאיש שתי נשים (אחת) [האחת] אהובה (ואחת) [והאחת] שנואה (דברים כ"א ט"ו) כמאמר קדשם חז"ל (קדושין ס"ח א') וכי יש אהובה לפני המקום וכי יש שנואה אלא אהובה בנשואין ובא דבר קדשו (דברים שם פט"ז) לא יוכל לבכר. לט) ועיין בספר ברית עולם חלק ראשון דשם מבואר אחת אהובה וכו' מאות צ' קדישא ע"ש, מ) עוד מבואר שם דאות א' קדישא לפקודי קדושי כסף ושטר וכו' ע"ש, מא) וכד יתעבד אות ה' מא' דא' איהו עיקרית בראו יתש"ל לפקוד על יסוד [אויר] ואיהו דעביד תמיד בלי הפסק פקודי מלכו של עולם דמנשב אויר רוח להנחירים עם כח המושך שברא יש"ל וכן לכל הבעלי חיים ולהפרחים, משא"כ יסוד עפר דמגדל בעתים ידועים כדבר קדשו (בראשית ח' כ"ב) עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף [יום ולילה] לא ישבתו, אינם באים כאחת קיץ בעתו וחורף בעתו, ברם יסוד אויר רוח עושה פעולתו תמיד ובעת הזריע' קודם קליטה עשיית הארץ הוא פועל עומד תמיד ואינו מחוסר מעשה, מב) לפקודי הבכור נוטל פי שנים במוחזק ולא בראוי [ב"ב קכ"ה ב'], דאינון פקודים קיומא דעלמא כמאמר קדשם [עי' תוספות ברכות ל"ז א' בד"ה בורא] ברוך חי העולמים, שנתן לנו

לנו עסק התורה שהם חיות העולמים. מג) וכמו דיתעבד ה' מאות ק' קדישא, דקימא ק' לרגלה פסיקא ה' לבן הפשוט, ויתרבה בן הפשוט בנחלת אם ליטול בשווה עם הבכור, היינו פקודי בכור דקימא לדרום ה' קדישא דנוטל פי שנים קבל רגלה פסיקא דאיהו ס' דקאי קבל רגלה דק' קמא, מד) ברם לי' יתקרב לרגלה ואיהו ק' דקאי לרגלה פסיקא, [ורגלה דק' קמא] קאי לבר מק' זעירא ואכניס לי' פנימאה, ורגלה אזיל להדי' יתיר מהקיפה ד' דרומה, לפקודי בנכסי אם אינו נוטל הבכור פי שנים וחולקיהון אינון שווה בשווה, מה) ובא פירקא קמא יתיר עלי דרגלה מק' קמא לפקודי דיתרבו בנים הפשוטים ליטול חלקים בשווה בנכסי אם, וגם לפקודי דבכור אינו נוטל פי שנים כי אם קבל חולקא דחד ברא ואם היו חמשה אחים עם הבכור יתפלג נכסים לששה חולקים ובכור נוטל פי שנים קבל חד [ב"ב קכ"ב ב' — קכ"ג א'] בגין דיתרבה הירושה לבנים הפשוטים כגוונא דק' קמא דקאי לה' קדישא אזיל פירקא קמא יתיר עלי' רגלה דלי', וק' דקאי לרגלה פסיקא קאי פנימאה דרגלה דק' קמא אכניס לי' פנימאה לרבות כמו שיתקרב לרגלה דאיהו פקודי בנכסי אם נוטל בשווה עם הבכור כדין אם היו חמשה אחים עם הבכור נוטל פי שנים בנגד אח אחד ולא אמרינן כמו אם הי' אח אחד עם הבכור נוטל פי שנים בכל הנכסים כדין אם היו חמשה שיטול פי שנים בכל הנכסים והשאר יחלקו הפשוטים, ובא מאמר קדשם יתרבו נחלה לבנים הפשוטים כנ"ל כאשר בא פקודי מפירקא קמא:

סליק:

הבכור נוטל פי שנים בנכסי אב אבל רגלה דק' קמא דאיהו אם יתקרב לק' הלפוני ואכניס לי' פנימאה כי שבנכסי אם מקבלין לבן הפשוט ג"כ ולא מרחקינן לי' מנכסיה: מה) ובמה מקבלין לי'? לזה מרמז פירקא קמא דק' קמא שחזיל לכלן מרגלה דילי' כזה כן שנוטל אחי בן פשוט חלק יתיר מבנכסי אב, דהיינו שבנכסי אם נוטל שווה עם הבכור, וכן מרמז אחי עודפה דפירקא קמא דק' קמא הי"ל, על עדיפת הבן הפשוט (שיתקרב לעם ברמז דק' הלפוני) ג"כ בענין זה, שאפילו בנכסי אב לא תמרינן שיטול הבכור פי שנים נגד כל האחים כגון אם יש עשרון שנים זהובים וחמשה אחים יטול הבכור חמשה זהובים ושאר האחים כל אחד חמשה זהובים ונמלא שיש לבכור פי שנים בכל העשרים, לא תמרינן כן, אלא הבכור נוטל עשרים והפשוטים כל אחד עשרה, ונמלא שיש לו פי שנים נגד כל אחד ואתרבה חלק הפשוטים: **סליק:**

השער מאות ו'

אמר אות ו' קדישא א) התמונה שבראני יוצרי להעיד על עם סגולתו על גדולת יתברך שמו לעד אין חקר לגדולתו כאשר בא מאמר קדשו (איוב י"א ז') החקר אלוה תמצא, וברא מלאכים קדשים לשרתו, ב) וכאשר אני וא"ו בא מן ק' קדישא להמלאכים הנושאים את הכסא מלך רם ונשא והם נשאים עמו כמאמר קדשו (ע' יחזקאל א' ו'-י') וארבע פנים להם וכו' ופניהם פני אדם וכו' ופני השור וכו' ופני ארי' ופני נשר לחי' האחת וד' פנים לכל פנים וד' כנפים לכל פנים ג) בא ו' קדישא להעיד ע"ז בגין דק' קדישא איהו פרצוף פנים סוד דו פרצופים, וכאשר בא להעיד על המלאכים שברא יתש"ל להגדיל טובו ונתן בהם כח לעמוד לשרת בקודש, והם חלים וזעים מלפניו ואימתו ופחדו עליהם תמיד, ובזה הם מקבלות חיזוק וכח וְאֵילוּת לעמוד לשרת את פניו ויעריצו ויקדישו את שמו הגדול תמיד, ועתים חשים מאימתו ועתים ממלין [חגיגה י"ג ב'] ולהם דו פרצופים לכל פנים ופנים מהם כגוונא דאות ק' קדישא ד' פירקין בי' תלת בהיקפה ורגלה דנפיק מני', כגוונא דא איתי

לכל

ולא רחוי לבא ולגמור פעולתו כמו יקוד הטפר, כי הפקודים מיוחים ליקודות שהם ג"כ קיום העולמות: מג) יקדים לבאר מה שכתוב לעיל דבנכסי האם שוה פשוט עם הבכור המרומז בק' לפוני, ובכור נוטל פי שנים בנכסי האב מרומז בק' דרומי ט' לעיל סי' ח' כ': מד) כל"ל כמו שהגהתי בפנים, ולורות כ' ד"ו כיודע כזה ד"ה והד' חיוו מתקרב כ"כ לוש"ו שבתוכו שהוא רגלה פסיקא, אבל כאשר יתעבד מק' כלעיל סי' ח' לז היקף ק' קמא חיוו מתקרב כ"כ לק' הלפוני רק יתאחר ויתקרב לק' הדרומי כי

לכל פנים ד׳ פנים כמו הקיפה דק׳ קדישא דאול מזרח ודרום ומערב ורגלה דאזי׳ לצפון, ד) ופירקא קמא מק׳ קדישא אזי׳ לרחבו יתיר עלי׳ דרגלה לפקודי דיתכללו לכל פנים ד׳ פנים, ה) וגופה חדא כגוונא דרגלה דנפיק מני׳, ו) ודא כד יתעבד ש׳ קדישא מד׳ ווין דברא יתש״ל לאות ש׳ קדישא להיות ממשלתו ותכונתו על יסוד אש למאמר קדשו (תהלים ק״ד ד׳) משרתיו אש לוהט, ז) וכד בא אות ק׳ קדישא לפרקים מש׳ קדישא לפקודי מלאכים משרתי׳ מאחז פני כסאו [ע׳ איוב כ״ו ט׳] וד׳ פנים להם כגוונא דש׳ בד׳ ווין לאינון ד׳ פני אדם פני ארי׳ וכו׳, ולכל פנים ד׳ פנים כגוונא דק׳ דבא לווין קדשים, וגופה כגוונא דק׳, ח) והאופנים דאינון הגלגלים דפירקא תניינא מכל וא״ו קדישא, ט׳) וק׳ קדישא איהו ד׳ פרצופים לאדם מבחר היצורים, וכד בא בניקוד חיריק לדו פרצופים לחיות למיניהון וכולם עומדים וקיומם וחיותם על קיום פקודי דאורייתא שישראל עם סגולתו מקיימים ועוסקים בהם כאשר בא מאמר קדשו (תהלים י״ט ח׳) תורת ה׳ תמימה משיבת נפש, רצונו בתמימות היא משיבת נפש, הן לצבא העליונים הן לצבא התחתונים כמאמר קדשם חז״ל (אבות פ״א מ״ב) על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות [חסדים] ומאמר שלשה והם אחת כי כולם בתורה הם עסק העבודה כפי שצוותה התורה לעבוד לבורא יתברך שמו לעד, ועל גמילות חסדים כפי שמבואר בתורה הקדושה נתן תיתן לו (דברים ט״ו י׳), ברם מאמר קדשם סובב כן בשלשה דרכי התורה העולם עומד, בעסק התורה כמאמר (נרשם עליו „כדבר״) קדשם (ויקרא כ״ו ג׳) אם בחוקתי תלכו שתהיו עמלים בעסק התורה [ספרא שם], כמאמר קדשם (קהלת ו׳ ז׳) כל עמל (אדם) [האדם] לפיהו שתהי׳ עוסק בתורה [מדרש רבה קהלת שם] כדבר קדשו (דברים ו׳ ז׳) ודברת בם שיהי׳ עיקר דיבורך בתורה [יומא י״ט ב׳], ולקיים, אם אינו יכול לעסוק בתמידות, לקיים פקודי דאורייתא בקום ועשה ומה שצוותה התורה שלא לעשות במאכל ובמשתה ובלבישה ובעזר ובבניו, והשלישית לגמול חסד עם סגולתו זה עם זה, וגם אומרו תורת ה׳ תמימה משיבת נפש אם היות פקודים שנוהגים בארעא קדישא בזמן הבית וכעת אין בידינו להקריב קרבנות ולא חובת קרקע לקיים מכל מקום תורת ה׳ אינה חסירה כי העסק רב מהקיום וכל העוסק בתשובה בפרשת עולה כאילו הקריב עולה [סוף מנחות], ורב העסק בגמרא אין ערך וכל היקום עומד ע״ג, י) ואמר ד׳ פנים לכל פנים קבל כהנים לוים וישראלים עם סגולתו, ורביעית כי בצלם אלהי׳ עשה כו׳ (בראשית ט׳ ו׳) רצונו כי בצלם שברא יתש״ל להנשמה בצלם זה עשה אלהים את האדם, כי להנשמה אית רמ״ח אברי׳ ושס״ה גידים מרוח דקה ולבנה מבהיק למאוד בזה הצלם ברא את האדם לכלי לקבל הנשמה ולקיי׳ פקודי דאורייתא ואין העין גשמית יכול לשלוט בזה, כמאמר קדשו (נחמי׳ ט׳ ו׳) ואתה מחי׳ את כולם שברא חיות לכולם כמאמר קדשם ז״ל [עי׳ תוס׳ ברכות ל״ז א׳ בד״ה בורא] ברוך חי העולמים, יא) וכד יתעבד וא״ו קדישא מא׳ קדישא דברא

כאמר יתבאר: ד) פירקא קמא מכל ק׳ מתרחב יותר מכל הק׳ כזה ם ומרמז כי מכוונים לתוכו כל הד׳ פרקים לכוללם יחד שכל המרכבה פנים הם בפנים אחד: ה) כל הנ״ל הוא בפנים, אבל הגוף חיונו אלה אחד, כגונא דק׳ שלותו כזה ק דרגלו יורד למטה ואם הוא אחד רק למעלה יש בו ד׳ פרקים לרמז כי למטה הגוף חיונו אלה אחד אבל למעלה ברחב שם יש ד׳ פנים לכל פנים כאמר יתבאר: ו) זורת ש׳ מד׳ ווין כזה ש וכל ש׳ פקיד ליקוד אש כמבואר בסער המיתן לרמז על המלאכים מעריתיו אש לוהט: ז) ש׳ הנעתה מק׳ כזה ק ק ק ק ד׳ ווין מקופין בכלל הם מרמזים לד׳ פרצופים דהיינו ד׳ פנים לכל חי׳, ובפרט מרמזים פרקי הק׳ שבכל ו׳ לד׳ פנים לכל פנים: ח) כד׳ פנים שבכל פנים הנ״ל מרומז בק׳ קמא מכל ו״ו, והפופנים נרמזים בק׳ תניינא מכל ו״ו שהפופנים הם גלגלים של המזלות כידוע, וק׳ תניינא שהוא למטה מהחיות, הוא ג״כ דוגמת גלגל המקיף מכל ד׳ רוחות: ט) יבאר הרמז לד׳ פרצופין אדם אריי שור נשר, כי ק׳ הוא פרצוף, ויתפרש לפי הניקוד לפעמים לפרצוף אדם ולפעמים לפרצוף החיות כמבואר בסער הכללים כלל י״ג ע״ש, ויבאר כי הכסא נושא את נושאיו דהיינו התורה שהיא למעלה מכל העולמות דהיינו מעולם הבריאה למעלה מהחיות שהוא עולם היצירה והופופנים שהם עולם העשיה, ונראה כאלו הם נושאים את הכסא, אבל באמת ע״י נשמת האדם שהיא חלובה ממש וקשורה למטה על האדם שהוא למטה מכל עולמות על ידו נושא את נושאיו שבקיומו פקודי תורייתא מקויים כל עולמות: י) יבאר חיך ביסרתל כיון שהם מקיימים את כל העולמות, נרמז בהם ג״כ ענין המרכבה ד׳ פנים לכל פנים, ועוד אחד מהפנים הוא אדם וגו ד׳ פנים לרמז על ישראל שים בהם ד׳ חלקים כהנים לוים וישראלים, ונשמתם שהוא נלם אלהים: יא) וא״ו קדישא הנעתה מאות מ׳ כזה א

דברא

דברא יתש"ל לאות א' לכלי אומנות לאויר רוח השליטו לפקודי להגיד גדולתו כאשר בא מאמר קדשו וד' כנפים לכל פנים ופנים, לד' גוונים אויר רוח ולדקה מאוד שבכל גוון וגוון ומשרתים את פני מלכו של עולם שבראם לכל אינון הגוונים יב) וד' פנים לכל חי' וחי' קבל ארבע יסודות שברא יתברך שמו לעד שהן אויר ואש מים ועפר מדקות היסודות שבכל יסוד וכל גוון וגוון שבכל יסוד כמבואר אפס קציהו בהקדמת הספר, שהם מפארים ומעריצים ומקדשים ליוצרם שבראם יש מאין יג) ולכל פנים ד' כנפים [צ"ל פנים] ע"ש שבכל יסוד ויסוד שהוא עקרי בו יתכללו כולם והם ד' פעמים ד', יד) וישראלים עם קדשו כאשר מקיימים פקודי דאורייתא מושכים עליהם אור צח ובהיר בקדושה מיסוד אויר רוח וכן מכל היסודים, ודבר קדשו כי בצלם אלהי' עשה את האדם פי' מי שהוא את האדם, הייגו נשמת שדי תבינם [איוב ל"ב ח'] שהנשמה שהיא תמיד את האדם, כי בהעדר זה כלה ונפסד וישוב הגוף אל העפר, זאת הנשמה בראה יתש"ל לעד, בצלם, ובצלם זה עשה את האדם כמו הנשמה, וכמו שחלוקים האדמה יש ארץ מגדלת מיני ירקות ותבואות, ארץ מגדלת מיני צמחים ופרחים שונים זה מזה, ארץ מגדלת מיני אילנות חלוקים זה מזה בפירותיהם ענבים תאנים ורמונים, ובהם חלוקים רבים מאוד טובים ויש טובים מהם, וכן מגדלת מיני ריחות ובשמים חריפים ומתוקים ושונים זה מזה, כן באדם מבחר היצורים נאמר (בראשי' ב' ז') וייצר [ה'] אלהי' את האדם עפר מן האדמה, בא ע"ז מאמר קדשם [סנהדרין ל"ח א'] צבר השיש"ל את העפר מהאדמה וברא את האדם, א"כ בהאדם יש מכל הטבעיים, קלים לפרות והיפכו, עצלות וזריזות, וכן באדם הראשון מבחר היצורים הי' כל הנשמות בגופו עם כל השונים, ובא ע"ז פקודים דאורייתא איך יתנהג האדם בעולמו ע"פ דת תורתינו הקדושה שיהי' תקוה לאחריתו, וכן מכל המינים הנבראים מחי שאינו מדבר מכל הטבעים, מהמהירות הוא טבע הצבי שקל ברגליו, וכן מטבע החזק וקרני ראם קרניו (דברים ל"ג י"ז), וכן מטבע המעופף שיהי' בדעתו שישיג כאן מה שלא ראה ולא ידע ויצייר בשכלו ע"פ שמועותיו [נ"ב, מה ששמע מבני אדם ולא ראה הדבר מעולם יחוק בדעתו ויבינם כמו שראה וזה מחלק המעופף], ויש בטבע חזק וקולו חלש, ויש בטבע חליש אבל קולו קול ארי', וכל אלו הטבעים גלל כן בראם יתש"ל לנשאים את כסאו אדם שור ארי' נשר, ופקודי דאורייתא שפקד יתש"ל שלטים על כל הנבראים, וציוה אדם כאשר בא דבר קדשו בצלם אלהי' עשה את האדם, כי פקודי דאורייתא רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה קבל אבריו ועורקים של אדם [עי' מכות כ"ג ב'] ופרצוף התורה כוה נברא האדם, טו) ואינון ד' נשאים עם כסאו, אדם מבחר היצורים בדעת התורה שנתנה לו כי כמו שלא ישיג האדם בחוש המישוש איך התורה היא קיום העולם ומלואה, כן לא ישיגו המלאכים עשיית המצוות בקיום פקודי מענייני עריות [נ"ב, שאין להם תאווה ולא יצר ומובדלים מענייני הגשמיות] או בעבדות מצרים הנס הגדול שעשה יתברך שמו לעד לא ישיגו, אם היות אמת שהם משיגים דברים נפלאים שלא יעמוד אדם ע"ז ומעשיהם בשליחותם מאת מלכו של עולם ומלואה נפלאים מאוד כמו במעשה סדום ששלח מלאך אחד להפוך את סדום ושארי דברים מופלאים, ובמעשה אשור והנה [כולם] פגרים מתים (מ"ב י"ט ל"ה) נחר בהם נשף בהם או הכה כף

(סנהדרין

ומ' פקיד ליקוד המוביר למבואר בשער המיתן ובמות מ' שפקד לחויר לית בי' ד' גווני והם רמז לד' כנפים שבכתף שט בחויר לרמז על ד' מיני חויריס בד' גווני, והוא הקדמה לבאר היך האדם שט בכולו למרחקים, אף בדבריס שלח רחם מעולם, וכן לטוען חזק כמו האור בקרניו ולטוען קולו קול ארי, והמורה נוסף לת כולם ואף האדם קיום שלו וכל העולמות רק על ידי החורה, ועי' לעיל קי' ט': טו) יבאר היך כל המדות כי"ל שבהן ד' רגלי מרכבה ויושבים עם הכסא, נוסף לת נוסחיו כלעיל קי' ט', האדם יש לו מעלה

בהשגה של התורה ומצוותיה בהשמיים יותר מהמלאכים, השור יש לו כוח גדול בקרניו, ארי' בקול נשר בעפיפתו, וכל הנ"ל לריך האדם להתגבר בהם על פי התורה לגעור בקול על העוברים על התורה, ולחזק במצות ולהשמר על דבריה שאר לא רחם, בעניינו תלהות ושכר ועונש שהוא עין עפיפה כדלעיל:

סליק:

(סנהדרין צ"ה ב'), נאמר רגע אחד ויך במחנה [אשור] מאה (ושמונים) [שמונים וחמשה] אלף (איש) (מ"ב שם), ובא מאמר קדשם חז"ל (סנהדרין שם) שכל אחד שר וכו' כמבואר שם, כי גבול להם מלכו של עולם עד כאן ישיגו ומובדלים הן מענייני העולם הזה, ואין להם פקודים בקום, כי אם מה שנצטוו ממלכו של עולם כ"א על דגלו ועל משמרתו הן בעולמות העליונים הן בעולם התחתון בעניינים הגדולים כמאמר קדשם חז"ל (ב"ר פ"י סי' ו') אין לך כל עשב מלמטה שאין לו שר מלמעלה שאומר לו גדל, וענייני השור חזק בקרניו, וארי בקול כמאמר קדשם (עמוס ג' ח') ארי' שאג מי לא ייראי, ונשר דרך נשר בשמים (משלי ל' י"ט), ואילו מבחר הברואים בפעולתם מחי ולא מדבר ובאדם השלם צריך להתנהג באילו המדות כמאמר קדשו (עי' ישעי' מ"ח ד' ויחזקאל ג' ח'-ט') ושמתי מצחך כנחושה, נגד מצחם, לגעור, ולחזק נגד עושה עוולה ולהציל עשוק מיד עושקו ולחזק במצוותיו בקיום עסק התורה כמאמר קדשו (איוב ל"ח ג', מ' ז') אזור כגבור מתניך [צ"ל אֵזֹר נא כגבר חלציך (יה"ל)], ולנקום נקום נקמת מי שעבר על הברית, וידע את הנולד הן מגמול לעושה טוב הן לעונש לעושה עוולה וכו' כנ"ל, ועוז פניו ישונה (קהלת ח' א') הוא מי שיש בו מידת העזות כמו העז שהולך ללחום בעזות:

סליק:

השער מאות ז'

א) לורת ז' מק' כזה ק וכנ"ל כאשר הגבתי בפנים: ב) עי' בשער החיהן סי' פ"ב: ג) ובא לפקודי על יסורת אדם שהוא ק' תניינא מז' שהוא דו פרלופים פרלוף אדם ועומד תחת יסוד עפר מק' קמא כנ"ל לרמז על יסירת האדם מעפר מן האדמה ועי' שער הקודש סי' י"ד, והכל עומד על התורה כאשר יתבאר: ד) ק' קמא הוא פרלוף התורה, רמ"ח מלות עשה רמ"ח לאיברים, שס"ה ל"ת שס"ה גידים, וק' תניינא עומד ונושא עליו את ק' קמא מרמז על האדם שמקבל עליו עול התורה, והלוי ק' בחמלעיתא דק' קמא לרמז על עמוד התוך שהעולם קיים עליו: ה) לכן יסרהל נקרא חמלע, ר' מפני שהיא תל תלפיות שמכל הרוחות פונים להתפלל אליה, ולפיכך התורה פונה אליה במצוותיה

אמר אות זי"ן קדישא, התמונה שבראני יוצרי א) כאשר בא בי ק' קדישא וקימא ק' קמא עודף ברחבו לדרום ולצפון עלי' דו' (צ"ל דק') קדישא דקאי תחותי', באמצעית' יתחבר לי' קבל אוירה דק' קמא מפירקא זעירא דלי' עד קרוב לרגלה דק' קמא, ב) דאיהו פקיד עלי יסוד עפר, ג)כאשר בא דבר קדשו (בראשית ב' ז') ויצר [ה' אלהים] את האדם עפר מן האדמה, שצרור בתוכו טבעי חלקי מכל אשר בארץ, ומכל חלקי הבעלי חיים ומכל חלקי גרמי שמיימי, להיות האדם בקיום פקודי דאורייתא קדישא קיום לכל אשר בשמים ממעל ואשר בארץ כי כולם נבראים ועומדים על זכות קבלת התורה וקיומה, כאשר בא מאמר קדשם (בראשית א' ל"א) (ויכל אלהי' ביום השישי) [צ"ל ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי (יה"ל)] זהו ששה בסיון [עי' ע"ז ג' א'] שנתן תורה לעם סגולתו בזה שיכלל כל המעשה שנתן התורה, ונאמר (בראשית ב' ג') אשר ברא אלהי' לעשות שברא בשביל לעשות, הוא בראם, וציווה על עם סגולתו התורה שיעשו תמיד קיום העולם בעסק התורה עיקרית ובקיום מצוותיה', ד) וקימא ק' תניינא באמצעית' דק' קמא דק' קמא איהו אורייתא קדישא דאיהו פרצוף שלם דאורייתא קדישא שליטא על רמ"ח איברים ושס"ה גידי' זכר ונקבה דאיהו ק' פקיד ע"ז, תמונת ק' דכר ונוקבה זכר יתפקד בכל פקודים, ופקודים דנקבה זבה ונדה וכל פקודים דלא תעשה לעבדה ולשמרה, וקימא ק' תניינא תחות ק' קמא לקבלת עול תורה, וקאי באמצעית' דאיהו עמוד התווך קיומא דעלמין, ה) וארעא קדישא קימא באמצעית' דקיומה דפקודים דאורייתא התלוים בקרקע, ואיהו תל תלפיות כי כל הפיות פונים לה כמאמר קדשו (מ"א ח' מ"ח) (ויתפללו) [והתפללו] אליך דרך ארצם, שכל הפיות בעסק התורה ובקיום המצוות פונים לשם [ברכות ל' א'], וארעא קדישא איהו ק' השוה בהילוך תקופות ומזלות כגוונא באות ז' ק' תניינא קאי בגו אמצעיתא דק' קמא ולא כדין רגלה דק' קמא, כי ז' [ק'] תניינא איהו לפקודי ירושלים עיר הקודש דשם

קיימא

קיימא במישור. ו) וק׳ תניינא לשאר ארעא קדישא: ז) אמר דבר קדשו (בראשית א׳ כ״ז) ויברא אלהי׳ את האדם בצלמו בצלם אלהים שברא אורייתא קדישא ברא כן הנשמה, ואת האדם להיות כלי קיבול לרמ״ח [איברים] ושס״ה גידים דנשמה כמאמר קדשם חז״ל (ברכות י׳ א׳) מה השיש״ל מלא כל העולם כן הנשמה מלא את הגוף, ואח״כ בא דבר קדשו (בראשית ב׳ ז׳) וייצר [ה׳] א׳ את האדם שצייר וחתם בו כל טבעי העולם, ח) ונחית רגלה דק׳ קמא קבל הקיפה דק׳ תניינא לפקודי ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה׳ אלהיך (שמות כ״ג י״ט, ל״ד כ״ו) בגין דהקיפה דק׳ תניינא איהו ירושלים עיר הקודש, ורגלה דק׳ קמא נחית לארעא דפקודי דלי׳ יסוד עפר לפקודי פרי אדמתך תביא וכו׳ ט) ופקיד למעשר שני טעון הבאת מקום, דפרקין קדשים מן תרין קופין אינון שמונה, ותרין יתחשב, חולקי מק׳ קמא דאזיל יתיר עלי דז׳ [צ״ל דק׳] תניינא דקאי באמצעית לצד דרום, וחולקי תניינא דאזל עודף עלי׳ לצד צפון י) ולפקודי דבר שהי׳ בכלל ויצא מן הכלל לא ללמד על עצמו יצא כי אם על הכלל כולו, וכגוונא דתרין חולקין מה דאזיל יתיר ק׳ עילאי עלי דק׳ תתאה, כגוונא [דא] הפירקין יתחשבו לחולקים, וכדין איהו מעשר, יא) ותרין עשורים כגוונא דק׳ קמא נקט כל מספרא הדין וכדין אחיד ק׳ תניינא כל מספרא הדין, יב) ופקודי להבאת מקום פקיד רגלה דק׳ קמא, לפקודי מעשר שני טעון הבאת מקום, יג) ולא כדין מעשר ראשון דאיהו מעשר ראשון ליתן ללוי כגוונא דק׳ זעירא ברחבו דיתחבר לק׳ קמא דקמא איהו פרצוף כהן, וק׳ תניינא דיתחבר לק׳ קמא למיהוי תמונת ז׳ לפקודי (ונלוו) [וילוו] עליך וישרתוך (במדבר י״ח ב׳) דאיהו לוי לי׳ יתיהב מעשר ראשון (ושני) ושני טעון הבאת מקום כמו פקודי דרגלה דק׳ קמא לתניינא למעשר תניינא טעון הבאת מקום, ולא כדין מעשר ראשון, יד) ונסוג יתיר רגלה דקאי מק׳ תניינא יתרחק מצפון קבל רגלה דק׳ קמא, דבא לפקודי מעשר עני, בגין דצד צפון איהו דפקיד לעושר כאשר בא דבר קדשו (איוב ל״ז כ״ב) מצפון זהב יאתה, וצפונך תמלא בטנם ישבעו בנים (ויתרם) [והניחו יתרם] לעוללים (תהלים י״ז י״ד), ואיהו דיתרחק לפקודי וכי ימוך אחיך עמך וכו׳ (ויקרא כ״ה ל״ה-ל״ט) ובא פקודי מפירקא זעירא מק׳ תניינא ליתן לו מעשר עני, דק׳ זעירא תפיס ג״כ כל המניינא כמבואר, טו) וליתן לו בשנה השלישית (שנה)

[שנת]

שמוות התלויים בארץ, ועוד שהיא בחמלא העולם קו האור, והנה בחמלא ק׳ קמא לימין רגלו עם פקיד ליקוד עפר כמבואר בשער החיתן קי׳ פ״ב ומרמז על ארץ ישראל שבחמלא, וק׳ תניינא שעומד למטה מהלו׳ עפר בת גלע כזי, הוא מרמז על חמלא דחמלא דהיינו ירושלים שבחמלא ארץ ישראל: ו) ק׳ תניינא כ״ל פי׳ ק׳ קמא דהיינו תניינא מהלו׳ ק׳ דעקקינן בי׳: ז) ע׳ לעיל קי׳ ג׳, והוא הקדמה למה שיתבאר לעיין מעשר, ותחלה יבאר ענין ביכורים שלריך ג״כ הבאת מקום כמעשר שני: ח) ק׳ קמא דפקיד לארץ ישראל שהוא מדמתך ורגל שלו יולא מהקיפו לרמז לדבר היולא מן העפר דהיינו גידולי קרקע ואינו יולא כי אם קו אחד דהיינו רמ״ח גידולים דביכורים תביא בית ה׳ אלהיך שבירושלים: ט) וכן למעשר שני כאשר יתבאר, דרמז עשר יש כאן כי בכל

ק׳ יש בו ד׳ פרקים כידוע ובשני קופין שמונה, וכאן בז׳ ק׳ קמא עודף עלי דק׳ תניינא משני לדדים לדרום ולפון הרי עוד שני חלקים, ס״ה עשר: י) יבאר כי ק׳ קמא עלמו תופס מספר כל עשר הנ״ל, בגין דק׳ קמא כל פרקיו דלי׳ היו בכלל השמונה פרקים הנ״ל ויולא מן הכלל, החלקים שעודף על ק׳ תניינא משני לדדיו, ללמד על הכלל כולו כמו שהחלקים הנ״ל מחשבים לק׳ קמא שממנו הם, כן כל השמונה פרקים נחשבים לק׳ קמא הרי לק׳ קמא נחשב כל המעשר: יא) מלמד ק׳ קמא על ק׳ תניינא, שק׳ תניינא לחיד ג״כ מספר עשר דיתחבר לק׳ קמא, ולכן פקיד לתרין מעשרות ק׳ קמא למעשר רחמון וק׳ תניינא למעשר שני: יב) ע׳ לעיל קי׳ ח׳: יג) והבאת מקום הוא למעשר שני אבל מעשר רחמון ללוי, כי שני הקופין כל א׳ לפרלוף אדם פקיד כידוע, וק׳ שני יתחבר לרחמון ומרמז על הפרלופים שא׳ טפל לחבירו וילוה אליו, דהיינו לוי לכהן, ונמלא ק׳ תניינא לוי, וק׳ קמא פקיד למעשר רחמון כדלעיל קי׳ י״ל, ויתחבר לק׳ תניינא שהמעשר לרחמון צריך ליתן ללוי, אך הבאת מקום שנרמז בגבל ק׳ קמא כלעיל קי׳ מ׳ והאי רגלה כולך נגד ק׳ תניינא דפקיד למעשר שני כלעיל קי׳ י״ח כי מעשר שני צריך הבאת מקום: יד) ק׳ קמא פקיד רגלה דלי׳ לעופר, בגין דלמעלה מהאי רגל פהוה נלד לפון ולפון פקיד לעופר כמו שנתי מלפון זכה יאתה, והוא ממשידו של רגליו כידוע מלמרמז ז״ל [פקחים קי״ט ח׳] ולזה מרמז רגל הק׳, מבח״כ ק׳ תניינא בז׳ שמתרחק מרגלה דק׳ קמא דפקיד לעופר, ומתרחק רגלה מק׳ שני ממנו לרמז על שני, והנה ק׳ תניינא פקיד למעשר כלעיל קי׳ י״ח, ומקבל פירקא תליתאה מק׳ לרגלה דלי׳ ליתן לו מעשר והיינו מעשר שני: טו) ומעשר שני בשנה השלישית, כי ידוע כי חות מ׳ פקיד לשנה ב׳ מהקדמת הספר

סי' פ"ד, וכאסר יתעבד ק' מ' כזה ג"ע נמלא כי אלפין דהיקף ק' לתלת שנים פקודים ופרק אליבי הוא שנה השלישית, ואיהו יתקרב לרגלה דלי' עני כ"ל דבשנה השלישית מעשר עני כ"ל, מאח"כ שהר פירקי ק' תניינא דמה דיתחבר פירקא קמא דלי' לק' קמא פקיד למעשר ליתהן ללוי כלעיל סי' י"ג: עז) יבאר לוך כל כ"ל על כיסרחל, כי ק' קמא מז' פירקא קמא דלי' לכהן, דכל עבודותיו בלפון וכאי פירקא יתרחב לפון יותר מן רגלה דלי' כזה ק: יז) וגם המזבח מרומז כהן שבו עבודת הכהן כי כד יתעבד האי פירקא מאות ל' מרומז בו המזבח כלעיל בהקדמת הספר סי' ק"ג ועוד בכמה מקומות, וגם אדם מרומז בו בק' כידוע וגם מרמז על החורה שניתנה ליסרחל כי ל' יום ממלגה ומאמר (דברים ו' ז') ודברת בם בד"ת, נמלא תלת אלפין בתלת פירקי היקף בק' לתלת אלקי יסרחל ככניס לויס ויסרחלים, נמלא פירקא זעירא מק' קמא ז' ליסרחל פקיד: יח) ופירקא זעירא דאיהו יסרחל מסתכל לרגלה דלי', ורגלה מה [שנת] המעשר (דברים כ"ו י"ב) שאין נוהג בו אלא מעשר ראשון ותחת מעשר שני מעשר עני [ר"ה י"ב ב'] כי בחד פירקא זעירא אזיל מ' זעירא לרגלה דלי' לחד מעשר, ופירקא קמא מ' ודרומה כל חד אזיל שביל דלי' ולא יתקרבו לגבי רגלה דלי כגוונא דפירקא זעירא אזיל להדי רגלה, בגין דאינון מפקדים ליתן מעשר (שני) [ראשון] ללוי כגוונא דיתחבר פירקא קמא מ' זעירא לפירקא זעירא מ' קמא דפקיד (לונלוו אליך) [לוילוו עליך] וישרתוך. דהך פירקא זעירא אזלא לרגלה דלי' דיתקרב לצפון למנת המלך מלכו של עולם דפקיד ליתן ללוי, ברם לא כדין פירקא זעירא מן ק' תניינא ז' דפקיד פירקא זעירא דלי' לשנה השלישית, דאיהו פירקא תליתאה למעשר עני ליתן לעני, דכד יתעבד ק' מן א' קדישא פקודי דלי' לשנים, טז) וכאשר בא לפקודי דא ק' קדמאה מן ז' פירקא קמא דלי כהנים אזל יתיר מן רגלה דלי לצפון דאיהו עבודה דלי' ושחט אותו על ירך המזבח צפונה (ויקרא א' י"א), יז) וכד יתעבד ז' מן א' וקאי א' במקום פירקא קמא מן ק' דאלכסון א' סוד המזבח פקודי דלי' וא' בניקוד חולם אויר רוח לאדם ישראל עם סגולתו דקבילו אורייתא ופירקא קמא דקאי במקומו לפקודי כהנים בעבודתם, ופירקא תניינא מק' לוים, ופירקא זעירא מק' ישראלים, יח) ואהדר הליכותו פירקא זעירא לרגלה דלי' ק' ליתן לו מעשר ורגלה אזיל שביל דלי' פנימאה מן ז' וראשו לפירקא קמא ק' ליתן מחלקו לכהן דאיהו תרומת מעשר, וק' מספרו מאה ליתן לו אחד ממאה, יט) וכד יתעבד ק' מא' וקאי א' במקום פירקא זעירא מק', ואהדר ראש אלכסון פנוהי לפירקא קמא ק' דקאי במקומו א' קדישא דישראל יתן ראשית תרומה לכהן, וא' יתקרא ראשית, דאיהו דפקיד עלי' אויר רוח דאיהו דברא יתש"ל בקדמין כאשר בא דבר קדשו (בראשית א' ב') ורוח אלהי' פי' הרוח שברא יתש"ל מרחפת על פני המים קודם המים. כ) ויתהדר א' דקאי במקום פירקא זעירא לרגלה דק' דלי' דאזל מפנימאה ק' לבר לפקודי יסוד עפר ורגלה דקאי במקומו א' מאתוין רברבים, דאיהו פקודי סוד אויר רויה בשנה בעולם לגדולי קרקע ומזה תתנו ראשית קצירכם אל הכהן כאשר בא מאמר קדשם תרומה קריא ראשית [ע' דברים י"ח ד'], כא) וא' דבמקום פירקא זעירא ואלכסון קצה עילאי מני' אזל לעילא לצד דרומי פירקא קמא מן ק' ליתן תרומה מקודם מעשרות לכהן כגוונא דקצה אלכסון מן א' לפירקא זעירא אזל לצד דרומי מן א' דקאי לפירקא קמא ז' [צ"ל ק'] לפקודי כהן, ופירקא דרומה מן ק' קמא לפקודי לוי, כד יתעבד ק' מן א' אזל בגובה קצה אלכסון מן א' זעירא לא' קדמא דלפקודי כהן לאקדומי לי' תרומה קודם למעשרות, כב) ורגלה דקאי קבל פירקא דרומה במאי דקאי רגלה פנימאה לפקודי מעשרות ללוי, כגוונא דקצה אלכסון תתאה אזל יתיר מקצה אלכסון

בגיניתם הכ' טומד נגד פירקא תניינא מכיוקף ק' דאיהו לוי, לרמז שיתן פירקא זעירא דאיהו יסרחל לרגלה דאיהו לוי מעשר לאסון המרומז בק' קמא, ואסאו דאסאי רגל מסתכל לפירקא קמא דאיהו כהן שמחלקו יתן לכהן וכיוון תרומת מעשר מן המעשר דאיהו אחד ממאה כמספר ק': יט) ומ' הוא לאסית כמנוחר בפנים, ולכן מ' דקאי לפירקא זעירא מק' דאיהו יסרחל מסתכל קלה עילאי מאלכסון לפירקא קמא ק' דאיהו כהן, לרמז כי לאסית של יסרחל דכיוון תרומה לאסית תנומאה יתן לכהן: כ) ותנומאה נרמז כאן בהסקרב כאי פירקא לרגלה דלי' דפקיד לגדולי קרקע כלעיל סי' ח', ומ' דקאי לרגלה מרמז לאויר רויה שהוא זמן גידולין: כא) ותרומה קודש למעשר בגין דפירקא קמא מק' כהן ותניינא דאיהו פירקא דרומה לוי, ומ' דבמקום פירקא תליתאה מק' קלה עילאי מאלכסון דלי' מסתכל לגד דרומית פירקא קמא מק' שהלה יתן לכהן דאיהו פירקא קמא: כב) יבאר ביותר כי קלה עילאי מאלכסון מ' דקאי לפירקא זעירא דמה שיסתכל למעלה לפירקא קמא דאיהו כהן פקיד לתרומה

אלכסון עילאי דלי', וקצה אלכסון תתאה אזל יתיר לדרום קבל קצה עילאי לפקודי ליתן מעשרות ללוי אחר הפרשת תרומה לכהן, וכד יתעבד ק' מא' דא' קדמא מפירקא קמא ק' לפקודי כהן, ותניינא דקאי לדרום ק' פקיד ללוי, ותליתא זעירא לישראל, וא' רבעה דפקיד וקאי לרגלה דפקיד לגדולי קרקע, וכדין פקיד א' דקאי לפירקא זעירא פקיד בקצה אלכסון עילאי ליתן תרומה לכהן, ובקצה אלכסון תתאה פקיד מעשר ללוי, כג) ובגין דא פקיד למעשר ללוי ולא בהיפוכה בגין דתרין ק' לפקודי תרין פירקין בז' קדישא אחיד כל מספרא פירקא תניינא, ק' דקאי בי', בגין דבי' ישתלם המנין עשרה, ואיהו דפקיד ללוי בגין דאיהו לפקודי (ונלוו אליך) [וילוו עליך] דיתחבר ק' תניינא לקמא, כד) וקצה אלכסון עילאי מא' הנ"ל אזל לפירקא קמא ז' [צ"ל ק'] דאיהו לפקודי כהן ואזיל לחוד בקצה עילאי, וי' תתאה מני הדר אפי' לדרום, לפקודי קצה עילאי דפקיד לכהן על חלק חד לכהן דאיהו תרומה, וכל שאר חולקים יתהדר לדרום פקודי דלוי, כה) ותרומה נאכל לכהנים וכל קנינו רק שיהו טהורים [ויקרא כ"ב י"א] כגוונא דפירקא קמא מק' דאזיל לצד צפון לעבודה, ועבודה דווקא בכהנים טהורים, כו) דאלכסון דעבר בין תרין יודי"ם עילא מא' וי' תתאה דאינון תרוויהו למים פקודים ואלכסון עבר ביניהון לסוד טהרת טבילה, ואינון חד לטבילה ותניינא לקידוש ידים ורגלים מן הכיור, כז) דכד יתעבד א' קדישא מש' וקימא ש' מיו"ד תתאה להלן משוך לפנים מקצה עילאי אלכסון דהוא ג"כ קאי ש' לעמוד דלי' ואינון לאצבעים פקודים — כמבואר בחלק ראשון ברית עולם — לקמיצה, וכאן אבאר בעזר החונן לאדם דעת שבאו לפקודי כדבר קדשו (שמות ל' כ-כ"א) או בגשתם אל המזבח לשרת... ורחצו ידיהם (ורגליהן) [ורגליהם] דכד קאי פרצוף ק' לאלכסון לפקודי כנ"ל דקצה אלכסון דאזיל לבר מיו"ד עילאי פקיד ורגליהון, כמבואר בחלק ראשון דבא שם קצה תתאה לאצבע יתירה, כח) וביאת שמשו מעכבתו מלאכול בתרומה [ברכות ב' א'] כגוונא די' תתאה מא' אזל תחות אלכסון וי' תתאה סוד סיבוב החמה די' עילאי הילוך, ואלכסון אזל בין תרויהון להערב שמש פקיד אז יאכל בתרומה, כט) ובא ז' קדישא כד בא מן ק' לפקודי (וילידי) [וילידי] ביתו הם יאכלו בלחמו (ויקרא כ"ב י"א) דק' תניינא יתחבר לק' קמא לפירקא זעירא דלי', ופירקא זעירא פקיד לעונתה לא יגרע (שמות כ"א י') דתלת פרקין מק' המקפים לרגלה דלי' פקודי שארה פירקא קדמא, כסותה תניינא, ועונתה פירקא זעירא תליתא, דהקיפה עם רגלה דק' הוא סוד דו פרצופים, ורגלה דקאי פנימאה ק' סוד גופה בגו גופה סוד עיבור, ובמאי דנפיק רגלה לבר מק'

דא

לכהן וקלה תתאה מחלכון ק' כ"ל דחזיל יתיר ומתקרב יותר לדרום פירקא דרומה דחיכו לוי פקיד למעשרות ללוי, ורגלה מפקד לזה דחיכו לגדולי קרקע פקיד כלעיל סי' ח', ובפנים הק' עומד נגד פירקא דרומה ליתן מעשר ללוי, נמלא מה שכתב המחבר ז"ל כגוונא דקלה תלכסון תתאה חזל יתיר כו' חזיל יתיר לדרום, כיונו מש' דקאי לפירקא זעירא מק' : כג) קשה לו דכתה לא נרמז כאן מלא בקלה עילאי לכהן ובקלה תתאה ללוי ולכן כתב קודם ללוי, אבל מגלן דלכהן תרומה וללוי מעשר דלמא להיפך? ותירץ דזה נלמד מזי' דק' תניינא דלי' ללוי כלעיל וק' קמא מעשר ראשון ויתן ללוי, הנרמז בק' תניינא כי שם נמלא מקפר עשר ע"י פרקיו וע"י התחלקותו לק' קמא כלעיל סי' ט' : כד) ומ"ת אף לכהן יתן עשר ? ותירץ דכל חלקי מ' חיוס מתחלקים למעלה כי אם קלה עילאי לבד שהכהן חיונו גוטל רק חלק אחד, משל"כ ללד דרום שהוא ללוי מתחלק גם י' תתאה חלויו לבד מקלה תתאה חלכסון לרמז שללוי יתן מעשר כמקפר י' : כה) התרומה נאכל לכהן וכל קיומו יתבאר להלן, ודווקא לכהן טהור כמו שפירקא קמא מק' דפקיד לכהן פקיד לעבודה כלעיל סי' ט"ז וכמו שעבודה בכהן טהור דווקא כן תרומה נאכל לכהן טהור דווקא : כו) ומרומז בזי' דקאי להאי פירקא דחלכסון שהו חזיל בין התרין יודי"ן ובשני יודי"ן פקיד יקוד המים כמבואר בשער המים סי' ג' מ' ופקיד כאן שיטהר בזמים, ותרין יקוד המים חד לטבילה וחיוך לקידוש ידים ורגלים מן מי הכיור : כז) יבואר לקן מרומז כאן ידים ורגלים, כי י' תתאה בזי' הנעשה מש' פקיד ליד ע' לעיל שער הפלושי מאות מ' סי' כ"ח ל"ח, ורגליהון פקיד מזי' כד יתעבד מק' כזה דרגל ק' שבחלכסון הולך אצל י' עילאי שפה מים לרמז על קידוש רגלים, וע' בחלק רחשון מענין קימוי טופות זפק וקרקבנו נקלף ומלובב יתירה בשער הרביעי מאות מ' : כח) וכן י' תתאה מזי' הכ"ל פקיד להטרב שמש ע' שבקדמת הספר סי' פ"ד : כט) רוצה לבאר טעין וילידי ביתו יאכלו בלחמו כי פירקא זעירא הוא פקיד לעונתה כיודע ע' שבקדמה שהיה לשער הרחשון מאות מ', כי פירקא זעירא פקיד לחבר החשמים ומגלח כאן בחות ז' ק' תניינא דקאי תחות פירקא זעירא דק' קמא היינו וולד המולד, כי ק' הוא פלוף, לכן רגלה דק' קמא (שהולך נגד החי ק'

תגיינא) פקיד לעיבור ולידה, קלא כרגל שבתוך כיקפו הוא גופה כגו גופה טיבור וקלא תחתה מרגל שיולא מתוך הק׳ פקיד ללידה, וכל כרגל בתוך הקיפו, וכיקף הוא זכר כידוע לרמז שבגוים הולכים אחר כחצ׳ ל) ק׳ הוא דו פרלופים לים ומשתו ורגל הק׳ הוא חשב כידוע ופירקא קמא דק׳ חפיף על רגלו דהויגו חשת כהן כי פירקא קמא הוא כהן כלעיל דחשת כהן ג״כ תוכלת בתרומה תחכל בלחמו כחצר יתבאר: לא) פירקא קמא דחזיל יחיר לצפון רגלו שם פקיד ליקוד עפר כמבואר בשער כחיתן ק׳ ט״ט ופקיד לגדולי קרקע כלעיל ק׳ כ׳ ח׳ והויגו לחמו: לב) ליתין רגל הק׳ שהוא בין פירקא זעירא לרגלו פקיד ליקוד עפר ט׳ שער כחיתן ק׳ פ״ג ויתבאר להלן ענינו ותחלה יקדים לבאר, דלחמו כמבואר בק׳ ל״ת, קודם לו חפיף פירקא קמא על רגלו דחיכי לישתי׳ דקדים לה בכקף, דמלעיל לרגלו פתוח לצפון ומצפון זכב יחתה: לג) לו דקדים לה בשער כגוונא דק׳ כשער מת׳ ומלכקון ק׳ פקיד לכתיבת שער כמבואר בחלק רחשון שער שני מאות ק׳ לעיני קיוכ וט׳ לעיל שער כרחשון מאות ק׳ ק׳ ט״ו וט׳ בכקדמת כספר ק׳ פ״ג בפנים ובגיליון: לד) חוזר לבאר כך יקוד עפר דקי ל״ג שהוא קודם רגל דלי׳ דלחתי׳ לה קדים לישתי׳, ובפירקא זעירא מק׳ דפקיד לעומה יתקרב לרגלה דהויגו שבא עליה בלא קידושין ולזה מרמז יקוד עפר הע״ל דפקיד ג״כ לרחם על תכילת תרומה שהוא חלא חחר לידה, ולזה מרמז רגל הק׳ דנפיק לבר מבקיפו, ומרמז דחם היא לבר שעדיין לא נעקר בקידושין כמו הרגל שיולא לחוץ אז לא תאכל חלא ת״ל ילדה בגוונא דרגלה דנפיק לבר דפקיד ללידה כלעיל ק׳ כ״ט: לה) חוזר לבאר ענין הטבילה וקידום ידים ורגלים מן הכיור דהכיור הוא מים תלושים ומקוה מים מחוברים ושניהם מרומזים בק׳ קמא דחות ז׳, כי ק׳ תגיינא הוא חים כמיטבר ועומד חלינו נגד פירקא זעירא וחלינו נגד רווחא דלבתר פירקא זעירא ויתקרב לרגלה דק׳ קמא ומרמז על תרין טהרות הע״ל, דעל פירקא זעירא פקיד ליקוד המים, כשער כחיתן ק׳ ת״ת, ועל רגלה דלי׳ ג״כ פקיד ליקוד המים, ט״ת ק׳ פ׳, ויקוד המים שעל פירקא זעירא הם מרובים ויותר למטה ממים שעל רגלה, ולכן מרמז למקוה מים מרובים והם למטה על כחרץ, כמו שנגדם יורד רגל הק׳ דפקיד ליקוד שפר ט״ת ק׳ ט״ט פ״ב, דהויגו שיהיו מחוברים לקרקע, משא״כ מים דשל רגלה שהם למעלה ומוטטים והויגו מי כיור המוטטים ותלושים מן המרץ בכלי: לו) ט׳

דא פקודי ללידה לדבר קדשו (וילידי) [וילידי] ביתו הם יאכלו בלחמו, והקיפו הוא דתפיס הכל כי הבנים הולכים אחר משפחת האב, ל) ובת ישראל הנשואה לכהן אוכלת בתרומה [עי׳ קדושין ה׳ א׳ ויבמות ס״ו א׳] כגוונא דחפיף פירקא קמא מק׳ ואזיל לצפון יתיר מרגלה דלי׳ וחפף עליו ואזיל יתיר לצפון לא) ובמאי דאזלין יתיר עלי׳ פנה לגדולי קרקע חולקי לדבר קדשו יאכלו בלחמו לב) ובמאי דאזיל פירקא קמא מק׳ יתיר עלי דפירקא זעירא דלי׳ דג״כ פקיד ליסוד עפר לחלקו לגדולי (מגדולי) קרקע ולא חפיף עלי׳ בזה עלי׳ רגלה דק׳ בגין דמאי דחפיף לפקודי אם היא קנינו דקנה בכסף כגוונא דפתיחה בין עובי׳ רגלה ובין פירקא קמא ק׳ לצפון דקדשה בכסף דמצפון זהב יאתה (איוב ל״ז כ״ב), לג) וכד יתעבד ק׳ קדישא מא׳ לפקודי שטר כמבואר בחלק ראשון אלכסון א׳ לשטר פקיד ולכתיבה כמבואר שם לדבר קדשו (במדבר ה׳ כ״ג) וכתב את האלות האלה [הכהן] בספר ע״ש. לד) ברם במאי דאזיל יתיר פירקא קמא עלי׳ דפירקא זעירא דלי׳ דפקיד ג״כ לגדולי קרקע ולא חפף בזה עלי׳ רגלה לפקודי כהן שבא על בת ישראל לא תאכל בתרומה עיברה לא תאכל ילדה תאכל נמצא כח בן גדול משל אב [יבמות ס״ט ב׳], וקנפיק רגלה מק׳ לפקודי אם לא כנסה ובא עלי׳ שלא ע״י קדושין אם ילדה תאכל, כי מרגלה דנפיק לבר לשני הדברי׳ מלמד, ללידה כדבר קדשו (וילידי) [וילידי] ביתו הם יאכלו בלחמו, וגם ללמד דלא קידשה ולא בא עלי׳ לשם קידושים דלא אכניס לה פנימא, ולא הוי קנינו ולא תאכל בתרומה כי אם כאשר ילדה. לה) וקימא ק׳ תניינא תחות ק׳ קמא באמצעית׳ כתמונת ז׳ וקאי ק׳ זעירא ברחבו קבל פירקא זעירא מק׳ קמא לאמצעית׳ דלי׳, ואזיל מני׳ להלן עד קבל רויחה מק׳ קמא עד רגלה דלי׳ לתרין פקודים, מה דקבל פירקא זעירא דק׳ קמא לטבילה דשם מים בשפע, ומה דאזל ק׳ זעירא (קבל) יתקרב לרגלה דק׳ קמא דשם מים מעוטים בבית קבול דלעיל מה דעובי׳ רגלה קבל פירקא קמא בהך רויחה וקאי יסוד המים לעילא למים תלושים מקרקע המכונסי׳ בכלי לפקודי ונתתה הכיור וכו׳ ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם (שמות ל׳ י״ט) ולא כגוונא דא פירקא זעירא מק׳ קמא דיסוד המים לתחות ולקבלי נחית רגלה דק׳ לבר לקרקע לפקודי דבעינן מים מחוברים לקרקע לטבילת אדם וכלים ו) והקיפה דק׳ דאזיל מתלת רוחים סחור לרגלה דק׳ מפקדים כגוונא דתלת המקפים דאינון כהנים לוים וישראל ורגלה דקימא בתוך הקיפה וליעבר פקודי׳ וכגוונא דהקיפה כגוונא

כגוונא דא הבנים יתחשבו אם בעלה כהן יתחשבו הבנים [כהנים] כי הולכים אחר יחוס האב. לז) והך ק' דקאי באמצעית' דק' קמא וקאי לבר מני' פירקא דרומה מק' קמא דבא לפקודי לוים ואם יש לה בן מלוי לא תאכל בתרומה הגם שיש לה בן מקודם מכהן [יבמות פ"ו ב'] כגוונא דק' תניינא פלג הך פירקא דרומה דקאי בגו אמצעית' דק' קמא לפקודי דא למאמר קדשם [שם] נשאת [לכהן] ולה בן מכהן תאכל בתרומה נשאת לישראל לא לוי ולה בן מלוי תאכל במעשר אבל לא בתרומה נשאת לישראל לא תאכל במעשר מת בנה מישראל תאכל במעשר מת בנה מלוי תאכל בתרומה וכו' כי פירקא קמא מק' תניינא איהו חופף עלי' רגלה דלי', ולבר מני' קאי פירקא דרומה מק' קמא, לדא שבן לוי פוסל לה בתרומה. לח) וק' קמא לפקודי בת כהן נשואה לישראל לא תאכל מת ואין לה בן (ונשאת לכהן) תאכל בתרומה [ויקרא כ"ב י"ב-י"ג] כי לפקודי דא נחת רגלה דק' לתתא מגו הקיפה, וכד יתעבד רגלה מא' דאיהו פקיד על אויר רוח (אויר רוח)דפקיד כד יתעבד מני' רגלה דנחית לתחות דפקיד והרוח תשוב אל אלהי' והגוף ישוב אל העפר לפקודי אם מת בנה מישראל כגוונא דפירקא זעירא יתקרב לרגלה דזעירא פקיד על ישראל לפקודי מת בנה מישראל הדר תאכל בתרומה [יבמות פ"ז א'] לט) ואם יש לה זרע לבת ישראל מכהן אפילו זרע זרע ואפילו הוא פסול מאכילה בתרומה [שם ע' א'] כגוונא דרגלה דק' דחפיף עלי' פירקא קמא מק' על עובי' ואזיל רגלה שביל דלי' לבר מהקיפה דאינון כהנים לוים וישראלים, ואם נפק לבר היינו אם זרעה או זרע זרע נפק לבר דאיהו אסור לבוא בקהל הגם זה מאכיל בתרומה כמאמר קדשם [שם פ"ט ב'] ממזר פוסל ומאכיל מאכיל את אמו ופוסל את אם אמו: סלי"ק:

לעיל קי' ט"ז י"ז כ"ט: לז) רגל דק' הוא מאה ותלת פירקי כיקף כק' קמא דז' הס כהן לוי ישראל כלעיל קי' י"ז לרמז שאם נשואה לג' הכ"ל תאכל לכהן ואח"כ ללוי ואח"כ לישראל כמדר הפירקין הכ"ל דלוי פוסל לה מתרומה שהיתה אוכלת בשביל בנה מכהן, דק' תניינא מז' מיהו בן כלעיל קי' כ"ט ואיהו יתרחק מפירקא תניינא מהיקף ק' קמא כלעיל קי' מ' בליור לרמז שבן מלוי מרחקה מתרומה שהיתה אוכלת בשביל בנה מכהן אפילו מת בנה מלוי מוזרת לאכול בשביל בנה מכהן כאשר יתבאר לעניין בת כהן: לח) רגל דק' קמא דפקיד ללידה דולדי ביתו של כהן כגון בתו דרגלה מיהי בת כיזוע יאכלו בתרומה ע' לעיל קי' כ"ט, ועוד מרמז במאי דנפיק מהי רגל לבר דלפעמים יולדת מרשות לבית ואינה אוכלת בתרומה כגון דיתקרב לה פירקא זעירא מק' דאיהו ישראל וקדים לה, ואם מת בנה מישראל כגוונא דרגל כעשה מה' די' תאכה פקיד לפרידת הנפש מהגוף ע' בהקדמת הספר קי' ס"ה וכן רגלה יורד למטה ליסוד כעפר שהגוף יסוד אל העפר וצמה שיולד הוי רגל לאחון פקיד ללידה לרמז שמת בנה מישראל אז יהי' דינה כמו קלה עליון מהרגל שהוא בפנים בהיקף ומתקרב לפירקא קמא כהן שתאכל בתרומה: מ) עוד מרמז במאי דנפיק רגלה לבר מהקיפה דפקיד ללידה שאם בולד הולד הוא לבר מהקיפה דאינון כהנים לוים וישראלים דהיינו זרע פסול נקבל ג"כ מאכיל את אמו לבת כהן ויש לה בן מישראל וזה כבן בולד ממזר שהיא בת ישראל ופוסל את אם אמו היא בת כהן ויש לה בן מישראל וזה כבן בולד ממזר ואח"כ מת הבן הוי ממזר פוסל את אם אמו מהתרומה: סלי"ק:

השער מאות ח'

אמר אות ח' קדישא התמונה שבראני יוצרי א) כאשר אני בא מאות ש' קדישא דקיימין ש' לפרקין דלי', וקיימין תרין שינ"ן באלכטון זה קבל זה להטוטרי' דח' ב) לדבר קדשו (ויקרא ט' כ"ב) וישא אהרון את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת ג) ואינון תרין זייני"ן דקיימין בי' וכל זיי"ן אזיל פירקא תניינא דלי' באמצעית' דפירקא קמא לאינון דקימין עלייהו על עמודין דילהון דמקיימי' פקודי' דאורייתא אינון לוים וישראלים עסק התורה וקיום מצוותיה אינון תרין סמכים ויתברכו בעמודי תליתא לגמול חסד זה עם זה, וכתנים מברכים לוים וישראל, ואינון מתברכים כאשר בא' דבר קדשו (במדבר כ"ד ט') מברכיך ברוך ואינון נסמכי' בתרין ידיהון על העומדים לעסק התורה ולקיים

א) נורת מ' כעשה מש' כזה ש ב) תרין שיני"ן דקיימין בהלכטון ש ש ש על כח' הס דוגמת שתי ידיס של הכהן לברך את העם כאשר יתבאר: ג) תרין זייני"ן שבאות מ' הס דוגמת שני עמודיס ופירקא תניינא מכל ז' עומדיס בהמלע פירקא קמא דאינון עמודי

התוך שהעולם עומד עליהם תורה ועבודה וגמ״ח ולויה ויראלים מקיימין תרין תורה ומצוות שהוא עבודה, הכהנים מברכים להם שיהיו עטורים ויוכלו לקיים עמוד השלישי גמ״ח: ד) יזהר כי כל ג׳ שבחטוטרים למעלה תופס חלו גם תרין ווין מס׳ דקמי לפירקא קמא מהתרין זיינ״ן שמכוסין לותן ביוהם נמלא לכל ג׳ חמשה ווין דוגמת חמש מלבושות היד, נמלא תרין זיינ״ן דחטוטרים לידים פקודים והם ידי הכהנים כלעיל: ה) והווין הכ״ל דוגמת היד כי ג׳ ווין הם למטה משלשה ווין דמ׳ דקמי לחטוטרים, לרמז על תרין מלבושות הכמוכים משאר מלבושות דהייגו גודל ומלבש קטנה, וברמז כי כלם אדם דוגמת כלם בתורה ובתורה מותיות גדולות וקטנים: ו) ומרמזים תרין ידים הכ״ל חמש נגד חמש לעשרת הדברות בלוחות חמש נגד חמש: ז) ס׳ דקמי על ז׳ שמאלי נוטה ומתרחק מז׳ שמאלי דילי׳ לגד ימין, ומרמז שכבר נוטה מעשיות החטאת והעולה כי שניהם לריכים לפון ומרומזים בז׳ שמאלי בשני חלקיו משני לדדי ס׳ דקמי לחטוטרת דילי׳, וז׳ שמאלי הוא לפון נגד ז׳ ימיני: ח) שלמים נרמזים בפנימית הת׳ שהיו לפון כי שלמים חיים טעונים לפון, וזכו וירד מעשה החטאת והעולה והשלמים: ט) ומז נוטה לגד ימין חלל ס׳ תניינא דחטוטרים ליעשות דוגמת נשיאות כפים לצדך כי מחרי הקרבנות הכ״ל לחוייב לברך: י) שיני״ן דקמי לחטוטרים פתוחים למעלה לרמז שהכהנים מתברכים ומקבלים שפע מלמעלה והקב״ה מכניס על ידם כיוהו תרין זיני״ן ידים כנ״ל שמקבלים שפע מלעילא: יא) וכן מרמז על קבלתם מת המלך כ״ד מתנות כבוהב, כ״ל דכיוהו כמספר כפילקין דוידים הכ״ל, כי ס׳ דקמי לחטוטרים יש בו ז׳ פרקים, והתרין ווין שתחתיו עם הקו המחברם למטה כי פירקין ק״כ י״ב פילקין וכן ליד השני ק״כ כ״ד: יב) הכהנים מברכים לעוים וישראלים, והכהנים מרומזים בידים הכ״ל נמלא דתרין זיינ״ן לעוים וישראלים ותרין זיני״ן קמחים מכל ז׳ מסתעפים כלפי הכהנים שהם כוחותים לכהנים כ״ד מתנות הכ״ל: יג) ככל ז׳ חית בי׳ ג׳ חלקים ס׳ לגד פנימית הח׳, וה׳ לבר מח׳, ופנימית כח׳ במקדש, ולבר מח׳ כוח למדינה ולירושלים, דת׳ פקיד לטפר, ולכן מרמז לקרקע, ירושלים וה״י ומקדש, ולפן לד הפנימי מז׳ ימין מפקד על מתנות שבמקדש, לך כיון שכוח ימין מפקד על קלבן שיוהב שייך למקדש דהייגו עולה שכולה כולו: יד) לך פנימית ז׳ השמאלי למחר

ולקיים המצוות בכללם מברכים, ד) ואינון תרין שיני״ן לידים מפקדים בגין דנסמכים על תרין שיני״ן דקיימין לפרקים קדמאין, מש׳ דקיימין לפירקא קמא מכל זיינ״ם, היינו לפירקא קמא מו׳ תנייגא דילהון, וכדין תרין ווין מכל שי״ן דקימא לפירקא קמא ז׳, נהירו לתוך פנימאה דחטוטרים, וכדין חמש ווין לכל ש׳ דקאי לחטוטרים, ולחמש אצבעים פקודים ה) וקימין לתחות השיני״ן דקיימין לחטוטרים בגין דאצבעים זעירים ורברבים מגהון, בגין בצלם אלהי׳ עשה את האדם (בראשית ט׳ ו׳) הצלם המקודש דאיהו אורית׳ קדישא ונשמתה [נ״ב, כאשר מבואר לעילא דאוריתא קדישא בתמונת רמ״ח אברי׳ ושס״ה גידי׳, לרמ״ח עשה ושס״ה לא תעשה] ואית באוריתא קדישא אתוי׳ רברבים וזעירי׳, ו) ואינון חמש אצבעים דקימין קבל חמש לאינון עשרת הדברות דקימין חמש כנגד חמש ובהן כל אורייתא קדישא כלולים, ואח״כ בא דבר קדשו למשה רבן של כל ישראל בפרטות אלה המצוות אשר יעשה האדם וחי בהם, ואוריתא קדישא נאמרה בכלל ובפרט ונשנית בערבות מואב במשנה תורה [ע׳ סוטה ל״ז א׳-ב׳] כגוונא דאתוין ונקודים וטעמים וכולם כלולים בגו אתוין קדשים, ז) וירד מעשות החטאת דגטה מז׳ שמאלית מצד צפונית דלי׳ דחטאת טעונה צפון, ועולה במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת (ויקרא ו׳ י״ח) בגין דתרין סטרין ז׳ שמאלי קימין בצפון קבל ז׳ ימין, ח) והשלמים דא פנימא ח׳ רווחה בין תרין זיינ״ן לאכשרה שלמים שחיטתן בכל מקום בעזרה ט) ונטה לקבל חטוטרות שני לפקודי ויברך את העם דהוא עם קדושיך כאמור לאחר שחטאת מכפרת ועולה דורון ושלמי׳ שלום בעולם צריכי׳ ברכה כאשר בא דבר קדשו (במדבר ו׳ כ״ו) וישם לך שלום י) ותרין שיני״ן דחטוטרים פתיחה מלעילא כמאמר קדשם [חולין מ״ט א׳] הש״י מברך לכהנים וכהנים מברכים לישראל והש״י מסכים על ידם דייקא כגוונא שברא יתש״ל אות ח׳ קדישא במלוי ש׳ דקיימין תרין ידים לפקודי דא יא) ואינון ידים פשוטים לקבל מנת המלך מלכו של כל העולמות ומלואם לאינון כ״ד מתנות כהונה יב) ולקבליהון קימין תרין שיני״ן מכל זיי״ן מתרין זיינ״ם, דלוים יתפקדו ליתן לכהנים, וישראלים, יג) וכל זיי״ן מפקד לתרין פקודים, חצי פירקא מכל זיי״ן דקאי פנימאה, היינו ז׳ ימין מח׳ קאי קצה שמאלה דילי׳ פנימאה, לחולקי הקדשים הנאכלים פנימאה בעזרה דאינון מקרבנות הנשחטים, עולה עור העולה לכהן למנה, יד) ז׳ דקאי לשמאלה לשאר תקרובתה ושירי מנחות, ולאינון עשרה מתנות במקדש, טו) ועשרה מתנות במדינה [ב״ק ק״י ב׳] מפקדי׳ חצי פירקא מז׳ ימין דקאי לבר וחצי ז׳ שמאלי

שמאלי קצה שמאל דלי׳ דקאי לבר, ולאינון ארבע שבירושלים עיר הקודש המורם מאיל נזיר ושארי קדשים קלים הנאכלים בכל העיר [ב״ק שם], טז) ובגין דא תרין פקודים מתרין זייני״ן מפקדי׳ לבר מירושלים עיר הקודש לתרין חולקים חובת קרקע הנוהגת בארץ ישראל תרומות ומעשרות ובכורי, ומתנות עניים לבר מכהנים דהוא לקט שכחה ופאה ופרט כרמך ושביעית לעני ולגר תעזוב אותם (ויקרא י״ט י׳), יז) ופקיד ז׳ ימין בקצה ימין דלי׳ דקאי לבר מפנימאה זיי״ן לפקודי מתנות הניתנין לבר מכהנים דאינון מתנות עניים, וקיימא לבר מפנים זיי״ן ולבר מחטוטרים דמפקדים למתנות עניי׳ ולא לחוד לכהנים יח) וכד יתעבד מא׳ אות ח׳ לפקודי דפקיד לשנים, דאלכסון ותרין יודי״ן המקפי׳ לאלכסון יו״ד עילאי איהו הילוך החמה, וי׳ תתאה איהו סובב, ואלכסון דיתחברו תרין ווין כחדא ליי״ב חדשי השנה הנמני׳ בהילוך חמה ולבנה. יט) וכד יתעבד ח׳ קדישא מא׳, וז׳ לשבע שנים מפקדי׳, לפקודי השמר לך פן יהי׳ דבר עם לבבך [בליעל לאמר] קרבה שנת השבע וכו׳ (דברים ט״ו ט׳) בגין דנסמכי׳ כד יתעבד ח׳ מש׳ נסמכי׳ ידיהון (על) תרין דחטוטרי׳ כנ״ל על הז׳ לפקודי נתון תתן (שם פ״י) והעבט תעבטנו די מחסרו אשר יחסר לו (שם פ״ח), כ) וקיימין תרין זייני״ן בקציהון לבר בקצי דפרקין קמאים מכל ז׳ לפקודי שמוט כל בעל משה ידו (שם פ״ב) ולא יגוש את רעהו [ואת אחיו] כי קרא שמטה לה׳ (שם) כגוונא דנשמטים תרין שיני״ן דקיימין לתרין זייני״ן לפרקין קמאים דנשמטים כל ש׳ בחד וא״ו וברוויחה מוא״ו קמא עד וא״ו תניינא נשמטים מתחות תרין ידים דחטוטרי׳ דח׳ דקיימין תרין שיני״ן וז׳ דקאי לימין ח׳ נשמט ידו כאשר מבואר לעיל דש׳ דקאי לפירקא לפקודי ידים, כא) ברם בא דבר קדשו (ויקרא י״ד כ״א) ואין ידו משגת בגין דתרין שיני״ן דקיימין לחטוטרים נהירו להו תריו ווין מכל ש׳ דקיימין לפרקין קמאים מכל זיי״ן דפנה בפנוהי לעילא להון, ברם כל ש׳ דקימא לפירקין קמאי מכל זיי״ן לית להון חושבנא דאצבעים ולא נהירו להון וכדין בא דבר קדשו ואין ידו משגת דפניהון לתרין שיני״ן דקיימין לחטוטרי׳, ואינון משיגים ליד ולהון נהירו. והדברים עתקים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, וזהו שבא בדבר קדשו שמוט כל בעל (משא) [משה] ידו אשר (נשא ידו אל רעהו) [ישה ברעהו] (דברים ט״ו ב׳), כב) וז׳ פעמים כגוונא דתרין זייני״ן בגו ח׳ פקודים סליקו תרין שיני״ן דקיימין לחטוטרים לעילא לשמיטת קרקע כגוונא דפנימאה דח׳ פקיד ליסוד עפר, וגם ו׳ תליתא מתרין שיני״ן דקיימין לפרקין קדמאים מכל זיי״ן וא״ו תליתאה מז׳ ימין פירקא קמא דלי׳ מסתכל לקרקע ליסוד עפר ופנימא ח׳ ג״כ מסתכלים ליסוד עפר, ופירקא קמא דאיהו בגובה

קבל

מתנות עכומקדם: טו) לך מה דלבר מז׳ פקיד למתנות עכומדינס ובירוסלים: טז) ותרין חולקין דלבר כנ״ל מתרין זייני״ן מפקדים לתרין, למתנות כהוכגיס בח״י לבר מירוסלים, ולמתנות עכוהגיס גס בחון לתרין: יז) לך כהוכגיס בחו״ל דהיינו מתנות עניים, מרומז בקלב ימין מז׳ ימין עכוח לבר מפנימית כח׳ ולבר מחטוטרים דחיון כהניס כי לקט עכחה וכו׳ לח לבד לכהניס נתנו כי אס לכל עניים, בגין דס׳ דחטוטרות ז׳ ימין נוטים פירקים קמאים דילי׳ לגד פנימית כח׳ ומתרחק מהאי דלבר מח׳ כי מתנות ח״ל ליוס לכהניס דווקא מפ״כ ז׳ עמלוי: יח) ע׳ בהקדמת הספר סי׳ פ״ד: יט) ס׳ פקיד לעשה כנ״ל, ופ׳ מח׳ ובח׳ תרין זייני״ן והזיי״ן מרמז לפעב עניס דהיינו עמיטה, ותרין ידיס כנ״ל פתוחים ליתן לעני אפי׳ בשמיטה והוא דוגמת קומך את ידיו דהיינו עיקור בידיו את העני: כ) ולקמי כל ס׳ קמא מז׳ ו׳ לחד ממנו לבר מפנימית כח׳ לרמז עיפמיט עלמו מלכנוס אל העני לתועלתו כי קרא עמיטה לבי, ומשמיט עלמו

כאלו העני לבר ממנו ומיגו דאמרו, כי התרין ידיס כנ״ל מפקדים לעשיר הנותן ולכן התרין זייני״ן קמאים מתרין זייני״ן מפקדים לעני: נא) ויבאר הרמח בוחן ידו משגת רמז היד הוא בחיוך עס׳ דלקמי לחטוטרים עס ס׳ קמא מז׳ כדלעיל, וכל ס׳ ברווחין דילהון פקודים ליקוד אש המאיר כמבואר בשער כחיוך, ולכן ס׳ קמא מז׳ שפתוח ברווחין דילי׳ למעלה ומאיר לגד ס׳ דחטוטרין (דהוא עשיר) לרמז שהשפע ס׳ קמא מז׳ למעין ס׳ דחטוטרין להשליס יד, מגל ס׳ דלקמי לחטוטרין חיגו מאיר לגד ס׳ קמא מז׳ (דהוא עני) דלא שדיגן ס׳ דחטוטרין עס׳ קמא מז׳ להשליס יד ממלא שהעני אין לו יד וזכו ואין ידו משגת, ועוד דרים משכ ידו כמו משא ידו שנשא ידו אל רעהו, דהיינו עס׳ קמא מז׳ (דהוא עני) לחפילו כחרין ווין דילי׳ נשא חותם אל רעהו הלעיר: נב) ז׳ ס׳ מח׳ פקיד לשמיטה כלעיל סי׳ י״ח י״ט, וז׳ הפני פקיד לז׳ שמיטות ביובל, ושמיטת קרקע פקיד לעניו גידולין בגין דתרין זייני״ן מח׳ תחת פירקא קמא דילהון פקיד ליסוד עפר, ע׳ שער הכיונן סי׳ ל״ב, וכן ו׳ תליתאה מס׳ קמא דז׳ ימין פקיד ג״כ לעפר, ע״ש סי׳ פ״ט, חלא ליסוד עפר הזה למעלה מיסוד עפר הקודם כמבואר בליור סי׳ ס׳, ולכן

מפקד לדבר כיולא מן הספר וטולה למטלה דהיינו גידולין: נג) גרסה דל"ל דאיכו לפנה מ"ט, דז' שמיטות הוא מ"ט שנים כלעיל סי' כ"ב, דפקיד מתרין זיינ"ן ז' פעמים ז' והכיוון שבין התרין זיינ"ן פנימאה ח', שלמטלה מהאי רוויחא החטוטרין דפקיד ג"כ ליקוד עפר ע' שער כחיתן סי' ל"ג, ולכן פקיד לשמיטת קרקע לפנת הני, דחטוטרין למטלה מתרין זיינ"ן, ותרין זיינ"ן מפקדים למ"ט שנים, והחטוטרים לפנת הני ולשמיטת כספים ג"כ פקיד מס' קמא מז' שמאלי, דוא"ו קמא דילי, וזא"ו תליתאה דילי' לתרין פקודים מפקד כאשר יתצבר: נד) ס' קמא מז' שמאלי פקיד לעני (כקי' כ') וא"ו קמא דילי' מקתכל לתרין זיינ"ן דחטוטרים דהיכו עשיר (כקי' י"ט כ') לרמז שבשנה הז' עני ועשיר שוים בגדולי קרקע, ולשנה ז' פקיד כמדוקר בכג"כ: נה) וא"ו תליתאה מס' קמא מז' שמאלי בפירקא קמא דילי' פקיד לקרקע כמדוקר בשער כחיתן סי' פ"ט לקרקע פקיד, ופנה לעפון דמלפון זכה יחתה ולכספים פקיד, ונפיק לבר מכידים דחטוטרין, דנפקי מתחת יד הטעיר, דשמיט קרקע וכספים, וביובל חוזרת הקרקע מיד הטעיר שקנה מל העני שמכר: נו) ת' כד יתעבד מק' כזה , וק' מיהו פרלוף מדם כידוע וכמו דת' מס' פירקין דחטוטרין לטעיר פקיד כמו כן כתן תרין קופין דחטוטרין לטעיר ותרין קופין מפירקין קמאין מז' תחת תרין קופין דחטוטרין שכם מתעבדין תחת הטעיר דהיינו עבד, ובשביעית יש לחפשי כלעיל סי' כ"ד כ"כ ולקמן סי' ל"ג: נז) שני קופין מפירקין קמאים מתרין זיינ"ן מצוים זה מזה כי ק' ימין חני הקיפו הימיני לבר מפנימת הת', וחני הקיפו הממלי עם רגלו בתוך הת' בפנימיותו, וק' הממלי הוא להיפך ופקיד הת' ק' לטבד כנעני, בגין דת' פקיד ליקוד עפר בפנים ובחון, כמדוקר בשער הכיתן, והיינו פנימת הת' לטפר ת"י שהוא פנים ותמלע הטולם על קו הכוה כלעיל בשער הקודש, ועפר שמכחון לטפר חון לחרן, והכה פני הק' מז' שמלי שהוא עבד כדלעיל בסי' הקודם מקתכל לבר מת' (כי פני הק' הוא במקום פתיחתו בשמלו כידוע בכמה מקומות) ומרמז על עבד שבז' שמלי שהוא מהכנעניים שנדחו מת"י לבר, ונמלא כי ק' מז' שמלי פקיד לטבד כנעני, ובת' מז' שמלי מפירקא קמא דוא"ו תליתאה דילי' פקיד לשחרור בשנה השביעית כסי' כ"ו כ"ד, ומלמד בכתן בק' דקלי בחותו מקום הכ"ל דבטבד כנעני לית כן רק לטולם שהם תעבודו כאשר יתצבר: נח) ק' מז' ימין דפקיד ג"כ לעבד מקתכל לפנים הת' שמרמז לת"י, לכן מרמז לעבד עברי, דיסרחל יתבי בארעא

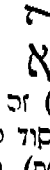
קבל פנימא ח' מפקד לגדולי קרקע כג) דאיהו לשנה מ"ח, בגין דמתרין זיינ"ן באים פנימאה לשמיטת קרקע ולשמיטת כספים בשנת הנ' היובל, כגוונא דש' מן שמאל זיינ"ן, איהו ו' קדמא מני' אזל פנימאה, ובתליתא וא"ו דלבר מחטוטרים פנה לקרקע, כד) * ובשנת שבע נהור בוא"ו קמא פירקא קמא דלי' לפנימאה, ורויחה דלי' מסתכל לתרין שיניין דחטוטרים, לפקודי ובשביעית יהי' אתה וגרך ועניך כולם ידם בשוה בגדולי קרקע לאסוף לבית כה) ובוא"ו תליתאה מז' שמאלי לפירקא קמא דלי' דנפיק לבר מחטוטרות לשמיטת קרקע ולשמיטת כספים, דפנה לבר מחטוטרים לצפון ולקרקע, דמצפון זהב יאתה (איוב ל"ז כ"ב), ונפקי לבר מחטוטרי' מתחות ידיהון לחזרת קרקע, כו) ולשחרור עבדים כד יתעבד ח' קדישא מק' דאיהו גופה פרצוף זכר ונקבה בראם (בראשית ה' ב') כמבואר לעיל, וקימין תחות תרין ק' דקימין לחטוטרים לפקודי אם נמכר לעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם (שמות כ"א ב'), כז) ומק' דקאי לפירקא [קמא] מז' ימין נפק חצי הקיפה מק' לבר מחטוטרים, ורגלה דק' ישאר פנימאה דח', ומק' דקאי לז' שמאלי, (לו) [לא] כדין דהיקפה נשאר בגו פנימאה ח' ורגלה דק' הוא דאזיל לבר, מק' דקאי לפירקא קמא זיינ"ן שמאלי, ואיהו כד יתעבד ז' שמאלי [מש'] קאי לבר מחטוטרים בוא"ו תליתאה דלי' דאיהו פנה לקרקע, ובא זה ולימד ע"ז זיינ"ן שמאלי כד יתעבד מק' על ז' שמאלי כד יתעבד מש', כד יתעבד מק' דאיהו לפקודי פרצוף אדם, וכד יתעבד מש' דפנה וא"ו תליתאה לבר מחטוטרים בפירקא קמא לפקודי והתנחלתם אותם לבניכם [אחריכם] לרשת אחוזה (ויקרא כ"ה מ"ו) לפקודי לעולם בהם תעבודו (שם) דאיהו עבד כנעני, כד יתקדש ארעא קדישא וירשו ישראל עם סגולתו ארעא קדישא ודחו הכנעני מעל גבולם וקימא לבר כגוונא דק' שמאלי כד יתעבד ז' מק' קאי לבר מפנימא ח' דאיהו ארעא קדישא לפקודי לא ישבו בארצך (וכו') פן יחטיאו אותך וכו' (שמות כ"ג ל"ג) מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו (ויקרא כ"ה מ"ה) עבד ואמה (שם פמ"ד), כח) וכדין מפקדים תרין זיינ"ן דיתעבדו מק' ימינה על שמאלה, וז' שמאל על ימיני, ז' ימין דקאי

*) נ"ב, ובשנת שבע נהיר וכו' בגין דנהיר וקאי תחות ש' דקאי לחטוטרות, וקאי ש' קבל תחות ש' חנ"ל קבל פירקא תתאה דלי', דאיהו פירקא שביעי לשנה השביעית;

דקאי בפנוהי לגו ח׳ קדישא לעבד עברי ואשתו עברית, ויצאה אשתו עמו (שמות כ״א ג׳) דא״א שם פנוהי לגו ח׳ כט) וק׳ דקאי לחטוטרות לז׳ שמאלי אהדר פנוהי לפנימאה ח׳ ופנוהי לק׳ קמא מז׳ ימין לפקודי רבו מוסר לו שפחה כנענית להוליד ממנה עבדים ויוצא העבד עברי חפשי והיא תשאר פנימאה (שם פ״ד) כגוונא דקאי חטוט׳ שמאלי עלי׳ ז׳ שמאלי דפנוהי דק׳ דז׳ שמאלי לבר מפנימא ח׳ דפקודי לעבד כנעני כגוונא דא פנה חטוט׳ דקאי על ז׳ שמאלי ופנוהי דק׳ עם רגלה לק׳ דקאי לפירקא קמא ז׳ ימין עם רגלה דלי לפקודי דרבו מכניס לו שפחה כנענית ל) והאשה וילדיה תהי׳ לאדוניה בגין דק׳ לפירקא קמא ז׳ נפיק הקיפה לבר מפנימאה ז׳ והיא עומדת פנימאה. לא) ונפקת בשן ועין לבת חורין זאת מבואר בחלק ראשון ברית עולם ע״ש. לב) וחטוטרת דקימא על ז׳ ימין ח׳ כד יתעבד מק׳ פנוהי ורגלה לאחורי ק׳ דקאי לז׳ שמאלי, פקיד ל״ז שמאלי פקודי עבד כנעני ואשתו שפחה כנענית בגין דפנה לבר מח׳ פנימאה ולעולם בהם תעבודו. לג) וחטוט׳ דקאי ימין דחי׳ להקיפה לבר חורין, וחטוט׳ דקאי לז׳ שמאלי דחי׳ לדפקיד מז׳ שבאלי לבר מפנימאה לפקודי קדשו (והתחזקתם) [והתנחלתם] אותם לבניכם אחריכם וכו׳, וכגוונא פקודי לא ישבו בארצך פן יחטיאו אותך לי׳, ומבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו, לד) ופנוהי דק׳ ז׳ שמאלי לבר מפנימא ח׳, ומתרין סטרים מרגלה דלי׳ מפקדים לקרקע. מה דהקיפה קמא אזיל יתיר עלי׳ פירקא תליתאה ועירא דלי׳, ומה דאזל פירקא קמא יתיר על רגלה דלי׳ ללמד דבין הקיפה (דא) [דבא] לפקודי עבד כנעני בין רגלה דבא לפקודי שפחה כנענית תרויהון הוקשו לקרקע דגופה קנה לי׳ רבו. לה) ברם ק׳ קמא דקאי לז׳ ימין הגם שפנה ג״כ לקרקע כדין, מכל מקום פנוהי לח׳ פנימאה ובא לפקודי כאשר בא דבר קדשו (שמות כ״א ה׳-ו׳) אם אמר יאמר העבד וכו׳ ורצע אדוניו את אזנו [במרצע] ועבדו לעולם, וחוזר כמו קרקע החוזרת לבעליים ביובל [קדושין י״ד ב׳ ט״ו א׳] ונקנה בכסף ובשטר ובחזקה כמו קרקע [שם כ״ב ב׳] ובגים שהי׳ לעבד עברי משפחה כנענית ישארו עבדים לרבו לו) ברם יוצאים בראשי אברים בא פקודי מפירקא קמא מז׳ שמאלי דיתעבד מק׳ ונפק קצת פירקא קמא לבר מחטוטרים.

קדישא, וכל ק׳ הוא דו פרלופים חיים ומשמו כידוע לרמז על עבד עברי ומשמו העברית ויצאה משמו עמו (שמות כ״א ג׳) ומין הכוונה כי יוצאה לחירות דהם לא היתה כלל מעובדת להחזון אלא כמו שדרשו רז״ל [קדושין כ״ב ע״ן] מכאן שהחזון חייב בחזקות משמו של עבד עברי, ולזה משתכל הכי ק׳ מז׳ ימין לפניס הח׳ וגם רגלה דלי׳ בפניס הח׳ תחת החטוטרין שהוא החזון כלעיל סי׳ כ״ו שהיא ג״כ מקבלת מזוזותיה מן החזון כי החטוטרין פקודים לנתן חיתן כלעיל סי׳ י״ט: **נט)** ק׳ דחטוטרת דקאי על ז׳ שמאלי (דפקיד לעבד כנעני) ונוטה ללד ז׳ ימיני, וק׳ מז׳ ימיני פניו ללד ק׳ דחטוטרת הכ״ל לרמז שק׳ דחטוטרת שהוא החזון, נוטל מז׳ שמאלי רגלה דק׳ קמא דילי׳, דחיובי שפחה כנענית דרגל הק׳ הוא חסה, ונותנה לז׳ ימין דהוא עבד עברי, ובנתינה הוא שפחה כנענית דהוא רגל הק׳ כגוונא דק׳ דחטוטרת משתמיך ברגלו על ק׳ מז׳ שמאלי: **ס)** הרמז לעבד ממרנו בסי׳ כ״ו מפני שעומד תחת ק׳ דחטוטרין ממלא ק׳ קמא מז׳ ימין דהקיפה דלי׳ נפיק לבר מחטוטרין מרמז על יציאתו לחירות, ומ״מ רגלה דילי׳ עומד תחת החטוטרין לרמז כי חסתו הכ״ל שפחה כנענית תשתחר לחזון, וגם ילדיה תהי׳ לאדוניו כחסר יתבחר בסי׳ ל״ה: **סא)** ע׳ לקמן סי׳ ל״ו: **סב)** ק׳ דחטוטרת דקאי על ז׳ ימין חט״ב דנוטה לז׳ שמאל לומו מרמז כנ״ל בסי׳ כ״ט, בגין דק׳ מז׳ שמאל לחוריו לחטוטרת ימין לרמז שמומו לוקה חסה מימין רק כמומו שפחה כנענית ולעולם בהם תעבודו כחסר יתבחר: **סג)** עיקר הרמז לבר חורין הוא ז׳ ימין מה שהקיפה דק׳ קמא דילי׳ חזיל לבר מן החטוטרין כלעיל סי׳ י׳, מבל ז׳ שמאלי מה דחזיל לבר פקיד לכנעני כדלעיל סי׳ כ״ז נמלא לון כאן רמז לבן חורין ז׳ שמאלי לכן לעולם בהם תעבודו: **סד)** ק׳ מז׳ שמאלי שמתחבל לבר דפקיד לכנעני בסי׳ כ״ז, ומתרין סטרין מרגלו פקיד לעפר כמבואר בסי׳ כ״ו פ״ב נמלא עפר שאל היקף הק׳ פקיד על הקיפה דחיובו עבד כנעני דחיתהם לקרקע דגופי קנוי לרבו בקרקע, וכן כך עפר שאל הרגל דחיובו שפחה כנענית פקיד ג״כ כ״ל שקנוי לו קנין עולם: **סה)** ומ״ת ק׳ קמא מז׳ ימיני לית בי ג״כ יקוד עפר כ״ל, לך כיון שמתחבל לפניס הח׳ חיובו מרמז כ״ל דעיקר הרמז דלעולם בהם תעבודו הוא ז׳ שמאלי שמתחבל לבר משח״כ ז׳ ימיני, לך יקוד עפר הכ״ל מרמז לענייניס לחריס שעבד עברי חיתהם ג״כ לקרקע כגון נרצע שחזר ביובל כמו קרקע, ונקנה בכסף ובשטר ובחזקה כמו קרקע, וכן בניו משפחה כנענית גופה קנוי לרבו, וכדלעיל בחסה וילדיה תהי׳ לאדוניו: **סו)** עבד כנעני יולא בראשי אברים בגין דק׳ קמא מז׳ שמאלי קנת מפירקא קמא דילי׳ נפיק לבר מחטוטרין, דהיינו מקלה שמאלי דילי׳, אכן ק׳ מז׳ ימין הוא להיפך כי

קלה שמאלי מפורקת קמא דילי בפיס סח׳, והכא ק׳ שמאל דנפיק לבר מרמז על יציאת רחמי חיבריס, כמו דנפיק לבר מחטוטרין שמרמז על יציאתו לבן חורין, ורחמי חיבריס נרמז כאן, ק׳ הוא פלוף, כידוע, ופרקים שלו הם חיברי הפרלוף ובמה שנפיק רחם פירקא קמא מק׳ לבר הוא יציאת רחמי חיבריס, לך כרחמי חיבריס נריכים להיות שתים חוזרים, וכרמז בזה כי ק׳ מז׳ שמאלי רחם חבר שלו דנפיק לבר חיו חוזר לפיס, כי ק׳ היחיי רחי רחם חבר דנפיק מק׳ שמאלי לבר בק׳ היחיי הוא בפיס, אבל ק׳ שמאלי רחם חבר דלי׳ דנפיק לבר חיו חוזר ליכנס לפיס, נמלא יש כאן רמז להיות ״חיו חוזר״ והייו רחמי חיבריס שתים חוזרים, וק׳ היחיי הוא עברי כדלעיל, ורגלה דילי׳ ישראלית, ותכדל פניו לק׳ שמאלי עבד כנעני לרמז שכיון שנפיק לחירות הרי הוא ישראל ומותר בישראלית: לז) ק׳ שמאלי דחיכו עבד כנעני, ובפירקא קמא דהתי ק׳ שמאלי דנפיק לבר מחטוטרים דפקיד לרחמי חיבריס שיולא בהם לחירות, אם תחתיו עומד רגל הק׳ ועל הרגל יקוד המים כמבואר בשער החיתן, והוא במקום שפתוח ללפון, והוא מרמז לפה (ע׳ קי׳ ל״ח) והתי רגלה לגידולים פקיד (ע׳ בשער מאות ז׳ קי׳ ח׳) והתן מרמז לגידולים שבפה דהייו שיניים שבהם יולא לחירות: לח) יצחל כי ק׳ במה שפתוח ללפון מרמז לפה כמו שעיקר התחוב בפה ולפון מחברי דתחוב (ע׳ כל זה בהקדמת הספר קי׳ ס״ח ס״ט ותבין), לט) כמו דפירקא קמא מק׳ שמאלי דנפיק לבר מחטוטרין פקיד לחירות ברחמי חיבריס כן רגלו דקמי תחות הוי מקום הכ״ל, הוא פקיד ג״כ לחירות שמאלי דנפיק הוי רגלה מהקיפו פקיד ג״כ ליולאה לחירות תחת שיני: מ) יתבאר בזוהר הזהת שהוא ק׳ מת׳. מא) ק׳ יחיי מחי פניו לק׳ שמאלי ומרמז לתקוני ק׳ לק׳, דהייו דבי שמאלי ועוד הוא גזירה שוה שמיכם נקראו ק׳, כי ק׳ הנעשה מת׳ נקרא ג״כ ק׳, ולכן נרמז לק׳ בשמאלי הרמז שבק׳ הנעשה מת׳, ויתבאר להלן הרמז: מב) זה מבואר בזוהר בפרשת מז׳ יחיי וחלק יחיי מזייו שמאל שמיכם בפיס ח׳: מג) יקוד שם מח׳ הוא יחיי ומשמאל חטוטרת שמאל (ע׳ שער החיתן קי׳ ל״ז), ומ״ש דחוייכ מחטוטרין, לח ידעתי כוונתו, ואולי ל״ל לעיל קי׳ מ״ב וכד יתעבד ח׳ מתרין זיינין ״היכלא לתיבת

מחטוטרים, וק׳ איהו פרצוף, ללמד ע״ז בא ק׳ קמא דיתעבד לז׳ יחיי ופנה לז׳ שמאלי, ובמאי דנפיק ז׳ שמאלי קצת מחטוטרים בפירקא קמא. בז׳ יחיי לא כדיין, דאיהו כנס בזה פנימאה, ובאחוריי דלי׳ הוא דנפיק לבר מחטוטרי׳ ללמד עלי׳ ז׳ יחיי במאי דנפיק לחוץ ז׳ שמאלי דאיהו יציאת ראשי אברים שאינם חוזרי׳ כאשר בא דבר קדשו (שמות כ״א כ״ו) (אם) [ואם] שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו, ושחתה (שם פ״ו) דאיהו שאינם חוזרי׳ [קדושין כ״ד א׳-וב׳] כגוונא דקצה נפיק לבר אינו חוזר, כי אם מז׳ יחיי הוא דנכנס פנימאה ללמד עלי׳ דבזה נעשה בן חורים ולדא אהדר ק׳ מז׳ יחיי לאחורי ק׳ דז׳ שמאלי דבזה נעשה בן חורים ומותר בישראלית לז) ובמאי דנפיק ז׳ שמאלי לבר דאיהו פירקא קמא הנ״ל ולקבלי קאי רגלה דלי׳, ובין פירקא עד קבל עובי׳ רגלה דלי פקודי יסוד המים, וקאי להדי׳ ראשו דק׳ פרצוף לאדם, ופתיחה לפצפון דאיהו פה, ולשניים הגדלים על המים, לח) ואיהו כאשר בא דבר קדשו (בראשית ד׳ ז׳) לפתח חטאת רובץ דאיהו פה פתיחה כגוונא דעלמא פתוחה מצד צפון אתרי׳ דתאבה מצפון זהב יאתה (איוב ל״ז כ״ב), ובגוונא דא פה פתיחה לתאבה למלאות נפשו, ואליך תשוקתו (בראשית שם) תשוקתו מה שיאות לך בזמן מה, ואתה תמשל בו (שם) בתשוקתו להיות תאוותך ע״פ התורה בהיתר, ולא מה שבא באזהרה לא תגנובו (ויקרא י״ט י״א) ולא תנאף (שמות כ׳ ט״ו) את זה תאכלו (ויקרא י״א ט׳) ותשה התאווה לדברי תורה, לט) ונפק רגלה מק׳ דקאי לז׳ שמאלי במאי דנפיק קצת פירקא קדמא לבר מחטוטרים נפק רגלה מגו הקיפה לפקודי (ישלחנו) לחפשי [ישלחנו] תחת שינו (שמות כ״א כ״ז) וכדין נפקא רגלה מגו הקיפה לפקודי לחירות, מ) וכד יתעבד ק׳ מא׳ קדישא וקאי א׳ לרגלה וכדין נפק מגו הקיפה חצי אלכסון א׳ עם חצי פירקא מיו״ד עילאי, ומיו״ד תתאה נפק פירקא תתאה כולה וחצי פירקא תניינא לבר מהקיפה ק׳, מא) וכדין הוא הקישה כגוונא דפקיד ק׳ ימין דבא (לאחורי) פני ח׳, פנוהי לק׳ דקאי לז׳ שמאלי דפנוהי לבר, פקודי ג״כ לאקושי ק׳ לק׳, ק׳ פשוטתה לק׳ דיתעבד מא׳ קדישא. הגם שבאות ח׳ קדישא קימא ק׳ בלחוד בפרצוף דלי׳, והדברים עתקים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, ודא ״ג מדות שהתורה נדרשת בהן מגזרה שוה. דתרויהון ק׳ יתקרא, מב) וכד יתעבד ח׳ מתרין זייני״ן וקימא חלק שמאלי מז׳ ימין פנימא דח׳ קדישא וז׳ שמאלי פירקא קמא חלק ימין קימין תרויהון פנימאה מ״ג) ופנימאה ח׳ יסוד אש דפקיד דנהיר מגו תרין חטוטרים ואוירה שליט בגו תרין חטוטרים

חטוטרים דאיהו רוח החיים ויתפלג לשבילין רבים, לחי מדבר ולחי שאינו מדבר, מד) כאשר בא לחי מדבר לכהנים ולוים עם סנולתו כאשר בא דבר קדשו (במדבר י״ח ד׳) ונלוו (אליך) [עליך] וכו׳, מה) וכאשר בא לפקודי חי שאינו מדבר לבהמה דיתחבר [לקרבן] לדבר קדשו (ויקרא כ״ב כ״ז) והי׳ שבעת ימים תחת אמו, וליתום שפסל לקרבן אם פירש לחיי׳ וכו׳ [חולין ל״ח ב׳]. מו) נמצאו ז׳ ימין מפקד למתנות כהונה הניתני לכהן בחלק שמאלי ז׳, לבר מחטוטרי׳ לאינון מתנות מחולין כגון הזרוע והלחיים והקיבה [דנהגים בחוץ לארץ] (חולין ק״ל א׳) ובכור בעל מום וראשית גז צאנך תיתן לו (דברים י״ח ד׳) תרומת מז) [חלק פנימא ח׳ פקיד לקרקע ארעא קדישא ובחטוטרים לירושלים עיר הקודש] כמבואר לעיל מח) ובמאי (דקאי פנימא חלק פירקא ז׳) [נ״א, פנים דלהדי ז׳ במאי דנכנס] בגו ח׳ לחזה ושוק מט) ז׳ שמאלי דיתקרב לצפון, בחלק מז׳ דקאי פנימאה לבשר החטאת הניתן לכהנים כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים [פסחים נ״ט ב׳] ונאכלים במקום קדוש [ויקרא ו׳ י״ט], ולחלק מז׳ שמאלי דיתעבד מק׳ דנסה לבר מחטוטרים [לקדשים] הנאכלים בכל העיר כגון בכור ומעשר ופסח [זבחים נ״ו ב׳], נ) בגין דכד יתעבד ח׳ מן ק׳, הגם שק׳ דקאי לימין ז׳ אזיל הקיפה דלי׳ לבר מחטוטרי׳ חצי דלי׳, ברם פנוהי לגו ח׳ פנים אבל ק׳ דקימא לז׳ שמאלי אזל מחטוטרי׳ לבר ופנוהי לבר פקיד על חוץ לעזרה לגדולי קרקע, נא) וק׳ דקאי לבר מלמד עלי דק׳ דקאי לימין ג״כ כדין כדבר קדשו (במדבר ט״ו י״ט) והי׳ באכלכם מלחם הארץ, שמה אתם חייבים כמאמר קדשם חז״ל [ע׳ כתובות כ״ה א׳], נב) ברם כד יתעבד בקשורא דלי׳ דאינון תרין זיינין״ן מפקדי׳

גרמשיח״ וקימה כו׳, והכוונה כמ״ש בשער הכללים כלל ט״ו כי לכל תיבה ותיבה מתורייתא קדישא חיות לו ליכל לחד בחותיות, ולפי מנין פרקי התות ככה מנין חותיות המלה ההיא, ולכן תיבת גרמשיח יש חותיות ליכלא דילי׳ חות ח׳ בחית פרקיו (וט׳ בחלק רחמון בחית עולם בחתמר המתחיל מלוקט תמופת לופיס) והלוחה כזה

דכיוון ב״ר (ז׳ ימין) ח״ם (ז׳ שמאל) י״ת (חטוטרין) נמלא ח׳ מז׳ שמאלי מטה ממנו נהיר לגו חטוטרין ומ׳ פקיד ליקוד חויר, וכן כתאבר יתחבר ח׳ הכ״ל עם ב׳ שתחתיו הוא חם, וז״ם כי בפנימת ח׳ בגו חטוטרין נהיר יקוד חם וחויר, והכ

רוח החיים כי חם המיוחסת דנפשא חיכו, ולפי הנקודה כן פקיד חם לחי בלחי מדבר או לחי מדבר (ע׳ שער הכללים כלל י״ב י״ג) : מז) ט׳ לעיל קי׳ י״ב: מה) מלכתון ח׳ פקיד למזבח כמבואר בכמה מקומות נמלא כתאבר פקיד לחי שאינו מדבר היינו בהמה הרמוז לקרבן על המזבח, והנה ח׳ מלכתון ח׳ מרמז לזיווג חים וחבתו (ע׳ בהקדמת הספר קי׳ פ״ב) נמלא ים כתן רמז אם, ותחת ח׳ קמי ב׳ שים בו שבעה פרקים, ולשבעה ימים פקיד דמלמד עלי׳ ח׳ דפקיד ליומים (ע׳ בהקדמת הספר קי׳ פ״ד) ושבעת ימים דשם כ״ל עומדים תחת ח׳ דפקיד לאם, וזהו יכי׳ שבעת ימים תחת אמו, אבל יהוס שלא כי׳ תחת אמו כגון זה פירש למיתה וזה פירש לחיים פקוד להקדשה: מו) ט׳ לעיל קי׳ מ״ג, דח׳ פקיד לחוץ החיוני לכהנים ולוים, וחוזר כתן לבאר מה שברחם השער לעניין מתנות כבוהב ולוי׳, וכ״ל שלא בחלק ״ומימי״ ז׳ לבר מחטוטרים כו׳, ובכוונה כי ז׳ ימין חלק ימיני דילי׳ שהוא לבר מחטוטרים ולבר מפנימיות הח׳ מרמז על חוץ לארץ לחיונן מתנות שהוכנים גם בחוץ לארץ, חט״ג דלעיל קי׳ י״ג אמרנו כי ז׳ ימין לבר פקיד לבר ממקדם דהיינו ירושלים, יתבאר לכלן כי כתן חיונן כן: מז) קרקע דפנימית הח׳ תחת הארץ זיונ״ן (ע׳ שער הייחוס קי׳ ל״ב) בגין דקאי פנימת פקיד לארץ ישראל, וקרקע דחטוטרין (ע׳ שער כ״ל קי׳ ל״ג) בגין דהוא גבוה מכולם ובפנים יותר מכולם פקיד לירושלים: מח) לכן פקיד כתן למתנות כבוהב בהאכל בירושלים דהיינו חזה ושוק, כן פקיד ז׳ ימין בחלק שבפנים ח׳: מט) ז׳ שמאלי יתעבד מק׳ לד ימיני דילי׳ פקיד לעזרה ולד שמאלי שהוא לבר מחטוטרים פקיד לירושלים כתאבר יתבאר, ולכן יהי׳ הרמז בזמנות שכונה כך, לד ימין לבר בחטאת בהאכל בעזרה ולד שמאל לשאר קדשים בהאכלים בכל העיר: נ) מ״ם בקבי׳ מ״ט הרמז בז׳ שמאלי בק׳ דילי׳ ולא כתב הרמז כמ״ל בק׳ מז׳ ימיני ? וביאור כי טיקר הרמז לחוץ לעזרה הוא בק׳ מז׳ שמאלי, כי ק׳ הימיני מע״ג שהלי ממנו לבר מפנימית הח׳, מ״מ פניו לפנים ה׳ כלעיל קי׳ כ״ו בגיור, משא״כ בז׳ שמאל שבחלק דנפיק לבר פוסק ג״כ בפניו לחוץ (ע׳ בשער הייחוס קי׳ ט״ד מה שנקרא פני החות): נא) רק בק׳ שמאלי שהרמז על חוץ לעזרה מלמד עלי ק׳ ימיני להקים כמו ק׳ שמאלי חלק לבר פקיד חוץ לעזרה כן ק׳ הימיני פקיד ג״כ לחוץ לעזרה אלא שאחד על ירושלים ואחד על ארץ ישראל כולה כתאבר יתבאר, ורגל בק׳ דפקיד לגדולי קרקע כתאבר אמרנו לעיל בכמה מקומות פקיד כי כל המתנות מגדולי קרקע חיכם נוהגים רק כתאבר ונכנסו לחי״ בהאכלם מלחם הארץ: נב) יתבאר כי ח׳ פשוט כזה כוח מרמז לכלל העולם כי כל העולם מקבלים חם

ח"י מתרין רומות מכל לד וח"י מקבב לת ירושלים, וירושלים בחמנע, ולכן תרין חולקי עפר דלבר מח' (כמזוחר בשער החיתן) פקיד לקיובא דמוך לחרן לת ח"י, ותרין חולקי עפר דבפנימ ח' חגל בתרין זיניי"ן פקיד לקיובא דח"י לת ירושלים, וכך חלק עפר בחמנע כח' תחת החטוטרין פקיד לירושלים בחמנע ח"י, ומאי דכתי חלק עפר דבחמנע לחזל למעלה מכל חלקי עפר כי"ל עד החטוטרין, מרמז לבית המקדש שבזוב מכולם, גמלא כי תרין חולקין דלבר מח' פקיד לחוץ לחרץ, ולכן פקיד למנוות שנוהגים גם בחוץ לחרץ: **גג)** מבח"כ בח' מק', בהאי חולקא גופיי מז' שמחלי מה דלבר מפנימא ח', לית בי' תרין חולקי עפר, מהיקף הק' ומרגלא דילי' שיורד למטה, ולכן היקף הק' פקיד לחרץ ישרחל ורגלא דלי' לחוץ לחרץ, וכן בז' ימין ק' ימיני מה דלפנים הח' חגל הז' לית בי' גופיי תרין חלקי עפר מהקיפה ומרגלו, לית בי' רמז ירושלים, ועיקר רמז ירושלים הוא בחה דבפיק הקיפה דק' ימיני יתיר לבר דהיינו חוץ לעזרה, כי פנימית הח' לעזרה פקיד, וחטוטרין לקדשי הקדשים, וי"ל להגיה כמו שהגהתי בפנים:

אמר המבאר, המחבר ז"ל לא ביאר לעיל בקי' מ' מ"ח ברמז בק' הנעשה מח', ע"פ הנזרה, וי"ל ברמז דשם מיירי מענין יציאה לחירות דשן ועיון, והכא למעלה מרגל הק' פקיד לפה כלעיל בי' ל"ח, והכא ח' שלרגל הק' פקיד לשיני הפה כידוע כי עורת ח' י"ו למעלה י"ו למטה כזה ﴿ כמבואר לעיל בכמה מקומות והוא גי' ל"ב רומז לל"ב שיני הפה כמ"ש בתריז"ל, וכן עיניים מרומז בחות ח' כי עורת ח' הוא דוגמת עין ימין ועין שמחל והחוטם ביניהם כזה א כי חלבקון ח' הוא החוטם ותרין יודי"ן עין ימין ושמחל, נמצא בחות ק' הנעשה מח' חשר פירקא תליתאה מק' פירקא זעירא דילי' חולק חת ח' שברגל הק' לתרין חולקין חת תרין יודי"ן ואת החלבקון כמבואר לעיל סי' מ', ונמצא הוא מסחית בזה חת רמז העיניים ורמז העיניים, וכן רמז החוטם שבחלבקון וזהו ושחחה (שמות כ"ח כ"ו) דכתיב גבי עין ועין, וכן רמז החוטם הוא אחד מכ"ד רחשי חיברים, ואז יצא לחפצי חנם:

סליק:

הקדמה אל השער מאות ט'

אמר המבאר, רציתי להקדים כאן הקדמה אחת, והוא, כתיב (ישעי' מ' ד') והיו העקוב למישור וכו' (כידוע מה שכתב בתריז"ל כי לכל עורת בחותיות יש בהם קודי ב פרקים כזה ב ולפעמים עורתו כזה ב קודות) ובגורה הזחת אין לו רק חמשה פרקים, והבדל הוא בשני הקוין לפניו ולרומי, כי שם עומדים במישור בגורה הראשונה אז חיום מחוברים יחד קוי הלפניו והרומי, כי פרק החמנעי מתחת מבדיל ביניהם ושם הם בחלבקון אז הם מחוברים ביחד והיום נריכים לפרק החמנעי להבדיל יחד בגורה השניה, והענין כי כבר אמרנו בפרק מ' משער הפרקים כי חות ט' רומז לטומחה וטהרה ע"ש, והכא ענין טומחה וטהרה הם שני ענייניים שים בעולם המעשה, והם ח' השגחת ה', ד' המתר השגחתו, (וע' בהקדמה הראשונה לשער הראשון מאות ח') והכא חת זה לעומת זה עשה חלהים, כי כל מה שיוכל להעשות ע"י רוח טהרה שהוא השגחת ה' ככה יוכל ג"כ להתרחות שכל הנעשה חינו בהשגחתו רק ע"י כחות הטבעיים, חו שאר הכחות (עד חשר יעביר ה' חת רוח הטומחה מן החרץ) והם מרומזים ברוח נפון ורוח דרום כי רוח הדרומי הוא ענין השגחת ה' שחדם דר תחת לל השגחתו, והוא ימין חסד, ורוח הלפוני הם כחות הטומחה שהם מלפיניים ומסתירים השגחת ה' והוא שמחל, ולכן קו הדרומי של הטי' מרמז לרוח הדרומי וקו הלפוני לרוח נפוני כמיבא לחות ט' חות ח' לפרקיו כזה ומ' פקיד לרוח כידוע, והכא טרם חטח החדם כי הקדושה לבדה ורוח הטומחה לח יעבר ביה ע ונתעקמו ונתקלקלו הליונרות כזה, וכאשר חטח החדם עויב טוב ברע ורע בטוב על ההשפעה וההשגחה ונסתרה השגחתו, ולזה בח הרמז בשני הטיתי"ן כי אחר חטח החדם נתערבו הליונרות ונגע רוח הלפוני לרוח הדרומי, ולזה מרמז

מה דבפנימא ח' לירושלים עיר הקודש, וחטוטרת לבית המקדש ומה דקיימין מן הנך תרין זיינין לבר מחטוטרי' לחוץ לארץ, לראשית הגז ומתנות הזרוע ולחיים והקיבה דנהגים בין בארץ בין בחוץ לארץ [חולין ק"ל א' קל"ה א'] ולהרכבת אילן באילן [קידושין ל"ט א'], גג) ברם כד יתעבד ח' מק', חטוטרים לבית המקדש, ופנימה ח' לעזרה, ומה דאזלין (רגלים) דק' ימין יתיר מהקיפה לירושלים עיר הקודש, ומה דאזלה רגלה מק' דז' שמאלי הקיפה דלי' לארץ ישראל, ורגלה דלי' לחוץ לארץ, וכדין הדברים מדוייקים: **סליק:**

לוכח כשני של ט' כזה ע שמתקמו ק' כלפוני והדרומי ונגעו זה בזה, אך לעתיד לבא כתיב (זכרי' י"ג ג') ומח רוח כטוומאה מעביר מן המלך, ומז רוח כלפוני יעשה פעולתו כאשר יבזור עליו כ' ולא יכיי מקתיר עוד להשגחת כ', ויפרדו רוח כלפוני מהדרומי זה מזה ויהי' לוכח כט' בזה ט , וז"ש וכי' בעקוב פי' הקוים בעקומים למיושר, והרכסים פי' מה שבני הקוין הם מחוברים למטה (לשון וירכסו את המטן (שמות כ"ח כ"ח)) יהי' לבקעה מבוקעים ומפורדים זה מזה ומז ונגלה כבוד כ' (ישעי' מ ס"כ) שיתגלה בשגחתו :

ברית חלק שני עולם — השער מאות ט'

אמר ע אות ט' קדישא א) התמונה שבראני יוצרי כאשר בא בי אות ק' קדישא לי ב) דקימין ק' ימין ט' דקיימא לפירקא תניינא ט', וק' תניינא דקיימא לפירקא תניינא שמאלה ט', וקימין דא קבל דא הנך תרין קופין ימין ושמאלה מעט באלכסון להתעבד מנהון גופייהו הך פירקא תתאה מט', וברגליהון דא בדא יפגשו, ג) ורגליהון פקודים ליסוד עפר, וכאן אכניסו דא פנימאה, בגין דפקידו דילהון לקרקע דקאי פנימאה, דא הוא ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה (דברים י"א י"ב), ד) טובה הארץ (למאוד) [מאוד] מאוד (במדבר י"ד ז') תרין זימנים מאוד אינון מספר מאה, דאיהו ק' וכל מאוד כלול בשני וזה מזה משלימים וכדין אינון תרין ק'. ה) בגין דרבוי אחר רבוי למעט במאוד קמא אינו כל כך ובא מאוד בתרא, ולמאוד בתרא לחוד הרבוי, ובא קמא למעוטי, וכדין בא מאמר קדשם [מנחות פ"ט א'] אין רבוי אחר רבוי אלא למעט, וכדין נתמעט ק' חד מנהון, דתרין ק' דקימין חד לדרום ט' פירקא דקאי לאורכי' וק' תניינא דקאי לצפון ט' ג"כ לאורכי' וקימין תרויהון מעט באלכסון כל חד כמו חצי עגולתה, ורגליהון דא בדא יפגשו ואדיקו, וכדין יתעבד מתרין רגלין פירקא תתאה מן ט', ולא קימא ק' לפירקא תתא מט', דאינון תרין קופין יתרבו ובא למעט הך ק' מערב תחתית ט', ו) ובא דבר קדשו טובה הארץ לט' דיתעבד מק' ואית בי' חמשה ק' וק' ששה הוא דחסר בגין דיתעבד מתרין ק' דקימין מתרין סטרי' כנ"ל ז) ויתרבו בהון מצוות יתירות שאין נהגים בחוץ לארץ בגין דאינון חובת קרקע, וכדין פנה ק' צפוני לבר מפנימאה ט' חוץ לגבולים חוץ לארץ שאין חובת קרקע נוהג, ופנוהי לפקודי קרקע ורגלה לגדולי קרקע ח) ותרין [רגלין] אינון נוקבה, והיקפה איהו דכורה כמבואר, ומפקדים לאילנא דעבדא פרין, ופקדים להרכבת אילן באילן דאסור גם בחוץ לארץ [קידושין ל"ט

א) כלוכח שני של מות ט' כטעמה מק' כזה כאשר יתבאר להלן : ב) יבאר כי כאן כלוכח כי ימין ט' פירקא תניינא דילי' דכוח ק' תניינא ק' כדרומי, וכן שמאל כט' ק' תניינא דילי' שניהם מתעגלים ברגליהם למטה ומתחברים יחד : ג) אלא רגל כק' פקיד ליסוד עפר כמבואר בשער כחיתן, וכאן ומכניס כאי עפר לפנים ט' מרמז לארץ ישראל שהוא בפנים ובשלמא טולם : ד) יבאר למה נאמר כאן פירקא תתאה מט', ויקדים תחלה לבאר למה כאן קופין בגו ט' לפקודי דא, וביאר כמו שנאמר טובה כארץ, וידוע מה שארז"ל בב"ק [נ"ח ח'] כרואה ט' בחלום רואה טוב, נמלא מילת טובה נרמז בשות ט', (וט' בפ"ח משער הפרקים פי' ג', כי כל תיבה נרמז בשות כרשעון) וכאוב כאן טובה בארץ מאוד מאוד, מ' ו' ד' מחיצת מאוד גי' חמשים, וכן בשני של מאוד ק', נשאר חותיות מ' שבארץ תיבות מאוד לרמז שיכלול בתוכו עוד י' ממאוד השני נמלא לכל מאוד ק', כרי תרין ק' בט' וכס כלפוני והדרומי : ה) וכאב קויל אין ריבוי אחר רבוי אלא למעט כי כרבוי במאוד קמא ליכא לרבויי כל כך דעדיין ליכא מאוד בארץ, ולכן עיקר כרבוי במאוד בארץ, שהוא מ' שבו כללעיל, ויכיונא לרבויי כל ק' במאוד בארץ, ולכן מ' שבמאוד קמא בא למעוטי, דכייונו למעט ק' אחד מאות ט', כי שני רגלי הקופין כלפוני והדרומי יתרבו ויתארכו ויתעבד מנהון פירקא תתאה מט', ויתמעט כאי מפירקא תתאה ט' : ו) פי' מחיצת טובה מרמז על שות ט' כלעיל כי' ד' : ז) וכרבוי כנ"ל מרמז ג"כ על רבוי כמלוות שבארץ ישראל המרומז בפנים ט', יותר משאר ארצות, וק' כלפוני פניו לבר מפנים ט', ומרמז אל חוץ לארץ, ופניו לגד רגל ק' קמא מגד שמאל של הט', ורגל הק' לגדולי קרקע פקיד, (פי' בשער מאות ז' כי' ח') ולכן מרמז על חובת קרקע שאין נוהג בחוץ לארץ , שהוא לבר מפקודין דפנים ט' : ח) תרין רגלין מחרין קופין כלפוני והדרומי שמתחברין למטה כם נוקבין כידוע בקוד כרגל מק' (פי' כקדמה שניה לשער כרחשון מאות מ') ויתבאר להלן כי' י"ח, אלא

היקף כל כוס זכר כידוע והנה שני הקופין המחוברים למטה מרמז על הלכבת מין שחיו מיני מיוחים זה לפני וזה דרומי, והנה זכר ונקבה עבדי פירין לבל נקבה בעלמה ליה לה מגרמה כלום רק מה שמקבלת מהזכר, והנה כאן דפקיד לגדולי קרקע כדלעיל, היקפה דאיהו זכר פקיד על הרכבת חולן מין עם שחיו מיני חולן דעביד פירין, ולזה פנה ק׳ הלפוני לבר לאסור לזכר הרכבה זאת, למען דקאי בפנים הט׳ דאיהו יסרחל, (ע׳ לקמן סי׳ כ״ח כ״ג) ועוד מסתכל לבר דבחוץ לארץ ג״כ אסור: ט) ק׳ הלפוני פניו למטה מעט בחלכסון כמבואר בזיור, לכן מרמז על מעשה הקרקע שהוא הרכבה שאסור, משא״כ ק׳ הדרומי שפניו למעלה מעט בחלכסון ואינו פונה לקרקע ולכן מרמז על מעשה בחדש בעלמו (כי ק׳ הוא דו פרצופים) דהיינו מחילת הפירות המורכבים, ופונה ק׳ הדרומי לפניה להתיר ליסרחל הפירות בחכילה: י) עיקר מרמז לגדולי קרקע בגין הק׳ (ע׳ בשער מאות ז׳ סי׳ ח׳) ולכן קלה עליון מהרגל לגדולי קרקע הגדולים דהיינו חולנות, אבל קלה תחתון מרמז לגידולים הנמוכים דהיינו זרעים וירקות, ומתחברים שתי הרגלים להרכבה, ולאסור הרכבה כלעיל: יא) חולן קרק דלא עביד פירין מרומז בק׳ הלפוני דאיהו פונה בהיקפו לצד שמאל, וכן פניו לשמאל, ורגלו הולך ומתעקם בחלכסון לצד ימין כמבואר בזיור, נמצא רגלו דאיהו נוקבה חיונה רוצה להזדווג עם בעלה ההיקף, ולכן איהי לא עבדה פירין, משא״כ ק׳ הדרומי מע״ג דרגלו ג״כ הולך בחלכסון אבל היקפו מסתכל ג״כ לאותו צד על רגל דלו שהוא חבור דכורא ונוק׳ ועבדי פירין, ולכן כאן דפקיד להרכבת חילנות על ידי חיבור שני הקופין לפוני ודרומי חרמז על חולן מאכל בחולן קרק ג״כ אסור: יב) חלק הימין מהט׳ שהולך בחלכסון עי״ז גורם לק׳ קמא שלו שיפנה למעלה כי צריך להתעגל עם פרק הימיני שלו בזיור ט׳ כזה ונמצא ק׳ זעירא שמתחבר לשמאל ק׳ קמא עומד ג״כ בחלכסון ורגל שלו לצד לפוני מערבית מזרח ולמטה מערב, ימינו דרום ושמאלו לפון): יג) וחלק השמאל דלי׳ עומד בחלכסון גורם שק׳ קמא דילי׳ עומד ג״כ בחלכסון ורגל מק׳ קמא הולך כמו חלכסון ק׳ תניינא כמבואר בזיור ונמצא עומד לצד ק׳ קמא לצד דרומית מערבית: יד) ידוע כי לורת הט׳ כפשוטו הוא כמו חדם הכופף חצבעו לתוך כלי, והיינו כי תוך הט׳ בימינו יקוד המים ובשמאלו יקוד חם כמבואר בשער הכיתן, נמצא מים שבו לדם פקיד, כי הנפש הוא הדם, שהוא ע״י חום הדם, והוא מרמז בחם הכ״ל, והאי פרק דכייף לגו ט׳ מרמז על טבילת חנצב בדם לזרוק, ומרמז על שני מיני זריקות כאשר יתבאר: טו) האי רגל דפנה למערבית דרומית מקיד לחתים שכן חרצע שחחד מהן בהאי קרן ותרין רגלים הכ״ל בימד שהם לפנים מערבית מערבית דרומית מרמז לחטחת שטעונה ד׳ מתנות והם ג׳ מתנות החחרונות, ובמה דפנה ק׳ לפוני לבר מפניימית ט׳ פקיד לחטחת דפנה לבר מפקודי דאורייתא כאשר יתבאר: טז) יבחר חיך מרמז כאן חטחת, כי ידוע כי החות משחנה לפי הניקוד כמבואר בשער הכללים כלל י״ב י״ג י״ד, ואם יבא חולם מרמז על חדם ולכן בחות ט׳ עם נקודת חולם שני הקופין

ל״ט א׳] וכדין פנה ק׳ צפוני לבר לאסור ההוא עבדד׳ וגם בחוץ לארץ, ט) וק׳ דרומי פנה לפנים דהפירים אינן נאסרים באכילה [כלאים פ״ח מ״א] י) ובעובי׳ דרגלים דאיתדבקו דא בדא עובי׳ דילהון, לגדולי קרקע תחותיהם דאינון זרעים לאסור הרכבה בכל המינים זרעים זה בזה ירק בירק מין עם שאינו מינו אילן באילן ירק באילן [שם פ״א מ״ז] יא) ובא פקודי משני רגלים דאינון נוקבה לאסור אילן סרק הגם דלא עבד׳ פירים אילן מאכל באילן סרק [ירושלמי עי׳ הר״ש שם] כגוונא דק׳ דרומי פנה לרגלה דלי׳ דאיהו דכורה עם נוקבה דעבדי׳ פירין ולא כדין ק׳ צפוני עם רגלה דלי׳ לפקודי אילן דלא עבד פירין, יב) וכדין פירקא קמא מן ט׳ ימין דילי׳ זקף לי׳ ק׳ הדרומי מעט לעילא בגין דקאי כמו בחצי עגולתה, ובגין דא ההוא ק׳ וצירא דקאי לפירקא קמא ימין ט׳ דיתחבר לי׳ לצד שמאלה, נטה רגלי׳ דלי׳ פנימא ט׳ מעט באלכסון לגבול צפונית מערבית, יג) וק׳ דקימא לפירקא קמא שמאל ט׳ דמסתכל לבר מפנימאה ט׳ מטה לי׳ ק׳ הצפוני מעט לצפוני יתיר ורגלה דק׳ דקאי לפירקא [קמא שמאל ט׳] מטה רגלה דלי׳ לדרומית מערבית יד) וכדין תרין אלכסונים, מק׳ זעירא פנימה לצפונית מערבית, ומק׳ דקימא לפקודי פירקא קמא שמאל ט׳ לדרומית מערבית, למתנות שתים שהן ארבעה טו) ולתרין יתפלגו הנך פקודים, מט׳ פנימא ופירקא קמא מט׳ דפנה לבר לפקודי לחטאת דפנה לבר לפקודי דאורייתא יתחלקו לארבע מתנות לכל קרן מתנה בפני עצמו [זבחים נ״ב ב׳] ט״ז) דאינון תרין, קופין דקימין לדרום ולצפון ט׳ לאורכי׳ כאשר בא ניקוד חולם לט׳ לפקודי אדם, וק׳ צפוני דפנה לבר אשר נשיא יחטא וכו׳ (ויקרא ד׳ כ״ב) או נפש כי תחטא בשגגה (שם פ״ב) דפנה לבר מאורייתא קדישא, כי עסק התורה מגינה עליו שלא יבא לידי

לידי שוגג יז) כאשר בא דבר קדשו (דברים ו׳ ו׳) והיו הדברים האלה [אשר אנכי מצוך היום] על לבבך, ולא יבא לידי שוגג שכחת הלב זמן האיסור או דבר האיסור או שיתחלף לו האיסור בהיתר כי קשורים בלב הדברי׳ האלה ולא יעשה דבר הגורם כדבר קדשו (שם ה׳ כ״ו) (ומי) [מי] יתן לבבם זה להם ליראה אותי. מילת זה ומילת להם אינו מובן וכל הענין אינו מובן, ברם הוא סובב כן דבר קדשו, ומי יתן, שיאמרו כן בני ישראל מי יתן, שזה האמירה להם יגרום שיראו אותי כל הימים, שיאמרו מי יתן בלבבינו ליראה את השם בקיום מצוותיו וחוקותיו ועסק התורה, וזה להם נחשב לבחירה גדולה כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים [ברכות ל״ג ב׳], אבל כשיאמרו כן מקבלים זה הבחירה בעצמם ומסייעים להם מן השמים. והדברים הפשוטי׳ רמי׳. יח) ואם בא לאות ט׳ ניקוד שבא. לאינון דו פרצופים זכר ונקבה מחי ולא מדבר, ק׳ דרומי לחי מנים הסהורים המותרים באכילה וכדין פנה לפנים ט׳, וק׳ הצפוני דקאי לבר למינים האסורים באכילה וכדין פנה לבר יט) ואהדר פנוהי ק׳ צפוני, שנאסרו בהרבעה בגין דיתחברו ברגליהון דאינון נוקבין ולא עבדו פירין. כ) ולדא אהדר פנוהי דק׳ הדרומי לפנים, להורות אם נרבעו מעצמו או אם עבד, שהפירי׳ אין נאסר [חולין קט״ו א׳]. כא) וכדין בא דבר קדשו (ויקרא י״ט י״ט) בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים מה בהמתך בין בארץ בין בחוץ לארץ אף שדך בין כו׳ ומה בהמתך בהרבעה אף שדך בהרכבה (קידושין ל״ט א׳), ורגליהון דנפקים מהקיפה דלהון ויתחברו נפקו, לפקודי דא נפקו לפקודי חוץ לארץ, ויתחברו לפקודי הרכבה, ולדא פנה ק׳ צפוני לבר מהקיפה לאסור עירובי׳ למאן דקאי פנימאה דאיהו ישראל עם סגולתו, דבגיניהון יתברא עלמא. כב) וק׳ דקאי לדרום ט׳ לאורכ׳ מסתכל פנוהי למעלה דמקיי׳ פקודי דאורייתא ולבו למאן דברא כל עלמין ומלואם, וק׳ דקאי לצפון פקיד על מאן דעבר על פקודי דאורייתא דמסתכל למטה תיקונו לצפון להביא חטאת ושחט בצפון, כג) ובא דבר קדשו (ויקרא ד׳ י״ג) ואם כל עדת ישראל ישגו (וכו׳) ונעלם דבר מעיני הקה׳ [וכו׳] ובא (נאמר) [מאמר] חטאת חסר א׳. בגין דא׳ אלכסון דילי׳ מעיד על השיש״ל ששליט מעלה ומטה לתרין יודי״ן מעיד, ואלכסון מעיד בכל גבולי אלכסון, ופקיד על אויר רוח שבראו יתש״ל לעבוד עבודתה בכל צבאם, ופקד לשמור פקודי דאורייתא זה קיומא דעלמין מעלה ומטה, ולדא פתח השיש״ל עשרת הדברות באות א׳ קדישא שמעיד על כל זה, ועסק התורה עקירת בדיבור פיו כאשר בא מאמר קדשו (תהלים ל״ג ו׳) וברוח פיו כל צבאם, פי׳ העוסקים בתורה שהיא כביכול

רוח

לפוני ודרומי מרמזים לפרקוף מדם, והנה כל הטולם לא נברא אלא בשביל התורה שנקראת ראשית, ולכן פנימית ק׳ מרמז על התורה שהיא פנימית העולמות ונשמתן, והתורה מגינה על המדם שלא יבא לידי שוגג כאשר יתבאר, והנה ק׳ הצפוני שמרמז על מדם שפנה לבר מתורייתא ע״ז חטא בשוגג: יז) מציא רחי שהתורה מגינה שלא יבא לידי שוגג, שגם והיו הדברים האלה על לבבך פי׳ שהדברים האלה הם גורמים שתהי׳ מושל על לבבך ולא תשכח, וכן ומי יתן והי׳ לבבם זה להם פי׳ שתיבות אלו מי יתן יהי׳ זה להם בלבבם, שיהא בם מי יתן לנו ליראה את השם ולעסוק בתורתו, ומקיים ליראה אותי כל הימים פי׳ שהמשכה הזאת וההשתלות בתורה הוא כדי להבין היראה הוא גורם שיקיימו מן השמים ליראה כל הימים ולא יבא לידי שוגג (ע׳ נפש החיים ש״ד פרק ל״ג): יח) ניקוד שבא מרמז על המות דפקיד לחי בלתי מדבר, מפני שהוא למטה מהמות, ושני נקודות הן זה למטה מזה פקיד לשני דרגות הב״ח טמאים וטהורים, וכן ק׳ הדרומי מכ׳ דפנה לפנים לטהורים דמותרים באכילה למאן דקאי בפנים דאיהו ישראל כאשר יתבאר, וק׳ הצפוני דפנה לבר מרמז על מין טמא דאסור באכילה לישראל דקאי בפנים: יט) וכאי שני הקופין מתחברים למטה, ומרמז על הרכבה ג׳ מינין שאסור, כמו שהחבור הוא בשני רגלין דקופין דחיונו נוקבות שש״ה להרכיבם זה על זה ולעשות פירות אבל זכר בנקיבה מין בשאינו מינו אסור ולזה אהדר ג״כ ק׳ לפוני לבר: כ) אבל בדיעבד מותרים הוולדות לזה מרמז ק׳ דרומי שמתאכל לפנים (ע׳ לעיל סי׳ ט׳): כא) והרבעה והרכבה אסור גם בחוץ לארץ, כי פנים ט׳ לש״י פקיד לשלש העולם. ורגלי הקופין דנפק׳ מהיקיפיהון ומתחברין למטה, על הרכבה והרבעה, מרמז על חוץ לארץ דנפיק מארץ ישראל לבר מינה, וק׳ לפוני דפנה לבר לרמז לאסור למאן דקאי פנים, שהוא ישראל: כב) דישראל פקיד בקופין מט׳ ק׳ דרומי דפנה לפנים מסתכל למעלה כמצוה בליור מרמז על ישראל שמעבד לבו למקום, וק׳ הלפוני שמסתכל למטה כמצוה בליור מרמז על מי שפנה מתורייתא וחטא, ומסתכל למי ק׳ לנפון לרמז שתיקונו ע״י חטאת שמחיטתו בצפון: כג) אות מ׳ פקיד לחויר רוח כידוע ומרמז ג״כ על חויר רוח דבור התורה וכביכול ג״כ על רוח פיו של הקב״ה שפתח י׳ דברות באות

בחות ט׳ כמבואר בכמה מקומות מזה בספר ועי׳ בפנים כאן, וכאשר נעלם דבר התורה מז בח לידי שוגג כלעיל סי׳ ט״ז י״ז, ולזה בח הרמז בחסרון ט׳ בחיבת חטאת בספר במדבר (ט״ו כ״ד) : כד) כ״ל פי׳ כך, דעתה אנו חסרים שכב דברים, א׳ הפרשת תרומות ומעשרות כו׳, ב׳ הק׳ בח התמידין, ג׳ מוספין, ד׳ לכפר על חטאים להקריב חטאת, ה׳ להביא נדבה, ו׳ שאר חובת קרקע התלויים בארץ כגון ערלה וכביעית שכב בל״ת, משא״כ תרומות ומעשרות, וד״ל, והנה כאן בחות ט׳ ע״י עקום שני רגלין מד׳ קופין לפנים ודרומי נהסר ק׳ שכב מלמטה כמבואר לעיל בליור (ע׳ בהקדמה לספר זה) ומרמז על שכב דברים המחסרים כנ״ל: נה) אלא כאשר יעבדו תשובה ויגאלנו ה׳, אז יתמלא המחסרונות הנ״ל, ויקויים והי׳ העקוב למישור, פי׳ הקופין העקומים יהי׳ ליושר ואז יהי׳ ט׳ משכב קופין שיתמלא שכב דברים הנ״ל (ע׳ בהקדמה לספר זה): נו) יבאר כי בפסוק טובה הארץ שנו נרמז חסרון הט׳ כנ״ל סי׳ ד׳ ה׳, ממרומז מרגלים כידוע, ומלומז בחיבת מרגלים, שמרגליים של שני הקופין שנתעקמו נחסר ק׳ תתאה וזהו הטעם מרגליים מתרין רגלים הנ״ל: נז) אלא כאשר יתוקן החטא אז יקויים הכתיבי מקום אהלך שיתרחבו התרין קופין הלפנים והדרומי ויהי׳ מקום לק׳ תתאה ליכנס בתוכם, וזהו ויבאו בניך ונטיתיך כי ק׳ הוא דו פרלופים זכר ונקבה בן ובת, ונרמזו יבאו בגוונא דק׳ תתאה רגלו לחוק יותר מרגליהון דק׳ לפנוי ודרומי כזה קק : נח) בין ק׳ דרומי לק׳ זעירא שם פקיד ליקוד המים כמבואר בשער הסיתן סי׳ ל״ט, וכיון דהאי ט׳ פקיד לארץ ישראל כדלעיל, לכן הנקין המגדילים את הט׳ הם גבולי ארץ ישראל, ובמזרח ל״י דרומית מזרחית ים שם ים המלח והוא יקוד המים שים בחות ט׳ בגבול הנ״ל (ע׳ שער הסיתן סי׳ ל״ט), ורגלה דק׳ הדרומי דאחז כל דרום ט׳ מרמז לחלק יהודה שנטל כל דרום ארץ ישראל, ורגלה דק׳ קמא

רוח פיו שאמר (שמות כ׳ ב׳) אנכי ה׳ א׳ שבזה כלול כל אורייתא קדישא, העוסק בזה הוא מקיי׳ כל צבאם, כמאמר קדשם ז״ל (אבות פ״א מ״ב) על שלשה דברים העולם עומד רצונם חזוקם וקיומם, על התורה, ולזה אמר דבר קדשו ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר, שנעלם מהם דבר ה׳, כאילו נעלם כל דיבור שעקרית ביסוד הרוח פיו שאות א׳ מעיד ע״ז ולזה בא חטאת חסר א׳, ולכן בא חטאת בזה ראשונה לתקן דא, ובא א׳ לאתרי׳, ואח״כ יביאו עולה כולה כליל, כד) וק׳ הצפוני דקאי לאורכ׳ דט׳ יתעגל רגלה דלי׳ קבל רגלה דק׳ דרומי ויתעבד מנהון פירקא תתאה ט׳, ולא אזל שביל דלי׳ לאורכי׳ לתחות לקרקע, כי בא לפקודי דחיוב׳ דאפרשות׳ בגו ארעא פנימאה ט׳ דאיהו ארעא קדישא ולא לבר מארעא קדישא, כגוונא תרומה וביכורים ולקח הכהן הטנא מידך (דברים כ״ו ד׳) מעשר ראשון ושני, שני תמידין בכל יום, ביום השבת נחסר ד׳ ב׳ תמדי׳ ליום ושנים ליום השבת, נמצא ו׳ חסרים, ובראשי חדשיכם חסרי׳ ב׳ תמידי׳ פרים שנים ואיל אחד ושבעה כבשים, לאינון פקודים דנהגים בארעא קדישא, ועתה חסרים בגין דלית בית להקריב ואנן חסרי׳ כל דא כגוונא דיתחסר ק׳ תתאה מט׳ כד יתעבד מק׳ דרגלי קימין מתרין קופין מט׳ דרומי וצפוני באלכסון ויתעבד כדין פירקא תתאה מט׳ בהנך תרין רגלים מתרין קופין כה) וכד יתעבד תשובה בעלמא ויתמלא החסרון כמאמר קדשו (ישעי׳ מ׳ ד׳) והי׳ (הרכסים) [העקוב] למישור ויתעבד ט׳ מששה פרקין קימין ק׳ קדשין לפרקים ויתעבד ו׳ ק׳ קדשים, ורגלין דק׳ דרומי וצפוני אזלין אורחיהון שביל דילהון במישור, *) וק׳ דקימא לפירקא תתאה מט׳ כז) אזל רגלה דלי׳ יתיר תתאה מתרין רגלין דרומי וצפוני ובא למאמר קדשו (ישעי׳ נ״ד ב׳) הרחיבי מקום אהלך, כאשר בא ק׳ לפירקא תתא ט׳, דיתרחבו וקימין במישור תרין רגלים מק׳ הדרומי וצפוני, ויתעבד רווחא כדין לק׳ מערבי לפירקא תתאה ט׳, וכדין ויבואו בניך מרחוק, [ע׳ ישעי׳ ס׳ ד׳] דק׳ איהו פרצוף לאדם, וכדין אמר בניך ובנותיך [שם] דק׳ איהו דכורה ונוקבה, כח) וקימא ק׳ הדרומי מט׳ ולקבלי בקציהו קימא ק׳ תניינא דפנה לגו ט׳, ולי׳ יתחבר ק׳ זעירא למיזוי נטיף בגו פנימא ט׳ דאיהו פקיד ליסוד המי׳ דאיהו ים המלח, ותרין רגלים אזלים חד מק׳ דרומי ותניינא מק׳ דקאי לפירקא קמא מט׳ לצד דרום, וההוא רגלה איהו זעירא קבל רגלה דרומה, בגין דרגלה דרומי איהו דפקיד על חלק חד שבטא דנטל חלק הדרום דאיהו שבט יהודא, ותניינא איהו שבט אפרי׳ ומנשה דנטלו חלקיהון לצד

יהודא

*) נ״ב, כמאמר קדשם והי׳ (הרכסים) [העקוב] למישור ויתעבד רווחא לק׳ תתא כו) דחטא מרגל ם ויוציאו דבה על הארץ ויבכו חעם בלילה (חוא) [ההוא] (במדבר י״ד א׳) יתחסרו כדין ויתעבדו תרין רגלים ושכן באלכסון ויתחסר ק׳ תתאה, וכאשר יגאלנו בורא כל נאמר והי׳ (הרכסים) [העקוב] למישור : ע״כ הג״ה :

יהודא וחולקיהן יתקצר קבל אורכי׳ דנטל יהודא. כל דרום. כט) ורגלה מק׳ דנטף אזל באלכסון לחולקיהון דיתרחב באמצעית׳. ל) ולשבט בנימין כגוונא בההוא ק׳ דנטף פנימא יתפלג מלשון ים המלח ואיהו דפקיד לירדן דהולך לרחבו מצפון לדרום. לא) וכד יתעבד ט׳ מק׳ וקימא ק׳ דרומי אורחי׳ במישור עם רגלה דלי׳. וק׳ דקימא לפקודי פירקא תתאה המחבר לק׳ דרומי וק׳ צפוני ט׳, ואיהו מאתוין רברבין, ורחבו דלי׳ כרוחב ט׳ פנימא, ואזיל יתיר ברחבו על רוחב ק׳ דרומי וק׳ צפוני, ואיהו דאכניס לק׳ צפוני דפנוהי לבר מט׳ אכניס לי׳ פנימאה. בגין דק׳ צפוני יתחבר לי׳ ברגלה דלי׳ לקצה פירקא קדמא מק׳ דמחבר לתרין לק׳ דרומי וצפוני, וק׳ דרומי יתחבר להך ק׳ דאיהו מערבי לקצה תניינא דאיהו קצה ימין ג״כ ברגלה דלי׳, והקיפה איהו לבר מק׳ דרומי מאיתחברותה דק׳ דרומי לב) וקימא רווחא מק׳ דרומי מהקיפה דלי׳ עד פירקא קמא מק׳ מערבי, הגם שרגלה יתחבר לק׳ מערבי בחלק ימין, ברם לא על קצה ממש כמו שיתחבר ק׳ הצפוני לק׳ מערבי דשם יתחבר לקצה שמאל ממש ברם ק׳ דרומי נסוג אחור מקצה ימין לג) לפקודי לא תכלה פאת שדך בקוצריך (ויקרא כ״ג כ״ב) להאי ארעא קדישא דקימא בגו ט׳ פנימא. לד) לעני ולגר תעזוב אותם (שם) כגוונא דסגר רגלה דק׳ דרומי מבעל השדה לחוץ כאשר בא דבר קדשו תעזוב אותם. לה) ברם ק׳ צפוני דרגלה דלי סגר להקיפה פנימא ט׳, הגם שפנוהי דק׳ צפוני לבר מט׳ מסתכל. בא לפקודי שנת השביעית שדך לא תזרע וכו׳ (שם כ״ה ד׳) שבת לה׳ (שם) כגוונא דפירקא קמא מק׳ המחבר לתרין קופין דרומי וצפוני, איהו אזל מעט בהקיפה יתפלג ומחבר לתרין רגלים מק׳ דרומי ומק׳ הצפוני דמפקדים לקרקע, ואיהו דמקבל להון ופנה להון לעילא. לפקודי שבת לה׳ שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור (שם) (וספיח) [את ספיח] קצירך [לא תקצור ואת ענבי נזירך] לא תבצור (שם פ״ה) דאחיד לרגליהון דאזלים לפקודת עבודת קרקע שאסור בשנה השביעית. לו) ואיהו ק׳ צפוני פקד לשנה השביעית, בגין דכד יתעבד ט׳ מאות א׳ קדישא דבא לפקודי דלי׳, וא׳ איהו מעיד על שברא יתש״ל כל בשמי׳ ממעל ועל הארץ מתחת וברא יום ולילה כמבואר בחלק ראשון די׳ עילאי איהו הילוך החמה וי׳ תתאה איהו סובב, וא״ו אלכסון מעיד על י״ב חדשי השנה דאיהו יתחשב וא״ו לי׳ עילאה וא״ו לי׳ תתאה, דאיהו רב בעובי׳ ויתפלג לפקודי תרין ווין ברם איהו קאים בקיומא שלם, וכד יתעבד מק׳ ט׳, אינון תרויהון ט׳ יתקראו וגזירה שווה למודים דא מדא, וכד בא ק׳ לוא״ו הצפוני ט׳ לתרין פירקין דלי׳ קימין פקודים תרין קופין, וק׳ תניינא דאיהו ק׳ הצפוני ברגלה דלי׳ אחיד לכל דא פנימא, לחוד רגלה דק׳ קמא מוא״ו הצפוני איהו קאי לבר מפנימא מדרוס ט׳ מתפצח ג״כ למטה מבל הוא קלר נגד רגל ק׳ הדרומי וממזח על חלק מפריס ומגבה מהוא מגל יהודה וקלר ממנו: נט) ורגלה דק׳ זעירא הולך בחלכסון מעט, ועובה הפקק לרגלה דק׳ דרומי מרגלה דק׳ קמא לרמז שמט״פ שמפריס ומגבה נעלו מגל יהודה מ״מ יש הפקק וריווח ביניהם, ועוד רומז כי חלק מפריס ומגבה רחב בחמלט: ל) והוא חלק בניימין מאר שם (וע׳ בספר יסוד ושרש העבודה בסוף ותבין כל זה) והלאי ק׳ זעירא יתרחק מלעמן ים המלח דנגבול מזרחית דרומית ויקוד המיס שבו הוא ירדן שהולך שם מלפון לדרום: לא) ק׳ תתאה מט׳ הוא נגד כל כט׳ חוץ מפירקא קמא הלפוני דנפיק לבר מט׳ כזה פו ולכן ק׳ דרומי כולו על ק׳ תתאה כלעיל בלויר קי׳ כ״ז ויש ריוח בין פירקא תליתאה דהיקף ק׳ דרומי עד פירקא קמא דק׳ תתאה, וכן לק׳ לפוני חלא שהכריוח הנ״ל בק׳ לפוני הוא בפנים הט׳ ובק׳ דרומי מרגלה לבר מט׳: לב) זה מבואר בלויר קי׳ כ״ז: לג) ט׳ פקיד לחרעא קדישא ורגלי הקופין פקודים

לגדולי קרקע כמבואר בכמה מקומות, וקלה הימין מק׳ תתאה הוא קלה השדה שהוא פחה, והלי רגלה דק׳ דרומי מגדיל לחת בעל השדה עד פה תבת ולא תוקף לקלור דהיינו עד הפחה ולא יכלה פחת השדה: לד) וקלו הלי קלה ימין מק׳ תתאה לבר מפניס כי׳, ומרמז על הפחה שלא יכניס לו׳ בעל הבית בפניס רק לעני ולגר תעזוב אותם, כי ידוע כי לבר מט׳ הוא עני, כי בעני עומד בחוץ ובעל הבית בפניס: לה) נורת הט׳ למטה הוא עגול ולכן פירקא קמא מק׳ תתאה למטה הוא עגול כלעיל בלויר קי׳ כ״ז ובויר שהיה הקופין לפוני ודרומי שפקודים ברגלותם לעבודת קרקע כי מחרין לדדי הרגל פקיד ליקוד עפר כמבואר בשער הליתן וק׳ הוא פרוף לדם כידוע ומרמז לחדם העובד את האדמה, וק׳ תתאה קגר לחרין רגלין מקופין הלפוני והדרומי, לחקור עבודת קרקע, ובמה שמתעגל הלי ק׳ תתאה למעלה, לרמז על שמתחלל בחי שהוא למעלה לעם ה׳, והיינו בחתיב עבת לה׳, והיינו בשנה השביעית בחשר יתבחר: לו) בחשר יתעבד ט׳ מאות ח׳ מרומז בו שנה כי ח׳ פקיד לשנה (ט׳ בהקדמת הספר קי׳ פ״ד) ולמד הלי ט׳ הנעשה מק׳ מט׳הנעשה מח׳, שט׳ הנעשה מק׳ פקיד ג״כ לשנה, והנה בלפונית הט׳ עומד על ק׳ תתאה כל

ק׳ תניינא מחלק הלפוני ומעט מק׳ קמא כמבואר לעיל סי׳ כ״ז בלוור, ומם שבעה פרקים, ד׳ פרקי ק׳ תניינא וג׳ פרקי ק׳ קמא, חוץ מרגל ק׳ קמא ומעט מפירקא קמא דק׳ קמא, והשבעה פרקים הנ״ל מרמזים לשבע שנים: לז) ובשה השביעית, יהי׳ כולם שוה הבעל הבית עם העני, מה שהעני ים לו חלק יחשבר בסוי ל״ט, וכמן יבאר השביעית לא דמי לפאה, בגין דפאה גרמז בק׳ דרומי שהות עני, בגין דהקיפה דלי׳ הוא לבר, והעני עומד בחוץ, ופאה גרמז שם בקלה היחין מק׳ תפאה, והרווח שבין הקיפה דק׳ דרומי לפירקא קמא מק׳ תפאה, שהות מקום כניסה, כגרגה בלוור, הלי ריווח עומד לבר, לרמז שבעל הבית לא יכניסנו לפנים רק לעני יהי׳, מפ״ה בק׳ הלפוני שעומד הלי ריווח בפנים הט׳ ומרמז לשביעית שגם בעל הבית ים לו ג״כ חלק

מפנימא ט׳, ומעם מפירקא קמא ק׳ דקאי לבר, וכדין פנימא שבעה פרקין קדשים מתרין ק׳ קיימין פנימא ט׳ לפקודי שנת השביעית שדנן לא תזרע וכרמך לא תזמור וכו׳ לז) ואחיד רגלה דק׳ הצפוני רווחא מהקיפה דלי׳ עד פירקא קמא מק׳ המחבר להון לפקודי אתה וגרך ויתום ואלמנה, כאשר בא דבר קדשו (דברים ט״ו י״א) (ואביונך) (ולאביונך), ובעל השדה מותר בו כאשר בא מאמר קדשם חז״ל (ת״כ פ׳ בהר) מן ההפקר אתה בוצר ואי אתה בוצר מהשמור, לא כגוונא דק׳ הדרומי דרווחא דלי׳ עד פירקא קמא מק׳ המחבר קימא לבר לפקודי ליתן לעניי, ברם ק׳ הצפוני לפקודי שנת השביעית בולם שוים בו, לח) ורגלה דק׳ קמא מוא״ו הצפוני דקימא לבר מע׳ פקודי דלי׳ כל זמן שחיה אוכלת מהשדה מאסף הביתה כָּלָה לחי׳ מהשדה כָּלָה להמתך מהבית (פסחים נ״ב ב׳), לט) בגין דההוא רווחא מק׳ הצפוני הקיפה עד פירקא קמא מק׳ המחבר איהו לפקודי מאסף הבית, דרגלה דק׳ הצפוני סגר לי׳ פנימא ט׳, לבעל הבית שיש לו חלק מן ההפקר, והקיפה דק׳ הצפוני יתקרב פנימאה קבל ק׳ הדרומי דפנה לפנים. ולמדים דא מדא, כמו שפקודי מק׳ הדרומי למתנות עניי׳ מפאה, כן ק׳ הצפוני לשביעית, ברם בעל הבית ג״כ בוצר מהפקר. מ) וכל זמן שחי׳ אוכלת מהשדה כגוונא ק׳ קמא מוא״ו הצפוני דקאי לבר מישוב כגוונא דק׳ פשוטתה אזיל שביל דלי׳, ברם בכאן אחיד וסגר מאי דקאי לבר פנימא בגין דפקד לישוב אדם ורגלה דק׳ קמא מוא״ו הצפוני פקודי דרגלה דלי׳ לבר מישוב בו תרמוש כל חיתו יער (תהלים ק״ד כ׳) מא) ופקודי לאכלה ולא לסחורה [ע״ז ס״ב א׳] כגוונא דרוויחא מק׳ הצפוני מהקיפה דלי׳ עד פירקא קמא מק׳ המחבר, מב) ורווחה קימא קבל פירקא זעירא מק׳ הצפוני רובה, לפקודי הנאתן וביעורם שוה בזה נוהג קדושת שביעית, ועצים דמשתן הנאתם וביעורם שוה [סוכה מ׳ א׳] ונוהג בהם קדושת שביעית, מג) ולאכלה ולא להפסד [פסחים שם] כגוונא שבא פקודי יהי׳ (כאשר) [אם] בא אל אשת אחיו ושיחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו וכו׳ (בראשית ל״ח ט׳) כדין באה פקודי דא מפירקא זעירא מק׳ צפוני ההוא רווחא דפירקא זעירא פקודי עונתה לא יגרע (שמות כ״א ט׳)

כמבואר

סיכומם הביתה: לח) ט׳ לעיל סי׳ ל״ו אמרנו כי שבעה פרקין מצני קופין כלפוניים לשבע שנים פקודים, ומאחר רגלה דק׳ קמא הלפוני שעומד לבר, ומרמז על שאסור לו לאכוף הבית רק כשלא כלה לחי׳ בשדה כאשר יתבאר: לט) יותר ביאור על כ״ל, כי ק׳ הדרומי שפקיד על פאה לעניים מסתכל בפניו לק׳ הלפוני ומלמד עלי׳ דק׳ לפוני בשביעית ג״כ שייך לעניים חלה שבעל הבית ים לו ג״כ חלק, כלעיל סי׳ ל״ז: מ) ודווקא כל זמן שחי׳ אוכלת מן השדה, כי רגל ק׳ קמא הלפוני פקיד לחיה, כי ק׳ הוא דו פרוסופים פרוף אדם, ורגלה דק׳ מאי דנפיק לבר מהקיפה כזה ק מרמז על מי שהות לבר מישוב שאר בני אדם דהיינו שיעלה בשדה לעבדה אבל כאן ק׳ תניינא רגלה דלי׳ אע״פ שיעלה לבר מ״מ אסיגים לי׳ בפנים ט׳ שאוסף מה שבשדה הביתה, וכיון שרגל ק׳ תניינא הלפוני פקיד לאדם היעלה בשדה נמלא רגל ק׳ קמא הלפוני שהות לבר ממנו מרמז על לבר מאדם שהות חית השדה, והאי רגלה דק׳ קמא הולך נגד ק׳ תניינא, לרמז על הקיפה הבית הגרמז בק׳ תניינא חיו חלה כל זמן שים לחיה בשדה: מא) ולאכלה ולא לסחורה, כי סחורה הוא שמוליאו לבר ממנו לאים אחר, והאי רווחא דק׳ לפוני שבין הקיפה דלי׳ עד ק׳ תאפה דמרמז לשביעית הוא קאי בפנים, לרמז שאיהו אלא מה שצריך לפנים בתוך ביתו ולא מה שצריך להוליאו לסחורה: מב) רוויחא הנ״ל עומד רובו נגד פירקא זעירא מק׳ תניינא הלפוני (ע׳ לעיל סי׳ כ״ז בלוור) ופירקא זעירא פקיד לעומתה (ע׳ בהקדמה ד׳ לשער הרחשון מאות ת׳) דהוה הנאת תשמיש, וממנו מכתם כחות הגוף כמו שתרז״ל בפ׳ הרואה [ברכות נ״ז ב׳] נמלא בעת הנאתו הוא ביעורו וכליון של הגוף, ולכן כתן לעניו שביעית פקיד ג״כ לדבר שהנאתו וביעורו שוה: מג) ע׳ בשער השני מאות ת׳ סי׳ ד׳ כי מלוות יבוש רמוז בפ׳ הנעשה מק׳, נמלא כי ק׳ בפרק שליחי שלו שהולך ומתקבץ לרגלה כזה ק ופירקא זעירא פקיד לעומתה (ע׳ בהקדמה ד׳ לשער הרחשון מאות ת׳)

כמבואר בחלק ראשון דהקיפה דק׳ קדישא פירקא קמא שארה, ותניינא כסותה, ועונתה פירקא זעירא, ותרין פרקין מק׳ הושוו לפירקא זעירא. מד) הנאתן ובעורם שווה, וכאשר יפרד הגוף מהנפש נפרד מהנאת העולם ויבא לתענוג נפלא, לאו כל הנביאים להשיג, כי בעולם הזה כאשר ישיג כל העניניי העולם הזה ע״פ דת תורתינו הקדושה במאכל ובמשתה ובבניו ובכל קניניו תענוג לגוף ונפש, וכאשר יפרד מהעולם הזה יבא הגוף ונפש בתענוג נפלא, כי הנשמה היוצאת מהגוף יקבץ אצלה דקות היסודות אשר פעל ועשה הטוב בעולם הזה ונעשה מזה לבוש כמו הגוף לנשמה בדמות רמ״ח אבריו ושס״ה גידי׳ וזה מאיר מקצה עולם עד קצה כמו אויר לבנה דקה המבהיק, וכן מכל ד׳ היסודי׳ ויבואו לתענוג נפלא, ומבלה בטוב ימיו, וכל יום ההלך הנאתן ובעורם שווה, מה) וכד יאחיד רגלה דק׳ הצפוני וסגר פנימא, כדין ישארו פנימא ומתרין קופין דקיימין פקודים לתרין פרקין מוא״ו צפוני ט׳ שבעה פרקין פנימא דפקדים לשנה השביעית נייחא מעבודת קרקע, ומה דעבדין פירין ספיח קצירך לעניך ולאביונך ויתרם תאכל חית השדה (שמות כ״ג י״א) פקיד בא במפירקא תמינאה דקימא לבר, מו) ובגין דמשה רעייא מהימנא לא בא לארעא קדישא כדין יתחסר ההוא טובה ויתעבדו מתרין רגלים דק׳ הדרומי והצפוני לפקודי פירקא תתאה, וכד יגאלנו יוצר כל, ויבא משה רבנו עם עם סגולתו הנדחי׳, ויקויי׳ מאמר קדשו (ישעי׳ מ׳ ד׳) והי׳ הרכסים [העקוב] למישור, וכדין יתעבד רווחא לק׳ תתאה ותרין רגלים אזלים בשבילין דילהון במישור, מז) ויתרחב עלמא ארעא קדישא כמאמר קדשם (גיטין נ״ז א׳) ארץ צבי כתיב (דניאל י״א מ״א) מה צבי וכו׳, והנדחים יקבץ וארעא יתרחב ויתוסף כגוונא דרגלה מק׳ תתאה הולך לבר מפנימאה, וכדין ופרצת ימה (בראשית כ״ח י״ד) כמו רגלה דק׳ מערבי, מח) וכדין לכל סטרין בגין דק׳ מערבי דנחית רגלה לתחות ופירקא קדמא מק׳ חפיף עלי׳ רגלה יתיר כדין אמר קדמה (שם), ואמר צפונה (שם) בגין דחפיף כדין פירקא קדמאה מק׳ צפונה, ובגין דאינון סמוכין דא לדא ק׳ מערבי לק׳ צפונה בההוא תוספאה, כדין אמר מערבה קדמה (נמצא מחק על תיבת קדמה בכ״י) צפונה ואח״כ (קידמה) [נ״ל דצ״ל נגבה] כגוונא דק׳ דקימא לנגבה איהו פנוהי פנימא ט׳ ובאחורי׳ נפיק לבר, וק׳ מערבי׳ קאי קבל כל רווחא דנפל לאכנסה פנימא, ובגין דתוספאה הניכר לעין דנפק לבר קיימא למערבה כדין

ורגל היה נוק׳ כידוע לרמז שהזרע יתן לחסד לחיו ולא ישחית אלהי כחסד עשה חון, נמלא יש כאן רמז השחתה אלא ישחית ויפקיד, והכה פירקא קמא מק׳ פקיד לאחרה, דהיינו מזונות, והשוה כחי פירקא קמא דפקיד למזונות לפירקא זעירא דפקיד לעוותה, כמו שבפירקא זעירא רמיז אלא יפקיד, כן לפירקא קמא לא יפקיד, והיינו כאן בחות ט׳ מק׳ דפקיד לשביעית פקיד פרקא קמא מק׳ הלפוני לאהלה ולא להפקד: מד) יבחר כחי דיגע דהנאתן וביטורן שוה דקי׳ מ״ב, כי שביעית מרמז לעיתה אלפי שנין הוי עלמא ואחד מריב [קנהדרין ל״ז ח׳], וכן מרמזים שאה שנים שמותר בעבודת קרקע לעוה״ז, כי ליך בחסד לעבדה ולשמרה, ושנת השביעית לעוה״ב, בימות חפצי מעבודה ותורה, מ״ע ומל״ת שהוא עון לעבדה ולשמרה הי״ל, והכה בכל יום ויום מחיי החסד המתנהג ע״פ התורה לותו היום חי וקים לעד, אע״פ שבעולם הזה כבר עבר היום ולותנו, לך שה בעוה״ב לותו היום עומד הכן בתענוגי עוה״ב, והחסד אחר פטירתו מולאם חיים וקיימים ומתענג בהם, נמלא שלותו השת שעבר ונתבער מן עוה״ז הוא הוא השת שמתענג בו בעוה״ב ונמלא הנאתן וביטורן שוה, ולכן שביעית נוהג ג״כ בדבר שהנאתן וביטורן שוה: מה) ט׳ לעיל קי׳ ל״ו ל״ח מ׳ ותבין מ״ש כאן: מו) ק׳ תתאה מט׳ שנאחר הוא פרלוף לחסד כידוע כי ק׳ הוא דו פרלופים וט׳ מרמז לארץ ישראל, ומרמז על פרלוף לחסד שנאחר מש״י דאיכו משה רביהו, וכאחר יגאלנו כ׳ אז יבא משה לפ״י ויתוקף האי ק׳ תתאה לט׳ (וט׳ לעיל קי׳ כ״ה): מז) וכאחר יתוקן האחת אז יגדל הט׳ בפירקא תתאה דילי׳ ומרמז על ארץ ישראל שתתרחב, ועיקר הגדלת הט׳ ניכר ברגלה דק׳ תתאה שיורד למטה, והכה ק׳ תתאה הוא במערבית האות, ולכן כתיב ופרצת ימה: מח) והגדלת ארץ ישראל יהי׳ בכל הצדדים, קדמה הוא פירקא קדמא מק׳ תתאה דאזיל ומתרחב להלן מרגלו בשמאל דק׳ כזה כן, והאי פירקא באות ק׳ בפני עלמו הוא מזרח, כי פירקא קמא מק׳ הוא תזרח כידוע, וכן ק׳ הלפוני מט׳ פירקא קמא דילי׳ אזל ומתרחב ג״כ להלן מרגלו והוא לבר מפנימית הט׳, שמ״י המרומז בפנים הט׳ יתרחב ותתפשט לבר גם בלפון, וכן בדרום כי ק׳ הדרומי הקיפה דילי׳ עומד לבר מפנימית הט׳ ופירקא קדמא מק׳ תתאה תכניס לי׳ לפניס כלעיל קי״ז בלילה, לרמז על ה״י שבלפון תתרחב ג״כ ותכניס מה שלבר לפנים, וכקדרן באות ט׳ שמיקר הרמז על ההגדלה הוא ברגלה דק׳ תתאה דהוא מערב, ותמ״כ למעלה פירקא קמא מק׳ תתאה שהוא מזרח, אזל רגלו הי״ל, ותמ״כ למעלה על אותו התוספות של פירקא

קמץ על רגלו כנ״ל דפקיד לתוקפת המזרח, עלובי עומד ק׳ הלפוני, ואח״כ עוד רמז מעט בק׳ הדרומי ולכן כפדר זה כתוב ופרלת ימה וקדמה ולפונה ונגבה: מט) תלת רגלים דמחתים לתתא דהיינו רגל ק׳ הדרומי ורגל ק׳ הלפוני ו ר ג ל ק׳ ת ת ח ת הם דוגמת עמודים וממזגים על ג׳ עמודים שהטולם טומד תוכה ועבודה וגמולות חקדים, והכל בחלק ישראל, כי מליון תלת תוכה, וכן עבודה הוא בירושלים, וכן גמולות חקדים הוא בחלק ישראל טיקרן כגון מתנות עניים לקט שכחה ופאה, תרומות ומעשרות, ולזה מרמז רגל ק׳ התחה שהוא בחמלע כנ׳ לרמז על חלק ישראל לחמלע הטולם, כי טולם מחמלע נברא מליון מכלל יופי (תהלי׳ נ׳ ג׳): נ) ועוד מרמזים תלת רגלים הנ״ל, על תלת רשיתין דכל חים ישראל רשים בהון, והם פחת הראש וחזק ומילה, והם ג״כ עמודים בל יחוטו, כמו שתלת מלוותיו הנ״ל לח יעברו מכל חים ישראל לעולם, כי ק׳ הוא פרלוף חדם, ופירקא קמח דק׳ הוא ראשו של חדם רחמון לכל חיברין ומלך עליהם כידוע, ולכן תרין רגלין מק׳ הלפוני והדרומי שמתחברים לפירקא קמח מק׳ התחה מרמז שבחים לפקודי רחם החדם, וכן רגלה דק׳ התחה, שעליו למעלה של ק׳ התחה ממש נגד רגלו שם בעיר יקוד חם מחות ט׳ (ע׳ בשער החיתן סי׳ מ׳) כנרחה לעיל סי׳ כ״ז בלויר, ומרמז על רחם החדם, כחשר ביחרנו בהקדמת הספר סי׳ ל״ח כי יקוד חם שבחדם הוח ברחם, ומלה כי כל התלת רגלים פקודים לרחם, והם ממש דוגמת הבני פחות ימין ושמחל וחזקן בחמלע, חך מ״מ רגל ק׳ התחה בעלמו פקיד למולה, כי רמז הרחם חינו חלח ביקוד חם שעומד עליו למעלה, חבל הוח בעלמו פקיד למולה, ע׳ בשער מחות ד׳: נא) ועוד מרמזים תלת רגלין הנ״ל דכל חחד נפק לבר מהקיפו דק׳ ולחינו נכנס לתוך פנימית הט׳ מרמז על תלת מלוות שחוץ לחרץ ישראל בעבר הירדן דהיינו שם ערי מקלט, כי רגל הק׳ שיולח מהקיפו מרמז על חדם שלריך לנום ברגליו ממקום מושבו חל מקום חחר והיינו ערי מקלט: נב) יתבחר להלן סי׳ ל״ד, כי ק׳ דרומי כהן, וק׳ התחה לוי, וק׳ לפוני ישראל, ע״ש, ובסי׳ ל״ג יתבחר כי ק׳ התחה פקיד לגדולי קרקע, ולחי בלחי חדבר, ולחי חדבר, ע״ש, וק׳ הדרומי יורד רגלו למטה ונוגע לק׳ התחה, שמכל הרמז בק׳ התחה נוטל כהן חלק וחפי מלוי, כמו ק׳ התחה שמרמז ללוי: נג) רגלה דק׳ מתרין נדדיו פקיד ליקוד טפר כמבוחר בשער כחיתן סי׳ ט״ט פ״ב, ולכן כחי רגלה המתפשט למטה מרמז על הטפר שים לו כח לגדל, דברים המתפשטים ומתגדלים מן חחדמה, ולכן כחי פירקא זטירא מק׳ שכולך ומתקרב לרגלו מרמז על הלמחים שלומחים ומתגדלים מן הטפר, פירקא קמח מק׳ דחופף על רגלה מרמז על החדם הטובד החדמה ומשחדל בכל נרכיה כדי שיוכל לגדל, פירקא תניינא מק׳ שכולך בין פירקא קמח לפירקא תליתחה מרמז לדבר הממולע בין חדם לומח דהיינו בשל חי, וכנה ק׳ הדרומי מט׳ שכולך כהן טומד וחופף על תלת פירקין חלו מק׳ התחה, לרמז שים לכהן חלק בכל הנ״ל כמבוחר בפנים: נד) פנים הט׳ פקיד לחרץ ישראל וירושלים, ועיקר עבודה בירושלים

כדין בא דבר קדשו ופרצת ימה וכו׳, מט) ותלת רגלים דנחתין לתתא לבר, מק׳ דרומי ומק׳ מערבי ומק׳ צפוני לאינון פקודים תלת עמודים דקיימא עלי׳ עלמא על התורה ועל עבודה ועל גמילות חסדים [אבות פ״א מ״ב], ורגלה דק׳ מערבי דאזל יתיר באורכי׳ ואיהו עמודי דאמצעית׳ לארעא קדישא, ובה רגבים יודבקו, דאיהו בתחלה ברא יתש״ל, וקיומא דעלמא עלה קימא, בגין עסק התורה, כי מציון תצא תורה ודבר ה׳ קיום פקודי׳ דקרבנות מירושלים (ישעי׳ ב׳ ג׳), דההוא אתרי׳ בתר יתש״ל להקריב קורבנין ועסק התורה עקרית דכולה בי׳ יתכללו, נ) ורשימין תלת בגו גופיהון דלא יעדון מנהון אינון תלת פאת הראש פאת הזקן ומילה דבשר, דתרין רגלים מק׳ הדרומי ומק׳ הצפוני אוזין קבל ראשו דאיהו פירקא קמא מק׳ מערבי, ורגל דק׳ מערבי קבל פאת הזקן דלקבלי בעיר יסוד אש מפנימא ט׳, נא) ואינון תלת רגלים פקודי׳ לפקודי מעבר הירדן כגוונא דנפקא לבר מפנימא כל חד מק׳ דלי׳ לפקודי לבר מארעא קדישא תלת קרוין ערי מקלט תהיינה לכם דאינון אוזין למערבה ארעא קדישא מעבר לירדן:

נב) **ורנך** תלת קופין ק׳ דרומי נחית למטה לא כגוונא דק׳ מערבי נחית יתיר לתתא דפקודי דרומי לכהן דנטל מגדולי קרקע תרומה וחטה אחת פוטרת הכרי [קידושין נ״ח ב׳], ובכורים ותרומת מעשר, ולוי נטל חולקא חד יתיר דאיהו מעשר, ברם מבעלי חיים נוטל זרוע ולחיי׳ וקיבה וחזה משלמים, וחטאת נאכל לכהנים, נג) כדין אזל כל דרומה וחופף בקצה פירקא קמא עלי׳ דק׳ מערבי דפקיד על גדולי קרקע, ואיהו דחפיף עלי׳ חי בלחי מדבר לחולק׳ דלי׳, ולחולקא מחי מדבר וכל בכור בניך תפדה (שמות ל״ד כ׳) בגין דק׳ מערבי פירקא קמא דלי׳ חי מדבר, תנינא דרומה לחי שאינו מדבר, ותליתא פירקא זעירא לצומת, ואזל רגלה לחולקי׳ רב מגדולי קרקע, נד) וק׳ צפוני דפנה לבר מאי דפנה ק׳ דרומי

פנימה

פנימה לעבוד עבודה, לקבלי עומד ק׳ צפוני לפקודי זר לא יקרב אליכם (במדבר י״ח ד׳), וק׳ מערבי דפקודי לוים קימא בין תרין ק׳ דרומי וצפוני לדבר קדשו (שם) ושמרו הלוים את משמרת השיש״ל שלא יקרב זר, נה) ורגלה דק׳ הצפוני יתקצר קבל רגלה דק׳ מערבי בגין דפנה לבר ג״כ לפקודי לעני דלית חולקא בשדה יטול פאה, נו) וכגוונא דט׳ קדישא יתעבד כן חולקא דארעא קדישא לי״ב שבטי׳, ק׳ דקימא לדרום ט׳, וק׳ דקימא לפירקא קמא קבל ההוא דרומה, וק׳ לפירקא דכייף לגוי׳, ההוא חולקא ורצועה נטל יהודא מזרחי קבל פירקא קמא וכל דרומה, נז) ורגלה דק׳ דרומה דאיהו צפונה לקבל הקיפה תלת פרקין דלי׳ לחולקא דאפרי׳, ולי׳ יתחשב דרומה לחולקי קבל רגלה דאזל מק׳ לפירקא קמא דהוא חולקא דמנשה, ולתחות חולקא דשבט שמעון ולשון ים להון חולקא דמזרח, וההוא (כאן מטושטש תיבה אחת, ונ״ל דצ״ל חולקא) דכייף ט׳ דלי׳ לגוי׳ ורגלה אזל מעט באלכסון כמבואר לעיל חולקא דירדן בגין דפירקא קמא ט׳ חלק הדרומי לקבלי יסוד המי׳, לשון ים ההולך לירדן:

סליק:

דרומי, וט׳ לעיל סי׳ ל״ט דלמדים ק׳ דרומי ולפוני דמ מדמ, וכן כאן מלמד ק׳ לפוני עלי׳ דק׳ דרומי דאין הכוי נוטל פאה רק אם אין לו חלק בה, כגוונא דק׳ הלפוני פנה לבר אחין לו חלק בפאה: נו) ט׳ לעיל סי׳ כ״ח: נז) כי בק׳ יקוד ושרש העבודה כי תפריס נטל אגל יכודת, ומשכה אגל תפריס, ומ״ש בעין שבט שמעון לא ידעתי לכוין כי אינו בקי בגבולי ארץ ישראל: סליק:

השער מאות י׳

אמר אות י׳ קדישא א) התמונה שבראני יוצרי כאשר בא בתמונתי אות ק׳ קדישא, ב) ובי׳ ק׳ פרצוף אדם, וכאשר בא לאות י׳ ק׳ מאתוין זעירי׳, כל המקטין עצמו בעולם הזה כמאמר קדשו [עי׳ ישע׳ נ״ז ט״ו וסוטה ה׳ א׳] אני את דכא השיש״ל משרה קדושתו עליו, ג) ויתחבר ק׳ תניינא באות י׳ לקמא ק׳ לפירקא זעירא דלי׳, והקיפה דק׳ תלת פרקין המקפים פקודים לשארה כסותה ועונתה (שמות כ״א י׳) לנשמתה דאישתלחת מעלמא עילאי לקיים פקודי דאורייתא ועסק אורייתא קדישא, כדין שארה כמו שבא באורייתא, את זה תאכלו, סימני טהרה מחי ולא מדבר פרסותיו סדוקות ומעלת גרה, וסימני דגים זה תאכלו.. כל אשר (יש) לו סנפיר וקשקשת (ויקרא י״א ט׳), וכן אזהרת לא תאכלו חלב ודם וגיד הנשה, ווהו שארה כמו שנצטוו באכילת ההיתר, כסותה כמו שבא באורייתא לא תלבש שעטנז וכו׳ (דברים כ״ב י״א), בגד המנוגעת לעשות כמבואר באורית׳ קדישא, עונתה לנפש כאשר בא לשבות ממלאכה בשבתות וימים טובים, ועתים להתענג ועתים לענות נפשו כאשר בא דבר קדשו (ויקרא ט״ז כ״ט) תענו [את] נפשותיכם — ביום ההוא, ד) ונחית רגלה דק׳ דקאי לפירקא קמא לתחות קרקע כמאמר (נ״א כדבר) קדשו (שם כ״ו ג׳) אם בחוקתי תלכו וכו׳, ונתתי גשמיכם בעתם (והארץ) ונתנה

א) לורת יו״ד הנעשה מק׳ כזה ק׳: ב) כל ק׳ מרמז לדו פרצופים ע׳ בהקדמה סניה לשער הרמשון מאות מ׳, וכאן הקופין קטנים ומרמז על פרצוף אדם הנקטין עצמו בעולם הזה והוא עניו שכיוצא עליו, כי יו״ד הוא עשרה, לרמז שהמקטין עצמו נחשב כנעשרה וכל בי עשרה שכינתא שריא: ג) תלת פירקין מק׳ פקודים לזכר שלריך לקיים שארה כסותה ועונתה לחשתו כגוונא דמקוף לרגלו דהיא חיתתי (ע׳ בהקדמה ב׳ לשער הרמשון מאות מ׳) רק כאן

דהיינו להקריב, ולכן ק׳ הדרומי שמקבל לפניה מרמז על כהן דעבודה בכהן, וק׳ לפוני דמקבל לבר מרמז על ישראל זר וזר לא יקרב, וק׳ תלתה המפסיק בין זר לכהן מרמז לפרלוף לוי שהוא ישמור לבל יקרב זר: נה) ק׳ הדרומי דנגע לק׳ תלתה פקיד לכהן הנוטל חלק, וכן ק׳ הלפוני דנגע פקיד ג״כ דלפעמים ישראל ג״כ נוטל כגון אם הוא עני נוטל פאה, וט׳ לעיל סי׳ ל״ג ל״ד דפקודי פאה מק׳

בחות י׳ הפיף ק׳ קמא עלי׳ דק׳ שני לרמז שגם לעלמו לריך לקיים שארה כסותה ועונתה דהיינו לנשמתו כי כל מלוה שעושה מתקן דוגמתו לנשמה ולכן כשמקיים מלוות מתקן מזונות לנשמתו והיינו שארה, וכן במלוות שבכוחו הוא מתקן כסות לנשמתו, וכן עונתה הוא לעון זמן ועונה דהיינו מלוות התלויות בזמן שבתות וימים טובים: ד) ק׳ לות בי׳ יקוד המים למעלה על הרגל שלו (ע׳ שער החיתן סי׳ פ׳ דחיכו מים לפונית רומית) וכתיב (משלי כ״ה כ״ג) ורוח לפון תחולל גשם ולכן מים לפונית רומית

מרמז על הנפש שנאת מרוח לפון ומרוח הטמים, וכן ק' קמא בחות י' כוח ג"כ ברוש, ורגלה דלי' דמחית למטה למקום יסוד הטפר כי י' ליסוד טפר פקיד כמדומר בטער הכ"ל, ורגלו פקיד לגדולי קרקע כידוע והמרן תתן יבולה וכל אם בחוקתי תלכו כתפר יתבמר: ה) ממרו רז"ל בנמכת שבת [ק"ד ע'] ק' קדום ומגלה ק' מרמז על ה', וכאן בחות י' שרגל ק' קמא יורד למטה מרמז על ירידת ה' למטה בעת נתינת התורה ומרו רז"ל בנמכת סופה [ה' ע'] מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה, ולזה מרמז חות י', וכן התורה מרומז בחות ק' ברגלו שקלה ע' למעלה ומשתלשל ויורד למטה כן התורה עיקרה למעלה ומשתלשלת ויורדת למטה, וד' קטרי הק' מרמזים שיתרחל שקבלו תורה ומשלו לד' רוחות, ורגל הק' הוא כמו עמוד שעולם עומד עליו על התורה, ותלת פירקי היקף הק' לכהנים ולויים וישרחלים (ע' שפער מחות ז' קי' ט"ז י"ז) ומקיפים לרגלה דאיהי התורה שע"י שלשתן מתקיים התורה וזה שכתב אם בחוקתי תלכו שבחותו מקום שרמז הנפש שם רמז התורה: ו) ק' תניינא למטה מק' קמא, שמרמז על מי שקבלו עליהם עול התורה המרומז בק' קמא והם ישרחל, כי ק' הוא פרוף אדם, ואיהו ק' זעירא ויתחבר לפירקא זעירא מק' קמא לרמז שעיקר העבודה הוא מדת ענוה להקטין עלמו, ולפיהו המלך מישרחל נלטווה על זה: ז) יבמר כוונת פן תאכל ושבעת פי' שלא תאכל אם כבר שבעת, וכן לא תגזה בתיים אם כבר יבעת: ח) ידוע כי תלת פירקי הק' פירקא תליתאה פקיד לעומתה שהוא לשון זמן שהוא מרמז כאן במה שמחובר ק' תניינא דאיהו ישרחל לפירקא זעירא מק' קמא על חיי לעוס שהוא עתו שבעים או שמונים שנה שהוא נכלל בזמן זעיר ביום אחד יום השבת, כי כל השנים נמנים בחדשים י"ב חודש לשנה, וכן החדשים נמנים בשבועות, וכל שבוע שבת ימי המעשה ויום השבת, וכל יום נמנה לשבת שמלווה לשמות יום ה' בשבת שני בשבת וכן כולם, נמלא כל השנים נמנים ליום השבת, וזהו מועט מחזיק המרובה, וכן פירקא זעירא מק' קמא מחזיק את כל ק' תניינא: ט) יום השבת הוא קיום כל העולמות וכן התורה ומניהם ניתנו לישרחל והם

ונתנה הארץ יבולה (שם פ"ד), ה) ונחת רגלה דק' קמא שאוריתא קדישא נתן הש"י לתתא לעם סגולתו כאשר בא דבר קדשו (שמות י"ט כ') וירד ה' על הר סיני, וק' קדישא גבל מתלת רוחין ורוח רביעי נחית רגלה, על דא קימא עלמא כאשר בא מאמר קדשו (זכרי' ב' י') כי בד' רוחות השמים פירשתי אתכם וכו' בא מאמר קדשם חז"ל (תענית ג' ב') כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות כך אי אפשר לעולם בלי ישראל, כגוונא הקיפה דאינון תלת כהנים ולוים וישראל פקודים, וחד רגלה דאינון כולם מקיימין כל התורה, כהנים בעבודתם וזר לא יקרב ושארי מצוות בשניה' ולוים פקודים לשורר ולהקים המשכן וכולם כחדא מקיימין בעסק התורה, ו) ויתחבר ק' תניינא לפירקא זעירא מק' קמא דתניינא איהו פרצוף הקודש לפקודי ישראל עם סגולתו, ויתחברו לפירקא זעירא לקבל ההוא טב מעלמא עילא, זעירא להתנהג עצמו בהם, ואם קבלתו בשפע רב כאשר בא דבר קדשו ציווי על המלך אשר מקרב אחיך תשים עליך מלך (דברים י"ז ט"ו) שיקרב אותך לעבודת השיש"ל, פקד עליו (שם פי"ו) ולא ירבה לו נשים... וכסף וזהב לא ירבה לו מאוד, תיבת לו דייקא שלא ירחיב תאוותו כי שלשה דברים מוציאים את האדם מן העולם התאווה וכו' [אבות פ"ד מכ"א], ז) ונאמר (דברים ח' י"ב) פן תאכל ושבעת, כל מקום שנאמר פן אינו אלא לא תעשה [שבועות ל"ו א'], הלא נאמר באוריתא קדישא (דברים שם פ"י) ואכלת ושבעת, ברם מאמר קדשו סובב כן פן תאכל הגם ושבעת, ע"ד ויתאוו שיהי' להם תאווה (תהלים ק"ו י"ד), ואמר (דברים שם פי"ב) ובתים טובים תבנה וישבת, הגם שיש לך די מחסורך ומכל מקום תבנה וכו', ונאמר (שם פי"ד) ורם לבבך ושכחת יותר מהצורך לקיומו בעולם ויטרידו מלעסוק בעסק התיקון לו בהעולם ולאחריתו, בעסק התורה והמצוות, שקיומם תיקון בב' העולמות ומלואם, ח) ויתחבר לפירקא זעירא דפקיד על עונתו שהוא עת זמן קצר, כמאמר קדשו (תהלים צ' י') ימי שנותינו בהם שבעים שנה, מילת בהם סובבים על ששת אלפים שבראם יתברך שמו לעד הם סובבים ונמנים בששת ימי המעשה שעשה השיש"ל וצווה עלינו לנוח ביום השבת ובהם נמנים החדשים וחדשים נמנים מהם שנה וכן ששת אלפי שנה, ובהם נמנה שנותינו, ששים רבוא ישראל עם סגולתו שהוציאנו ממצרים ונתן לנו תורתו וששים רבוא שחי' שנה הם ששים רבוא שנה בהם נמנה, כמאמר קדשו [ברכה ראשונה קודם ק"ש של שחרית] המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, שמחדש בכל יום שיהי' סובב תמיד יום ראשון בשבת ושני עד יום השבת, וחוזר תמיד כן, כי כל זה פעל ועשה שיהי' כן קורא הדורות מראש, מראש מתחיל ימי שנותי' שנה אחת ושני' עד תום השבעי' שנה, ואם מאה שנה יחי', ומחזיק מועט את המרובה, ט) וזה

מאמר

מאמר קדשם (שבת קי"ח ב') אילמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד הי' נגאלים, שבת ראשונה כמו שכתב יתש"ל בתורתו ששבת, ושבת שני' הם מקיימין בפקודי דאורייתא, כאשר בא דבר קדשו (שמות ל"א ט"ז) ושמרו בני ישראל את השבת ששמרו דבר שהי' אצלם, ושמרו כמו ואביו שמר את הדבר (בראשית ל"ז י"א) שימתין עד שיבא שנית לקימו, כי כל המקיים את השבת כאילו קיים את כל התורה בגין דקיום התורה קיום העולמות ומלואם, וכן השבת, ויום הקדוש נתנו השיש"ל ובראו לכך שיהי' הוא חזוק וקיום לכל העתים וימים ושנים כאשר יקיימו עם סגולתו לשמרו כאשר ציווה עלינו בתורתו וכל מלאכה לא תעשו (ויקרא כ"ג ג') ותרין פרקים דק' דקיימין על פירקא זעירא פירקא קמא מק' ודרומה דמפקדים לשארה כסותה, כל דא מקבלין מקדושת שבת דשפע בי' יתברך שמו לעד לאוצר נחמד. כאשר בא דבר קדשו (בראשית ב' ב') ויכל אלהי' ביום השביעי, רצונו יתש"ל לבראת יום השביעי שבו כלה המלאכה כי בראו להיות אוצר משפיע לכל העתים והזמנים, כאשר בא דבר קדשו (דברים ל"ג י"ט) כי שפע ימים ינקו כמו הים כן יום השביעיים שפע ימים הוא השפעתם ברא יתש"ל יום השביעי שישפיע לכל הימים וא"כ הוא משפיע לחדשים ושנים שונים לששת אלפי שנה ולכל אדם, אין חקר לתבונתו (ישעי' מ' כ"ח) כאמור המחדש [בטובו] בכל יום תמיד מעשה בראשית שמחדש שיהיו הימים תמיד כסדר מעשה בראשית שיהי' תמיד יום ראשון בשבת וכן שלישי תמיד הוא בטובו שברא שהוא יום השביעי שהוא שבת [נ"ב, ושבת אקרי טוב] כי שפע הימים מיום השבת, וישראל עם סגולתו שפע ימים שהוא יום השבת הם ינקו ליום שכולו שבת [סוף תמיד], יא) ופירקא קמא שארה ותנינא כסותה לפקודי לענג השבת בשאר כסות, כדבר קדשו (ישעי' נ"ח י"ג) וקראת לשבת עונג, יב) ושבת סוד ק' קמא פירקא קמא מיו"ד דאיהו פרצוף שלם סוד זכר בגין דאיהו משפיע בכל הימים וזמנים, ורגלה נוקבה דמקבל השפע ששפע בו יתברך שמו לעד, יג) ותלת פירקים המקיפים לרגלה אינון פקודים דעשה ולא תעשה ועסק התורה ודברת בם (דברים ו' ז') דאיהו קיומא דעלמין ומלואם בשביל זה ברא יתש"ל העולמות ומלואם, יד) ותרין קופין אינון שמונה פירקין ופירקא זעירא מק' תניינא איהו דפקיד לשבות ביום השביעי לאסור מלאכה, כגוונא דרגלה מק' קמא נחית קבל ק' תניינא נחית לפקודי דמותר במלאכת

כפרנסתם, מבל ביום השבת שרוחה לדם את עלמו כאלו כל מלאכתו עשויה וכוותה כה' זה הזכות הוא גורם ניתן להם בשבת ימי המעשה כל הלטרכותם: יא) ועוד מרמזים תרין פרקין הנ"ל על יום השבת שלריך לעגנו בשאר כסות, כשמר"ל [שבת קי"ג מ'] מס ים לו להחליף יחליף כסותו, וכן במזונות להרבות בקעודת שבת בשאר ודגים לפי גילדני דבי גולי ועשתו לכבוד שבת [ע' שם קי"ח ב']: יב) יתאר כי ק' קמא בכלל פקיד ג"כ ליום השבת, כי ק' הוא דו פרלופים זכר ונקבה כידוע וכן יום השבת בעלמו ים לו שתי בחינות זכר ונקבה, כי זכר ונקבה הוא בחי' משפיע ומקבל כידוע, ויום השבת הוא מוכר השפע ששפע בו השי"ת, והוא משפיע לשאר הימים שפע ימים, ומלת נגד הקב"ה נקרא שבת נקבה שהיא מקבלת השפעה מאתו ית', לבל נגד שאר הימים נקרא שבת זכר שהוא משפיע לשאר הימים ולבן נרמז בק' דו פרלופים זכר ונקבה (ולבעלי הקוד ידוע כי שבת השכינה נוק' לז"א ודוכרא לשאר עולמות בי"ע שתחתיה כידוע): יג) ע"כ יתאר תלת פירקין המרמזים לענין פקודי דשבת, וכאן מבאר מה מרמז לפקודי התורה כדלעיל קי' ב', ויתאר לתלת חלקים, עשה, לא תעשה, עסק התורה, ורגלו דומיא דעמוד לרמז שהעולם עומד על ג' הנ"ל: יד) ג' קופין דיו"ד יש בהם ח' פרקים כי בכל ק' ד' פרקים כידוע, ורגל ק' תניינא ירמוז למה שיתאר בפי' ט"ו, נמלת נשאר ז' פרקים ומרמז לשבע ימות השבוע, והנה ברגלה דק' קמא יש רמז עשיית מלאכות, כי ידוע כי רגל הק' מחרין לדדיו פקיד ליקוד עפר כמבואר בשער החיתן, ונפיק רגלה מן הקיפו, לרמז על הולמת דבר מה מיקוד עפר הנ"ל, והיינו

ע"י עבודת קרקע, נמצא גרגל בק' יום רמז עטיית המלאכה, ורגל ק' קמא הולך עד נגד פרק בשמי מד' קופין כזה קן כי בפרק שביעי דחיכו פירקא זעירא מק' תנויעא שם מפקוק רגל ק' תנויעא דנו לרגל ק' קמא, אבל פרק שני קלת ממנו שהוא למעלה מרגלו הוא נגד רגלה דק' קמא לרמז שעטיית מלאכה הוא בששת הימים ולא ביום השביעי: טו) ומ"ת הלא רגל ק' שני פקיד ג"כ לעבודת קרקע מטעם הנ"ל? לזה קאמר כי אע"ג שהוא פקיד לעבודת קרקע והוא נגד פרק השביעי, אך יהומז ג"כ כי עטיית המלאכה אחר השבת ולא בשבת כי עיקר רמז עטיית המלאכה הוא במה דנפיק מהקיפה כדלעיל שהוא למטה מפרק

במלאכת עבודת קרקע ושארי מלאכות כדבר קדשו (שמות כ' ט') ששת ימים תעבוד ועשית וכו', ברם קבל פירקא זעירא מק' תניינא לא נחית בגין דרגלה דק' תניינא קאי באנפי רגלה דק' קמא, טו) ורגלה דק' תניינא איהו דנחית לתתאה לפקודי קרקע במה דנפיק מגו הקיפה דק' תניינא ודא כאשר עבר להלן מעובי דפירקא זעירא, ודא כאשר פנה יום השבת הותר המלאכה, טז) ופירקא תמינאה דאיהו רגלה דק' תניינא פקיד לפקודי (יום) אוריתא קדישא, וכל דנטר שבת כאילו קיים אוריתא קדישא, דאינון קיומא דעלמין, יז) ורגלה דק' קמא נפק מגו הקיפה דלי' מאי דאזיל קבל הקיפה תניינא ק' לפקודי ששת ימים תעבוד, ובגין דא היו מעמדות בירושלים עיר הקודש, כאמור המחדש בטובו וכו', יח) ויתחבר ק' תניינא לק' קמא לפירקא זעירא דלי' דזעירים אינון יומים חיי האדם, ויתחבר בפירקא רבעה מק' תניינא בגין הגם שזעירי' אינון ימי האדם כאשר יעסוק בפקודי מלכו של כל העולמות ומלואם רב תיקונו ובגינו יתקיים עלמא, כמאמר קדשם המחדש בטובו בשביל עסק התורה שנקראת טוב כי בקיומה נבעו כל הטובות, יט) ואינון תרין פרקין מי' קדישא כד באו תרין קופין לפקודיהון, ק' דפקיד לפירקא קמא, פירקא קמא דלי' ליום ראשון, ולקבלי קימא רגלה דק' ונחת לתתא לדבר קדשו (בראשית א' ב') והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום כ) ופירקא תניינא דהוא דרומה ליום שני ופירקא תליתא זעירא ליום תליתאה יקוו המים וכו' אל מקום אחד (שם פ"ט) כגוונא דפירקא קמא ומה דקבלי מפירקא זעירא איהו יסוד המים אל מקום אחד ותראה היבשה (שם) כא) והוכפל בו כי טוב דההוא זעירא איהו דפקיד בק' תניינא ליום השביעי, ואיהו אוצר כל טוב, וכל טוב אדוניו בידו דמההוא טבה שפע כל הימים כב) וההוא

רגלה

שביעי: טז) יבאר למה לא נא למנין היומים רק ז' פרקים? כי פרק השמיני רגלה דק' תנויעא פקיד על עמוד, שבת הוא עמוד העולם כמו התורה, כי הוא עומד נגד רגלה דק' קמא דפקיד על נחיתת התורה כלעיל סי' כ', שביכם עמודי העולם: יז) ע' לעיל סי' י"ד כי רגלה דק' קמא פקיד על עטיית מלאכה בששת ימי המעשה, ומרמז ג"כ על בריאת העולם בששת היומים, וכל הקורא במעשה בראשית בעת עטיית הקרבן כמו שהיו המעמדות עושין בירושלים כאילו עושה העולם ומקיים לותה כמו שאמרז"ל [תענית כ"ז ב'] ומרמז בק' שמרומז בו פה כאשר יתבאר להלן ומרמז על דבור אדם, במעשה בראשית, וזהו המחדש בטובו בכל יום ע"י קריאת אדם מעשה בראשית הוא מקיים את העולם שנברא בששת ימים: יח) ק' תנויעא דאיהו זעיר דפקיד לאדם כי ק' הוא פרוף אדם כידוע ומרמז על חיי האדם שהם מועט כגוונא דאתחבר לפירקא זעירא מק' קמא, אך כמה שיתחבר ק' תנויעא בפירקא קמא דלי' שהוא פרק רחב וגדול בק' הוא דיתחבר לק' קמא לרמז שאע"פ שחייו מועט אך תיקונו גדול מאוד אם יקיים פקודי דאוריתא המרומז בק' קמא מיו"ד: יט) חוזר לבאר הז' פרקים דפקודים לז' ימות השבוע כסדרן, פירקא קמא מק' קמא ליום ה', והוא בגורם לרמז יקוד עפר מתרין לידי רגל ק' כמבואר בשער האיתן קיומן ע"ש פ"ב ועי"ש סי' כ"ו ולכן נאמר ביום רחשון מעשה האדם, וכוונת היתה תוהו ובוהו כיון שהיתה מכוסה עדיין במים, וכמו כן כאן ברגלה דק' קמא קלה פנימי מכוסה במים כי עד פירקא זעירא פקיד למים כידוע, ואפי' קלה תחתה למטה יורד נגד ק' תנויעא ומכוסה במים דק' תנויעא: כ) וכשידרן פירקא שני מק' קמא ליום שני ופלג שליסי ליום ג', ושם נאמר יקוו המים כמו התי פירקא זעירא דנולס לפקודי מים בק' להקוות המים בתוך הק' אל מקום ה' (ע' שער האיתן סי' פ"ח ובשער הכללים כלל כ') ותלתה כיוצא יתבאר להלן סי' כ"ז: כא) וביום השליסי הוכפל בו כי טוב בגין דרגז יום השליסי בפירקא זעירא דק' קמא ולמד התי פירקא זעירא מפירקא זעירא דק' תנויעא, כמו שם פקיד ליום השבת דאיהו מקור הטובות כדלעיל סי' י' כן ג"כ כאן בפירקא זעירא דק' קמא דפקיד ליום השליסי הוכפל בו כי טוב, וכבוגה כי יום השבת נמשך עד יום השליסי כמו שאמרז"ל לעניו גיטין [גיטין ע"ז ח'] ה' ב' ג' בתר שבתא (ולבעלי הסוד ידוע כי שבת הוא השכינה ומקומה עד יום השליסי ת"ת, כי קומתה נגד ת"ת מהי"ם כידוע): כב) ורגלה דק' קמא פקיד ליום רביעי ולכן בו נתלו המאורות כמו שאמרי רגלה הולך נגד

רגלה דאיהו פירקא רביעי איהו דפקיד עלי יום רביעי דלבר קדשו (שם פט"ז) את שני המאורות הגדולים, לתרין רגלים דמתרין קופין, ואינון אזלין לבר מהקיפה דאינון מאורות אזלין מלעיל ולתחות וסלקין לעילא כמאמר קדשו (קהלת א' ה') וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף, כג) ופירקא קמא מק' תניינא ליום חמישי ופירקא דרומה ליום הששי, וברא ית"ש לעד כל היצור ואח"כ ברא לאדם, וקיומו לפירקא דרומה לאורכי' דאיהו כד מקיי' פקודי דאורייתא קדישא, איהו בזכותי' קיומא דעלמין ועומד בתוקף, כד) ופירקא זעירא מק' תניינא איהו דפקיד ליום השבת, כן בראו יתש"ל, כה) וקימין תרין קופין רגלים דלהון לקבלי דאדם קבל פירקא דרומה דאינון תרין סמכים, תורה וקיומה דילה ורגלה תניינא לנטור יום השבת דאיהו קיומי' דעלמין, כו) וק' תניינא דיתחבר לק' קמא לפירקא זעירא מק' קמא וזעירא איהו ק' תניינא בגין דלא אזל רחבו להלן מפירקא זעירא, דפירקא זעירא איהו דהוכפל בו כי טוב, והש"י ש"ל נאמר [ע"י ישעי' נ"ז ט"ו וסוטה ה' א'] ואני אשכון את דכא, ואוריתא דלי' כדבר קדשו (במדבר י"ב ג') והאיש משה עניו מאוד מכל האדם, כז) ורגלה דק' תניינא איהו גבל גבול בגו ק' קמא לקבלי לדבר קדשו (בראשית א' ט') ותראה היבשה באמצעיתה, כח) ויסוד המים דקבל רגלה דק' קמא קבל עובי' איהו מים עליוני' ודקבל רגלה דק' דתחותי' איהו מים התחתונים, כט) ברם אינון גבוהי' קבל המים דמופקדים בגו הקיפה ק' קבל פירקא זעירא דלי' דאינון מים דאית בארעא נובעים כעין עין עיטום. ל) ולקבליהון אית באדם מים הנובעי' בפה ג"כ בגובה לאינון שיניים הגדלים על המים כגוונא במים עליונים הנמתקים בעבים, לא) ומים העליונים כדבר קדשו למטר (דברים י"א י"א) למטר השמים תשתה מים, שהן מזוהר השמים ולא מעבים כד ישראלים יושבים על אדמתם ומקימים עסק התורה בקיום מצוותיה, ושולח מים על פני חוצות (איוב ה' י') הוא חוץ לארץ ע"י השליח העבים, לב) וזה מאמר

לעיל קי' י"ד בלעור, ופירקא שני הכ"ל פקיד לאדם כק' כ"ג, ומרמז כי פקודי אורייתא ושבת כלל ניתנו לאדם וכו תלוייס, כי רגל ק' קמא לתורה פקיד כלעיל קי' ה', ורגל ק' תניינא ליום השבת כלעיל קי' כ"ז: נו) ק' תניינא דאיהו זעירא שעומד כולו נגד פרקא זעירא דק' קמא הוא מרמז לאיש עניו לכקטין עלמו כלעיל קי' ו', ויתחבר לפירקא זעירא דק' קמא דאיהו יום ג' שכוכפל בו כי טוב, לרמז על איש העניו שיזכה לב' טובות, דהייגו השרשת השכיכה כמו שנא' תשכון את דכא, וכן לתורה שלא זכה משה לתורה שלא בשביל עמונתו: נז) חוזר לביאור מעשה ברחשית כי ביום ג' נאמר ותראה היבשה, ומרומז ברגלה דק' תניינא דאיהו ממש נגד פירקא זעירא דאיהו יום ג', לרמז על ותראה היבשה, כי יקוד עפר שתחל רגלה דק' תניינא למטה לחוו נכשה כמיס כמו רגלה דק' קמא (ע' לעיל קי' י"ט): נח) ב' בשער הייחן קי' פ' דלמעלה על רגל הק' פקיד ליקוד המים, וכאן בק' קמא מים עליונים ובק' תניינא מים תחתונים בגין דאיהו למטה מק' קמא: נט) אך מים שלו דבק' תניינא הם נבוהים נגד מים שבין פירקא קמא לפירקא זעירא מק' תניינא (ע' שער הייחן קי' פ"ל) והמים כגבוהים כחלו הם ג"כ מים תחתונים אלא שהם ממעיין גבוה שבכל העולם דהייגו עין עיטם כמבואר בשי"ם ביומא [ער רש"י יומא י"ט ע' ד"ה ומיקן ובגמ' זבחים י"ד ב'] ל) ע' בשער מאות ח' קי' ל"ז, דרגל הק' פקיד לשויים שבפה שגדלים על המים שבפה, כי כמו שהמים נמתקים בעבים כמו שדרשו ח"ל [תענית י' ע'] חשרת מים עבי שחקים (ש"ב כ"ב י"ב) כן השויים נמתקים ונתחזקים על ידי כרוק כידוע וכרוק הוא מים עליונים ומתוקים כידוע: לא)ובאר כי בארץ ישראל יש מים העליונים, משמים ולא מעבים, ובחוץ לארץ יש מעבים, מים התחתונים, וכענין כי מים התחתונים הם ולד יעלה מן הארץ (בראשית ב' ו') ואותו כולד חוזר ומתכווכ מים ונופל על הארץ כדעת המחקרים חבו דוקא בחוץ לארץ שאין להם קשר עם השמים, משא"כ בארץ ישראל דכתיב בה (שם כ"ח י"ז) וזה שער השמים, תמיד עיני ה' אלהיך בה (דברים י"א י"ב) שם למטר השמים תשתה מים, וכוה ענין מחלוקת ר"ש ורבי יהושע במדרש רבה [בראשית פרשה ה' יו"ד] ובמדרש חזית ע"ש: לב) ובאר לפי הנ"ל דק' קמא ירמז

למים עליונים וק' תניינא למים התחתונים כלעיל סי' כ"ח, ותבחר בזה דברי רז"ל אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא דבר מועט, כי בין שני הקופין דהיינו בין פירקא תליתאה דק' קמא לפירקא קמא מק' תניינא אין שם רק ריווח מועט, וק' קמא למים העליונים וק' תניינא למים התחתונים, ועי' לעיל סי' י"ד בלורה ותבין: סליק:

מאמר קדשם (חגיגה ט"ו א') אין בין מים העליונים לבין המים התחתונים וכו', כגוונא דמפסיק בין פירקא זעירא מן ק' קמא לפירקא קמא מק' תניינא דהוא רווחה זעירא: סליק:

השער מאות כ'

א) הלורה כזה ב) עי' בחלק רחמון בהשער מאות כ' והטעין בקיצור ידוע כי ס"ן פקיד ליסוד חם, כמבואר בשער החיתן, ובחדש עיקר יסוד חם ברחם (ע' בהקדמת הספר סי' ל"ח כי יסוד חם הוא הממה, שמשכנ בשוח בשרשם) והנה תנין שבשיו"ן הם דוגמת שער, ומפקדים לשער שברחם, שהם ג' חלקים שני פתוח שברחם ימין ושמאל ושער הזקן כלשער יתבאר, ופקיד לא תשחית ולא תקיפו כי שני חווין ימינים מס' קמא הם מושחתים ופגויים מתנין שהם שער, ועומד נגדם מתחת חווין ס' תניינא בוא"ו תליתאה בתנין שלו ומרמז שלא יחשוב השער רק היהו גדלים פרט שער רחמו: ג) הפי ס' דרומי דקאי נגד ו' קמא מס' קמא ורווחא דילי', ומפליג לותו משאר חווין וט"ז יורה התנין שבס' דרומי (על ו' קמא מס' קמא) לא תשחית פאה ימין כי דרוש הוא ימין (דו' קמא הוא בימין ס') (ע' לעיל בפי' הקודם) ות"ו תליתאה מס' קמא שהוא בשמאל ס' יורה על פאה שמאלית: ד) ק' חיכו דו פרצופים ופקיד לפרקוף אדם כידוע, וכי הטעמה מק' לורתו כזה ופקיד לאדם שתקלקל דמו ונטעמה מלורע כשער יתבאר להלן, ופקיד שבמלורע יגלח את כל שערו כשער יתבאר: ה) ע' לעיל סי' ב' ג': ו) ע"ם סי' ג' הכ"ל: ז) ווין החמלעוס לזקן פקודים שהם בחמלע כמו הזקן שהוא בחמלע שני הפתות, ולא תשחית כלעיל סי' ב': ח) כי מק' פקיד לדיני מלורע (ע' סי' י"ל י"ב) ויקיף הכי מרמז להיקף העולם שמקובב בני רוחות מזרח מערב דרום ופתוח מלפון ומקופין שבכי הם יסוב מן בני אדם כי ק' הוא פרקוף [אדם] כידוע, ומלא רגל ק' תתאה שיורד למטה מאות כ' מרמז על המלורע שמחוץ למחנה מושבו: ט) וג' עמודי העולם הם כהניס לויס וישראלים והם ג' הקופין ומלא ק' קמא לכהן פקיד וק' הדרומי שמרמז למלורע כדלקמן סי' י"ג שעומד בחלקהן ומסתכל לק' קמא שהוא כהן לרמז שטהרת המלורע וכפרו דהיינו טומאתו הכל תלוי בכהן, כלומר שהוא מסתכל מתי יבא הכהן שהוא ק' קמא לרחות את הנגע ולומר טמא או טהור: י) יצחר כי כהן בכי לריך ק' תניינא לעמוד בחלקהן כי פרק דרומי של הכי הוא בחלקהן כזה כ ולכן ק' הדרומי ג"כ בחלקהן: יא) יצחר חיך נרמז כהן מלורע, בחי כד יתעבד מק' מבואר בו הקגר (ע' בשער התשיעי מאות ח') וכי הטעמה

אמר אות כ קדישא התמונה שבראני יוצרי א) כאשר אני בא לפרקים דלי' ש' קדישא, ב) לפקודי לא תשחית [את] פאת זקניך (ויקרא י"ט כ"ז) ולא תקיפו פאת (ראשיכם) [ראשכם] (שם) כמבואר בחלק ראשון. ג) ובא ש' דרומי ו' תליתאה דלי' קבל רויחא מן ו' קמא ש' עילאי, וא"ו תליתאה אית בי' תגין לפקודי פאת ימין, וא"ו תליתאה מש' קמא לפאה שמאלית—זה כתבתי לתוספ' ביאור להמעיין שם יובן כל הענין— ד) וכאשר יבא אות ק' קדישא לפרקין מכ' לפקודי תקיפו דיבא עשה דמצורע וגלח את כל שערו (שם י"ד ח') וידחה את לא תעשה לא תקיפו, ה) בגין דכד בא כ' מש' קדישא איהו דפליג שביליז ש' דרומה ו' תליתאה דלי' אפליג ו' קדמא מש' קמא ללמד לפאת הראש בא לקבלי ו' תליתא מתוייג לפקודי לא תקיפו, ו) וא"ו תליתאה מתוייג מש' תתאה בא לקבל וא"ו תליתא מש' קמא לפאת שמאלית. ז) וא"ו אמצעית מש' קמא וכדין מש' תליתא לפאת זקן ע"ש, ח) ברם כד בא ק' לא כדין בגין דפקודי בדד ישב מחוץ למחנה מושבו (שם י"ג מ"ו) כגוונא דק' תתאה אול רגלה לבר מהקיפה ומפנימאה כ'. ט) וק' דקימא לפירקא דרומה ק' מפקד שיבא לכהן ויראה הנגע כי טהרותו והפיכו על פי חיתוך הדין הכהן כאשר בא באוריתא קדישא, ובגין דא קימא ק' דרומי מעט באלכסון, מסתכל לעיל לפירקא קמא דפקודי ק' קמא כ' לכהן פרצוף [אדם] כמבואר בחלק ראשון י) ומוכרח קימא באלכסון פירקא דרומה דיתעבד להתעבד כ', יא) והיסגרו הכהן מבואר בסוד א' קדישא כד יתעבד מק' וכדין כד יתעבד כ' מא' ונקרא כ', וכדין כד יתעבד מק', ולמידן

ולמידן דא מדא בגזירה שווה שטעון הסגר, יב) וכד יתעבד א׳ מש׳ שבא לפקודי שנתקלקל יסוד החמימותה נגע לבנה מדם שנתקלקל כמבואר שם במאי דאזיל אלכסון א׳ מש׳, יג) וכמאמר קדשם חז״ל (ערכין ט״ז ב׳) בדד ישב הוא הבדיל בין איש לאשתו, כי נגעים באים על לשון הרע, כגוונא דקימא ק׳ הדרומי מעט באלכסון, ורגלה דלי פנה באלכסון וזהו מאמר קדשו (תהלים י״ב ד׳) לשון מדברת גדולות, יד) בגין דהך אוירה מפירקא קמא ק׳ עד קבל עובי׳ רגלה דק׳ פקודי פה, ויסוד המי׳ בהך רווחה קבל רגלה דאיהו יסוד המי׳ כמבואר בחלק ראשון בשער האותיות, טו) ואיהו טוד וירקה בפניו (דברים כ״ה ט׳) לאינון שיניים הגדלים על המים, טז) וכמו שפקיד ש׳ כד בא לכ׳ לפקודי לא תקיפו כדין פקיד ק׳ כד בא לכ׳ יבא עשה וידחה לא תעשה, וכדין קימין רגלים פסיקין מפירקא קמא, לתלת קופין לתלת פקודי׳ פאת שתי׳ וזקן, ובא עשה ודחי׳ לא תעשה, יז) ובדד ישב ואין (מצורעים) [טמאים] אחרים יושבים עמו (פסחים ס״ז א׳) כגוונא דק׳ הדרומי אזל מעט באלכסון, ומק׳ קמא וכן מתתאה אזל כל חד שביל דלי׳ לא כגוונא דרגלה דק׳ הדרומי, יח) וכאשר בא א׳ לפירקין דכ׳ פקודי׳ וקאי א׳ מעט באלכסון הדרומי, יט) וכאשר בא ק׳ הדרומי לפרצוף אדם זכר ונקבה, כ) וכאשר בא ניקוד חיריק להמינים חי בלתי מדבר להמינים הטהורי׳, כא) וכאשר יתעבד פקודי מא׳, וקימא א׳ דרומי באתרי׳ כאשר יתעבד מק׳ קימא ק׳ הדרומי, כב) וקצה עילאי מא׳ פקודי לעופות הטהורים כמבואר בחלק ראשון, כג) וא׳ הדרומי קצה אלכסון אזיל עוד בגובה כד קימא באלכסון ויתחזי לא׳ קמא מזרחי כד) פקיד ולקח למטהר (שני) [שתי] צפרים חיות טהורות (ויקרא י״ד ד׳) בגין דבתרין פרקין מי׳ תתאה יתהדר לעיל לפקודי שתי צפרי׳, כה) ושחט את הצפור האחת על המי׳ (שם פ״ה) כגוונא י׳ תתאה מא׳ דרומי פירקא תניינא דלי׳, כו) בגין דתרין פרקין מי׳ תתאה כד בא בגו כ׳ בא׳ הדרומי פקודיהון לשתי צפרים, דאחיזו בקצה אלכסון עילאי להמינים דפרחים באוירה, כז) ומינים טהורים דהא אוירה

מק׳ למד מכ׳ הנעשה מת׳ בגזירה שוה שמלכסון נקראים כ׳ ללמד לכתן עניו הסגר: יב) ועיקר עניו מלורע נרמז בת׳ הנעשה מם׳, בם׳ שבאלכסון (ע׳ בשער הכ״ל כי מ״ח מ״ב) ולמד כנ״ל כי הנעשה מק׳ מכ׳ הנעשה מת׳, ות׳ פשוט מת׳ הנעשה מם׳: יג) וכן נרמז כאן מפני מה באים נגעים מפני לשון הרע שהוא לשון מדברת גדולות וזה נרמז בק׳ הדרומי שנתגדל רגלו במה שהוא בהלכסון כידוע כי הלכסון גדל יותר מיושר, והוא רמז לשון מדברת גדולות כי הפה נרמז כאן כאשר יתבאר, ורגל הק׳ הוא הלשון: יד) תרין מיני מיס בק׳ והם למעלה על פרק שליטי מק׳ ועוד יסוד המיס בין פירקא קמא דק׳ לרגלו למעלה כמבואר בשער האיתן קי׳ פ׳ פ״ת, וק׳ מיהו פלוף מדס, והוא מרמז לתרין יסוד המיס שבו, ומיס העליונים הם מיס שבפה, ומיס התחתונים הם מיס שבאמה, ומלת הפה למעלה על רגל הק׳ לכן פרקא קמא דק׳ פקיד על שהוא שהוא מזונות הנאכל בפה הרמוז בין פירקא קמא לרגל הק׳ כמבואר בשם מקומות, וכאן שמתגדל הרגל בהלכסון הוא רמז לשון מדברת גדולות: טו) מביא רבי דסס למעלה בק׳ קוד הפה דהו מבואר ויראה ביאמה (ע׳ בשער השני מאות ח׳ קי׳ ל״ג ל״ד, וע׳ בשער מאות י׳ קי׳ ל׳): טז) כשתא יבאר כי מה שהקופין רגליהן נפסקים מהקיפן מרמז על מה שנרמז בכ׳ הנעשה מם׳ לא תעשה ולא תקיפו שהשערות לא יהיו נפסקים, לך כאן במורע מלוה לגלח ויהיו נפסקים השערות, וג׳ הקופין לג׳ מיני שערות ב׳ פאות וזקן: יז) רגלה דק׳ הדרומי עומד בהלכסון משום משאר רגלי הקופין שבכ׳, לרמז שמעמדו ומושבו בדד ואין טומאים מחריס יושבים עמו בשום, כי שני רגלי ק׳ עילאה וק׳ תתאה רומזין לטומאת מת וזב כי רגל ק׳ דלמטה מרמז למת שיוכל בטומאת שפר כמבואר בכ״מ, ורגל ק׳ עילאי שהוא כנגד רגל ק׳ תתאה ללמד שהוא ג״כ טמא והוא זב ואינם שוים בהילוכם, כ״מ מהכא לחרת: יח) הלוכה כזה ומרמז שיקח שתי לפריס כאשר יתבאר: יט) כי מק׳ ק׳ הדרומי לפרלוף חדס (ע׳ בהקדמה ג׳ בשער הרחשון מאות מ׳): כ) ע׳ בשער הכללים כלל י״ג: כא) כי מת׳ טומד מ׳ דרומי במקום ק׳ דרומי כי מק׳ ולמדים זה מזה כמו ק׳ בנקודת חיריק פקיד לחי בלתי מדבר כן מ׳ ג״כ פקיד לחי בלתי מדבר: כב) וי׳ תתאה מת׳ הדרומי שמחובר לקלה עילאי מת׳ פקיד לעוף תוך וכן יומר (ע׳ בפ״ת משער הפרקים קי׳ ח׳): כג) ות׳ הדרומי טומד בהלכסון ומגביה עלמו עוד יותר למעלה ע״ז שטונד בהלכסון ומקבל לת׳ קמא לרמז על הכבן שיקח השתי לפריס כי מ׳ קמא למד מק׳ קמא דפקיד לכהן כלעיל קי׳ ט׳: כד) רמז לשתי לפריס כי על ידי מה שטומד בהלכסון נגבה כל היו״ד תתאה לעיל ושני פרקין שבי׳ תתאה לשתי לפריס פקודים: כה) השחיטה הוא בלפוד אחת דהיינו לותו המרומז בפירקא תניינא מי׳ תתאה כאשר יתבאר: כו) ע׳ בפ״ת משער הפרקים קי׳ ח׳: כז) והמינים על טופות יהיו טהורים בגין שת׳ הדרומי

מקבל לפנים הכי שהוא יסוד העולם כדלעיל סי׳ מ׳ ט׳ לרמז שהמוחין הנ״ל מחיים לה העולם שהם טהורים ומזוכרים בהכילה: **נח)** גת׳ הדרומי בין הלבנון לפירקא תנייתא מי׳ תתאה שם ים יסוד המים כמבואר בשער הקיתון סי׳ ח׳, וכן למטה מהאי פירקא בזיו לה׳ הסליסי שבאות כ׳ ים ג״כ יסוד המים שבכרי ים שם קו למעלה שהוא פירקא תנייתא מיו״ד תתאה, וקו למטה שהוא ה׳ הסליסי מאות כ׳כמבואר לעיל בזיור סי׳ י״ח, ולפי כלל ב׳ משער הכללים פקיד ליסוד המים, ונמלא ים כמן ב׳ יסוד המים למעלה מפירקא הנ״ל ולמטה ממנו, וב׳ מימות הלו, ה׳ הוא סם השחיטה מים הדומים, וכב׳ מים שבכלי כמשער יתבאר, ולכן השחיטה הוא בעוף ה׳ הגרמז בפירקא תנייתא מיו״ד תתאה: **נט)** ידוע כי לפון הוא שמאל והשמאל הוא דין ומדוש מרמז לדין (ע׳ הקדמת הספר סי׳ ג׳) ונמלא לפ״ז המוח הגרמז בחות ה׳ ביו״ד תתאה שהוא בצפון בחות הם מים מדומים, והוא הדם מהנשחט: ל) וכמן בחות כ׳ בה׳ הדרומי י׳ תתאה יתקרב עוד יותר לצפון מפני שהוא עומד בחלבון כלעיל סי׳ י״ח בזיור, וקלה עולמי מחלבון ה׳ נזקף למעלה ועי״ז יתקרב י׳ תתאה לצפון ומרמזן כלעיל סי׳ כ״ט: **לא)** והנה המוח המניים שהם תחת י׳ תתאה מה׳ הדרומי, בינו לה׳ תליתאה והוא בגו כ׳ בפנימיותו והוא בית קבל הכלי כי כ׳ הוא דוגמת כלי קבול, והמוח החלו הם מים שבכלי והם בדרוש החות כ׳, ולכן הם מים קתם ומרמז כי המוח מדומים הם הלפור הם על המוח שבכלי דוגמת תרין מוח חלו שבכתן (ע׳ לעיל סי׳ כ״ח): **לב)** יבאר כי הע״פ שהרמז בחות ה׳ ביו״ד תתאה, הטופות שבו הם תורין ובני יונה, מ״מ הטופות שבכתן הם קתם ליפורים קטנים מהם, וזה נרמז בה׳ הדרומי שהוא קטן מה׳ קמה, ונמלא כיון שבה׳ קמה ביו״ד תתאה שבו, נרמז תוריס ובני יונה, ס״כ בה׳ הדרומי שהוא קטן מה׳ קמה נרמז בו ג״כ טופות לבל קטנים מתוריס ובני יונה שהוא לפור: **לג)** ועוד נרמז כאן מלמד רז״ל (ערכין ט״ז ב׳) לפי שעשה מעשה פטיט לדבר לשון הרע לפיכך קרצנו מעשה פטיט טופות המלפלפים: **לד)** עי לעיל סי׳ כ׳ וע׳ בפ״ת משער הפרקים סי׳ ח׳: **לה)** אכן מ׳ הדרומי מצני שהוא קטן פקיד לטופות הקטנים כלעיל סי׳ ל״ב, ומ׳ הדרומי הזה שהוא בחות כ׳, עומד במקום ק׳ הדרומי בחות כ׳ הנעשה מק׳, ונמלא י׳ תתאה מה׳ הדרומי הוא במקום רגל ק׳ הדרומי, ורגל ק׳ פקיד לפה כלעיל סי׳ י״ד, ולכן טופות שבי׳ תתאה מה׳ דרומי למדיס מק׳ הדרומי שהם טופות המלפלפים מעשה פטיט: **לו)** דרך המטבילה רחם לפור בכלי להיות הרחם למטה והגוף למעלה ולזה מרמז י׳ תתאה מה׳ הדרומי דקאי בכיפוכה רחם למטה המים מאר בפנימיות הכי תוך הכלי, על ה׳ תתאה שבכ׳, לרמז שעריך להטבילה הלפור בתוך הכלי שהם הדם והמים (ע׳ לעיל סי׳ כ״ח ל״ח): **לז)** יבאר כי הטבילה הוא הלפור החיה, והטעין כתיב (ברחשית ב׳ ט׳) ועץ החיים בתוך הגן, וכתיב (שם פ״ג, וג׳ ג׳) ומפרי העץ אשר בתוך הגן לא תאכל, נמלא אוירה קיימא בגו כ׳ פנימאה דפקודי להמינים הטהורים באכילה, כח) ופירקא תתאה מי׳ תתאה לשחוט אותה על פני המים בכלי, כגוונא דקיימא פירקא תתאה מי׳ תתאה, דמני עד אלכסון לקבלי איהו יסוד המים פקודים כמבואר בחלק ראשון בשער האותיות ויסודיהם, וקיימא בגו כ׳ פנימאה, דמן פירקא תתאה י׳ עד לקבלי הך רויחה עד א׳ תליתא לפקודי פירקא תליתא מכ׳, איהו ג״כ יסוד המי׳ כט) וזהו ושחט על פני המים, בגין בהך רויחא מפירקא תתאה יו״ד לקבלי עד אלכסון איהו יסוד המים אדומים, דקיימא לצפון א׳, ל) ועוד יתהדר לצפון יתיר, בגין דא׳ הדרומי קרב יתיר לצפון י׳ תתאה דלי׳, בגין דאלכסון זקף עוד באלכסון, בגין דא׳ הדרומי קיימא מעט באלכסון, לא) וכדין המים קיימא בגו כ׳ פנימאה בבית קבלו לשחוט על פני המים שבכלי, לב) וההוא מינה זעירא מתורי׳ ובני יונה דבא פקודי מא׳ קדישא לתורים ובני יונה דבא מא׳ רברבה, וא׳ דרומי איהו זעירא ברחבו, לג) ולהמינים המהגים והמצפצפים יתיר, לד) כגוונא דא׳ קדמא לאויר רוח לחי שאינו מדבר, כד בא בניקוד חיריק, ותרין פרקין מיו״ד עילאי לפקודי שור וכשב ואלכסון לעז ותרין פירקין מי׳ תתאה להמינים הפורחים באויר להעופות לפקודי תורין ובני יונה כמבואר זה בחלק ראשון, לה) וא׳ הדרומי דקאי תחות א׳ קדמא ואיהו ג״כ פקיד להמינים הפורחים באויר, ובאו תרין פרקין מי׳ תתאה א׳ למעמד ומצב רגלה דק׳ הדרומי כד יתעבד כ׳ מאות ק׳ קדישא, ורגלה פקיד לפה הך רויחה מרגלה עד לקבלי מה דאית מפירקא קמא כמבואר לעיל, לאינון מינים המצפצפים מעשה פטיט, כמאמר קדשם חז״ל (ערכין ט״ו ב׳) נגעים באים על לשון הרע לשון מדברת גדולות, ולכן קרבנו מן העושה פטיט, לו) וטבל את ראש הציפור החי׳ בדם הציפור השחוטה [עי׳ ויקרא י״ד ו׳] כגוונא די׳ תתאה קאי בהיפוכה ראשו למטה, ולקבלי קאי מני׳ רויחה עד א׳ דקאי לפירקא תתאה כ׳ איהו יסוד המים כמבואר לעיל ושחט וכו׳ על פני המים, וכדין הדר ראשו י׳ תתאה לפקודי ושבל, לז) דפירקא מיו״ד תתאה דיתחבר

אוירה קיימא בגו כ׳ פנימאה דפקודי להמינים הטהורים באכילה, כח) ופירקא תתאה מי׳ תתאה לשחוט אותה על פני המים בכלי, כגוונא דקיימא פירקא תתאה מי׳ תתאה, דמני עד אלכסון לקבלי איהו יסוד המים פקודים כמבואר בחלק ראשון בשער האותיות ויסודיהם, וקיימא בגו כ׳ פנימאה, דמן פירקא תתאה י׳ עד לקבלי הך רויחה עד א׳ תליתא לפקודי פירקא תליתא מכ׳, איהו ג״כ יסוד המי׳ כט) וזהו ושחט על פני המים, בגין בהך רויחא מפירקא תתאה יו״ד לקבלי עד אלכסון איהו יסוד המים אדומים, דקיימא לצפון א׳, ל) ועוד יתהדר לצפון יתיר, בגין דא׳ הדרומי קרב יתיר לצפון י׳ תתאה דלי׳, בגין דאלכסון זקף עוד באלכסון, בגין דא׳ הדרומי קיימא מעט באלכסון, לא) וכדין המים קיימא בגו כ׳ פנימאה בבית קבלו לשחוט על פני המים שבכלי, לב) וההוא מינה זעירא מתורי׳ ובני יונה דבא פקודי מא׳ קדישא לתורים ובני יונה דבא מא׳ רברבה, וא׳ דרומי איהו זעירא ברחבו, לג) ולהמינים המהגים והמצפצפים יתיר, לד) כגוונא דא׳ קדמא לאויר רוח לחי שאינו מדבר, כד בא בניקוד חיריק, ותרין פרקין מיו״ד עילאי לפקודי שור וכשב ואלכסון לעז ותרין פירקין מי׳ תתאה להמינים הפורחים באויר להעופות לפקודי תורין ובני יונה כמבואר זה בחלק ראשון, לה) וא׳ הדרומי דקאי תחות א׳ קדמא ואיהו ג״כ פקיד להמינים הפורחים באויר, ובאו תרין פרקין מי׳ תתאה א׳ למעמד ומצב רגלה דק׳ הדרומי כד יתעבד כ׳ מאות ק׳ קדישא, ורגלה פקיד לפה הך רויחה מרגלה עד לקבלי מה דאית מפירקא קמא כמבואר לעיל, לאינון מינים המצפצפים מעשה פטיט, כמאמר קדשם חז״ל (ערכין ט״ו ב׳) נגעים באים על לשון הרע לשון מדברת גדולות, ולכן קרבנו מן העושה פטיט, לו) וטבל את ראש הציפור החי׳ בדם הציפור השחוטה [עי׳ ויקרא י״ד ו׳] כגוונא די׳ תתאה קאי בהיפוכה ראשו למטה, ולקבלי קאי מני׳ רויחה עד א׳ דקאי לפירקא תתאה כ׳ איהו יסוד המים כמבואר לעיל ושחט וכו׳ על פני המים, וכדין הדר ראשו י׳ תתאה לפקודי ושבל, לז) דפירקא מיו״ד תתאה דיתחבר

דיתחבר לאלכסון איהו אחיד באילנא דחי׳, לח) ושילוח על פני השדה כגוונא דקימא יו״ד תתאה מא׳ הדדומי, ופנוהי דפירקא קמא מיו״ד תתאה אהדר לעיל מעט קאי בגו פנימא כ׳ וכ׳ פתיחה מצפון על פני השדה לפקודי שילוחו על פני השדה, לט) לא כגוונא דפירקא תנינא מיו״ד תתאה דאהדר פניו לקצה אלכסון תתאה דפקד לפרידת הנפש, הן לחי מדבר כאשר בא מאמר קדשו (ע׳ תהלים ט״ז י׳) אל תיתן נפש חסידך לראות שחת כאשר יפרד הנפש מהגוף, וכן לחי [בלתי] מדבר כאשר נפרד כאשר בא ציווי באורייתא קדישא ושחט אותו (ויקרא א׳ י״א), מ) ופירקא קדמא מי׳ תתאה דיתחבר לקצה אלכסון עילאי איהו לחי פקיד ושלח את הצפור החיה וכו׳ (שם י״ד ז׳), ודיני הנגעים והסגירם מבואר בחלק ראשון באות א׳ קדישא, מא) ואת עץ הארז והאוזב ושני התולעת מופקדים בהך תלת רגלים דק׳ דכ׳ קדישא, מב) רגלה דק׳ קמא דקאי בגובה לעץ הארז דמינו גבוה, האוזב רגלה דק׳ המערבי פקיד דקאי למטה למין שאינו גבוה, מג) ושני תולעת פקיד רגלה דק׳ הדרומי דאהדר בתרין לצפון כמבואר לעיל לגוון סומקא, מד) בגין דכד יתעבד כ׳ לפקודי מש׳, מה) ש׳ הדרומי אזל באלכסון, וש׳ איהו יסוד אש, וא״ו תליתאה דלי יסוד אש סומקא פקיד, בגין דוא״ו תליתאה תוקפא דפקודי דאש, בהך רויחא מוא״ו תניינא עד תליתא יסוד תקיפא, בגין דאיתוסף תוקפא דאש מבין אוירא מוא״ו קמא עד תניינא עלי הך אוירא, מו) ואי תימא וא״ו תליתאה מש׳ קמא ג״כ אזל לצפון וגם בי׳ תוקפא דאש כדין ?, ברם ש׳ קמא קימא למזרח, לחוד ו׳ תליתאה דלי׳ יתמשך לצפון אבל ש׳ הדרומי דקימא באלכסון פנה כל גופו לצפון מז) ובאתרי׳ קימא ק׳ הדרומי כד יתעבד כ׳

כי עץ החיים ועץ הדעת שניהם בתוך ומלמע הגן וכענין כי עץ הדעת טוב וכע וכע הוא ענין הבחירה לבחור בטוב ולמתוק ברע ומז ודבק בעץ החיים, כמו שנא׳ (דבריס ל׳ י״ט) ובחרת בחיים, והוא נקודה המרכזית והחכליתית שעליה תקוב כל הבריאה ועליהם נאמר (ישעי׳ מ׳ ד׳) והיו העקוב למישור והרכסים לבקעה ודו״ק, והיה התורה מתחלת מאות כ׳ כידוע וזו נגרע העולם אבל ל׳ נעלם כידוע, והוא עדן עין לא רואה כו׳ (שם ס״ד ג׳), וכתיב (בראשית ב׳ י׳) ונהר יוצא מעדן, והוא יקוד החיים שבאות ל׳ אלל תרין יודי״ן שבו כמבואר בשער החיות, ומשם יפרד והיו לארבעה רחשים (שם) הם

כד׳ פירקין מתרין יודי״ן, ואלכסון שהוא בחלע לות ל׳ הוא עץ הדעת ועץ החיים בחלע הגן, והם ממטה למעלה, כי קודם לריך לבחור בטוב, ואח״כ יבא למעלה העליונה ודבק בעץ החיים, נמלא קלה תחתה מאלכסון הוא עץ הדעת, וקלה עולה עץ החיים, ולכן פירקא קמא מיו״ד תתאה שדבק לקלה עולה מאלכסון מרמז לנפוד החיה, והוא עומד להיפך רחבו למטה וק״ל: לח) מ׳ הדרומי עומד באלכסון ועי״ז יתקרב פירקא קמא מיו״ד תתאה יותר לנד פנימית הכ׳, ושם בכ׳ פתוח לנפון, וכ׳ פקיד ליהוד העולם כלעיל סי׳ ח׳, ונמלא נפון הכ׳ שפתוח לנד חון הוא לבר מיהוד, שדה, ולכן פירקא קמא מיו״ד תתאה שמרמז לנפוד החיה שמתקרב לנד נפון כ׳ מרמז ויצלח על פני השדה: לט) לכן פירקא תניינא מיו״ד תתאה לאדר פניו ומתקרב לקלה אלכסון תתאה שפה עץ הדעת טוב ורע וכתיב (בראשית ב׳ י״ז) ביוה אלכך ממנו מות תמות, ולכן מרמז למיתה לפי הענין אם לאדם ירמוז למיתת האדם ואם לחי בלתי מדבר לבהיטה: מ) ע׳ לעיל סי׳ ל״ח ל״ח: מא) יבאר הרמז בחלת רגלי הקופין בחות כ׳ קדישא כלעיל סי׳ ד׳ בליור וירמוז לחלת מינים עץ החרז וחוזב ושני התולעת כאשר יתבאר: מב) ידוע כי רגל הק׳ פקודי לגידולי קרקע דמתרין לדדי רגל הק׳ מימין ומשמאל פקיד ליקוד עפר (ע׳ בשער החיות סי׳ ע״ט פ״ב) ועל הרגל יקוד החיים (ע״ש סי׳ פ׳) והוא רומז למטר היורד מלמעלה על הזרע, ועוד יש יקוד החיים למטה על פירקא זעירא מק׳ (ע״ש סי׳ פ״ח) והוא כפל יקוד החיים הרחמנו, והוא מארז״ל [תענית כ״ה ב׳] חין לך [טפה] [טפת] יורדת מלמעלה שחין (טיפייס) [טפחיים] עולים כנגדן מלמטה, נמלא רגל הק׳ לגידולין פקיד, לכן בק׳ קמא שהוא גבוה פקיד למין גבוה ארז, וק׳ תליתאה שהוא למטה פקיד למין נמוך חזוב: מג) ע׳ לעיל סי׳ כ״ט ל׳ וכמו כן כאן רגלה דק׳ הדרומי, הוא בנפון הק׳, ובמה שעומד באלכסון יתקרב רגלה עוד יותר לנפון ונפון רומז לקומק כלעיל ומרמז לתועלת שני למר לבוע אדום כאשר יתבאר כי האדום הוא בנמר, ע׳ לקמן סי׳ נ״ב: מד) הלורה כזה ⁂ מה) ס׳ דפקיד ליקוד הם כמבואר בשער החיות, והכה הם קומק הוא קיומן על התגברות החם, וכן כאן בס׳ דרומי, שים בו תרין יקוד הם מוא״ו קמא עד תניינא, ומתניינא עד תליתאה, כמבואר בשער החיות, נמלא וא״ו תליתאה יש בו רמז להתגברות החם, והוא הם קומק, כי הם הוא דין וקומק הוא דין והם קומק הוא התגברות הדין ולכן וא״ו תליתאה מס׳ הדרומי פקיד לתועלת שני: מו) הקשה דמ״ב נימא ג״כ בס׳ קמא כן ? ותירן ס׳ הדרומי חית בי׳ יותר רמז לקומק, מ׳ כנ״ל ועוד שעומד באלכסון ומתקרב לנפון מסמ״ך ס׳ המחרחי ס׳ קמא: מז) פי׳

המתח ילפינן ק' הדרומי כד יתעבד כ' מק', מס' הדרומי כד יתעבד כ' מס' למר הנרמז בק' כמאמר יתבאר הוא לגוע לחדוס, דק' הדרומי עומד במקום ס' הדרומי: **מח)** וקרבנו שני כבשים וכבשה אחת כמאמר יתבאר, כי ק' הדרומי למד מפ', וכמו שבת פרק הדרומי שהוא פרקא תניינא מיו"ד טולאי פקיד לכבש (ע' בשער הפרקים פ"ת סי' ח') כן ק' הדרומי פקיד ג"כ לכבש: **מט)** יתן טעם עוד למה ילמוד ק' הדרומי מפירקא תניינא מיו"ד טולאי מפ', דהת ק' דרומי בעומד ומאי חזית דילפת מפרק ג' דיו"ד טולאי ולא ילפת מפרק ו' או מחלכתן, דמאי שנא? ותירץ בגין דחלכתן הנעלם שבחות ק' לחזל מפירקא תניינא מיו"ד טולאי עד יו"ד תחתה (ע' בהקדמת הספר סי' ק"ח) ועיקר חלכתן הי"ל לחל פרק ג' מיו"ד טולאי, וק' הדרומי מכי עומד בחלכתן ומחלכתן לחזל כגוונא דחזל חלכתן הנעלם הי"ל ולכן למדים זה מזה: **נ)** ורגלה דק' הדרומי שהוא בחלכתן ומחלכתן תפיס חורך ורוחב, ללמד על כל הקופין, כן רגל הק' קמח שעומד ברוחב הכי, וכן רגל ק' דרומי בחורך הכי כולם לכבשים פקודים, וכן ק' המערבי שהוא ברוחב: **נא)** חכן ק' המערבי לכבש נקבה פקיד דק' הדרומי שעומד בחלכתן ועוטה לצפון ולפון לחרי' דזיעת תוקפת מרמז על הזכרים שהן תקיפים מפ"ב הנקבות תשובי כח, וכן לפון מרמז לזכר כמבואר בפנים, ולכן ק' קמח המזרחי שרגלה דילי' חזל לפנים חגל ק' הדרומי ולכן שניהם מפקדים לכבשים זכרים מפ"ב ק' המערבי דרגלו חזל לבר מפנימית הכי לרמז שהוא לבר מרמז הי"ל והוא כבשה נקבה: **נב)** ולפ"ז יתבאר מ"ש לעיל סי' מ"ג כי הרמז חדוס בק' הדרומי הוא למר לגוע לחדוס לפי שהו מרומז בכבש והיינו למר בכבשים, וכן בשער שבכבש כי למד כ' מק' מכ' מס' דפקיד בשער כדלעיל סי' ב': **נג)** לוג שמן יתבאר מלורה הי"ל סי' מ"ד, ס' דרומי שרחשו לדרוס וגופו לפון: **נד)** בין פירקא קמח מוא"ו קמח עד פירקא תחתה מס' פקיד ליקוד במיס (ע' בשער בחיתן סי' פ"ב פ"ו) שהוא מסקה, ובמה שנוטה למעלה לדרוס מרמז על מסקה השמן כי רוח דרומי מגדל שמנים כי מנורה בדרוס (ע' ספ"ק דיומא): **נה)** ויתן מהשמן לכהנות כאשר יתבאר, כי יד פקיד ס' הדרומי שעומד בחלת ווין שלו נגד תרין ווין מס' קמח, כרי חמסה ווין וכס דוגמת ס' חלבנות כיוד: **נו)** וס' דרומי הוא בימין ס' קמח לרמז שהיד הי"ל חיכו יד ימין: **נז)** יקדים הקדמה זחת כדי לבאר חיך נרמז כאן בזכן שהוא חגודל, כי לכן כאן היד הנרמז לעיל סי' י"ב תלת חלבנות בס' הדרומי ותרין חלבנות בפני עלמם בס' המזרחי, לרמז על הקמיצה שהיא היד ימין ואינה אלא בני חלבנות: **נח)** הוי ו' השמאלי מס' קמח נפרד מקיטורת היד הי"ל הרומז לקומץ, שעיקר הקומץ, חלוקים מהקומץ בדיוק,

מק' וכדין פקד על תולעת שני מח) ולקרבן כבשים פקודים בגין דפירקא תנינא מיו"ד עילא מא' קדישא פקודי דלי' כבשים, *) וכגוונא דא פקודי מק' הדרומי כמו פירקא הדרומי הנ"ל נ) וק' דרומי קאי מעט באלכסון וכל אלכסון תופס אורך ורוחב, ללמד על רגלין דק' דבאו פקודים לאות כ', הן ההולכים הן לאורך ורוחב כולם לכבשים פקודים, נא) וכבשה אחת בת שנתה (ויקרא י"ד י') פקיד ק' המערבי דאזל לבר מפנימא כ', דהשנים לזכרי' פקודים כגוונא ק' הדרומי דקאי באלכסון לצפון לתוקפא, וסימנך כמאמר קדשו (תהלים י"ז י"ד) וצפונך תמלא בטנם ישבעו בנים — זכרים (ברכות ה' ב'), נב) ולצמר כבשים כגוונא דק' הדרומי, וצבוע אדום בגין דאזל בתקוף לצפון כנ"ל, נג) ולוג שמן בא פקודי כאשר בא ש' לכ', וקימא ראשו מש' הדרומי לדרום, וגופו מעט באלכסון לצפון, נד) והך אוירה שבין ו"ו קמא ש' מפירקא קמא דלי' עד פירקא תחתה ש' מה דלקבלי איהו יסוד המי' כמבואר בחלק ראשון בשער האותיות ויסודם וכד מטה ראשו לדרום, הוא יסוד שמן וסימן לדבר מנורה בדרום, בגין דאויר רוח הדרומי מגדל שמנים בפקודת השיש"ל שבראו לכך, נה) וליתן מהשמן על בוהן ידו פקיד כגוונא דקימא ש' הדרומי בתלת ווין דלי' תחות ש' מזרחי קבל ו' קמא מש' מזרחי ורווחה מוא"ו קדמא עד וא"ו תניינא, בגין דש' דרומי יתקצר ברחבו דאיהו מאתוין זעירי' ברחבו קבל (וא"ו) [ש'] מזרחי דאזיל עלי' עודף ברחבו למזרח כל רווחא מוא"ו תניינא עד וא"ו תליתאה ועם וא"ו תליתא להתעבד כדין פירקא קדמא מכ' קדישא, וכדין תלת ווין מש' דרומי ותרין ווין מש' מזרחי אינון חמשה ווין לאצבעים פקודים, נו) וקימא ש' דרומי לימין דאיהו יד ימין פקיד נז) בגין דא קיימין תלת אצבעים לחוד ותרין אצבעי לחוד, כי בש' מזרחי אזיל להלן וא"ו שמאלי, בגין דקמיצה הי' בתלת אצבעים הקומץ כי מוחק בגודל למעלה ובאצבע קטנה למטה [מנחות י"א א'], נח) והלך וא"ו השמאלי לפקודי להחוא חולקא להקטיר והשיריי' אינו להקטיר כדבר קדשם (יומא מ"ז ב') כל שממנו לאישים

*) ב, מט) ואם יתעבד כ' מא' וכדין כד יתעבד (כאן נקרע וחסר, ואולי חסר תיבות אלו [כ' מק'] בגין) בגין דקימא ק' הדרומי באלכסון כגוונא דאלכסון הנעלם מא' לתקיש פירקא דרומה לכבשים:

לאישים הרי שריי׳ בבל תקטירו, נט) וכדין ההוא ו׳ ימין מש׳ דרומי דיתחבר בחד תגא ל״ש׳ מזרחי איהו גודל ואזיל פירקא קמא דלי׳ לרחבו לפקודי מוחק בגודל מלמעלה, ואיהו דיתחבר לפקודי ליתן מדם האשם על בוהן ידו, ס) ועל בוהן רגלו פקיד ש׳ דקאי לתחות כ׳ דכד יתעבד כ׳ מק׳ ואזל רגלה לבר כדין יתקרא ך׳ וכאשר יתעבד מש׳ יתקרא כ׳, וגזירה שוה ולמידין זה מזה ליתן כדין על בוהן רגלו הימנית *סב) וכדין בא פקודי מהשמן בגין דבש׳ דרומי תרויהון פקודים לשמן ולכבשים כמבואר לעיל, סג) והנותר מהשמן אשר על כפו יתן על ראש המטהר [ויקרא י״ד י״ז] כגוונא דזקף ראשו דש׳ הדרומי, וכדין כד יתעבד מק׳ דק׳ איהו פרצוף אדם וראשו למעלה לפקודי מהשמן בגין דזקף לעיל, סד) וכדין יסוד המי׳ דבין וא״ו קמא לתניינא דפקודי לשמן כמבואר לעיל נחיתו לעילה כטבעם שובי׳ למקום שיפוע, וכדין מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, ומשמן אשר על כפו יתן על ראש המטהר, סה) ומדם האשם על תנוך ועל בוהן, על תנוך כגוונא דיתעבד כ׳ מק׳ וקאי ק׳ הדרומי מעט באלכסון ויתחבר בחד תגא דאזל בחצי עגולתא מחצי פירקא דרומה מק׳ קמא עד קצה פירקא קמא מק׳ תנינא לקצה דרומה ימינה דלי׳ (וכדין) ופירקא דרומה אזיל לפקודי ראשו בגין דהך רויחה מפירקא קמא ק׳ מזרחי עד עובי׳ רגלה דק׳ דלי׳ איהו פה כמבואר לעיל, ופירקא דרומה אזיל לעיל מהתחלת רגלה גובה מני׳, דאיהו לפקודי אוזן ליתן על תנוך אזנו, סו) והימנית דיתחבר ק׳ דרומי לימין פירקא דרומה מק׳ קמא לעיל מחצי פירקא דלי׳ מעט בגין דיתעבד כ׳ עגולה מאחורי׳ ואם מפנימאה איהו קימא בקצת אלכסון, סז) ולא יתפקד ליתן מדם האשם על ראש המטהר בגין דפירקא תניינא מוא״ו קמא

*ג״ב, סא) בגין כמו דש׳ דרומי פקיד לאצבעים דיד כדין פקיד ש׳ תחאה לאצבעי׳ דרגל:

וכ׳ לקמן סי׳ ק״ג: ס) ק׳ תתאה מכ׳ שרגלו יורד למטה וק׳ הוא פרלוף מדם, ולכן רגל דכלי ק׳ יורד למטה מכל הקופין מרמז לרגל המדם ולמד ש׳ תתאה מכ׳ הטעמה מש׳, מק׳ תתאה מכ׳ הטעמה מק׳, וגזירה שווה כי שניהם נקראים כ׳ ולמדים זה מזה דש׳ תתאה פקיד נמי לרגל: סא) ועוד דש׳ הדרומי כשאר יתחבר עם תרין ווין מש׳ קמא הוא חמש מלבעות דיד, וכשאר יתחבר ג״כ לש׳ תתאה לתרין ווין דש׳ תתאה הם ג״כ חמש מלבעות הלא דש׳ קמא שהוא למעלה הם חמש מלבעין דיד, ובש׳ תתאה שהוא למטה הם ה׳ מלבעות דרגל, ולמד מיד כמו שדש הם פקיד לצוהן הימין כן ברגל פקיד ג״כ לצוהן רגלו הימנית: סב) ולמד שמן מדם הכבשים כמו שדש הכבשים ניתן לצהוות כן בשמן, ולמדים דא מדא בגין דשמן ודם של כבש שניהם בש׳ הדרומי פקודים דם הכבש כדלעיל סי׳ י״ט ושמן כדלעיל סי׳ י״ד. סג) למד ש׳ הדרומי מכ׳, מק׳ הדרומי מכ׳, כמו דק׳ פקיד לפרלוף מדם דאיהו דו פרלופים, כן ש׳, וראשו דש׳ הוא ראש מדם, וכיון דש׳ עומד בחלכסון ולכן נזקף ראשו דש׳ למעלה כטבע חלכסון, ומרמז על הכנת רחם המטהר לקבל דבר מה, והייגו הטוב מהשמן כאשר יתבאר: סד) יקוד המיס דבין ו״ו קמא לתניינא בש׳ הדרומי, דפקיד לשמן בסי׳ י״ד, וטבע הנוזלי העומד בכלי כשמטיס את הכלי, אז יעלה הנוזלי מעט למעלה לרחם הכלי, ונמלא מעט מן השמן שבתוך הש׳ העומד בחלכסון העולה למעלה הוא הנותר מהשמן שעל כפו כי יד פקיד בהמי ש׳ כדלעיל, ויתן על רחם המטהר כלעיל סי׳ ק״ג: סה) לורת כ׳ מק׳ כזה ב והנה על נוהן מצוחר לעיל סי׳ י״ט, ועל תנוך כאשר יתבאר, כי ק׳ קמא בו פקודי הרחם, כי לוחו הריווח שלמעלה על הרגל פקיד לפה כלעיל סי׳ י״ד, והלי תגא דיתחבר לחלי העליון מן פרק הדרומי מהמי ק׳, מרמז לחזן שיתחבר לרחם למעלה מכפה, כגוונא דחיבור החי תגא הוא למעלה מכנגד רגלו שהוא הפה, ולכן מרומז בו חוזן ולוחן עליו מדם האשם כאשר יתבאר: סו) והחוזן הנ״ל הוא ימין כמו התג הנ״ל שיתחבר לימין ק׳ קמא ולורתו כזה ב כי הקו העליון לריך להיות בעגול שהוא התג הנ״ל שאם הי׳ ק׳ תניינא בפנים ק׳ קמא לא הי׳ לריך התג להיות רק בחלכסון מעט ע׳ לעיל סי׳ ק״ה, אבל כיון שק׳ תניינא הוא בחוצי׳ ק׳ קמא כדי לעשות הכי בעגול, ולכן התג ג״כ בעיגול, והוא לורת החוזן: סז) יבאר למה לא יתן

שהקומץ קרב, והבזיכים בכל תקטירו: נט) לעיל סי׳ מ״ח ס׳ למדנו כי כ׳ כאשר יעשה מק׳, ק׳ קמא וק׳ הדרומי לבני הכבשים פקודים, וק׳ קמא פקיד לכבש האשם, ולמד ש׳ קמא מק׳ קמא דפקיד לכבש האשם, והיה בקומץ מוחק בגודל מימין, והוא ו׳ ימין מש׳ הדרומי (ע׳ שער הטליטי מלות ס׳ סי ל״ח) ולכן כיוף הלי ו׳ למעלה כלורת ו׳ לרמז על המחוקה בגודל, כי הדרך של המוחק הקמיצה לכוף מלבעו מעט למעלה, ונמלא ו׳ קמא מש׳ הדרומי פקיד לבוהן ויתחבר הלי ו׳ בחד תגא לש׳ קמא דליהו בבש האשם שנוטף על הבוהן, אבל על השמן אין בחן רמז לבוהן כי השמן לאיהו מרומז בש׳ שלמעלה רק בו׳ קמא מש׳ הדרומי כדלעיל סי׳ י״ד,

מדם החטאת גם על הרחצת כמו בשמן, ובזאר כי כבר ידענו לזה הרמז לשמן וכבשים גם בק׳ קמא לכבש החטאת כלעיל סי׳ ר״ט, ובכ׳ הנעתר מצ׳ ס׳ הדרומי פקיד לשמן ודם הכבש כמבואר לעיל סי׳ ק״ב, ונחלק ס׳ הדרומי לתרין, אלא פירקא קמא מוס״ו קמא מצ׳ פקיד לשמן ואלא פירקא תנויא פקיד לדם כחטאר יתבאר לכלן סי׳ ק״ח, ורחצו פקיד ס׳ הדרומי בקלה לעיל פירקא קמא מהווין כלעיל סי׳ ק״ג, ושם פקיד לשמן לרמז שמהשמן יתן על רחצת, מצח״כ דם שחיטו מרומז שם רק למטה כחטאר יתבאר: סח) יבאר כי גם אלא פירקא קמא אין שם רק יסוד אש מלדו, כמבואר בשער הכללים ובשער האיתן, ותחתיו אלא פירקא תנויא מהוס״ו דם׳, יש שם יסוד המים, ואלו יסוד אש, ויסוד אם פועל במים, ומרמז על המקום שבהם פועל יסוד אם, היינו שמן שדולק באש, ודם שים גו חמימות האש, וחלק העליון מהמים שאלא פירקא קמא מהוס״ו הוא שמן שעולה על כל המקרן, ועוד שבשעה שהשמן דולק, השמן למטה ועליו אם בפני עלמו למעלה, וכן כאן גם למעלה אלא פירקא קמא מוס״ו יסוד אם בפני עלמו, ולמטה המים שהוא שמן, ולכן השמן ניתן על הרחצת ולא הדם כלעיל סי׳ ק״ז: סט) הלא תגא הנ״ל לאיהו תנוך, דפירקא דרומה מק׳ קמא לאיהו חוזן כמו שהוא גבוה למעלה מעט מרגל הק׳ שהם הפה, דהיינו חוזן שבוזה והפה (ע׳ לעיל סי׳ ק״כ) ולהלא תגא דאיתמר בחלמא הלא פירקא הוא תנוך גדר החוזן שהוא בחלמא החוזן: ע) עיין לעיל סי׳ ק״כ: עא) עיין לעיל סי׳ ק״ג: עב) הכבשים והשמן שניהם פקודים בק׳ הדרומי ע׳ לעיל סי׳ ר״ט דפקיד לכבש, ובסי׳ ר״ד מבואר דס׳ דרומי פקיד לשמן ולמד ק׳ הדרומי מס׳ הדרומי, וק׳ הדרומי שעומד בחלכתן מזקף מעט למעלה, לרמז על תנופת השמן והכבשים: עג) הלורם כזה ומחוז לבחר ושחט את הלפור החחת אל כלי חרס, על מים, (ע׳ לעיל סי׳ כ״ב כ״ח כ״ט ל״ח) ו׳ תחתה מים מדרומי פקיד לשתי לפרים כלעיל סי׳ כ״ב, ו׳ תחתה ים גו יסוד מים ושם כלעיל סי׳ כ״ט, ומ׳ הדרומי עומד בחלכתן ולפי זה יסוד מים שבי׳ תחתה מתחפים למטה כדרך הכלי בשעה שמוטה בחלכתן מתחך ממנו המים, והיינו מים מדומים הנ״ל שהוא דם הלפור יפך על ידי שחיטה, והיינו לתוך כלי מלא מים, כמו שי׳ תחתה הנ״ל מס׳ הדרומי, מתחכל אל י׳ עילאי מס׳ המערבי, שהם ג״כ הוא כלי בית קבול מים כמבואר בשער החיתן: עד) וחכלי יהי׳ של חרס, ירמוז חלכתן תחתה מס׳ הדרומי שאלא מס׳ המערבי שהוא הכלי ומרמז עליו שיהי׳ של חרס, כי קלה תחתה מחלכתן מ׳ פקיד ליסוד עפר כמבואר בשער החיתן, וכאן בס׳ הדרומי קלה תחתה הנ״ל יורד יותר למטה ט״ו מה שעומד בחלכתן [ועוד תפשר דקאי על מ׳ המערבי שקלה חלכתן דילי׳ יורד למטה לקרקע] ומרמז לעומקי דחרשת דהיינו חרס, שפר שהיו רחוי לגדל רק לעשות כלי חרס: עה) ומה גם שבשי׳ הנעתר מק׳ ק׳ תחתה רגלו יורד למטה ופקיד על כלי חרס, ועוד המים הנ״ל יהיו מים חיים, כגוונא דק׳ הנ״ל, שים גו יסוד המים על רגל דלו, כמבואר בשער החיתן, ורגלו יורד למטה

קימא

קמא מש׳ דרומי איהו דפקיד על כבשים כמבואר ולא קמא, ופירקא קמא הוא דיתחבר לפירקא דרומה מק׳ מזרחי ואיהו דיתיר קרב לגבי׳ לפקודי׳ מהשמן יתן על ראש המטהר, והדברים עתקים מדויקים בעזר השיש״ל החונן לאדם דעת, סח) בגין דפירקא קמא איהו דמתחיל׳ לפקודי יסוד אש ותחות פירקא קמא ליסוד המי׳, ושמן איהו צף על כל המשקים דאיהו תמיד לעילא ולי׳ יסוד אש פקיד לשמן ומה דבין הווין נמוך מני׳ יתפקד ליסוד מי׳ סומקים הדם בנפש יכפר, הגם שבין הווין פקודים תרויהון דם ושמן?. מכל׳ מקום שמן למעלה כנ״ל, וזה בא לפקודי מה דפירקא קמא ליתן על ראש המטהר, סט) וליתן על תנוך כמו דכיף

*פנימה באוזן לא על קצות שטחו כי אם להלן בתוך פנימה גדר האוזן, ע) ומהשמן אשר על כפו כגוונא דש׳ דרומי שהוא כפו, עא) וכאשר יתעבד מק׳ מדוייק ליתן על ראש המטהר, עב) וטעון תנופה הכבשים ולוג השמן כגוונא דק׳ הדרומי זקף לעיל, עג) ולשחוט על כלי חרש על מים כגוונא כד יתעבד כ׳ מא׳. א׳ הדרומי דיתחבר לא׳ המערבי בקצה דלי אלכסון תתאה הוא יתחבר לפירקא קמא מא׳ המערבי מי׳ עילאי דלי׳, בגין דא׳ הדרומי קאי מעט באלכסון, וישתפך יסוד מי׳ דבי׳ פקודי׳ ומטים, והבנתיים מא׳ המערבי בין תרין פרקין מיו״ד עילא דשם ג״כ פקודי׳ למים הייגו מה דישתפך מתרין פרקין מיו״ד תתאה מא׳ הדרומי דבי׳ פקודים לשתי צפרים חיות טהורות כמבואר לעיל וישתפך לתרין פרקין מיו״ד עילאי לא׳ דקאי למערב דקאי במישור אורחי׳ דלי׳ דבי׳ פקודי מים, עד) הדא שבא דבר קדשו (ויקרא י״ד ה׳) ושחט את הצפור האחת אל כלי חרש בגין דאזל לעומקי דארעא, עה) הגם כד משתפך לקרקע לפקודי כלי חרש בגין דאזל לעומקי דארעא, עה) הגם כד

*ג״ב כמו דכף פירקא קמא דהוא צף למעלה דהוא השמן:

קימא באתרי' דא ק' כד יתעבד כ' מק' נמצא ק' המערבי רגלה דלי' אזל בתקוף לעומקי דארעה, דאינון למים הנובעים מארעא, דכ' יתקרא כד יתעבד מא', וכדין יתקרא כ' כד יתעבד מק', ולמדים זה מזה בגזירה שווה, מה דפקודי מים מתרין פרקין מיו"ד עילאי מא' המערבי למי' מי מעיין: עו) ובא פקודי דאורייתא קדישא והזה על המטהר מן הצרעת שבע פעמים (שם פ"ז) כגוונא דקימא ק' הדרומי פנוהי לעיל לפקודי דא המטהר דעינו ולבו לשמים עה) שבע פעמים כגוונא דקיימא הדרומי באלכסון כנ"ל, ויתחבר בפירקא קמא דלי' קצה הדרומי מני' בחד תגא חצי עגולתא יתחבר לק' קמא לפירקא דרומה דלי', ואזל חד תגא מק' מערבי מקצה דרומה פירקא קמא דלי' ויתחבר כמו כן לפירקא מערבה מק' הדרומי ג"כ לקצה מזרח דלי', ותגא ג"כ בחצי עגולתא הולך, וכדין יתחבר ק' הדרומי לק' מזרחי ולק' מערבי, וכדין יתחשבו ז' פרקים, עט) ד' מק' מזרחי דרגלה דלי אזל באלכסון ולא בא למספרא הדין, פ) כי אם לפקודי ושלח את הצפור [החיה] על פני השדה (שם) ולא לים [קידושין נ"ז ב'] בגין דא נפק מגו הקיפה דלי' באלכסון דבגו הקיפה קבל עובי' דרגלה פקודי מים ובא למעוטי דא שלא לשלחה על פני המים, פא) ונפק מגו הקיפה לא קבל, דהתחלת רגלה קאי בגו הקיפה, פב) ולא בא למנינא, וכדין בא למספרא מק' מזרחי ומק' הדרומי שבעה פרקין לז' הזיות על המצורע דבא פקודי כדין מק' דרומי ומזרח, פג) שבתמונה זה בראם יתש"ל לפקודי דא לאדויי עלי' מהמים ומדם הצפור השחוטה, פד) וסבל השלשה מינים ואת ראש הצפור החי' כמבואר לעיל מאות א' כד בא לכ' פה) ולהשלשה מינים כד יתעבד כ' מק': סליק:

"נ"ב, ע"ז) כנגד בית קדשי הקדשים בגין דק' דרומי קאי מעט באלכסון ופירקא מערבי דלי' זקף לעיל לפקודי זריקה באתרי' דא מערבי קבל קדשי הקדשים (חסר) דרומה לעילא (חסר):

ק כמספר ז' פרקים מב' קופין כלקמן קו' ע"ט, והכורה כזה כי כן הכי עגול מלחוריו וד"ל: עט) הז' פרקים הם ד' מק' קמא שעומד במיסור גם רגלה דלי', ובא למספר הזיות שבו רמז הכזאה הג' פרקים מק' תניינא הדרומי שבו רמז הכזאה כמו למספר כנ"ל, ד' וג' הם ז', משא"כ רגל ק' הדרומי שעומד באלכסון ומתחתק מהק' לא בא להשבון: פ) רק טיקר כרמז ברגל כנ"ל הוא על שילוח הלפור החיה, דלמד הלחי ק' הדרומי על כ', מ' הדרומי שבכ', וכמו שבאותו מקום בא' פקיד ללפור כן ג"כ בק' ויתרחק החי רגל הק' הדרומי משאר פרקיו לרמז על התרחקות הלפור שישלחנו ויברח ממנו בתרחות עקלקלות כדרך הבורח ולכן החי רגלה באלכסון, והשילוח יהי' על פני השדה לא למים כי על הרגל ים יקוד המים ולמטה יורד לטפר, לרמז שהשילוח יהי' לטפר דהיינו שדה ולא ליס, כי עיקר שילוח נרמז בקלה תתאה מרגל הק' שבס יקוד טפר: פא) כי קלה תתאה הוא כיולא מהקיפו ומתרחק ממנו באלכסון ואינו עומד נגדו לרמז על שילוח הלפור כנ"ל, משא"כ קלה עילאה מרגל הק': פב) נמלא רגל הק' בא לרמז כנ"ל ולא למספר הפרקים, ונשאר בק' קמא ותניינא ז' פרקים למספר ז' הזיות: פג) ט' לעיל קי' ע"ג, ולמד ק' מא': פד) ט' לעיל קי' ל"ו ל"ז: פה) ט' לעיל קי' מ"ח מ"ב מ"ג נ"ב: סליק:

השער הראשון מאות ד' פשוטה

אמר אות ד' פשוטה א) התמונה שבראני יוצרי כאשר בא לפרקין אות ק' קדישא דיתקצר ברחבו ק' תניינא ואזיל לאורך כגוונא אתוון דרבים ב) לפקודי בדד ישב מחוץ למחנה מושבו (ויקרא

יי"נ

א) כזה כזה ק: ב) כוח בא ג"כ לפקודי מלוקע כמו כי כפופה, ועי' לקמן קו'

ו: ג) ולמסקנא מותו בתמימים המטה כאשר יתבאר, כי ק' הדרומי יתחבר לפירקא זעירא מק' קמא דפקיד לתמימים המטה מלות טוהר כמבואר בהקדמה ג' לשער הראשון מאות ס': ד) יבאר כי לכן בא לשון הכתוב בלשון שלילה לא יגרע, משום שלכאורה היו ריך לגרע מפני שבא הרמז בפירקא זעירא, לכן שולל הכתוב שלא יגרע, ומה שבא מלות טוהר בפירקא זעירא לרמז כי לפעמים ריך למעט כגון בימי נידה וזיבה: ה) ידוע כי היקף הק' דכורא ורגלו נוקבא, עיקר כוחות הפעל את מאתו נרמז בפירקא קמא ק' שרגלו נכנס לתוכו כזה כן, והוא קטנות פירקא תליתאה הוא מפני הרגל ליתן מקום לרגל הק', לרמז שקטנותו למעט בתמימי המטה הוא מפני שאתה שהיא נדה לו זבה משל"ה כאן דמתמעט גם פירקא קמא מק' תניינא שלגל פירקא תליתאה מק' קמא, לרמז שאיקור תש"מ בשבילו שהוא מוזרע, ולמד ד' פשוטה מכ' כפופה כמו דכ' כפופה מיירי במזרע כדלעיל בשער הקודש כן ד' פשוטה: ו) ד' פשוטה דקויימא בתר כ' כפולה דאית בו' ג' קופין כלעיל בשער הקודש, וד' פשוטה יורד למטה מהם לרמז שמתלת חוץ לג' מחנות: ז) כי כל הקופין שבכ' כפופה כל מ' פקיד למחנה לחת, וג' קופין הם ג' מחנות מחנה שכיוה מחנה לויה ישראל, כי ק' הוא פרלוף מדם וג' קופין הם ג' עמודי העולם בהניס לויה ישראל, וכ' כפופה הוא יסוד העולם כלעיל בשער הקודש סי' ח', וג' הקופין נגד ג' מחנות קדושות שבעולם, שהם כנגד ג' פרלופים הנ"ל, מחנה שכיוה כנגד בהניס שלין נכנס לשם רק הכהניס להקריב, מחנה לויה כנגד לויס, מחנה ישראל כנגד ישראלים, ורגל הק' מרמז ליולת חוץ למחנה כמו שהוא יולת חוץ להיקף, ומלת ד' פשוטה שיורד למטה מכל הקופין שבכ' כפופה מרמז חוץ לג' מחנות. ח) ק' השליחי רגלו פקיד לנפול בשוטה (פ' לעיל שער הקודש סי' כ"ה ל"ח ל"ט) ולמד ק' הדרומי מכ' כפופה מ' הדרומי שהוא פרלוף עוף, ומרמז ק' תתאה ברגלו שיורד לעומקי תרעא של נפש הבהמה היודעת למטה שהוא נפול בשוטה ומלגו עומד גוף ק' השליחי ויורד רגלו למטה יותר שהוא עומק יסוד הטפר, כיודע בשער החיתון לחות ק' לרמז לקבור את הנפול בשוטה: ט) ד' פשוטה מחדר לשלוח חוץ לג' מחנות המרומז בו למזרע ומחדר פניו מכ' כפופה שחיונן ג' מחנות הרמוזים בכ' כפופה כלעיל סי' ז' מחזיר פניו מהם שמזרע משתלח חוץ מכל הג' מחנות, כי היקף ק' הדרומי בד' פשוטה עומד נגד כל ג' הקופין בכ' כפופה ונגד רגליהן וכל רגל הק' מורה על יליאת חוץ למחנה, כסי' ז', והוא כולגן שמשתלח חוץ לג' המחנות, משמ"ב רגל ק' הדרומי בד' פשוטה שהולך רק נגד רגל ק' המערבי מכ' כפופה, אזל שחיונו משתלח רק חוץ למחנה לחת, והיינו טומא מת, דק' המערבי מכ' כפופה, אזל רגלו נגד רגל ק' הדרומי מד' פשוטה להשתוות מה, שביניהם, דהיינו טומא מת, שמזרע חשוב כמת כמו שנאמר הל נא תהי כמת (במדבר י"ב י"ב) והזורה כזה י) יבאר טעם על הנ"ל כי המזרע מע"פ שהוא גרוע נרמז למעלה בהיקף ק' הדרומי מד' פשוטה וטומא מת נרמז למטה ממנו ברגל ק' הנ"ל, וט"ז תירן כי מע"פ שמזרע

י"ג מ"ו) ג) ואסור בתשמיש המטה [מ"ק ז' ב', נגעים פי"ד מ"ב] כגוונא דיתחבר ק' הדרומי בחד תגא לפירקא קמא דלי' מקצה הדרומי לפירקא תליתאה זעירא מק' קמא בקצה דרומי דלי, ופירקא זעירא איהו דפקיד על עונתה לא יגרע (שמות כ"א י'), ד) הגם שבא פקודי מפירקא זעירא, לא יגרע, והא דזעירא למעוטי בימי נידתה וזיבתה כמבואר בחלק ראשון, ה) ועתה בא פירקא זעירא דיתעבד כדין פירקא קמא לזעירא, לאסור חיבורא, בגין דפירקא קמא מק' דרומי יתעבד זעירא כנ"ל, ו) ונחית יתיר לתתא מאות כ' כפולה לפקודי לחוץ למחנה מושבו חוץ לשלש מחנות [פסחים ס"ז א'] כגוונא דכ' פשוטה קימא לבתר כ' כפולה כאשר בא ג' ק' לג' פרקין דלי', ז) דכל ק' הקיפה דלי' איהו מחנה ורגלה מני' דאזל לבר חוץ למחנה וכדין לשלושה ק' וכדין חוץ לשלש מחנות, ח) ורגלה דק' תליתאה מכ' כפולה לפקודי הציפור השחוטה כנ"ל, להדי' אזל ק' הדרומי דיתמשך גופה דהקיפה לתחות, ורגלה דלי' אזיל עוד לתחות לפקודי הצפור השחוטה טעון קבורה [נגעים פי"ד מ"א], ט) ומכל דא דבא בגו כ' כפולה לאינון שלשה מחנות, מכל דא אהדר פנוהי ד' פשוט לשלוחו חוץ לשלש מחנות, בגין דהוא טומאה היוצא מגופו, ולא כדין טומאת מת, כגוונא ק' המערבי דקאי רגלה לתחות, ולקבלי קימא ק' דעומד לפרק הדרומי מך' פשוטה, ונחית עוד רגלה דלי' לתחות, והקיפה דלי' אזיל עד קבל איתמשכותה דרגלה דק' המערבי, לפקודי מחוץ למחנה אחת משתלח [פסחים ס"ז א'] היינו מה דמתי למצורע דאיהו חשיב כמת ומשתלח חוץ לשלש מחנות בגין דאזל ק' דרומי מך' פשוטה לקבל כל כ' כפולה, ולא כדין רגלה דק' הדרומי דאזל רגלה לחוד קבל תחות רגלה דק' מערבי לפקודי טמא מת משתלח חוץ למחנה אחת (י) נ"ב, הדא מאמר מקדשו קהלת

(קהל״ת ט׳ ד׳ ע״ש) טוב הכלב החי מארי׳ המת. דבא לפקודי מת משתלח חוץ למחנה אחת. ורגלה דק׳ הדרומי מך׳ פשוטה לפקודי דא ונחית טפי לעומקי מהקיפה דלי׳ דפקיד על המצורע שמשתלח חוץ לג׳ מכל מקום יכול לתקן בחיים חיותו (נמחק תיבה אחת)[,] יא) וק׳ הדרומי דקימא לך׳ פשוטה איהו מאתוון זעירי׳ ברחבו ואיהו ג״כ מאתווין רברבים באורכי׳ למאמר קדשם חז״ל [תנחומא פ׳ מצורע סי׳ ג׳] אם הגביה עצמו כארז ישפיל ע״א כאוזב יב) ובגין דא מה שבא לאורכי׳ נחית לתתא מרגלה דק׳ מערבי כמאמר קדשו [ע׳ ישעי׳ נ״ז ט״ו וגמ׳ סוטה ה׳ א׳] אני את דכא... להחיות לב נדכאים. וכמאמר קדשם חז״ל (ברכות ה׳ א׳) כל שהקב״ה חפץ בו שיהי׳ טוב מדכאו ביסורי׳ בשביל שישים אל לבו להשפיל א״ע בתשובתו. יג) ואחר ך׳ פשוטה בא למ״ד קדישא דאיהו גבוה שתי קומות המגדול שלו. ואם ממיך עצמו והשפיל א״ע. השיש״ל מגביהו אותו. ואיתי דכא. [סוטה ה׳ א׳] ורצונו כל שהקב״ה חפץ בו פי׳ שחפצו ותשוקתו הוא השיש״ל. אך שקשה עליו מעשה עבודתו להלחם נגד יצרו. השיש״ל מדכאו להיות שפל ברך. ויהי׳ זאת לו לתועלת להתחזק בעבודת השיש״ל ע״י היסורי׳. בא זה לו ע״י שבבחירתו הי׳ תמיד חפץ ה׳ בלבו. ע״ד דבר קדשו (דברים ה׳ כ״ו) מי יתן והי׳ לבבם זה וכו׳. שיהי׳ בלבבם הצער להיות זריזים בעבודתי בעסק התורה ובקיום המצוות ויראי׳ שלא לעבור על פי דברי׳. וכשיהי׳ להם זה בבחירה אני אסייע להם כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים [ברכות ל״ג ב׳] צריך להיות מהאדם התחלה ואח״כ מסי׳עי׳ אותו לזה. יד) כמאמר קדשו מי יתן [והי׳ לבבם] זה להם פי׳ זה להם שיאמרו מי יתן לבבינו לעבדו וליראה אותו ונעשה בחירתם והשי״ל יעזרם. טו) וכגוונא דכ׳ בא ללמד כגוונא דא בא ך׳ פשוטה ללמד בפקודי דמצורע. וק׳ דקימא לפירקא דרומה כ׳ כפולה באלכסון בא בך׳ פשוטה במישור לפקודי דעל שפם יעטה וטמא טמא יקרא (ויקרא י״ג מ״ה) כגוונא דיתעבד בך׳ פשוטה. דאזל רגלה דק׳ פשוטה מך׳ קמא דלי׳ קבל התחלת רגלה דק׳ תנינא דהוא פירקא דרומה ק׳ דאזל ברחבו זעירא ובארכו רברבה. ומה דהוא רווחה מפירקא [קמא ק׳] עד קבל עובי׳ דרגלה הוא סוד פה כמבואר לעיל. ובא לדבר קדשו ועל שפם יעטה כגוונא דעטה רגלה דק׳ קמא על התחלת רגלה דק׳ דרומי׳. טז) ולא כדין ק׳ דרומי מכ׳ כפולה דקימא מעט באלכסון ורגלה דלי׳ אזל באלכסון ופגע בי׳ לקבלי רגלה דק׳ קמא קבל סופו דרגלה דך׳ דרומי׳. יז) ולא כדין בא בך׳ פשוטה בגין דכ׳ פשוטה פקיד על מצורע לאחר הסגר. יח) וטמא טמא יקרא כגוונא דאזל הקיפה כל קבל תלת ק׳ דקיימין בכ׳ כפולה. ואהדר אפי׳ מנהון להודיע צערו לרבים [שבת ס״ז א׳]. ושלא יטמאו בו. דק׳ אינון פרצופי׳ פקודים לאדם. יט) ונחית הקיפה מך׳ פשוטה קבל כל הפרצופים דקיימין בכ׳ כפולה למאמר קדשם (ערכין ט״ז א׳) על מה נגעים באים על צרי העין הוא הכניס כל אשר לו לו לעבדו. ובא דבר קדשו (ויקרא י״ד ל״ו) וצווה הכהן ופנו את הבית בטרם יבא הכהן. כ) בגין דמה דאהדר

ך׳

גרוע מטמא מת. שמשתלח חוץ לג׳ מחנות. וטמא מת ממחנה אחת. מ״מ מלוכע חי עדיף ממת שמפסר שיתקן: יא) ק׳ הדרומי חית בי׳ תרין כורלות קטן וגדול. קטן ברחבו וגדול בארכו לרמז התיקון למי שמגדיל עלמו. שישפיל ח״ש: יב) הקב״ה מדכא את הלדיק כדי להחיותו שישפיל ח״ש. ולזה יורד מלמעלה למטה שכוח מדכאו ומשפילו: יג) ותיכף אחר כ׳ פשוטה בוא לי׳ שגבוה מכל החותיות לרמז שאם ממיך עלמו הקב״ה מגביהו: יד) פ׳ בהשער מאות ט׳ סי׳ י״ז: טו) יבאר כי ך׳ פשוטה מלמד על חיוון דבכ׳ כפולה דהיינו כפופה (ע׳ לקמן סי׳ י״ח) ועוד בא לרמז ועל שפם יעטה. כי בכל ק׳ למעלה על רגלו שם פקיד לפה (ע׳ בשער הקודש סי׳ י״ד) וכמן בך׳ פשוטה יורד רגל ק׳ קמא נגד פה דק׳ תניינא עד התחלת רגלו דק׳ תניינא. ורגל ק׳ קמא חופף על פה דק׳ תניינא ומכסהו וזהו ועל שפם יעטה: טז) וכי תימא ח״ש יכולין לחו לרמוז ג״כ בכ׳ כפולה. לזה כתב דבכ׳ כפולה עומד ק׳ דרומי בהלכסון וממלא רגל ק׳ קמא מגיע כמעט עד קוף רגל ק׳ תניינא ואינו מכסה על הפה לגד. לכן אין בו רמז דעל שפם יעטה. והוא גם על דיני הקבר כדלקמן: יז) משמ״כ בך׳ פשוטה. והטעם כי ך׳ פשוטה פקיד לאחר הקבר כי דיני הקבר בכ׳ כפופה כמו דקבר רגלה דק׳ קמא על ק׳ תניינא. משמ״כ ך׳ פשוטה שהוא לאחר כ׳ כפופה דהיינו לאחר הקבר שאז מחזן למחנה מושבו כדלעיל: יח) ולהדר פני הק׳ בך׳ פשוטה מהקופין דבכ׳ כפופה. לרמז כשמתלחק מהם ולומר לא תגעו בי וטמא טמא יקרא: יט) כי כפופה הוא ענין כניסה להוך הבית כגוונא דפירקא תליתאה קבר בחפי משמ״כ כי פשוטה. שפתוח למטה ויולא למחן לרמז על ופנו את הבית. וקמך ך׳ פשוטה לכפופה לרמז שעוסק הזה בשביל שבכח הכל לו לבדו דוגמת כי כפופה כנ״ל: כ) כאי ופנו את הבית בנגעי בתים כתיב. כי תלת קופין לחלת מיני נגעים. כמו שמלו״ל (ויק״ר

פי"ז) בתחלה מיקרו לגוד בתעובה ע"י נגעי בתים, חזר בו טעון תלוה ואם לאו טעון נתילה, והכי הן בתין על בגדיו חזר בו טעון כציקה כו' ואם לא עב ייקרו בגופו נגעי אדם, נמלא כסדרן ק' קמא לנגעי בתים ותניוא לנגעי בגדיים, ותליתאה לנגעי אדם: **כא** ע' לעיל בשער התשיעי מאות ס': **כב** יבאר לעון ואין ידו משגת כגון כי הטעה מא', ונמלא בכ' כפולה ס' הדרומי בחלכתן כלעיל בשער הקודש כזה **ד** ועי"ז נחית י' עולמי למטה וי' תתאה עולה למעלה, ועי"ז שי' עולמי נחית למטה לתו יכול להביג את ס' עולמי שבכי וזכו ואין ידו משגת, ופי' ידו כמו יוד"ו, פי' י' עולמי מא', ועוד כי כ' מס' ס' הדרומי תיכו יד (ע' שער הקודש סי' נ"ב) וס' דרומי טומד בחלכתן כזה **ש** וחלכתים דוגמת חלכתן הטעלם מא' (ע' בהקדמת הספר סי' ס"ח) שהוא מקתן מזרחית דרומית עד לפוניות מערבית, ונמלא י' ימיני יורד למטה משאר הווין ואין יכול להביג את ס' קמא וזכו ממש ואין ידו משגת: **כג**) ואז יבוא

ך' פשוטה מכ' כפולה דבאו שם תלת קופין לנגעי בתים ולנגעי אדם ולנגעי בגדים, ואם לא שב באו בגופו (ויק"ר פי"ז סי' ד') כי ק' קמא לנגעי בתים, בגין דא בא דבר קדשו (ויקרא י"ד ל"ד) ונתתי לשון מתנה בגין דיתכפר כגוונא שפך חמתו על עצים ואבנים [איכה רבה פ"ד סי' י"ד], וגם אית בגוונא תשלום שכר כמאמר קדשם (ויק"ר שם סי' ו')

שהאמוריים הטמיני אוצרותיהם בחומות בתיהם:

כא) ווה מבואר בחלק ראשון ברית עולם באות א' תורת הסגירם, **כב)** ובא דבר קדשו (ויקרא י"ד כ"א-כ"ב) ואם דל הוא ואין ידו משגת ולקח כבש אחד (לאשם) [אשם] וכו' ושתי תורים או שני בני יונה... אחד (לחטאת ואחד לעולה) [חטאת והאחד עולה] וכו'. כגוונא כד יתעבד כ' כפולה מא' קדישא קימא א' הדרומי מעט אלכסון, ויתחבר בתגא עגולתה כמבואר לעיל ויתהדר יו"ד תתאה מא' זקף לעיל, בגין דאלכסון אזל כגוונא אלכסון הנעלם מאות א' קדישא, ויו"ד עילאי בגוונא דא קאי נמוך מעט קבל יו"ד תתאה כשיתעבד בגוונא דא, וכדין כ' כפולה כד יתעבד מש' קדישא למדים דא מדא, וכד יתעבד מש' איהו יד כמבואר לעיל, דקימא ש' הדרומי מעט באלכסון, וקימא תלת ווין מש' הדרומי קבל ש' מזרחי וא"ו קמא דלי' ורוחב רווחה מוא"ו קמא עד תניגא, וכדין אינון ה' אצבעין נקראי' יד, ואין ידו משגת כגוונא דנחית יו"ד עילאי קבל י' תתאה, כגוונא דא נחית ו' קמא מש' הדרומי יתיר מוא"ו תניגא דלי', מוא"ו קמא מש' מזרחי, וכדין ואין ידו משגת דיתעבד חיבורא מתגא יתיר באורכי', כג) ויבא כבש אחד דבא פקודי מא' מערבי, בגין דא' מזרחי אזל לקבל אלכסון דלי' יוד תתאה מא' הדרומי, ואלכסון פקיד לכבש כמבואר בחלק ראשון ברית עולם, ואחיד א' הדרומי מה שבא פקודי מאלכסון לכבש שאם דל הוא יביא שתי תורין כגוונא מה שבא מיו"ד תתאה מא' הדרומי לפקודי תורין או בני יונה תחת השני כבשים שאם הוא עשיר מביא שלשה כבשים ואם דל הוא יבא כבש בגין די' תתאה (מק') [מא'] הדרומי תפס קבל אלכסון מא' מזרחי, מה שבא פקודי כבשים מא' מזרחי, ומני א' הדרומי יבא תחת זה שני תורין או שני בני יונה, בגין דא' הדרומי בא למד על (ק') [א'] מזרחי תחת הכבש יבא שתי תורין, ונמצא למד ג"כ שפקודי אלכסון דלי ג"כ לא יבא כבש כי אם שני תורין, וישאר א' תליתאה לחוד מערבי, לפקודי כבש, נמצא כבש לאשם ושני תורין או שני בני יונה אחד לחטאת ואחד לעולה, כד) ולוג (אחד) שמן (שם) בא פקודי כגוונא כד יתעבד כ' מש' דקאי ש' הדרומי ו' קמא מטה מעט, בגין דקאי באלכסון לפקודי לוג שמן דיתמשך ו' קמא יתיר לדרום מטה כאשר קאי מעט באלכסון. לפקודי שמן דההוא אוירה מגדל בפקודת השי"ש לעד, וסימן לדבר מנורה בדרום [יומא כ"א ב'], כה) ומטה

מס' קמא וזכו ממש ואין ידו משגת: **כג**) ואז יבוא בגין דכ' הטעה מא', ג' חלפין שבו הם לג' כבשים לטעיר, כי חלכתן כבש אחד וב' תורים או בני יונה בגין דכ' הטעה מא', ג' חלפין שבו הם לג' כבשים לטעיר, כי חלכתן ס' לכבש פקיד, כי תרין ווין של חלכתן ו' עליון למה כבשים, ו' תחתון למה עזים (ע' לעיל בשער הרביעי מאות ס' סי' ל"ח) נמלא כי ג' חלכתנים לג' כבשים, וכמן בכ' מא' ס' הדרומי לטעי פקיד בחין ידו משגת כלעיל, ויו"ד תתאה מהאי ס' שעומד בחלכתן מתקרב לס' קדמאי תחת חלכתן ס' קמא, ויו"ד תתאה פקיד לתורים ובני יונה, כמבואר בפ"א משער הפרקים סי' ח', וממנו כמן שהטעי תחת כבש דחלכתן ס' קמא יהיו תור או בן יונה, ובא ללמד ונמלא למד שגם במקום חלכתן ס' הדרומי שהוא כבש יהיו גם במקומו תור או בן יונה, חכן חלכתן ס' השליחי יהיה במקומו ללמד על כבש, דהיינו כבש אחד לחטא ותורים או בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת: **כד**) ולוג שמן נלמד מא' הטעה מס' (ע' בשער הקודש סי' נ"ד) ועיקר לימוד השמן ע"י יסוד שהוא בחי"ן (ע' שם סי' ס"ח) ולכן לא יהיה הרמז הזה בחות ס' ביו"ד עילאי ודו"ק: **כה**) ע"י מה שס' הדרומי טוטה בחלכתן מתקרב לס'

ומטה ו׳ קמא מש׳ הדרומי לדרום ויתקרב לצד מערב וכדין למידין זה מזה, דכד יתעבד כ׳ כפולה מא׳ וא׳ מערבי פקד לכבש אחד לאשם כמבואר, פקד ש׳ הדרומי דסעון תנופה עם לוג השמן [ויקרא שם פכ״ד] וך פשוטה כדין פקיד בגין דק׳ הדרומי דבא לך׳ פשוטה אזל הקיפה דלי עד קבל ק׳ מערבי דבי׳ כ׳ כפולה ולקבלי התחיל רגלה למיפק לפקודי כד יתעבד מא׳ כ׳ דפקודי כבש בא אם דל הוא לחוד מא׳ מערבי. בגין מאי דבא מפקודי א׳ אלכסון כדין בא מפקודי רגלים כד יתעבד כ׳ מק׳ בגין דא פקיד לכבש אחד לאשם:

כז) **ובא** פקודי מא׳ הדרומי והאוכל בבית והשוכב בבית יכבס בגדיו [שם פמ״ז] דכד יתעבד כ׳ מק׳ וק׳ הדרומי קימא מעט באלכסון לפקודי השוהה בבית [ת״כ שם] כגוונא דנפיק ק׳ דרומי מק׳ קמא באלכסון ושוהה כח) בגין דכד יתעבד כ׳ מא׳ איהו סוד אויר רוח כאשר בא דבר קדשו (בראשית ב׳ ז׳) ויפח באפיו נשמת (רוח) חיי׳ כאשר בא בניקוד חולם לחי מדבר. וקימא א׳ דרומי באלכסון, נמצא קימא אלכסון מא׳ הדרומי בין תרין יודי״ן, דפקודים דבתרין יודי״ן יסוד המי׳ מה דקבל פירקא קמא יו״ד עילא קימא קבל אלכסון איהו יסוד המים. וכדין מה דקבל פירקא תתאה מיו״ד תתאה קבל אלכסון ג״כ יסוד המי׳, וכדין כד קיימין מעט באלכסון באו תרין פקודים מי׳ עלי׳ דאלכסון כט) ואהדר פני יו״ד תתאה למטה בשפיכת דבעינן מים מחוברי׳, לקרקע טבילת אדם כמו דפנוהי דיו״ד תתאה לקרקע ליסוד עפר ולא במי׳ תלושים. ל) וכדין מטה יו״ד עילאי ליסוד עפר הגם שאין פנוהי לעפר. לא) ובא תרין יודי״ן לתרין פקודים שטעון טבילה אדם וכלים השוהה בבית. לב) ושמא עד הערב שמש. [ויקרא שם פמ״ו] כגוונא דקצה תתאה מאלכסון א׳ פקיד לביאת שמש. בגין די׳ עילאי מא׳ איהו זריחת השמש ויו״ד תתאה איהו סובב דאיהו היקף החמה ושקיעתה. לג) ויכבס בגדיו הוא טבילה ושלא יהי׳ חציצה. לד) ואלכסון א׳ איהו לפקודי אדם דאיהו עומד בתווך בין יו״ד עילאי ובין יו״ד תתאה כגוונא דאדם דעומד בין עליונים לתחתונים נשמתה מעלמא עילאי וגופה מעלמא תתאה. לה) וקימא אדם כגוונא דקיימא יו״ד עילאי עלי׳ קצה תתאה מאלכסון וזקף לקצה תניינא אלכסון לעילא ועם יו״ד תתאה דאיהו אדם דעסק באורייתא קדישא תיקוני דעלמין

ומתקן

טבילה לאדם וכגדיים שעליו כי אלכסון מ׳ פקיד לאויר רוח חיים להדם נמלא אלכסון מ׳ פקיד לאדם (ע׳ לקמן קי׳ ל״ד), ובמ׳ פעמים יש בו תרין יסוד המים ביו״ד עילאי וביו״ד תתאה כמבואר בשער המיתן אלא שמים שביו״ד תתאה הם למטה מן אלכסון כזה א, אבל כאן מ׳ הדרומי שעומד באלכסון כזה ד יעו״ש נגבה המים שביו״ד תתאה טל אלכסון ואלכסון ביניהם בין תרין מימות, היינו תרין טבילות, טבילת אדם וטבילת בגדים: נט) המים שביו״ד תתאה בתי׳ הדרומי פניהם למטה ואין שם מי שיטבלו ונשפך אלכסון, כי למטה בקלה תתאה מת׳ פקיד ליסוד עפר כמבואר בשער המיתן בתות מ׳, ולכם נשפכים המים כנ״ל, לרמז טבילת אדם במים הנשפכים ומחוברים לקרקע: ס) וכן יו״ד עילאי שמרמז לטבילה בפניה כנ״ל, הוא למטה ג״כ למטה, מע״פ שפניו למעלה, מ״מ יורד הוא למטה בתי׳ הדרומי שעומד באלכסון, ומטה לגד קלה תתאה מאלכסון דפקיד ליסוד עפר לרמז ג״כ למים המחוברים לקרקע: לא) ע׳ לעיל קי׳ כ״ח: לב) ע׳ בהקדמת הספר קי׳ פ״ד כי י׳ עילאי פקיד לזריחה, ויו״ד תתאה לקיבוץ, וגו פקיד טהרה בטבילת אדם כלעיל, ולכן ג״כ פקיד על ענין זה שבטהרה תלויה בשקיעת החמה: לג) יבאר כי יכבס בגדיו כשאמר כאן הוא ג״כ טבילה, ומה שכותיב בלשון כבוס, שקודם טבילה צריך לכבסו שלא יהא חציצה: לד) יבאר ענין הנ״ל שמרמז לטבילת אדם, כי אלכסון מ׳ הוא אדם, כי כמו שבאלכסון עומד בתווך בין י׳ עילאי לתתאה, כן באדם הוא עומד בתווך במעשיו הטובים ובתולתו בין עולמות עליונים ותחתונים: לה) ע׳ בהקדמה לשמונה לשער הרחשון מאות מ׳ הניור חיך י׳ עילאי מגביה לאלכסון ולויו״ד תתאה, והכרח כי י׳ עילאי הוא נשמתא קדישא (ע׳ בהקדמת תתאה וע׳ בשער הקודש קי׳ ע״ב שבאמ שעומד באלכסון פקיד לתטיפה, והיינו שניף שניהם המרומז בש׳ הדרומי שעומד באלכסון פקיד לתטיפה, לרמז שגם תתאה מת׳ תתאה כלעיל קי׳ כ״ג, שבניהם טעונים תנופה:

הכפר כי' ק"כ), והוא מעורר למדם שהוא מלכתון לעסוק בתורה ומצוות, ועי"ז נגדב למעלה וגם העולמות התחתונים שהוא י' תתאה ג"כ יתקן על ידו, וביאר הפי' תחת רגליו כצבאות, כמו כל העם אשר ברגליך (שמות י"ח ח') ויברך לתוך לרגלי (ברכות י' ל'): לו) בשוכב בבית נרמז בך' הדרומי שעומד בהלכתון ושוכב תחת ק' קמץ שהוא בית המנוגע כלעיל כי' כ': לז) וכן תוכל נרמז כאן בך' הדרומי שים בו קוד פה למעלה על רגלו (ע' לעיל כי' י"ד בשער הקודש) והוא עומד בהלכתון ומתכלל למעלה לק' קמץ בית המנוגע, שתוכל שם בפיו, והכל קאי על פיטור שכי' כלעיל כי' כ"ז: לח) וכן בך' הדרומי שמתכלל לנפון, ונמצך בהלכתון לנד נפון מרמז ג"כ לשקיעת החמה, כי נגד נפון שם תמיד השמש שוקע כמו שתרז"ל בעירובין פרק הדר [כ"ו ע'], ומרמז להטרב שם: לט) בגדים נרמז ג"כ בך' הדרומי שמתכלל למעלה לנד ק' קמץ, לפירקא קמא דלי' כמבואר בלעיל, ופירקא קמא דק' פקיד לשמרה תגיינא כקושתה כמבואר לעיל בהקדמה שניה לשער הרחמנן מאות ס', ושמרה הוא מכילה ומרמז כי התוכל ושומר מכילה יכבס בקושתו: סליק:

ומתקן כלא כאשר בא מאמר קדשו (תהלים ח' ז') כל שתה תחת רגליו כמאמר קדשו (שמות י"א ח') וכל העם אשר ברגליך, בגינו יתברא עלמא בגין מה דעסק באורייתא ובקיומא דמצוות עשה ולא תעשה, לו) ואמר השוכב בבית והאוכל בבית (ויקרא י"ד מ"ז) כגוונא דקימא ק' דרומי מושכב ומסתכל כלפי ק' מזרח דבא לפקודי בית המנוגע לפקודי השוכב שם, לז) או האוכל. דאוירה מה דבין עובי' רגלה דק' הדרומי עד פירקא קמא דלי' הוא סוד פה, ולשיעור שחוץ' אתי', כמאמר קדשם חז"ל [ת"כ שם] אין לי אלא שוכב ואוכל וכו', לח) ואזל רגלה דק' הדרומי מסתכל ופנה לצד צפון דתמן שקיעת החמה, שצפון תמיד מסבבתם. ופני מזרח ופני מערב פעמים מהלכתם [עירובין נ"ו א'], שטמא עד הערב שמש, לט) ובגין דלפירקא קמא מק' מזרחי הדר אפי דק' הדרומי, ופירקא קמא איהו דפקיד שארה ותנינא כטותה כמבואר כדין הדברי' מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת האוכל בבית וכו' יכבס בגדיו: (כאן מתחיל ,,ומצאתי את שאהבה נפשי כו'', וסדרתיו לעיל לשער תשיעי מאות א' ע"ש): סליק:

שער השני מאות ך' פשוטה

א) הלוכה כזה ק ב) ך' פשוט הוא ג' קומות, וכן ק' קומה מ' מה שכם שויס למאר לותיות, קומה ג' מה שכם יורדים למטה מכל הלותיות, ונמלא ג' ק' שכי' פשוטה הוא ך' קומות: ג) רגלה מיהו נוקבא כידוע, ובמה דאזיל רגלה דק' קמץ נגד כיקף דק' תגיינא מרמז שברגלה דכאן לית בו זכר ונקבה, ולא נלמד על עלמו ילא כי אם על הכלל כולו (דהאי רגל נפיק מהקיפו, וזכו ילא) נמלא ך' קומות בכל מ' זכר ונקבה: ד) ומרמז על ך' חלקי העולם דלחי"ם שבכל אחד זכר ונקבה כאשר יתבאר: ה) יבאר כי המלות עשה שם זכריס והמלות ל"ת שם נקבות, וזה שכתב כי בדל"ת ומדבר יש בשם זכר ונקבה, והטעין כי נגד ג' חלקי האדם, חלק אב, וחלק אם, וחלק השי"ת, שם ג'

אמר אות ך' פשוטה א) כאשר קימין בי' תרין קופין לפירקין דלי', ב) דאינון ד' קומות, בגין דך' פשוטה איהו תרין קומות חד מה דקאי להדי' אתוון, וחד קומ' מה דאזיל יתיר, וכד באו תרין קופין דכל ק' איהו תרין קומין, בגוונא דרגלה דנפיק מני' איהו קומה תנייא. ג) ולא על עצמו בלבד מלמד רגלה כי אם ממאי דנפיק, וכדין איהו דכר ונוקבה, כגוונא דהקיפה איהו דכורא ורגלה דנפיק איהו נוקבה כמבואר בחלק ראשון, ורגלה דנפיק אזל קבל ק' תגיינא דקאי לדרום ך' פשוטה, וכדין רגלה איהו ג"כ דכורא ונוקבא, ד) פקיד על דומם וצומח, חי וחי מדבר, כולם אית בהו דכר ונוקבה, ה) ואית בהון עשה קבל דכורה ולא תעשה קבל נוקבה, כגוונא דפקודי דאוריתא קדישא על האדם, דאית בי' חלק אב וחלק אם, וחלק הש"י של המחי' אותם, וכאשר יטול חלקו ישארו שני החלקי' כאבן דומם [גדה ל"א א'] וכנגד חלק אב יתפקד פקודי דעשה, וכנגד חלק אם פקודי דלא תעשה, וכנגד חלק השי"ת יתפקד ללמוד התורה, ועסק התורה כנגד כולם, כן בדומם בא פקודי דעשה מזבח אבנים תעשה לי (שמות כ' כה) לשמי שפקדתי עליך עבודתי. וכן אבני השוהם ואבני מלואים, וכן וחלצו [את] האבנים אשר בהן הנגע (ויקרא י"ד מ') אינון עשה. וכן לא תעשה ואבן משכית לא תיתנו בארצכם להשתחוות עליה (שם כ"ו א') וכן באבן יד אשר ימות (בו) [בה] הכהו

(במדבר

(במדבר ל"ה י"ז), וכן בצומה פקודים דעשה תרומת ומעשרות, לא תעשה לא תכלה פאת שדך בקוצריך (לקט) [ולקט] קציריך לא תלקט (ויקרא כ"ג כ"ב) וכמוה רבים, וכן בחי פקודי דשחיטה, פדיון בכור בהמה נתינת הזרוע ולחיים והקיבה וכמוה רבי, לא תאכלו חלב, לא תאכלו דם וגיד הנשה, בגין דקיומא דאורייתא קדישא שמקימי' עם סגולתו איהו קיומא דעלמא עלי' קאי, ו) ובגין דא ד' נחית לתתא ברגלו דלי, להעיד ע"ז דקיומא דעלמא על עסק אורייתא, ונחית ברגל מצד ימין דאורייתא קדישא איהו מימין כאשר בא דבר קדשו (דברים ל"ג ב') מימינו אש דת למו, ז) וכאשר בא ק' לכ' כפופה דיתעבד מן ק', ק' דרומה קאי מעט בעגולתה מסתכל כלפי מעלה, ובא לאזהרה לא תקיפו פאת (ראשיכם) [ראשכם] (ויקרא י"ט כ"ז), ח) כמבואר בספר ברית עולם חלק ראשון כאשר בא ש' לכ' כפופה דמבואר שם דקאי ש' דרומי בתלת ווין דלי מעט בעגולתה, ותלת ווין דלי קימין קבל ו' קמא מש' פירקא קמא מן כ', וקבל רווחא מן ו' קמא עד ו' תניינא ולא עד בכלל, ויתחבר בחד תגא לפירקא תתאה מן ש' בקצה הדרומי, וש' תליתאה דקאי למערב סיומא דכ' יתחבר לי' הש' הדרומי, ש' דרומי בפירקא תתאה דלי קצה דרומי קאין מעט בעיגולתא, ויתחבר לש' מערבי בחד תגא לו' קמא דלי' לפירקא קמא ונטל ו' לדרשא מש' מזרחי וחד ו' מן ש' מערבי דאינון חמש אצבעי' לא תקיפו פאת (ראשיכם) [ראשכם], ט) וש' מזרחי נחית מעט בעגולתה יתעבד ונחית מו' קמא דלי עד רווחה דו' תניינא נחית ויתחבר לש' הדרומי, ויתעבד ו' קדמא מן ש' מזרחי רברבה במאי דנחית עם פירקא תתאה המחבר לתלת ווין נחיתו כולה מעט בעגולתה ויתחבר לש' הדרומי לפקודי לא תקיפו פאת (ראשיכם) [ראשכם], י) דש' יסוד אש בי' פקודי ובראש איהו עקרית יסור אש ובא פקודי על הראש לא תקיפו פאת (ראשיכם) [ראשכם], יא) וכגוונא דפאת ימין דבא פקודי מו' קמא מש' מזרחי כדין פאה שמאלית, בגין דקאי משופע ש' מזרחי וישתפך ו' תליתאה ג"כ לו' קדמאה ימיני להקישה, ואין הקש למחצה, [נדרים ז' א'], וכדין פנה ו' תליתאה מש' מזרחי לו' קדמא דלי' לפקודי לא תקיפו פאת (ראשיכם) [ראשכם], יב) וגם ש' מערבי פנה לקבל ו' תליתא מש' מזרחי, עם תלת תגין דקיימין עלי' ועל ו' מש' מזרחי דחייב אפילו בגילוח שאין בו השחתה [עי' תוס' שבועות ב' ב' ד"ה חייב] כגוונא דתגין דקיימין מה שלמד מו' קדמאה מש' מזרחי בא הלימוד מו' תליתאה אפילו בהקפה שאין בו השחתה חייב, יג) ברם לא תשחית [את] פאת

חלקי המעשה תורה ומ"ע ומל"ת, כי תולה הוא ענין שכלי ורוחני, והוא בנגד הנשמה חלק הש"ת, לזכור ולתקנה, והנה מרז"ל במק' נדה [ל"ח מ'] לעתיד מזיון לוקן שממנו עלמות וגידין ומוח כו' לתו מזרעת לודם שממנו עור ובשר ודם כו', והנה מלות עשה הם רמ"ח כנגד רמ"ח מיברים שבאדם, והל"ת הם כנגד שס"ה גידים, והם הם מיברי הנשמה שבהם מתקנת את מיברי הגוף ומתי לותם והמלוות הם הם פנימיות המיברים והגידים, שעם משכן הנשמה להחזיר בהם, והנה פנימית המיברים הוא המוח שבהם שהוא מחלק הלב ופנימית הגידים הוא הדם שבהם שהוא מחלק הלב, ולכן רמ"ח מלות עשה שהוא פנימית המיברים הוא כנגד מחלק הלב, ושס"ה ל"ת שהם פנימית הגידים הוא כנגד חלק הלב: ו) בריאת העולמות הוא בחותיות כמבואר בשער הכללים, וך' פשוטה שיורד למטה מכל העולמות הוא כמו רגל ועמוד יסוד כל הבנין והוא בשביל התורה ומלות המרומז בך'

פשוטה כדלעיל, ורגלו יורד בגד ימין מך' לרמז על התורה שנקראת ימין מימינו אש דת למו: ז) ע' לעיל בשערים הקודמים, ורמז בזה יבאר לקמן סי' י"ד בעין לא תקיפו ע"ש: ח) הנה בזה הנה ופי' הלורה בזאת כי ס' קמא עומד מעט בחלכסון ובעגול וות"ו קמא דלי' מתגדל ויורד למטה לס' דרומי, ום' דרומי עומד בעגולתה, ויתחבר לס' קמא בחד תג לות"ו קמא מס' קמא, ולס' ג' ג"כ יתחבר בחד תגא לות"ו קמא דלי', נמלא כי ס' הדרומי תופס חמשה ווין, ג' דלי', וחחד הס' קמא וחחד מס' תליתאה, ולכן ליד פקוד, שים בו חמשה אלבעות, ועליו בא החזרה שלא יקוף בידו: ט) ורמז שלא יקוף את הפאה הוא כזה, כי ס' לרמז פקוד כאשר יתבאר, וס' קמא ליומין הס' שנחית למטה ונתארך וג"כ על ידי תג שרמיז לשער (ע' בהשער מאות כ' סי' ב') והוא מרמז על הפאה הימיני שתתארך ותגדל שיהי' כך ולא יפחיתנו: י) ויבאר לוך ס' בו רמז הרשם שבו עיקרית יסוד הם (ע"ש בסוף ב' הל"ל שליומתי לטיין בהקדמת הספר): יא) והנה לא תקיפו הוא ג"כ על פאה שמאלית, שס' קמא בלורת כי לריך לעמוד מעט בעגול ועי"ז ו' תליתאה מס' קמא נוטה ומתקרב מעט לגד ו' קמא להקים תלין ולומר מה פאה היומנית לא תקיפו כן פאה השמאלית: יב) התגין שעל ו' שמאלי מס' הם שער, ומלמדין שלא יפחית את השער, ומלא בשני השיוי"ן ס' קמא וס' תליתאה התגין דלי' שמלמדים שלא יפחיתו, ושני השיוי"ן לרבות אפילו גילוח שאין בו השחתה אם הוא כעין תער חייב כדעת הרמ"ם והסמ"ג: יג) יבאר כי

בווין תליתאין כ״ל ים דכס תגין שכס שער שחטפ״י שחין בו השחתה שנשאר שער חייב [פי׳ שדרך המסגרים להשאיר שער, אבל מ״מ לינו חייב רק כעין תער כ״ל] משח״כ בווין ממעטים שחין בו תגין מרמז על גילוח שים בו השחתה שלא נשאר שער, וכיינו זקן כי ו׳ ממעטי לזקן פקיד (ע׳ בשבעה מאות כ׳ קי׳ ב׳ ז׳): יד) כלומר ט׳ בשער מאות כ׳ קי׳ ט״ח, וט׳ לטיל קי׳ ח׳ כי ם׳ הדרומי פקיד ליד המקוף, ולכן בכ׳ מק׳ ק׳ הדרומי ג״כ הוא המקוף, והוא עומד בהלכסון, ומוטב מעט לרמז על חיוב מלקות כמו הגלקה שמוטב על העמוד כי ק׳ הוא פרלוף מדם כידוע: טו) כבר אמרנו כי ו׳ תגיינא מס׳ המזרחי פקיד לפאת זקניך (ע׳ לטיל סי׳ ח׳ בלומר) כי ם׳ הדרומי עומד תחת שני ווין מס׳ קמץ ונלמד הס חמשה ווין ובא ללמד על מספר הלאוין שבוח״י תגיינא מס׳ קמץ (שעד שם מגיע ם׳ הדרומי) שהוא פאת זקניך עובר בחמשה לאוין: טז) בגין דכל ווין כ״ל כל אחד לפקודי מלקות, בגין דס׳ הדרומי עומד בהלכסון מוטב כל כנ׳ ווין שלו, ולמד הלי ם׳ מק׳ הדרומי כמו שבק׳ פקיד למלקות תרבעים לאדם, בלטיל קי׳ י״ד, כן ם׳ הדרומי ג״כ כל הווין דלי׳ למלקות פקודים, דהיינו ג׳ לאוין, והשני ווין מס׳ קמץ מוטים מעט ויורדים למטה ללד ם׳ הדרומי (בלטיל קי׳ ח׳ בלומר) ללמד שגם הס ללאוין פקודים הרי חמשה לאוין: יז) יבאר כי נשים פטורות מלא תקיפו כמו שדרשו ז״ל (קידושין ל״ה ב׳) כל שאינו בהשחתת הזקן לינו בהקפת הראש, כגונא דס׳ הדרומי דפקיד להקפת הראש בלטיל קי׳ ח׳ ט׳ קמיך לו׳ תגיינא מס׳ קמץ דפקיד להשחתת הזקן, לרמז שמי שמוזהר על השחתת הזקן מוזהר על הקפת הראש משא״כ נשים: יח) [ס׳] הדרומי הוא המקוף בלטיל קי׳ ח׳ והגיקף הוא ס׳ קמץ שסס עיקר הרמז פאות וזקן בלטיל, ומסתכל ס׳ הדרומי לס׳ קמץ שנראים סוים בהיקוף הקפה, והיינו דמקוייט ס׳ במקוף לעלמו והוא בחלוקת רבה ורב חסי (מכות כ׳ ב׳) וחלוקת הרמב״ם והרא״ד חס ים הוא גלה מלקות: יט) דמה שפוסק ס׳ הדרומי נגד ב׳ ווין דס׳ קמץ ורווחה שביניהן, מרמז לחמשה לאוין בזקן בלטיל קי׳ ט״ו ט״ז: כ) ו׳ הלפוני מס׳ קמץ מסתפך ומוטב מעט ללד ו׳ קמץ דלי׳ (ע׳ לטיל קי׳ י״ח) ובוא״ו קמץ מרומז פאה הימין בלטיל קי׳ ט׳, ומלמד עלי׳ ו׳ הלפוני שלא תקיפו כמו שבוא״ו הלפוני ליכא תגין ומרמז שלא ישחית את השער ולא יקיף דתגין הס שער כידוע: כא) והפאה השמאלית נרמז דך פשוטה כלאבר יתבאר כי ך׳ פשוטה הוא בשמאל כ׳ כפופה והפאה הנרמזת בו הוא פאה שמאלית, נמלא ב׳ הפאות נרמזים בב׳ לותיות ולכן הלותיות מחלקות שפאי בהשרשה אחת חייב על כל פאה ופאה כדעת ת״ק (מכות כ׳ ח׳) ע״ם ברמ״י ותוס׳: כב) הלומר כזה , וידוע כי ם׳ הוא רחם וס׳ הדרומי דומיא לתתא מתחבר בתג בתמנע ו׳ קמץ מס׳ המזרחי כנראה בליוד לרמז על הפאה שמחלת השמלת המחם ויורדת למטה בלד הרחם כמו ם׳ הלי״ל: כג) עוד יבאר מ״ם לטיל כי החמשה לאוין דזקן נרמזין בחמשה ווין,

פאת זקניך (ויקרא י״ט כ״ז) חייב בגילוח שיש בו השחתה [מכות כ״א א׳] כגוונא דו׳ אמצעים מש׳ מזרחי ומש׳ מערבי לית בהון תגין וחייב בגילוח שיש בו השחתה, יד) וכד יתעבד כ׳ כפופה מן ק׳ וקאי ק׳ הדרומי מעט בעגולתה עם ק׳ המזרחי כנ״ל כד יתעבד מש׳, בא לפקודי המקיף חייב מלקות [שם כ׳ א׳] כגוונא דקאי ק׳ מוטה לפקודי והפילו השופט (דברים כ״ה ב׳) דק׳ בא לפקודי פרצוף אדם, טו) וש׳ מזרחי דקאי משופע ו׳ קדמא כנ״ל, וש׳ הדרומי קאי ג״כ משופע, וקאי קבל ו׳ קדמא מש׳ מזרחי עד קבל ו׳ תניינא, וקבל שני ווין ק׳ (צ״ל ש׳) הדרומי, מק׳ (צ״ל מש׳) המזרחי דאינון חמש׳, וקאי קבל ו׳ תניינא מש׳ מזרחי דו׳ תניינא פקיד לא תשחית [את] פאת זקניך. ועובר על חמשה לאוין [מכות שם] כמספר הווין. טז) דאינון באו לפקודי מלקות כאשר בא דבר קדשו והפילו השופט והכהו, כגוונא דקאי ש׳ הדרומי מוטה קצת פנוהי למעלה, והתרין ווין מש׳ המזרחי נחיתו מעט בשיפולי לק׳ (צ״ל לש׳) הדרומי, יז) וכל שישנו בהשחתה ישנו בהקפה [קידושין ל״ה ב׳] כגוונא דקאי ק׳ (צ״ל ש׳) הדרומי עד קבל ו׳ תגיינא מן ש׳ מזרחי דו׳ תניינא פקודי השחתה לזה באתי באזהרה לא תקיפו, יח) ופנה ש׳ הדרומי מעט לעיל לפקודי לא תקיפו אחד המקיף ואחד הניקף במשמע (מכות כ׳ ב׳), יט) והמלקות חמשה על הזקן בגין דפנה ק׳ (צ״ל ש׳) הדרומי לי׳ וקאי קבל רווחה דלי׳, כ) ולזה בא דבר קדשו לא תקיפו כגוונא דישתפך ו׳ תליתאה הצפוני מש׳ מזרחי לו׳ קדמא דרומי מש׳ מזרחי לפקודי לא תקיפו, כא) ובא ך׳ פשוטה כד יתעבד מש׳ לחיובה על פאה שמאלית הגם שהי׳ בהתראה אחת חייב על כל אחת ואחת, בגין דפאת מחלקות כגוונא דבא פקודי על שתי פאות משני אתוין קדשים דקאי ך׳ פשוטה לצד שמא? מכ׳ כפופה כב) ויתחבר ש׳ דקאי לרגלה דך׳ פשוטה מעט בתלת ראשים דלי׳ בעגולותה ונחית לתתא ויתחבר ש׳ הדרומה באמצעיתא דו׳ קמא מש׳ מזרחי ואזי? מעט בעגולתה ונחית לתתא להתעבד רגלה דך׳ ויתחבר לו׳ קדמא באמצעיתא מהצד כגוונא דפאת הראש מצד הראש ולדא בא דבר קדשו לא תקיפו, כג) ובא החמשה ווין

לחמשה

לחמשה לאוין כמו דבכל׳ ו׳ אית פרקין דוא״ו יתעבד מתרין פרקין כן בזקן אית פרקין וכדין חמש לאוין, כד) וכאשר בא ך׳ פשוטה מאות א׳ קדישא ואות א׳ דקאי לדרום איהו פקודי לכהן כמבואר דאיהו הכהן הגדול מאחיו (ויקרא כ״א י׳), כה) וקאי ש׳ הדרומי קבל תרין ווין קדמאים מש׳ מזרחי דיתחבר ש׳ הדרומי מעט בעגולתה לו׳ קדמא מש׳ מזרחי באמצעית פירקא דלי ואזל כתמונת ך׳ לדרומה יתמשך. ואינון חמש אצבעים לקמיצה כאשר בא ניקוד קמץ תחות ך׳ כו) דפקיד לגדולי קרקע מש׳ מזרחי דאזל לצפון ושולחן בצפון לגדולי חטים [יומא כ״א ב׳] ושעון קמיצה, כז) וקימין תלת אצבעים לחוד ותרין לחוד בגין דקמיצה שיעורה תלת אצבעים ומוחק בגודל למעלה ובאצבע קטנה מלמטה [מנחות י״א א׳] בגין דש׳ מזרחי בהצד יא״ו נחית מעט כגוונא אלכסון נחית לק׳ (צ״ל ל״ש׳) הדרומי בגין להתעבד בעגולתה מראשו כגוונא ך׳ ולי׳ יתחבר ש׳ הדרומי וקימא ו׳ תניינא לקבלי בגובה השיפוי, כדין ו׳ קמא יתרחק מוא״ו תניינא, וא״ו קמא לגודל דמוחק מלמעלה, וא״ו תניינא בגין דקאי גובה איהו יתקצר ואיהו לזרת למחוק מלמטה, ו׳ קמא יתרחק דאיהו סיט כפוף, וכדין וא״ו תניינא מש׳ מזרחי קאי קבל ו׳ תליתאה מש׳ דרומי איהו זרת ו׳ קמא מש׳ מזרחי קאי קבל ו׳ קדמא מש׳ דרומי דאיהו גודל, כח) להקריב הקומץ בפני עצמו והשריי׳ בפני עצמם [מנחות ע״ב ב׳] ולא תאכל. כ״ט) כגוונא דש׳ מזרחי קאי מעט באלכסונה דאיהו סוד המזבח כגוונא דאלכסון א׳ ובא לפקודי דמזבח, ל) וישתפך ג״כ מה דבא באוירה מו׳ תליתאה צפוני עד ו׳ תניינא כולו ישתפך לוא״ו קדמא מש׳ מזרחי לפקודי לאקרבה ע״ג המזבח, הגם שהקומץ עד ו׳ תניינא מש׳ מזרחי כאשר בא דבר קדשו (ויקרא ו׳ ט״ז) וכל מנחת כהן כלי׳ תהי׳, לא) ברם בא בכאן פקודי לכהן גדול

לרמז לנו טעם על חמשה לאוין מפני מספר הפרקין שבזקן, ולכן נרמז בווין שלו״ו ים ג״כ פרקין: נד) כאן מתחיל ענין חדש לבאר חביתי כהן גדול בלקמן סי׳ ל״ח ל״ב [ובזה יובאר למה נכתב לזכרת פתח הזקן מיוחד אלל כהן מפני סך׳ פשוטה נרמז בו דיני כהן] ויבאר כי כהן גדול נרמז בך׳ פשוטה מאות ת׳ כזה א כי ת׳ פקיד לאויר רוח החיוני נשמת רוח חיים וגם כאן מרומז בו בחדש הנרמז כאן לשבר נשמה בחפו, בגין דת׳ חיכו קוד המזבח כמבואר בשמה מקומות, ולחש הטובד עליו הוא כהן, וכן נרמז בשה שת׳ טומד בדרום ודרום הוא ימין שהוא חסד כמבואר בכ״מ, והוא חיים חקידך (דברים ל״ג ח׳), ונמלא ת׳ הדרומי שהוא ת׳ גדול רומז לכהן גדול: נה) טרם יבאר דיני חביתין יבאר דיני מנחות, בחות ך׳ הנעשה מס׳, כי ג׳ ווין מס׳ הדרומי, עם תרין ווין מס׳ קמא שבר על ס׳ הדרומי, הס חמשה ווין רומז ליד לחמשה אלבעות שבו ומרמז לקמילת המנחה, וירמוז זה אם יבא ניקוד קמץ לך שהוא לשון קמילה כי הנקודות מבחיים הדיוים ביותר ביותר לטיל בשאר מקומות: נו) והמנחה נרמז בס׳ קמא דמתפשט ללד לפון וות״ו הנפוגי דלי׳ פקיד ליקוד טפר כמבואר בשער החיתן ומרמז לגדולי קרקע מרוח לפוניות שמגדל חטים וקימוך שלהן בלפון: נז) ס׳ הדרומי שים בו ג׳ ווין מרמז לשיעור הקמילה בג׳ אלבעות והתרין ווין שלמעלה בס׳ קמא הס לאלבעות שלבר מקמילה דהיינו גודל ואלבע קטנה שבהס מוחק את הקומץ למעלה ולמטה, כי לורת ס׳ קמא מעט בעגול כמו פירקא קמא מך׳ פשוטה כזה נמלא ו׳ קמא עומד מעט בהלכסון וות״ו תניינא עומד בגובה ביותר, ונמלא כי נתרחב ו׳ קמא למעלה ונתרחק מות״ו תניינא, והוא דומיא דלגודל שממנו עד אלבע הוא סיט כפול כמו שארז״ל במסכת שבת [ק״כ ב׳], וכן ות״ו קמא שיורד קלבו למטה מות״ו תניינא, ונמלא ות״ו תניינא קלר ממנו ולכן מרמז לאלבע קטנה שהוא הזרת, וכן ס׳ דרומי עומד בין ו׳ קמא לו׳ תניינא מס׳ המזרחי נמלא ו׳ קמא הוא קודם התלת ווין שבס׳ דרומי שהס תלת אלבעות הקמילה והוא לגודל שהוא קודם ג׳ אלבעות הנ״ל, ו׳ תניינא הוא אחר ג׳ אלבעות הנ״ל והוא הזרת: נח) ענין הקרבת הקומץ והשיריים במנחת כהן יתבאר להלן: נט) ענין הקרבה נרמז כאן בס׳ המזרחי שעומד מעט בהלכסון כלעיל סי׳ כ״ז בליור, והוא כזה ש נמלא כי הלכסון הזה ס׳ הולך ממס דוגמת הלכסון ת׳ דפקיד למזבח כמבואר בכמה מקומות מזה הספר, ומרמז על הקרבת המזבח: ס) המויוה שבין תרין ווין קדמאין לקומץ פקיד שבדו עומד למטה ס׳ הדרומי בתלת ווין לתלת אלבעין שיעור קמילה כלעיל, והמויוה שבין ו׳ תניינא לתליתאה לשיריים פקיד, וכס׳ הזה שעומד בהלכסון מקחמיך השיריים על הקומץ שהוא למעלה מן הקומץ כמבואר בליור, לרמז שהשיריים קרבים כמו הקומץ, וות״ו תניינא מפקיד בניהם שקרבים כל ת׳ בפני עלמו, ולמנחת כהן פקיד ס׳ קמא דלמד מס׳ קמא דכ׳ בפופר דחלת פירקין מכ׳ בפופר לכהניס לויס וישראלים פקודים (ע׳ בהשער מאות כ׳ סי׳ ט׳) ונמלא פירקא קמא לכהן פקיד: סא) לכן כאן פקיד לכהן גדול דס׳ הדרומי מלמד עליו שהוא כהן גדול כגוונא דת׳ הדרומי לעיל סי׳ כ״ד, ומרמז למנחת כהן גדול שנחלק לשניים

מחליפו בבוקר ומחליפו בערב כגוונא דתרין חלישים גם' המזהי דפקיד למדת המנחה שמחלקת לשני חלקים מחליפה בבוקר ומחליפה בערב, כי רווח הימיני שמלוי עומד ש' הדרומי תחתיו מרמז על מחלית הבוקר, ורווחא תניינא שמתפשט לגד לפון הוא מחלית הערב כי דרום ולפון לבוקר וערב פקודים, כמו זריחת השמש שבדרום תמיד היא זורחת ובלפון תמיד שוקעת כמו שמרז"ל בשמ' עירובין [כ"ו ע'], וזה כוונת הכתוב הולך אל דרום וקובב אל לפון (וכל"ל בפיוס), ולמד מך' הנעשה מש' דפקיד לזריחת החמה כמובאר בהקדמת הספר סי' פ"ד: לב) ו' אמלעי מש' מזרחי שהוא מאחד מן התרין לוריוס משני לדדיו, לרמז שיבת עשרון שלם רק שמח"כ יחלקהו חלין בבוקר וחלין בערב: לג) הוא דעת מי שסובר דכולי' מזבח בלפון קאי כמו שמרז"ל בשמ' יומא [מפורש בזבחים כ"ג ע"א, ג"ח ע', ק"ג ב' (יכ"ל)], וכוונתו כי חביתי כהן גדול בבוקר ובערב מרמזים על העבודת החומה היערתלות, שהיא העבה ממולעת שהעבה מזה העולם ובכל על דרך התורה, ומרומז בדרום ולפון שהם בוקר וערב כנ"ל כי דרום הוא חכמת התורה הרומה להחכים ידריס [ב"ב כ"ה ב'], ולפון הללחת עוה"ז הרומה להטעיר ולפין [שם], ומקוברים שניהם לתכלית אחד, כי הללחת עוה"ז יתמשם לקיום התורה והמלוות, ות' מהם חלי דבר, וזה שמביא עשרון שלם מקושר בחבר שני החלקין, ואח"כ חוליהו לרמז שהם בוקר וערב שהם דרום ולפון כנ"ל, ולף הלפון הכל לתכלית אחד לורך גבוה, ולזה מרמז מה שקאי מזבח בלפון, שלף הלפון שהוא הללחת עוה"ז, הכל לורך גבוה להקריב קרבנות, שיקריב עניניו עוה"ז לקדושת לורך קיום התורה והמלוה, ובזה תלוי המחלוקות על מקום עמידת המזבח, ואכ"מ: לד) יבאר דיוי לחם הפנים שהוא ג"כ ממיני מאות, שלורת לחם הפנים כזה ⊔ דופן השמאלי כלורת חלבון ת', ודופן הימיני כלורת חלבון הנעלה מאות ת' (ע' בהקדמת הספר סי' ק"ח) והם מרומזים ג"כ על עניו הנ"ל מדרום ולפון בקשורת חדש, ואולי ל"ל לעיל "ובגין דא קאי שולחן בלפון": לה) (ע' בחלק רחשון בריית עולם בשער השמי מאות ת') שהי הדפנות הם כשתי חלבסוניות שבאות ת' בכוי הקודש, חלל הלחם הוא דוגמת הכ' שבוב כזה ⊔, ולורת הקיופים עם הקרנות והבליטות שבולטים מהם כזה ⊓ שעל הבליטה נקמך הלחם הוא דוגמת ג' שים בו בליטה בשמלע כזה ⊓: לו) קפיוה בב' הפוכה כנ"ל רוקדת בג' שהוא רוקד ורודף אחר הד' כמו שמרז"ל בשמ' שבת [ק"ד ת'], ת"ש ה"ק למ"ד (מנחות ל"ב ב') כמין קפיוה רוקדת פריך שם הש"ס חלוני קיוס היכי הוי יתבי ומשני מורשת עביד להו שמדשיק מעט בלק למעלה כפי פירש"י או בשולי הלחם כפי פירש יש מפרשים שבתוך, גמלא לורת הלחם כזה ⋈ גמלא הלד השמאלי של הלחם הוא ממש כלורת ג גמלא חות ג' ממרז על הלחם עלמו: לז) כי כפופה שמתגללים ג' פרקיו יחד שהם כהנים לויס ויסרחלים כלעיל שער מכ' סי' ט', והם בקשורת חדש לעבוד לאל אחד, וכי כפופה ממרז שהם כפופים לאל ומייחלים לחסדו: לח) ואם ח"ו יעברו על פקודי דאורייתא שהוא קיוס העולם, מתוכל כי לגד לפון שיתקן זה בקרבן שמחיטתו בלפון: לט) כמו שבכי כפופה מרומז בהנים לויס ויסרחל, כן בך פשוטה, כי פרק קמא הוא יסרחל, ופרק תניינא נחלק לתרין מה שעומד נגד אחר המותיות הוא לוי ומה שיורד למטה מן המותיות הוא יסרחל, כי לוי הוא מתחבר לכהן (וגלוי

גדול בגין דבא לפקודי למנחת כהן גדול מחציתה בבוקר ומחציתה בערב (שם פי"ג) ואחיד ש' הדרומי החצי לדרום עד ו' תניגא ומוא"ו תניגא אחיד דאזל לצפון למחציתה בערב דאיהו הולך אל (צפון) [דרום] וסובב אל (דרום) [צפון] (קהלת א' ו'), וכדין בא פקודי מחציתה בבוקר ומחציתה בערב. לב) וא"ו אמצעיתה מש' מזרחי משמש לתרויהון דיבא עשרון שלם וחלקיהו ולא יבא חצי בבוקר וחצי בערב [מנחות ח' א'] כגוונא קשורא חדא מש' מזרחי קדישא, לג) ובגין דא קאי מזבח בצפון, לד) ולחם הפנים יתעבדו הדפנות מעט באלכסון כגוונא דאלכסון א' חד בפירש וחד בהעלם כמבואר בחלק ראשון ספר בריית עולם, דופן הימיני קאי כמו אלכסון הנעלם והצפוני כגוונא אלכסון מפורש. לה) בגין דפקודי דלחם הפנים באים מתלת אתוין קדשים דאינון א' ב' ג' כמבואר שם, וכדין בא פקודי להתעבד הלחם שתי דפנות כגוונא דאלכסונים פנימאה דלחם כגוונא דב', קרנים דמדביק להחזיקם הסנפים [מנחות צ"ד ב'] כגוונא דג' קדישא, לו) והדברים עתקים כמין ספינה רוקדת [שם] לז) וכגוונא דכ' כפולה אוי בעגולתא דאינון כהנים לויס וישרא קשורא חדא, ועובדים השיש"ל בלי שום שיתוף כלל, וכל צבא השמים שרפים ואופנים כלא נחשב נגד הבורא יתש"ל מלעבדם ח"ו, ופניו של כ' כפופה שבראו יתש"ל להעיד עליו, כי כל היצור מעלה ומטה כפופים לפניו ומיחלים לחסדו, לח) ושמתי פני צפונה אם יעברו ח"ו עם סגולתו על פקודי דאורייתא שכל צבא מעלה ומטה עומדים ע"ו. יביאו קרבן כאשר בא דבר קדשו (ויקרא א' י"א) ושחט אותו על ירך המזבח צפונה, לט) וכאשר בא ך' פשוטה עומדים לויס וישרא במישור בהך

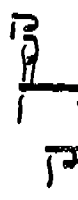
עמודה

עמודה דקאי לדרום, וקימא ישראלים דקאי לתחות מאתוים, הדא שבא דבר קדשו (במדבר י"ח ב') (ונלוו) [וילוו] עליך (ושרתוך) [וישרתוך], כגוונא דיתחבר ש' הדרומי לש' מזרחי דאיהו כהנים, מ) והך פירקא דאזל לדרום הגם שבא פקודי דלי' לכהן גדול, ובא לפקודי דלוים, כי בכ"ד מקומות נקראו כהנים לוים כאשר [בא] מאמר קדשו (יחזקאל מ"ד ט"ו) והכהנים הלוים (מבני) [בני] צדוק [יבמות פ"ו ב'], מא) וכל כ' מספרו עשרים ופרקיו שלשה, ופירקא קמא מן ך' פשוטה כדין מספרו כ"ד ופירקא תנינא מך' פשוטה, מני' בא פקודי כהנים יתקראו לוים: סלי"ק:

למלוך) [וילוו עליך] כו' כמו פרק הדרומי שיתחבר לפרק קמץ, ומה שעומד ישראל בך' פשוטה בשיטור עם הלוי, לרמז שעירות הלוי לכהן ולקרבנות, הוא ממש כמו שישראל יעמוד זמת כי לויש שלומי ישראל הן כידוע: מ) בקשה כי כאן למדנו כי פרק הדרומי מך' פשוטה ללוי פקיד, ולעיל כי"ח למדנו דפקיד לכהן גדול?, לך העניין כי גם לרמז שהכהנים נקראו לויש בכ"ד מקומות: מא) ומספר כ"ד נרמז ג"כ כאן, כי פרק דרומי מך' פשוטה פקיד דכהנים נקראו לויש, ושאר פרקי קמץ מך' פשוטה, וג' פרקין דכי כפופה הרי ד', ומספר הכי עשרים הרי כ"ד: סלי"ק:

שער הראשון מאות ל'

אמר אות למ"ד קדישא א) התמונה אשר בראני יוצרי כאשר בא בי ק' קדישא, דקימין תרין קופין בגובה ב) דאיהו ואולך אתכם קוממיות (ויקרא כ"ו י"ג) כאשר תקיימו עסק התורה וקיום המצוות תקימו שני העולמות העולם התחתון ועולם העליון דכולם נכללים בגו האדם השלם, וכאשר תקימו החוקים והמשפטים כאילו נעשה שותף להשי"ת במעשה בראשית, השי"ת בראם והאדם השלם כאשר מקיים פקודי דאורייתא מקיימם, כי כן ע"ד זה הציבם השי"ת. ג) וקימין תרין קופין לצפון בגובה לפקודי שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך (דברים ט"ז י"ח) ופניהם לצפון אתרי' דדינא וכמאמר קדשם (אבות פ"א מ"ח) כשעומדים לפניך יהיו בעיניך כרשעים וכשנפטרים מלפניך יהיו בעיניך (וכו' בעינך) כזכאים וכו', ד) וכדאי הוא מנוי דיינים מוצדקים להושיב את ישראל בארצם (ספרי פ' שופטים) כמו דקימים תרין עמודים מהנך תרין קופין מפקדים לארץ, דאינון מרצים לארץ להוציא את העושק מיד עושקו, וכדבר קדשו (דברים י"ט י') ולא ישפך דם נקי בקרב (הארץ) [ארצך], הכל ע"י הדינים לברר את הספק. ה) ומכפרים על דורם כמו הקרבנות בגין דקימין לאתרי' דצפון ובגובה, כמו חטאת הנתנין מדמם על הקרנות דווקא. ו) וזה בא מאמר קדשם (סנהדרין ז' א') יראה דיין כאלו חרב מונחת על צווארו וגהנם פתוחה מתחתיו, כגוונא דקיימא תרין קופין בוא"ו דקאי בלמ"ד בגובה, וק' דקאי בסיומא דלמ"ד איהו דפקיד לעומקא דארעא ארץ תחתית (יחזקאל ל"א י"ד) כמבואר בחלק ראשון בשער האותיות, בגין דחיובא דדיינים לישב באימה בדין המשפט והש"י שמו לעד נותן להם

א) הלוכה כזה שתרין ק' קיימין בשמגדול הלמ"ד: ב) כל ק' הוא פרלוף קומת מדם, ומלת ב' קופין שבמגדול הלמ"ד הם ב' קומות, וזהו קוממיות, והרמז בזה כי המדם מקויים ב' עולמות העליון והתחתון ע"י קיום המצוות, וזהו ב' קומות: ג) תרין קופין הנ"ל, שעומדים למעלה בראש הלמ"ד, ללמד שעליך ליתן רחמים לעם והם אינם עופט ושוטר תרין פרלופים דוגמת תרין קופין הנ"ל, ומסתכלים שני הקופין הנ"ל לגד לפון, כי לפון הוא לתתי' דדינא כמבואר בהקדמת הספר סי' ל"ח כי שמאל הוא דין, ולכן מרמז על הדיינים הנ"ל: ד) ושני רגלין מהקופין הנ"ל שמפקדים לארץ, כי מתרין לגדי הרגל מפקדים ליקוד עפר, כמבואר בשער החיות, ומרמזים תרין רגלין הנ"ל שע"י הדין מתקנים לארץ, כי לא ישפך דם נקי בקרב הארץ, ולא תקיא הארץ את יושביה, וישבו ישראל בארצם כי עפר שבקופין הנ"ל לארץ ישראל פקיד, כמו שהם בגובה הלמ"ד, וה"י גבוה מכל האותות [קדושין ס"ט ב']: ה) ועוד מרמזים הקופין הנ"ל שמכפרים הדיינים על ישראל בחטאת, ולזה מסתכלים ללפון ועומדים בגובה, להקישם לחטאת שטעונה לפון ודמה נזרק בגובה כמזבח על הקרנות: ו) הגיהנם נקרא ארץ תחתית, ורמז בק' התחתון שרגלו שפקיד לארץ הנ"ל, והוא תחתון מכל הקופין לרמז לארץ תחתית, וכדיין שהוא מרומז בקופין העליונים יכי כאלו גיהנם פתוחה מתחתיו שהוא הק' התחתון, ומ"ש על לוחות הוא גי' הרמ"ז

כבילו כב״י בטור מ״מ קי׳ מ׳ וכגמ׳ הגיר׳ בין וכוותיו מ״ש בסנהדרין (ז׳ ח׳) : ז) ק׳ כשליחי שמתרחב להלן מקופין הרחטונים וממך לגד דרום מיכו דפקיד כי מחוך הדין דווקא על פי שניים ולא תהי דן יחידי כגוונא דכתי ק׳ כ״ל מיכו לחכי רבים מיכו לחכ יתבאר להלן, וכוא״ו שעל כלמ״ד רומז לדברים שקודם לעולם, ולית בוא״ו כ״ל תרין קופין לשני פרלופים שקדמו לעולם, תורה שנברחת קודם לעולם ויסרחל עלו במחשבה, וק׳ קמח הוא פרלוף המוכר שקודמת לכל, ובתורה לית בה פרלוף רמ״ח ליברים רמ״ח מ״ע ושס״ה גידי׳ שס״ה ל״ת, ולכן ק׳ שכוא פרלוף רומז לתורה: ט) וק׳ כשני מוא״ו כ״ל רומז ליסרחל, ועומד כלי ק׳ תחת ק׳ קמח ונופח עליו לת כק׳ קמח שכוא המוכר כמי שנופח בעול, לרמז שיסרחל לריכין לקבל עליכם עול תורה, וזכו קיום העולם הנרמז בהיקף כל׳: י) בכל ק׳ לית בי׳ יקוד עפר כמבואר בשער כהיתן וכאן בחות ל׳ הס בגובה, וכן בחות ל׳ בעלמו יש בו יקוד עפר בגובה הוא״ו כ״ל כמבואר בשער כהיתן, ומרמז על עפר מ״ו שהיא בגובה המרות, שעל ידה מקיימים יסרחל מלוות יתירות מאוריית שכס תרין פרלופים מגובה כל׳: יא) היקף כלמ״ד למטה הוא חללה דעלמא דוגמת כד׳ וכ׳ שכס מוקפים מג׳ רוחותיכם ופתוחים מלפון דוגמת העולם שמובדת מג׳ רוחות ורוח לפוני לילה מקובצת [ב״ב כ״ה ב׳] והכא הוא״ו שמגדול כל׳ עומד בקלה הלפוני ומתקבל לבר מהיקף כלמ״ד, שהוא לבר מחללה דעלמא, והכא רמז שכתקבלות הוא לתשוקה, כדרך מי שמשוקק לדבר, הוא מתקבל עליו, ולכן פני הוא״ו שהוא פורקא קמח עלו, וכן פני הקופין שכס מתקבלין לבר רומזים על התשוקתם שהוא לבר מחללה דעלמא רק כפי שמלווה בחוייתא, ומ״מ נסמך הוא״ו על היקף כלמ״ד, לרמז שיתתם מכ העולם מה שכתורה הוא ולא יוסיף לתסור עלמו במותר: יב) ועוד מרמז לפרלוף הכהנים כמו שעומד בחי ו׳ בלפון בגובה, למי שמקריב לגבוה את כחטאת שטעונה לפון, דהיינו כהן, ומתקבל לבר, לרמז שהכהן לבר מתכן העומדת בגובה, שהוא מ״ו, שהכהנים לא נטלו חלק בארץ: יג) הלדיק

להם לב לדעת לשפוט על נכון בהכנעתם שהם יושבים לעיין בדין לאמיתו באימה שלא לעוות חו״ו, ז) ואל תהי׳ דן יחידי שאין דן יחידי אלא אחד (אבות פ״ד מ״ח) השליט במטה ובמעל, וכל צבאם חלים ווצים ממנו, וק׳ תליתאה רברבה דאול לתחות מתרין קופין ואול מנהון לדרום, ויתחבר קצה פירקא קמא מק׳ תליתאה לפירקא וצירא מק׳ תניינא דקאי בגובה, ונסוג אחור מנהון לדרומו, כגוונא דלמ״ד, לפקודי אחרי רבים להטות (שמות כ״ג ב׳) ונתתך הדין על פי השניי׳, ח) וקיימין תרין קופין במגדול למ״ד, ק׳ קמא איהו פרצוף אורייתא קדישא דברא יתש״ל בקדמיתא לעלמא [פסחים נ״ד א׳] כאשר בא מאמר קדשו (משלי ח׳ ל׳) ואהי אצלו אמון, כביכול איסתכל באורייתא וברא עלמא [בראשית רבה פ״א סי׳ א׳], ואורייתא קדישא בי׳ כלולים כל צבאי השמי׳ ושמי השמי׳ והארץ וכל צבאיה׳, ואית באורייתא קדישא רמ״ח פקודים דעשה דאינון רמ״ח איברים דאוריית׳ קדישא, ושס״ה לא תעשה דאינון שס״ה גידים, ט) וק׳ תניינא במגדול דאיהו אדם ישראל עם קדוש דקביליו אורייתא וכמאמר קדשם (אבות פ״ג מ״ה) כל המקבל עליו עול תורה מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, והאדם השלם יתקרא עולם קטן דברא יתי׳ יתש״ל להיותו שליט על הברואים והארץ וכל צבאה והשמים עומדים על קיום פקודי דאורייתא דעם סגולתו, י) ועומדים תרין פרצופים בגובה המגדול דאורייתא ועם סגולתו ברא יתש״ל ארעא קדישא להון, דיתרבי בהון פקודים דאורייתא בחובת קרקע תרומת ומעשרות ודומיהון ולהקריב קורבנין, וההוא חולקא קימא ברום עלמא כאשר בא דבר קדשו (דברים י״ז ח׳) וקמת ועלית גבוה מכל הארצות [קידושין ס״ט א׳], יא) וקימא הקיפה מן למ״ד קדישא ופנוהי דוא״ו דקימא עלי׳ פנוהי לבר מסתכל מהקיפה, לפקודי כאשר בא דבר קדשו (בראשית ד׳ ז׳) ואליך תשוקתי ואתה תמשול — בו בפקודי דאורייתא, ותשוקה מכל חללה דעלמא לבר מליבך, כי אם כאשר בא באורייתא קדישא את זה תאכלו, ולזה יהי׳ תשוקתך ליקח מעלמא, ואל תוסף על דבריו, פן יבא לך לאשם, ודי לך במה שאטרך הבורא כאשר נתן לנו בתורתו את זה לא תאכלו הדם וגיד וחלב, עם דקדוקיהם כאשר השכילו חז״ל ובמלבושים כמו שפקד לא תלבש שעטנז (דברים כ״ב י״א) ונגעי בגדי׳, ודבק באשתו (בראשית ב׳ כ״ד) דיני נידה וזיבה ודומיהם וקרבנם, ודיני שדות וכרמים תרומת ומעשרות ומתנות עניי׳, ולא תגזול ולא תעשוק, את כספך לא תיתן [לו] בנשך ובמרבית (ויקרא כ״ה ל״ז). את זה וכוזאת תקבל מהנאת העולם, בתשוקה, יב) וגם דקיימין תרין קופין בגובה לאתרי׳ דצפון עבודת חטאת טעונה צפון לאינון כהנים בעבודתם, ופנוהי לבר מהקיפה דק׳ בגין דלא נטלו כהנים ולוים חלק בארץ כי אם מאשי׳ ה׳ ותרומת ומעשרות ללוים יג) ויתקשרותה דלמ״ד קדישא לעילא בהך ו׳ דקאי

בגובה

בנובה למאמר קדשו (מ״א ט׳ ג׳) והי׳ עיני ולבי שם כל הימים. כביכול הדברים סובבים כן, והי׳ עיני ולבי, הצדיק המקיים פקודי דאורייתא בתשוקה לפקודי דאורייתא. דאיהו מקיים ודבקו בו הדבק במידותיו, [ספרי פ׳ עקב סי׳ מ״ט] ותשוקתו לארעא קדישא. והוא יתקרא עיני ולבי שם כל הימים לארעא קדישא כגוונא דקאי למ״ד בגובה. יד) והי׳ לשון ציווי, טו) ובא לפקודי (והבדלתי) [והבדלתָ] את הלוים מתוך בני ישראל והיו לי הלוים (במדבר ח׳ י״ד) כגוונא דקימא ו׳ בגובה. טז) וקימא וא״ו בגובה לצפון שמאלה אתרי׳ דליבה. כמו דלבה חיותה דגופה. כן אורייתא קדישא חיותה ברא יתש״ל לכל עלמין ולגופה ולנשמתה. וליתן מנת המלך למאן דמחזקים בתורת ה׳ [סנהדרין צ׳ ב׳]. יז) ובגוונא דא בא ק׳ תליתאה מל׳ דאזל לדרום ופתוחה לצפון. ואות ו׳ דקימין בתרין פרצופים קאי לעילה בגובה ופירקא קמא דילי׳ אזיל לפני ק׳ תליתאה כגוונא דעמוד אש וענן. יח) דאינון תרין קופין דקימין בוא״ו דלמ״ד פרצוף אוריתא קדישא ופרצוף משה רבן של כל ישראל דקבל אוריתא. ושלחו יתברך שמו לעד לעם סגולתו שבראו לכך. וקדוש יתבחר ממעי אמו יט) והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה (במדבר י״ב ג׳) כגוונא דמסתכל פנוהי דק׳ תניינא על פני האדמה כ) הגם שק׳ תליתאה וק׳ דמסתכל בסיומא דלמ״ד מסתכל ורגלה נחית לאדמה ז׳. מכל דא ק׳ תניינא דקאי בוא״ו הוא על פני האדמה וכייף ליצרו יתיר. כא) וכגוונא דפירקא קמא מהך וא״ו דאיהו אוריתא קדישא אזיל מקודם להקיפה דק׳ תליתא לפקודי להורות את הדרך אשר ילכו בה כגוונא דבא באוריתא קדישא לקיים והגית בו יומם ולילה (יהושע א׳ ח׳) כדבר קדשו בראשית בשביל התורה שנקרא ראשית [בראשית רבה פ״א ס׳ ד׳] וברא התורה קודם שברא העולם כב) וב׳ ראשית קודם שברא העולם היו שני ראשית כביכול יתש״ל קודם לכל. והתורה היתה קודם בריאת העולם [שם. ופסחים נ״ד א׳] כמאמר קדשם [זוהר] איסתכל באוריתא וברא עלמא [וע׳ בבראשית

רבה

קרנו הקב״ה עיני ולבי, שכל עין הקתכלותו ותשוקת לבו של הלדיק הכל למלוות ה׳, ולכן תשוקת הלדיק הכל למ״י לקיום מלוות יתירות, ולזה מרמז הלו׳ ו״ן קמץ בתרין קופין שבו שפקיד ליעקב המקבל עליו עול תורה ועומד בגובה שהוא מ״י כדעיל לרמז שכל תשוקת הלדיק למ״י: יז) לפי״ז פי׳ והי׳ עיני ולבי שם כל הימים, הלו׳ והי׳ פי׳ לשון ציווי שיהי׳ שם כל הימים תשוקתו: טו) תלת פירקין שבהקף הלמ״ד הם כהניס לויס וישרלליס ג׳ עמודי עולם ותרין פרקין עומדין בגובה לרמז שתרין מיניהו מובדלים מהם והם כהניס ולויס והם מובדלים לה׳ ולכן עומדים בגובה: טז) ועומדים לעמוד שהוא תתרע דליבה שהוא בשמאל המדה ומרמז על התורה שהיא דוגמת הלב כמו שהלב עיקר חיות המדס כן התורה חיות כל עלמין, ומרמז

על הלויס המחזיקים בתורת ה׳ הם עומדים בגובה שאמר ה׳ הוא נחלתם (עיין לעיל סי׳ י״ב: יז) בתיב (קהלת ה׳ ו׳) הולך אל דרום וסובב אל לפון בי רוח דהומית מסובבת ורוח לפונית חוזר מסובבת [ב״ב כ״ה ב׳] כי עיקר הילוכו לגד דרום שהיא החכמה הרוצה להחכים ידריס [ב״ב שם] אבל לגד לפון חוזר מסובבת כי בהעטרות יהי׳ הולך ושב ולא יעצם עיקר, ולזה מרמז ק׳ תליתאה אל׳ שהולך ומתרחב לגד דרום והיקף הלמ״ד פתוח לגד לפון כנ״ל, ותרין קופין דוא״ו שבגובה שהולכים לפני ק׳ תליתאה ולפני כל היקף הלמ״ד מרמז אל עמוד אש וענן שהלכו לפני מחנה ישראל כאשר יתבאר: יח) עמוד אש הי׳ מאיר להם וכן התורה נקראת אש, והיא המאור הגדול המאור שבשבו מחזירו למוטב, [פתיחתא דאיכה רבה סי׳ ג׳, ועי׳ גם בילוشלמי מגיגה פ״ח הל׳ ז׳]. ועמוד ענן מיישר להם הדרכים וכן משה רבן של כל ישראל הי׳ מיישר להם דרכי ה׳ להיות הולך אל דרום וסובב אל לפון כדלעיל, והם תרין פרלופין דוא״ו שבמגדל הלמ״ד פרלוף תוריית׳ ופרלוף משה שקבל עליו עול תורה: יט) עניוות משה גרס לו הסתכלותו ע״פ האדמה פי׳ שהוא חומר קרוב מהאדמה וז״ש ואדם משה עניו הי׳ ופי׳ הטעם שאר ע״פ האדמה ולזה מרמז ק׳ תניינא ממגדל הלמ״ד שהוא פרלוף משה כדלעיל והוא מסתכל לעפר שבמגדל הלמ״ד כמבואר בשער האיתן לרמז כנ״ל שמשה הסתכל תמיד על פני האדמה וכייף ליגרו והי׳ עניו ביותר: כ) הקשה דבכל ק׳ רגלו פקיד ליקוד טפר מתרין לדדין כמבואר בשער האיתן ות״ל רגל ק׳ תליתאה דנחית למטה וכן רגל ק׳ החמישי יורד ג״כ לתחת ופקיד ג״כ לעפר תחתית יותר, ומ״מ לא מרמזינן עניה שם ?, ותירן דשם״ה במגדל הלמ״ד שאל פירקא תנייא תחת פירקא קמא ממגדל הלמ״ד שם פקיד ליקוד הטפר כמבואר בשער האיתן סי׳ מ״ו נמלא ק׳ דקאי לפירקא תנייא מסתכל פניו לעפר וזהו שאר ע״פ האדמה: כא) עיין לעיל סי׳ י״ז: כב) יבאר תיבת בראשית כמו ב׳ ראשית שבראשית

*) אני מדפיס ומשלים את הדף הנאבד, שהשגתיו באורח פלא, ועל כגון זה יש לברך ברוך פושה נפלאות וזוכר נשכחות, לבל ידח ממנו נדח, (יהל).

קודם העולם כי כציכול ב׳ תוריית׳ וקוב״ה, וקוב״ה מסתכל בתורה וברא העולם וכן תוקות השמש והירח משמשים לפקודי תוריית׳: נג) בתות למ״ד קדישא תחורי הוא״ו שלו שם יש יקוד שם כמבואר בשער כהיתן סי׳ נ׳ ותיכו קאי בגופא כתות ומרמז על שם לשנה מבכיק שם רוחניי גבוה מכל כתשות, והוא התורה שנקרות שם מיתיו שם דת, וקאי כאי שם תחורי ק׳ תגיינא מוא״ו דתיכו פרוף ישראל שמקבל עליו עול תורה כדלעיל סי׳ ט׳, ומרמז שבתורה ממתנת תחריו דכייכו לתחר זמן תחר פטורתו והתורה מקדמת שם לפניו לשלם שכרו: נד) תורת למ״ד דוגמת תדם הנותן מקום כתיפו ונוותו ורחמו זקוף ורגליו טומדים במיסור כזה כי דוגמת הלמ״ד ממש, והנה כבר ידענו כי פרוף קמץ דלמ״ד הוא פרוף התורה, כדלעיל סי׳ ח׳, ופרוף תגיינא תיכו מכה רבה פ״א סי׳ א׳] שברא אוריתא קודם שהיא תהי׳ מעמד ומצב העולם העליון והתחתון כדבר קדשו (ירמי׳ ל״ג כ״ה) אם לא בריתי [יומם ולילה] חקות שמים וארץ לא שמתי, חוקת חק לשמש ביום בי״ב שעות וחוק לירח ושהם גומלים חסדים זה לזה כמאמר קדשו [ע׳ במדרש שמות פל״א סי׳ ט״ו ובויק״ר פכ״ו סי׳ ד׳ ובתנחומא משפטים סי׳ י״ב] עולם חסד יבנה (תהלים פ״ט ג׳), שפעמים היום ארוך והלילה קצרה ופעמים בהיפך, שהם משמשים לאורייתא קדישא לפקודים דנוהגים ביום ולפקודים דנוהגים בלילה ולקבוע המועדים ורגלים שיהיו בזמנם כאשר בא באורייתא קדישא, כג) ואש לבנה דקיימא אחורי׳ דלמ״ד קדישא דאיהו מימינו אש דת למו (דברים ל״ג ב׳), וקימא באחורי היום לעשותם ומחר לקבל שכרם [ע״ז ג׳ א׳], כד) וההוא נהורה דאורייתא קדישא כגוונא דקימא ק׳ קמא לפירקא קמא וא״ו קדישא דקימא ללמ״ד, והנינא פרצוף משה לפקודי עבדי משה נאמן ביתי [ע׳ במדבר י״ב ז׳] ואיהו דשקול נגד כל ישראל [מכילתא בשלח ומדרש שה״ש פ״א ופ״ד פסוק עיניך יונים] דקימא באחורי׳ למ״ד ואכניס על כתפו כאשר ישא אומן את היונק [ע׳ במדבר י״א י״ב] ושקל כנגד כל ישראל, כה) וכל הנותן עליו עול תורה מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ (אבות פ״ג מ״ה) כגוונא דקימא ושרי׳ עלי׳ אש לבנה אחורי וא״ו דלמ״ד וההוא תגא דקימא עלי פירקא קמא, עלי׳ דפירקא קמא חפיף אש לבנה, ושרי׳ עלי׳ דק׳ תליתאה דקאזל לדרום למ״ד, לפקודי יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתים וכו׳ ויט שכמו לסבול (בראשית מ״ט י״ד - ט״ו):

ס ל י ק:

הנותן מקום כתיפו ונוותו ורחמו זקוף ורגליו טומדים במיסור כזה כי דוגמת הלמ״ד ממש, והנה כבר ידענו כי פרוף קמץ דלמ״ד הוא פרוף התורה, כדלעיל סי׳ ח׳, ופרוף תגיינא תיכו מכה רבן על כל ישראל כלעיל סי׳ י״ח י״ט, ומהוד כלן מפירקא תגיינא ולמטה לפרוף אחד הכופף קומתו ונותן עליו מה שלאחוריו, כן משה הוסם עליו משה כל העם כאשר יש תומן את היוצר: כה) עוד רמז כפיפת קומה כנ״ל ועליו שם לשנה שכוח התורה לרמז על ויט שכמו לסבול עול תורה:

ס ל י ק:

בגובה למאמר קדשו (מ״א ט׳ ג׳) והי׳ עיני ולבי שם כל הימים, כביכול הדברים סובבים כן, והי׳ עיני ולבי, הצדיק המקיים פקודי דאורייתא בתשוקה לפקודי דאורייתא, דאיהו מקיים ודבקו בו הדבק במידותיו, [ספרי פ׳ עקב סי׳ מ״ט] ותשוקתו לארעא קדישא, והוא יתקרא עיני ולבי שם כל הימים לארעא קדישא כגוונא דקאי למ״ד בגובה, יד) והי׳ לשון ציווי, טו) ובא לפקודי (והבדלתי) [והבדלתָ] את הלוים מתוך בני ישראל והיו לי הלוים (במדבר ח׳ י״ד) כגוונא דקימא ו׳ בגובה, טז) ויקרא וא״ו • בגובה לצפון שמאלה אחרי׳ דליבה כמו דלבה חיותה דגופה כן אוריתא קדישא חיותה ברא יתש״ל לכל עלמין ולגופה ולנשמתה, ולית מנת המלך למאן דמחזקים בתורת ה׳ [סנהדרין צ׳ ב׳], ובגוונא דא בא ק׳ תליתאה מל׳ דאזל לדרום ופתוחה לצפון, ואות ו׳ דקימין בתרין פרצופים קאי לעילה בגובה ופירקא קמא דויו אזיל לפני ק׳ תליתאה כגוונא דעמוד אש וענן דאינון תרין קופין דקימין בוא״ו דלמ״ד פרצוף אוריתא קדישא ופרצוף משה רבן של כל ישראל דקבל אוריתא, ושלחו יתברך שמו לעד לעם סגולתו שבראו לכך וקדוש יתבחר ממעי אמו והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה (במדבר י״ב ג׳) כגוונא דמסתכל פנוהי דק׳ תניינא על פני האדמה, הגם שק׳ תליתאה וק׳ דמסתכל בסיומא דלמ״ד מסתכל ורגלה נחית לאדמה ז׳, מכל דא ק׳ תניינא דקאי בוא״ו הוא על פני האדמה וכייף ליצרו יתיר, וכגוונא מפירקא קמא מהך וא״ו דאיהו אוריתא קדישא אזיל מקודם להקיפה דק׳ תליתא לפקודי להורות את הדרך אשר ילכו בה כגוונא דבא באוריתא קדישא לקיים והגיתה בו יומם ולילה (יהושע א׳ ח׳) כדבר קדשו בראשית בשביל התורה שנקרא ראשית [בראשית רבה פ״א סי׳ ד׳] וברא התורה קודם שברא העולם וב׳ ראשית קודם שברא העולם היו שני ראשית כביכול יתש״ל קודם לכל, והתורה היתה קודם בריאת העולם [שם, ופסחים נ״ד א׳] כמאמר קדשם [זוהר] יסתכל באוריתא וברא עלמא [וע׳ בבראשית רבה פ״א סי׳ א׳] שברא אורית׳ קודם שהיא תהי׳ מעמד ומצב העולם העליון והתחתון כדבר קדשו (ירמי׳ ל״ג כ״ה) אם לא בריתי [יומם ולילה] חקות שמי׳ וארץ לא שמתי, חוקת חק לשמש ביום בי״ב שעות וחוק לירח ושהם גומלים חסדים זה לזה כמאמר קדשו [ע׳ במדרש שמות פל״א סי׳ ט״ו וביק״ר פכ״ו סי׳ ד׳ ובתנחומא משפטים סי׳ י״ב] עולם חסד יבנה (תהלים פ״ט ג׳) שפעמי׳ היום ארוך והלילה קצרה ופעמים בהיפך, שהם [משמשים לפקודי דאוריתא] לפקודים דנוהגים ביום ולפקודים דנוהגים בלילה [ולקביעות] המועדים ורגלים שיהיו בזמנם כאשר בא באורייתא קדישא, ואש לבנה דקיימא אחורי׳ • דלמ״ד קדישא דאיהו מימינו אש דת למו (דברים ל״ג ב׳), וקימא באחורי חיום לעשותם ומחר לקבל שכרם [ע״ז ג׳ א׳], כד) והוא נהורה דאורייתא קדישא כגוונא דקימא ק׳ קמא לפירקא קמא וא״ו קדישא דקימא ללמ״ד, ותניינא פרצוף משה לפקודי עבדי משה נאמן ביתי [ע׳ במדבר י״ב ז׳] ואיהו דשקול נגד כל ישראל [מכילתא בשלח ומשה״ש פ״א ופ״ד פסוק עיניך יונים] דקימא באחורי׳ למ״ד ואכניס על כתפו כאשר ישא אומן את היונק [ע׳ במדבר י״א י״ב] ושקל כנגד כל ישראל, כה) וכל הנותן עליו עול תורה מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ (אבות פ״ג מ״ה) כגוונא דקימא ושרי׳ עלי׳ אש לבנה אחורי וא״ו דלמ״ד וההוא תגא דקימא עלי פירקא קמא, עלי׳ דפירקא קמא חפיף אש לבנה, ושרי׳ עלי׳ דק׳ תליתאה דקאזל לדרום למ״ד, לפקודי ישששכר חמור גרם רובץ בין המשפתים וכו׳ ויט שכמו לסבול (בראשית מ״ט י״ד - ט״ו):

סליק:

קרנו הקד״ה עיני ולבי, שכל עין בכתכלותו ותשוקת לבו של הצדיק הכל למעלה כי׳ ולכן תשוקת הצדיק הכל למ״י לקיים מצוות *). . . . . המצות, והוא כתורה שנקראת שם מימינו שם דת, וקרי בהי שם מחורי ק׳ תניינא מוא״ו דאיהו פרצוף ישראל המקבל עליו עול תורה כדלעיל סי׳ ט׳, ומרמז שבתורה ממתנת מחריו דכיונו למחר זמן מחר פטירתו והתורה מקדמת שם לפניו לשלם שכרו: כד) נורית למ״ד דוגמת מדם הנושא משא שכופף כתיפו וגומרו ורמשו זקוף ורגליו עומדים כמיסור כזה ל דוגמת הלמ״ד ממש, והכה כבר ידעתו כי פרצוף קמא דלמ״ד הוא פרצוף התורה כדלעיל סי׳ ח׳, ופרצוף תניינא חיהו משה רבן של כל ישראל דלעיל סי׳ י״ח י״ט, ונמשוך כמו מפירקא תניינא ולמטה לפרצוף מחד הכופף קומתו ונושא עליו מה שלמחוריו, כן משה הנושא עליו משא כל העם כאשר ישא אומן את היונק: כה) עוד רמז כפיפת קומה הכ״ל ועליו שם לנשא שהוא התורה לרמז על ויט שכמו לסבול עול תורה: סליק:

*) (בכ״י אאמו״ר זצ״ל נאבד דף אחד, וחבל על דאבדין, והעתקתי לשון המחבר ז״ל מגוף הכ״י ישן נושן, אלא ששם חסרו איזה תיבות בסוף הענין, והדברים שהעתקתי מהכ״י החוא ציינתי בכוכבים בראש ובסוף, המתחיל במלות וא״ו בגובה לצפון כו׳ עד המלות ואש לבנה דקימא אחורי׳) (יח״ל):

שער השני מאות לי

א) פי׳ כאשר יבא לי׳ לפירקי לות מ׳ והוא כזה : ב) יתבאר לכלן בע״ב ג כ מ ס ך כדברים: ג) הקשה מיך קאמר זה הדבר אשר צוה ה׳ וכו׳ הלא כל המצוות נ״כ צוה כ׳?, ותירן שבא לרמז שפרשת נדרים נרמזים בחות למ״ד כאשר יתבאר, שבחות לי׳ נרמז כ׳, בלשם אלהיכם, כאשר יתבאר, וכ״ש זה הדבר אשר צוה לות למ״ד בפקודין דילי׳ שבו נרמז כ׳ : ד) כי בלורת לי׳ בעשרה מק׳ שי׳, וכל ק׳ הוא פרלוף דו פרלופים כמבואר בכמה מקומות, ונמלא ק׳ בעליון מכל הקופין שבלי׳ הוא פרלוף העליון מכל הפרלופין, שהוא דמות שמתראה בו כ׳ שנגלה בו על כיס ובכר קיני, ועל הכסא דמות כמראה אדם (יחזקאל א׳ כ״ו) : ה) ביאר זה לבל יטעה ח״ו שים לו דמות : ו) חוזר להלכות נדרים, ועיקר רמז הנדר הוא בחות לי׳ קדישא בעשרה מק׳ כאשר יתבאר להלן, והנה ק׳ בעליוני שהוא ק׳ קמת מהיקף הלי׳ נקוג לחור מוח״ו שעל הלי׳, כנראה בלורת לי׳ פשוט, שפירקא קמא מהקיפו מתרחק מוח״ו שעליו כזה ל ומתקרב להלאה מן הוח״ו וממנו לשי שבודל מדבר אחד שלא ליהות ממנו, ואשר עלמו מדברים על עולם הין מח״י בין מחון להרץ, כי בחות לי׳ למעלה בוח״ו שם יסוד עפר כמבואר בשער האיחין קי׳ מ״ו, והוא ח״י שבשוה מכל המלות [קידושין ס״ט ח׳], ועוד עפר שבפירקא קמא מן היקף הלי׳ שרחב מן פירקא תתאה דלי׳ שסם יסוד עפר כמבואר בשער האיחין קי׳ מ״ת, פקיד לשאר מלות הכמוכים, שאשר עלמו בגידולין שלשם: ז) כבר נתבאר זה בשי׳ הקודש : ח) יבאר דיני נדר שמתפיים בדבר הגדול ולא בדבר האקור, וכן חלת אהרן ותרומתו ובכור (וע׳ מזיר ד׳ ב׳) שכן חוכה לינו מתפיים בהן, אך שלמיס שבאו בנדבה אם התפיים בהן נדרו נדר, וכן חטאת ואשם [עי׳ מזיר שם] שדרכן לבא בנדבה, והוא כדעת הרמב״ס, והוא מבואר בחות מ׳ הטעה מלי כדלעיל קי׳ מ׳ בלוור, דחות לי׳ תניינא שביו״ד טילוי, היקף הלי׳, פירקא קמא דלי׳ לפי דרך שכותבין משמאל ומתרחקין לצד ימין נמלא הוא מתרחק מהלכסון, משא״כ פירקא ג׳ מהיקף דהתי לי׳ לפי דרך שכותבין התי פירקא מימין לשמאל הוא מתקרב להלכסון, והנה הנדר נרמז בהיקפא דלי׳ כדלעיל קי׳ ו׳, ומרמז כי בי מיני נדרים הן בקרבנות המזבח כנרמז בהלכסון מ׳ כידוע שהלכסון קוד המזבח, והנה מה שמתרחק פירקא קמא מהיקף דלי׳ כנ״ל וכן פרק הדרומי מלי ג״כ מתרחק מהלכסון לרמז שבי מיני קרבנות מתרחק דין נדר מכסס, המרומז בהיקף הלי׳, שאם התפיים בהם חינו נדר והיינו מ׳ בכור, ד׳ חלה ותרומה שכן בחין חובה, ובפרק ג׳ יתקרב להלכסון לרמז שבקרבן הבי דחיכו

אמר אות לי׳ קדישא התמונה שבראני יוצרי א) כאשר בראני יוצרי באות א׳ קדישא לפרקים דלי׳, ב) לפקודי כאשר בא דבר קדשו (במדבר ל׳ ב׳-ג׳) זה הדבר אשר צוה ה׳ איש כי ידור נדר לה׳ וכו׳, ג) ובא דבר קדשו זה הדבר וכו׳ הלוא כל אוריתא קדישא צווה ה׳ ?, ברם דפקודי בא מן לי׳ קדישא ואני פקיד על דבר קדשו (בראשית א׳ כ״ז) בצלם אלהים ברא אותו כאשר אני בא ל׳ קדישא מן אות ק׳ קדישא כאשר בא ק׳ לפרקים דלי׳ דאיהו סוד אדם, ד) והך ו׳ קדמאה דלי׳ פירקא קמא דלי׳ דמות אדם שהראה יתברך שמו לעד כאשר בא לגאול אותנו ממצרים, ובמעמד הקדוש הר סיני נראה לנו, ה) ואין לו דמות הגוף, כל בשמים ובארץ, אין עוד מלבדו (דברים ד׳ ל״ה), וכל הנבראים שלו שרפים ואופנים וחיות הקודש כולם כלא נחשבו כחרס הנשבר מלעבדם ח״ו, כי אם שנראה לנו כך, ו) ופירקא קמא דלי׳ ל׳ איהו דפקיד על יסוד עפר, והך עגולת׳ דמני, הך פירקא קמא מן עגולתא מה דאזל מני׳ יתיר מההוא פירקא תתאה מן עגולתא, איהו ג״כ פקיד על יסוד עפר, ואזל עגולתא נסוג אחור מן הנך תרין יסוד עפר דאיהו דאסר על נפשו מהנך גדולים קרקע, ז) והנך תרין ארץ, איהו מפירקא קמא ארץ העליונה אשר ה׳ אלהי׳ דורש אותה (שם י״א י״ב) בפקודי דאורייתא תרומת ומעשרות וכל פקודי בגדולי קרקע, ארץ התחתונה דא שארי הארצות, ח) ואסר את עצמו בדבר הנדור בדבור הבא בנדבה בתשוקת נפשו, ונסוג אחור ההוא עגולתא מאלכסון א׳ כאשר אני למ״ד בא בו, ובפירקא תתאה מן עגולתא יתקרב לאלכסון, בגין דאלכסון איהו המזבח, ואית קורבנין הבאים חובה (למזבח) ואם נדר בהן אינו נדר, ואית קורבנין בא בנדבה [למזבח] ונדר בהם הרי זה נדר [ע׳ נדרים י״ד א׳], (חטאת ועולה) [חלת אהרן ותרומתו יכן בכור] בא בחובה ונדר בהן אינו נדר [שם י״ג ב׳, וע׳ גם בנזיר ד׳ ב׳], [חטאת ועולה] ושלמים באים בנדבה ונדר בהם הרי זה נדר [נדרים י״ג א׳] ובגין דא אזל עגולתא בתרין פרקים נסוג אחור מאלכסון לתרין חולקים

חולקים קרבנות שאם נדר בהן אינו נדר, ובפירקא תתאה קרוב לגבי אלכסון לקבלי לההוא חולקא שלמים קדשים קלים ובאים בנדבה ואם נדר בהן הרי זה נדר, ט) ובעיינן ברעות נפשו, כגוונא דפירקא קמא מן עגולתה דנסוג אחור קאי בלחודוהי ולית עלי׳ מכריחו לדבר כי לא קאי עלי׳ מלעילא, לפקודי נדר בחוב שעליו שלא בא בנדבה אינו נתפס בנדר, וכאשר בא מאמר קדשם (שם י״ג ב׳) הרי זה עלי כבשר חזיר אינו נדר, האומר הרי עלי כמזבח וכו׳ (שם י׳ ב׳) בגין שאינו בא בנדר וכו׳ הרי את עלי כאמי אינו נדר ופותחין י) לו פתח ממקום אחר שלא יקל ראשו בנדרים (שם י״ג ב׳) ונדר באחד ממשמשי המזבח הרי עלי כמזבח [שם י׳ ב׳] ולפקודי דא נסוג אחור עגולתא מאלכסון יא) ונסוג אחור עגולתה מפירקא קמא דלי׳, ומפירקא קדמא מן ו׳ דקאי עלי׳ למ״ד בכפילה תרין זמנים לפקודי איש כי ידור נדר [לה׳] או השבע שבועה (במדבר ל׳ ג׳), ובאו כסידרן באורייתא קדישא, מה שנסוג אחור מפירקא קמא לנדר, ומה שנסוג אחור מפירקא קמא דלי׳ לשבועה, יב) ואיהו דקרב לאלכסון בחד פירקא וקאי עגולתה כולה קריב לשפולי אלכסון לחייב קרבן על ביטול השבועה דאלכסון איהו המזבח כמבואר לעיל, יג) ופירקא קמא מן ו׳ דקאי עלי׳ למ״ד קדישא איהו דפקיד על נדר דאסור חפצא עלי׳, בגין דפירקא קמא פקיד על גדולי קרקע, אם הוא צומח וחי ומדבר, בגין דא׳ קדישא איהו אוירה דברא יתברך שמו לעד לכלי אומנות וברא בו אויר רוח, וכאשר בא ניקוד חולם איהו יסוד אויר רוח לאדם, וכאשר בא בניקוד חיריק לחי שאינו מדבר, וכאשר בא בניקוד קמץ לצומח ואית לאדמה, (להום) [להון] חולקיהון דאוירי׳ רוח אין מספר לגדודיו ולכל אחד בשביליין ידועי׳, וכאשר בא למ״ד קדישא לתמונת א׳ לכל פרקים דלי׳ איהו דפקיד על האדם איש כי ידור נדר וכו׳ דאסור חפצ׳ עלי׳ אם הוא אדם או חי שאינו מדבר אם הוא מצומח, יד) ופירקא קמא מן עגולתה במאי דאזיל יתיר מן פירקא תתאה עגולתה דפקיד ג״כ על יסוד עפר איהו דפקיד שאסור נפשי׳ אחפצ׳, בגין דיתקרב לאלכסון דאיהו אדם בגיני׳ עלמא ברא יתש״ל, וכגוונא דאלכסון אמצעית כן האדם אמצעית׳ בין עלמא עילאי לתתאה כאשר עובד להשיש״ל בפקודי דאורייתא, טו) ועוד דאית

שלמים וכן חטאת ואשם, שייך דינו נדר שאם כתפיס בו נדרו נדר, והטעם יתבאר להלן: ט) ההבדל שבין נדבה לחובה, כי החובה חיוב מרלוונו רק שהחוב מכריחו, משא״כ בנדבה שהוא מגדבת לבו והיה רמז הנדר הוא בפירקא קמא מהיקף הלי׳ כלעיל קי׳ ו׳, והוא ממה שנסוג לחוד מות״ו שעל הלמ״ד, והיה שם במקום שנסוג לחוד אין עומד עליו שום דבר, ומרמז שהנדר יהיי בגדוד ולא בגדור, שהוא דבר שבחובה כבר עליו, כמו שאיזו עומד עליו שום דבר כי דבר שבחובה חיוב מרלוונו רק מפני שעומד עליו דבר המכריחו שהוא בחוב שעליו: י) ופותחין לו פתח ממקום לחד שלא בבגוד חביו וחמו, ולא ביאר בכאן הרמז לזה, רק ביאר הרמז נדר בחיוב שהוא חיוב נדר, כי בלאכסון הוא המזבח ובלי תיווגא מחות ל׳ יתרחק מלאכסון כדלעיל קי׳ ח׳ לרמז שנדר בלאכסון

שהוא המזבח חיוב נדר: יא) בל׳ הכי״ל בעגולתא דלי׳ יש בי׳ תרין נקוזין לחוד, ל׳ כי כל עגולתא נקוז לחוד מפירקא קמא מו׳ שבלמ״ד, ועוד שפירקא ג׳ מהיקף כל׳ נקוז לחוד מפירקא קמא דלי׳, והנקוזין לחוד רומז למי שחוסר את עלמו בדבר מה כדלעיל קי׳ ו׳, ומרמז על תרין חיסורים נדר ושבועה כאשר יתבאר: יב) הלי׳ ל׳ בפירקא תליתאה מהקיפו יתקרב לאלכסון כלעיל קי׳ ח׳, וכן הוא מחובר לקלה לאלכסון תתאה, כלעיל קי׳ ח׳ בגיוור, ולאלכסון קוד המזבח שמקריבין עליו, לרמז שעל השבועה חייב קרבן: יג) יבאר מה שכתבנו לעיל קי׳ י״ח כי תרין נקוזין שבהלי׳ מפקדים לנדר ושבועה, והחילוק ביניהם כי נדר חיסור חפלת נפשי׳, ושבועה חיסור נפשי׳ מחפלת [נדרים ד׳ ב׳], ומה שנסוג אחור מפירקא קמא דו״ו שבלמ״ד פקיד לנדר, כי בנדר חיסורא חל מחפלת, ומחפן נרמז בפירקא קמא דוא״ו הכי״ל דפקיד לעפר כמחובר בשער המיתין ואיהו פקיד לגדולי קרקע, בגין דהלי׳ ל׳ קלי נחות מ׳ דלית בי׳ יקוד לויר רוח כמחובר בשער המיתין ושער הכלנים, ואיהו לויר המגדל הגדולים מיקוד עפר, וכן מם חפלת הוא מי או מדבר נרמז ג״כ בת׳ לפי הניקוד, ולכן נרמז כאן חפלת בכלי ומ״ו, ואיהו דבוק לפירקא קמא מהיקף שהוא החיסור לרמז שהחיסור חל על החפץ: יד) והנקוזים לחוד השני שהוא פירקא תליתאה מהיקף שנסוג לחוד מפירקא קמא דהיקף, פקיד לשבועה שהוא חיסורא חל על האדם, והיקף הזה בלמ״ד תניינא מיו״ד עילאי שבחות מ׳ מרמז לאדם, ויסוד עפר שבהיקף הלמ״ד מרמז לעפר שבאדם, דהאי היקף דבוק לאלכסון שבת׳ ואלכסון מרמז לאדם כי כמו שאלכסון ממעט בין י׳ עילאי לתתאה כן האדם בגופו ונפשו ממוצע, בין עליונים לתחתונים: טו) עגולתא הכי״ל אית בי׳ כל ד׳ יקודות בשוא, כמו עגול שהיא תמונה השוה מכל התמונות כידוע לחכמי מדידה ירמוז ג״כ לאדם שבד׳ יקודות הם בו

דאית בי' כל ד' יסודי' בעגולתה במזג השוה דאיהו אדם ורב חולקיהון ביסוד אויר רוח דמשיך אצלו בתשוקת עסקו באוריתא קדישא טז) אמצעית' דעגולתה איהו יסוד המים, יז) מלבר לעגולת' מלעילה בעיר יסוד אש במזג השווה כגוונא שמש צדקה מרפא בכנפיה (מלאכי ג' כ'), יח) פירקא דלעילא מאי דקאזיל יתיר מן פירקא תתאה דל' איהו יסוד עפר *כ) ולדא פקיד על השבועה דאסר נפשו על החפץ כא) וקרב לגבי' אלכסון בגין קרבן שבועה, כב) ובא דבר קדשו (במדבר ל' ג') לא יחל דברו אבל אחרים מוחלים לו [ברכות ל"ב א'] כגוונא שיתחבר למ"ד תנינא למ"ד קדמא להתעבד פירקא תניינא מן יו"ד עילאי א', דיתחבר ראש למ"ד בפירקא תתאה מן למ"ד דקאי עלי', דאיהו עוקר הנדר מעיקרו כג) ובגין דא יתעגל ג"כ למ"ד תניינא בגוונא דלי' בתלתא פירקין, דאיהו אזל כל ההוא שביל דאזל הנודר דאיהו פתח לי' בחרטה על העיקר הנדר כאשר בא מאמר קדשם (נדרים כ"א ב'), כדא תהית או ליבך עליך, ופותחין בחרטה [שם ע"ז ב'], כד) וכד יתחבר למ"ד תניינא למ"ד דקאי באלכסון להתעבד א' יתהדר ההוא פירקא קדמא מן עגולתה מן למ"ד קדמא דפקיד על יסוד עפר, והשתא יתעבד באמצעית' בגין דלמ"ד תניינא דיתחבר לאלכסון עביד לי' בתוך, וכל בתוך מאתוון קדשים פקודי' דלהון על יסוד המים, כאשר בא מאמר קדשו (ישעי נ"ה א') הוי כל צמא לכו למים, וזהו יחיד מומחה מתיר הנדר ומתיר לו נדרו [נדרים ע"ח א'-ב'], כה) וכאשר בא אות ק' קדישא לפירקין דאות למ"ד קדישא, אב לפקודי ואשה כי תדור נדר לה' ואסרה איסר בבית אביה (כנעוריה) [בנעוריה] (במדבר ל' ד') וכו', דכד יתעבד למ"ד מן ק' דיתעבד לפירקא קמא מן למ"ד דאיהו אב ואם, וק' תניינא דקאי תחות ק' קדמא דאיהו זוטר ברחבו קבל ק' קדמא בגין להתעבד כתמונת וי"ו דקיימא על למ"ד קדישא, כדין איהו בן ובת, כו) ולא בת זוגו כגוונא דק' קדמא, בגין דאיהו קיימא קבל הקיפה דק' קמא ולא קבל רגלה דאיהו בת זוגו, ובגין דא ק' תניינא הקיפה דאיהו דכורא איהו בן ורגלה נוקבה איהו בת דמילדים פירקא קמא להתניינא דל' דאינון אב ואם בן ובת, כז) וק' תליתאה דקיימא לפירקא קמא מן עגולתא למ"ד, ויתחבר לעגולתה רגלה

"ג"ב, יט) וגם יסוד אויר רוח בגין דקאי בא' דאיהו עקרית יסוד אויר רוח:

במזג השוה: טז) ע' בשער המיתן סי' מ"ט: יז) ע"ש סי' נ': יח) ע"ש סי' מ"ז מ"ח: יט) פי' שלי הנ"ל קאי בחות ל' כמבואר לעיל ותות ל' פקיד לחויר רוח, ונמלא ים בכלן כל הד' יסודות: כ) לכן פקיד על השבועה דהוא היסור נפשי' תחפלא שהיסור חל על המדש וכלן בהיקף מרמז על המדש כדלעיל, ולכן היסורת שבו דהיינו נסיונת תחור מפורקא תליתאה דהיקף מרמז דהיסורת על המדש שהוא שבועה: כא) היקף הנ"ל מלמ"ד תניינא דבוק לאלכסון ל' שהוא המזבח, לרמז שהנרמז בהיקף הנ"ל שהוא שבועה חייבין עליו קרבן הקרב על המזבח: כב) ל' קמא מחות ל' היכו חכם ע' לקמן סי' כ"ד, ויתחבר למ"ד תניינא ברחבו, לפירקא תתאה מהאי למ"ד (ע' לעיל סי' ל' בליור) לרמז דהכם עוקר הנדר המרומז בלמ"ד תניינא מרחבו ועיקרו: כג) והיכו פותח לו בחרטה ושואל לו היך נדרת, ונמלא שבועתה דהכי מי נדרת, ונמלא שבועתה לו לדעת דרכי הנדר מאין בא לו שנדר, וזה מרומז בלמ"ד תניינא שכל שבולו ודרכיו ועגולו תחות פירקא תליתאה מלמ"ד קמא, לרמז כנ"ל שהחכם הולך כל השבילין דהאי נדר לדעת מאין בא הנדר: כד) חכם ויחיד מומחה מתיר הנדר כגוונא דלמ"ד קמא היכו פירקא יחידא מחות ל', וחכם ומומחה נרמז כאן, כגוונא דתלמידי חכמים, עוזבים עולם הגשמי ועפריותו ומחליפים אותו בעבד התורה הנקרא מיס, וזה נרמז כאן שיסוד העפר שבהיקף למ"ד קמא נהפך ליסוד המים ועי' בשער המיתן סי' מ"ז מ"ח, לפירקא קמא מעיגולתא פקיד ליסוד עפר, וכל זה בלי גרידא, אבל ל' קמא מחות ל' דלי' תניינא מחבר לי' ללאלכסון, ונמלא ים כאן בין הבניינים בין פירקין דהאי ל' קמא ללאלכסון, וכל בין הבניינים פקיד ליסוד המים ע' שער הכללים כלל ה': כה) ע' לעיל בשער הרחמון מחות ל' סי' ל' בליור, ותרין קופין קמאין שעומדים במקום פרקי הוש"ן מחות למ"ד, ק' קמא היכו היס וכת זוגו כידוע כי ק' הוא דו פרצופים, ופירקא תליתאה מניי פקיד לעוכה, ע' בהקדמה שניה לשער הרחמון מחות ל', ולכן ק' תניינא שהוא מתחבר לפירקא תליתאה מק' קמא פקיד לזרעו דק' קמא דהיכו בן וכת: כו) וכי תימא נימא דק' תניינא רגלו היכו ג"כ בת זוגו דבן דהיינו כלתו דקמא כמו דלמריין בק' קמא דהיכו היס וכת זוגו? בגין דרגלו דק' תניינא עומד ג"כ תחת פירקא תליתאה מק' קמא לרמז דהיכו ג"כ זרעו דהיינו בתו, ונמלא נרמז כאן שם ושם בן וכת: כז) ומה דק' תניינא היכו זעיר ברחבו מרמז על הבת בעוד קטנה ועטרה, ועומד תחת ק' קמא לרמז שהיא עדיין ברשות האבי, לעניין נדריה, כי רגלו דק' תניינא מתחבר לק' שעומד בפירקא קמא

דגלה דק׳ תניינא ודא פקיד על שהיא עדיין ברשות אביה בקטנותה ובנערותה, בגין דק׳ תניינא איהו זעירה ויתחבר לפירקא זעירה מן ק׳ קדמא לפקודא שהיא עדיין נערה ברשות אביה, ויתחבר לעגולתה דנסוג אחור קבל תרין פרקין דיתעבדו מתרין קופין, לפקודי שאסרה על נפשה, כח) ואם ביום שמוע אישה יניא אותה (שם פ״ט) כגוונא דק׳ קמא אזיל עד קביל רגלה דק׳ תניינא, ומלעילא דקאי יו״ד עילאי איהו זריחת השמש דאיהו אזל מזרח ודרום, ברם פירקא תתאה מן עגולתה קאי לתחות ולמערב דאיהו גמר סיבוב הירח דאיהו מיום אל יום (שם פט״ו), כט) והפרה דאב כגוונא דיתחבר פירקא קמא מן ק׳ תניינא דקאי בלמ״ד לפירקא זעירא מן ק׳ קמא דכולא הקיפה דכורא. ל) ויניא אותה כגוונא דקאי ברגלה להדה באנפוהי, לא) ודווקא לבתו מיפר הנדר, הגם דק׳ תניינא איהו בן ובת ?, ברם רגלה דק׳ קמא דאיהו אב הקיפה דלי׳ אזיל קבל רגלה דק׳ דקאי תחותי לפקודי דא דלבתו לחוד יכול להפר, דהקיפה מק׳ תניינא נסוג אחור מהקיפה דק׳ קמא, וקאי לחוד תחות פירקא זעירה דלי׳ דלית לי׳ רשות להפר נדרי בנו כי אם נדרי בתו, לב) ובא לפקודי בנעוריה בית אביה שאין לה זיקת בעל, בגין דבאות ל קדישא הקופים דקיימין בי׳ יתחברו זה לזה הקיפה להקיפה ולא ברגלה דאיהו נוקבה, ולא יתחברה ולית לה זיקת בעל, לג) ברם פירקא תתאה מן עגולתה, יתחבר לי׳ ק׳ דקאי בעגולתה ק׳ הדרומי רגלה דלי׳, לפירקא קמא בצד הדרומי לק׳ תתאה, דאיהו פקיד על הנשואה דבעלה ייפר לה, לד) וק׳ הדרומי קאי מעט בעגולתה מסתכל כלפי ק׳ דיתעבד לפירקא קמא מן עגולתה לפקודי דבעל מפר מעתה, וקודם הפרה מה שלא קימה קאי באיסורה, ואין הבעל מפר בקודמים (נדרים ס״ז א׳-ב׳), כגוונא דמסתכל לפירקא קמא מן עגולתה דאיהו הנדר כמבואר לעיל, וברגלה יתחברת לבעלה דאיהו מפר מעתה, לה) וברם דרגלה דק׳ הדרומי יתחבר לפירקא קמא לצד דרום דאיהו מפר מעתה ולא עוקר הנדר מעיקרו, כגוונא דפקידו בגו פירקא קמא עגולתה מאי דאזיל עודף על פירקא תתאה, דבזה ישאר הנדר מאי דקודר שמעו, ובגין דא מסתכל ק׳ הדרומי כמבואר שעדיין מה שנהגה איהו נדר, ומכאן להבא הוא ניתר, לו) ובגין דרגלה

דק׳

דאיהו בתו, שרק נדרי בתו מיפר ולא נדרי בנו, דהקיפה דק׳ תניינא נסוג לאחור מרגלו דק׳ קמא, שנדריו אינו יכול להפר, דעיקר הכפרה נרמז ברגלו דק׳ קמא כנ״ל סי׳ ו׳: לב) והא דמיפר נדרי בתוב בנעוריה דוקא בעודה בית אביה ולא כשהיא נשואה, דכל הקופין דלמ״ד מחוברים זה לזה היקף לאיהו דאיהו חיבור דכורא בדכורא ולא דכר בנוקבא דאיהו נשואין: לג) ברם אם נשואה כגוונא דק׳ חמישי מלי׳ מתחבר בהקיפה דלי׳ לרגלה דק׳ רביעי, דהוא חיבור דכר בנוק׳ דהיינו נשואה, אז היא ברשות בעלה שמתחברת לו, ויוצאת מרשות אביה בעלה שהוא מיפר לה: לד) ק׳ הרביעי שהוא ק׳ תניינא מעיגול הלמ״ד עומד מעט בעיגול ומסתכל למעלה כמבואר בזיווג, והסתכלותו הוא לגד פירקא קמא מעיגולתא שבו רמז הנדר בלעיל סי׳ ו׳, והסתכלות הלוי ק׳ הוא למטה מגל ק׳ בחלל שהוא בעלה והוא מיפר לה בסוי׳ ג״ג, ועדיין מקלת נדריס במקומו עומד, כי בהכס עוקר הנדר מעיקרו אבל בעל מיגז גייז [עי׳ נדריס ס״ח ע׳ — ק״ט ע׳], כי בעלה אין יכול להפר רק מזמן שמעו, ואינו עוקר הנדר מעיקרו ואין הבעל מיפר בקודמין כאשר יתבאר: לה) ובאותו נדר בעלמו מה שקודם הפרה עדיין במקומו עומד ואי אפשר לזיכה כפרה, רק מיום שמעו יכול להפר, ומרומז בק׳ שלישי שהוא הנדר שמקלתו עומד נגד ק׳ החמישי ומקלתו עומד לבר ממנו לרמז שמקלת הנדר ברשות הבעל שהוא ק׳ החמישי להפר, והיינו מה שעומד נגדו דהיינו מיום שמעו, ומה שעומד לבר והוא חוץ מק׳ החמישי הוא מקלת הנדר שנשאר במקומו שאינו יכול להפר והוא קודם שמעו, ולזה מסתכל ק׳ ד׳ לק׳ ג׳ שהוא יפרם דינו: לו) ואם עדיין היא מרוכה נרמז בכלן דומה, כי נשואה היינו דהכניס לה בעלה ברשותו כמו רגל ק׳ פשוט שהוא בתוך הקיפו כזה כן, מגל רגל ק׳ רביעי שיתחבר להיקף ק׳ חמישי למעלה על ההיקף ואינה

מעיגול הלמ״ד ושם רמז נדריס כדלעיל סי׳ ו׳: כח) ובמה היא ברשותו שיכול להפר נדרה כלקמן סי׳ ל׳, ובזוס שמעו דווקא, דהאי לי׳ לאיכו לי׳ דקאי בחות מ׳ והוא לי׳ תניינא מיו״ד עילאי דהו רמז כנדריס כדלעיל, ויו״ד עילאי דעומד במזרח ודרום פקיד לזריזות בשמש, (ע׳ בהקדמת הספר סי׳ פ״ד), וקלה תתאה מהאי למ״ד עומד במערב למטה בחות מ׳ לרמז על קיבוב היום, שמקבלת בלילה במערב, ומרמז על מעת לעת כמ״ד (נדריס ע״ו ב׳) הפרת נדריס מעת לעת: כט) והאב מיפר ולא האם דק׳ תניינא יתחבר להקיפה דק׳ קמא דאיהו דכורא כיודע, שהאב מיפר: ל) והפרה נרמז ברגלה דק׳ קמא שיורד עד נגד רגלה דק׳ תניינא וגודר וקושט בעלה ואינו מניח לה לקויים נדרה: לא) ות״ת מ״ב יפר ג״כ נדרי בנו כנרמז בהקיפה דק׳ תניינא ? לאב בת רגלה דק׳ קמא ויורד נגד רגלה דק׳ תניינא

נכנסת בתוכו לרמז שעדיין לא כנסה רק שמוכרת לו ט״י קידושין שהיא מוכה: לז) ומזה מביה ובעלה מפירין נדריה, בגין דק׳ הרבוני מתחבר למטה מגל בעלה ק׳ החמישי, ומסתכל ג״כ למעלה מגל ק׳ קמח מו׳ שעל הלמ״ד שסם גרמז מביה כדלעיל סי׳ כ״ב כ״ו, ומרמז שמחרוסה שניהם לריכים להפר נדרה מביה ובעלה: סלי״ק:

דק׳ הדרומי יתחבר לפירקא קמא ולא קאי בגוי׳ דק׳ תתאה איהו דפקיד על ארוסה ולא אכנים לה עדיין פנימאה ואביה ובעלה מפירים נדריה [שם ס״ו ב׳]. לז) כגוונא שקאי ק׳ הדרומי מעט באלכסון ומסתכל קבל פירקא קמא מן למ״ד דיתעבד מן ק׳ דאיהו אביה ובעלה מפירים נדריה, והדברים עתקים מדוייקים בעזר השיש״ל החונן לאדם דעת: סלי״ק.

שער השלישי מאות ל׳

א) כלומר כזה ב) ק׳ שליחי כוח ק׳ קמח דטיגול הלמ״ד פירקא קמא דלי׳ יתחבר לפרק שליחי מהיקף ק׳ תניינא: ג) ט׳ בהקדמה שניה למער הרישון מאות ל׳: ד) יבאר כי כמו שג׳ פרקין מהיקף הק׳ מפקדים לשתרה כקומתה ועומתה בחדש, כן מפקדים ג״כ לארץ שתרה כקומתה ועומתה, כי זו פרלופי כמו כן בארץ כי כל מה שים בחדש ים בחדמה כמוצא במדבש: ה) לפי המבואר בחדמה ענין עומתה כוח הספעת כל טוב, ולכן בחדש ג״כ פירקא זעירא דק׳ פקיד ג״כ לספע רב טוב המוספע לחדש, ולכן הלי ק׳ תליתאה דקאי בלפוי מפירקא קמא דילי׳ מחובר לפירקא זעירא מק׳ תניינא מרמז לפרלוף חדש שלוקח מפרלוף לחר הספעה דילי׳ דהיינו כלומה: ו) ובא לבאר כאן הרמז שלא יהן לו רביח נפש בכף נפשך לוכל, על ידי ק׳ תליתאה שמתרחב ונסוג לחור מק׳ תניינא כחשר יבאר בפי׳ ט׳: ז) תחלה יבאר לוך גרמז בכאן נפשך בכף נפשך לוכל, ואמר כי נפשך בכף גרמז כאן ברגל דק׳ תניינא שעומד בלפון למ״ד כמבואר בלוור, ויורד נגד הלוי ק׳ תליתאה, וכן חיבורא דהני קופין בקלה לפוני דק׳ תליתאה ולפון רמז לממון כמו שנאמר מלפון זכב ישתה לרמז שבהלוותה הכ״ל היא ממון דהיינו נפשך בכף: ח) וכן גרמז כאן נפשך לוכל, ידוע מפער הלוחין כי כל ק׳ מה שפירקא קמא דילי׳ רחב מפירקא תליתאה שם פקיד ליקוד עפר ויורד מד׳ לדדי רגל דק׳ (ע״ש סי׳ ע״ט פ״ב), וכבר ביחרנו בכמה מקומות כי מה שרגל דק׳ עומד בין הספר מרמז לדבר העולה מן הספר דהיינו נידולי קרקע לוכל, ומרמז על הבלוותה הכ״ל שהיא ג״כ ממחל, וזהו נפשך לוכל: ט) ובא להזהיר על הלוותות הכ״ל שלא יתן לבית, כי ק׳ תליתאה פירקא קמא דילי׳ עומד מעט נגד פירקא זעירא מק׳ תניינא ועוד היא מתרחב ונסוג לחור לימין, לרמז שיקוב לחור ולא יתן לו כל הרווחב דק׳ תליתאה שהוא יותר מכדי הלוותה שהוא כדי פירקא זעירא מק׳ תניינא שסם

אמר אות למ״ד קדישא א) התמונה שבראני יוצרי כאשר בא בי ק׳ קדישא לפרקים דלי׳, ב) וק׳ תליתאה דקימה בעגולתה ק׳ קמא דעגולתה איהו יתחבר בקצה פירקא קמא דלי׳ הצפוני בפירקא תתאה מן ק׳ תניינא פירקא זעירא, ג) ופירקא זעירה איהו לפקודי עונתה דאינון תלת פרקין המקפים לרגלה אינון מפקדים שארה כסותה ועונתה לא יגרע (שמות כ״א י׳), ד) וכל מה שיש באדם יש באדמה ראש נאמר ראש עפרות תבל (משלי ח׳ כ״ו) ידים והארץ רחבת ידים (שופטים י״ח י׳) וכו׳ [מדרש קהלת פ״א], ועונתה קימא על פקודי דארעא כאשר יקימו ישראל עם סגולתו אוריתא קדישא ארעא יקיים בהכרח עונתה לא יגרע זרע וקציר וקור וחום בעתם יורה ומלקוש ועבדה פירין שמנים וכל מיני תבואת, וכסותה דאינון בעלי חיים צמר כבשים וכל מיני לבושים יהיו ליקרות תפארת ישראל, וארץ מגדלת ומשפעת כל טוב, ה) וכאשר בא למ״ד ובפרקים דלי׳ ק׳ וקימא לפקודי אדם, ויתחבר פירקא קדמא מן ק׳ קמא דקאי בעגולתה לפירקא זעירא מן ק׳ תניינא למ״ד, דאיהו משפיע לי׳, לפקודי אם כסף תלוה את עמי את העני עמך (שמות כ״ב כ״ד), ו) ונסוג אחור ההוא ק׳ עגולתה בא פקודי אל תקח מאתו נשך כסף נשך אוכל (ויקרא כ״ה ל״ו — דברים כ״ג כ׳) ז) כגוונא דקאי ק׳ תניינא רגלה דלי׳ קאי לצפונה מצפון זהב יאתה (איוב ל״ז כ״ב) וקאי באנפוהי דק׳ תליתאה, וק׳ תליתאה יתחבר לפירקא תתאה מן ק׳ תניינא בקצה צפוני דלי׳, בא לפקודי שלווה מאתו כסף, ח) או נשך אוכל כגוונא דפירקא קמא מן ק׳ תניינא מה דאזיל יתיר מן פירקא תתאה דלי׳ איהו פקיד ליסוד עפר דאינון גדולי קרקע נשך אוכל, ט) ואל תיקח מאתו נשך כגוונא דיתחבר ק׳

ק׳ תליתאה לפירקא זעירה ואזיל להלן מני׳ נסוג אחור, לפקודי מה שקיבל מני׳ יחזור לו ולא יתיר, דפירקא קמא מן ק׳ תליתאה איהו רב מפירקא תתאה מן ק׳ תניינא, ומה שהוא עודף עלי׳ אזיל לימין נסוג אחור שלא יתן לו עודף על מה שקיבל ממנו בין בכסף ובין אוכל. י) ושניהם עוברים על זה [ב״מ ע״ה ב׳] כגוונא זה יתחבר לי׳ בחד קוצי מה דקבל מני׳ וק׳ תליתאה אזיל בעודף נסוג אחור מני׳ ששניהם עוברי׳ בלאו כאשר בא בדבריהם הקדושים [עי׳ שם ע׳ ב׳] אל תשיך אל תשוך, יא) וירא מאלהי׳ (ויקרא כ״ה ל״ו) כמו שקימא פקודי מן ק׳ קמא למ״ד דרגלה דק׳ קמא קאי באנפוהי דאיהו סוד כי בצלם אלהי׳ עשה את האדם (בראשית ט׳ ו׳) לפקודי דא שיקיים פקודי דאורייתא מה שצווה אלהי׳ רמ״ח מצוות עשה קבל רמ״ח אבריו ושס״ה לא תעשה קבל שס״ה גידיו שיקיים פקודי דאורייתא, וזהו כי בצלם אלהי׳ וכו׳ שיראו מלפניו לקיים פקודי דאורייתא, והוא הנותן לך כח לעשות חיל, יב) ואל תהי׳ לו כנושה (שמות כ״ב כ״ד) כגוונא דרגלה דק׳ תניינא קאי מרוחק מק׳ תליתאה, בגין דנסוג ק׳ תליתאה לאחור, יג) ולא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו (דברים כ״ד י׳) כגוונא דקימא רגלה דק׳ תניינא מחוק ולא נגע בו, יד) ובצלם אלהים סובב על פקודי דאורייתא לקיים עשה את האדם דאינון פקודים קיומא דאדם וכל עלמין, ולא יעבור עליו זעם של מלך, אם יעבור ויעשה תשובה ושב ורפא לו, כגוונא שבא רגלה פנימאה וקצה לבר לפקודי אם עבר יעשה תשובה, ויעול בהך פתחה דקבל רגלה דק׳, טו) והך ק׳ רביעי דקימא קצת בסיבובה דיתחבר לק׳ תליתאה לפירקא זעירה דלי׳ בפירקא קמא דלי׳ דאיהו עד בדבר, ובגין דא בפקודי דאורייתא והוא עד או ראה או ידע (ויקרא ה׳ א׳) כגוונא דקאי הך ק׳ רביעי דאיהו פרצוף אדם וקימא ומסתכל לעיל דידע הך סהדותה ולדא בא דבר קדשו ראה. טז) ויתחבר הקיפה דק׳ רביעי להקיפה דק׳ תליתא דעדות אנשים בעינן אבל לא נשים, פסולות הן להעיד [שבועות ל׳ א׳], יז) ובגוונא דא יתחבר ק׳ רביעי בק׳ חמישי דקאי לתחות סיומא דלמ״ד קדישא דעדות בעינן תרין סהדים, יח) ויתחבר ק׳ תליתא בפירקא זעיר חלק הדרום לק׳ רביעי לפקודי דסהדים ג״כ לא יעידו על נשך ותרבית ועוברים כולם [ב״מ ע״ה ב׳], יט) ורגלה דק׳ רביעי ג״כ יתחבר לדרומי פירקא קדמא מן ק׳ החמישי לפקודי הנ״ל. דק׳ תליתאה דקימא לפירקא קדמא מן עגולתה לפירקא זעירא

רמז להלואה כדלעיל סי׳ ה׳: י) ק׳ תנייא הוא המלווה וק׳ תליתאה הוא הלווה, ולאו דרכיה נרמז בנסיגת אחור דק׳ הלויתי דהוא הלוה, לכן ק׳ תנייא ותליתאה מתחברים שניהם בקוץ אחד כמבואר בלעיל, לרמז שבשניהם שוים בזה המלווה והלוה ושניהם עוברים, ומ״ש אל תשך אל תשוך מלשון נשך הוא מה דלעיל סי׳ ד׳: יא) וירא מאלהיך נרמז ג״כ כלן (ע׳ בשער העני מאות ל׳ סי׳ ד׳) כי ק׳ קמא הוא על הבשר דמות כמראה אדם, ויורד לרגלה דק׳ קמא בשני ק׳ תניינא, לרמז כי המלווה יביט ירא׳ת כי נגד פניו כי ק׳ הוא פרצוף אדם, ובגלל אלהים ברא את האדם כנ״ל, והוא ג״כ מרמז על פרצוף חוריית׳ והיא נקראת גלם אלהים שהוא התורה שיש בה רמ״ח מ״ע ושס״ה ל״ת ברא את האדם ברמ״ח מיבריס ושס״ה גידים: יב) ואל תהי׳ לו כנושה, כי ק׳ תנייא שהוא המלווה רגלו רחוק מק׳ תליתאה שהוא הלווה, לרמז שהולך ממנו ואינו תובעו: יג) וכן אלא יכנס למשכנו נרמז ברגל הנ״ל מק׳ תנייא שאינו נכנס לתוך ק׳ תליתאה ואינו נוגע בו כנראה בלעיל: יד) יבאר מה שכתבנו לעיל סי׳ י״ח, וכן ושב ורפא לו נרמז בתמונת ק׳ כזה ס שרגלו יורד למטה ולמעלה נכנס בתוך היקף הק׳ ולמעלה הוא פתוח שהוא יכנס בעל תשובה כמו שתרגו״ל בפסוק שבת בני הצבוא [ק״ד מ׳]: טו) רואה לבאר דגם העדים עוברים בלאו דלא תשימון עליו נשך, ותחלה יבאר רמז העדים בכלן, כי שני הקופין ק׳ רביעי וק׳ חמישי הם שני עדים, כי ק׳ הוא פרלוף אדם וק׳ רביעי עומד בהלכסון מצד ופניו מסתכל למעלה לגד ק׳ שני ושליחי כנראה בלעיל, ושם רמז להלואה כדלעיל ומרמז שק׳ רביעי עד בדבר ורואה הלווה: טז) וכן נרמז בכלן דיני עדות דנפשים שקולות להעיד, דחיבורא דק׳ רביעי בק׳ שליחי הוא בהקיפן כנראה לעיל בלעיל, והיקף הק׳ הוא דכורא לרמז דדווקא זכר כשר ולא נפוס: יז) וכן ק׳ חמישי הוא ג״כ עד שני וזה מרומז בהתחברו לק׳ רביעי ללמד שפניהם שוים כמו שק׳ רביעי עד כן ק׳ חמישי ג״כ עד, ושם שני עדים: יח) כשר ממרמו כי ק׳ שליחי גלד דרומו שפס נסוג לאחור מק׳ שני מרמז על לאו דרבית, ושם גלד דרומו יתחבר לק׳ רביעי דפירקא זעירא דלי׳, ומרמז שהעדים ג״כ שוים עם המלווה והלוה לעבור בלאו דרבית: יט) יבאר כי שני העדים עוברים, כי ק׳ תליתאה שיתחבר לפירקא זעירא מק׳ שני פקיד בלוואה, ובמה שנסוג אחור כמו ק׳ תליתאה לימין לגד דרום פקיד ללאו דרבית, ושם יתחבר ק׳ רביעי, וק׳ רביעי יתחבר לגד דרום ק׳ חמישי שהם ב׳

עדים, שכעדים ג"כ עוברים כנ"ל: נ) לעיל בסי' ט"ז ממנו כי התחכמות הקיפה דק' שליחי להיקף ק' רביעי פקיד דתנאים כשרים להעיד ולא נשים, ועי"ג דק' רביעי יתחבר ברגלו לק' חמישי לך עד רחמנן שהוא ק' רביעי כצר ידעתו כי נשים פסולות כנ"ל, ועד שני שהוא ק' חמישי ג"כ נשים פסולות, כי רגל ק' רביעי הוא כמורה בתנועה על היקף ק' חמישי שהוא דכורא, דנשים פסולות: נא) מה שהרי"ל תרין כמאה נרמז בכלן כי היוס רמז העדות בקיוס הלמ"ד, שהוא ק' חמישי גי' מאה: נב) ק' רביעי קאי בלחודוהי לרמז דיוי דאד קדמה, כמו דק' רביעי קאי ג' בלבדן נמצא פני הא' ק' מקבל למעלה, דוגמת הנעבד שנעבד בה', ומשה עיניו אל השמים, לרמז שעד אחד קם לעבוד: נג) ולא קס לממון בגוונא דתרין קדמי דאד קדמה הוא כשנתחבר ק' רביעי בפני עצמו, ותרין קדמי הוא כשנלקח גם ק' חמישי כנ"ל, ולכן אד קדמה שהוא ק' רביעי שהיו מגיע עד נגד רגלה דק' שליחי כנראה בגיור, מרמז שהיו קס לממון, כי רגלה דק' שליחי פקיד לממון, כי הוא עומד בנפון וכתיב מנפון זכה יהתה: נד) ממ"ש תרין קדמי שהוא בבלטרפות ק' החמישי, וק' החמישי מגיע נגד רגל ק' שליחי לרמז שתרין קדמי מחייבין ממון, כי ממון נרמז ברגל ק' שליחי שעומד בנפון וכתיב מנפון זכה יהתה, ועדותם מועלת לזכה לחייבו ממון: נה) וכן דריסה וחקירה יש רמז בכלן, כי תלת קופין קמחים כס ג' דיוים כמבואר לקמן סי' ל"ה, ותחתיהם תרין קופין בתרחים שהם העדים, עומדים כל אחד ואחד בפני עצמו כדרך הדריסה והחקירה שעומדים העדים בפני הדיוים כל אחד ואחד בפ"ע: נו) הוא הקדמה למה שיתבאר בסי' כ"ט, כי ק' הוא זכר ונקבה ברחם, הקיפה דכורא ורגלא נוקבא, ודכורא הוא חסד, ונוקבא דין, כי כל מפעיל הוא חסד, ומקבל הוא דין, נמצא היקף הק' הוא חסד ורגלו הוא דין: נז) מיבורא דק' תליתאה בק' רביעי רומז כלים המתווכח עם חבירו ופוגה פליו ומתחבר עמו להתווכח ותובעו להעיד שק' רביעי הוא עד שרואה בהלוואה ומעביע חותם נרמז כאן כלעיל סי' כ"ג: נח) ואם כפר הרחמן שעדיין היו יכולים להעיד שני עדים נמצא כפירתו גורם היזק ממון, אז חייב הרחמן קרבן שהוא תע"פ שהוא השני, דהטיקר תלוי בכפירת ממון הנרמז בק' רביעי כדלקמן בסי' הבא בק"ד: נט) וכן אם הרחמן הודה וכפר השני חייב השני, שלמלי הודה גם הוא היה מחייבו ממון ועתה קם עד רחמן רק לשבועה, נמצא כפירתו כפירת ממון, ולכן חייב השני קרבן שבועה, ולזה בא רגלה דק' רביעי ועומד על ק' חמישי, לרמז כי החיוב על ק' חמישי שהוא עד שני, כי רגלה הוא דין כלעיל סי' כ"ו, והוא דיוי וחיובי זעירא מן ק' תניינא יתחבר, ואיהו ק' תליתאה נסוג אחור לפקודי אל תיקח מאתו נשך ותרבית (ויקרא כ"ה ל"ו) כמבואר לעיל, וכדין הנך תרין סהדים. כ) ורגלה דק' רביעי יתחבר לפירקא קמא מן ק' חמישי דסהדותא בעינן אנשים ולא נשים דהקיפה איהו דכורא. ויתחבר הקיפה מן ק' רביעי להקיפה דק' תליתאה ורגלה מן ק' רביעי הוא דפקיד על הקיפה דק' חמישי דאיהו כשר לאסהודא. כא) ותרין סהדים אינון כמאה [מכות ה' ב' שבועות מ"ב א'] כגוונא דסיומא דלמ"ד בק' החמישי, כב) וחד סהדא כגוונא דק' רביעי זקף עינוי לעיל בגין דחד סהדא קם לשבועה [שבועות מ' א'] ולפקודי דא קם ומביט לעילה בוקיפה עינינו לך תליות כאשר בא דבר קדשו (שמות כ"ב י') שבועת ה' תהיה בין שניהם, כג) ולפקודי דא קם ק' רביעי מעט בעגילתה קבל ק' תליתאה אז עד קבל פירקא תתאה זעירא דלי' ולא יתיר עד קבל רגלה דלי' דאיהו קאי בצפון מצפון זהב יאתה (איוב ל"ז כ"ב) דלווה לי' ולא קם בחד סהדא לממון אבל קם לשבועה [שבועות שם], כד) וכד יתחבר ק' חמישי לק' רביעי כנ"ל לפקודי תרין סהדים אזל ק' חמישי עד קבל רגלה דק' תליתאה דאיהו פקודי ממון וקמו תרוייהו לחייבו ממון על פיהם, כה) ובעינן דרישה וחקירה בסהדים כאשר בא פקודי מן ק' רביעי דקם בלחודוהי, וכדין קאי ק' חמישי באנפאי לקבולי סהדי בדרישה כל חד וחד שלא בפני חבירו [סנהדרין כ"ט א'], כו) ובא דבר קדשו (בראשית ט' ו') בצלם אלהים עשה את האדם, זכר ונקבה בראם (שם ה' ב'), זכר איהו רחמים נקיבה הוא דין, ובראם לרחמים ודין כאשר יקימו פקודי דאורייתא קדישא בפקודי דעשה ולא תעשה איהו רחמים, וכאשר יעבור על פקודי דלא תעשה איהו דין כאשר מבואר באורייתא קדישא יש מהן מלקות ויש מהן חיובי כריתות וכו', כז) ומשבעי העדים להעיד בא פקודי אם לא יגיד ונשא עוונו (ויקרא ה' א') כגוונא דק' תליתאה יתחבר לק' רביעי דאיהו תבע לי' על ההוא סהדותא, כגוונא דמסתכל ק' רביעי דאיהו ידע בהך סהדותא, כח) וכפר אחד והודה אחד הכופר חייב (שבועות ל"א ב') כגוונא דלא קימין תרין סהדי במישור, והראשון בי' חיובה תלי' שבשעת כפירתו היו שנים כגוונא דקאי ק' רביעי, כט) ואם הראשון הודה וכפר השני חייב השני כגוונא דיתחבר רגלה דק' רביעי בהקיפה דק' חמישי דרגלה איהו דין ודין חיוב על השני כי חבירו קם לשבועה אבל

אבל לא לממון, וק׳ תליתאה יתחבר לק׳ רביעי בקצה צפוני מן פירקא קמא דק׳ רביעי דקתבע לי׳ על סהדותא דממון, וכאשר כפר חבירו ישאר בלחוד לשבועה אבל לא לממון, וכדין הכופר חייב כפירת ממון וחייב קרבן שבועה שבועת העדות כפירת ממון, ל) ובענין שישבע את העדים ומיחד את העדים לענין קרבן שבועה [שם ל״ה א׳] כגוונא ק׳ רביעי דיתחבר לק׳ תליתאה לפירקא זעירא דאיהו קתבע להעדות ומיחד לי׳ ולי׳ יתחבר ונסוג אחור ואיהו קתבע לי׳ שיבא ויעיד, וחבירו דאיהו ק׳ חמישי דלסיום למ״ד קדישא כאשר בא דבר קדשו (דברים י״ט ט״ו) על פי (שנים) [שני] עדים... יקום דבר, לא) ולא יהיו קרובים העדים זה לזה [סנהדרין כ״ח ב׳, ועי׳ בביאור הגר״א ח״מ סי׳ ל״ג ציון ל״ד] ולא קרובים ללווה ולמלווה [ע״ש כ״ג א׳], דפקודי בא מק׳ קמא דעגולתא דנסוג אחור מן ק׳ תניינא וק׳ קדמאה, דאינון ק׳ קדמא אב ואם וק׳ תניינא איהו בן ובת כמבואר לעיל, ברם ק׳ תליתאה כד יתחבר לפירקא תתאה מן ק׳ תניינא איהו ק׳ תליתאה נסוג אחור מהדין קשורא וי״ו קדישא דקימא על למ״ד קדישא דאיהו בא לפקודי עדות בענין כשרים, וקרובים פסול להעיד ולפקודי דא נסוג אחור דאיהו לאו כגוונא וי״ו דקאי ללמ״ד אינון קרובים אב ובן כמבואר לעיל, לב) ועד מפי עד פסול [סנהדרין כ״ח א׳] כגוונא דקאי ק׳ רביעי מסתכל לעיל כמבואר דאיהו ראה הנך סהדותה ולא מפי השמועה, או ראה (ויקרא ה׳ א׳) כמבואר לעיל, לג) ואם השביעם חמשה פעמים בפני ב״ד אינם חייבים אלא אחת (שבועות ל״א ב׳) מפני שכיוון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד, ואם כפירה היתה אינם יכולים לחזור ואם לא היתה כפירה אין שבועה חל על שבועה, כגוונא דקימא וי״ו עלי׳ דלמ״ד קדישא דאינון תרין קופים דאינון שופטים ושוטרים תיתן לך בכל (גבולין) [שעריך] (דברים ט״ז י״ח) לד) בא מאמר קדשו תיתן לך ולא אמר תעשה בכל גבולין ואמר תיתן לך שיהיו חביבים עליך כמתנה החשובה לך ולהקדימו ולנשאו כאשר בא דבר קדשו (במדבר ט״ו כ״ד) (ואם) [אם] מעיני העדה נעשתה לשגגה הן הסנהדרים הן נקראים עינים לעדה, ושמרם כאישון בת עינך, ובא דבר קדשו (דברים ט״ז ח׳) כי יפלא ממך דבר למשפט... וקמת ועלית אל העיניים כי לך אינו נראה אבל להם נראה בעלילה, לה) וכאשר בא לפקודי דא התרין קופין דקימין עלי למ״ד וק׳ תליתא דאזיל לפירקא קמא דעיגולתה אינון ג׳ פרצופים דיינים, לו) וק׳ רביעי דקימא מעט בעגולתה ומסתכל כלפי ק׳ תליתאה דאיהו קתבע לי׳ קמי דיינים. לז) ויתחבר לפירקא זעירא דלי׳ ופירקא זעירא דלי׳ אזל מעט בעגולתא עם פירקא דרומה דלי׳, וישאר פירקא קמא

התורה מלקות לו ממון כל אחד כדינו כמבואר בקצי כ״ל בפנים, והכלל להבין על מי תלוי החיוב הוא תלוי בכפירת ממון, וזה נרמז בק׳ רביעי שמג מחבירו לק׳ תליתאה הוא בקלה לפויי מק׳ רביעי, והתחברות ק׳ תליתאה לרביעי מרמז לתביעה לעדות כלעיל קי׳ כ״ז, ולזה מתחבר בקלה לפויי לרמז שמביעתו לעדות הוא שמא לא יעיד לו יגרום לו היזק ממון כי לפון רוחז לממון, כדכתיב מלפון זכב יתחב: ל) לריך להבדיע את העדים וליחדם, ולז חייבין קרבן שבועה, כי ק׳ שלישי מתחבר לק׳ רביעי, ותובע אותו לעדות כדלעיל קי׳ כ״ז, וכן מרמז שמיחד אותם כמה שמתחבר שליהם, לק׳ רביעי, וק׳ רביעי לק׳ חמישי שהם שני עדים: לא) ואם העדים קרובים זה לזה או ללווה או למלווה פסולים, כי כבר אמרנו בקי׳ כ״ה כ״ו מבאר הקודם כי ק׳ קמא ותניינא הם אב ואם בן ובת קרובים זה לזה, וק׳ שלישי נקוג אחור מהם, נמלא העדים שהם ק׳ רביעי וחמישי הם רחוקים מקשורת דקרובים הל״ל כי כעדים לריכים שלא יהיו קרובים: לב) ועדים דווקא כשרואים כשריס אבל לא מפי השמועה עד מפי עד, כי רמה נרמז כאן כלעיל קי׳ ט״ו: לג) אם השביעם חמשה פעמים, אם השביעם בפני ב״ד חוזו חייבים אלא אחת, שכיוון שהגיד שוב חוזו חוזר ומגיד כמבואר בפנים, ואם אלא בפני ב״ד יכולים לחזור ואם לא היתה כפירה אין שבועה חל על שבועה, כגוונא דקימא וי״ו עלי׳ דלמ״ד קדישא דאינון תרין קופים דאינון שופטים ושוטרים תיתן לך בכל (גבולין) [שעריך] (דברים ט״ז י״ח) לד) בא מאמר קדשו תיתן לך ולא אמר תעשה בכל גבולין ואמר תיתן לך שיהיו חביבים עליך כמתנה החשובה לך ולהקדימו ולנשאו כאשר בא דבר קדשו (במדבר ט״ו כ״ד) (ואם) [אם] מעיני העדה נעשתה לשגגה הן הסנהדרים הן נקראים עינים לעדה, ושמרם כאישון בת עינך, ובא דבר קדשו (דברים ט״ז ח׳) כי יפלא ממך דבר למשפט... וקמת ועלית אל העיניים כי לך אינו נראה אבל להם נראה בעלילה, לה) וכאשר בא לפקודי דא התרין קופין דקימין עלי למ״ד וק׳ תליתא דאזיל לפירקא קמא דעיגולתה אינון ג׳ פרצופים דיינים, לו) וק׳ רביעי דקימא מעט בעגולתה ומסתכל כלפי ק׳ תליתאה דאיהו קתבע לי׳ קמי דיינים. לז) ויתחבר לפירקא זעירא דלי׳ ופירקא זעירא דלי׳ אזל מעט בעגולתא עם פירקא דרומה דלי׳, וישאר פירקא קמא דק׳ רביעי דקתבע לי׳ על סהדותא דממון, וכאשר כפר חבירו ישאר בלחוד לשבועה אבל לא לממון, וכדין הכופר חייב כפירת ממון וחייב קרבן שבועה שבועת העדות כפירת ממון, ל) ובענין שישבע את העדים ומיחד את העדים לענין קרבן שבועה [שם ל״ה א׳] כגוונא ק׳ רביעי דיתחבר לק׳ תליתאה לפירקא זעירא דאיהו קתבע להעדות ומיחד לי׳ ולי׳ יתחבר ונסוג אחור ואיהו קתבע לי׳ שיבא ויעיד, וחבירו דאיהו ק׳ חמישי דלסיום למ״ד קדישא כאשר בא דבר קדשו (דברים י״ט ט״ו) על פי (שנים) [שני] עדים... יקום דבר, לא) ולא יהיו קרובים העדים זה לזה [סנהדרין כ״ח ב׳, ועי׳ בביאור הגר״א ח״מ סי׳ ל״ג ציון ל״ד] ולא קרובים ללווה ולמלווה [ע״ש כ״ג א׳], דפקודי בא מק׳ קמא דעגולתא דנסוג אחור מן ק׳ תניינא וק׳ קדמאה, דאינון ק׳ קדמא אב ואם וק׳ תניינא איהו בן ובת כמבואר לעיל, ברם ק׳ תליתאה כד יתחבר לפירקא תתאה מן ק׳ תניינא איהו ק׳ תליתאה נסוג אחור מהדין קשורא וי״ו קדישא דקימא על למ״ד קדישא דאיהו בא לפקודי עדות בענין כשרים, וקרובים פסול להעיד ולפקודי דא נסוג אחור דאיהו לאו כגוונא וי״ו דקאי ללמ״ד אינון קרובים אב ובן כמבואר לעיל, לב) ועד מפי עד פסול [סנהדרין כ״ח א׳] כגוונא דקאי ק׳ רביעי מסתכל לעיל כמבואר דאיהו ראה הנך סהדותה ולא מפי השמועה, או ראה (ויקרא ה׳ א׳) כמבואר לעיל, לג) ואם השביעם חמשה פעמים בפני ב״ד אינם חייבים אלא אחת (שבועות ל״א ב׳) מפני שכיוון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד, ואם כפירה היתה אינם יכולים לחזור ואם לא היתה כפירה אין שבועה חל על שבועה, כגוונא דקימא וי״ו עלי׳ דלמ״ד קדישא דאינון תרין קופים דאינון שופטים ושוטרים תיתן לך בכל (גבולין) [שעריך] (דברים ט״ז י״ח) לד) בא מאמר קדשו תיתן לך ולא אמר תעשה בכל גבולין ואמר תיתן לך שיהיו חביבים עליך כמתנה החשובה לך ולהקדימו ולנשאו כאשר בא דבר קדשו (במדבר ט״ו כ״ד) (ואם) [אם] מעיני העדה נעשתה לשגגה הן הסנהדרים הן נקראים עינים לעדה, ושמרם כאישון בת עינך, ובא דבר קדשו (דברים ט״ז ח׳) כי יפלא ממך דבר למשפט... וקמת ועלית אל העיניים כי לך אינו נראה אבל להם נראה בעלילה, לה) וכאשר בא לפקודי דא התרין קופין דקימין עלי למ״ד וק׳ תליתא דאזיל לפירקא קמא דעיגולתה אינון ג׳ פרצופים דיינים, לו) וק׳ רביעי דקימא מעט בעגולתה ומסתכל כלפי ק׳ תליתאה דאיהו קתבע לי׳ קמי דיינים. לז) ויתחבר לפירקא זעירא דלי׳ ופירקא זעירא דלי׳ אזל מעט בעגולתא עם פירקא דרומה דלי׳, וישאר פירקא קמא

עד, כי רמה נרמז כאן כלעיל קי׳ ט״ו: לג) אם השביעם חמשה פעמים, אם השביעם בפני ב״ד חוזו חייבים אלא אחת, שכיוון שהגיד שוב חוזו חוזר ומגיד כמבואר בפנים, ואם אלא בפני ב״ד, כיוון שהיו יכולים לחזור ולהודות חייבים על כל אחת, ותחילה יבאר כאן נרמז בכאן דיינים, כי תרין קופים קמאים הם שופטים ושוטרים כמבואר בשער הרקמון מאות ל׳ קי׳ ג׳: לד) לגד ביאר בהמשך שופטים ושוטרים תתן לך שיהיו חביבים לך כמתנה, ולהיותן בת עיניך שהם נקראים עיני העדה, ולכן כי יפלא ממך דבר שאתה חוקר ועולת אל הסנהדרין שהם עיני העדה והם רואים המשפט, ולכן הסנהדרין יושבים בבית המקדש שהוא גבוה כמו שהם עיני העדה והעיניים גבוהים, ולכן הם רמחים ג״כ בגובה הלמ״ד: לה) ונמלא כאן רמז ג׳ דיינים, שהם ג׳ קופין הרקמוים ג׳ פרצופים ג׳ דיינים: לו) ק׳ תליתאה פקיד נמי בהתחברותו לק׳ רביעי וק׳ רביעי עומד בעגול מעט ומסתכל אלל ק׳ תליתאה, כי ק׳ השלישי קתבע לו שיעיד כלעיל קי׳ כ״ז, והתביעה הוא בפני ב״ד דיינים הל״ל כאשר יתבאר להלן בעזה״י: לז) נמלא ק׳ שלישי פקיד לשני דברים, פירקא קמא דילי׳ שמתחבר אל שני קופין הרקמוים,

פקיד לדיין שליחי כפקודי דקופין כ״ל, ופירקא זעירא דק׳ שליחי שמתחבר לק׳ רביעי שהוא עד, פקיד שהוא חוצץ לח כעד להעיד: **לח)** פירקא קמא דק׳ שליחי שמתחבר לק׳ שני הוא חיבור הקיפה להקיף לרמז שבדיונים ג״כ דווקא זכרים כשרים לדון ולא נשים כי היקף הוא דכורא: **לט)** פירקא תליתאה מק׳ שני דו״ו שעל הלמ״ד מתחבר לפירקא קמא דק׳ תליתאה, ומהות קשר נקוד מחור הלי ק׳ תליתאה לגד ק׳ רביעי ומלמד עלי׳ דק׳ רביעי שלישו חייב על כל השבועות כי אם אחת, בגין דכל ק׳ פרקין ג׳ פרקין בקשורת חד בהקיפו ופרק ד׳ בפ״ע הוא רגלו נמלא הקיפו הוא כלל מ׳ שיש בו ג׳ פרטים דהיינו ג׳ פרקין, והכי דרך המונין, מספר כללי ד״מ עשיריות ומספר פרטי אחדים, טרם יגיעו לכלל יספרו את הפרט אחד שיש שלשה, וכשיגיעו לכללי יספרו את הכללים עשרי אחד שני עשיריות שלשה עשריות, וכמו כן בהקיפו כשנגיע לפירקא קמא אנו קופרים את הפרטים דהיינו פרקין, וכשנגיע לקיומא דהקוף מז אנו מוצאים מספר כללי היקף מ׳, ולכן ק׳ רביעי שהוא בפני ב״ד כאחד יתבאר להלן והוא מתחבר בקיומא דהיקף ק׳ שליחי, וכן ק׳ שליחי לק׳ שני, והוא מרמז שעל כל פרטי השבועות חייב חלף אחת כי בקיומא הוא מספר כללי כנ״ל: **מ)** משח״כ ק׳ חמישי שהוא שלש בפני ב״ד כאחד יתבאר, והוא מתחבר בפירקא קמא דילי׳ לרגל ק׳ רביעי, ופירקא קמא הוא פרטי כדלעיל וכן רגלה לא נמצא ג״כ לכלל כיון שאין בו פרטים, לכן ירמוז שחייב ג״כ על כל השבון פרטי השבועות: **מא)** והטעם לזה כי ק׳ רביעי הגדה שלו לפני ב״ד, כי כבר ידענו לפי מה שבארנו בהקדמה שניה לשער הרשעון מאות מ׳, כי כני מיא מה דבין פירקא קדמא דק׳ לרגלו כמבואר בשער החיתן קרי פ׳, כח מיש שבפה ט״ס, ושם השניים הגדלים על המיש שבפה כמבואר בשער מאות י׳, ונמלא שם רמז הדיבור, ובק׳ רביעי מקשבל דיבורא ופה שלו נגד פיות ג׳ הדיינין בג׳ קופין הרשעונים שק׳ רביעי עומד בשלשתן כמבואר בגיור, והיינו שהגדה שלו בפני ב״ד: **מב)** ובפני ב״ד כיון שהגיד שוב חילו מוהר ומגיד, כגונא דאמרת הגדה דק׳ רביעי מקשבל נגד כולהו הגדות הנ״ל, דעיקר הוא חלף הגדה שכיון שהגיד שוב חילו מוהר ומגיד, ולכן חילו חייב כי אם קרבן ל׳ על הגדה הרשעונה: **מג)** משח״כ ק׳ חמישי שעומד במיסור וחילו מקשבל נגד ג׳ קופין הרשעונים שהגדה שלו לא היתה בפני ב״ד, ולכן אין בו הרמז הנ״ל בשר מ״ב, שמש״פ שהגיד יכול לחזור ולהגיד ולכן חייב על כל אחת ואחת: **מד)** ומלמדים זה על זה שאם כי עד שני ג״כ כגונא דעד רשעון שהוא ק׳ רביעי דהיינו בפני ב״ד חילו חייב חלף אחת, ולהיפך אם היו שניהם כגונא דק׳ חמישי שלא בפני ב״ד חייבים על כל אחת ואחת: **מה)** תלת רגלים מחלת קופין קמאים שהם הדיינין יורדין נגד פה דק׳ רביעי רומז שהגדה שלו בפני ב״ד מלגד הרמז הנ״ל, וכן רומזים שהם דוגמת המחילות שויים ופתחים הכוכבים על הפה שלא יהבר, כן רגלין הנ״ל סוכבים על פה דק׳

קמא מן ק׳ תליתא לאינון תרין קופין דקימין בוי״ו קדישא ללמ״ד לדיין תליתא׳ לח) כי יתחבר הקיפה להקיפה דאינון דכורא אבל נשים פסולים לדין ולהעד, לט) ויתחבר פירקא תליתאה סיומא דוי״ו קדישא לק׳ תליתאה פירקא קמא ונסוג אחור מההוא קשורה דאינו חייב על ה׳ פעמים שהשביעו לי׳ אלא קרבן שבועה אחד, מ) ברם ק׳ רביעי יתחבר לק׳ חמישאי דאיהו קימא לבר מהדיינים ויתחבר לי׳ רגלה דק׳ רביעי לפירקא קדמא דלי׳ ללמוד עלי׳ דאיהו עבר על כל קשורא הדא, בגין דיתחבר לי׳ לפירקא קדמא — ולא לסיומא דאינו חייב אלא אחת כמו ק׳ רביעי בתליתאה — אבל חוץ לב״ד חייב על כל אחת ואחת [שבועות שם] בגין דיכול לחזור ולהודות, מא) כי מסתכל ק׳ רביעי במה דבין רגלה דלי׳ עד פירקא קמא דלי׳, ההוא רווחה מה דבין פירקא קמא עד קבל עוב׳ דרגלה דק׳ איהו סוד הדיבור, דאיהו יסוד המים, השיניים הגדלים על המים הנובעים בפה, ועיין בחלק ראשון ברית עולם בפרשת יבמין ושם מבואר היטב, ומסתכל קבל רווחה מן ק׳ תליתאה פירקא קמא דלי׳ עד רגלה וכן לק׳ תניינא וכן לק׳ קדמא הכל מסתכל קבל הנך תלת ק׳ למקום הגדה מב) והגדה אחת דלי׳ קבל הנך תלת דחדא הגדה ולא יחזור ויגיד שאינו יכול לסתור דבריו הראשונים, מג) ברם ק׳ חמישי קאי במישור ולא מסתכל להדיינים ואם השביע עליו חמשה פעמים חייב על כל אחת ואחת מפני שיכול לחזור ולהודות דחדא הגדה בב״ד כתיב [ע׳ שם ל״ב א׳], מד) ובא זה ולימד ע״ז, סהדא קמא על תניינא אם שניהם בפני ב״ד אינם חייבים אלא אחת, סהדא תניינא על קמא אם שניהם חוץ לב״ד חייבים על כל אחת ואחת, מה) וחדא הגדה בפני ב״ד כגוונא דקימין תלת רגלים מן ק׳. תרין דקימין לוי״ו ומן ק׳ קמא דקאי בעיגולתה להדי אפי׳ ולא לסתום אלא לפרש דחדא הגדה דקיימין קבל פניו להגדה שלו, והדברי מדוייקים בעזר השיש״ל החונן לאדם דעת, כגוונא דבא מאמר קדשו [עירכין ט״ו ב׳] מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמי (תהלים ק״כ

ג') נתתי לך שתי מחיצות שיניים ושפתים, מו) ואמר על השופטים תיתן לך בכל שעריך (דברים ט"ז י"ח) שיהיו השופטים האמתיים חביבים עליך כאוצר נחמד הנתון לך במתנה ממלכו של עולם כאשר בא דבר קדשו (שמות י"ח י"ג) ויעמוד העם על משה מן הבוקר עד הערב ובא מאמר קדשם חז"ל (שבת י' א') כל הדן דין אמת לאמתו נעשה שותף להקב"ה שנאמר (בראשית א' ה' — ח' — י"ג — י"ס — כ"ג — ל"א) ויהי ערב ויהי בוקר רצונם, הש"י ש"ל ברא כל בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ונתן תורה לעם סגולתו שיקימו פקודים דאורייתא שפקודי דאורייתא שליטה בכל הנבראים מדומם וצומח וחי שאינו מדבר ומדבר, ואית פקודים דשליטים לקיימם ביום ואית פקודים דשלטים לקימם בלילה כמבואר בהקדמה, ולזה אמר ויעמוד העם על משה מהבוקר עד הערב כי עשיית משפט נחשב לקיום פקודי דאורייתא הנוהגים ביום ולפקודי דנהגים בלילה, ונמצא כל היקום עומד ע"ז, ולזה אמר נעשה שותף כי קיום פקודי דאורייתא הם מקימים את כל העולם, ופקודי דאוריתא שליטי בכל צבא השמים כאשר בא דבר קדשו [ע' שמות כ' ד'] לא תעשה דמות כל בשמי ממעל וכו', ובא דבר קדשו (דברים ד' י"ט) ונדחת והשתחוית להם, אם שיכוין אפילו לחלק המחי' אותם וידיח הגשם גם זאת אסר לנו בוראינו כי זה ג"כ אסור, והבין זאת למאוד כי רבים פקרו בזה, ובא דבר קדשו (שמות כ"ג כ' - כ"א) הנה אנכי שולח מלאך לפניך... השמר מפניו... אל תמר בו, מפניו רצונו מהחלק המחי' אותו כאשר בא דבר קדשו (בראשית ב' ז') ויפח באפיו נשמת חיים, אל תמר בו בא מאמר קדשם [סנהדרין ל"ח ב'] אל תמירני בו, כי שמי בקרבו (שמות שם) פי' הגם ששמי בקרבו ותכוין להפנימיות המחי' אותו על זה בא דבר קדשו השמר מזה כי זה עובד עבודה זרה ממש, ולא ישא לפשעכם מפני ששמי בקרבו, כי גם זה אסור וכאשר תעבוד לו לא ישא להפשע כי בחטא אדם נתמעט כח המלאכים כי אינו יכול לשאוב שפע רב כאשר הי' מקודם החטא, וכאשר בא מאמר קדשם [סנהדרין ס"ז ב'] אצל מכשפים שמכחישים פמליא של מעלה, רצונם שמכחשים שנעשים כחושים מפני חטא האדם, ולא ישא לפשעכם דבר קדשו סובב כי לא יכול לישא שנתמעט כחו, ובעזר הש"י החונן לאדם דעת ארחיב הדיבור בזה בדף אחר מז): סליק:

*) נ"ב, ונדחת כי אם אפילו אתה מדיח הגשם ותכוין להפנימיות המחיה אותם אפילו כן אתה נידח כאשר תשתחווה כי זהו ע"ז ממש: ע"כ:

שער הרביעי מאות ל'

אמר אות למ"ד קדישא א) ואני בא לפקודי אשר יאמר כי הוא זה (שמות כ"ב ח') ונקרב בעל הבית וכו' (שם פ"ז), כאשר אני ק' קדישא דקאי לעגולתה ק' קמא מעגולתה דאיהו לווה כמבואר לעיל, ונסוג אחור מן ק' תניינא מוי"ו דקאי למ"ד, וקאי לחוד תחות פירקא זעירה מגי' ורובה נסוג לאחור דאיהו כפר לי' מה דקתבע לי' והודה במקצת זעירה מה דיתחשב ממון [שבועות ל"ח ב'] ב) או דאית לי' חד סהדא במאי דכפר לי', כגוונא דקאי ק' רביעי דיתחבר לק' קמא דעגולתה במאי דנסוג אחור דאיהו מסהיד עלי' כאשר בא מאמר קדשם [שם מ' א'] במקום ששנים מחייבים אותו ממון עד אחד מחייבו שבועה, כאשר קאי ק' רביעי קבל רווחה מן ק' תליתא עד רגלה דלי' דפנה למעלה לדבר קדשו (שמות כ"ב י') שבועות ה' תהי' בין שניהם כמאמר קדשם כל מקום ששנים

א) לות למ"ד הטעמה נמות ק' כוח כזה ופקיד על מודה מקלת הטענה שהויב שבועה [שבועות ל"ח ב' ועי' ב"מ כ' ל'], כי כבר למדנו בשער הקודש סי' כ' כי ק' תניינא וק' תליתאה שכוח ק' לחסון מגיגול למ"ד, כח מלווה ולוה, ועומד ק' תליתאה קלתו נגד ק' תניינא וקלתו נקוג לאחור ליומין לרמז שבקלתו מודה לו ורוצה לשלם, ובקלתו נקוג לאחור וכופר לו ורוצה לשלם, ובמקום דנקוג לאחור שם יתחבר לק' רביעי דפקיד לשבועה כמבואר בשער הקודש סי' כ"ב, ומרמז כי מודה מקלת הטענה חייב שבועה על מה שכפר: ב) וכן עד אחד מחייבו שבועה כל זה מבואר בשער הקודש סי' ט"ו כ"ב, והוסיף בכאן ליאור כי הסתכלות ק' רביעי למעלה הוא לה' כי אין דבר מפסיק בפניו כי הוא נגד רוחה דקופין

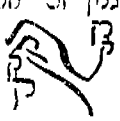
קמחים, וע׳ בשער הקודם סי׳ מ״ח מ״ב: ג) עד לחד מחייבו שבועה על מה שכפר כמו שהתחברות ק׳ רביעי הוא במקום נקיגת לחור דק׳ השלישי שהוא מקום הכפירה כלעיל סי׳ ס׳: ד) אין נשבעים על קרקעות, כי בכל ק׳ לית בי׳ יסוד עפר אלא רגליהם כמבואר בשער בחיתן סי׳ ע״ט פ״ב, וק׳ רביעי דפקיד לשבועה שעומד פניו מעט בחלכסון ומסתכל למעלה לגד תרין קופין קמחין שעפר שבהם פקיד לגדולי דשפר ולא לקרקע כאשר יתבאר, ופקיד בהסתכלות הנ״ל כי נשבעין דווקא על גדולי קרקע שהם מטלטלין ולא על הקרקעות: ה) הקשה לית ממרנו שתרין קופין קמחין מוח״ו שעל הלמ״ד מפקדים על גדולי קרקע הלא שפר נרמז שהם כמבואר בשער בחיתן הנ״ל וע״ש ותבין, ות״ש ניחא נמי דנשבעין על הקרקעות: ו) ותירץ דכאן לויכח ק׳ חמישי בחות י׳ ורגלו יורד למטה מחוד, ושם פקיד על קרקע עלמה, ות״ש קופין קמחים דוח״ו של הלמ״ד שעומדים בגובה למעלה רומזים על דברים העולים מן הקרקע דהיינו גדולי קרקע: ז) נמלא ק׳ שליש המתחבר להם ופקיד לכפירה והודאה במקלת כדלעיל סי׳ ס׳ הייגו בכפירת והודאת דברים התלושים מן הקרקע ומלמד ג״כ על ק׳ רביעי שמתחבר לק׳ שליש למקום רמז הכפירה, ומרמז שעד לחד מחייבו שבועה כדלעיל סי׳ ג׳, הייגו ג״כ על דברים התלושים מן הקרקע או עומדים לתלוש: ח) קרקע עלמית הוא ק׳ חמישי כנ״ל, ותרין רגלים מתרין קופין דוח״ו שעל הלמ״ד עומדים למעלה ואינם מחוברים לק׳ חמישי ומרמזים על דברים התלושים מן הקרקע: ט) ומה שכתוב תרין רגלים כנ״ל, הייגו שאפילו אם התביעה היתה בשני מינים וכפר בלחד והודה בלחד לריך ג״כ שיהיו שניהם תלושים, כגוונא דתרין רגלים הנ״ל, אבל אם לחד מהם קרקע אין נשבעים עליהם, חון מהמודה לו על מקלת מטלטלין שחייב שבועה על המטלטלים בעלמן לז זוקקין לותו ג״כ לישבע על הקרקעות כאשר יתבאר: י) ולזה יורדין רגלי ד׳ הקופין הנ״ל שבוח״ו שעל הלמ״ד יורדין למטה לגד רגל ק׳ חמישי ומרמזים עליו, שהוא קרקע עלמית כנ״ל, שלפעמים על ידיהם שהן מטלטלים זוקקים לותו לישבע על הקרקע כנ״ל: יא) ק׳ רביעי שפונה למעלה פקיד לשבועה כנ״ל בסי׳ ג׳, ובמקום שמתחבר הלי ק׳ לק׳ חמישי דהייגו ברגלו שם נקוג לחור מק׳ חמישי, כאשר נראה בגיוור לעיל סי׳ ס׳, שפקודי דק׳ רביעי דהייגו שבועה נקוגים לחור מק׳ חמישי דהוא קרקע כנ״ל דהיגי נשבעים על הקרקעות: יב) ע׳ בשער הקודם סי׳ י״ז, כי ק׳ רביעי וק׳ חמישי הם עליון, וכאן בדיגי שבועה הנרמז בהסתכלות ק׳ רביעי למעלה כנ״ל, וכן בהסתכלותו למעלה רומז לרחיית הטעות, ומרמז שביגי שבועה דווקא בכהלי גוונא שעד לחד רואה הטעות דהייגו ק׳ רביעי שמסתכל למעלה לגד המלווה והלוה, משא״כ ק׳ חמישי שהוא מסתכל למעלה והוא רואה בעדות כלל: יג) ע׳ לעיל סי׳ י׳ מדין זוקקין

*) נ״ב, ויתחבר לי׳ במאי דנסוג אחור ג) וכפר לי׳ בא ק׳ רביעי לאסהודי עלי׳ ופנה לאלכסון מעט סגוהי לעי׳ לחייבו שבועה; ע״כ הג״ה:

ששנים מחייבים אותו ממון אחד מחייבו שבועה* בגין דפנה ק׳ רביעי בפנוהי למעלה באלכסון מעט ולדבור פיו כמבואר לעי׳ ד) ואין נשבעים על קרקעות [ב״מ ד׳ ב׳ שבועות מ״ב ב׳] כגוונא דפקיד ק׳ רביעי דפנה לעי׳ לתרין קופין דוי״ו דקימי׳ על למ״ד, ברגליהון אזלין לבר ליסוד עפר ולא עפר ממש קרקע כי אם גדולי קרקע, ה) הגם שהקיפה מן כל ק׳ מה דאזיל יתיר על רגלה דלי בפירקא קמא מן כל ק׳ איהו יסוד עפר ?, ו) ברם ק׳ חמישי דקאי לתחות סיומא דלמ״ד קדישא דאיהו קאי לתחות ומעיד על קרקע עצמית, והנך תרין קופין דקימין לואי״ו דלמ״ד מעידים לגדולי קרקע, ז) ובא זה ולימד ע״ז בגדולי קרקע התלושים או מחוברים ועומדים לתלוש [שבועות מ״ב ב׳ - מ״ג א׳] ע״ז מעיד ק׳ רביעי אם בזה הי׳ כפירה והודאה במקצת מחייב העד אחד שבועה, ח) ולזה בא לפקודי דא דבעינן תלוש מהקרקע תרין רגלים מתרין קופין ואי״ו דלמ״ד, ט) בגין דפקודי בא להודאה במקצת ממין הטענה וקתבע לי׳ שני מינים תלושים והודאה [במינו] לאפוקי אם ההודאה לא ממין הטענה [שם ל״ח ב׳] וכגוונא דשני מינים דקא תבע לי׳ שניהם תלושים לאפוקי הודאה בקרקע וכפר במטלטלים שאין ההודאה מן הקרקע מחייבו שבועה על המטלטלים, כי אם שנתחייב שבועה על המטלטלים שהודה מהן מקצת וחייב שבועה על המטלטלים כמאמר קדשם [שם] זוקקים הנכסים שאין להם אחריות [את הנכסים שיש להם אחריות] לשבע עליהם י) כגוונא דקיימין תרין רגלים מן תרין קופין דקיימין לואי״ו דלמ״ד דנפקים רגליהון לתחות דמפקדים לק׳ חמישי סיומא דלמ״ד דאיהו פקיד לקרקע עצמית לזוקקים, יא) ומזה פנה ק׳ רביעי למעלה לשבועה ופנה מק׳ חמישי לפקודי דעל קרקע אין נשבעים ובגין דא נסוג לאחורי מק׳ חמישי, יב) ועד אחד מחייבו שבועה כי קאי בלחוד פניו לעי׳, וק׳ חמישי קאי בשביל דלי׳ שלא ידע בהך סהדותא, ברם אם הי׳ ידע ג״כ היו מחייבין אותו ממון, יג) ובי פקודים בפירש גילגול שבועה

שבועה, ולזה בא מאמר קדשו [קידושין כ״ז ב׳] ואמרה האשה אמן אמן (במדבר ה׳ כ״ב) מכאן לגילגול שבועה דאורייתא, שלא שטיתי ארוסה ונשואה, יד) אינון תרין נוני״ן פשוטים כגוונא דתרין רגלים דק׳ דקימין לפקודי דא דגילגול שבועה, טו) דתמן נמי כתיבה תרין קופין באלכסון א׳, ותרין רגלים לפקודי דא, דקימא רגלה בקוף דלבר לפקודי ארוסה, וקימא ק׳ פנימאה עם רגלה דלי׳ בפנימאה דכנסה, וע״ש בפקודי דיבמין באות א׳ עם ק׳ דבא לפרקים דלי׳, טז) וחד רגלה דמן ק׳ תניינא מן ו״ו דקאי ללמ״ד, איהו קרב יתיר לק׳ תתאה סיומא דלמ״ד, מן ק׳ דקאי עלי׳ לפירקא קדמא מן ו״ו דקאי ללמ״ד, דקדמא איהו מה דהודה לו במקצת מטלטלים דקא תבע לי׳ או מכסף כגוונא דרויחה מן פירקא קמא מן ק׳ עד קבל רגלה דלי׳ בעובי׳ דפנה לצפון לפקודי מצפון זהב יאתה (איוב ל״ז כ״ב), ואם התביע׳ הי׳ כסף או שווה כסף כגוונא דמטלטלים, וק׳ תניינא מוא״ו הנ״ל דקרב יתיר לק׳ חמישי סיומא דלמ״ד, דאיהו מה שכפר לי׳ במטלטלים ובקרקע וזוקקים המטלטלים ע״י גילגול לשבוע על הקרקעות, יז) בגין דק׳ רביעי דקאי בעגולתה מעט באלכסון פנוהי לעיל להך רויחה כבניים של הרגליים עד קבל פרקין קדמאי מן הקופין לפקודי פנה לעיל למאן דשלים על כולא וידע מה בחשוכה ובנהורא ונהור׳ עמי׳ שרי׳ לישבע שהוא כדבריו שלא חייב לו יותר, יח) ובא פקודי מני׳ ק׳ שבראני יוצרי בתמונה דא כאשר אני קאי ללמ״ד קדישא ק׳ רביעי דפנה לעיל לשבועת ביטוי אוכל ולא אוכל [שבועות י״ט ב׳] כגוונא דפנה למעלה לשבוע כמבואר לעיל ומסתכל קבל פירקא קמא מן עגולתה דאיהו ק׳ תליתאה מן למ״ד קדישא, ומסתכל קבל מה דבין רגלה לפירקא [קמא] דק׳ תליתאה, יט) ומה דאזל יתיר מן ק׳ פירקא קמא עודף על רגלה דלי׳ איהו יסוד עפר, ולגדולי קרקע ולא לקרקע עצמית, בגין דק׳ חמישי דקאי לסיומא דלמ״ד איהו דפקיד על ארעא עצמית, ואהדר לי׳ לפקוד על גדולי קרקע דאסר על נפשו בשבועה, כ) ותלת רגלים דאזלין מן הנך תלת קופין מפקדים על ק׳ רביעי דפנה לעיל לשבוע, ואינון מפקדים תלת, הן השבועה הי׳ על דומם מן קרקע או על צומח או חי, שאוכל פת חיטים [שם כ״ב ב׳] או שאוכל בשר ויין [שם כ׳ א׳] ולא אכל, או שבועה שלא אוכל ואכל, שאזרוק צרור לים ושינה או שלא אזרוק וזרק [שם כ״ה א׳], כא) ואם חייב על העבר שאכלתי ושלא אכלתי שזרקתי ושלא זרקתי פלוגתא בזה [שם] בגין דפנה ק׳ רביעי למעלה, אם ללמד דאינו חייב אלא לפניו מה שיבא עוד ולא על העבר, אם חייב ג״כ על העבר

שבועת גלגול שבועה הגרמז בתרין רגלין דקופין קמאים, ורז״ל דרשוה מהמן למן: יד) רמזה תורייתא גלגול שבועה בתרין תיבות שמקיימין בני״ן פשוטה, לרמז שכמו כן בתחתון קדמיס, רמז גלגול שבועה ג״כ בתרין רגלין מתרין קופין הכ״ל שהם דוגמת בני״ן פשוטין הנ״ל, זה לשל זה: טו) וכן פקודי דקושה בכלל גרמז בחות ל׳, הנעשה הרחשון מחות ל׳, ובחלבון ל׳ תרין קופין זה לפנים מזה, ונמלא שם ג״כ תרין רגלין זה לשל זה, כזה

ולכן תרין רגלין ק׳ חלו דחלבון ן׳ ל׳ שהם כל ק׳ חיים ושמהו הקוף ורגל כידוע, ונמלא ק׳ פנימי שהרגל עומד בתוך הקופו ואין מפסיק בפניו, מרמז לכנוסה שנכנסה לתוך ביתו מש״כ ק׳ דלבר, שק׳ פנימי מפסיק ביני לרגלו מרמז שעדיין היא מרוסה ולא נכנסה לתוך ביתו, וזה גרמז בתרין רגלין הללו שלא שטיתי מרוסה ומוחה, והיינו גלגול שבועה: טז) כשאתה מוצא לדיוק דזוקקין הנ״ל, כי עיקרו גרמז בק׳ תניינא דוא״ו שעל למ״ד שהוא מתקרב יותר לק׳ חמישי, שהוא קרקע, ופקיד ק׳ תניינא דזוקקין, אבל ק׳ קמא עיקרו גם ללמד על התביעה והודאה שהוא מכסף או שוה כסף דהיינו מטלטלין, בגין דרגלו דק׳ קמא הוא יותר לפניו מכל הקופין, ולפון מרמז לכסף או שוה כסף כמו שנאמר מלפון זהב יאתה: יז) פקיד ק׳ רביעי לשבועה הנ״ל בסי׳ ג׳: יח) ק׳ רביעי פקיד לשבועה הנ״ל ולכן גרמזוס בלמ״ד היינו שבועת ביטוי, ופי׳ שבועת ביטוי שאין נפקותא בהאי שבועה לענין ממון רק דבריס בעלמא, ולזה מסתכל האי ק׳ נגד בין הכוייס מה שבין פירקא קמא דק׳ תליתאה לרגלו דשם הוא קוד דיבור פה כמבואר בשער הקודש סי׳ מ״ח והיינו שבועת ביטוי: יט) ולזה לבאר הרמז שאוכל ולא אוכל שאמרו רז״ל, כך ק׳ שליחי לפי ענין הזה דשבועת ביטוי פקיד לגדולי קרקע, מפני שק׳ חמישי פקיד לקרקע עלמה ונמלא ק׳ שליחי שהוא למעלה ממנו מוזר לפקוד על גדולי קרקע, כנ״ל בסי׳ ו׳, אלא שהם ק׳ שליחי פקיד לנוה, ולכן קופין קמאים פוקדים לגדולי קרקע, אבל כאן שאין לריך רמז לנוה לענין שבועת ביטוי, יאמר ק׳ שליחי לגדולי קרקע דהיינו מאכל: כ) ונמלא בכאן חלת מיני עפר שבחלת רגלי הקופין ק׳ חמישי וק׳ שליחי וק׳ שני הם לחלת דרגין דומס נומה חי, שנגררו מן הטפר, וק׳ רביעי פקיד לשבועה וק׳ קמא יתבאר להלן: כא) פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבא

בעניין למעבר תליא זכה דק' רביעי דמסתכל למעלה, מאן דמחייב למעבר ס"ל דהסתכלותו למעלה רומז למעבוד, ומאן דפטר ס"ל דרומז ג"כ דמסתכל רק על מלפניו מז ים גו דיוני שבועת ביטוי ולא מסתכל לאחריו דהיינו למעבר דפטור: **כב)** בגמ' למריך מ"ט דמאן דמחייב מריבוי דכתוב — לכל אשר יבטא בחדש, ומאי מריבוי דכתוב מיותר הוא אלא דרמז בחותיות דהיינו מפני שק' רביעי מסתכל למעלה ומתעקש, ומז כאשר נלרך להתחבר ק' רביעי לק' חמישי מז לריך רגל ק' דרביעי להתלרך ולהתעקש לאחריו מעט עד בחו לקלה ק' דחמישי להתחבר אחו (ע' בליור סי' ל'). וכיוון דמתעקש לאחריו הוא מדרמז ג"כ על דבר שאחריו דהיינו למעבר, וזה נרמז בדבריהם הקדושים מריבוי דכתוב פי' מריבוי דכתב כי לריך להרבות את הכתב מרגל ק' רביעי עד שיתעקש לאחריו ולכן חייב למעבר: **כג)** ק' רביעי דפקיד למעבוד כ"ל יש בו רמז מלקות, כי ק' הוא דו פרלופים, והוא עומד נוטה וכפוף מעט כדרך האדם המלקה שכוכ כפוף, כי במזיד חייב מלקות, וכן קרבן נרמז כאן בשוגג כאשר יתבאר: **כד)** והמזיד הוא דחייב מלקות כי כבר אמרנו בשער הקודש, כי בהסתכלות ק' רביעי למעלה רומז שהוא עד בדבר אחד והוא רואה או ידע, ומלה כאן בשבועת ביטוי ג"כ רומז שיודע בשעת מעשה או בשעת השבועה והייט מזיד. **כה)** ברגלו דק' רביעי שפוגם מעט בהלכסון לאחריו כמבואר בליור נרמז בו קרבן שהלכסונו חזיל דוגמת הלכסון ק' שהולך ממזרחית לפונית לדרומית מערבית כזה ולמד הא' הלכסון מהלכסון ק', כמו דהס פקיד להקרבת קרבנות על המזבח כמבואר בכמה מקומות מזה הספר, כן כאן פקיד לקרבן והייט בשוגג כאשר יתבאר: **כו)** היקף דק' רביעי בהה שעומד ונוטה ומסתכל למעלה פקיד למזיד כ"ל בסי' כ"ד, אבל רגלו שנוגע מעט בפניס בהיקף ואח"כ מתעקש לאחוריו דהייט כמלק את עלמו מפקודי דהיקף כ"ל, רק שהוא אין לו ידיעה והוא בשוגג ולכן בו פקודי קרבן כ"ל בסי' כ"ה: **כז)** המעיין בליור לעיל יראה כי היקף ק' רביעי בהסתכלותו למעלה, הוא מסתכל דרך הריוח שבין היקף לרגלו דק' תליתאה, והסתכלותו הולך וממשך עד רגל ק' המני, כי רגל ק' תניינא מפסיק בפני רגל ק' קמץ, אבן רגל ק' קמץ נוכל לנייר בשכלנו אלכסון הולך מקלה ק' קמץ דרך כל הרגלים עד שמגיע לקלה הרגל ק' שביעי במקום שמתעקש, ולכן היקף ק' רביעי שהוא פקיד למלקות פקיד על רגלה דק' שני, ורגל ק' רביעי דפקיד לקרבן פקיד על רגל ק' קמץ, והכוונה כי תרין

העבר והא דפנה למעלה בגין השבועה, **כב)** ובא מאמר קדשם [שם] מרבוי הכתוב, ולא בא מאמר מכל אשר יבטא האדם (ויקרא ה' ד') דהיינו הרבוי הכתוב בדבר קדשם? ברם מאמר קדשם סובב מרבוי הכתוב היינו הכתב שנשתנה בגין דא בא פקודי דאורייתא קדישא לכל אשר יבטא בגין דק' רביעי הנ"ל דפנה למעלה וקאי מעט בעגולתה, כאשר יבא ק' חמישי דאיהו סיומא דלמ"ד קדישא, וקאי ק' חמישי שביל דלי' במישור בהכרח יתארך ק' רביעי רגלה דלי' ואזיל מעט באלכסון בגין שיתחבר לפירקא קמא מן ק' קדישא חמישי, להתעבד תמונת סיומא דלמ"ד ונטה רגלה דק' רביעי מעט לאחריו לפקודי לרבות על שעבר, ולדא אמר מרבוי הכתוב, רצונם הקדוש מרבוי הכתב אינון אתוון קדשים הכתובים באצבע אלהי' שבא בכאן בריבוי, ולדא בא בפירוש באורייתא קדישא לכל אשר יבטא, **כג)** ויש מהן חיוב קרבן ויש מהן חיוב מלקות כגוונא דקאי ק' רביעי דאיהו בא לפקודי שבועה כמבואר לעיל, וקאי מוטה פנוהי למעלה לפקודי כאשר בא דבר קדשו (דברים כ"ה ב') והפילו השופט והכהו לפניו וכו' כאשר אבאר בעזר החונן לאדם דעת, **כד)** שבועת ביטוי על המזיד מלקות ועל שגגתו קרבן [שבועות כ"ט ב'] כגוונא דמסתכל ק' רביעי לעיל דאיהו ידע בשעה שעבר ולא נעלם ממנו השבועה כאשר בא מאמר קדשם [שבועות כ"ו א'] האדם בשבועה כגוונא דמסתכל לעיל דהוא לפקודי ראה או ידע, כה) ואם בשוגג בר קרבן כגוונא דרגלה דק' רביעי אזל מעט באלכסון בכדי להתחבר לק' חמישי סיומא דלמ"ד קדישא כמבואר לעיל, והולך מעט באלכסון כגוונא דאלכסון א' מגבוי מזרחית צפונית לדרומית מערבית. כגוונא פנה באורחי הגם שלא אזל שביל אורך ברם פנה כדין, וסוד אלכסון הוא מזבח לקרבנות הקרבי' כמבואר בחלק ראשון ברית עולם כו) ואזל מעט מהקיפה ק' דלי' המקיף לרגלה דלי' ג' הפרקים ואזל רגלה לאחורי נעקם לפקודי אם נעלם ממנו בר קרבן, ואם במזיד כגוונא דפנוהי לעיל חייב מלקות כגוונא והפילו השופט, כז) ובדין ק' קמא דקאי לפירקא קמא וא"ו ללמ"ד רגלה דלי' קרב יתיר לרגלה דקוף רביעי דקאי בפנוהי לעיל ופקיד לקרבן, רגלה דק' דקאי תניינא לוא"ו מן למ"ד דרגלה דלי' קריב יתיר להקיפה מן ק' רביעי דקאי בפנוהי למעלה ואיהו קריב יתיר לי' מן רגלה דק' קדמאה איהו פקיד אם במזיד והפילו השופט והכהו, בגין דרגלה דק' קמא קרב יתיר לרגלה דק' רביעי דאלכסון דלי'

דלי׳ כגוונא אלכסון א׳ דפקיד לקרבן, רגלה דק׳ תניינא איהו קרב יתיר להקיפה דק׳ רביעי דפקיד על והפילו השופט, כח) והך רגלה דק׳ תליתאה פליג שביל דלי׳ בפנוהי דק׳ רביעי דקאי בפנוהי לעיל דאיהו בא לאסהודי עלי כסף או מטלטלים לחייב הנתבע שבועה שהוא עד או ראה או ידע כמבואר לעיל, ופלג עלי׳ ק׳ תליתאה ברגלה דלי׳ לפקודי דאם בא לשבועת ביטוי או שבועת שוא שאין בהם כפירת ממון כי אם שעבר על שבועתו, ובין שיש בהם הרעה או הסבה, או שאין בהם ואין בכאן רע לבריות וכפירת ממון כי אם רע לשמים כגון שבועת שוא או אוכל ולא אוכל הסבת עצמו או הרעת עצמו [שבועות שם], ובא פקודי מן תרין רגלים מן תרין קופין דקיימין לו״ו מן למ״ד במזיד למלקות ובשוגג לקרבן כמבואר לעיל, כט) כלל הדברים, דד׳ קופין הבאים בלמ״ד קדישא מלבר ההוא ק׳ דקאי מוטה פנוהי למעלה דפקודי בא לשבועה, אינון ד׳ ק׳, ק׳ תתאה שבא לסיום למ״ד איהו פקיד לדומם שאינו מגדל צמחים בגין דרגלה דלי׳ אזיל לעומקה דקרקע כגון אבנים, ובגוונא דלהון הקיפה מן ק׳ הנ״ל מפירקא [קמא] דאזל יתיר על רגלה איהו דפקיד לקרקע עולם המגדל צמחים, ל) ק׳ דקאי קמא לעגולתה איהו פקיד לצומח, ותרין גוונים צומח, רגלה לכל מיני תבואת וזרעי גדולי קרקע [דאיסורא כגון כלאי הכרם כלאי זרעים] פירקא קמא בגובה פקיד לגדולי (אילנות) [קרקע דהתירא]. לא) ק׳ תליתאה דקאי לפירקא תניינא מן וא״ו דקאי ללמ״ד קדישא, פקיד רגלה דלי׳ לחי מהמינים שאסר לנו בוראינו בורא כל באכילה כאשר מבואר באורייתא קדישא, פירקא קמא מן ק׳ הנ״ל מה דאזל עודף ברחבו על עובי רגלה פקיד על חי המותר באכילה כמבואר באורייתא קדישא, דכולה בא פקודי באתוין קדשים, לב) ק׳ קדמא מן ו׳ למ״ד איהו דפקיד לחי מדבר רגלה דלי׳ לערלים שלא קבילו אורייתא פירקא קמא מה דאזל יתיר על רגלי כנ״ל פקיד לחי מדבר לישראל עם סגולתו בגין שקבלו אורייתא לג) וההוא ק׳ דפנוהי לעיל קאי מוטה איהו דפקיד על שבועות על כל הנ״ל. כאשר בא לשבוע על דומם הוא על אבן שהוא זהב [שם כ״ט א׳] או שאזרוק צרור לים בגוונא דא שהוא שבועת שוא, אין חיובו קרבן כי אם מלקות בגין דרגלה דקוף דקאי באנפוהי לעיל, רגלה דלי׳ מתעקם מעט באלכסון, ופנה שביל דלי׳ מרגלה דק׳ חמישי סיומא דלמ״ד ומה דאזל מתעקם מעט איהו סוד אלכסון א׳ דאיהו קרבנות לפקודי שאין בזה קרבן כי אם מלקות. לד) ומה שבא לפקוד על ק׳ קמא מעגולתה דרגלה דלי׳ פקיד לגדולי

קופין קמאים פקודים לשופטים ודיינים כמבואר בשער הקודש מקרי ל״ג עד קי׳ ל״ז, ולפעמים יפסוק השופט לקרבן כגוונא דק׳ קמא, רגלו מקבל לרגל ק׳ רביעי דהיינו שוגג וקרבן כנ״ל בקי׳ כ״ה כ״ו, ולפעמים והפילו השופט והכהו כמו שמקבל רגל ק׳ שני להיקף ק׳ רביעי שהוא כללות מזיד ומלקות כללות בקי׳ כ״ג כ״ד, כי ק׳ קמא ותניינא הם שופטים: נח) לעין עדות דק׳ רביעי עד כמבואר לעיל, ומעיד בפני הדיינים לחייבו שבועה, בגין שהוא עד בדבר על כפירת ממון, לכן רגל ק׳ תליתאה יורד וסותם בפני ק׳ רביעי שלישו רואה ולישו עד, נמלא רמז השבועה שבק׳ רביעי לישו שבועת עדות כי לא שבועת ביטוי שעבר, מז חלוק בדין שוגג או מזיד כאשר מורין עליו תרין רגלין הנ״ל בקי׳ הקודם: נט) חוזר לבאר כל הדיוים בפרט, ק׳ רביעי פקיד לשבועה ושאר כמן ד׳ קופין ק׳ חמישי וק׳ שלישי וק׳ שני וק׳ קמא והם פוקדים לדלמ״ס כסדרן זה למעלה [מזה] ותחלה יבאר ק׳ חמישי, כי בכל ק׳ חית די תרין יקוד טפר, ל׳ מימין רגל הק׳ כמבואר בשער הכוונת קי׳ פ״ב והוא כנגד בין היקף הק׳ לרגלו ורגלו ממשיכו עד למטה, ולכן נחשב זה לטפר ממדרגה שפלה, ושפר שני משמאל רגל הק׳ כמבואר בשער הכוונת קי׳ ע״ט, והוא טפר ממדרגה יותר עליונה כי הוא נחשב לרגל הק׳ רק לפירקא קמא מהיקף דחזיל להלאה מרגלו. ונמלא ק׳ חמישי שהוא יותר למטה מכל הקופין פקיד לדומם שהוא למטה מכל הדלמ״ס, ותרין חולקין שבו הם ס׳) דוממים שפלים שהיום הגדלים לממחים כגון מבנים, ג׳) דומם המגדל לממחים כגון קרקע: ד) ק׳ שלישי שהוא למעלה מק׳ חמישי פקיד למדרגה יותר עליונה לומח, ותרין חלקים שבו כמבואר בפנים וע׳ לקמן קי׳ [ל״ד] ל״ה וכ״ל כאן: ה) ק׳ שני שהוא למעלה מק׳. שלישי פקיד למדרגה יותר עליונה חי, ותרין חולקין שבו חיקור והיתר: ו) ק׳ קמא שהוא למעלה מק׳ תניינא פקיד למדרגה יותר עליונה ותרין חולקין שבו הם לחומת ויסרחל: ז) וק׳ רביעי דפקיד לשבועה פקיד על כל הנ״ל, והנה בק׳ חמישי שהוא ג׳ מיני דוממים כנ״ל לא שייך בהם שבועת ביטוי כראשה והטעם כי אם שבועת שוא, ולכן אין בהם קרבן רק מלקות, ולזה רמז הקרבן שהוא ברגל ק׳ רביעי, שהוא מתעקם ומישו הולך בדרך רגל ק׳ חמישי לרמז שבק׳ חמישי אין בו קרבן רק מלקות (ע׳ לעיל קי׳ כ״ב): ז) וכן בא ק׳ רביעי ללמד על ק׳ שלישי שהוא רומח לומח, וחלק טפר

כתחתון פקיד לגומא דחיסורא, דהיינו ברגלו דק׳ שליחי, ולמד רגלה מרגלה דק׳ רביעי, דפקיד לקרבן כ״ל, ואיהו הולך בחלכתן לה כגוונא דהולך רגל ק׳ שליחי, דאיהו הולך ביושר, לרמז כי ברגל ק׳ שליחי שהוא לומא דחיסורא אין הולכין דיניו כמו ברגל ק׳ רביעי דלית ביי קרבן כמבואר בפנים: **לה**) וחלק תנייגא מן עפר ק׳ שליחי שהוא עפר לומא דהתירא, שהוא בהקיף ק׳ שליחי, למד מהקיף ק׳ רביעי, והיה במקום הקיף ק׳ רביעי קלה טולחי דרגלו הנכנס בתוך הקיפו מתקרב להיקף ק׳ שליחי כגרלה גליור, והוא מרמז דאם בהיקף ק׳ שליחי שהוא פירי דהתירא אם ים קרבן כמבואר בפנים: **לו**) וכן פקיד ק׳ רביעי על ב׳ חולקין דק׳ תנייגא, כי עפר תחתה מרגלה דק׳ תנייגא פקיד לחי בלחי מדבר החסור בחסרון כמבואר לעיל, ולמדין הלחי רגלה מרגלה דק׳ רביעי, דהוא פקיד לקרבן והיו הולך בשוה עם רגל ק׳ תנייגא כי נקוג לחחוריו כגרלה גלורה, לרמז שחין ברגלה דק׳ תנייגא דיני קרבן כמבואר בפנים: **לז**) פירקא קמא דק׳ תנייגא עפר דבו פקיד לחי בלחי מדבר המותר בחכילה כדלעיל סי׳ ל״ח, ורגלה דלי׳ פקיד לבעלי חיים החסורים בחכילה, ורגלה דק׳ קמא יורד חגל היקף ק׳ תנייגא ורגלו, ומלת רגלה דק׳ קמא כולל בחוכו דברים המותרים ודברים החסורים, ופקיד עלי׳ רגלי דק׳ רביעי דבכהאי גוונא חל בשבועה גם על דברים החסורים, כי כבר חמרנו לעיל סי׳ כ״ז, כי רגלה דק׳ קמא פקיד על דיני רגלה דק׳ רביעי דהיינו קרבן שמניח קרבן על שבועה זחת בבולל, כי דיני כולל לא נרמז רק ברגל ק׳ קמא, כי לא מציגו בכל הלמ״ד בגוונא דא רגל חגל רגל: **לח**) וכן פקיד ק׳ רביעי על ק׳ קמא בדיני קונם או שבועה כחסר יחבאר, ובק׳ קמא ברגלו פקיד לעלים, והקיפו ליסרחל, ומק׳ רביעי למד על רגלו דק׳ קמא שהם נדר על העלים חל על כל החומות חפילו על העמולים, כגוונא דרגלה דק׳ קמא כליל כל החומות ואינו ממלק בין מכול לבלתי מכול: **לט**) פי׳ כמו שק׳ רביעי פקיד לשבועה שמה שמסתכל למעלה לכ׳, כן פקיד ג״כ לקונם, כי נדר ימי לריך שיהי׳ לשם שמים: **מ**) וכן מלמד ק׳ רביעי שהנדר חל על כל יסרחל חפילו על העלים הנרמזים בהיקף ק׳ קמא שכולל כל יסרחל מולים ועלים, חע״פ שנדר בלשון למולים, מפני שחינו מחלק כלל בין ליחנה לליחנה ובין יסרחל ליסרחל: **מא**) וכן מלמד ק׳ רביעי על היקף ק׳ קמא שהם יסרחל, ומחעלו יסרחל להיות נרמזים בהיקף ק׳ קמא ולא ברגלו מפני שהם מופקדים בחלוות, ומלמד עלי׳ ק׳ רביעי שהם נשבע על המלוות חין זו קרבן כי חם מלקות כמבואר בפנים כי למד הלחי היקף מהיקף ק׳ רביעי דפקיד למלקות כדלעיל סי׳ כ״ג: **מב**) ויחר כל הדברים בכלל כי רגלה דק׳ רביעי דפקיד לקרבן כדלעיל סי׳ כ״ה, ורגלה

לגדולי קרקע, ואית מנהון התירה ואית איסורה, כגוונא כלאי הכרם [כלאי] זרעי׳, קרקע מקום עריפת עגלה ערופה זרע קרקע דאיסורא, ונשבע על זה שאוכל נשבע לבטל המצווה ולוקה משום שבועת שוא [שם] שלא אוכל אין שבועה חל על השבועה דכושבע ועומד מהר סיני כ״א ב׳ ונדרים ח׳ א׳] ולפקודי דא ג״כ אזל רגלה דק׳ מוטה מעט באלכסון ופנה מן רגלה כדין כנ״ל, לה) ואם נשבע כגוונא דפירקא קמא פקיד מן ק׳ קמא דקאי בעגולתה אכילות פירים דהתירא פקיד הקיפה מן ק׳ מוטה על שלא אוכל ואכל דחייב קרבן לו) ק׳ דקאי לפירקא תניינא מן ו׳ דקאי בל״מ״ד רגלה דלי פקיד על חי שאינו מדבר מבהמות האסורות באכילה ואם נשבע שאוכל הרי זה שבועת שוא כי נשבע לבטל את המצווה, ומושבע ועומד מהר סיני וכאשר בא מאמר קדשם [עי׳ ספרי פ׳ מטות] לאסור אסור על נפשו (במדבר ל׳ ג׳) ולא שכבר נאסר אם נשבע שלא יאכל מהם אין שבועה חל על השבועה לז) ואם כולל דברים המותרים עם דברים האסורי׳ מגו דחילא על המותרי׳ חל על האסורי׳ [שבועות כ״א ב׳] כגוונא דרגלה דק׳ קמא שקאי לפירקא קמא מוא״ו ללמ״ד וקאי רגלה דלי באנפוהי דק׳ דקאי תחותי׳ ובגוונא דא לא קימא באות ג׳מ״ד קדישא תרין רגלים להדי׳ ומפקדים לכולל, לח) ק׳ קמא דקאי לפירקא קמא מן וא״ו רגלה דלי׳ לחי מדבר אינון כל הגוים ערלים (ירמי׳ ט׳ כ״ה), ועגולתה דפקיד לישרא׳ עם סגולתו, לפקודי קונם שאני נהנה לערלים אסור בערבי וגבעוני מהו׳ [נדרים ל״א ב׳ וע׳ ע״ז כ״ז א׳] וכמאמר קדשם [נדרים שם] מאוסה הערלה שנתגנו בה הרשעים וכו׳, לט) כדין מרגלה בא פקודי שבועה או איסור קונם, כגוונא דבא פקודי מן ק׳ דקאי בפנוהי לעיל, מ) פירקא קמא מן ק׳ הנ״ל דאזל יתיר על עובי רגלה בא פקודי קונם שאני נהנה (לישרא׳) [למולים] אסור בערלי ישרא׳ [שם] מא) ובגוונא דא אם נשבע לבטל את המצווה ולא ביטל פטור ולקה משום שבועת שוא, ואם נשבע לקיים ולא קיים פטור דאין שבועה חל על השבועה [שבועות כ״ז א׳], מב) הכלל רגלה דק׳ המוטה דאזל מעט בקציהו באלכסון איהו דפקיד על רגליהון דהנך קופין דלית בהון פקודי קרבנות, כגוונא דאיהו ק׳ דפנוהי למעלה יתעקם כמבואר לעיל, וק׳ חמישי סיומא

דלמ״ד

דלמ"ד אזיל לבר, בגין דפנה רגלה דק' דפנוהי למעלה באלכסון ונסוג אחור מן רגלה ק' חמישי ללמד על פקודי דרגלים דד' קופין הנ"ל לית בהון קרבן כי אם מלקות, ולא בגוונא דרגלה דק' רביעי דפנוהי למעל שנתעקם בקצה דיתחבר לק' חמישי כוונא דאלכסון א' דאיהו סוד הקרבנות, נסוג אחור מרגלה דק' חמישי, דלית בפקודי (דלמד) [דק'] חמישי כרגלה דלי סוד קרבנות, ולא ללמד על עצמו יצא אלא על הכלל כולו יצא, דכל ד' קופין רגליהון דילהון בפקודיהון לית בהון קרבנים כי אם מלקות, מג) קונם כהנים אלו נהנים לי יטלו אחרים, כהנים סתם יטלו בעל כרחו

[נדרים פ"ג ב'] ..... סליק:

דק' חמישי הולך ביושר ורגלה דק' רביעי נסוג אחור ממנו ומתעקם עד שהולך ומתחבר בקלה הדרומי מק' חמישי, ומרמז בנסיגת אחור הכ"ל שברגל ק' חמישי אין בו דיני דרגל ק' רביעי דהיינו קרבן, והכה רגל ק' חמישי יולא מכלל הלמד ויורד למטה מן הלמ"ד. ולכן נקרא רגל ק' חמישי יולא מן הכלל, וזו היא מדה בתורה שלא ללמד על עצמו יולא כי אם על הכלל כולו, ללמד על כל הד' קופין שבכולן ליתן בהון קרבן בפקודי דרגליהן, תע"ג דברגלה דק' קמא לא אמרנו כן כדלעיל קי' ל"ח?, אך בקי' ל"ז אמרנו כי רגלה דק' קמא פקיד חיוב קרבן בכולן, והיינו משום דכולן ג"כ היקף ק' תניינא כאשר ביארנו שם בקי' ל"ז, אבל בעלמו ליתא בי' פקודי דקרבן: מג) גרסה שאכר כאן ולא בשלים כמאבר ז"ל כוונתו והתחיל לבאר חילוק בין קונם כהנים אלו לכהנים סתם ולא ביאר, וכי ימלא חסרונם: סליק:

השער מאות מ'

אמר אות מ' קדישא א) התמונה שבראני יוצרי לפקודי לעם סגולתו על ד' שומרים ועל שבועתם, כאשר בא בי ק' לפרקים דלי, וקימא ק' קמא למזרח מ', וקאי מעט בעגולתה, ולי' יתחבר ק' הדרומי לפירקא תתאה זעירא, מן ק' דקאי בעגולתה מעט ב) פנוהי למעלה מק' המזרחי, וגופו דילי' יתמשך לתתאה לק' הדרומי וק' המערבי דאיהו תתאה מן מ' קדישא יתחבר לרגלה דנפיק מן ק' הדרומי ויתעבד כדין כתמונת כ' קדישא, ויתעבד כתמונת וי"ו מן תרין ק' דקימין דא תחות דא, קמא רברבא ברחבו ותניינא זוטרא ברחבו ואזל כתמונת וי"ו ויתחברו לכ' קדישא הנ"ל רגלה דמן ק' קמא אזיל מעט באלכסון ויתחבר לק' תניינא מן ו' לפירקא דרומא דילי' באחורי', ופנוהי לבר מן כ' וי"ו הנ"ל, ג) לפקודי כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור (שמות כ"ב ו') כגוונא דרגלה דק' מזרחי דאתי' מצפון כ' מצפון זהב יאתה (איוב ל"ז כ"ב) ונגע ברגלי דלי' לק' תניינא מן וי"ו דפקיד שנתן לי' לשמור, בגין דוא"ו קאי באפי' דכ' דאיהו לשמור, ד) ופנה רגלה דק' מזרחי לתחות דאיהו פקיד על גדולי קרקע בגין דמ"ם קדישא פתיחה למטה, ה) ולא בא לקרקע עצמית ולהמחוברים בקרקע דזה בא בפקודי מן ק' מערבי דקאי לתחות ואזיל לקרקע עצמית, אבל רגלה דק' מזרחי איהו דפקיד על גדולי קרקע ו) המכונסי' ותלושים, כגוונא דאיהו קאי בפנים ולראיית פני הבית דאיהו

באספיך

א) הלוכה כזה ב) פי' ק' קמא שהוא ק' המזרחי פניו שהוא לד שמאל מהקיפו הוא לגד מעלה וגופו שהוא לד ימין מהקיפו מתעגל וממשך למטה לגד ק' הדרומי: ג) יבאר כי כאן נרמז פקודת שומרים כי המ"ם הוא לורת כ' ו' ולורת הכ' הוא פתוח מלד שמאל אלא שכאן בחות מ"ם עומד הוא"ו בפני הכ' וסוגר בפניו נמלא כאן שהוא נעשה מקופין שהוא פלוף מלד זו פלופים כידוע, נמלא ק' תניינא מן ו' שהוא הסוגר בפני הכ' רומז לחלד השומר, וק' קמא של הכ' ק' המזרחי שרגלו הולך ומתעקם אל ק' תניינא אוא"ו שהוא השומר ונוגע אליו לרמז שנתן לו דבר מה לשמור, ובמה שרגל הכ"ל הולך לגד לפון שנתן לו לשמור דבר שבממון כגון ככף או כלים כי מלפון זהב יאתה: ד) ידוע כי רגל הכ' פקיד לגדולי קרקע כמבואר בהמה הקפר מעשה דשם פקיד מתרין רוחות ליקוד עפר כמבואר בשער המיתן, וכן כאן רגלה דק' המזרחי ג"כ פתוח למטה ליקוד עפר דנגדו המ"ם פתוח למטה ולכן פקיד לעפר ולא ליקוד המים (ע' בשער הכללים מהה): ה) וכאן נחלק לתרין כי יש כאן תרין קופין ורגליהם ק' המערבי וק' המזרחי והם זה למעלה מהה ושניהם פקודים לגדולי קרקע אלא שרגל ק' המערבי שהוא למטה פקיד לגדולי קרקע המחובר עדיין למטה לארץ ורגל ק' המזרחי למעלה פקיד לגדולי קרקע התלושים מן הקרקע ונגבים למעלה. ו) וכיון דדיני שמירה מלומה בק' המזרחי ושם פקיד למטלטלים התלושים דווקא לרמז

על שבועת שומרים המרומז כאן כאשר יתבאר מיהו מוהגת ממחוברים לקרקע שאין נשבעין על הקרקעות [שבועות מ״ב ב׳], וכן נרמז בכאן לפיפת הגדולי קרקע לתוך הבית דרגל ק׳ המזרחי עומד בפנים תוך המ״ם ולא כמו רגל ק׳ המערבי שעומד לבר: ז) יבאר הפסוק ולקח בעליו שדרכו ר״ל שהבעלים לוקחים השבועה, וביאורו דכאן ק׳ תניינא הוא הבעלים ק׳ תניינא על הו״ו הוא השומר וק׳ המזרחי עומד מעט בצדדי ופניו למעלה לרמז שבשעת הנתינה אין עדים בדבר ומגביה המתן פניו למעלה שכ׳ עד בדבר, וכן רומז ג״כ שם יכפר השומר יתחייב שבועה כאשר יתבאר כי הגבהת פניו למעלה רומז ג״כ לשבועה שנשבע לה׳ וז״ם ולקח בעליו שרמז השבועה הוא בק׳ הרומז לבעלים ולא בק׳ הרומז לשומר הנשבע ולא כמו בעד אחד הכרמז בחות ל׳ שבחותו ק׳ שברמז עד אחד הנשבע בחותו ק׳ בא רמז השבועה כמבואר בשער ה קודם סי׳ ג׳: ח) כבר אמרנו בסי׳ ג׳ לעיל ברמז כאן שומר בוא״ו של המ״ם שהוא קובע בפני המ״ם ושומר מה שבתוכו, אלא שבני הקופין של הו״ו רומזים לשני מיני שומרים שומר חנם ושומר שכר, כי רגל ק׳ המזרחי שהולך ומתעקם ללד לפון רומז על ריוח ממון שנאמר מלפון זהב יאתה והוא מתחבר לק׳ תניינא של הו״ו לרמז שנותן לו שכר בעד שמירתו והשומר מרויח בזה: ט) משא״כ ק׳ קמא מן הו״ו של המ״ם שהיו מתחבר לרגל ק׳ המזרחי הרומז על שכר כנ״ל, ומרמז בזה שהוא חיוב מקבל שכר בעד שמירתו והיו אלא שומר חנם: י) ירמוז בכאן לעיל השומר שכר מחוייב להוסיף שמירה על שמירתו יותר משומר חנם, בגין דרגלה דק׳ הוא דוגמת מחילה הקוסס וגודר לשמור, והמעיין לעיל בסימן ו׳ בגיור יראה כי במקום ק׳ קמא מן הו״ו שהוא ב״ח הין שם רק גדר אחד של רגלו משא״כ בק׳ תניינא שהוא ב״ם יש שם שני מחילות רגל ק׳ קמא ורגל ק׳ תניינא שהם זה אצל זה להרמז כנ״ל שהשומר שכר לריך להוסיף בשמירה: יא) גיבה ואבידה נרמז בק׳ כזה כך שיש בו שני פתחים למעלה ולמטה, לפניו הוא למעלה ולאחריו הוא למטה, והפתיחה שלפניו מרמז על גיבה ואבידה שהיו חונק כ״כ, והוא לפניו שבשמירה יותר מעולה כי׳ יכול להגיל ומוטל עליו, ומ״מ הוא פתוח לרמז שהיו לריך לשמור ולגעול יותר ופטור, והפתיחה שלאחריו מרמז על חונקין שהוא דבר שהיו מוטל עליו כלל, ועל כל אלו פטור ב״ח ובשבועה ברמז בק׳ מזרחי כדלעיל בסי׳ ז׳: יב) משא״כ ק׳ תניינא שהוא שומר שכר שלריך להוסיף בשמירה כנ״ל בסי׳ י׳ הוא חייב על דבר אחד יותר משומר חנם דהיינו גיבה ואבידה, ולכן בק׳ תניינא קצור בפתיחה שלפניו ברגל ק׳ קמא בגיור שהיו חייב בגיבה ואבידה המרומז בפתיחה שלפניו: יג) משא״כ בפתיחה שלאחריו שפתוח גם בק׳ תניינא למטה שמרמז על החונקין דהיינו שבורה ומתה שפטר גם שומר שכר ובשבועה כגוונא שנתחבר לו רגל ק׳ המזרחי שפקיד בשבועה כנ״ל בסי׳ ז׳, ועוד שהתעקמות רגל ק׳ המזרחי רומז

באספיך, ואין שבועת השומרים נוהגת כי אם במטלטלים, ז) ונאמר (שמות שם פ״ו) שבועת ה׳ תהי׳ בין שניהם... ולקח בעליו ולא ישלם, בא דבר קדשו ולקח בעליו שדרשו חכמינו ז״ל [ב״ק ק״ו א׳] שלקחו השבועה, ובא ולקח כגוונא שברא יתברך שמו לעד אות מ׳ קדישא בתמונה דא שבא ק׳ מזרחי מעט בעגולתה ופנותי למעלה דאיהו פקיד על השבועה, אין רואה (שמות שם פ״ט) שאין עדים בדבר ופנותי למעלה למאן דידע, כאשר בא מאמר קדשו (ירמי׳ כ״ג כ״ד) אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה׳, ובא פקודי מן בעלים לשומר ולא כגוונא דבא באות למ״ד קדישא פקודי דשבועה מעד אחד, ולא בא פקודי בשומר גופה בגין דא בא דבר קדשו באורייתא קדישא ולקח בעליו השבועה לקחו שהם באו לפקודי שבועה, ח) ויתחבר רגלה דק׳ המזרחי ואזל מעט באלכסון לק׳ תניינא מן ו״ו ואזל מצפון זהב יאתה דנתן לו שכירות, ונתן לו לשמור כגוונא דקאי לשמור במאי דבגו מ״ם קדישא פנימאה, ואות ו״ו קאי באנפוהי לשמור ויתחבר בחרטום כ׳ מן מ״ם להיותו תמונת מ״ם ונתן לו לשמור דאיהו שומר שכר, ט) ואות ק׳ קמא דקאי לוא״ו לפירקא קדמא איהו שומר חנם, בגין דאיהו לא יתחבר לכ׳ חרטום כי אם ק׳ דקאי תחותי׳ יתחבר ובגין דא איהו בא לפקודי שומר חנם, י) ואזל רגלה מן ק׳ קמא דקאי לוא״ו עד קבל ק׳ דקאי תחותי׳, מעט אזיל קבל רגלה דלי׳ דאיהו הוסיף שמירה על דילי׳, דק׳ קמא פקודי לשומר חנם ברם איהו ק׳ תניינא פקודי לשומר שכר, יא) ואיהו שומר חנם פטור על גניבה ואבידה בשבועה [ב״מ צ״ג א׳] כגוונא שקאי ק׳ קמא פתיחה מלאחריו ופתיחה מלפניו, ופקיד עלי׳ ק׳ מזרחי דקאי בפנותי לעיל לשבועה וגופה נחית לתתא מעט לק׳ הדרומי, יב) וק׳ תניינא מן ו״ו איהו חייב לשלם על הגניבה ואבידה דאיהו שיעבד נפשי׳ טפי על השמירה יג) ופטור נפשי׳ בשבועה על השבורה ומתה [שם] כגוונא דרגלה דק׳ מזרחי מעיד עליו דיתחבר לי׳ ברגלי׳ דיתעקם קצת כמבואר לעיל דאיהו פטר נפשי׳ ע״ז בשבועה כגוונא דמעיד

על השבועה ק׳ המזרחי יד) וק׳ איהו סוד דו פרצופים לאדם וכאשר בא לגדולי קרקע ג״כ איהו דו פרצופים כי כל מה שיש באדם יש בקרקע ראש עפרות תבל (משלי ח׳ כ״ו) רגלים לארץ [והארץ לעולם עומדת (קהלת א׳ ד׳) ידים לארץ] (וארץ) [והארץ] רחבת ידים (שופטים י״ח י׳) ופה לארץ ותפתח הארץ את פיה (במדבר ט״ז ל״ב) [מדרש קהלת פ״א], טו) וכדין כאשר בא לק׳ קדישא קמץ ניקודו מורה שבא ק׳ לפקוד על גדולי קרקע, וגדולי קרקע עם חי מדבר שיתן לו בפקדון לשמור, טז) וק׳ הדרומי שיתחבר לק׳ המערבי ברגלי׳ דילי׳, ומאחורי׳ איהו פתיחה כל ההוא רויחה מן רגלה דק׳ הדרומי עד כל פירקא זעירא דק׳ הדרומי דקאי לבר מן פנימאה מ״ם קדישא, בגין דרגלה דק׳ הדרומי אחיד לי׳ לדשא וקאי מאבראי, ויתחבר רגלה דלי׳ לק׳ המערבי וקאי מאבראי מן מ״ם קדישא דאיהו לבר מישוב ובו תרמוש כל חיתו יער (תהלים ק״ד כ׳), יז) וק׳ המערבי איהו דפקיד על שואל דכל הנאה שלו וחייב על האונסין על טריפת חי׳, ואם הוא אפילו באונס, ועל השבורה ומתה פשיטא דחייב [ב״מ שם] דרגלה דק׳ תניינא מן וא״ו דקאי במ״ם אזל להדי׳ להוסיף לו שמירה מה דפטור שומר שכר על השבורה ומתה איהו חייב, יח) ושומר שמסר לשומר חייב ולא מבעיא שומר (חנם) [שכר] שמסר לשומר (שכר) [חנם] דגרוע גרעי׳ לשמירתו אלא אפילו שומר חנם שמסר לשומר שכר חייב, דאמר לי׳ אנת מהימנת לי׳ בשבועה [ב״ק י״א ב׳, ב״מ ל״ו ב׳] יט) כגוונא דאזיל רגלה מק׳ המזרחי ויתחבר בק׳ תניינא מן וא״ו דקאי במ״ם, ולא יתחבר לק׳ קמא מן וא״ו ונסוג מיניה דפקיד על השבועה למאן דיהב לשמור, כ) ואם גם הוא שומר שכר שנתן (לשומר חנם) [לשואל] כגוונא דק׳ תניינא מן וא״ו אזיל לתחות לקבל ק׳ תתאה מערבי מ״ם דאיהו שואל, אם נתן לו רשות להשאיל, כא) ואם היתה השאילה בבעלים פטור [ב״מ צ״ד א׳] כגוונא דק׳ המזרחי אזל מעט לתחות גופה דלי׳ דאיהו תלת פירקין המקיפי׳ לרגלה דלי׳, לפקוד אם השאילה היתה בבעלים פטור, כגוונא דק׳ דרומי אפסיק בין ק׳ המזרחי דאיהו משאיל בין ק׳ המערבי דאיהו שואל, ובא לפקוד אם היתה השאילה בבעלים

כגוונא

לשבורה כדלקמן סי׳ כ״ד: יז) ובמר ביתר ביאור לזה ירמוז בכאן לומנין ויקדיש לזה נרמז בכאן שנתן לו לשמור חפץ כי מע״פ שק׳ הוא פרלוף מ״מ רומז ג״כ על כל חלקי דעלמא כי אפילו הלומה והדומם יש לו ג״כ מעין פרלוף כמבואר בפנים: טו) ע׳ בשער הכללים כלל י״ד כי לפי הנקודה ישתנה הרמז אלא שכאן כתב בתופן אחר כי קמץ מורכב מב׳ נקודות קו ונקודה, דהוא בחפץ גדולי קרקע לומר שהנקודה הוא העקודה והקו שלמעלה הוא האדם החופף עליו ושומרו: טז) ומלת כי נרמז כאן כל חללה דעלמא ומה שבתוך המ״ם הוא מה שבחומץ העולם מקום היסוד, ומה שלאחון הוא לבר מיסוד במדבר, ומלת כי ק׳ הדרומי שרגלו מתחבר לק׳ תחתה בקלה הדרומי שלו, ועי״ז ומלת כל ק׳ הדרומי לבר מפנימית המ״ם כנרמה לעיל בליור, ולכן הוא מרמז על מה שהוא לבר מיסוד, וק׳ הוא מרמז לפרלוף חי לכן מרמז על חיות המזיקים שבם הזיקו את הפקדון והיינו לומנין: יז) ק׳ המערבי פקיד לשואל, כיון שכבר ביארנו שבבעלים נרמזו בק׳ המזרחי שהוא הנותן כנרמז דרגלו שמתעקם ויולא מוץ ממנו לנד קופין המחריס, ומלת מרבע קופין, שני קופין שבוע״ז הם שומר חנם ושומר שכר כנ״ל, וק׳ הדרומי וק׳ תחתה שהוא ק׳ מערבי הם שוכר ושואל, שהם עומדים תחת הבעלים להשתמש בחפץ כמו שבני קופין הלו עומדים תחת ק׳ המזרחי, הלא שק׳ הדרומי הוא שוכר וק׳ המערבי הוא שואל כמו שיתבאר לקמן סי׳ כ״ח, ורגלה דק׳ תניינא מן וא״ו הולך נגד רגל ק׳ המערבי כנרמה בליור לרמז שבשואל לריך להוסיף שמירה יתירה לעיל סי׳ י״ו ולכן בא עליו חיוב יותר מבשומר שכר ואפילו בדבר שפטור שומר שכר כגון מומנין דהיינו טריפת חיה ושבורה ומתה, שואל חייב: יח) הוא דעת רבא בב״ק י״ח ב׳: יט) דהא עיקר המחלוקת בם הוא אי המרינן את מהימנת לי בשבועה לו לא, ולכן נרמז כאי מברא, דהא נחינת החפץ לשמור נרמז ברגל ק׳ המזרחי שמתחבר לק׳ תניינא מן ו׳, וק׳ המזרחי רומז ג״כ לשבועה כנ״ל בסי׳ ז׳, ורגל ק׳ המזרחי עובר מכנגד ק׳ קמא ומתחבר לק׳ תניינא לרמז שבשבועה חיבו רולה להמחין למי שלא נתן לו לשמור רק לאותו חים שנתן לו לשמור שהוא ק׳ תניינא שמתחבר לו: כ) ומטעם זה גם שומר שכר שמקר לשואל חייב וזה נרמז ברגלה דק׳ תניינא מן וא״ו שהולך עד נגד רגל ק׳ המערבי דק׳ תניינא הוא שומר שכר וק׳ המערבי שואל כנ״ל: כא) רמז שחילה בבעלים הוא כי ק׳ המזרחי הוא בבעלים ורגלו הוא רומז לנחיתתו חפץ לשמור, ועלמות דק׳ שמתעקם וכופף עלמו למטה כנרמה בליור רומז שהוא משואל ג״כ את עלמו אלא שק׳ הדרומי מפסיק בין ק׳ המזרחי לק׳ המערבי, לרמז שחיוב ק׳ המערבי שהוא בשואל היינו אלא אם כן שחילה בבעלים נרמז בק׳ המזרחי, ולכן מפסיק ק׳ הדרומי בין בפיפת ק׳ המזרחי שהוא רמז שחילה

בבעלים לק׳ המערבי שהוא כשהוא לגמל, אבל אם היו בתופן רמז לכפיפה שהוא שאולה בבעלים אצל ק׳ המערבי שהוא פטור ולזה רמז בפסקת ק׳ הדרומי: **כב)** ורמז בפטור בא בק׳ המזרחי שהוא בבעלים והוא החובט, ורגלו פונה לק׳ תניינא מן ומ״ר ומיכו רמז תביעה שאצל ברגלו לחבוט את השומר או השואל ונקוב רגלו מלד הדרומי שאם רמז שאולה בבעלים לרמז שכהאי גוונא אינו יכול לחבוט כלל שהוא פטור: **כג)** ט׳ בשער הכללים כלל י״ד: **כד)** רמז בשבועה בא ברגל ק׳ המזרחי שאתעקם, וכאן רמז לאי בקי״ל בקי׳ כ״ג וכאן בהתעקמות ברגל שאתקלקל רגל בבהמה ונשברה: **כה)** אין לומר גרמז ג״כ ברגל הנ״ל כי ק׳ הוא דו פרצופים וכאן במקום עקימות ברגל אין שם שום ק׳ לא למעלה ולא למטה כגראה בגיור לרמז שאין שם שום פרצוף שיראה בהשבועה הנ״ל רק ק׳ לבדו רואה שאין לו שום פרצוף ודמות: **כו)** בכל הקופין יתחברו בקיפה להקיפה חוץ ק׳ המזרחי לק׳ תניינא שהוא״ו, וק׳ הדרומי לק׳ המערבי שיתחבר רגלה להקיפה ורגלה חיכו נוקבה כיהוד כי ק׳ הוא דו פרצופים בקיפה דכורא ורגלה נוקבא לרמז כי תשה ג״כ מלווה על הדיוין, וכן ק׳ המערבי שיתחבר לק׳ הדרומי ברגלו וק׳ המערבי חיכו שהוא לרמז שאצל מן כתשה ותש״כ נשתת כגווגא שיתחבר רגלה בהקיפה דכורא בנוקבא שהוא ניתאוין: **כז)** [נ״ל שנ״ל כתשה שאצלה ונשתת וכו׳, וככוונה לבי״מ ל״ו ב׳, ולכאון ברמב״ם שהובא בח״מ סי׳ שמ״ו סעי׳ י״ז, וע׳ בשמ״ע שם] (יבי״ל): **כז)** אך מ״מ חיוב יכולה לשלם אחין לה מה לשלם שמה שקנתה תשה קנה בעלה, כלורת הק׳ כזה ק שהקיפה שהוא בעלה מקוף לרגלה שהוא התשה לרמז שהכל נכנס ברשותו ומה שקנתה תשה קנה בעלה: **כח)** ט׳ לעיל בי״ז שם ביארנו כי ק׳ הדרומי וק׳ המערבי פקיד לשוכר ושואל וק׳ הדרומי הוא השוכר שכל תשמישו והנאתו הוא בשביל שכרו שנתן, ומלא שלח ונהנה כלום מהבעלים והוא שוה ממש להבעלים שנתשב החפץ כאלו הוא שלו ממש שכרו נתן שכרו, וזה נרמז בק׳ הדרומי שהוא שוה ברחבו ממש לפירקא זעירא דק׳ המזרחי שהוא בבעלים כגראה בגיור: **כט)** בגמ׳ [ב״ק מ״ה ב׳, ב״מ פ׳ ב׳ ועוד] פליגי ר״מ ור״י לו שוכר כשומר שכר דמי לו כשומר חנם דמי, והוא מפני שק׳ הדרומי עומד נגד שני הקופין שהוא״ו שהם נרמז שומר חנם ושומר שכר כנ״ל, ומ״ש יבואר בדף לחר לא נמלא לפנינו: ל) כאן תפס ניקוד גירי לבעלי חיים ועי׳ בשער הכללים, וכוונתו לפי שרואה לדרוש במ״ש שני דבריס ב״ח ובלתי ב״ת ולבן תפס ניקוד גירי שים בו שני נקודות: **לא)** ק׳ המזרחי פקיד לשור, כמו שהשור גדול מכל

כגווגא דק׳ המזרחי עם ק׳ הדרומי דנחית גופה לק׳ הדרומי אם היתה בגווגא דא לק׳ המערבי [פטור] כאשר בא מאמר קדשם [שם צ״ה ב׳] הי׳ עמו בשעת שאילה אפילו לא הי׳ עמו בשעת אונסים (חייב) [פטור], שאלה ושאל בעלי עמה כגווגא דבא ק׳ המזרחי עם ק׳ הדרומי פטור, כב) כגווגא דקצה רגלה מק׳ המזרחי נתעקם ואויל לק׳ תניינא מן וא״ו דאיהו קתבע לי׳ ואהדר נפשי׳ מק׳ הדרומי, כי כגווגא דק׳ הדרומי שהבעלים היו עמו בשעת שאילה בין שהיו אצלם שכורים או שאולים פטור [שם צ״ד א׳], כג) וק׳ דו פרצופים, כאשר בא לק׳ ניקוד קמץ איהו בא לפקודי חי שאינו מדבר, כד) ובא דבר קדשו (שמות כ״ב ט׳) (ונשבר) [או נשבר] או נשבה אין רואה כגווגא דרגלה דק׳ המזרחי נתעקם להתחבר לוא״ו לתמונת מ״ם, כה) אין רואה כגווגא דאול קבל רווחה מן כ׳ מ״ם לחרטום מ״ם, והוה רויחה מלעילא לית תמן פרצופים ק׳, דאיהו אין רואה, דכל הנבראים יש להם פרצוף ותמונה ולו יתברך שמו לעד אין לו דמות, ונבהלו כל צבא השמים ממנו להשיגו כי לא יכלו, ושואלים באימה אי׳ מקום כבודו, וכולם כלא היו נחשבים, כחרס הנשבר, מלעבדם ח״ו גם לחלק הנפש שלהם שהוא עובד עבודה זרה ממש, כו) ויתחברו כחדא כל קופין שבאו באות מ״ם קדישא הקיפה בהקיפה דאיהו דכורא דקתבע, וק׳ מזרחי רגלה דלי׳ יתעקם ויתחבר לק׳ תניינא וא״ו מן מ״ם ורגלה איהו נוקבה דאשה קא תבע בגין דאשה ג״כ מופקדה על הדינים, וכדין רגלה דק׳ הדרומי יתחבר לק׳ מערבי כאשר בא מאמר קדשם כו] שאלה מן האשה ונשאת וכו׳, כו) אבל לענין תשלומין מה שקנתה אשה קנה בעלה דהקיפה אזיל סחור לרגלה מתלת רוחים, כח) וק׳ הדרומי איהו לפקודי שוכר דאיהו יתחבר לפירקא זעירא מק׳ מזרחי ולא אזיל עודף עלי׳ לא לצפון ולא לדרום דאיהו מה שנהנה מהנה ובא בשכרו, כט) וקאי ק׳ הדרומי קבל וא״ו חרטום מ״ם, ואם דינו כשומר שכר כמו ק׳ תניינא דקאי בוא״ו, או כמו פירקא קמא ולפקודי כשומר חנם ויבואר בדף אחר, ל) ובא דבר קדשו (שמות כ״ב ט׳) כי יתן איש אל רעהו (שור) [חמור] (חמור) או [שור] שה (ושלמה) וכו׳, כאשר בא באות מ״ם שברא בתמונה דא, כאשר יבא ק׳ בפרקים דילי׳, כד בא ניקוד צירי לפקודי בעלי חיים, לא) בא ק׳ קמא דקאי למזרח מ״ם לפקודי

שור

שור דאיהו לפקודי שור דאיהו לפקודי זכר ונקבה מבעלי חיים, לב) ואזל רגלה דהך קוף קבל ק' מערבי סיומא דמ"ם קדישא דקאי רגלה בשביל דילי' חוץ מפנימאה דמ"ם לפקודי בעלי חיים שאסורים באכילה ובגין דא קאי לבר, לג) ושה פקיד הך ק' דקאי לדרום מ"ם וקאי פנוהי לגו מ"ם דאיהו ג"כ מותר באכילה, לד) כאשר מבואר בסימני טהרה באות א קדישא כאשר בא בו ש', לה) ותרין קופין דקיימין בגו וא"ו מן מ"ם דאהדרו פנוהי מן מ"ם פנימאה, דאינון לפקודי אינם בעלי חיים, כי אם לשלמה ועל כל אבידה [שמות שם פ"ח] לו) בגין דקוף תניינא מן וא"ו קאי באחורי ק' הדרומי דפקיד על שה ואיהו אהדר אפי' מקבלי' דאיהו לפקודי שלמה, וק' קמא מן וא"ו לפקודי על כל אבידת אחיך [ע' דברים כ"ב ג']. לז) וכאשר בא ניקוד חולם למ"ם איהו לפקודי בעל חי מדבר, לח) וגונב מבית האיש (שמות כ"ב ו') כגוונא דיתחבר ק' תניינא מן וא"ו בפירקא קמא דילי' לפירקא זעירא מן ק' קמא, ואיהו ק' תניינא מן אתוון זעירים ברחבם, דפירקא קמא דילי' יתקצר ברחבו כמו פירקא זעירא מן ק' (תניינא) [קמא] דיתחטר דא מגו ביתה דאיהו הקיפה דק' תניינא אם ע"י גניבה ואבידה, לט) ואם ימצא הגנב ישלם שנים (שם) כאשר בא פקודי מן רגלה דק' קמא מן וא"ו עם רגלה דק' תניינא דלי', דאזל רגלה דק' קמא עד חצי רגלה דק' תניינא לפקודי אם ימצא הגנב ישלם שנים, מ) וכפל נוהג בין בדבר שיש בו רוח חיים ובין בדבר שאין בו רוח חיים [ב"ק ס"ב ב'] כגוונא דפקודי דוא"ו לפקודי לשמלה כמבואר לעיל ועל כל אבידת אחיך, מא) ובגין דא בא דבר קדשו וגונב מבית האיש דפקודי דא מהך ביתה הקיפה דקוף תניינא מן וא"ו למ"ם דהוא ביתה הקיפה דק' תניינא לרגלה, מב) ובגין דא בא פקודי ופטר חמור תפדה בשה (שמות

הבהמות ומלך עליהם כן כלי ק' טולה על כל הקופין, וק' הוא פרלוף ולכן פקיד לפרלוף שור: לב) עיקר הנחיתה נרמז ברגל הק' כדלעיל קי' ג' ולכן עיקר רמז הפרלופים שבכלן הוא ברגלין, והנה רגל ק' המזרחי הולך בדרכו נגד רגל ק' המזרחי ולכן מורה עליו שכמו שק' המזרחי הוא בהמה גסה כן רגל ק' המערבי, אלא שים הבדל ביניהם כי רגל ק' המזרחי שוכנת בפנים תוך הס"מ מרמז על דבר שוכנת בפנים תוך הקדושה ומותר בהכילה דהיינו שור, משא"כ רגל ק' המערבי שיולא לבר מפנימיות הס"מ מרמז על בהמה נקה טמאה שהיא נכנסת תוך הקדושה והיינו חמור: לג) וק' הדרומי שעומד תחת השור וקטן ברחבו ירמוז לבהמה דקה וג"כ לבהמה המותרת בהכילה כמו שירמוז בהחכלות הק' בפיו שהוא לד הפתוח של הק' הוא לגד פניס הס"מ, והיינו בהמה דקה טהורה שהוא שה: לד) ע' בשער הפליטי מלות פ': לה) בלות וא"ו מן הס"מ עומדים שני קופין ושניהם פניהם לגד חוץ מן הס"מ והיינו כמו הק' המערבי שיורד למטה משא"כ אלו שעומדים בשוה לשאר הקופין אלא שפניהם לבר, ומרמז שהם דברים שהיא לחוייס להכילה שלמה וכל מבידה, והמחבר ביאר כאן פקוק דעל כל דבר פשע ולא פקוק שהחיל כי שם לא נאמר שלמה וכל מבידה: לו) ק' תניינא מן וא"ו עומד ממש נגד ק' הדרומי שהוא שם לרמז שק' תניינא הנ"ל הוא ג"כ דבר שיש לו שיכות לשה והיינו שלמה שר"ת וק"ת הוא שה ועוד שמרז"ל בסמ' שבת (ע"ז ב') מ"ט כני מכסיין וכני מגלין כני דמכסין מיניהו מכסיין כו' והיינו שה שהשלות שלנו הוא מלמדו ע"ש בשא"י, ולכן מהדר לפני מניה לרמז שהשלה ניטל משה ולכן ק' תניינא פקיד לשמלה ומשאר ק' קמא מוא"ו לשאר מבידת אחיך: לז) ע' בשער הכללים כלל י"ג והנה בחולם משתנה כי כמו שנקודת חיריק פעמים לאחד פעמים לשנים כן נקודת חולם פעמים ירמוז לעולמות עליונים פעמים לאחד ע' בשער אחד מאות מ' קי' ב' ודו"ק: לח) גבי שומר כתיב וגונב מביא האיש והשומרים נרמזים בוא"ו מן מ"ם כנ"ל, ולכן נרמז זה ג"כ בלות וא"ו של הס"מ שק' תניינא שכל הק' עומד נגד פירקא זעירא של ק' קמא, נמלא שאחקר רוחב ק' תניינא נגד הרוחב של ק' קמא שהרי היינו רחב אחד מלא כרוחב פירקא זעירא של ק' קמא בגרשה בלעיל לרמז שאחקר מביתו דבר מה, שגנוב ממנו או נאבד: לט) רגל ק' קמא הולך עד נגד לאמצע רגל ק' תניינא בגרשה בלעיל, ועי"ז נחלק רגל ק' תניינא לשתים, חלק מ' מה שנגד רגל ק' קמא, וחלק ב' מה שיורד למטה, נמלא מאחד נעשה ב' לרמז שלפעמים יעשה אלו דבר אחד לשנים כגון שם יחלה הגנב ישלם עבור דבר אחד שנים: מ) ולפי"ז שהיו כפל נרמזו בוא"ו של הס"מ ולכן כפל נוהג שפילו בדבר שאין בו רוח חיים דבוא"ו הנ"ל נרמז דבר שאין בו רוח חיים כדלעיל קי' ל"ה ל"ו: מא) ויאחר לשון מבית בהיש כי עיקר הרמז שנגנב ממנו בא בהיקף ק' תניינא שנתקלקל ברחבו כנ"ל, וק' הוא דו פרלופים, הקיפה דכורא ונקבא, ורמז הקדושין הוא שמה שרגל הק' נכנס בתוך הקיפו דהיינו שהבית מכניס לה בתוך ביתו נמלא הקיפה הוא בית הבית וזו רמז הגניבה כנ"ל: מב) לפי מה שנתבאר לעיל בקי' ל"ג שרגל ק' הדרומי הוא שה, ובקי'

ל"ב מבואר שק' המערבי הוא חמור, לפ"ז יבואר פקודי ופטר חמור תפדה בשה, ברגל ק' נרמז לידה כי הקיפה דק' הוא פרלוף וכן רגלו, ורגל הק' הוא מעט בתוך הקיפו ויולא ממנו עוד למטה כזה כ, נמלא נרמז בכאן פרלוף שיולא מתוך פרלוף דהייגו לידה, וק' הדרומי עומד הקיפו ורגלו ממש נגד פירקא זעירא דק' המזרחי כנראה בליור, ופירקא זעירא הוא דכורא כידוע ומלמד על כל הק' הדרומי שעומד נגדו שכולו דכורא לפיולו רגלו, נמלא רגל ק' הדרומי מרמז על לידת זכר והוא נוגע בהתחלת ק' המערבי בלד דרומי ומלמד עליו על התחלת הלידה של ק' המערבי שהיה זכר והייגו פטר חמור כי ק' המערבי הוא חמור, ובא ק' המזרחי ומתפשט ברגלו למטה לגד ק' המערבי ומלמד עליו שפטר חמור תפדה בשה

ל"ד כ') כגוונא דקאי רגלה ק' הדרומי דבא לפקודי שה, יתחבר לדרום ק' המערבי דבא לפקודי חמור, והקיפה דק' הדרומי יתחבר להקיפה דק' דקאי למזרח מ"ם בעגולתה, ואיהו כולה דכורא בגין דיתחבר הקיפה להקיפה, וכדין רגלה דק' הדרומי דיתחבר לק' מערבי ג"כ דכורא, דאיהו דרומה אב ובנו, ויתחבר רגלה לק' מערבי, לראש פירקא דלי' מזרח בקצה ממש, דאיהו ראשית הלידה, כגוונא דיצא רגלה מן הקיפה דאיהו גופא מן גופא, פטר חמור, אם הוא זכר תפדה בשה, בגין דרגלה פקיד על הלידה שיהי' זכר, אבל הפדיון בשה כל דהו, כגוונא דלמד ע"ז רגלה דמן ק' מזרחי דאיהו נוקבא, מג) ובא דבר קדשו (שם כ"א ל"ז) כי יגנוב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה, התמונה מן מ"ם שברא יתברך שמו לעד לפקודי דא, כלל הדברים, כאשר בא ניקוד חולם למ' איהו לפקודי אדם חי מדבר דאיהו ישראל עם סגולתו שקיבלו אורייתא קדישא, וכד בא ניקוד קמץ איהו פקודי לקרקע ולגדולי קרקע, וכאשר בא בניקוד צירי לחי שאינו מדבר, מד) ובא ק' מזרחי דקאי מעט בעגולתא נחית לק' דרומי בגופה דלי' ופנוהי לבר מדלי', יסתכל לעיל פרצוף אדם, מפקד אם יגנוב איש שור או שה, וכאשר בא מאמר קדשם (ב"ק ע"ם ב') גזלן השווה כבוד עבד לכבוד קונו אבל גנב לא השווה, וכגוונא דא קאי הך פרצוף דיתחבר לק' הדרומי ואזל מני' בבהילו דגנב מני' ולא ידע לי', ומסתכל לעיל בורא כל הוא דידע, מה) וטבחו, כגוונא דקאי ק' מזרחי דמ"ם מעט באלכסון להתעבד מלעיל עגולתא דמ"ם קדישא ושביל דלי' מעט באלכסון פנה כגוונא דאלכסון א' דפקידו בא על השחיטה שני סימנים קנה ווושט כמבואר בחלק ראשון ספר ברית עולם, מו) או מכרו, כגוונא דמסתמיך רגלו דק' מזרחי בק' תניינא מן ו' דקאי לאפי מ"ם, וקאי באחורי לק' הדרומי, דבק' הדרומי פקודי גניבה, ודא אהדר פניו מני' ולקח במעות, מז) וכדין בא פקודי חמשה בקר ישלם תחת השור, כגוונא דק' מזרחי אחיד כל הפרצופים דבאו בגו מ"ם קדישא דאינון כאשר באו לפקוד על חי אינון חמשה

בקר

כמו שכולך רגל ק' המזרחי מלד ק' הדרומי שכולו שכ כנ"ל, וכשכ כל דהו לפיולו נקבה מפני שרגל ק' המזרחי לא נתכפך לדכורא כמו שבא הרמז בק' הדרומי: מג) עי' לעיל קי' ל"ז וקי' ל': מד) החיים שגנב נרמז בק' המזרחי שהוא עומד כפוף בעגולתא כחיים המכופל ונחפז לברוח, וכפף גופו לגד ק' הדרומי להקיפו שהוא ביתו, דהייגו שנכנס ק' המזרחי לתוך רשות ק' הדרומי לקחת ממנו דבר מה, ומגנב דרכו להחבא מבני אדם וירא מהם שלא ירלו אותו ויודע שהקב"ה רואה בו ולא ירא ממנו וזה נרמז בק' המזרחי שאחד פניו מק' הדרומי שהוא פרלוף אדם שלא ירלהו, ופניו כפוף לגד מעלה מעט כנראה בליור לרמז שיודע הגנב ומסתכל למעלה ויודע שהקב"ה הכוכן למעלה רואהו ומ"מ לויו ירא ממנו וגונב שור או שה הנרמזים בק' המזרחי והדרומי כדלעיל סי' ל"ח ל"ג: מה) יבאר דיני ד' וה' על הטביחה ומכירה, וטביחה נרמז כאן בק' המזרחי שעומד בחלכסון וחלכסונו הולך מקרן מזרחית לפוחית לגד קרן מערבית דרומית כנראה בליור והוא דוגמת חלכסון ו' שהולך ג"כ על דרך זה וירמוז על שחיטה כי דיני שחיטה נרמזו בחלכסון ו' כמבואר בהקדמת הספר סי' מ"ג מ"ד ק"כ ק"ו ק"ז ק"ח: מו) מכירה נרמז ברגל ק' המזרחי כי כבר אמרנו בסי' ג' כי נחיצה נרמז ברגל ק' המזרחי שנסמך לק' תניינא מן ו', ובשה שהולך לפחות נרמז לנחיצת מעות מלפון זהב יאתה, וכאן מהדר פני ק' תניינא על ו"ו מק' הדרומי לרמוז שמעשה שבכאן הוא היפך ממעשה שבק' הדרומי, כי שם גנב ק' המזרחי מק' הדרומי בחנם בלא מעות וכאן הוא היפך מזה שק' תניינא מו"ו לקח מק' המזרחי במעות בחורת מכירה: מז) ק' מזרחי פקיד לשור כנ"ל וק' מזרחי לומז כל החשבון קופין למספרו, כייגו לומן הקופין שמחובר לכם, שכם ק' הדרומי וק' תניינא מן ו"ו, וגם לומם הקופין שעומד כנגדם דהייגו ק' המערבי וק' קמץ מן ו"ו הרי חמשה קופין עם ק' המזרחי רומז לחמשה

בקר ישלם תחת השור, מח) ואם מכר מהדברים המתירים בשחיטה כגוונא דרגלה דק׳ המזרחי אזל׳ מהקיפה ללמד על רא, ומה גם שרגלה דלי׳ יתעקם קצת באלכסון כאשר יתחבר לק׳ תניינא מן וא״ו, דאלכסון פקיד לשחיטה, ישלם חמשה, מט) וארבע צאן תחת השה, כגוונא דבא לק׳ הדרומי ד׳ פרצופים, דפרצוף ק׳ מן וא״ו קדמאי לא יתחשב לק׳ הדרומי כי ק׳ הדרומי אחיד מספרא מה דיתחבר לי׳, ולמה דיתחבר איהו, ומה דקאי לקבלי׳, נ) ובגין דא בא באורייתא קדישא תיבת תחת, בגין מה שבא לתחות או לקבלי׳ יתחשב למניינא אבל לא דקאי לעיל מני׳, כגוונא דקאי ק׳ קמא מן ו׳ לעיל ממה שקאי ק׳ הדרומי לא בא למניינא, נא) ברם ק׳ מזרחי בא לק׳ הדרומי למניינא בגין דגופה מק׳ מזרחי נחית לי׳ בגופה דלי׳ דאזל מעט באלכסון כמבואר לעיל, נב) נמצא ארבע וחמשה נוהג בבעלי חיים בשור ושה בדבר הבהמה וששחיטה נוהג בהם, אבל כפילה נוהג בין בדבר שיש בו רוח חיים בין בדבר שאין בו רוח חיים, כגוונא דפקידו בא מן הנך תרין קופין דקימין בגו וא״ו מן מ״ם דאינון פקודים לגדולי קרקע, ואזל׳ רגלה מן ק׳ קמא וא״ו לקבלי׳ [פלגא] דרגלה ק׳ תניינא מן וא״ו לפקודי כפילה נוהג גם בדבר שאין בו רוח חיים, נג) ואין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל׳ ולא הטובת אחר הגנב משלם ארבע וחמשה [שם ס״ב ב׳] כגוונא שיתעקם ונחית למטה ביתה הקיפה דק׳ מזרחי לק׳ הדרומי דקאי במישור, לפקודי מבית האיש ולא מבית הגנב [שם ס״ט ב׳], מלמד ק׳ מזרחי עלי׳ ק׳ הדרומי מבית האיש דווקא ולא מבית הגנב, לפקודי דא נחית להההוא ביתה, נד) וגם לפקודי אחיי׳ לקרן כעין שגנב [שם ס״ה א׳] במאי דנחית להההוא ביתה בשפולי נה) ברם מאי דאול בשיפוע דאיהו לפקודי טביחה וחיוב כפל ארבע וחמשה אזל מני׳ להלן, וכדין חיובה דגניבה על הקרן כשעת הגניבה וחיובה דד׳ וה׳ כשעת העמדה בדין [שם], נו) ומודה בקנס פטור [שם ע״ה א׳] כגוונא דק׳ מזרחי פנה רגלה דלי׳

לוא״ו

מוחז למספרו רק ד׳ קופין דהיינו המתחבר מליו שהוא ק׳ המערבי ומזרחו הק׳ שק׳ הדרומי מתחבר מי׳ דהיינו ק׳ המזרחי ולזולתו הק׳ שעומד נגדו דהיינו ק׳ תניינא מן וא״ו וק׳ הדרומי בעלמו הרי ד׳ מצ״ל ק׳ קמא מן וא״ו שהוא מתחבר מליו והוא עומד נגדו לכן לא נמנו: ג) וזה נרמז בתיבת תחת דכתיב בתורה תחת השור ופי׳ תחת נב׳ פירושים לו למטה לו תחתיו במקומו דהיינו כנגדו ולכן נשור כל הקופין לו תחתיו לו כנגדו ולכן כולם נהו למספרו כמו שנרמז בתורה מצ״ל נשה שהוא ק׳ הדרומי לא נמ ק׳ קמא דוא״ו למניינו מפני שהוא תחתיו ולא כנגדו רק למעלה ממנו: נא) וא״ת גם ק׳ המזרחי לא היי לו לנמ למספרו של השה שהוא ג״כ למעלה ולא נרמז בתיבת תחת?, י״ל שהוא נרמז ג״כ בתיבת תחת, מפני שק׳ המזרחי מתעקם גופו ויורד למטה לגד ק׳ הדרומי וזה פי׳ תחת שיורד למטה ולכן נמ גם הוא למספר השניים: נב) כל זה מבואר, וע׳ לעיל סי׳ ל״ט מ׳, ומה שכתב לגדולי קרקע לאו דווקא אלא כוונתו לדבר שאין בו רוח חיים, וע׳ לקמן סי׳ ק״ו: נג) כפל ד׳ וה׳ הוא נוהג אלא בגונב מבעלים וטבח ומכר בגנב בעלמו ולא בגונב אחר בגנב או טובח ומוכר אחר בגנב, כי היקף הק׳ נקרא בית כלעיל סי׳ מ״ח, וק׳ הדרומי הוא הבעלים וק׳ המזרחי הוא בגנב כלעיל סי׳ מ״ד והיקף ק׳ המזרחי שהוא בית הגנב נתעקם ויורד למטה להיקף ק׳ הדרומי שהוא בית הבעלים לרמז שדיני גניבה דהיינו כפל ד׳ וה׳ נתעקם ולכך לו מצית ק׳ המזרחי שהוא בית הגנב לבית ק׳ הדרומי שהוא בית הבעלים שהיינו נוהג בבית הגנב, וגונב מבית החיים ולא מבית הגנב: נג) חיוב כפל ד׳ וה׳ נרמז בהתפשטות ק׳ המזרחי והתרחבותו לגד הקופין שהוא״ו שמס נרמז כפל כלעיל סי׳ ל״ט, וכן ד׳ וה׳ נרמז בהתפשטותו שעל ידי זה תופס כל החמשה קופין כלעיל סי׳ מ״ז, אבל קרן נרמז בהתחברותו לק׳ הדרומי שממנו גנב, ונרמז בהתעקמות ק׳ המזרחי לגד בית ק׳ הדרומי שהקרן ישלם כעין שהיי שור בעת שהיי בבית הבעלים שהוא ק׳ הדרומי: נה) אבל כפל ד׳ וה׳ שנרמזו בהתפשטות הק׳ להלן ירמז שלריך לשלם כמו שהוא להלן מהזמן שהיי בבית הבעלים להיותו בעת העמדה בדין, ובעת העמדה בדין נרמז ג״כ שם על ידי עדים וב״ד כלקמן סי׳ י״ו ס״ט: נו) ק׳ המזרחי כולך רגלו על הוא״ו שבו שני קופים הן פרלופים וכם נרמז על שני מדים והולך רגל ק׳

כמזרחי ומתדבק לגיסם לרמז כי עיקר חיוב כפל ד' וכ' הגרמז בהתפשטות ק' כמזרחי כדלעיל קי' ל"ד חיזו חלק על ידי שני עדים חלו שבועה"ו, ולכן פסק רגל ק' כמזרחי מק' כדרומי לרמז שעל ידי כוללת עלמו חיזו יכול להוציא ממנו קנס, רק על ידי חלו שמראה גיסם בדגלו דהיינו עדים יפלם קנס: **גז**) פני הקופין שבוע"ו הם לבר בגרלה בלשון לרמז שאם תבעו לבית דין הגרמז בק' כמזרחי כדלקמן קי' ל"ט ועדיין העדים לבר וש"כ עיקר תביעתו רק על ידי כוללתו מע"פ שמ"כ בלו עדים כמו שמרמז רגל ק' המזרחי שמתחבר אל כוש"ו שבו רמז העדים מ"מ פטור כאשר יתבאר: **גח**) יבאר לוק נרמז ומ"כ בלו עדים והוא מפני רגל הק' שמתדבק אל העדים לרמז שבאו אח"כ, ולכן בא רגל ק' כמזרחי אל ק' השני מוש"ו שבוא עד שני לרמז על פי שנים עדים יקום דבר: **גט**) עיקר חיוב שהדיינין רגילין לחייב הוא ע"פ עדים כי אם הודה מעלמו הרי הוא עלמו מחייבו ולא ג"ד, ולזה בא ק' כמזרחי שעומד בהלכתן ופניו למעלה לרמז שחיוב הקנס הוא ע"פ ג"ד שנק' אלהים על שם שהכיוה שרויה ביניהם ולזה מתחיל למעלה לכי שהוכן למעלה פרט למרמיז את עלמו, ואשר מבואר מעלמו: **ס**) ע' לעיל קי' ל"ה ל"ו מ': **סא**) יבאר מאמר רז"ל בב"ק (ק"ג ע') דשור וחמור לא לאתו מהדדי דשור קרב לגבי מזבח לכל חמור לא, וחמור קדום בכורה לכל בני ואול לא, לכבי כתב שור לרבויינהו, ושה לרבויי טופות, ואי כתב שור וחמור ושה כ"א דווקא טופות טהורים דמטמאו בדות הבליעה כתב רחמנא כל לרבויי טופות טמאים, וזה דווקא בכפל, אבל ד' וכ' חיזו חלב בחיב ואוף כלל, והכא בשני הקופין שבוע"ו נרמז כפל כדלעיל קי' ל"ט, וק' כמזרחי שבולך בעיגול נמלא כי בחמלטיתו עומד ומסתכל למעלה, לרמז על המין שמגביה את עלמו תמיד לעוף למעלה והייזו טופות כמו שנגבה חמלא הק' למעלה חלא שבקופו יורד הק' למטה ומתחבר בדגלו להקופין שבוע"ו שפם נרמז כפל לרמז כי במין הזה דהייזו טופות חיזו חלב בפס רק דין דכפל: **סב**) וכ"ת גם ד' וכ' יהי חלב בפס חע"ג דמהאי רבויא דהגבהת הק' ליכא לרבויינהו דהא בא רגלו ומיטטו כ"ל, מ"מ בלאו הכי ריבויא מהיכא תיתי למטוטינהו דמאי גריטותייהו מצוה שבוא ק' כמזרחי שבו נרמז ד' וכ' כדלעיל קי' נ"ד, ותיתי בפה מלזו מצוה, ועוד בכפל גופי למה לי הכי ריבויא תיתי בפה מלזו מצוה וחמור ק' כמזרחי וק' כמערבי כדלעיל קי' ל"ח ל"ב, ועוד דהא לעיל קי' מ"ח מבואר דד' וכ' חלב בדבר שחלב בו שחיטה ל"כ גם חיב ואוף הטהורים יהי חלב בפס ד' וכ'?, לזה תירץ דלא דמי לשור דשור חלב בו שחיטה לקרב ע"ג כמזבח דרמז בשחיטה בא בחלבנתו שדומה לחלבון ק' כדלעיל קי' מ"ב מ"ח, וידוע שחלבון ק' בא לרמז על כמזבח כבפה כמבואר בזהר הקפר, משמ"כ אוף שהקרב על כמזבח ניתר בחלבה, וחיב חיזו קרב ע"ג כמזבח, ולחמור ג"כ לא דמי כמבואר בפנים: **סג**) גנב מחבו ומת חביו וירבו עם בחיו וגמלא שים לו חלק בבחי שור ושה דגנב, ולחש"כ טבח

לוא"ו קדישא והולך רגלה דל' נתעקם לוא"ו, הנך תרין קופין דו פרצופים דקיימין בוא"ו אינון מחייבים ל' ארבע וחמשה, אינון תרין שהדין ופנה ברגלה דלי' ק' מזרחי מק' הדרומי דעל הודאתו פטור דמודה בקנס פטור, מאי דבא פקודי מן קצה אלכסון דהתעקם על פקודי טביחה ומכירה דהיינו קנס אבל קרן חייב [שם], נז) ובגין דא פנוהי דתרין קופין מן ו' קימין לבר לפקודי דא דאם הודה בקנס ואח"כ באו עדים פטור [שם], נח) ובגין דא אחיד רגלה דק' מזרחי בק' תניינא מן וא"ו דאחיד בשנים ע"פ שני עדים... יקום דבר (דברים י"ט ט"ו), וחד סהדא לא קם לממון כי אם לשבוע' [שבועות מ' א'], נט) וק' המזרחי אזיל ומסתכל לעיל דבא פקודי אשר ירשיעון אלהים (שמות כ"ב ח') הדיינין פרט למרשיע את עצמו [ב"ק ע"ה א'], ומסתמך ק' המזרחי דפקודי מני' כי יגנוב איש שור ושה וכו' חמשה בקר ישלם, עלי ק' תניינא מן וא"ו למ"ם, דחיוב דקנס לא מצי מפיק מני' כי אם ע"י עדים ולא ע"י הודאתו, ופנה מני' מק' הדרומי בגין דהודאתו אינו מחייבו כי מודה בקנס פטור, ס) וחיובה דכפל בין בדבר שיש בו רוח חיים ובין בדבר שאין בו רוח חיים כגוונא דתרין קופין קימין בוא"ו דפנה מן מ"ם פנימאה דאיהו בעלי חיים, ואות וא"ו פקודוהי לדבר שאין בו רוח חיים כמבואר לעיל, סא) וכפל נוהג בהם כגוונא תרין קופין דקיימין בוא"ו ושביל דלי' מק' המזרחי פנה לעיל, וכד בא להתחבר לוא"ו נחית לוא"ו ובאמצעית אזיל ק' בעגולתה לפקודי להוא מינה דפרח באוירא עופות נוהג בהם כפילה, כגוונא דמסתמיך עלי וא"ו למ"ם סב) הגם ששחיטה נוהג בהמינים הטהורים ד' וה' אינו נוהג בהם [שם ס"ב ב'], הגם שיש בעופות בתורים ובני יונה קרבים על המזבח ובחד צד שווה לשור שקרב ע"ג המזבח, מכל מקום שחיטה בשור קרב ע"ג המזבח ועופות במליקה, ואינה מטמאה בגבילה כי אם בבית הבליעה ואינו קדוש בבכורה, חמור קדוש בבכורה ומטמאה טומאת גבילות [שם ס"ג א'], סג) ומבחו, כולו באיסורא בעינן [שם ע"ב א'] לאפוקי גנב

ואח"כ

ואח״כ מת אביו וטבת שיש חלקו בקרב האחים אינו משלם ארבע וחמשה [שם ע״א ב׳, ע״ד ב׳] כגוונא דקאי ק׳ המזרחי מעט בעגולתא בתלת פרקין דלי׳ המקפים לרגלה דלי׳ בפירקא תניינא דלי׳ דרומית אזיל לתחות ויתחבר לק׳ הדרומי, ובפירקא תליתאה דלי׳ זעירא אזיל באלכסון בתקוף, דאיהו דפקיד על הטביחה דאזל באלכסון ולא יתחבר לק׳ הדרומי למעוטי אם יש לו חלק בו, והדברים עתיקים מדויקים בעזר החונן לאדם דעת, סד) וגנב משותפים והודה לאחד מהן והשני הביא עדי׳ חייב לשלם חלקו, כי חמשה בקר אמר רחמנא ואפילו חמשה חצאי בקר [שם ע״א ב׳] כגוונא ק׳ המזרחי דאזל פרקין מני׳ מעט בעגולתה ויתפלג כל פירקא מני׳ לתרין, כי תנועתם אינם בחד צד מזרחית לבד אלא תפיס מעט דרום, וכן לכל פרקין קדשים דלי׳ ק׳ מזרחי, וכדין אפילו חצי בקר דאיהו לממד על הכלל כולו יצא על חמשה קופין דקיימין בי׳, סה) ואם הודה על הגניבה ופטר מכפל פטור מתשלומי ד׳ וג׳ דתשלומי ארבע וחמשה אמר רחמנא ולא תשלומי שלשה וארבע [שם ע״ה ב׳] כגוונא דק׳ קיימין למניינא דא, סו) ואחיד רגלה מן ק׳ מזרחי בק׳ תניינא מן ואי״ו דאיהו פקיד על גדולי קרקע כמבואר לעיל, דק׳ מערבי פקודי דלי׳ ברגלה דלי׳ לקרקע עצמית ואיהו לגדולי קרקע, ואחיד בק׳ תניינא שאין הטבל חייב במעשרות עד שיראו פני הבית להכניס פנימאה [מעשרות פ״א מ״ה, ברכות ל״ה ב׳] סז) כגוונא דרגלה דק׳ מזרחי קאי פנימאה, סח) ורגלה דק׳ מזרחי דאיהו אזל מעט יתעקם באלכסון כד יתחבר לק׳ תניינא דאיהו לפקודי מזבח כגוונא דאלכסון א׳, דלמאן דעביד עבודה דאינון כהנים ליתן להם תרומה, סט) הגם שמום בו כגוונא דיתעקם רגלה הנ״ל ואינו בר עבודה, תרומה יתנו לו, משא״כ בקדשי המקדש דבעינן הראוי לחטוי [זבחים צ״ח ב׳], ע) והך רגלה לוים ג״כ יתפקדו ובגין דקראו לוים (וגלוו) [וילוו] עליך וישרתוך (במדבר י״ח ב׳), כי שני תנועות יש לאלכסון אזיל

ומכר פטור מד׳ וכ׳ וחכ גרמז בלורת ק׳ מזרחי בהתחברותו לק׳ הדרומי כזה

שק׳ המזרחי הוא הגונא כדלעיל סי׳ מ״ד, ופירקא תליתאה זעירא מק׳ המזרחי שאזל באלכסון פקיד לטביחה כדלעיל סי׳ מ״ה ואיהו פקיד למלוות עונה כי ג׳ פרקי הקוף מקיפים לרגלה מוקבה לשתרה כסותה ועונתה שהבעל מחוייב ליתן לה ונמלך פרק הג׳ פקיד לעונה כמבואר בהקדמה שיהי לשער הרשעון מאות מ׳ ע״ם, ואיהו רומז להולדה ועיקר רמז ד׳ וכ׳ הוא בהתחברות הקופין זה לזה כדלעיל סי׳ מ״ז והאי פירקא הל״ל הולך ומתחבק מק׳ הדרומי ואיהו מתחבר אליו כנ״ל בלורי, ובא לרמז שבאב ובנו אין בו רמז ד׳ וכ׳ ודו״ק: סד) בא לבאר דלפיהו ממשה

מלאי בקר אמר רחמנא, ומשכחת לה כגוונא דמפרש בפנים, וגרמז בק׳ המזרחי שהוא שור כדלעיל סי׳ ל״ח, וכל פרקיו הם בעיגול ובאלכסון ומחלק כל פרק לחלקין חליו במזרח וחליו הולך ומתעקם לנד דרום, ומרמז על חלי בקר, וכן כל החמשה בקר לפיהו לחלקין כי הם גרמזין בחמשה קופין שבמ״ם כדלעיל סי׳ מ״ז, וק׳ המזרחי היה בכלל החמשה קופין ויצא מן הכלל ללמד לחלקין על כל הכלל כולו: סה) ועוד באו לרמז החמשה קופין שמתחברים זה לזה שדווקא כאחד הוא משלם, אבל אם פטר מאחד כגון אם כופה על הגניבה ופטור מכפל כדלעיל סי׳ נ״ו, ונשאר רק ג׳ וד׳ פטור: סו) יבאר כי ק׳ תניינא מן ואי״ו פקיד לגדולי קרקע ברגלו, כי רגל ק׳ המערבי יורד למטה, ומשני לדידו פקיד ליקוד עפר כמבואר בשער החיתן סי׳ ט״ע פ״ב ומרמז לקרקע עצמית, משא״כ רגל ק׳ תניינא מואי״ו שעולה למעלה מק׳ המערבי, קוד העפר שבו פקיד לדבר העולה מן העפר דהיינו גדולי קרקע, ומעשרות גרמז כאן כמבואר להלן סי׳ ק״ח, ובא לרמז כאן שאין מתחייב במעשר עד שיראה פני הבית יתבאר: סז) ע׳ לעיל סי׳ כ׳ ו׳, כי רגל ק׳ המזרחי מרמז על תלושת הגדולי קרקע ושמה שעומד הוי רגלה בפנים תוך הש״ס מרמז על תקיפתן תוך הבית דרך פתח הבית כי שם הוא הפתח כדלעיל סי׳ ג׳ וכו מרומז חיוב המעשרות כמו שיתבאר, ומרמז שאינו מתחייב במעשר עד שיראה פני הבית: סח) רגל ק׳ המזרחי מפני שלריך להתחבר לק׳ תניינא מן ואי״ו הוא מתעקם באלכסון והאי אלכסון נלמד מאלכסון ד׳ כדלעיל סי׳ מ״ח ואלכסון ד׳ פקיד למזבח כמבואר בהקדמת הספר סי׳ ק״ג וכמו כן האי אלכסון פקיד למזבח וק׳ הוא פרלוף כיוצא ומרמז לפרלוף אדם העובד על המזבח שהוא כהן, וכו גרמז ג״כ נתינה כדלעיל סי׳ ג׳ לרמז נתינת המעשרות לכהן: סט) נתינת המעשר הוא גם לכהן בעל מום כמו שמרמז רגל האי ק׳ שמתעקם שהוא עיקום וקלקול האחר דהיינו בעל מום: ע) ככהן הוא ק׳ תניינא מן ואי״ו המתקרב לרגל ק׳ המזרחי שהוא באלכסון ורומז למזבח כנ״ל, והיינו ככהן המתקרב אל המזבח ועובד, וחיבור ק׳ המזרחי ברגלו אל ק׳ שני מן ואי״ו שהוא ככהן מרמז על הלוי שהוא מתחבר אל ככהן ע״ם (וגלוו) [וילוו] עליך וישרתוך, ובאלי רגלה רמז נתינה כדלעיל סי׳ ג׳ לרמז כי כלוי לריך ג״כ ליתן לכהן

מחלקו מעבר מן המעבר: עא) שיעור גרמז בשני הקופין ק׳ הדרומי וק׳ תניינא מן ו״א, וק׳ הדרומי הוא הבעלים שממנו נגנב בלעטיל, וק׳ תניינא מן ו״א טומד כנגדו והמזיר לחוריו לגד ק׳ הדרומי לרמז שהוא לחוץ כמוהו ונשתנה ממה שהיה, וק׳ המזרחי יתחבר בגד דרומי לק׳ הדרומי שהוא נגנב מק׳ הדרומי כלעטיל וברגלו יתחבר לק׳ תניינא מן ו״א לרמז שבידו נתהווה שיעור: עב) ולכן אם טבח ומכר אחר״כ פטור, וזה גרמז בק׳ המזרחי שבגד דרומי מרמז על הגניבה שנגנב, וברגלו רומז על חיוב ד׳ וה׳ על המכירה כלעטיל קי״ו ו״א וטומד באלכסון בשיפוע והרך מי שטומד במקום משופע עומד מצוכל שלא יפול כן מרמז שהמכירה הוא ג״כ בשהלה שירד שלא יוודע לבעלים ואלכסון הלזי הוא רגל הולך מעט נגד ק׳ הדרומי כמצוחר בגיור, לרמז על השתוותו לק׳ הדרומי, דהיינו שחיוב ד׳ וה׳ לחיו שלא שהמכירה יהיה כעין שנגנב ולא אם נשתנה, וידוע כי רגלה הג״ל שמשתקם ומתחבר לק׳ תניינא שהוא בלפון, כל שקמימותו לחיו נגד הלזי ק׳ תניינא רק יותר נוטה לדרום, חון מאותו מעט שהוא מתחבר אליו הוא נחשב לק׳ תניינא שהוא דבר קטן לרמז כי חיוב ד׳ וה׳ לחיו שלא אם עדיין הוא קטן כמו שנגנב כגון נגנב טלה ועדיין הוא טלה בשעת מכירה לאפוקי נגנב טלה ונעשה חיל: עג) ולפעמים צריך יהוא כגון אם השיעור לחיו במעשה רק שיעור השם אז צריך יהוא, כי שני הקופין שהוא״ו הם שני עדים כלעטיל קי״ו, ואחוריהם לק׳ הדרומי שהוא הבעלים לחוש יודעים שיש עדים בדבר ומשתמת מיושם: עד) ע׳ בהקדמת הספר קי״ח אם מצוחר כי יש שלכסון הנעלם ו׳ שהולך מקרן מזרחית דרומית עד קרן מערבית לפונית והוא פקיד לשחיטה ע״ם, וכמו שלכסון הזה הוא נעלם כן דיני שחיטה הלזו שהעלם הלכה למשה מקיני לה בפירוש בתורייתא קדישא, ולכן ממרנו לעיל שרגלה דק׳ המזרחי פקיד ג״כ לשחיטה, שהילוכו הוא ג״כ דוגמת שלכסון הנעלם מאות ו׳: עה) ומעשה צריך לשהר כי בגנב חיו כמו בניזיקין שמעלם המוחר מדמי הגדלה והבעלים מטפלים בגדלה [ב״ק י״ ב׳] משא״כ גנב דווקא חיים שיש יעלם ולא שחוטים, שט״ע דרגלה דק׳ מזרחי פקיד לשחיטה מ״מ נרמז במה שהולך ק׳ המזרחי ברגלו לק׳ תניינא מן ו״א ורמז רגלו מתקרב לגד דרום לגד ק׳ הדרומי שהוא הבעלים לרמז שצריך לשלם כעין שגנב דווקא מי: עו) יבחר היני אן ורגל שהלכה הבהמה לשדה אחר, וזה נרמז ברגל ק׳ המערבי שיש לחון שהוא הליכת הבהמה שור וחמור כאשר יתבאר ומרומז כאן שדה, כי יש הלזי רגל חון מהקיף המ״ס שעם מרומז בית, לפיכך התחותה לעם כלעטיל, אבל הלזי רגלה שיש חון ממ״ס מרמז לשדה: עז) ונרמז כאן בפסוק משלמי רגל השור וחמור, כי יש״ת רגל ק׳ המערבי הוא תיבת משלמי רגל, ושור וחמור נרמז בהקופין בעלמם כי ק׳ המערבי הוא חמור כלעטיל קי״ג, וק׳ המזרחי הוא שור כלעטיל קי״ח, ולמדין זה

אזיל במישור, ואזיל בקצה באלכסון, עא) ובא פקודי מן מ״ם קדישא שינוי קונה [ב״ק ס״ו א׳] כגוונא דק׳ מזרחי יתחבר בפירקא דרומה דלי׳ לק׳ הדרומי ואזל שביל דלי׳ ויסתמך ברגלי׳ דלי׳ לק׳ תניינא מן ואו דקאי באחורי להדי ק׳ הדרומי ולא יתחבר ק׳ המזרחי ברגלי׳ דלי׳ לק׳ קמא מן ואו לפקודי גנב טלה ונעשה איל נעשה שינוי בידו עב) טבחו או מכרו פטור מד׳ וה׳ [שם ס״ה ב׳] כגוונא דמראה נטילה ק׳ המזרחי מק׳ הדרומי, בגוונא דא מראה לקיחה לק׳ הצפוני, ואזל בבהילו כגוונא אלכסון משפע ויורד לפקודי דא דפרצוף ק׳ תניינא מן ואו איהו דפקיד על אם מכירת הגנב ישלם ד׳ וה׳, וברגלה יתעקם ק׳ המזרחי ובמה שיתעקם קאי בפנוהי דק׳ דרומי ויתחבר לק׳ תניינא מן ואו בההוא זעירא דיתעקם, דאיהו חולקא זעירה קבל כולה רגלה, לפקודי זעירה גנב וזעירא מכר לאפוקי גנב טלה ונעשה איל, עג) ושינוי השם קונה אם נתיאשו הבעלים [שם ס״ו ב׳] כגוונא דקאי ואו מן מ״ם תרין קופין באחוריהון לק׳ הדרומי דלא ידע מן סהדי׳, ולכך נתיאשו הבעלים, עד) ורגלה איהו אזל בקצה דלי׳ באלכסון כגוונא דאחרטום מן מ״ם פשוטתה אזל באלכסון, ואיהו אזל כגוונא דאזל אלכסון הנעלם מן א׳ קדישא, מגבול מזרחית דרומית עד גבול צפונית מערבית, דפקיד על השחיטה, שהיה דרסה החלדה [חולין ס׳ א׳] כמבואר בספר ברית עולם חלק ראשון, עה) וחיים שנים ישלם (שמות כ״ב ג׳) ולא יתן לו נבילה בדמי׳ כמו נזקים, ואחי׳ לקרן כעין שגנב [ב״ק ס״ה א׳] כגוונא דפנה אלכסון מן רגלה, גובה נטה לק׳ הדרומי ובשפולי נחית לק׳ הצפוני דאיהו ק׳ תניינא מן ואו, לפקודי חיים שנים ישלם כעין שגנב כעין שנטל דבא מק׳ הדרומי כזה ישלם: עו) ובא פקודי מן ק׳ מערבי כי יבער איש שדה (וכרם) [או כרם] ושילח [את] בעירו (שמות שם פ״ד) כגוונא דקאי ק׳ מערבי לתחות סיומא דמ״ם ואזיל ברגלה דלי׳ לתחות דאיהו חוץ מהקיפה דמ״ם קדישא לפקודי דושלח בעירו עז) משלחי רגל השור (וחמור) [והחמור] (ישעי׳ ל״ב כ׳) כגוונא דקאי ק׳ מערבי לפקודי חמור לכפילה כמבואר לעיל, וק׳ מזרחי מן מ״ם לפקודי

שור

שור, ואם הזיקו בשן ורגל [ב״ק ב׳ ב׳] דרגלה דק׳ תרתי בהו, פקודי רגל ופקודי שן, עח) דההוא רויחא מן פירקא קמא עד קבל, עובי׳ רגלה דלי׳ איהו פקודי ליסוד המים, ופה, ולשן הגדל על המים הנובעים בפה כמבואר בספר ברית עולם חלק ראשון בפרשה יבמים בפקודי וירקה בפניו (דברים כ״ה ט׳) ע״ש, עט) ובא פקודי מיטב שדהו... ישלם (שמות כ״ב ד׳) כגוונא דבא פקודי מק׳ הדרומי דשדה שלו קאי בגובה מן שדה דבא פקודי מן ק׳ המערבי כתמונת מ״ם דיתחבר ק׳ הדרומי ברגלה דלי׳ לק׳ המערבי וישאר רויחה לתחות גובה מן ק׳ המערבי דפקיד ברגלה דלי׳ לפקודי דבא מק׳ המערבי אם שילח בעירו ועשה ההיזק בשן או ברגל מיטב ישלם כן פקיד ק׳ הדרומי, פ) ומיטב כרמו (שם) פקיד ק׳ קמא מן וא״ו דקאי למ״ם דפקיד על הכרם כמבואר לעיל, פא) ושמין אגב שדה אחר [ב״ק נ״ח ב׳] פקיד ק׳ תניינא מן וא״ו דקאי למ״ם דאיהו דפקיד לשדה, דקאי ברגלי׳ להדי ק׳ המערבי לפקוד ג״כ לקרקע שישומו אגב קרקע, ערוגה (עג ב׳) [אגב] קרקע להקל עליו התשלומי׳, פב) ונתנה לדרוש, דפרקין במ׳ קדישא כד בא ק׳ קדישא לפרקים דלי׳ אינון עשרים פרקין קדשים, וק׳ דקאי במערב מ״ם פקודי ברגלה דנפיק לבר לאכפלה הדין מספרא, וכדין אינון ארבעים, וק׳ תניינא מן וא״ו שבא לפקודי שמין ע״ג שדה אחר ג״כ נפיק רגלי׳ קבל רגלה דק׳ המערבי, וכדין ג״כ בא לאכפלא הדין מספרא וכדין אינון ששים, ושמין ערוגה שאכלה בששים ערוגת [שם], פג) אם צריך עדיין התבואה לקרקע, ואם אכלה פירות גמורים משלמת פירות גמורים [שם ג״ה ב׳], פד) ובעינן בשדה אחר כגוונא דנפיק רגלה מן ההקף לשדה חוץ מן מ״ם קדישא, פה) ואם אכלה ברשות הרבים פטור כאשר בא [מאמר] חכמינו ז״ל [שם כ״ה ב׳] שן ורגל פטורים ברשות הרבים, וכגוונא דנפיק רגלה מק׳ המזרחי יתעקם לוא״ו, דהו׳ צידי רשות הרבים, ובגו מ״ם פנימאה בא ק׳ הדרומי ברגלי׳ פנימאה וכן ק׳ המזרחי, וכאשר באו לפקודי

מחה בגין שרגל ק׳ המזרחי יורד למטה לגד ק׳ המערבי ולמדין זה מזה כמו שק׳ המערבי פקיד כן ק׳ המזרחי, וכן לשן פקיד כאשר יתבאר: עח) ט׳ בהקדמה שניה לשער הראשון מאות ו׳ שמה ביארנו כי למעלה מרגל הק׳ לותו הפתח שפס עד פירקא קמא דק׳ שפס פקיד ליסוד המים כמבואר בשער הימים שפס גדל על המים שפה, וידוע שהרגל פקיד לגידולין כמבואר לעיל, ולכן כאן מרמז על פקודי שן: עט) ומיטב שדהו ישלם זה נרמז בק׳ הדרומי שבו ג״כ רמז שדה שלותו חלל שתחת ק׳ הדרומי חלל רגלו

מימין שהוא לבר מפנימות המיוס כנ״ל בליור מרמז לשדה שהוא לבר מיסוד העיר ולותו שדה גבוה למעלה מהשדה הנרמז בק׳ המערבי ומרמז על שדה שהוא למעלה בהסיבות יותר וכיוצא מיטב שדהו, ומתחבר כלי ק׳ הדרומי ברגלו לק׳ המערבי, ומרמז לדיוקי ק׳ המערבי דכיוצא שן ורגל ישלם במיטב שדהו: פ) ומיטב כרמו נרמז בק׳ קמא מן וא״ו, כי ק׳ הדרומי שמחובר לק׳ המערבי לכן פקיד לשדה ממש דוגמת ק׳ המערבי חלל שהוא מיטב כנ״ל, משא״כ ק׳ תניינא מן וא״ו שחיצו מחובר לק׳ המערבי, והוא למעלה ממנו לכן הגידולים הנרמזים ברגלו הם גידולים גבוהים למעלה דכיוצא חילוות, נמצא ק׳ תניינא מן וא״ו לכרם פקיד וק׳ קמא מן וא״ו שעומד למעלה מק׳ תניינא ג״כ לכרם פקיד כיון שהוא מחובר לק׳ תניינא, חלל שהתעלותו למעלה רומז לכרם שהוא למעלה בהסיבות דכיוצא מיטב כרמו, ומ״ש „כמחובר לעיל״ לא ידענא היכא: פא) תע״ג שאמרנו שק׳ תניינא מן וא״ו פקיד לכרם ולא לשדה מפני שחיצו מתחבר לק׳ המערבי כנ״ל, מ״מ נבחי קלה רגל מחתה דילי׳ פקיד לשדה ג״כ, מפני שקלה תחתה מרגלו הולך למטה עד נגד רגל ק׳ המערבי וילמד ממנו שהוא ג״כ לשדה פקיד כמו ק׳ המערבי, והוא שדה אחר לא לותו השדה שבק׳ המערבי מפני שהוא ק׳ אחר, ולותו שדה הוא חלל שדה דק׳ המערבי שבו כי היזק כנ״ל לרמז שאמין שדה לגד שדה: פב) ושיעורו הוא ערוגה שמין בתוך שמים עלוגות, וזה נרמז במספר הפרקים שבתוך המ״ם שבתוכו כ׳ קופין כנראה בליור, ובכל ק׳ ד׳ פרקים, ד׳ פעמים כ׳ הם עשרים פרקים, ונרמז למכפלה מספר הנ״ל דרגל ק׳ המערבי שילה לחון למטה והוא ילה מן הכלל ללמד על הכלל כולו דמכפלה עוד הפעם עשרים הרי מרבעים, ורגל ק׳ תניינא מן וא״ו שהולך עד נגד רגל ק׳ המערבי למד ממנו כמו שרגל ק׳ המערבי בא למכפלה המספר ולכוקף עשרים, כן חיכו ג״כ בא למכפלה ולכוקף עשרים הרי ק״כ שפים: פג) וזה דווקא אם הפירות שאכל לריכים עדיין לקרקע כמו שרמז שמין אגב שדה בא ברגלו, והם פקודים ליסוד אפר מתרין לידי הרגל כמבואר בשער החיתן סי׳ ט״ז פ״ב, משא״כ פירות גמורים: פד) ושדה אחר דווקא כמו שנפיק רגל ק׳ המערבי למון דהיינו ושילה אח בעירו ולא שבניה הפירות לרשות המזיק [ב״ק י״ט ב׳]: פה) ומן ורגל שרה״ל פטורים כי ק׳ המזרחי פקיד ג״כ

לפקודי אדם [לפקודי] רשות שרבים בוקעים בו ישראל עם סגולתו דקבילו אורייתא קדישא כאשר בא דבר קדשו (במדבר י׳ ל״ו) (קומה) [שובה] ה׳ רבבות אלפי ישראל: סליק:

לפן ורגל כדלעיל ס״ז, ורגלו מתעקם לומ״ש של ממ״ס שכוח לידי רכ״ר, כי תוך ממ״ס הוא רכ״ר כי שני רגליים הם בתוך ממ״ס רגל ק׳ הדרומי ורגל ק׳ המזרחי לרמז כי דורכים בו רגיס, וקחס רגיס הוא שמים רבוא כמספר בני ישראל, נמצא תוך ממ״ס הוא לידי רכ״ר וכומ״ש הוא לידי רכ״ר, ומרמז שלומו חייב אלא בלידי רכ״ר ולא בכרכ״ר: סליק:

השער מאות מ״ם סתומה

א) רולה המחבר ז״ל לבאר לנו לורת מ״ס סתומה בהבאה מאות ק׳ באר היטב ולורתו בזה ובלורה זאת מבואר כל דברי המחבר בזה: ב) כתיב באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם (במדבר כ״א י״ח) והוא באר שב מרים [והיא השכינה כמ״ש הרמ״ן כי ר״ת פ׳ הכ״ל ג׳ שכינה, והוא יקוד שלה רחס שלה שנקרא באר, והוא קוד מ״ס סתומה כידוע בקוד קו״ס של דוכ ומלכות], ורמז במ״ס סתומה כמבואר בשער בחינן כי בחלל של הכ״ס סתומה שם פקיד יקוד המים, ומוקף מד׳ מחילות דוגמת הבור שבחוכו מים ומוקף מהרבע מחילות: ג) מבואר בשער בחינן כי מתרין לדדי רגל הק׳ פקיד ליקוד שפר וכאן בק׳ המערבי יורד רגל הק׳ בעומק, והוא בין הטפר כנ״ל לכן מרמז לדבר שיורד בעומק בתוך הטפר דהיינו מרה וקדוש שיורדים בעומק בתוך הטפר לחפור ולעשות בור, ודע כי פנימיות מ״ס סתומה רומז לרשות היחיד מוקף ד׳ מחילות כמו שבמ״ס סתומה מוקף מהרבע רוחותיו, משמ״ב לבר ממנו כגון למטה ומלדדיו לרמוז בזה לדבר שחון ממנו שהיו רשות היחיד אלא רשות הרבים, ונמלא לפי זה רמז חפירת הבור שבא ברגל ק׳ המערבי כנ״ל ורגל ק׳ המערבי הוא לבר שרומז לרכ״ר, ומרמז שהבור נעשה ברשות הרבים: ד) נמלא לפי זה רגל ק׳ המזרחי שהוא ג״כ לבר מהמחילות כנראה בליור פקיד ג״כ לרכ״ר ולמדיים זה מזה שלפטמים הבור נעשה על ידי שניס כגון החופר בור תשעה ובא אחר והשלימו לעשרה ובזה פלוגתא דרבי ורבנן [ב״ק י׳ ל׳] ומסתבר כרבנן למחרין חייב דעיקר רמז החיוב בא בק׳ המחרון שהוא ק׳ המערבי כדלקמן סי׳ ו׳ ז׳: ה) ק׳ הדרומי פקיד לחופר בור ברשותו, כי רגלו פקיד ג״כ לחפירת בור כמו רגל ק׳ המערבי, וק׳ הדרומי טומד כולו תוך רשות היחיד כי ק׳ המערבי מתפשט למטה ברחבו נגד כל ק׳ הדרומי, ונמלא ק׳ הדרומי טומד תוך היקף מחילות דהיינו רשות היחיד, אלא ממ״מ מהלל שבק׳ הדרומי מימין לרגלו תחל פיוקא זעירא שלו הוא פתוח לגד חון שהוא רשות הרבים כנראה בליור, לרמוז שהפקיר רשותו לרשות הרבים אלל בורו הגרמז ברגלו כדלעיל סי׳ ג׳: ו) בעל הבור ישלם נמלא בק׳ המערבי שעל רגלו יש פתח הפתוח בתוך הק׳ ומתפשט לגד לפון והפתח הוא ג״כ לגד לפון

אמר אות מ״ם סתומה א) כאשר בא בי אות ק׳ קדישא לפרקים דלי׳ קאי ק׳ למזרח, ולי׳ יתחבר ק׳ זעירה ברחבו לדרום לפירקא זעירה דלי׳ לקצה דרומה דלי׳, לפירקא קמא מן ק׳ הדרומי ג״כ לקצה דרומי דלי׳, וקאי תחותי׳, וק׳ תליתאה קאי פנימאה בק׳ מזרחי בחלק הצפוני דלי׳ ורגלה דק׳ מזרחי קאי לבר ואיהו אכניס לי׳ פנימאה, ובחד תגא יתחבר ק׳ הצפוני לק׳ המזרחי לפירקא קמא מני לפירקא קמא מק׳ המזרחי, נמצא ק׳ המזרחי עודף עלי׳ לצד צפון בפירקא קמא דלי׳ וברגלה דלי׳ דאכניס לק׳ הצפוני פנימאה, וחד ק׳ קאי למערב מאתוין רברבים, ויתבר לי׳ ק׳ הדרומי ברגלה דלי׳ לפירקא קמא מק׳ המערבי, לא על קצה פירקא בגין דאכניס לי׳ פנימאה, וק׳ הצפוני יתחבר לק׳ המערבי ברגלה דק׳ הצפוני לקצה פירקא קמא מן ק׳ המערבי לצפונה על קצה ממש, וכדין איהו מ״ם סתומה, ב) ובא לפקודי כי יפתח איש בור או כי יכרה [איש בור] ולא (יכסנו) [יכסנו] ונפל שמה שור או חמור (שמות כ״א ל״ג) וכו׳, כגוונא דפנימאה מ״ם סתומה בור כרוהו נדיבי עם שניתן לישראל עם סגולתו ואיהו פנימאה, ג) והך ק׳ מערבי דאזל רגלה לתחות חוץ מההוא הקיפה דכרה ברשות הרבים, ד) וק׳ המזרחי דאזל ברגלה דלי׳ ג״כ לבר מהקיפה מ״ם סתומה לפקודי החופר בור תשעה ובא אחר והשלימו לעשרה [ב״ק י׳ א׳ ה׳] וק׳ הדרומי איהו פקיד ברגלה דלי׳ החופר בור ברשותו ואפקיר רשותו [שם מ״ט ב׳] כגוונא דפתיחה מק׳ הדרומי עד רגלה דלי׳ דיתחבר לק׳ המערבי כל רווחה הנ״ל איהו פתיחה, ו) בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו (שמות שם

שם פל"ד) כגוונא דפתיחה ההוא רוחה דבין עובי' רגלה עד ק' פירקא קמא דפתיחה לצפון דפקודי מצפון זהב יאתה (איוב ל"ז כ"ב), ז) ואם אין לו כסף או מטלטלים יתן מיטב כגוונא דרגלה דק' מערבי פקיד לקרקע עצמית, ח) ולא כדין קאי ק' הצפוני דיתחבר ברגלה דלי' לק' המערבי לקצה [ממש, ולא פתיחה בי' רויחה כגוונא דפתיחה מק' הדרומי, דק' הצפוני פקד על החופר בור ברשותו ולא אפקר רשותו, ופטור על נזקים דאמר תורך ברשותי מאי בעי, ט) ושור ולא אדם חמור ולא כלים [ב"ק נ"ג ב'] כגוונא במ"ם פתוחה בא ק' המזרחי לפקודי שור, ובכאן אזלא לבר מק' המזרחי רגלה דלי' עם קצה פירקא קדמאה לבר מפנימאה מ"ם סתומה, ולמעוטי בא שור ולא אדם דמהלך לפני מ"ם סתומה, י) חמור ולא כלים כגוונא דמבואר לעיל דק' המערבי במ"ם פתוחה בא לפקודי חמור, יא) ולמעוטי כלים בא מן ק' הדרומי דיתחבר רגלה דק' הדרומי באמצעית פירקא קמא מן ק' המערבי ומן ההוא חולקא דיתחבר רגלה עד סוף ק' המערבי לפנותי, דאיהו לחיובה על חמור, ולא כלים כאשר שבק רויחה רגלה דק' הדרומי לחלק הדרום מפירקא קמא ק' המערבי לפטור דאיהו חמור ולא כלים, יב) וכלים בבור פטורים בגין דד' קופין דקיימין בגו מ"ם סתומה אינון לפקודי דומם צומח חי בלתי מדבר וחי מדבר, יג) ורגלה דק' הצפוני לחי שאינו מדבר, ורגלה תניינא דקאי עד חצי לקבלי איהו לפקודי

סתומה ממ"ם פתוחה שנרמז שם מיטב כמבואר בשער הקודש סוף ש"ע: ח) ק' הלפוני רומז לחפירת בור ברשותו כמבואר לעיל בק' הדרומי בסוף ש"ע כי הלא שם לפקד רשותו מפני שם פתיחה בק' הדרומי לצד חוץ מימין רגלו משמ"ך בק' הלפוני שאין שם פתיחה לצד חוץ כי ימין רגלו הוא לצד פנימית הממ"ס כנראה בליור, לכן רומז ללא לפקוד רשותו והוא פטור כמבואר בפניס, ונרמז בשם שרגל ק' המזרחי קוגר בפני הפתח של ק' הלפוני כנראה בליור, ושם בפתח יוכל להיות רמז תשלומין כמבואר בסוף ו', הלא שרגל ק' המזרחי קוגר עליו בפתח שאין לריך תשלומין משמ"ך בשער הקופין: ט) ע' בשער הקודש סוף ל"ח, וכמו ששם פקיד ק' קמא לשור כן בממ"ס סתומה פקיד ג"כ לשור מטעם המבואר שם, והנה פירקא קמא דלשור פקיד נחלק לתרין, חלק ל' מה שבתוך מ"ס סתומה וחלק ל' מה שחוץ ממנו דהיינו קלה הלפוני מק' ורגלו כנראה בליור, ומה שחוץ ממ"ס פקיד לאדם מפני שהאי חלק הוא לפני הממ"ס סתומה לרמז על האדם שהוא גדול וקודם ולפניהם של כל הבעלי חיים, והנה בור נרמז בתוך הממ"ס כנ"ל סוף ד' ולכן החלק שבתוך הממ"ס בור חייב עליו משמ"ך אדם שהוא לחוץ ממנו כנ"ל, וזה נרמז בק' קמא שהוא שור כנ"ל וזכו שור ולא אדם: י) תחלה יבאר כי מלותו הטעם שבמ"ס פתוחה פקיד לחמור כמבואר בשער הקודש סוף ל"ב, מלותו הטעם ג"כ פקיד ק' מערבי בממ"ס סתומה ג"כ לחמור: יא) כבר אמרנו בסוף ט' כי מה שבתוך הממ"ס סתומה פקיד לחוב ומה שלבר ממנו פקיד לפטור, אף גם בק' המערבי שנחלק ג"כ לתרין, ע"י רגל ק' הדרומי כנראה בליור, כי החלק מק' המערבי אשר משמאל לרגל ק' הדרומי הוא בתוך הממ"ס סתומה והוא רמז לחיוב כנ"ל והיינו חמור כנ"ל כי ק' המערבי לחמור פקיד, והחלק מק' המערבי שהוא משמאל רגל ק' הדרומי הוא לבר ממ"ס ופקיד לפטור והיינו על כלים כאשר יתבאר, וכל זה נרמז בק' המערבי שהוא חמור וזכו חמור ולא כלים: יב) יבאר היך נרמז כאן כלים, וביאור כי ד' קופין דם במ"ס סתומה וכנגד ד' חלקי הבריאה דומם צומח חי מדבר, וק' התחתון לבריאה השפלה שבכולם דהיינו דומם, ובתוך כל פקיד ליקוד המים שהוא בית קבול לקבל המים כמבואר בשער הכללים ובשער הליתן, נמלא ק' המערבי רומז לדומם המקבל והיינו כלי: יג) מגד ביאור ג"כ היך נרמז כאן ג"כ שור ולא אדם כי בק' המזרחי נרמז ג"כ אדם שרגלו כאשר יתבאר, כי ק' הלפוני אע"ג שיתבאר לקמן סי' י"ט דפקיד לחי מדבר, מ"מ רגלו פקיד לחי שאינו מדבר שנתחבר בגין שמתחבר לק' המערבי דאיהו פקיד לקרקע כדלקמן סי' י"ד, ולכן רומז לחי שאינו מדבר שנקראו גדולי קרקע לכה"פ כדלקמן סי' י"ז, ולפ"ז רגל השני שהוא רגל ק' המזרחי שעומד בפני רגל ק' הלפוני כנגד מקלתו, ונמלא רגל ק' הלפוני עומד תחת רגל ק' המזרחי, ולכן רומז רגל ק' המזרחי לאותו המין שעליו נאמר כל שהוא תחת רגליו, תחת רגליו דייקא והיינו אדם, ובזה יובן ביותר ביאור הרמז שור ולא אדם בק' המזרחי שממנו לרמז שבתוכה נתנה לו פתח להנצל ממון כרייתו כבור כנרמז ברגלו והיינו שיצלם בהיזק בכף או זכה הנרמז כמה שפתוח לצפון כמו שנאמר מצפון זכב יתתה, והכרמז הזה גם דוקא בק' המערבי משום שבו וכל לרמז גם הרמז שיתבאר בסוף: ז) קרקע עלמה נרמז בק' המערבי מפני שרגלו יורד לעומק יותר מכל הקופין ומשני לדדיו נרמז טפר כמבואר בשער הליתן סי' ע"ט פ"ב, ובמה שיורד לעומק רומז ליקוד הטפר התחתון דהיינו קרקע עלמה ומיטב נרמז כי למד הלי קרקע דהלי מ"ם

בקרי ט': יד) ק' המערבי שהוא למטה מכל הקופין ורגלו יורד עוד למטה, ואצל רגלו פקיד יקוד עפר כמבואר בשער החיתן ולכן פקיד לדומם שבקרקע: טו) כן נ"ל כמו שהגהתי כמו שמוכח לקמן, וקאמר דק' הדרומי יתחבר ברגלו לק' המערבי שהוא קרקע כנ"ל ומרמז לדבר העולה מן הקרקע ולומה, דוגמת הרגל של ק' הדרומי שעולה מן הקרקע שהוא ק' המערבי, משא"כ בק' הלפוני שהוא בתוך פנימיות מ"ם סתומה כנראה בעיור, ולכן פקיד למין היותר פנימי שנקרא גדולי קרקע דהיינו חי בלתי מדבר כדלעיל סי' י"ג: טז) ק' המזרחי פקיד לחי בלתי מדבר מפני שהוא למעלה על ק' הדרומי ומתחבר תליו בפירקא זעירא מק' המזרחי לרמז שמתדמה ק' המזרחי לק' הדרומי וזעיר דהיינו שק' הדרומי

לפקודי חי מדבר וסוכך עליו כאשר בא דבר קדשו (תהלים ח' ז') כל שתה תחת רגליו, ואיהו כבוש תחת ידו, וכדין רגלה דק' המזרחי דקאי לבר מפנימאה מ"ם סתומה לפקודי שור ולא אדם, יד) וזה סדרן, ק' דקאי למערב סיומה דמ"ם סתומה דקאזל רגלה לארעא עומקית, לדומם דאית בקרקע, טו) ק' דקאי (לצפון) [לדרום] ויתחבר ברגלי' לק' המערבי לצומה, בגין דיתחבר לק' דבא לפקודי קרקע, טז) ק' דקאזל למזרח ויתחבר בפירקא זעירא דלי' לק' הדרומי, דאיהו מקבל זעירא מן קרקע, דאינון צומה גידולים מן הקרקע ואיהו פקיד לחי שאינו מדבר דניזונים מן גדולי קרקע, יז) ואינון קרויים גדולי קרקע, אבל הגדולים נקראים גדולים מן הקרקע. יח) והך סיומא דק' מזרחי רגלה דלי' עם פירקא קמא מה דקבל רגלה דאזל לבר מן מ"ם סתומה, איהו לפקודי חי מדבר לאדם, יט) והך ק' צפונה שקאי בגו דאכניס רגלה דק' מזרחי כמבואר לעיל איהו ג"כ לפקודי חי מדבר, בגין דתרין גוונים חי מדבר שקביל ואורייתא קדישא. ואית חי מדבר לא כדין, כ) ואינון קבל ד' יסודים, דומם יסוד עפר (נ"א, ד' יסודות), וחלק הרוח הוא מעבות לפום חולקיהון, צומח הוא ד' יסודות וחלק אויר רוח הוא מאמצעית חלק עם לפום חלקיהון, וחי הוא מחלק האמצעית דק' לפום חלקיהון, וחי מדבר הוא מחלק הרום אית מעבות ואית מאמצעות, בגין דאית לכל ד' היסודות תחת ואמצעית ורום, ובכל מקום מהם אית כבידות וקלות ודקות ודק מן הדק וחלקיהון בכל מקום אין מספר לגדודיו כמבואר בהקדמת הספר כאשר נמזגו אלו עם אלו. כא) ובא מאמר קדשם [ב"ק מ"ט ב'] אם על הפתיחה חייב על הכרייה לא כל שכן, אם על הפתיחה כגוונא דק' דרומי שפתוח מני' עד ק' מערבי עד רגלה דק' הדרומי, וחייב על שהפקיר רשותו ועשיתו בהיתר, פשיטא אם שתחילת עשייתו באיסור שעשה ברשות הרבים, אלא להביא כורה אחר כורה [שם נ"א א'] כגוונא דתרין רגלין קיימין, מק' מזרחי דאזל לבר ממ"ם סתומה, ורגלה דק' מערבי, כב) וסתם בור עמוק עשרה

בדין

עיקר ויקחו וחיותו מן הקרקע וק' המזרחי חיו ניזון רק מעט מן הקרקע דהיינו שאוכל את הצמחים היונקים מן הקרקע והיינו חי בלתי מדבר, וכח ד' מינים בלתי מדבר בק' המזרחי וק' הלפוני דהיינו הרחויים להקרבה למעלה, ובלתי רחויים: יז) ומצינו רחוב לא כ"ל כי הצמחים והחי שיהם שוים בגידולם מן הקרקע אלא שם הבדל מעט בזיהם שהצומח נקרא גדולים מן הקרקע והחי נקרא גדולי קרקע כמו שמצינו [עירובין כ"ז ב'], וע' בקובה י"ח ע"ב ברש"י ד"ה כי חגיגה ט"ם: יח) ע' לעיל סי' י"ג: יט) ק' הלפוני ע"י רגל ק' המזרחי שעומד לבר ממנו ע"י ק' הלפוני ועומד אצל רגל ק' המזרחי בשוה ולמד ממנו כמו שרגל ק' המזרחי פקיד לאדם כן ק' הלפוני פקיד ג"כ לאדם והיינו ד' מיני אדם ישראל ולומות, וכ"ז בהיקף ק' הלפוני שעומד בשוה עם רגל ק' המזרחי ולמד ממנו, משא"כ ברגל ק' הלפוני שיורד למטה מרגל ק' המזרחי ולכן פקיד לחי בלתי מדבר שהוא למטה ממדרגת אדם וע' לעיל סי' י"ג: כ) יבאר עוד טעם למה נאו הרמזים בדלמ"ם בסדר הנ"ל בחות מ"ם ופי' לפי שד' יסודות שבדומם הוא מחלק תחתית לכן נרמז בק' התחתון ולומה והי מחלק החמלעית ולכן נרמזו בהקופין שהם בחמלע, ואדם הוא מחלק הרוח ולכן נרמז בק' העליון: כא) ביאר לוך נרמז בחות מ"ם סתומה דברי רז"ל אם על הפתיחה חייב כו' כי כרייה נרמז ברגל ק' המערבי (ע' לעיל סי' ג') והוא ברש"י שהם עיקר חיובו על הכרייה שהרי שלא ברשות כדלעיל בסי' ג', ופתיחה נרמז בק' הדרומי שהם הוא בור ברשותו כדלעיל סי' ה' ומלא עיקר חיובו על הפתיחה שפתחו חמ"ל ברשות הרבים שהפקיר רשותו לרשות הרבים וזה נרמז בהפתיחה של ק' הדרומי מימין רגלו כמבואר בסי' ה' הנ"ל והיינו שחיובו על הפתיחה כנ"ל, ומ"ל קשה אם על הפתיחה הנרמז בק' הדרומי חייב כ"ם על הכרייה הנרמז בק' המערבי, שלא להביא כורה אחר כורה כי רגל ק' המזרחי ג"כ כורה ברש"י כדלעיל סי' ד' ומלא רגל ק' המזרחי ורגל ק' המערבי הם כורה אחר כורה: כב) כל פרק מכל חות נחשב לאחר שהשם נברחו העולמות והשם מדה וגבול וקצבה לכל הנבראים דוגמת אחר המודד וכל אחר שהם טפחים נמלא כל פרק שהם טפחים

בגין דכל פירקין מאתוים קדשים אינון אמה בת ששה טפחים כמבואר בספר ברית עולם, ורגלה דקאי פנימאה ונסיק לבר אינון בהעלם תרין פרקין דאינון י"ב טפחים וחומש פנימאה וישאר י' טפחים: סליק:

ורגל כל ק' נחשב כמו ג' פרקים שכלי חלק ממנו הוא בפנים הק' וחלק ממנו יוצא למטה נמצא הרגל ג' לחמת שהם י"ב טפחים, וכל זה בפרט אבל בדרך כלל לא נכנס מהרגל בתוך הק' רק מעט שהוא חלק ממיצית, וכרייית הבור נרמז ברגל הק' שיוצא למטה כדלעיל סי' ג' נמצא שיעור בור כשיעור רגל הק' שיוצא ולכן נגרע מי"ב טפחים כי"ל ממיצית שהוא חומש מלגיו ונשאר שיעור בור י' טפחים: סליק:

שער הראשון מאות נ'

אמר אות נו"ן קדישא התמונה שבראני יוצרי להעיד על פקודי לא תזרע כרמך כלאים (דברים כ"ב ט'), א) כד בא ק' לפרקים דלי', וקימא ק' תליתאה רבתה ורגלה דלי' נפק לבר מפנימאה נו"ן דאיהו פקיד לגדולי קרקע ממש, זרעים לבר מכרמא דפקיד פנימא נו"ן, דתרין קופין קמא דקאי למזרח ותניינא זעירא מני' בריחבו לדרום קאי רגליהון פקידו לאילנות דאינון בגובה מק' תליתאה דפקיד לגדולי קרקע עצמית. ב) ויתחבר רגלה דק' דרומי לק' תליתאה מערבי לפירקא קמא דלי', לא על קצה ממש כ"א להלן מדרומו, וישאר הקיפה מק' דרומי לבר מפנימא נו"ן לאסור אכילה לישראל דקיימין פנימא, ג) ורגלה דק' קמא אזל להדי' פלגא רגלה דק' דרומי לאכפלה אסורה דאסור בהנאה [קידושין נ"ו ב'], ודחי לי' לבר מפנימאה נו"ן, ובא רגליהון בכפילה, ד) וכגוונא דרגלה מק' קמא אזל קבל פלגא דרגלה מק' הדרומי ללמד לאיסור אכילה והנאה תלת שנין, כגוונא דתלת פירקים המקיפים שיצא רגלה מן הכלל ללמד על תלת שנין, ה) בגין דכד יתעבד נו"ן קדישא מא', דאלכסון תרין ווין יתחברו, לי"ב ירחים, וי' עילאי הילוך החמה וי' תתאה סיבוב, ותלת אלפין באו לפרקים דנו"ן, וכדין לתלת שנים ערלים לא יאכל, ו) ורגלה דק' תליתאה לבר מכרמא ולהדי' אזיל יסוד אש מה דאזיל

א) כלומר כזה ן, וביאור כאן כי ג' ן קופין הרמזנים כאן פקודים לכרם וק' השליחי לזרעים, ומטעם כי כבר ידענו כי רגל הק' לגידולים פקיד כי מג' נלדי הרגל ליקוד טפר פקיד כמבואר בשער האיזן, והרגל הוא דוגמת דבר העולה מן הטפר ולומה, וכן ק' המערבי שרגלו יורד למטה בשמוך משאר רגלי הקופין פקיד לזרעים שגדילים בשמוך, משא"כ רגל ק' המזרחי ורגל ק' הדרומי שעומדים בגובה פוקדים לעמחים הגדולים וגבוהים דהיינו אילנות, נמצא לפ"ז פנימית הנו"ן פקיד לכרם שגדילים עם אילנות, וק' המערבי דפקיד לזרעים רגלו עומד לבר מפנימית הכרם כנראה בגיור לרמז שזרעים אסורים בתוך הכרם רק הם לבר מכרם: ב) רגל ק' הדרומי כשבו מתחבר לק' המערבי הוא מתחבר בקצה הדרומי של ק' המערבי רק מתקרב ללד הלפנים שהוא ללד רגל ק' המערבי כנראה בגיור ומרמז שאם נתקרבו הזרעים הנרמזים ברגל ק' המערבי עם האילנות הנרמז ברגל ק' דרומי דהיינו שזרע כלאים בכרם אסור באכילה, וזה נרמז בפירקא קמא מק' המערבי כי ג' פרקי הק' פקודים לאסרה בקומה ועוגתה כמבואר בהקדמה שניה לשער הראשון מאות ק', נמצא פירקא קמא פקיד לאסרה דהיינו מזונות נמצא רומז פירקא קמא לאכילה, וכאן ע"י רגל ק' הדרומי נחלק פירקא קמא דק' המערבי וחלק ממנו הוא לבר מפנימית הנו"ן נמצא כי נתמעט רמז האכילה מפנים לרמז שאסור באכילה ליאסרה העומד בפנים כי ק' הוא דו פרצופים ולכן חלק הפנימי מרמז לפרצוף שהוא לפנים לפילו ממלאכים וכ"ש מתומות: ג) מיקור הנאה נרמז בשם שרגל ק' המזרחי הולך נגד רגל ק' הדרומי נמצא כי תרין רגלין הם זה אצל זה בכפילה לאכפלה המיקור הנרמז ברגל ק' הדרומי כי"ל דהיינו שאסור לף בהנאה: ד) מיקור אכילה והנאה כי"ל רומז ג"כ על ערלה בשלשה פנים, וזה נרמז ברגל ק' המזרחי, ורמזית הרגל הוא בתוך הקיפו, וקופו יוצא מתוך כלל הקיפו לחוץ, ורומז למדה בתורה דבר שיצא מן הכלל מלמד על הכלל כולו, ומרמז שאיסור אכילה והנאה הוא כמנין כלל פרקי הנו"ן שהם ג' פרקין ורומז לג' פנים, ע' בשער השני סי' ה' וכל"ל גם כאן רק שהם באכילה והכאן בהנאה: ה) ובאר כי הק' שבנו"ן כל ג' רומז לשמה, כי למד ג' הנעשה מק', מן ג' הנעשה מן ג' כזה ן, וכמו שכל ג' פקיד לשמה כן כל ק' פקיד ג"כ לשמה, וכבר מבואר בהקדמת הספר סי' ד' אות ו) ע' לעיל סי' ג' כי רגלה דק' תליתאה פקיד לכלאים בכרם וידוע כי פרק ג' מנו"ן מתרחב

יותר לגד לפון יותר מפירקא קמא דילי׳ וצמקום שמתרחב שם צטיר עליו יקוד שם כמבואר בשטר החיתן סי׳ י״ז, ומלא למעלה על רגל ק׳ תליתאה מנו״ן צעיר שם יקוד שם, ומרמז על כלתים בכרס שתוקד שם: ז) רגל ק׳ קמא וק׳ הדרומי פקיד לחילות כדלעיל סי׳ ס׳, וק׳ הוא דו פרלופין כידוע דו״נ ומלא רגלה חיבו נוקבא ונוקבא חיבו יולדת ומרמז לחילן המוליד דהיינו שפותה פירות: ח) כילולים דרשו חז״ל [ברכות ל״ה ס׳] לשון חילול וכילולים תרי משמע ס׳ חילול וס׳ כילול לברכת אכילה וזכו אחליה ודדר אכליה, דפירות רבעי טעון חילול שם רוצה שלא לאוכלו בירושלים, וכחילול הוא על הכסף וזה גרמז צרגל ק׳ קמא שעומד נגד רגל ק״

דאזיל׳ פירקא תתאה מנו״ן יתיר מפירקא קמא דלי׳ דפקיד ליסוד אש כמבואר בחלק ראשון ברית עולם, לפקודי תוקד אש הזדע ותבואת הכרם [שם]. ז) ורגלה איהו נוקבה ובא פקודי לפירין דעבדין אילנין ח) ובשנה הרביעית יהי׳ כל פריו קודש הילולים (ויקרא י״ט כ״ד) אחלי׳ והדר אכלי׳ [ברכות ל״ה א׳] כגוונא דרגלה דק׳ קמא קבל רגלה דק׳ הדרומי קימא בצפון דמצפון זהב יאתה (איוב ל״ז כ״ב). ט) או שיעלה הפירות ויאכל בירושלים עיר הקודש כגוונא דמראה רגלה מק׳ קמא דקימא פלגא פנימא, ואזל קבל פירקא זעירא דלי׳ דפקודי לעובדי׳ פירות שיעלה לירושלים, ופלגא רגלה דנפיק שיאכל בחוץ רק שיעלה הדמים לירושלים. י) ורגלה דק׳ קמא לאיסור הנאה דאיהו יתרחק מק׳ דרומי מרגלה דלי׳ לאיסור הנאה, דאיהו יתרחק מאיסור אכילה שבתוך הגוף דק׳ פרצוף אדם-הדרומי, ומראה לי׳ ק׳ קמא גם הריחוק דאיהו הנאה ג״כ אסור. יא) כגוונא דבא פקודי מק׳ ג׳ פרקין המקיפים לרגלה, דאיהו זכר ונקבה בראם (בראשית ה׳ ב׳), ופירקא קמא שארה (שמות כ״א י׳) ותניינא כסותה (שם), ופירקא תליתאה זעירא עונתה (שם). ובא פקודי זעיר׳ דנסוג אחור מרגלה, ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב (ויקרא י״ח י״ט) כגוונא דא נסוג אחור לפקודי לאסור הפירות ג׳ שנים, יב) בגין דרגלה דק׳ הדרומי אחיד דא מפנימא נו״ן לבר, יג) וערלתם ערלתו (שם י״ט כ״ג) כגוונא דבא מפירקא תליתאה זעירא דאיהו דכורא, יד) ובא לתלת שנין כגוונא דיתחבר ק׳ הדרומי בתלת פרקין דלי׳ ק׳ קמא לפירקא זעירא דלי׳, דעבדו פירות אסורים תלת שנין, על דא אחיד לדשא רגלה דק׳ הדרומי הקיפה דלי׳ לבר מפנימא נו״ן לאיסור אכילה והנאה כנ״ל. טו) ובא רגלה מק׳ הדרומי דיתחבר לק׳ תתאה מערבי מנו״ן, ומרחיק רגלה הקיפה דלי׳ מהקיפה דק׳ מערבי, דאיהו פקיד לגדולי קרקע ממש, כמו דנחית רגלה דלי׳ לתחות לקרקע

כמו ג׳ פרקי היקף ק׳ הדרומי שעומדים כולם תחת פירקא זעירא דק׳ קמא ופירקא זעירא פקיד למעטו בחכילה והנאה כדלעיל סי׳ י״ח לרמז לאסור כל התלת בפנים דג׳ פירקי הקיפה דק׳ הדרומי ע׳ לעיל סי׳ ד׳ כ׳: טז) רגל ק׳ הדרומי מתחבר לק׳ המערבי והוא המפסיק בין היקף ק׳ הדרומי לק׳ המערבי דהדרומי לרמז שלפעמים לריך להחליף שם זה בזה דהיינו בפירות הנרמזים ברגל ק׳ הדרומי בהכסף וזהב הנרמז ברגל ק׳ קמא כי רגל ק׳ קמא נחשב לפון נגד רגל ק׳ הדרומי וכתיב מלפון זהב יאתה: ט) בק׳ נרמז יקוד שפר כמבואר בשטר החיתן, ומלא שפר ק׳ קמא גבוה מכולם ומלא מרמז לביהמ״ק שהוא גבוה מכולם, והיקף הק׳ שמקיף את השפר מרמז לירושלים שמקיף את ביהמ״ק ומלא רגל ק׳ קמא מה שיולא לחוץ מן ההיקף מרמז לבר מירושלים שאם רולה לאכול הפירות לבר מירושלים לריך להחליף על הכסף כנ״ל בשי׳ הקודם והכסף יעלה לירושלים כמו שעולה בתוך היקפו, וכן הפירות עלמם יוכל לעלות לירושלים כמו שנרמז ברגל ק׳ קמא שעומד נגד פירקא תליתאה מק׳ דאיהו פקיד אל מלות עומר כמבואר בהקדמה שני לשטר הראשון מאות ס׳, ועומר הוא עבידת פירין ומרמז שהפירות עלמן יעלה לירושלים כמו שנרמז ברגל ק׳ קמא כנ״ל: י) ע׳ לקמן סי׳ י״ג י״ד נרמז שם בק׳ הדרומי ג׳ שני טרלה בג׳ פירקין דהקיפו ורגל ק׳ הדרומי קוגר הדלת בפניהם מפניומית הגו״ן שהוא ימרחל כדלעיל סי׳ ד׳ שחקור בחכילה כי למעלה בחלל שבין פירקא קמא דק׳ לרגלו שם פקיד לפה כמבואר בהקדמה כנ״ל נמלא מרמז להרחיקם מחכילה ורגל ק׳ קמא עומד נגד רגל ק׳ הדרומי ומתרחק עוד לכלן להוסיף ריחוק על ריחוק שלפ״פ שמתרחק מחכילה עדיין לריך להרחיקו עוד מהנאה: יא) ע׳ בהקדמה שני לשטר הרחסון מאות ס׳ כי ג׳ פרקי הקיף של ק׳ פקודים לשמרה כקותה ועומתה כמבואר בפנים, ופרק השליש שהוא זעיר מרמז שלריך להזהיר לפעמים את הטועה כגון בימי נדתה ולכן נתרחק פירקא זעירא מרגלו שהוא דכורא בנוק׳ לרמז על חיסור ההתקרבות בימי נדתה, כמו כן כאן דפקיד כלי פירקא זעירא לעבודת פירין דחילנין ומתרחק ג״כ מרגלו לאסור ולמעט אכילת פירות דערלה: יב) כי רגל ק׳ הדרומי עומד וקושר בפני הפירין הנ״ל לאסור ליסרחל הטעוד בפנים כנ״ל בשי׳ ב׳ י׳: יג) בא בתורה בלשון ערלה כי נרמז כאן בפירקא זעירא דק׳ דפקיד לטועה שהוא אבר התמים מקום הערלה: יד) ג׳ שנים ערלים כמו ג׳ פרקי היקף ק׳ הדרומי שעומדים כולם תחת פירקא זעירא דק׳ קמא ופירקא זעירא פקיד למעטו בחכילה והנאה כדלעיל סי׳ י״ח לרמז לאסור כל התלת בפנים דג׳ פירקי הקיפה דק׳ הדרומי ע׳ לעיל סי׳ ד׳ כ׳: טז) רגל ק׳ הדרומי מתחבר לק׳ המערבי והוא המפסיק בין היקף ק׳ הדרומי לק׳ המערבי

לקרקע, לא כגוונא דתרין ק׳ הנ״ל. טז) ובא לפקודי חטים ושעורי׳ ושארי מינים הגדלים מקרקע דמכניסים מהקרקע לבית, כגוונא דרגלה דק׳ מערבי חצי בגו הקיפה וחצי לבר, לאסור התערובות. יז) כגוונא דרגלה דק׳ קמא נו״ן אול להדי׳ מסתכל ק׳ תתאה לאסור מגי׳ ובי׳ תערובות, כגוונא שאסורים הרכבה אילן באילן כמו דאולין רגליהון מק׳ קמא ומק׳ הדרומי כל חד בשביל דלי׳, כמו דא אסורים זרעים. יח) וכמו דרגלים דק׳ קמא וק׳ דרומי אולים ממזרח למערב ולצד דרום, בגין דק׳ מערבי אזל מנהון להלן לצפון, כדין בא פקודי דאורייתא קדישא לנסך היין בקרן מערבית דרומית [זבחים ס״ד א׳]. יט) והנוטע לסייג ולקורות פטור מערלה [ערלה פ״א מ״א] כגוונא דפירקא זעירא פקיד לעובדי׳ פירין קימא קבל רגלה דאיהו אילנא קימא לפירא עבידה, וכדין מק׳ קמא וכדין מק׳ דרומה, ושנה לעכב, כ) ואפילו אמר יחור הפנימאה לפירות והחיצון לסייג הפנימי חייב והחיצון פטור [שם] כגוונא דנפק רגלה מק׳ קמא מה דבגו הקיפה ק׳ דלי׳ לפירות ומה דנפק לבר לסייג. כא) ורגלה דק׳ דרומי אחיד לדשא ולא לדא דנפיק רגלה מק׳ קמא כ״א מה דבא גו הקיפה דק׳ קמא, בגין דיתחבר ק׳ דרומי לק׳ קמא לפירקא זעירא דלי׳, דאיהו הקיפה להקיפה. כב) והנוטע לרבים נמי פטור [שם מ״ב] כגוונא התרין קופין דאכניס כל חד לדלי׳. כג) וכרם הוא ענבים המשמח אלהי׳ ואנשים, דקרבים ע״ג המזבח, ומשמח אנשים, כגוונא דבא בגו נ׳ מה דעודף פירקא תתאה ברחבו אזל יתיר מפירקא קמא דאיהו יסוד אש דהוא מעורר השמחה, כגוונא לב שמח שהוא

עקרית

מרגל ק׳ הדרומי כגרגה לעיל בגיור לרמז שחסור הרכבת חולן בחולן מין בשאינו מינו, ורגל ק׳ קמא יורד למטה לגד ק׳ המערבי ומלמדים זה על זה כמו שק׳ קמא דפקיד לחילוות פקיד לחסור בלחים מיני׳ ובי׳ חולן בחולן כן ק׳ המערבי פקיד ג״כ לחסור בזרעים בלחים ג״כ מיני׳ ובי׳ מין בשאינו מינו כי ק׳ המערבי לזרעים פקיד כנ״ל בסי׳ ט״ז: יח) חגד שכאן כתן פקודי חילוות ופירות כנ״ל נמלא בכאן רמז ג״כ ליין פרי חולן הגפן, לכן ביאר ג״כ בכאן רמז לניסוך היין כי חלבנון ק׳ פקיד למזבח כמבואר בב״מ וי׳ כעשבה מחות ק׳ וי׳ כעשבה מחות ק׳ למדים זה על זה ורגלין דק׳ קמא וק׳ הדרומי מתפשטין ויורדין ממזרח למערב נמלא כס כמו מרחין בחלבנ לרוח מערב ושניהם ג״כ לגד דרום מחשבים מפני שק׳ המערבי מתפשט יותר לגד לפון כגרגה בגיור נמלא ק׳ קמא וק׳ הדרומי מחשבים דרום נגד ק׳ המערבי נמלא כאן רמז קרן מערבית דרומית והוא רמז לניסוך היין בקרן הנ״ל כי נסך נרמז בחות נו״ן ע׳ מה שכתבנו בהשער מאות ט׳ משער הפרקים: יט) רגל ק׳ קמא וק׳ תניינא דפקודים לחילוות עלה כנ״ל עומד ומתקרב כגגדם פרק שלישי מק׳ ואילו פקיד לעבידת פירין כדלעיל סי׳ ט׳ לרמז שדיני עלה חיים נוהגים אלא אם נטע לפירות דווקא ובא רמז זה בשני הקופין ק׳ קמא וק׳ הדרומי כי שכח לעכב דדווקא אם נטע לפירות ולא לסייג: כ) רגל ק׳ קמא חלק הפנימי שלו הוא עולה למעלה מפרק ג׳ דהקיפו שהוא מרמז לעבידת פירין כדלעיל ומשם ולמטה יורד נגד רגלה דק׳ הדרומי נמלא חלק הפנימי רומז לנטיעה לפירות ומה שיולא למטה הוא לבר מעבידת פירות דהיינו לסייג ומרמז ליחור הפנימי לפירות והחיצוני לסייג, והדין כנ״ל: כא) ע׳ לעיל סי׳ י׳ כי רגל הדרומי קושר הדלת מפנימית הני לחסור עלה ליזרעאל, ות״ש לכאורה הי׳ לנו לומר כיון דרגל ק׳ קמא הולך נגד רגל ק׳ הדרומי והוא בהאי חלק דלבר מהקיפו שרומז לסייג כנ״ל ות״ש הי׳ לנו לומר שילמד רגל ק׳ הדרומי על חלק דלבר מרגל ק׳ קמא לחסור עלה לפילו בסייג, לזה בא הרמז במה שיתחבר ק׳ הדרומי לפירקא זעירא דהקיפה דק׳ קמא לרמז שחיסור עלה לא בא אלא במה שנכנס תוך הקיקף דהיינו לפירות ולא למה שנפיק לבר דהיינו לסייג: כב) עוד בא הרמז בשני קופין דשנה לעכב דדווקא בגוונא דילהון ולא בגוונא אחרת, דהיינו הנטיעה הנרמז ברגליהון כנ״ל וכל רגל ונגע בתוך הקיפו דהיינו לרמז שהנטיעה ונגע לרשות אחד שים לב בעלים מיוחדין נוהג בהן עלה ולא בנוטע לרבים: כג) לעיל סי׳ י״ח כי יש כאן רמז ליין והיינו כי החילוות הנרמז בכאן רומזים ג״כ לגפן והנטעם כי יין משמח אלהים ואנשים והשמחה והתשובה שניהם אחד כמ כי בהתמלות תשובתו נתעורר השמחה ושניהם בחו מכח חמימות יקוד אש שבלב מדם ולזה מרמז יקוד אש שבחות נ׳ כמבואר בשער החיתן דבשיר על פירקא ע׳ תתאה דחותו חלק שנתרחב יותר על פירקא עילאה ומרמז שהחילוות עבדין

פירין המעוררין שמחה כגוונא דיקוד אש דהיינו פרי הגפן: נ׳ פשוטה עומד פרק תניינא דילי׳ בשמעתא פרק קמא כזה ג, וגמלא פרק ח׳ מתחלק ע״י פרק תניינא לשני חלקים, וחלק הימין מתקרב לני׳ כפופה חלל יקוד אש שבני כפופה והוא ממוז על הפסוק מימינו אש דת למו שהוא התורה ועיקר התורה הוא פקק הלכה ד׳ למות של הלכה, והם שבני כפופה מרמז לפרי הגפן כנ״ל, ויש הפסק בין נ׳ כפופה לימין של נ׳ פשוטה שהוא התורה לרמז שמי שמחה מפרי הגפן הכרמז בני כפופה יבדיל עלמו מהורחת התורה הכרמז בני פשוטה:

עקרית יסוד אש חמימותו דדמא לעורר התאוי כפי שבא באורייתא קדישא, ויין הוא מעורר חמימות׳, כד) ולקבלי דנו״ן קאי נו״ן פשוטה, וקימא עמודא באמצעית׳ ונחית לתחות, לפקודי מה דאזיל פירקא קמא יתיר לימין הוא מימינו אש דת למו (דברים ל״ג ב׳) לפקודי שתוי אל יורה [עירובין ס״ד ב׳], כה) ומה דאזל יתיר לשמאל מעמודא דאמצעית׳ לפקודי יין ושכר אל תשת [אתה ובניך אתך] בבואכם אל אוהל מועד (ויקרא י׳ ט׳)

*) נ״ב, כו) ונחית נו״ן פשוטה לתחות, שלא יבא אל המשכן; ע״כ הגה״ה:

דפנה לצפון אתרי׳ דמזבח * לאינון ד׳ קרנות, שתיים זריקות שהן ד׳, מתחילין מקרן מזרחית צפונית כגוונא מקצתו דפירקא קמא דאזל לצפון שהוא מזרחית צפונית, כז) ונחית עמוד׳ לתתא כ״א בעשיות לתחות, עסק הלימוד ושארי עובדי׳ מותר שתוי לעסוק במצוות, אם יכול לדבר בפני המלך [עירובין ס״ד א׳] כגוונא דעמודא אמצעית׳ קם על מצבו דאיהו מזג השווה, כח) וערלה בארעא קדישא דאורייתא [ערלה פ״ג מ״ט] כגוונא דרגלה דק׳ תתא נחית לקרקע דחובת קרקע בארץ ישראל, ובגין דרגלה דקוף דרומי אחיד לדשא מפנימאה, למה דקיימא לבר ג״כ נוהג ערלה, כט) וכדין [בחוץ לארץ] הלכה למשה בסיני [קידושין ל״ח ב׳] כגוונא דאלכסון א׳ הנעלם, ע״ש בספר חלק ראשון ברית עולם, ל) ובא ג״כ לפקודי תירוש ויצהר ג״כ ערלה נוהגת כגוונא דפירקא קמא מנו״ן פשוטה אזיל לנהורה מנו״ן (כפולה) [כפופה] בחצי פירקא דרומה, ומנורה בדרום, ומה דבא למשיחה ולגדולה

נה) וחלק השמאל מני׳ פשוטה שהוא בצפון נ׳ פשוטה מרמז על המשכן שמש עבודה בצפון וכן זריקת שתים שבן ד׳ במזבח מתחילין בקרן מזרחית צפונית כדאמרינן בפרק היזהו מקומן [זבחים נ״ג ב׳ ברש״י ד״ה לא כי׳ לה יקוד, ומפורש בהדי׳ בתמיד ל׳ ב׳ (יכ״ל)] שהוא קרן ראשון שפוגע שם לו יקוד, ולזה מרמז בחלק השמאל מפירקא קמא דני׳ פשוטה כי פירקא קמא הוא מזרח כמבואר בכמה מקומות וחלק הלפוני הוא מזרחית לפוניות ולכן מרמז חלק השמאלי למשכן, ויש להפסק בין נ׳ פשוטה לפרי הגפן שבני כפופה לרמז שמי שיולה לבא אל אהל מועד יבדיל עלמו מיין ושכר: נו) ונחית נ׳ פשוטה למטה מכל החותיות לרמז שלפעמים צריך האדם לירד במדרגה למטה ולא יבוש לחזר לאחל מועד הכרמז למעלה בקרן מזרחית לפוניות כנ״ל, דהיינו אם שתה רביעית יין: נז) אם למטה במקום שיורד נ׳ פשוטה לא יוכר ההבדל מפרי הגפן שבני כפופה לרמז כי בדבר שהוא למטה במדרגה מהחורה שהוא בימין נ׳ פשוטה דהיינו עסק המלות אין לריך להבדל אם שתה יין וכמו כן בעבודה שהוא למטה לבר מאוהל מועד ומקדש כגון תפילה שהיא לפילו בחו״ל ג״כ אין לריך להבדל מיין ומותר להתפלל, ודווקא אם הוא עדיין במזג השתה ולא נטרף דעתו ועומד על עמדו ויוכל לדבר בפני המלך כגוונא דפרק ג׳ מני׳ פשוטה עומד בשמעתא פרק קמא מני׳ פשוטה לרמז דווקא אם הוא עדיין על דרך הממולע ולא נטה לגד שכרות: נח) חוזר לדיני עלמה שבמ״י נוהג עלמה מדאורייתא ובח״ל הלכה כמו דתנן בקוף מקבת שלמה עם״ה, כי עלמה חופת קרקע היא, כי פנימית נ׳ כפופה מרמז לארץ ישראל שהוא פנימית העולם ומרכזו ולגלה דק׳ הדרומי קוגר הדלת בפניו ומלא מה שלימין רגלה דק׳ הדרומי הוא חוץ מפנימית הנו״ן שהוא חוץ לארץ ומה שלפנים הוא דאורייתא כי הוא קמוך ליקוד אש שבחות נ׳ שרומז לתורה מימינו אש דת למו כנ״ל: נט) ומה שבחוץ הוא הלכה והוא נרמז בק׳ הדרומי כנ״ל והיינו כי לורת הני הוא מעט בעיגולתא כזה ק׳ שפרק הדרומי בעיגול מעט ולא״כ גם ק׳ הדרומי ג״כ בעגולתא מעט כזה ק׳ ומלא רגל ק׳ הדרומי הולך מעט בחלכסון ולחלכסונו הוא מלד מזרחית דרומית ללד מערבית לפונית כמבואר למסכיל והוא דוגמת חלכסון הנעלם של לות נ׳ שמתפשט מיו״ד ליו״ד בחלכסון כמבואר בהקדמת הספר סי׳ [ק״ח] והוא בהעלם והוא מרמז על התורה הנעלמת שלא ניתנה בפירוש רק בהעלם בע״פ הלכה למשה בסיני: ל) בין נוהג עלמה כמבואר לעיל בסי׳ כ״ג דפקיד לפרי הגפן וכן בשמן ג״כ נוהג עלמה כמו שני כפופה טומד חלל נ׳ פשוטה, ונ׳ פשוטה נחלק לימין ושמאל דרוס ולפון כדלעיל סי׳ כ״ד, וחלל חלק הימיני שהוא חלק הדרומי בעיר שם יקוד אש שבני כפופה לרמז על

ולגדולה כגוונא דנו״ן פשוטה איהו גדולה, לא) ושמן משחת קודש [על ראשו] כגוונא דתלת תגין קימא על ראשו דנון פשוטה, לב) ועמוד׳ דאמצעית׳ דנחית לדבר הנבלע באברים כמאמר קדשו (תהלים ק״ט י״ח) וכשמן בעצמותיו, דאינון עצמות קיומא דאדם קם על עמידתו כגוונא דעמוד׳ קיימא מנו״ן פשוטה, לג) שמן למשיחת כהנים, ושמן למשיחת המשכן וכל כליו, ושמן הנקטר ע״ג המזבח למנחות לתלת תגין דקיימין על [נו״ן פשוטה] לד) בגין דכד יתעבד נו״ן פשוטה מק״ קדישא דאיהו פרצוף אדם לפקודי אשר יוצק שמן על ראשו [ע׳ ויקרא כ״א י׳] לה) וההוא עמוד׳ דאמצעית׳ הוא ירושלים עיר הקודש דקימא באמצעית׳ כמו לבא בגופא, כמאמר קדשו (מ״א ט׳ ג׳) והי׳ עיני ולבי שם כל הימים וההוא עמוד׳ מי ירה אבן פינתה (איוב ל״ח ו׳) אבן שתייה שממנו הושתת כל עלמא [יומא נ״ד ב׳] כמו דלבא חיותה דגופא, לפקודי דכלי המקדש טעון משיחה לקדשם, לו) ובגו״ן פשוטה כד יתעבד מק׳ קדישא, דק׳ קמא יתעבד מאתוין רבתיבים ברחבו, וזעירא באורכי׳, וק׳ דקיימא לעמודא דאמצעית׳ איהו מאתוין זעירי׳ ברחבו ורבתיבים באורכי׳, ויתחבר הקיפה מק׳ דקיימא לעמוד׳ דאמצעית׳ מפירקא קמא דלי׳ בחד תגא לרגלה דק׳ קמא לפקודי הרכבה או הברכה שעשה מאילן אחד שתי אילנות או שהרכיב זמורות לתוכו מין במינו, לז) כגוונא (ד׳ ק׳) [דק׳] קמא אזיל יתיר מק׳ דקימא לעמודא, יתיר לימין ושמאלה, יתחשבו כאילן הזקן [נ״ב, דק׳ קמא מקודם יתעבד] ואינו נוהג בו ערלה שיונק מאילן הזקן, לח) הגם שיונק מקרקע בפני עצמו [ערלה פ״א מ״ה] כמו שקימא רגלה מק׳

השמן שממנו מדליקין את המנורה העומדת בהמקדש וכן מרמז על השמן שממנו מושחין את הכהנים שרוצין לגדלו ולזה מרמז נ׳ פשוטה שהיא גדולה וע׳ לקמן קי׳ ל״ג ל״ד: לא) והמשיחה הוא על ראשו כגוונא דשמן נרמז בפירקא קמא דנו״ן פשוטה שמרמז לראש כגוונא שעליו תגין דומיא לשיער שעל הראש: לב) וכן שמן נרמז בעמודא דאמצעיתא דנו״ן פשוטה שהוא מרמז על עלמות הכהנים שהם עיקר בנין הכהנים ומעמדו וכן עמודא דאמצעיתא הוא עיקר עמידת הנו״ן פשוטה ולכן מרמז על הדבר הנבלע בעצמות וכיוצא שמן כמו שנאמר וכשמן בעצמותיו: לג) ג׳ תגין מרמזין לג׳ מיני משיחות כמבואר בפנים: לד) ומבאר וכולל לזה נרמזו משיחת כהנים נרמז בנ׳ פשוטה שנעשה מקופין כזב א ן וכל ק׳ הוא פרלוף הדם דו פרלופין כמבואר בכמה מקומות וק׳ קמא הוא כהן שהוא לראשן לכל דבר ומשחה על ראשו כגוונא דתגין דקיימין עלי׳ מרומז להשם כדלעיל סי׳ ל״ח: לה) משיחת המלכים וכלי המקדש נרמז בעמודא דאמצעיתא דנ׳ פשוטה כי׳ נ׳ פשוטה זית יקוד שפר ט׳ בשער החיתן סי׳ [נ״ח] ומרמז על עפר שבאמצע העולם שהוא מרכז ישראל ועליו נאמר וכי עיני ולבי שם כל הימים פי׳ שח״י דוגמת הלב שבאמצע הגוף כן ח״י באמצע העולם, והעמוד הזה שיורד למטה דוגמת קו ההליכה של האדם הנזרק מלמעלה למטה ומרמז על מקום בית המקדש שהוא תחי׳ נזרק הקב״ה שממנו הושתת העולם כמו שנא׳ מי יבוא אדון פינתה, ולכן המשיחה הנ״ל רומז על המשכן וכלו׳ כי מקדש ומשכן למדין זה מזה כמו שאר״ל במסכת עירובין דף נ׳ משכן מקדש דחיקרי משכן סי׳: לו) כ״ז מבואר מהליור הנ״ל בסי׳ ל״ד ופקודי לפקודי שלה לעניין הרכבה והברכה כאשר יתבאר בעה״י: לז) כבר הזכרנו לעיל סי׳ ח׳ כי תרין קופין קמאים דנון כפופה פקודים לחילוות ולמדים ג״כ על תרין קופין שבנו״ן פשוטה שבהו ג״כ לחילוות, וטעם החילוות כל מה שגדלים וזקנים יותר ניתוסף עליהם עודי חתר עודי ובעת נטיעתם הם דקים ולכן ק׳ קמא שהוא רחב ועב רומז לחילן זקן וק׳ תניינא שהוא דק רומז לנטיעה ילדה ומחובר ק׳ תניינא לק׳ קמא ע״י תג מחד לרמז שהנטיעה הילדה יונקת מחילן הזקן כגון שהרכיב או הבריך חילן זו דין שלה, כי עיקר דין ערלה בהו נו״ן כפופה ולא בנו״ן פשוטה מפני שהנ״ג דנו״ן פשוטה חיונו נוהג ערלה ועי׳ לעיל סי׳ ד׳ כי עיקר רמזי דיני ערלה לא שייך רק בנו״ן כפופה ושם בנו״ן כפופה ליכא לרמז ילדה וזקנה מפני שדרך הגידולים הוא כי ביחור נשתר שמוטעים לותו הוא דק ומח״כ ניתוסף עליו מכל לד בימין ושמאל בכל שנה ושנה והם הנראים בעין כמין קנה דק בחמלע ועיגולים שביב לו הרבה והם הניתוספים, ומ״כ שפיר נרמז בק׳ קמא דנו״ן פשוטה שהוא חילן זקן מפני דק׳ תניינא קאי בחמלע דק׳ קמא לרמז שבק׳ קמא חית בי׳ ג״כ הקנה הדק שבק׳ תניינא חלא שהוא זקן וניתוסף עליו מכל הלדדין מימין ומשמאל, משמ״כ בנו״ן כפופה אין שם רמז זה דשם בא ק׳ תניינא מלד ק׳ קמא: לח) ונרמז כאן אף שם הילדה יונקת בפני עלמה מן הקרקע ג״כ אין נוהג דין ערלה כי ידוע כי ברגל הק׳ נרמז יקוד עפר כמבואר בשער החיתן ובפרט בק׳ תניינא מנו״ן פשוטה שיורד למטה מאוד ומרמז לדבר היורד למטה מכל דבר והוא הקרקע והרגל הזה מן הק׳ הוא דבר העולה מן הקרקע שהוא נטיעה ילדה חלא

סיונק ג״כ מחילון כזקן כמו שמחובר בתג לק׳ קמח: נט) וכל זה אם מחובר לק׳ קמח שאז יש לו צורת נו״ן פשוטה אבל אם הפסיקה ג״כ הרי הוא ק׳ בפני עצמו ואין לו צורת נו״ן פשוטה ויכולין אנו להעמידו בנו״ן כפופה ולכן נוהג בו דין עלה:

מ) הטפל לפריו כגון שומר לפרי נוהג בו דין עלה כמו שמרז״ל בברכות ל״ו ב׳, וזה נרמז בתוה ק׳ דרגל הק׳ הוא חילוק דעביד פירין כדלעיל כי י״ח והקוף הק׳ חופף על רגלו דוגמת השומר לפירי החופה ומכסה את הפירי: מא) וכל זה שהברכה חוקרת אם נפסקה היינו החילון עצמו אבל הפירות שהי׳ בימות מקודם לזה נאמרו אלא ח״כ הוקיף אחר ביותר אחר הברכה עד שמחיים פי׳ שהביאתו ואיכור יחד ליכא רק מחייב כשיעור שמיתוסף אבל בתחד ומחתים בטל וזה נרמז בשני הקופין דנו״ן פשוטה כי כל ק׳ הוא מחה ורגל דנפיק מן הק׳ הוא חלק מ׳ מק׳ דהיינו אחד ממחה וח״כ ג׳ קופין הוא אחד ממחתיים, ולכן ק׳ אחד שנפסק מן ק׳ קמח אין זו רמז אלא מחה ולכן אין זו רמז הביאתו רק שנאסר בברכה אלא מפני שנפסל איכורו כפל בזיטולו ואין זו היתר רק אם נתחבר לק׳ קמח והוא חופף עליו וח״כ הוי ג׳ קופין רומז למחתיים אל היתר לבד מאיכור אז בטל ומותר כי נ׳ פשוטה רומז להיתר עלה עי׳ לעיל סי׳ ל״ז וסי׳ ל״ט: סליק:

מק׳ תנייגא ואזיל לתחות לקרקע, לט) ואם הפסיקה מאילן הזקן מונה שנות ערלה משעה שהפסיקה [שם], מ) זואת פריו (ויקרא י״ט כ״ג) הטפל לפריו נוהג בו דין ערלה [ברכות ל״ו ב׳] כגוונא דחפיף הקיפה על רגלה דרגלה איהו אילנא, מא) ואם נטל יחור של אילן זקן עם פירותיו והבריך (בתוך) [ממנו] אילן, אם הסיפו הגדולי חלק ממאה נאסר [ערלה פ״א מ״ה] כגוונא דחפיף ק׳ קמא עלי׳ דק׳ דקאי עמוד׳ דאמצעית׳ דפקודי לאסור ערלה חלק (ממאה) [ממאתים] כמספרא דק׳ דאיהו ממאה *) ורגלה דנפיק מק׳ לחלק ממאה: סליק:

*) נ״ב, צ״ל ממאתים דתרין קופין בגו״ן פשוטה:

שער השני מאות נ׳

א) השער הזה קידתיו הוא ורמזה לו׳ שהם שני מכדורות: ב) יבאר היך נרמז כאן נטיעה ילדה ואמר כי פרק תנייגא מן גו״ן שיולא מן פרק קמח הוא ענף ויחור היולא מן חילון זקן וע׳ בשער הקודם סי׳ ל״ז, ומבאר כאן היך נרמז בני כפופה הטעויה מק׳ הזה בן גמלא ק׳ תנייגא לן עומד נגד פירקא תליתאה מהקיפה דק׳ קמח ואיהו פקיד לטומאה כמחובר בהקדמה שיוה לשער הראשון מאות נ׳, גמלא ים הלזן רמז מן המוליד בעיגו וק׳ קטן שהוא ק׳ תנייגא הטולד מק׳ גדול שהוא קמח כמחובר, וח״כ הלזן דפקיד לחילון הוא רמז לענף מחילון זקן שנטעו ממנו נטיעה ילדה: ג) יבאר היך מוהג דין ערלה בילדה ונרמז בחיבור רגל ק׳ הדרומי לק׳ תתחה שהיו מתחבר לקמה כמחובר בגיוור וזה רומז לחילון הלזה כמחובר בשער הקודם סי׳ ל״ז ס״ק: ד) ידוע כי ק׳ הוא דו פרצופים וידוע כי התורה היא ג״כ פרצוף רמ״ח חיברים וסק״כ גידים רמ״ח מ״ע וסק״כ ל״ת, וק׳

בא בחלק ראשון ספר ברית עולם א) דאות נ׳ קדישא בא לפקודי ערלה באילנות ובשנה הרביעית יהי׳ כל פריו קודש הילולים (ויקרא י״ט כ״ד) אחלי והדר אכלי [ברכות ל״ה א׳] ע״ש, ב) ונאמר עתה בגין דפירקא קמא מן נ׳ איהו דפקיד על הנטיע׳ דמני׳ קא רבי׳ דאינון נטיעות ילדות כגוונא דקאזל׳ פירקא תניינא נו״ן מן פירקא קמא לפקודי דנטל׳ זמורת מאילן גדול׳ ונטע, וכד יתעבד נו״ן מן ק׳ קדישא דיתחבר ק׳ דרומי לק׳ מזרחי וק׳ דרומי יתקצר ברחבו קבל ק׳ מזרחי וקאי כולו קבל פירקא זעירא מן ק׳ מזרחי דפירקא זעירא פקודי בא לעונתה לא יגרע (שמות כ״א י׳) דהקיפה דכורא ורגלה איהו נוקבא דו פרצופים דבא לפקודי נטיעה, ג) ושלש שנים יהיו ערלים כגוונא דבא פקודי מן רגלה דק׳ מזרחי ומק׳ דרומי דיתחבר לק׳ תליתאה דקאי למערב ואיהו ק׳ מאתוין רברבים וקאזל׳ ברחבו עודף על ק׳ מזרחי ברחבו כגוונא פירקא תתא מן נ׳ דקאזל׳ עודף ברחבו על פירקא קדמא, וק׳ הדרומי יתחבר לק׳ המערבי היינו רגלה דק׳ הדרומי יתחבר לפירקא קמא מק׳ המערבי לאן על קצה פירקא ממש כי אם להלן מקצה ואחיד רגלה דק׳ הדרומי לדשא מפנימאה נו״ן לאסור אכילת הכרם *) ה׳

*) נ״ב, ד) דבר בא לפקודי דא ק׳ קמא פרצוף התורה ותניינא דרומה לפרצוף אדם דיתפקד: ע״כ הג״ה:

ה) ורגלה דרומי יצאה מהקיפה דלי׳ וקצה עילאה מני׳ בגו הקיפה לפקודי כגוונא דהקיפה תלת פרקים לתלת שנים יהי׳ לכם ערלים לא יאכל (ויקרא י״ט כ״ג), ו) ובגין דא בא באורייתא קדישא לשון ערלים בגין דפקודי מן רגלה דבא מני׳ פקודי על פקודי מילה כמבואר בחלק ראשון ברית עולם, ז) רגלה דק׳ מזרחי דאול קבל רגלה דק׳ הדרומי ופנה לק׳ המערבי לפקודי בשנה הרביעית יהי׳ כל פריו וכו׳ (שם פכ״ג) להביאו לירושלים עיר הקודש כגוונא דקאי רגלה דק׳ מזרחי פנימאה בגו וקאי בגובה ח) או לפדות ולאכול חוץ לירושלים כגוונא דק׳ מזרחי אול מעט בגו הקיפה דלי׳ וקאי ק׳ מזרחי בגובה דאיהו לפקודי ירושלים עיר הקודש ורגלה קאי בגו להעלות הפירות לירושלים, ונפיק מני׳ לגו פנימאה דנו״ן קדישא לפקודי לפדות ולעלות מעות לירושלים כגוונא דקאול רגלה בחלק הצפוני מק׳ לפקודי מצפון זהב יאתה (איוב ל״ז כ״ב), ולעלות דמי הפדיון לירושלים כגוונא דקאי ק׳ המזרחי בגובה דירושלים גבוה [קידושין ס״ט א׳] ורגלה בקצה דלעיל פנימאה להעלות הפירות או לפדות ולהעלות המעות, ט) וק׳ הדרומי ברגלה דלי׳ סמך לק׳ המערבי דפקיד על גדולי קרקע דאינון תבואות זרע לבר מכרמא תהי׳, י) וכאשר בא אות ק׳ לפירקין דשי״ן קדישא וקיימין ק׳ בפירקין דלי׳, וא״ו קמא משי״ן קדישא תרין קופין קימין בי׳ כמבואר, וכן תניינא וא״ו, ותליתאה לפקודי בא להרכבת אילן באילן מין עם שאינו מינו אסור, יא) כגוונא דקיימין כל וא״ו באנפוהי ואהדור פני וא״ו מחברי לבר לאסור הרכבה, יב) וק׳ תתאה מערבי דקאי לתחות לאסור זרעים בכרם וקאי לבר מכרם, יג) ובין הווין בעיר יסוד אש כמבואר בחלק ראשון ברית עולם בשער האיתן לפקודי זרעים בכרם תוקד אש, יד) אם הוסיף במאתים [שם נ״ו ב׳] כגוונא דתרין קופין קיבין בכל וא״ו, טו) ונחיתו רגלים דמן קופין לתחות לק׳ המערבי לפקודי זרעים בכרם תוקד אש תקדש [שם], אבל הרכבת אילן באילן לא כדין, הגם שנאסר הרכבה כאשר בא מאמר קדשם [שם ל״ט א׳] בהמתך לא תרביע כלאים [שדך לא תזרע כלאים] (ויקרא י״ט י״ט) מה בהמתך [בהרבעה אף שדך]

רגל ק׳ המזרחי שהוא להלן מג׳ שני ערלה דהיינו בשנה הרביעית מז יעלה לפירות לירושלים כמבואר לעיל בשער הקודש קי׳ ט׳ שק׳ קמץ מרמז לירושלים ועולה רגל ק׳ קמץ בתוך הקיפו שלריך להעלות לירושלים: ח) ע׳ בשער הקודש קי׳ ח׳ ט׳: ט) ע׳ בשער הקודש קי׳ מ׳: י) יתבאר כי בשי״ן הנשבה מק׳ מבואר בו דיוי כלאים ג״כ כמו שיתבאר ולורתו כזה בחלון מין עם שאינו מינו כאשר יתבאר: יא) כל ק׳ הקודש קי׳ מ׳ וכל ות״ו משי״ן יש בו שני קופין וכש כ״ג שפירשנו לעיל בחות י׳ (ע׳ לעיל קי׳ ג׳) אלא שכל גוים ממינים נפרדים, וכבר ביארנו בכמה מקומות כי פני החות הוא מקום נטיית רחשיו וכאן כל ות״ו מהדר פניו מות״ו קודמו לרמז שאסור לו להתערב ולהתרכב עם שאינו מינו: יב) כבר ביארנו בכמה מקומות כי רגל הק׳ פקיד לגדולי קרקע ולכן קופי״ן של הווי״ן שעומדים כאן בשי״ן בגובה רומזים לגדולי קרקע הגבוהים בזיון וכש חילוות משי״ב ק׳ תתאה שהוא נמוך רומז לנדולי קרקע הנמוכים דהיינו זרעים וכיוקף ק׳ תתאה הוא כמו גדר המפסיק בין רגלי לרגלי הקופין של הווין כגרשה בלעיל, נמלאו הזרעים לבר מכרם כי זרעים בכרם תקוריס: יג) ע׳ בשער החיתן קי׳ [נ׳] כי בין הווין של השי״ן יש סש יקוד אש שפעמים לריך לשרוף בהם בגון כלאי זרעים בכרם כמבואר לקמן קי׳ ט״ו: יד) ודווקא אם הוסיף במאתיים אחר כן אז תוקד אש כמו שים בכל ות״ו תרין קופי״ן שכש מאתיים: טו) תוקד אש נרמז דווקא על כלאי זרעים בכרם שהוא ק׳ תתאה ולא על הרכבת אילנות מין עם שאינו מינו שהם רומזים בשני ווין כדלעיל קי׳ י״ח, והכפל הזה נרמז ברגלי הקופין שעומדים אלל יקוד אש שבין שני הווין והיינו רגלי הקופין מהווין שיורדים למטה והם כמוהים בחלוצ על ק׳ תתאה שהוא כלאי זרעים בכרם שם דווקא תוקד אש ולא

קמץ שהוא למעלה רומז לפרלוף החורה וק׳ תניינא למטה ממנה הוא ישראל והחורה מושלת עליו ומפקדת לו כל הפקודים האלו. ה) ע׳ בשער הקודש קי׳ כ׳ כי כל ק׳ רומז לשנה, ורגל ק׳ יולא מעט מן הקיפו ומעט הוא בתוך הקיפו ומרמז למדה בתורה דבר שהי׳ בכלל ויולא מן הכלל ללמד על הכלל כולו ויולא על כל הקיפו כמו שכלל הק׳ הוא שנה כן כל פירקי היקף הק׳ הם שנים שנים: ו) רגל הק׳ בא לפקודי מילה שהוא כריתת הערלה כמבואר לעיל בשער מאות [ב׳ מהדורא תנייא] קי׳ [ד׳], וכיון שכאן נרמז ג״כ ברגל הק׳ לכן בא בתורה כאן ג״כ לשון ערלה: ז) ע׳ בשער הקודש קי׳ ח׳, וכבר למדנו כי ג׳ שני ערלה נרמז ברגל ק׳ הדרומי כלעיל קי׳ ג׳ כי ורגל ק׳ המזרחי חזיל כנגד רגל ק׳ הדרומי ומרמז

בכרכבת חילן: שז) נורת המ״ן ומ״ו קמא בחלכתן כזה / ומ״ו תליתאה בחלכתן כזה ונמלא נורת הס׳ כזה יש ום׳ בטעמא מקופין לריך להיות נורתו כזה ק ק ק ק ק׳ תתאה הוא גדל כמ״ש לעיל סי׳ י״ב נמלא החילות שנרמזו בתרין ווין קדמאין הם תוך הכרס בתוך הגדל והחילות שבמו״ו תליתאה הם לבר מגדל הכרס, ולכן יש הבדל ביניהם שהחילות שבתוך הגדל מותר לסמוך ערטים לגדל כמו שהם מסתכלים ומתקרבים לגד ק׳ תתאה כנראה בליור,

שדך] בחרכבה וכו׳ סז) ותרין ווין דקיימין באפיהון לגו שי״ן ותחתיהון קימא הך ק׳ מערבי דפקיד על שדך לא תזרע כלאים, ומסתכלין לי׳ הנך תרין ווין לפירקא קמא דלי׳ לפקודי אם הי׳ גדר בינתיים זה סומך לגדר מכאן [ע׳ ב״ב כ״ו א׳] כי כלאים לראיית העין קפיד. יז) הגם שינקי מתתאה כגוונא הקיפה מן ק׳ מערבי לרגלה דלי׳, יח) ברם וא״ו תליתאה מן ש׳ פנה באנפוהי לבר מש׳ פנימאה ובגוונא דיתעבד מן ק׳ אזל לבר מן גדר הקיפה דק׳ מערבי, אזלין תרין רגלים דילהון יתיר להלן מן שדה מצידה, דפקיד ק׳ רגלה דלי׳ לשדה דבלא גדר צריך יתיר הרחקה, כגוונא דיתרחקו תרין רגלין מן תרין קופין דקיימין לבר מש׳ פנימא דאיהו וא״ו תליתאה מש׳, ויתרחקו הנך תרין רגלים יתיר מן רגלה ק׳ המערב, יתיר מהנך תרין רגלים מש׳, וא״ו קדמא ותרין רגלין מוא״ו תנייגא. יט) ושלש שנים ערלים ואסור באכילה ובהנאה כגוונא דרגלה דק׳ דרומי סמך לק׳ מערבי ואחיד לדשא פנימאה נ׳ מלאסור באכילה, כ) ולקבלי דרגלה דק׳ דרומי בא רגלה דק׳ מזרחי ואחיד לדשא מה דפתיחה מרגלה דק׳ דרומי על פירקא קמא, דפקיד בההוא פיתחה זעיר׳ מצפון זהב יאתה (איוב ל״ז כ״ב). ואחיד לזה לפקודי דאסור להנאה המביא לידי ממון, כא) וכגוונא דתלת קופין קימין בגו נ׳ ק׳ קדמא קאי למזרח תנייגא לדרום ותליתאה למערב, ומק׳ מזרחי אזל רגלה דלי׳ לקבלי

מש״כ בוא״ו תליתאה כמש״ת בסי׳ י״ח: יז) ולעפ״י ביוגקים ממקום אחד לית לן בה כמו שרגלי הווין מתחדרין להיקף ק׳ תתאה, ורגל ק׳ תתאה נכנס ג״כ בתוך הקיפו לרמז ביוגקים ממקום אחד: יח) מש״כ ו׳ תליתאה מש״ה שהם לבר מגדר כנ״ל והם מתרחקין מש״ה מק׳ תתאה דילי׳ שהם מוטין להלן ממנו לגד שמאל כנראה בליור לרמז שלריך הרחקה יתירה כיון שהם חוץ לגדר מש״כ ווין קדמאין כי לעפ״פ שו׳ קמא ג״כ בחלכתן מ״מ תרין קופין שבו נכנסין תוך הש״ן ומסתכלין לגד ק׳ תתאה שהוא הטובה בתוך של ש״ן ועוד שהם מתקרבים חגל ק׳ תתאה כי כן דרך הכתיבה מימין לשמאל מש״כ בוא״ו תליתאה: יט) חוזר לדיוני עלה ע׳ בשער הקודש סי׳ ג׳: כ) בק׳ הדרומי נרמז חיסור חכילה כנ״ל בסי׳ י״ט ובכל ק׳ יש פתח קטן בגד לפוגו למעלה על הרגל והוא פתח התשובה כמו שמרז״ל בסנהלרין שבת [ק״ד ע״ל] מ״ט כרעי דק׳ תלוי ע״ש, וממנו יגה ג״כ כי בדבר שבחלקל בו ניתקן כי מלפון זכה יאתה והוא לפתח חטאת רובץ לדלוף לחר הנאת עוה״ז ובו ג״כ פתח התשובה כנ״ל, גמלא פתח הק׳ הוא מרמז לממון שהוא בגד לפון ורגל ק׳ קמא הולך וסובב בפני הפתח הזה של ק׳ הדרומי לרמז לחסור ג״כ הנאה המביאה לידי ממון: כא) ידאר מספר ג׳ סיוס ע׳ בסי׳ כ״ב, דע כי בשעם יש לה ג׳ סיבובים מהלכה העלמי שמקיף ד׳ רוחות העולם בשם״ה יום ורביע, ומהלכה היומי שמקפת מלמעלה למטה בכל כ״ד שעות, ומהלכה היומי יחחנה בכל יום לפי מקום מעמדה במהלכה העלמי כמבואר לכל משכיל, ודע כי עיקר הולך השעם וכחה הוא ע״י שמזמרת ומשוררת לפני ה׳ יח כמו שנא׳ (יהושע י׳ י״ב) שעם בגבעון דום, שדממה מלשורר ועי״ז עמדה כידוע, והעניו כי השיבה הוא עניו המשורר חת השומע לפניו חל המשורר כן השעם ע״י כח שיחן לה מלמעלה חפעול פעולחה היומי ותקיף מלמעלה למטה, ומז על ידי מעשיה חחשורר למעלה כח חדש לחקן תיקוניס חדשיס ולמחר בבוקר חקבל הכח החדש ההוא השייך ליום ההוא וזהו עניו קיבובה ממזרח למערב בשם״ה יומים שמשחה מעמדה בכל יום שהוא עניו שיוי הכח חדש שניתן לה והוא עניו חור חדש על ליון תחיר [בשרכה רלשונה קודם ק״ם של שחרית] שיחגלה הכח שלה בעלמי וחפרה בלבנה ובוסה החמה (יעני׳ כ״ד כ״ג) שיולית הקב״ה החה מערחיקה, וזהו ממזרח שהם עד מבואו מהילל שם כ׳ דהייגו מבואו הוא לשון מבוא וכיולה, חלח שביום שחלו שחחורות נקרא מזרח שהם שהחיידם חיוה כזריחה שבבר זרחה פעם לחת ביום השני בבוחה עוד לזריח נקרא מבוא שהם שהחיידם חיוה כזריחה שבבר זרחה פעם לחת והחידם חלח המבוא שהוא מקום בוחה שחחה חיום לחתול וזה בח הכל ע״י השיבה שחשורת וע״ז חשורת ליתן לה כח חדש כנ״ל וזהו ממזרח שהם תכין לה מבוחה ע״י השיבה שחחולל שם כ׳ ע״ז ניתן לה כח חדש, וזה נרמז בחות י׳ חק׳ דע כי הכח שניתן להשעם חלמעלה חקיף סיבוב השעתי כי

לקבלי יתחשב צפון דאיהו ד׳ סטרים, ובכל ק׳ אית ד׳ סטרים דפקודי׳ ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה׳ (תהלים קי״ג ג׳) דאיהו ממזרח * עד מבואו [נכתב בין השיטין) שבראו יתש״ל ביום שנתלו המאורות עד מבואו עוד לזרוח] לזרוח פעם שנית מהולל תמיד שם ה׳ דאיהו סביבת השמש וסביבת הירח, כב) ואית בג׳ קופין י״ב פרקין לפקודי י״ב חדשי השנה, וכל חד ק׳ נקט ההוא מספרא כגוונא דבא בכפילה אינון ד׳ סטרין דעלמא בגו נ׳ ובגו כל ק׳ כמבואר וכדין פקיד שלש שנים יהי׳ ערלים, כג) ובגין דק׳ דרומי יתחבר לק׳ מזרחי לפירקא זעירא דלי׳ לפקודי ל׳ יום לפני תשרי אם נסע יתחשב שנה [ר״ה ט׳ ב׳] כד) ורגלה מק׳ דרומי אחיד רב בפירקא קמא מק׳ מערבי לפקודי פעמים ברביעית ונוהג בו ערלה ובחמישית ונוהג רבעי [שם י׳ א׳], כמ״ש (בפ״ק דר״ה [ב׳ א׳]) שבט ר״ה לאילנות. ואין שנתו מתחדשת עד שבט, כגוונא דק׳ מערבי איהו מאתוין רברבים, ופנה עודף לצפון מרגלה דק׳ מזרחי דפנה לצפון לקבל נו״ן, דאיהו לפקודי חודש תשרי דאיהו התחלת ימות הגשמים כאשר בא דבר קדשו (משלי כ״ה כ״ג) (ורוח) [רוח] צפון תחולל גשם, ואיהו אזל לפקודי דבאילנות ר״ה שבט, כה) כגוונא ד׳ פרקים בק׳ מערבי, קמא לחשון פקיד, דלתשרי פקיד רגלה דק׳ מזרחי, ותניינא לחודש כסליו, ותליתאה זעיר׳ לטבת, לילות ארוכי׳ וימים קטנים, ורבעי לחודש שבט ר״ה לאילנות, והימים מתחילין להתארך: סליק:

כל יום מצטנה מקום וליחתו כנ״ל וכמה הזה מתחדש בכל יום תמיד בצמוויים פרטים הצויכים ליום הבוא ולמקום הבוא כי הוא מקוף את העולם בד׳ רוחות בצפון יום ורביע וכל פרטי הכמ הבוא ים להם קצוב אחר כמהלך השמש היומי, ומה שאר״ל [ב״ב כ״ה ב׳] ורוח לפונית היכה מקוצצת היינו כי כל פרטי הכמ הבוא בהגיע החמה ללד לפון מתחלקת למעלה למעלה על הרקיע ואינה מצלחת למטה רק קוי המראה והצמם זורחת רק ע״י קוי המראה הבוא כידוע, ולכן נרמז זה בחות נ׳ הנעשה מק׳ כי ג׳ קופין מעגבים לוחו מג׳ רוחות מזרח דרום מערב וברוח לפון אין שם עיקר אות רק רגל ק׳ מזרחי כמו שנראה בגליור והוא כמין קו יושב ומרמז כי בג׳ רוחות שם ים עיקר הנראה וברוח לפון אין שם עיקר הכמ הנ״ל רק כמין קו יושב ממנה כנ״ל: כב) לפי הנ״ל רומז כאן לקיבוד הצמם שמקצצת בשק״ה יום ורביע שכם י״ב חדשים נמלא פרטי הטו״ן הזה רומזים ג״כ לענין זה כי ג׳; קופין ים בטו״ן וכל ק׳ ד׳ פרקים נמלא בג׳ קופין י״ב פרקים רומזים לי״ב חודם, וכל ק׳ למד מחציו ותופס כל מספר הפירקין שבג׳ קופין כי בכל ק׳ ים ג״כ ד׳ רוחות הנ״ל לכן כל ק׳ רומז לכל י״ב חדשים נמלא ג׳ קופין לג׳ שנים ערלים: כג) לפי הנ״ל כל פרק לחודם פקיד, כל ק׳ פקיד לשנה, ומ״כ ק׳ הדרומי שעומד תחת פרק ג׳ מק׳ המזרחי ותופס לפרק הבוא דק׳ המזרחי כנגד רוחב כל ק׳ הדרומי לרמז שלפעמים חודם הנרמז בפרק ג׳ מק׳ המזרחי נחשב כשנה הנרמז בק׳ הדרומי: כד) שבט ר״ה לאילנות כאשר יתבאר, כי לפון רומז ליומות הגשמים כמו שנאמר (ורוח) [רוח] לפון תחולל גשם, והתחלת הלפון בחות נ׳ הוא רגל ק׳ המזרחי כי ק׳ המערבי מתרחב יותר עוד ללד לפון יותר מרגל ק׳ המזרחי כנראה בגליור, נמלא התחלת ימות הגשמים שהוא חודם תשרי נרמז ברגל ק׳ המזרחי והוא פקיד לאילנות כנ״ל סוף ס׳ לשער הקודם, והוא חזיל ומתקרב ללד ק׳ תתאה לרמז שר״ה לאילנות הוא תשרי רק שבט הנרמז ברגלה דק׳ תתאה ולמד הא׳ רגלה מרגלה דק׳ תתאה בגזירה שוה דאיכו ג״כ ר״ה: כה) רגלה דק׳ תתאה הוא שבט כי רגל ק׳ המזרחי הוא תשרי ומראה על ק׳ תתאה לחצוב אחריו כסדר, פירקא קמא דק׳ תתאה הוא חצוון פירקא תנייא דק׳ תתאה כסליו פירקא תליתאה טבת שבו הימים קלרים מאוד ולזה מרמז הא׳ פירקא שהוא פירקא זעירא, ונמלא נמצא רגל ק׳ תתאה לחודם שבט והוא ר״ה לאילנות כנ״ל, ולפי חצוון זה לפי סדר הפיקוף ד׳ פירקי ק׳ הדרומי הם אדר ניסן אייר סיון וג׳ פרקי ק׳ קמא פרק ת׳ להמוז פרק ב׳ לחצ, פרק ג׳ שהוא פירקא זעירא דילי׳ לחלול והוא החודם שנחצב לנמנה כדלעיל סי׳ כ״ג: סליק:

שער הראשון מאות נ׳ פשוטה

אמר א) כלורה כזה ק: אות נו״ן פשוטה א) כד בא בי אות ק׳ קדישא קימא ק׳ תניינא דאיהו זעירא ברחבו לקבל ק׳ קמא דקאי למזרח, ורברבה איהו בארכו, וקימא ק׳ תניינא קבל ק׳ קמא באמצעית, באמצעית פירקא זעירה מן ק׳ קמא ואזל להלן ברחבו

ב) כצד ממנו כי עיקר רמז המילן הוא ברגל הק׳, כי מצני לדיוו פקיד ליקוד טפר כמבואר בשער המיתן, והוא עלמו דוגמת מילן הטולה בד בד, ומ״כ שני רגלין מב׳ קופין אלו רומזים לב׳ חולות, רגל ק׳ קמא למילן זקן ורגל ק׳ תניינא לנטוטה ילדה, ועי בשער הרשמות מאות י׳ כפופה קי׳ ל״ז, וכאן מבאר כי הכבדל בין י׳ כפופה לני פשוטה הוא זה כי מה שק׳ תניינא מתחבר לק׳ קמא לפירקא זעירא דילי׳ רומז שק׳ תניינא נולד מק׳ קמא דהייגו נטוטה ילדה הטולד מהילן זקן, והוא כי פירקא זעירא פקיד לטומאה כמבואר בשמה מקומות שהוא עיון הטולדה ולכן כאן פקיד להולדת המילן כנ״ל, אלא לפטמים נפסק הילדה מן מילן הגדול ולפטמים יוצק ממנו וזה נרמז

מן פירקא זעירא סמוך לרגלה דק׳ פירקא קמא, ב) ובא לפקודי אם נטל זמורה מאילן זקן והבריך בקרקע ולא תלשו מאילן זקן אין ערלה ורבעי נוהג בו [ערלה פ״א מ״ה] כגוונא דק׳ תניינא אזיל להלן מפירקא זעירה מק׳ קמא דאיהו זעירה לפקודי עונתה כמבואר לעיל דאילן זקן נטל ממנו ויתעבד אילן בפקודי ק׳ תניינא אין ערלה נוהג כמו באילן הזקן, כגוונא דאיהו אזיל להלן מפירקא זעירה לרחבו ליניקתו הוא ג״כ מאילן הגדול, ג) ומראה רגלה דק׳ [מזרחי לרגלה דק׳ דקאי באמצעיתה אם נפסק הזקינה מן הארץ חזרה הזקינה כילדה ומתחילין למנות שנות ערלה משעה שנפסקה [שם מ״ג-ה׳] כגוונא דקאי ק׳ מזרחי וק׳ דבאמצעית׳ על רגל אחד דאיהו רגלה דק׳ אמצעיתה, וקאזל רגלה דק׳ אמצעיתה פנה למטה לקרקע עצמית דכל יניקתו הוא מקרקע, ערלה נוהג בשניהם, ד) אבל אם יניקתו מאילן הגדול כאשר אזל ק׳ אמצעיתה יתיר מפירקא זעירה דפקיד ליניקה מק׳ קמא, ואזיל יתיר בתוך הללו עד סמוך לרגלה דיניקתו מאילן הגדול אין ערלה נוהג, ה) כגוונא דאין ערלה נוהג דבא פקודי מק׳ קמא נו״ן כפופה ו) ברם ק׳ תניינא מנו״ן כפופה דקאזל לדרום איהו פקודי לערלה כמבואר לעיל, כגוונא דא בא פקודי מק׳ אמצעית׳ אם נפסק האילן הגדול מקרקע ערלה נוהג בשניהם משעה שנפסקה, ז) ותיקנו חז״ל אם הוסיף במאתים [שם מ״ה] כגוונא תרין קופין דקיימין בגו נו״ן פשוטה, הגם שבאו לעיקר הדין כנ״ל, ח) ובאו אות נו״ן פשוטה לפקודי דערלה הלכה [שם פ״ג מ״ט] שנוהגת בין בארץ בין בחוץ לארץ, כגוונא שקאי ק׳ קמא בגובה ותניינא נחית לתחות מכל האתוין, דארעא קדישא גבוה מכל הארצות וחוץ לארץ לתתא [קידושין ס״ט א׳], ט) ופקודי דק׳ תניינא דאזיל יתיר מן פירקא זעירא דלי׳ [דק׳ קמא] לרחבו, לאסור תלת שנין באכילה ובהנאה, דאחיד ההוא רווחה מפירקא זעירא מק׳ קמא רווחא עד רגלה דילי׳ דפנה למטה לקרקע ואיהו אחיד לי׳

וסתים

שהתקדמה ק׳ תניינא לגד רגל ק׳ קמא שהוא המילן הזקן כנ״ל שעיקר המילן ברגל הוא לרמז שיונק ממנו, וזה לימו נוהג בו ערלה דוגמת למילן הזקן שלימו נוהג בו ערלה כמאמר יתבאר בפי׳ כ׳: ג) פיקר מעמד ו״ן כפופה הוא על רגלו שהוא פרק תניינא שלו, שהולך למטה ויחר מכל החותיות ומרמז על קרקע שהיא למטה מכל, ורגל ק׳ קמא הולך לנגד רגל ק׳ תניינא כנרמה בלויר ומרמה עליו שהם שני החולות עיקר מעמדם על ק׳ תניינא דוגמת י׳ פשוטה דהייגו שנפסק המילן הזקן ועיקר יניקתו מהילדה שיונקת מקרקע אז ערלה נוהגת בשניהם כמו שיתבאר בפי׳ ו׳: ד) זה מבואר לעיל בפי׳ ב׳: ה) ממה שמתקרב ק׳ תניינא לרגל ק׳ קמא שמרמז שיונק מהילן הזקן מרמז ג״כ שדיוו כך ק׳ קמא שהין בו רמז לדיני ערלה כי למד החי ק׳ קמא דנו״ן פשוטה מק׳ קמא דנו״ן כפופה כי עיקר רמז דיני ערלה הוא בק׳ הדרומי דני כפופה כמבואר בשער הרשמות מי כפופה קי׳ ב׳ ו׳ ט״ס: ו) משמ״כ ק׳ תניינא מנו״ן פשוטה למד מק׳ הדרומי מי כפופה שנוכג בו ערלה אם שני החולות עומדים על מעמד אחד שבניהם יונקים מהנטוטה ילדה כמבואר לעיל קי׳ ג׳: ז) ט׳ בשער הרשמות מי כפופה קי׳ מ״ח ובשער הב׳ מי כפופה קי׳ י״ד: ח) ערלה בחוכ לאכל זה יתבאר בפי׳ י״ב, וכאן ביאר חיך בנו״ן פשוטה נרמז חרן ישראל ומוך לאכל, כי בכל ק׳ חית יכוד שפר אלל רגלו כמבואר בשער החיתן קי׳ [ע״ט פ״ב] ונמלא ק׳ קמא שהוא גבוה מרמז לאכל גבוה שהיא חרן ישראל גבוה מכל החולות, וק׳ תניינא מי פשוטה שיורד למטה מכל החותיות מרמז לאכל לאכל שהיא עמוקה: ט) ק׳ תניינא חותא וקוגר בפני הכיווה שים מפירקא זעירא דק׳ קמא עד רגלי׳ כנרמה לעיל בלויר, והכיווה הכ״ל הוא גורם שפירקא קמא מק׳ יקחבל למטה לאכל כי שם פקיד ליקוד שפר כמבואר בשער החיתן שם, ופירקא קמא פקיד לשחרה דהייגו מזונות כמבואר בהקדמה שניה בשער הרשמות מאות ת׳, ולכן מקחבל למטה לרמז על אכילת פירות האכל וכ״ש כאן שרגלו פקיד לחולות כמבואר, ולכן מה שק׳ תניינא קוגר את הכיווה הכ״ל הוא לאסור באכילה ורומז בשלו דהייגו ק׳ תניינא שהוא פירות

וסתים לי' לאסור באכילה י) ובהנאה כגוונא דפנה לצפון דמצפון זהב יאתה (איוב ל"ז כ"ב) לאסור הנאת ממון הנך תלת שנים יא) ברם רגלה דלי' נפיק מהקיפה להתיר שנה הרביעית לאכול בירושלים עיר הקודש או לפדות ולהעלות הדמים כמבואר לעיל, יב) ובא הלכה למשה בסיני [קידושין ל"ח ב'] ולא בא בפירוש באורייתא קדישא בגין דלא כתיבה באתוים בפירוש, וכגוונא דאלכסון תניינא מא' שבא בהעלם כמבואר בחלק ראשון ברית עולם ובא להלכה למשה מסיני כגוונא דא בכאן הוא בהעלם כי אין זה לימוד מאות כי אם במאי דקאי וקאזל יתיר מפירקא זעירא דק' קמא ובגין דא בא להלכה למשה מסיני, יג) וכדין מראה לי' רגלה דק' קמא לרגלה דק' תניינא דקאי בי' באמצעיתה ורגלה נחית לתתא לקרקע עצמית, יד) ולהתירה מראה לי' רגלה דק' קמא שיעלה הפירות בירושלים עיר הקודש כגוונא דקיימא רגלה דק' קמא בקצה עילאי פנימאה, ובקצה רגלה דנפיק מפנימאה מראה לי' או שיעלה הדמים לירושלים כמו שקאי רגלה דק' קמא צפונה כמבואר לעיל, טו) ובא מאמר קדשם [עי' ירושלמי ערלה פ"א הל' ג'] רואים מהיכן הוא חי, כגוונא דק' מזרחי במאי דהולך בפירקא קמא דלי' יתיר על פירקא זעיר' דלי' איהו פקיד על יסוד עפר כמבואר בחלק ראשון בשער האיתן, וכד בא הך ק' דקאי באמצעית' ואזיל יתיר מפירקא זעירא וסתים כל ההוא רווחא דפקיד על יסוד עפר, וכדין נעשה בין הבינים ובין הביניים לפקודי יסוד המי', לפקודי מהיכן הוא חי אם מאילן הגדול (ואים) [אינו] נוהג בו ערלה, טז) ואסור להרכיב אילן באילן מין עם שאינו מינו אפילו אילן מאכל באילן סרק [ירושלמי כלאים פ"א הל' ז'] ודווקא הרכבה אבל לזרוע זרעי תרין מיני אילן שרי [קידושין ל"ט א'], יז) ודווקא הרכבה דקיימין תרין קופין באות נו"ן פשוטה קדישא, דרכיב ק' קמא על ק' תניינא דקאי בגו אמצעיתה, יח) ואזיל יתיר מפירקא זעירא דקוף קמא דפירקא זעירא פקיד על עבידת פירין כגוונא דפקיד על עונתה לא יגרע (שמות כ"א י'), יט) וכל מה שיש באדם יש בארץ [מדרש קהלת פ"א], ועונתה לא יגרע כאשר מקיימין עם סגולתו פקודי דאורייתא מקיים השי"ל עונתה לארעא ונתתי גשמיכם

ומלמד עליו כמבואר בסי' י"ד, ורגלה דק' תניינא יורד למטה ומורכ על קרקע עצמית שלו דהיינו חוץ לחרן כנ"ל וכו' ג"כ בשנה הרביעית לריך להעלות הפירות לירושלים כמו שיתבאר: יד) ועל זה למד רגלה דק' קמא שלריך להעלות לו הפירות לו הדמים לירושלים כמבואר בשער ג' מחות י' בסופה סי' ז' ח', ומספר הסנים לא נא כאן ברמז כי קמן עלמו על מה שברמז בזוהר בסופה גבי פירות ארץ ישראל כי כאן חיונו חלת הלכה בערלה כנ"ל: טו) עיקר יניקת חילן ולמיחתו הוא על ידי יסוד המים שיונק מקרקע שהוא עפר והוא שרש של חילנות ומלא שהשרש הוא מים היולת מהעפר וכן ק' קמא יש בו יסוד עפר לפי שער הכללים והוא תחת פירקא קמא של הך מלד ימין של הרגל כמבואר בשער החיתן סי' [פ"ב] אבל כאן שעומד תחתיו ק' שני ומלא יש כאן שני קוין ח' מלמעלה ות' מלמטה, קו למעלה הוא פירקא קמא דק' קמא קו למטה הוא פירקא קמא דק' שני, ולפי המבואר בשער הכללים פקיד ליסוד המים ומלא שמתפשך יסוד העפר שבק' קמא ליסוד המים על ידי ק' תניינא והוא רומז לשרש הנ"ל ויניקתו של חילן שבק' תניינא שהוא יונק מק' קמא שממנו הוא חי ולכן חילן מינו נוטע בו ערלה כאשר יתבאר בסי' כ"ב: טז) ינאר כי דיני הרכבה דווקא להרכיב חילן על חילן אבל לזרוע בזרעים של חילנות אפילו מחרי מינין שרי כאשר יתבאר: יז) שני קופין שבנו"ן פשוטה הם שני מיני חילנות, והחילנות רומזים בשני הרגלין כמבואר לעיל ועיקר התחברות שני הקופין הוא בהקיפה אבל רגליהם הולכים כל אחד בשביל שלו והוא רמז לאקור התערבות והתרכבות שני מינים זה בזה ודווקא בהרכבה כמו בשני קופין אלו ק' רוכב על מבירו אבל חילן ואסור בזריעה: יח) מה דק' תניינא עומד בחמלע ומתרחב יותר מפירקא זעירא דק' קמא לפי שרגלו כנגדה לעיל בלילר מרמז בזה על חילן סרק כמבואר בהמשך הדברים עד סי' כ', ותחילה יקדים כי פירקא זעירא דק' קמא פקיד לחילן עושה פירות כי פירקא זעירא פקיד לעונתה כמבואר בהקדמה שני לשער הרמשון מאות מ' ועושה הוא עניו עבידת פירות שהם הוולדות, וכאן בחילן רומז לחילן העושה פירות: יט) ביאר

כי מלות עוסק שייך ג״כ בחרן כי מילת עוסק פי׳ זמן שהות לשהר פריו יתן בעתו וכמו כן מחוייב כל חים כישראלי לקיים מלוות עוסק לא יגרע פי׳ שלא יגרוס בחטחיו לעלור מטר בחרן חלא יעשה מעשים טובים וע״ז ונחתי מטר בעתו: כ) לפי כ״ל בסי׳ י״ח דפירקא זעירא הוא מרמז לחילן עוסק פירות מ״ש ק׳ תניינא שעומד בחמלע ומהרחב יותר מפירקא זעירא דק׳ קמא נמלא לפ״ז חותו חלק דק׳ שעומד נגד פירקא זעירא דק׳ קמא פקיד לחילן עוסק פירות וחותו חלק שמתרחב לכאן מפירקא זעירא דק׳ קמא פקיד לחילן קרק לימו עוסק פירות ומ״ש פקודי הרכבה הנרמז כאן כדלעיל סי׳ י״ז פקיד ג״כ על חילן מחכל בחילן קרק: כא) ט׳ לעיל סי׳ ט״ו כי בכאן מתכפך יקוד עפר שבק׳ קמא בחותו ריווח שמימין רגלו מתכפך ליקוד המים, והנה בכל ק׳ בין פירקא קמא לפירקא זעירא פקיד ליקוד המים כמבואר בשער החיתן סי׳ [פ״ח] וכאן מתרבה יקוד המים גם בריווח הנ״ל ולכן הגידולין שפקיד בכאן פקיד על חותם שגדלים על כל מים לפילו על שחופין דהיינו ירקות כמשמ״ל בראש השנה דף י״ד ולכן פקיד ג״כ על ורק בחילן: כב) בגו״ן פשוטה נמתנה ק׳ תניינא והטעתיק מעמדו ממה שעומד בגו״ן כפופה כי בגו״ן כפופה עומד ק׳ תניינא מימין ק׳ קמא ובגו״ן פשוטה עומד ק׳ תניינא בחמלע ק׳ קמא ורומז כי נמתנה כאן הדין מבגו״ן כפופה ורומז לשני עניינים לענין הרכבה ולענין ערלה, וכאן נרמז חיקור הרכבה מין עם שחינו מינו כי פירקא זעירא פקיד לעותה ובא לרמז בזה שהוא זעירא שלפעמים נריך למעט ולא לזווג כגון בזין עם שחינו מינו שחקור בהרכבה וכמו כן כאן פקיד בזה שהוא זעיר למעט בעבידת פירין דדווקא מין עם מינו מותר ולא מין עם שחינו מינו, והנה בא כאן לחלק ולהפלגה בשני עניינים חלו בהרכבה ובערלה, בערלה בא לפקודי שלפעמים חינו כמו בגו״ן כפופה דפקיד ק׳ תניינא לחקור ערלה כמבואר בשער הרחשון מנון כפופה סי׳ ג׳, וזה דווקא בם חינו יונק מחילן הזקן, חבל בם יונק מחילן הזקן שנרמז כאן בגו״ן פשוטה כדלעיל סי׳ ט״ו לז נרמז כאן בהפלגה הנ״ל שנתנה כאן הדין ומותר: כג) וכן נרמז בהפלגה הנ״ל שחינו דומה דין הרכבה הנרמז כאן בגו״ן פשוטה לדיני ערלה הנרמז בגו״ן כפופה כי בערלה הפירות מסורים וכאן הפירות מותרים: כד) ק׳ קמא מגו״ן פשוטה חלק הדרומי ממנו חינו מתחבר לק׳ תניינא ומרמז על פקיקת החילן שנפסק מחילן הזקן וחינו מתחבר לו לז מתקרב לגד גו״ן כפופה שנוהג בו דין ערלה הנרמז בגו״ן כפופה: כה) ק׳ תניינא בעלמו מרמז על חילן עוסק פירות שמתחבר לפירקא זעירא דק׳ קמא דפקיד לעוסק שהוא עבידת פירין הנ״ל, לך במה שהוא מתרחב על פירקא זעירא דק׳ קמא יותר ממנו לגד רגלו פקיד לחינו עוסק פירות ומלמד על רגלה דק׳ קמא שהוא הולך ומתפשט כנגדו לרמז שרגל ק׳ קמא הוא חילן קרק וט׳ לעיל סי׳ כ׳ נמלא רגלה דק׳ קמא הוא חילן קרק ורגל ק׳ תניינא חילן עוסק פירות וכל אחד מרגליס הנ״ל הולך בדרך בפני עלמו לחקור הרכבה וט׳ לעיל סי׳ י״ז: כו) ודווקא אם נ׳ מהן עוסק פירות כמו שק׳ תניינא מתחבר לפירקא זעירא מק׳ קמא ומרמז לעבידת פירין הנ״ל, חבל לא בשמיטס חילני קרק: סליק:

גשמיכם בעתם (ויקרא כ״ו ד׳) לעבוד פירין, כ) וק׳ דקאי בגו אמצעית׳ אזיל יתיר מפירקא זעירא עד רווחא מק׳ קמא עד רגלה דלי׳ לאסור אילן פירין באילן סרק והדברים עתיקים, כא) ובא לפקודי ירק באילן [כלאים פ״א מ״ז] כגוונא דאחיד ק׳ אמצעיתא לפקודי הגדלים על כל מים, וישאר רווחה זעירא מק׳ אמצעיתא עד רגלה דק׳ קמא לירקות לאילן בירק [שם]. כב) וקיימא ק׳ תניינא באמצעית דק׳ מזרחי בגו״ן פשוטה לאפלגה מה דבא ק׳ קמא לפקודי לאסור הרכבה אילן באילן מין עם שאינו [מינו] (שם) כגוונא שיתחבר לפירקא זעירא דהוא עונתה מין עם מינו כמבואר לעיל לדא בא ק׳ דקאי באמצעיתא לאפלגה מפקודי ק׳ דרומי דקאי בגו״ן (כפולה) [כפופה] דאחיד ק׳ דרומי לדשא כמבואר לעיל לאסור הפרי (לאסור הפרי) תלת שנין ימי ערלה, ברם נו״ן פשוטה בא לפקודי אם יונק מאילן גדול אין נוהג ערלה, כג) ובא לאפלגה אם נטע והבריך ועבר על פקודי דא מכל מקום הפרי מותר [שם פ״ח מ״א]. כד) וק׳ קמא דאזיל לדרום החצי לפקודי אם נפסק מהאילן הגדול נוהג בו ערלה והפרי אסור באכילה ובהנאה, כה) ואילן מאכל באילן סרק ג״כ אסור כגוונא דאזיל ק׳ אמצעית׳ יתיר מפירקא זעיר׳ דק׳ קמא דפירקא זעירא לאילן עבד פירין ומה דאזיל יתיר לאילן סרק שאין עושה פירות דאזיל להלן מזעיר׳ דהוא עונתה עושה פירות, ורגלה דק׳ קמא אזיל לקבלי לאילן אין עושה פירות, ורגלים מתרין קופין אזיל כל חד בשביל דלי׳ לאסור הרכבה. כו) ואם שניהם אילן סרק מותר [ע׳ ר״ש כלאים פ״א מ״ז] כגוונא ק׳ אמצעית׳ יתחבר לפירקא זעירא דהוא עושה פירות, ואזל להלן ולקבלי בא רגלה

מק׳ מזרחי דאין עושה פירות: סליק:

שער השני מאות ן׳ פשוטה

אמר אות נו״ן פשוטה א) וכגוונא דלי דפניתי פירקא קמא דלי חצי ימין לנו״ן קדישא דהרכבה אסורה באילנות מין בשאינו מינו, כגוונא דלי דק׳ דקיימא לעמודא דאמצעית׳ יתחבר הקיפה דלי׳ לרגלה דק׳ קמא, ולדא אהדר ק׳ פנוהי מנו״ן כפולה דדא אסור להרכיב מין בשא׳ מינו כגוונא דעמודא דאמצעית׳ נחית לתתא קבל רגלה דק׳ מערבי מנו״ן כפולה שהאילנות הן אסורי׳ מין בשאינו מינו כגוונא הזרעים לבר מכרם דאינון מין אחר, ב) ואזיל ק׳ קמא מנו״ן פשוטה יתיר לימין ולשמאל מעמודא דאמצעית׳ דהרכבה אסור בין בארץ בין בחוץ לארץ, כמו עמודא דאמצעית׳ [דא ארעא קדישא, אזיל ימין ושמאלה לאסור בחוץ כאשר בא דבר קדשו (ויקרא י״ט י״ט) בהמתך לא תרביע כלאים ודרשו מאמר קדשם [קידושין ל״ט א] מה בהמתך בין בארץ בין בחוץ לארץ אף הרכבה כן, ג) כמו שפנה נו״ן פשוטה לסמ״ך קדישא דאיהו פקיד בהמתך לא תרביע כלאים ד) ומראה רגלה דק׳ עמודא מציעתא לרגלה דק׳ תתאה מנו״ן כפולה שאסור להרכיב ירק באילן וכל מיני זרעים, דהרכבה [כלאים פ״א מ״ז] כמו שהקיפה מנו״ן פשוטה אהדר פנוהי מנו״ן כפולה לכל דא, ה) ושומר לפרי אסורי׳ ג״כ בערלה את פריו (ויקרא י״ט כ״ג) בא דבר קדשו [ברכות ל״ו ב׳] את הטפל לפריו, כגוונא דחפיף הקיפה על רגלה, ורגלה לאילן פקיד, ופירקא זעירא לפירא כנ״ל, ופירקא קמא דחפיף לשומר הפרי, ו) וכגוונא דיתחבר הקיפה מעמוד׳ אמצעית׳ לרגלה דק׳ קמא בגובה כן איסור הרכבה בגלוי לאפוקי אם זרע ע״ג השרשים אינו נחשב להרכבה חוץ משרשי הגפן שהוא רך נראה כמו הרכבה [יו״ד סי׳ רצ״ה סעי׳ ה׳], ז) ומבואר לעיל דאסור להרכיב מאילן העושה פירות באילן סרק וכן בהיפך, ח) ואם לקח זמורה מגפן המורכב ונטע ממנו אילן מותר, הגם שהמורכב אסור לקיימו

א) נו״ן פשוטה הקופין שבו מחזיקים פניהם כפופה כזה נ ן שנמלא פני הקופין ללד מחר ן מהנו״ן פשוטה, כי ידוע כי פני האותיות הוא לד כפיות פרקיו כמו שחרז״ל במס׳ שבת [ק״ד ח׳] מ״ט מכדר חפיי דק׳ מרי ט״ס, ומרמז לחקור כאן אם כס דוגמת נו״ן כפופה שסס בנו״ן כפופה יש רמז לשני מינים שונים אלין ויוק כמבואר לעיל בשער הרחמן מאות נו״ן כפופה קי׳ ח׳, ולדוגמא זה בנו״ן פשוטה בחילוק שבעלמס להרכיב מין בשחיו מינו אסור לזה אכדר חפיי כמי שחיו רוצה בדבר זה, וק׳ קמא דילי חלק חימיני מתקרב לני כפופה לרמז שעליו רומז ומכדר ממנו פניו כנ״ל: ב) חיסור הרכבה הוא בין בארץ בין בחוץ לארץ כי ק׳ שעומד בחלמע ויש בו יסוד עפר כמבואר בשער החיתן מרמז על יסוד עפר שבחלמע דהיינו ארץ ישראל לחלע העולם, וק׳ קמא שמתרחב לימין ולשמאל משני לדדין מרמז על מ״ל שסס לדדי העולם כי גס בחוץ לארץ נוהג חיסור זה: ג) ודרשו רז״ל להקים לבהמה שנהגת בפילו בחו״ל שאינה ממלוח התלויות בארץ כמו כן הרכבה אסור בחוץ לארץ, ומה שהיקש הזה נרמז ג״כ בחותיות כי חות קמ״ך פקיד לכלחי בהמה כמבואר לקמן בהשער מאות קמ״ך, ונו״ן פשוטה פקיד להרכבה כנ״ל וכס שמוכיס זה לזה להקים הרכבת חילן להרכבת בהמה: ד) בנו״ן כפופה נרמז סס ירק וחילן כנ״ל וכאן חהדר פני נו״ן פשוטה ממנו לחקור ג״כ בהרכבה ירק בחילן וע׳ לעיל קי׳ ח׳: ה) זה הקדמה למ״ם לקמן קי׳ ח׳, וקחי חקופין דנו״ן כפופה דפקיד לערלה כנ״ל ויבחר כי פירקא קמא דק׳ הוא שומר לפרי, כי רגל הק׳ הוא חילן כמבואר לעיל בכמה מקומות, ופירקא זעירא מק׳ הוא הפירות כי פירקא זעירא פקיד לעומתה שהוא עניו עבידת פירין כמו כן כאן בחילן פקיד הוי פירקא זעירא לפירי, ופירקא קמא דק׳ דחפיף וסוכך על פירקא זעירא ורגלו הוא מרמז לשומר הפירי שחופף ומסכה על הפירי לבל יכנה שרב ושמם לרמז כי שומר לפירי לחקור ג״כ בערלה: ו) הרכבה חיוב חקורה חלה בגלוי לחפוקי סס הערבים מכוסים מותר לזרוע על גביהם שהרי נרחה לעין שחיו מרכיב ויוקחם רק מהטפר שעל גביהן מש״כ בשרבי הגפן שהם רכים והזרעים נוקבים חותם ונכנסים בתוכם נרחה כמו הרכבה וחקור כי הכל לפי רחות העין בגלוי וזה נרמז בק׳ השני מנו״ן פשוטה שמתחבר לק׳ קמא בקלה העליון מרגלו ויודע כי עיקר רחיית העין וגילוי הוא ברחם הדבר ועלינו ומרמז כאן בזה שמתחבר לרחם רגל ק׳ קמא שחיקור הרכבה הוא בגלוי כנ״ל: ז) ט׳ בשער הקודם קי׳ כ׳ כ״ה: ח) כבר חמרנו לעיל קי׳ ה׳ כי רגל הק׳ הוא החילן ופירקא קמא דהקיפו הוא שומר הפרי ופירקא חליחאה זעירא הוא הפרי זשמחר פירקא חניינא שהוא הדומני של היקף הק׳ והוא פקיד לזמורת החילן ועניפיו, כי הוא פקיד לבקותה כמבואר בהקדמה ב׳ לשער הרחמן מאות ח׳ והעניפים הם כמו בקות ולבנים לחילן, והכה כח

בק׳ קמא דגו״ן פשוטה יתקרב בגד ימין שלו לי׳ כפופה וגמלא פרק תניינא הנ״ל שהוא הזמורה יתקרב לגו״ן כפופה, ועיקר חיסור ההרכבה גרמו בתר שמהדר לפני דק׳ הנ״ל מגו״ן כפופה שבו תרין מינין כנ״ל בפי׳ ט׳, והזמורה יתקרב לגו״ן כפופה לרמז שתין חיסור בהזמורה מהמורכב שתם נוטע את הזמורה הנ״ל התולן היוצא ממנו מותר כמבואר ביו״ד סוף סי׳ רל״ב : ט) בק׳ קמא מגו״ן פשוטה חלי לפומי שלו יתרחק מגו״ן כפופה דפקיד כנ״ל להרכבה מין בשמינו מינו, ועוד רומז כתן כי בחלק הנ״ל שם עומד ק׳ תניינא והוא מתחבר לרגל ק׳ קמא וכרגל הוא בפירודה מק׳ קמא כדרך כל הרגלין מהקופין דהיינו כזה ק, ו״כ ק׳ תניינא המתחבר לרגל ק׳ קמא הוא ג״כ בפירוד מק׳ קמא לרמז דדווקא בכה״ג מותר שתם זה חלל זה מפורדים ולכן לחבר פניו מגו״ן כפופה כי שם ק׳ תניינא עומד תחת פירקא זעירא מק׳ קמא ומתחבר לק׳ עלמו : י) שני מיני חילונות זה בגד זה מותר כנ״ל בפי׳ הקודם וכן בזרעים זרע לחד בכרם לינו לחלוק חלא בהרכבה דווקא כמ״ש שם ביו״ד ט״ש היטב וזה גרמז בגו״ן כפופה דרגל ק׳ תחתה הוא ירק ורגל ק׳ קמא הוא חילן כמבואר בשער הרשתון מגו״ן כפופה סי׳ ח׳ ורגלין החלו רגל ק׳ קמא עומד למעלה על רגל ק׳ תחתה שהוא עניו הרכבה ח׳ על הניצו ולזה בא הקיפה דק׳ תחתה להפסיק בפני הירק ולחלוק בהרכבה כמבואר שם : יא) ט׳ שער הקודם סי׳ כ׳, חלא שבתן הוסיף לבחר תוך גרמז כתן תרין מינין, דע כי שינוי החילונות שזה מוליח פירי זחת וזה מוליח פירי מחרת, חע״ג שכולם יונקים מד׳ היסודות מרמ״ע, חך הענין הוא לפי שינוי התמזגות היסודות כי לח רחי זה כרחי זה חינו דומה ד׳ היסודות שברוח מחרת ולפי התמזגותם ככה ישתנו הולחת פירותיהם כמבואר הכל בהקדמת הספר בחריכות, ומ״כ כתן החילן הגרמז בק׳ קמא שעיקרו עומד בחזרת כי עליונו של חות הוא מזרחו חלא שהלה בימיני שלו עומד בהלה הדרומי, בוודחי חינו דומה לחילן הגרמז בק׳ הדרומי חלא שהלה בהעליון שלו הוא מתקרב למזרח ולכן פוקדים לשני מינים : יב) חם הרכיב מותרי הפירות דדווקא בהלחים בכרם דהיינו עם מיני זרעים חז נחמר פן תוקדש תוקד חש, כגוונא בגו״ן כפופה שק׳ תחתה רגלו פקיד לזרעים כנ״ל ועליו למעלה עומד יקוד חש כמבואר בשער החיתן כי בשמחל פירקא תחתה מגו״ן שם חית יקוד חש וכתן בגו״ן הנעשה מק׳ עומד שם רגל ק׳ תחתה דפקיד לזרעים לרמז דדווקא זרעים בכרם לחסרים הפירות דלריך שריפה חבל לח בהרכבת חילנות : יג) ק׳ תניינא מגו״ן פשוטה יורד עד למטה מק׳ תחתה דגו״ן כפופה ושניהם מפקדים לזרעים כי למדים זה מזה כמו דק׳ תחתה מגו״ן כפופה פקיד לזרעים מפני שיורד למטה כמבואר בשער הרשתון מגו״ן כפופה סי׳ ח׳ כן ק׳ תניינא מגו״ן פשוטה פקיד לזרעים ולכן שם ד׳ מיני זרעים ומהדר ק׳ תניינא מגו״ן פשוטה פניו ואינו רולה להסתכל לגד ק׳ תחתה מגו״ן כפופה לרמז שלסור לזרעם כחתת, ומ״ש ורגלי נפק לבר כוי למרחית עין שלסור כוי הכוונה כי לקיימו שזה וזה גורם מותר [ירושלמי כלאים פ״א הל׳ ד׳] כגוונא דקיימא גו״ן פשוטה ק׳ קמא דלי׳ הגם שקאי באחוריי׳ דלי׳ לגו״ן כפולה מכל מקום יתקרב בצד חצי ימין לגו״ן כפולה למדרש דזמורה מותר, דפירקא תליתאה זעירא לפקודי פירות, וקמא לשומר הפרי ותניינא דרומה לזמורת האילן, ט) ואהדר ק׳ קמא בחצי דלצפון מגו״ן כפולה, דבהך חצי קאי רגלה עמודי דאמצעית׳ לי׳ קרב, דאיהו הרכבה פקיד, דיתחבר הקיפה מעמודא לרגלה דק׳ קמא לאסור הרכבה, וכמו דקימא בכל ק׳ רגלה בלחודוהי ולא יתחבר, כדין כד יתעבד גו״ן פשוטה מתרין קופים קימין באוירה דק׳ קמא ולא יתחבר, י) ומותר לנטוע שני מיני אילנות זה בצד זה כי לא אסרה תורה אלא הרכבה וכן זרעים בכרם הרכבה הוא דאסרה תורה זה בזה, כגוונא בגו״ן כפולה אזל רגלה דק׳ קמא קבל רגלה דק׳ תחתה דהוא אילן בירק בא לזה הקיפה דק׳ תחתה לאפסקה דזה אסור לכל מיני זרעים, יא) וכל מיני אילנות הרכבה אסור אפילו אילן פירות באילן סרק, כי (הנונין דקיימינון) [הקופין דקיימין] בגו״ן כפולה קמא אזל גבול שגבלו מלכו של עולם מזרחית דרומית ותניינא דרומית מזרחית כל חד מגד׳ גידול מאוירה דברא יתש״ך לגדל ההוא מינא כמבואר בהקדמת הספר וכל חד מגד׳ פירות חלוקים זה מזה ע״ש, יב) ואם הרכיב הפירות אינם נאסרים הגם שאסור לקיימו בגין יסוד אש דבעיר בגו״ן כפולה הוא להלן מפירקא קמא גו״ן להדי׳ קבל רגלה דק׳ תחתה לפקודי לא תזרע כרמך כלאים (דברים כ״ב ט׳) מיני זרעים פן תוקדש [תוקד אש] [קידושין נ״ו ב׳], יג) ולזרעים מפקדים ק׳ תחתה מגו״ן כפולה רגלה דלי׳ לזרעים, ורגלה דק׳ דקאי בעמודא אמצעית׳ מגו״ן פשוטה מפקדים לתרין מיני זרעים דאסורי׳ משום כלאים אם נזרעים ביחד, כגוונא דק׳ דקאי לעמוד׳ אמצעית׳ אהדר אפי׳ הקיפה מק׳ תחא דבגו״ן כפולה, ורגלי׳ נפק לבר לפקודי כלאים למראית עין אסור רחמנא הגם

שינקי

שינקי מתתאה. יד) וגם דא מבואר בחלק ראשון כד קיימין ק׳ לסרקים דאות סמ״ך קדישא דמפקדי שדך לא תזרע כלאים (ויקרא י״ט י״ט) לדא אהדר פני ק׳ צפוני מק׳ הדרומי וברגליהון אינון יתקרבון ע״ש לפקודי למראית העין אסרה תורה הגם שינקי מהדדי טו) דברים עתיקים בי׳ שאסור לנו יתברך שמו לעד לערב אוירי׳ בהרכבה. וכן יסוד אש בסוד לא תבשל גדי וכו׳ בבישול בשר בחלב. וכן יסוד עפר עיקרית לא תלבש שעטנז (דברים כ״ב י״א). וכן כל מיני זרעים בכרם לערב יסוד עפר. באופן זה ביסוד אויר. וכן שדך לא תזרע כלאים לערב יסוד עפר עקרית זה עם זה. שפעל בכל אחד יסוד אויר רוח בשבילין ידועים אין מספר לגדודיו שיתהפך מהם יסוד עפר על אופן גידולים חלוקים. וכן בעלי חיים בהמתך לא תרביע כלאים (ויקרא י״ט י״ט) מין עם שאינו מינו. וכן במבחר הבריאים חי מדבר בפקודי עריות אסר לנו בוראינו כדבר קדשו (שם פ״ב) קדושים תהיו פרושים תהיו [ת״כ שם] ממה שאסר לנו הבורא. סז) וכגוונא תלת תגין דקיימין על נו״ן פשוטה על קוף קמא. והקיפה דלי׳ אזיל אוירה דלי׳ עד רגלה לקרקע פנה לאינון זרעי׳ דאסורי׳ בערבובי׳. יז) והך תגא אמצעית׳ להרכבה באילן אסור כל מיני זרעי׳. יח) והחילוקים. הרכבה להרכיב מין זרע אחד באילן אסור כמאמר קדשם [כלאים פ״א מ״ז] ירק באילן וכו׳. אבל שני מינים להדי׳ כרם אסור כמאמר קדשם [שם פ״ד מ״ה] הזורע ד׳ אמות בכרם הרי זה מקדש. ואית בהו שני לאוי׳ משום זרעים ומשום זרעי׳ בכרם [ירושלמי כלאים פ״ח הל׳ א׳]. וחד מין זרעים עם (ב כרם) [הכרם] הרכבה דאורייתא וזרע אחד (עכ״ש) [אצל] כרם בד׳ אמות דרבנן: **סליק**;

היכר זה על החזרת הפנים חינו מלמ בהיקף הק׳, אבל למטה ברגליהן חינם ניכרים, ומרמז כי בכלתי זרעים לא חיישינן ליוקר חפילו יוקי מתתאי אם למעלה ים היכר ליה לן בה: יד) דין זה מבואר ג״כ בחות קמך הנעשה מקופין כזה כי ק הקופין הדרומי וכלפוני הם ב׳ מיני זרעים וק׳ כלפוני לחדר פניו מק׳ הדרומי לחקור זריעת שני מינים כאחת ולמטה ברגליהם מחוברים הם זה לזה לרמז שאם למעלה ים היכר שהם מינים מפורדים חט״פ שלמטה יוקי מהדדי ליה לן בה וע׳ לקמן בחות קמ״ך: טו) יחאר כי בכל ד׳ יקודות ובכל הלח״ם חסר לנו הנורח יח״ם חת הטיבוב, והטעין כי כל מין ומין כל חחד וחחד יוקחו ומיותו הוח מלינור מיוחד חשר דרך בו יפציע הטי״ת חליו חת ד׳ יקודות שלו ובפרט יקוד החויר כל חחד בשביל מיוחד ושם מערב לדם מין עם שהוח מינו גורם לקלקל ולערבב חת הלינורות: טו) כתבנו שהם על ו״ן פשוטה מ׳ נוטה ליחין וח׳ נוטה לשמחל וח׳ בחמלע וכחן בנו״ן פשוטה הנעשה חק׳ עומדים הרך תגין על ק׳ קמה ושם בק׳ חיכח יקוד עפר כמבואר בשער החיחן, ומרמז על הזרעים כי״ל ציונים מעפר ומרמז על הזרעים שיהיו נוטים מ׳ לכחן וח׳ לכחן דוגמת תג ימין ושמחל ולח יהיו בערבובים: יז) וכתב החמלעי שעומד זקוף ונבוה משחר החגין מרמז על חילן הגבוה בחיונו, ושחר החגין נוטים ממנו כל חחד לנדו זה לימין וזה לשמחל לרמז לחקור הרכבה זרעים בחילן: יח) כל זה מבואר בי״ד סי׳ רל״ה וכל זה כבר נתבחר לעיל (חבל נרחה שנשחר חלק חחר זה ומשמע שלח סיים המחבר ז״ל מחמר זה): **סליק**:

שער השלישי מאות ן׳ פשוטה

אמר אות נו״ן פשוטה א) התמונה שבראני יוצרי כאשר בא בי אות ש׳ קדישא למרקים דלי׳, וקימא ש׳ קמא מאתוין רברבים ותחות׳ קימא ש׳ מאתוין זעירים ברחבו ורברבה באורכי׳ כתמונה נ׳ פשוטה. ב) להעיד על השיש״ל שהוא מחי׳ כל העולמות. העליונים כגוונא שמעיד ש׳ מזרחי דפנה בחלת ווין דלי׳ לעילא לקבל חיותו ממלכו של כל העולמים. ג) וכגוונא דא קיימא ש׳ תחותי׳ זעיר ברחבו ועומד רק קבל

א) הלורה של נ׳ פשוטה מש׳ כזה ש ׀׀׀ : ב) דע כי הסיש״ל נקרח חם שמ׳ (דבריס ד׳ כ״ד) כי כ׳ חלריך חם חוכלה, וכן העולמות העליונים נקרחו חם כי שמים נקרחו מ״ם חם ומים וכן המלחכים מלחכי חם, וכן ס׳ פקיד על יקוד חם כמבואר בספר יצירה שהמלין הקד״ה חות ס׳ בחם, ולכן ס׳ עליון רומז על עולמות עליונים שנברחו ממם, והנה חות ס׳ חינו דומה לשחר חותיות, כי פתיחתו הוח למטלה לרמז שהם נושחים פניהם למעלה ורולים לקבל שפעם מהשית״ל שהוח עליהם: ג) חבל

ם׳ תניינא שיורד למטה מרמז על עולם השפל, ולע כי יקוד אש שבש׳ תניינא נהפך ליקוד המים לפי מה שמצוחר בשער הכללים כלל [כ׳] כי יקוד האש שבש׳ הוא מטעם שיש לו קו למטה וקו מן כלד ולמעלה הוא פחות, אבל כאן שגם למעלה יש קו שהוא ם׳ קמא על ם׳ תניינא שקיד על יקוד המים לפי כלל [כ׳] ונמלא האש שהוא רוחניי נתגשם כאן ומרמז על עולם השפל שאפי׳ מלאכי אש שלמעלה נתחלבשם בעולם השפל ונתגשמו, והרמז כאן שמקבלים גם בעולם השפל חיותם מאת הש״ת, והטעין לע כי הש״ת יש בו שתי בחיות, בחי׳ מ׳ קובב כל עלמין, בחי׳ ב׳ ממלא כל עלמין בשווי גמור, וכבר האריך בזה הגאון האמיתי ר״ח מווהלאזין ז״ל, ואנחנו נדבר רק מבחי׳ מ׳ שהוא קובב כל עלמין, ובבחינת קובב הזה בעלמו יש ב׳ שתי בחינות, בחי׳ מ׳ מה שהוא מקבב את העולמות מלמעלה ולמטה ומלידיכן, בחי׳ ב׳ מה שמתלבש בתוך העולמות עלמין, ועל ידי ב׳ בחינות אלו של הקובב הוא מקבב את העולמות מבית ומחוץ דוגמת הכלי שחויר סובבו מבית ומחוץ (ולבעלי הקוד הם שני בחינות למלוש וקו, ומה שקובב את המלוש הוא בחי׳ מ׳ של הקובב, והקו הנכנס בתוך העולמות הוא בחי׳ ב׳ של הקובב) והנה מה שנכנס בתוך העולמות הוא דוגמת ק׳ בחמלע העולמות כמבואר בדברי האר״י זללה״ה, והנה כאן בש׳ עילאה שהוא רומז על עולמות העליונים כנ״ל, הנה ו׳ לחמלעי של ם׳ הוא דוגמת קו של מ״ם שהוא המחיה את העולמות כנ״ל ושני חווין החילונים המקבבים לוח״ו לחמלעי הם העולמות המלבישים על הקו, והנה ם׳ תניינא עומד נגד ו׳ לחמלעי מש׳ קמא לרמז שגם בעולמות שלמטה המרומז בש׳ תניינא מקבלים ג״כ מן הש״ת לבדו מן הקו המרומז בו׳ לחמלעי מש׳ קמא : ז) מרמז ג״כ בזה שעומד ם׳ תניינא נגד ו׳ לחמלעי מש׳ קמא לרמז שמקבלים מה׳ לבדו בלי שום שיתוף מהעולמות העליונים המרומזים בו׳ קמא ותליתאה מש׳ קמא : ח) גורת הש׳ בוח״ו תליתאה שפירקא קמא דילי׳ נוטה לבר לגד חוץ מפנימיות הש׳ כזה ש ובח״ש חין הפסק פירקא תתאה מש׳ מפסיק בפני ו׳ תליתאה מלהסתכל למטה כמו שמפסיק בפני ובח״ו קדמאה ותניינא ובח״כ ו׳ תליתאה מש׳ קמא מסתכל לגד ם׳ תניינא להקישם זה לזה כמו שגם ש׳ קמא הממרמז לעולמות העליונים השגחת הש״ת עליהם כן גם ם׳ תניינא הרומז על עולם השפל ג״כ השגחת הש״ת עליהם בלי שום הבדל : ו) גם ם׳ תניינא עומד ומסתכל עליו ש׳ קמא בפירקא תתאה שלו ומתרחב ליחין ולשמחל ויהיו מניחו להסתכל למעלה לגד ה׳, והנה כבר אמרנו לעיל בבחי׳ הקודש כי עיקר ההסתכלות הוא ברמז בוח״ו תליתאה משח״כ בוח״ו קדמאה ותניינא שגם מקובבים מכל הלבדים ואינם יכולים להסתכל כלל, ומ״כ למד ש׳ קמא על ו׳ תליתאה מש׳ תניינא, כי לא ידמה החדש כי ם׳ תניינא פקיד לעולם התחתון והמקבל בעולם התחתון הוא החדש, והוקבו העולמות זה לזה לרמז כי לא ידמה החדש ואי, גם המלאך לא יוכל להשוג, וכמו שעל ם׳ תניינא ים הפסק המבדיל מלהסתכל למעלה כעין רקיע והוא פירקא תתאה מש׳ קמא, כן על ם׳ קמא שבן עולמות העליונים ים רקיע מפסיק והוא רקיע כעין הקרח הנורא הנורא : ז) רגל נו״ן פשוטה הוא פרק תניינא והוא מרמז על כן ובפיוק שהעולמות עומדים עליו, והנה ם׳ קמא נסמך על ם׳ תניינא לרמז שהעולמות עליונים ותחתונים הנרמזים בש׳ השיני״ן עומדים על עולם התחתון הנרמז בם׳ תניינא והוא על ידי החדש בקיומו תורה ומצות : ח) ומבאר והולך שלפי הנ״ל

ו׳ אמצעיתה, כמו שמלאכי מעלה שרפים ואופנים וחיות הקודש מקבלים חיותם מאתו יתברך שמו לעד כן דיירי מטה העולם ומלואה מקבלים חיותם והשפעתם מאתו, ד) וקימא קבל ו׳ אמצעיתה שמאתו יתש״ל לבדו הם מקבלים חיותם, ולו לבדו המלוכה בלתי שום שיתוף כלל וכלל, ה) ואות ו׳ תליתא מש׳ רבבה לשמאלה דקאי פירקא קמא לבר מש׳ ופנה למטה מסתכל, להעיד על הבורא יתש״ל שהשגחתו בעולם השפל כמו שהשגחתו למעלה. ו) ואות ו׳ תליתא מש׳ זעירה ברחבו דקאי תחותי׳ פנה בפירקא קמא לבר מש׳ פנימאה, להעיד כמו שבא דבר קדשו (שמות ל״ג כ׳) כי לא יראני האדם וחי אינון המלאכים [ת״כ ויקרא פ״א] כמו שאני מכוסה מש׳ עילאי כמו דא כל מלאכי מעלה אינם יכולים להשיגו, כמו שבא דבר קדשו (יחזקאל א׳ כ״ב) כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה, ז) וכל דיירי מעלה עם דרי מטה עומדים על קיום התורה כאשר בא דבר קדשו (ירמי׳ ל״ג כ״ה) אם לא בריתי [יומם אינון פקודים] הנוהגים ביום כמו תפילין למועדה מימה ימימה (שמות י״ג י׳) וציצית וראיתם אותו (במדבר ט״ו ל״ט) וכמהו רבים כמבואר בהקדמה, ולילה (ירמי׳ שם) אינון פקודים דנהגים בלילה כמו אכילת מצה ואכילת פסחים וכמוה׳ רבים, חוקת שמים וארץ לא שמתי (שם) כגוונא דקיימא ש׳ רבבה על ש׳ זעירה דכל היקום עומד על דיירי מטה, בגין דקבלו עם סגולתו אורייתא קדישא לעסוק בהם, ולקיים פקודי עשה, ולא לעבור ח״ו על לא תעשה, ח) ואמר ש׳ זעירא אני מעיד על שלשה

דברים

דברים העולם עומד [אבות פ"א מ"ב] על התורה זהו לימוד התורה. ולזה מעיד ו' ימין כאשר בא דבר קדשו (דברים ל"ג ב') מימינו אש דת למו. ט) וא"ו תניינא על העבודה למלכו של עולם לו לבדו הן בקיום העשה ושלא לעבור על לא תעשה ח"ו. והכל בכלל כמו שצוה לנו יתש"ל לגמול חסד באורייתא קדישא. י) ובא מאמר קדשם עוד [אבות שם] על גמילות חסדים סובב על גמילות חסדים שעשה השיש"ל לעם סגולתו כאשר בא דבר קדשו (במדבר ו' כ"ו) ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום. יא) ובגין דא אנא בא ש' זעירא [ברחבו] רברבה באורכי' בגין דעסק התורה קיומא דכל עלמין. יב) ונפש נענה תשביע... והשביע בצחצחות נפשיך (ישעי' נ"ח י' — י"א) כמו תרין שינ"ן דאינון לפקודי אש לבנה. ודא בצחצחות תרין. ונפש נענה כמו שיתקצר ש' ברחבו ידושן. יג) ואמר נו"ן פשוטה בתרין שינ"ן דקיימין בו שש אנכי על אמרתיך כמוצא שלל רב (תהלים קי"ט קס"ב). יד) ובא דבר קדשו (ישעי' מ"ח י"ג) ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים. אמר יתש"ל על ארץ יסוד. בגין דקיומא דעלמין עלי ארץ. שעם סגולתו מקיימין פקודי דאורייתא ודא ימיני איהו התורה מימינו אש דת למו. טפחה שמים קיימין על פקודים דאורייתא הכתובים באצבע אלהים. טו) ובגין דא להעיד קיימא (ק') [ש'] זעירא ברחבו תחות ש' רברבה באות נ'. כולו קבל ו' אמצעיתה מש' עילאי. להעיד שקיומא דעלמין עלי אורייתא הכתובה באצבע אלהי'. טז) והנך תרין שינ"ן לאצבעים פקודים. ואית בתרין שינ"ן ו' אצבעים. מו' אמצעיתה תרין ווין מש' עילאי וש' דקאי תחותי' איתון פקודים לספח. שאינון חמשה אצבעים. וישאר הך ו' ימין מש' עילאי ופנה בפירקא קמא דילי' לכל החשבון דבא בש' עילאי ומה דבא בש' דקאי תחותי' לפקודי וימיני טפחה שמים. יז) ופנה ו' תליתא מש' עילאי בפירקא קמא דלי'

לבר

גמילות חסדים לזן פירושו גמ"ח שעושים בני אדם זה עם זה כי זה בכלל בעבודה, אלא הכוונה על גמילות חסדים של השי"ת שעושה חסד עם בריותיו והוא נרמז בוא"ו תליתאה שהוא ו' המחלקי כמו שדרשו חז"ל [שבת ק"ג ח'] משמלו עושר וכבוד שהש"ת משפיע: יא) ש' תניינא גדול בתורה לרמז על דבר גדול שים כאן שהוא התורה קיום כל העולמות: יב) ונפ ש' תניינא קלר ברחבו לרמז על נפש נענה שהוא דל וכאום לותו תשביע ע"י גמ"ח כנ"ל בפ' וי"ד, ולותו השביעה היא בלחלחות והעניין כי השביעה הוא ענין מנותת הנפש בהשיגה תפלה ורלונה וכמו כן בחלול אדם דבר מה בהתדבק ילולי הקדושה אשר ימלאון בחוכל הכוח של נפש האדם תשבע הנפש ותתעדן, ומשלח כי השביעה אינו מילוי הכרס רק השביעה הוא דבר רוחני שהוא התענוג מהתמלא רלונה וזהו ענין לחלחות שהוא תענוג רוחני, וזה נרמז בש' שהוא תם שהוא דבר הרוחני שבכל הנבראים שלמטה וכן השמחה והתענוג מיקוד האדם הש בחים, וכן תם שבעולמות עליונים הוא תם רוחני תם לגמרי, ושמר בלחלחות לשון רבים רומז לשני השיני"ן בשני העולמות שבחיבור ישביע: יג) שני השיני"ן רומזים לתיבת שם שים גו שני שיני"ן של תמרוק על התורה הנרמז כאן כדלעיל וכדלקמן: יד) כיוצר מה שאמר שלל תרן יקוד שעם סיקר בנין העולם הכיונו לתדש שמקיים עלמין ע"י תורה ומלוות, וימיני טפחה שמים הכוונה שהשמים עומדים על התורה שנקראת ימין וטפח, ימין מימינו תם כו', טפח שהתורה בחלבע תלהים שהוא חלק מ' מחלקי הטפח: טו) ש' תניינא הוא כן וכסיס של העולמות והוא פקיד לחלבעות כאשר יתבאר לרמז שקיום העולם של התורה הכתובה בחלבע תלהים: טז) ש' תניינא עומד תחת ו' חמלעי דש' קמא, ותופס ש' תניינא למספר שלו מו"ח חמלעי דש' קמא וכלאה דהיינו ו' תניינא וו"ח תליתאה מש' קמא כרי חמשה ווין חלא ווין מש' תניינא ותרין ווין דהיינו ו' חמלעי וו"ח תליתאה מש' קמא כרי חמשה ווין, וכל ו' דוגמת חלבע כרי חמשה ווין רומזים לחמש חלבעות כיד, וזכו ידי יקדה חרן, והנה ו' ימיני מש' קמא פוסה ומסתכל לגד שאר כווין ולמד מהם שתופס כל המספר כנ"ל והוא בעלמו כולל חמש חלבעות והוא יד ימין וימיני טפחה שמים: יז) יד ימין רמז בש' עילאי שעם שמים כנ"ל ויד שמאל בש' התאה ידי יקדה חרן כנ"ל, והנה ו' תליתאה מש' עילאה מסתכל למטה לש' תניינא

כשלשה דברים שהעולם עומד עליו לגיך להיות נרמז בש' תניינא, והש תורה ועבודה וגמ"ח, תורה נרמז בוא"ו וימיני מש', כי ש' פקיד ליקוד חם בין כווין כמבואר בשער בחיתן ולכן חם הימיני של וא"ו הימינו פקיד לתורה שנקראת חם וימיני שגא' מימינו חם · דת למו: ט) עיקר העבודה הכל צייך לו יתש"ם רק מלד התחברותו לעולמות שהוא בחי' הכח המבואר לעיל קי' ג' כידוע ליודעי חן, והכח נרמז בוא"ו חמלעי כנ"ל ולכן עבודה נרמז בוא"ו חמלעי, והנה עבודה הוא לקיים מלוותיו וא"כ גמ"ח ג"כ בכלל עבודה וא"כ קשה הרי עמוד הג' נכלל בעמוד הב'?, לך זה יבואר בקי' הבא בס"ד: י) לפי הקושיא הנ"ל ל"ל כי עמוד הג'

כי"ל נכו' כ', לרמז שיש דבר מ' למטה שצריך להכניס אליו גם יד ימין שנברא בשתי ידים, ופנה לבר מסתכל כלפי מטה שבמטה יש שנברא בשתי ידי, כל פקודי שבא מש' עילאי ותתאה להעיד, יח) ובא באורייתא קדישא (שמות ח' ט"ו) ויאמרו החרטומי' [אל פרעה] אצבע אלהי' (זה) [הוא], נבאו ולא ידעו מה נבאו, אצבע אלהי' בשביל פקודי דאורייתא הכתובים באצבע אלהי' הקדומה לבריאות עולמות [פסחים נ"ד א'], בשביל זה באו עליהם המכות שיצאו עם סגולתו ויקבלו אורייתא כדבר קדשו (שמות ג' י"ב) בהוציאך את העם [ממצרים] (תעבדו) [תעבדון] את האלהים על ההר הזה, יט) כאשר בא פקודי מן ו' קמא מש' קמא וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים (שם י"ד ל"א) אינון חמשה חומשי תורה דנקראי' גדולה כאשר בא מאמר קדשו (איוב י"א ט') ארוכה מארץ מדה, אשר מחמת זה עשה ה' במצרים בכדי לקבל התורה, כי ישראל עם סגולתו ראו בפירוש כמו מאמר קדשם [מכילתא בשלח פ"ג] ראתה שפחה על הים מה שלא ראו הנביאים, אבל האומות גבאים ואין יודעי' מה נבאים, כ) וקיימין תלת ווין מש' זעירה ברחבו קבל ו' אמצעית' מש' עילאי מן נו"ן פשוטה לפקודי אילן תפוח עם אילן תפוח יערי אין כלאים זה בזה [ע' פתחי תשובה יורה דעה סי' רצ"ה סעי' ו' ציון ב'] וניתנו לחכמים לדרוש פעמי' אם שווים בטעמם ולא שוו בחזותא, ואם שווים בעלים ובענפים ולא שוו בטעמם פעמי' אינם כלאים זה בזה, כגוונא דקיימים תלת ווין תחות חד אם שווים בטעמם וטעמם אינם כלאים אם טעמם עיקר ואם העיקר לחזותא וכו' [ע' ירושלמי כלאים פ"א ה"ל ה']: סליק:

כל"ל נכו' כ', לרמז שיש דבר מ' למטה שצריך להכניס אליו גם יד ימין שנברא בשתי ידים, ופנה לבר מסתכל כלפי מטה שבמטה יש שנברא בשתי ידי, כל פקודי שבא מש' עילאי ותתאה להעיד, יח) ובא באורייתא קדישא (שמות ח' ט"ו) ויאמרו החרטומי' [אל פרעה] אצבע אלהי' (זה) [הוא], נבאו ולא ידעו מה נבאו, אצבע אלהי' בשביל פקודי דאורייתא הכתובים באצבע אלהי' הקדומה לבריאות עולמות [פסחים נ"ד א'], בשביל זה באו עליהם המכות שיצאו עם סגולתו ויקבלו אורייתא כדבר קדשו (שמות ג' י"ב) בהוציאך את העם [ממצרים] (תעבדו) [תעבדון] את האלהים על ההר הזה, יט) כאשר בא פקודי מן ו' קמא מש' קמא וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים (שם י"ד ל"א) אינון חמשה חומשי תורה דנקראי' גדולה כאשר בא מאמר קדשו (איוב י"א ט') ארוכה מארץ מדה, אשר מחמת זה עשה ה' במצרים בכדי לקבל התורה, כי ישראל עם סגולתו ראו בפירוש כמו מאמר קדשם [מכילתא בשלח פ"ג] ראתה שפחה על הים מה שלא ראו הנביאים, אבל האומות גבאים ואין יודעי' מה נבאים, כ) וקיימין תלת ווין מש' זעירה ברחבו קבל ו' אמצעית' מש' עילאי מן נו"ן פשוטה לפקודי אילן תפוח עם אילן תפוח יערי אין כלאים זה בזה [ע' פתחי תשובה יורה דעה סי' רצ"ה סעי' ו' ציון ב'] וניתנו לחכמים לדרוש פעמי' אם שווים בטעמם ולא שוו בחזותא, ואם שווים בעלים ובענפים ולא שוו בטעמם פעמי' אינם כלאים זה בזה, כגוונא דקיימים תלת ווין תחות חד אם שווים בטעמם וטעמם אינם כלאים אם טעמם עיקר ואם העיקר לחזותא וכו' [ע' ירושלמי כלאים פ"א ה"ל ה']: סליק:

שער הראשון מאות סמ"ך

אמר א) הכותב כזה ב) ע' לקמן סי' ד' : ג) כל זה מבואר ע"י הכותב כל"ל : ד) כבר בוארנו בכמה מקומות דפירקא זעירא פקיד למצות עומר, ויסוד הכיס שעל פירקא זעירא חיובו מיום שלישי בניסן, ע' במה שכתבנו בהקדמה ד' לשער הראשון מאות מ', נמצא פירקא זעירא דק' פקיד לכלי הזרע, והכא אות סמ"ך קדישא א) התמונה שבראני יוצרי כאשר בא בי ק' קדישא, ב) לפקודי שאסור לסרס כל מה שבארץ [ויקרא כ"ב כ"ד], ג) כאשר יתחבר ק' הדרומי דקאי באלכסון פנה בחצי עגולתה לצפון, ולקבלי קאי ק' הצפוני וקאי ג"כ בחצי עגולתה פנה לדרום, ויתחברו ברגליהון [תמונת סמ"ך, ד) ויתחבר ק' הדרומי בקצה פירקא קמא דלי' לפירקא זעירא מק' קמא, דפירקא זעירא איהו סוד ועונתה לא יגרע (שמות כ"א י') כמבואר בחלק ראשון ברית עולם, לפקודי שאסור להשחית

להשחית כלי הזרע דפנה לפירקא ועירא לפקודי דא, ה) וכאשר בא ניקוד חיריק לאות סמ״ך דפקידו דסמ״ך לחי שאינו מדבר, ק׳ הדרומי לפקודי שור, וק׳ הצפוני דפנה בפנוהי לבר מפנימאה סמ״ך לפקודי חמור, למין טמא, ו) דק׳ הדרומי פנה לפנים סמ״ך דהוא מין טהור המותר באכילה, דכאשר בא ניקוד חולם לסמ״ך ק׳ קמא איהו אדם וכל׳ שתה תחת רגליו (תהלים ח׳ ז׳) וכו׳. לאסור לסרס כל המינים אשר בארץ, כאשר לזה בא מאמר קדשם (חגיגה י״ד ב׳) כל אשר בארץ נאסר לסרס, ז) וכאשר בא ניקוד פשטא לאות סמ״ך קדישא ק׳ קמא איהו אורייתא קדישא שנתנה יתברך שמו לעד לישראל׳ עם סגולתו, ח) וק׳ תנייא אינון ישראל עם סגולתו, סוד ויחן שם ישראל׳ נגד ההר (שמות י״ט ב׳) כולם קשורא אחד כגוף אחד [מכילתא שם], וכל׳ ישראל׳ ערבים זה בזה [ע׳ סנהדרין כ״ז ב׳ וסוטה ל״ז ב׳] דאיהו ק׳ הדרומי דאחידו באורייתא דאיהו בימין כאשר בא דבר קדשו (דברים ל״ג ב׳) מימינו אש דת למו, ט) וק׳ הצפוני איהו כל עלמא דקיימא על׳ ישראל׳ כמאמר קדשו (זכרי׳ ב׳ י׳) כי בד׳ (הרוחות) [רוחות] השמים פרשתי אתכם בא ע״ז מאמר קדשם [תענית ג׳ ב׳] כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות כך אי אפשר לעולם בלי ישראל׳ י) ופירקא זעירא מק׳ הדרומי פנה לבר מפנימא סמ״ך בגין דאפסקה רגלה מק׳ הדרומי מפנימא סמ״ך, ומק׳ הצפוני פירקא זעירא פנימא סמ״ך דרגלה דלי׳ אכניס לי׳ פנימאה, לפקודי דנאסרו כל המיני׳ הטמאים דקיימין בגו חללא דעלמא לסרס, יא) וכל אשר במי׳ דפנימא סמ״ך איהו ים אוקיינוס דאקוף לכולא עלמא, יב) וק׳ קמא דאזיל יתיר לצד צפון בגובה לכל׳ מיני עופות הטהורי׳ והטמאים, יג) בגין דא אזיל׳ סמ״ך כעיזקא ויתמזג דרומה

עם

כמאן יתבאר: ו) ק׳ קמא איהו לאדם לזיקוד חולם מורה על האדם שהוא עולה על כולם, וע״ש בכללים הי״ל, ובא הרמז בק׳ קמא דאיהו מושל על כולם כל שהוא תחת רגליו, וק׳ הדרומי והצפוני הם פרלופי מי בלתי מדבר שהאדם מושל עליהם, וק׳ הדרומי פניו לפנים סמ״ך לרמז שהוא מין המותר באכילה לישראל שהם פנימית העולם וקיומם, כי ישראל׳ נרמז כאן כאשר יתבאר, וק׳ הצפוני דפנה לבר לרמז על מין האסור באכילה והוא חוץ מקדושה, והם שני מיני שור וחמור ועל כולם נוסג סירוס: ז) טעם פשטא פירושו לשון פשיטות הגשמיות, ולכן מרמז על ק׳ קמא דסמ״ך שהוא פרלוף כידוע כי ק׳ הוא דו פרלופים, ומרמז עליו פשטא על פשיטות הגשמיות שהוא פרלוף רוחניי והיינו התורה שהיא פרלוף נרמ״מ מיבריס ושס״כ גידים רמ״ח מ״ע ושס״ה ל״ת, ונרמז בק׳ קמא כי היא רמ״ח כולם, מלפיים שנה קודם שנברא העולם [נרמ״ח רבה פ״ח סי׳ ג׳] : ח) ק׳ הדרומי מיהו ישראל׳ מפני שהוא ק׳ אחד פרלוף אחד, ומתחבר לימין ק׳ קמא, ומרמז על עם ס׳ שנעשו כולם כאיש ס׳ נעת שפנו לימין, והיינו ישראל׳ נעת שקבלו התורה שנקראת ימין דכתיב ויתן שם ישראל׳ לשון יחיד: ט) כלל העולם נקרא לשון כל הכולה להטעיר יפין [ב״ב כ״ה ב׳] ועי׳ לקמן סי׳ ט״ו ט״ז, ובא כאן תחת ק׳ קמא שהוא התורה כנ״ל עומד תחתיו ק׳ הצפוני, לרמז שכל העולם עומד על ישראל׳ שקבלו את התורה: י) פירקא זעירא דק׳ הדרומי מיהו שוה לפירקא זעירא דק׳ הצפוני, כי רגל ק׳ הדרומי מפסיק בין פירקא זעירא דלי׳ לפנימית קמ״ך, נמלא פירקא זעירא לבד, משא״כ ק׳ הצפוני כי גדר הצפוני של קמ״ך הוא רגל ק׳ הצפוני נמלא פירקא זעירא דק׳ הצפוני בפנימית הקמ״ך, ופנימית הקמ״ך הוא חלל העולם שעומד על ק׳ הדרומי שהוא ישראל׳ שקבלו את התורה כנ״ל, ומרמז בזה שפקודין דפירקא זעירא דק׳ שהוא סירוס כנ״ל קאי על כל חללא דעלמא כמו שעומד פירקא זעירא דק׳ הצפוני בתוך חלל הקמ״ך, ולפיכך בבהמה טמאה דק׳ הצפוני פקיד לבהמה טמאה כנ״ל בסי׳ ו׳: יא) וכן נוהג בכל האדם בימים, כי תוך הקמ״ך פקיד ליקוד המים כמבואר בשער המיתן, ומה שפירקי הקמ״ך הם בעיגול ומתעגלים זה תוך זה מרמז ליקוד המים שמקיף בעיגול את כל העולם והוא ים אוקיינוס, והקופין דק׳ הם פרלופין והם ברוחי היס, וע׳ מ״ש הגמון מלבי״ם ז״ל בהתורה והמלוה פ׳ תמור סי׳ קכ״ח: יב) ק׳ קמא הוא למעלה מכל הקופין ונד הצפוני דק׳ קמא מחרחב יותר מקופין שלמטה שהוא תלוי באויר, והוא פרלוף המשוטט באויר והם עופות: יג) סירוס סירוס נרמז בק׳ הדרומי שמתחבל למעלה כדלעיל סי׳ ד׳, וכאן

כאן בהמות קמ״ך ק׳ הדרומי יתחבר לפירקא זעירא דק׳ קמא, וכן עמידת ק׳ הדרומי הוא בהלכות ופניו מקבל כלפי מעלה לצד פירקא זעירא דק׳ קמא, והוא דומה למי שמקבל לדבר מה לצומרו שבלתי יאבד, כן מרמז לנו בהקבלותו לפירקא זעירא דק׳ קמא לשמור את כלי הזכר שלא יאבד, והוא פקודי סירוס: ה) סירוס הוא בכל המינים אשר בארץ יתבאר מדבר כמבואר בשער המיתן, ומה שפירקי הקמ״ך הם בעיגול ומתעגלים זה תוך זה מרמז ליקוד המים שמקיף בעיגול את כל העולם והוא ים אוקיינוס, והקופין דק׳ הם פרלופין והם ברוחי היס, וע׳ מ״ש הגמון מלבי״ם ז״ל בהתורה והמלוה פ׳ תמור סי׳ קכ״ח: יב) ק׳ קמא הוא למעלה מכל הקופין ונד הצפוני דק׳ קמא מחרחב יותר מקופין שלמטה שהוא תלוי באויר, והוא פרלוף המשוטט באויר והם עופות: יג) סירוס סירוס נרמז בק׳ הדרומי שמתחבל למעלה כדלעיל סי׳ ד׳, וכאן

מתענלין כל הפירקין זה תוך זה למזמ שמיקור סירוס נוהג במה שממומז בכל הפירקין הסיומו בסמה טמאה דגים ועופות כנ"ל:

יד) המקורסים למזבח, כי ק' הדרומי פקיד לסירוס כנ"ל, וסוף רגל ק' הדרומי מתחבר עם רגל ק' הלפוני פקיד לבסמה טמאה כנ"ל ובא לתקופי מקורס לבסמה טמאה כמו שבסמה טמאה לסור למזבח כן מקורס לסור ג"כ למזבח, והביקש למזבח לתת, כי מזבח נרמז כאן כתשר יעשה סמ"ך מתות מ' כזה ואלכסון מ' הוא

סוד המזבח כתשר ביתרנו בתורה בהקדמת הספר ובכמה מקומות, ובמ' הדרומי מלכסון שלו פנה להון מפנימית סמ"ך לרמז כנ"ל, כי המרומז בפנימית סמ"ך שהם סירוס ובכמה טמאה כולם המזבח לבר מהם שמקורסים למזבח: טו) מי שעבד פקול להקדבה זה בח' הדרומי והלפוני כתשר יתבאר, בתיב (קהלת ח' י) הולך אל דרוש וקובב אל לפון, בכוונה כי יש שני קוטביים לעולם קוטב הדרומי וקוטב הלפוני, ואלם שני בחות המגנעטיזמום המחייב והמשולל, והם בח המוסך וכח הדוחה, כח המוסך בדרוש וכח הדוחה בלפון, וזהו הולך אל דרוש, כי שם כח המוסך, וקובב אל לפון כי בלפון שהם כח הדוחה חיו אלא קובב, שהיא הליכה בלתי כדרכה, ועניו זה בפנימיות מתרי הטבע הוא כך, כי כן הטביע הקב"ה בעולמו שני בחות אלו בח בדרוש שהוא בח המוסך שהוא תיקון העולם וייעודו ועוד בח בלפון בח הדוחה והוא עניו פעיטות הלורה וחולבן וביטול העולם, ושם ביררתי לפון קשור בכח הזה בשלשלאות של ברזל שהוא בח המגנעטיזמום המשולל בח הדוחה, ושני בחות אלו הם הם הי"ט וילב"ר, כי הי"ט בח המוסך שהוא שורש תיקון העולם וקיומו וילב"ר הוא בח הדוחה שגורם חורבן העולם, ובזה עיקר התורה הוא לחומה בשתרז"ל (מכות כ"ד מ') בח חבקוק והעמידן על אחת, וכן להיפך כל המודה בע"ז כאלו כופר בכל התורה כולה [ע' קידושין מ' מ' והוליות מ' מ'], ועיקר גרמת החורבן העולם הוא ילוח דע"ז שגורם התגברות הטומאה בח הס"א בח החורבן, נמלא לפ"ז ק' הדרומי והלפוני הם שני בחות בנ"ל בח הקדושה הוא ק' הדרומי שנגד דרוש בח המקיים העולם וכל חלוח העלמות נרמז בפ' כנ"ל, וק' הלפוני הוא ע"ז שגורם חורבן העולם כנ"ל, וזהו שני הבחות הנ"ל הם שני הפכים בח המקיים וכח החורבן, ולכן בהתגבר מ' מהם יחלש השני, וזה קוד והמסכה לרה בהתכנם, ובאשר יתעבד לוח ס' מה נמלא חלכסון מ' הוא רוח כמבואר בשער החיתן, ונמלא מ' הלפוני רוח הטומאה נרמז בו, וח' הדרומי רוח הקדושה, ומרמז בזה כי בשכנם רוח הטומאה ט"ו ע"ז כמו שנרמז בחלכסון מ' הלפוני שז מסחלקת הקדושה ח"ו, ולזה יולח חלכסון מ' הדרומי לבר שבו רמז הקדושה, וחלכסון מ' הוא קוד המזבח כנ"ל, ומרמז חלכסון מ' הדרומי שהוא לבר שהעבד לט"ז הנרמז בח' לפוני מתרחק ממנו מזבח הקדושה שחסור להקדבה: טז) חרז"ל [ברכות ד' ג'] מפני מה לא נאמר וי"ן בחברי כו' ואפ"ה חזר דוד וסמכן ברוה"ק שנאמר (תהלים קמ"ה י"ד) סומך ה' לכל הנופלים, נמלא שיש בסמ"ך רמז הנפילה והסמיכה, והוא כנ"ל כי בהתגבר בח לפוני שז מ"ו מסחלקת הקדושה וסמיכת הנפילה תיכף לה בשיעשה תשובה, והטעין כי ב' הבחות הנ"ל שהם הפכים מ"ש להם לפעול בעולם שם לא שיהי' חמלעי ביניהם, ולכן בשנעשה הסמ"ך מג' קופין מתחברים למטה שני הקופין הדרומי והלפוני יחד, והם שני הפכים, ולכן בהתגבר הלפוני יסחלק מ"ו הקדושה, חנל בשיעשו ישרחל תשובה שז יתגבר קיום העולם והוא ע"י חמלעי שהוא בח המוכרח מב' הבחות הדרומי והלפוני ויעשה שז הסמ"ך מד' קופין כזה והוא סמיכת הנפילה והבן מחוד ע' מ"ם בהקדמה להשער מחות ט': יז) רובע ומרבע לקור ג"כ להקדבה, כי שני הקופין

עם צפונה ק' לכל דא, יד) וקימא ק' הדרומי פירקא זעירא לבר מפנימא לפקודי ומעוך וכתות ונתוק [וכרות] לא תקריבו... כי משחתם וכו' ומיד בן נכר לא תקריבו (ויקרא כ"ב כ"ד-כ"ה) כי כד יתעבד סמ"ך קדישא מא' קדישא פנה אלכסון לבר מא' הדרומי מפנימא סמ"ך, ואלכסון סוד המזבח, לפקודי ואל המזבח לא יעלו ולאקושי לבהמה טמאה בא ההקש מק' הצפוני, טו) ובא מאמר קדשם [ע"ז כ"ג ב'] כל מקום שנאמר השחתה אינה אלא ע"ז ודבר ערוה, פסול להקרבה כמו שקיימא אלכסון מא' הדרומי לבר מפנימא סמ"ך למאמר קדשו (ש"ב ז' ה') (הן אתה) [האתה]-תבנה לי בית וכו' (מ"א ח' כ"ז) (הן) [הנה] השמים [ושמי השמים] לא יכלכלוך אף [כי] הבית הזה, ובא מאמר קדשו (ישעי' כ"ח כ') (ומסכה) [והמסכה] צרה כהתכנם כי אין הקדושה שורה במקום טומאה כמאמר הסתלקות קדושה עשר נסיעות נסע שכינה (ר"ה ל"א א'), ומצפון תפתח (הרע) [הרעה] (ירמי' א' י"ב) כגוונא דא' הצפוני אלכסון דלי' פנימאה, טז) וכאשר יתעבדו ישרא[תיובתה בא מאמר קדשו (יוא[ב' כ') ואת הצפוני ארחיק מעליכם, ויתעבד סמ"ך מד' ק' וקימא מערבי ודרומי וצפוני יתחבר למערבי כתמונת סמ"ך, ואז יקויי' (ואהפוך) [כי אז אהפך] אל (העמי') [עמים] שפה ברורה (ויקראו) [לקרא] כולם בשם ה' (צפני' ג' ט'), יז) ודבר ערווה

ערווה ומוקצה ונעבד אסור לגבוה [תמורה כ"ח א'] כגוונא דתרין רגלים מק' הדרומי וק' הצפוני שיתחברו ובא לקבליהון רגלא מק' קמא לאסור הרבעה מין עם שאינו מינו, ויתחבר ק' דרומי בפירקא קמא לפירקא זעירא מק' קמא לאסור רובע ונרבע להקרבה [שם] כמו שאזל רגלה דק' קמא לאסור הרבעה מין עם שאינו מינו, ולדא נפיק אלכסון א' מא' הדרומי כד יתעבד סמ"ך מא' שאסור למזבח. יח) וכד יתעבד סמ"ך מן א' קדישא ויתחבר א' הצפוני בקצה אלכסון תתאה דלי' בפירקא תתאה מיו"ד תתאה מא' הדרומי, להעיד על השיש"ך שהוא יחיד שליט בעליוני' ובכל צבא', ובעולם התחתון ובכל צבאם כי כל שולטנות' דלי' הוא, כגוונא דקיימא א' קמא מסמ"ך עודף עלי' לרחבו לצפון. יט) ובא מאמר קדשם [ב"ק נ"ה א'] המנהיג בשיבוטא ובעיזא, ועלתה בתיקו, בגין דקימא ק' הצפוני לבר מפנימא סמ"ך, דפנימא איהו ארעא וסיבובה דסמ"ך שבילין דאוזלין כעיזקא איהו ים אקיינוס. ופנה לבר דאסור להנהיג עם מין אחד מים ומין אחד מהיבשה, או כגוונא דק' הדרומי דפנה לפנים סמ"ך ומתיר להנהיג, ומה דבא פנוהי דק' צפוני לבר לפקודי לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו (דברים כ"ב) י') אחד מין טמא ואחד מין טהור, או שני מינים אסורים הגם שניהם מין טהור, ומה דפנה ק' צפוני לבר לאסור מין אחד מהיבשה ומין אחד מהים, ועלתה בתיקו. כ) ואסור להשקות סם המאבד כלי הזרע [שבת ק"י ב'] ומסתכל ק' הדרומי לפירקא זעירא מק' קמא דאיהו סוד עוננתה לא יגרע (שמות כ"א י'). כא) ומה דקבל פירקא זעירא מפירקא קמא איהו סוד המי', סוד וזרעתי את (בני) [בית] ישראל

כדרומי והצפוני מתחברים יחד למטה ברגליהם כפי הנ"ל כרמצון דסי' ס', והם רומזים לב' מיני מזבלים, והתחברותם למטה רומז על הרבעה מין בבהמה מינו, כי ק' הדרומי מתחבר לק' קמא לפירקא זעירא דלי', דפקיד לעותה כמצוותה בכ"מ, ומרמז על כל רמזי ק' הדרומי שהם על עניני טומ ולכן התחברות מין בבהמה מינו היינו הרבעה, ועל זה מרמז ג"כ ק' הדרומי לתקור להקרבה, כי למד ק' הדרומי מק' הדרומי, ומ' הדרומי פקיד לתיקור הקרבה למזבח כנ"ל בסי' י"ד: יח) ע' הנ"ל לעיל בסי' י"ד, הבר תמרנו לעיל בסי' ט"ו כי שני מלפין הדרומי והצפוני הם שני כחות המאגנעטיזמוס המחייב והמשלל, והם הם כחות הקדושה והטומאה, ועיקר מקום השרשת הטומאה הוא בעולם הזה הפשל, שרובו רע כידוע, ובעולמות העליונים רובן טוב, כחות הקדושה, ולכן ק' הדרומי רומז לעולמות העליונים, ומ' הצפוני לעולם הפשל, והבר תמרנו בשער פתיחת הספר כי שני היודי"ן שבתלף הם רומזים ליחוד ה' בעליונים ובתחתונים, וכמו ביותר ביחור, כי יתחבר ק' הצפוני ליו"ד תתאה דק' הדרומי לרמז על יחוד ה' גם בעולם הפשל מקום השרשת הטומאה, על דרך הפסוק תתם בתוך טומאתם (ויקרא ט"ז ט"ז), וכן הפליטה שלו שהוא שולט בעולם שכן ק' קמא עומד על ק' הצפוני ומושל עליו ומתרחב עוד ויותר לכל לפון ומרמז על יחוד ה' ושולטותיו לף במקום הצפון, וע' ביטוי בסי' ט"ו: יט) המנהיג בעיזא ושיבוטא בעיז היא קוף פרק שור שנגח את הפרה ולא תפשיטא, וכן המנהיג בשני מיני טהורים לו בשני מיני טמאים מחלקות בין הפוסקים, לפיטת כרמצ"ס בפ"ח דכלאים מ"ב וכן בפסקיו אינו לוקה אלא בק' טהור וק' טמא, אבל בשניהם טהורים אינו אלא מדרבנן, ולכרמ"ם ופ"ק לוקה מדאורייתא אם הנהיג בשני מיני טהורים, ויותר לנו המחבר כי שני דיוקים אלו תלויים זה בזה, כי הקופין מקיפין את הקמ"ך ובק' יש יסוד המים כמבואר בשער החיתן, והם מקיפין בעגול ומרמזים ליסוד המים המקיף בעגול והוא יס לוקיינוס המקיף את העולם בעגול גמלא לפ"ז פנימיית הקמ"ך הוא העולם מלך יבשה והקופין המקיפין הם כיום וכל ק' הוא פרלוף ולכן מרמזים לפרלוף שבים, ופנימיית הקמ"ך הם פרלופין שעל יבשה ואלל פנימית הקמ"ך שהוא היבשה יש ק' הצפוני שהוא פרלוף שבים, וק' הצפוני פניו לבר ואינו מקבל לפנים לרמז שלקור לחבר שני מינים מים ויבשה להנהיג בהם, ובק' הדרומי שהוא ג"כ מרמז למין בים יש רמז להיפך כי ק' הדרומי מקבל פניו לבד פנים כאלו רוצה להתחבר עם מין שביבשה שמותר להנהיג עיזא ושיבוטא, והפסק הוא כך, אם נאמר כדעת הרמ"ם דשור וחמור לאו דווקא מ' טמא ומ' טהור אלא כ"ב בהמים טהורים, ומ"ב ליכא למימר דק' הצפוני בא לפקודי חמור כדלעיל סי' כ' דהא לאו דווקא חמור, ומ"ב מייתר לי' ק' הצפוני ובא לפקודי לתקור עיזא ושיבוטא דפקודי ק' הצפוני כנ"ל, ואם נימא כדעת הרמב"ם דדווקא דומיא דשור וחמור מ' טמא ומ' טהור מ"ב ע"כ ק' הצפוני בא לאוריי דווקא חמור כנ"ל, ומ"ב ליה לן ייתורא דק' הצפוני לעיזא ושיבוטא, ולכן דינא דעיזא ושיבוטא כק' הדרומי דמותר להנהיג, והרמב"ם לשיטתו פסק גבי עיזא ושיבוטא לחומרא אלא שאין לוקין עליו מפני שהוא פסק, וכן גבי טהור וטהור פסק ג"כ שאין לוקין עליו מפני שהוא פסק שאם אינו אלא מדרבנן: כ) ע"ל סי' ד': כא) ע' מה שהבאנו בהקדמה ד' לשער הרמצון מאות ס', ומה

סמקחכל ק' הדרומי למעלה לפירקא זעירא דק' קמא כהוגה שבעת העונה יהי' כמקבלותו וכוונתו לעם סמים לקיים מלות בוראו ליחוד קוד"ה ושכינתי׃ בב) כי יחוד ה' נרמז בחות סמ"ך, כי הסמ"ך הוא עגול נעוץ סופו בתחלתו כו' וכמו שהעיגול אין לו ראש וסוף כידוע בחמות העגול כן הש"ית אין לו ראשית ולא אחרית׃ בג) ליקור הולחת ש"ז לבטלה ר"ל ועומדו נרמז בתורה במעשה עד ואונן כידוע, ומלן בחות סמ"ך נרמז בשני הקופין הדרומי והצפוני, שהי רגליהם מתחברין יחד למטה ועשים דוגמת כלי המקבלת, וכל רגל הוא נוקבא כמ"ש בהקדמה ג' לשער הראשון מלות ק' לרמז שהנוקבא היא כלי המקבלת הזרע מהזכר, כל ק' בשלו ומתחברים יחד למטה לרמז

ישרא? [ואת בית יהודה] זרע אדם (ירמי' ל"א כ"ו), וסוד ופקודתך שמרה (נפשי) [רוחי] (איוב י' י"ב), זרע הריון, ושיהי' מחשבתו לקיי' מצות בוראו יתש"ל להעמיד עבדים שיהיו עובדים לו בפקודי דאורייתא׃ כב) וקימא סמ"ך כעיזקא נעוץ סופו בתחלתו להעיד על השיש"ל כי הוא ראשון אין לפניו ואחרון ומבלעדו אין אלהים, כג) ואסור להשחית זרע כדבר קדשו (בראשית ל"ח ט') ושחת ארצה, והי' אם בא אל אשת אחיו [ושחת ארצה], ונאמר ענשו בתורה, כגוונא דתרין רגלים מק' הדרומי וק' הצפוני דאינון כלי קיבול הזרע כל חד לחוד׃ כד) ובא לפקודי (וכי יהי') [כי תהיין לאיש] שתי נשים (אחת) [האחת] אהובה (ואחת) [והאחת] שנואה (דברים כ"א ט"ו) כגוונא דק' הדרומי דקיימא פירקא זעירא דלי' לבר מסמ"ך פנימא, דאיהי לו שנואה בנשואים [יבמות כ"ג א'] ואחת אהובה דא ק' דקיימא לצפון דפירקא זעירא דלי' דאיהו עונתה קיימא פנימא, כה) לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכור (דברים שם פט"ו), דאיהו דאחיד פי שנים בכל אשר ימצא לו, כגוונא דפנוהי מתרין פרקין קמא ותניינא פנה לפנימא סמ"ך, וק' צפוני בתרין פרקין לבר מסמ"ך כי אם פירקא זעירא דלי' רגלה אכנים לפנים סמ"ך, דלי' חד חולקא, כו) ובכל אשר ימצא לו (שם) כגוונא דקיימא בפנימא סמ"ך מזה נוטל הבכור פי שנים לאפוקי שמחוסר גובינא [ב"ב קכ"ה ב'] כו) וגם בנכסי אב דווקא [שם קכ"ב ב'] כמו שיתחבר ק' הדרומי לפירקא זעירא מק' קמא דאיהו דכורא, ולא בנכסי האם [שם] כגוונא דיתחבר ק' הצפוני ברגלה דק' קמא דאיהו נוקבה, כח) מה דפנה מפירקא קמא דק' קמא לבר מסמ"ך דאיהו הראוי לו אבל עדיין לא בא לידו אינו נוטל הבכור מזה פי שנים, ולדא פנה ק' הצפוני לבר לבר מסמ"ך, דבזה כולם שוין הפשוט והבכור מה דלא אסף הביתה, כט) דכד יתעבד סמ"ך

על קבלה שלא יוליאם לבטלה מ"ו׃ נד) ק' קמא חיכו פקיד לדו פרלופים חים ומתתו כמבואר בכמה מקומות מזה הספר, ותרין קופין הלפוני והדרומי הם תחת ק' קמא וחיכו חפוף עליהם לרמז שבהם מבואריס דיני הנשואים שלו כי לפעמים יש לאדם בהיתר ולפעמים באיסור, כי פירקא תליתאה מק' פקיד לעונה כמבואר בהקדמה ג' לשער הראשון מלות מ', וגמלא פירקא זעירא דק' הדרומי שהוא לבר מפניותיו הסמ"ך מרמז שאסור לו להכניס בפנים ולקיים טונה וגמלא שהיא שנואה בנשואין מסמ"ך בק' הלפוני דפירקא זעירא דלי' בפניותיו הסמ"ך לרמז שמותר לו להכניסה לפנים ולקיים מלות טונה והיא אהובה בנשואין׃ נה) והנה תרין קופין הדרומי והלפוני שהם ג"כ פרלופים כיון שהם למטה מק' קמא מרמזים לבניו, והם בניהם כבורים לאמם, חלא שכיון שדרך הכתיבה של אותיות הם תמיד מימין לשמאל וגמלא ק' הדרומי נעשה קודם והוא בכור לאחיו והוא בכור בן השנואה, ולא יוכל לבכר כו', והנה פנימית הסמ"ך מרמז על כל מה דאמרינן ק' קמא לתוך ביתו נכנסו וקניניו שהם תחת רשותו, והנה כאן יש ג' בנים בן השנואה ובן האהובה, וגמלא לריך לחלק הנכסים לג' והם ג' פרקין דהיקף הק', וק' דדומי ג' פרקין קמאין דלי' מתחלקין קבל פנימית סמ"ך, לרמז שנוטל מפניותיו בסמ"ך דהיינו נכסיו וקנייניו נוטל ג' חלקים, משא"כ בק' הלפוני שג' פירקין קמאין מתחלקין לאחד רק פרק השלישי נשאר לפנים מפני שרגלו קותם בפניו ומרמז שנוטל חלק א׃ נו) דין הכ"ל היינו דווקא בפניותיו הסמ"ך כ"ל ומרמז על הנכסים שהבר בנסם לפנים והם בהשותו משא"כ במחוסר גובינא שאינם עדיין בפנים לאחיו נוטל פי שנים׃ נז) בק' הדרומי נרמז נטולת פי שנים כ"ל ובק' הלפוני נרמז שאינו נוטל פי שנים כ"ל, ומרמז שדווקא בגוונא דק' הדרומי שמתחבר לפירקא זעירא דק' קמא דאיהו דכורא מבו, דהיינו שבנכסי אבו נוטל פי שנים משא"כ בגוונא דק' הלפוני שמתחבר לרגל ק' קמא אם שבנכסי האם אינו נוטל פי שנים׃ נח) פירקא קמא דק' קמא פונה בקלה הלפוני דלי' לבר מסמ"ך ומרמז על הנכסים שעדיין לא הבניסם לפנים ופונה אליהם לבא אליו, באלו הנכסים אינו נוטל פי שנים כדלעיל סי' כ"ו׃ נט) ע' לעיל סי' י"ד הליור, והנה אלכסון קלה תחתה דילי' פקיד ליקוד עפר

סמ"ך מא' קדישא ויתחבר פירקא סמא מן א' הדרומי לקצה אלכסון תתא מא' קמא דסקיד אני נאסף אל עמי [בראשית מ"ט ל"ג, ועוד] בקצה אלכסון תתאה דגוף נחית לתתאה, ונשמתא סלקא לעילא, ואמר אני נאסף, בגין בעת מרידת הנפש מהגוף יעלה הנפש עמו כל עובדי' דקשוט ומלין דאורייתא דעסק בה בדיבור פיו כל אינון הבלים מפיו יאסף הנפש עמו לעידון הנצחי כגוונא יו"ד עילאי, והגוף נחית לתתאה סלקא לארץ החיי' ארץ אשר ה' דורש עליה למקום מובח ומקדשא, באינון עורקים וגידי הארץ, ל) והקישא כד יתעבד סמ"ך מק' יתקרא סמ"ך וכד יתעבד מא', ובא למקודי ליקח פי שניים בנכסי האב, לא) וק' הצפוני דיתחבר לסוף רגלה דק' קמא, איהו למקודי אם יש להאשה בן מאיש אחר, יתחבר רגלה דק' הדרומי לרגלה דק' הצפוני, בגין דאשתו שגירשה מותרת לו, דאינו אחיו ולא מצד אב ולא מצד אם. לב) וזיקת יבום אינו אלא מצד אב [יבמות י"ז ב'] כמו דאחיד ק' הדרומי בחולקי דאב, ולקבלי כד יתחבר ק' הצפוני בקצה (אלכסון) עילאי רגלה דק' קמא דאיהו אחיו מצד אב פנה לי' ק' הדרומי שזקוקה ליבם אם היא אשת אח שאין לו בנים, לג) כגוונא דק' הצפוני שהקיפה דלי' יתחבר לרגלה דאיהו נוקבה, דלית לי' בנים, דיתחבר לרגלה דק' קמא בחלקא דקאי פנימא דאיהו נוקבה בנוקבה

כמצוחר בספר בחיון, ומרמז כאן למיתת בחדס, והטעין כי מיתת בחדס הוא עניו הטלחת מ"ר, והיינו כי בחדס בעטותו מלוות כ' ותורותיו לז מתעורר למעלה לטון כ' להספיק טוב לבריותיו, וכשב בתעוררות הלזה נקרא העלחת מ"ר, והשב בעת עטיית בחדס מעשה המלוות ים להבחין ב' בחינות, ח) בחות בחדס שבשם פועל במעשה הבחיה, ב) במעשה בעלמה, והשב כל ח' מעורר לפי בחינתו, בח במעשה מעורר חת בחוא בהשבה, במעשה בעלמה מעורר למעשה להשבה, והשב

מעשה בהשבה נקראת ארץ בחיים כידוע, כי ג' היקודות מ"ר בם הפועלים, וגילוי הפעולה בכל בארץ בתחתון, והשב מעשה במלוות הוא בגוף ובחות במעשה בעשה, ולכן בחות בעשה מלקפת עליה כל בחותיה בבמלוות ועולה למעלה כנ"ל וד"ל, ומעשה הגוף עולה לארץ בחיים כנ"ל, וע' בהקדמת בספר שי' פ"ב כי יו"ד עילאה מל' רומז לכניסת הנפש בגוף. כמו ביו"ד עילאה נחית למטה ליקוד עפר שבקלה תתאה מהלכון ח', וי' תחאה פקיד לפרידת הנפש מהגוף שעולה למעלה ע"ש, והשב בלן שיו"ד עילאה מל' הדרומי עולה למעלה ומתחבר לקלה מלכון תתאה מל' קמא ולכן הוא פקיד ג"כ לפרידת הנפש מהגוף, וקלה מלכון תתאה מל' קמא שיורד למטה ומתחבר ליו"ד עילאי דל' הדרומי רומז ג"כ למיתה רק על מיתה בגוף שיורד למטה על הארץ, והשב כמו כן למטה ביקוד הטפר בעלמו הוא נק' ג"כ בחדס ויש לו רמ"ח מיברים רחש עפרות תבל וכל שהר מיברים [מדרש קהלת פ"ח], והשב כמו בחדס שבאוכל המזון החילטומכא מעכלת ומפרדת במאכל והחלק הטוב נצרר ונתחבר עם הגוף והחלק הרע נערך ויולא לחוץ, כן הוא בעולם הגוף מבחדס במת הוא במאכל, והקבר הוא החילטומכא המעכלת חת המזון והטוב ממנו שהוא חלקי הגוף שבו עשה המלוות נצרר ונתחבר חל הארץ, וכמו שבחדס החילטומכא מחלקת המזון לכל המיברים, והטוב מהם תשלח לרחם וללב והשחר לשחר המיברים דרך העורקים והגידים, כן הקבר משלח חלק הטוב מהמזון הנ"ל לרחם עפרות תבל דרך עורקים וגידי הארץ: ל) לפי הנ"ל למד ס' מק' הנעשה מחות ק' מק' הנעשה מחות ח', וכמו שק' מחות ח' פקיד למיתה כן ח' הנעשה מק' פקיד למיתה ולכן דיוי דבור הנ"ל בויומו חם מת בחד: לא) לפעמים יהי' לורת הס' הנעשה מק' כזה שהז ק' הלפוני לחוק מהיקף ק' קמא וקמוך רק לרגלו משא"כ בליור דלעיל קי' ח' שקמוך ק' הלפוני להיקף ק' קמא, והרמז כי ק' הלפוני הוא וולד, וק' קמא הוא חב וחס הנ"ל, וחס קמוך לק' קמא להקיפו הרמז שהוא בן מהדכורא כזה בעל רגל ק' קמא, וחס הוא רחוק מהיקף ק' קמא מרמז שחיונו בן ממנו רק מחים לחר וק' הדרומי יתחבר להיקף ק' קמא דחיהו בן להאי דכורא שלא מחותו חס, נמלא ק' הדרומי והלפוני חיוס קרובים זה לזה כלל, ורגל ב' קופין חלו הס נשותיהם ונתחברו יחד למטה לרמז שחס גירשו נשותיהם מותרות של זה לזה ושל זה לזה דחיהם חסת לחיו: לב) חסת חת מחב שמת בלא בניס זקוקה ליבום וזה נרמז בחות ס' מק' בליור דלעיל קי' ח' שק' הלפוני מתחבר לקלה עילאי מרגל ק' קמא קמוך להיקף ק' קמא, וח"כ ק' הלפוני הוא ג"כ בן לק' קמא כנ"ל בקי' הקודם, וח"כ ק' הדרומי וק' לפוני הם מחים מן החב וק' הלפוני ליח לו בניס כמו שיחבחר בקי' הבח, וק' הדרומי פוגה לו, לרמז שהוא נריך להקים לחיו שם ליבם חת חסת חיו ולכן הוא פוגה ומתחבל חליו: לג) ק' הלפוני הוא חת שמת בלא בניס, כי עיקר לידת הבניס הוא דווקא חס יש להס שני מיניס נשמות נשמת זכר ונשמת נוק', ומל"כ לימו מוליד כידוע, וכחן שמתחבר ק' הלפוני בגגל ק' קמא, והחיבור הוא

רגל ק' קמא דהיקף ק' הצפוני דמטבע דק' הצפוני דמרגלה דק' קמא בקצה רגלה דלעילא דקאי בגו הקיפה, ואזלא רגלי' דק' קמא להדי' ק' הצפוני, בפירקא קמא דלי' יתחבר, ויתחבר ק' הדרומי ברגלה דלי' לק' הצפוני ברגלה דלי', לפקודי בית אחד הוא בונה ואין בונה שני בתים [שם מ"ד א'] לה) דרגלה דק' קמא דיתחבר לפירקא קמא מק' הצפוני קאי החוצה, לפקודי שמותרת לשוק אם יבם אן חלץ לצרתה [שם מ"ג ב'] לו) וקצה דלעיל פירקא קמא מק' הדרומי יתרחק מרגלה דק' קמא בגין דיתחבר לפירקא זעירא מק' קמא לפקודי אמו אנוסת אביו אסורה לו [שם י' ב'] לז) כגוונא דיתחבר ק' הצפוני בקצה רגלה דק' קמא בחולקא דלעיל פנימא דאנוסת אביו שאינו אמו מותרת לו [שם צ"ז א'] כגוונא דאפסיק ק' הצפוני ודחי לרגלה לבר מק' קמא מפנימאה סמ"ך שאינה נשואה לו ע"י קדושין, ויתחבר לפירקא קמא מק' הצפוני דמותרת לו, לח) לדא אהדר פנוהי ק' הצפוני מק' דרומי בשעה שנעשו צרות זו לזו לא יהיו לך לקוחים אפילו באחת מהם [שם ב' א'] כגוונא דראשו מק' הדרומי נקט שביל דלי' יתרחק מרגלה דק' קמא אמו אנוסת אביו אסורה, לט) ולא יהי' לקוחים אפילו באחת מהם ודחי רגלה דק' קמא לבר, בגין דבתרין גוונים יתחבר ק' הצפוני לקצה דלעיל (אלכסון) אם שהיא אנוסת אביו לשני אחים ואינה אמה של אחד מהם מיבם חדא או חלוץ ונפטרה צרתה ואם היא אמו של ק' הדרומי, דחי מהאי ביתא לגמרי בגוונא תניינא דיתחבר ק' הצפוני בקצה תתאה מרגלה (דלי') [דק' קמא], דדחי לבר שאינה זקוקה ופוטרת צרתה, מ) ואחיד רגלה דק' הדרומי ברגלה דק' הצפוני, לפקודי אין יבום אלא באחים מהאב הגם שאינם מאם אחת [שם י"ז ב'] כגוונא דק' הדרומי יתרחק בהקיפה דלי' מק' הצפוני מרגלה דלי' דאזיל להדי' רגלה דק' קמא מק' הצפוני, אבל אחים מהאב בעינן כגוונא דחפיף

בנוקבה ולית ליי בנים, לד) וכד יתחבר ק' הצפוני דרגלה דק' קמא בקצה רגלה דלעילא דקאי בגו הקיפה, ואזלא רגלי' דק' קמא להדי' ק' הצפוני, בפירקא קמא דלי' יתחבר, ויתחבר ק' הדרומי ברגלה דלי' לק' הצפוני ברגלה דלי', לפקודי בית אחד הוא בונה ואין בונה שני בתים [שם מ"ד א'] לה) דרגלה דק' קמא דיתחבר לפירקא קמא מק' הצפוני קאי החוצה, לפקודי שמותרת לשוק אם יבם אן חלץ לצרתה [שם מ"ג ב'] לו) וקצה דלעיל פירקא קמא מק' הדרומי יתרחק מרגלה דק' קמא בגין דיתחבר לפירקא זעירא מק' קמא לפקודי אמו אנוסת אביו אסורה לו [שם י' ב'] לז) כגוונא דיתחבר ק' הצפוני בקצה רגלה דק' קמא בחולקא דלעיל פנימא דאנוסת אביו שאינו אמו מותרת לו [שם צ"ז א'] כגוונא דאפסיק ק' הצפוני ודחי לרגלה לבר מק' קמא מפנימאה סמ"ך שאינה נשואה לו ע"י קדושין, ויתחבר לפירקא קמא מק' הצפוני דמותרת לו, לח) לדא אהדר פנוהי ק' הצפוני מק' דרומי בשעה שנעשו צרות זו לזו לא יהיו לך לקוחים אפילו באחת מהם [שם ב' א'] כגוונא דראשו מק' הדרומי נקט שביל דלי' יתרחק מרגלה דק' קמא אמו אנוסת אביו אסורה, לט) ולא יהי' לקוחים אפילו באחת מהם ודחי רגלה דק' קמא לבר, בגין דבתרין גוונים יתחבר ק' הצפוני לקצה דלעיל (אלכסון) אם שהיא אנוסת אביו לשני אחים ואינה אמה של אחד מהם מיבם חדא או חלוץ ונפטרה צרתה ואם היא אמו של ק' הדרומי, דחי מהאי ביתא לגמרי בגוונא תניינא דיתחבר ק' הצפוני בקצה תתאה מרגלה (דלי') [דק' קמא], דדחי לבר שאינה זקוקה ופוטרת צרתה, מ) ואחיד רגלה דק' הדרומי ברגלה דק' הצפוני, לפקודי אין יבום אלא באחים מהאב הגם שאינם מאם אחת [שם י"ז ב'] כגוונא דק' הדרומי יתרחק בהקיפה דלי' מק' הצפוני מרגלה דלי' דאזיל להדי' רגלה דק' קמא מק' הצפוני, אבל אחים מהאב בעינן כגוונא דחפיף

ק' לרמז שאם יבם לו חלץ לא' כגוונא דרגל ק' הצפוני כ"ל מז השני שהוא רגל ק' קמא מותרת לחזן לשוק בלא יבום וחליצה: לו) אם נעייר כלעיל לעיל סי' ל"א שק' הצפוני הוא למטה מרגל ק' קמא מז נחשב רגל ק' קמא לאמו של ק' הצפוני מפני שהיא למעלה ממנו, משא"כ כשנעייר כלעיל דסי' מ' שק' הצפוני מתחבר למעלה בקצה דלעיל מרגל ק' קמא מז לא נחשב רגל ק' קמא לאם, והוה ק' הצפוני לאפיק בין רגל ק' קמא להקיפו, ומרמז בזה שלא תכניס ק' קמא לרגלו פנימה דהיינו שלא תשאה על ידי חופה וקדושין רק שתנשא, והיא תיהי אמו של ק' הצפוני כ"ל, רק שהיא אמו של ק' הדרומי כי בו חין שם רמז כ"ל, והוה ק' הצפוני קרב לרגל ק' קמא שהיא ג"כ אמתו של ק' הצפוני כ"ל בסי' ל"ד כי אנוסת אביו שהיתה אמו מותרת לו משא"כ ק' הדרומי שמתרחק מרגל ק' קמא מפני שהיא אמו, ואמו אנוסת אביו אסורה לו: לז) כל זה מבואר בסי' הקודם: לח) ק' הצפוני פניו לחזן ולא לגד ק' הדרומי כנראה בעליון, וק' הדרומי הולך בשלכסון לגד ימין ומתרחק מק' קמא מרגלה דלי', וק' הדרומי הוא במיבם כ"ל בסי' ל"ג ל"ד, והוא מתרחק מרגל ק' קמא, לרמז שאמו אנוסת אביו אסורה לו לחתיבם כי רגל ק' קמא לאנוסת אביו אמו של ק' הדרומי כ"ל, וק' הצפוני אהדר פניו מק' הדרומי לקבל פניו ליבם את נשיו בחופן זה לפילו ערת אמו כ"ל: לט) יצחר ביאור כי כפי לעיל בסי' מ' יתחבר ק' הצפוני לקבל עליון מרגל ק' קמא וגמלא רגל ק' קמא הולך לנגד ק' הצפוני, שאנוסת אביו היתה אשתו של ק' הצפוני, ולזה בא רגל ק' הצפוני ליבום על אחי נשיו לזה מכח מילה מפני שמיבם כאחד זיקתם שוה לק' הדרומי, מפני שני הרגלים שוים שגם רגל ק' קמא יורד נגד ק' הצפוני וכיון שם אנוסת אביו היה אמו של אחד מן האחין, ואם נעייר כלעיל לעיל סי' ל"א שמתחבר ק' הצפוני לקבל תחתה מרגל ק' קמא, גמלא רגל ק' קמא היה ג"כ אשתו של ק' הצפוני מפני שמתחבר אליו מלא שאינה זקוקה לק' הדרומי כי נישואין הראשונים מפילים דהיינו נישואי ק' הצפוני וכאן היה נכנסת לתוך ביתו של ק' הצפוני דהיינו הקיפו, לרמז כי לידחיית לה מכחי ביתא והיינו כשאנוסת אביו היה אמו של ק' הדרומי ואז היה זקוקה ליבום כלל, ופוטרת צרתה ג"כ כ"ל בסי' הקודם: מ) לא נצטרך לעניין יבום אחים מן האם, דק' קמא מותרת לחזן ורגלו אינו אב ואם וק' הדרומי והצפוני שהן למטה ממנו אינן תרין בנין, וק' הדרומי יתרחק מרגל

דחפיף פירקא קמא מק' קמא עלי' דהקיפה מק' הצפוני, מא) דכד בא לפקודי דא ק' קמא איהו אב הקיפה, ורגלה איתתי' אם היא אמו או אינה אמו, וק' הדרומי איהו בן וק' הצפוני ג"כ בן, הגם שלא מאותו האם, כגוונא דא רחיק הקיפה מק' דרומי מרגלה דק' קמא, מב) וק' הצפוני פנה בפנוהי לקרקע כד יתחבר לקצה רגלה תתאה מק' קמא לפקודי כי ישבו אחים יחדיו ומת אחד מהם [ובן אין לו] לא תהי' אשת המת החוצה לאיש זר יבמה יבא עליה (דברים כ"ה ה') כגוונא דאחיד רגלה דק' הדרומי דאיהו כולה דכורא בגין דיתחבר לפירקא זעירא מק' קמא דאיהו דכורא, ופנה ק' צפוני לקרקע דאיהו הסתלקות הנפש לעילא והגוף נחית לתתאה, מג) בגין דא בא באורייתא קדישא ועלתה יבמתו השערה (שם פ"ז) בגין דקיימא בשיפולי, מד) ויחדיו בעינן שהי' להם ישיבה אחת בעולם [יבמות י"ז ב'] כמבואר בחלק ראשון ברית עולם מאלכסון א' דיתחברו תרין ווין כחדא, וכגוונא דבאו ק' הדרומי והצפוני בסמ"ך קדישא, דאיהו פנימא עגולתה דעלמא מה דמקיף ים אקיינוס, וקימא תרויהון בהקיפה דעלמא שהי' להם ישיבה אחת בעולם, מה) ומיוחדים בנחלת אביהם [שם] וקם בנכסי אחיו לירש [שם מ' א'] כגוונא דק' הדרומי קם בנכסי דאיהו הבכור כמבואר לעיל בנכסי אביו כן קם בנכסי אחיו, מו) ואם לא חפץ לקחתה וחלצה נעלו מעל רגלו, כגוונא דקם ק' הדרומי על רגלה בתקוף, והיא קימא מוסה לרגלו להתיר סיני' מעל רגלו, מז) וירקה בפניו (דברים שם פ"ט) בגין דכד שבק חיים לכל חי, דפקיד הקיפה דק' צפוני, וישאר רגלה בלחודוהי דהיא אשתו זקוקה ליבם, וכד הי' הקיפה עם רגלה, הך פירקא מה דאזל פירקא קמא קבל עובי' דרגלה קצה דלעיל דחפיף עלי' ההוא רווחה מעובי' רגלה עד פירקא קמא איהו יסוד המים, וכד יסתלק איהו מעלמא וישאר לפקודי דא רגלה בלחודוהי זקוקה ליבם, ואם לא אכנים פנימא לאשה וירקה בפניו, מח) וכגוונא דקאי ק' הדרומי בפנוהי בתקוף פנימאה, מט) ובא דבר קדשו (שם פ"ה) ולקחה לו לאשה ובא

מאמר

ק' קמא דלהיכי אם, וק' הצפוני יתקרב לה, ומרמז שכשם שני לחין שלח מהם לחמה, משמ"כ לעניין חג שהוא היקף ק' קמא שהוא מופף על שני הקופין הדרומי והצפוני לרמז שמשיכם שני חג לחד: מא) דבריו פשוטים לפי הנ"ל: מב) התחברות רגלה דק' הדרומי לרגלה דק' הצפוני מרמז ליסוד שק' הדרומי מיכם לרגל ק' הצפוני שהיא לשמו, לט"ג דרגל ק' הדרומי ג"כ נוקבת ואיך שיוך יסוד, מ"מ רגל ק' הדרומי נחשב לדכורא מפני שכל ק' הדרומי הקיפו ורגלו עומד פירקא זעירא דק' קמא שהוא לבר הדכורא מלוות עומהב כמבואר בכמה מקומות ומלמד על ק' הדרומי שכולו דכורא, ולפי הנ"ל דלעיל קי' ל"ח פוסק ק' הצפוני למטה לארץ והוא ממנו על מיתת לח לחד, שיורד גופו למטה, אז זקוקה ליבם:

מג) לפי זה שק' הצפוני יורד למטה מ"כ גם משמו שהיא רגלו יורדת למטה כרגלה בגיור כנ"ל, ומ"כ כשמתייבמת היא לריכה לעלות אל ק' הדרומי וזהו ועלתה יבמתו השערה: מד) ע' בשער השני מאות מ' לוך יבוס וחלילת נעלו נרמז בחות מ', ונרמז ג"כ כי בחלכלון מ' נחשב תמיד ב' ווין כזה וכה רומזים לב' לחין שיובשים כאחד בעולם, וע"ש בשער הנ"ל, וכאן נרמז זה בק' הדרומי וק' הצפוני בחות קמ"ך, וקמ"ך הוא רמז לעולם בכלל שמקיפו ים לוקיינוס כדלעיל קי' י"ח י"ט, ושני הקופין הנ"ל עומדים בשווה תוך הקמ"ך שהוא העולם שים להם יסיבה אחת בעולם: מה) ע' לעיל קי' כ"ב כי תרין הקופין מיוחדים בנחלת אביהם ק' קמא, וכמו שלעניין דיני הבכור ק' הדרומי נוטל ב' חלקים כדלעיל קי' הנ"ל, כן כאן בדיני יבם ק' הדרומי שהוא היבם נוטל ב' חלקים חלקו וחלק אחיו המת וזהו יקוס על שם אחיו: מו) דיני חלילה מבואר כמו שבחות קמ"ך בגיור דקי' ל"ח עומד ק' הדרומי מעט נגד רגל ק' הצפוני שמוכח לפניו כזה ורגל ק' הצפוני הוא חלת המת הנ"ל ורגל ק' הדרומי הוא ג"כ דכורא כנ"ל קי' מ"ב, רגל היבם וקלה תחתה דרגלו הוא מקום הטעל, ורגל ק' הצפוני שוכבת ומוטה לפניו למקום הטעל להתיבו ולחלוץ: מז) וירקה בפניו, והרמז כי בחות ק' למעלה על רגלו אות יקוד המים כמבואר בשער החיתן בחות ק' ע"ם והוא יקוד המים שבפה כמבואר בהקדמה ב' לשער הרחשון מאות מ', וכל זה כחשר הרגל קמוך להקיפו שאז גורם שיהי' על רגלו יקוד המים מטעם שים שם קו למעלה וקו למטה כזה כמבואר בשער הכללים כלל ה', משמ"כ כשמת בעלה נסתלק הקיפו מרגלו ואין שם יקוד המים שבפה ולכן זקוקה ליבם שהקיפה ליבם יחופף עליה, ואם תיבו רולה ועשתה בלא היקף אז וירקה, שיקוד המים שעל הרגל שהוא הפה נתרוקן: מח) ובפניו דווקא כמו שק' הדרומי עומד ומסתכל לתוך פנימיות הקמ"ך נגד חלת אחיו: מט) רגל ק' הצפוני שהיא היבמה מתחברת עם רגל ק' הדרומי שהיא חלת אחיו על ק' הדרומי, והוקשו זה לזה שהיבמה כיון שיבמה נעשית

כחמתו לכל דכר: ג) ט' לעיל קי' מ"כ: נא) כל זה מבואר לפי הלוהר: נב) ק' הרביעי שבמערב נתחבר רגלו לרגל ק' הלפועי, לרמז שהם שניהם קרובים זה לזה לחיות, והם נשואים לשני אחיות ק' הלפועי והמערבי, וק' הלפועי הוא אח האמת, ועומד רגל ק' המזרחי שהוא ק' קמא וחופף על רגל ק' הלפועי לאפוקה לפניו שלא תתייחס לק' המערבי, משמ"כ ק' הדרומי שעומד ומקחכל נגד ק' הלפועי, לרמז שחלוי זקוקה מפני שאינו נשוי לאחות:

מאמר קדשם [יבמות ל"ט א'] כיון שלקחה נעשה כאשתו לכל דבר מלמד שמגרשה בגט ומחזירה. כגוונא דקיימא ק' הדרומי עם רגלה דלי' ויתחבר לרגל ק' הצפוני לאקושי כיון שיבמה הרי [היא] כאשתו, כגוונא דדרומי עם רגלה דלי' כן היבמה יחשב לו, ג) ואם יחלוץ לה קם אביו לירש בנכסי המת כמאמר קדשם [שם מ' א'] האב קודם לכל יוצאי יריכו לירש נכסי בנו, ואם יבם קם הוא בנכסי אחיו [שם], נא) וכד יתעבד סמ"ך מד' ק', וקיימא ק' אמצעית' בין ק' הדרומי לק' הצפוני במערבית ויתחבר ק' הדרומי ברגלה דלי' לק' אמצעית' בפירקא דרומה, ויתחבר ק' הצפוני ברגלה דלי' לרגלה דק' אמצעית' בראשה דרגלה דקאי פנימא, נב) ואם ק' אמצעיתא נשוי עם ק' הצפוני שני אחיות, בא רגלה דק' קמא לאפסקה ביניהם שהיא אחות אשה ואסורה לו וזקוקה לק' הדרומי דפנה לפניהי סמ"ך לפקודי דא. כמאמר קדשם [שם ל' א'] שני אחים נשואים לשני אחיות ואחד נשוי נכרית וזקוקה לו, נג) ובא דבר קדשו (דברים שם פ"ט) וחלצה נעלו מעל רגלו כגוונא דרגלה דק' קמא דחי לק' הצפוני בהקיפה דלי' עמד על גבולו ולקבלי עומד על עמדו רגלה דק' הצפוני, והקיפה דק' הצפוני כאשר בא לפקודי דא אזיל הקיפה מרגלה דפרד הנפש מהגוף, ורגלה איהו נוקבה כגוונא דא וחלצה נעלו, והדברים עתיקים: סליק:

נג) עניין חלוצה הוא כמו שנפרד הנפש מהגוף ונוקבא מדכורא, ואין להם התחברות על ידי גויס שנולדו, ולא נשאר רושם הנפש והגוף בהבן שהוליד כי מת בלא בניס, לכן כמו כן על נעליך מעל רגליך (שמות ג' ה') שהוא השגת הגוף מהנפש וזכו רמז בחלוצת הנעל, וזה נרמז בק' הלפועי שביון שמת נתחלק הקיפה מרגלה כדלעיל קי' מ"ז והוא התחלקות הנפש מהגוף שהן דכר ונוקבא הקיפה ורגלה, והוא ע"י רגל ק' קמא שדוחה את ק' הלפועי הקיפו, ועי"ז נתחלק החוקק דק' לפועי מרגלה דלי', דק רגל ק' הלפועי נשאר על עמדו בחיים חיותו שהוא הגוף משמ"כ הקיפו שנדחה ומת, והגוף הוא נגד הנעל, ולכן וחלוצה נעלו מעל רגלו שהוא רמז שהגוף נשאר כנ"ל: סליק:

שער השני מאות סמ"ך

א) הלוהר על תוח ק' כדלעיל בשער הקודם קי' ק', ובק' קמא דק' נרמז חג המצות, דכאשר יתעבד סמ"ך מאות ק' כפי הלוהר בשער הקודם קי' י"ד ירמוז על היקף החמה שמקפת את העולם כולו בכלל כי תוח ק' פקיד לזריחת החמה וקיבוצה ד"ב שעות היום כמבואר בהקדמת הספר קי' פ"ד ע"ש, והנה פנימית הסמ"ך מרמז אל העולם כולו כמבואר בשער הקודם קי' י"ח י"ט, ולכן הלמדין המקיפין את הסמ"ך רומזים להיקף החמה את העולם סבוב השנתי, ולמד בגז"ש ק' הנעשה מק', מן ק' הנעשה מת', שק' הנעשה מק' ג"כ פקיד לסבוב החמה השנתי, והנה בימות הגשמיים החמה מהלכת בגפון ומתקופת טבת והלאה מתקרבת לדרום, וממנה לפי כתיבת תוח הסמ"ך שמתחילין מפרק עליו מגד גפון ומתקרבין לגד דרום, רומז על קוף ימות הגשמיים שמתקרבת החמה לגד דרום והוא זמן חג המצות: ב) לפי הנ"ל ק' הדרומי שעיקרו בדרום מרמז על חמשה ימות החמה שמהלכת בדרום והוא חג השבועות זמן קבלת התורה, ודרום הוא ימין, ע"ש מימינו אש דת למו (דברים ל"ג ג'), וק' הוא פרנוף אדם ועומד בפוף ק' הדרומי כחום המקבל עליו עול והוא בזמן קבלת התורה שאמרו יעשה ונשמע: ג) ק' הלפועי פקיד לחג הסוכות שהוא בתחלת ימות הגשמיים שהחמה מהלכת בגפון ורומז למצוות סוכה שלריך ללאת מישיבת הבית לחוץ כמו כן פונה ק' הלפועי לגד חוץ ולא לגד פנימית הסמ"ך,

ומסמך סוד שלש רגלים תחוג לי בשנה (שמות כ"ג י"ד) חג המצות חג שבועות חג הסוכות, א) חג המצות ק' קמא דאזיל פירקא קמא מצפון לדרום דאיהו הסתיו עבר ובא הקיץ, ב) ק' הדרומי איהו חג השבועות קבלת התורה, וק' הדרומי אחיד שפיל דלי' בבהילו עומד בחצי עגולת' ואסיר חצנו ונזדרז כמאמר קדשו (שמות כ"ד ז') נעשה ונשמע ג) ק' הצפוני

הצפוני חג הסוכות כגוונא דפנה לבר ממקום מושבו לבר מפנימא סמ"ך, ומכל דא עומד פנימא, כגוונא דפירקא קמא מק' קמא אזל עודף עלי' ואיהו דאכניס לי' פנימאה, ואזיל רגלה מק' קמא לבר מני' דק' הצפוני, ופנה לקרקע דאיהו מאספך לעבוד הסכך, ד) כגוונא דסכיך עלי' פירקא קמא מק' קמא עלי' דק' צפוני בא לקבלי ההוא רגלה דנחית לתתאה לפקוד דתעשה הסכך מאספיך מעשיך מן השדה (ע' שם כ"ג ט"ז) דאינון גהולי קרקע [סוכה י"א א'—י"ב א'] דק' הצפוני קאי מוטה לאסוף מהשדה לביתי, ה) ורגלה מראה לי' בפסולת גורן ויקב תעשה הסכך דקיימא לבר מאוכלה [שם], ובא לפקודי לעקור דירתו [של] כל השנה ולעבוד סוכה לשם חג [שם ט' א'] לפקודי בסוכת תשבו שבעת ימים (ויקרא כ"ג מ"ב) כגוונא ד' פרקין מק' הצפוני, וג' פרקין מק' קמא החופף עלי', ז) ורגלה דלי בא לעשות הסכך מאספך בגין דרגלה דק' הצפוני קאי יותר פנימא מרגלה דק' קמא דקאי לקבלי, דההוא אספיך מק' הצפוני לאוכל, וההוא אספך הוא בפסולת, ח) והדברים עתקים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, לדבר שגדולו מהארץ ואינו מקבל טומאה [סוכה י"א א'] דרגלה דק' הצפוני אוכל כמו בחצי עיגולתה ואכניס פנימא, לדבר שיש לו תוך ומקבל, ורגלה דק' קמא אוכל אורחי' דלי' גבולו שגבלו מלכו של עולם במישור, לפשוטי ואינו דבר המקבל, ט) ואינון שלש רגלים סיבובו שנה, כגוונא דסמ"ך דאזיל בעיגולתה ונעוץ סופו בתחילתו, וחג המצות פתח הכתוב תחלה זמן צאתך מארץ מצרים, י) ופירקא מק' אינון ליומים חלוקים, כגוונא דבא א' לפרקים ק', דא' איהו יו"ד עילאי הילוך החמה ויו"ד תתאה סיבוב ליומים חלוקים, יא) ותשבו כעין תדורו [שם כ"ו א'] דפנימה סמ"ך איהו ישובה דעלמא לשבת יצרה, ומה דאזל עודף פירקא קמא עלי' דפנימא סמ"ך איהו לדירת עראי, יב) וכד יתעבד סמ"ך מד'

קופין

וכן דיוקי בכך פקודיס כאן כדלקמן ק' ד' כ', וכסכך יהיו' מדבר הנאסף לתוך הבית כמו דק' הצפוני נאסף מחוץ לפניס, תע"ג ספוסה ק' הצפוני לחוץ מ"מ נכנס ונאסף לפניס ע"י ק' קמא שחזל ומתרחב להלן יותר מק' הצפוני ורגלה דק' קמא יותר לחוץ ממנו, ונמלא ק' הצפוני נאסף לפניס על ידו, וק' הצפוני לפי הליור נוטה למטה לגד הארץ וכן רגל ק' קמא יורד למטה, ומרמז אל בהאסף מן העדה ממנו יהיו' הסכך: ד) בכך נרמז כאן על ידי פירקא קמא דק' קמא דסוכך על ק' הצפוני, ורגל ק' קמא יורד כנגד ק' הצפוני, והוא פקיד לגדולי קרקע כמבואר בכמה מקומות דמתרין סטרין דרגל הק' פקיד ליסוד ספר כנזכר בשער הניתן, ורגל הק' הוא עולה ביניהן והוא דבר העולה מן הארץ גדולי קרקע, ובאסף כבר אמרנו שנרמז באן, ועוד נרמז בק' הצפוני שעומד כפוף ומוטה לארץ כאדם הכופף עלמו ללקט דבר מה מן העדה, והיינו באסף מעציך מן העדה אח הגדולי קרקע הנרמז ברגל ק' קמא: ה) רגל ק' קמא הוא לבר מק' הצפוני והוא מרמז על הפקולת שמליכין לחוץ, ממנו תעשה הסכך, וע' לקמן ק' ז': ו) לעקור דירתו של כל העמ ולשב בסוכה י' לעיל ק' ג', וז' ימים תשבו בסוכות, כמספר פרקין דב' הקופין קמא ולפוני שכם שבעה פרקים לבר רגל ק' קמא שבא ללמוד אחר כאשר יתבאר: ז) ע' לעיל ק' ד' דק' הצפוני רומז לאסיפין, ובקי' ג' מבואר כי רגל ק' קמא פקיד לאסיפין, אלא שרגל ק' קמא הוא לחוץ ואחשב נגד ק' הצפוני, ולכן אסיפת ק' הצפוני הוא אסיפת האוכל שהוא לפניס ואסיפת רגל ק' קמא הוא הפקולת שכן לחוץ: ח) ונמלא עיקר הסכך רומז רגל ק' קמא שהוא גדולי קרקע כנ"ל, והכי רגל ק' הצפוני היא בעגול כפוף כזה) והוא דוגמת כלי קיבול משא"כ רגל ק' קמא שעומד במיושר והוא דבר פשוט שאינו כלי קיבול, וכאן פקיד לגדולי קרקע כנ"ל שהוא כלי עץ ופשוטי כלי עץ טהור, לרמז שריך לסכך בדבר שאינו מקבל טומאה: ט) ע' לעיל ק' ג' שיתרגו כי היקף הס' הוא קיבוב החמה קיבוב השנתי, וכאן ביאר עוד כי פירקא קמא הוא חג המלות שבו פתח הכתוב תחלה שבו ילאנו ממליכים, ונמלא ק' לפוני לסוכות: י) יבאר מה שכתבנו כי פרקי ג' הקופין פקודים לז' ימים כדלעיל ק' ו', וכעמ כי כל פרק מק' פקיד ליום, והוא בק' הנעשה מז' כזה נמלא לכל פרק מק' הוא ז' וז' פקיד לזריחת החמה וקיבובה ותרין ווין שבאלכסון ל' ל"ב שעות ביום וי"ב שעות בלילה כמבואר בקדמת הספר ק' פ"ד וכ"מ, נמלא הוא ז' פקיד ליום שלם, ולכן כל פרק מק' פקיד ליום: יא) כוונת הסוכה להתעורר האדם שעתיד הוא לעזוב מעכנו בעכ"ז ולילך לאור בחור החיים בגלחיים, ונמלא עניני עוכ"ז הינו אלא דירת עראי, ומ"מ אל יאמר האדם אחרי כי עוכ"ז הינו אלא דירת עראי לא אוכל ולא אעשה הינו כן אלא תשבו כעין תדורו, זה נרמז בפנימית הסמ"ך שהוא עיקר יסודה דעלמא כנ"ל, ומה שמתרחב פירקא קמא דסמ"ך להלן ממנו, לרמז שריך האדם להתעסק שריך לעזוב יסודו דעוכ"ז ולעלות לאור ועי"ז יעשה עוכ"ז לדירת עראי והיא מלוות סוכה: יב) כלומר כזה

וק' במערבי שבתמלע פקיד לילם השנה, מפני שהוא בתמלע בין שני הקופין הדרומי והלפוני, והכה רגל כק' יורד למטה לעומק מרעלת, ועלמת נברת מתמלע ועמלת ק' תמלטי פקיד לבריאת העולם שנברת מתמלע ולכן פקיד לילם השנה וכ"ש דתמר בתשרי נברת העולם [רה"ש יו"ד ג'] : יג) כלומר כזה ובזה מבואר מ"ש כאן : יד) ע' בשער הכללים כלל ו' כי תלבקון פקיד ליקוד המויר תלת שבין היודי"ן דה' שם פקיד ליקוד המים מטעם המבואר בכלל ה' וע' בשער המיתן, ולפ"ז קלה תלבקון לבר ממקום היודי"ן פקיד ליקוד המויר ועמלת התחברות קלה תלבקון תחתה מה' הדרומי לקלה תלבקון מה' המערבי הוא ענין פגיעת המויריס זה בזה, והרמז בזה ע' לקמן סי' ט"ז : טו) זה מבואר בפרק ה' משער הפרקים סי' ח' כי פרק שני מה' חיכו כבש : טז) לפי הליור הכ"ל בסי' י"ג שמתחבר יו"ד תחתה דה' הדרומי ליו"ד עילאי דה' המערבי לפרקא דרומה של יו"ד עילאי שהוא מין שה כנ"ל, וכאן נפגשו המויריס זה בזה כנ"ל בסי' י"ג והוא רומז לאויר רוח שבתוך הכלי של חיל שהוא מין כשב ובתוכו טוב עוד חויר שני של פה האדם התוקע והוא מלות תקיעת שופר : יז) וכאן נרמז בחות ה' שני מיניס אדם ובהמה יחד כפי הנקודות, חיריק וחולם כמבואר בשער הכללים כלל י"ב י"ג והוא רומז לאדם שלוקח שופר של בהמה ותוקע בו : יח) ותקיעת שופר לזכור עקידת ילחק כמשרש"ל [ר"ה ט"ז מ'], ונרמז בתלבקונו של ה' שהוא קוד המזבח כמבואר בהקדמת הספר סי' ק"ג והוא נרמז על ילחק שנעקד על גבי המזבח : יט) ע' לעיל סי' י"ב בלויל, וע' בשער הקודם סי' ט"ו ט"ז, כי בהתחבר שני הקופין הלפוני והדרומי רומז על עילוד טוב ברע, ובהתפרד שני הקופין הלפוני והדרומי זה מזה ע"י ק' המערבי שמחלק ביניהם לז ק' הדרומי תורה וק' הלפוני תשובה, והענין כי רע לא יקרא תלת כאשר יתלבש הטוב בתוכו, ד"מ עוני יקרא רע מפני שגיכר בתוכו העדר העושר, וזה נקרא התלבשות הטוב בתוכו שהוא העושר, שגיכר בתוכו הטוב שהוא העושר הנעדר ממנו, לכן אם לא ילוייר הטוב לא יקרא עוני רע כלל, והוא ענין שברע מלבים על הטוב ולא ויחכו לפעול, ובהתקן והוא שלא יכיר גיכר העדר הטוב בתוך הרע לז הרע יתבטל ויחזור לטוב, ד"מ הס"ח בכלל לרע יחשב אם נעריכהו נגד הקדושה, כי ח"ו פעולת [הס"ח] היא תפעל ולא הקדושה ח"ו לז הס"ח נקרא רע, לכן אם יוודע האמת כי הס"ח לנא יחשב, ומינו מנהיג את העולם כנל וכנל רק הוא ברוחה לחת שברלו ה' לתכלית ידוע כמו כל שאר הנבראים, ואין ערכה כלל נגד הקדושה, ולז לא תקרא הס"ח רע כלל ותחזור לטוב, וזהו ענין התשובה שבא הרע להיות טוב, וזה נרמז בק' הלפוני והדרומי אם יגעו יחד למטה ברגליהם כמלוייר בשער הקודם סי' ה' שהוא ענין התערב טוב ברע כמבואר בשער הקודם סי' ט"ו ט"ז, לכן בהליור דלעיל סי' י"ב שמפסיק ק' המערבי בין ק' הדרומי והלפוני, והוא ענין ברירת הטוב מהרע שלא יתערבו ולז יחזור הרע להיות טוב והוא כפרת העוונות על ידי התשובה כנ"ל, והוא ענין שכל ה' יבא לתכליתו, ק' הדרומי שהוא ימין שהוא תורה מימינו אם דת למו (דבריס ל"ג ג') הוא מתחבר להיקף ק' המערבי, וק' הלפוני מתחבר לרגל ק' המערבי, והענין כי היקף הק' ורגלו הם זכר ונקבה, וז"ל הם דוגמת נשמה וגוף, נמלת רגל ק' דרומי שמתחבר להיקף ק' המערבי מרמז שהתורה מתקנת הנשמה, והתחברות רגל ק' הלפוני לרגל ק' המערבי הוא רמז כי תכלית הס"ח הוא רק שיניני הגוף, והגוף והנשמה נפרדים המה לחיותו שלא יתעלם הנשמה עם שיניני הגוף, והוא דוגמת היקף הק' ורגלו, וע"ז נפרד הס"ח מן הקדושה, ותחזור הס"ח לטוב, כנ"ל, וזהו ע"י התשובה שהוא שתגלה התורה שהוא ענין לימוד דרכי הנהגת ה' והשגחתו, והס"ח היה שלא לתכליתה ותתפרו העוונות, והוא ענין יוהכ"פ שהוא לרגל התשובה, וכו' נתגלה דרכי התורה ע"י לוחות השניים, ותתכפרו

קופין וקימא ק' מערבי, ולי' יתחברו ק' הדרומי וק' הצפוני, ק' הדרומי יתחבר לי' ברגלה דלי' לפירקא דרומה, לריש שתא [נ"ב, בגין דעלמא מאמצעיתה יתברא ובה רגבים יודבקו [יומא נ"ד ב']] יג) וכד יתעבד סמ"ך מא' קדישא ויתחבר א' הדרומי ביו"ד תתאה דלי' אחורי דלי' באחורי יו"ד עילאי מא' המערבי, לקבלי נחית תתאה ויתחבר לריש אלכסון קצה תתאה, יד) וההוא אתרי' דא' מלבר מקום דיתחברו היודי"ן איהו אויר רוח כמבואר בחלק ראשון בשער האותיות ויפגשו אוירי' זה לזה, טו) ויו"ד עילאי מא' פירקא קמא איהו שור ותניינא איהו כשבה, טז) וכד יתחברו יו"ד תתאה מלבר דיו"ד עילאי מא' המערבי בקצה אלכסון תתאה לפקודי לתקוע בשופר של איל [רה"ש ט"ז א'] כי באתרי' דא בא תוקפי' פקודי לתקוע באויר רוח בכלי מאיל שיש לו חלל אויר רוח, יז) כד בא ניקוד חיריק לא' לפקודי חי שאינו מדבר וחולם לחי מדבר, שיקח השופר לתקוע, יח) דאלכסון סוד המזבח לזכור עקידת יצחק שנעקד ע"ג המזבח ובא איל תמורתו [שם] ליקט השופר ולתקוע, יט) וכד יתחבר

יתחבר ק' הצפוני ברגלה דלי' לרגלה דק' המערבי ליום הכיפורי' דנחת משה בלוחות השניים [תענית ל' ב'] וכיפר השיש"ל, כ) ויו"ד תתא מא' הדרומי יתחבר לא' המערבי מלבר מיו"ד עילאי אזיל ויתחבר לקצה אלכסון תתא כנ"ל, יו"ד תתאה איהו בהמה וקאי בהיפוכה כמאמר קדשו (קהלת ג' כ"א) מי יודע... (רוח) [ורוח] הבהמה היורדת [היא] למטה. ויו"ד עילאי מא' המערבי איהו אדם, ופירקא הדרומה מיו"ד תתאה איהו כבש כמבואר בחלק ראשון ויפגשו האוירי' בגלוי כנ"ל לפקודי לתקוע בשופר הנעשה מקרן דקיימא בגלוי ג"כ כדבר קדשו (מ"א א' ל"ד) ותקעתם בשופר וכו', כא) ויתחבר רגלה דק' הצפוני ברגלה דק' המערבי דאיהו נוקבה, חלק נוקבה שבכל דכורה כמאמר קדשם [נדה ל"א א'] שלשה שותפין יש באדם, וחלק נוקבה יתפקד על לא תעשה כנ"ל כי חוה גרמה בתחילה לעבור על לא תעשה באכילת עץ הדעת, כב) ויתעקם קצה תתאה מרגלה דק' הצפוני לרגלה דק' המערבי ופירקין קמאים מק' הצפוני ומק' המערבי חופפים על רגליהון דאינון הזכרים שיתפקדו בכל, ונקבות אית מנהון שלא יתפקדו, היינו הקפת הראש הזקן כמאמר קדשם [קידושין ל"ה ב'] כל שישנו בהשחתה ישנו בהקפה, כג) ופתח יתש"ל (שמות כ' ב'-ג') אנכי ולא יהי' לך אלהי' אחרי' על פני, ענינו שלא תאמר אעבוד לפנימיות המקשר אותו אם היות שאתה מאמין שאני יחיד ומיוחד ומחי' לכולם, מכל מקום נאסר לישראל לעבוד בשיתוף לכל צבא השמים הגם שאתה מאמין שאני מחי' אותם ותעבוד להפנימיות, וזהו על פני חלק נשמה שנתתי בו, [נ"ב, ענינו על פני על שם (בראשית ב' ז') ויפח [באפיו] נשמת (רוח) חיים (באפיו) אם היות שאתה [מאמין]] שהוא חי בהשגחתי, מכל מקום העובד זה כעובד ע"ז ממש, והשמר בזה כי הדברי' עתקים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, כד) ולא תעשה לך פסל תמונת כל

(ע'

טון הטענ, וזכו קוד מלפון תפתח הרטב (ירמי' ח' י"ג) וכתיב (חיוב ל"ז כ"ג) מלפון זכב יתתב, וכתנין כי ב' דרגין הן הילכ"ר נק' לפון, והוא ב' חלקים, ה) כמאר הטוב מטורב בו כנ"ל ואז הוא רע גמור, ו) כמאר שב בתשובה, ואז הרע עלמו מוב לטוב, וכנה דרגת ח' הוא מלפון תפתח הרטב, דרגת ב' כנ"ל הוא מלפון זכב יתתב, והם ב' דרגין זה למעלה מזה כידוע לי"ח ולמשכילים, והם הם ב' רגלין דק' המערבי והלפוני כי בגל ק' המערבי הוא ג"כ מלפון כנרתב בגיור, והוא למטה דרגת תתאה כנ"ל מלפון תפתח הרטב והם הם הטוענות, למעלה ממנו לפון דרגת תניונת עילאה והוא רגלה דק' הלפוני, מלפון זכב יתתב דרגת התשובה והוא ענין

התחברות רגל ק' הלפוני לרגל ק' המערבי שע"י התשובה מחזיר הרע עלמו לטוב, ודו"ל: כ) ע' הגיור לעיל קי' י"ג שמתחבר יו"ד תתאה מק' הדרומי לחורי יו"ד עילאי מק' המערבי והוא ענין חדש ובהמה תוסיע ה' (תהלים ל"ו ז') כי עיקר ענין התשובה שיחשב עלמו כבהמה כמו שאר"ל בחולין [ה' ב'], והנה בענין רמזו הק' יו"ד עילאי רומז לשור וכשב כמבואר בפ"ח משער הפרקים קי' ח', וכאן כשהחדש שב בתשובה ומשים עלמו כבהמה אז יו"ד עילאי לחדש ויו"ד תתאה לשור וכשב, ויו"ד תתאה הוא היפך יו"ד עילאה, וכמו שחש יו"ד עילאי, הפרק שהולך מן הלב שהוא פרק הדרומי פקיד לכשב, כן כאן יו"ד תתאה הפרק שמלידו פקיד לכשב, ולפ"ז מ"ש פירקא דרומה מיו"ד תתאה ל"ל פירקא לפומה אלא שקרי לו דרומה מפני שביו"ד עילאי הוא דרומה, וכן מפני שהוא בח' הדרומי, לו משער ט"ס הוא ול"ל פירקא דרומה מיו"ד עילאי, והוא נכון כי כן יו"ד עילאי פקיד לשור וכשב, והתחברות הזה של חדש ובהמה רומז לתקיעת שופר כנ"ל בקי' ט"ז, והפניסה של שני המלפין זה בזה הוא במקום הגלוי שלהם שהוא מחורי היודי"ן בגרתב בגיור, והוא דוגמת דבר הטולה בגלוי מן הבהמה והוא הקרן שבו תוקעין: כא) ענין רמזו העוונות ברגל הקופין כנ"ל מפני שרגל הוא נוקבא, ונוקבא היא גרמה לעבור על לא תעשה, מפני שהחדש יש בו שני חלקים, חלק חב וחלק חס ולכן יש בו רמ"ח חיברים לובן חלק חב, ושס"ה גידים חודם חלק חס, כנגד רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת, וכאן: כב) היקף הקופין על רגליהם ומתרחבים עוד יותר להלן, לרמז כי היקף שכם הדבורין מתפקדים וכוללים על כל לא תעשה, משס"ה ברגל שהוא נוקי שיש ל"ת שפטורים בגון הקפת הראש והזקן: כג) ביאור הכתוב על פני שפי שלא תאמר כרי הקב"ה מחיב את כולם, ומעבוד להפנימיות שיש בכל דבר שהוא כ' המחיב, גם זה לאסור: כד) ביאור כפי פסל תמונת כל, על שם שהיו מקטרים למלכת השמים (ירמי' ז' י"ח) שהוא כח המלכות המתפשטת בכל העולמות ומחי' חותם ועד בשער פתיחת הספר, חלה שמלכות הוא מלא ו' וכאן מלכת בלא ו', שהם עשו פירוד חי"ן בין מלכות לו"ק וחסר ו' ממלכת ונשאר מלכת, וכיון שהשורש על כשם הכבוד חלה שמחוברת עם הו"ק למעלה, והם עשו חמורה שיהי' ככבוד חומה עליו, ועבדו לכוכב חלוה המחי' את כל העולמות (וכן נרמז בזה העובדים לכח הממלוס שהוא מלכות ח"ק בלא חיבור הו"ק

על מ"ס, וכן למעלה למטה, וכבן מאד) וזכו פקל תמות כל פי פקל שיסרה עליו כח המחי' כל, גם זה לסקר ליסראל עם קגולתו, ועיקר העבודה לעלם המ"ס עם כחו המתפשט ומנהיג את כל העולמות, ועניכם בחמד טובים, והבן מאד [וע' לעיל בהשער מאות ג' פי' י"ח] (יב"ל): סליק:

(ע' שמות כ' ד' ודברים ד' כ"ג כ"ה) ענינו שתעשה תמונת לשיהי' כבוד חונה עליו, ותכוין לשמים, כל זה אסר לנו בוראינו, כי כל הנבראים הן צבא השמים ממעל שרפים ואופנים וכו', הן בארץ, כולם שפלים ונבזים מלעבדם ח"ו ואפילו לפנימיותם המקשר אותם ומחיי אותם, כי כל הגויי' המה עובדים כזה שהם ג"כ מאמינים שה' יתברך שמו לעד יחיד ומחי' את כולם כמאמרם (ש"א ד' ח') האלהי' (אדירים) [האדירים], ענינו שהוא אדיר על כולם, ומכל מקום הם עובדים להחלק המחי' או להחלק המקשר, כל זה אסר לנו בוראינו, ודע זה כי זה עיקר וכלל גדול לישראל עם סגולתו: סליק:

השער מאות ע'

א) הלורה כזה עם זה מבואר בכל דברי המחבר ז"ל בזה: ב) ק' מלכקון נהפב בכור נגד ק' תניינא נוח"ו היימיני מע' (כי לורת עיי"ן הוא וח"ו ימין וח"ו שמאל וקו מלכקון תחת שני הוי"ן) והטעם שנהפב לבכור הוא כפי המבואר בחלק רחשון בשער הרחשון מאות כ' ע"ס, והוא כי ק' תניינא נוח"ו היימיני דע' מיהו אב וחס נגד ק' מלכקון שהוא ממנו וק' הוא דו פרלופים אב וחס, וק' מלכקון שנכתב קודם ו' תניינא הוא בכור נגד ו' תניינא, כי כן דרך הכתיבה

אביר אות ע' קדישא התמונה שבראני יוצרי א) כאשר בא בי אות ק' קדישא, בתמונה זאת, ק' קמא דקאי לימין ע', ותחותו קאי ק' זעירא ברחבו, ויתחבר ק' קמא לפירקא זעירא דלי', וק' תליתאה אזיל באלכסון, ויתחבר ק' תניינא לפירקא זעירא דלי' בחד תגא מריש פירקא קמא מק' אלכסון לסוף פירקא זעירא וא"ו תניינא מן עיי"ן דקיימא על ק' אלכסון, דיתעבד מתרין קופין, ויתחבר רגלי' דק' תניינא לרגלה דק' אלכסון באמצעית' דרגלה, ב) וק' אלכסון אחיד שביל דלי' מק' תניינא מעיי"ן אחיד בדרומה, פקודי לבכור כמו דאחיד פירקא דרומה מה' קדישא כמבואר בחלק ראשון לבכור ע"ש, ג) וכאשר בא ניקוד חיריק לעיי"ן לבכור בהמה חי שאינו מדבר, ד) שניתן לכהן, כגוונא דאזיל שביל דלי' לצפון למאן דיתבחר לעבודת צפון שרוב הקרבנות נשחטים בצפון, ה) ואות ו' מעיי"ן דקימא לצפון הגם שהוא יתחבר לתחתית אלכסון ע', מכל מקום הילוכו בגובה, ראשו דלי' מוא"ו מעיי"ן הימין לכהן גדול ק' תניינא פרצוף כהן הדיוט, ו) ובא דבר קדשו (דברים ט"ו י"ט) כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש וכו', כמו שאזל אלכסון עיי"ן מתרין פרקין דקיימין עלי' מוא"ו ימין עיי"ן דאינון שור ושה כמו שמבואר באות א' יו"ד עילאי, מני' ז) ואחד בכור תם ואחד בכור בעל מום שניהם לכהן שנאמר (במדבר י"ח י"ח) ובשרם יהי' לך [בכורות כ"ח א'] כמו שקאי

א) הלורה כזה עם זה מבואר בכל דברי המחבר ז"ל בזה: ב) ק' מלכקון נהפב בכור נגד ק' תניינא נוח"ו היימיני מע' (כי לורת עיי"ן הוא וח"ו ימין וח"ו שמאל וקו מלכקון תחת שני הוי"ן) והטעם שנהפב לבכור הוא כפי המבואר בחלק רחשון בשער הרחשון מאות כ' ע"ס, והוא כי ק' תניינא נוח"ו היימיני דע' מיהו אב וחס נגד ק' מלכקון שהוא ממנו וק' הוא דו פרלופים אב וחס, וק' מלכקון שנכתב קודם ו' תניינא הוא בכור נגד ו' תניינא, כי כן דרך הכתיבה תחלה כוחבים ו' היימיני עם מלכקון וחמ"כ ו' השמאלי: ג) ע' בשער הכללים כלל י"ג כי נקודת חיריק מורה על החות שמדבר מעניני בהמה ולכן הבכור שבהמן רומז לבכור בהמה. ד) מלכקון ע' שהוא הבכור מתפשט לעפון לגד וח"ו תניינא מרמז שלריך לתנו לכהן שכל עבודתו בעפון והוא גרמז נוח"ו תניינא כדלקמן מפני שהוא"ו הוא בעפון והוא מרמז לפרלוף העובד בעפון: ה) רחם הוח"ו תניינא הוא כהן כנ"ל, שעובד בעפון, ולמד ממנו וח"ו היימיני שג"כ פקיד לכהן חלח שהוא רומז לכהן גדול, מפני שהוא בימין והימין תמיד חשוב יותר (וכן לבעלי הכוד הוא חסד ימין כידוע לי"ח) וח"ו תניינא לפי"ז הוא פרלוף כהן הדיוט, ונמלח נתינת הבכור הוא לכהן הדיוט: ו) דיני הבכור נוהג בנקר ובלן, והנה יו"ד עילאי דאות ק' פקיד לשור וכשב כמבואר בשער הפרקים פ"ח סי' ח', מפני שיו"ד עילאי רומז למיניס העומדים על גבי קרקע יכוד טפר שבקלה מלכקון תחלה, והנה כמו כן בחלכקון ע' למטה תחת מלכקוחו פקיד ג"כ ליכוד טפר, וע' בשער החיתן סי' ט' כי מלכקון תופס חוכך וכוחב ומחשב כחלו יש לו קוין כזה ⌐ ולפי כלל ז' פקיד ליכוד טפר, ולכן כתן שני הקופין מתרין פרקין דוח"ו היימיני מאות ע' שעומדים על מלכקון רומזים ג"כ על המינים העומדים על הקרקע שהם שור וששב ומלכקון הוח בכור שלהם שיולח מהם והוח בכורת בקרך וצחנך. ז) בכור בעל מום ג"כ ניתן לכהן ונרמז בוח"ו בעפוני שעומד ק' תניינא דלי' על חמלע רגל ק' שבמלכקון ומפסיק בחמלעו דהיינו שנפסק ונשבר רגל

שקאי וא"ו השמאלי מע' קאי ברגלי' עלי' דרגלה ק' אלכסון באמצעית' וקימא על קיומו לפקודי שבר רגל ג"כ לכהן יגתן, ח) ולא תקשה בכאן יבואר באות עיי"ן חמשה קופין, ובספר ברית עולם חלק ראשון מבואר בע' ד' ק' כמבואר שם שאות סמ"ך בא לאכפלה לארבעים (ושתים) [ושמונה] עיר ערי מקלט (יהושע כ"א ל"ט) ע"ש. ט) והענין כי בעיי"ן ה' ק', וסמ"ך בא לאכפלה על עיי"ן בגוונא דלי', היינו סמ"ך אזל פירקא קמא דלי' במישור וכגוונא דא פירקא קמא מע', פירקא תניינא מסמ"ך התחיל אזיל בעיגולתה ללמד לאכפלה על עיי"ן בגוונא דלי' ברם פירקא תניינא מעיי"ן דאזיל במישור לא בא סמ"ך ללמד עלי' לאכפלה. וכדין ישארו ד' ק' לאכפלה לששה עשר פרקין בד' קופין דאינון תלת זמנים אינון מ"ח עיר, י) ואינון ה' קופין עולים לעשרים פרקים (דעולי' עשרים פרקי') וכל פרק בא ק' אינון אלפיים באמה (במדבר ל"ה ה') כמבואר בחלק ראשון, יא) ויתחבר מריש פירקא קמא ק' אלכסון לסוף פירקא זעירא מק' תניינא, וישאר רוחא ביני וביני דיתרחק פירקא קמא ק' אלכסון מפירקא זעירא הנ"ל למעט הנאה ואין לבעלים אלא טובת הנאה שיתן לכל כהן שירצה [בכורות כ"ז א', ערכין כ"ח ב'], ואסור בגיזה ועבודה [דברים ט"ו י"ט], יב) ואלכסון דע' לא אזל בגוונא דאלכסון א' דאיהו סוד המזבח וזה אלכסון לא כדין בגין ואת דמם תזרק ובשרו יהי'

ק' שבאלכסון שכוח בכור בעל מום, ומכל מקום ניתן לכהן כנ"ל: ח) בחלק רחבון ברית עולם מבואר בחות ט' דיוקי ערי מקלט מספר ערים שהם מ"ח, והענין דע כי מ"ח גורות יש בגלגל המזלות והלי עולם עליהם והם כח מ"ט שערי בינה כמ"ש הגר"א ז"ל בליקוטיו, והענין כי הוא כלל כל הכחות שבעולם, שהם ד' יקודות בד' רוחות העולם ד' פעמים ד' הם י"ו, לו כשחשוב דלמ"ס בד' יקודות הם י"ו, והנה ג' עולמות הם בגל ח' כל כי"ו הלו והם עולם העשיה עולם המלאכים, עולם הגלגלים והשפל, ג' פעמים י"ו הם מ"ח, והם מ"ח גורות, והנה מ"ח כחות הלו הם ע"י רצון הלוה השוכן בתוכם וחחי' לותם, והנה הרוצה לפי מעשיו החילונים היוב מיתה, הלא שכ' הוא היודע שבשוגג הרגו ולכן פטור וכל זה הם ידבק האדם שכלו הל כ' חז כ' היודע כוונתו הפנימית ינן עליו, וזהו ענין מ"ח ערי הלויה שהם רמז לכל הכחות שבעולם שהכל ע"י רצון כ' הם פועלים, ולכן הם ערי מקלט שהם ידבק הרוצה בהם ינן עליו, והנה מ"ח כחות הלו הם מחנות השכינה המתלבשים בשולמות ופועלים פעולת הגשמיות, חכו ענין גלות השכינה שריך לפעול פעולת הגשמים, ונראה ח"ו כהלו המזלות פועלים, והרי הוא כהלו ח"ו כחותיו המתפשטים בעולמות נפרדים ממנו ח"ו, ולע"ל תקיים הת קושת דוד המופלא (עמום ט' י"ח) שיתגלה הקב"ה וירהו שכל זה הכל הם כחותיו, וזהו ענין קומך ה' לכל המופלים (תהלים קמ"ה י"ד) וזהו מאמר"ל בתקנת שבת פרק הבוקר [ק"ד ח'] ק"ע קמוך עניים והוא ענין כחות הלוה שהם עניים ח"ו שמפרידים לותם ממקומם ח"ו, והם עניים בלותה שהם, והקב"ה קומכם כנ"ל, והם ד' לותיות ק"ע, ונמלא הם רומזים לעבי מקלט מ"ח ערי הנ"ל, והוא ע"י ד' לותיות ק' ט', ובני ד' קופין ובכל ק' ד' פרקין, נמלא בד' קופין שבע' י"ו פירקין ובתחיל לות הקמ"ך שים בו ג' פרקין פרק עליון ופרק הלפוני והדרומי שמתעגלים יחד למטה כזה ם, נמלא ג"פ י"ו הם מ"ח, ופתה יקשה הלפי זה בעיר בע' ד' קופין, וכאן הנו מוצאין ה' קופין בדלעיל קי' ה' בעיור: ט) וע"ז תירץ המחבר ז"ל שהמ"ך לא בא להכפיל לת לות ע' הלא לותם בפרקים שהם דוגמת הלו, וכמו שבחות ק' פירקין קמת הולך ברוחב ובוער, ופירקין תניינה הימיני הולך בתלכסון, כן בתפיל שבא להכפיל בחות ע' הוא ג"כ על זה התופן דהיינו שבגד ימין מע' הימו מכפיל רק פירקין קמת שהולך ברוחב ובוער ופירקין תליתאה שהולך בתלכסון דוגמת פירקין תניינה מהמ"ך, מהמ"ך פירקין תניינה מחות ע' הימיני שהולך ביוער ובתולך ואין דוגמתו בם' והלכן לוהו מכפיל הלא ד' פרקי העי"ן, והענין כי הכפלת הם' הם ג"פ י"ו נגד ג' עולמות כל ק' כולל י"ו כנ"ל וכל עולם לל לחבירו ולכן צריך שיהיו דומים זה לזה, ופרק החמיעי מן ע' שלא בא בתפיל הוא ענין שער המ"ט שהוא לחד השולט על כולם והוא התלי והוא מט"ט השולט בכל השולמות כמ"ש הגר"א ז"ל: י) ומעתה יבואר מה שבא בחלק רחבון ענין ומדותם [מחוץ] לעיר תלפיס בתמה וזה נרמז בכ' קופין דע' ובכל ק' ד' פרקים כ' פעמים ד' הם עשרים, וכל פרק נחשב לק' שהרי מק' ילא ומלמד על כל הכלל, ומ"ש נחשוב עשרים פעם ק' והן תלפיס: יא) חוזר לדיוקי בכור, והנה לפי הנורה הנ"ל והוא כי בפרי ק' יתרחק פירקין קמת דהיקף ק' תלכסון מפירקין תליתאה דהיקף ק' תניינה ויתרחק בתלכסון מעט כנראה בעיור ומרמז שיתרחק הבכור המרומז בק' תלכסון, מָרְמז דפירקין תליתאה הנ"ל, והוא כי פירקין תליתאה פקיד למזלות עוכ שהוא ענין הנאה כמבואר בכמה מקומות וכאן מתרחק ממנו הבכור כי בכור תקור בהנאה: יב) ע' בהקדמת הספר קי' מ"ב מ"ג נ"ז נ"ח, והנה תלכסון ה' נחלק לתרין והוא

לטעם כתרין יודי"ן ס' למעלה וס' למטה וכה מוסכין את האלכסון כל ס' לגידו ועי"ז נחלק האלכסון בשובי וכה ד' ווין, משמ"כ באלכסון ע' שהווין שעליו הם למעלה ממנו וחין למטה ממנו כלום ולא נחלק לתרין רק ות"ו ס' הנמשך למעלה, והנה תרין ווין שבאלכסון ס' הם רומזים לקנה ושטו כמבואר שם, וכן רומזין לאכילת מזבח ואכילת אדם כי מה שנמשך באלכסון לצפון רומז לאכילת אדם כמבואר שם סי' נ"ח וכן מרמז לאכילת מזבח כי עבודת המזבח בצפון וכל זה הוא באלכסון ס' שים גי תרין ווין בשובי זה למעלה מזה ולכן הצליון רומז לאכילת מזבח והתחתון לאכילת אדם משמ"כ באלכסון ע' שאין בו אלא ו' אחד כנ"ל, ולכן מרמז רק לאכילת אדם, כי בשאר קרבנות היכא דאכילת אדם ואכילת מזבח כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים [פסחים נ"ט ב'] וחלב למזבח, משמ"כ בשכור אין בו אלא לאכילת אדם, ולמזבח אין בו רק זריקת הדם בלבד ונרמז לאכילת אדם מפני שמתקרב אל הכהן כנ"ל: יג) מלורע נרמז כאן בלקמן סי' י"ד, וג' מחנות נרמזים בחות ע' הנעשה מק' דאזל באלכסון, ואזל רגלה דלי' לבר לצפון, טז) וההוא רגלה דאזל מעט באלכסון איהו פקיד לזב ולזובה דאזל מהקיפה דאיהו דכורה ורגלה נוקבה, ואזל מעט באלכסון, ודבר המשופע זב ממנו, לפקודי דכר ונוקבה אם יהי' זב מהם משתלח חוץ ממחנה לויה, וכן לנידה,

ך [ע' במדבר י"ח י"ז-י"ח] ואין למזבח אלא דמו, בגין דאלכסון אכילת אדם ואכילת מזבח כמבואר באלכסון א' בתרין ווין דיתחברו כחדא לקנה ושטו כמבואר בחלק ראשון, ואלכסון ע' לא בדין איהו אכילת אדם לחוד, דבכאן חד ו' דלית כאן תרין יודי"ן כמו שבאו באלכסון א', יג) ובא לפקודי לשלש מחנות, מצורע נשתלח חוץ לשלש מחנות, זוב וזבה ונדה חוץ לשתי מחנות, וטמא מת חוץ למחנה אחת [כלים פ"א מ"ז—ח', פסחים ס"ז א'] כאשר בא סידרם באות ע' קדישא, יד) ק' דקאי באלכסון ע' דאזל רגלה דלי' לבר מע' פנימא ולבר מאות וא"ו דקאי לצפון ע' איהו דפקיד למצורע חוץ למחנה מושבו [ויקרא י"ג מ"ו] בגין דאלכסון אזל בשפיכה ליסוד עפר, לפקודי מאן דבחיים חיותו הושה למיתה דאיהו מצורע, ולא אזל בגוונא דאזל קצה אלכסון תתאה מא דפקיד למת בנפש ממש, ברם בכאן קימא וא"ו הצפוני ומסתכל לאלכסון דאזל בשפיכה דאיהו בחיי אבל הוא בדמיון מת, ונאכל חצי בשרו [ע' במדבר י"ב י"ב], טו) וישתלח חוץ לשלש מחנות, מחנה דפקיד מקוף קמא דאזל רגלה לבר, ומחנה דפקיד ק' תניינא דאזל רגלה דלי' מעט באלכסון סמוך להדי' רגלה מק' קמא, ומחנה מק' דאזל באלכסון, ואזל רגלה דלי' לבר לצפון, טז) וההוא רגלה דאזל מעט באלכסון איהו פקיד לזב ולזובה דאזל מהקיפה דאיהו דכורה ורגלה נוקבה, ואזל מעט באלכסון, ודבר המשופע זב ממנו, לפקודי דכר ונוקבה אם יהי' זב מהם משתלח חוץ ממחנה לויה, וכן לנידה,

כמו שדרשו רז"ל [ ] וכן נדה נרמז כאן שהוא ג"כ זב מחותו מקום, והנה יליחת הרגל הק' הוא נוק', ולנגדו עומד פירקא תליתאה מק' שהוא בת למלות עונה שהוא ע"י הבריח הבר הדכורה, ולמד על הקיפו ורגלו שכם דכר ונוקבה שעיניו זיבה הוא דוקא במקום שחלק בין דכר לנוק' שבאלכסון שהוא ע"י הבריח הבר הדכורה, ולמד על הקיפו ורגלו שכם דכר ונוקבה שעיניו זיבה הוא דוקא במקום שחלק בין דכר לנוק'

זב וזבה ונדה נרמזים בק' תניינא מות"ו הימיני שרגלו עומד ג"כ מטה בחלכסון כזה והנה למעלה מרגל הק' שם יסוד המים כנגדו בשער החיתן סי' פ' ונמלא רגל הק' דוגמת ליוור למים והנה ליוור ההולך במיסור מלמעלה למטה המים היורדים לתוכו נשפכים ממנו, אבל ליוור ההולך בחלכסון מעט המים זבים ממנו, ולכן נא לפקודי זיבה, והנה רגל

לנידה, בגין דאיהו פקיד ממקום שחלק בין נוקבה לדכורה משם זב. יז) ונשתלח כגוונא ק׳ דקימא לפירקא קמא עיי״ן, דרגלה מה דאית ממנו פנימה בגו הקיסה איהו מחנה שכינה, ומה דנפיק רגלה לבר [מחנה] לויה, ורגלה מק׳ דאזל באלכסון לבר מעיי״ן לבר ממחנה ישראל למצורע שנשתלח, יח) ואינון פקודי לעורי ישראל המוקפי חומה כגוונא דאות סמ״ך דיתעבד כפיזקא מקיף, ובפירקא קמא סמ״ך אויל לעיי״ן יתקרב לפקודי דא לעיירות המוקפת חומה מוקדשת [ממנה] (שמשתלחים) [שמשלחים] מתוכו את המצורעים [כלים פ״א מ״ז]: סליק;

מתוך הקיפו רמז למילוח ממחנה וכלון שהוא נק׳ תניינא מוי״ו בימיני וכוא רומז למחנה שני כדלקמן סי׳ י״ז ולכן כס משתלחים מצ׳ מחנות: יז) לות עי״ן רומז לירושלים מקום הטהרת העכויב כמו שנא׳ (דכריס י״ח י״ב) תמיד עיני כי מלהיך בה מרחשית השנה וכו׳, ולכן ק׳ עליון הימיני רומז למחנה שכינה, שהוא מקום גבוה מכולם ביהמ״ק, וק׳ תניינא שהוא למטה ממנו הוא נדרגה ב׳ מחנה לויה, וק׳ תליתאה שבחלכון מדרגה יותר למטה והוא מחנה ישראל, וכל ס׳ מלמד על שלו ק׳ קמא דפקיד לטמא מת כדלעיל סי׳ י״ג, ורגלו שבתוך הכיקף הוא מחנה שכיוב ומה שרגלו יוצא לחון לרמז על טמא מת שמשתלח מתוך מחנה שכיוב ולכנס לתוך מחנה לויה, וזב וזבה משתלחים ממחנה לויה למחנה ישראל, ומלורע משתלח גם ממחנה ישראל: יח) ומלורע משתלח גם מכל עיירות המוקפות חומה, כגוונא דע׳ פקיד לירושלים כנ״ל, וקמ״ך הוא דוגמת הכיקף הכיינו רומז לעיר המוקף חומה, ופירקא קמא דקמ״ך חזל להלן מקמ״ך יתקרב לע׳ כזה ם ע להקיש לע׳ שכל עיירות המוקפות חומה מלורע משתלח ממנו: סליק:

השער מאות פ׳

א) בחלק ראשון ברית עולם מבואר באות פ׳ קדישא פקודי תפילין ד׳ פרשיות כסידרן, ועתה נבאר מה שבא פקודי ליכתוב שירת הים אריה ע״ג לבנה [מ״ס פי״ב הל׳ י׳, מגילה ט״ז ב׳] ב) כגוונא דקיימא פירקא דכייף לגו פ׳ פנימאה, וכאשר יתעבד פ׳ תניינא בגו הך פ׳ דאיהו פ׳ כפולה, והתחיל פירקא דרומה בגין דפירקא דכיף לגוי׳ דאיהו פנימאה לפ׳ דלבר, ואיהו יתחשב לפ׳ פנימאה פירקא תתאה, ואזיל ד׳ פרקין דלי׳ ופירקא דלי׳ דכיף לגוי׳ איהו דפנה לפירקא דרומה דפ׳ פנימאה, לפקודי דפירקא דכייף לגוי׳ מפ׳ דלבר, אחיד ההוא פירקא בפירקא דקימא לצפון, ופירקא דכיף לגו מפ׳ פנימאה לקבל פירקא דכייף מפ׳ דלבר איהו יתחשב דיתחבר לפירקא דרומה, ובא למד לשני חצי פירקין כמו דקיימין דא לקבל דא בשווה, ג) ופירקא תתאה מפ׳ דקאי לבר איהו לבינה וזהו אריה

ע״ג

א) דע כי פ׳ פירושו פה ומרמז על תורה שבעקרה בפה וכגית בו יומם ולילה (יהושע ל׳ ח׳), גם כבר אמרנו בפ״ח משער הפרקים סי׳ ג׳ כל תיבה ותיבה לפי הלות שמתחלת בו בלותו הלות נרמז כל התיבה, ולכן עניני פרשיות שמתחיל תיבת פרשה בפ׳ נרמז הכל בפ׳, וכן פרשת תפלין נרמז בפ׳ כפולה כזה פ פ׳ גדול, וכמו שים ד׳ חדריס זה למעלה מזה, ח) בין פירקא קמא דפ׳ החיצון לפירקא קמא דפ׳ פנימי, ב׳) בין פירקא קמא דפ׳ פנימי לפרק הכפוף דפ׳ פנימי, ג׳) בין פרק הכפוף דפ׳ פנימי לפרק הכפוף דפ׳ החיצון, ד׳) בין פרק הכפוף דפ׳ החיצון לפירקא תתאה דפ׳ החיצון, הרי ד׳ חלליס נגד ד׳ חללי בתי תפילין, ועוד רומז פירקא תתאה דפ׳ דלבר הוא התיחורת ושאר ד׳ פירקין שלמעלה ממנו כקדר הם ד׳ בתים, ונשאר ד׳ פירקין דפ׳ פנימאה רומזים לד׳ פרשיות שהם בפנים בתוך הבתים, ולכמ״ל: ב) לפי הנ״ל דדיני הפרשיות נרמזים בלות פ׳ לכן דיני כתיבת פרשת שילה ג״כ נרמז בלות פ׳ והוא שנכתבת מריח ע״ג לציוב והוא כזה ═══, וזה נרמז בפ׳ כפולה, שהחלת כתיבתו הוא מפירקא דרומה שלו כי פירקא תתאה ═══ דילי׳ הוא בעלם פירקא דכייף מפ׳ החיצון הוא פירקא תתאה לפ׳ הפנימי, והנה פירקא ═══ הכפוף דפ׳ הפנימי וכן פרק הכפוף דפ׳ החיצוני הם בל אחד נחשב לחלייה מפני שהוא ═══ חלי נגד פירקא תתאה מני׳, והנה שני מריחים צריך לכתוב זה כנגד זה אחד בימין שהוא דרוש ואחד בשמאל שהוא לפון, והם נרמזים בשני פירקין דכייפין כנ״ל, כי פירקא דכייף מפ׳ לבר הוא מחובר לגד לפון הפ׳, והוא תרמז לחלייה שבגד לפון, וכן פרק הכפוף שבפ׳ פנימי לע״ג שהוא ג״כ מתחבר לפרק הכפוף דילי׳, מ״מ נגד פ׳ דלבר נחשב לדרוש והוא מרמז לחלייה שבגד דרוש: ג) מבמ״כ פירקא תתאה מפ׳ דלבר הוא לבוב שלומה

נגד פירקא דכייף, ולכן מרמז לכתיבת הטעמים תריסר ע״ג לבינה. ד) וכרמז הזה הוא בפרשת שורה שורתה כי שירת יום נרמז כאן שמתחלת לשורה כי גאה גאה, ובה נכפלה שמתגאה על עליונים ועל התחתונים, פי׳ שהוא גובר על כולם ועושה בהם כרצונו וזה נרמז בחות פ׳, והטעין כי כל העולמות כולם הם נבראו בדבר ה׳, וכבר אמרנו כי פ׳ הוא פה והוא רומז לדבר ה׳ שנבראו בו עליונים ותחתונים, ונמצא פנימיות העולמות, וחיותם הוא דבר ה׳, ולכן פירקא דפ׳ דכייף פנימה רומז לפנימיות העולמות שהוא דבר ה׳, וכיון שבזכותו הוא חיות העולמות, ולכן הוא מתגאה על כולם, וכן בפ׳ כפולה שם גו ב׳ פרקין דכייפין פנימה זה למעלה מזה מרמז על פנימיות העולמות עליונים ותחתונים ולכן הוא מתגאה עליהם, ונרמז בפירקין דכייפין שעומדים הלויים, וזכו כי גאה גאה: ה) כבר אמרנו לעיל סי׳ ח׳ כי פרשיות נרמז בפ׳ ולכן דיני פרשה פתוחה וסתומה נרמזו בו, והנה כל פ׳ הוא פרשה, ונמצא פ׳ כפולה רומז לב׳ פרשיות מפני שיש בו ב׳ פ׳, ונמצא פ׳ החילון שלמטה על פרק התחתון שלו שם יש ריוח פתוח ולכן פוקד לפרשה פתוחה, ופ׳ הפנימי שבוגר בפניו פרק הלפעלו דפ׳ החילון ולכן פקיד פ׳ הפנימי לפרשה סתומה, והנה פרק תחתון מן פ׳ החילון חסיד שורה שלימה נגד פרק דכייף פנימה, ובה לרמז על פ׳ פתוחה שנרמז בפ׳ החילון שיהי דוגמת פירקא תתאה דלי שמתחיל מרחם בשורה: ו) פרשה סתומה נרמז בפ׳ פנימי כדלעיל, ופרק תחתון מן פ׳ פנימי הוא פירקא דכייף מפ׳ דלבר שהוא חצי שורה נגד פירקא תתאה מפ׳ דלבר לרמז כי פרשה סתומה מתחלת בחמלע בשורה: ז) פ׳ כפולה רומז לפרשה פתוחה וסתומה ובפ׳ כפולה לית בו ט׳ פירקין ולכל פרק מהות יבא לות לתוכו בקוד כ״ב חפלים בגוף ה׳ כמבואר בשער הכללים כלל ט׳, וא״כ ט׳ פרקין דפ׳ כפולה הם ט׳ לותיות ורומזים שבין פרשה לפרשה בין בפתוחה בין בסתומה לריך להיות ריוח ט׳ לותיות כמו שמרח״ל בחנחות [לח מלחתי בחנחות, והוא מפורש בח״ס שם לפי׳ גי הרמב״ם הובא בב״י סיי ד״ל קי׳ ער״ב ובנוקחת הגר״ח בח״ס שם וז״ל ״כדי לכתוב שלש חיבות על שלש לותיות״ יע״ל]: ח) יבחר כי לפי הכללים הנ״ל שפרשה פתוחה מתחלת ברחם הסורה, ח״כ ריוח הט׳ לותיות לריך להיות בסורה הקודמת, ואם הסורה הקודמת מסיימת בסוף הסורה ע״כ לריך להיות ריוח סורה שלימה כדי שיתחיל פרשה הבא מרחם הסורה, ובפרשה סתומה שמתחלת בחמלע ירחיק מרחם הסורה ט׳ לותיות, ואם כבר התחיל רחם הסורה וסיים בה פרשה הקודמת יניח ריוח ט׳ לותיות ויתחיל מסוף סורה: ט) כל הנרמז בחות פ׳ כיון שבו נרמז דיוים הנ״ל שפרשה פתוחה מתחלת ברחם הסורה ופרשה סתומה בחמלע הסורה ולריך להיות ריוח ט׳ לותיות ח״כ ע״כ לריך להיות הדיוים כמו בסוי ח׳, וע׳ מחלוקת הפוסקים בזה: סליק:

ע״ג לבינה בא פקודי לכתוב השירה כדין, ד) ואמר אשירה לה׳ כי גאה גאה (שמות ט״ו א׳) דא מעידים תרין פרקין כייפין לגו פ׳, פ׳ דלבר ופ׳ פנימאה, דקיימין בגובה כי גאה גאה על עליונים ותחתונים. ה) ופרשה פתוחה הוא מריש שורתה [מ״ס פ״א הל׳ י״ד, וע׳ בנוסחת הגר״א שם] כגוונא דפירקא תתאה מן פ׳ דלבר דפתוחה בין ההוא פירקא עד פירקא דכייף לגוי, והתחלתה מריש שורתה כגוונא דיתחבר לפירקא דרומה, ו) והך פירקא דכייף לגוי, הוא ללמד על פרשה סתומה התחלתה מאמצעית [מ״ס שם] פירקא דפקיד לפרשה סתומה כגוונא דפ׳ פנימאה אזיל שביל דלי׳ מפירקא פנימאה, ואחיד וסתים ההוא פתיחה מפ׳ דלבר, ז) ואות פ׳ קדישא איהו דפקיד על פרשה פתוחה וסתומה, וט׳ אתוון רויחה בין בפתוחה בין סתומה [מ״ס שם בנוסחת הגר״א] כגוונא דט׳ פירקין אית בפ׳ כפולה וכל פירקא יבא אות כמבואר בחלק ראשון, ח) ורויחה מפרשה פתוחה ט׳ אתוון משורתה הקודם, ואם אין, צריך להניח שורה ולהתחיל מריש שורתה [שם] ופ׳ סתומה התחלה מאמצעיתה דשורתה ולפניו רויחה ט׳ אתוים, ואם לא גמר השורה שלפניו אם יש ט׳ אתוין רויחה ועוד לכתוב תיבה אחת הרי היא סתומה, ואם אין רויחה בשורה שלפניו ירחיק מראש שורתה ט׳ אתוין ויכתוב [רמב״ם הל׳ ספר תורה הל׳ ב׳, וע׳ בב״י בטור יו״ד סי׳ ער״ה], ט) כדין פקודי מאות פ׳ כפולה פי שנים שעומד עוד פ׳ [ביפ״*] פנימאה: סליק:

* תיבה זו מסושטשת בכ״י

השער מאות ח׳ פשוטה

א) כבר אמרנו בשער הקודם כי פ׳ הוא פה והוא דבר ה׳ כמחיב את כל העולמות

ואות ח׳ פשוטתה א) בא לפקודי תפילין של יד, דקאי על חד רגלה ויתפשטותה דלי׳ יתיר מפ׳ כפולה, דפ׳ כפולה בא לפקודי תפילין

תפילין של ראש. ואות ם' נחית פורתא דאיהו לבין כתפיו שכן (דברים ל"ג י"ב). ב) וכד יתעבד ף' מן אות ש' קדישא, דקאי הך פירקא אריכה דרומה תחות פירקא קמא דיתעבד מן ש', דיתעבד פירקא דרומה זעיר ברחבו קבל ש' דקאי לפירקא קמא ף', וקאי פירקא דרומה בתלת ראשים דלי' קבל רווחה מן ש' מזרחי, רווחה מן תרין ווין דלי' ובוא"ו תליתאה אזיל יתיר עודף ברחבו ש' מזרחי על ש' דקאי לדרום. ג) ואזיל בארכו יתיר על תלת פרקין דלי' דאיהו פירקא קדמא ופירקא זעיר' דקאי לצפון, ופירקא זעירה דכייף פנימאה. ד) וקאי פירקא דרומה תחות אצבעי' לאינון חמשה אצבעי' דאיהו יד. ה) ופירקא דקאי לצפון זעירה עם פירקא דכייף לגוי', אינון תרין מפקדים לתרין פרקין להניח שם תפילין דאיהו קיבורת [מנחות ל"ז א'] לפקודי והי' לך לאות על (ידכה) [ידך] (שמות י"ג ט'). ולדא אהדר פירקא תניינא מן ף' דכייף לגוי' להניח תפילין על פירקא תניינא דתחות אצבעים. ז) דאיהו קבל לבה. כגוונא דקאי פירקא דכייף לגוי' בגו ף' כגוונא דלבה דקאי בגו גופה. דאיהו קיומא דאדם דברא יתש"ל כדין. ח) ולכתוב הד' פרשיות וליתן בחד ביתה [מנחות ל"ד ב'], ולא כדין פקודי מן ם' כפולה דקימא מלבינה דאיהו פירקא תתאה

ג"ב ו) כגוונא דתרין פרקין זעירי', תניינא דכייף פנימה, כגוונא דא כייף ידא" ע"כ:

לפועל, והכא נר"ל הס גם מיס רוח כמבואר בהקדמת הספר קי' ל"ת, והגוף הוא יסוד הטפר, וזכו נעשה מדס, ונעשה הוא הגוף שמוליא במעשה מכח אל הפועל, מדס הוא עיקר המדס שהס נר"ל, והס הס ד' פרשיות שבתפילין, קדש, וכי כי יביאך, שהס זכור, ופטר חמור, וזכור מדס הוא הנשמה שהוא זכור ורמזון לחלקי המדס וזכו קדם לי כל בכור (שמות י"ג ג') שבאמת הוא קדם חלק חלוה ממעל, פטר חמור הוא הגוף שהוא חומר עכור, ולריך ליתן ממנו חלק לבהן שהוא העובד עבודה, והוא פדיונו כשה להחליף החמור שהוא החומר מאד לפי דעתו לו הכא והממעלה לנעשות בעולם כחפלו ולריך להחליף כח זה בשה להיות כשה פותה שאין לו דעת, רק אל מאד יוליכוהו שס ילך, שמע והי' אס שמוע הס תורה ומלוות רוח ונפש כי דבור התורה מחקן הרוח ומעשה המלוות מתקן הנפש כי הנפש הוא חיות המדס המתפשט בכל הגוף נרמ"ח חיבריו ושס"ה גידיו, נמלא שיש לנפש רמ"ח חיבריס ושס"ה גידיס ותיקוניו על ידי רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת, נמלא לפ"ז ד' פרשיות הס חיות ד' חלקי המדס נר"ל וגוף והוא על ידי דביקות המדס לדבר כי נעשה מדס שמחי' לותו, והס הס התפילין שהוא לשון דבוק, והכא פ' הוא פה דבר כי ולכן נרמזו התפילין בפ', והכא דביקות כנ"ל שהוא התפילין הס בב' חלקיס, דביקות הכללי, ודביקות המעשה, דביקות הכללי הוא שכל רעיונותיו והשכלותיו ודעותיו יהי' הכל בדביקות כי והוא עיון דביקות המוח והוא תפילין שברחש, ואח"כ מתפשט הדביקות הזה גם אל דביקות המעשה והוא שכל מעשיו יהי' בדביקות, והוא עיון דביקות הלב, וזהו תפילין של יד שכנגד הלב, וזכו בין כתפיו שכן כי הלב הוא בין כתפיו של מדס, והוא כי מדביקות הכללי שבמוח מתפשט אח"כ דביקות במעשה שבלב, והכא פ' הוא תפילין שהוא דביקות הנ"ל, וף' פשוטה הוא התפשטות הדביקות הנ"ל למטה בלב כמו הף' שמתפשט למטה ולכן ף' פשוטה רומז לתפילה של יד והבן: ב) הלורה הזה

ג: ג) כוונתו על ס' הדלומי שמתפשט יותר למטה מכל השיניין כגרלה בלורה הנ"ל: ד) ס' הדלומי יש בו ג' ווין, ועומד תחת תרין ווין דס' קמח, הרי חמשה ווין והווין הס דוגמת חלבעות היד ונמלא יש כאן רמז ליד ולכן פקיד ף' פשוטה לתפילה של יד: ה) דרך הכתיה תפילין של יד להיות הקיבורת פשוטה והזרוע עומד הזה ועל הזרוע הוא היד חיבור החלבעות, נמלא מקום החתה תפילין הוא בפרק שני תחת היד ← חיבור החלבעות, והס ממש דוגמת ף' פשוטה כי פירקא קמא שם רומז לחלבעות הנ"ל, ותרין פירקין שתחת ס' קמא הס כתרין פירקין שתחת הף שהוא הקיבורת מקום החתה תפילין: ו) זה מבואר לפי הנ"ל כי כפיפת היד דוגמת כפיפת פירקין הנ"ל: ז) תפילין של יד כנגד הלב, כגוונא דפירקא דכייף הוא בחלמא ף' פשוטה וממנו אל לב המדס שהיא בחלמא הגוף והכנגד שס הוא החתה תפילין של יד: ח) מ' בשפר הקודם קי' ל', חיך ד' פרשיות מרומזים בד' פירקי הפי לבד מפירקא תחתה, והכא בפי כפולה ממרחו לשל רחם

גם דע כי כל דבור ודבור שלמ מפי כ' בעת שבראת את העולם הדבור ההוא ממיה את הדבר ההוא, וככה תמיד שורה עליו הדבור ההוא וממיהו, דרך משל הדבור שעשה מדס הוא הוא הממיה את המדס תמיד, ותיבות אלו "שעשה מדס" שוכן בגשמת מדס ומשפיע אליו, והכה המדס המלס לריך לגייר בשכלו שהוא נשמתו בחות, אין אם שורה חיות אלוה שהוא דבר כ' נעשה מדס, והס ד' חלקים שמחייס את המדס גם מיס רוח טפר, והכה עיקר המדס הס נר"ל, והגוף אינו אלא לדום להוליא מעשה הנר"ל

שמע

שם יתעבד מש, ום תחתה דפי פתחי למטלה, כי ווי השי"ן הס דוגמת חדריס חלוקים ופתוח לגד מעלה לגד הפרשיות הרמוזים בפרקים דלעיל כנ"ל ומרמז שכל ד' פרשיות יהי כל ה' בחדר מיוחד כמו בשל רחם, משמ"כ בה' פשוטה שלין בו למטה ס' להלק הפרשיות ולכן בשל יד כל הפרשיות בצית ה': ט) כבר הזכרנו בשער הקודם כי פירקא קמא דפי פקיד לפרשת שמע שהוא קבלת עול מלכות שמים כגוונא דהתי פירקא קמא חופף ושולט על כל מה שלמטה ממנו, והוא עול מלכות שמים, פירקא דרומה דפי הוא והי' הס שמוע, מפני שהוא דוגמת קו היורד מלמעלה למטה, והוא השפעה היורדת מלמעלה למטה והן גשמי ברכה שנאמר בפי והי' הס תתאה מן פ' כפולה כד יתעבד מן ש' דפנה ש' דקאי לפירקא תתאה קבל הנך כל פירקין דמן פ' לפקודי דאינון פרשתא דפקודי בגו פ' כל פרשתא בגו ביתא באנפאי [שם], ולא כדין ף' דקאי בחד רגלה ולא להדי הנך פירקין, דפקודי בא להנך פרשיות דפקודי בגו פ' להניח כולם בחד ביתה, ט) וקאי ף' בתר פ', ואחורי' דף' לפ', בגין מה שבא בפ' לאחריו היינו קדש והי' כי יביאך, דאינון תרין פירקין פירקא ועירא מן פ' דקאי לצפון, ופירקא דיתחבר לי' ופנה פנימאה דבזה איהו סיומא דפ' קדישא, במאי דמסיים פ' פנימאה פתח בי' ף', י) כגוונא דקאזל הך פירקא דרומה מן ף' אריכה לבתר אתוין דהך פרשתא והי' אם שמוע יהי' כתובה בתפילין של יד אחרונה יא) וכגוונא דקאי ף' לשמאלה מן פ' כדין להניח על יד שמאלה [שם ל"ו ב'—ל"ז א']. דבא פקודי תרין פרקין תחות אצבעי' להניחם על יד שמאלה, יב) וכגוונא דהיקום מן ף' על עמודא אריכא כגוונא דא להיות תפילין של יד קודם להניח ובאחרונה לסלקם [שם ל"ו א'], יג) ולפקודי דא פנה פ' כפולה לאחורי ף' להקדים תפילה של יד כאשר בא דבר קדשו (שמות י"ג ט"ז) והי' לאות על ידכה וכו', בא ע"ז מאמר קדשם [מנחות שם] כל זמן שבין עיניך יהיו לטוטפת דאינון כל התפילין בקשורא חדא דידא ודעל ראשו, יד) ומה דבא בגו פ' כפולה הך פירקא דרומה דלי' לפקודי פ' והי' אם שמוע כמבואר בחלק ראשון הנדפס מכבר, דא יהי' בתפילה של יד באחרונה, כגוונא דבא הך פירקא בף' אריכה עודף על פ' עודף סרוח על אחורי המשכן [ע' שמות כ"ו י"ב] כמבואר לעיל, ומה דבא בפ' כפולה קדש והי' כי יביאך ראשונה לימין הקורא איהו סיומא לשמאלא המניח [מנחות ל"ד ב'], בדא יתחיל תפילין של יד כנגד לבו פ' קדש והי' כי יביאך ואח"כ שמע והי' אם

שמע טו) ואינון שיני"ן דקיימן בגו פ' ואות ה' יתחשבו כמו דקיימין בגו פ' ובגו ה' כד יתעבדו מפסין דאינון פרקים פשוטים וקיימין השיני"ן בגו עובי דהפסין, כגוונא דבא מאמר קדשו (שמות כ"ח י"א) פתוחי חותם תפתח. אש שחורה ע"ג אש לבנה, הפסין יתחשבו אש לבנה, ושיני"ן דקיימין ברחבם ובעוביו מפותחות בהם, ותפילין להלכה למשה בסיני שיהיו שחורות [ע' תוס' מנחות ל"ה א' בד"ה רצועות], טז) ומכוסת פרשיות מלעילה כגוונא כתב המשוקע דחפיף הצדדים, וימלא הבית אור דאיהו רחיף עלייהו אוירה דכיא וחפיף עלייהו, והאבנים במלואתם דאינון כתב משוקע ונראים מלאים דמבהיק אורם ונראה הכתב משוקע ונהורה מלאה ונראים הכתב מתוך המלאה כגוונא אספקלריאה המאירה:—

אמר אות ה' יז) כאשר בא בי ש' לפירקא דרומה, ואות ש' איהו יסוד אש חמימותה דנפש, ואיהו קאי תחות ש' מזרחי דאיהו ש' חיוני לנפש אדם, וש' דרומי דנחית לתתא לפקודי נפש הבהמה, כאשר בא מאמר קדשו (קהלת ג' כ"א) מי יודע (נפש) [רוח בני] האדם העולה היא למעלה, רצונו היא בשעת עסקו בעולם הזה הוא למעלה בעובדי דקשוט כאשר בא באורייתא קדישא וקשורה היא לפקודי דאורייתא והיא למעלה, ונפש הבהמה דהיא למטה עסוקה. וכאשר נחית ש' דרומה באורכי הולך למטה מאתוי' הפשוטים לפקודי נפש הבהמה, יח) ומן המיני' המותרים באכילה דקאי פנימאה ה' לפקודי כאשר בא דבר קדשו (שבת ק"ח א') לכתוב התפלין על עור בהמה וחיה טהורה מן המותר לפיך, יט) ולפקודי דא אהדר פני פ' כפולה לה' פשוטה שהתפילין וכל התורה

נכתבים

ט' י': טו) מותן כתותיות הפשוטים מצר לכל פרק מהם יצא אות נקוד כ"ב חפלים בגוף אחד נחצב הפרק הפשוט לפם שהוא דוגמת קו פשוט נמלא בתוי' פ' וף כשיצא ב' לפרקיהם נחצב הפרק לפם והב' שבהם דוגמת אותיות מפותחות בפיתוחי חותם, והנה לריכין לחנחנו לעייר לך ים קוין לבנים דוגמת פרקי האותיות, ועל הקוין הלבנים מפותחים השיני"ן נמלא הם אותיות לבנות, והתורה נקראת הם וזהו הם שחורה ע"ג הלבנה [ע' שקלים פ"ו הלי' ו'] וכבר אמרנו כי בחות פ' הנעשה מב' מרומז תפילין, והשיני"ן שבפ' הם הם שחורה כנ"ל מרמז על התפילין שיהיו שחורות, ובח בהלכה למצה בסיני מפני שעיקר הפ' הוא נעשה מקוין פשוטים אלא שאנו מליירים כאלו במקום הקוים עומדים שיני"ן נמלא כי השיני"ן הם בהעלם שחורות ומרמז שתפילין שחורות לא בח בפירוש בחורייתא כי הם בהעלם הלכה למצה מסיני: טז) דע כי החויר מורכב מצבי מיני יסודות המכוונים בפי חכמי הטבע יקוד החמלי טבעו מחיר, אלא שיקוד החנקי חופף עליו לבלתי החיר וחופף עליו עוד הלבדים לבקות על החור, ולכן נקרא חויר שהוא חותיות חור ו' והם ג' בחי' אלו שבחויר, חור הוא יקוד החמלי שהוא חור כנ"ל, י' שבחויר הוא יקוד החנקי החופף עליו חד' לבדים ומלמלם חורו, וזהו י' שרומז על המלוס שהוא דבר קטן ומלומלם, והשם והירח והכוכבים והחם הם מעוררים ליקוד החמלי שבחויר ועי"ז מחיר החויר, והנה ג' הוא יקוד החם כידוע ולכן רומז על העניין הזה שהוא מעורר ליקוד החמלי להחיר החויר כנ"ל, וזה נקרא חויית דכיא שנתברר יקוד החמלי מיקוד החנקי ומחיר החויר, והנה הם עומד בחות פ' במקום הקוין הפשוטים קויס לבניס, והנה חלקי הקוין הלבניס קובבים וחופפים את פירקי הם' מכל לדדיו ומרמזים ליקוד החנקי הקובב וחופף על יקוד החמלי המחיר כמו שהם קובבים על יקוד חם שבם המחיר, והנה כנגד ג' דברים חלו הם בשמה וגוף שבחלם, בשמה הוא חור וגוף מבקה וחיפף עליו, ולכן החלם מוסך לחזקו חויר להחיות הבשמה והגוף והוא על ידי ג' חלקי החויר החמלי והחנקי, והנה החים היפרחלי לריך להתבונן כי שני היקודות כנ"ל שהם דוגמת בשמה וגוף הכל פועלים פעולתם רק ע"י כח חלוה החופף עליהם לשומרם על תפקידם, וזהו ענין תפילין שהוא דבקות חלהות בשני הכחות ביקוד החמלי שהוא הפנימי והוא מזון הבשמה, וביקוד החנקי שהוא החילוני החופף עליו שהוא מזון הגוף ונרמז בפרשיות התפילין שהם בפנים ובבתיהם שהם בחון, והוא ג' של פ' הנכתב בחוך פרקי הפ' בחוך קוין הלבניס כנ"ל והקוין הלבניס מופפים וסוככים על הם' והם הבתים והפרשיות: יז) עוד פ' פשוטה מם' כנ"ל בסוי' ב', והנה ה' הוא יקוד הם שהוא חם, ומרמז על נפש החיוני שהוא החממות כמבואר בכמה מקומות, אלא שבאן מרמז על כחה מדרגות ה' קמא רומז לנפש החלם העולה למעלה ע"י מעשים טובים, כמבואר בפנים, ולכן הוא עולה על כל השיני"ן וה' הדרומי שיורד למטה יותר מכל האותיות מרמז על נפש הבהמה היורדת למטה: יח) קלה עליון מם הדרומי הוא למעלה בחוך פנימית ף' ולכן מרמז על מין בעל חי הטומד פנימה דהיינו שמוחר בחכילה ומתקרב לקודש, שעליהם לריך להכתב התפילין דהיינו על עור מין הטהורה: יט) הרמז לבעל חי טהור הוא דף' פשוטה כדלעיל סי' ריז וכחיבת

פרשיות תפילין וכ"ת מרומז באות פ' כפולה כדלעיל בשער הקודש סי' ח' ובשער זה סי' ח' ולכן מקחכל פ' כפולה נגד פ' פשוטה כי כתיבת התפילין וכס"ת הוא בעור בהמה טהורה הנרמז בפ': כ) ומה דנמית אות ם' הכרומי מף' למטה מכל אותיות מרמז על דבר שחיבו כמו הנרמז בסי' י"ת שמותר באכילה רק כלן רומז למי שחקור באכילה ולכן יורד למטה, ומ"מ דבוק לקלה עליון מפורקא דרומה, לרמז שהוא ג"כ מאותו מין המותר באכילה אלא שחקור מטעם אחר נבילה וטריפה, ואף על אלו נכתבים: כא) ועוד מרמז גמה שיורד למטה על חיה שמשכנה לבר מיטוב ונפרדת משאר בריות, כנוגע דנחית פירקא דרומה למטה מכל האותיות ולבר מהם, וזה לרמז שנכתב ג"כ על עור חיה טהורה: כב) לגד ביאר הפי למען תהי תורת ה' בפיך, כי ה' חומטי תורה נגד ה' מולמות הפה, דע כי ב' מיני רוחות בהאדם שוהא מ' בחוך הפה ומ' בחוך החוטם, ומה שבחוך הפה יורד בריאה; ושם מתרחב בכל חלקי הריאה ומשם עולה דרך הגרון והוא מולא מ', ומה שבחוך החוטם עולה למוח ומשם יורד לחיך, והוא מולא ג', ומזדווגים שני הרוחות אלו יחד ויולא משם מולא כג' ע"י הלשון, והם רומזים לג' קפריס רחשונים, והטעין כי קפר רחשון מדבר מהתחלת בריאה עד שנחגלגל הדבר וירדו לחבותיו למעלה והוא כשם שהי חפשר לעולם בלא רוחות כך ת"ת לעולם בלי ישראל [תענית ג' ב'] והכוונה מבוחר לעיל בכמה מקומות שקחי על חויר רוה שת"ת לעולם בלא חויר כן ת"ת בלי ישראל נמלא ישראל רומזים לחויר וכמו שהוא חיות האדם שמוכך לחוכו האויר כן ישראל חיות העולם, וכמו שהאויר שנתרחב בחוך הריאה ואח"כ מתקלר בחוך הגרון ונקרא מלד הגרון, ולמלמלה מתקלר לה כי חיפשר להקול להוולד כידוע, וזה קוד מן המלר קרחתי יב (תהלים קי"ח כ') פי' ע"י המלר כ"ל מלד הגרון ע"ז נולד הקול ואוכל לקרות י"ב, כמו כן מתרחבו ישראל והוליד י"ב שבטים ושבעים נפש, וגדלו והגליחו ואח"כ נתקלר בגלחתם וירדו למלרים קוד מלר הגרון וע"ז יולא הקול שנתפרסם אלהותו בעולם, ולכן מולא מ' של הגרון רומז לקפר רחשון, ואח"כ יולא האויר מן החיך והוא חויר החוטם שעולה עד המוח ויורד לחיך, ובחיך נתגלה ע"ז גם מעט מגה המוח, והרמז אחר שכבר נתגלה הקול מן הגרון והוא אחר שיולאו ישראל ממלרים כנ"ל, אז נתגלה גם כחות המוח שהוא המחשבה חכמה עליונה והוא נחית התורה לישראל, והשראת שכינתו ביניהם שהוא עין הרחמנות, והוא הכל ענין המוח שנתגלה ולכן קפר שני נרמז במולא השני, והנה בתוך הפה עלמו תמיד יש חויר והוא תערובת שני האויריס כנ"ל ומולא הלשון על ידי חויר זה, והנה שני האויריס כנ"ל רומזים לקרבן, כי חויר הגרון הוא עולה ממטה למעלה והוא נלרף ונבחן על ידי מעשה הריאה והגוף ועולה מתוך הגרון, וחויר החיך יורד מלמעלה למטה ותערובת שני האויריס אלה רומז למעשה הקרבן שיש בו ג' בחינות אלו, הריאה ניחוח שעולה ממטה למעלה, והשם שיורד מלמעלה רומז להשפעה היורדת מלמעלה למטה ולכן קפר שלישי המדבר בקרבנות רומז למולא הג', והנה החויר שבתוך הפה כנ"ל המעורב מאויר החיך והגרון שהם מגיעים עד השיניים, ומשם מן השיניים ולחוץ עד השפתיים יש חויר לחר, והוא מעורב מחויר שבתוך הפה ומחויר שמבחוץ המקיף את האדם, ומולא הם ג' חלקים, כי החויר שבתוך גוף האדם יולא מן הגרון לתוך הפה עד השיניים ושוהא ג' מולאות הרחשונות, ואח"כ יולא עוד דרך השיניים מחוץ להם עד השפתיים ושוהא מולא הד', ושם מתערב בחויר הפנימי עם החילוני כנ"ל, ואח"כ יולא עוד חויר הפנימי לחוץ דרך השפתיים ושוהא מולא ה' כידוע, והנה כבר חמרנו כי מה שבתוך הפה רומז לקרבן והשראת השכינה והנה השיניים הקובעים את החויר הזה רומז לישראל הקובעים את המשכן, והחויר היולא דרך שם לחוץ מן השיניים עד השפתיים, רומז ג"כ ליישראל שאע"פ שהם גופניים ככל שאר בני אדם, מ"מ חנייתם ומשכנם הם דוגמת פמליא של מעלה כמו שנאמ' בשלעם (במדבר כ"ד ה') וירא [את] ישראל שוכן לשבטיו דר' דגליס מד' רוחות, והוא ענין התערבות החילוניים והפנימיים של החויר שהוא ענין גשמי ורוחני, ולכן קפר במדבר שמדבר בחניית ישראל ודגליו ומנייניו והכל ענייניו רוחניים נרמז במולא הד' של השיניים, לכן קפר דבריס שמדבר בדברי מוסר ותוכחות על עון שבת מכח הגופניות חויר החילוני כנ"ל, ונרמז במולא הכ' של השפתיים שיולא חויר הפנימי לחוץ אל החילוני והוא ענין המוסר שהפנימית מייסר את החילוניות, וכן כל המולאות יולאים דרך מולא הכ' ונכללים בו כידוע, כן קפר דבריס הוא משנה תורה כולל כל התורה כולה, וז"ש תורת ה' בפיך שמשכה חומטי תורה בחמש מולאות המפה: כג) הלומה כזה

נכתבים על העורות מן המותרים לפיך כ) ואפילו מן העורות טריפות שלהם [שם] כגוונא דנחית לתחאה יתיר משאר אתוין לבר אתוין כא) ועור חי' ג"כ טהורה סקודי בגוונא דנחית ש' לתחות אתוין לבר לפקודי לאינון דלבר מישוב. דאינון חיות טהורות. כב) ובא דבר קדשו (שמות י"ג ט') למען תהי' תורת ה' בפיך לעסוק בהם בחמש מוצאות הפה. כג) ולכתוב על הגויל מצד השער

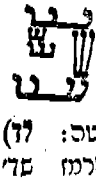
השער [ירושלמי מגילה פ"א הל' ט', ועי' שבת ע"ט ב'] כגוונא דקיימא ר' קמא מש' דרומי קבל אחורי דו' קדמא מש' מזרחי, בגין דמעט יתעגל פירקא מזרחי עם פירקא דרומה מן ף', וכד יתעגל מעט מהתחלת פירקא דרומה נמצא קיימא פנימא דו' קדמא דרומה קבל ו' קדמא מש' מזרחי מלבר, כד) וכאשר יתחלק העור בעוביו קלף במקום בשר [תוס' שבת ע"ט ב' בד"ה קלף] כגוונא דקיימא ו' תניינא מן ש' דרומי קבל רווחא [מקדמא עד תניינא כמין רווחה מתרין ווין (כל זה נכתב בין השיטין)] (ו' תניינא *) מש' מזרחי פנימאה דאיהו קלף במקום בשר, כה) ודוכסוסטוס במקום שער [שבת שם, ומנחות ל"ב א'] כגוונא דקיימא ו' תליתאה מש' דרומי ופירקא קמא מן ר' לבר לפקודי במקום שער, כו) וקימא ף' על חד רגלה לפקודי תפילין של יד אינו מעכב של ראש [מנחות ל"ח א'], וכדין יתפלגו לתרין פקודי, מפ' לתפילין של ראש, לתפילין של מף' ואהדר אפי' ף' מן פ' פנימאה לפקודי שאינון תרין פקודים ולא מעכבים ז' א' ז', כז), ולדא אהדר פ' פניו לף' לפקודי להניח תפילין של יד קדים [שם ל"ו א'] כח) וגויל קלף אינון הלכה למשה בסיני בגין דלא מפירקין דאתוין פקודי לחוד מעמידתם, כט) ותפילין צריכי להיות מרובעים [שם ל"ה א'] כגוונא דבא פקודי מן פ', אבל בגובה שלהם אינו מעכב [רמ"א א"ח סי' ל"ב סעי' ל"ט] דף' גובה דלי' דאיהו אורכי יתיר נחית לתתא מן ם', ל), וש' עומד עלי תפילין דראש מימין תלת ראשים ובשמאל המניח ארבע ראשים [תוס' מנחות ל"ה א' בד"ה שי"ן] כגוונא דפירקא דכייף לגו פ' כפולה, הך ש' דקאי לפירקא דכיף לגוי, ואיהו יתחבר לפירקא זעירא דקאי יתחבר לפ' כפולה, ותרין ווין דלי' קיימין תחות ש' הצפוני ובחד ו' אזיל להלן יתרחק, בגין להתעבד פירקא דכייף לגוי פ', לא) ואיהו בא ללמד על הכלל כולו יצא לכל שיני"ן דקיימין בגו פ' כפולה דמפקדים על ארבע פרשיות שבתפילין כמבואר בחלק ראשון, מלמד עליהון הך שי"ן דכייף דיתעבד חד ואי"ו דיתרחק מתרין ווין מש' דכייף לגוי, דתרין ווין עומדים תחות ש'

*) נכתב יד העביר קולמוס על ב' תיבות אלו:

נמלא פני ומ"ו קמץ מם' הדרומי מקחכל לתחורי ומ"ו קמץ מם' קמץ, והנה בבהמה גרמז בם' תניינא כנ"ל שהוא נפש החי וומ"ו קמץ הוא העור על הבהמה גויל ומה שמקחכל בחי ומ"ו קמץ דם' תניינא לתחורי ומ"ו קמץ דם' קמץ מרמז שהכתיבה תהיי תחורי העור לגד חון מקום שער: נד) תרין לוויסין שבם' הדרומי מומדים נגד חויר מ' שבם' קמץ, ומלמד חויר מ' שבם' קמץ על שני חוירי שבם' הדרומי, שנהיכם נחשבים לדבר מ' כמו כחויר שבם' קמץ, והוא העור הנחלק לבגים ט"ו ו' ממלעי מם' הדרומי, ונמלא חויר שמו"ו קמץ עד תניינא הוא חלק החיצון של העור הנקרא קלף, ומו"ו תניינא עד ומ"ו תליתאה הוא חלק הפנימי של העור הנקרא דוכסוסטוס, והקלף כותבים במקום שבר, כמו ו' תניינא מם' הדרומי שהוא מקחייב רווחה קמץ מם' הדרומי שהוא בקלף, והנה ומ"ו תניינא מסחכל נגד רווחה מם' קמץ שהוא בפנים לרמז שהכתיבה תהיי לגד פנים מהקלף שהוא מקום שבר: נה) ממש"כ ו' תליתאה מם' הדרומי שהם מקחייב רווחה תניינא מם' הדרומי שהוא דוכסוסטוס נכתב במקום שער כמו שפושה ו' תליתאה מם' הדרומי לגד חון כפי כפיפת פירקא קמץ דלי' לרמז שהכתיבה תהיי לגד חון מהדוכסוסטוס שהוא מקום שער, וכן לגד חון מומ"ו תליתאה מם' הדרומי הוא בפנים הף' לרמז שמקום החון של דוכסוסטוס הוא בפנים במקום החלוקה: נו) ף' פשוטה עומד על רגל ף' לרמז שמוטה לי' היו מעכב את מבדיו ויכול להניח תפילה אחת, ופני ף' מסחכל להון ואחוריו לפי' לרמז שהל רחם הרמז בפי' ושל יד הרמז בף' היום מסחכלים זה בנגד זה שיכול להניח ף' בלא חבדיו. נז) ואחוריו דף' לפי' לרמז שאחר שהניח הף' שהוא של יד יוח הפי' של רחם: נח) דיני גויל וקלף לא נא בפירוש בחוירתא כי אם בהלכה למשה מסיני כמו שכחוב בחות פ' וף' לא נאו הרמזים בפירוש בחותיות עלמם כי אם בעמידתם והסחכלותם זה על זה כנ"ל קי' כ"ד כ"ה: נט) חות פ' הוא מרובע חורכו כרחבו וחות ף' בלחי מרובע כי הוא חרוך יותר, וחות פ' מרמז על החורך ורוחב שלריך להיות מרובע. וחות ף' מרמז על הגובה חע"פ שגבוה יותר מאורכו ורחבו כשר: ס) בחפילין של רחם מימין ש' של ג' רחשים ובשמאל ד' רחשים והרמז יבואר להלן קי' ל"ז ותחלה יקדים הקדמות עד שבא אל העיקון ולורת הפי' העשה מם' הוא כזה מפ' נחלק לב' חלקים, שני ווין השמאליים הם עומדים תחת ש' הימיני מחרחק ממנו ומחקרב לגד ש' הדרומי כשרחה בלורה, ויש בהם ג' רמזים, ועי' לעיל בקי' ט' איך רמזים ד' פרשיות בחחחון ושם ביחרנו בפ' כפולה וכ"ה בפי' בלחי כפולה שייך הרמזים הנ"ל כידוע לכל מבין, וכאן נרמז בהאי ש' דכייף שנחלק לב' רמיזות כנ"ל, ופקיד ו' חמלעי לפרשה, וומ"ו הימיני רחוק ממנו פקיד לבית הפרשה החופף עליו: ס) והאי ש' יש מן הכלל ו' הימיני דלי' ונמשך להלן מם' הלפוני לגד דרום לרמז

על מלכ זו דכר שהי בכלל ווגלח מן הכלל ומלמד על הכלל כולו כמו האי ס' פקיד לבית ופרשה כן כל הדי שיי"ן רומזים לבי דכריס חלו, ו' חמלעי לפרשה, וב' הווין רומזים לבית, והשמאלים רומזים לבית, שמלפניו מבפנים ומחוץ, והפרקים העליונים שכפופים למעלה וקוכסים מלעילא מרמז על חלק הבית שמלפניו מלמעלה:

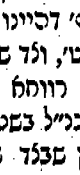
לב) כל הדי שיי"ן עומדים בחות ח' בפי לרמז שכל הדי פרשיות כולם ככללים כח' ובית מוסב ח' לכולם, וגמלח ד' שיי"ן שלמעלה רומזים לד' פרשיות וד' בתים, והס' החמישי שלמטה פקיד על כל הדי בתים שיהי להם בית מוסב ח' וכולם ככללים בהאי ס' החמישי: לג) וגמלח לפי הנ"ל לריך להיות ס' החמישי מד' ווין כזה וחדי ווין רומזים לד' בתים הקבועים בתיחורח ח' למטה: לד) פי' חט"ג שברמז שד' בתים יהיו במוסב ח' נרמז בזה שכל השיגין בחות ח' עומדים שהוח הפי מ"מ בח עוד רמז בס' תחתה שבח מד' ווין (ע' לעיל סי' ל"ב ל"ג) ונטעם כי קדלן בחות פ' לח בחו כקדר ח' זה חלל זה, רק ח' למעלה ות' בגד ימין ות' בגד שמחל ות' בפירקא דכויף, והבתים לריכים להיות זה חלל זה ולכן בח ברמז בס' תחתה והוח מסחכל למעלה לגד כל הדי שיי"ן בד' ווין, והס שמוכים זה חלל זה כקדר הבתים, משח"כ ברמז ח' שחינו ניכר כ"כ ומי יוכל להעמיק בו: לה) גמלח לפי הכ"ל ס' תחתה דפ' הוח מד' ווין וכל ות"ו פקיד לבית לחד, וכמו שהות"ו חופף על החויר שבחוכו מן הלד ולמעלה בן הבית חופף על הפרשה מלדדין ומלמעלה, וגמלח ד' ווין לד' בתים, ולכולם תיחורח לחת כמו שכולם בפרק לחד מפ' שהוח פרק התחתון: לו) ובפ' פסוטה שעומד על רגל לחד, לרמז שכל הדי פרשיות מונחים בבית ח' בגל יד כי ף' פסוטה פקיד בגל יד כנ"ל: לז) והנה בפ' כפופה חמרנו לעיל סי' ל' כי ס' דקחי לפירקא דכויף בפ' פקיד לרמז על כל הדי פרשיות לבתים חלוקים, משום דשם פקיד לתפילין על רחש משח"כ בף' פסוטה דפקיד לגמל יד דחיכם בבתים חלוקים, ות"ש כחי ס' דקחי לפירקא דכויף בף' פסוטה וע"ש לח מלי לרמז בזה לבתים חלוקים, ות"ש ברמז הוח כך כי החי ס' עומדים תרין ווין ממנו תחת ס' הלפוני כדלעיל בלעיל סי' כ"ג, ווח"ו ח' מתרחק מכם ומתקרב לגד ס' הדרומי ומרמז שלפעמים לריך להתחבר עוד ו' מחד לס' ולעשות ס' מד' ווין, וגמלח ס' הדרומי דף' פסוטה בהלטרפות הוח"ו מס' דפירקא דכויף ביחד כח ס' מד' ווין: לח) והנה פ' כפופה מסחכל פניו לגד ף' פסוטה לגד ס' הדרומי מף' עומד בגד שמחל מפ' ס' מד' ווין ופ' כפופה הוח על רחש כנ"ל, ומ' של ד' ווין שהוח ס' הדרומי מף' עומד בגד שמחל מפ' ס' זעירה הלפוני, ללמד על כל הווין שבאו בגו הנך שיני"ן דמסקדים לד' פרשיות, וא"ו אמלעיתה לפרשתא. והנך ווין מימינה ומשמאלה לביתה, דאיהו לפקודי וללפית אותו [מבית] מחוץ, דכל פירקא קמא מן כל וא"ו לפקודי מלעילא וללפית אותו והנך וא"ו למחוץ, ונמלא כל ביתא לחוד לכל פרשתא, לב) וכלם בקשורא חדא בית מושב לכולם חד, ומפני"מאה יתחלקו הבתים כגוונא דקיימין כל השיני"ן באתוא חדא דאיהו פ' קדישא דמסקד לד"א, כגוונא דברא יתש"ל לפקודי דא, נמלא כל שי"ן ושי"ן דבאו לפרקים מן פ' כפולה לד' פרקי, לחוד ש' דקאי לפירקא תתאה מן פ' דאיהו לא פקיד על פרשתא, כ"א לדא פקיד ליתן כל הד' פרשיות המחוברים כחדא בד' בתים ברם כולם קיימין בקשורא חדא [מנחות ל"ד ב'], לג) ובגין כן יתעבד מד' ווין לקשורא חדא ד' בתים מה דבא פקודי בד' פרקין מן פ' בשיני"ן דקיימין בהון דבכל שי"ן ו' קדמא (לפרשתא) [לביתא] כמבואר לעיל, ו' אמלעיתה לפרשתא, לד) ברם אינון קיימין לאו בסידרא חד, דין פירקא קימא לעילה, ודין קימין לדרום, ודין קימא לצפון ודין כייף לגוי' לפקודי דילהון ומאן יכיל להעמיק דא, וכל פרשה שנאמרה ונשנית בשביל דבר שנתחדש בו, ובגין דא בא ש' מערבי פירקא תתאה מן פ' סיומא דלי' מד' ווין, ופנוהי לכל אינון שיני"ן דקיימין בגו פ' להתעבד כדין ליתן הד' פרשיות בד' בתים, לה) דקשורא חדא להון הד' פרשיות המופקדי' בד' פרקין מן פ' כפולה בד' שיני"ן ליתן בד' בתים כגוונא שי"ן תתאה דכל וא"ו פקיד לביתה באנפאי כמבואר, דפירקא קמא מן כל וא"ו פקיד שיהי הבית מצופה מלעיל, ופירקא דקימא לאורכי' שיהי מצופה מלבר, ובית מושב חדא לכולהון כגוונא דפירקא תתא סיומא דפ' דאיהו בית מושב לכל פ' מה דבא בגוי', לו) ואות ף' פשוטה דבא פקודי לתפלין של יד ליתן כל ד' פרשיות בחד ביתה [שם] כגוונא דאיהו קאי בחד רגלה כמבואר לעיל, לז) וחד ו' דאיל מדלי' מפירקא דכויף לגוי' כמבואר לעיל באות פ' כפולה, לא באו לפקודי דבתים חלוקים, ואיל חד וא"ו מני להלן להתעבד פירקא דכויף לגוי ף' פשוטה, ותרין ווין מני עומדים תחות עמודי לפון, ואיל הך וא"ו דאו להלן מתרין ווין (הו) [הולך] להך פירקא אורכה דקאי לדרום ף' כד יתעבד מש' ואו הך וא"ו לי דאיהו ש' יתחשב להתעבד מד' ווין, לח) ופ' כפולה אחזיר פנוהי

לח'

קף פשוטה לפקודי להתעבד על תפילין של ראש בצד שמאל המניח ש' של ד' האשים דאינון ווין ארבע, לט) ופירקא קמא מן פ' וכדין מן ף' דאזלין בשכיבה, ומצדיהם קיימין תרין עמודים, מימינה לפקודי והי' אם שמוע, והך עמוד זעירה דקיימא מצד שמאלה פ' וכן ף' לפקודי פרשה קדש, ואחידו בכל רחבו דאזיל פירקא קמא דאיהו לפקודי בשכבך, לקריאת שמע קבלת עול מלכותו, וקבלת מצוותיו, וזכירת שהוציאנו ממצרים, איהו פקודי כל זמן שכיבה, דתפסו כל אורך פירקא קמא דאזל לרחבו של פ', מ) ברם הך פירקא דרומה מן פ' וכן מן ף' דקיימין בקימה, ומפקדי' ובקומיך לקרות, באה לקבלי הך פירקא זעירא צפונה מן פ' וכן מן ף' דקאי ג"כ בעמידה לפקודי דלא כל זמן קימה כי אם עד שלש שעות ביום הוא זמן קריאת שמע של שחרית [ברכות ט' ב'], וקאי בעמידה ובא ללמד על זמן קימה, מא) ומה גם שבאות ף' הך פירקא דרומה איהו רבריבה ולקבלי קאי הך פירקא זעירה לשעות זמניות ביום ארוך, מב) וכדין בא מאמר קדשם [שם ב' א'] קריאת שמע של ערבית, אם לא עלה עמוד השחר חייבים לקרות, וקריאת שמע של שחרית עד ג' שעות, מג) וכד יתעבד פ' וכן ף' מן ק' קדישא דאיהו דו פרצופים כמבואר בחלק ראשון ואיהו אדם דיתפקד במצוות בין הזמן גרמא בין אין זמן גורם כמבואר שם, מד) ואיהו פנוהי לצפון ומימין הקורא כמבואר לעיל, ויתפקד לקריאת שמע והי' אם שמוע דאינון פקודים בפירקא קמא דלעיל פ' וכן ף', ופירקא דרומה מפ' וף' דפקיד על פרשה שמע והי' אם שמוע שיהי' בשינון, ברם פירקא זעיר' דקיימא לצפון מן פ"ף ופירקא דכייף לגוי' לתרין פרשיות קדש והי' כי יביאך, כייף פנימאה לליבה, והיו הדברים האלה.... על לבבך (דברים ו' ו') אינון בשינון כי אם לאות על ידך ולטוטפת בין עינך, לא כגוונא דתרין פרקים קדמא ודרומה לשמע והי' אם שמוע דאינון ג"כ לאות ובשינון, מה) ומפקדים בשבתך בביתך (שם פ"ז) פ כפולה דאיהו פנימאה

כפופה, לרמז כי בלד שמאל מצל רחם לעכות ם' מד' ווין: לט) ע' לעיל בפי' ט' בירחנו לוך פירקא קמא דפ' הוא פ' שמע, פרק הדרומי והי' אם שמוע, פרק הלפוני קדם, ע"ב, וכן הם רומזים בפ' פשוטה בחותה הקדר עלמו לפי הטעם עלמו שמבואר בפ' כפופה, והנה פ' קדם הם הוא זכירת יליאת מלריס, נמלא ג' פרקים אלו רומזים לשמע והי' הם שמוע זכירת יליאת מלריס, והם רומזים לק"ש שביקרה ג' דבריס אלו אלא שבאחרו בפ' ליליה לזכירת יליאת מלריס מוטעם המפורש בפ"ק דברכות [י"ב ב'] והנה ג' פרקים אלו עומדים על ג' חופנים, פילקא קמא עומד בשכיבה, ופילקין הדרומי והלפוני עומדים בקומה בעמידה ורומזים לג' זמני ק"ש בשכבך ובקומך, והנה בזמן

שכיבה בזמן כל זמן שכיבה שהוא כל האורך מפירקא קמא שלין הם רמז מי שיבטלנו, משמ"ב בזמן קימה כאשר יתבאר: מ) ובקומך נרמז בפילקין הדרומי והלפוני שעומדים, והנה פרק הלפוני קלר מפרק הדרומי בפ', ומרמז בזמן ק"ש דקימה לינו כל היום רק בהתחלת בזמן, ומרמז על זמן קימה שהוא ג' שעות: מא) בפ' וף' נרמז ברמז הנ"ל, ובפ' פרק הדרומי הוא אורך ומרמז ליום אורך וע' לקמן קי' י"ו לוך נרמז בכאן יום, ועומד פרק הלפוני כנגד פרק הדרומי האורך לרמז שלפעמים כג' שעות בפרק הלפוני הם אורכים והם שעות זמניות: מב) לפי המבואר בסימנים הנ"ל לקי' מ' מ"ש נרמז היטב הדין שבק"ש של ערבית זמנה עד עמוד השחר כל זמן שכיבה ובק"ש של שחרית עד ג' שעות: מג) הלורה כזה ק' הוא דו פרלופים והוא אדם שעליו רומזים כל הדינים הנ"ל דתפילין וק"ש שבזמן גרמא: מד) ומסתכל פני ק' לצפון שהוא שמאל ובפי' פקודי תפילין המניח הוא ימין הקורא כמבואר לעיל, והנה לד הימין מן פ' וכן מן ף' דהיינו ופירקא דרומי הם מפקדים לפרשת שמע והי' הם שמוע בדלעיל בפי' ט', ולד שמאלי שהוא פרק הלפוני ופירקא דכייף מפקדים לפרשת קדם והי' כי יביאך כמבואר שם, והנה כל ק' רוחות דילי מפירקא קמא דק' עד דגלו פקיד לפה כמבואר בכמה מקומות מזה בספר, וכן פ' רומז לפה כנ"ל בשער הקודש והוא רמז לדבור פה ומנחת לענין (דברים ו' ז'), הלא שכל ק' עומד בימין כי הקופין שבלד שמאל יש בהם רמז לאחר כאשר יתבאר ומלא הקופין שבימין רומזים לפרשיות שבימין שיהיו בזמן שמע והי' הם שמוע מש"ב פרשיות המתלים קדם והי' כי יביאך שהם עומדים בלפון פ', והקופין הלו הימניים חוזם הלא מתחברים להם לדמו שהלו בפרשיות חוזם בזמן רק בהסתכלות לאות ולטוטפות, וכן הקופין והפילקין הלפונים הם קלרים וחוזם מניעים רק עד למלע ק' הימני שהוא האוחז בימין ומלווה על ק"ש ותפלין, והלו הלפונים מניעים עד למלעו שהוא מקום הלב כי כל ק' הוא פרלוף, וגם פילקא דכייף נכנס לפנים מרמז פ שלריכים הדברים לכנוס לתוך הלב להתבונן שיהי' לאות ולא בזמן: מה) פ' כפולה שהוא כזה שעומד פ' תוך פ' ופי' החילון הוא כמין בית לפי הפנימי ומרמז לבשבתך בביתך ובן

ה' פשוטה עומד על רגלו ויורד למטה לרמז על פשוטה של הרגלים שהוא בלכתך בדרך: **מו)** פי' לפי כ"ל בפי' מ"ד ניתא שלא קבעטרת קדם וכי"כ ביפיאך בק"ם: **מו)** כבר למדנו כי ד' מיני"ן הרמזונים דפי' הם ד' בתים, וכי' תתאה הוא התיחורת שקבועים בו ד' בתים כדלעיל בפי' ל"ד ל"ב, והנה ש' דרומי עומד ומחבר ש' קמץ וס' תתאה לרמז שלריך להופיע ולחברם, והחיבור יהי' בגידין כשאר יתבאר: **מח)** ע' לעיל פי' י"ז שם למדנו כי ש' קמץ רומז לנפש האדם והוא רחמנות ושולט על כולם כמו שנאמר כל שהוא תחת רגליו, וס' תניינא לבטל מי והוא ממין הטהור כדלעיל פי' י"ח בה' פשוטה וכן בפ', ומרמז שהחיבור והתפיכה הנרמז בס' תניינא כנ"ל בפי' הקודם לריך להיות ממין בעל מי טהור וכיונו הגידין: **מט)** וס' הוא חות פ' ונחלק לג' ווין כמו לורת הס', לרמז שהגידין הנ"ל מפלגים אותם ומחלקים אותם לחלקים רבים ובהם תופיפים: **נ)** יבאר על מה שכתב לעיל נפש האדם ונפש הבהמה נרמז כאן כי ש' הוא יקוד אש ומרמז על חמימות כמו אש ורומז על נפש האדם והבהמה חמימותא דדם: **נא)** חות פ' ממוכ על הממשלה כמו שכתב בספר יוסיר ועיקר הממשלה הוא שלהורת יתנ"ל השולט על הכל ולכן פ' מרמז על הבורא יתנ"ש, ומרמז שכל העיבוד והתיקון של התפילין יהי' הכל לשם הבורא השולט על הכל: **נב)** ועוד ירמוז בעניין הממשלה הנ"ל שכל הפקודין הנ"ל נלטווה האדם שהוא ס' קמץ והוא רמז כל שהוא תחת רגליו שהשליטו ה' יתי למשול על כל הטולם, עליו נתו הפקודים הנ"ל: **נג)** ס' הדרומי טומד תחות תרין ווין מס' קמץ נמלא ג' חלקי ס' הדרומי טומדים תחות חלל פ' מס' קמץ וזכר רומז לקלף שהוא טור פ' המחלק לשתים כדלעיל פי כ"ד, וג' ווין בס' הדרומי, לרמז שג' דברים רמוזים כאן והם הס הכל בקלף שים בו ג' דברים הקלף עלמו ומקום שער ומקום בשר, ובמקום בשר שם ים הגידין המובלטים בתוך הבשר, והשער הוא לבר לגד חוץ והם הם הג' דברים הרמוזים כאן קלף לכתוב ושער לכרוך בהם וגידים לתפור, כי כן הגידים מחברים ג"כ את חיברי האדם והשערות טומרים עליו מבחוץ ונכרכים עליו: **נד)** לטוטפות פי' שהי פעמים שתים, כי טט בכתפי שתים פת בתפריקי שתים כמו שמרז"ל [מנחות ל"ד ב'] ורומזים לב' חותיות פ' ף כל אחד בפול פ' בגו וף' בגו וף' והם כזה ף ף והטעם שליוד ף' בכפול הוא כך ולא בא טוד פרק שמיני נכפל ונכפף לתוכו כמו בפ' בפולה לית בי' חמשה פירקין נמלא פירקא דכויף מפי לבר בפ' בפולה הוא עלמו פירקא תתאה .. מפי בפנימי נמלא פרק ה' מטוחף לפי פנימי ולפי לבר, כן בף' פשוטה ף' לבר פירקא דכויף הוא ג"כ מטוחף פירקא דכויף מף' לבר ופרק תחרון שהוא פרק בדרומי מף' בפנימי, וכאן הוא טומד בתערב ופרק בדרומי דכאן בף' בפנימי הוא פירקא קמץ דיולי, ופרק המזרחי דכאן הוא פרק בלפוני, ופרק בלפוני הוא פירקא דכויף, נמלא בפ' בפולה תשטה פרקין ובף' בפולה שבטה פרקין, והתשטה פירקין רומזים לד' פרשיות וד' בתים ומוסב ה', הרי ט', ועוד כי כל פ' הוא בית המקובב מד' רוחות, וכיון שים כאן ד' פ' הרי ד' בתים, והכל לתפילין של ראש יתבאר, והז' פרקים רומזים לפי' תניינ"ל של ד' בתים ושל ג' לחשים הרי ז': **נה)** וכל הרמז דד' בתים בשל ראש כמו שכפי בפולים הנ"ל טומדים בגובה לרמז

פנימאה בגו ביתה, ובלכתך בדרך (שם) פקיד ף' דקאי על רגלה, מו) ובגין זה לא קבעו בתפילה הנך תרין פרשיות, מז) ולתופרם בגידים [שבת ק"ח א'] כגוונא דקימא ש' דרומה המחבר לפרקין עילאי ותתאה מן פ', מח) וש' דרומה דקאי תחות ש' קמא, דאיהו ש' הדרומי לבעל חי שאינו מדבר דקאי תחות ש' קמא למאמר קדשו (תהלים ח' ז') כל שתה תחת רגליו, להתעבד התפירות החיבור ג"כ מבעל חי מן הטהור כמבואר לעיל. כמאמר קדשם [שבת שם] ולתפרם בגידין כגוונא ש' הדרומי בחיבורה, מט) וראשים תלת מפוצלים לפקודי ליקח גידים ולפצל אותם, נ) וכמו שבא ש' בפ' לפרקין דלי' יתעבד מש' פ' דאיהו ש' איהו יסוד אש חמימותה דבעלי חיים לנפש האדם לפום חלקיהון, ולנפש הבהמה לחלקיהון: נא) ואות פ' ברא יתש"י לאות פ' בממשלה כן יתפקד לעבד ולחקן הכל לשם המצווה כמו שיתעבד מש' פ' כן לעבד תיקון הקלף לשם, [מנחות מ"ב ב'] למאן דשליט על כל, נב) לעבוד כדין כאשר מעיד אות פ' וכל שהוא תחת רגליו דאיהו פירקא קמא מפ' לאדם (דשליטה) [דהשליט] לי' יתש"ל על כל איהו יתפקד לעבודה דא, נג) וכגוונא דש' דרומה קאי תחות תרין ווין מש' עילאי יתפקד לתלת, על קלף לכתבם מעור בעל חי, ומה דקאי לבר מקלף דאינון שערות לכורכם [רמ"א א"ח סי' ל"ב סעי' מ"ד] ובגידים לתופרם [שבת ק"ח א'], נד) ולטוטפת לאינון תרין פ' כפופים, קאי פ' בגו פ' דאינון תשעה פירקין, ולף' קאי ף' לגו ף' דאינון שבעה פרקין, וכל פ' איהו בית בפני עצמו, לאינון ד' בתים בגו תפילין של ראש, נה) ואינון פ' כפופים קיימין בגובה לתפילין של ראש פקודים (שגבאו) [שגבהו] כפופים בגובה

בגובה, אבל תפלין של יד בבית אחד דנחית בי' פורתא, נו) ותפילין ביום ולא בלילה [מנחות ל"ו ב'] כגוונא דף' עומד על רגלה ומה דכייף פנימאה ואזיל קבל מזרח לדרום דאיהו זריחת השמש ולא בשקיעותה, נז) ופ' כפולה אהדר פניו לף' לפקודי דא כאשר בא דבר קדשו (שמות י"ג י') ושמרתה את החוקה הזאת למועדה זה המועד שחייב להניח, מימים ימימה (שם) ולא בלילה, ולא בשבתות וי"ט דאי קראו בעצמם אות [מנחות שם], וכגוונא דף' עומד על רגלה ליום צוותו ולא בלילה, נח) והירח הוא לאותות ולמועדים, ואיהו ק' אזיל לזריחת השמש לחוד ולא לזריחת הירח דאיהו למועדים בגין די"ט איהו לחוד ג"כ לאות, והדברים מדויקים בעזר החונן לאדם דעת: סליק:

לתפילין של ראש הטומדים בגובה, משמ"כ בשל יד שהוא למטה ממנה פורתא: נו) מזרח ודרום הוא מקום זריחת שמש מטרב ולפון מקום זריחת הירח בשמש, ותפילו פרק הלפוני ופירקא דכייף ג"כ מתחלים ללד דרום ולד מזרח לרמז הכל כי מלות תפילין ביום ולא בלילה ועומד ק' פשוטה על רגלו מרמז ג"כ ליום שהוא הפדש עומד על רגליו ולא שוכב: נז) וכן פ' כפולה מתחלת לק' פשוטה על הכ"ל וכמו ק' פשוטה עומד על רגלו פי' על יקודו שהוא יקוד קבוע ביום ולא בלילה ולא בשבתות ויו"ט כאשר יתבאר: נח) השמש פקיד להבדיל בין היום והלילה, והירח לאותות ולמועדים שמקדשין החודש לפי מהלך הלבנה וחידושה ולפיכך יקבעו המועדים, וכבר אמרנו שבא למעוטי דווקא זריחת השמש ולא הירח, וממעט מועדים הנמנים לירח מפני שהן עלמן אות, וכ"ש לשבת שהוא ודאי אות: סליק:

השער מאות צ'

אות צדיק מבואר בחלק ראשון דבא לפקודי פסח ע"ש, עתה אעתיק עוד בו, א) יו"ד דקאי לשמאל צדיק ואזיל באלכסון עד י' דקאי לימין ואזיל לתחות בעגולתה, ב) והך רווחה דבין הנך תרין יודי"ן, איהו יסוד אש בעיר בי' פקודי, ג) ואלכסון אזל בי' כגוונא דאזיל אלכסון בא' קדישא מגבול מזרחית צפונית, ובא כגוונא דאלכסון א' דבא לפקודי שה שעיר עזים, ובא באות צדיק לפקודי דקרבן פסח שה כשבים, ד) ואזיל אלכסון קביל רוחה מן הנך תרין יודי"ן צדיק לפקודי לזרוק דמו דאיהו דם הנפש דאיהו חמימותה דבעלי חיים, כאשר בא ניקוד חיריק לצ' לפקודי בעלי חיים מן חי ולא מדבר דאיתבחר לקרבן, חמימותה לנפש חי שאינו מדבר, כגוונא אלכסון שה כשבים לזרוק על המזבח כמבואר באלכסון א' דאיהו סוד המזבח ה) והבשר נאכל לבעלים כגוונא דאלכסון יתעב לתחות שלא

א) הלוכה כזה צ : ב) ע' בשטר המיתן בחות ל' קי' ע"ג. ג) חות ל' לוכה שלו תרין יודי"ן ימיני ושמאלי ותחתיהם אלכסון והנה יו"ד שמאלי עומד בלפון המות וכאשר יחשבד ל' מאות ק', וכל ק' פקיד לזריחת השמש כמבואר בהקדמת הספר קי' פ"ד ממלא ב' יודי"ן של הל' רומזים לזריחת השמש בדרום ובלפון והם ימות החמה וימות הגשמים כי בימות החמה השמש מתקרב מעט ללפון ובכל זאת ליון שם וביומות הגשמים עיקר מהלכו בדרום ומעלה לפון מקום הקור שהחמה לא יגיע שם ולכן בימות הגשמים הקור גדל לעולם מלד לפון ובימות החמה חום בעולם ולד לפון לעולם קר ולד דרום לעולם חם ממלא לפון רומז לימות הגשמים והוא י' בלפוני, וי' הימיני דרום רומז לימות החמה, והנה אלכסון ל' מתחיל מיו"ד לפוני ומתפשט ללד י' ימיני ומרמז לקוף ימות הגשמים ומתחיל הקיץ והוא זמן פקח, והנה הא' אלכסון הוא ממש כמו אלכסון שהוא בזה \ ואלכסון ק' פקיד לשעיר עזים כמבואר בשו"ת בפרקים קימן ח' ובשטר הרביעי מאות ק' קי' ל"ח וקי' מ' מבואר כי אלכסון ק' פקיד לשה כשבים ושה עזים ולמד לאלכסון ל' דבזמן פקח לריך ליקח שה: ד) והשה יקריב ע"ג המזבח לקרבן פקח כאשר יתבאר, כי למעלה על אלכסון ל' ים שם יקוד שם בין התרין יודי"ן ואלכסון שה כשבים כ"ל ויקוד שם שעליו מרמז על חיות השה שהוא דמו כי הדם הוא הנפש והחיות הוא חמימותה דדם כמבואר בשמה מקומות בהקדמת הספר, ולכן יקוד שם שהוא חם מרמז על דם שהוא נפשו וחיותו דשה, ואלכסון ק' פקיד למזבח כמבואר בהקדמת הספר קי' ק"ג ולמד ממנו אלכסון ל' צ דפקיד ג"כ למזבח ורומז לזרוק הדם הנ"ל על המזבח: ה) אלכסון ל' בקופו מתעגל ויורד למטה כזה צ לרמז שגוף השה בעלמו יורד

למטה ומיונו עולה על המזבח הנרמז באלכסון רק דמו מזרק כנ״ל : ו) י׳ ימיני מל׳ עומד בקלה באלכסון תחתה וכוח שה כנ״ל וי׳ ימיני מורה בחלצה חיזה דבר קרב על המזבח ועומד בקלה תחתה לרמז על קלה השה שהוא החליה שקרב על המזבח, ובזוי״ד חית תרין פרקין לרמז על ג׳ דברים שקרבים ע״ג המזבח דם וחלב, יסוד המים שבי׳ כמבואר בשער בחיתן הוא דם מפני חמימות השם שהלוי בחות ל׳ ופרק שני מי׳ שעומד על קלה תחתה מהאלכסון פקוד לחליה כנ״ל : ז) זה מבואר וע׳ בשער החיתן קי׳ ע׳ ע״ב ע״ג, וע׳ לעיל קי׳ ד׳ : ח) וכן מרמז יקוד שם שעל האלכסון שבשר הפסח לריך להיות צלי שם : ט) רחמו על כרעיו כמו שהאלכסון שהוא השם מתעגל כנרתה גליור כלי לרמז שהלוי יהי כלוליס כאחד כל חלקי שה רחמו וכרעיו : י) כד יתעבד ל׳ מן ק׳ ולורתו כזה ונמלא ים כלן רמז בין התרקים כי ק׳ שני מיו״ד השמלי במקום שמתחברים פרקיו דהיינו פרק הדרומי מהקיפו ופירקא זעירא דלי׳ ובמקום מיזור בין הפרקים הלו שם מתחבר חליסה ק׳ שהאלכסון, והק׳ שהאלכסון מקום שהוא מתחבר לק׳ תניינא מיו״ד השמלי הוא ג״כ בין הפרקים דהיינו במקום שמתחברים פרקא קמא דק׳ האלכסון ופירקא דרומי נמלא מקום התחברות שני קופין הלו הכל בין הפרקים, וק׳ האלכסון פקיד לשה דפסח ופירקי הק׳ רומז לעלמותיו ולחיבריו, ורמז כלן בין הפרקים בלא יבבוד עלמותיו, רק יהתוך בין הפרקים וקולף [פסחים פ״ה ב׳] : יא) יבחר חיך נרמז כלן דיני חדש ודיני בשה החוכל והנאכל, וזה לפי הניקוד שם בא בניקוד חולם פקיד לחדש ובניקוד חיריק לבשה כמבואר בשער הכללים כלל י״ג : יב) רמז בין הפרקים הנ״ל בא לפקודי ג״כ לחדש, חיבור בין הפרקים מרמז שכל החבורה נליכים להתחבר בעת חכילתם שהם התחילו לחכול כחחד במקום חחד ח״א לכם להתחלק עוד ולחכול במקום חהר : * יב) כל הקופין דחות ל׳ שמתקבריס כחחד בחות מ׳ לפי מנין הפרקים דחות ל׳ לרמז שלריך לממות עליו החבורה : יג) המנין לריך להיות בשבח שהשה מי מפני שיקוד שם דבעיר בחות ל׳ פקיד להיות השה נפש החיוני כמבואר לעיל קי׳ ד׳ : יד) והמנויין לריכין להיות רחוי לחכילה כגוונא דהאלכסון ל׳ ואלכסון ל׳ למד מהאלכסון מ׳ כמו שהאלכסון מ׳ כלול מחרין ווין ורומזים לקשה ווהש כמבואר בהקדמת הספר קי׳ מ״ב ס״ז ס״ח ס״ט ופקיד לחכילת חדש וחכילת מזבח ע׳ בשער מחות מ׳ קי׳ י״ג, ומרמז בכלן ג״כ שהמנויים יהיו רחויים לחכילה כמרומז בזוהש : טו) לח תשחט על חמץ דם זבחי (שמות כ״ג כ״ה)

שלא בא גופו למזבח כי אם דמו, ו) וכאשר בא פקודי מי׳ ימין דקאי על האלכסון צדיק שלא קרב ממנו ע״ג המזבח כי אם דמו וחלבו האלי׳ תמימה כגוונא דקאי בשיפולי האלכסון צדיק [נ״ב. בתרין פרקין יו״ד ימיני לפקודי דמו וחלבו] ז) ואות י׳ דקאי בימין צדיק קבל פירקא קמא דלי׳ עד למטה האלכסון יסוד המים בי׳ פקודי, וקבלי בעיר יסוד אש דאיהו דם הנפש לזריק׳, וקאי י׳ ימין על האלכסון דאיהו יסוד המזבח ח) ואזל האלכסון קבל רווחה דתרין יודי״ן דאיהו יסוד אש לפקודי אל תאכלו ממנו... כי אם צלי אש ט) ראשו על כרעיו וכו׳ (שמות י״ב ט׳) כגוונא דהאלכסון אזל בקשורה חדא ויתעגל, י) ועצם לא ישברו בו (במדבר ט׳ י״ב, וע׳ שמות י״ב מ״ו) כגוונא דאזל בין הפרקים בקשורא חדא, ועצם לא ישברו בו כגוונא כד יתעבד צ׳ מן ק׳ וקאי ק׳ באלכסון צ׳ ויתחבר לק׳ תניינא דקאי לשמאל צ׳ לי׳ שמאלי, ויתחבר ק׳ האלכסון פירקא קדמא דלי׳ בקצה ימין דלי׳, בקצה ימין מן פירקא זעירא ק׳ תניינא ג״כ בקצה ימין דלי׳ לפקודי בין הפרקים, כגוונא דקצה ימין מן פירקא זעירא דיתחבר לפירקא רבריבה דרומה, בההוא אתרי׳ יתחבר לי׳ ק׳ האלכסון, וק׳ האלכסון יתחבר לי׳ בפירקא קמא דלי׳ כמבואר, בההוא אתרי׳ דיתחבר פירקא קדמא ק׳ האלכסון לפירקא דרומה, דאינון לפקודי בין הפרקים, יא) דק׳ איהו דו פרצופים לאדם וכן לבהמה, כאשר בא בניקוד חולם פקודי לאדם לאכול צלי וכו׳, וניקוד חיריק לעצם לא ישברו בו, יב) ולפקודי אדם בא בין הפרקים דיתחברו לפקודי בחבורה אחת יאכל ולא יאכל אדם אחד בשני מקומות [פסחים פ״ו א׳] כגוונא דיתחבר כאן האלכסון ק׳ בין הפרקים כנ״ל ולא בא כדין באלכסון א׳ ולא בשאר אלכסונים, לחלקי אכילה ואין אדם אחד אוכל בשני מקומות ״יב) וכולם דבאו הק׳ דבאו באות צדי״ק קדישא בקשורא חדא כל אינון פרצופים לפקודי דבעינן למנות עליו כל החבורה יג) מהיות (השה) [משה] (שמות י״ב ד׳) בחיותו דשה [פסחים פ״ט א׳] כגוונא דבעיר נפש החיוני בין תרין יודי״ן צדי״ק דבעינן המנוים עליו מחיותו כאשר בא מאמר קדשם [שם] נמנין ומושכין את ידיהם עד שישחוט, יד) ובעינן ראוי לאכילה [שם פ״ד א׳] והאדם ראוי לאכול [שם ס״א א׳] דאלכסון צדי״ק אזל כגוונא דאלכסון א׳ ואלכסון מבואר בתרין ווין שבאו בחדא באלכסון א׳ לקנה ווסט דאיהו אכילת אדם ואכילת מזבח טו) ולא תשחט על חמץ דם זבחי (שמות כ״ה)

כ״ה) בא פקודי מני יו״ד שמאלי צ׳ דפנה לבר מן פנימאה צ׳ ואיהו דפנה לגדולי קרקע, דאיהו פקיד על יסוד עפר דלית לקבלי פירקא כמו ביו״ד [ימין דאות] לקבלי פירקא מן אלכסון צ׳, וי׳ שמאלי פקיד לגדולי קרקע מה שבא ממנו [״על] המזבח, דקאי על אלכסון צ׳ דאיהו [כגוונא דאלכסון] א׳ פקיד על [״המזבח] ופנה לי׳ יו״ד ימין דאיהו פקיד על יסוד המים, ופנה לי׳ אם יתן מים כשנעשים מהם מאכל אדם יחמץ, טז) ובגין דא פנה י׳ שמאלי לבר לפקודי כאשר בא דבר קדשו (ויקרא ב׳ י״א) כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה׳, לבר ממזבח. יז) וכגוונא דא פקיד לא תשחט על חמץ דם זבחי דאלכסון פקיד לשה קרבן פסח, ופנה י׳ שמאלי לבר מאלכסון לא כגוונא די׳ ימיני דפנה לאלכסון, יח) בגין דרווחה דבין תרין יודי״ן פקידו ליסוד אש, כאשר יותן מים לאוכל לתקנו לאפותו מיד שלא לחמץ, ולדא פקיד לאלכסון מצה תאפנו להקטירם ע״ג המזבח, יט) שלא יהי׳ חמץ לאחד מבני החבורה [פסחים ס״ג ב׳] כגוונא דפנה יו״ד שמאלי לבר מפנימאה צ׳, דפקיד על חמץ לבר ממזבח ולבר מהחבורה, כ) ובשעת שחיטה [שם] כגוונא דבעיר חמימותה [דחי בין] תרין יודי״ן צדי״ק, כא) ובא דבר קדשו (שמות י״ב מ״ו) בבית אחד יאכל בחבורה אחת [פסחים פ״ו א׳] כגוונא דיתחבר אלכסון בין הפרקים כמבואר, ופנה אלכסון לאתרי׳ מק׳ תניינא מן יו״ד שמאלי לפקודי בחבורה אחת יתאכל, כב) ובגין דא בא באורייתא קדישא תיבת בבית אחד כגוונא דק׳ אלכסון דבא לפקודי דא דאיהו בית בפני עצמו, לפקודי בחבורה אחת כגוונא דקאי יו״ד ימין עלי׳ צ׳ ואהדר פניו לי׳ שיתאכל בחבורה חדא, ויו״ד שמאלי פנה לבר לחבורה תנייא, ואין האוכל אוכל בשני מקומות [שם], כג) ברם קרבן הפסח יתחלק לכמה בתים [שם] כגוונא דתרין יודי״ן קיימין על צדי״ק אלכסון דאיהו לפקודי קרבן פסח בשני בתים אבל האוכל אינו אוכל בשני מקומות, כד) ובא דבר קדשו (שמות

כ״ג

כ׳ רק תאכל יאכל כרמז דחמץ, כי גדולי קרקע נרמז כאן ביו״ד שמאלי לי׳ דפקיד ליקוד העפר כמבואר בשער החיתן קרי ס״ת וכתו עומד למעלה בגוכה כתות וזומ לגידולים העולים מן העפר כגון תבואות הארץ, וכיה ביו״ד הימיני שם יש יקוד המים כמבואר שם קרי ע׳, וי׳ הימיני פונה ליו״ד השמאלי לרמז שצא מים לקמח התבואות וכיימו ממנו שעל ידי המים ממחין, ומ״ת מצלן דהני גדולי קרקע הם תבואות הארץ דלמא פקיד לעפר פירות, לזה בא כרמז כמה ביו״ד השמאלי דפקיד לגדולי קרקע עומד על אלכסון י׳, ואלכסון י׳ פקיד למזבח דוגמא לאלכסון ה׳, ומרמז כאן שהגדולי קרקע שנכנסו הם לותם גדולי קרקע הקרבים על המזבח דהייגו תבואה הקרבים ע״ג המזבח למנחות והם נעשים חמץ ע״י מים: **טז**) ופנה י׳ שמאלי לבר מפני שעומד על

---

*) חסר כאן כי אכלו אש והנחתיו כפי הנראה מתוך דבריו

קלה עליון מאלכסון ונמלא פונה לבר מאלכסון שהוא המזבח לרמז שאם נתחמץ התבואה, שחור כל תקטירו: יז) אלכסון פקיד לשה דקרבן פסח כדלעיל קרי ג׳, ויו״ד שמאלי דפקיד לחמץ פנה לבר כיל פקיד דבעת עשיית הקרבן פסח יהי החמץ לבר: **יח**) מש״ה יו״ד ימיני שפונה לאלכסון כי יו״ד ימיני שם יקוד המים ואלו יקוד גם לרמז שאם יותן מים להצואה לריך לאפות מיד כדי שלא להחמין ופונה לאלכסון שהוא המזבח שהמנחות לריך להקטיר ממנה: **יט**) ע׳ לעיל בקרי * ״ב כי פרקי הנדי״ק פקיד לחבורה אחת ויו״ד שמאלי פונה לבר לרמז על החמץ כרמז בו שלריך להיות לבר מכל החבורה: **כ**) ופונה מאלכסון שהוא שם הפסח בעת עשייתו והעשייה הוא שחיטת הפסח מפני שיקוד גם עומד למעלה על אלכסון בין התרין יודי״ן ויקוד גם רומז להמיומות נפש החיוני לרמז על עסק נפש החיוני שהוא בעת השחיטה לא יהי׳ לכל החבורה חמץ: **כא**) כבר אמרנו כי רמז בין הפפקים פקיד לחבורה כי אלכסון יוסף אורך ורוחב, ורומז שכל פרקי הי׳ באורך וברוחב כולם נמנו בחבורת הפסח, נמלא יו״ד השמאלי כמתחבר לקלה דלעיל אלכסון ופונה לבר רומז לבר מחבורה, והנה אלכסון י׳ מתחיל מן ק׳ תנייגא מיו״ד השמאלי ונמשך לגד הימין ומתרחק מחבורה כמחרת לרמז שאין הפסח נאכל בשתי חבורות: **כב**) וכפוב בחורה בבית אחד תאכל, מחולות, ודע כי שני היודי״ן הם רומזים לחבורה אחת מפני שיו״ד ימין מקבל ליו״ד שמאלי מפני שנוטה גלגל לרמז שיהי׳ בחבורה אחת: **כג**) כל הגיל נרמז שם בת לפקודי אדם אבל שם בת לפקודי בהמה כגיל ש״ת אלי בת לפקודי פסח ואלכסון י׳ הוא שם הפסח, ותרין יודי״ן שעל אלכסון הם רומזים לשני בתים כי כל יו״ד הוא בית בפ״ע, ובפיכ כשיבא אות ק׳ וכל ק׳ הוא בית כגיל ושני הבתים עומדים על אלכסון שהוא הפסח לרמז כי הפסח נאכל בשני בתים, כי שני הבתים נרמזים כאן בשני יודי״ן מש״ה בחבורה אחת תגיינא אלו נרמז בחות י׳ בעלמו רק בהפסחלות יו״ד שמאלי לבר כגיל: **כד**) יבאר פמו ולא יהיו חלב חגי עד בוקר, ותחלה יקדים לך נרמז

כ"ג י"ח) לא (תשחט) [תזבח] על חמץ דם זבחי ולא ילין חלב חגי עד בוקר, כגוונא דקאי יו"ד שמאלי על קצה אלכסון עילאי מן צד"ק ופנוהי לבר, ואזלין תרין פרקין מני' מזרח ודרום הילוך השמש, התחלתם מקצוע מזרחית צפונית קבל צד"ק הקיפה דלי', ויו"ד ימיני קאי על קצה אלכסון צד"ק תתאה בשיפולי דהתחיל להתעגל לתחות, ושקיעת השמש, כה) ואלכסון הנ"ל בי' פקודי המזבח ובא לפקודי דאין ליהן מועלת בראש המזבח [זבחים פ"ז א'] דיו"ד (עילאי) [ימיני] פקיד על חלב האלי' תמימת דקאי בשיפולי אלכסון, וכד בא חיריק בא לפקודי כשב כמבואר לעיל וכד בא חולם צ' לפקודי אדם ומזבח כו) וי' שמאלי' פנה לבר מפנוהי צ', ולבר מאלכסון דפקיד על המזבח, פקיד ולא ילין חלב חגי לבר ממזבח לבוקר שנפסל בלינה, כז) ובא דבר קדשו (שמות כ"ג י"ט, ל"ד כ"ו) ראשית בכורי אדמתך וכו' בגין דיו"ד שמאלי בא פקודי לכל זה, דקאי לבר פנוהי מסתכל לגדולי קרקע. וכד קימין תרין קופין ליו"ד שמאלי בפירקין דלי' כמבואר, ורגלה דק' קמא נפיק בקצה תתאה דלי' מהקיפה לפקודי ראשית בכורי, דקאי בזריחת השמש ק' קמא מיו"ד שמאלי, במקצוע מזרחית צפונית כח) תביא בית ה' אלהי' (שם) כגוונא קצה עילאי דקאי פנימאה, כט) וקאי סחור למזבח דאלכסון סוד המזבח, ורגלין דתרין קופין אזלין קבל האלכסון, לפקודי והנחתו אצל המזבח לפקודי בכורי' טעונים תנופה והגשה אצל המזבח [בכורים פ"ג מ"ן], ל) ומשבעת המינים [שם פ"א מ"ג] כגוונא דפירקים מתרין קופין אינון שמונה, וחד פקיד לגדולי קרקע וישארו ז' פרקין מפקדים לשבעת המינים, לא) ולא תבשל גדי בחלב אמו (שמות כ"ג י"ט, ל"ד כ"ו, דברים י"ד כ"א) דההוא אלכסון איהו כבש ואיהו גדי, דבא לפקודי שניהון כמבואר באלכסון א' בחלק ראשון, ובא פקודי לא תבשל בחלב אמו לב) בגין דיו"ד ימיני דקאי בשיפולי אלכסון דיתעבד אלכסון מק' דאיהו דו פרצופים, ויתהדר

יו"ד

כאן זריחת השמש ושקיעתו כי למד המי מלכסון דלי מלכסון דלי כמו שמלכסון מ' פקיד לזריחת השמש ושקיעתו כמבואר בהקדמת הספר סי' פ"ד כמו כן פקיד מלכסון י' ולקח עליון דמלכסון פקיד לזריחה שהוא התחלת המלכסון דהיו"ד שעומד עליו רומז להיולך השמש שהולכו ביום מזרח ודרום כמו כיו"ד שפירקא קמא הוא מזרח ופ"ב הוא דרום נגד פרקא קמא, ולקח תתאה מלכסון הוא שקיעה וכמו דלקח מלכסון תתאה מתעגל ויורד למטה כתמונת י', כן השמש בעת שקיעתה היא מתעגלת בכיפת הרקיע ויורדת למטה תחת הרקיע: **נה)** והכה יו"ד ימיני פירקא תניינא דלי' פקיד למלג מליה כדלעיל סי' ו', ומלכסון פקיד למזבח דוגמת מלכסון מ' כנ"ל ולכן יו"ד ימיני פקיד להרקיע חלב ע"ג המזבח, ונתנין כי לפי הניקוד ככה הורמת הכוהן הם בנקודת חיריק שהוא למטה מהות פקיד לבהמה ומלכסון לבשב, הם בנקודת חולם שהוא למעלה למעלה מהות רומז על מעלה עליונה שהוא מדם וכן למזבח שהוא הם שלמעלה שוכן עליו, וככה יו"ד ימיני דפקיד לשקיעה כנ"ל וכו פקיד מליה כנ"ל נמלא מתחיל מזמן השקיעה ומתקרב ומשתכל ליו"ד שמאלי שהוא זריחת השמש והיינו משקיעה עד זריחה שהוא בבוקר והוא ליה ומשתכל למלכסון שהוא מזבח שהליה היתה ע"ג המזבח ותינו נפסל ירחוי להקריבו ע"ג המזבח כמו שהוא משתכל למלכסון שהוא המזבח: **נו)** משם"כ ביו"ד שמאלי שמשתכל לבר ממלכסון לרמז שהם הליה היתה לבר ממזבח, אז הרי הוא לבר ממזבח דהיינו שנפסל מלהקריבו עוד: **נז)** כבר למדנו כי יו"ד שמאלי פקיד לגדולי קרקע כדלעיל ס' ט"ו והכה זריחת השמש גורם לבישול התבואות כמו שנתי (דברים ל"ג י"ד) ממגד תבואות שמש ונמלא ביכורי התבואה גורם לפי מיהור זריחת השמש עליהם וכאן ביו"ד ימיני גרמו זריחת השמש כדלעיל סי' כ"ד ולכן פקיד לרהשית ביכורים, ובהשב נעשה לי' מק' ק' קמא דיו"ד שמאלי רומז לרהשית הביכורים כי רגל ק' קמא עומד במקצוע לפונית מזרחית כנראה לעיל בליור ושם הוא בתחלת זריחת השמש בבוקר בתקופת תמוז ולכן רומז להתחלת ביכורים: **נח)** מלכסון הוא המזבח ושאר פירקי הלי שהם סביב למלכסון רומז לביהמ"ק שהוא סביב המזבח, ויו"ד שמאלי שרומז לרהשית ביכורים עומד על קלה מלכסון עילאי לרמז תניא בית כ': **נט)** תרין רגלין דתרין קופין מיו"ד שמאלי מ' מגל מלכסון ומ' למטלה ממנו כנראה בליור, רגל שלמטלה רומז לתופה למטלה ורגל ק' תניינא ליורד מגל מלכסון שהוא מזבח רומז להבשה מגל קנן המזבח: **ס)** ומובא ביכורים בז' מינים כי בשני הקופין יש מ' פרקין ופרק מ' לילטריך לגופי לגדולי קרקע, וז' מינים נרמזים בז' פירקין האחרים דב' קופין דיו"ד שמאלי: **סא)** לא תבשל גדי בחלב אמו נרמז כאן, ותחלה יבאר כי מלכסון י' רומז לגדי שהוא עז דוגמת מלכסון מ'. **סב)** כבר כתבנו במקום אחר כי ק' הוא רומז לגידה כי רגל הק' יולת מהקיפו דוגמת וולד היולת מבטן אמו, נמלא לפעמים רומז הקיף הק' לאם ורגלו לולד וכאן בק' מלכסון פקיד לגדי כיונו רגלו לגדי והקיפו לאמו,

ויו״ד תנינא • [לקבל״ק אלכסון] ברגלה דלי״, דאיהו ק׳ אלכסון יש בי׳ [ידו׳ פרצופים] רגלה איהו נוקבה והקיפה אמהו דכוותא, ואזלה רגלה דק׳ קמא לקבל״ק דקאי באלכסון ולא נגע בי׳, דאיהו קאי בשביל דלי׳ בחוק מני, ובא ללמד על הקיפה דאלכסון ג״כ לנוקבה בא ללמד, ג׳) וקאי עלי׳ יו״ד מן צ׳ ימיני דבי׳ פקודי׳ יסוד המים בגין מה שבין פירקא קמא מיוד (עילאי) [ימיני] עד שיפולי דאלכסון דקאי עלי׳ ההוא רווחא מפירקא קמא בי׳ פקודי׳ יסוד המים לבנים, בגין דיתקצר בגוונא שיפולי אלכסון, וחמימותה דיסוד אש דמאיר בין תרין יודי״ן צד״ק אש לבנה, לפקודי חלב דיתהפך המים ללובן דם נעכר ונעשה חלב [נדה ט׳ א׳], ד׳) ונהפך פנוהי מק׳ אלכסון מפנוהי דצ׳ ברווחה דתרין יודי״ן לפקודי לא תבשל גדי בחלב אמו, דפנה פנוהי מיסוד אש להההוא בישולה (דהוא) [דההוא] חלב דפקיד ביו״ד ימיני, לה) וכאשר יתעבד צ׳ מן ק׳ דקאי ק׳ זעירה תחות ק׳ אלכסון, ויתחבר ק׳ זעירא בפירקא קמא דלי׳ בקצה שמאלי לרגלה דק׳ דקאי באלכסון, וקאי מעט בשיפולי פנוהי לעילאי מסתכל וק׳ שביעי יתחבר בפירקא קמא דלי׳ בקצה הימין לרגלה דק׳ ששי דקאי מעט בשיפולי, לו) לפקודי איש אשר הוא בדרך רחוקה, כגוונא דאחיד ק׳ זעירה ברגלה דק׳ אלכסון, ופנוהי למעלה מסתכל, לבא לירושלים עיר הקודש, ומסתכל קבל יו״ד שמאלי דפנוהי לבר מפנימאה צ׳, לפקודי לעשות פסח שני בחודש שני באייר, לז) או טמא לנפש כגוונא דקאי יו״ד שמאלי צ׳ לבר מפנימא, ומסתכל לתתאה מערבית תחתית לפרידת נפש, לצבר עפרו ממקום המזבח [ע׳ בראשית רבה פי״ד סי׳ ח׳ וירושלמי נזיר פ״ז

---

*) חסר כאן כי אבלו עש והגהתי בפי הנראה מתוכן דבריו

צ

דאלכסון הוא מגביה מעט והוא מתקרב מעט מעט לפוקא קמא דיו״ד ועי״ז מתמעט יסוד המים שבו, וכנה מלל המים ים יסוד מם בין התרין יודי״ן ורומז הם לחמימות הנפש כדלעיל והמים שמלמ״ש הדם כי הדם הוא הנפש, והנה דם נעכר ונעשה חלב, והענין כי הנפש מתלבש בתוך הדם לך בכל זאת לינו מתחבר עמו חיבור כמימי רק תמיד מגיע הנפש למה שלמעלה ממנו ורוצה להתחלק אלא שמ״מ הוא מתחבר אל הדם וה״ק והחיות לוחץ ושוב (יחזקאל מ׳ י״ד) וכבן, וזה גורם מרוצת הדם, והנה ד׳ יקודות הם וכולם כלולים בדם, והנפש נכלל בכל מ׳ מד׳ היקודות וה״ק הדם כי ד׳ הוא ד׳ חלקי הנפש החיוני בד׳ יקודות מי הוא ד׳ היקודות שבדם, והנה הדם הוא מכלל הבעלי חיים שבכרי הוא שורה החיות מבח״ב בחלב שלינו בכלל הבעלי חיים שבכרי הוא נפרד ממנו ומפקד פקיד בתוך הדם ונמלא הבדל בין דם לחלב הוא כי בדם ד׳ יקודות וד׳ חלקי הנפש, ובחלב הוא ג״כ לותו הבחי׳ שבדם חלא שנחסר ד׳ חלקי הנפש ולכן חלב גי׳ מי חסר ד׳ מדם (ולבעלי הקוד דם הוא מהכ״ח בחמוריים ובחלב חסר ד׳ חלפין כמ״ם בחריח״ל), והנה כאן נחוה לי שנרמז ויו״ד ימיני דם כנ״ל חלא שנרמז כאן מיעוט שנתמעט יקוד המים שהוא הדם כנ״ל דהיינו שנחסר ד׳ מדם ונשאר מי ועי״ז נעכר ונעשה חלב כנ״ל, והנה יקוד מם שמלנו מם הוא חלל דם הוא מם מדומה ממימותה דנפשה, ומם הוא חלל חלב הוא מם לבנה: לח) היקף דק׳ אלכסון דפקיד לאם כנ״ל ויו״ד ימיני עומד עליו ופקיד לחלב מם, ורגל דק׳ הוא כגדי כנ״ל, ויקוד מם עומד עליו למעלה בין התרין יודי״ן ומרמז לביטול גדי בחלב מם, וק׳ שבאלכסון מהדר פניו מפניותה כלי דהיינו בין התרין יודי״ן שמם יקוד מם רומז לביטול מחזור פניו ממנו שלקוד לבטל גדי בחלב אמו: לט) כלומר כזה ק׳ שמי מתחבר לק׳ אלכסון לרגלו, והרגל מרמז על דרך שהולכים ברגל ומרמז לחיים לחיים כי בדרך רחוקה, וק׳ הזה עומד כפוף מעט ופניו למעלה שלומו לעלותו למקום גבוה מכל המלות דהיינו ירושלים ומקבל המי ק׳ נגד יו״ד שמלי לי׳ ושם רמז זמן שמם כדלעיל קי׳ ג׳ ומקבל יו״ד שמלי לבר שהוא מחר שמם בחודש חיור, ומקבל ק׳ שמי נגדו לבר שמי שהוא בדרך רחוקה יעשה פסח שני בחיור: מ) וכן יו״ד שמלי בעלמו ג״כ מי שנרמז בו ועשה פסח שני כנ״ל והנרמז בו הוא טמא לנפש מפני שבו פקודי יקוד טפר כמבואר בשער החיות והוא חלל חלכסון לי׳ שהוא המחבר כמו חלכסון מ׳, ורומז לבריאת החדש שנברא משעה שחלל המחבר שלבר טפרו ממקום המחבר במרח״ל וכמו שכתפר הנרמז כאן הוא טפר של מחרחת רומית כמבואר שם קי״ח כן נברא החדש משעה שהוא מקום המחבר שנבוא

מכל הטעמי, והכא כמאי ד׳ שמאלי מקחכל למטה כמו שכופף ראשו למעלה ונמלא מקחכלותו למטה וכיון שאין דבר עומד בפניו למטה ונמלא הוא מקחכל בכל המרחק שיוכל להיות ולכן הוא מקחכל בהפכו ממש וכיון שהוא במרחק רומית הקחכלותו בתערובת תחתית והיינו לטפר שהוא שפל מכל הטפרות והיינו מקום הטחול וכמו שממקום המזבח שם נברא כן בהפכו שם מת, ומרמז בהקחכלותו לט״פ שהוא עומד במקום גבוה והוא מי מכל מקום הוא מקחכל למת דהיינו שנטמא לו והוא טמא מת:

לח) כבר אמרנו כי יו״ד שמאלי כמה שמקחכל לבר פקיד לפקח שני ועוד יתבאר להלן, וכן אמרנו למיל בסי׳ ט״ו כי י׳ שמאלי פקיד לחמן ט״ם, ונמלא בפקח שני נרמז בו חמן והיינו כי בפקח שני חמן ומלה עמו בבית: **לט)** והכא יו״ד שמאלי שמקחכל לבר מרמז שהחמן שבו יהיו בזמן שהוא על פקח לבר מרשותו, וזה דווקא בחות ל׳ כשאספרנו בפני עלמו, אבל כשנלרפהו עם ך׳ פשוטה לא יו״ד שמאלי ל׳ כפופה מקחכל לל׳ פשוטה שָׁבְעָת ל׳ פשוטה יהי׳ חמן עמו בבית, וך׳ פשוטה רומז לפקח שני כי למד ל׳ פשוטה מל׳ כפופה שהוא ג״כ פקיד לפקח ול׳ פשוטה שני לל׳ כפופה ולכן פקיד לפקח שני, ונמלא יו״ד שמאלי דל׳ כפופה שפוגה לל׳ פשוטה רומז להיותר חמן עם פקח שני והיינו להיות עמו בבית, אבל י׳ שמאלי דל׳ פשוטה דפקיד ג״כ לחמן בחותם כרמזים עלמם דל׳ כפופה, והוא פוגה לבר מל׳ פשוטה לחקור החמן, והיינו לחכול עם פקח שני: **מ)** חיקור חמן דל׳ כפופה כשהוא בפני עלמו נרמז ביו״ד שמאלי כנ״ל ועי׳ בסי׳ ל״ז שם ביארנו כי בהקחכלותו למטה רומז למיתה ומרמז כי כל חוכל חמן ונכרתה, והכא רמז המיתה הוא מפני כי פרקא תחתה דל׳ הוא קלר וחיינו מתפשט נגד פירקא קמא דיו״ד שמאלי כזה **צ** והוא מרמז שמתקלרים יחיו ונכרת: **מא)** כבר אמרנו בסי׳ ל״ז כי מקחכל יו״ד שמאלי למטה לשחול ושחת והוא כי בהקחכלותו למטה לגדולי קרקע כדלעיל סי׳ ט״ו לחכול חמן אז חיינו רוחה את השחת, אבל כשמחוב בהקחכלותו לבר שרומז שלא לחכול חמן אז חיינו רוחה את השחת וזהו (לא) [לא] תתן חסידך לראות שחת: **מב)** ומקחכל ל׳ כפופה לך׳ פשוטה שהוא פקח שני, ומרמז שחיוב כרת הנ״ל הוא ג״כ על פקח [שני] אם לא עשאו ומקחכל לל׳ פשוטה לרמז שחיוב כרת תלוי בל׳ פשוטה שהיא פקח שני, ומ״מ טיקר חיוב כרת הוא בל׳ כפופה שהוא פקח לשון אם כי לשוי לרשון אז חייב כרת, משא״כ טמא ודלך לשוקה כלשבר יתבאר: **מג)** בל׳ כפולה (שהוא ל׳ כפופה) אם רמז טמא או שכי בדלך רשוקה כדלעיל סי׳ ל״ז ומקחכל לל׳ פשוטה שיעשה פקח שני ואם לא עשה פטור מכרת כי בל׳ פשוטה אין אם רמז לברת כי רמז הכרת הוא כמה שמתקלר פירקא תחתה דל׳ כפופה משא״כ בל׳ פשוטה שאין אם פירקא תחתה: **מד)** ומה דרמז כרת דיו״ד שמאלי דל׳ כפופה פוגה לל׳ פשוטה שלפעמים חייב כרת על פקח [שני] שאם לא עשה כי בפקח לשון טמא או בדלך רשוקה ולא עשה פקח לשון בשוגג או בשאר לועם ואמ״כ לא עשה את השני במזיד

פ״ז הל׳ ב׳ לח), ופסח שני חמץ ומצה עמו בבית [פסחים צ״ה א׳] כגונא דבא מקודי מיו״ד שמאלי דאיהו מקד על חמץ שלא יהי׳ ברשות ישראלים עם סגולתו ובבבולם, ובגין דא מנה מנוהי לבר מצ׳ מנימאה, ובפקודי דפסח שני מנה לי׳ יו״ד שמאלי שחמץ ומצה עמו, לט) ולא נאסר כי אם באכילת הפסח יאכל מצה הגם שחמץ עמו בבית [שם] כגונא דמנה יו״ד שמאלי לצ׳ פשוטתה דבי׳ מקודי פסח שני חמץ ומצה עמו בבית, הגם שצ׳ פשוטתה ג״כ מנה יו״ד שמאלי חוץ מפנימאה צ׳, דא בא לפקודי שלא יאכל חמץ עם הפסח, אבל עמו בבית מותר, כגונא דפקודי מצ׳ כפולה די׳ שמאלי מנה לי׳, מ) ובא מצ׳ כפולה לפקודי כאשר בא דבר קדשו (שמות י״ב ט״ו) כי כל אוכל חמץ ונכרתה, כגונא דמנה י׳ שמאלי למערבית תחתית מן צ׳ ולקבלי דפירקא קמא מיו״ד שמאלי לית פירקא לקבלי מתתא, בגין דפירקא תתאה מצ׳ כפולה יתקצר ולא אזל עד קבל פירקא קמא מיו״ד שמאלי, בגין דעבר על פקודי דא יתקצר יומי ונכרת, מא) ופנה פירקא קמא מיו״ד שמאלי למאמר קדשו (תהלים ט״ז י׳) (אל) [לא] תתן חסידך לראות שחת, שלא לעבור על פקודי דא, מב) ובא צ׳ פשוטתה עם צ׳ כפולה לפקודי הראוי בראשון ולא עשה השני חייב כרת על השני ברם מי שהי׳ טמא בראשון או בדרך רחוקה ולא עשה השני פטור מכרת בגין שגג או נאנס בראשון יעשה השני [פסחים צ״ב ב׳ — צ״ג א׳], ובא דבר קדשם [שם צ״ב ב׳] א״כ למה נאמר טמא או בדרך רחוקה שאלו פטורים מהכרת ואילו חייבים, מג) וכדין פנה צ׳ כפולה לצ׳ פשוטתה, דמה דבא מקודי בצ׳ כפולה היינו טמא או בדרך רחוקה פנה לצ׳ פשוטתה שיעשה פסח שני בי״ד באייר ואם לא עשה אינו חייב כרת, כגונא צ׳ פשוטתה דלית בי׳ מקודי לחייבו כרת דלית בי׳ פירקא זעירא לתחות, מד) ברם שגג או נאנס דהי׳ ראוי בראשון ולא עשה השני חייב כרת על השני, דבגין דא פנה יו״ד שמאלי פנוהי לצ׳ פשוטתה דפקיד על חיוב כרת

כרת אם לא עשה השני, והדברים עתיקים בעזר החונן לאדם דעת, מה) וצ׳ פשוטתה קאי על רגלה בלחודוהי ולא קאי מלבן לבונה בגין דקאי בחד קיומה שלא הי׳ לו שום מכריח, כי אם מעצמו הוא שפשע שלא הי׳ בקו השוה לעבוד את ה׳ באמת ובתמים ושגג ונאנס, ולא הי׳ בוחר בטוב להכריח מזגו כמאמר קדשם [אבות פ״ה מ״כ] רץ כצבי וכו׳, מו) ופנה צ׳ כפולה בי׳ שמאלי לבר מפנימא צ׳ לפקודי לא יראה לך חמץ (שמות י״ג ז׳), מז) ובכל שעריך איהו מה דיתעבד צ׳ כפולה לתחות בין תרין ידי״ן פקודי לא ימצא בבתיכם (שם י״ב י״ט), ומה דיתעבד אלכסון לתחות לפקודי בכל גבולך (שמות י״ג שם), מח) ובל יטמין ובל יקבל פקדונות [פסחים ה׳ ב׳] כגוונא דיו״ד שמאלי דחי לבר שלא תהי׳ ברשותו, מח) ומדאורייתא בביטול בעלמא סגיא [שם ד׳ ב׳, י׳ א׳] כגוונא דפנה י׳ שמאלי לבר מפנימאה צדי״ק, דאיהו חמימותה דחיים כמבואר, דיסוד אש לבנה סוד חמימותה דדמא השוכן בלב האדם כאשר בא ניקוד חולם ופנה לבר לבטל החמץ מלבו, נ) ולהוי בדעתו כעפר׳ בעלמא כגוונא די׳ שמאלי פנה בפירקא קמא ליסוד עפר, בגין דלית לקבלי פירקא, דפירקא תתאה מערבית סיומא דצדי״ק יתקצר, נא) ברם ק׳ דאיהו צ׳ פשוטתה לא כדין דתרין יודי״ן קימין בזקיפה קבל צ׳ כפולה דאזל אלכסון בשכיבה, ולפקודי פסח שני חמץ ומצה עמו בבית ולא נאסר כי אם באכילת הפסח לא יאכל חמץ לדא פקד י׳ [שמאלי] מצ׳ פשוטתה, נב) ויתקרבו התרין יודי״ן מצ׳ פשוטתה ואלכסון דלי׳ לפקודי קרבן פסח כמבואר בצ׳ כפולה ולדא אהדר פני יו״ד שמאלי מצ׳ כפולה לצ׳ פשוטתה להיתר חמץ ומצה עמו בבית, נג) ויו״ד שמאלי מצ׳ פשוטתה דפנה לבר לפקודי שאסור לאכול חמץ עם הפסח גופו, נד) בגין דפנה יו״ד שמאלי מצ׳ כפולה דפקיד לגדולי קרקע, ופנה ליו״ד ימין מצ׳ פשוטה דפקיד ליסוד המים ובין תרין יודי״ן מני׳ ההוא נהורא דמחמם ומחמין, נה) ותרין יודי״ן עומדים בזקיפה ומקבלים להון ומפקדים לאלכסון צ׳ דאיהו קרבן פסח לצלותו, נו) ואהדר י׳ שמאלי מצ׳ כפולה לצ׳ פשוטתה לפקודי ככל חוקת הפסח (יעשה) [יעשו] אותו (במדבר ט׳ י״ב), נז) ויסוד אש יתקצר בצ׳ פשוטתה דרחבו

זעירה

כתפר יבואר בקו׳ בכפ בכ״ד לז פומה לו לי כפופה לחייב כרת: **מה**) ודייני לה לא עשה פסח שני כמחיד כמו שנרמז בן׳ פשוטה שלותו כזה ואינו כמו לי כפופה שהוא כפוף למטה, ומרמז שהי׳ כפוף ומוכרח בלומר שלא לעשות פסח לחשון כמו שנרמז בי׳ כפופה, משמ״כ בי׳ פשוטה שאינו כפוף לרמז שפסח שני הנרמז בי׳ פשוטה מה שלא עשהו לא הי׳ כפוף ומוכרח רק מרצונו הטוב מדרך הטוב וזה נרמז בגל י׳ פשוטה שעומד בחלוקון לרמז שלא כלך בדרך היפר מרצונו, ולא עשה פסח שני: **מו**) י׳ שמאלי די׳ כפופה כמה שפונה לבר רמז כי לא ירחה לך חמץ י׳ לעיל קי׳ ל״ט ועי׳ קי׳ ט״ו: **מז**) בין תרין יודי״ן לדי״ק רומז לבית מפני שמוקף מד׳ רוחות כזה

צ רק שים כמו פתח קטן למעלה לכנוס בבית, ומה שמתבגל חלכסון

י׳ למטה הוא שהר הגבולין שלו ועל זה קאי יו״ד שמאלי ומפקד שלא ימלא בין בבית בין בגבולין: **מח**) וכן בכלל בדחיית יו״ד שמאלי הם החמץ שלא ימלא ברשותו בכל תופן שיהי׳ הו שהר יטמין הו שהוא יטמין חלל שהר בכל לחסור: **מט**) ותותו החמץ שביו״ד שמאלי די׳ כפופה קבי בביטול בעלמא, כי כבר אמרנו לעיל קי׳ ד׳ כי יקוד שם שבי׳ רומז לחמימותא דדם בנפש וכשבא בניקוד חולם שמרמז לאדם, חי הוא רומז לדם האדם, והנה טיקר מרומז דם האדם ותיוותו חלוי בלב וזה מרמז שבלבו ירחיק את החמץ וידחנו לחוץ כמו שפונה יו״ד שמאלי לחוץ, ומלא מבטלו בלבו, חי לחיו מובר טוב: **נ**) ויאמר דליהוי בטפרא דחרעא כמו שיו״ד שמאלי פקיד ליקוד עפר בכ״ל: **נא**) ט׳ לעיל קי׳ ל״ט, ועי׳ לקמן קי׳ נ״ב: **נב**) בי׳ כפופה החלכסון מהפשט ברוחבו יותר מחלכסון די׳ פשוטה כזה

צ ׳

קרוביה יותר זה לזה וכן חלכסון של י׳ פשוטה מתקרב יותר לי״ד שמאלי שלו וחלכסון פקיד לפסח דוגמת חלכסון י׳ כפופה וכולו פסח שני ומרמז שבחמץ נתקרבו עמו עם הפסח שני שמותרים להיות עמו בבית אחד, ולזה מחזיר יו״ד שמאלי די׳ כפופה פניו לי׳ פשוטה לרמז שמותרים להתקרב עם פסח שני כנ״ל: **נג**) ליקוד לאכול חמץ עם פסח שני נרמז ביו״ד שמאלי מי׳ כפופה ט׳ לעיל קי׳ ל״ט: **נד**) חמץ נרמז בי׳ פשוטה בעלמו, כי לבר מי׳ כפופה ביו״ד שמאלי שם ים גדולי קרקע כדלעיל ק׳ ט״ו וביו״ד ימיני די׳ פשוטה פקיד ליקוד במים וחלכן ים יקוד שם חס, ועי׳ בשער הליתן קי׳ ע״ו כ״ח, ומחר שבאו מים לתבואה מז ע״י חוס מועט מחמין: **נה**) יקוד שם שבין תרין יודי״ן די׳ פשוטה רומז על פסח שני ג״כ בלשה דווקא: **נו**) י׳ שמאלי מי׳ כפופה מקבל לי׳ פשוטה להקיפסח זה לזה פסח שני הנרמז בי׳ פשוטה יהי׳ ככל חוקות הפסח רחמן הנרמז בי׳ כפופה: **נז**) ט׳ לעיל קי׳ נ״ד כי שם שבי׳ פשוטה רומז שמחמם ומחמין, ות״ת כלה בחם גדול נחפה מיד וחינו מחמין, לזה בא הרמז בי׳

פסוטה שמתקנר בו יסוד שם מפני שמתקנו ביודי״ן שבו כנ״ל ונתמעט בריוח שביניהם שסם יסוד שם ואינו חלש מחמס כיון שאינו שם גדול, ומרמז כנ״ל בפי׳ ט״ו: **נח**) קיבולו בתחתון של י׳ שמקובב בג׳ פרקים חלו דהיינו פרק חמישי שבי ושביעי, והנה פרק חמישי שהוא חלכסון לי׳ מתרחב יותר מפרק שביעי שלו למטה כזה

צ והנה מה שחזל חלכסון נגד פרק התחתון שם פקיד ליסוד המים כמבואר בשער הסיתן קי׳ ע״ב וכך קלה חלכסון עלאי דחזל עודף על פירקא תתאה מלי פקיד ליסוד עפר כמבואר שם קי׳ (ע״ב *) ורומז למה שיתבאר בהמשך הדברים, והנה כאי יסוד עפר פקיד לגדולי קרקע מפני שחלו יסוד המים המלמיח את הטפר: **נט**) וחלכסון זה דפקיד לגדולי קרקע הולך בשיפוע, ושם בח ק׳ למקומו הק׳ עומד כפוף, וק׳ הוא פרלוף ורומז לפרלוף חדם הכופף עלמו למטה למקום הגידולי קרקע להכניסם לקיום כמו שעומד למקום בית קבול דלי׳ שמכנים התבואה בשם: **ס**) יסוד המים שחלו כנ״ל רומז שנפל מים על הזרעים הוכשר לקבל טומחה שם נפל מגבלתם עליו כשכר יתבאר וט׳ לקמן קי׳ ע״ו ע״ז ע״ח: **סא**) ט׳ לעולל קי׳ ל״ז, ובקי׳ מ׳ כתבנו כי רמז המיתה הוא מפני שמתקנר פירקא תתאה ממה שלמעלה ממנו רמז שנתקלקלו ימיו ויסוד עפר שביו״ד עילאי רומז שיסוב חל הטפר ונמלא כמו כן יסוד עפר שבקלה חלכסון עילאי דלי׳ רומז ג״כ ליסוד עפר דהיינו מיתה מפני שנגדו ג״כ מתקנר פירקא תתאה ורומז למיתת הבהמה, ויו״ד עילאי רומז למיתת החדם מפני שהוא למעלה מחלכסון והוא החדם עולה למעלה, וחלכסון לנפש הבהמה היודלת מטה: **סב**) יצחר הכתוב רוח החדם העולה היא למעלה כי תיבת היא מיותר, חבל הכוונה כי החדם שהוא בעולם השפל ועוסק בענייני הגשמיים מ״מ כיון שעסקו הוא ע״י נשמתו הרוחניות לכן חס מתנהג בה ע״י התורה חז המעשה הגשמיים בעלמה היא עולה למעלה ברוחניות ועושה תיקונים וחב פי׳ תיבת היא כי המעשה הגשמיים היא עלמה עולה למעלה ברוחניות: **סג**) יסוד עפר שבחלכסון רומז לנפש הבהמה שמתה כנ״ל חבל הקחלקות החלכסון שעולה למעלה ומתקנר ליודי״ן שעליו רומז על יו״ד עולאי להקחלקות נפש החדם העולה למעלה כמו שלמעלה ים יסוד שם בין התרין יודי״ן והוא רומז לחיות וחמימותא דנפשא כדלעיל: **סד**) כצר חמרנו כי חס שמתכל יו״ד שמחלי חלי פסוטה רומז לחות לנפשא שני והיינו מי שנטמא חו בטומא חת חו בנבילה כחשר יתבחר, והנה יו״ד עילאי פקיד לטומחת חת כחשר ביחתרנו, והנה יו״ד עילאי שם בח ק׳ בפרקיו חית בי׳ תרין קופין, וק׳ קמח רגלו יורד נגד ק׳ תניינא עד כנגד חלי רגל ק׳ תניינא, ורגל ק׳ תניינא יורד עוד יותר למטה כמבואר לעיל בליור והנה תרין רגלין חלו רומזים לב׳ מיני **טומחות** בחת טומחת ערב וטומחת ז׳ כחשר יתבחר: **סה**) רגל ק׳ תניינא יורד ומחפשט יותר מחלכסון ל׳ ומחפשט יורד עד כנגד קלה מתחה דחלכסון כדלעיל בליור וקלה תתחה מחלכסון רומז לשקיעת החמה כדלעיל בפי׳ כ״ד והוא רומז כחן לטומחת ערב עד שקיעת כחמה, ועליו ג״כ קלי כדחי דיו״ד עילאי לפשה שני דחין שוחטין וזורקין על טמא מרן שהוא **טומחת ערב**: **סו**) ורגל ק׳ קמח פקיד לטומחת ז׳ בגין דתרין קופין דיו״ד עילאה חית בהון מ׳ פירקין ורגל ק׳ קמח חזיל עד

זעירה קבל צ׳ כפולה, וצ׳ פשוטתה עומד על חד רגלה לפקודי פסח [שני] נאכל עם מצה, וחמץ מותר להיות ברשותו, נח) וכדין נמי בא פקודי מצ׳ כפולה מה דיתעבד לתחות צ׳, ומה דאלכסון צ׳ אזל קבל בית קבלו מצד ימין דאיהו לפקודי יסוד המי׳, ומה דאזל אלכסון עודף על בית קבלו פקיד ליסוד עפר לגדולי קרקע, נט) ואלכסון ההולך עודף על קבולו משפע ועולה מה דבא לפקודי גדולי קרקע ומגביהו שהוא תלוש ומכניסו לקיום כגוונא בית קיבולו, ס) ופקודי בו יסוד המי׳ לדבר קדשו (ויקרא י״א ל״ח) וכי יותן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו וכו׳, סא) בגין דבא לפקודי ג׳׳כ לפרידת הנפש בין חי שאינו מדבר ונפש חי מדבר, כמאמר קדשו (קהלת ג׳ כ״א) מי יודע (נפש) [רוח בני] האדם העולה [היא] למעלה וכו׳ פירקא מאלכסון העודף על קיבולו פקיד על הסתלקות נפש הבהמה וכי ימות מן הבהמה (ויקרא שם פל״ט), ופירקא קמא מיו״ד שמאלי דפנה ליסוד עפר לפקודי על הסתלקות נפש האדם, סב) ואמר העולה היא למעלה תיבת היא מורה היא למעלה בעסקו בעולם השפל היא למעלה בעסק התורה שהיא שליטה למעלה כמאמר קדשו (ירמי׳ ל״ג כ״ה) אם לא בריתי — הנוהגים — יומם ולילה חוקת שמים וארץ לא שמתי, סג) ואלכסון פנה למעלה מה שבין תרין יודי״ן צדי״ק לנפש החיוני דבין תרין יודי״ן לנפש האדם העולה למעלה, סד) ופנה יו״ד שמאלי צ׳ לפסח שני פקודי בגין דכאשר יתעבד צ׳ קדישא מק׳ קדישא דבא למרקים צ׳ וכאשר יתעבד מק׳ יו״ד שמאלי תרין רגלים מן תרין קופין דקיימין בי׳ שמאלי, דק׳ תניינא דקיימא לפרק תניינא מי׳ ורגלה דלי׳ נחית לתתא, וכדין ק׳ דקאי לפירקא קמא נחית לקבלי דרגלה דק׳ תניינא, עד פלגא, ושניהם פקודים לטומאת מת בנפש, סה) רגלה דק׳ תניינא נחית לשיפולי אלכסון לשקיעת החמה לטומאת ערב, סו) ורגלה דק׳ קמא נחית לקבלי לטומאת שבעה. בגין דאיהו חופף עלי׳ דרגלה, ואיהו

עביד לי׳ [(נכתב בין השיטין) לרגלה] בכפילה לאכפלה מספרא הדין, מה דבא בתרין קופין דאינון שבעה פרקין לבר מרגלה דק׳ קמא דאיהו פקיד לאכפלה הדין מספרא לטומאת שבעה מה שבא מרגלה דק׳ תניינא לטומאת ערב הוא אחיד מספרא לטומאת שבעה כמאמר קדשם [ע׳ כלים פ״א ואהלות פ״ב] מת אבי אבות הטומאה, אדם הנוגע בו אב הטומאה וטמא ז׳ ימים ואדם הנוגע בו [טמא] טומאת ערב.[סז) בגין דקצה אלכסון מצ׳ קצה עילאי דחי דהאי מספרא דקאי עלי הפרקין לעילא דא לפקודי דק׳ קמא ליומים, דאלכסון קצה עילאי ליום וקצה תתאה דיתעגל לסיבוב הירח, דכד יתעבד מק׳ וקאי ק׳ לפרק אלכסון ופנוהי למטה לדבר קדשו (בראשית ג׳ י״ט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב, וחלק אב וחלק אם נחית לתתא, וחלק השיש״ל חלק הנפש עולה למעלה כרווחה דבין תרין יודי״ן צדי״ק, ודחי לי׳ לבר כמו שפנה יו״ד שמאלי לבר מפנימאה צ׳, שהנוגע בו נדחה לפסח שני. סח) הנוגע בו[כגוונא ק׳ דקאי לפרק שישי צ׳, ק׳ זעירא דיתחבר לק׳ דקאי מוסה באלכסון, דיתחבר ק׳ זעירא לרגלה דק׳ אלכסון וקימא ק׳ זעירא מעם בעגולתה ופנה ליו״ד שמאלי וק׳ שביעי יתחבר לק׳ זעירא הנ״ל לרגלה דלי׳, ובפירקא קמא דלי׳ ק׳ זעירא יתחבר לרגלה דק׳ אלכסון וברגלה דלי׳ יתחבר לק׳ שביעי לפירקא קמא דלי׳, דאיהו סיומא דצ׳, ופנוהי מעם לעילא מק׳ שישי, דאיהו אחיד כל מספרא הדין, סט) אינון פרצופים מק׳ קדשים, ואינון (ק׳) [ז׳] קופים באים בפרקים להילוך החמה וסיבוב הלבנה כמבואר להדין ז׳ ימים, ע) וק׳ שביעי דנגע בק׳ שישי לפקודי נגע במי שנגע במת לטומאת ערב דקאי בסיומא דצ׳ דאיהו זריחה ושקיעה, עא) ולטומאת אוהל פקיד ק׳ תניינא מי׳ שמאלי דיתחבר ברגלה דלי׳ לפירקא קמא דק׳ אלכסון, ובהקיפה דלי׳ יתרחב לפרק תניינא מק׳ אלכסון דאיהו עמודי דרומה, לטומאת אוהל, כאשר בא דבר קדשו (במדבר י״ט י״ד) (וכל) [כל] הבא אל האוהל... יטמא ז׳ ימים וכו׳, כגוונא דפירקא קמא מיו״ד שמאלי פנה לבר ודחי לפסח שני. עב) ותרין גוונא

פלגא דרגל ק׳ תניינא כנרמה לעיל בגיור, ממלא רגל ק׳ תניינא. וכפל כי יב בו כהה ב׳חלקים הלק מ׳נגד רגל ק׳ קמא וחלק מ׳ למטה ממנו ורומז לאכפלה מה דבא ברגל ק׳ תניינא לטומאת ערב שבוע יום מ׳ כמן ברגל ק׳ קמא וכפל המספר כפי מספר הפירקין כנוונא דעל ידו וכפל רגלו דק׳ תניינא, והנה הפירקין הם ח׳ כנ״ל ומ׳ מהפירקין שבוע רגל ק׳ קמא בח לרמז הכפל כנ״ל ונסמך ז׳ פרקין רומז לז׳ ימים : סז) מע״כ דעיקר הרמז דטומאת ערב וטומאת שבוע הרמז בק׳ שביעי וק׳ שביעי כמבואר להלן קי׳ ק״ח ט׳, מ״מ בח כמן רמז טומאת ערב וטומאת ז׳ משום שעיקר הדחוי לפסח שני נרמז בהלי י׳ שמאלי דפנה לבר לגד מ׳ פשוטה כמבואר לעיל, והנה כל הפירקין הנ״ל הם ימים כי עומדים על מלכקון מ׳ והוא פקיד ליום, קצה עילאי מהלכקון לזריחת השמש וקצה תתאה מקום שמתעגל למטה לגד פרק שבו שם פקיד לקיבוב הירח בלילה כנ״ם לעיל קי׳ כ״ד הרי כמן רמז יום שלם, והנה עיקר רמז דטומאת ערב וטומאת ז׳ הוא על זה המופן כי מלכקון מ׳ רומז למת, שם בח מות ק׳ שהוא פרלוף אדם למלכקון ושומד הק׳ כפוף ומסתכל למטה, רומז שמסתכל לקופו שיורד למטה ליקוד בשפר הנרמז בקצה מלכקון עילאי שיסוב אל השפר כשהי, ולמעלה ממנו בין התרין יודי״ן עומד יקוד שם שהוא חמימותא דנפשא רומז ג״כ על הסתלקות הנפש מהגוף ועולה למעלה: סח) לפ״ז ק׳ מלכקון רומז למת ומ״כ ק׳ השבי שמחבר לק׳ מלכקון כמבואר בגיור הוא נוגע במת והוא אב הטומאה וטמא טומאת ז׳, ע׳ לעיל בגיור ותבין כל הדברים בשר היטב כי ק׳ השבי עומד בעיגול מעט ופניו למעלה לרמז שתופס כל המספר כי בפניו הוא מסתכל למעלה אל התרין יודי״ן שבח ד׳ קופין ובפירקא קמא דלי׳ מתחבר לרגל ק׳ מלכקון הרי כ׳ קופין, והוא עלמו הרי ו׳ קופין, וברגלו מתחבר לק׳ השביעי למטה הרי תופס כל הז׳ קופין ומסתכל למעלה לגד יו״ד שמלי שרומז שבמספר כל הז׳ נדהה מספח שהוא טמא ז׳ ימים : סט) וכל הז׳ קופין רומזים לז׳ ימים דוגמת ק׳ מלכקון דפקיד ליום זריהה ושקיעה כלעיל ק׳ ק״ז : ע) ק׳ שביעי נוגע בק׳ שבי שהוא אב הטומאה כנ״ל נמלא ק׳ שביעי רשהן לטומאה וטמא טומאת ערב מפני שק׳ שביעי הוא תופס מלגו כל הז׳ קופין רק הוא בעלמו והנה הוא מתחבר לק׳ שבי שהוא המתעגל כן מלכקון ויורד למטה ונמלא הוא רומז לשקיעה כלעיל קי׳ כ״ד ולכן ק׳ שביעי שעומד מלגו רומז לטומאת ערב : עא) כבר תמרנו שמלכקון מ׳ רומז למת והנה ק׳ תניינא מיו״ד שמלי תופף על ק׳ מלכקון עד שרגלו הולך כנגד פירקא קמא דק׳ מלכקון ומתחבר לו והקיפה דק׳ תניינא מתרחב עוד לפרק הדרומי מק׳ מלכקון ומתחבר שם בין הפרקים כנ״ל כזה ונמלא ק׳ תניינא מיו״ד שמלי כמו תוכל על מלכקון ומלכקון רומז למת נמלא ק׳ תניינא כנ״ל רומז לתוכל למת ויו״ד שמלי רומז לדחות לבר לפסח שני כי הבא על התוכל טמא טומאת ז׳ כמספר פירקין דתרין קופין דיו״ד שמלי שהם ח׳ ומ׳ מרמז לתוכל ונסמך ז׳ לז׳ ימים : עב) ליור

יו"ד דשמאלי מתירין קופין כזה ן וכזה שני קופין חלו על גלגלון שרומז למת ונמלח כם רומזים לשני מיני תולעים ושני התולעים מחוברים לקרקע כמו דהתי' שמאלי פקיד ליקוד טפר כמבואר בשער החיתן מרמז שהתולעים כם מחוברים לקרקע ושניהם מין אחד כמו דפקיד ליקוד טפר ורגלו דק' פקיד לחולן כמו שכוח גדוד ועולה בתורך דין התירין יקוד טפר שמתירין שטורי רגל דק' כמבואר בשער החיתן בחות ק', ופקיד כל היולא מן הטין חין טטמא טומאת תולעים אלא פשתן [שבת כ"ז ב'] שאז החולל עלמו טמא ז' כאשר יתבאר: עג) ב' מיני תולעים נרמזים בשני הקופין דיו"ד שמאלי ודיוניהם מפורש בהם, דע כי ק' תניינא מיו"ד שמאלי הקיפו מרחף ומהיכל על ק' גלגלון ואינו נוגע בו ממש רק מהיכל עליו ואינו נוגע בו אלא מעט בקלה בין הפרקים ע"י חג וכן מהיכל הקיפו דק' תניינא על רגלו, וממה כי הקיף דק' תניינא מהיכל על שני דבריס על המת כגוונא דק' גלגלון כנ"ל ועוד על דבר מ' כגוונא דרגלו ורגלו נוגע לק' גלגלון ממש להקיפו למת עלמו שהבא אל תוכל המת טמא ז' כנוגע במת משמ"כ התוכל עלמו אינו טמא ז' כנוגע בגוונא דהיקף אינו נוגע ממש בגלגלון וכל זה בק' תניינא משמ"כ ק' קמא שמתחבר ממש הקיפה דלי' להקיפה דק' תניינא לרמז שהתוכל כנוגע ואינו בפשתן כאשר יתבאר לט"ג שאינו בגלגלון כ"ח בק' תניינא, מ"מ מהיכל הוא על גלגלון ורמז שגיעה יש בו ג"כ ומרמז שעל הדבר שמהיכל נחשב כנוגע בו: עד) גמרינן אהל אהל ממשכן כמו שחרז"ל בפ' במה מדליקין [שבת כ"ח ת'] אינו טמא אלא פשתן דומיא דאוהל המשכן וזה נרמז כאן בזה שהם מהתולעים על גלגלון ו' וגלגלון קוד המזבח כמבואר לעיל גמלא האוהל שעליו, הוא האוהל שמהיכל קביב למזבח והוא המשכן ולכן גמר אוהל אוהל ממשכן: עה) כן נרמז כאן דבר הנאדג (ע' רמב"ם פ"ב מטומאת מת הל"ב) כי ק' תניינא מתחבר ברגלו לפירקא קמא דק' גלגלון ופירקא קמא חזיל ברוחב ורגל דק' בתוך ומתחברים כאחד, וכן מקום שמתחברים ק' קמא וק' תניינא היינו פירקא זעירא דק' קמא לפירקא קמא דק' תניינא הכל ברוחב, ורגל ק' קמא חזיל בתוך מרמז על מריגת שתי וערב תוך ורוחב. עו) והחרוג דווקא משפתן ולא מגמי, ורמז בב' רגלין דק' קמא ותניינא והולכים בד בד כל אחד לפי דרכו מרמז דבר הטולה בד בד והיינו פשתן: * עז) כל הכ"ל בטומאת מת אדם אבל אם יצא חיריק לחוד ו' אשר אז פקיד לבהמה כמבואר בשער הכללים אז פקיד לטומאת נבילה, בגין דק' שביעי רומז לטומאת נבילה כאשר יתבאר, וק' שבי נגע בו רמז לנוגע בנבילה אז במשא המרמז בק' השני כאשר יתבאר, וק' שבי פומה בפיו לגד ו' שמאלי דפנה לבר לעשות פקח שני אם נטמא בנבילה דלריך הערב שמש, כמו דק' שבי מתחבר לקלה תחתה דק' תלכון דפקיד לשקיעת החמה כדלעיל סי' כ"ד: עז) ע' לעיל סי' מ' כי בפרק שביעי מל' רומז למיתה שנכרתים ימיו וק' שביעי למטה מכל דק' דל' ורגלו יורד למטה ומרמז על נפש הבהמה היורדת, וכבר אמרנו כי בגוף חיריק לל' רומז למי שאינו מדבר ולכן רומז כאן למיתת הבהמה שהיא נבלה וק' שבי נוגע בו כנ"ל רומז למי שנוגע בנבילה: עח) וכן

גוונא אוהלים כגוונא דתרין קופין מיו"ד שמאלי החופפים עלי קצה ק' אלכסון, דק' קמא מיו"ד שמאלי אז ברחבו יתיר מק' תניינא דלי' לצפון, ויתחבר פירקא קמא מק' תניינא בקצה הדרומי לפירקא זעירא בקצה הדרומי מק' קמא, ואזל ברגלי דלי' יתיר ברחבו על ק' תניינא, דאוהל הנעשה מפשתן מטמא טומאת אוהל? להיות אוהל? עצמו טמא [שבת כ"ז ב'] ברם אוהל הנעשה מעץ אינו טמא בעצמו [שם] כי אם מביא את הטומאה על? מה שבתוכו עג) כגוונא דק' קמא מי' שמאלי דיתחבר בהקיפה דאיהו מחובר ממש, אבל ק' תניינא איהו רחף עלי ולא נגע גופו בגופו כי אם רגלה דלי', עד) ורחף על אלכסון דאיהו סוד המזבח כמבואר לעיל דאיהו אוהל? המשכן שנעשה מפשתן הוא בעצמו טמא [שם כ"ח א'] עה) כגוונא אריג כמו דיתחבר ק' תניינא ברגלה דלי' יתחבר לפירקא קמא מק' אלכסון, דפירקא [קמא] אז? ברחבו ורגלו לארכו, וק' קמא מיו"ד שמאלי יתחבר פירקא זעירא דלי' לפירקא קמא מק' תניינא דאינון אזלין לרחבו, ורגלה דק' קמא אזל ברגלי' לאורכי' וכדין אזלין כמעשה אורג שתי וערב עו) ותרין רגלים מהנך תרין קופין כל? חד אזל בשבי? דלי' ולא מתקרבי' דין לדין בגין דמפקדים לארוג מהמין שעולה וגד? מהקרקע בד בד דהוא פשתן [יומא ע"א ב'] ולאפוקי ארוג מגמי או משאר דברים * עו) וכאשר בא ניקוד חיריק לצ' דבא פקודי מני' לחי שאינו מדבר, ואינו מטמא כי אם במגע ובמשא ולטומאת ערב, כגוונא דק' שישי זעיר' דנגע בק' שביעי, וקאי בפנוהי לעי? לי' שמאלי צ' דהוא לבר דאסור בקדשים, ופנה לפסח שני בגין דצריך הערב שמש דגגע בנבילה [פסחים צ' ב'] עז) בגין דפקודי דק' שביעי סיומא דצ' מפקיד לנפש הבהמה היורדת היא למטה וכאשר נגע ק' שישי בזה לפקודי אם נגע אדם עח) או הסיטו ונשא כגוונא דקאי ק' שישי בגו צ' קצת יתעג? ונגע ברגלו לפירקא

קמא

קמא מק' שביעי לפקודי הנ"ל, ותמונתו דיתעגל קצת וגגע לנושא פקיד עם) ואוה"ע משמתן וכן מעורות דכאשר בא ניקוד חיריק לצ' דיתעבד מק' דק', איהו ב' פרצופים זכר ונקבה מבהמות, ובא מק' תניינא דקאי בי' שמאלי לפקודי אוה"ע הנעשה מצמר או מעורות שגוף האוהל טמא ז' ימים וצריך הזאה שלישי ושביעי [שבת כ"ח א'], פ) ולפקודי המשכן האוה"ע הנעשה הוא בגוונא דא עורות אילים מאדמים [שם] בגין דאלכסון סוד המזבח ואוה"ע בגוונא דאלכסון א' כמבואר בחל"ק ראשון, פא) ואלכסון הוא שעיר עזים וכבשים לקרבן פסח, וכשב נתרבה באל"י להקריב ע"ג המזבח, ואם בא מן העז אינו באל"י, פב) ואמר צד"ק קדישא בתמונה שבראני יוצרי אנא בא לפקודי על מצות ומרורים (במדבר ט' י"א) בגין דיו"ד ימיני פנה בראשו לעיל מעט בזקיפה בגין ואמרתם זבח פסח הוא לה' (שמות י"ב כ"ז) לשם ה', פג) ואם שינוי זבח ושינוי בעלים פסול [פסחים ס"א א' — ס"ב ב'] כגוונא דפנה יו"ד לעילה [נ"ב, וקאי יו"ד ימין על אלכסון צד"ק דפקיד על המנויים עליו דווקא כמבואר], פד) ועל מצות ומרורים יאכלוהו כגוונא דבין תרין יודי"ן יסוד אש, ויו"ד שמאלי כמבואר לעיל דמפקדים על מצות דווקא, פה) ומרורים כגוונא וימררו את חייהם וכו' בפרך (שמות א' י"ד) שדרשו חז"ל [סוטה י"א ב'] במלאכה המשברת גופו של אדם, בא פקודי כגוונא דבא ק' לאלכסון צד"ק, וק' סוד זכר ונקבה וקאי בקומתו כפוף שעבדו בהם עבודה המשברת את הגוף, פו) ולזכור כל דא בחירות כגוונא יו"ד ימין שקאי בחירות, פז) ולדבר שתחילתו רק וסופו קשה [פסחים ל"ט א'] כמו שקאי יו"ד שמאלי [* בתחילתו] באורחי' דל"י וסופו קשה שעומד על אלכסון ואהדר פניו מני', פח) ענינו מקוצר רוח ומעבודה קשה (שמות ו' ט') בגין דאלכסון צד"ק אלכסון אוי"ה מגבו"ה מזרחית צפונית לגבול דרומית מערבית כגוונא דאלכסון א' דאיהו פקיד על יסוד אויר רוח ברם בצד"ק יתקצר האלכסון, פט) מעיין נרפש [ומקור משחת]

כיסט. שכוח מעח הנגילה מטמא כגוונא ק' שמי שעומד כפוף מטמא רחמנא וק' הוא פרנוף ורומז למי שכופף עלמו ומטמא דבר מה על כתפו והוא נוגע לק' שביעי מרמז שהמטמא הוא דבר הנרמז בק' שביעי דכיינו נגילה. עט) הלי ק' שביעי דלהיכו בהמה שמחה מלמד על ק' תניינא מיו"ד שמלי דפקיד לאוכל המת כנ"ל ומרמז שאם האוכל מעור בהמה ג"כ טמא האוכל ז' ימים וכן אם נעשה מלמדו שהוא דבר הנאחג הנרמז בי"ד שמלי כנ"ל בסי' ט"כ, וע' בחמב"ם פ"כ מטומאת מת הל' י"ב: פ) ט' לעיל סי' ע"ד כי יו"ד שמלי פקיד לאוכל המשכן ולכן פקיד שאוכל המשכן נ"כ מעורות כנ"ל בסי' הקודם וכיינו עורות חילים מאדמים: פא) ט' לעיל סי' ג' ו': פב) פקודי דמלות ומרוריס ט' להלן סי' פ"ד פ"כ וכלן מצאר הרמז ואמרתם זבח פסח הוא לה' פי' לשם כי' דבעיונן זביחה לשמה וזה נרמ' ביו"ד ימיני שפירקא קמא דלי' חיו עומד ברוחב רק בחלכסון מעט כזה כלקמן סי' ל"ג: פג) וכן מרמז סיכוין לשם כי' שוכן רומה וכיינו בשעת שחיטה הנרמז כלן צ זימוי בעלים פקול ט' לעיל סי' י"ב * י"ג דחלכסון פקיד למנויים עליו שהם בעליו ומקחלין היודי"ן לעילה רומז על הכוונה כי כן דרך המעמיק בכוונה להקחל למעלה ועומד על חלכסון שרומז למנויים שהם בעליו שכוונתו לשם בעלים דווקא: פד) נרמז כלן דעל מלות ומרורים יאכלו את הפסח כי חלכסון הוא הפקח ועליו ים יקוד אש ויו"ד שמלי דרומז שלא לאכול חמץ כי אם מלה כדלעיל סי' ט"ו ובסי' י"ח ג': פה) וכן מרור נרמז כי המרור לוכלים על שם ויימרו את חייהם בעבודה קשה, ודרך הטובד מלאכה כבדה שכופף עלמו למטה וזהו נרמז בק' בחלכסון שעומד כפוף ונשבר גופו למלאכה המשברת גופו של אדם כי ק' הוא דו פרלופים: פו) נמלא חלכסון וי' שמלי רומזים לאכילת פסח ומלות ומרורים ועומד על חלכסון יו"ד ימיני לרמז שלריך לזכור כל זה דרך חירות כמו דיו"ד הימיני עומד ומגביה רלשו למעלה כנ"ל ורומז לחירות שלין עליו שעבוד שיכול להגביה רלשו: פז) וכן מרור לריך שתהי' דבר שתחילתו רך וסופו קשה כמו שהי' בשעבוד, וזה נרמז ביו"ד שמלי שעומד מתחילתו בשיעור וסופו עומד על חלכסון ונשבר גופו: פח) ונרמז בכלן ענין השעבוד הקשה עד שנאמר עליהם מקולר רוח שלא יכלו להשיב רוחם חליהם, וזה נרמז בחלכסון ל' שהיו כמו חלכסון ל' דפקיד ליסוד חויר כי החויר מתפשט ביותר דוגמת חלכסון ל' שמתפשט יותר על שני יודי"ן שבו כמבואר בהקדמת הספר, ומש"כ כלן שחלכסון והיו מתפשט יותר מיו"ד שמלי ולכן היו מרמז לחויר רוח וזהו מקולר רוח והענין כי רוח רומז על חירות שמתפשט ולין לו מי שיגבילו משא"כ מי שים לו חדון המכריחו לא יוכל לרמוז עליו יסוד חויר וכיון שהי' להם עבודה קשה ולכן הי' להם קולר רוח דוגמת יו"ד שמלי המגביל לחלכסון ל' לבלי יעבוד גבולו: פט פי' כנ"ל יו"ד שמלי הוא המגביל לבלי יעבוד גבולו והוא רומז למלרים אשר נתנו עליהם עול שמלה)

יו״ד שמאלי רומז למלרים המעבדים ומלכון רומז ליסרמל העובדים וזהו לדיק מט לפני רעב: צ) ט״ז שעומד בחלכון נתמעט יקוד המים ביו״ד ימיני כלעיל סי׳ ל״ג, ומ״ם וקר מלמון כהקיר בור מימיה (ירמי׳ ו׳ ז׳) וכוונתו הכל לבאר הפסוק (משלי כ״ה) מעיין נרפש ומקור משחת לדיק מט לפני רשע, והכל נרמז בגדי״ק לדיק מט לפני רשע בחלכון י׳ כ״ל ומקור משחת ביו״ד ימיני שנשחת ונתמעט המקור שהוא יקוד המים שבו כ״ל: צא) ומעיין נרפש קלי על יו״ד שמאלי שהם כ״י החלכון לא מתעקש כ״כ לז פרק שביעי ממנו כ״י מתפעט עד לנגד פירקא קמא מיו״ד שמאלי ולז כ״י פקיד ליקוד המים לפי שעור הכללים, אבל כיון שלדיק מט לפני רשע שחלכון י׳ מתעקש וממשיך עמו גם פרק ז׳ מלי ולימנו נמשך עד פירקא קמא דיו״ד שמאלי ול״כ פקיד ליקוד שפר לפי שעור הכללים וזהו מעיין נרפש פי׳ שהמעיין שהוא יקוד המים נרפש נעפש רפש שהוא יקוד שפר: צב) יו״ד ימין י׳ פונה למעלה כזה צ כיון שלריך לרפש עלמו להתחבר בחלכון ולכן הולרך להגביה עלמו והרמז יתבאר בסי׳ ל״ד: צג) חלכון לדי״ק למד מחלכון י׳ כמו שחלכון י׳ פקיד לשחיטת הסיומים קנה וושט כמבואר בהקדמת הספר סי׳ ס״ז וכמו כן פקיד חלכון י׳: צד) חלכון י׳ רומז לפסח נמלא לפי״ז רומז לשחיטת קרבן פסח ופנה יו״ד ימיני למעלה כ״ל בסי׳ ל״ב והוא עומד על חלכון ומרמז שְׁבָעַת שחיטת הפסח יפנה למעלה דכיינו סיכוין לשם כי המלוותו: צה) שני יודי״ן ימיני ושמאלי פונים למעלה כזה צ ומפקידים על לשמה יו״ד ימיני דהיינו יקוד המים ומלמו יקוד שם בין החרין יודי״ן ומלא כנוים שבו הם דם חמימותא דנפשא ולכן מרמז על עסיית הדם שיהי׳ לשמה כגון קבלה וכו׳: צו) ויו״ד שמאלי שפונה למעלה רומז ג״כ על הכוונה אבל כוונתו לשם בעלים המעויים עליו ועי׳ לעיל סי׳ פ״ג: צז) ורומז לשם בעלים מפני שדיני בעלים נרמזים בו כמו שפקיד שם נטמאו בעלים נלחים לפסח שני כלעיל סי׳ ל״ז מ״ג וכן פקיד שהם כי רובן טמאי מתים עושים את הרחמן כלקמן סי׳ ל״ט: צח) בי לעיל סי׳ ל״ו: צט) יו״ד שמאלי לפנה לחון רומז שהם כי טמא נפש עושה פסח שני הנרמז בך׳ פשוטה ולכן פונה יו״ד שמאלי לכי פשוטה כ״ל בסי׳ מ״ג, וכל זה דוקא ביחיד אבל לא בכוד לבור בכוונת לחלכון מיעוטו מחבר יו״ד שמאלי ורובי מחעקש ונכנס לפנים לחוך י׳ כפופה ומרמז שהם כיון מיעוטה טמאי מתים לז דיוקו כמו יו״ד שמאלי שפונה לכי פשוטה לעשות פסח שני אבל ברובה לז דיוקו כמו י׳ עלמו שרומז לפסח רחמן שיעשוהו בטומאה: ק) תרין קופין קמאים דבתרין יודין רומזים לתרין בתים דוגמת היקף כק׳ המוקף מחיצות ורגלין דתרין קופין הנכנסים בתוך ההיקף הם החנשים הנכנסים בתוך הבית המעויים עליו ועומדים על חלכון והוא נוגע בשני היודין וחלכון הוא פסח כ״ל לרמז שבפסח נאכל בשני בתים אבל אין החוכל חוכל בשני מקומות כרגלין כ״ל שהם החנשים החוכלים וק׳ כשמלי מחזיר פניו מק׳ דימיני ומימו מקחכל בו לרמז שמי שחכל בבית זה לא יאכל בבית אחר:

משחת] צדיק מט לפני רשע (משלי כ״ה י״ו), צ) וקר מקור משחת דבכאן יתמעט יסוד המים דפקיד ביו״ד ימין, צא) ברם ביו״ד שמאלי יתמעט יסוד המים בגין דפירקא תתאה סיומא דצדי״ק יתקצר ולא אזיל לקבל יו״ד שמאלי ופקיד ליסוד עפר לחוד, צב) ויו״ד ימין צדי״ק פנה לעילא בגין דקאי בשיפולי אלכסון צדי״ק ואלכסון פנה לי׳ לעילא, צג) ואלכסון צדי״ק פקיד כגוונא דאלכסון א׳ שבאו בו תרין ווין דיתחברו כחדא כמבואר בחלק ראשון דפקודי דלי׳ לתרין סימנים קנה ווושט, דא׳ יסוד אויר רוח המנשב בקנה לריאה וא״ו דסמוך ליו״ד עילאי, וא״ו תניינא דסמוך ליו״ד יתתאה איהו לווושט פקיד, צד) ופנה יו״ד ימין לעילא דבעינן שחיטה לשמה לשם פסח כגוונא דיו״ד קאי על אלכסון צ׳ דפקיד לקרבן פסח לשחוט לשם שציווה יתש״ל, צה) ופנה כל יו״ד לעילא שיהיו כל עשיותיו בגוונא דפקיד ביו״ד יסוד המים כמבואר, ולחק הנפש דאיהו דם הנפש, פנה לעילא שיהיו כל עשיותיו בענין הדם לשמה, היינו קבלה והולכה וזריקה, [פסחים נ״ט ב׳], צו) ויוד שמאלי ג״כ שקאי על קצה אלכסון עילאי יתהדר פניו בגין דקאי על קצה אלכסון עילאי ואיהו דאהדר לי׳ לעילא פקיד לשם בעלים צז) כגוונא דפקיד על הטמאים שנדחים לפסח שני כן פקיד אם שמאי לנפש רובם יעשו את הראשון [שם ס״ו ב׳] כמבואר, צח) וג״כ פנה לעילא שיהי׳ השחיטה וכל עשיותיו לשם בעליו, צט) וכגוונא דיו״ד שמאלי אזיל אלכסון מני ליו״ד ימיני מה דפקיד יו״ד שמאלי לטמאים אהדר מני אלכסון רובה אם הם הרוב טמאים לנפש יעשו את הראשון כמבואר מזה בחלק ראשון, ק) ואמר אות צדי״ק כפולה התמונה שבראני יוצרי לדבר קדשו (שמות י״ב מ״ה) בבית אחד יאכל וכתיב (שם פ״ז) על הבתים אשר (יאכל) [יאכלו] אותו בהם ללמד שהפסח נאכל בכמה בתים אבל אין אחד אוכל בב׳ מקומות [פסחים פ״ו א׳] כגוונא דקיימין

ק' קמא ליו"ד ימין וק' קמא דקאי ליו"ד שמאל אהדר פני ק"ש שמאלי מפניהמה צדי"ק לפקודי דאין האוכל אוכל בשני מקומות, ואולין תרין רגלים מתרין קופין דקיימין ליו"ד ימין וכדין ליו"ד שמאלי למנויין, קא) וקיימא יו"ד ימין בתרין פירקין דלי בשיפולי אלכסון צ' לפקודי בערב תאכלו מצות (שמות י"ב י"ח) ולפקודי פסח נאכל בערב דווקא [זבחים נ"ו ב'] בגין דשיפולי אלכסון פקיד לשקיעת החמה, בתרין פרקין לתרין פקודים אכילת מצה ופסח דווקא חובה בערב, דרווחה מה דבתרין י' צ' הוא למצה כמבואר לעיל ואלכסון לפקודי קרבן פסח כמבואר, קימא יו"ד בשיפולי לקבוע זמן אכילתו בערב, קב) ויתעגל אלכסון לתחות מעט סיומא דצדי"ק ולא אזיל יתיר פירקא תתאה סיומא דצדי"ק יתיר עד קבל פירקא קמא מיו"ד שמאלי כי אם יתקצר קבל חצי הילוך אלכסון שהפסח אינו נאכל אלא בלילה [שם] •

• (ג"ב) קב) ופקודוהילפסה לבד בגין דאלכסון לפסח פקיד ורויחה למצה, ולא תותירו ממנו עד בוקר (שמות י"ב י') לפסח פקיד לחוד. [ע"כ]:

כגוונא דאלכסון פקיד על פסח ברם מצה איקבע חובה בלילה ראשון ונאכל כל שבעה [פסחים ק"כ א'] ופסח נפסל בלינה כאשר בא דבר קדשו (שמות י"ב י') ולא תותירו ממנו עד בוקר דהוא קצה עילאי מאלכסון צ', קד) וקאי עלי יו"ד שמאלי לפקודי דלי' על נותר בשריפה כגוונא דפקודי יסוד אש בין תרין היודי"ן, קו) וכגוונא דתרין פרקין מיו"ד שמאלי, כדין ליתן בוקר שני לשריפתו כי אין מבערים קדשים בי"ט [שבת כ"ד ב', פסחים פ"ג ב'], קז) וצלי אש (שמות י"ב ח') ולא צלי מחמת דבר אחר שנתלבן באש [פסחים ע"ו א'] כגוונא דתרין יודי"ן פנו בפירקין קמאים לעילא, ובגין דא יתמעט יסוד המים דבא מפקודי ביו"ד ימין כשפנה למעלה, יסוד אש בעיר במקום שהי' פקיד ליסוד המים לפקודי צלי אש דווקא ולא מחמת דבר אחר, ולא במים ומשקים שהוחמו (בא) [באש] כאשר בא דבר קדשו (שמות י"ב ט') ובשל מבושל במים וכל משקים [פסחים מ"א א'], וגם יו"ד ימין פנה ליו"ד שמאלי לפקודי כגוונא דיו"ד שמאלי שאין בו מים בגין דפירקא תתאה

קא) ט' לעיל קי' כ"ד כי קלה תחתה מלכסון, פקיד ללילה ויו"ד ימיני עומד עם בקלה תחתה וביו"ד ימיני חית בי תרין פירקין ומרמז לתרין פקודים דמוהבים בלילה ליל פסח והיינו בערב תאכלו מלות ופסח נאכל בלילה, והטעין כי הריווח שבין התרין יודי"ן דעם יקוד גם פקיד לאפיית מלה שיאפה בהם את הגידולי קרקע הגרמה ביו"ד שמאלי כנ"ל, ומלכסון לי' פקיד לקרבן פסח כמבואר לעיל ולכן פירקא תנויינא מיו"ד ימיני דקריב ונגע למלכסון פקיד דין בערב למלכסון שהוא מכוון פסח, ופירקא קמא מיו"ד ימיני דקריב לרוויחא דבין תרין יודי"ן דפקיד למכילת מלה פקיד בערב תאכלו מלות: קב) וכן בה כרמז בפירקא תתאה מלי שמתקלר ואינו מגיע כנגד פירקא קמא מיו"ד שמאלי ולא כנגד כל מלכסון רק כנגד חלין כזה

צ

לרמז על מכילת פסח

המרומז במלכסון ובלילה גם המיעוט כזה שמתקלר שלא בכל כלילות נאכל רק בלילה הראשונה, ולדבי מלעזר בן עזרי' גם הרמז שמגיע עד חלי מלכסון שאינו נאכל אלא עד חצות [פסחים ק"כ ב'] משנ"כ נמלה, ולא גם רמז לילה הנ"ל נמלה כי גם למיקבע חובה בלילה הראשונה לבד, וקלה עילאי דמלכסון רומז לבוקר כנ"ל בסי' כ"ד ופרק השביעי אינו מגיע כנגד קלה עילאי לרמז שלא תותירו ממנו עד בוקר: קג) כל הנ"ל פקיד לפסח דווקא בגין דפרק ז' הנ"ל עומד אגל מלכסון ומלמד עליו ומלכסון הוא פסח כנ"ל: קד) וקלה עילאי מלכסון פקיד לעומר כנ"ל ועומד עליו יו"ד שמאלי המתחיל לבר לרמוז שעומר עומד לבר ואינו רשאי להכניסו בפנים להיות ניתר בתכילה: קה) יו"ד ימין פוסה ומתחיל ליו"ד שמאלי וגם יש יקוד גם בין התרין יודי"ן ומלמד על פקודי עומר ביו"ד השמאלי שעליך לשורפו בתם: קו) ומלמד עליו יו"ד שמאלי לזמן שריפה בעומר דפסח, כבר אמרנו כי קלה עילאי דמלכסון פקיד לבוקר ועומד עליו יו"ד שמאלי בשני פרקיו רומז לשני בקריס שיתן בוקר שני לשריפתו כי אין מבערים קדשים ביו"ט: קז) דפסח כגרמז בלי בלכסונו יכי דווקא גלי גם ולא מבואל לא בשר ולא בשאר משקים וגרמז בשני היודי"ן שעומדים על מלכסון ומתחילים למעלה ממלא יו"ד ימיני פירקא קמא דילי' עומד במלכסון מעט כזה

צ

, וכנכ כל דבר כעומד במלכסון חינו מגיע למקום שכרי מגיע גם עומד ביותר ברוחב כידוע לכל מבכיל, ומ"ל יו"ד ימיני גם כי עומד פירקא קמא שלו ביותר ברוחב כי מחפשט יותר וחופף על מלכסון וכריות שבין התרין יודי"ן כי מתקלר, אבל השתא שעומד במלכסון פירקא קמא דיו"ד ימיני מ"ל מתרחב החוץ שבין התרין יודי"ן דפקיד ליקוד גם ונתקלר רוחב היו"ד בעלמו דפקיד ליקוד במים והמים שבו הם מים מבושלים חמים מפני שעומד אגל יקוד גם ונתמעט כאן, שדווקא גלי גם ולא מבושל במים, וכן מרמז במה שמתחיל יו"ד ימיני לגד יו"ד שמאלי לרמז ג"כ שנתמעט יקוד המים שביו"ד

ימיני כמו שביו"ד שמאלי
חין בו מים כלל דפקיד
ליקוד טפר כן ביו"ד ימיני
נתמעט יקוד המים ונמצ
תרין מיטוטין למטט ממים
ושאר מפקים: קח) ט'
לעיל סי' כ"ב כ"ד: קט) ק'
קמא דיו"ד שמאלי כיון
שהאי פירקא פוסק למעלה
ועומד מטט בחלכסון כנ"ל
ומ"ש הכי עומד ג"כ
בחלכסון מטט ונמלא נורת
יו"ד שמאלי לי' כזה ק'א
נמלא רגל ק' קמא
דיו"ד שמאלי עומד בחלכסון
מטט וכן רגל ק' קמא
דיו"ד כימיני שפוסה ג"כ
למעלה והגה ק' הוא פרלוף
ויקוד המים ים על רגל
הק' למעלה ונמלא רגל
הק' הוא דוגמת ליוור
שדרך בו יורדים המים
מלמעלה למטה וכיון שהאן
טומדים הרגלין בחלכסון
מ"ש המים היורדים דרך

תתאה סיומא צ', לא בא קבל פירקא קמא מי' שמאלי ולא בא בו פקודי
מים ולא שום משקה, קח) ואות צ' פשוטה קאי בקיומה בזקיפה האלכסון
ולא כמו בצ' כפולה ויתהדרו תתרין יודי"ן קרובים זה לזה ולא כמו בצ'
כפולה בגין דקאי אלכסון בזקיפה, ויתהדר יו"ד שמאלי קרב ליו"ד ימיני
ויו"ד שמאלי לחמץ כמבואר לעיל, בא בכאן פקודי פסח שני חמץ ומצה
עמו בבית, רק לאכול עם הפסח דווקא מצה [שם צ"ה א'] כגוונא דפנה
יו"ד שמאלי לבר, קט) ופסח הבא בטומאה לא יאכל ממנו זבים ומצורעים
הנדחים לפסח שני [שם צ"ה ב'] הגם שנאכל לטמאי מתים אם הם הרוב,
הגם שנעשה זב אחר שחיטה לטומאת ערב וראה בין השמשות ראיה אחת
מרובה, קו) ובגין דא יתקרבו תרין יודי"ן בצ' פשוטה ואזיל בצ' פשוטה
ק' אלכסון בזקיפה וזקיף ליו"ד שמאלי לפקודי טמאי מתים אוכלים מפסח
בזמן שרוב הצבור טמאים, כגוונא דק' אלכסון צדי"ק אהדר רובה ליו"ד
ימיני לפקודי אם רוב טמאים עושים את הראשון כגוונא דטהורים, וק'
אלכסון בשיפולי דיתעביד למטה פקודי דלי' לטמא נפש כמבואר לעיל, קיא)
ורגלה עם ק' בצ' פשוטה אוז לתחות יתארך ופנה לבר מפנימאה צדי"ק
לטומאת התהום פקיד שהוחרה הוא בפסח [שם פ' ב'], קיב) ואזל רגלה
במישור דטומאת התהום הותרה לעושה פסח בין ביחיד בין בציבור, קיג)
ולא ידוע לשום אדם [שם פ"א ב'] כגוונא דק' אלכסון דאיהו פקיד למת
בנפש, הדר [פנוהי] מפרצופי דלי' מאינון פרצופים דקיימין בגו צ', דק'
פרצוף אדם סוד זכר ונקבה בראם (בראשית ה' ב'), קיד) ובאות צ' יו"ד
שמאלי פקיד ליסוד עפר ולגדולי קרקע ולית בי' פקודי מים כמו ביו"ד
ימיני בגין דצריך שימור שלא יבא על התבואה מים ויתחמץ [פסחים
מ' א'], קטו) וכל שנעשה על טהרות הקודש צריך שלא יוכשר כי בקל
יקבל

שם לוים יורדים ביומר והם זבים שם ולכן כיון שק' הוא פרלוף רומז לזב, וכן רומז למלורע כי
כאן לית בי' כל ד' היקודות והעיקר ליקוד המם ומים של י' שהם חמימותא דנפשא שהוא הדם וכאן
שעומדים הקופין בחלכסון רומז שנתקלקל הדם שבו ונעשה מלורע ורומז יו"ד שמאלי במה שמתכחל לבר
שחיזו טומה פקח דאמן מע"ג דפקח דאמן מתעביד בטומאה כנרמז בחלכסון י' לעיל סי' י"ט: קי)
ע' לעיל סי' י"ט כי חלכסון י' כפופה פקיד כי רוב לבוד טומאי מתיס טומיס את הפקח דאמן, כי
חלכסון י' לטמא מת פקיד כדלעיל סי' ס"ז ון' פשוטה פקיד על זיבה כנ"ל שהם דאה בין השמשות
כגוונא דתרין יודי"ן דן' פשוטה מתקריבים זה לזה ע"ז שהחלכסון עומד במיטור יותר מלי, והגה בלי' י'
יודי"ן רומזים ליום ולילה כדלעיל סי' כ"ד וכאן שנתקרבו היודי"ן רומז להעת שנתקרבו יום ולילה וכיון
בין השמשות והוא חיזו טומה הראמן כנ"ל בסי' הקודם: קיא) ון' פשוטה כשהם יתעבד מאות ק' כזה

ק'א

חו כזה יותר מכוון ויש בזה קודות גדולות ועי' בברית טולם חלק ראמן
בהשטר מאות י', והגה רגל ק' השמאלי יורד לעמקי תהום ורומז לטומאה כמו בשות י'
כפופה ביו"ד שמאלי פוקד לטומאה וכאן פקיד לטומאת התהום כדלקמן סי' קט"ז
ופקיד שהותרה לטובי פקח מפני שבא הרמז בלי' פשוטה ולא בלי' כפופה לרמז כי
טומאת התהום חיזו דומה לטומאה ודאית כי טומאה ודאית נרמז בלי' כפופה וי' שמאלי שלו מקבל לבר לן'
פשוטה רומז שיעשה פקח אבי ולא בטומאה, משא"כ בטומאת התהום נרמז בן' פשוטה בק' השמאלי והוא
מקבל ג"כ לבר לרמז שאין בו דין פקח אבי כי גם בפקח ראמן יכול לעשות בטומאת התהום: קיב) ועיקר
הרמז שהותרה טומאת התהום כי בלי' כפופה שנרמז טומאה ודאית מחלק שם ק' חלכסון בין יחיד לצבור
מפני שרובו מתקרב לגד פנימית הלי כדלעיל סי' ל"ט משא"כ בן' פשוטה שק' הזה עומד במיטור ואין בו חילוק בין
יחיד לצבור רומז שבמו בצבור מותר דהא חפילו ודאית הותרה, כמו כן הותרה גם ביחיד טומאת התהום:
קיג) וטומאת התהום בעונן שלא ידוע לשום אדם כמו כאן בלי' פשוטה שק' שהוא בחלכסון מטט אהדר
פניו מאחר הקופין ומתקבל לחוץ לרמז שהוא אדם לא ראהו כי הקופין הם דו' פרלופין מאדם זכר ונקבה
כידוע: קיד) ט' לעיל סי' ט"ו כי פקיד י' שמאלי לגדולי קרקע תבואה ואין ביו"ד שמאלי יקוד המים
כי לאכול לבא מים כדי שלא יחמין ולריך לטומרו מזה: קטו) וכן פקיד השימור הזה שלא יבא עליו

יקב׳ טומאה, פנימאה צ׳ על טהרות הקודש, קטז) ואות צ׳ פשוטה פקיד לטומאת התהום, בגין דקוף רברבה נחית לתתא מן ץ׳ ורגלה דלי׳ עוד נחית לתתא, קיז) ואהדר פניו מפנימאה ץ׳ דלא הוי ידע לשום אדם בעולם דהוי העלם קיח), וק׳ אלכסון צ׳ דפנה לתתא מפנימאה צ׳ דבעיר ליסוד אש ד׳ גוונים ירוקה ואדומה וכו׳ ויסוד המים דפקודים בגו ק׳ הוא מה דאית מפירקא זעירא קב׳ פירקא קמא ק׳ ומה דאית מפירקא קמא קבל עובי׳ דרגלה ק׳, וכאשר בא צ׳ קדישא עם ק׳ דבאו להפרקי דלי׳ לפקודי אדם כאשר בא לי׳ ניקוד חולם בא ד׳ פרקים מן ק׳ לד׳ מרות שבאדם דאינון ירוקה ואדומה לבנה ושחורה, וכולם חלק הנפש שברא יתש״ל להחיותם וחלק חנם הטבעי שקבעה בהם בבריאת׳ לכל אחד לפי חלק שחלק בהם וגזר עליהם, ודם הנפש ששורה עליהם חלק הנפש חום, אם הוא מחלק הנפש האש לבנה דקה וקלה אם משאר ד׳ גוונים, ויתחלקו עד אין מספר לגדודיו כמבואר בהקדמה, קיט) ורביעית דם מן המת מטמא באוהל [אהלות פ״ב מ״ב] כאשר פנה ק׳ אלכסון פנוהי למטה, דפקודי דיסוד המים דפקודי מן עובי׳ רגלה קצה דלעיל דקאי קבל פירקא קמא ק׳ ישתפך ויצא ממנו, קכ) דאיהו רביעית דם הנפש דאינון אצבעים על אצבעים וחצי אצבע [חומש אצבע] *) בגין דתרין פרקין בגו ק׳ אולין לאורך ותרין לרוחב וכל פירקא הוא אצבע כגוונא כביכול כתובים באצבע אלהים (שמות ל״א י״ח) ופירקא רגלה דנחית עודף מפנימאה ק׳ הוא חצי אצבע ומה דאזיל פירקא קמא ק׳ עודף על רגלה דלי׳ איהו חומש אצבע הוא שיעור רביעית קכא) וק׳ תניינא מן יו״ד שמאלי צ׳ דיתחבר ברגלו לקצה פירקא קמא מק׳ אלכסון לעילא דאיהו [מתחבר בפירקא זעירא דק׳ תניינא לק׳ אלכסון] באתרי׳ דיתחבר פירקא דרומה לקמא לפקודי דרביעית מטמא כמו שאהדר י׳ שמאלי פנוהי מפנימאה לטמאי מתים דיתפקדו לפסח שני, קכב) וקאי רגלה קבל רויחה

בין

מים כגון בתבואה כשעבר על טהרת הקודש כי פנימיות כלי רומה לטהרת הקודש כי אם פקיד ליקוד שם והוא רומה לתורה שנקראת שם מה שינו מקבל טומאה לף דברי תורה אינם מקבלים טומאה [ברכות כ״ב מ׳] ולכן רומה לטהרת הקודש ולריך שימור שלא יבא מים עליהם שלא יוכשר לקבל טומאה: קטז) ק׳ מל׳ פשוטה פקיד לטומאת התהום מפני שרגל הק׳ יורד למטה לעמקי תהום: קיז) ע׳ לעיל קי׳ קי״ג: קיח) גל׳ כפופה ק׳ אלכסון שבו פונה למטה ופקיד למת כנ״ל קי׳ ק״ג ופונה עלמו מיקוד שם שעליו רומז לד׳ חלקי שם כיקודי חום הטבעי שמחיים את האדם לפי ד׳ הגוונין וע׳ בהקדמת הספר, וכן יקוד המים שבו רומז לדם הנפש מים אדומים מפני שהם חלוו בחות ק׳ ורומז לשם אדומה ומים אדומים שהוא דם כי כל ד׳ גוונים יש כאן שם בח ק׳ לפרקי ק׳ ופרקי הק׳ שם ד׳ רומז לד׳ גוונים וכן רומז לד׳ מרות מד׳ גוונים והם הכל מד׳ גווני היקודות שעל ידם נשתנה המרות בגווניהם, וכאשר בא ניקוד חולם לק׳ רומז לפקודי ק׳ לאדם פקודים דכמו שחולם גבוה על כל הנקודות כן אדם גבוה מכל המינים, והנה בחות ק׳ יש בו יקוד המים למעלה על רגלו בין קצה עילאי דרגלו לפירקא קמא דק׳ כמבואר בשער בחינן בחות ק׳ ורומז למה שיתבאר בסימן הבא: קיט) ורומז בחי יקוד המים הנ״ל דק׳ לדם האדם כנ״ל, והנה כשהק׳ עומד במיטור ים פרק למטה שהוא קצה עילאי מרגלו רומז לכלי חשר עליו יזחו המים, אבל בק׳ אלכסון ק׳ רומז שנשפך דם הנ״ל כיון שעומד בחלכסון ורומז לרביעית דם מן המת: קכ) ורומז לשיעור רביעית כי שיעור רביעית הוא חלבעיים על חלבעיים וחלי חלבע והוא נרמז בחות ק׳ כי כל החותיות הם חותיות התורה והלוחות כתובים באצבע אלהים ולכן כל פרק מחותיות רומז לחלבע ומלא בחות ק׳ שים בו שני פרקים בחוך רומזים לד׳ חלבעות וכן ברוחב הרי חלבעיים על חלבעיים, והנה רגל הק׳ נחלק לתרין חלוי בפנים הק׳ וחליו למטה לחוץ רומז על חלי חלבע הנוסף בגובה, ועוד נוסף חומש חלבע והוא נרמז בפירקא קמא דק׳ בקצה דנפק לבר מרגלו כזה ך והבטעם שרומז לחומש חלבע כי פירקא קמא דק׳ יש בו חמשה חלקים חלק י׳ מתחבר לפירקא דרומה דק׳, חלק ב׳ נגד פירקא תליתאה זעירא דק׳, חלק ג׳ נגד חוירא שבין פירקא זעירא לרגלו, חלק ד׳ נגד הרגל, חלק ה׳ לבר מרגלו, וכל הפרק לחלבע פקיד נמלא חלק היולא לבר מרגלו רומז לחומש חלבע: *) [שיעור רביעית של תורה הוא בירושלמי שבת פ״ח הל׳ ז׳ (הובא גם בערוך ערך רבע) „חלבעיים של חלבעיים של רוס חלבע ומחלה חלבע״, והרמב״ם בפי׳ המשניות (שבת פ״ח) כתב „שעור רביעית חלבעים של חלבעים של רוס חלבעים וחלי חלבע ומחומ חלבע״ (יכ״ל)]: קכא) ק׳ תניינא מיו״ד שמאלי מתחבר לק׳ חלכסון לרגלו ומתחבר בין הפרקים כנ״ל בכמה מקומות, וכנ״ל כמו שהבחתי בפנים, ומלמד עליו י׳ שמאלי על ק׳ חלכסון דרביעית דם הוא מטמא ומחשב לעשות הפסח מי שטומא בו כמו דיו״ד שמאלי מחזיר פניו לבר ללד ץ׳ פשוטה לעשות פסח שני: קכב) רגלה דק׳ תניינא מיו״ד

שמאלי קמי כנגד כליות שבין רגלה דק' אלכסון לפירקא קמא כזה ומסיים צריות שבין רגל לפירקא קמא דק' אלכסון פקיד לרביעית דס כי"ל בסוף ק"ט ורגל ק' תניינא חופף ומכסה על הכוח דיומם כי"ל רומז לאוכל שמאכיל על רביעית דס ומטמא באוכל ואסור לטמאות פסח שני: קכג) כל דבר מרובע לאורך ולרוחב כגון מלבנים על מלבנים יש בו ג' אורכים וג' רוחבים כזה

ומ"ש בק' שממרנו ג' באורך וג' ברוחב ורומזים לג' מלבנות כי"ל צריך להיות דכל מ' מהפרקים מלבנים כי באורך יש בהם לדיום וכן ברוחב, והיינו כי ק' תניינא מיו"ד ימין מתחבר רגלו לפירקא דרומה דק' אלכסון שכוח האורך וכל פירקא למלבן פקיד כי"ל בסוף ק"ש ומלת כאן שמתחבריס ג' פרקים רומז לג' מלבנות בגד מ' מהאורך: קכד) וכן בפירקא קמא דק' אלכסון מרמז ג"כ לג' מלבנות ומרמז על גד מ' מהרוחב שכוח ג' מלבנות מפני שמתחבריס בו ג"כ ג' פרקים היינו פירקא קמא דק' אלכסון ורגל ק' תניינא מיו"ד שמאלי: קכה) נמלא גד מ' מהאורך וגד מ' מהרוחב יש בו רמז ג' מלבנות וכוח יצא מן הכלל ללמד על ג' מלבנות ודבר שיצא מן הכלל מלמד על הכלל כולו שכל גדדי האורך והרוחב יש בהם ג' מלבנות: קכו) ויו"ד ימין פונה ליו"ד שמאלי וט' לטול כי קי"ד: קכז) ויו"ד ימיני מקטל ליו"ד שמאלי וביו"ד ימיני יסוד המים כמבואר בשער החיתן חות ל' וביו"ד שמאלי יסוד עפר לגדולי קרקע כי"ל ומסתכל יו"ד ימיני שהם בה יסוד המים לגדולי קרקע מז צריך להפותו מיד כגוונא דקאי תיכף בין התרין יודי"ן יסוד הם כמבואר שם בחות ל' רומז שצריך להפות מיד שלא יבא לידי חימוץ: סליק:

בין פירקא קמא עד רגלה, ורגלה דקאי עלי' ופנה די' שמאלי לבר לפקודי שמטמא באוהל כגוונא דקאי ק' תניינא מי' שמאלי מאהיל עלי' פנה לבר לפסח שני: קכג) ואינון תרין פרקין דאזלין בק' לאורכי' ותרין לרחבו, ובא רגלה מן ק' תניינא מיו"ד ימין צ' לק' אלכסון דיתחבר לפירקא דרומה, דפירקא דרומה מלמד רגלי עלי לתרין אצבעים, קכד) וק' תניינא מן יו"ד שמאלי צ' דיתחבר לק' אלכסון לפירקא מזרחה קצה ימין דיתחבר לדרומה ג"כ מלמד עלי' לתרין אצבעים, נמצא לחד פירקא דאזל לאורכי' מפקד לאצבעי', ולחד פירקא דאזל לרחבו מפקד לתרין אצבעים, קכה) וכל דבר שהי' בכלל ויצא פירקא דרומה למד על אצבעיים לא על עצמו בלבד אלא גם על פירקא תניינא בק' דאזל לאורכי' ג"כ אצבעיים וכן פירקאן קמא דמלמד על רחבו יצא ללמד על פירקא תניינא בק' דאזל לרחבו ג"כ אצבעיים וכדין כנ"ל, קכו) כלל הדבר יו"ד ימין צ' פנה לי' שמאלי צדי"ק דפקיד על גדולי קרקע ולית בי' פקודי מים כמבואר לעיל, קכז) אהדר לי' יו"ד ימיני אם יותן בהגדולים מים אפסיק בין תרין יודי"ן יסוד אש כמבואר לעיל לאפות אותו מיד ולא להשהותו שלא יבא לידי חימוץ. כי ביו"ד שמאלי אין בו יסוד המים ומה זה בא יו"ד ימיני דאהדר אפי' לי' לפקודי לאפותו מיד שלא יבא לידי חימוץ: סליק;

השער מאות ק'

אמר א) הלוכה כזה ב) חות ק' פקיד לליות כי רגל הק' הוא דוגמת ליות הלוח מהבגד וליות נקרא על שם היולת, והכה כאן בחות ק' הנעשה מל' ים בו ל' במקום רגל הק' ובו פקודי ליות, והכה בפ"ח משער הפרקים כי' ז' [מבואר] כי בחות ל' יו"ד עולמי פקיד לעור וכעב ומלכסון לעז ט"ב, והכה עיקר רמז היולת של הליות הוא בפירקא תניינא מיו"ד עולמי דל' הטומד לרגל הק' שמליו בפנים חות הק' וחליו יולת לחון כגרמה לעיל בליול והוא עיקר היולת שנרמז בו הליות ולא במלכסון ל', מפני שפירקא תניינא הכ"ל הולך במיסור דוגמת לרגל הק' דפקיד לליות משמ"ב במלכסון, והכה פירקא תניינא הכ"ל פקיד לכעב במבואר בשער הפרקים שם, ולכן ליות הרמוזים בו הוא רומז לליות הנעשה מלמר שגלל

א) הלוכה כזה ב) חות ק' פקיד לליות כי רגל הק' הוא דוגמת ליות הלוח מהבגד וליות נקרא על שם היולת, והכה כאן בחות ק' הנעשה מל' ים בו ל' במקום רגל הק' ובו פקודי ליות, והכה בפ"ח משער הפרקים כי' ז' [מבואר] כי בחות ל' יו"ד עולמי פקיד לעור וכעב ומלכסון לעז ט"ב, והכה עיקר רמז היולת של הליות הוא בפירקא תניינא מיו"ד עולמי דל' הטומד לרגל הק' שמליו בפנים חות הק' וחליו יולת לחון כגרמה לעיל בליול והוא עיקר היולת שנרמז בו הליות ולא במלכסון ל', מפני שפירקא תניינא הכ"ל הולך במיסור דוגמת לרגל הק' דפקיד לליות משמ"ב במלכסון, והכה פירקא תניינא הכ"ל פקיד לכעב במבואר בשער הפרקים שם, ולכן ליות הרמוזים בו הוא רומז לליות הנעשה מלמר שגלל

אמר אות ק' א) התמונה שבראני יוצרי כאשר בא בי אות א' קדישא לפרקים דלי', ב) לפקודי צמר ופשתן פוטרי' בכל מיני בגדים [מנחות ל"ט ב'] כגוונא דקאי אות א' לרגלה דק' ונפיק קצה אלכסון תתא עם חצי פירקא מיו"ד עילאי היינו פירקא הדדומי, דפירקא קמא פקיד לשור ותניינא לכשב כמבואר בחלק ראשון. ואיהו דנפיק לפקודי ציצית על שם היוצא [שם מ"א ב'] דקצה אלכסון תתאה מא' הגם דנפיק לא אזיל בשווה שביל דלי', ויו"ד עילאי דקאי עלי' איהו דפקיד ליוצא דאיהו דנפיק בשווה

בשווה, ואיהו דפקיד לכשב ובא לפקודי לעשות ציצית מצמר כבשים ג) וקאי לא על קצה אלכסון ממש כי אם נסוג מהקצה לפנים דפקיד לעשות הציצית לא על קצה ממש כי אם שירחיק שלשה אצבעות מהבגד ולכל הפחות קשר אגודל [שם מ״א ב׳ — מ״ב א׳]. ד) בגין כאשר בא ש׳ קדישא לאות ק׳ ובגוונא דא קימא ש׳ הדרומי מק׳ תחות ש׳ קמא דיתעביד לק׳ קיימין תלת ווין מש׳ הדרומי תחות ש׳ [קמא קב״ל וא״ו קמא מש׳ קמא וקבל רווחא דבין וא״ו קמא לתניינא מש׳ קמא וש׳ קמא ותניינא איהו דמפקדים לאצבעות היד, כאשר באו השיני״ן ליו״ד קמא א׳ דאזי״ל תליתא מש׳ קמא עודף על ש׳ תחותי׳ להתעבד פירקא קמא ליו״ד עילאי וכדין אינון חמשה ווין לאצבעי׳ פקודים כמבואר בחלק ראשון ברית עולם, וכד בא לק׳ הנך תרין שיני״ן כדין פקודים ש׳ הדרומי לשלש אצבעות לכנף ויותר על שלש לא נקרא כנף, ה) וא״ו קמא מש׳ לפירקא קמא ק׳ פקיד דקאזיל ו׳ קמא פירקא קמא דלי׳ לאצבע ופירקא קמא דלי׳ אזיל לרחבו וא״ו קמא דלי׳ פקיד לאגודל כמבואר ולחד פירקא מאגודל איהו קשר אגודל שלא יהי׳ פחות מקשר אגודל, והדברים עתיקים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, ו) וכל בגדים האמור בתורה סתם הוא צמר ופשתן בנגעי׳ ובטומאת מת [שבת כ״ו ב׳, וע׳ מנחות ל״ט ב׳] הלא בא׳ קדישא בא פקודי שור וכשב ועז, ואם עשה בגד מנוצה של עזים הלא מטמא, ברם צמר ופשתן מטמא שלש על שלש אצבעות [שבת שם] כגוונא דקיימין שיני״ן בק׳ קדישא כנ״ל דקיימא ש׳ הדרומי בתלת ווין דלי׳ קבל ו׳ קמא מש׳ קמא ורויחא דלי׳ עד ו׳ תניינא, ז) ושאר בגדים שלשה על שלשה טפחים [שם] כגוונא דקיימין תלת פירקין בק׳ קדישא המקיפים לרגלה וכד קימא ש׳ לרגלה דאיהו דעביד לכל תלת שיני״ן קדשים ליד, דתרין ווין מני׳ יתחשב לכל חד ש׳, וחד ו׳ יתחשב לרגלה, והדברי׳ מדוייקים, ח) ויו״ד תתאה מא׳ דקיימא לרגלה דק׳, כד יתעבד א׳ מקו״ף הנך תרין ק׳ דקיימין ליו״ד תתאה א׳ אינון מפקדים לפשתן כגוונא דקיימין תרין רגלים מתרין קופין לדבר העולה בד בד [יומא ע״א ב׳], ט) ואהדרו אפיהון מפנימאה

א׳

על כסא, וכן פקיד לות מ׳ לילית מפשתן כדלקמן סי׳ מ׳ י׳, ובא לפקודי לילית מלמר ופשתן פוטרין בין במינן בין שלא במינן כדלקמן סי׳ י״ד: ג) ומקום עשיית הלילית בעזין על הכנף ולא על קלבו ממש, וזה נרמז במקום מעמד יו״ד עילאי מ׳ על מלכקון שמינו עומד על קלבו ממש, רק לפניס ממנו והשיעור הוא לא יותר מג׳ אצבעות ולא פחות מקשר אגודל כאשר יתבאר: ד) וזה נרמז בלות ק׳ הנעשה מש׳ כזה ו והנה בלות מ׳ הנעשה מש׳ כזה ו ביחדו בכמה מקומות כי יו״ד עילאי רומז גו יד כי ג׳ ווין שבש״ן תניינא מיו״ד עילאי עומדים נגד ג׳ ווין שבש׳ קמא והם ביחד חמשה ווין רומזים ליד שים גו חמשה אצבעות וכמו כן כאן בלות ק׳ הנעשה מש׳ ש׳ הדרומי גג ווין דלי׳ עם ג׳ ווין דש׳ קמא רומזים ליד, והנה ק׳ הוא דוגמת כנף הבגד שתלוי גו ג׳ אצבעות שרוחב הכנף לא יותר על ג׳ הוא הכנף ורגלו הוא לילית ולכן רומז ש׳ הדרומי שים גו ג׳ אצבעות שרוחב הכנף לא יותר על ג׳ אצבעות: ה) ע׳ בשער הלילית מלות מ׳ ס״ת כי ו״ו קמא מש׳ קמא פקיד לאגודל ע״ש, והנה ו״ו הכ״ל שים גו שני פירקין פירקא קמא בפוף ברוחב כזה ו והוא דוגמת פירקא קמא דאגודל והוא מלא קשר אגודל וסרסו שלפחות יהי׳ רוחב הכנף כמלא קשר אגודל: ו) כיון שבק׳ רמז בגדים ללילית כנ״ל לכן נרמז גו ג״כ דיני טומאה בבגדים, בק׳ הנעשה מש׳ רומז גו בגדי למר כנ״ל סי׳ כ׳ ופשתן כדלקמן סי׳ מ׳, ונוהג על עזים בלכקון מ׳ דפקיד לעז כמבואר בפ״ק משער הפרקים סי׳ מ׳ ולכן רומז לבגד הנעשה מנוהג על עזים, והכבדל ביניהם כי בגדי למר ופשתן מטמאים בשלש על שלש מלבושת משא״כ בנוהג על עזים ושאר בגדים שמטמאים בשלשה על שלשה טפחים, וזה נרמז בלות ק׳ הנעשה מש׳, והנה למר ופשתן נרמזים בשני היודי״ן דלות מ׳ דיו״ד עילאה ותתאה שהם הולכים כל מ׳ וש׳ לפי דרכו ואינם תופסים רק לפי מהלכם ולכן אינו מרמז על למר ופשתן רק ש׳ המהלכים ג״כ לפי דרכם מלמעלה למטה, והוא ש׳ הדרומי שים גו שלש אצבעות כנ״ל כי למר ופשתן מטמא בשלש על שלש: ז) משא״כ בשאר בגדים הנרמז בלכקון שהולך ותופס מוך ורוחב וגובה כדרך הלכקון ולכן תופס ג״כ הרמז דכל השיני״ן שבלות בלות ק׳ והנה בסיום ק׳ שים גו ג׳ שיני״ן ובסיום הולך ש׳ רבסיום העומד לרגל ק׳, והנה לרגל ק׳ כי די בקו אחד ונשאר ב׳ קווין שב׳ דקאי לרגלו, ומלמדים על כל הב׳ שיני״ן דסיום ק׳ ובכל ש׳ לית בי׳ ג׳ אצבעות וכשתחבר אליו ב׳ אצבעות דברגל ק׳ הרי ק״כ בכל ש׳ כ׳ אצבעות שהוא טפח ומלא ג׳ שיני״ן לשלש טפחים מרמזים ורומז על מלכקון מ׳ כנ״ל שבשאר בגדים מטמאים בשלשה טפחים: ח) ביו״ד תתאה מלות כד יתעבד מק׳ כזה ן משני הקופין דיו״ד תתאה עומדים זה מלל זה ורגל ק׳ פקיד לגדולי קרקפ מקומות ומרמז לדבר העולה בד בד דוגמת שני הרגלין כנ״ל, והיינו פשתן: ט) והנה שני

כקופין כנ"ל ביו"ד תתאה מכתכליס לחוץ וממזרין פנימה מ', וביומו שתים רוצים להכתכל ליו"ד עילאי שהם רמוז שה שבו גדל למר וכאן ביו"ד תתאה רומז לפשתן וכה לקורים לכתחבר זה עם זה ולכן קופין הרומזים לפשתן חיוס רוצים להכתכל על ק' הניינא מיו"ד עילאי הרומז ללמר כשהים כי כה כלאים זה) וכתה כאן בחות מ' הטומד ברגל הק' דפקיד לגילית כנ"ל יו"ד תתאה שלו רמוז בו לגילית מן פשתן כנ"ל בשני מ': יא) וכאן בחות מ' הטומד לרגל הק' יו"ד תתאה שבו נכנס לפנים בגין דהיקף הק' מתרחב יותר מרגלו כזה

ק ומגלח כל הש' עם יו"ד תתאה שבו נכנס לפנים ומתקרב לגד יו"ד עילאי דשתי חלפי"ן שבהיקף שהוא רמז התקרבות פשתן ללמר כי כלאים בגילית שרי: יב) עוין לעיל קי' ו' ז': יג) שה לבתר עוד טעם למה השלשה טפחים רומזים על שתי בגדים הגרמזים בחלבון כי עיקר רמז ג' טפחים הוא ברגל הק' כנ"ל בשני ז' וכמו שרגל הק' הוא יולא חוץ מגבולו שהוא היקפו כן חלבון יולא חוץ מגבוליו שהם התרין יודי"ן שבו כזה א ולכן רמז ג' טפחים דברגל הק' הוא על שתי בגדים הגרמזין בחלבון, ועוד רגל הק' שים בו ס' בני ווין ופתוחים למעלה בתוך היקף הק' שני ווין שבו רומזים לני' יודי"ן שבהיקף שהם ג' טפחים כמבואר בסגי"כ. יד) וכאן תרין יודי"ן הנ"ל שרומזים ללמר ופשתן קושרי ומקיפים את החלבון שהוא שתי בגדים כנ"ל לרמז בגילית ללמר ופשתן יכולים לפטור גם את שתי בגדים משה"כ בגילית דשתי מינין: טו) בחלבון מ' נרמז בו דיני חוסל כמבואר בשבוי בחות מ' כי חלבון מחזיל על יו"ד תתאה וכן דיני כזה מבואר שם ט' בשבר כנ"ל קי' ט"ז י"ט כי כ"ח כ"ב ע"ש, ובשי כ"ב שם מבואר כי חלבון מ' פקיד לחוסל המחובר לקרקע הרי הוא בקרקע ואינו מקבל טומאה החוסל עלמו רק מגיע לת הטומאה, וזה דווקא בדבר היולא מן הען אבל בגיזת שור ולמר ופשתן הגרמזים בשני היודי"ן שור ושה ביו"ד עילאי ופשתן ביו"ד תתאה כנ"ל והם מקבלים לחלבון לרמז שתם החוסל נעשה מהם טומאה החוסל עלמו דומיא דכלים הבאים בחוסל שטומאים הגרמזים ביו"ד תתאה כנ"ל: טז) ק' הניינא מיו"ד תתאה פקיד לכלי חרס בגין דרגלו יורד למטה והוא פקיד ליסוד הטפר כמבואר בשבר החיתן, וכן ק' הוא דוגמת כלי קיבול ולכן מרמז לכלי הנעשה מטפר שהוא כלי חרס וכאן קופין ביו"ד תתאה מחזירים מחוריהם לחלבון שהוא החוסל לרמז שהם יכולים לכנום בחחוריהם לחוסל שכלי חרס הוא מקבל טומאה מגבו ופקיד ג"כ שכלי טמא הוא חוזן בפני הטומאה כמבואר לכלן קי' כ"ב: יז) כאשר יתעבד מ' מש' ויו"ד תתאה פקיד לכלי חרס כנ"ל ום' תתאה פתוח מעט מלמעלה בחד וה"ו כמבואר לעיל בגיור והוא פתוח לגד חלבון שהוא החו"ל שטומאה מקדמת לפתחו ונכנסת דרך חוריו, ומ"ש וכל אשר יפול מהם אל תוכו דקאי על נבילה שטמאת בכלי חרס מחוריו לת

א' בגין דיו"ד עילאה פירקא חניינא איהו כבש וצמר בבשים עם פשתן אינון [כלאים, י) וכד קיימין בק' קדישא] דיתעבד מא' קימא א' רבתה לרגלה דק' איהו דפקיד לציצית מפשתן, יא) ובגוונא דא קיימין תרין פירקין מיו"ד תתאה א' אהדרו פנוהי לגו א', בגין דהקיפה מק' דיתעבד מא' אכנים לא' רגלה פנימא לכלאים בציצית שרו [מנחות ל"ט ב' מ"ג א'], יב) ומה דקימין בק' תלת שיניין ורגלה דמלמד על טפח כנ"ל * אינון ותלת פירקין המקיפי' לשלשה טפחים באו ללמד על אלכסון א' מאי דפקיד לשעיר-

* ג"ב, דאיהו יתחשב לכל ש' כנ"ל ואיהו קאי בקיומא] בתלת ראשים דלי' וכדין שלשה טפחים:

עזי' כמבואר בחלק ראשון, ולגוצה של עזים, יג) כגוונא דרגלה דנפיק מלמד על אלכסון דאיהו ג"כ נפק מיו"ד עילאי ותתאה, יד) וצמר דבא פקודי מפירקא חנייגא מיו"ד עילאי, ופשתן דבא פקודי מפירקא קמא מיו"ד תתאה דאינון אחידו באלכסון אינון פוטרים בכל מיני בגדים ושאר מינים במינם פוטרים [שם ל"ט ב'], טו) ואחידו באלכסון יו"ד עילאי דפקיד לצמר * ולגיזת שור ויו"ד תתאה פקיד לפשתן ואלכסון למאהיל פקיד דאוהל הנעשה מהם אוהל גופו טמא מת וצריך הזאה, לאפוקי אוהל הנעשה מעץ, דכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע ומביא את הטומאה אבל אינו מקבל טומאה, ויצא המת משם טהור האוהל כמאמר קדשים (שבת כ"ז ב') כל היוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אוהל חוץ מפשתן, אם שנקרא העץ כמאמר קדשו (יהושע ב' ו') ותטמנם בפשתי העץ, טז) וכל המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה [ע' אהלות פ"ח] כגוונא דק' תתאה מיו"ד תתאה איהו דקריב לגו אלכסון באחוריו ללמד דאם הוא כלי חרס כגוונא דק' תתאה, ונפיק רגלה מני' לתחות לפקודי כלי חרס כמבואר לעיל, ואיהו דנכנס באחוריו לאוהל ואינו מטמא מגביו וטהור, יז) וכל אשר יפול מהם אל תוכו לכלי חרס שמטמא מאוירו, כגוונא דיתעבד י' תתאה מש' וקימא ש' תתאה חד וא"ו דלי' לגו אלכסון דאיהו מאהיל עליו, ואוהל

*) תיבת "לצמר" העביר עליו בקולמוס בכתב יד

ואוהל המת כמאן דמליא טומאה ונכנסת לאוירו, יח) ואם הוא מכוסה צמיד פתיל כגוונא דקיימין תרין ווין מש׳ תתאה מי׳ תתאה תחות ש׳ קמא דלי׳ טהור, יט) ואם נעשה האוהל מעורות נמי טמא האוהל עצמו [שבת כ״ח א׳], כ) וכגוונא דפנה אלכסון ק׳ בשפיכה דבתוכו פקיד יסוד המים דבעינן מים מחוברים לקרקע, כא) וק׳ תתאה מי׳ תתאה אהדר פנוהי ממנו בגין דכלי חרס אין לו טהרה במקווה כי אם בשבירה, כב) ומני׳ דכלי טמא אינו חוצץ בפני הטומאה, דאיהו חוצץ בגין דקיימא באחורי׳ לגו אלכסון דאינו מקבל טומאה מאחוריו דאינו נעשה אוהל לחוץ, כג) וכמו דנפיק רגלה מק׳ מפנימא לבר ללמד לעשות הציצית מצמר ופשתן הגדלים בארץ, כד) לאפוקי מצמר הגדל בים [ ] דכל מה שיש ביבשה יש בים, מכל מקום הצמר אינו כשר לציצית, דפנימא ק׳ איהו יסוד המים בי׳ פקודי׳, ומה גם דקצה עילאי מרגלה עובי׳ דלי׳ דקבל פירקא קמא מק׳ ג״כ מים בי׳ פקודים כמבואר בשער האותיות, ולפקודי דא נפיק רגלה ומאי דנפיק איהו פקיד לציצית על שם היוצא וע״ש קצה, כה) ואינו מטמא טומאת מת ואינו נעשה אוהל לטמא אבל לטהר חוצץ בפני הטומאה ככלים הטהורים שנעשה אהלים לחוץ בפני הטומאה, ואינו מטמא בנגעים, דכד יתעבד א׳ קדישא מאות ק׳ קדישא, קימא יו״ד תתאה אהדרו אפיהון מפנימא ק׳ אלכסון דבגווי׳ פקודי מים לפקודי דחית הים אינו מטמא בנגעים, ובאות א׳ דיתעבד מק׳ בי׳ פקודי טומאת אוהל ובגדים — כמבואר לעיל — ונגעים, ולדא אהדרו, כמאמר קדשם [כלים פי״ז מ״ג] דבכל שבים טהור, ומכל דא חוצצים בפני הטומאה מידי דהוי אאוכלים טהורים, כו) ונפיק רגלה מק׳ לפקודי אם חיבר דבר הגדל בארץ אפילו חוט אפילו (משיחה) [משיחה] לדבר הגדל בים טמא [שם. ונגעים פי״א מ״א] כגוונא דחצי רגלה פנימא יוחצי נפק לבר ללמד שנעשה אחד דבר הגדל בים עם דבר הגדל ביבשה לטומאה כנ״ל, והגם שלית בי׳

שיעור: סלי״ק;

ביתו בכלן, ועיקר כוונתו על טומאת האוהל שנוכח דווקא דרך לויר ולא כשהוא מכוסה למיד פתיל כאשר יתבאר: יח) ס׳ תתאה מיו״ד תתאה שם גו שני חלוים בין התלת ווין כזה שי רומז לשני מיני כלוים, רוחת מוח״ו קמא עד תניינא חיו מכוסה ומרמז לכלי פתוח ורוח השני מוח״ו תניינא עד תליתאה מכוסה בס׳ קמא דיו״ד תתאה דמ׳ כמבואר לעיל בליור ורומז לכלי המכוסה ומוקף למיד פתיל והוא חיו טמא כגוונא דרוויחא קמא כנ״ל פתוח לגד חלכסון שהוא האוהל ונכנסת דרך פתחו משל״ב בכלי המוקף למיד פתיל שם׳ קמא מפסיק בינו לחלכסון שטומאת האוהל חיכה נוגעת לתוכו: יט) אם האוהל נעשה מעורות ג״כ עמא האוהל עלמו וזה נרמז בשני יודי״ן

המפסיקים זה לקבל זה בחלכסון הנעלם ורומזים לשמיטת השיעורים קנה וטבי כמבואר לעיל בשער מאות ק׳ סי׳ ל״ג ונמלא רומז כאן לבחינות סור וכשב ועז הנשחטים ועשה לאוהל מעורותיהם, והוא עלמו טוח דוגמת כלים הבאים לאוהל הנרמזים ביו״ד תתאה וכמו כן שחיטה נרמז בחלכסון הנעלם הכולל מיו״ד עילאה ליו״ד תתאה שחוטך אם החלכסון כמבואר בהקדמת הספר סי׳ ש״ח: כ) ע׳ בשער השביעי מאות ק׳ סי׳ י״ז כי ק׳ שבחלכסון רומז לטבילת מקוה: כא) וכנה ק׳ תתאה מי׳ תתאה פקיד לכלי חרס כנ״ל סי׳ ט״ז וכק׳ מחזיר פניו מחלכסון שרומז לטבילה כנ״ל ומרמז שכלי חרס אין לו טהרה במקוה: כב) כלי חרס הבא ל נוגע בשחוריו לתוך האוהל שמתקבל ק׳ תתאה בשחוריו לחלכסון שהוא האוהל מפני שהוא מקבל טומאה מגבו ולכן חוזץ בפני הטומאה משל״ב בשער החיתן סי׳ ע״ט פ״ב, ומרמז לטבילת הנ״ל וכאן נעשים המסויים שחיוס על עפר הארץ ובשבר: כג) משל״ב מהבריות הגדלים בים כי באות ק׳ ים גו יקוד המים בין פירקא קמא לפירקא שניה ובין פירקא קמא לקבה טולאי דרגלה כמבואר בשער החיתן סי׳ פ״ה ורומזים לבריאת הים ורגל הק׳ שרומז לטבילת נפיק מהם לרמז שהטבילות חיוס נעשים מהנמר על בריות הים רק מלמד דבריות הים: כה) באות ק׳ הנעשה מק׳ חלכסון שבו פקיד לטומאת אוהל וטומאת נגעים כמבואר בשער השביעי מאות ק׳ ע״ב, ובכל נרמז בינ״ד תתאה שהם בחיים בהוכל וכן נרמז בינ״ד תתאה טומאת נגעים ובשבר נעשה מק׳ מהדרו הקיפו״ן דיו״ד תתאה בחזרו פניהם מק׳ חלכסון, שהם פונים ממנו שהיו אוהל ונגעים חיוס נוכגים בחיות שבים הרמוזים בק׳ חלכסון שים גו יקוד המים: כו) רגל הק׳ חלוי בפנים בתוך הקיפו שרומז ליס וחלוי למטה ליקוד עפר יבשה נמלא רגל הק׳ מורכב מב׳ דברים, וכיון שים גו דבר מיבשה מקבל טומאה משל״פ שאין גו שיעור בעלמו רק בהתחברותו עם

למר היס: סלי״ק:

השער מאות ר'

אמר אות ר' קדישא התמונה שבראשי יוצרי להעיד על חלוקי מחנות לטמא מת ולטומאה היוצא מגופו. א) כגון זב ומצורע משולחים חוץ לשלש מחנות [פסחים ס"ז א'] כגוונא דיתעגלו הנך תרין פרקין מר' קדישא דאיהו מחנה שכינה ומחנה לווי', דאיהו כהנים בעבודתם ולווים לשירם. ב) ונפק רגלה דק' קמא כד יתעבד ר' מאות ק' קדישא. ג) וקימא ר' בתר ק' דיתעבד מא', ואלכסון פקיד לטומאת אוהל שהמת מטמא באוהל. ד) בגין דא' איהו אויר רוח לנשימת החוטם דאיהו חי ומדבר כאשר בא לא' ניקוד חולם, וכאשר נחית רגלה מק' כד יתעבד א' מק', רגלה דפירקא תתאה מיו"ד תתא כד נחית לתתאה פקיד על פרידת הנפש מהגוף ולדא פקיד אלכסון שמטמא באוהל ומסתכל בבית קיבולו למטה. ה) וקיימין תרין קופין בק' אלכסון כגוונא דתרין ווין יתחברו באלכסון, ואחיד י' תתאה באלכסון ק' פנימאה, בגין דק' דלבר איהו דמשווה לאלכסון יתיר לעילא נפיק מיו"ד תתאה, ואלכסון איהו סוד. המזבח וכדין טמא מת לא יקרב לגבי המובח, דנפיק ק' פנימא לדא יתחשב ליו"ד תתאה. ו) וכדין רגלה דנפיק מק' קמא ר' מה דנפיק מהקיפה איהו דפקיד לטמא מת דמשתלח ממחנה שכינה [שם]. ז) ומה דאיזל רגלה יתיר להלן עד קבל הקיפה; תניינא ק' וקבל מקצת רגלה דק' תניינא איהו דפקיד על טומאה היוצא מגופו * כגון זב ומצורע משתלח חוץ לשלש

*) נ"ב, ח) בגין דרגלה איהו דכורה והקיפה איהו נוקבה כנ"ל, וכד

א) ט' לקמן סי' ח' דכמן פקודי זב שהוא טומאה היולאה מגופו וכ"ה למלורע כי הדם שבו נתקלקל, כגוונא דכתי' ר' טומדים פירקין דלי' בעיגול מתעגלים זב לתוך זב ולוגם טומדים בשוה, וכנה כשבע ק' לחות ר' ג"כ לוגם טומדים בשוה, וק' הוא פרלוף ומרמז שמזגו לזיו טומד בשוה שנתקלקל דמו ונעשה מלורע וכם משולחים חוץ לג' מחנות כאשר יתבאר להלן סי' ז', והנה מחנה שכינה שם עובדים הכהנים וזה נרמז בר' בפירקא קמא דלי' שבק' שעומד במקומו כפוף מעט דוגמת העובד עבודה, וממנה לויה רומז שעומדים הלויים לשיר ודרך המשורר שמגביה רלשו ונרוגו דוגמת דק' תניינא מר' שעומד כפוף ומסתכל לגד מעלה וע' לקמן בלויה: ב) הלויה זה וברמז בו יתבאר להלן סי' ו': ג) ע' בשער הקודם ליה ק' הנעשה מע' ושם מצורע בסי' ט"ו דפקיד לאוהל: ד) לזה ל' מק' כזה מכוף מפני שע' פקיד לאויר רוח וכייגו רוח חיוני ושם בא בניקוד חולם שבזה מכולם דהייגו אדם המדבר, והנה רגל ק' תתאה לעפר כידוע וכאן שנחת לעומק מרמז לעומק לרעה יורד למטה לעומק לרעה כי רגל הק' פקיד והוא מרמז על קבורת האדם המת, ומ"ש דע' לויכו לויר רוח לנשימת החוטם, דע כי החוטם לורתו כמו ל' כי ב' נקבי החוטם דוגמת ב' יודי"ן וכהוא"ל במפקיד דוגמת אלכסון ל': ה) תרין קופין באלכסון דוגמת ל' שים בו תרין ווין באלכסון כזה ✱ וכן ל' מק' כזה למעלה מי' תתאה מה דאזיל אלכסון עודף על י' תתאה וגמלא ק' פנימי מתחבר לי' תתאה ונחשב כאלו, וק' דלבר לויכו למזבח כמבואר בהקדמת הספר סי' ס"ג ועיקר רמז המזבח בק' דלבר שהוא מהלך העליון שמתחבר ליו"ד עילאי משא"כ ק' הפנימי שמתחבר ליו"ד תתאה דשם פקיד למת ונפרד מהמזבח שבאלכסון לרמז כי טומא מת לא יקרב למזבח: ו) מות ר' הוא מאר מות ק' ולכן ק' קמא שבר' מלמד על דיוני הק' ושם פקיד לאוהל וכן רגל הק' שם הוא נעשה מל' פקיד יו"ד תתאה דלי' למת שם נעשה מ' מק' כנ"ל ופקיד ק' קמא דר' על ק' לאחרון שבי' תתאה דל' הטומד ברגל הק' ופקיד לטומא מת שהוא משתלח ממחנה שכינה דפירקא קמא דר' פקיד למחנה שכינה כנ"ל בסי' ט' וכשטומד ק' במקום פירקא קמא מר' רגלו נפיק ממנו לרמז שמשתלח ויולא ממחנה שכינה: ז) ושם הוא זב משתלח גם ממחנה לויה כי זב נרמז כאן כאשר יתבאר להלן בסי' ח', והוא משתלח ממחנה לוי' וגם ממחנה ישראל ג' מחנות כי ק' תניינא פקיד למחנה לויה כנ"ל בסי' ט', ורגל ק' תניינא יורד עוד למטה מרמז עוד למחנה למטה ממדרגת מחנה לויה שהוא מחנה ישראל, ורגל ק' קמא דפקיד לטילוח כנ"ל יורד למטה כנגד היקף קו"ף תניינא וכנגד רגלו ומרמז שהזב משתלח מג' מחנות: ח) ונלמוד כאן זב ברגל ק' קמא במקום שהולך נגד הריוח

לשלש מחנות. כגוונא חוץ מהקיפה דק׳ שני׳ ורגלהּ דנפיק עוד לבר למחנה שלישית מה דנפיק מק׳ תניינא. ט) וכד יתעבד א׳ קדישא מק׳ דפקד על טומאת אוהל וקיימין תרין ק׳ באלכסון דא בגו דא כגוונא דתרין ווין באלכסון פשוטתה דמפקדים לתרין סימנים קנה ושט דאינון קנה לווידוי דברים על הקרבן והתוודו אשר חטאו, ושט אכילת מזבח להקריב ע״ג המזבח ואכילת כהנים ובעלים מכפרים [פסחים נ״ט ב׳] י) וכדין כאשר בא א׳ לפקודי בהמה חי שאינו מדבר, וכאשר

וכד בא לפקודי שילוח מחנות ומראה רגלה דק׳ קמא לרגלה דק׳ תניינא, ואזיל קבל ההוא רויחה מפירקא קמא ק׳ תניינא לההדי אחרי׳ דחפיף עלי׳ עובי׳ דרגלה, דשם פקיד יסוד המים, ואזיל רגלה דק׳ קמא להלן (מכפק״ו) [מכל מקום] לקבלי אזיל, וההוא רגלה איהו ציצור דכורא לזיבה היוצא ממנו;

דק׳ תניינא שהוא למעלה בין פירקא קמא לרגלו דק׳ תניינא, והיה אם ברויה הזה פקיד ליקוד המים כמצותר בשער החיתן בחות ק׳ ע״ם, והיה מים חלו שהם נגד רגל ק׳ קמא רומזים שהרגל בתוכו מים והוא דוגמת ליעור מלא מים, והיקף הוא דכורא ורגלה נוקבא, וכל״ל בפנים, כמצותר בכמה מקומות, וכלן שהולך רגל ק׳ קמא נגד היקפה דק׳ תניינא מרמז שרגל ק׳ קמא ג״כ דכורא והוא כליעור של מקום הפתן והזרע שהוא יקוד המים ולכן פקיד לזד טומאה היולא מגופו, והוא מסתלא חון לג׳ מחנות כנ״ל בפי׳ הקודם: ט) ע׳ לעיל קי׳ כ׳ גליור, והיה מלכקון ק׳ הוא הכולל על המת הנרמז ביו״ד תתאה, והוא לקוק לכנסת למקדש כנ״ל בפי׳ כ׳ שלח יקרב לנבי המזבח, ושם עבר ונכנס חייב כרתן, ודיני הקרבן הם מצותרים מלכקון שהוא המזבה כנ״ל, והוא פקיד לקנה ושט בתרין ווין דילי׳ וכן בתרין קופין שבמלכקון וע׳ בהקדמת הספר קי׳ מ״ג מ״ד ע״ם, ומרמז בקנה שמוליא קול לווידוי דברים של הקרבן, ובושט שבו אוכלים מרמז על אכילת מזבח שעל ידיהם הבעלים מתכפרים: י) ינתר בהבדל שבין בהמה לאדם כי בבהמה עיקר משכנה בעולם הגשמי התחתון ואין לה התקשרות עליי בעלמה לעולמות עליונים וגם נפשו מד׳ יסודות הגשמיות ובהפרד נפשה גם נפשה תרד למטה ולא תעוף לעילא כי רוח הבהמה יורדת היא למטה ולכן כתיב בה דמו בנפשו (ויקרא י״ז י״ד) פי׳ שהדם שהוא גשמי שולט בנפש גם נפשה מעולם הגשמי מש״כ בחדם שנפשו מעולמות העליונים ודמו מגשמי ולכן נפשו שורה על הדם ולא דמו בנפשו וזה שנא׳ רוח [בני] האדם העולה היא למעלה, והיה בק׳ ים יקוד המים כמצותר בשער החיתן וכשהוא עומד בשלכקון מוטב הק׳ ללד לפון וזה מרמז שהמים שבו הם מים קומקים דהיינו דם הנפש, והענין דע כי כל בריאת העולם כלולים בשני כחות שברחש יתש״ל ועי״י כחות אלו מתהויים ומתקיימים כל הברואים, דהיינו כח ה׳ המלקח ומלחד וממשיך כל החלקים להיותם לחד, וע״י כח זה היו כל הברואים בריאה לחת שהי׳ מלחדם ומתאימם וכן לא הי׳ יכול להיות גוף בעלי חיברים רבים בונים זה מזה כי היו כולם מתלכדים ומתעגלים להיותם בשיווי גמור, ולכן נרא׳ כי עוד כח ה׳ הפך מזה והוא כח המפריד ומכלה כל, וע״י שני כחות אלו פועל הקב״ה בהם כל הפעולות כי הרכיבם יחד ולא יניחו זה לזה לעשות פעולתו בשלימות וע״ז יתקיים העולם כמות שהוא, והיה ד׳ כחות אלו הלבישם הקב״ה בשני כחות הָעֲעָקְטָעְרִיצִיטָעט וּמַאגְנֶעְטִיזְמוּס והכן מלד, והיה דם הלדם הוא מורכבים שני כחות הנ״ל שהם הלם והמים הלם כח המפזר והמים כח המלחד, ודדם יש בו ד׳ כחות אלו שהוא בעלמו מים, והחוש שבו הוא כח הלם, וכן ד׳ כחות הנ״ל הם החוש והקור כידוע ומובן לכל משכיל, והיה כיון שלין דבר בעולם שלא יהי׳ מורכב מד׳ כחות ש״כ במקום שיתגלה כח ה׳ בוודאי טמון בחובו גם הכח השני, והיה המתגנטט טובטו למשוך עלמו ללד לפון, ובטבע כי בלפון שם התגברות כח המתגנטיזמוס שהוא כח המלחד הכל, ולכן יתגבר שם הקור, ובדרום להיפך, יתגבר שם כח העלעקטריליטעט שהוא החוש המפזר ומכלה כנ״ל, ולכן בלפון בוודאי פנימיות כח הלפון הוא להיפך מחילוקיהם ויתגבר שם כח העלעקטרי בפנימיותו, וטבע כל דבר למשך אחר הפכו ולכן המתגנטט מושך עלמו ללד לפון בטמון שם כח העלעקטרי שאלו לא המשיך עלמו שם לא הי׳ יכולת במתגנטט להתקיים בלורתו כנ״ל והכן מאוד וכן הפרט מושך את עלמו תמיד להכלל, ולכן פרטי המתגנטט ימשיך עלמו ללפון שבשם בחילוקיהם כח הכלל של המתגנטיזמוס, והיה ד׳ כחות הנ״ל הם כח החקד והדין כי החקד ממשיך הכל ומאחדם והדין מפזר, והם מרומזים בשני הכרובים לובן ואודם, כי אדום הוא כח המפזר ומכלה כידוע ולובן להיפך כח הממשיך ומאחד ולכן כח העלעקטרי יתגלה תמיד ויפון אור נוגה לבן מאוד כי כל כח מתגלה בהפכו כי כן יקד מלכו של עולם לבלי יתפרדו זה מזה ויוכל העולם להקבלה ולכן מתגלים הכרובים בהרוחות ג״כ להיפך כי בדרום שבשם

הוא כח המגנטיזמוס הגוון לדוס מגלה הפנימיות שהוא כח העלעקטרי ולכן החמה בשחרית ובערבית שאז קרובה תמיד לגד לפון אז גוומה לדוס, ובלבריס שהוא לגד דרוס אז החמה לבנה וזכה מאוד, ובחמת הלובן הזה הוא גוון ירוק ואין כאן מקום להאריך עוד, ובזה יובן מאמר רז"ל [ב"ב פ"ד ע"ו] מפני מה החמה אדומה בשחרית וערבית ודי לחכימין ולכן כאן שוטה אלכסון א' לגד לפון רומז לגוון אדום והמים שבגי' הם נוזם אדומים דם בשפם, ואלכסון פקיד לאוהל שבדם מטמא באוהל: יא) נזרת ה' מלי' הזה אלכסון שבלי' פקיד על ה' והנה ל' הזה יוי"ד ימיני ויו"ד שמאלי בין הפרקים בין פרקיו דהיינו מקום שמתחברים האיברים אבל עלם לא יפצרו זו ועי' בשער מאות ל' קי"ו: יב) ומלת ל' פקיד לעלמות ולכן הי' בשבת לאות ה' באלכסונו דפקיד לאוהל בגי' לרמז על עלמות המת שמטמאים באוהל ובשורו רוב הבנין כמו אלכסון ה' שתופס בתרכו רוב בנין אות ה': יג) בלשון ע' לעיל סי' י"ח, והנה שני הלד"י שביו"ד תחתה מסתכלים ופוניס לבד כי מקום פניית האות הוא הלד שבופפוס לשם פרקיו, וי' עליון שבאלכסון חפוף עליהון ועל ל' פנימת שהוא מאהל על ל' פנימת שהוא המת בדוב מיוחו ועל שאר דבריס הנאוס אל האוהל הנרמזים בב' לד"י דיו"ד תחתה שהוא מרמז דכל הבא אל האוהל יטמא, ורומז ל' פנימת לדוב מנין, והטעם כי הנה כתיב (ישעי' כ"ח כ') והמסכה צרה כהתכנס, וזה קאי על ל' פנימת שהתכנס לתוך ל' הלבר, והטעין כי ה' כזה יו"א גי' כ"ו כמנין הוי"ה ול' שבאלכסון רומז על לדיקו של עולם דשליט בכל גבולי אלכסון, והנה ל' תניינא שבאלכסון מתחבר ליו"ד תחתה ומרמז למיתה כדלעיל סי' ב' בק' פנימי שבאלכסון כמו כן כאן בל' פנימי והטעין כי כשהבלו יסתלק התורה ונדבקו בה' שהוא הוי"ה הנ"ל אז חיים בולבם היום תהיה ממלאך המות, אבל כשחטאו ועשו את העגל שהוא והמסכה צרה כהתכנס אז נגזר עליהם מיתה, וזה נרמז בל' פנימי דפקיד למיתה, כי ל' ר"ת צרה והוא המסכה שהתכנס לתוך ל' הלבר, ובהתגלות לדיקו של עולם אז חיות ממלאך המות אבל כשהכנס ל' פנימי והסתיר חותו אז גרס מיתה שהוא טעין ע"ז מסכה צרה כהתכנס, והנה מסכה גי' קכ"ה שהוא קכ"ה קטרין שבשגל, ולכן ל' פנימי בפקודי אוהל פקיד למספר קכ"ה מיבדים שהוא רוב מנין, וכן ה' כזה גי' ל"ב, ול' עם ל"ג גי' קכ"ב וג' חלקי ה' דהיינו י' עולמי יו"ד תחתה ואלכסון הרי קכ"ה: סליק:

וכאשר בא לפקודי אדם כאשר יתפרד הנפש מהגוף לבא לעידון הנצחי, כמו בבהמה דמו בנפשו, ברם באדם נפשו שורה על דמו, נפש הרוחניות השורה במות, ונפש המתאווה השוכן בלב, כמאמר קדשו (קהלת ג' כ"א) מי יודע רוח [בני] האדם העולה [היא] למעלה, וקימא ק' מוסה באלכסון ויסוד המים כד מטה אלכסון לצפון למים סומקים דאיהו דם הנפש, מטה אלכסון לדם מטמא באוהל ושיעורו ברביעית [אהלות פ"ב מ"ב], יא) וכד יתעבד א' מאות צ' קדישא, צ' דקיימא באלכסון א' ואזיל אלכסון מיו"ד שמאלי צ' ליו"ד ימיני דלי', ואזיל בין הפרקים מיו"ד שמאלי לימיני ומתעגל לתחות ומבואר בחלק ראשון באות צ' קדישא דבא לפקודי לאסור שבירת עצם בפסח כמבואר שם, ואבר שיצא קולף את הבשר עד שמגיע לפרק וחותך [פסחים פ"ה ב'], יב) וכד בא לפקודי א' שיתעבד מצ' בא לפקודי על עצם מרוב הבנין — כגוונא דאלכסון דאול מיו"ד שמאל לימיני — מן המת, מטמא באוהל, יג) או ברוב המניין [אהלות פ"ב מ"א] דאינון אחידו בשווה כד בא צ' פנימא, כגוונא דתרין ווין יתחברו באלכסון כן תרין צ', וקימא פנימא מוטה יתפלג, כמו די' תתאה יתחבר לראש פירקא קמא מי' שמאלי צ', ותרין צ' דקיימין ליו"ד תתאה א' פניהון לבר, וצ' דלבר חפיף עליהון לאוהל לפקודי כל הבא אל אוהל יטמא: סליק:

שער הראשון מאות ש'

א) הלורה כזה ב) רגל כל ק' כזה כז, קלה עליון מרגלו נכנס בתוך פנימית הקיפו

ש' קדישא א) כד בא ק' לפרקים דלי' מבואר בחלק ראשון, וראיתי יצחק באאמ"ו מהו' חיים להעתיק בכאן עוד בזה מה שלא בא בחלק ראשון, ב) כד קיימין תרין קופין לוא"ו ראשון מש' ימיני, ואזלין תרין רגלים מתרין קופין, מפנימאה ק' לבר, וק' תתאה דש' דסגר על הפרצופים.

קופין

קופין דקיימין בגו ש׳ בא ק׳ תתא וסגר עליהון לאסור עבודת קרקע, ג) ובא ללמד ק׳ תתאה עליהון לאסור הוצאה לחוץ [שבת ב׳ א׳] כאשר בא מאמר קדשו (ירמי׳ י״ז כ״ב) (לא) (ולא) תוציאו משא מבתיכם ביום השבת, ד) ותרין ווין מן וש׳ דקיימין מסתכלין פנימאה ואזלים תרין פירקין מכל ק׳ בזקיפה הן עמודא דרומא ורגלה, ופירקים יתעבדו בכתיבת יד איהו טפח, ורגלה דק׳ קמא איהו טפח, ומה שבא בכפילה איהו דאזיל קבל רגלה דק׳ תניינא במקצתו וכדין בא לחשבון חד טפח, וק׳ תניינא פירקא דרומה ורגלה דבא בכפילה בא לחשבון תלת טפחים, וכדין וא״ו תניינא מש׳ דאינון עשרה טפחים לרשות היחיד [שבת ו׳ א׳], וכל חילוק רשות, ה) ופתיחה ש׳ מלעילא שרשות היחיד עולה עד לרקיע [שם ז׳ א׳], ו) ופנה וא״ו תליתאה לבר מש׳ שרשות הרבים אינו כדין כי אינו תופס כי אם עד עשרה [שם בע״ב] ובגין דא אהדרו תרין ווין פנוהי לוא״ו דפנה לבר להוא מניינא, ולא פנה למעלה כמו ש׳ פנימאה שרשות הרבים אינו תופס למעלה מעשרה, ז) וכגוונא דיצא רגלה דק׳ (קמא

מיו״ד

ולמטה יולף ממנו לחון וכמו כן דהקופין שבווין מש׳ חלת שהק׳ השביעי להמיר קורנ נפני רגלי הקופין ועומה לוחם כולם נפנים, והנה ק׳ שביעי פקיד ליום השבת, דש׳ כאחר יחעבד מת׳ כזה

א א א א כל ת׳ פקיד
א א א ליום כמנואר
להלן קי׳ מ״ב,

וח״כ ת׳ שביעי שבש שבת פקיד ליום השביעי וכמו כן ק׳ השביעי, והקופין שבחלת ווין פקודים לעבודת קרקע כדלקמן קי׳ כ״ז ט״ב,

וק׳ שביעי קורנ הדלת נפניהם שביום השביעי לחקור עבודת קרקע: ג) ומה שיולחים הרגלין מהקיפס בק׳ שבווין מש׳ כנ״ל, מרמז על הולחה, וק׳ שביעי קנר עליהון ביום השבת כנ״ל לרמז שהולחה לחקור בשבת: ד) ינחר דרשות היחיד גבוה י׳ טפחים, ויבחר כי כל פרק נחשב לטפח כי החותיות כחוביש בידו של הקב״ה וכל יד הוא טפח ולכן פירקי החות פקודים על טפחים, חט״ע דבשטר מחות ל׳ לחמרו דפקודים לחנשטות כחוביש בחנשב חלהים, מ״מ נחשב כאן לטפח. והטעון כי חרז״ל [עי׳ בר״ר פי״ח קי׳ ח׳] לחמרה שבת לפני הקב״ה לכל נחת בן זוג ולו לא נחת בן זוג, לחמר לה ישרחל יבי׳ בן זוגך שנא׳ (ש״ב ז׳ כ״ג) ומי כעמך ישרחל גוי חחד בחרץ, והכוונה כי ישרחל בחט״ט שעושים בעוה״ז מכינים ועושים פעולות ותיקונים גדולים בעוה״ב יום שכולו שבת, נמלה יום שכולו שבת חקבל השפעתו ותיקונו מהלדיק העושה מלוות, נמלה הלדיק הוא ממש בן זוג לשבת והוא ממש מחוג עמה שהוא מכניע לשבת נמלה הלדיק עושה השפעות והשבת מקבל ממנו, ולכן הלדיק נקרא חנשב חלהים פי׳ כי עשיית השפעות יש בו פעולות הלוקות וכש נחלקים לחמש חנשבות כל חנשב חלהים וז״ש מה שחמרו חרטומי מלרים (שמות ח׳ ט״ו) חנשב חלהים הוא פי׳ הפועל מכוונ נשם חנשב חלהים וז״ש מה שחמרו חרטומי מלרים חנשב חלהים, וכן ז״ק ולוחות כחוביש בחנשב חלהים (ע׳ שם ל״ב י״ח, ודבריס ט׳ י׳) פי׳ שנתנגלו הלוחות ע״י זכות משה שנק׳ חנשב חלהים, שהוא הלדיק הפועל ומשפיע, וכן פעולת הזכר בזיווג נק׳ ג״כ נשם חנשב כמשרז״ל [פקחים קי״ב ב׳, נדה ס״ו ח׳] לין כל החנשבות שוות, וכל זה בהלדיק המשפיע שיש בו פעולות חלוקות נק׳ חנשב, חבל המקבל לין בו פעולות חלוקות כי בכל השפעולה הוא רק מקבל, ולכן כל השפעולות מחחברים ונעשה מכל החנשבות דבר חחד שהוא יד, ולכן בכתיבת הלוחות כתיב חנשב חבל בקבלתם כתיב יד ליד ודרשו רז״ל [ברכות ס״ח ח׳] חפילו קיבל תורה מיד ליד, נמלה דרך כלל חילוקי השפעולות בעולם בלדיק נקרא חנשב חבל בשותף לשבת נקרא יד כי הנתינה לשבת וקבלה השבת שוה בכל השפעולות והבן מחוד, והנה החותיות הם השפעולות שעל ידם נברא העולם כידוע ולכן לעיל בחות ל׳ רומז ללדיק שם החותיות רומזים פירקיהם לחנשבות, חבל כאן בחות ס׳ ובא הוא פקודי שבת החותיות הבחים בשבת הם טפחים שהוא כל היד, והנה כל ות״ו דש״ן יש בו תרין קופין וגובה הרשות היחיד שהוא פנימיות הש׳ הוא נרמז בגובה הקופין שהם פירקא דרומא דהיקף ורגליהם, והנה ק׳ קמא יש בו ג׳ פרקים כנ״ל בגובה והם ג׳ טפחים וכן ק׳ תניינא הרי ד׳ טפחים, ורגל ק׳ קמא הולך נגד רגל ק׳ תניינא כנראה לעיל בליור ורומז עליו להוסיף ברגל ק׳ תניינא עוד טפח נמלא בק׳ תניינא ג׳ טפחים וכק׳ קמא ג׳ טפחים כך בכל ה׳ טפחים, וכן בחרין קופין דות״ת תניינא ג״כ ה׳ טפחים הרי י׳ טפחים גובה דהכ״י כי שני ווין קמחים הם הכ״י שהם בפנימיות הש׳: ה) והש׳ פתוח למעלה כזה ער, שהחותיות שבין החרין ווין עולים למעלה לרמז שהכ״י עולה עד לרקיע וחין זו הפסק: ו) משא״כ בות״ו תליתאה שפוחה לבר מפנימיות הש׳ מרמז לרכ״ר שהוא לחון, וכו חין יש ברמז דהשחבלות למעלה כי רכ״ר חינו עולה עד לרקיע, ונובכו כשני ווין קדמחין והווין קדמחין פונים ומוטים ומשחבלים לנד וות״ו תליתאה לרמז שמשפיר עשרה טפחים הנרמזים בשם רומז נ״כ לרכ״ר בות״ו תליתאה שרכ״ר חינו תופס חלח עשרה טפחים: ו) היקף הק׳ הוא דוגמת רכ״י מוקף ד׳ מחילות

ורגלו דגפיק למחן כוח דוגמת כולאה למחן וכמן בחות ס' וכנס רגל ק' קמא ג"כ בתוך פנימית הס' גמלא כוח ילא מרכ"י לרכ"י ומרמז שכולאה מיו מותר רק מרכ"י לרכ"י בלא הפסק רכ"ר: ח) דרשו רז"ל אל ילא עם הכלי ללקט המן גמלא בחיבת אל ילא נרמז ב' דברים יליאת המדש וכולאת הכלי וזה נרמז ג"כ ברגל דק' הנ"ל, כי ק' כוח דו פרלופים ורגלו רומז למדש גמלא מה שיולא למחן מהקיפו רומז ליליאת המדש וכן נרמז ברגל זה כולאת הכלי, כי רגל הק' רומז לכלי קיבול מפני שכוח כלי קיבול המים שאר עליו מלמעלה בין עובי לפירקא קמא דק' כמבואר בשער החיתן וכשבא בו רמז הלומח לפי הניקוד כמבואר בשער הכללים, ח) רומז לכלי עץ המקבל, וזה נרמז ביליאת הרגל למחן מהקיפו שכוח כולאת הכלי וזכו אל ילא עם הכלי ועי' לעיל סי' ג': ט) המן נקרא לחם מהירים (תהלים ע"ח כ"ה) לחם שמלאכי השרת אוכלים מותו, ומחוכלים הס גידולים, והמן הס מן גידולים רוחניים וכן מלאכי השרת הס גם לכן מהכלא ג"כ יש בו יסוד גם הרצב, וזה נרמז בק' הנעשה מפ' ומ' פקיד לחויר רוח לכן פקיד ברגל הק' שעומד עם לגידולים רוחניים, וכן בס' דפקיד ליסוד גם רומז לגידולים שיש בהס יסוד גם הרצב, והוח רומז למן וזכו אל ילא עם הכלי ללקט המן: י) כל מלאכות דשבת לריכים להיות מלאכת מחשבת וזה נרמז במלאכה ז' דהולאה הנרמז ברגל הק' ותלת פירקין מקיפין מותו רומז למלאכת מחשבת, כי דרך המחשב שמקיף במחשבתו את כל המלאכה שכוח רולה לעשות: יא) ק' תחתה מפ' קוגר בעד שאר הקופין, והנה כל ק' פקיד רגלו מבי' לדדיו ליסוד עפר כמבואר בשער החיתן סי' ע"ט פ"ב, והנה כאן בחות ס' כל הקופין היולאים מהקיפס למחן מרמזים על יליאת המדש למחן לעסוק בעבודת העפר למטה ולזרוע ולקלור, ולהכניס תבואה לפנים בתוך הבית כמו שנכנס קלח עילאי דרגלו לפנים בתוך הקיפו, וכאן דפרק שביעי מפ' קוגר עליהן ואין כאן יסוד עפר כיון שיש פירקא תתאה למטה מהס כמבואר בשער הכללים שאז פקיד ליסוד המים, וממרמז שאין כאן יליאה לעבודת העפר כי ביום שביעי אסור כל הפ"ל: יב) ס' פקיד ליסוד גם כידוע וממרמז על המשיכה שנקרא גם חולבה והמשך שביעתו במשך וסביב למשך יחנו בני ישראל, וזה נרמז בחות ס' שבתוכו יסוד גם המשיכה גם חלבה והווין המקיפין ליסוד גם רומזים להיקף המשך וסביב הס' שם יחנו בני ישראל, גמלא ות"ו תליתאה דפנה לבר רומז למקום מחנה ישראל סביב למשך, והנה במקום חניית בני ישראל סביב למשך שם הי' רה"ר שהיה רבוח בוקעים ולכן ות"ו תליתאה רומז לרה"ר, וס' פירקא שביעי דילי' מיו כולך נגד ק' קמא דות"ו תליתאה שרומז שם שם כולאה לרה"ר ברגלו כיולא למחן מהקיפו, וק' שביעי מיו כולך כנגדו כנראה לעיל בליור, רומז שביום שבת מקור כולאה: יג) רוחב רה"י ד' על ד', זה נרמז בחות ס' הנעשה מק' וי"ד עילאי יש בו שני קופין, וק' תניינא מתחבר בשיפולי מלכתן כזה ושני קופין שביו"ד עילאי וכל ק' פירקין ברוחב רומזים לרוחב ד' טפחים, כי כל פרק

מיו"ד) עילאי [מוא"ו קמא] לגו ש' ללמד על הוצאה מרשות היחיד לרשות היחיד בלא הפסק רשות הרבים] מותר להוציא, ובגוונא דא בא מאמר קדשו (שמות ט"ז כ"ט) אל יצא איש ממקומו ובא מאמר קדשם [ע' הוריות ד"ז א' גי' נ"א] אל יצאן איש ממקומו עם הכלי ללקוט המן,(ח) ונאסר הוצאה מתיבת אל יצא כגוונא דרגלה דק' אולין מגו רה"י לגו רשות היחיד, דש' פנימאה איהו רשות היחיד, ורגלה דק' כאשר בא לצומח רגלה איהו כלי קיבול, בגין מה דקבל עובי רגלה דק' מה דאוליף פירקא קמא ק' לקבלי, ההוא רויחה פקיד ליסוד המים, וזהו כלי קיבולו, ואסור להוציא לחוץ לרה"ה, ט) וכד יתעבד ק' מן א' קדישא פקיד לגידולים דמגדלים אויר רוח אסור להוציאו, וכאשר בא ש' לפרקים דלי' לאינון גדולים דיסוד אש ברובו אסור להוציאו, י) וכל מה דאחשבי' אסור להוציאו [שבת ע"ה ב'] מלאכת מחשבת אסרה תורה [חגיגה י' ב'] כגוונא דתלת עמודים מק' מקיפים לרגלה דאחשביה ואסור, יא) ואסור לתלוש מן המחובר [שבת ע"ג ב'] כגוונא דק' תתאה מן ש' סיומא דש' דפקיד לגדולי קרקע ולחרישה כמבואר לעיל, אחיד לדשא פירקא] תתאה מן ש' דאסור לתלוש, יב) ותלוש מה דבבית אסור להוציאו לרשות הרבים כגוונא דפנה ואו' תליתאה לבר מפנימאה ש', דאיהו לבר מארעא קדישא כגוונא משכן שהי' עמהם במדבר והם חונים ישראל עם סגולתו סביב, יג) ומה גם הקיפה דק' קדמא איהו ד' על ד', פירקא קמא איהו ד' טפחים, בגין דכל פירקא איהו טפח, ואם פירקא תליתאה זעירא איהו טפח, רבריבה איהו שני טפחים, ומה שבא קדמא יתיר על רגלה דלי' לקבלי איהו ג"כ טפח, וכדין איהו שלשה טפחים. ברם פירקא תניינא מי' דאיהו ק' תניינא איהו זעיר מן ק' קמא, ופירקא זעירא דלי' איהו טפח, ופירקא קמא דלי' איהו תלת. תרין טפחים קבל פירקא זעיר' דלי' דאיהו

דאיהו טפח, וטפח מה דאזיל יתיר מן רגלי', ופירקא דק' קמא דאיהו בפירקין דלי' רב מן ק' תחותי', וכדין איהו ד' טפחים. יד) ורגלה דק' קמא ה' טפחים, ד' טפחים דאזיל קבל פירקין המקפי' לי', וחד דאזל יתיר, ורגלה דק' תניינא אם שהוא לקבלי עמודא דרומא מק' תניינא דאיהו ג' טפחים, רגלי' דלי' כדין חמשה כרגלה קמא, בגין דאזיל באורכי' יתיר דצריך להתחבר בשיפולי אלכסון תתאה מן א', וגם שרגלה דק' קמא פגע לקבלי למהוי אורכי' כדין דאיהו לגובה עשרה ורוחב ד' איהו רשות היחיד [שם ו' א'], טו) והך ו' תליתאה דפנוהי לבר מש' פנימאה לפקודי לבר מאוהל תל גבוה עשרה ורוחב ד' או עמוד גבוה עשרה העומד ברשות הרבים הוא ג"כ יתחשב לחילוק רשות, ורשות היחיד הוא. טז) ואם זרק ונח בפניו או בחריץ שבו ונח חייב שהוא טילטול מרשות הרבים לרשות היחיד, יז) ואם שהוא למטה אינו רחב ד' ברם למעלה בעינן מקום ד' [על] ד', שיהי' הנחה בדבר שיש בו למעלה ד' על ד' [שם ה' א'] כגוונא תלת ווין קדשים דקיימין בגו ש' דיתעבדו מק' מכל וא"ו, ק' קמא דלי' ד' על ד', ותניינא בציר לי' שיעורי', וכדין כל התלת ווין, יח) ולמעלה מעשרה מקום פטור בר"ה [שם ז' ב'] כגוונא דפנה ו' לבר מש' פנימא, דשם פנה למעלה לפקוד דרשות היחיד עולה עד לרקיע [שם ז' א'], ורשות הרבים תופסי עד עשרה ולא יתיר [שם ז' ב'], יט) וחורי רשות היחיד כרשות היחיד דמי [שם] כגוונא דוא"ו דקאי באמצעיתה דש' דיתעבד מק', דיתחבר רגלה דק' תניינא מוא"ו תניינא לאמצעיתה דק' מק' דקאי תתאה בסיומא דש', וישאר רווחה לרוחב מן רגלה דק' הנ"ל ומהקיפה דלי' עד ק' סיומא פתיחה לפקודי הנ"ל כ) ופנה ש' בתלת ראשים ולא למטה בגין (ד' ק') [דק'] דקיימא לפירקא תתאה סגר עליהון מתתאה לאסור מה דבא בגו פנימאה ש' לעובדי' דלמטה דבא בגו ש' דיתעבד מק'. כא) מה דבפנימא ק' קבל פירקא זעירא מערבית איהו יסוד המים ברום, והך רויחה מפירקא זעירא עד רגלה דלי' יסוד עפר רום, והך

רויחה

טוח טפח כנ"ל סי' ד', ות"ש נקו תניינא מי' עילאי פירקא זעירא דילי' טוח טפח, ות"כ פירקא קמא דילי' אחוז רחב יותר מפירקא זעירא מרמז לב' טפחים, טפח אחד נגד פירקא זעירא דילי', וטפח אחד מה שחוז רחב יותר עד רגלו, ועוד טפח ג' נרמז בו, מה שפירקא קמא מתרחב עוד יותר ולזיל להלן מרגלו כזה ק מרמז לטפח עליוני, וכל זה בק' תניינא שחוז קלר ברחבו, ות"כ ק' קמא ברחב יותר נוסף בו עוד טפח ד', הרי ד' טפחים: יך) וגובהו עשרה טפחים כמו הרגלין דתרין קופין דיו"ד עילאי מי' וגובה כל רגל נחשב לחמשה טפחים לע"ג דפירקא דרומה דהיקף נחשב לג' טפחים מפני שחופף בחורכי פירקא קמא ופירקא זעירא הרי ג' טפחים ות"כ רגל הק' טוח טפח רביעי, מ"מ מפני שרגל הק' יורד עוד להלן למטה רומז עוד לטפח חמישי וכן ק' תניינא קלר רגלו מתחרך עוד יותר כדי להתחבר לאלכסון מ', ולכן רומז ג"כ לחמשה טפחים הרי ד' פעמים חמשה גי' י"ט, שחוז רכ"י גבוה עשרה ורוחב ד' ונרמז כל זה בחות מ' שחוז תחד רומז לרבוח היחיד: טז) פנימיות הש' הוח המשכן וות"ש תליתאה דנפיק ומתקבל לבר פקיד ליסרחל השוכנים שביניו ושם רכ"ר כנ"ל סי' י"ב, ותש יש שם חל גבוה עשרה ורחב ד' כוי רכ"י, דהי' ג"כ רמז גבוה י' כמו בחות מ' שבי הקודש וכן רוחב ד' שבי' י"ב, לז נחשב לרכ"י כנ"ל בשי הקודשים: יז) מ"ש ונח בחריץ פי' דחלו זרק ונח למעלה הרי הלך דרך למעלה מי' שחוז מקום פטור ופטור: יז) חע"ש שלמטה חינו רחב ד' חש למעלה הוח רחב ד' כוי רכ"י, כמו התלת ווין שהש דוגמת עמודים שלמעלה רחב ולמטה קלר, כגוונא דרוחב ק' קמא רומז לד' טפחים כנ"ל סי' י"ג, וק' תניינא קלר ממנו,: יח) ע' לעיל סי' ה': יט) חורי רכ"י הש המוריש שבכותל כלפי רכ"י וכלן בות"ש תניינא מש' כד יתעבד מק' שלל רגל דק' תניינא מות"ש כנ"ל מלד ימין לרגלו יש שם דוגמת חור בכותל רכ"י שחוז הות"ש כנ"ל והיינו לותו ריוח שיש מתחת היקף ק' תניינא מות"ש תניינא כנ"ל עד היקף ק' השביעי כרגלה לעיל בסי' מ' בליור, והחור הזה ברכ"י דמי כי הוא שלל רכ"י ובפנימיות הש' שחוז רכ"י: כ) כל העבודות והמלאכות נרמז בחלת ווין דש' כחשר יתבחר להלן ופתוח כלפי ש' למעלה כי פוסה ברחשי הווין למעלה ואינם פוגים למטה שש עומד ק' השביעי וקובר עליהם שלא יעשו מלאכתם ביום השביעי: כא) כל המלאכות רומזים בש' כחשר יתבחר, כי בכל ק' חית בי תרין יקודין מיס ועפר, מיס בג' מקומות, מ' למעלה בין פירקא קמא דק' לעודי רגלו כמבואר בשער בחיתן סי' פ' וכוח מיס רומיס מפני שעומד ברום בחות, ועוד יש מיס בין פירקא קמא דק' עד פירקא זעירא כמבואר שם סי' פ"ח וכוח מיס ממטיס נגד מיס מרחשונים שבש מחלק ברוס מפני שבמיס חלו נמשכים למטה מן הרחשונים, וכן יקוד עפר יש בו ג' חלקים, חחד במקום שמתחיל פירקא קמא להלן מרגל הק' ללד נפון כמבואר שם סי' ע"ט, ועוד יש יקוד עפר מימין הרגל, וכולך ומתפשט למטה

בין פירקא זעירא לרגל ק' כמבואר שם סי' פ"ב, ועפר קמא נחשב לעפר רומית מפני שעומד ברומית הלוח ועפר זה שהולך ומתפשט בין פירקא זעירא לרגלו הוא עפר למלעית נגד עפר קמא הנ"ל, תע"ב דשם בשער היתין סי' ע"ט חשיב עפר קמא הנ"ל לעפר תחתית, כיינו משום דשם חשיב ק' פשוט דרגלו יורד למטה ומרמז על עפר הנ"ל שהוא מחלק תחתית, אבל כאן שעומד ק' בש' ונמלא רגלו היינו יורד למטה כ"כ ולכן נחשב לרוס וכל זה ק' קמא דומ"ו קמל, וכמו כן ק' תניינא שהוא למטה מהם ונחשב לתחתית ועוד בעלמו בתחתית יש בו כל החלקים הנ"ל: **נב)** ע' בשער היתין סי' י': **נג)** בומ"ו תניינא היא בי' ג"כ כל הנ"ל בסי' כ"ח: **נד)** פי' כמו בסי' כ"ב: **נה)** יסוד אש דאזל בין רוחה מן רגלה עד פירקא קמא ק' איהו יסוד המים רום, ולקבלי יתחשב יסוד המים הנ"ל מים אמצעים, והך דאזל פירקא קמא יתיר מעובי' מרגלה לצפון איהו עפר רום ולקבלי יתחשב עפר הנ"ל אמצעית, וכדין בק' תניינא זעירא יתחשבו היסודי כנ"ל, ואינון אמצעים קבל היסודים דבק' קמא ואית בתחתית רום לקבלי יתחשב, כדין ו' קמא דש' דיתעבד מק' כב) והך רוחה מוא"ו קמא עד וא"ו תניינא איהו יסוד אש, כג) וכדין וא"ו תניינא כד) וכדין מוא"ו תניינא עד תליתאה, כה) ויסוד אש אזיל קבל כל הנך יסוד המים עילאים ואמצעים ותחתים, ופנה כל הנך ק' לתתאה דמותר כל עבודת בין לבשל לגבוה בין לאכילת אדם בין לאכילת בהמה לתקן כל מלאכת עבודה, כו) וכאשר בא פירקא תתאה מן ש' דאיהו פקיד קבל יום שביעי סגר עליהון כל מלאכה לאסור ביום השביעי מה שמותר בכל יום, חוץ ממלאכת גבוה הקבוע להם [זמן] [פסחים ס"ו א', ע"ז א'] כדסגר עליהון פנה בעבודתיהון למעלה דמותר מלאכת המים עם האש היינו בישול, כז) וקודם שסגר עליהון פירקא שביעי פנוהי כולהון בההוא עמודא אריכא רגלה למטה להשקאת הזרעים, כח) ולתולשה מן המחובר כט) ולהכניס התלוש לבית כגוונא דכל ק' יתעבדו להכנסה, כגוונא דרגלה קצה עילאי מכנים לרגלה, ל) וקצה תניינא נפק לחוץ להכנסה ולהוצאה, בין צורך גבוה בין צורך הדיוט, לגופו, בין לחוץ לגופו ולבהמתו מותר, לא) ובא פירקא שביעי לאסור ביום הקדוש שביעי לכל אינון מלאכות נרסרו ביום השבת כי בו שבת מכל מלאכתו (בראשית ב' ג'), דאית מלאכה דצורך גבוה מכל מקום נאסרו בגוונא קרבנות שאין קבועים להם זמן, לב) ואית מלאכה להדיוט שג"כ מותר ביום השבת, וכדין אזיל יסוד אש קבל מים אמצעים לפקודי דפעמים מותר בשביל אדם כגוונא פיקוח נפש דוחה שבת [שבת ק"ט א', יומא פ"ד א' וב'] ואבאר בעזר החונן לאדם דעת, לג) יסוד אש דאזל קבל יסוד המים העליונים למלאכת השמים שמותר הקרבנות הקרבים ע"ג המזבח

חויון מלל יסוד המים שבקופין הנ"ל שם בהם עולים ותתחים ומתלעים כנ"ל בסי' כ"ח, ויסוד הם שמלמד מלמד על כל החלקים כאשר יתבאר, כי הם מים שפר גרמז כאן ומים ועפר מתפעלים מיסוד הם כידוע ומרמז על פעולות המעשים בעולם מהם ומותרים לעשות לפילו ביום השבת, כי פרק שביעי דקגר למטה חיינו מבטל פעולת הם בפיימיות הש' דקוף קוף עומד שם יסוד הם ופועל במים שהלנו וכם ג' חלקים הנ"ל, עליונים לחלק העליון והוא מלאכת גבוה ומתלעי מדרגה למטה ממנו והם מדרגת החדש, תחתית רומז לבהמה מדרגה התהתונה כאשר יתבאר: **נו)** ק' שביעי קגר לבקוף על כל הקופין עליונים דפקודים למלאכת עבודה כדלקמן ופקיד בקגירתו שיום שביעי לחקורים כל המלאכות, ומה שפונים למעלה כל הזויון ויסוד הם חלל יסוד המים שהוא מלאכת ביטול לרמז שמותר מלאכת גבוה בשבת כנ"ל בסי' הקודם: **נז)** כל הקופין דזויון מלמלע קגר עליהון ק' שביעי למטה מז' הי' בהם דרגליהון פקודי גידולים כי הרגל שהוא בין יסוד עפר מד' לדדיו רומז לדבר הטולה וגדל מן הטפר, ויסוד המים שבקופין רומז להשקאת הזרעים: **נח)** כגוונא דק' קמא מוא"ו רגלה עומד למטלה ואינו מחובר למטה לק' שביעי, ולכן רומז להלום מן המחובר, ושם פקיד לגדולי קרקע כנ"ל: **נט)** וכל רגלה נכנס קלה דלעיל בפנים רומז על התבואה הנ"ל שהם מכניסים לפנים בתוך הבית: **ס)** וכן פקיד ג"כ רגלה דק' דנפיק מבקיפה דילי', ונכנס קלה עילאי לתוך הקיפו, פקיד להכולה והכנסה כנ"ל סי' ז' מ': **סא)** כל המלאכות הנ"ל הנרמזים בזויון סגר עליהון ק' השביעי למטה למעוט ולגדור לאסור המלאכות ביום השביעי ולפילו מלאכת גבוה ג"כ לאסור אם חיינו קבוע להם זמן, כי היתר מלאכת גבוה נרמז במים העליונים שבין פירקא קמא דק' קמא לרגלו כדלקמן סי' ל"ג, ורגלו למטה יורד לגד ק' שביעי שהוא יום שבת לרמז שדווקא מלאכת גבוה בקבוע זמן ביום שבת דוחה שבת: **סב)** ג' חלקי יסוד המים שבתרין ק', חלק עליון למלאכת גבוה, וחלק תחתי למלאכת הדיוט ג"כ מותר לפעמים ביום השבת כגון פיקוח נפש כמבואר לאלן סי' ל"ט: **סג)** יסוד המים העליונים רומזים למין העליון על כל ובייחו מלאכת גבוה כעשה במים אלו העליונים דהייחו בין רגל ק' קמא למטלה ממנו לבין פירקא קמא דק' קמא ויסוד הם שעומד כנגדו בין זיוח חויון פקיד על

המזבח, לד) דכד יתעבד ק' קדישא מן א' קימא א' דיתעבד לרגלה דק', וקאי קצה אלכסון מן א' מזרחית צפונית, קבל יו"ד תתאה מן א' דקימא לפירקא קמא ק', ואלכסון סוד המזבח כמבואר, וא' קמא דקאי הך א' תחותי לרגלה קאי קבל תרין פרקין מיו"ד תתאה דא' קמא דיתפקד בגווי' יסוד המים לזריקת דם ע"ג המזבח, בגין דקצה עילאי בעיר יסוד אש בתוקפי', ולקבלי מתהפך יסוד המים לדם החיוני לפקוד דם הנפש לזרוק ע"ג המזבח, לה) ומה גם כד יתעבד ש' מק' קדישא כדין פקיד יסוד אש מש' קדישא שבין הווין בהך רויחה מוא"ו קמא עד וא"ו תניינא, מה דאזל אש קבל ק' קמא מוא"ו קמא קבל המים רומים איהו פקיד לעובדי קורבנים הקבועים זמן דדחו שבת לו) וכד בא וא"ו קמא ש' מן א' כמבואר לעיל, וא' אלכסון איהו סוד המזבח, ולשחיטה ולזורק דם הנפש דחי' שבת, ולחלבים הנקטרים ע"ג המזבח, לז) והבערה יצאתה לחלק [שבת ע' א'] ומני' כל המלאכות, לח) ומה דאזל יסוד אש קבל יסוד המים אמצעים הייגו מה שפקיד מפירקא קמא ק' צד הדרום, מה שמני' מפירקא קמא קבל פירקא זעירא ק' דאיהו פקיד פיקוח נפש ספק נפשות דוחה שבת, לט) בגין דההוא פירקא זעירא ללידה פקודי כמבואר בחלק ראשון, דאיהו לידה וכל צרכיהו משעה שהדם התחיל לירד היא מסוכנת וכל צרכיה הצריכים להבראתה דחי' שבת [שם קכ"ח ב' — קכ"ט א'] הבערה ובישול, מ) ומה דאזל יסוד אש קבל ק' תנינא מוא"ו קמא ש"ן, מה דבא יסוד המי' לפירקא [קמא] מה דאזל קבל רגלה עובי', בא יסוד אש לקבלי לפקודי מילה בזמנה דחי' שבת [שם קל"ב א'] בגין דהך רגלה, איהו סוד הצינור ואיהו רזא דדכורא, ופקיד על המילה דדחי' שבת מא) ודווקא בזמנו

ביסול כמים שהוא ענין מלאכת הקרבן ובריפתו בחם ע"ג המזבח ופי' לקמן סי' ל"ו: לד) זוהר ק' כתצא מתי' כזה [image] נמלא הלאי' מי' שהומד במקום רגל הק' קלה עילאי מהלכות שלו שהוא מחרחית לפוניות, הוא ממש נגד יו"ד תתאה דלי' קמא הצומד לפירקא קמא דק', ומבואר בהקדמת הספר סי' ק"ג כי הלכות מי' פקיד למזבח ונמלא כי המזבח הוא נגד תרין פרקין דיו"ד תתאה דלי' קדמאה ושם ביו"ד תתאה פקיד ליקוד המים כמבואר בשער היחין סי' מ', ונגדו למטה עומד קלה עילאי דהלכות מי' הצומד לרגל הק' ושם פקיד ליקוד חם כמבואר שם סי' ד', ומלמד על יקוד המים שביו"ד תתאה דלי' קדמאה, שהוא יקוד המים שבטבח חם כמו חם וכיוצא דם בגפן, ונמלא יו"ד תתאה דלי' קדמאה דפקיד לדם הגפן וצומד על הלכות מי' דרגל הק' קלה מזרחית לפוניות והלכות הוא מזבח כנ"ל ורומז על זריקת דם הגפן בחותו קרן המזבח, ולמד ק' הצומד שם' מהאי ק' דיתעבד מי': לה) ע' לעיל סי' כ"ה וסי' ל"ג: לו) זוהר ש' מן מי' כזה [image] נמלא הוא"ו קמא שהוא פקודי קרבנות דחי' שבת כנ"ל יש בו רמז המזבח כמו בהלכות מי' וכן [image] רמז השחיטה כמבואר בהקדמת הספר סי' ס"ז ולהקטר חלבים כמבואר בשער ג' מאות מי' סי' [image] נ"ב: לז) ש' דקגר לי' פירקא שביעי למטה מרמז לאכול להשתמש ביקוד חם ביום השבת, כגוונא דיקוד חם פקיד שם', וחט"ג דגם שהר מלאכות לאוריים ותומים בהבערה לחלק כמו שחרז"ל במס' שבת דף ע' ע': לח) עיקר החיסור בפרק שביעי הוא מה שלמעלה ממנו הוא בכלל היסור ומרמז בחלק הרוס להיתר מלאכת גבוה כנ"ל, ומה שחזיל יקוד חם שבין הווין מש' כנגד מיס המלעיס שבק' דוח"ו קמא היינו יקוד המים שמפירקא קמא דק' קמא עד פירקא זעירא דילי' שהוא מיס המלעיס כנ"ל בסי' כ"ח ומרמז למלאכת חדש מדגבי המלעית בין גבוה לבהמה כנ"ל ומרמז שמלאכת חדש ג"כ מותר כגון פיקוח נפש כאשר יתבאר: לט) ומרמז כאן פיקוח נפש, משני שהמיס הנ"ל על פירקא זעירא דק', ושם רומז ללידה, כי קוד הק' מה דפקיד רגלה מהקיפה הוא יולאת גופה מגופה דהיינו לידה כי ק' הוא פלוף, ולפי זה הרמז היקפה הוא נוקבא ורגלה הוא הוולד הנולד, וכמו שפירקא זעירא דק' כשבא לפקודי זכר בא גו מלוות עומד בחבר קטן דדכורא, כן כשבא לפקודי נוקבא פירקא זעירא דבי' הוא רומז למקום הרחם מקום יליאת הוולד, והמיס שעליו רומזים לדם שותתים בעת הלידה שאז היא מקוננת ובא פקודי כאן שמותר לחלל עליה שבת: מ) בק' תניינא מוא"ו קמא דש' יש שם ג"כ יקוד המים בין פירקא קמא דק' לרגלו למעלה, והוא נחשב ג"כ למיס המלעיס מפני שיש עוד מיס למטה ממנו והיינו בין פירקא קמא דק' לפירקא זעירא, וכיון יקוד חם שבין הווין הולך נגד מיס אלו המלעיס ומרמז שהומר שבת כגון חם לריך להמיס כדי למול את התינוק כי כיון שממרנו בסי' הקודם כי ק' קמא פקיד ללידה נמלא ק' תניינא פקיד לבוולד הנולד ונמלא כל הק' רומז לדכורא שהולד כיון שכל הק' עומד נגד פירקא זעירא דק' קמא דפקיד לעומתה שהוא חבר דכורא ולכן כוולד הנולד רומז שם כי זכר, ונמלא גם רגל ק' תניינא רומז לזכר והמיס עומדים עליו כנ"ל, ונמלא רגל רומז לגיור שכל זכר שדרך בו יולאים במיס והוא חבר הגיומל ועליו רומז שדחי שבת שם כי בזמנה: מא) ודווקא בזמנה שהוא יום השמיני כי כל ק' תחלה כותבים

את הכיקף וחמ"כ הרגל, ובק' ד' פירקין נמלא כרגל הוא פרק רביעי ונמלא כאן רגל ק' תניינא הוא פרק החמישי וחמרמז ליום החמישי כי כל פרק מק' פקיד ליום: **מב)** והטעם דנאמר כל פרק מק' ליום כי כאשר יתעבד כל ק' מאות ש' נמלא בכל פרק טומד חות ש', ות' פקיד ליום כמבואר בהקדמת הספר קי' פ"ד: **מג)** גם לבאר עוד רמז בזה יקוד אש מה דאזל נגד מים הרומים דהיינו בין פירקא קמא דק' דקמאה מת"ו קמא עד רגל ק' קמא הנ"ל, והרמז כי לקמן קי' מ"ב מ"ז: **מד)** והנה ג' לורה אלו ג' ווין ופרק שביעי מחברם מתחתיהם, והנה עתה פקודים ליקוד המים מפני שים תחתיהם פרק שביעי וכי בשער הכללים כלל כ', אבל טרם בא לגיהם הפרק השביעי היו ווין פשוטים וכל ות"ו פקיד ליקוד עפר כמבואר בשער הגיהן קי' כ"ט: **מה)** נמלא ים כאן מים ועפר וחמרמז לגשם והשקאת הארץ להוליח זרעים וכל מיני גידולים, ויקוד אש דאזיל בין הווין ג"כ מועיל לממיאה לחמם הגשם: **מו)** ויקוד חויר רוח נרמז ג"כ כאן כאשר יבא ת' לפירקי הק' לו לפירקי הש', ויקוד חויר מועיל לממיאה ג"כ כידוע, וכמו דג' פירקי הקיפה דק' פקודים לשארה כקומה ועומדה, ופקיד ג"כ ברגלה דק' לגידה המול לו כל זכר כנ"ל נמלא פקיד לעיבור ולישול הוולד כמו כן כד בא לפקודי זרעים פקיד ג"כ לגיבולי הזריעה, וכרבעת הגשם את הארץ והולדת הפירות: **מז)** רגלה דק' נפיק לחוץ מהקיפו כזה כן והוא יורד למטה מפירקא זעירא ושם פקיד ליקוד עפר כמבואר בשער הגיהון, והוא פקיד לגידולים העולים מן העפר ע"י המים כנוגע דרגלה בין תרין יקוד עפר כמבואר בשער הגיהון, וכאן בחות ש' אזיל יקוד אש כנגד הקופין שבווין מרמז לחמימות המגדל הממחים, וכמו שפירקא זעירא פקיד לעונה שהוא והאדם ידע את חוה אשתו כנ"ל כן פקיד לעניין הזריעה לזריעת הקרקע דוגמת זרע האדם בשעתו, ולישול הפירות ולקירחת דוגמת לידת הוולד, והכנסה לבית נרמז כאן בהלטול קי' כ"ט: **מח)** לפי כנ"ל בק' תניינא דות"ו קמא שהוא רגלו בתרין קלוחין טרם בא למטה פרק שביעי בש' שאז קי' ות"ו פשוט והוא נעשה מק' כזה ק וק' תניינא נפק רגלו מהקיפו ליקוד עפר שממתרין לדדי הרגל ועוד שהוא יורד למטה מרמז לעפר שהוא למטה מכל היקודות והיינו דפקיד לאדם לתקן שם דברים הלריכים לחבואה וקלה דלטעל שנכנס בתוך ההיקף מרמז על הכנסת התבואה תוך הבית, ושם בחוכו ים ויקוד המים בין פירקא קמא דק' לפירקא זעירא דילי', ורומז לתיקוני הלוכלים בתוך הבית אחר שהכניסו את התבואה לפנים, והיינו ע"י יקוד אש שטומד כנגד הות"ו בחות ש' והיינו מלאכת תפיית טחינה וישול: **מט)** יתבר

בזמנו דאיהו יום השמיני כגוונא דרגלה איהו פרק שמיני, דק' קמא איהו ד' פירקין, יתחשבו ג' פירקין המקיפי' לרגלה, ורגלה איהו פרק רביעי, וכדין בק' תניינא דקאי לוא"ו קמא ש', וכדין רגלה מן ק' תניינא דבא בגו וא"ו איהו פרק תמינאה, מב) וכד יתעבד וא"ו ל"ש [כל ק'] מן א' פקיד כל פירקא ליום בגין דא' ס' עילאי איהו הילוך החמה, וי' תתאה איהו סובב, וכדין ליום תמים, וכדין לכל פרק ופרק פקיד ליום לפקודי וביום השמיני ימול בשר ערלתו (ויקרא י"ב ג'), ועיין בחלק ראשון באות ב' קדישא כד בא מן א' דשם מבואר מצוות מילה, ובכאן מפורש דדחי' שבת בזמנו, מג) וכדין פקודי' ק' קמא מו' קמא מש' דיתעבד מק', הך רויחה מן רגלה דלי' עובי' עד פירקא קמא דאיהו יסוד המים, ולקבלי בא יסוד אש בהך רויחה דבין הווין, מד) ויתעבדו כל הווין מקודם דיתעבד הך פירקא שביעי דסגר סיומא דש', ועד דלא יתעבד מסתכלים ופנה ליסוד עפר, מה) לפקודי מים הבאים להוליד את הארץ ולכל מה שיזרע האדם, וכל המינים הגדלי', כל מיני דגן וירקות וצמחים ואילנות, ויסוד אש מחמם עם המים הגשם, מו) ויסוד אויר רוח כד יתעבד ק' מן א' קדישא, כגוונא דהך רגלה דק' דאיהו דכורא פקודי המול לו כל זכר (שמות י"ב מ"ח) והקיפה איהו דפקיד שארה כסותה ועונתה לא יגרע (שם כ"א י') וכגוונא דא איגון יסודים הנ"ל מרביעים את הארץ להוציא המינים כאשר בראם יתברך שמו לעד, מז) ומה דאזיל הך רגלה יתיר מן פירקא תליתאה זעיר' מתלת פירקין המקיפים לרגלה, דשם בא פקודי מים, ויסוד אש אזיל לקבליהון איהו לפקודי עבודת קרקע לבשולי פירות דאיהו אביב, וקצירה והכנסה לבית מגדולי התבואות וכל מאכל אדם, כגוונא דכאן פקיד ללידת האדם, (ואדם) [והאדם] ידע את חוה אשתו וכו' ותלד (בראשית ד' א') בגין דפירקא זעירא איהו עונתה מה) ק' תניינא דקיימא לוא"ו קמא יסוד המים שבין עובי' רגלי' עד פירקא קמא דאיהו ג"כ יסוד המים אמצעי', ולקבלי בא יסוד אש, ועד דלא סגר פירקא שביעי תתאה פקד על אכשורי אוכלים המוכנסי', היינו טחינה אפי' בישול, כגוונא דקאי רגלה קצה עילאי מכונס בגו ביתה וקצה תניינא נפק לשדה להכניס לזורע ולחרוש וכל תיקוני שדה, ולהשקותם ממטר השמי' ולאביב ולקצור ולהכניס ולתיקון אכילתם. מט) בגין דק' קדישא איהו פרצוף אדם

זכר

זכר ונקבה, וכל מה שיש באדם יש באדמה ונדוליה, כמו פרצוף אדם כן פרצוף האדמה כמאמר קדשם [מדרש קהלת פ"א] כל מה שיש באדם יש באדמה, הארץ רחבת ידים (שופטים י"ח י') ראש עפרות תבל (משלי ח' כ"ו) וכו', נ) וק' קמא מן ו' קדמא מן ש' איהו פרצוף אדם, וק' תניינא דקאי תחותי' לפקודי פרצוף אדמה, לזרוע ולחרוש ולנטיעה ולהשקאה ולקצירה ולהכנסה תוך הבית, כגוונא דאינ"ל רגלה מן ק' קמא אדם עלי' מקצת דרגלה דק' תניינא, דאיהו אשגח על שדה מה שצריכה בעת הזרי'עה והקצירה וכו', נא) וכד סגר עלי'הון הך פירקא סיומא דש' לאסור כל אינון מלאכות ביום השביעי נב) ויתחבר רגלה דק' תניינא מוא"ו קמא לפירקא קמא מן ק' שביעי דסגר על הווין וישאר רווחה מן הקיפה דק' תניינא הנ"ל עד פירקא קמא דק' שביעי, כל הרוחב עד רגלה הנ"ל, להכנסה מן השדה כל הגידולים דרך שער פנימאה לחייבם במעשרות דהוא ראיית פני הבית [ב"מ פ"ח א'] גג) ואינון תלת ק' קמאים דקיימין לתלת ווין משׁ' ק' לוא"ו קמא כהן, ק' לוא"ו תניינא לוי, תליתאה ישראל, ואינהו אהדרו אפין הנך תרין ווין לוא"ו תליתאה דפנוהי לבר * משׁ' לחולקיהון דאית להון, כהן תרומה, והלוי ליתן [לו] מעשר נד) וכהן אהדר פנוהי לוא"ו תניינא דאיהו לפקודי לוי ליתן לו תרומת מעשר, נה) והנך תלת קופין תניינים מהנך תלת ווין דבאו לפקודי קרקע כמבואר, לכל מלאכות אינון מפקדים בגין דפנו לקרקע קודם שסגר עלי'הון הך ק' שביעי נו) וברם הנך תלת קופין תניינים אינון מפקדים

* נ"ב, דו' תליתאה דפנוהי לבר משׁ' פנימאה, דהוא לאסתך מעשיך מן השדה כגוונא דתרין [ורגלין מתרין קופין מקדים לגדולי קרקע ונכנס קצת מנותן בתוך הקיפה דלהון] (חסר באן והגהתי לפי הענין).

נב) רגל ק' תניינא מוא"ו קמא דש' מתחבר לק' השביעי להקיפו כזה למטה מפרקא זעירא דק' תניינא לוא"ו קמא עד פירקא קמא דק' הוא כשיעור הרוחב מק' תניינא כנ"ל עד רגלו כגרמה גליור, וכבר אמרנו להכנסת התבואה בתוך הבית כנ"ל קי' מ"ז מ"ח, ואותו הרווח שבלו ופתח שם לו מסקוף למעלה ולמטה ומן כלד כגרמה גליור לרמז על הכנסת התבואה כנ"ל דרך שער שהוא רחויה פני הבית מז מתחייב במעשר, והנתינה יתבאר להלן קי' ג"ג ד"ד בע"ה, ושיעור המעשר אם יש ליטרא ק' יתן ללוי עשר וכלוי יתן לכהן אחד מאותן עשר נמלח ים לכהן מ' מק' וזה גרמז בק' קמא דוא"ו קמא שהוא כהן כדלקמן: גג) תלת קופין קמאים דתלת ווין הם תלת פרלופים עליונים והיינו אדם כנ"ל קי' נ', ונאים כולם בקישורא אחד נאות מ' דהיינו ס' רומזים ליסראל גוי אחד בארץ שים בהם תלת חלקים כהן לוי ישׂראל, ק' קמא דוא"ו קמא הוא פרלוף שמוטל חלק בראש והיינו כהן וק' קמא דוא"ו תניינא הוא לוי שהוא לאחריו, וק' קמא דוא"ו תליתאה הוא ישׂראל, והנה כל המלאכות הנרמזים בוא"ו כנ"ל קי' מ"ז מ"ח הם ג"כ בוא"ו תליתאה, וכ"ש בשבת ק' שביעי למטה מזה גו רמז יקוד עשר שהוא רומז לקרקע כי הם בוא"ו תליתאה כמבואר בשער המיתן ולכן בניקת התבואה הנרמזת בנרגלין כנ"ל היו נרמזין כי הם בוא"ו תליתאה שהוא ישׂראל, ופירקין קמאין דוא"ו קמא ותניינא שהם כהן ולוי מתחלקין קופין דלהון לוא"ו תליתאה שהוא ישׂראל המכוונים בהתבואה, כי שניהם מקבלים ממנו זה מקבל תרומה וזה מעשר, והנה דע כי ישׂראל הוא המחלק מלמטה מן הקרקע ק' ונותן עשר ללוי, ומאותו עשר נותן מ' לכהן וכן לפי מדה זאת הכהן מקבל שפע מלמעלה ק' ברכות ונותן עשר ללוי, ומאותן עשר נותן הלוי מ' ליסראל, נמלח חלק הכהן ג' ברכות מהשפע שלמעלה ומ' מהמחלק מן הקרקע כדי שכך הכולל ל"ח וכן ישׂראל יש לו ג' חלקים מהמחלק מן הקרקע ות' מהשפע שלמעלה, שהוא ג"כ ל"ח, וחלק הלוי יש ט' מהשפע עליון וט' מהמחלק מן הקרקע, וט' ממנו מתחבר לכהן ומשליש לק' וט' מתחבר ליסראל ומשליש לק', הרי נקרא לוי מטעם שהוא מתחבר ומשליש לשניהם, הרי משליש למספר ולכן נרמז בחות ק' שבש' כנ"ל: גד) ק' קמא דוא"ו קמא שהוא כהן מקבל ג"כ לק' קמא דוא"ו תניינא שהוא לוי מרמז שגם מהלוי מקבל הכהן שהוא תרומת מעשר: גה) ט' לעיל קי' מ"ח וכן הוא בכל הווין דש' טרם נח תליהם למטה פרק שביעי: גו) בפי' טעם מה שאמרנו בפי' מ"ז כי פקודי לחדש עונה ולידה דורשין ג"כ בפקודי גידולי קרקע, לזה כתב כי ק' הוא דו פרלופים מלחדש, וכאמרן ים לה ג"כ פרלוף לחדש רחם וידיס וכדומה: ג) וכאן שים בוא"ו שני קופין זה למעלה מזה רומז לשני מיני פרלופין ק' עליון לפרלוף עליון והוא החדש, ק' שני לפרלוף שלמטה במדרגה והוא פרלוף הארץ, ולגל ק' קמא שהוא חדש הולך כנגד מקלת רגלה דק' תניינא, שהוא קרקע לרמז שהחדש מגיח על העדה בכל עניניו הלריכים לה:

נא) פירקא שביעי דש' שאמרנו ליום שביעי כנ"ל קי' ב', הוא סוגר למטה על כל הווין שבהם רמוזים כל המלאכות כנ"ל והוא סוגר עליהם לאסוף כל המלאכות ביום השבת: ונמלח שים ריוח כשיעור שביעי ורוחב אותו הריוח כי הרגל כנ"ל הוא דוגמת שער כנ"ל הוא דוגמת שער שפתח שים לו מסקוף למעלה ולמטה ומן כלד כגרמה גליור לרמז על הכנסת התבואה כנ"ל דרך שער שהוא רחויה פני הבית מז מתחייב במעשר, והנתינה יתבאר להלן קי' ג"ג ד"ד בע"ה, ושיעור המעשר אם יש ליטרא ק' יתן ללוי עשר וכלוי יתן לכהן אחד מאותן עשר נמלח ים לכהן מ' מק' וזה גרמז בק' קמא דוא"ו קמא שהוא כהן כדלקמן: גג) תלת קופין קמאים דתלת ווין הם תלת פרלופים עליונים והיינו אדם כנ"ל קי' נ', ונאים כולם בקישורא אחד נאות מ' דהיינו ס' רומזים ליסראל גוי אחד בארץ שים בהם תלת חלקים כהן לוי ישׂראל, ק' קמא דוא"ו קמא הוא פרלוף שמוטל חלק בראש והיינו כהן וק' קמא דוא"ו תניינא הוא לוי שהוא לאחריו, וק' קמא דוא"ו תליתאה הוא ישׂראל, והנה כל המלאכות הנרמזים בוא"ו כנ"ל קי' מ"ז מ"ח הם ג"כ בוא"ו תליתאה, וכ"ש בשבת ק' שביעי למטה מזה גו רמז יקוד עשר שהוא רומז לקרקע כי הם בוא"ו תליתאה כמבואר בשער המיתן ולכן בניקת התבואה הנרמזת בנרגלין כנ"ל היו נרמזין כי הם בוא"ו תליתאה שהוא ישׂראל, ופירקין קמאין דוא"ו קמא ותניינא שהם כהן ולוי מתחלקין קופין דלהון לוא"ו תליתאה שהוא ישׂראל המכוונים בהתבואה, כי שניהם מקבלים ממנו זה מקבל תרומה וזה מעשר, והנה דע כי ישׂראל הוא המחלק מלמטה מן הקרקע ק' ונותן עשר ללוי, ומאותו עשר נותן מ' לכהן וכן לפי מדה זאת הכהן מקבל שפע מלמעלה ק' ברכות ונותן עשר ללוי, ומאותן עשר נותן הלוי מ' ליסראל, נמלח חלק הכהן ג' ברכות מהשפע שלמעלה ומ' מהמחלק מן הקרקע כדי שכך הכולל ל"ח וכן ישׂראל יש לו ג' חלקים מהמחלק מן הקרקע ות' מהשפע שלמעלה, שהוא ג"כ ל"ח, וחלק הלוי יש ט' מהשפע עליון וט' מהמחלק מן הקרקע, וט' ממנו מתחבר לכהן ומשליש לק' וט' מתחבר ליסראל ומשליש לק', הרי נקרא לוי מטעם שהוא מתחבר ומשליש לשניהם, הרי משליש למספר ולכן נרמז בחות ק' שבש' כנ"ל: גד) ק' קמא דוא"ו קמא שהוא כהן מקבל ג"כ לק' קמא דוא"ו תניינא שהוא לוי מרמז שגם מהלוי מקבל הכהן שהוא תרומת מעשר: גה) ט' לעיל קי' מ"ח וכן הוא בכל הווין דש' טרם נח תליהם למטה פרק שביעי: גו) בפי'

ג"ג ממרנו כי תלת ק' קמאים מפקדים לתלת חלקי מדם כהן לוי וישראל, ומגלת ק' המגיים מכל וא"י הם מדרגה למטה מהכ"ל והיינו חי שמיני מדבר, ועוד מדרגות רבות כאשר יתבאר, והם עבדך ואמתך ושורך וחמורך וכל בהמתך כדלקמן וק' שביעי סגר עליהון ביום השבת לפקודי שכולם בכלל ליקוד עשיית מלאכה: נז) בוא"י ים בו תרין קופין ק' קמא ליהו דו פרלופים לים ולשתו כמבואר בהקדמה ג' לשער הראשון מאות ל' הקיפה דכורא ורגלה וק' תנייגא קטן ממנו ועומד ממש כנגד פירקא זעירא דק' קמא דפקיד לעותה כמבואר שם שהוא ענין הולדה ולכן ק' תנייגא רומז לזרע דק' קמא, ובק' תנייגא ג' פרלופים זכר ונקבה כנ"ל ולרמז לבנו ובתו דק' קמא,

מפקדים לחי שאינו מדבר, כגוונא דתלת קופין קמאים מתלת ווין באו לפקודי אדם חי מדבר כגוונא דילהון באו תניינים לפקודי חי שאינו מדבר, לפקודי לא תעשה מלאכה אתה ובנך וינפש עבדך ואמתך ושורך וחמורך וכל בהמתך, נז) ואבאר בעזר החונן לאדם דעת האיך שבאו פקודי בהנך תלת ווין קדשים, וא"ו קמא לפקודי אתה ובנך ובתך, (שמות כ' י') בגין דק' תנייגא הוליד לי' פירקא קמא, והקיפה איהו דכורא ורגלה נוקבא, וכדין בנך ובתך, נח) ואהדר אפי' וא"ו קמא לוא"ו תנייגא דאיהו קנייגא, דקנה עבדים ושפחות, נט) פקיד ק' קמא [(נכתב למעלה על השיטין) מן וא"ו תליתאה דקאי פנוהי לבר מש'] הקיפה עבדים רגלה לשפחות, ס) הקיפה דק' תנייגא לגרך אשר בשעריך (שם), ודייקא בשעריך בגין דרגלה דק' תנייגא מו' תליתאה יתחבר לק' שביעי סיומא דש' קדישא, וישאר רווחא מן רגלה לרחבו מהקיפה דק' תנייגא עד ק' תתאה דאיהו בשעריך, דמנה השער לפנימאה ש', סא) וינפש בן (אמתיך) [אמתך] (שם כ"ג י"ב) איהו רגלה דק' תנייגא לפקודי דא דאיהו חייב למולו, ויש יליד בית נימול לשמונה [שבת קל"ה ב'] בגין דא קימא פקוד תרויהון בק' תנייגא מוא"ו תליתאה, גרך וינפש בן אמתך [והגר], סב) וק' שביעי סגר עליהון — הגם דו' תליתאה ש' פנוהי לבר מש', מכל מקום ק' תנייגא מו' תליתא אחיד לדשא — לפקודי לא תעשה כל מלאכה, סג) ובחריש ובקציר תשבות (שמות ל"ד כ"א) בגין דאיהו רגלה דלי יתחבר לק' שביעי דאיהו סגר לאסור מלאכות כמבואר לעיל, וק' קמא מן ו' תליתאה, רגלה דלי אוף קבל מקצתו דרגלה תנייגא דיתחבר לק' דסגר, ופנוהי לבר מפירקא קמא. בגין דכאשר בא ניקוד קמץ לש' בא וא"ו תליתאה לפקודי למען ינוח שורך וחמורך (שם כ"ג י"ב), ונאסר האדם לעשות מלאכה עם בהמתו, סד) ובהמתו לחוד ג"כ נאסור שלא להניחה לעבוד בה, ובגין דא

פנוהי

וז"ם לא תעשה מלאכה אתה ובנך ובתך והכל ברמז ק' שביעי דסגר עליהון כנ"ל: נח) בוא"י תנייגא רומז לעבדך ולאמתך כי ק' קמא מוא"י קמא וכן ק' תנייגא מסתכל לוא"י תנייגא לק' תנייגא לדלי, ורומזים שם לכם רשות ושליטה על אותם הפרלופים שבוא"י תנייגא מט"ם שאינם בניו שאינם מחיוו, רק שוא"י קמא פונה אליו ומסתכל כאדון המסתכל על עבדו שיעשה כרצונו והיינו ע"י הקנין שקנה בממונו, ובק' תנייגא מוא"י תנייגא ים בו שני פרלופין זכר ונקבה הקיפה ורגלו רומז לשני מיני קנין עבד ושפחה: נט) וכן ברמז ג"כ ברגלה והקיפה דק' קמא מוא"י תליתאה ג"כ לעבדים ושפחות, מפני שהוא פונה לבר, ורומז בזה על פרלוף שהוא לבר מקשורת דיסראל ומתחבר ליסראל והיינו עבד ואמה דיסראל שדיינו מעט כיסראל: ס) ק' תנייגא דוא"י תליתאה מרמז לגרך אשר בשעריך מפני שהוא ג"כ מסתכל לבר ובא כאן להתחבר ליסראל ולהתגייר, ומ"ם בשעריך נרמז כאן בתוך הרווחת שמפירקא קמא דק' השביעי עד פירקא תליתאה זעירא דק' תנייגא מוא"י תליתאה ורוחבו עד רגל ק' תנייגא כנ"ל ואיהו פקיד לסגר דוגמת ק' תנייגא דוא"י קמא כנ"ל כי' ג"ב, אלא שהסגר הזה הוא בפנים בתוך הש' כנגדה לעיל בגיור, ומרמז על כוונת הגר לפנים בתוך קדושת ישראל: סא) בפי' ג"ט ממרנו כי ק' קמא דוא"י תליתאה רומז לעבד ואמה, ומגלת ק' תנייגא גבו דעבד ואמה כנ"ל והיינו בן אמתיך וט' לעיל כי' ג"ן, ורומז כאן מצות מילה וט' לעיל כי' מ' מ"ב: סב) על כל המלקים כנ"ל אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך וגרך שרמוזים בווין בא ק' שביעי למטה לאסור עליהם המלאכות מט"ם דוא"י תליתאה קוף פונה לבר מש' והיינו קושר עליו ק' השביעי מ"ם ק' תנייגא מוא"י תליתאה עומד וקושר רגלה דלי עומד וקושר בפני הוא"ו כנ"ל בגיורה לעיל: סג) רגל ק' תנייגא מוא"י תליתאה מתחבר לק' השביעי דפקיד לאיסור מלאכות, ורגל ק' קמא מתפשט כנגד מקצת רגל ק' תנייגא כנ"ל בגיורה לעיל, והנה מט"ם שאמרנו כי ק' תנייגא כנ"ל פקיד לגר מ"ם משתנה הגורלות לפי הניקוד, וניקוד קמץ מורה על רוח הבהמה כמבואר בהקדמת הספר כי' ש"י, וזו משתנה גורלות ק' תנייגא כנ"ל שהוא למטה מק' קמא והיינו רוח הבהמה נמשל ק' קמא לאדם וק' תנייגא בהמה ומשול רגל ק' קמא כנגד ק' תנייגא שהוא התחברות אדם ובהמה יחד לעשות מלאכה כגון מריסה, וקניירה הוא מלאכת אדם בעצמו וגרמז ברגל ק' קמא ט' לעיל כי' ח', ועל זה סגר ק' שביעי לאסור וזהו בחריש ובקציר תשבות: סד) בהמה בעצמה בלא קיוט

פנוהי לבר מש' לבהמה טמאה הנאסר לאכילת אדם, ונאסר במלאכה, דב' פרצופים, זכר ונקבה לחי שאינו מדבר, סה) וכאשר בא ו' תליתאה לפקודי אדם ופנה לבר מש' מסתכל כלפי מטה דאיהו באספיך מעשיך מן השדה, סו) ואחיד לדשא לאכניס לתוך הבית מצד שמאל ש', דאחיד לדשא רגלה מן ק' תניינא, לפקודי כאשר סגר פירקא שביעי, דאיהו כד בא לשנה, ובשביעית שדך לא תזרע וכרמך לא (תבצור) [תזמור] (ויקרא כ"ה ד') כי אם מן ההפקר יד כל ישראל בו בשווה, סז) וגם בא לפקודי דהשער הכנסה לבית הוא מצד ימין דהתם כהן קיימא לפקודי ליתן לו תרומה כמאמר קדשם [ירושלמי מעשרות פ"ג הל' א'] אי אפשר לגורן שתעקר עד שתתרום, סח) בגין דתלת ק' קמאים דקיימין לתלת ווין ש' אינון תלת כהנים לוים וישראלים, סט) ותלת ק' תניינים, ק' תניינא מו' קמא בנך הקיפה בתך הוא [רגלה], ע) ק' תניינא מו' תניינא הקיפה איהו עבדך ורגלה אמתך, הקנוי לו בממון, ק' קמא [מוא"ו קמא] לקנין גופה מגופה דאיהו אתה ובנך ובתך, וא"ו תניינא לקנין ממון, עא) ותליתאה לגרך אשר בשעריך כנ"ל דיתעבד שער מרגלה דק' תניינא מוא"ו תליתאה כנ"ל, עב) ובהמתך בגין דרגלין מק' תניינים מתלת הווין דאינון יתחברו ק' שביעי דקאי תתאה דסגר על תלת ווין ורגלה דק' תניינא מו' תניינא יתחבר קבל רגלה דק' שביעי לפירקא קמא דק' שביעי דפקיד לבהמתך הקיפה דק' שביעי (לנוקבה) [לדכורא] ורגלה (דכורא) [נוקבה] דאינון שור ופרה וכל בהמה בכלל, עג) וגרך איהו פקודי מק' תניינא מוא"ו תליתאה דיתחבר לש' [לק'] שביעי, ויתעבד שער מהקיפה לתחות מק' תניינא מו' תליתאה עד רגלה דלי', איהו השער לה' צדיקים יבואו בו (תהלים קי"ח כ') דפנה לצפון ווצח ליצרו ובא להסתופף תחת כנפיו, ויתחבר לעמא קדישא ונפק משם בהמה להם, עד) וכדין בא כסידרן באורייתא קדישא ובא (בתלתין) [בתלתיהן] ק' קמאים דקיימין לתלת ווין לפרקין קמאים לכהנים

לוים

קמא דק' שביעי כנ"ל פי' ג"כ וכמו כן בק' תניינא דוא"ו תליתאה שסס מכניסים התבואה וכאן סגר רגלה דק' תניינא דוא"ו תליתאה בפני שער כנ"ל שמקור להכניס ולחקוף התבואה בשנה השביעית: סז) ונמלא בכל הווין דס' לא נמלא שער פתוח בק' תניינא דילהון כי אם בוא"ו קמא, ושם פקיד כהן בק' קמא כנ"ל לרמז שצריך ליתן תרומה לכהן בשת שמכניס את התבואה בתוך הבית: סח) ע' לעיל פי' נ"ג: סט) ע' לעיל פי' נ"ז: ע) ע' לעיל פי' נ"ח: עא) ע' לעיל פי' ס': עב) לורת הס' שמתחבר ו' תניינא דילי' לקלה פירקא שביעי דילי' בקלה השמל כזה ז ו"ש בס' הטעמה מק' הלורה כזה ז ולכן מלמד ק' פקיד על קנינא על קנין ממונו דחדש שקנה בממונו דכיינו עבד ואמה כמו כן ק' שביעי פקיד ג"כ על קנין ממונו שהוא מדרגה למטה מן מדרגת עבד ואמה וכיינו בהמה, והקיפה ורגלה דק' הס דכר ונוקבא מרמזים לבור ופרה, וכל בהמה בכלל: עג) ע' לעיל פי' ק' ומבואר שם בשער הגרמז כאן, ומבאר ביותר ביאור קוד בשער הנאמר אלל גר, כי קודו של שם הכתוב זה בשער לה' לדיקים יבואו בו, כי בשער לה' לכנס לתוך הקדושה הוא קבלת עול מלכותו ית' עליו לקיים מצוותיו וחוקותיו להיות לדיק גמור, וזה לדיקו של עולם משפיע גם על המקבל עול מלכות שפע קדושה וברכה, וזה לדיקים לשון רבים תרין לדיקים יבואו בו בהשער הזה, כי הלדיק למטה מקבל עליו עול מלכות ולדיק דלעילא לדיקו של עולם משפיע עליו שפע קודש ולכן נאמר אלל גר בשעריך שבא לקבל עליו עול מלכות שמים וכבן, וזה גרמז בק' תניינא דוא"ו תליתאה שהוא הגר כנ"ל ועומד בגלות ומתקבל ללד לפון שהוא מקום שחיטת קרבנות ולפון הוא היל"ר ואת הלפוני תרחיק מעליכם (יואל ב' כ') וגרמז שבא לשחוט ליולו ולקבל עליו עול מלכות שמים, ומ"ם ונפק משם בהמה להם ע' ב"מ קי"ד ע"ב במעשה דתליהו: עד) בכדרן בתות ס' כן בא בתורה תחה וכאן ובתך בוא"ו קמא, עבדך ואמתך בוא"ו תניינא, וגרך בוא"ו תליתאה כנ"ל, ועי' לעיל פי' נ"ג:

עה) יתכן למכ בא תיבת אחר על ק' קמץ דק' קמץ כמביאור בסי' ס"ז הלא בק' זית בי תרין פלופיס דכר ונוקבא אל בא ואם ומפרש הטעם מפני שבכל הולך אחר הזכר והוא הפיוקר: עו) וכן לעניין תרומה כתשב נתבעלה, אם הוא כהן מותרת לאכול בתרומה לפילו היא בת ישראל, וזה גרמז בק' דהקיפה שהוא הבעל מכניס לרגלה שהיא לאשתו, בתוך הקיפו, שהרגל נכלל בתוך הקיפה וזה כן לגרמז שאשה נבעלה: עז) ק' תניינא בוא"ו קמץ מתחבר לק' קמץ הקיפה דק' קמץ כנראה לעיל גליור, והוא חיבור בן לאב כ"ל סי' ס"ז לגרמז שבבן הולך תמיד אחר האב משא"כ רגלה דק תניינא הינו מתחבר להקיפה דק' קמץ אשה ג"כ בת כהן לפעמים היא הולכת אחר האב, כגון שהיא נשואה ליש"א, משא"כ בדכורא שהוא תמיד אחר האב ואפילו אם נשא האב ישראלית הבן הוא כהן כגוונא דאב, וזה גרמז בשני רגלין דב' קופין, כי ק' קמץ רגלו מתפשט יותר לפניה וק' תניינא נקוט רגלו לאחור כנראה בליור, וגרמז שהנשים האלו הינם שוים זה לזה שהאחת כהנת והאחת ישראלית כגוונא דק' תניינא דרגלו נקוט אחור מקדושת כהן, כי הרגלין יש בהם שני פקודים לפעמים נחשב ק' תניינא לבן ובת ולפעמים נחשב לאיש ואשתו, והנה רומז כאן בשני מיני נשים כ"ל, שהם שניהם שוים לעניין בניהם שאם בעלם כהן גם כהן בין אם נשא כהנת כגוונא דק' קמץ אל בא ובין אם נשא ישראלית כגוונא דק' תניינא בן בכל גוונא בניהם כהנים: עה) כאן שנשא ישראלית מאכילה בתרומה כ"ל סי' ע"ו, ותרומה גרמז כאן בק' קמץ דוא"ו קמץ שמתאכל לק' קמץ דוא"ו תליתאה, דפקיד שם בוא"ו תליתאה לתפקיד את מעשיך כ"ל סי' נ"ג, וק' קמץ דוא"ו קמץ מתאכל לו' שמקבל ממנו מנת המלך שהוא תרומה: עט) ט' לעיל סי' נ"ג: פ) רמז דתפקיד מעשיך דגרמז בוא"ו תליתאה בתרין רגלין דלי דכל רגל פקיד לגדולי קרקע מפני שמתרין לגדי הרגל פקיד ליקוד עפר כמבואר בשער החיתן סי' ע"ט פ"ב, והרגל שביניהן הוא דוגמת הגידולין שעולין מן העפר, ויש בהם ג' חלקים רגל ק' קמץ שהוא גבוה רומז למין הגבוה דאילנות, ורגל ק' תניינא שהוא נמוך למטה רמז לזרעים שהם מין הגמוך: פא) רמז דגדולי קרקע בתרין ק' דוא"ו תליתאה כי רמז קרקע ממש הוא ברגל ק' שביעי שיורד למטה מכולם, ולכן שם רמז עבודת השדה כנ"ל, ומה דסגר ק' שביעי על כל הווין לאסור כל המלאכות ביום השביעי כנ"ל: פב) ותיבת השביעית, יום השבת גרמז בק' שביעי כנ"ל סי' ג', ושבת השביעית כנ"ל סי' ק"י, וכן בחודש השביעי, והכל רומז ליום שבולו שבת חלף השביעי שבו שבתו כל המלאכות ויחזור כל דבר למקומו, וישובו כל הטוענות לזכיות, והבן: סליק:

שער השני מאות ש'

א) כליור ע' בשער הקודם סי' ע"ב, ושם קופין דבתלת

אמר אות ש' קדישא א) כד בא ק' לפרקי' דלי' וקיימין תלת ווין דלי' במנוהי,

בפנוהי, היינו פירקא קמא מכל ו׳ דאיהו ק׳ קדישא דקימו בפרקים דלי, ומסתכלים כלפי מטה לקרקע לפקודי ששת ימים תעשה מלאכתך ב) ובשביעי תשבות כאשר סגר פירקא תתאה מש׳ דיתעבד מק׳ סגר להנך תלת פירקין קמאים מתלת ווין דפנה למטה לעבודת קרקע ואיהו ק׳ שביעי סגר עליהם, דפקד לנייחא, דק׳ איהו פרצוף אדם לנוח ביום השביעי, ג) וכל תלת ווין כדין דיתעבדו מק׳ ברגליהון יתחברו לק׳ שביעי וקימא עלי׳, דאיהו קיומא דעלמא, כל המקיים השבת וכולהו מתברכי׳ מני׳ שכן ברא יתי״ש לעד לשפע ברכה להההוא יומא שביעי, וכל היקום עלי׳ קיימו. ד) ו׳ קדמא ימין דקאי על ק׳ שביעי ותחותי׳ ההוא פירקא וצירא מק׳, דכל מה שבא מפירקא קמא ק׳ קבל פירקא וצירה דפקיד ליסוד המים, בא פקודי מני׳ לאסור צידה [שבת ע״ג א׳] דגים וחיות וכל מה שבא מינו צידה [שם ק״ו ב׳], ה) ו׳ תניינא דקאי עלי׳ דק׳ [שביעי] בההוא אתרי׳ דפקיד על קרקע לאסור מהובר לתלוש מהמחובר [שם ע״ג ב׳], ו) ו׳ תליתאה דפנה לבר מש׳ פנימאה לאסור כל עבודת בתלוש כגון דישה וטחינה ועשית כלים [שם ע״ג א׳] כאשר יבואר, ז) בגין דקדמיתא ברא יתי״ש לתלת ווין מש׳ ואח״כ יתברא פירקא תתאה המחבר לתלת ווין, וקודם דיתברא פירקא תתאה אזלין הנך ששה קופין ברגליהון למטה פקודי לעבודת קרקע בחריש ובקציר וכל עבודת, וכד ברא יתי״ש לעד פירקא שביעי דסגר עליהון ולא פנה עוד לקרקע לאסור עבודת קרקע כאשר בא דבר קדשו (שמות ל״ד כ״א) בחריש ובקציר תשבות, ותלת ווין פקודים לאסור עבודה, ח) ו׳ אמצעיתה לאסור עבודה במחובר לקרקע לתלוש מהמחובר, ובלבד שיתכוין לכך כמו שנחית רגלה מן ק׳ תניינא מו׳ אמצעת לתחות, נעיץ בקרקע, רגלה דק׳ קמא מו׳ אמצעיתה דאזיל עד פלגי׳ דרגלה דק׳ תניינא דבא בכפילה, הנך תרין רגלים, דרגלה קמא פקיד מלאכת מחשבת אסרה תורה [חגיגה י׳ ב׳], דמחשבה קודם למעשה ומעשה פקיד רגלה דנחית למטה, והך רגלה דנחית לי׳ עד פלגא פקיד למלאכת מחשבת

ווין פקודים לעשת ימים כמבואר בשער הקודש סי׳ ג׳, וכל ל׳ מהווין דמ׳ בלה פירקא תתאה שביעי המחברם למטה שהז הם ווין פעמים ופקודים ליקוד עפר כמבואר בשער החיתן סי׳ כ״ט, ולכן מפקדים למלאכת הקרקע כמבואר בשער הקודש היטב. ב) אבל בהתחבר להווין פרק שביעי דפקיד ליום השביעי כמבואר בשער הקודש סי׳ ג׳ והוא מבטל כוחת הקרקע של ווין כמבואר בשער הכללים כלל כ׳ ז׳ ובשער החיתן בחות ס׳ דשם פקודי ליקוד המים ואין שם רמז עפר, כי קונר עליהם פרק שביעי לאסור כל המלאכות ביום השביעי: ג) כי עשת ימי המעשה רומזים לפעולות האדם ומעשיו בעוה״ז שנחלקים לעשה חלקים, והם החלק הא׳ בעניין שכלו על הנברחים העליונים והתחתונים תכונות השמים וטבעי הארץ, ולהתאמן בשכלו על כל דבר הצריך להעשות ונכלל בזה גם אדם טובו להיטיב לכל כי כן הוא מדרך שכל היפר, כיון שיכול להיטיב ייטיב בשה שיכול, וזה מכוון למלאכת יום ו׳ למתאמן בו, החלק הב׳ המדות של האדם, שנותן הבדל והילוק בין חים לחים להתנהג במדה הזאת עם חים זה ובמדה אחרת עם חים אחר בפי אשר יורוהו מדותיו וזה מכוון למלאכת יום ב׳, החלק הג׳ להשתדל בעבודת אלהיו פריה, כנגד יום ג׳, החלק הד׳ השתות התנהגותו מיום ליום ומשנה לשנה ומערב לבוקר, מכוון ליום ד׳, החלק הה׳ טלטולו ממקום למקום וטובר תרחות ימים להביא ממרחק לחמו יום ה׳, החלק השני לפרות ולרבות מכוון כנגד מלאכת יום ו׳, עוד חלק ו׳ ים והוא מה שקבל עליו טול מלכות שמים וכל מעשיו בכל לשם שמים, וזה רמז ליום השבת, ועי״ז מתברכים מעשיו ומניניו, וזה רומז בש׳ שכל השנה פירקין דתלת ווין עומדים על פרק השביעי וכנ״ל, ז) ו׳ הרמצון עומד על ק׳ השביעי כנגד פירקא זעירא דק׳ שביעי כנראה בעיור, ושם פקיד ליקוד המים כמבואר בשער החיתן סי׳ פ״ח, ועניין ימים מרומז בו וכל ק׳ הוא פרצוף ורומז לפרצופים שבימים ובכוות ושם דגים, ומחובר ק׳ תניינא מו״ו קמא לק׳ השביעי במקום הכ״ל לרמז שמקור לתלום הדגים ממקום חיותם ומפילו כשעודם במים מקום לידה וכ״ל לשאר חיות: ה) ו׳ תניינא מתחבר לק׳ שביעי במקום רגלו כמבואר בשער הקודש סי׳ ע״ב ושם פקיד לקרקע כמבואר בשער הקודש סי׳ פ״ח ומחובר ק׳ כ״ל דו׳ תניינא שלריך להיות מחובר דווקא לקרקע ומקור לתלום: ו) ו׳ תליתאה דמ׳ דפנה לבר מש׳ פקיד על בנין ומחיבה וכן על עשיית כלים כי ים בנין ומחיבה בכלים כמבואר לכלן סי׳ ט״ז, אבל על דישה וטחינה פקיד ק׳ קמא דו״ו תניינא כדלקמן סי׳ י״ח: ז) כשכוחבין הש׳ כוחבין תחלה כנ׳ ווין ואח״כ כוחבין למטה פרק שביעי המחברם ובקדר זה ברח כ׳ לתות ס׳ ורומז לעשת ימים ואח״כ יום השביעי, ורומז לעשת ימים תעבוד ובשביעי תשבות ועל לעיל סי׳ ח׳ ב׳ וחבין: ח) ו׳ ממעיתה לתקור לתלום כדלעיל סי׳ כ׳ ולריך שיתכוין במלאכתו כגוונא דתרין קופין דוא״ו תניינא ורגל קמא ק׳ כנגד חלי רגל ק׳ תניינא וגבוה ממנו ושומד

כנגדו כנ״ל, וק׳ תניינא רומז למלאכת התלוים כנ״ל ומ״מ רגל ק׳ קמח שטומד כנגדו וגבוה ממנו רומז לדבר העייך למעשה וקודם והיינו מהשבת המעשה שקודם למעשה שמלאכת מחשבת לאקרא תורה ופרט כו׳: ט) רגל ק׳ קמח הוא המחשבה ומתפשט נגד חלי רגל ק׳ תניינא שהוא המעשה מרמז שאם עשה מעשה המלי ממחשבתו אם כיולא בו מתקיימת במקום אחר וחשיב לאדם אחר חייב כגון דן מדניאל [שבת ק״ג ב׳]: י) ועוד מרמז חילוק בעניין המעשה כי רגל ק׳ תניינא קלה כתחתון שומד לגדו והוא רומז למעשה, ומרמז כי לפעמים חיוב אין חייב רק בשומד המלאכה לגדו, ובקלה העליון שומד כנגדו רגל ק׳ קמח, כי לפעמים חייב גם בשאינם שומדותו כגוונא דתרין רגלין מתחברין כאחד, כגון זה חייב וזה חייב יכול: יא) רגל ק׳ תניינא פקיד על חיסור תלוים מהמחובר כנ״ל קי׳ ה׳, ורגל ק׳ קמח דחזיל עד פלגא דק׳ תניינא ואינו מתחבר למטה ממנה הוא תלום ולכן מלאכות הגרמיס בו הם מלאכות התלום מהתחלה כגון דיסה וטחינה וברירה: יב) ט׳ לעיל קי׳ ד׳: יג) ט׳ בשטר הקודם קי׳ ע״ב בגיור כי רגל ק׳ תניינא מוא״ו קמח מתחבר לק׳ השביעי לא בקלה דרוס מפורקת קמח דלי׳ רק נמשך לגד פנים ומ״מ רגל הק׳ מוא״ו הנ״ל חייב יוצא לחוץ שהרי ק׳ השביעי קוגר בפניו מרמז על לא תוליחו מצה מבחיכם, וט׳ בשטר הקודם קי׳ ז׳ ח׳: יד) בית נרמז ברווח שים בין פורקת זעירא דק׳ תניינא מו׳ קמח עד פורקת קמח דק׳ השביעי מלד ימין לרגל ק׳ תניינא הנ״ל וט׳ בשטר הקודם קי׳ נ״ב: טו) גדר היוצא הנ״ל קי׳ י״ג מרמז על חיסור יליאת תחומין ג״כ, ומספר חלפים נרמז כאן בב׳ קופין חלו כי בש׳ ים בו ז׳ קופין הרי ז׳ מאות וש׳ הרי חלפים כי תופס כל מספר הש׳ כמו חלי רגל ק׳ תניינא רומז לחכפלא המספר חלף דכל הש׳ הרי חלפים כי תופס כל מספר הש׳ כמו שמתקרב רגלא דק׳ תניינא לגד פנימיות הש׳ הנ״ל קי׳ י״ג: טז) ו׳ תליתאה מסתכל לגד חוץ מש׳ ופקיד חיסוד עשר כמבואר בשטר החיתן קי׳ פ״ט ומחזיל פניו מפנימיות הש׳ לרמז שפקודיו חיוב דומה לפקודי פנימיות הש׳ דשם פקיד למחובר לקרקע ונשרש בו שהוא מחובר ממש וכן לחולש הנ״ל קי׳ י״ח, וכאן פקיד בחיבורו לקרקע לא חיבור ממש כאלו הנשרשים בקרקע רק ט״י בנין וליפוף ולכן רומז לבומה וקושר: יז) וכן מרמז בהחזרת פניו מפנימיות הש׳, כמו שק׳ השביעי בחר שפוחה למטה וקוגר בפני הווין רומז לחסור כל המלאכות הרמוזים בווין הנ״ל קי׳ ב׳ כן ו׳ תליתאה קופין שבו שמחזירין פניהם מפנימיות רומזים ג״כ לחסור מה שבא בפנימיות הש׳ ובפנים הש׳ בין ווין קדמאים פקיד ליסוד שם כמבואר בשטר החיתן קי׳ ל׳ משנ״כ בו׳ תליתאה כמבואר שם, ואהדר פניו לחסור מלאכת שם: יח) ו׳ תליתאה שמחזיר פניו מפנימיות הש׳ רומז לחיסור בשטר הנ״ל, וכן מחזיר פניו מפנימיות הש׳ שים בו יסוד המים בין פירקין קמחין דווין לפרק השביעי כמבואר בשטר החיתן קי׳ פ״ו, ומים מכפים החם

מחשבת אסרה תורה, ובפרט למתכוין להגביה התלוש ותלש המחובר, או אפילו לחתוך התלוש וחתך המחובר [שבת ע״ב ב׳], ט) ומראה לי׳ עד פלגא לפקודי אם חישב לעשות לפי דרכו מלאכה שלימה ועשה מקצתו, אם היא חשובה מלאכה לאדם אחר חייב, י) וגם לפקודי שנים שעשאוהו פטורים [שם צ״ב ב׳] בעשותה יחיד ועשה וכו׳ ואם אחד אינו יכול שניהם חייבים [שם], יא) נמצא רגלה דנחית לתתא לתלוש מהמחובר אסור, ורגלה דנחית עד פלגא פקיד כאשר נתלש מהמחובר לאסור דישה ברירה וכל דדמי לי׳ [שם ע״ג א׳], יב) ו׳ דקאי לימין ש׳ פקיד על צידה, דאיהו נמי קצירה דתולש הבעל חי ממקום גדולו ונטלו מהמחובר, יג) וכד יתחבר וא״ו קמא ברגלה דלי׳ לפירקא תתאה מש׳ ויתחבר להלן מקצה פירקא קמא מק׳ המחבר לתלת ווין פקיד על לא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת (ירמי׳ י״ז כ״ב) כגוונא דרגלה אחיד לדשא, וק׳ תתא המחבר קאי באנפוהי לפקודי לא תוציאו משא וכו׳, יד) דאיהו הך רויחה מו׳ קמא מש׳ דיתחבר לק׳ תתאה ברגלה, וישאר רווחא מק׳ תניינא מו׳ קמא מש׳, ק׳ דלי׳, עד ק׳ תתאה המחבר להון, טו) וגם בא פקודי בא על איסור תחומי כמחנה ישראל שלא לצאת כגוונא דק׳ תתאה קאי קבל רגלה שלא יצא להלן, טז) ו׳ תליתאה מש׳ דיתעבד מק׳ ופנוהי לבר מפנימאה ש׳. דאיהו פקיד לא כדין דתרין ווין דפקדו על המחובר ותולש וקוצר, ואיהו פקיד על הבונה וסותר, יז) והמכבה והמבעיר [שבת ע״ג א׳] דאיהו פנה לבר מש׳ פנימאה דבעיר אש בין הנך ווין מש׳ קדישא שברא יתש״ל לאות ש׳ ליסוד אש המשיל אותו, וכד יתעבד ק׳ תתאה המחבר לווין, כדין יתפקד ליסוד אש שיעשה קודם השבת, כגוונא דו׳ תליתאה פנה ברגליהון דק׳ תתאה המחבר לתלת ווין דאסור עבודת קרקע היינו הזורע החורש הקוצר והמעמר וכו׳ [שם] כדין פנה וא״ו תליתאה לאסור הבערה ובישול ואפיי׳, בגין דפנה לבר מיסוד אש פנימאה, יח) ובין הביניים של כל פירקא קמא מן תלת ווין בש׳, מה דאית לקבליהון מפירקא תתאה המחבר להון פקיד ליסוד המים

המים, ולזה בא מאמר קדשם [שם] המכבה והמבעיר, יט) וא"ו קמא מש' דקאי לימין פקיד על איסור צידה כמבואר לעיל, בגין דיתחבר לק' שביעי תתאה מן ש', ויתחבר קבל פירקא זעירא מן ק' תתאה דפקיד ליסוד המים ורגלה נחית לי' למאי דסגר על מלאכה ביום השביעי כמבואר דק' שביעי איהו דסגר, ונחית רגלה קביל פקודי דמים לאסור צידה, כ) והקיפה דרגלה איגון תלת פירקין המקיפים, פירקא קמא דאזיל לעילא לאסור לעשות כלי אריגה [שם] ואיהו חופף על רגלה דנחית לתתא לפקודי צידה, כא) והאורג שני חוטין, כב) והקושר והמתיר [שם] כגוונא דקאי פירקא קמא, ולקבלי מצד ימין קאי פירקא זעירה והך פירקא עמודי דרומא, דקשר להון להנך תרין פירקין לתיקון הצידה חייב, כדין ק' תניינא מו' קמא מש', כג) ק' קדמא מן הך ו' לפקודי לא כדין, דקאי לעיל ולא נגע בהך פירקא ק' תתאה דסגר, ובא לפקודי על המלבן [שם] דאיהו איסור כביסה פקיד רגלה, כד) הקיפה פירקא קמא פקיד על הצובע כה) והטווה [שם] פקיד עמודי דרומה כו) והמיסך [שם] פקיד פירקא זעירה: **סליק**:

נמלא רומז כאן מלאכת כבוי, וומ"ו תלויהאה מחזיר פניו מכם לאסור כבוי: יט) ע' לעיל קי' ד': כ) כיוקף ק' תניינא שים בו ג' פירקין רומז למלאכת מריגב כגוונא דפירקא קמא מופף על רגלה ורגלה פקיד לגידה כדלעיל קי' ד' והוא מופף עליו שהוא הכנה לגידה, והיינו מריגת המכמורות והרשתות, וכן רגלה חזיל בתוך ופירקא הי"ל ברומב דוגמת מריגת שתי וערב. כא) ושיטורו שני חוטין דוגמת תרין פירקין דחזלין ברומב ק' פ' פירקא קמא ופ' פירקא זעירא, וב' פירקין בתוך, פרק הדרומי דהקיפה, ורגלה: כב) קשירה נרמז כאן כמו שמרז"ל [שבת ע"ד ב'] שמלל לידה ומריגב כי' במשכן קשירה שכן לידי מלזון קושרין ומתירין, ונרמז קשירה בפירקא דרומה דהיקף שמקשר ומחבר ב' פירקין פירקא קמא ופירקא תליתאה זעירא כזה ך: כג) ק' קמא דומ"ו קמא לחוו מתחבר לק' השביעי ולחוו מרמז לגידה, ומ"מ בו רמז לדבר הנאלג שים בו ג"כ פירקין בתוך וברומב שתי וערב, ופקיד ברגלה דילי לתיקוך כביקת הבגד, כגוונא דרגל הק' הולך בין יקוד המיס דהיינו מיס שבין פירקא קמא לזעירא כמבואר בשער החיתן קי' פ"ח, ומיס שבין פירקא קמא לרגלו כמבואר שם קי' פ': כד) וכן הקיפה פקיד למלאכת הצבע ג"כ פירקא קמא שים בתחתו הרין יקוד מיס כנ"ל רומז לצובע, שבתחלקות יקוד המיס לתרין מיוחו הוא ע"י גוויוים: כה) פירקא הדרומי פקיד לטווה שמקשר שני דבריס כחמד כנ"ל בקי' כ"ב וכמו כן טווה מקשר ופותל שני חוטים כחמד: כו) פירקא זעירא שהוא ברומב רומז למיסך את הערב, וק"ל: **סליק**:

השער מאות ת'

אמר אות ת' קדישא, התמונה שבראני יוצרי א) להעיד על הוראת ב"ד על אחת מכל מצוות האמורות בתורה, והלך היחיד ועשה על פיהם, בין שעשה ועשו עמהם וכו' מפני שתלה בב"ד [הוריות ב' א'] כאשר אני בא מא' קדישא. דקימא א' לפירקא קמא ת', וא' הדרומי יתחבר לא' קמא, פירקא קמא דלי' מיו"ד דלי', יתחבר לקצה תתא מאלכסון מא' קמא, ב) ולקבלי קאי יו"ד עילא מא' קמא דפירקא קמא דלי' פקיד על שור דאיהו פר, ג) וקצה אלכסון תתא מא' קמא פקיד (דברים י"ז ח') וקמת

א) אות ת' כח על פקודי הורמת ב"ד שעשה היחיד על פיהם כאשר יבואר, והוא נרמז באות ת' כאשר יתעבד מ' כזה

ב) ונמלא ת' הדרומי עומד כנגד פירקא קמא דיו"ד עילאי מ' קמא, ופירקא קמא דיו"ד עילאי פקיד לשור פר כמבואר בפ"ח משער הפרקים קי' מ', ות' הדרומי פקיד לאדם השואל מב"ד כמבואר להלן קי' ג' וקי' י"ב, ואם טעו בהוראתם כאשר יתבאר אז חייבים להביא פר הנרמז בת' קמא בפירקא קמא דיו"ד עילאי דלי' העומד כנגד ת' הדרומי: ג) דע כי אות ת' דפקיד ליסוד עפר כמבואר בשער החיתן רומז לנוטת הארץ, כי ממלא הארץ גבוה מאוד והוא ת"י גבוה מכל כתלות ובגד דרוס הוא כולך ומתפשט ויורד למטה, וכן בגד לפון, אלא שבגד לפון אין לו גבול כי במקום שכלה תחתית הלפון שם מתפשט עוד יותר להלאה כי מתקשר שם בארץ הזה הגשמי עם ארץ יותר רוחניי וכן עוד להלאה ממדרגה למדרגה עד אין קץ, ונמלא נוטת הארץ הזה נמלא ת' קמא מת' רומז לת"י, והנה אלכסון ת' שהוא מסופף דוגמת עליית הבר ממש לדוגמת ת' רומז למקוס הגבוה שבת"י מקוס המקדש שבס יושבין סנהדרין, ות' דרומי מחובר לקצה אלכסון מת' קמא שהוא העולה

וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר השם (שם) כי יפלא ממך דבר, ד) ואינון פקודים להושיב סנהדרין לשבטים ולהושיב ב״ד בכל ערי ישראל [סנהדרין ט״ז ב׳], ה) וקימא אלכסון מא׳ הדרומי תחות אלכסון מא׳ קמא קבל שני פירקין מי׳ עילאי מא׳ קמא, ואינון חפופים עליו דתלהן בב״ד, וחייבים להביא פר, ו) דבא פקודי מיו״ד תתא מא׳ קמא על אחת מכל מצוות ה׳ אשר לא תעשינה (ויקרא ד׳ י״ג) בגין די׳ עילאי לפקודי עשה ו׳, תתאה לפקודי לא תעשה, ז) ויו״ד תתאה איהו דאכניס -לקצה יעילאי מאלכסון מא׳ הדרומי לפקודי שתלה בב״ד ההוראה, והמעשה עשו ע״פ היחידים, ח) ואינם חייבים עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת, ולאפוקי אם טעו בכולם אין נידה בתורה אין שבת בתורה [הוריות ג׳ ב׳], ט) וקאי אלכסון א׳ קמא לאפסקה בין יו״ד עילאי ליו״ד תתאה שהוא, גדר שלא יעבור על לא תעשה, ותלה בב״ד, ומביאים ב״ד פר על הוראתם, י) ואין חייבים אלא על הוראה שטעו לבטל מקצת ולקיים מקצת כגוונא די׳ תתאה אכניס מא׳ הדרומי בגווי׳ קצה אלכסון עילאי׳, וקצה מי׳ עילאי מא׳ הדרומי, ויתיר אוי׳ א׳ הדרומי לבר דאיהו לקיים מקצת ולא עקר כל הגוף, והדברים עתיקים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, יא) וא׳ איהו אויר רוח, כאשר בא לפקודי אדם איהו רוח הוא באנוש ונשמת שדי תבינם (איוב ל״ב ח׳) דאיהו אורייתא קדישא דמורה לנו את הדרך ילכו בה, יב) ואחיד א׳ הדרומי בא׳ קמא דאיהו מימינו אש דת למו (דברים ל״ג ב׳) דאיהו דאחיד ושאל לב״ד ההוראה, יג) וא׳ דקיימא לרגל שמאלה ת׳ אינון מאתוין זעירים ברחבו, דאיהו דקיימא תחות י׳ תתאה מא׳ קמא לפירקא קמא ת׳, וא׳ רביעי דקימא לרגלה דת׳ איהו מאתיים רבבים ברחבו וזעירים בארכו, דקימא לקדי י׳ תתא מא׳ שמאלי ת׳ בפלגא דפירקא קמא מיו״ד תתא, וסיומא דאורכי׳ דלי׳ שווה כסיומא דא׳ דקאי לרגלה שמאלה ת׳, ורחבו אזיל יתיר ממה דחפיף א׳ קמא בקצה אלכסון דלי׳, יד) לפקודי חד א׳ דקאי לרגלה שמאלית ת׳ אזיל באורכי׳ כאתוין רבבים. וחד אזיל ברחבו כאתוין רבבים כדבר קדשו (בראשית י״ג י״ז) קום התהלך בארץ (לארכו ולרחבו) [לארכה ולרחבה] כי לך אתננה. בגין משפטים ישרים כמאמר קדשם (שבת י׳ א׳) כל הדן דין אמת לאמיתו נעשה

ומוחל מסנהדרין היושבים שם בזיהמ״ק: ז) י׳ עילאי מי׳ קמא הוא רומז לסנהדרין היושבים שמה במקום הגבוה, והיינו עומד בקלה עילאי שהוא מקום המקדש ממש גבוה מכל ח״י, כי שם בקלה תתאה מאלכסון רומז לשאר ערי ח״י כנ״ל שלריך להושיב שם סנהדרין: ה) ומ׳ הדרומי הוא העולה ומוחל מסנהדרין כנ״ל וויו״ד קמא דמ׳ קמא מופף על מ׳ הדרומי לרמז שכל מה שעשה מ׳ הדרומי לא עשה מעלמו רק מה שאמרו לו ב״ד ותלה בב״ד ואז חייבים להביא פר כנ״ל בסי׳ ב׳: ו) והכוונה היתה לעבור על מלוות ל״ת, בגוונא די׳ תתאה מי׳ קמא דפקיד למלוות ל״ת כי כבר ביארנו בשער פתיחות הספר סי׳ כ״ג כי קלה עילאי מאלכסון מ׳ רומז למלוות ל״ת ע״ש, ולכן וי״ד תתאה הנאחז בקלה עילאי מאלכסון רומז ג״כ למלוות ל״ת, וויו״ד תתאה מי׳ קמא מסתכל לגד מ׳ הדרומי שהוא המוחל לרמז שהכוונה היתה לעבור על ל״ת: ז) וי״ד תתאה מי׳ קמא הוא הגדר והגבול מחות מ׳, כי פנימיות לות מ׳ הוא מה שבין תרין יודי״ן, כי וי״ד עילאי גבול מזרח ודרום וי״ד תתאה גבול לפון ומערב, ונמלא וי״ד תתאה מי׳ קמא מכניס לקלה מלכסון עילאי מי׳ הדרומי בתוך פנימיות מ׳ קמא שהוא רומז לב״ד כנ״ל לרמז כי היחיד נכלל בתוך הב״ד שכל מעשיו ע״פ הב״ד: ח) ע׳ לקמן סי׳ י׳: ט) וי״ד עילאי מי׳ רומז למ״ע וויו״ד תתאה למלוות ל״ת כנ״ל, ועוד טעם כי וי״ד תתאה רומז לל״ת מפני שעומד בפניו המלכסון וגודר בפניו דוגמת גדר שלא יוכל לעשות המעשים האלה והיינו מלוות ל״ת: י) כבר אמרנו כי קלה מלכסון עילאי מי׳ רומז לל״ת וכן וי״ד תתאה, ומכח וי״ד תתאה הוא גבול בעד פנימיות הי׳ כנ״ל בסי׳ ז׳ לבלי יעברו גבולו ולא יכנסו זרים בתוך פנימיות הקדושה, וזכו מלוות ל״ת, והנה וי״ד תתאה מי׳ קמא מכניס לקלה עילאי מי׳ הדרומי ומקלת דהיינו קלה עילאי מיו״ד תתאה דמ׳ הדרומי מכניס לתוך פנימיות מ׳ קמא לרמז שהורו ב״ד על מקלת מלוות ל״ת לעבור, ועל עיקר הל״ת לא טעו אז חייבים פר כנ״ל: יא) ורמז כל זה בחות מ׳ מפני שמ׳ פקיד לתוריית קדישא שהוא עסק והדיבור בתורה שהוא ע״י חויר רוח דפקיד בחות מ׳ כידוע, ונמלא מ׳ הדרומי רומז לנשמת אדם, שהוא רוח החיוני באדם, והוא התורה שהיא מקור כל נשמת ישראל: יב) ונמלא מ׳ הדרומי שהוא אדם מוחז בקלה הימין מי׳ רומז לתורה שניתנה בימין והוא האדם שומל מב״ד להוראות לו ע״פ התורה, ועי׳ לעיל סי׳ ג׳: יג) כל זה מבואר לפי הליוך לעיל סי׳ מ׳: יד) מ׳ הלפוני שהוא מ׳ תליתאה מחות ת׳ והוא תחיך בלורה דמ׳ הלפוני, ומ׳ הרביעי שהוא עומד לרגל הת׳ למטה הוא רחב וכבר אמרנו בסי׳ ג׳ כי ת׳ רומז לארץ וממנו התורך והכוונה כנ״ל על הארץ קום התהלך בארץ ולרחבו ולארכו כי לך אתננה. בגין

נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, סו) כמו במעשה בראשית בתחילה בדין ואח"כ שתסה ברחמים [בראשית רבה פ"ח סי' ד', ופי"ב סי' ט"ו] כן ישראל עם סגולתו בתחילה בדין ואח"כ שתסה ברחמים כמאמר קדשם [ ] צדיקים בתחילה יסורים וסופם שלווה, כן יהי' הגאולה העתידה לבא, ישטוף עלינו השי"ל רחמים כנחל גדול השוטף כמאמר קדשם (תהלים קי"ז ב') כי גבר עלינו חסדו, שיגביר החסד עלינו, אם היות שמידת הדין קשה לנגדינו בשביל עוונינו כאשר נואלנו וכאשר חטאנו, מכל מקום יגביר עלינו חסד כמאמר קדשו (ישעי' מ"ח, י"א) למעני למעני וכו', סז) כדבר קדשו (דברים ל"ב ל"ט) ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, שיאמינו עם סגולתו בה' לבדו בלתי שום שיתוף, כי העולמות אבי"ע אין בידם להטיב כי אם בהשגחתו, כמו כלים של כסף וזהב שאין בדעתם להושיע לבעליהם כי אם הבעלים אשר השיג אל ידם קנה אותם והם עצמם בלי מבין, כמו כל העולמות מבלי השגחתו יתש"ל: יז) והרחמים הם מתחילים בגבורה מחצי פירקא י' תתא מא' הצפוני ת' למאמר קדשו (יואל ב' כ') ואת הצפוני ארחיק מעליכם, בגין דגבר עלינו חסדו

וכמספט הגרמז בת' קמ"ת ות' הדלומי כנ"ל כי כן הגאולה בזכות המספט כמו שנאמר (ישעי' מ' כ"ז) ניון במספט תפדה. סו) מרמז כי הגאולה העתידה ג"כ יהי' כמו בריאת שמים וארץ בתחלה בזמת הדין ותמ"כ יתחף מזת רחמים כמו הכתוב בזכי י"ז:

סו) יבאר הכתוב למעני למעני תעשה כי לכאורה הוא תמוה מאוד כי תלנו יתברך לא שייך שום שינוי ותה תלדק מה תתן לו ומה שייך לומר למענו, אך יבוונה למען תמונתו והכוונה כמו שהי' כתוב למען תני וזהו למעני וביינו בשביל התמונה שיתגלה כי תני תני הוא וכל העולמות כולם תינם תלא כלי תומנתו של הקב"ה כנרתן ביד החולב סז: יז) יבאר רמז הגאולה העתידה בתות ת', והענין כי הנה כתיב ותת הלפועי תרחיק מעליכם, והענין כי כבר תמרנו בתות ג', כי תות ת' רומז לעורת התרן, ות' הלפועי בקלה תתתה דילי' רומז לקיום לד הלפועי של התרן, ות' הביניה העומד לרגל הת' רומז להתפשטות התרן עד יותר להלהה עד תין קן כי מתחברת התרן הזאת הגשמי עם תרן יותר רוחניי כמבואר שם, ונמלא בלפועית תות ת' מקום שמתחברים שם פרק דלמטה עם פרק הלפועי שם רומז לחיבור תרן הגשמי עם תרן הרוחניי, ובין הפרקים הנ"ל רומז לדבר העומד בין חיבור הרוחני והגשמי, והנה בוודאי כיון שהם שני הפכים בוודאי ניוכים יש דבר אחד ממולע בין רוחניי לגשמיי והוא ענין לבטו החרב שהיא מתהפכת מרוחניי לגשמיי וכה עומדים בפתח ג"ע שהם תרן הרוחניי ונמלא לפי זה לפועית העולם נרמז בלפועית ות', ופרק הלפועי של ות' רומז לתרן הגשמי הלפועי ופרק שמתחבר למעה רומז לתרן הרוחניי והוא גן עדן ובין פרקים תלו מקום שמתחברים שניהם רומז ללבטו החרב המתהפכת ושם מדור הקליפות ותחיזת היל"ר, וכן השדים הם ג"כ ממולעים בין רוחניי לגשמיי [חגיגה ט"ז ת"ל] ג' דברים כו' וג' דברים כו', והנה מקום בין הפרקים הוא המגדיל על הגשמי שלא יוכל התדם לכנוס ברוחני ולכן לבטו החרב שומר דרך עץ החיים, וכאשר יתוקן הכל יתבטלו כל הכחות הנ"ל ותת יתפשט הלפועי עד תין קן וזהו ותת הלפועי תרחיק מעליכם שיתרחקו הכחות הנ"ל ויתפשט השגחתינו טוד יותר ויותר והוא בזמן הגאולה העתידה ב"ב, והנה לפי הנ"ל עיקר תחיית הדין והקטרוג בלפון בין הפרקים הנ"ל של תות ת' וידוע כי לפון הוא מדת הדין והוא כנ"ל, ולפי מעשינו שלנו מקיימים התורה שניתנה בימין יתגבר החסד על הדין וזה נרמז בפרקא קמת דת' שהולך מימין ומתפשט עד לפועית הת' כנגד מקום חיבור בין הפרקים הנ"ל כזה ת נמלא שהימין חופף על הדין ומהפכו לרחמים והנה זה יהי' בזמן הגאולה העתידה שיתגלה תז הגבת עוה"ב ותז יהי' התגלות תרן העליונה כנ"ל וכל זה יהי' על ידי מעשינו שלנו עובדים את ה' ומקיימים מלוותיו תז נוכל לבא למנוחת עוה"ב וזהו שאת ימים תעבוד וכשביעי תשבות, כי ביתא תלפי שני הוי עלמא [ע"ז ט' ת"ל] שהם שולט הלפועי הנ"ל, וכשביעי תפשי מן יל"ר הגבת עוה"ב חירות מיל"ר חירות ממה"מ, והנה טרם כלות הגבת עוה"ז לריך להיות הכנה ולהתלחד שני ההנהגות, כי בעת שליטת ימי החול ביתא תלפי הנ"ל בחותו הזמן בעלמו ישלוט גם השבת תלף השביעי בקוד תוקפות שבת והיינו כי כל המעשים שנעשו בביתא תלפי שני יקובלו ויתברכו לחד לחד חותם המעשים שנעשו בהם הרחוייס להנהגת עוה"ב והקיבוץ והכינור הזה שהוא הכנה לשבת תלף השביעי ת"ת להיות רק בימות החול, והוא בקוף ערב שבת תלף השני שעומדת שם הנהגת עוה"ב ומקבלת ומחברת תליה כל המעשים מביתא תלפי שנין שנקבלו שם השייכים תליה והוא קוד תוקפת שבת והוא שיעור ימות המשיח כביכרי ח"ו בעתה, והבן מאוד כי עמוק הוא כי תחזתי דרך הספטו תך עיני

פקיד לזיווג כנ"ל סי' נ"ח: סד) וכתב ביו"ד עולמי גרמז רלוי בפרקא קמא כנ"ל שכוח רלויה יום אחד, ולריכה שימור יום אחד גרמז בפרקא תניינא דילי שכוח יום אחד טהרה כנ"ל, וכתב ביו"ד תתאה הוא להכיפך כי ק' קמא דלי' פקיד ליום שני בגין דכוח להכיפך כי פירקא קמא דלי' הוא דוגמת פירקא תניינא מיו"ד עילאי ופרק תניינא דלי' דוגמת פרקא קמא די' עילאי ולכן נחשב פירקא קמא דיו"ד תתאה ליום תניינא דוגמת פירקא תניינא מיו"ד עילא ופקיד שם רלוי ביום ג' דוגמת פירקא קמא דיו"ד עילאי בגין דרגלה דלי' בק' דעומד שם לא יתחבר לאלכסון כמבואר לעיל בליור ולכן פקיד לרלוי דוגמת פירקא קמא דיו"ד עילאי: סה) ומקבל יו"ד עילאי ליו"ד תתאה לרמז עליו כי גם

לבעלה, דאלכסון סוד חבירותה כנ"ל, סד) ויו"ד תתאה פקד דקאי בהיפוכה, מה דיתחשב ליו"ד עילאי פרק תניינא ביו"ד תתאה איהו פרק קמא, בא לפקודי אם תראה יום שני ג"כ כמו ראשון, כמו דבכאן יו"ד תתאה ק' קמא דלי' רגלה לא יתחבר לאלכסון מה שהוא מתחבר (בק') [ביו"ד] קמא, סה) פנה לי' יו"ד עילאי ומסתכל ג"כ לשומרת יום שלישי בטהרה ומותרת לבעלה, סו) וכאשר תראה יום שלישי כגוונא דרגלה מק' דקיימא לפרק תניינא מיו"ד תתאה, נסוג ק' תניינא לאחורי לאלכסון, קבל פנה ליו"ד עילאי להדא מספרא דביו"ד עילאי שצריכה למנות נקיים ושלא להפסיק ראי' בינתיים [נדה ל"ז א' ס"ז ב'], כי קאי להדי חיבורא די' עילאי להיות כל יומים בטהרה, כמו רגלה די' עילא דיתחבר לאלכסון נפסק הציור מראיות, כדין יהיו כל ז' ימים, ומותרת לבעלה, סז) כגוונא דקיימא ק' אלכסון בבית קיבולו למטה, ללמד דנפסק הראיות כמה שיתחבר רגלה דק' תניינא מיו"ד עילאי, סח) ולא כדין יו"ד תתאה דק' קמא דלי' יתחבר בפירקא קמא דלי' לפירקא קמא דק' אלכסון ולא ברגלי דלי', סט) וכדין מפקד לראי' שני ימים, ויום שלישי בטהרה מפקד ק' תניינא מיו"ד (תתאה) [עילאי] דאזל לאלכסון, לתרין פקודים ליו"ד עילאי מפקד, פקודי ליו"ד תתאה לפירקא קמא לשימור יום השלישי, ופקודי תניינא לראי' שלישית בעינין ז' ימים נקיים כמו ז' פרקים בתרין פירקין בתרין קופים מיו"ד עילאי, ע) ורגלה דאיהו פירקא תמינאה [יתחבר] לאלכסון סוד המזבח להקריב קרבן זיבתה, וכו' מבואר בספר ברית עולם הנחמד, עא) ונאמר עוד בזה שק' תניינא מיו"ד עילאי יתחבר רגלה דלי' דאיהו נוקבה בק' אלכסון, בהקיפה לרגלה דאיהו דכורא, בגין דהקיפה לרגלה התלת פרקים דכורה ורגלה איהו נוקבה דאיהו סוד הצלע אשר לוקח מאדם הראשון להיות לו לאשה דאיהו גופה מגופה, עב) ויתחבר סוף קצה רגלה די' עילאי בהקיפה דק' אלכסון דאיהו לפקודי יום שלם לשימור יום כנגד יום, עג) וכד יתעבד א' מק' ישארו י"א יום, לבר מפירקא דיתחבר לי' ק'

תניינא

ברלתה יומבת יום מ' בטהרה כגוונא דפקודי יו"ד עילאי כנ"ל: סו) כיון שק' קמא מיו"ד תתאה פקיד לרלוי שני כנ"ל מ"ש רגל ק' תניינא פקיד לרלוי שליסית, וכמו שק' תניינא חזיל ומתקרב לאלכסון נגד מקום שמתחבר ק' עילאי לאלכסון שפה פקיד לטהרה כנ"ל ותופס מקפר כל הפרקים דיו"ד עילאי לטהרה, דהיינו דיו"ד עילאי יום ב' קופין וכנל ק' ד' פרקין נמלא בב' קופין מ' פרקין ופרק השמיני שמתחבר לאלכסון פקיד לטהרה כנ"ל סי' ס"ח נשתר ז' פרקים לז' יומים: סז) וזה מותרת לבעלה כי אלכסון רומז לזיווג כנ"ל וק' אלכסון פומה בבית קיבולו למטה לגד יו"ד תתאה כנ"ל ומלמד עליו שמותרת לבעלה אם נפסק הרואות כשיעור כנ"ל כמו שמתחבר אלכסון לרגל ק' תניינא מיו"ד עילאי דפקיד לפסיקת הרואות: סח) ביו"ד תתאה אין שם רמז לפיסוק רלוי כמו ביו"ד עילאי כי אפי' ק' קמא דלי' שמתחבר לאלכסון לימי מתחבר ברגלו דק' קמא כנ"ל שיהי' האלכסון קומה אל ליור הרגל כמו ביו"ד עילאי: סט) ע' לעיל סי' ס"ד ס"ה ומלא י' עילאי פקיד על יו"ד תתאה בב' חופפים לפירקא קמא דיו"ד תתאה שכוח רלוי ב' ימים בדלעיל סי' ס"ד אז לריכה שימור יום א' כנ"ל סי' ס"ה ועל פירקא תניינא מיו"ד תתאה מלמד שאם רלתה ג' ימים כנ"ל סי' ס"ו אז לריכה ז' נקיים כנ"ל בסי' ס"ו. ע) רגל ק' תניינא מיו"ד עילאי הוא יום השמיני כנ"ל סי' ס"ו ולריכה קרבן כי מתחבר לאלכסון שכוח סוד המזבח כמבואר בכמה מקומות: עא) יבאר כל הכנ"ל בתוקף לחר, כי לחר הנקיים מותרת לבעלה, כי היקף דק' המקיף לרגלו לריכו דכורה כמו שהרגל לכלם בתוך הקיפו והוא לד' א' מאות ק' דוגמת האדם שהיא לגלג א' מאדם, וכמו שהרגל נכנס בתוך הקיפו וכלל בו ואפ"ה יולא מעבו ממנו למטה לרמז על האדם שהיה בכללת בתוך האדם ואפ"ה נשתרה ממנו נמלא היקף דכורה ורגל נוקבה ולכן רגל ק' תניינא מיו"ד עילאי שמתחבר להיקף ק' אלכסון הוא מיבור דכורה נמוק שמותרת לבעלה: עב) ע' לעיל סי' ס"ח ס"ב: עג) דוגי זיבה טהרה ביו"ד יום שבין נדה לנדה. [נדה ע"ב ב'] ורמז בזו"ד עולמי ואלכסון שם שכם ג' קופין שכם י"ב פיקין, ופרק א' מכס והוא הפרק השני מהיקף ק' אלכסון בת ללמד ואל תאמר כי

כנס לפנים כן במזבח, ד) שיו"ד תתאה הנם שקאי לתחות, יתחבר לגובה אלכסון ופקיד על מקום גבוה במזבח עוד כניסה לסובב:

עמוד השני, ואינון פקודים שעל גופם ג"כ באו מגדולי קרקע, ה) פי' שהמצוות חלוקים פקודי זכר ופקודי נקבה ופקודי קרקע גדולי קרקע, ברם אית פקודים בבעלי חיים, את זה תאכלו וזה לא תאכלו, ראשית גז צאנך (דברים י"ח ד') וכל מקנך תזכר (שמות ל"ד י"ט) וכו', בגין דא אית חד פירקא באות ב' קדישא, בהעלם יתחלק לתרין, היינו הך פירקא תתאה מב' דאזיל יתיר לדרום, ויתחשב לתלת ובהעלם אינון ד' ברם זכר ונקבה בחד גופה איתבראו, ואח"כ ויפל [ה'] אלהי' תרדמה (בראשית ב' כ"א), ובהעלם יתחלקו לתרין כגוונא באות ב' קדישא:

שם, וג' [איהו] במספר שלשה וכו', ו) פרקים דילי' ארבעה בגין שפקודי באורייתא שלטים על ארבעה, דאינון דומם, צומח, וחי, וחי מדבר, פקודי דעליהון [לדומם] מזבח אבנים (שמות כ' כ"ה) ואם כסף תלוה את [עמי את] העני עמך וכו' (שם כ"ב כ"ד) וצרת הכסף (דברים י"ד כ"ה) וכמוה' רבים, בצומח תרומה ומעשרות וכו', בחי לא תאכל חלב ודם וגיד, אבר מן החי וכו', וחי מדבר עם חבירו קדושין וגירושין, וכאשר יחון הש"י עלי להוציא לאור חלק שני ברית עולם אידך פירושא זיל גמור מהקדמת הספר:

שם, ד' מספרו ד' וכו', ומספר פרקיו שנים, ז) שישראל עם סגולתו פקודים לקבל עליהם עול מלכותו, בכל נפשך (דברים ו' ה') מעיד פירקא קמא מד', ובכל מאודיך (שם) מעיד פירקא תניינא:

שם, ה' מספרו חמשה וכו', ח) ומספר פרקיו שלשה, להעיד על משה רבינו רבן של כל ישראל בכל ביתי נאמן הוא (במדבר י"ב ז'), ט) דקיימא רגלה פסיקא מה' באמצעיתה רויחה מפירקא קמא ולתחות לא נחית כגוונא דנחית עמודא דרומה מה' י) להעיד על משה סרסור בין ישראל לאביהם שבשמים, ומשה עלה אל אלהים (שמות י"ט ג') לא ירדה שכינה

מרמז לכניסה הנזכר על המזבח כניסת הכובש:

ז) מע"ג שכניסת היסוד הי' למטה מכניסת הכובש, מ"מ גרמו היסוד ביו"ד עולמי והכובש ביו"ד תתאה, והטעם מפני הכניסות שבמ' שהוא מקום התחברות שני היודי"ן למלכות ביו"ד עולמי מתחבר למטה ויו"ד תתאה למעלה כזה א: ה) לורת חות ד' כזה ב' יש בו ג' פרקים, ופרק תחתון נחלק לב' חלקים ע"י פרק הדרומי שעומד עליו ומחלקו לב', חלק מ' בפנימית הב', ומ' הוא הקוץ התחתון היוצא לבר ללד דרום, ונמלא ב' חלקים אלו לומר כ"כ בפירוש שהרי שניהם הם פרק תחתון של הב', אלא שבהעלם ובמחשבה אנו מציירים שיש בו ב' חלקים ע"י הורמת פרק הדרומי כנ"ל, ומרמז על בריאה כזאת שבריאה נחלק לח"כ לשניים, והוא החלק זכר ונקבה שהיו תחילה גוף אחד ולח"כ בהעלם בעת תרדמת האדם נחלקה הנקבה ממנו ונמלא פרק תחתון דב' מה שבפנימית הב' רומז לזכר, והחלק שמלחוציו שנחלק ממנו רומז לנקבה, והנה העולם נברא בב' שפתוח ללד לפון כב' נמלא פנימית הב' רומז אחר שנברא העולם שנברא בבר הזמן והעולם תחת הזמן, לכל לחודי הב' הם קודם בריאת העולם שהיו עומד תחת הזמן, ורומזים לב' חלקי המלוות, מלוות שתחת הזמן דהיינו שהזמן גרמא בפנימית הב' כי ב' רומז לתורייתא שפתח בב', ושם בפנימיות הב' רומז לזכר כי הזכר חייב גם במ"ע שהזמן גרמא, ולחודי הב' רומז למלוות שהיום תחת הזמן שלא הזמן [גרמא] ושם רומז לנקבה כנ"ל שהנקבה היום חייבת רק במ"ע שלא הזמן גרמא וע' בח"ר בריית עולם דף מ' ע"ב: ו) ג' פקיד על התורה שניתנה לישראל שהם ג' כהניס לוים וישראלים כמבואר בפ"ג משער הפרקים סי' מ', וד' פרקים שבב' הם רומזים לד' חלקי הפקודים, פקודי דומם פקודי צומח פקודי חי פקודי מדבר: ז) ד' פקיד על קבלת עול מלכות שהיס בד' רוחות כמבואר בפ"ד משער הנ"ל סי' מ', וב' פרקים שבד' רומזים לב' ענייניס שבענין קבלת עול מלכות שהיס דהיינו בכל נפשך ובכל מאודך, פירקא תנייתא שהוא רגל לות ד' רומז על היקוס שמעמידו לאדם על רגליו והיינו מאודו, ופירקא קמא גבוה ממנו רומז לבכל נפשך: ח) ה' פקיד על חמשה חומשי תורה כמבואר בשער הנ"ל בפ"ה סי' מ' ומבואר שם בסי' ג' דפקיד בב' פרקיו לכהניס לויס וישראלים דקבילו תורייתא, ונרמז כאן שמשה רבינו הי' קרקוב ביניהס כדלקמן סי' י"ח: ט) לורת ה' כזה ה כי פרק הדרומי יורד יותר למטה מרגל הנפוי רגלה פסיקא: י) דע כי לורת ה' דומה בקף עם רגלים ורומז לבקף הכבוד, והנה ממרח"ל [קונדרין ק"ג מ'] שהקב"ה חותר מחילה מתחת בקף הכבוד לקבל בעלי תשובה והמחילה הזאת נרמז בחות ה' למעלה בחותו החלל שבין פירקא קמא דה' לרגלה פסיקא כמו שמרח"ל במנחות כ"ט ב' שהוא פתח לבעל תשובה דאי הדר בי ליעייל, נמלא ה' לבקף הכבוד פקיד ורגליו לרגלי בקף הכבוד, והנה רגלה פסיקא שנפסק

מלמעלה וירד למטה רומז על מתרבוני מתרגיב כסא זמה שלוו יורד כמו רגל הדרומי רומז שלוו מגיע למטה ממש בעשרה התחתונים ומה שנפקק מלמעלה רומז שירד למטה מעשרה העליונים: יא) ומשה עלה אל האלהים ואחז בכנף הכבוד, והוא נרמז ביסוד כמיס שבשות ר' בין פירקא קמא דר' לרגלה פסיקא כמבואר בשער הפיוקין סי' כ"ז ורומז על משה שנאמר עליו כי מן המים משיתיהו שהוא אחז בכנף הכבוד, שמתרגב שנרמז ברגלה פסיקא כנ"ל: יב) ז' מעיד על יחוד ה' דז' רקיעים, ומי פרקים שבז' רומזים שמי שעשה ומיחד כראוי זוכה לשני עולמות כמספר פרקיו ונרמז כאן שהאדיק המקבל עול מלכותו ומקבל מצוותיו כראוי הוא יקוד וקיום לעולם ונרמז בז' שהרי תניינא דומה בחמלע פירקא קמא שהוא עמוד התווך שהעולם קיים עליו, על עמוד אחד ולדיק שמו והוא עמוד שבאמלע ז: יג) מ' לוקחו שני זיוני"ן ומטוטרות עליו כזה ✋ ופקיד ג"כ על יחוד הש"י דז' רקיעים וז' ארצות, והכה בשני זיוני"ן פקיד ליקוד טפר דומז לארץ ✋ ושעה פרקים שבמ' רומז לשם קלוות ומייחדים הש"י בשעה קלוות דעוה"ז שאין עוד מלבדו: יד) אלל שני מטוטרות מבפנים יש יקוד המים כמבואר בשער האיזן סי' ל"ב ל"ו, ומלבר פקיד ליקוד שם כמבואר שם סי' ל"ז ל"ח ורומז לשמים שנבראו משם ומים, ושעה פרקים דמ' רומזים ליחוד ה' בשעה קלוות דלמעלה דאין עוד מלבדו וע' בפ"ז בשער הפרקים סי' כ': שו) לורת הט' כזה ט שלד הדרוס של הט' כויף פירקא קמא דל' ללד פנים בפנימיות הט' מרמז שהש"י שוכן בתוך בני ישראל שנאמר [ויק' כ"ו י"ב] והתהלכתי בתוכם, והטעין כי אין ט' אלא טוב כמו שאמרו"ל בב"ק בסוף הפרה [ויק' כ"ו] הרואה ד' בחלום רואה טוב, ואין טוב אלא לדיק כמו שנאמר (ישעי' ג' י) אמרו לדיק כי טוב, נמלא ט' רומז לדיק, וטובו גנוז בגוי' דט' כמו שאמרו"ל [חגיגה י"ב ע"ב] [ ] דהמי דכויף בגו ט' וגנז בתוכו רומז לטוב הגנוז בלדיק כמו שאמרו"ל [חגיגה י"ב ע"ב] אור שגנז הקב"ה לצדיקים לע"ל והוא הטוב הגנוז בתוך ט' שהוא לדיק, והטעין כי בכל לדיק ולדיק שורה עליו השכינה והוא הטעם מולג אחלה ורחמו מגיע השמימה (ברחשית כ"ח י"ב) ועל ידיהם ומעשיהם הטובים יוכל להתגלות אור השכינה בעולם, אלא שאלו הי מתגלה אור זה של השכינה לא הי בחירה בעולם כי היו כל רואים את האור הגדול הזה והיו הכל בטלים והיו כלא היו, ולכן גנז הקב"ה אור זה בתוך הלדיק שלא יתגלה לחוץ, וזה שאמרו"ל [חגיגה שם] כיון שנתכל במעשיהם של רשעים פי' שנתכל שלריך להיות בחירה בעולם כדי שיוכלו להיות רשעים בעולם עמד וגנזו ללדיקים שאור השכינה לא יגלה לחוץ רק גנוז בתוך הלדיק, וכיון שט' רומז ללדיק כנ"ל ופירקא דכויף לטוב הגנוז בלדיק שהוא הברחת השכינה ולכן רומז כי השכינה שורה על הלדיק והכל ע"י מעשיו שמיחד השי"ת בשעה קלוות כמספר השם פרקים דט': שז) כתר אמרו שהט' רומז ללדיק והוא מימין ומשמאל דהיינו שפוגה לימין שהוא התורה, ופוגה לשמאל ענייני עוה"ז ג"כ רק שמקיים הכל ע"פ התורה וזה נרמז בז' חלקי הט' לד הדרוס שהוא ימין לתורה וגורם הברחת השכינה עליו כנ"ל ולד השמאל תלוות עוה"ז לך הכל ע"פ התורה: יז) י' ים בו ג' פרקים, והוא לחר ט' ומרמז ללדיק כמו ט' והוא כלול מג' חלקים נשמה וגוף, פרק עליון רומז לנשמה עליונה, ופרק

שכינה למטה מעשרה ולא עלה משה למעלה (סוכה ה' א') ופריך בגמרא הקדושה והא כתיב (איוב כ"ו ט') מאחז פני כסא, אשתרבובי כסא ונחית למטה מעשרה מלמעלה, כגוונא דרגל פסיקא, יא) ומרגלה פסיקה עד פירקא קמא קבל עובי' איהו יסוד המים, כי מן המים משיתיהו (שמות ב' י'), וזה נבחר לעדת ישראל:

עמוד ג', ז' מספרו שבעה וכו', יב) ופרקיו שנים, ומי שמיחד השיש"ל בכל העולמות זוכה לשני העולמות לתענוג נצחי, כי כאשר מקבל עליו עול מלכותו בקיום פקודי' דאורייתא, יתקרא צדיק יסוד עולם (משלי י' כ"ה) כמו שקימא פירקא תניינא מז' קדישא באמצעית' דפירקא קמא דאיהו עמוד התווך בגיני' יתקיי' עלמא:

שם, ח' תרין זייני"ן וכו', יג) ופרקי' דלי' ששה לששה קצוות ד' רוחות העולם מעלה ומטה, אין עוד מלבדו (דברים ד' ל"ה) יד) ושני חטוטרות מעידי' שלמעלה ג"כ שליט בששה קצוות אין עוד מלבדו, והמלאכים שואלים איה מקום כבודו:

שם, ט' מספרו תשעה וכו', טו) ופרקים דלי' ששה להעיד למי שמיחד השיש"ל ולעסוק בתורתו למאמר קדשו (ויקרא כ"ו י"א) ונתתי משכני בתוככם, כגוונא דט' מפירקא קמא דרומה כייף קוצי פניאה, טז) והך עמודה שמאלה דפנה לבר בזכותו יתזן עלמא לכל תאוים, דמצפון לתאוים פנימאי' כאשר בא באוריית' קדישא (שם י"א ט') את זה תאכלו וכו':

שם, יו"ד מספרו עשרה, יז) ופרקיו שנים להעיד על נשמתה דאישתלחת מלעילא לגופה, ואישתקותה לעילא למקום חוצבה — לבל

לבל יסה אשורה „הגוף" — כי אם לעשות חפצה, ותשוקתה קשורה לעבוד השי"ת, כאשר בא פקודיו בתורה, ובגין דא פירקא תניינא מיו"ד לא נחית לתתאה כמו שאר אתוון לפקודי דא: (ע"כ, ביאורי שער הראשון מאות א'):

בשער הרביעי

[דף ה'] ע"ב, ויתקצרו הווין וכו', יד למליקה ובאלכסון איה ז' ווין וכו', ואצבע מיד ימין למליקה וישאר חד ו' ורווחה דלי' ליו"ד תתאה לסוד מוראה (ונוצתה) [בנוצתה] והשליך אותה קדמה (ויקרא א' ט"ז), יח) פי' כד יתחבר ש' קמא מיו"ד תתאה לקצה אלכסון לא על קצה ממש, דאיהו פקיד לאצבעים, יט) מתחיל ש' אלכסון ו' קמא דלי', דיתחבר לי' ש' מיו"ד תתאה, מאצבע גודל, ותניינא לאצבע, ותליתאה ו' דאיהו קמא מש' דקאי פנימאה לאמה, ותניינא דלי' לקמיצה, ותליתאה דלי' לזרת, כ) וישאר חד ו' מש' פנימא וחד ו' מש' דקאי לבר, והוא רווחה הוא מקום אסיפה, בית קיבול דקביל ש' דלבר לש' פנימאה דקאי בין רווחה דיא"ו קמא לתניינא, כא) וההוא רויחה יתיר מרויחה דבכל ש' וש' בין הווין דילהון ואוקי יסוד המים מה דפקודים מה דאית בין הפרקים, היינו מה דקביל פירקא קמא ו' עד פירקא תתאה המחבר להווין, בכאן אוקי יתיר יסוד המים, כב) וכן בההוא רווחה יתיר יסוד אש, כג) וכאשר בא ניקוד קמץ לש' כדין פקודי' לחי שאינו מדבר, לאסיפת מקום האוכל, דאיהו לעוף הנמלק למוראה בנוצתה, כד) והשליך אותה קדמה כמו שאלכסון קבל יו"ד תתאה איהו קדמה ויו"ד עילאי איהו קיימא קדמה לדרום מקום שהכבש שם [מדות ל"ו א'], כה) וקמיצה ומליקה אינו אלא דווקא בימין [זבחים כ"ד ב', ס"ח א'] כגוונא דקיימא ש' פנימא ברווחה מש' דלבר מוא"ו קמא עד וא"ו תניינא דלי', דפקיד כגוונא דקיימא ש' פנימא בש' דלבר בימין, כגוונא דא יתעבד קמיצה ומליקה בימין דאחיד ש' דלבר לש' פנימא בצד ימין דלי', כו) ויו"ד תתאה פקיד („למליקה מאחורי עורף כגוונא דיתחבר לי'

שני יוסד לגד מטה רומז להתחברות הנפשה ויכידתה לגוף ומה שחינו יורד כמו שאר הלותיות מרמז שהנפשה תשוקתה לק למטלה לעבוד את השי"ת: יח) עד כאן לשון חלק רחשון ומכאן ואילך הביחור, בחלכסון ו' ים בו תרין ציורין ווכסס ז' ווין כזה

חמש מהם פקודים להלבטות היד כי הם זקופים דוגמת הלבטות וד' מהם למורחה ומולה כחשר יחבחר: יט) הלבטות חלו פקודים למליקת עוף כחשר יתבחר להלן, ועוף נרמז ביו"ד תתחה כמבוחר להלן סי' ל"ג ולכן הלבטי המליקה הנרמזים בווין שבחלכסון הם מותם הווין המחוכין ליו"ד תתחה והם כקדמן כמבוחר בפנים: כ) ע' לעיל בליור ותרחה כי חמש הלבטין הנ"ל הם ג' ווין תתחין דם' הפנימי וד' ווין דם' דלבר ושחר ו' קמץ דם' פנימי וה"ו קמץ דם' דלבר, וביוהכס

ים ריוח וחלל, ואותו החלל הוא החלל שם' הפנימי עומד בתוכו ונמלח החלל הזה הוא בית קיבול, ופקיד למה שיתבחר בסוי כ"ג: כא) והכוונה ריווח כיון שמקבל בתוכו ש' פנימי ע"כ הוא גדול מריוח שבש' פשוט, והנה גם' ים שם יסוד המים כמבוחר בשער החיחן סי' פ"ו, ולפי הנ"ל נתגדל כחן יסוד המים שבו: כב) וכן נתגדל כחן יסוד חש לפי הנ"ל שבין הווין פקיד ליסוד חש כמבוחר שם סי' ל': כג) כל הנ"ל רומז על הזפק ולדעת חכמ יוסי בן חנן גוטל מן הקורקבן עמה [זבחים ק"כ ח'] והכל מקום שנחצל המחכל והוח ע"י כח החוס שים הרבה ולריך לשחות הרבה כדי לכבות חת החוס הגדול כדי שיתצל המחכל היטב, וכל זה נרמז בדיבוי החם והמים שבכחן והבית קבול רומה לקבלת המחכל והכל רומז לזפק הנ"ל, ולריך ליטלו ולהפרידו מן הטוף כמו שחמם ווין דיד הנ"ל מפסיקין בין ווין קמלים שרומה לזפק בין יו"ד תתחה הרומה לטוף, וניקוד קמן פקיד להו שחינו מדבר כמבוחר בשער הכללים כלל י"ד: כד) קדמה למזרחו של כבש כי יו"ד עילחי מל' עומד לדרום מקום הכבש כי ח' פקיד למזבח כמבוחר בכמה מקומות, ונרמז הסלכת זפק הנ"ל בחלכסון ח' הנ"ל, וחלכסון נחצב למזרח נגד יו"ד תתחה, וחינו מזרח ממש של המזבח כי יו"ד עילחי עומד עליו ופקיד מזרח לגד דרום שהוח מזרח הכבש, וע' בהקדמת הספר סי' ק"ג: כה) שם' דלבר חית בי' תרין חוירין בין הג' ווין ח' לימין וח' לשמחל, וש' הפנימי עומד בחויר הימיני, ומעשה המליקה נרמז בהניחת ש' הפנימי לש' דלבר כדלקמן סי' ל"ג, וכיון שהניחת הש' הוח בחויר הימיני רומה למליקה בימין, ולקמילה ע' שער השליחי מחות ח' סי' ל"ח ל"ט מ': כו) המליקה תהי' ממול עורף כי חלכסון ח' הוח היד כנ"ל סי' ל"ח, והווין שלחלכסון מתחילין מבתר יו"ד תתחה ומשפטים והולכים עד מחורי הש"ן שביו"ד תתחה כזה כי פני הש' הוח בגד שמחלו שלגד שם נכפפים פרקיו ומחוריו הוח לגד ימין דש', ונמלח מה

שהיד הכ"ל הולך לחודי ס' דיו"ד תתאה רומז על המליקה שתהי' לחודי העוף מהעוף מהעורף, כח) במחבר ז"ל כתב זה נב' דפים ובדף הא' סיים עד כאן, ובדף השני חזר לעניינו ד"ויו"ד תתאה פקיד" על מליקה מהעוף, והקפתי בשני חלוי לציון המאמר דלעיל להורות מקום התחלת המאמר השני: נח) פ' כזה

א תרין ווין דאלכסון מפקדים לקנה וושט כמבואר בהקדמת הספר סי' מ"ב מ"ג מ"ד, ושניהם סמוכים ומחוברים באלכסון: נט) ע' בהקדמת הספר סי' ס"ה: ס) ע' בשער השלישי מאות פ' סי' ס"ב ומבואר שם כי מה שמתקבץ פירקא תניינא מויו"ד תתאה לקנה תתאה מאלכסון פקיד לשחיטת עוף בסימן אחד: סא) ע' לעיל סי' כ"ו: סב) ע' בשער השלישי מאות פ' סי' ס"ב ובפ"ת משער הפרקים סי' ח': סג) פקודי מליקה גרמז בס' הפנימי שהוא דומה לת' האויר שבין ו' קמא לתניינא מס' דלבר, והם פקודים לתרין קיימים דמוחקים חותם שקולן ויורד ושינו מוליך ומביא והוא דעת בני ר' חייא בחולין [כ' ח'], ז"ל בריית עולם חלק ראשון שקופו יקוד שם כנגד עמא קדישא שכניס דאתכאתו לעלמא לחיות משמשין קדישין עליונים כו', יקוד המים כנגד מלויס, רוח כנגד ישראלים עכ"ל, וכוונתו כי כמו שיקוד שם עולה למעלה על כל היקודות כן הכהנים עובדים להקריב קרבנות ולהקריבם למדרגה עליונה. ושין כאן מקום להאריך, ממלא כהן יקוד שם, והוא המולק שגורם לקלק רוח החיוני מהעוף, והעוף ג"כ רוח החיוני שלו וכן שם כל הברואים הוא ג"כ יקוד שם ממימותא דגופה כמבואר בכאה מקומות ממלא יקוד שם פועל היקוד שם וזה גרמז דחיקת הס' בס' כי ס' פקיד ליקוד שם: סד) ע' לעיל סי' כ"ו: סה) יו"ד עילאי זקף לאלכסון ומקרבו מלגו כמבואר בהקדמה לחשובה לשער הראשון מאות פ' בקופה, ויו"ד תיתאי פירקא קמא דלי' בחזרה לאות ופירקא תניינא דלי' בדרומו ומרמז שהמליקה הגרמז באלכסון תהי' בקרן מזרחית דרומית: סו) וכשהיא רבה בקרן מזרחית דרומית סז) נעשית בקרן מערבית דרומית, מפני שהעוף גרמז ביו"ד תתאה, ופירקא תניינא דיו"ד תתאה מתקרב לקנה תתאה מאלכסון פ' שהוא הקרן מערבית דרומית לרמז שלפעמים המליקה נעשית בקרן מערבית דרומית: סח) גרסינן בחולין [כ' ח'] אין שיקור קיימין לעוף ומסקינן לחד תוקימתא [שם ע"ב] כ"מ בשליקה אבל בשחיטה יש שיקור, וזה גרמז כאן כי מליקה גרמז בראשי הווין של שיו"ן דאלכסון, כל"ל קי' כ"ו ושם הווין הם מפורדים לרמז שנעקרו הסימנים ומ"מ כשרה המליקה משא"כ שחיטה עוף שגרמז שמה שמתקבץ פירקא תתאה מיו"ד תתאה לקנה אלכסון תתאה כנ"ל קי' ל' ושם בקנה

לי' לא על קצה ממש כי אם לבתר פרק קמא מוא"ו, ופנה ו' מש' אלכסון אחורי ש' מיו"ד תתאה"), כז) על מליקה מהעורף, כח) בגין דתרין ווין דקיימין באלכסון סוד קנה ווושט, דא לנשיבת הרוח פקיד בחי שאין מדבר ג"כ כמבואר, ויו"ד עילא ויו"ד תתאה פונים ומסבבים האלכסון, ולתרין סימנים כגוונא תרין ווין דסמיכה ומחוברים באלכסון, כט) ויו"ד תתאה להמה פרידת הנפש ע"י הסימנים כמבואר מקודם, ל) עוף הכשירו בשחיטה ע"י סימן אחד [חולין כ"ז א'], לא) וכאשר בא ש' לתמונת א' לפקודי מליקה כמבואר באלכסון כנ"ל, בא יו"ד תתאה לפקודי מליקה ממול עורף, בגין דיתחבר יו"ד תתאה ש' קמא דלי' לקצה אלכסון דלי', לא לקצה ממש כי אם לבתר פרקים קמאים מהווין דתרין שיני"ן דקיימין דא בגו דא באלכסון, ומסתכלים הווין דש' אלכסון לאחורי הש' קמא דקאי ביו"ד תתא, לב) והוא פקיד על עוף דיתחבר לקצה אלכסון עילאי, כמבואר בחלק ראשון, דיו"ד עילאי פקיד על המינים בהמות ההולכים על הארץ, כגוונא דקאי יו"ד עילאי על קצה אלכסון תתא דפקיד לקרקע עולם, ויו"ד תתאה דיתחבר לקצה עילאי על המינים דפורחים באויר, לג) וכאשר בא פקודי למליקה כד קיימין תרין שיני"ן דא בגו דא דדחיק לי' יסוד אש ביסוד אש לפקודי מליקה באצבעי' של כהן, לד) ומאחורי העורף למעוק הסימנים כגוונא דווין מסתכלים לאחורי ש' קמא מיו"ד תתאה, הווין מפקדים לצוואר ולסימנים ולאחורי העורף, ונמצאו האצבעי' מאלכסון כנ"ל חוזרים ומסבבים לאחורי ש' קמא מיו"ד תתאה למעוק ממול עורף: לה) והמליקה בקרן מזרחית דרומית [זבחים ס"ד ב'] כגוונא דיו"ד עילאי זקף לאלכסון, לו) ונעשית ג"כ בקרן דרומית מערבית כשהיא רבה [שם ס"ג א' — ס"ד א'] כגוונא דפירקא תתאה מיו"ד תתאה קרב לקצה תתאה אלכסון לקרן הנ"ל:

בזה שמבואר בחלק ראשון סוד המליקה והשחיטה, לז) נאמר כאשר בא לפקודי מליקה מש' דקאי באלכסון א' עם יו"ד תתאה, הגם שהסימנים עיקורים כשר למליקה [חולין כ' ב'] כגוונא דבא פקודי מקצה עילאי אלכסון דכל ואו"ו קאי באנפי נפשי', ברם שחיטה בא פקודי בעוף מן פירקא תניינא מיו"ד תתאה דקרב לקצה אלכסון תתאה, דשם באו הווין מחוברים יחד לפקודי סימנים עיקורים פסול לשחיטה בעוף כמו בבהמה [שם]:

ביאור

ביאור יותר מובן מה שבא בחלק ראשון בשער החמישי

דף ז' [ע"א], וצר"י פקיד על החי' שטעון כסוי, ושחיטה בשני סימנים וכו' [ע"ב] ואהדר אפי' י' עילאי בתרין פרקין לתרין סימנים וכו', בגין דאהדר אפי' יו"ד תתאה לאלכסון בחד פירקא ופקיד על חד סימן, ע"כ.

לח) פי' דמה דאהדר יו"ד תתאה בחד פירקא לאלכסון, ובאלכסון פקידו תרין סימנים אינון קנה וושט בגין דאלכסון איהו אויר רוח וקול דנפיק מקנה, ויתחברו תרין ווין לתרין סימנים, אהדר פירקא תתאה מי' תתאה בחד פירקא לתרין [סימנים] דפקודים באלכסון, לעוף, דקאי קצה עילאי מאלכסון לבר מיו"ד תתאה דפקיד לעופות, עלי פקיד פירקא תתאה לחד סימן, לט) ולא כדין פקידו מאלכסון קצה תתאה דאיהו אחיד בדלי' באלכסון ממש וקאי בפנימאה לפקודי תרין סימנים לחי', ואיהו אזיל בדלי' ויתרחק מפירקא תתאה יו"ד תתאה, דאיהו פקיד על קצה עילאי לחוד דקיימא לבר מיו"ד תתאה דאבדיל לי', מ) ברם קוצי תתאה מפירקא תתאה מיו"ד תתאה דאיהו בהך יו"ד יתחשב לעילא בגין דקיימא בהיפוכה לפקודי חטאת בהמה למעלה וחטאת העוף למטה [זבחים נ"ג א' ס"ו א'] כאשר קימא תגא מפירקא הנ"ל למטה למאן דחטא וירד למטה מקדושתו קודש ישראל לה' (ירמי' ב' ג') קיימא קוצא תיקף למעלה ביו"ד תתאה * להביא קרבן ולתשובה מב) וחטאת בהמה פקודי מיו"ד עילאי מתגא דלי' דפירקא קמא כמבואר בחלק ראשון (שער אחד ועשרים מאות א') לאינון תגין וקוצים דמפקדים לד' קרנות זריקה דלי' [זבחים נ"ב ב'], מג) וקוצי דפירקא קמא מיו"ד עילאי דפקיד על עולה

* נ"ב, ברם מא) תגם שקוצי למעלה אבל תגא קיימא למטה: ע"כ הג"ח:

להלכתן תתאה מחוברים הוון דס' זה לזה לרמז שמחיטה לוקח דווקא ממחוברים ולא בקיומים עקוריס: **לח)** פי' לעיל סי' ל"ב, ובהקדמת הספר סי' מ"ב מ"ג מ"ד, ולקמ עילאי מהלכתן דחזיל לבר מיו"ד תתאה לרמז שהעופות הם: מזיס ביו"ד תתאה לוגס תופסים כל התרין קיומים דהלכתן, כי חלק ממנו חזיל לבר, ולוגו תופס רק כמספר פרק ה' שהוא פירקא תתאה מיו"ד תתאה המתקרב להלכתן: **לט)** לקמ תתאה מהלכתן פקיד לחי' כמבואר בשער השלישי מאות ה' סי' ס"ב ס"ג, ויו"ד עילאי עומד עליו ומסתכל בשני פרקיו להלכתן, ורומז לתרין קיומין שבהלכתן, וידוע כי יו"ד עילאי זקף ומגביה לקמ תתאה דהלכתן כמבואר בשער הרחמים מאות ה' ועי"ז מתרחק קמ תתאה דהלכתן מפירקא תתאה דיו"ד תתאה לרמז שמחיטה בדיוק מעוף דקני סי' ה', ומתקרבת ליו"ד עילאי דסס דיוי בהמה כנ"ל סי' ל"ב דלריך תרין קיומים: **מ)** מות ה' הנזכר כזה ביו"ד עילאי יש בו תג למעלה וקוץ למטה בשמאל יו"ד, וביו"ד תתאה שעומד להיפך מיו"ד עילאה וכוח ממש דוגמת יו"ד עילאי חלש שהוא להיפך נמלא התג למטה והקוץ למעלה, וז"ש כי ביו"ד תתאה קולי תתאה דלי' יתחבר לעילא מפני שעומד למעלה כנ"ל, והתג התג מיו"ד תתאה שעומד למטה, רומז לחיים שפיר למטה לעניני עוה"ז הגשמי ותאוותיו ועי"ז חטא, ורומז שתהפך תגא דלי' ויורד למטה בקוד מה שתרז"ל במס' שבת [פ"ח ה'] כשתמרו ישראל נעשה ונשמע ירדו ס' רבוא מלאכי השרת וקשרו לכל ה' שני כתריס ותגין וכשחטאו ירדו ק"כ רבוא מ"ח ונטלו מהם, לך לעומת זה נתהפך קולי תתאה ועלה למעלה לרמז שיוכל להתדבק למעלה לגד הקדושה ע"י תשובה וקרבן וזהו תשובה שיסובו היודי"ן לכיוון שוין ותהי' לורת ה' כזה ו ו ו ע' בפ"ח משער הפרקים סי' ג', והקרבן כנ"ל הוא על טוף כי יו"ד תתאה פקיד לעופות והוא חטאת העוף, וניתן למטה בשער יתבאר: **מא)** תע"ג דהקרבן נרמז בקולי דיו"ד תתאה שהוא למעלה, מ"מ גס החטאת נרמז בתגא דיו"ד תתאה שהוא למטה מיו"ד תתאה והכן חטאת העוף למטה: **מב)** וחטאת בהמה נרמז ביו"ד עילאי דסס פקיד לבהמה, ונרמז בתגא דיו"ד עילאי והתג הוא למעלה והכן חטאת בהמה למעלה, וכן נרמז גס דחטאת בהמה לריך מתנה דד' קרנות כי תג עילאי דיו"ד עילאי הוא בקרן מזרחית דרומית דלות ה', וקוץ דיו"ד עילאי יורד למטה כיפך מתגא דלי', והוא מקבל לקרן מערבית דרומית, וביו"ד תתאה תגא דלמטה בקרן מערבית לפוניה וקולי דלעילא כנגדו מקבל לקרן מזרחית לפוניה כרי ד' קרנות המזבח, ויו"ד עילאי תופס בל הד' כנ"ל לזריקה: **מג)** וקולי תתאה דיו"ד עילאי פקיד- לטולת בהמה כי יו"ד עילאי פקיד לבהמה, וקולי תתאה דלי' מקבל להלכתן, והלכתן פקיד לחטאת והכן הוי קולי תתאה דמתקרב להלכתן נרמז על קרבן שיש בו הוספה ויחסרון לחטאת שהוא כליל:

מד) וכמו שקולי כ"ל כוח לגד מטה כן עולה ניתן למטה: **מה**) מצ"ב ביו"ד תתאה דפקיד לטוף וקוץ דילי' פקיד ג"כ לעולה מפני שקרוב לאלכסון כ"ל בסי' מ"ג, וכאן הקוץ עומד למעלה כי עולת הטוף ניתן למעלה: **מו**) יו"ד תתאה פקיד על תוריס ובני יונה בתרין פרקיו ומרמה הוי קוץ כ"ל שעולה יהי' למעלה לקנה עילאי דאלכסון כי אלכסון קוד המזבח וקנה עילאי דאלכסון מקתיך על יו"ד תתאה, ואליו רומז קוץ העליון: **מז**) ובעולת הטוף צריך הבדלה בשני סימנים כי כבר תמרנו לעיל כי שתיטת טוף דקני בקיומן אחד הוא מפני יו"ד תתאה שאינו מתקרב לאלכסון רק בפרק ו' פירקא תתאה דילי', משא"כ עולת הטוף שנרמז בקוץ דיו"ד תתאה שעולה למעלה בתוכך דוגמת פירקא קמא דיו"ד תתאה וכנגדו כתב **א** ולכן נהפך הקוץ כזה הוא פירקא קמא דיו"ד תתאה והקוץ כזה הוא ג"כ קרוב לאלכסון כמו פרקא תתאה דיו"ד תתאה, ויש כאן ג' פרקים קרובים לאלכסון רומז לתרין קיומים שבאלכסון: **מח**) אלכסון רומז למזבח כמבואר בהקדמת ספר קי' ק"ג וכן פקיד לחויר רוח כמבואר בשער הכללים כלל ז' וכמו שאם ה' פגם ח"י בחויר לא יוכל העולם להתקיים, כן אם נפגם המזבח פסול [זבחים נ"ט מ'], ומ"ם רוח בחילוני הוי ע"ל רוח "בחיוני" הוי שכוונתו על חויר העולם בחילוני המקיף את האדם שאכם מושך כאשמה: **מט**) פי' דלות ג' ים לו למטה בתחוריו כזה **ב** והוא בימינו למטה ומרמה לחות מ' הקודם לו שלמד מדיוקים הנרמז שם ג"כ בחותו מקום למטה בימינו והוא קנה תתאה דאלכסון: **נ**) אלכסון מ' פקיד לרקי' כמבואר בחלק רחשון והטעם כמבואר בהקדמת הספר סי' פ"ב כי תרין ווין שבאלכסון מ' כזה ✎ רומז לזווג חים ומשתו, וכשם מרומזים בני חלקים של אלכסון מקנה אלכסון דלתתא עד י' עילאי, ✎ ומויו"ד עילאי עד יו"ד תתאה ומויו"ד תתאה עד קנה עילאי הרי ג' חלקים והאלכסון רומז לגוף האדם ומשתו כמחוג כנ"ל, וג' חלקי האלכסון הנ"ל הם ג' חלקי הגוף רחם בטן גוי', ונמצא קנה אלכסון תתאה רומז לבטן הזכר והנקבה מקום שממנו זב ומי' בשעה שמביאו מחות מ' סי' י"ד ט"ו, כי אלכסון שהוא משופע רומז למיס זבים, כי המיס כשהם על דבר משופע הם זבים למטה ונמצא קנה תתאה מאלכסון רומז לרחות הזכה: **נא**) חות מ' פקיד ליומין כמבואר בהקדמת הספר סי' פ"ד, וכל פרק מחות מ' וכ' פקיד לפ"ז על מספר הימים דהיינו ממשה פירקין מחות מ' וכ' פרקין קמחים לחות כ' הם ז' ימים, ופרק תליתאה מרמז ליום בפני עלמו והוא יום טהרה כאשר

* נ"ב, בגין דקריב יתיר למזבח, דעולה יתרבו למזבח כולו כליל, ע"כ:

עולה דקאי לתחות מפירקא דא לאלכסון מסתכל * לעולה דכולה כליל וקריב כולה ע"ג מזבח, דאלכסון פקיד למזבח, מד) ואיהו למטה ואינו צריך לזריקה על הקרנות [שם י' ב', ג"ג ב'], מה) וביו"ד תתאה בא פקודי שהעולה למעלה [שם ס"ד ב' — ס"ה א'] בגין דקוצי דפקיד לעולה קיימא ביו"ד תתאה למעלה, בגין דקאי בהיפוכה יו"ד תתאה, מו) ופקיד על מאי דמסתמיך עלי' קצה עילאי מאלכסון דאיהו עוף מהתורי' ובני יונה דאדיקו זה בזה כגוונא דאלכסון לעולה למעלה, מז) ויבדל בשני סימנים [שם, וחולין כ"א ב'] דקיימא בגובה לאורכי', כגוונא דפירקא קמא מיו"ד תתאה דיתדבק לאלכסון ופקידו דלי' מתרין פירקין יו"ד תתאה למליקה בתרין סימנים, והדברים עתיקים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת:

בדף הנ"ל, והנך תרין ווין דיתחברו באלכסון כחדא ולית בהון פגימותה וכו', בגין דקיומה דעלמא

לית חיוחה כי אם ברוחא, ע"כ, מח) פי' דאלכסון אזל לאורך ורוחב מלא על כל גדותיו, יתיר מיו"ד עילאי לרחבו אזיל, ויתיר מיו"ד תתא אזיל, וא' איהו אויר רוח, דיתפשטותה דלי' כל חללה דעלמא, ואם אית פגימותה דלא יכיל בעל חי לנשוב ולמשוך אויר רוח, כלה ואבד מהעולם, בגין דברא יתש"ל לאויר רוח החיצוני שיהי' לקיום העולם ומלואה לקשר בזה הנשימה חלק הנפש בגוף הנבראים, הכל כאשר לכל, ואלכסון איהו המזבח, וכדין לא יהי' פגום, וכמה רבבות חלקי אויר רוח כלולים בא', כמבואר בהקדמה, ובשינוי נקודים דבא לא' קדישא ויבא נפש ויכזר על נפש:

בשער השמיני

[דף יו"ד] עמוד ב', ואם תראה שני ימים כגוונא דמראה פירקא תליתאה מב' בקצי דקיימא לבר דרמיז לקצה אלכסון תתאה, דקאי עלי' י' בתרין פירקין לשני ראיות בשני ימים „צריכה נקיים וקרבן" *) צריך לומר „סופרת יום כנגד יום" [עי' פסחים צ' א', נדה ע"ב ב' — ע"ג א'] ע"כ, פירש, מט) בגין דפירקא תליתאה מב' פקיד לא' בקצה

*) שם בדף יו"ד ע"ב הסיום „צריכה נקיים ז' ימים", ונוסחת „צריכה נקיים וקרבן" הוא שם בדף יו"ד ריש ע"ד, ובאמת התיקון „סופרת יום כנגד יום" עולה על שני המקומות הנזכרים, (יה"ק):

בקצה דלבר לקצה אלכסון תתאה, נ) דאיהו פקיד לראי', נא) פקיד לי' ב' בפירקא תליתאה בקצה דפנה לא' לשומרת יום כנגד יום, יום אחד צריך לשמור בטהרה, דכל פירקא ופירקא מא' ומב' ליומים פקודים, וכאשר מראה בפירקא תליתאה לא' לחד יומא פקיד, נב) ובטהרה כי באות ב' קדישא ליה פקודי לראיות כי אם לטהרה, נג) וכאשר תראה שני ראיות [נ"ב, בשני ימים] כגוונא יו"ד עילאי בשני פירקין קיימא על קצה אלכסון וכגוונא דשני פירקין מב', כגוונא דא מראה בפירקא תליתאה בקצי דלבר לאות א' אם תראה שני יומים ג"כ שומרת יום כנגד יום:

בעמוד השלישי: כגוונא דא' קדמאה אתחבר אלכסון

[דלי"] ליו"ד קמא מא' תניינא

לפירקא קמא דלי', וכדין אינון ז' יומים, נד) פי', נה) חמשה פירקין מא' קמא דקיימא באות ב' קדישא ותרין פירקין מן יו"ד דא' תניינא הא אינון שבעה יומים ראייתה, נו) ויתחבר הך אלכסון מא' תניינא לא' תליתאה דקיימא לפרק תליתא מב' דאיהו סוד חבירותה כד יתעבד ב' מא' קדישא לדבר קדשו (ויקרא ט"ו י"ט) שבעת ימים תהי' בנידתה, ופסקה לערב טובלת ומותרת לבעלה, נז) בגין דיתחברותה י' עילאי מא' תליתא ביו"ד עילאי דלי' לאלכסון מא' תניינא, דפקיד לראיות ויתחבר, ופסקה לערב וטהורה לבעלה, נח) דכאן אתרי' דחיבורתה דתרין ווין יתחברו כחדא כגוונא י' עילאי דכורא י"תתאה נוקבה כגוונא דאו' עילאי דכורא ותניינא נוקבה:

בשער השמיני

בעמוד הרביעי, ואם תראה שני ימים כגוונא די' תתאה

וכו', נט) פי' הדברים רמים, ובעזר החונן לאדם דעת אלמדך עוד בקיצור, ס) כד יתעבד אות א' מאות ק' קדישא, ותרין קופין דקיימים ליו"ד עילאי, מראה רגלה דק' קמא אם ראתה דם זיבה, בגין מה דיש מפירקא קמא ק' קבל' עובי' דרגלה דק', איהו יסוד המים, וכאשר בא לפקודי דא רגלה איהו צינור דנחית מים אדומים, דקיימא לסטרא דצפון, סא) ורגלה דק' תניינא פקיד להיותה שומרת יום כנגד יום בטהרה, בגין דרגלה דק' תניינא יתחבר לאלכסון ק', ואהדר אפי' מני' שנסתם הצינור כאשר יתחבר בק' אלכסון בקציהו, סב) וכל' פרק מאתוים ליומים פקודים ליום טהור, סג) ופקיד כאשר תראה יום אחד טהור מותרת לבעלה

יתבאר: נב) הלי פרק תליתאה מב' דנקלה דלבר לחזיל לגד ל' רומז שהוא פקיד ליוס כמו בל' לחבל הלי יום הוא יום טהרה בגין דרמז בזיבה ת' כנ"ל בקו' י' ולכן פקיד עם לימי טומאה וכן לות ב' שהוא תמיד לחבר לות ת' הוקם לאות ת' שגם הוא פקיד לימי טומאה בב' פרקיו קדמאין מפ"ב בפרק תליתאה שמתקיב לאות ת' שהרמז שבו ליומין הוא בקירובו הנ"ל לאות ת' ואינו למד מכיקם הנ"ל כשאר פרקים ולכן מרמז שאינו דומה לת' כי כאן פקיד לטהרה יום ת': נג) ומה דהלי פירקא תליתאה מב' דחזיל לאות ת' הוא כנגד קלה תתאה דלאלכסון ת' מרמז שגם הרלי' דלי' הי' בב' ימים כמפקד ב' פירקין דיו"ד עילאי העומד בקלה תתאה דלי' מרמז עליו פירקא תליתאה מב' שליכה שימור יום ת' בטהרה המרומז שם כנ"ל: נד) ע"כ לשון חלק לחשון ולורתו כזה ב' מלי': נה) ת' בחלכסונו פקיד

לרחיות, וחמשה פירקין דלי' קמא וב' פירקין דיו"ד עילאי מלי' תניינא הן שבעת ימי נדה שרואה בהם, ואלכסון דלי' תניינא לא בא למינן כי הוא פקיד לזיווג כאשר יתבאר: נו) אלכסון ת' תניינא פקיד לזיווג כדלקמן קי' נ"ח וכמה שמתחבר הלי' אלכסון לא' תליתאה פקיד לפקיקת הרלי' כמבואר בקי' נ"ז שהם פסקה לאחר שבעת ימים הנ"ל בקי' נ"ח מותרת לבעלה בזיווג: נז) קלה תתאה מאלכסון דלי' תניינא יתחבר ליו"ד עילאי מא' תליתאה וכבר אמרנו כי אלכסון ת' הוא ליסוד הזיבה וכשמתחבר אלכסון הנ"ל בקלה תתאה דלי' ליו"ד עילאי מא' תתאה נמלא יו"ד עילאי הנ"ל קותם בשני הליסוד שבאלכסון רומז לפסיקת הרלי' שנסתם הליסוד; נח) אלכסון רומז לזיווג ע' בהקדמת הספר קי' פ"ג ובהקדמה לחמשה לשער הרלחשון מאות ת': נט) עד כאן לשון חלק לחשון: ס) הלוחה כזה קן כלומר קי' פ' כי בחות ק' בין פירקא קמא דלי' לעובי דגלי' פקיד בק' קמא דיו"ד עילאי אם נעריכו נגד ק' תניינא דלי' נמלא הוא מתקיב למים מדומים כי לפון רומז לאודם כמבואר בהשער מאות ר' קי' י' והוא דם זיבה, כי רגל בק' שתחת המים הנ"ל רומז לליסוד שזבים המים הנ"ל: סא) ורגל ק' תניינא מיו"ד עילאי יתחבר לאלכסון נמלא אלכסון קותם הליסוד דהיינו שפסקה לרחות והוא יום ת' טהור: סב) והוא יום ת' טהור כי כל פרק ופרק פקיד ליום מיוחד כמפקד הפרקים כיון שכל עומדים בחות ת' ות' פקיד ליומים כנ"ל קי' נ"ח: סג) ולכן רגלה דק' תניינא כנ"ל דפקיד ליום טהור מתחבר לאלכסון ת' לרמז שאז מותרת בזיווג כי אלכסון

פקיד לזיווג כנ"ל סי' נ"ח: סד) וכתב ביו"ד עולמי גרמז רלוי בפרקא קמא כנ"ל שכוח רלויה יום אחד, ולריכה שימור יום אחד גרמז בפרקא תניינא דילי שכוח יום אחד טהרה כנ"ל, וכתב ביו"ד תתאה הוא להכיפך כי ק' קמא דלי' פקיד ליום שני בגין דכוח להכיפך כי פירקא קמא דלי' הוא דוגמת פירקא תניינא מיו"ד עילאי ופרק תניינא דלי' דוגמת פרקא קמא די' עילאי ולכן נחשב פירקא קמא דיו"ד תתאה ליום תניינא דוגמת פירקא תניינא מיו"ד עילא ופקיד שם רלוי ביום ג' דוגמת פירקא קמא דיו"ד עילאי בגין דרגלה דלי' בק' דעומד שם לא יתחבר לאלכסון כמבואר לעיל בליור ולכן פקיד לרלוי דוגמת פירקא קמא דיו"ד עילאי: סה) ומקבל יו"ד עילאי ליו"ד תתאה לרמז עליו כי גם

לבעלה, דאלכסון סוד חבירותה כנ"ל, סד) ויו"ד תתאה פקד דקאי בהיפוכה, מה דיתחשב ליו"ד עילאי פרק תניינא ביו"ד תתאה איהו פרק קמא, בא לפקודי אם תראה יום שני ג"כ כמו ראשון, כמו דבכאן יו"ד תתאה ק' קמא דלי' רגלה לא יתחבר לאלכסון מה שהוא מתחבר (בק') [ביו"ד] קמא, סה) פנה לי' יו"ד עילאי ומסתכל ג"כ לשומרת יום שלישי בטהרה ומותרת לבעלה, סו) וכאשר תראה יום שלישי כגוונא דרגלה מק' דקיימא לפרק תניינא מיו"ד תתאה, נסוג ק' תניינא לאחורי לאלכסון, קבל פנה ליו"ד עילאי להדא מספרא דביו"ד עילאי שצריכה למנות נקיים ושלא להפסיק ראי' בינתיים [נדה ל"ז א' ס"ז ב'], כי קאי להדי חיבורא די' עילאי להיות כל יומים בטהרה, כמו רגלה די' עילא דיתחבר לאלכסון נפסק הציור מראיות, כדין יהיו כל ז' ימים, ומותרת לבעלה, סז) כגוונא דקיימא ק' אלכסון בבית קיבולו למטה, ללמד דנפסק הראיות כמה שיתחבר רגלה דק' תניינא מיו"ד עילאי, סח) ולא כדין יו"ד תתאה דק' קמא דלי' יתחבר בפירקא קמא דלי' לפירקא קמא דק' אלכסון ולא ברגלי דלי', סט) וכדין מפקד לראי' שני ימים, ויום שלישי בטהרה מפקד ק' תניינא מיו"ד (תתאה) [עילאי] דאזל לאלכסון, לתרין פקודים ליו"ד עילאי מפקד, פקודי ליו"ד תתאה לפירקא קמא לשימור יום השלישי, ופקודי תניינא לראי' שלישית בעינין ז' ימים נקיים כמו ז' פרקים בתרין פירקין בתרין קופים מיו"ד עילאי, ע) ורגלה דאיהו פירקא תמינאה [יתחבר] לאלכסון סוד המזבח להקריב קרבן זיבתה, וכו' מבואר בספר ברית עולם הנחמד, עא) ונאמר עוד בזה שק' תניינא מיו"ד עילאי יתחבר רגלה דלי' דאיהו נוקבה בק' אלכסון, בהקיפה לרגלה דאיהו דכורא, בגין דהקיפה לרגלה התלת פרקים דכורה ורגלה איהו נוקבה דאיהו סוד הצלע אשר לוקח מאדם הראשון להיות לו לאשה דאיהו גופה מגופה, עב) ויתחבר סוף קצה רגלה די' עילאי בהקיפה דק' אלכסון דאיהו לפקודי יום שלם לשימור יום כנגד יום, עג) וכד יתעבד א' מק' ישארו י"א יום, לבר מפירקא דיתחבר לי' ק'

תניינא

ברלתה יומבת יום מ' בטהרה כגוונא דפקודי יו"ד עילאי כנ"ל: סו) כיון שק' קמא מיו"ד תתאה פקיד לרלוי שני כנ"ל מ"ש רגל ק' תניינא פקיד לרלוי שליסית, וכמו שק' תניינא חזיל ומתקרב לאלכסון נגד מקום שמתחבר ק' עילאי לאלכסון שפה פקיד לטהרה כנ"ל ותופס מקפר כל הפרקים דיו"ד עילאי לטהרה, דהיינו דיו"ד עילאי יום ב' קופין וכנל ק' ד' פרקין נמלא בב' קופין מ' פרקין ופרק השמיני שמתחבר לאלכסון פקיד לטהרה כנ"ל סי' ס"ח נשתר ז' פרקים לז' יומים: סז) וזה מותרת לבעלה כי אלכסון רומז לזיווג כנ"ל וק' אלכסון פומה בבית קיבולו למטה לגד יו"ד תתאה כנ"ל ומלמד עליו שמותרת לבעלה אם נפסק הרואות כשיעור כנ"ל כמו שמתחבר אלכסון לרגל ק' תניינא מיו"ד עילאי דפקיד לפסיקת הרואות: סח) ביו"ד תתאה אין שם רמז לפיסוק רלוי כמו ביו"ד עילאי כי אפי' ק' קמא דלי' שמתחבר לאלכסון לימי מתחבר ברגלו דק' קמא כנ"ל שיהי' האלכסון קומה אל ליור הרגל כמו ביו"ד עילאי: סט) ע' לעיל סי' ס"ד ס"ה ומלא י' עילאי פקיד על יו"ד תתאה בב' חופפים לפירקא קמא דיו"ד תתאה שכוח רלוי ב' ימים בדלעיל סי' ס"ד אז לריכה שימור יום א' כנ"ל סי' ס"ה ועל פירקא תניינא מיו"ד תתאה מלמד שאם רלתה ג' ימים כנ"ל סי' ס"ו אז לריכה ז' נקיים כנ"ל בסי' ס"ו. ע) רגל ק' תניינא מיו"ד עילאי הוא יום השמיני כנ"ל סי' ס"ו ולריכה קרבן כי מתחבר לאלכסון שכוח סוד המזבח כמבואר בכמה מקומות: עא) יבאר כל הכנ"ל בתוקף לחר, כי לחר הנקיים מותרת לבעלה, כי היקף דק' המקיף לרגלו לריכו דכורה כמו שהרגל לכלם בתוך הקיפו והוא לד' א' מאות ק' דוגמת האדם שהיא לגלג א' מאדם, וכמו שהרגל נכנס בתוך הקיפו וכלל בו ואפ"ה יולא מעבו ממנו למטה לרמז על האדם שהיה בכללת בתוך האדם ואפ"ה נשתרה ממנו נמלא היקף דכורה ורגל נוקבה ולכן רגל ק' תניינא מיו"ד עילאי שמתחבר להיקף ק' אלכסון הוא מיבור דכורה נמוק שמותרת לבעלה: עב) ע' לעיל סי' ס"ח ס"ב: עג) דוגי זיבה טהרה ביו"ד יום שבין נדה לנדה. [נדה ע"ב ב'] ורמז בזו"ד עולמי ואלכסון שם שכם ג' קופין שכם י"ב פיקין, ופרק א' מכס והוא הפרק השני מהיקף ק' אלכסון בת ללמד ואל תאמר כי

תניינא (מיום) [מיו"ד] עילאי דאיהו יתפלג ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב (ויקרא י"ח י"ט), עד) וישאר מק' הקיפה פירקא קמא לשימור יום כנגד יום דאיהו פירקא תתאה זעירא מק' אלכסון, * עד) ואם תראה שני ימים כגוונא פירקא קמא מק' אלכסון ופירקא זעירא תליתאה פקיד רגלה דק' אלכסון לשימור יום שלישי:

עוד בשער השמיני בעמוד הששי

[היינו [דף י"א ע"ב], ברם היא טהורה לבעלה, אבל לקרבן היא טובלת יום ארוך וכו', עה) אין מבואר איך נלמד מכאן ארבעי' לזכר ושמונים לנקבה וימי טומאה מזה לזכר ז' ימים ולנקבה י"ד יום, ובעזר החונן לאדם דעת אלמדך בינה, עו) כל הפרקים הבאים בגו א' קדישא כד יתעבד מאות ק' אינון ארבעים פירקין, כאשר בא תרין קופין בגו ק' אלכסון כמו תרין ווין דיתחברו כחדא בא' פשוטתה ומספרא הדין כן כאשר קימין תרין ק' ביו"ד עילאי דאינון שמונה פרקין, ברם כד אזיל רגלה דק' קמא קבל רגלה דק' תניינא מני יו"ד עילאי בא פקודי לאכפלה דין מספרא, כאשר אזלה רגלה ק' קמא קבל רגלה דק' תניינא ונעשה כפילה, עז) ואזל רגלה דק' קמא קבל תחילתו מרגלה דק' תניינא דאיהו תחילת הלידה תהי' טמאה שבעת ימים, הגם דבתרין ק' שמונה פרקים ברם רגלה לק' תניינא אזלה מהדין מספרא לבר, עח) וכדין יו"ד תתאה וכדין אינון לפקודי שלשים ושנים ימים, ותרין קופין דקיימין באלכסון אינון פקודים ללידה ובהון שמונה ימים דעולים כולם לארבעים יום, עט) ברם יו"ד תתאה ק' תניינא דלי' דאזל לקצה אלכסון תתאה, איהו דקביל לרגלה דק' קמא דקאי לבר בגו אלכסון על כתפיו נטל לי' למספרא דלי' וכדין שלשה ושלשים יום ימי טוהר, [פ) נ"ב, ולא בא לאכפלא המספרא מפרקים דבגו אלכסון בגין דתרין

וכו מספר מרבעים כאשר יבואר בהמשך הדברים כי ים גה' מספר מרבעים פירקין, כולל ביו"ד עילאי מספר י"ו פירקין, וכן ביו"ד תתאה הרי ל"ב, ושמונה פירקין באלכסון דבאלכסון לזכר תרין קופין כמו שם בו שני ווין כזה כן תרין קופין כזה ובכל ק' ד' פירקין הרי מרבעים פירקין, כולל ביו"ד עילאי י"ו פירקין? כי ביו"ד ים בו תרין קופין והם שמונה פרקים, ורגלה דק' קמא מיו"ד עילאי יורד עד כנגד רגל ק' תניינא מיו"ד עילאי כזה נמלא ים כאן רמז כפל הרגלים זה מזל זה ורומז לאכפלה מספר השמונה דזיונו י"ו: עז) ברגל ק' נרמז לידה כי כמו שהרגל הוא יולא מתוך הקיפו כן הולד יולא מרחם אמו, ומזיל רגלה דק' קמא כנגד התחלת רגל ק' תניינא כנראה בניור, רומז על התחלה תיקף אחר הלידה שאז טמאה שבעת ימים, שאמורה לבעלה כגוונא דק' קמא וג' פירקי היקף ק' תניינא נפרדים מאלכסון שרומז לזיווג כנ"ל סי' ג' לרמז שבשבעת ימים אלו טמאה לידה כמספר ד' פירקין דק' קמא וג' פירקי ק' תניינא, משא"כ רגל ק' תניינא שמתחבר לאלכסון: עח) וכן יו"ד תתאה אית בי' תרין קופין שהם ח' פירקין ורגל ק' קמא דילי' מזיל ג"כ נגד רגל ק' תניינא ג"כ לאכפלה הרי עוד י"ו פירקין, ומשונה פירקין שבאלכסון הרי מרבעים יום: עט) ז' פירקין דיו"ד עילאי כנ"ל בסי' ע"ז רומז לימי טומאה ורגל ק' תניינא דיו"ד עילאי רומז לימי טהרה משמי שמתחבר לאלכסון כנ"ל והוא תופס ט' פירקין. מ' הוא בעלמו, וח' הוא הכפל שבכפל יו"ד עילאי, כי עיקר גרם הכפל אחר שבא ביו"ד עילאי לרגל ק' תניינא לא הוא מכפיל כל המספר הרי ט' פירקין, וח' דאלכסון שהוא ודאי רומז לטהרה שהם רמז הזיווג הרי י"ז, י"ו דיו"ד תתאה ג"כ לטהרה, מפני דפירקא תניינא דלי' מתקרב לאלכסון עד כנגד רגל ק' תניינא מיו"ד עילאי לרמז ביו"ד תתאה ג"כ לימי טהרה כמו רגל כנ"ל, הרי ל"ג ימי טוהר, ובפנים מבואר בהופן אחר כי יו"ד עילאי ותתאה הם ל"ב ונלרף להם רגל ק' דלבר שבאלכסון דנטיל י' תתאה על כתפו הרי ל"ב: פ) ומ"ת מפני מה לא נאמר באלכסון ג"כ לאכפלה המספר שהרי תרין רגליו ג"כ אזלי זה בכפילה, ותירץ

שכתי בחלכתן ליכא רק מד ו' כזה **א** רק מפני שים בו תרין יודי"ן הס המכפילים את הוי"ו ו' ליו"ד עילאי ו' ליו"ד תתאה וכן בחות ק' כשיבא לחלכתן ח"כ די לנו בהכפלה אחת על ידי היודי"ן שנכפל ויהי' תרין קופין בחלכתן אבל לא שנכפול גם את פירקי הקופין: **פא)** ע' לעיל קי' ע"ט כי ל"ג ימי טוהר הס גרמזים בי"ו ביו"ד עילאי וי"ו ליו"ד תתאה הרי ל"ב, ויו"ד תתאה מתקרב לחלכתן ונטיל על כתפו רגל ק' דלבר דחלכתן ומלרפו למניינו, הרי ל"ג, ונשאר ז' פרקים בחלכתן רומזים לז' ימי טומאה כימי נדת דוותה, ונדת דוותה גרמז בחלכתן שמשם זב כדלעיל קי' נ': **פב)** ע' בהקדמה לחמוה לשער הרחמן מאות ק' שם ביארנו אין יו"ד עילאי רומז למ"ד של הזכר ויו"ד תתאה למ"ל של הנקבה: **פג)** ודיוקי לידת נקבה גרמז בז' בפירקא תליתאה דלי' שחזיל ומתקרב לגד ק' בקלנו דלבר כזה **א ב** והתקרבותו הוא לגגד יו"ד תתאה דפקיד ללידת נקבה, כי יו"ד תתאה לנקבה פקיד, ומרמז עליו ב' שמפרנו שניס לחכפלה כל מספר הימים בין דימי טוהר בין ימי טומאה דהיינו י"ד יום ימי טומאה וס"ו ימי טוהר וכן הקופין דיו"ד תתאה פניהם לב' ללימוד הל"ל: **פד)** זה מבואר כל"ל והוסיף לבאר כי תרין קופין דיו"ד תתאה מהדרו פניהם לב' כי שני דבריס נכפלו ימי טומאה וימי טהרה: **פה)** יבאר מה שמבואר לעיל קי' פ"ח כי שבעה פרקים דחלכתן רומזים לימי טומאה והטעין כי יו"ד עילאי הוא דכורא ויו"ד תתאה נוק' כל"ל קי' פ"ב, וחלכתן רומז לזיווג כל"ל קי' נ"ח, וכאן רומז בהקופין דחלכתן שחהדרו פניהם מיו"ד עילאי לרמז שחמור זיווג שהדכורא חקור בזיווג וכן יו"ד תתאה חהדרו הקופין דבי' פניהם מחלכתן לרמז על הנקבה נדה גמולה דלא מבעלה חקורה בזיווג: **פו)** לב' פירקין דיו"ד עילאי ותתאה ורגל ק' דלבר בחלכתן הס ל"ג ימי טוהר כל"ל דהיינו חפילו רחתה היא טהורה לבעלה כגוונא דק' תתאה מיו"ד תתאה מתקרב לחלכתן וקביל על כתיפו רגל ק' דלבר בחלכתן כל"ל בזיווג, וחלכתן רומז לזיווג ממותרת לבעלה כל"ל וחפילו רחתה כי רחי' גרמז ברגל הק' ובחלכתן כל"ל. **פז)** ע' לעיל קי' פ' וכאן ביאר בחופן אחר כי תרין רגלין דתרין קופין שבחלכתן שהס זה חגל זה בכפילה רומזים שבנקבה צריך להכפלה כל המספר בכלל שהס י"ד ימי טומאה וק"ו טוהר כי תופס חוזק ורוחב ולכן תופס כל המספר להכפלה בלידת נקבה: **פח)** ורומזים לנקבה מפני שקופין שבחלכתן עומדים מטים בחלכתן ומתכללין ללד מטה לרגליהם כגרחה בזיוג לרמז שבהכפלה שבחלכתן עיקר למודו על הרגלים שהס נוקבין כידוע ופקיד לפי יום ללידת נקבה: **פט)** ע"כ ליון התחלת העמוד שבחלק לחמשן הנדפס, ומכאן ואילך עד פי' דקאי כי הוא לשון חלק רחמן שעליו יקוב הפירוש:

ז **צ)** הנורה כזה ווזכו דברי המחבר זללה"ה: **צא)** יבאר פקודי פסיון הנשטוס שהס פרט בכולו טהור כאשר יתבאר, ויבאר כאן כי הרמז הוא בשני זיוני"ן דיו"ד תתאה בפירקא קמא דכל ז' דהיינו כי על ידי עמודא דאמצעיתא מכל ז' נחלק פירקא קמא מכל ז' לתרין דתרין יודי"ם באו בכפילה ולא אלכסון], **מא)** וישאר באלכסון פקודי לשבעת ימי נידה כימי נדת דוותה תטמא (ויקרא י"ב ב'), **מב)** כדין פקודי מיו"ד עילאי ללידת זכר, ויו"ד תתאה פקד ללידת נקבה, **מג)** ואהדרו פנוהי דקופין מיו"ד תתאה לאות ב' קדישא לפירקא תתאה דלי', וכד יתעבד ב' מק' קדישא ופנה בפירקא תתאה ב' בההוא קצה דאזל לא' לפקודי ללידת נקיבה לאכפלה הדין מספרא, **מד)** ואהדרו תרין קופין מיו"ד תתאה בפניהון לב', לפקודי בין דם טומאתה בין דם טוהר הכל בא בכפילה כאשר בא באורייתא קדישא ואם נקבה תלד וכו' שבועיי' כנידתה (ויקרא י"ב ה'), **מה)** כמה פרקים דאית בתרין קופין אלכסון לבר מחד כנ"ל היא טמאה נידה כאשר אהדר פני אלכסון הקופי' מיו"ד עילאי ויו"ד תתאה איהו דאהדר פנוהי מק' אלכסון לפקודי גמולה דא מבעלה [ר"ה כ"ו א'] כמספרא הפרקין באלכסון דמפקדין ליום, דיו"ד עילא הילוך החמה, ויו"ד תתאה סובב, **מו)** ובגין דא בא הלימוד אפילו ראתה טהורה לבעלה דאיהו דם טהור, כדין בא פקודי מק' תניינא מיו"ד תתאה דקבל על כתפיו רגלה דק' דקאי לבר באלכסון, **מז)** ותרין קופין דקיימין בגו אלכסון לא באו במספרא בכפילה כמו התרין יודי"ן כי אם ללידת נקיבה לאכפלה כל מהדין מספרא, **מח)** ובגין דא באו ללידת נקיבה, כגוונא דקיימין תרין קופין באלכסון מטים לפני רגליהון, דרגלה איהו נוקבה, ולדא בא פקודיהון ללידת נקיבה לאכפלה, והדברים עתיקים:

בשער התשיעי בעמוד הרביעי

[היינו דף **י"ב ע"ב**] מתחיל **בא דבר קדשו** (ויקרא י"ג י"ב) **פרוח תפרח** וכו', **בגו אמצעית'**

דפירקא קמא מן ז' קמא, צ) מ' דקאי ביו"ד תתאה, יתחבר לז' אלכסון לא לפירקא קמא כי אם לראש עמודא דלי' קבל פירקא קמא, **צא)** וכדין

וכדין קימים תרין זייני"ם מיו"ד תתאה לפקודי חצאים פירקין דילהון, הנך דקיימין לשמאלה ולא הנך תרין חצאים דאזלים קבל אלכסון, צב) וכדין מפקדים אם פשה הנגע כגוונא דכסה חצי פירקא שמאלי מז' אלכסון עלי תרין זייני"ן מיו"ד תתאה לפקודי אם פשה הנגע צג) וכסה מראשו עד רגלו כגוונא דכסה ראשו מפירקא קמא ז' אלכסון עלי' (ק) [ז'] קמא דקאי ליו"ד תתאה דאיהו רגלו, בגין מה דקיימא ביו"ד עילאי תניינא קאי ביו"ד תתאה לקמא בגין דקיימא בהיפוכה, וכדין איהו לרגלו, [נ"ב, צד) בגין דביו"ד עילאי איהו לרגלו וביו"ד תתאה איהו לראשו, וכדין איהו מראשו עד רגלו], וצה) ופקיד דטהורי' ואין צריך הסגר כגוונא דפקודי' באים מתרין חצאים דקיימי' לבר מאלכסון דהנך חצאים דאזלין לאלכסון מפקדים להסגר, ולא כדין הנך תרין, והדברים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, צו) ומאי דנחית ביו"ד עילאי לשיפולי אלכסון ביו"ד תתאה איהו דקאי בהיפוכה יתחבר לקצה אלכסון עילאי באיתגלי' כדבר קדשם [ת"כ פ' תזריע י"ג י"ב, וע' נגעים פ"ב מ"ד] לאפוקי בית הסתרי' דאין מטמא בנגעים, ואין הנגע פושה להם [נגעים פ"ו מ"ח], זה ידובר באות א' קדישא, צז):

להבין שער העשירי צריך להקדים, צח) כד קיימין תרין קופין דא בגו דא ליו"ד עילאי, כגוונא דקיימין תרין קופין בגו אלכסון, כמו שבא, פשוטתה יתחברו תרין ווין כחדא באלכסון, כגוונא דא כד יתעבד א' קדישא מק' קיימין תרין קופין דא בגו דא, וכדין ליו"ד תתאה, צט) וכדין בא פקודים מנהון, פירקא קמא תרין קופין דקיימין דא בגו דא, דכל חד ק' איהו זכר ונקבה בראם (בראשית ה' ב') הקיפה דכורא ורגלה נוקבה, ולפקודי דא ק' דקאי לבר איהו אב ואם, דאיהו דהוליד לק' תניינא דקאי בגווי' פנימא, ופנימאה איהו בן הקיפה, רגלה איהו בת יתחשב, ק) ופירקא תניינא תרין קופין דקיימין דא בגו

דא

ממנו דהיינו כי רחמנו דיו"ד עילאי עומד למעלה ורגלו למטה וביו"ד תתאה להיפך רגלו למעלה ורחמנו למטה כזה א צז) ורחמנו ג"כ נרמז כאן כי ביו"ד תתאה ז' קמא נחשב לרגלו כנ"ל ונחשב ג"כ לרחמנו מפני שהוא רחמנו לז' תניינא מני': צה) ואז הוא טהור ואין לריך הסגר כי הסגר נרמז בחלכסון מ' שחופף וסובב על יו"ד תתאה כזה א ולכן בא' כעשה מז' ג"כ חופף וסובב על פירקין קמאין דזייני"ן מיו"ד תתאה על לד הימין שלכס משמ"כ לד השמאל שהוא לבר מקניית כחלכסון כי אין לריך הסגר: צו) ידוע כי עין המכתיל בדבר מה ויש עליו בחמלא דבר המכסה נקרא שכל מה שלמטה ונכסה בהמכסה שעליו משמ"כ קלה העליון נקרא שחיו ונכסה שהרי המכסה למטה ממנו ומ"כ בחלכסון מ' שחופף עליו בחמלטו נקרא שמכסה גם לקלה תתאה מחלכסון מכל קלה עילאי מחלכסון חיינו ונכסה ולכן יו"ד תתאה שמחאבר לקלה עילאי בחלכסון שהוא המגולה ולא לקלה תתאה שהוא בית המקריס ל"ת כי פקיון הנגעים המרומז ביו"ד תתאה חיינו חלא במקום המכוסה ולא בבית המקריס: צז) ע' בשער התשיעי מאות מ' חלק זה: צח) בא' שחלכסון שלו נחלק לתרין ואית בי תרין ווין כזה א ומ"כ בחלכסון מ' הנעשה מקופין ים שני קופין כזה ועליו קובעין היודי"ן שבא' ולמד חלכסון על היודי"ן מס יעשו מקופין יוכפל גם בשם הקופין כמו בחלכסון ויהי' לורת מ' כזה : צט) פירקא קמא דיו"ד עילאי שים בו שני קופין זה תוך זה וכל ק' הוא דו פרלופים זכר ונקבה כשכמה מקומות, ממלא רומה כאן על נופים שהיו בתוך נופים דהיינו הכנים שנכלל תוך מוח מד ובטן מס דוממת ק' פנימי בתוך חילוני ממלא ק' החילוני דו"ק מד ומס וק' הפנימי בן ובת. ק) תרין קופין בפירקא תניינא מיו"ד עילאי וק' החילוני יתחבר לק' החילוני מפירקא קמא ומומד לכנגד פירקא זעירא דק' מפירקא קמא הנ"ל, ופירקא זעירא פקיד לעומה כידוע ממלא ק' תניינא הנ"ל נרמז ג"כ בו בן ובת לפירקא קמא מפני שנתחבר למקום ההולדה, ומ"ש כל חד עם בת אחוי ע' לקמן סי' קמ"ד:

חלקים חלק ל' מימין לעמודא · דלמלעיתא וחלק ב' מממלו והרמז הוא בחותן החלקים שבממל שהם לגד חוץ מאי ולא לגד חלכסון: צב) כמו כן בז' חלכסון בפירקא קמא בגד הממלי דלי' חזיל עודף על יו"ד תתאה כנ"ל בגיור ורומז על פקיון הנגע וע' בשער התשיעי מאות ל' סי' ז' ט' ט"ז י"ז שם מובא כי בא' בעורה הנ"ל נרמז נגעים ופקיון וכאן ביאור ג"כ כי הפקיון נרמז ברחם הממל מז' שבחלכסון שפוסק על יו"ד תתאה כנ"ל ויתבאר לקמן: צג) ומלמד שהם פרח בכולו טהור, דהיינו כי הפקיון הוי מרחמו ועד רגלו, כי ז' שבחלכסון רחמו מכסה על ז' קמא דיו"ד תתאה וז' קמא נחשב רגל ליו"ד תתאה כי ל"ע שהוא קמא מ"מ למד מיו"ד עילאי מפני שהוא היפך

קא) כיון דק' כחילוני מפירקא תניינא חיכו בן ובת לק' כחילוני מפירקא קמא, וכן ק' כפנימי חיכו ג"כ בן ובת לק' דלבר מפירקא כנ"ל ל"ב ק' כחילוני מפירקא תניינא עם ק' כפנימי מפירקא קמא לחים ולחיות זכ לזה: קב) ק' כפנימי מפירקא תניינא נחסב ג"כ בן ובת לפירקא קמא מחותו הטעם המפורש לעיל קי' ק', לכן מפני שכוח ק' כפנימי לכן נחסב בן ובת לק' פנימי דפירקא קמא ולא לק' חילוני: קג) ומלמ נגד ק' כחילוני דפירקא קמא שכוח מצי ק' כפנימי דלי' כנ"ל, וק' פנימי בן כנ"ל קי' ל"ט, וק' חילוני דפירקא תניינא בן כנ"ל קי' ק', וכן ק' פנימי דלי' בן כנ"ל קי' ק"ב, ומלמ לב ל' וג' גנים זו למטה מזו במדרגה

דא, אינון יתחשבו בן ובת [(נכתב בין השיטין) כל חד עם בת זוגו] כדין יתחשב לפירקא קמא [נ"ב, דיתחבר לי'] לק' דקאי לבר, קא) ואיהו לק' דקאי פנימא לפירקא קמא יתחשב אח ואחותו, קב) וק' פנימא דקאי לפירקא תניינא מיו"ד עילאי א' איהו יתחשב בן ובתו לק' תניינא דקאי פנימאה לפירקא קמא, קג) דאיהו יתחשב לק' דקאי לבר לפירקא קמא, הקיפה מן תרין קופין דקיימין לפירקא תניינא מיו"ד עילאי בן בן בנו יתחשבו ורגליהון יתחשבו בת בת בתו, קד) ואוקא רגלה מק' דלבר דקאי לפירקא קמא קבל הקיפה מק' דלבר דקאי לפירקא תניינא מיו"ד עילאי, ללמד דהוא הדין לבת בן בנו, בגין דרגלה איהו נוקבה, ואוקא קבל הקיפה דק' דלבר מפרק תניינא דאיהו דכורא, קה) וק' תניינא מפירקא תניינא דאיהו ק' פנימא, יתחשב לי' ק' דלבר דלי', הקיפה איהו אחי אביו, ורגלה יתחשב אחות אביו, קו) ואשת דודו ובעל דודתו בכלל זה, דבגין כן אינון קיימין דא בגו דא אינון תרין קופין ליתן לכל חד לחשב בן זוגו, קז) וכד קיימין תרין פירקין מיו"ד עילאי כדין, ויתחברו לקצה תתאה אלכסון א', ויו"ד עילאי זקף לאלכסון, ויו"ד תתאה דיתעבד כדין סמיך לי' דלא נחית לתתאה, וק' אלכסון דהדר אפי' מיו"ד עילאי ולא יתחזי לי' אלא באחורי ללמד על דא בא עלי' ק' דקאי לבר מפירקא קמא לאסור בת בנו, קח) וכן לבתו, בגין דיתחבר ברגלה דאיהו נוקבה באחורי ק' אלכסון באחורי' לאסור על נקיבות, בגין דאלכסון יתרחק יתיר מפירקא קמא ולא יתחבר לי' *) כי אם לפירקא תניינא, קט) ורווחה יתיר מפירקא קמא לקבלי' עד קצה אלכסון עילאי ולא כדין פירקא תניינא מיו"ד, ולקבלי אלכסון קריב לי' אמצעית' דלי'

*) נ"ב, ובא ללמד על פירקא קמא דאיהו אסור בפירקא תניינא דלי' דאיהו בת בתו וכו'.

כמדר הקופין הכי בן בן בנו מט"ג דכל מ' מהבנים כל חד בדרגי' דלי' כמבואר בקיומים כנ"ל, מ"מ נחסב גמי ברמז גם בחסם במדרגה זה למטה מזה, ומ"ש רגלי הקופין הם רומזים לבת כידוע ולכן הם רומזים לבת בת בתו: קד) ע' לעיל בגיור ותראה כי רגל ק' החילוני מפירקא קמא דיו"ד עילאי הולך ומתפשט למטה עד כנגד היקף ק' דלבר מפירקא תניינא וכבר ידענו כי רגל הוא נוק' והקיפה דכורא, ומרמז בזה שהם נתערבו הדכורות כנ"ל ואינם כולם דכורא אלו כולם נוק' רק יש בהם דכור ונוק' כגון בת בן בנו וכדומה הדין שוה: קה) ע' לעיל קי' ק"ח כי ק' פנימי דפירקא קמא וק' חילוני דפירקא פניינא הם לחים ולחיות, וק' פנימי דפירקא תניינא בן לק' פנימי דלי' לחי מצד ק' כחילוני דפירקא תניינא נחסב נגד ק' פנימי דלי' לחי מצד ורגל ק' כחילוני לחות מצד: קו) דודו שהוא לחי מצד חמתו כמבו, כי זה נרמז בזה שים תרין קופין זה תוך זה מרמז ליתן לכל פרק בן זוג כי כל ק' דו פרצופים זו"נ, וכשנכפל בשני קופין נתוסף עוד זכר ונקבה דהיינו לזכר ק' כחילוני ניתוסף נוק', ולנוק' דכר לים ובת זוגו, נמלא לחי מצד נרמז ג"כ חמתו ולחות מצד בעלה: קז) ע' בהקדמה רחמתו לבעל כלשון מחות מ' ביחרמו שם הויה, לוך ויו"ד עילאי זוקף ומגביה לאלכסון וממשיכו עליו ויו"ד תחתה קומך את האלכסון שלא יורד למטה ולכן ים ליודי"ן עם האלכסון שיכות וכל דבריהם הם מתפרשים ע"י האלכסון, וק' אלכסון עומד בפוף פניו נגד מטה (ע' בגורה) ואינו מתבטל ליו"ד עילאי ובאלכסון נרמז הזיווג כנ"ל קי' נ"ח לאסור בזיווג מה שנרמז ביו"ד עילאי בחדם שמחזיר פניו ואינו מתפעל לדבר שאינו רוצה ליהנות ממנו וכיוצא בזה בנו הנרמז שם שכוח פירקא תניינא דיו"ד כנ"ל: קח) וכן בת בתו כי רגל ק' דפירקא תניינא הוא בת בתו דפירקא קמא כנ"ל, והאי רגל מתחבר לאחורי ק' אלכסון שרומז לאיסור כנ"ל ובפירקא קמא רומז אב כנ"ל ואלכסון מתרחק מפירקא קמא ואינו מתחבר לו רק לפירקא תניינא ורומז בריחוקו הזה שמתרחק מפירקא קמא לאסור עליו ולהרחיקו מאותו דבר שמתחבר לו לאלכסון שכוח רגל ק' מפירקא תניינא שרומז לבת בתו, שבכל נוקבין כמו שרגלה נוק' זה לאסור: קט) חות מ' כזה א פירקא קמא דיו"ד עילאי נגד קלה עילאי מאלכסון, ופירקא תניינא דלי' נגד למעיתא דאלכסון, ולמעלה בין פירקא קמא דיו"ד עילאי לקלה עילאי דאלכסון ים הרחק יותר ממה שים בין פירקא תניינא לאמצעית אלכסון וגם פירקא תניינא מתחבר לאלכסון מ' מט"ב

דלי', וגם יתחבר לי' ברגלי דלי' היינו אמו אסורה לי', קי) אם אמו שני' [יבמות כ"א א'] כגוונא דנפק רגלה מק' דלבר ויתחזי' להקיפה ק' מפירקא תניינא, בגין דיתחבר ברגלה, והקיפה לבר, ויתחזי' לי' רגלה דנפיק מק' אלכסון הך ק' דקאי לבר באלכסון, קיא) ברם דודתו ואשת דודו אסורה לו כגוונא דקאי ק' פניאה אלכסון עם רגלה פניאה ולא נפק יתחזי' לי', ואלכסון קופין יתהדרו פניהון לאסור דא, קיב) ובתו ובת בתו גם מאנוסתו [שם ט' ב'] כגוונא דיתחבר פירקא [תניינא] אינון קופין שבאו לפירקא תניינא לאחורי ק' אלכסון הגם שלא ע"י קידושין, ואם כדין בת בת כדין/ אמו אנוסת אביו [שם ט' א', י' א'], קיג) ברם לא כדין אשת אביו ולא אנוסת אביו, בגין דרגלה דנפיק איהו אמו לאסור במאי דנפיק לקבל ק' דפירקא תניינא ל'ידה ברם לא אנוסת אביו, [שם צ"ז א'], קיד) ואשת אביו שאינה אמו ג"כ אסורה לו, על [דא] מלמד ק' אלכסון דאהדר אפי' למעוטי שלא ע"י קדושין, דווקא אם היא אמו [נ"ב, למעוטי] אם היא אינה אמו] כגוונא דיו"ד עילאי זקף לאלכסון ללמד עלי' דאיהו הולידה כגוונא דקיימין גופה בגו [גופה] בק' אלכסון, כדין מלמד ק' אלכסון עלי' דיו"ד עילאי, קטז) ויו"ד תתאה דקאי בהיפוכה, מאי דיתחשב ליו"ד עילאי לפירקא קמא יתחשב ליו"ד תתאה לפירקא תניינא, בגין דאיהו בא ללמד עלי' דפירקא קמא מיו"ד עילאי לבת בתו דאסורה לי' כגוונא דפירקא תניינא מיו"ד תתאה נסוג אחור הקיפה, מקוף קמא יו"ד תתאה, לאשור כל מה שבא פקודי מפירקא תניינא מיו"ד עילאי, קטז) וכד אלכסון מלמד עלי' דאינון בת בתו ובת בנו, לפקודי דא נסוג אחור פירקא תניינא מיו"ד תתאה, דההוא ק' דלי' נסוג אחור מק' עילאי דלי' לקצה אלכסון תתאה, נסוג אחור לאסור כל דא, קיז) ויתחבר רגלה

דק'

פירקא קמא שהיו מתחבר ומתלחק מלכסון ורומז לתקור זיווג כנ"ל קי' ק"ז והיינו ללמו הגרמז בפירקא קמא שק' דלבר הוא לב ואם נגד ק' הפנימי דלי' כנ"ל קי' ט: קי) אם אמו אני מדרבנן תקור לבל מדאורייתא חזיא לי', וזה גרמז בפירקא תניינא שמתחבר לאלכסון ברגלו והוא מתחבר להקיפה דק' שבאלכסון לק' דלבר, ורגלו מתפשט לגד ימין יותר כזה ונמלא רגל ק' דלבר מאלכסון מתפשט ואולך ונראה להקיף ק' מפירקא תניינא מיו"ד עילאי לרמז שהיא נראה נמשך ממנו וחזיא להיו מדאורייתא והיינו אם אמו כי ק' תניינא רומז להפלגת דור אחד למעלה, דהיינו שק' קמא נגדו נהשב לאם אמו, ע' לעיל קי' ק"ג: קיא) דודתו גרמז בק' דלבר מק' תניינא שהוא דודתו דק' הפנימי דלי' כנ"ל קי' ק"כ, נמלא דודתו גרמז בק' הפנימי ולכן באלכסון מרמז עליו ג"כ ק' הפנימי וק' הפנימי דאלכסון חיזו נראה לגד יו"ד עילאי לרמז שחין בו היתר מדאורייתא: קיב) ק' שבאלכסון הוא מהדר פניו מיו"ד עילאי ואלכסון גרמז בו זיווג כנ"ל ומרמז שהיו שלא כורך כל האדן בחופה וקידושין, וכן באלכסון רומז לחופה שהוא כמו אהל החופף על יו"ד תתאה משא"כ לגבי יו"ד עילאי רומז שלא היו שם חופה וקידושין ולכן מחזיר פניו והיינו לנוקתו ומרמז על כל הענינים שביו"ד עילאי שכשג"כ בנוקתו דהיינו בת בתו כנ"ל קי' ק"ג כמ מנוקתו וכמו כן חמו: קיג) אשת חביו אקורה אע"פ שהיא חמו משא"כ לנוקת חביו, דאיקור לנוקה שגרמז באלכסון שמחזיר פניו כנ"ל היינו דווקא אם היא חמו מפני שביו"ד עילאי חזיל רגל ק' קמא כנגד ק' תניינא דהיא חמו שהולידה אותו ולכן מתפשטת כנגדו כמבואר בזיור לרמז שהיא חמו שהיה מתפשט בנגה (והבן מאוד בקוד אם הבניס שמתפשטת עד החזה כידוע לי"ח) : קיד) והמיעוטו כנ"ל שהיה חמו מותרת דווקא אם היא לנוקה אבל אשת חביו אקורה לזה נכפל רמז הלידה באלכסון שים בו תרין קופין זה תוך זה גופה בתוך גופה רמז ללידה והנה עליו לעכב דווקא אם היא חמו לקורה והיינו אם היא לנוקה כגוונא באלכסון שרומז לנוקה כנ"ל קי' קי"ב, אבל אשת חביו לקורה: קטו) ויו"ד תתאה שהוא עומד להיפך מיו"ד עילאי נמלא פירקא תניינא מיו"ד תתאה נגד פירקא קמא דיו"ד עילאי, ולכן פירקא תניינא דיו"ד תתאה מלמד עלי' דפירקא קמא מיו"ד עילאי, ועומד כאן ביו"ד תתאה לפירקא תניינא, נמלא מתחברים כאן ביחד גרמז פירקא קמא ותניינא לרמז עלי דיו"ד עילאה מה שפירקא תניינא דלי' מרמז על פירקא קמא דלי' דהיינו בת בתו כנ"ל קי' ק"ג מרמז כאן ביו"ד תתאה לאיקור כי יו"ד תתאה מקופין כזה ק' תניינא דילי' נקוג אחור מק' קמא כנראה בזיור, לרמז על פירקא תניינא דיו"ד עילאי לאוקרה על פירקא קמא שהוא בת בתו כנ"ל: קטז) והאיקור כנ"ל הגרמז בנקוגת אחור דק' תניינא דיו"ד תתאה הוא איקור בעילה וזיווג משא ק' תניינא כנ"ל דנקוג אחור מתקרב לקלה תתאה דאלכסון ושם רמז הזיווג כנ"ל קי' י' כי בקלה תתאה דאלכסון רומז לאיברי הזיווג: קיז) לורת כח' כזה דהיינו כי רגל ק' קמא דיו"ד תתאה מתחבר להיקף ק' תניינא נמלא נעוץ קופן בתחלתו

קופו דק' קמח לתחילת ק' תניינא (בסוד חני וחין) ונמלא ק' קמח רומז לתחילתו מפני שמתדבק לתחילת ק' תניינא ורומז לאם שהיא תחילתו וקודמת לו ועליו רומז בחיקור: קיח) מבמ"כ ק' תניינא רומז לקופו מפני שהוא מתחבר לקוף ק' קמח ולכן רומז לבתו ובת בתו שהיא קופו: קיט) כלתו נרמז כאן כמבואר להלן כי' קמ"ד, והחיקור לף לאחר מיתת בנו, כי יו"ד תתאה פקיד למיתה כמבואר בעניני יבום ועי' בשער השני מלות מ' סי ז', דפקיד יו"ד תתאה למיתת היבם: קכ) יבחר דיני חמה אחיו חגב דאתמן עלה, וע' לעיל כי' ק"ס ק' חילוני דק' תניינא מיו"ד עילאי וק' פנימי דק' קמח הם אחים: קכא) ע' לעיל כי' ק"ז כי מה שהקופין שבאלכסון מחזירים עורף ליו"ד עילאי דק' קמא מיו"ד תתאה לק' תניינא דלי' לפירקא קמא דהקיפה דאיהו התחלתה דלי' ונעוץ סופו בתחלתו, דתחלתו דהוא אמו אסורה לי' ברם אם אמו שני', קיח) ולא כדין פירקא תתאה דאיהו הך דנסוג אחור דיתחבר לסוף ק' דקאי לפירקא קמא דלי' לאסור בתו ובת בתו ובת בנו [נ"ב, בגין דיתחבר לסוף], קיט) וכלתו אסורה עליו הגם לאחר גירושין בנו או שמת כגוונא דיו"ד תתאה דמפקד ע"ז, כגוונא דפקיד יו"ד תתאה כי ישבו אחים יחדיו (דברים כ"ה ה') אשת אחיו אסורה לי' גם אחר מיתת אחיו אם יש לה בנים, כמבואר כ"ז בחלק ראשון ברית עולם בשער השלישי, קכ) וכדין ק' דלבר מפירקא תניינא י' עילאי יתחשב לק' פנימאה לפירקא קמא יו"ד הנ"ל אחיו, קכא) ואשת אחיו אסורה לו הגם שגירשה, ולאחר מותו אם יש לה בנים, כגוונא דאהדרו ק' אלכסון אחוריהון ליו"ד עילאי, קכב) ברם בת אחיו מותרת לו [ע' תוס' יבמות ס"ב ב' בד"ה והנושא] כגוונא דנפיק רגלה דק' אלכסון מק' דלבר, ואיתחזי לק' דלבר מפרק תניינא יו"ד עילאי ללמד עלי' במאי דנפיק מני' בתו מותרת לו, קכג) אבל לא אשתו כגוונא דק' פנימא אלכסון דאיהו מלמד עלי ק' פנימא מיו"ד עילאי פרק קמא שאשתו אסורה לק' דקאי לבר בפירקא תניינא הנ"ל, קכד) * כגוונא דאחד לי' רגלה דק' דלבר באלכסון ומסתר לי' דאיהו לא תגלה במאי דפקד ק' פנימא אלכסון על אשת אחיו קכו) ולא כדין בתו דנפק מני' יוצאי חלציו מותרת לו, ומני' דווקא כשיש יוצאי יריכו ברם אם מת אחיו בלא בנים אשתו זקוקה לו ליבם, קכז) וכדין מלמד ק' דלבר לפרק תניינא יו"ד עלי ק' דקאי פנימא, אמו אסורה לו [נכתב בין השיטין] בגין דיתחבר לאחורי אלכסון] ואשת אב, קכח) אם אמו שני', קכט) כגוונא דנחית רגלה

* נ"ב, קכה) כגוונא דאחד רגלה דק' דלבר מפרק תניינא יו"ד יתחבר לאלכסון ואחיד לדשא מק' פנימא דלי' לק' פנימאה דקאי לפרק קמא: עכ"ל:

רומז לחקור כל מה שביו"ד עילאי, וכיון שביו"ד עילאי רומז לחיים וגמותיהם כי כל ק'הוה דו פרלופים חיים ומתתו ולכן רומז החלכסון לחקור אחת אחיו לעולם אם יש לו בנים כאחר יתבאר: קכב) חיקור הזיווג נרמז בחלכסון שמחזיר פניו מיו"ד עילאי, והגה רגל ק' דלבר שבחלכסון הולך ומתפשט ונראה לנד היקף ק' דיו"ד עילאי כמבואר לעיל כי' ק"י ומרמז להתיר דבר מה של אחיו שהיה רחוי לו והיינו את אחיו [ורומז לק' דלבר מפירקא תניינא דיו"ד עילאי שהוא אחד מן האחין כי ק' דלבר לנגד על ק' דלבר והוא מתחבר לק' דלבר בחלכסון ואלו מתראה רגל ק' דלבר בחלכסון] כי קלה תתאה דרגלו דק' דלבר מחלכסון הוא דמתחזי ליו"ד עילאי והיינו אותו חלק דרגל שיוצא מהקיפו ומרמז כי היתיר הנרמז כאן הוא על דבר היוצא מאחיו דהיינו יולדי הליו — בחו: קכג) אבל אחיו לקורבה נרמז בק' פנימי דחלכסון והוא מרמז על ק' פנימי דפירקא קמא מיו"ד עילאי כי ק' פנימי למד על ק' פנימי, ובק' פנימי דחלכסון אין שם יולדי כלל ואינו רומז ליולדי חלליו רק לאחותו ואין שם היתר כלל: קכד) והטעם שאין שם היתר כי ק' פנימי אינו מתגלה ומתראה כלל לנד יו"ד עילאי כי ק' דלבר של חלכסון מכסה על ק' פנימי דלי' ואינו מתגלה וזהו ערות אשת אחיך לא תגלה (ויקרא י"ח ט"ז): קכה) לפי המבואר בבג"ה זאת נראה שראשם בטעות ופייך לקמן בסי' קכ"ז כמבואר שם: קכו) את אחיו מותרת לו כנ"ל סי' קכ"ב, נמלא שנרמז כאן יולדי חלליו דאחיו, ולכן חיקור אשת אחיו דווקא אם יש לו יולדי חלליו ואם מת בלא בנים זקוקה לאחותו ליבם: קכז) ק' דלבר מפרק תניינא יו"ד עילאי רגלו עומד וקובע על ק' פנימי דילי', ונמלא מכסהו מק' פנימי דפירקא קמא דיו"ד, לחקור של זה בזה, כי ק' פנימי דפירקא תניינא הוא הוא בן לק' פנימי דפירקא קמא כנ"ל סי' ק"ב, נמלא רגל ק' פנימי לפירקא קמא הוא אמו ואשת אביו לק' פנימי דפירקא תניינא, ושל זה אחיד לדשא וקובע ק' דלבר מפירקא תניינא לחקור אמו ואשת אב בסי' קכ"ה, והחיקור הוא בזיווג דיו"ד עילאי יתחבר לאחורי אלכסון כנ"ל רומז לחיקור זיווג כנ"ל: קכח) ע' לעיל סי' ק"י: קכט) ביו"ד עילאי ק' תניינא נקוב אחור מק' קמח שעומד תחת אחורי ק' קמח כי בכל ק' יד שמאלו פניו, וימינו אחוריו כזה כ, ובפירקא תניינא דיו"ד עילאי עומד שם הק' תחת ימין דק' קמח שהוא אחוריו, והגה

רגלה מק' דלבר לפרק קמא יו"ד קבל קצת מק' פנימאה פרק תניינא, ואיהו ק' דלבר מפרק תניינא איהו דנסוג אחור מק' דלבר ומפנימאה דקאי לפרק קמא, דאמו וגם אשת אב וגם אנוסת אביו אם היא אמו אסורה לו אם הולידה הגם שלא אכניס לה בקידושין, קל) כגוונא דרגלה דקאי בקצה קמא פנימאה דאכניס לה בקידושים, ובקצה תניינא דנפיק לבר אם הולידה אותו הגם שהיא לבר לו, לא ע"י קידושים אסורה לו, אחרית דבר מראשיתו למדים דא מדא, קלא) ברם ק' דקאי פנימאה אתרי דלי' בכאן, ואיהו ק' דלבר דנסוג אחור נטל לי' ונסוג אחור לפקודי דלי' ולא לפקודי דק' פנימאה, ונטל לי' לפקודי דלי' אם נשא עוד אשה אסורה לו לאשת אב שלא אמו, קלב) ובגין דא בא באורייתא קדישא זמנין לא יגלה וזמנים לא תקרב כאשר ברא יתש"ל אתוין קדשים, זימנים בא פקודי דילהון לא תקרב וזמנים לא תגלה, כגוונא דרגלה מק' דלבר מפרק תניינא יו"ד יתחבר לאחורי ק' ובמאי דקאי פנימא לא קריב, קלג) ואשה אל אחותה לא תקח לצרור (ויקרא י"ח י"ח) כמו הקיפה דק' דלבר מי' עילאי פירקא תניינא איהו אחיו להקיפה דק' פנימא לפירקא קמא דלי', כדין ביו"ד תתאה דקאי בהיפוכא תרין רגלים, מהנך ק' דקיימין ביו"ד תתאה, [נ"ב, בגין דיו"ד תתאה לנוקבה פקיד] קלד) ונסוג ק' דקאי לפרק תתאה מיו"ד תתא נסוג אחור לקצה אלכסון תתאה לפקודי עליה בחייה (שם) הגם למצוות יבום, כגוונא דפקיד יו"ד תתאה עם קצה אלכסון תתאה כמבואר בחלק ראשון פרק שלישי, ולא ליבום עליה בחייה כל שבחייה, הגם שבא באורייתא קדישא (דברים כ"ה ה') יבמה יבא עליה [יבמות ג' ב'], קלה) ונסוג אחור לפקודי א ק' דקאי לבר בפירקא תתא יו"ד תתאה מק' דלבר דקאי לבר בפירקא קמא, ומכל שכן מק' פנימאה דקאי לפירקא קמא יו"ד תתא, קלו) מק' דלבר נסוג אחור לפקודי שומרת יבם של אביו אסורה לי', ולעבור עלי'

בפירקא קמא ים סם תרין קופין פנימי וחילוני נמלא ק' תניינא דכוותיה ק' לפירקא דנסוג לאחור כנ"ל כוח נסוג לאחור מעני הקופין דפירקא קמא ורומז לאסור כנ"ל סי' קכ"ז, ומה דנסוג מעניהם רומז לעני דבריה אמו ואשת אב אלא אמו כאשר יתבאר: קל) ק' דלבר מפירקא קמא היא אמו דק' דלבר מפירקא תניינא דיתחבר לי' וע' לעיל סי' ק', נמלא רגל ק' דלבר מפירקא קמא היא גם ק' דלבר מפרק תניינא ואסור בין אביה נשואת אביו בין אנוסתו כי רגל הק' חניו ונכנס לפניס בתוך הקיפו והניו יולא לאחון כזה כן, ורומז בחלק שנכנס לפניס גם היתה שואה דאכניס לה בעלה ע"י חופה וקידושין כי הקיפה הוא בעלה ורגלה איתתי, והוא מכניס לה בתוך ביתה, ואותו הקלה שיולא לאחון מרמז על אנוסתו שהיא עומדת חוץ ממנו ומ"מ אסורה לי': קלא) אמנם ק' הפנימי דפירקא קמא, דק' דלבר מפירקא תניינא נמלא נסוג אחור ממנו מרמז רגל ק' הפנימי על אשת אביו דק' דלבר מפירקא תניינא, אע"ג דק' הפנימי שייך לק' הפנימי כנ"ל סי' ק"ח, מ"מ כאן כיון דק' דלבר נסוג אחור גם ממנו מוסכו לפקודי די', דהיינו שאם היא אינה אמו דק' דלבר מפירקא תניינא מפני שאינה מתאברת לו (ועוד טעם ע' לעיל סי' קי"ג) מ"מ אסורה לו מפני אשת אב, כי מ"מ עומדת בתוך פירקא קמא אלא רגל ק' דלבר לרמז שאניהם נסי ק' דלבר רק רגל הפנימי אינה אמו דק' דלבר מפירקא תניינא: קלב) בערוות לפעמים כתיב לא יגלה ולפעמים כתיב לא תקרב, לא יגלה ע' לעיל סי' קכ"ד, ולא תקרב כי אסור בזיווג גרמז באלכסון שמחזיר פניו מיו"ד עילאי, נמלא יו"ד עילאי לא יכול להתקרב לגד פניו דאלכסון רק לאחוריו וזכו לא תקרב: קלג) אשה אל אחותה לא תקח, כי יו"ד עילאי זכר ויו"ד תתאה נקבה כמבואר כי תרין ווין שבאלכסון מ' כזה ✱ רומזים לזיווג הים ואשתו ו' עילאי דכורא ו' תתאה נוקבא שנעשית כר לבעלה וע' בהקדמה לאשונה ✱ לשטר הראשון מאות ת', וכמו כן יו"ד עילאה ותתאה ג"כ כמו כווין, והיודי"ן כס הטיפות שלכם, נמלא יו"ד תתאה נקבה, וכמו שביו"ד עילאי ק' הפנימי דפירקא קמא וק' החילוני דפירקא תניינא כס מחיס זה לזה כנ"ל, כמו כן ביו"ד תתאה תרין פירקין דלי', כס תרין מחיות וכיונו רגלין דתרין קופין דיו"ד תתאה כי רגל הוא נוק': קלד) וק' מפירקא תניינא ויו"ד תתאה נקוג לאחור מק' דפירקא קמא לאסור, כמו הים שנסוג לאחור מדבר שלא יוכל לקבלו, והיינו כי שתי מחיות לא יקח לעכור כיון שים לו לאחות אחת לא יוכל לקחת לאחותה בשני ונסוג לאחור ממנה, ואפילו במקום יבום זה נרמז כמה שמתקרב לקלה תתאה דאלכסון ושם נרמז מצוות יבום ע' בשער השני מאות ל' סי' ד' מ' ט': קלה) פירקא תניינא מיו"ד תתאה נסוג לאחור מפירקא קמא, ובפירקא קמא הית-בי תרין קופין זה תוך זה כמבואר בליוט נמלא ק' מפירקא תניינא נסוג לאחור מחרין קופין דפירקא קמא מק' דלבר ומק' הפנימי ולכן פקיד לתרין פקודים לחשב יחשבו: קלו) כמו שביו"ד עילאי פירקא קמא אב ותניינא בן כנ"ל כי ק' כמו כן למד ממנו יו"ד תתאה דאיהו ג"כ בכ"ג פירקא קמא אב ופירקא תניינא בן, ונסוג לאחור פירקא תניינא מפירקא קמא דאיהו לבמרת יבם דאיהו

דלחמו ואסח אב לח לוטטיך דהח נפקח לי׳ מיו״ד עילאי כנ״ל סי׳ קכ״ט ק״ל קל״ח כי לוטטיך לשומרת יבם של אביו בפרט דמצות יבום נרמז ביו״ד תתאה כנ״ל: קלז) ומה דנקוג לחור מק׳ בפנימי דפירקא קמח מיו״ד תתאה פקיד לשני אחים נשואים שתי אחיות זקוקה ליבום, ע׳ לעיל סי׳ קל״ג קל״ד, וכאן יתבאר עוד ביתר ביאור, ותחלה יקדים כי אלכסון מ׳ שחיל ומתפשט יותר על הגבולים שלו דהיינו למטה מיו״ד עילאי ולמעלה מיו״ד תתאה בזה מרמז ופקיד על יסוד לויר רוח כי לויר אין דבר מגבילו וחולן בפנים כי מתפשט בכל הגופים שבעולם לפילו בדוממים, וע׳ בהקדמת הספר ובשער הכללים: קלח) ובאלכסון מ׳ יש בו תרין ווין בזה

ובה בפקודי אדם רומזים לחויר כמנשב בריאה ומשם לכ׳ מילות הפה כמפר פירקי מ׳ שהם כ׳ פירקין בזה ד, ושם בפה יולח על ידי הקנה ואגל הקנה יש לוושט ובה תרין ווין שבאלכסון וע׳ בהקדמת ב בספר סי׳ י״ז י״ח: קלט) כמו שבאי פשוט תרין ווין שבו הם קנה וושט דהיינו שני דברים כלולים בגרון אחד כמו כן כשיכי מ׳ מק׳ ויכי באלכסון תרין ק׳ זה תוך זה ופקיד לולידה גופה מגופה אז פקיד ג״כ שניים נולדו מגוף אחד והיינו ב׳ אחים או ב׳ אחיות: קמ) ע׳ לעיל סי׳ קל״ג כי יו״ד תתאה פקיד לנוקבי ואל״כ מורה יו״ד תתאה על אלכסון דפקיד לולידת שני גופין מגוף מ׳ שהם נקבות דהיינו שתי אחיות, ולזה פקיד נסיגת אחור דק׳ תניינא מיו״ד תתאה ללמד לשני אחים נשואים שתי אחיות אינה זקוקה ליבום, ע׳ לעיל סי׳ קל״ו קל״ז: קמא) יו״ד תתאה מלות מ׳ כשנשבר מק׳ הוא על ב׳ לופנים, או איתחבר ק׳ תניינא לק׳ קמא בפירקא זעירא דלי׳ כזה

או איתחבר על קנה חתא דרגל ק׳ קמא דיו״ד תתאה כזה

וכלופן מ׳ שני קופין דיו״ד תתאה הם שני אחים שנשאו שתי אחיות וכלופן הב׳ שמתחבר לכורא דק׳ לנוקבי דק׳ קמא, מכאן כי ק׳ תניינא לקח בת דק׳ קמא לשאשה כי היקף ק׳ תניינא הוא לכורא והוא מתחבר לרגל ק׳ קמא שהוא נוק׳ לקנה תתאה דרגל, וקנה תתאה יולא מתוך היקף הק׳ שהוא יולאי יריכו—בתו, ונמלא היקף ק׳ קמא הוא חמיו, ורגל ק׳ קמא מה שבתוך היקף הוא חמותו, וקנה תתאה חשתו: קמב) יו״ד תתאה מתחבר בתג מ׳ לק׳ בפנימי דאלכסון כמבואר בלויר לעיל, ונמלא ק׳ שבאלכסון מלמד על ק׳ קמא דיו״ד תתאה, על רגלה דק׳ קמא שהוא חמותו, רגל ק׳ של אלכסון הוא חם חמותו, והקיפה דק׳ קמא שהוא חמיו, מלמד עלי׳ רגל ק׳ אלכסון שהוא חם חמיו: קמג) וק׳ תניינא מיו״ד תתאה נקוג לחור לחקור כל הכ״ל, דהיינו רגל ק׳ קמא שהוא חמותו כנ״ל סי׳ קמ״ל, וחם חמיו וחם חמותו כנ״ל סי׳ קמ״ב: קמד) ויו״ד עילאי ג״כ פקיד כנ״ל, כי פירקא קמא לית בי תרין קופין זה תוך זה והם אב ואם בן ובת כנ״ל סי׳ ל״ט, ובחלי ק׳ הפנימי דאיהו בן ובת, פי בן עם בת זוגו, ובת עם בן זוגה דתרין קופין מלמדין זה על זה, כמו שק׳ לנבר מיהו אב ואם דהיינו אב

עלי׳ בשני לאוין משום אשת דודו ומשום זיקתה לאביו [שם ד׳ א׳, צ״ז א׳] קלז) ופקודי תניינא דנסוג אחור מק׳ פנימאה מפירקא קמא הנ״ל. אם הם שני אחים נשואים שתי אחיות יוצאת משום אחות אשה ואינה זקוקה ליבום, כגוונא דיתחברו לאלכסון דאיהו פקיד על יסוד אויר רוח בגין דאזי״ל עודף על הגבולים עלי׳ יו״ד עילאי ועל יו״ד תתאה, בגין דאויר רוח עודף על שאר יסודים, דלית חיותה לדומם ולצומח בלתי אויר רוח שבראו יתש״ל להיותו קיום לכל שבראו, ואיהו אויר רוח לחי בלתי מדבר ולחי מדבר, קלח) וכאשר בא א׳ לפקודי אדם לו לאויר רוח, אינון תרין ווין דיתחברו לפקודי קנה וושט, דקנה איהו קול המגשב מהריאה בתוכו עם חמש מוצאות כלי המבטא, והריאה תלוי׳ בו שמקום תחנות הרוח בו, קלט) ואינון תרין מותאמים בחד גופה, וכאשר בא אות ק׳ קדישא באות א׳ לפקודי הולדה גופה מגופה, קמ) וכאשר יו״ד תתאה פקודי לנוקבה לפקודי תרין גופה דיתילדו מחד, גופה לאינון שני אחים נשואים שתי אחיות, ונסוג אחור ק׳ תניינא מיו״ד תתא לפקודי הנ״ל, קמא) ודא הוא כאשר יתחבר ק׳ תניינא לפירקא זעירא מק׳ קמא בחד תגא, וכד יתחבר ק׳ תניינא בפירקא קמא דלי׳ בקצה תתאה (מן) לרגלה דק׳ קמא בא לפקודי אם נסיב אשת בת דק׳ קמא איהו חמיו ורגלה חמותו דנסיב בתה, קמב) ויתחבר יו״ד תתאה בחד תגא לק׳ פנימאה דקיימא באלכסון א׳, בגין דק׳ דלבר באלכסון איהו דאזי״ל עודף על יו״ד תתאה, וכדין איהו אם חמותו רגלה, והקיפה רגלה מלמד על לאסור אם חמיו [ב׳ א׳], קמג) ונסוג אחור מחמותו דאיהו רגלה דק׳ קמא מי׳ תתאה, ואם חמיו דהקיפה איהו חמיו, ורגלה מק׳ אלכסון דקיימא לבר ואזי״ל אחורי דק׳ קמא יו״ד תתאה לפקודי אם חמיו, והדברים מדוייקים בעזר החונן לאדם דעת, קמד) ומה גם דיו״ד עילאי ג״כ פקיד כדין דהנך תרין קופים דקיימין לפירקא קמא דאינון אב ואם בן ובת, ובן עם בת זוגו, ובת עם בן זוגה, דאיהו גזירה

שוה למדין כמו ק' דלבר איהו אב ואם כדין לפקודי ילמד זה על זה בן על בת זוגו וכו', קמה) וקיימין תרין קופין לפירקא תניינא ונסוגים אחור מפירקא קמא, דק' דלבר לפרק תניינא אזיל לאחורי', דאיהו בן לק' דלבר לפירקא קמא, ונסוג אחור לאם אביו, ומרגלה דק' דלבר נסוג אחור לאמו, קמו) ולמדים זה מזה כי רגלה דק' קמא דלבר למד על רגלה דק' פנימאה דאיהו בן עם בת זוגו לאסור אם אשתו דאיהו חמותו, ואם חמיו, דרגלה והקיפה דכורה ונוקבה למדים זה על זה, קמז) ואהוה לך דעת בעזר החונן לאדם דעת פירקא קמא מיו"ד עילאי תרין קופין דקיימים דא בגו דא אינון אב ובנו, הך דקאי פנימאה איהו בנו ואחות, והך דקאי לבר אב ואם, והנך תרין קופין דקיימין לפירקא תניינא מיו"ד עילאי א', הך דקאי לבר איהו בן לק' דקאי לבר בפירקא קמא ורגלה בת, והך ק' דקאי פנימא איהו בן יתחשב לק' פנימאה דקאי לפירקא קמא, קמח) ומה הוא דין דלפירקא קמא קיימא אב ואם בן ובת דא בגו דא פקודי, ופירקא תניינא לא כדין?, ברם דבא לפקד כלת בנו אסורה לו ולא כלת בן בנו [ע' יבמות כ"א ב' וצ"ע (יה"ל)] בגין דא קיימין כדין:

בפרק העשירי

[דף י"ג] עמוד ב', וכגוונא דא בא רגלה מק' קמא מן י' עילאי דאזיל קבל ק' מפירקא

תניינא מי' עילאי לפקודי בת אשתו ובת בתה לא תקח

[יבמות ב' א'], ע"כ. קמט) פירש, בגין דבתרין גוונים איהו מפקד, אם ק' קמא איהו אב ואם לק' תניינא, ואיהו בן ובת, ובא פקודי מק' אלכסון עליהון, דאהדר אפי' ק' אלכסון מנהון בתרין קופין דקיימין בגו אלכסון, לאסור עלי, דפירקא קמא בתו ובת בתו ובת בנו, קנ) ורגלה דק' קמא מיו"ד עילאי בא לפקודי תניינא, דבא ללמד רגלה דנפיק מק' קמא דאיהו איתתי' דק' קמא, ונפק קבל ק' תניינא מי' קמא, ומראה לרגלה אם היא בתה של רגלה קמא מבעלה אחרת, בא הלימוד עלי' מק' אלכסון את בתה ובת בתה לא תקח ובת בנה לא תיקח [שם]:

בעמוד ג': וכלל גדול כי אלכסון מלמד על תרויהון על מה שבא פקודי מפירקא קמא וכו' דאיהו

אם אמו, קנא) פי' דבגו אלכסון קימין תרין קופין, ויו"ד עילאי זקף עלי'

פירקא תניינא מיו"ד עילאי ג"כ לאסור: קמז) ע' לעיל סי' ל"ט ק' ק"ב: קמה) יבאר למה בפירקא קמא תרין קופין זה בתוך זה כס מב ומס בן ובת, ובפירקא תניינא בתרין קופין כס ק' פנימי בן אחיו דק' דלבר, ותירן דכל ק' הוא בן ובת זוגו ובת עס בן זוגה, מ"כ ק' כפנימי דפירקא תניינא הוא בן וכלת ק' כפנימי דפירקא קמא שהוא כלת בנו דק' דלבר מפירקא קמא מבל כלת בן בנו אין כאן רמז, והטיקור הכרמז בנקיגת אחור דפירקא תניינא היו חלף בכלת בנו ולא בכלת בן בנו: קמח) ע' לעיל סי' ל"ט ק' דפירקא קמא היהו מב ומס וק' דפירקא תניינא מיו"ד עילאי היהו בן ובת וק' שבאלכסון מהדר פניו מיו"ד עילאי ורומז לאסור בת בתו ובת בנו ע' לעיל סי' ק"ב ק"ז: קנ) רגל ק' קמא מיו"ד עילאי הולך ומתפשט עד כנגד ק' תניינא מיו"ד עילאי כזה להיכה רגל ק' קמא הוא מבתו דק' קמא, ומה שהולך רגל הזה עד כנגד רגל דק' תניינא ורמז שרגל ק' תניינא היא בתה דרגל ק' קמא והרגל הזה דק' תניינא היו מתרתי רק לרגל ק' קמא ולא להקיפה דק' קמא לרמז שרגל ק' תניינא היא בתה רק לרגל ק' קמא ולהיכה נתחברה בת להקיפה דק' קמא דהיינו שרגל ק' קמא שהיא מבתו דהקיפה דלי' יש לה בת מחיה אחר, ועל זה בא הלימוד מק' אלכסון שמחזיר פניו מכס לאסור בתה ובת בתה ובת בנה גם מבתה אחרת ומ' לעיל סי' ק"ג ק"ז: קנא) עכ"ל חלק ראשון, ומכאן ואילך בדיוקו, ובאר דאלכסון מלמד שני דברים על פירקא קמא דיו"ד עילאי ועל פירקא תניינא דלי', דבאלכסון גופיו היא בי' תרין קופין זה תוך זה ולכן מלמד

שני לימודים על שני פרקים הנ"ל, והיינו כי הלכתן הוא מדרגה למטה מיו"ד עילאי וכיון שביו"ד עילאי רגל ק' קמא הוא חמו דק' תניינא, וא"כ לגבי הלכתן הוא חם חמו, ועל פרק תניינא מיו"ד עילאי בא ללמד כשנתשנב מלמטלה למטה נמלא רגל ק' תניינא הוא בתו דק' קמא, וא"כ הלכתן שהוא מדרגה למטה ממנו הוא בת בתו, וכן כיון שהקיפה מק' תניינא מיו"ד עילאי הוא בנו דק' קמא, ס"כ רגל ק' שבהלכתן שהוא מדרגה למטה מכס הוא בת בנו ולבת בן בנו פקיד ג"כ חס יבא ק' פנימי בתוך הקופין דיו"ד עילאי שק' פנימי מפירקא תניינא הוא בן בנו מק' דלגבי מפירקא קמא כמבואר בשיעורים הקודמים ס"כ רגל ק' הלכתן הוא בת בן בנו: **קנב)** ע' לעיל סי' י"ט, ומ"ש למדים דה מדה יתבאר לקמן: **קנג)** ק' קמא מיו"ד עילאי חזיל רגלה דילי' נגד היקפה דק' תניינא כמבואר לעיל סי' ק"י בליור, והאי רגל דק' קמא הוא ליתתי דהקיפה דק' קמא, ומה שחזיל כנגד היקף דק' תניינא מרמז שהיתה ג"כ חסת ק' תניינא חלה בגילה או שמת: **קנד)** ומ"ש נשתה ק' קמא והכניסה לתוך ביתו, ומ"ש לאבותי דהך פירקא לאו דווקא חלה ונתן סיומן שעתה היה חסת פירקא קמא שהוא אבי פירקא תניינא, אבל מתחלה לא היתה חסת בנו שהרי לא נכנס רגל ק' קמא בתוך ק' תניינא, רק שהולך כנגדו ואינו חלה מרמז לחיים אחר שמתחילה היתה נשותה לו: **קנה)** ומשותו חיים אחר הוי לה בת לזה מרמז מה שהולך נגד רגל ק' תניינא שהיא בתה מאיים אחר, וכן בת הבת הוא בת בן בת הנ"ל סי' ק"י בליור, והכל קאי לאסור חסה בלחוד ובתה ובת בתה ובת בנה: **קנו)** ומלהכון מ' נולמד על תרין פילקין מיו"ד עילאי על פירקא קמא בלחוד ועל פרק תניינא בלחוד, ומלמד שלמדים זה מזה פירקא קמא מתניינא ותניינא מפירקא קמא, כי כמו שהלכתן הוא פרק מ' ומ"מ נחשב לתרין ואית בי' תרין קופין כמו כן ביו"ד עילאי בכל פרק ופרק נחשב כאלו ים בכל אחד תרין קופין ולכן מה שפירקא קמא ותניינא מרמזים על חב והם בן ובת, נחשב לפירקא קמא בפני עלמו כאלו ים בו תרין ק' זה בתוך זה והם חב והם בן ובת (והכוד בזה חו"ח זו"נ ובאו"ח בעלמס ים חו"ח ישסו"ת): **קנז)** וכמו כן בת ללמד פירקא תניינא על פירקא קמא שמתחילה היתה לחים אחר כנ"ל סי' קנ"ג קנ"ד ומאותו בעל הרחשון הוי לה בת כנ"ל סי' קנ"ה: **קנח)** כבר ידעתו לעיל סי' קנ"ג קנ"ד כי בעלה הרחשון הוי פירקא תניינא מיו"ד עילאי ובעלה השני הוא פירקא קמא, ופירקא תניינא נירשה, והם ירלה לשוב לקחתה אסור לזה מהדר ק' שבהלכתן פניו מיו"ד עילאי לאסור להחזיר גרושתו, כי הלכתן פקיד לזיווג כנ"ל סי' נ"ח, ומחזיר פניו לאסור זה: **קנט)** ודווקא חס נשתה לאחר, כגוונא ברושה כאן שכנסה ק' קמא דיו"ד עילאי, ואז אחרי אשר הוטמאה מחזיר הלכתן פניו לאסור להחזיר גרושתו משנשתה: **קס)** ואיסור החזרת גרושתו דווקא בניאופין אבל לבא אליה בדרך זנות אין בו איסור מחזיר

עלי' ללמד עלי' דתרין קופין אינון שני פרצופי', ופירקא קמא לאמו פקיד, וכדין אלכסון פקיד לאם אמו. ולפרק תניינא מיו"ד עילאי לדבא לפקודי בתו פקיד אלכסון לבת בתו, ולהקיפה פקיד לבת בן בנו, בגין דהקיפה איהו דכורא:

שיין לעמוד הרביעי בפרק עשירי

[דף י"ג ע"ב]: ההיא איתתי' דאית לה בן ובת מגברא אחרא ג"כ לא תקח, קנב) פי' בגין דתרין

פירקין מיו"ד עילאי לימדים דא מדא, קדמא איהו אב ואם תניינא בן ובת, קנג) ופקודי תניינא בא לפקודי כגוונא דאזלא רגלה דק' קמא קבל הקיפה דק' תניינא לפקודי דהך איתתא היתה לגברא אוחרא וגירשה או מת ונפקא מני', קנד) ויתנסבת לאבוהי דהך פירקא תניינא, קנה) ואית לה בת מגברא קדמא או בת הבת או בת הבן לא יקח, ויש בכלל הזה חמותו ואם חמותו ואם חמיו קנו) בגין דיו"ד עילאי זקף לאלכסון ללמד פירקא על פירקא בלחודהי כאשר קימא אלכסון באנפוהי אורחי' דלי', כגוונא דא יו"ד עילאי הגם שבאו תרין פירקין לאב ואם בן ובת, קנז) ובגוונא אוחרא בא ללמד פירקא תניינא לקמא על אשת [איש] אם יש לה בת מגברא אוחרי' כנ"ל, קנח) ולפקודי תליתאה אם גירשה לא ישוב בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה וכו' [דברים כ"ד ד'] כגוונא דאלכסון אהדר פנוהי ללמד על פירקא תניינא שלא ישוב לקחתה, קנט) אחרי אשר הוטמאה (שם) לדא אהדר פנוהי לבל ישוב לקחתה, קס) ודווקא דרך ליקוחין אסרה תורה כגוונא דקיימין קופין כל חד עם בת זוגו, אבל בלא לקוחין מותר להחזירה [סוטה י"ח ב' יבמות י"א ב']:

סליק שער הביאורים:
וסליקא ספר ברית עולם הנחמד,
בעזר המכין תבל לבלי תמעד:

גרוסתו* וזה נרמז בגיל ק' תניינא שנכנס לתוך הקיפו דק' תניינא ועומד אצל רגל ק' קמא ומלמד עליו דהא דמקריבין להחזיר גרוסתו דווקא בגוונא דק' תניינא שהכניס רגלו לתוכו שמרמז שנכנס בגיטותין בגוונא דא מקור להחזיר גרוסתו אצל אלא בקידושין מותר להחזיר [* מהמו"ר זצ"ל דייק בתחילה בלשונו וכתב "אבל בלא עליה בדרך זרות אין בו משום מחזיר גרוסתו", ממנו מלמדין המחבר ז"ל שכתב "אבל בלא לקוחין מותר להחזיר" נראה לדעתי יותר נאות לפרש, שאם אחר הגירושין זיווגה האשה עם אחר ולא ניאותה לאחר דרך ליקוחין אז יוכל בעלה המגרש לשוב ולקחתה בהיתר גמור (ומקור דין זה ליישבו בפנים) (יכ"ל)] :

סליק ספר לוחות הברית
בעזר המחיש לעמו פדות

מילואים

ע' שט"ו, בפנים ספר ברית עולם כתוב "**ללמד לעשות הציצית! מצמר ופשתן הגדלים בארץ לאפוקי מצמר הגדל בים**" עכ"ל, מקור לדין זה העולה דודי ומביאי הרב ר' **מאיר הלוי וויידענבוים** נ"י לדברי הירושלמי (כלאים פ"ט ה"ח) וז"ל "הייתי חושב לפרש פשתן **של ים** לפרש קנבס ת"ל צמר ופשתים מה צמר שאין לו שם לווי אף כל דבר שאין לו שם לווי, מיין שאין לו שם לווי" כו' ע"ש (דברי הירושלמי הובא גם בר"ש ובפי' מהר"י בן מלכי לדק בכלאים פ"ט מ"ח וגם בתוי"ז ח"א הלכות כלאים סי' ל"ג וברחם הלכות כלאי בגדים במקצת נדה בס"ק ווילנא רמס דף פ"ג, — ובכולם הוקחתי פשתן **שלם**, אבל כבר הכריע הגר"ח ז"ל בהגהותיו בירושלמי לגירסת פשתן **של ים**), וז"ל הרח"ש (בהלכות קטנות הלכות ציצית — מלורף למקבת מנחות בס"ק ווילנא רמס דף קכ"ח) "והא דדייק רבא נמי דצמר ופשתן פוטרין אלא במינן דמעטא מיעוט דאחר מיעוט חייבים בציצית מדאורייתא ליתי הלכתא כותיה, דק"ל כחנא דבי רבי ישמעאל (בבא מנחות דף ל"ט ב' וס"ק) דאמר כותיל ונשמרו בגדים בתורה קחם ופרט לך הכתוב בחד מהם צמר ופשתים אף כל צמר ופשתים, ולמר גמלים ולמר מרינים ולמר גפנים ועוזה של עזים והסירחין והכלך והסריקין כולן פטורין מן הציצית" עכ"ל, (כל דברי הרח"ש בזה הם הם דברי החלפסי בהלכות ציצית — מלורף למקבת יומא בס"ק ווילנא רמס דף י"ד), ועי' במעדני יום טוב להרח"ש שם ליון ב' שכתב טעם ומקור על צמר גמלים ומרינים שפטורים משום שים להם שם לווי כמו שכתב רבינו הרח"ש בכלאים בשם הירושלמי ע"ש, וכ"כ גם בס"י לטור או"ח הלי ציצית סי' ט' בד"ה ודע, ומ"ש בזיגדן דידן בענין **צמר הים** ג"כ ודאי טעמו שפקול הוא משום שים לו שם לווי, וזה דבר ברור, אבל זה פלא שעיין צמר כים בכלל שפקול לא מזכר בפירוש בשום מקום רק אצל המחבר של ספר ברית עולם בלבד, (ומלאתי בחמד"ס הלכות כלאים פ"י ה"ח וז"ל "וים בכרכי הים כמו צמר שגדל על האגיים שבים המלח תבניתו כתבניית הזהב והוא רך ביותר וכלך שמו" ע"ש). (יכ"ל) :

לזכרון בהיכל ה'

הגאון הצדיק המקובל

ר' **נפתלי הירץ הלוי** זצ"ל

נפטר בירושלם י"ד סיון תרס"ב.

הרה"ג הדרשן מ"מ בק"ק ביאליסטוק

ר' **אריי' ליב הלוי** זצ"ל

(אבי הרב"ה ז"ל)

נפטר בירושלם ט"ז שבט תרע"ד.

האשה הרבנית

מרת **חי' צבי'** ז"ל

(אשת הרב"ה ז"ל)

נפטרה בכפר סבא כ"ה ניסן תרע"ח.

האשה החשובה והצנועה

מרת **רחל א"מ** ז"ל

(בת הרב ר' יוסף הלוי)

נפטרה בראשון לציון י"ז טבת תרע"ט.

היקר והנכבד

ר' **בן־ציון הלוי** ז"ל

(בן הרב ר' יוסף הלוי)

נפטר בתל אביב ה' ניסן תרצ"ה.

תפארת הלוחות

שער האיתן סי' ס"ג: ט"ס מה שפירשתי, והיותר נראה לי דלאינו מצטער שם רק יקוד אם שבין התרין ווין דלות ע' כמבואר שם, ומה שמקיים דצטיר לדרוס להדי' ולעפון בעיר מלבר, היינו כי לאותו אם בעלמו לוח"ו כדרומי נחשב לפניו, כי פני הוח"ו הוא במקום כפיפת פירקא קמא דילי', ומעלה אם הכ"ל לוח"ו כדרומי מלפניו ולוח"ו הלפוני מאחוריו והיינו מלבר, וע' בסי' ע"ד, וע' בהקדמת הספר סי' כ"ט מה שכתבתי שם:

שם סי' ע"ב ע"ג ע"ד: ט' מה שכתבתי שם, והיותר נראה לי, שפי' כך כי לורת הלי כזה צ
ולטיל בסי' ע"ח דיבר בוח"ו השמאלי מאות ל', ועליו יקוד במאמר כאן, כי לאחורי וח"ו השמאלי הכ"ל שהוא מימין וח"ו השמאלי שם פקיד ליקוד אם במבואר שם ומעלה הלל יקוד אם הכ"ל ים הלנו מיס של וח"ו הימין כנראה בליור הלי כי המיס שבוח"ו ימיני הוא בין פירקא קמא דוח"ו ובין פירקא קמא דכי מאות ל', וז"ס ומעלה להדי המיס ימין פי' הלל המיס שבוח"ו ימין והוא ברייוח שבין התרין ווין במבואר וז"ס ובין כנך תרין ווין וכו', ולאותו יקוד אם הוא לוח"ו השמאלי מאחוריו ולוח"ו ימיני מלפניו וע' מ"ם לטיל בקונטרס זה על סי' ק"ג ושם בסי' ע"ד:

א'

א' ו' עילאי לימינא דפקיד על יקוד המיס, כ"ם החסד מיס, וכ"ם החסד דאתגלי בפוס חמה והוא מה שמקבל מחכמה יו"ד כי חכמה נהיה בנרכה דכהנה בימינא וכלל בת"ת שהוא ס', והוא החסדים שכלולים בו ומתפשטים אל"ף ביקוד, וע' בכל' ת"ז, וקלה עילאי דאלכסון דפקיד ליקוד אם הוא רמז שת"ת כלול מגבורה אם והוא"ו אלכסון הוא ת"ת וכו' י"ב גבולי אלכסון והוא יקוד חויר הכלול מאם וממים מדת הרחמים ממוזג בין חסד לדין, וביו"ד תחתה פקיד ליקוד המיס רומז למ"ל דמ"ל העומדת מאחורי ת"ת בחמלטו ולכן מתדבקת ביו"ד בחמלטו הוא"ו בשלים העליון שלו שהוא החזה רומז למ"ל שמתדבקת ועומדת מן החזה ולמטה, ומעלה דאלכסון שהוא וח"ו כולל כל הו"ק עד יקוד וקלה תחתה רמז לעטרת היקוד מ"ל דז"ת והוא יקוד עפר דלית לו מגרמי כלום וכן המ"ל ויקוד בעלמו ג"כ חויר ממוזג כידוע וכן רומז לדעת ג"כ כנ"ל שמתפשט ג"כ עד למטה, וכן רומז ליקוד ג"כ כנ"ל, והנה מהות ענין הספרי כבר ביארתי בשער פתיחת הספר ובהקדמה לשער הרחשון מאות ס' ט"ם שכל הספירות הם מדותיו של המלוך וה:הגותיו המושגים לנבראים שהוא מעיינם ומהווש במדות אלו שבו ית' ושם ג' מדות תד"ל שהם חג"ת, והם מדות גלוי ממוזגות והם מושגים רק בעוה"ב ולח"ב מתמזגים המדות ושם נו"ה ולח"ב התכללות המדות להכלל תחת מדה תחת המתקשרת בעולמות והם שני מדות הכללם בעלמם בכלל אחד והוא יקוד, והכללם תחת מדה המתקשרת בעולמות שהיא מ"ל, והוא כניסת היקוד במ"ל, ובכן זה, והנה מדות הממוזגות הם מושגים בעוה"ז והם הנהגת עוה"ז עלה הוא חסדים ממוזגים עד שנראה לאחורה דין, הוד דיוסי ממוזגים עד שנראה לאחורה חסד והוא הנהגת עוה"ז לדיק ורע לו רשע וטוב לו כידוע כל זה כמ"ש רבינו הגר"א ז"ל ורבינו מח"ל ז"ל, והנה לפי זה יש לספרי חסד ד' מיני התחברות מ' מתחברת בת"ת כידוע כי ת"ת שהוא רחמים הם חסדים ודיוסי ממוזג במשקל הרי חסד מתחבר בת"ת, ב' בנלח שהוא חסד כנ"ל הלה שנראה לאחורה דין, ג' בהוד כי מט"פ שהוא דין הרי הוא נראה חסד כנ"ל, ד' ביקוד שהוא כללות כל הספרי כנ"ל, וכמו כן גבורה דין יש לה ג"כ ד' התחברות הלו ת"ת נה"י, כנ"ל בחסד, ת"ת ג"כ יש לו ד', הלה שנוים מהם שהוא התחברותו לחו"ג כבר חשבוש ולכן לה נאמר רק שתים והם התחברותו נו"ה, כי ס"ח להתמזגות המדות רק אחר שכבר נתמזגו במדת הרחמים שהוא מדת המשוגה אז יוכלו להתמזג על תופנים שונים, אמנם התחברותו ליקוד לה יחשב להתחברות כלל כי הם כאחד חשיבי כי כמו שכל המדות נכללו ביקוד כן נכללו בת"ת חו"ג כנ"ל וגם נו"ה כנ"ל, וכן יקוד ג"כ לה נחשב התחברותו לת"ת לטעם הנ"ל, הלה ג"כ ים לו ד' התחברות מ' לחסד ב' לגבורה ג' לת"ת כנ"ל הלה שכבר חשבוש ולה נאמר לחשוב רק התחברותו ליקוד, וכן כוד ג"כ כנלח, והנה הם י"ב מיני התחברות ד' בחסד ד' בגבורה ב' בת"ת מ' בנלח מ' בהוד והם י"ב גבולי אלכסון וקראתו אלכסון ע"ש שאלכסון מחבר שני מיני קויס משני לדדים כידוע שהם הקויס המגבילים את הנשם בשם קלוותיו והם ד' קוין בימין דרוס דהיינו הקו שבין דרוס למזרח

והקו שבין דרום למערב, והקו שבין דרום למעלה ושבין דרום למטה, וכן בשמאל לפון ד', ובמזרח כשאר פתים ס' למעלה וס' למטה, ובמעלה ס' עם מערב וכן במטה, כדי ביאורו י"ב גבולי תלבנון, ועתה נשאר לנו לבאר בעה"י ענין התחדשות המ"ל שמגעת עד שלש מ"ת שהוא עד המזה שלו מלמטה למעלה, והענין כי ים שני מיני ההגבות ס' ההגבת עוה"ז דהיינו ההנהגה שאנו מציגים בעוה"ז לוך הוא יתי מנהיג את העולם במדותיו, והכל ט"י המעשים שנעשו בעוה"ז מאתו יתי, עי"ז אנו מכירין ההנהגה שלו ומדותיו, ולכבר ידענו כי בעוה"ז כל ההנהגות מורכבות מחסד ודין כנ"ל לגדיקים ולרשעים והם נו"כ כנ"ל שהם מדות מורכבות, אבל מדותיו הפשוטות מ"א להציג רק בעוה"ב כי בעוה"ז אין יכולים לקבל לא רוב טובה ולא רוב פורעניות ולכן נריכין ההנהגות להיות מורכבות, אבל בעוה"ב יכולים להציג ההנהגות והמדות כמו שהם פשוטות, והם חג"ת מדות פשוטות חסד בפ"ע או דין בפ"ע ות"ת הוא רחמים שהוא הכללעה. דין חסד לדין ולכן בה התחלת ההמשך שהיא כלולה מחסד ודין, אלא שהיא כלולה משני חלקים, ס' ההכרעה שמכרעת בין שני מדות הפשוטים, ד' שהיא שרש למדות נו"כ שהם ממוזגים, רק שהחלק הס' ג"כ נחלק לד' חלקים, כי כיון שהוא מכריע לריך להשתוות אל המוכרעים לחו"ג, ולח"כ יעשה כפי ההכרעה, נמלא ים בו ג' חלקים והם הנ' אלישים שלו, אלים ס' הוא השתוותו אל חו"ג, אלים ד' ההנהגתו בעלמו לפי ההכרעה, אלים ג' מה שהוא שרש לנו"ה, נמלא בעוה"ז תפשר לנו להציג רק ב' אלישים התחתונים דת"ת, אבל אלים ס' שהוא השתוותו לחו"ג מ"א להציג כלל, מפני שבעוה"ז חו"ג בעלמו בלתי מוגשים כנ"ל, והנה המ"ל כל מדתה הוא להוציל ולקשר ההנהגתו ומדותיו בעוה"ז ולכן קשר המ"ל רק למטה משלים העליון של ת"ת כנ"ל, ולכן י' תתאה דס' קשור באלים של הוי"ו שבתלבנון ס', והנה כל זה הוא הכל ביאור הבנת הוא ס' לדעת מהין מקום מולתו ושפעו במקבל התות ממדותיו, והנה כל מלתך ומלתך יש לו הות מיוחד שממנו מקבל שפעו והייתו כי מדותיו יתי מתגלים בהותיות ועל ידו מתנהג המלתך בכל ענייניו, ולפי הרכבות פעולותיו ניקודות הנרמזים בהות ס' שהם מקבילים למדותיו ככה יעשה המלתך פעולתו:

ב'

באות ב' מסי' יו"ד עד י"ז: דע כי הות מ' רומז למדת החסד והחכמה כאשר יתבאר במקומו בעזרת ה' יתי, והות ס' רומז למדת הגבורה והביאה כאשר יבואר למטה בעה"י, והנה הות ב' יש בו שני רמזים תולדה להות מ' ותולדה להות ס' והוא מ"ל שהיא תולדה למדות הנ"ל, כמו שנת' (משלי כ"ד ג') בחכמה יבנה בית, בחסד יקד ברתח, וכן היא תולדה לביאה שני הכי"ן של השם כידוע, והענין כי הן ב' בחי' לאה ורחל, וכבר ביארתי במקום אחר כי המ"ל יש לה ב' ענייניס, ס' התקשרות ההנהגה לעולמות בחופן הרחוי לתחתוניס, והוא אחר ההקשר שמקשרת עלמה אז יוכלו להיות התחתוניס, ולכן כדי לברוח התחתוניס לריך ההלהות להקשתר ולפעול בהעלם, והוא נק' רחל כמו רחל תלמית וערדפת מכל לד, כן כביכול המדה הזאת מקשרת עלמה כאלו היתה יכולה להסיע ח"י והיא כמו רחל גנזזת וערדפת ח"ו והבן זה, עוד בחי' ב' היפך הנ"ל לוך שהגבורים ניתן להם השגה מלהות עד שמתבטל מציאותם מרוב החשק ובכל מה שמוסיפים השגה בהלהות כן תגדל כוספם וחשקם להתדבק בו ומתבטל מציאותם מעט מעט ותכלית השגתם הוא להציג מציאת עלמם שהם בְּלָא והשבין ולאו דווקא כלא אלא לא ממש, אך זה מ"א רק במציאות מעט מעט, ד"מ בתחלה ט"י הקשר הלהות יסיגו הגבורים את עלמם במציאות דק מן הדק מפני גודל השגתם בכח הלוה החופף עליהם ולח"כ יקשר עוד בהעלם יותר גדול ולא יסיגו הגבורים את עלמם במציאות יותר מגושם, ולח"כ יתעלם הלהות יותר והגבורים מתגשמים יותר וכן להלאה מדרגה אחר מדרגה עד שבאים למדרגה הגשמית הלזו שלמטה, ולח"כ יתכפכו הדברים שיתחיל להתגלות ולהסיר ההעלם התחתון, והגשמית יתבטל מעט, ולח"כ יסיר ההעלם השני והגשמית יתבטל גם מעט מהגשתר, ולח"כ עוד להלאה מדרגה אחר מדרגה והגשמית מתבטל מדרגה אחר מדרגה עד המדרגה העליונה, נמלא הם שני בחינות בחינה ס' הירידה שהוא ההקשר מדרגה אחר מדרגה וכבר אמרנו שהוא בחינת בחינת רחל, בחינה ב' העליה מדרגה למעל ממדרגה והיא בחי' לאה כי בחינה זאת הוא מה שמסיגים ביטול מציאותם שהם כלא חשיבין וזהו לאה לאה לשון לא היא כמבואר במדרש [בילקוט רבה פ"ע סי' י"ט] שנקראת לאה שהיו המקובין בשתה מסתרים לא היא לא היא, ועוד שההשגה זאת של הלהות הוא תכלית הידיעה אשר לא נדעך וזהו לא היא וגם נלאו כל עשתונות להשיגו בשכל זה וזהו לאה לשון נלאה, שמתרגם על נגעל תבעל (שמות י"ח י"ח), וזהו הטם והמים שמרומז בהות ס' כי הם הוא לאה שהוא העליה כנ"ל כמו הם העולה למעלה, וגם הוא מבטל ומבלה הכל כנ"ל, ויקוד המים מרמז לרחל היורדת ממעלה למטה

כמו מים כנ"ל והיה הדומה כל העולמות כמו מים חיות כל הנבראים עולם חסד יבנה (תהלים פ"ט ג') שהוא מים חסד, והנה בהבדל שבין מכמה לזיעה הוא כי מכמה הוא ידיעת דבר חדש, וזיעה הוא המתנון על כל דבר להבינו על בוריו ולכן כח ההכתר לבנות העולמות נבראים חדשים זה נעשית מרחשית מכמה שהיא ידיעה חדשה ולכן היא תולדה לאות מ' מכמה כנ"ל, אכן בחינת נאה שהוא הפה שהוא בחינת הידיעה המיוחדת להבין על בוריו לזיך כל דיוקי תרעא בקא חשיבין זכו תולדה לזיעה והוא תולדה לאות ס' זיעה כנ"ל וכמו שיתבאר כל זה במקומו בעה"י:

ע' בחות י"ח מ"ם בגיור חות מ' כשיבא לחות ג', והנה כבר ממרנו כי מ' רומז לת"ת וכשיבא לחות ג' היינו בהתחברותו אל המ"ל, והנה כשתרחה בגיור יהי' כך יקוד המים בחמלע חות ג' ויקוד החויר מקיפו מג' לדדין ויקוד האם דימינס, ממלע יקוד החויר בחמלע ומימינו יקוד חם וממחלו יקוד המים, וכן הוא למעלה ג"כ כי לאה שהוא יקוד חם כנ"ל הוא מאחורי ת"ת ות"ת בחמלע ורחל מלפניו כשחוזרת פנים כפנים כידוע, והטעין כי לאה שהוא הבנת חלכות הוא רק מאחוריו כמו שנאמר (שמות ל"ג כ"ג) ורחית את אחורי, אבל פני שם הכתר חלכות ולא ירחו שהוא מדרגה: רחל המקחרת כנ"ל, והנה ידוע כי מדת העשר שהם נחשבים במספר עשר ספירות הוא רק ממחת רחל המקחרת ועי"ז אנו מציגים את הספירות בבחי' מספר עשר, אבל הספרי מלך עלמס הם בחחדות גמור כאשר הארכנו במקום אחר ולכן לא ירחו ג' רחל טס י' ספירות, וכן הוא ג' לאברהם שהיא ברית' דאברהם עולם חסד יבנה (תהלים פ"ט ג') חסד לאברהם (מיכה ז' כ') בהבראם (בראשית ב' ג') בב' אחרונה דהוי"ה נחתוה בבריאה, והוא ה' זעירא כידוע:

ומה שמקיף ג' מלפין לב' הוא ג' מדות שבחי"ת שבחויר כולל ג' מדות אם אין הוא שהם חג"ת והם המקיפים ומקובלים את המלכות שהם כלל בנין העולם וכל מעשיהם הכל ע"י ג' מדות חד"ר שהם חג"ת כנ"ל שהם נמשכים:

ג'

באות ג' בסי' י"ט כ' כ"א: בחות ג' יש בו ג"כ יקוד המים ואם, אבל לאינו כמו בב' כי אם בב' קו מפסיק בין יקוד אם למים שבחוכו, אבל בחות ג' האם ומים שמוכים יחד בלא הפסק כותל כמבואר בפנים, והוא מרמז ליקוד שהוא הגומל דלים וגותן למלכות שנק' דלה כמו שאחרז"ל [שבת ק"ד ע"] ג"ד גמול דלים, והנה היקוד כלול משני בחינות יקוד ועטרה ו' י' וזכו לורת ג' ו' זכו יקוד וי"ד שלמטה זכו עטרה, ועניז יקוד ועטרה כבר ביחלנו במקום אחר, והטעין בקיצור, כי חמם מדות הן, חד"ר הם חג"ת, והם ג' מדות הפשוטים שאינם ניכרים רק בעולם הבא אבל בעוה"ז א"א לקבל לא רוב טובה ולא רוב פורעניות ולכן לזיך התמזגות המדות אל חסד דין והם נלח וחוד כנ"ם דבינו הגר"א ז"ל, לחנם המ"ל היא המוליחה כח המדות אל הפועל, מפני שהיא מדה ממדותיו בבינוי שמדתה כך להתחבר אל התחתונים ולהשגיח על מעשיהם ולהנהיגם ולהרגים כל לערם ומחחם, זה הכל תלוי במלכותו ית"ל, והנה לזיך לזה כח ג' ממולע שבו יהי' כח מדה בזאת לקבל מדות החמשה חג"ת נ"ה הנ"ל אל מדת המ"ל כדי שתוכל להוציא להתחתונים, והנה המקבל חותם בזיחד הוא מדת היקוד, והנה זה הטעין אל הקבל הנ"ל יש שתי בחינות, ג' בחי' בהמשכה שממשיך כל החמשה מדות ומביחם תחת קבלו דהיינו שיתחברו יחד ויסכימו כולם להשפיע אל המ"ל, בחי' ג' הוא כח הקישור אל המ"ל, שבבר נעשו כל ה' בחות המ"ל ונעקרו ממדרגתם להשתוות למדרגת המ"ל דהיינו שיהיו רלויים להוציא להתחתונים, והנה שני בחינות הללו הם יקוד ועטרה, יקוד הוא כחו הממשיך אלינו אל החמשה מדות הנ"ל, עטרה הם מחבללים ונגמרים להיות בחופן הרחוי למלכות, והנה יחוע כי ה' חקדים יש, וה' גבורות, ושני הבחינות נכללים ביקוד ועטרה ומחקים זה בזה, והטעין כי הספירות נקראים ספירות מלשון מספר, כי לפי השגחינו נוכל לספור כל מ' בפ"ע שים לכל מ' פעולה מיוחדת, חע"פ שלפי האמת לא שייך בהם אבל בהשגחינו מ"מ לנו להבין בחופן אחר, והנה כבר אמרנו כי עיקר ההנהגה בחמם מדות חג"ת נ"ה, ויש לכל מ' מהחמם הנ"ל מדה מיוחדת כנ"ל, ובפיו והנהגחו משתנה לפי השגחינו, והנה כח הגבורה הוא מ' המגביר כאו נגד כח המתנגד לו ומכריח את שכנגדו לעשות כרלונו, וזהו פעולת ההנבלה שמע"פ שהספירות בעלמם בלחי מוגבלים כח הגבורה מכריח אותם לעשות ולפעול בגבול, וזהו ענין ה' חקדים וה' גבורות ה' חקדים הם עלם השפע של החמם מדות הנ"ל, וה' גבורות הם כח ההגבלה של כל מ', והנה כולם נכללים ביקוד כנ"ל, ושם עיקר ההמתקה כי שם נראה לכל, לזיך ההגבלה כי שם לריך לבא אל המלכות שהיא נותנת אל התחתונים, והתחתונים מ"מ אינם לקבל רק בגבול, ולכן זה נרמז בחות ג'

כנ"ל שמרמז ליסוד ובו ים יסוד המים ואם שמוכיח זה לזה כמבואר בפנים להורות שאין כאן הפסק בין חסדים וגבורות וממתקים זה בזה כי יסוד המים מרמז לחסדים שפע היורד מלמעלה למטה ומתפשט בכל מקום כטבע המים שיורדים מלמעלה למטה ויגרים ונוזלים, ויסוד האש רומז לגבורות המגבילים לכל דבר וממעטים אותו כטבע האש שממעט את המים וכאן ממתקים זה בזה כנ"ל

שם בסי' כ"ב: מבאר כי תחת היו"ד של הג' ים יסוד עפר ומרמז בזה כי גם בעטרה שם נלחמת המ"ל כי היא נק' יסוד עפר כמו יסוד עפר שאינו עושה כלום רק שמגשם את הג' יסודות לגם מים רוח כן המ"ל אינה עושה רק שמגשמת השפע של הג"ת המ"י ומל נה"י כדי להוציאה לתחתונים כנ"ל:

ד' ה'

אות ד' ואות ה' מסי' כ"ג עד כ"ז: דע כי אות ד' ואות ה' רומזים שניהם למלכות רק אות ד' מרמז על המלכות טרם קבלה השפע מיסוד ואות ה' רומז למלכות עם השפע שקבלה להוציאה לתחתונים, והטעין דע כי עיקר בנין המלכות מלד הגבורה והדין שהוא כח המגשם שלה להגביל כל דבר ולגמלמו ולהטעמידו על תכונתו וגורלו כפי הראוי לתחתונים, והנה טרם קבלה השפע אין לה מה להגשים ומאחר לה כח זה רק בכח ולא בפועל והנה אז לא ניכר תועלת ההגבלה, רק מדת הדין עומד ולועק שאינו ראוי לתחתונים ליתן בלי גבול, ומדת החסד שבה חומר לכל הפחות ליתן בגבול, והנה כשנתחבר אם שחומר ליתן ההיינו הגבול נגד מה שמונע שלא ליתן ההיינו הבלתי גבול בודאי נחשב המתיחה מעט מן המעט נגד מה שמונע ליתן, כי בלתי גבול הוא בלי שיעור כמובן, והנה כבר אמרנו כי יסוד עפר מרמז על הגשמת השפע ובשביל זה מונע שלא ליתן רק בגבול ונמלא כי המניעה שהוא מלד הדין הרבה יותר מהמתיחה שהוא מלד החסד וידוע כי דרוש ימין חסד ולפון שמאל דין וזהו מרמז באות ד' שעפר שבו הוא מלד לפון הרבה יותר מבלד דרוש כנ"ל, וגם אות ד' מרמז לפון דלות שהיא דלה ועניה דלית לה מגרמה כלום שעדיין לא קבלה השפע, ולכן בלד ימין יש קו היורד למטה שמרמז על כח המתיחה שיש בה ליתן מעט בגבול ובלד שמאל לא יש בה קו להוריות שבלד שמאל דין שבה לא יש מתיחה מלרבה מניעה כנ"ל, ואמנם באות ה' הוא מלפון הא לכם ארץ (ברלשית מ"ז כ"ג) והוא שכבר קבלה השפע בתוכה ומגבלת אותו להעמידו על מכונו וליתן לתחתונים וז"ש ואז הוא להיפך כי תחלה יורד השפע בלד שמאל שלה שהוא מדת הדין שלה והוא המגבלת אותו שלא יהי' בלי גבול, ולד ימין שהוא כח מתיחה לוקח מה שנגבל בלד שמאל וממשיכו לתחתונים והנה אז הוא להיפך כי מה שנגבל כבר אינו מניעים אותו ויודעים השבה שבשבילה אינו המלכות בשפע שמוחנת לנו לחמנו בבלתי גבול שנחסר לנו חין לנו השגה כלל וחין אנו מבחינים מה שחסר לנו ומדרבה בכל פעם נדמה לנו בהשגה כי כבר הגיע לנו רוב ההשגה וחסר לנו טוב מעט להבינו וחח"כ כשמניעים יותר גדולה שאינו כן רק כל מה שהשגנו עד כה אינו בטפה מן הים נגד ההשגה שהשגנו חח"כ ועוד נשאר לנו מעט מהשגה וכן הוא בכל פעם ופעם וככל מפני שבבלתי גבול הנחסר לנו בהשגה אין אנו מניעים אותו ואחרי שכבר טעמנו מלוף דבש ההשגה נדמה לנו הבלתי מוגג שהוא מעט וזהו ותחסרהו מעט מאלהים (תהלים ח' ו') וזהו גרמז באות ה' כי יסוד המים הגרמז הו במבואר בסי' כ"ז מרמז על השפע שכבר קבלה המלכות כי מים מרמז להשפעה הניגרת והיורדת מלמעלה למטה ועומד בלפוניות האות מרמז שמקום הנמוך השפע במלכות הוא בלד הדין שבה כדי להגבילו, ועפר שהו מרמז על כח ההגשמה וההגבלה, ולד ימין שהו מרמז ליסוד עפר היסודי שהוא השפע שכבר נתגשם ורלוי לתחתונים להשיגו ולקבלו ומעפר שבלד שמאל לרגל הנפסק מרמז על העתיד להתברר ולהיות נגבל ומוגג לתחתונים ולכן מה שבלד ימין הרבה יותר ממה שבלד שמאל כי בלד ימין רומז על מה שכבר נתגשם ויורד למטה כמו הקו העומד בלד ימין כמאמרינו באות ד'. ומה שבלד שמאל שעומד חלל המים שהוא השפע כנ"ל מרמז על העתיד להתברר והוא נרלה מעט נגד מה שנתברר כבר כמו שנחבאר לעיל:

ו'

אות ו' מרמז על השפע שכבר נשפע לתחתונים ויורד מהמ"ל למטה ולכן ים גו יסוד עפר הרומז לתחתונים שכבר נתגשמו ובו נכללו כל חלקי התחתונים לפי מדרגתם שנברלו באותיות ח"ב וכולם נכללו באות ו' הזה להתגשם כנ"ל ומבואר בזה הגרמז באות ו' סי' כ"ח כ"ט:

ז׳

אות ז׳ קודו כי במ״ל היא הלוחמת מלחמת מלוכ ועיקר המלחמה הוא בקוד (ויקרא כ״ו כ״ב) חרב נוקמת נקם ברי״ת, והוא ענין מה שהכחות של הס״מ מתחברים ומתערבים בכחות הקדושה ויונקים ממנה ח״ו, ע״י החטאים של התחתונים ועז מתחזק הס״מ ח״ו, וכל הכחות הטובים שם פטולה בעולם ח״ו שלא יהי׳ נראה כלל ונעשו ח״ו ע״י כחות חילונים, ומתגדלים תמיד לומר לאנחנו מושלים ושולטים, ועז לוחמת במ״ל בנגדם ומפילתם ונראה לכל כי רק היא השולטת על הכל כי מלכותו בכל משלה, ועיקר המלחמה הוא הפרדת הקליפות פיזור יפה להטובים, ועז נפרדת הקדושה מן הקליפות, והם נשחרים רקיס מן החור ואינם יכולים להשתמש רק למה שנברנו, וזכו לורת הז״ן שהוא כמו חרב החולך ומפריד במקום שנריך לענין המלחמה, ולכן יש קו בחמלע המחלק לשני מיני טפר, שהימין והשמאל לא יתלכדו ועז נשחרת הקדושה נקי׳:

ח׳

אות ה׳ לורתו כמו שני זיני״ן ומתחברים למעלה בתגין שהם החטוטרות, והנה הענין כמו בעת מלחמה, שאחר שנכבש האחד לז מניח כלי מלחמתו ונותן לאחר שנכבש, ומלא ניד הכובש שני מיני כלי זיין והם שני הזיני״ן שבח׳ ז״ן ימין הוא הזיין שנלד הקדושה וזי״ן שמאלי הוא מה שניטל מן לד שמאל ונכנס לקדושה ג״כ ומן שני ניחד נעשה עטרה להכובש וזהו ענין החטוטרות והתגין שעל הח׳, ומלא הח׳ שני זיני״ן כנ״ל ותג עליהם כנ״ל, והנה בענין זה נריך מעט להרחיב הדבור בעזה״י — דע כי בעת המלחמה ס״א להיות לוחמים זה בנגד זה אם לא שיהי׳ להם השחוות בלד מה שפ״י שאינו השחוות גמור, והנה הענין הוא כך כי עיקר מחיות הס״מ הוא רק בשביל שים בה חיזה דבר טוב אשר בשבילה נברתה והקדושה לריכה ליתן לה חיות בשביל דבר טוב הזה הנמלא בתוכה, והנה הדבר טוב הזה יש בו ג׳ זמנים, ח׳ בעת שהוא טוב לגמרי נפרד מהרע ועז הוא טוב גמור ונכלל בקדושה והוא עומד על מכמרתו רק לעשות תפקידו לדבר שברע, ולפעמים הוא מתערב ברע, ועז כיון שהקדושה רולה בזה הדבר הוא מפיע לו בפע, וכיון שהוא מתערב גם ברע ממילא יונק גם הרע, והוא ענין לבט החיב המתהפכת (בראשית ג׳ כ״ד) שלפעמים מתהפך לטוב ולפעמים להיפך והוא ענין קלי׳ נוגה, וכמו כן יש להבחין בקדושה ג״כ ג׳ כחות אלו, ח׳ להפיע שפע בקדושה עלמה במקום הקדושה שאין מגיע שם הס״מ כלל, ג׳ להפיע לחלק הטוב שבה ומתקרב לקדושה והרע נדחה לחוץ, והשפע מחלק הג׳ שבקדושה מפיע לחלק הטוב הבוח ומתקרב אליו, וע״י שני חלקים אלו נבנה החדש החמלעי ביניהם שעל ידו נתקן הכל, והם ג׳ חלקי טפר שים בחמלע הח׳, דהיינו טפר הלפוני שבזי״ן ימין הוא השפע השפע מחלק הקדושה להטוב, שברע, ולכן הוא נלד הלפון בזי״ן ימין, שמאל שבימין, מפני שהוא מתקרב לנד השמאל לטוב שבס״ה, וכן טפר הדרומי שבזי״ן שמאל הוא הטוב שבס״ה, ולכן הוא נלד הדרום מזי״ן שמאל, ימין שבשמאל מפני שהוא הטוב שבס״ה שמתקרב לנד הקדושה זי״ן ימין לקבל ממנו השפע, הטפר שבחמלע הוא החדש והטולם הנבנה ט״י שני החלקים הנ״ל, והוא טולב למעלה מהזיני״ן ביניהם עד החטוטרות מפני שהחדש טולב ע״י מעשיו למעלה למעלה עד מקום שאין מלחמה כלל מפני שאין לחיזב לס״ה כלל, אמנם יש עוד ג׳ מיני טפר, ח׳ בימין מזי״ן ימין ג׳ בשמאל מזי״ן שמאל, והם לבר מפניניות החות, והיינו הרע שנדחה לחוץ והינו ונכנס במקום בנין הטולמות הוא נ״מ בזי״ן שמאלי בהחלק שלבר, ובזי״ן ימין בחלק הדרומי נ״מ ג״כ מה שהינו ונכנס בבנין הטולמות ובגדר המלחמה אבל הוא לד הקדושה בחלק הח׳ שאין שייכות לס״ה כלל, והינו מפיע רק לקדושה ממנו, והינו ונכנס לפנים מפני שבנין הטולמות ס״ה להיות רק במקום שים שייכות לס״ה מפני שיהי׳ בחירה בטולם, אמנם למעלה תחת החטוטרין יש שם שני מיס דרומים ולפונים על ז׳ ימין טומד בשמאלו וזל ז׳ שמאל טומד בימינו, והוא רומז על השפע במקורו למעלה על שני החופנים כנ״ל שמהם נבנה הטולם אשר למטה נתגשמו ונעשו בחיי טפר, אבל למעלה לא נתגשמו עדיין כל כך והם בבחי׳ מיס, והם ממש על מקום בנין הטולם, וק״ל אמנם יש טוד שני בחי׳ הם, ח׳ לבר ז׳ ימין בלד ימין וח׳ לבר בלד ז׳ שמאל ז׳ שמאלי, **ושומרים** שניהם למעלה על שני חלק הטפר הנדחים לבר, אבל הענין כי הם הם הדומים לותם לבד, והיינו כי בעת שהפרדה הס״מ ונתברר ממנה הטוב לבד ונכנס בפנים מ״מ רולה הס״מ ג״כ להתחבר, ועז שלהובא דלשם דתכלית המכלה הכל טומד למעלה ובודהים ממנו, **וכענין כי בזמת** כי דבר ודבר כשיתחבר בו לטוב הרי הוא טוב, ולכן יש בהם כחות שבאמת נשתמש בהם לטוב מתהפכים לטוב ומזדרים לקדושה

אלא שהכוונה שיהיה מתפללים לטוב כללי, אבל עיקר הטוב שלהם הוא מה שיתעלו רע, רק שהיו פועל ויתעלה זה הרושם שרע גדול כזה לא יוכל לפעול כלל מפני יראת הקדושה, זה הוא הטוב שלהם ומזה וזה יתקלס עילאה, כי בזה יש ג"כ קידוש השם גדול מה שיש הרושם הזה של הס"א והרושם של יראת הקדושה, שהס"א יראה מהקדושה ואיזה טובה כלל, וזהו האם שלמעלה דמ' בלד שמאל לבר והס"א נדחית לבר, והוא התיקון שלה כנ"ל, ואם הימיני שלמעלה דמ' הוא התורה בחלק הגדול שהיו שייך בו בחירה כלל והוא חלק הנעלם מהתורה, וזהו עיקר התיקון של כל העולמות שיבאו למדרגה הזאת של הגלויות שלא שייך שם בחירה ולא יגור במגורך רע ואין שם ס"א כלל, והוא השכר הצפון מעין כל ואין למו השגב כלל בו שתה בזה העולם שאמו בו וט"י מי שעשה זאת הכל ע"י התורה העומדת ומכרזת בכל יום להפריד מתעסוקי טוה"ז ולהתדבק לרוחניות ולמקור בחיותו ליד הקב"ה, ומתברר תמיד על ידה חיזה חלקים מחלקי העולם וגם חיזה רגעים שמתבררו מזה העולם ועפרדו לעולם שכולו טוב ותכמ"ל, וזהו שם הימיני שהוא התורה המלרפת ומבררת חלקים תשר על ידי זה יש למטה חלקים שנבררים לגד הקדושה בלי תחיזת הס"א כלל, כמו חלק הטפר שבגד דרומי בזוי"ן ימין כנ"ל:

עוד נריך שתדע כי הת' שכולל שני זיוני"ן הוא היקוד ועטרה שם ביחד לוזת ז', וכן תמ"ל ז' כנ"ל, ושני הזיוני"ן ביחד הם ת' ולכן מילה בשמיני ועיקר התיקון הוא בין שני זיוני"ן תלו, כי עיקר תחיזת הס"א הוא בין שניהם דהיינו בין יקוד למ"ל, ושם נריך לכרות את הערלה, והיינו שהשפע הנשפע נריך שילכו מהיקוד למלכות דהיינו שיהי' נגלה לכל כי ה' הוא המשפיע והוא המושל ואין מי שיוכל לעשות נגד רלונו ח"ו, ולא יתרלה ח"ו להיפך כי בדרך שאדם הולך בה מוליכין לותו וזהו ענין כריתת הערלה ונתגלה היו"ד שהוא השפע נתגלה לכל שמאתו ית' יולא הכל, כי עלם השפע שהוא היו"ד קתום כמו יו"ד, וכן המשכת השפע שהוא ו' נמשך כמו ו', הכל מאתו ית' ושניהם ביחד הוא זיון להלחם בו נגד הס"א, כי כיון שמתגלה זאת בטל כח הס"א, והוא הזיון של היקוד י' ו' יקוד ועטרה, והזיון של המ"ל הנאחז בעטרה ודו"ל:

ט'

אות ט' מימין יש בו מיש ימינים ומשמאל עפר לפוני לבר, ובאמלע יקוד שם כמבואר בפנים, והענין כי הוא היקוד בשעה שהוא בגוו גוונו כנזכר בפרק הימיני כיוף ונכנס בתוך התות, והוא על ידי שפה בזרועית הנכנסת ביקוד והוא על ידי שם בגבורות שלכובתין דרחימותא מלד שמאל שהם בגבורות, והוא על ידי יקוד טפר שלריך לקבל דל"ל מגרמי' כלום ולריך לזה התעוררות היקוד בשלכובתין דילי' ליתן לה מי השפע והענין כי כני' שהיא המ"ל היא יקוד טפר כנ"ל שהיא דוגמתה שלריכה לקבל מאחריה כיון שהיא לוימה רק מדת התחברות בביכול עם העולמות ת"כ ל"ל מגרמה מענין מדות השפע ובפרט כי בחמת ת"ת להתחבר עם העולמות אם לא בהסתר המלכות ת"כ לריך שתתעלם השפע ות"ת אחר ההעלם הוא משפיע בביכול השגות שיוכל להשיג אלהותו לפי כחינו, והנה השגה הזאת מכונה בשם מים כי התורה היא כולה לימוד השגות הס"י והיא נקראת מים שמגחת מקום גבוה והולכת למקום נמוך כמו שאר"ל [תענית ז' מ'] והיינו כי השגת התורה והלמות ת"ת להיות רק במקום נמוך שהיא המ"ל הטפי' התחתונה ל"ל מגרמה שם מקוה השגות, והוא יקוד המים שבאות ט' והם הנקראים חסדים שבחסדו ית' משפיע שפע השגתו, אמנם והשגה הזאת לריכה להשתנות מהותה לפי כח התחתונים לפי מה שיכולים להשיג, ולכן לריך שפע ההשגה לעבור מדרגתו ולהיות נגבל במדרגה תחרית תחתונה לפי מה שיוכלו התחתונים, וזאת שהלוכה והתערבה לעבור גבול תחרים זה נקרא גבורה והם אלו הגבורות שביקוד לעבור תל בגבול של המ"ל עד שהיא תוכל להגבילו ולהבינם במדתה הנבואה למשיגים, וזה נרמז בשם שים אלל מים שבאות ט' שהוא כח התמימות הניתן בשפע ההשגות הנרמז במים כנ"ל וניתן להם כח התמימה לעשות גבורות לכנס בגבול המ"ל כנ"ל, וגבול המ"ל נרמז בעפר שמלבר שהמ"ל הוא עפר כנ"ל דל"ל הגרמה כנ"ל וגם כאב הוא להגביל שהכח הזה נחשב יותר מושגם בביכול יותר מהכחות הקודמים דוגמת ליקוד עפר שהוא גשם גבד המ"ל והוא בלפון הלות שעיקר מחיתה בגבורות שהוא שמאל לפון כידוע (עוד נ"ל ע"ד הכוד כי הט' יקוד במים שבו ויקוד הכם בחלין העליון מפסיק ביניהם פירקו דכיף» בגו ט' ואחר הפרק הנ"ל קמוכים זה לזה במים והאם ומרמז על יקוד דעתיק שבלה בחזה דל"ת והחו"ג יולאים מהיקוד וחלויים עולים למעלה וחלויים יורדים למטה ולמעלה היקוד מפסיק ביניהם מש"כ למטה ותכמ"ל):

ו'

אות ו' פקיד ליקוד עפר מזרחית רומית, זה מרמז על הספע של הכעגה שלכיכה לכנוס בתוך המ"ל להשתנות בשופן שיוכלו התחתונים להשוג וזה נקרא עפר כנ"ל דהיינו כח הכגשמה בעלמו אשר גם זאת תקבל המלכות מהספיר הקודמת כי ל"ל מגרמה כלום למעט שורש של זה הכח הכגשמה בשביל הכעגה הוא בקוף ת"ת ונגלה, כי בגלה הוא הרשעון שמתחיל הכנהגה להשתוות אל הכנהגה של המ"ל כדי שיוכלו התחתונים לקבל ושרש הכח של הגלה הוא בקוף ת"ת כאשר ביארנו לעיל קוף לוח ו' ע"ש היטב, והנה ת"ת נק' מזרח, והגלה רוש מעלה, כי מזרח הוא מקום מולח החור, כמו כן ת"ת הוא שרש כח הכעגה כנ"ל, וכן הגלה נק' מעלה והכוד מטה וכבר [כתבתי] זה במק"א בתריכות וחכמ"ל, ולכן נרמז בכאן עפר מזרחית רומית לרמוז שהעפר שבכאן חינו עלס המ"ל שנק' עפר כנ"ל רק שורש העפר בת"ת וגלה כנ"ל:

שם בסי' מ"ג מ"ד: כשיבוא ס' לי' לו מ' לי' ירמוז גו יקוד גם לו יקוד המיס מרמז כי העפר חינו חלה כח הגבלת הספע אבל הספע בעלמו נרמז לפי בינת הלותיות בתוך לות יו"ד שס מיס שהם מקדיש לו גם שהם גבורות כי ס' ליקוד גם גבורות ומ' הוא מיס מקדיש:

כ'

כ' פקיד ליקוד המיס מג' רוחות מזרח דרוש מערב, דע כי כמו שהמחשבה כלולה בשוח והשוח הוא ג"כ מ' מחלקי המיס מיס וקרשיס עד שהפקולת הנופלים ממנו הם נקראים מי הלף ולכן הכלל נרמז ג"כ בשיס וכן התורה נק' ג"כ מיס והנה הכלל יש בו ג' חלקים, התחלת הכלל שמקבל הספע של הכלל מלמעלה, ואח"כ פעולת הכלל בעלמו להתבונן על הכלל שקיבל ולהעמידו על מהכונתו, ועוד חלק ג' שהוא התכללות שני חלקי הכלל הנ"ל ביחד, ופי' התכללות הוא זה, כי בעת הפעולה של הכלל שהוא ההתבוננות כנ"ל, אז הוא מעורר ג"כ הם הספע של הכלל שיספיע לו עוד שכל יותר עמוק כי כל זמן שאדם ממשים זה מולח זה טעם כידוע שע"י ההתבוננות מולד בכל פעם שכל חדש, ונולח שני החלקים הנ"ל דהיינו ההתבוננות ומקור הספע של הכלל, שניהם כלולים ביחד, הרי יש ג' חלקים בשכל, א' מקור הספע של הכלל, ב' ההתבוננות, ג' התכללות שניהם ביחד, והנה החלק הראשון הוא נקרא מזרח שממנו יזרח אור הכלל, החלק השני נק' דרוש, לשון מדור, שהוא מקום שבו כל תשמישי האדם וכל מדור האדן הכל נגד דרוש, וכמו כן עיקר תשמיש האדם בשכל הוא בחלק השני הנ"ל שהוא ההתבוננות כידוע, והחלק הג' הוא נק' מערב לשון תערובות שהוא התכללות שני החלקים הנ"ל ביחד כנ"ל, וכבר אמרנו כי המיס הם מימי המוח שבו השכל ונולח ג' חלקי המוח הנ"ל הם ג' חלקי מיס מזרח דרוש מערב שכולם כלולים בב', כי הכי הוא מקיף לח ג' חלקי המיס שהם ג' חלקי המוח כנ"ל, והוא הגלגלת שמקיף לח המוח מכל גדדיו, ושומרו מצרב ומזרח ורוח לבלי יתקלקל המוח וכמו כן כי הוא כתר שהוא לשון היקף שמקיף לח המוח כמו הכי שהוא בעיגול והוא תכלית העליון שהוא שומר לח המחשבות שיקובצו לח התכלית הנהוי עד שקוף קוף ילח התכלית המבוקש שהוא תכלית האחרון שהוא המלכות וכבן זה:

ל'

באות ל' ים גו שני חלקים עפר גו עליון ובב' שבלי כי הלי לוקחו כי למטה ועליו ו', ושני חלקי עפר הם נלפון וברוש כלות חלה שבוע"ו הוא מחלק המזרחית ובב' הוא בחלק המערבית ע"ש בקי' מ"ו מ"ח, וכן ים גו יקוד המיס — כמבואר בקי' מ"ט — בתוך הכ', ובגד ימין של הוע"ו למעלה ים שס יקוד לח, ע"ש, בקי' נ', דע כי לות לי הוא מגדל הפורח בחויר דבעו דוגג ולחיתופל חלת מאה בעוי [מגיגה ט"ו ב'] כמו שפירש"י בחד לשנא, ויזדע כי מגדל הפורח בחויר הוא הבית דקיימא לשמלה ולכן בעו בה בעוי וכיון כלולה מג' רחשונות שבן חלת מאה כל לי כלול מק' כידוע, והנה לורת כלי הוא בעת שמרכות הבינה לח עלמה ל"ח ולנוק', והבינה נעשה כתר ל"ח והיינו שלים ת"ת של הבינה שהיא כתר ל"ח והנה"י שלה שם מלחורי הז"ח ות"ת למעלה עומדת זקופה כדרכה בזה והבנין כזדע כי הז"ח הוא עיקר ההנהגה בגלות וכידוע לנו, לחמת הבינה שם יש הנהגה נשגבה מלחנו הנהגה מחשבית, שכל מליות הטולם לא יבוי רק מליות מחשבי ולין כלן מקום להחריך בזה, ובחמת כל מליות ההנהגה בגלות בשמיות חלויה בהנהגה זאת

המחשבתיות, וכל פעולה ופעולה נעשית בשני לופנים זה תוך זה, היינו לופן ל' מלאה פעולה גשמיית ובתוכה נעשית פעולה מחשבתית לוריית ורוחנית וכבר דיברנו בזה בהקדמה, וזה נעשה מדרגות מדרגות כי ההגבה המחשבתית שהיא בחינה רחוקה מאוד מההגבה הגשלית, ואח"כ מתקרבת ההגבה המחשבתית בלופן שהוכל להשתוות מעט להגבה הגשלית וזה נקרא הרכנת הבינה וכבן זה, ואח"כ נעשה עוד בלופן שנכנס ההגבת המחשבה בההגבה הגשלית והוא מלכות הבינה עם ה"י של הבינה שנכנסים בתוך הז"ת, כלשר ניתלרו שבתוך ההגבה הגשלית מתלבש ההגבה המחשבתית, והגה המלכות נקרלת יקוד עפר שהוא דבר היותר מוגשם מכל, וכלן הוא מלכות בינה, והוא יקוד העפר שתחת הכי של הלי והוא במערבית שעם מתערבים ההגבות כנ"ל, וזהו הכל כי מן העפר לפילו גלגל חמה דהיינו הז"ת נעשה מן העפר מלכות הבינה ולכן מצותר בבחיני בתריז"ל כי עם עומד ו' שהוא ז"ת, ולגל יקוד העפר בתוך הכי עם יקוד המים והם ההי"ו של הבינה שעומדים עם ומרכיזים עלמם להשתוות להגבת הז"ת בבדי ליתן שפע למטה והוא מרומז ליקוד המים שהוא המשקה והמרוה לת העולם, וידוע כי הי"ו הם כלים המשפיעים שפע בקוד תרין ניצין ולמה ועם מימי השפע: לומנם בהוא"ו העליון של הלי מרמז על עלם הבינה וירמוז זה קוד גדול דע כי העולמות כולם תלויים להתעלות למעלה ולאור בתור החיים העליונים, ובעת עליית העולמות במעלה העליונה אז יכי גם ההגבה במעלה יותר עליונה כי ההגבה הם לפי העולמות, והגה הבינה הוא עולם התשובה שלריך שיעובו ויחזרו העולמות למדרגתה שהוא ההגבה המחשבתית, שכל מליחות העולמות יכי רק מליחות כחות משכילים בחלכות של לי לפי מדרגתו והבנתו, ומלה כי כל כחות המשכילים שהשכילו בגשמיות יתהפכו ויתעלו ממדרגתם להשכיל בחלכות, ומהשכלה הגשמית עלמה ימלאו השכלה חלכות והכמ"ל, ומלה לריך לזה שני דברים, א' להפריד לת כח השכלת הנברלים מהשכלת גשמיותם, ב' להעלותם מגשמיותם, והכח הא' הוא דוגמת הלם שמפריד הגשמיות ומכלה לותו, והכח הב' הוא העלאת הגשמית שהוא העפר למעלה ברוחניות, ולזה רומז הוא"ו של הלמ"ד כי מימיו לם מרמז לחם הכ"ל, ומשמלו עפר שהוא העלאת הגשמיות כנ"ל, וכמו כן הוא ההגבת הז"ת למעלה ובבן זה:

מ'

אות מ' שהוא מורכב מד' לותיות כ' ו' לית בי' יקוד המים בכ', ויקוד עפר לפוניות בו' ולמעלה במקום חיבור כ' לו' יש יקוד לם לפוניות כמבואר בקמ"ח בע"ב ד"ה קוד המ"ם הוא קוד הבינה בקוד שהיתה מתחלה בעיבור עם ז"ת ועתה נתפתחה בקוד הלידה בקוד מ"ם פתוחה וסתומה, כי בעת הלידה לתפתחת, והטעין כי ההגבת הז"ת שהיא ההגבה הגשלית, בשעה שמתבונן בציכול לעשות טרם נתגלה ההגבה נקרל שההגבה הוא תוך הבינה והבינה מעובר ממנה, ועי"ז גם הבינה מלא הריונו ה"י של הבינה הם נעלמים, והגה הה"י בכל מקום שהם הוא השתוות המדרגה למה שלמטה ממנה וכל זמן שלא נתגלה המדרגה שלמטה לא נדע מהות ההי"י ממדרגה העליונה, והגה יבוא כי גילוי כל דבר נקרל מאמר כי על ידי המאמר נתגלה המחשבה שבלב כמו כן ה"י של הבינה הם מגלים המחשבה העליונה ולכן כל זמן שלא נתגלה ההגבה נקרלו ה"י של הבינה מאמר סתום וכשנתגלה נקרלו מאמר פתוח; וזכו שתרי"ל [שבת ק"ד ת"] על מ"ם פתוחה וסתומה מאמר פתוח ומאמר סתום, ובבן זה, והגה נמלל מ"ם סתומה מרמז על הבינה בעת עיבור מזו"ע שהיא ההגבה שהוא מאמר סתום, ומ"ם פתוחה מרמז על הבינה בעת לידת זו"ע מאמר פתוח, ולכן נרמז בכאן יקוד העפר והמים כי יקוד העפר מרמז על ז"ת שנעשה מעפר שהוא מלכות הבינה כמבואר לעיל בחות ל' נקוד הכל כי מן העפר (קהלת ג' כ') חפי' גלגל חמה, והה"י של הבינה עלמה הם יקוד המים כמבואר הכל בחות ל' והגה גרם הלידה כי יקוד לם הלפוני שלמעלה, והטעין כי ידוע כי בהגיע זמן הלידה יתחלקו כל כח החום של החשה שבחלי גופה התחתון ומתחלק החום וכחה של חיותה ועולים למעלה בחלי גופה העליון, וע"י רבות החום הטבעי בחלי הגוף העליון עי"ז הוא מדחה לת הולד לחוץ מגופה וזה נעשה הלידה וזהו החשך כשנרמז למעלה בחות מ"ם פתוחה על הסתלקות החום למעלה כנ"ל כי הם"ם רומז על הלידה כנ"ל:

נאמו"ר הגאון הצדיק מוה"ר **נפתלי הירץ הלוי** זצ"ל המבאר ומפרש את ספר "ברית עולם חלק שני" — שבא לידו בכ"י בעודו בק"ק ביאלאסטוק מאת צאצאי נכד חמחבר הרב חמופלג מו"ה **יצחק** חיים במו"ח **חיים** זצ"ל שהוא המפתיק שהובא הרבה **פעמים** בפנים הספר ואשר **הקביא** לאור ברסום את החלק הראשון בווילנא בשנת תק"ם—וקרא בשם הפירוש "לוחות הברית", והגה עשה אאמו"ר זצ"ל עוד נוסמות על פירושו "לוחות הברית" וקריאם בשם "תפארת הלוחות", וכתבם עד אחר אות מ"ם (וכנראה שגם אות מ"ם לא נגמר) וחדל לכתוב פיה, וחבל.

והגה אני בנו ותלמידו זיכני ה' לסדר את הספר הקדוש הזה עוד בשנת תרצ"ו, והוספתי בפנים החיבור משלי בעזה"י ציונים של מקור ההלכות והמדרשים והלבה תיקונים (וכן בביאור של אאמו"ר זצ"ל) ומסומנים בסוגרים מרובעים, ולפעמים ביינתי איזה הערות וביאורים ותחמתי עליהם במלת "ה"ל" (ר"ת של שמי **יוסף הלוי**) וה' יאר עינינו בתורתו, ויפדנו מכל צרה ונזק, ויגאלינו בגאולה האמתית במהרה בימינו אמן, (יה"ר):

מילואים

ע' שנא מציע כמחבר ז"ל **ברם דבא לפקד כלת בנו אסורה לו ולא כלת בן בנו** עכ"ל
ולייתני שם על זה "ע' יבמות כ"ח ב', ול"ע"—כוונתי היתה שדברי המחבר כאן צריכים להבריית המפורשת בגמ' שם שאומרת "כלת בנו אסיר וכן לתה לומר בנבו ובן בנו עד סוף כל הדורות", ממנה עתה מלתי שדברי המחבר מתורים על פי סיטת הירושלמי (יבמות פ"ב הל' ד') שמציע "רב אמר כלת בנו יש לה לפקק", ועי' בפני משה שם, (יה"ל):

תיקונים

מסודר רק הנוסחה המתוקנת—מובלטת באותיות גדולות—והמבין יבין, והמתקן בפנים ככה, תבוא עליו ברכה.

עמוד	שורה	ברית עולם	עמוד	שורה	ברית עולם
כג	ו	יסוד אש, עד) ובעיר לצד,	צא	י	פרט **לבעל** שאינו מקפיד,
כז	כב	דאורייתא **בתשוקה** ובקיומה,	צה	ב	תרין **רגלים** מתרין קופין,
ל	ל	משני נחירים **ופה**, וכאשר,	צח	כד	דם **טוהר** הוא
לא	א	באויר רוח, **בכל** ריקות הדם,	"	כה	ודם **טוהר** בתר,
"	יח	וכמוהו רבים, **ואית** פיקודים,	צט	יט	לתתא, **כן** בכתיבה,
לב	כו	קימים **באמצעית** גבולו	"	כא	קי) ופנה אלכסון,
לד	לג	ונחה עליו רוח ה' **רוח** חכמה,	קא	י	וי' תתאה **בגוונא** חדא,
מ	ד	ושלא **לעבדם** ח"ו,	קד	יח	לפקודי סוטה **ונקט** בדלי',
"	ט	עפר ואפר, **משה** רבן,	קה	יז	שיאמרו היבמה **ויבם** מעניגא,
מה	ב	ואם עבר **יעשה** תיקף,	קיא	ג	תתאה לכוונה **כנ"ל**,
"	ח	אשר אין **מספר** לגדודיו,	"	ט	כמבואר **מי** תתאה,
"	ל	ויאשם אם יבוא **עלי**' וכו',	קיט	יג	לקבליהון, **בהך** אוירה,
מז	ה	כריתות, **ויתוקן** בכתיבה,	קכ	ז	(בהג"ה)—תתאה **שביק** ליה ואזל,
מח	—	בהג"ה, יש **להוסיף** שר"ת "א"ג"	קכג	יד	וכל שעיבורם **שוה** מתעברים,
		יותר נאות **לומר** שהוא ר"ת	"	טז	ואלכסון **לעז** אהדר,
		"אחד גראשען", ע"ש;	קל	א	**בגין** דקיימין שיני"ן,
מט	כב	אפילו אפר **שרופה**,	קלא	ל	**יסדה** אינון תלת,
נ	ו	(שורה אחרונה)—דבי **מעיד** ע"ז,	קלד	כו	**בטומאת** מת,
נא	א	**לתימן**, ב) וכאשר יבא,	קמד	לג	**באורייתא** קדישא,
סא	ג	מקיף **לעלמא**, ו),	קמה	ט	**בפירקא** קמא דילי',
"	יז	(ויקרא י"ח **כ"ח**)	קמז	יז	בגין **דבקצה** עילא,
סב	ד	דדינא **כאשר בא באורייתא**	קנ	י	דסגר **אלכסון עלי**,
		קדישא יש מנהון חייבי	קנב	ל	בגו דא **באלכסון** א',
		לאוין וכו', ועשו נטל חולקי	קנו	א	(אות ב') — **לפרקים** דלי',
		דדינא, (בראשית,	קסז	כח	לח' **חלקי** עפר,
"	ח	המזבח **אלכסון** דלי',	קסח	יג	[צ"ל **ונספחו** על בית יעקב,
סד	ז	(פרק ג')—**קיומא** דעלמין,	קע	לב	בחצי **דלבר מד**',
ע	כו	**ואינון** תרין עמודים,	קעא	יט	מכל **מקום אל** יבא,
עב	יג	ליסוד המים, **טז**) כמבואר,	"	כב	עוסקים **באורייתא ומקיימי**',
פ	ז	שכל **אחד** מושן,	קעב	א	**על פקודי**
פב	ל	כי ואני **(בה')** [אל ה'],	"	ב	הבכור נוטל **פי שנים** (ומלת
פט	ז	מיו"ד **עילאי** לפקודי,			"על" מיותר),

עמוד	שורה	ברית עולם
קעב	כג	רצונו כי כמה,
קעד	ג	המסבבים לרגלה,
"	ו	לעיל, יט) ובכל.
קעו	טו	הולך אחר הפגום,
קעז	טז	אם היו חמשה אחים עם הבכור נוטל הבכור פי שנים,
קפב		אזיל להדי רגלה,
קפד	לג	בתוך הקיפה ולעיבר פקודי,
קפו	כה	תרין ווין מכל ש,
קפח	ה	ובשנת שבע נהיר בוא"ו קמא,
קצא	ד	לבהמה דיתבחר [לקרבן],
קצה	כט	מעלה ומטה בתרין יודין,
רא	ב	(אות י")—ובי ק' פרצוף,
"	טז	לתחות לקרקע כמאמר,
רה	א	יום רביעי כדבר קדשו,
"	יג	נאמר [עי' ישעי',
רח	יב	מ' קדמא לתורים,
רטו	כו	דאזל רגלה דך' פשוטה מק' קמא דלי',
"	לב	קבל סופו דרגלה דק' דרומי,
רטז	יח	אינון ה' אצבעות נקראי' יד,
ריח	יא	(שער השני) — וחלק הש"י שלל (כצ"ל ר"ת „שמו לעד").
ריט	כב	מעט בעגולתה ויתחבר,
רכ	כד	דלי' בעגולתא ונחית,
רכא	יז	כח) ולהקריב הקומץ,
רכב	א	מחציתה בבוקר ומחציתה בערב,
רכד	ט	ואהי' אצלו אמון,
"	ד	ואלין תשוקתו,
רכה	ז	דקיימא ו' בגובה, טז) וקימא וא"ו,
רכח	כג	למ"ד קדישא, בא לפקודי ואשה
רכט	כט	לו) ובגין דרגלה,
רלג	טו	לפקודי עדות בעינן כשרים,
רלד	יא	עד קבל עובי' דרגלה,
רלז	יח	ובא פקודי מני ק',
רמא	ד	לק' חמישי כגוונא דאלכסון,
"	ה	[דק'] חמישי ברגלה דלי',

עמוד	שורה	ברית עולם
רמג	יט	אנת מהימנת לי בשבועה,
רמה	א	המלות „שור דאיהו לפקודי" (השניים) מיותר.
רנ	ח	משפע ויורד לפקודי דא,
רנב	ח	(אות מ"ם סתומה)-מאתוין רבבים, ויתחבר לי' ק',
"	יז	לעשרה [בק' י' א'] ה) וק',
רנד	יג	מדבר שקבילו אורייתא,
"	טז	מאמצעית חלק עב לפום.
"	יז	האמצעית דק לפום,
רנו	ו	לצפון דמצפון זהב,
רנח	א	יסוד אש חמימות, דדמא,
רסב	טו	דק' דרומי עד פירקא קמא,
רסט	ג	(שער השלישי)- ותחותי' קימא,
רעא	יב	דקיימין בי שש אנכי,
רעז	יב	לא מצד אב,
רעח	יח	מיבם חדא או חולץ,
רפא	ט	לבר מאוכלה [שם] ו) ובא לפקודי
רפב	יד	תמורתו [שם] ליקח השופר,
רצב	א	מן המותרים לפיך,
רצו	יט	ולף' קאי ף' בגו ף',
רצז	ו	ולא בשבתות ויו"ט דאיקראו בעצמם,
שז	ז	ואוף בגוונא דאלכסון א',
שיא	י	להחיותם וחלק חום הטבעי,
שכב	יט	אינון מלאכות נאסרו ביום השבת,
שכז	ה	דאיהו כד בא לשנה,
שלא	ד	ורגלה נחית לי',
שלג	יג	בלי מבין, כן כל העולמות,
שלה	א	שיו"ד תתאה הגם שקאי לתחות,
"	יג	שפקודי דאורייתא שלטים,
שמ	טו	לית חיותה כי אם ברוחא.
שמא	יט	כגוונא דא ו' עילאי,
שמג	יט	ברם הרגל דק' תנייא.
שמה	כה	ורגלה איהו בת יתחשב,
שמט	כב	לפקודי דא ק' דקאי לבר,
שנ	יז	אם נסיב אשה בת דק' קמא,

עמוד	שורה	לוחות הברית
א	לה	וקבץ כעמיר גורנה,
ג	כד	כי יצוייר בדעתיכו,
ה	ח	להמלט מן הילד,
"	לח	מניחה בימין מתרכה,
יב	ח	נמלא לפי דבריכו כי הלורה,

עמוד	שורה	לוחות הברית
יב	מו	כמגיד נאמרין בלשון,
יג	יג	בתורה, ולעבדו שכם אחד,
"	כה	שכם אש מים רוח,
יז	מא	וג' תגין כזה,
כ	לח	זה מבואר לפי כלל ה',

עמוד	שורה	לוחות הברית	עמוד	שורה	לוחות הברית
כג	מג	ולכן נאמר בכתן המזרח **לרומית:**	קיח	מו	ל' נחלק לתרין **כזה,**
כו	טז	**שתרגם** הלא **החיצוני,**	"	מז	לפירקא תניינא **מיו"ד** עילאי,
כז	מג	ותיקף **ומיד** מחזיר,	קכז	א	**שהוא קרבן** נפני,
"	מד	**שעל** ידי מעשיו **הטובים,**	קלג	מח	דמיהו כלי **חרס,**
כט	ב	כי **שתי** לותיות,	קלד	לד	מטמא בלונן: **טז),**
"	טז	מעגין לורה **הכללית,**	קמא	כז	**(בסוד** יד **שמאל,**
"	כב	כי יש **בו** ג' פרקים,	"	לו	**מם** קמץ **ושני** ווין **דשמאליים,**
"	לב	וכן **להיפך** כשיבא,	קמג	כה	**ושלשה** חלקי **תתר"ף,** כמו,
"	מח	**ברע בו** עולמות יותר עליונים,	קנ	לח	**דשמין** הוא **מקלקל** הדם,
		ושאות שני ברע בו עולמות,	קנו	כה	הוא **דו** פרלופיס כידוע,
ל	כב	ממדרגתו **של** אות **צ',**	קסב	א	פרלופיס **הכרובים שהם,**
לב	יט	מגבילים אותה **וממצעים,**	קסג	מ	**להקטיר למלכת** השמים,
"	לד	יקוד **שם, ובקוץ** התחתון.	קסו	מב	ליקוד **שפר, וגם** פקיד,
"	מא	ג"כ **יש ב'** אלכסונים,	קעו	יז	הלפוני, **דרומי** לענין נכפי,
לג	יד	**כח) וכן** בשות ט',	קעט	לב	**צבר** שפרו מכל העולם,
לד	לח	רוח **נדיבה** תקמכני,	קפח	טו	זייע"ן, **והתרין** זייע"ן מפקדים,
מא	לד	**שהם תזוח** דעתו,	קצב	טז	(הקדמה) — **כידוע** ומתעקמו,
מב	לו	כי הוא"ו **הסמוך** לי',	קצו	יב	**הקרבת** התמידין,
מד	מד	בחיבורה, **דהיינו** שנשמתו,	"	מו	כדלעיל, **לכן הקוץ** המגבילים,
נד	מה	כגוונא **דפשטא** מקתכל,	קצז	לט	דק' דלומי **מגביל** לת בעל
נז	כז	וזכו לפניהם, **לפני שלהם,** כמו,			הבדה,
נח	כא	כזה ∞ **וצורה** זהה,	"	מג	**בגיוון, והנה** שני הקופין,
ס	ח	רק בפרטים, **כי** לפי דמיונו,	קצט	לד	ומיונו, **לך שם** בעוה"ב,
"	י	הקשר הזה **שיש** לכח המדמה,	ר	כט	כמו שהלת **מצוות** הש"ל,
סב	כא	לות ב' פקיד **ליסוד,**	רד	כ	פרק השביעי, **לך ירמוז,**
"	כב	רומז למזבח **כאשר,**	רט	לא	מרמז **ושלח** על פני הבדה,
"	לב	ניצוצי **הנשמות** בארץ,	ריג	ה	**עו) יזה** על המטהר,
"	מ	**ועליו** כמין קו,	ריז	לו	**ועי"ז** נגבה המים,
סח	כה	וזהו מוגח בגוף ישראל **שנקראו,**	רכ	לט	והיינו במקויט **או** במקוף,
עא	כא	מספר ט' טהרות **הנ"ל,**	"	מז	על הפתח **שמתחלת** בשלש,
פז	מג	שק' מרמז **לדו** פרלופיס,	רכב	לה	והם **מרמזים** ג"כ על,
פח	ד-ה	ונמלא י"ו למעלה י"ו **למטה** כזה,	רכו	מב	ומרמז כי **ב'** מיני נדרים,
פט	כו	כאשר **ביארתי** בפרי ו',	רכז	לז	כי תרין נסיגת **אחור** שבהאי ל',
צט	לג	ועי' לעיל **סי'** פ"ז פ"ח:	רכט	לג	נדרי **בתו** בעוריה,
"	מ	ד' פרקין **ובא'** בפשוטו,	רלח	מז	לקלה הרגל ק' **רביעי** במקוש,
ק	י	(**שער** השני) — **וכתב** ומחב,	רמא	י	יולא מכלל **הלמ"ד** ויורד,
"	יא	**כשמת** בעלה מו גרשה,	רמה	כא	**מפנימית** המ"ם,
קא	מ	עומד **עלי'** דק' תגיונא,	רמז	טז	דהיינו **הניתרים** בשחיטה,
קג	לא	בגין **דיו"ד** תתאה,	"	כב	ג"כ **נוהג** בהם שחיטה,
קד	ל	נמי מתרגם **דהי** מיניהו מפקת,	רנא	כח	לבר **מפנימיות המ"ם,**
קה	לה	הרי כ"ג, **א"נ** כי בכל,	"	מג	**לאכפלה** עוד הפעם,
קו	מח	הקופין **באלכסון** לעיכובא,	רנב	לה	(מ"ם סתומה) — מימין לרגלו,
קיג	לו	שלריך **לשפוך** הדם,			**תחת** פירקא זעירא,
קיז	יח	כגוונא **דתרין** קופין שלו,	רנד	ל	והם ב' מינים **חי** בלחי מדבר,
"	לו	קמץ הלי' **למספר** הכבשים,	רנו	מא	מרמז שלריך **להזעיר** לפעמים,
קיח	מב	לשבעת כבשים **והם** אהדרו,	רנז	מח	בשער המיתן דבעיר על פירקא

עמוד	שורה	לוחות הברית
		תתמה **באותו** חלק (ומלת "ט"" מיותר),
רנח	לב	מפרי **הגפן** שבו',
רסא	מד	ודווקא **אם** כוסיף במתניים,
רסג	כא	כי ג' קופין **מסבבים** לותו,
"	כה	ג' קופין ים נונ"ן (והשני נקודות בתמלע מיותר),
רסה	ח	וט' **בשער** השני מנ',
רסז	מה	והנה **כאן**,
רעא	ט	**הימיני** פקיד לתורה,
רעב	ה	(לות קמ"ך) — כבר **ביארנו**,
רעד	י	עם רגל ק' הלפוני **וק' הצפוני** פקיד,
רעו	מה	שמתחבר **לרגל** ק' קמץ,
רפא	מה	**ונמצא** עניני עוה"ז,
רפב	כח	שני **הקופין** הלפוני,
רפג	מו	ומכך ו' **ממלכות** ונמחר מלכת,
רפז	ו	(לות פ') — קי' ב' **כי** כל תיבה,
רפח	כח	בפי' בחילון **שיהי'** דוגמת,
"	לד	במ"ק עם **לפי** ג',
רצא	כו	בתוור **מורכב** משני מיני,
רצב	כא	ונקרא **מצר** הגרון,
"	כב	ט"ו במלר כ"ל **מצר** הגרון,
"	לז	ועם מתעדב **האויר**,
"	מח	בחמש מולחות **הפה**:
רצג	לח	כי **אם** בעמידתם,
רצו	פט	כל אחד בפול פ' בגו **פ**'וף' בגו ף',
רצז	יט	(לות נ'), — הוא ממש כמו **אלכסון** א',
שא	לא	ומפקד פקיד בתוך **הדד**,

עמוד	שורה	לוחות הברית
שד	כז	לפרלוף מדס הכופף עלמו **למטה**,
"	מד	וטומלת ז' **כאשר** יתנהר:
שז	מז	**לבלי** יעבור גבולו: **פט**), (ובטעות נמתרגם קו העיגול בשורה השניה),
"	מח	**לפי** הכ"ל,
שיא	מז	דרביעית **דם** הוא מטמא,
שיב	ד	(לות ק')—הוא דוגמת **ליליתהיוצא**,
שכ	מד	שהומז שם **הוי"ה** לרכ"ל (ומלת "שם" השניה מיותר):
שכט	כב	**ג) דע** כי שמת ימי,
"	מא	משום לידה **והי"ה** לשחר חיות:
"	מח	ורגל ק' **קמא** כנגד חני,
שלא	כה	שהוא ברומה **רומז**,
שלב	לח	וכן יו"ד תתהה, **והנה** יו"ד תתהה,
שלד	יט	כדתנן **בסוף** פ"ק דהוריות:
שלו	ט	**הרואה** ט' בחלום רואה טוב,
שלז	לו	כח המוס שים **שם** הרבה,
שמ	מו	רומז **לראית** הזיבה:
שמב	מו	**הוא חיבור** דכורה,
שמט	כג	שם היתה **נשואה** לחכמים,
"	לד	כי מיקור **הזיווג** נרמז,
שנא	מא	**והנה** רגל ק' קמץ,
"	מב	**לרמז** שרגל ק',
שנג	ו'	(בעולמות) **ובריא"ש** הלכות כללי בגדים,

תפארת הלוחות

שנט	לה	(בלות ח') **וחוזרים** לקדושה,
שס	יג	ועטרה **שהם** ביחד לורת ז',

זכרון בהיכל ה' (המשך מעמוד שנד).

האשה החשובה הצנועה מרת **רינא** בת ר' **אליעזר** ז"ל
(אשת הרב ר' מאיר הלוי נ"י)
נפטרה בת"ת אביב כ"ד סיון שנת תרצ"ג ובאת למנוחת עולמה בירושלם.

האשה הצדקת מרת **ניתל** ז"ל
(אם הגאון רנ"ה ז"ל ואם הרב ר' מאיר הלוי נ"י)
נפטרה בביאליסטוק ט' טבת שנת תרכ"ט.

[בכתב יד נכד המחבר ז"ל המעתיק ואשר חוציא לאור את הספר „ברית עולם חלק ראשון" מצאתי כתוב הדברים הכתובים למטה. ולמען לא אמנע טוב ממשפחת המחבר ז"ל שהציונים האלה יהי' להועיל להם ביחוס משפחתם, העתקתי אותם. (יה"ק)]

העתק מה שמצאתי בגנזי הכתבי' בכתב יד אבי זקני הגאון

האמיתי מה' **יצחק** במהור"ר **יעקב אשכנזי** ז"ל

וז"ל:

"בני איש אחד אנחנו בני יעקב ויעקב בא ממרחקים מארץ אשכנז והלאה מצרפת או ספרד ואיגרת יחוסו אתי עד רבינו רש"י," * והי' לו חמשה בנים בני שם הבכור הוא אבי זקני שמו הר"ר המקובל הגאון מ' **יצחק** זצללה"ה, והשני הרב החסיד המקובל המפורסם מ' **משה** אווי ער, והשלישי הרב המקובל המפורסם מ' **זרח**, והרביעי הרב המקובל מה' **אליעזר**, והחמישי איש תם המופלג מה' **יוסף** עובד ה' כפי יכולתו, לאבי זקני מה' יצחק הנ"ל הי' לו ארבע בנים שם האחד הרבני המופלג בתורה וביראה מה' **יוסף** והשני הרבני המופלג ומקובל מו"ה **שלום**, והשלישי מופלג בתורה וביראה מה' **חיים** הוא ניהו אבי ז"ל, והרביעי מופלג בתורה וביראה מה' **אברהם**:

דברי המעתיק יצחק באאמ"ו מה' חיים זצללה"ה:

- - - - - - - - -

הרב מ' יצחק אבי אבי עיר קבורתו בק"ק ארלווי, אחיו המקובל מ' משה אווייער בק"ק וואשילישאק, מה' יעקב אשכנזי אביו של אבי זקני מה' יצחק הנ"ל עיר קבורתו בק"ק ראגאליי:

---

* [נ"ל שורק עד כאן הוא העתק מגנזי הכתבים של הגאון מו"ה יצחק הנ"ל, ומהמלות והי' לו חמשה בנים וכו' הם דברי המעתיק מו"ה יצחק ב"ר חיים ז"ל נכדו וכן רשומו ניכר, גם בפנים הספר שבאו בו לשון המעתיק כאשר ירגיש בהם תמשכיל בדברי הספר (יה"ק)]

מודעה רבה לאורייתא

הנה גמרתי בעה"י כעת את סידור חיבורי הגדול על הערוך (מהדורא שלישית בכ"י) אשר קראתיו בשם **יכר הערך**, ומסודר בו כל מה שיש בדברי רבינו נתן בעל הערוך על סדר הש"ס בעין פירוש ללימוד ועיון, וכן כל מה שיש ממנו על ירושלמי ותוספתות ומדרשים וכו' ג"כ על הסדר, הכל מסודר וכתוב על פי נוסחאות דפוסים ישנים היותר קדומים וכן מנוסחאות כ"י את כל מה שהי' בידי להשיג, ודברי בקורות ותיקונים ומקורות של הערוך מדברי רבותינו הגאונים ור"ח ורגמ"ה, והשואת גירסותיו לעומת ש"ס כ"י שבספר דקדוקי סופרים, הכל נכתבו ונעשו בעיון גדול, (הכ"י יכיל שמונה כרכים גדולים) הושקע בו עבודה של יותר מארבעים שנה בעזה"י, ומביני דבר הן מחכמי תורה והן מחכמי מדע ימצאו בו דברי חפץ, ולכן אני פונה בזה לאלה המוציאים לאור ספרים מעין זה אשר יש בהם כח להשקיע כספים לתוצאה הגדולה הזאת, הן בתור חברה הן בתור יחיד, יואילו נא לבחון ולהודע בעצמם, את תוכן הספר אצלי.

ראשון לציון, בברכת הגאולה

יוסף הלוי

ב"ה

הספר הקדוש הזה אשר אני מוציא לאור כעת הוא יחיד במינו ועניינו, אפילו בעולם המקובלים, וכבר הפליגו בשבחו הגאונים קדמאי ובתראי וביחוד הגאון הרד"ל ז"ל בספרו „קדמות ספר הזהר". הכספים שיתקבלו תמורת הספר הזה, עומדים לטובת הדפסת הספר „ברית עולם חלק ראשון" שאינו בנמצא והוא יקר המציאות, וכן להדפסת יתר הכ"י של אאמו"ר הגאון הרנ"ה ז"ל.

הכתבת שלי:

הנ יוסף הלוי

ראשון לציון
ארץ־ישראל
Palestine